INCUNABULA
L. Inw. АСП-1 лат.

A e n e a s S y l v i u s P I C C O L O M I N I

E p i s t o l a e f a m i l i a r e s. Nürnberg, Antonius Koberger, I7 Julii I486.

238 ff.nn.

D e f e c t u s. Folia finalia libri/238 - 244/ desunt.

Hain, I54. - Pellechet, 94. - BMC II, 430. - Louda, J. Soupis prvotisků Universitni knihovny v Olomouci, I497. - Kocowski, B. Katalog inkunabułów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, 2283.

№ 1

Старообр. лат. Петрушевича

№ 1

МУЗЕЙ
А. С. ПУШКИНА

ОР 4123
21286

Liber pauli Hallo

Numerus ⁊ ordo epistolarū in hoc opere contentarum.

Preconizatio Ence siluij poete laureati in plogo. [illegible]
Congratulat amico de psperitate successus. ij.
Cilie comes impatori reconciliat. iij.
Impator platos suos reuocauit ex galio Basiliensi ꝓpter fedus eugenij pape cum rege aragonum ⁊ duce mediolanensi. iij.
Hortās studere suadet q̄ maxime decorant taz pncipes q̄ minores. iiij.
Agricultura laudat. v.
Conuersationem suam notam facit. vj.
Repzesalia disuadet. vij.
Amicitiam ⁊ dilectōz notificat ⁊ se excusat q̄ tamraro scripsit. viij.
Excusatoria cur non visitauerit amicum. ix.
Quales magistratus esse debeant. x.
De superbia gallicoz. xj.
De Cicilia an sit dupler. xij.
De rege Ladislao. xiij.
Reprehendit fingens se scripsisse de mendatio. xiiij.
De filio suo. xv.
Pena patenter ferenda est ꝓ culpa. xvj.
Hortat amicum vt ꝓ se possessionem beneficij accipiat. xvij.
Exhortatoria ad vnionem ecclesie. xviij.
Accusat locoz munitōz ⁊ amicitie officium apit. xix.
Que sit homini patria ⁊ petit ꝓmotionis auxilium. xx.
Regem aragonum laudat. xxj.
Commendat salutem anime. xxij.
Quales scribe cancellarie. xxiij.
Hortat vt sententia impatoris equo animo ferat. xxiiij.
Dissoluit argumenta ꝓ gte eugenij facta. xxv.
De noua ciuitate ⁊ aliquid de amicitia. xxvj.
Regratiatoria ⁊ aliquid de studio humanitatis. xxvij.
Hortat ad rescribendum. xxviij.
Redit in beniuolentiam. xxix.
Commendat causam suam. xxx.
Gratulat beniuolentiam magni viri se nactum esse. xxxj.
Vocat cum desiderio amicum. xxxij.
Dolet de amici ⁊ patris absentia. xxxiij.
Magnificat beniuolentiam. xxxiiij.
Nimphiplerim libellum se effecisse significat. xxxv.
Excusat yronice non scribentem. xxxvj.
Preceptum bene viuendi. xxxvij.
Significatio hui⁹ dictionis turpis ꝓ antifrasim. xxxviij.
Damnat verbosa valumina. xxxix.
Promouet ꝓducendum in officium. xl.
Dat fidem scriptis. xlj.
De incerto curialium statu. xlij.
Rex aragonum se cingit in auxilium rhodis ⁊ turcos. xliij.
Monitates de turcis. xliiij.
Quomodo vxor ducenda ⁊ pncipibus scribendum sit. xlv.
De monte veneris. xlvj.

MUSEU ... APENSIANA

Refert grates qꝛ ꝓmendatum habeꝫ negocium suum. xlvij.
De rebus tridentinis. xlviij.
Leges dicit esse variabiles. xlix.
Relegat ꝓtinentiam ad pbos. l.
Laudat ꝓstantiam amicoꝝ ⁊ aretinum defunctum. lj.
Bello tburcorum ⁊ bungarorum rex Polonie ⁊ cardinalis sancti Angeli ceciderunt. lij.
Lamentaꝫ ecclesiam suam alteri collatam ꝓꝑ fictam sui mortem. liij.
Pacem ecclie ꝓcilium ⁊ nouitates exponit. liiij.
Remedium ad resarciendam ecclesie pacem. lv.
Prohibeꝫ ne de episcopatu frisingeñ. sine consensu imperatoris cuiꝯ prouideatur. lvj.
Laudat legatum ꝙ pecuniam renuit. lvij.
Laudat amicum qꝛ diligenꝫ rem ꝓmissam curauit. lviij.
Diuitibus non expedit ꝓdicere bellum. lix.
Cõmendat pugnantem ꝓ sanguine claro ⁊ ꝓ iusticia. lx.
Secretarius appellaꝫ ideo multa scribenda obticet. lxj.
Suadet moꝛibꝰ coaptare non iuris subtilitate vtendum ẽsse. lxij.
Nouitates bungarie ⁊ de ꝓuentu nurẽbergeñ. lxiij.
Laudat eloquentiam. eamq; ad britanos vsq; ꝓuectam. lxiiij.
Taciturnitatẽ excusat ⁊ neutralitatem difficulꝫ tollendam dicit. lxv.
Suadet ꝟuari aux ⁊ ꝟuata negocia ꝓmendat. lxvj.
Dolet de amici captura ⁊ morte cardinalis acꝯlegieñ. lxvij.
De morte cardinalis acꝯlegieñ. ⁊ de rebus ꝓcilij. lxviij.
Promotoriales litere. lxix.
Fama non est ꝓtemnenda. lxx.
Promotoriales litere. lxxj.
De dictis germanicis. lxxij.
Promotoriales litere. lxxiij.
Aduocatum nouum denunciat. lxxiiij.
Promotoriales litere. lxxv.
Promotoriales litere. lxxvj.
Probat veram scientiam discere mori. lxxvij.
Hortatur legatos regni bungarie vt Ladislaum absq; conditione regem recipiant. lxxviij.
Congratulatur Johanni de aych ꝓmoto in episcopum eystẽn. ⁊ qualiter viuat admonet. lxxix.
Petit insigne regis anglie ꝓ amico. lxxx.
Hungari spreto Ladislao regni berede vero regis
Polonie filium intruserunt. lxxxj.
Fortune qualitas cur non omnibꝰ est eꝙlis. lxxxij.
Consolaꝫ amicum sup fuga amasie. lxxxiij.
Et si se indignum laudis dicat, ꝓfiteꝫ tñ se ex laude iocũdari. lxxxiiij.
Refert grates de biblia ꝓpata. lxxxv.
Suadet pacem particularem vbi vniuersalis haberi non potest ⁊ ꝓhibet mendacijs vti. lxxxvj.
Delphin regis francie filius alsatiam obsedit ⁊ switenses apud basileam miserabili clade ꝓstrauit. lxxxvij.
Mori etsi formidabile sit omnibꝰ tñ neꝯsse est. lxxxviij.
Spondet ꝓmouere cãm quoad se vires sue extendunt. lxxxix.
Refert grates de munerib⁹ oblatis. xc.
Commendat vitam aggrestem ⁊ ꝓnoda ruris. xcj.

Increpat eum qui non bono ꝓposito amicam nuptui tradit ꝛ suadet castitatem. xcij.
De rebus hungarie ꝛ ecclesie auizamentum. xciij.
Suitenses superbi non se iustitie coaptant sed ipsam iustitiam sibi famulari volunt. xciiij.
Hungari quanto renuunt Ladislaum: tanto inter se discordant vt eligant alium. xcv.
Persuadet legationis fungi officio. xcvj.
Amicitie dissolute cām exponit. xcvij.
Grates refert de plurimis beneficijs susceptis. xcviij.
Uxorem ꝓstitutam viro suo conciliare conat ꝑ mediam ꝑsonam modo ꝓgruo. xcix.
Grates refert defendendi honores suos. c.
Concordiam int̄ polonos ꝛ australes ꝑsuadet tali medio. cj.
Homines variis vsibus delectant̄ differenti modo. cij.
Inundatio danubij ꝛ grando in modum ouj. ciij.
Triplicis ꝓblematis resolutio. videlicet vtrum prudentia sit idem habitus cum scientia morali ꝛc. Scōm cur poete nostris temporibus sint adeo pauci cum videant̄ multum vtiles ꝛ necessarij. Tercium cur vilis cutis cadauer. antique cāmisie ꝛ cera in cancellarijs venduntur ꝑ optimis muneribus. ciiij.
Tibizando scribunt poete ex rōne etiam ꝓncipis. cv.
Amoris illiciti medela ꝛ remedium. cvj.
Frisingen. ecclesia ꝛesponsat dño heinrico schlick. cvij.
Somnium de fortuna ꝛescribit. cviij.
Prosperitatem sui stat⁹ denūciat cum desiderio eiusmodi successus. cix.
Consolat amicum merentem ex morte sue ꝓuginis. cx.
Poesim laudat ꝛ iuris scientie ꝓfert. cxj.
Zozimi rogatu tractatū de duob⁹ se amantib⁹ ꝓposuit. cxij.
Prologus in eundem tractatum. cxiij.
Hystoria de Eurialo ꝛ Lucretia se amantib⁹. cxiiij.
Epitaphium mittit episcopo patauiensi sup̄ mire laudis lapide tumbali. cxv.
Promotoriales litere. cxvj.
Promotoriales litere. cxvij.
Ladislaus commendatur summo pontifici ne emulis suis regnum hungarie ꝓfirmet. cxviij.
Consolat merens sup̄ morte amici. cxix.
Oratoria ars ex grecis in ytalos ꝛ modo ex ytalis in theutunos venit. cxx.
Grates refert de innumerabilibus beneficijs ꝑsertim de equo veloci ꝓpinato. cxxj.
Assentit ꝑcib⁹ ꝛ spondet efficere rogatum. cxxij.
Epistola plus audet viue vocis oraculo referre mentis ꝓceptum de pulcra puella. cxxiij.
Redarguit ꝓsanguineum auxilium a se petentem. cxxiiij.
Captat benivolentiam ꝛ petit libros aliquos sibi accomodari. cxxv.
Heraldor nomen aut officium vnde ortum habet. cxxvj.
Passagium ardificile conduci possit in effectum arguit pluribus ex rōnib⁹. cxxvij.
Excusatio regis datie quare ad dietam non venit. cxxviij.
Rex aragonum spondet ire ꝑ theurcos. cxxix.
Dyalogus ꝑ bohemos thaboritas de sacra ymunione sub vna specie. cxxx.

Oratio de constantinopolitana clade z bello ꝯ thurcos ꝓgregando. cxxxj.
Gaudet benevalere amicum z se incolumen scribit. cxxxij.
Hortaꝫ genitricem suam fouere z amicum studio hrāz ꝓducere. cxxxiij.
Hortaꝫ vices suas paulolongi? ꝓplere aduentū suum citi? spondens. cxxxiiij.
Nouitates scribit z alijs significare iubet. cxxxv.
Ladislaum bohemiam intrare susceptur? coronam significat. cxxxvj.
Expetit sibi statum ytalie scriptis notificari. cxxxvij.
Iterum hoc expetit. z quid papa z cardinales de clade constātinopolitana sentiant. cxxxviij.
Congratulaꝫ ꝓsperitati successus z petit certior fieri de clade constantinopolitana. cxxxix.
Hortaꝫ papaz vt xpianos defendat ꝯ thurcos z innotescit que pre manib? sunt inter hungaros z australes. cxl.
Constantinopolitana clades veridice referꝫ. cxlj.
Auctoritatem absoluendi impetrat vicario. cxlij.
Excusat se cur patriam vt dixit non reuisat. cxliij.
Promouet pirkamer ꝯ knozren de ecclesia sancti laurencij. cxliiij.
Impetrat cuidam cesaris grām. cxlv.
Significat amico infirmitates suas. cxlvj.
Sperat ladislaum regem hungarie. cū cesare pacem ꝓfirmare. cxlvij.
Patauiensis epus elect? prepedit ꝓfirmari ꝓpter cesaris indignatōz. cxlviij.
Gratulaꝫ de ꝓmotione amici in epm. cxlix.
Promouit quendam in ꝓsiliarium cesaris. cl.
Baro de puchaym cesari ꝓciliaꝫ. clj.
Spondet ad patriam suam redire etiam multis periculis obiectis. clij.
Nouitates alamanie notificat. cliij.
Offert se patronum in gerendis voluntarium. cliiij.
Passagium psuadet ꝯ thurcos ex clade ꝓstantinopolitana. clv.
Promotoriales litere. clvj.
Consiliaꝫ capitulo pragen. ecclesie quō se habeant. clvij.
Hortaꝫ fortiter aduersa ecclesie tolerare. clviij.
Dux venetum reddit certum imperatorem romanum de clade constantinopolitana. clix.
Supintendens yconomo instruiꝫ quid agendum. clx.
Rata bz facta ab amico nomine suo. clxj.
Ad nicolaum quintum pontificem maximum de clade vniuersalis ecclesie. de situ z fertilitate hungarie. z aduersis prutenis z de cruciferis ordinis theutunicorum. clxij.
Imperator summo pontifici spondet auxilio esse ꝯ thurcos. clxiij.
Spondet se citi? patriam visurꝫ. clxiiij.
Biennam ciuitatem describit. clxv.
De miserijs curialium tractatus. clxvj.
Gaudet de reditu amici. clxvij.
Reꝓhendit cardinalem z ad vnionē ecclie cesarē tractatuꝫ scribit. clxviij.
Laudat treugas in regno hungarie fieri z aliq̄ de vnione z passagio contra thurcos inserit. clxix.
Exponit quo epūs patauien. cesarem honorauit. clxx.
Consulit que sunt agenda in causa frisingen. ecclesie. clxxj.
De coemendis politicis z aliquid de petro noretano. clxxij.
Dubitat an vrozem ducat cum sit inops. clxxiij.
Polliceꝫ diligentiam suam apud senatum venetianum. clxxiiij.
De morte leonardi aretini. clxxv.

Fedus inter venetos ⁊ ducē mediolanī. clxxvj.
Epistola iocosa. clxxvij.
Petit ꝓfirmari ꝓuilegia beremi camalduleñ. clxxviij.
Litere ꝓmotoriales ⁊ ꝓmendatice. clxxix.
Dolet de amici absentia. clxxx.
Grates refert de ꝓmotione ⁊ reddit certiorem de munere ⁊ literis non ꝓsentatis. clxxxj.
Gratulat de scripto ꝑmone etruscō ⁊ pollicet ꝓmouere ipm. clxxxij.
Monitates ⁊ iocos scribit. clxxxiij.
Acceptat antonium luscum dono mittendum. clxxxiiij.
De transitu impatoris in ytaliam. clxxxv.
Excusat ducem mediolanum non vocatum ad congregationem ꝓ concilio decernendo. clxxxvj.
Suadet regni bungarie pacem. clxxxvij.
Consolat principem infirmum. clxxxviij.
Hortat ad pacem bungarie. clxxxix.
Hortat ad rescribendum. cxc.
De vtilitate lrārū. cxcj.
Laudat Fridericum cesarem. cxcij.
Petit rescribere lrās. cxciij.
Excusat se q̄ non scribit. cxciiij.
Excusatoria taciturnitatis. cxcv.
Commendat cām frisingeñ. ecclesie. cxcvj.
Offert opas suas in causa frisingeñ. ecclesie. cxcvij.
Commemorat opas ⁊ ytalas nouitates. cxcviij.
Exhortat ad responsum rescribendum. cxcix.
Agit grās ꝓ ꝓsiliariatu. cc.
Refert quo ab imis ad altiora conscendit. ccj.
Enee Seneñ. tituli sancte sabine cardinalis epistole. Refert grates de ꝓmotione ad cardinalatum. ccij.
De eodem. cciij.
De eodem. cciiij.
Promotionem suam amico notificat. ccv.
De eodem. ⁊ se totum offert gratitudinis loco. ccvj.
De eodem formale exemplum. ccvij.
Auxilio amici sperat onus impositum ferre ꝓgruius. ccviij.
Promotionem suam notificat amico singulari. ccix.
De eodem ⁊ reuocat amicum ad curiam sibi sedem ꝓgruam. ccx.
Promotionem suam notificat amico. ccxj.
Monitates. ccxij.
Refert grates ⁊ agere spondet se indignum. ccxiij.
Indignū officū se agnoscēs exorat deū ꝓ vita q̄ tante dignitati par sit. ccxiiij.
Amicitiam nō abstulit dignitas adepta ⁊ aucta ꝓstans est. ccxv.
De eodem. ⁊ seruatum locum ꝓ aduentu suo pollicet. ccxvj.
Offert se ꝓmotorem quantum possit. ccxvij.
Confidit in deo qui dignitatem dedit in sufficientiā vires tribuat. ccxviij.
Cobibet vlteriorem ꝓmotionem q̄ mauult paup amari q̄ diues odiri. ccxix.
Monitates de terremotu cometa ⁊ turcis. ccxx.
Pollicet se ꝓmotorem in requisitis. ccxxj.
Promotionem suam notificat. ccxxij.
Congratulat ꝓmotioni. ccxxiij.
De eodem notabiliter optat salutem plurimam. ccxxiiij.

Promotionem suam notificat. ccxxv.
Se offert vsui tanq̃ frater. ccxxvj.
Refert grates ꝓgratulatori suo. ccxxvij.
De ꝓsolatione sup̃ morte amici. ccxxviij.
Congratulatio sup̃ ꝓmotione amici. ccxxix.
Suadet fedus inire cum summo pontifice. ccxxx.
De eodem & debita reposcit exolui. ccxxxj.
De eodem & credita reposcit. ccxxxij.
De eodem & petit rñsum. ccxxxiij.
Congratulat̃ ꝓmoto optans salutem plurimam ꝓfisus de patrocinio & se suaq̃
offert vsui ꝑ arbitrio. ccxxxiiij.
Denunciat̃ ꝓmotio vtroq̃ amici. ccxxxv.
Pollicet̃ diligentiam sup̃ ꝓmendatis. ccxxxvj.
Grates refert de ꝓgratulatione ꝓmotionis sue. ccxxxvij.
Petit claustrales ꝑ se deum exorare vt collato bonori digne
pesse possit. ccxxxviij.
Expedire dicit oratorem habere apud sanctissimum. & incarceratum
emancipare. ccxxxix.
Notificat suam ꝓmotionem & se offert ad beneplacita
obsequiosum. ccxl.
Consiliat̃ amico quomodo consequatur notabile commendatum
monasteriꝝ. ccxlj.
Refert grates clero ꝑ ꝑcuratorem suum de charitatiuo subsidio & p̃cipit satage
re vt detentus emancipet̃. ccxlij.
Gratanter suscipit carmen de eius p̃conijs ꝓpositum. ccxliij.
Amicitiam suam notificat & se commendari exorat
principi. ccxliiij.
Congratulat̃ ꝓmoto ex virtutibus enarratis e merito. ccxlv.
De eodem. ccxlvj.
Iniuste damnatum excusat. ccxlvij.
Demandat ꝑcuratori vt legatum summi pontificis ꝓuisum recipiat & audacter
illi assistat. ccxlviij.
Scribit ne taciturnitas affectionem diminuat. ccxlix.
Monitates refert & dire egisse cum captiuo reprehendit. ccl.
Commendatoria cum clausula credentie. ccli.
Decima & indulgentia p̃dicat̃ contra thurcos. cclij.
Se offert ꝓmotori. ccliij.
Se gratum refert obsequia prestare. ccliiij.
Hortat̃ bono christianitatis ꝓsulere & impatorem ad id inducere. cclv.
Cupit scire quomodo valeat. cclvj.
Promotionem suam notificat & se ꝓmendatum haberi exorat. cclvij.
Pollicet̃ gratitudinem ꝓmotionis sue. cclviij.
Hortat̃ vt rex bobemie grates referat pape & cardinalibus
de sua ꝓmotione. cclix.
Postulatur pragensis ecclesie sponsus. cclx.
Spondet facile obtinere quod prestare potest. cclxj.
Litere credentiarum. cclxij.
Congratulat̃ ꝓmotioni sue in cardinalem. cclxiij.
Constantiam sue amicitie refert. cclxiiij.
Gratissimus est de amicitia regis adepta. cclxv.
De morte comitis cilie & prefagio cometes. cclxvj.
Petit regi neopolitano commendari. cclxvij.

Reprehendit consolari nolentem super morte filij. cclxviij
Refert grates congratulatori ꝓmotionis sue. cclxix.
Laudat industriam viri ⁊ nouitates rescribit. cclxx.
Refert summum pontificem bene valere. cclxxj.
Suadet regem bohemie postulare vt cancellarius suus ecclesie pragen. preficiatur. cclxxij.
Admonet commissa diligenter exequi. cclxxiij.
Offert operam suam quoad potest. cclxxiiij.
Petit cesarem induci ad bellum contra thurcos. cclxxv.
Nouitates ytalie scribit. cclxxvj.
Informat amicum de gestis in rebus suis. cclxxvij.
Preconia regis aragonum enumerat. cclxxviij.
Refert metum de thurco ⁊ feritate. cclxxix.
Refert noua regi scripsisse. cclxxx.
Equo animo fert fortune ludum. cclxxxj.
Nouitates ytalie. cclxxxij.
Pollicetur rogato operam dare. cclxxxiij.
Refert bella ytalie. cclxxxiiij.
Commendat nuncius pape captiuos redimendus. cclxxxv.
De eodem. cclxxxvj.
De eodem ⁊ consolat sup morte amici. cclxxxvij.
Petit ad possessionem episcopatus varinien. ⁊ procuratores suos induci plenis ⁊ captans beniuolentiam regis. cclxxxviij.
Recommendat illis ecclesie Ratispanen. puentus. ⁊ eum qui electus succubuit. cclxxxix.
De eodem. ccxc.
Grates refert de promotione ⁊ efflagitat iterum promoueri annectit etiam nouitates vrbis. ccxcj.
De eodem. ccxcij.
Hortat vicē sua promotiones principum ad regem polonie impetrare. ccxciij.
Petit patrocinari vt promotio regis impetret. ccxciiij.
Hortat concordie imperatoris ⁊ regis bungarie intendere. ccxcv.
Petit auxilio esse vt promotiones impetrent. ccxcvj.
Pollicet pecunias accedere p redimendis literis. ccxcvij.
Significat concordiam factam ⁊ exorat auxilio esse p possessione ecclesie assequenda. ccxcviij.
Credentiarum litere. ccxcix.
Commendatorie litere. ccc.
Contra negantes auctoritatem summi pontificis a christo institutā esse. cccj.
Preconizat scripta alterius. ccciij.
Et humilitate se indignum cardinalatu offert. ccciij.
Spondet commendato pficere ⁊ sibi pdesse. ccciiij.
Prologus in epistolam Johannis Chrisostomi. cccv.
Epistola Johannis chrisostomi in exilio constituti. cccvj.
Preconizat scripture ornatum. cccvij.
Refert nouitates ytalie. cccviij.
Refert grates de rescriptis materiam scribendi querens. cccix.
Conquerit de odio imperialis cancellarij ⁊ petit promotiones per cancellarium austrie committi. cccx.
Excusatoria ꝙ preposituram non impetrauerit. cccxj.
Arguit de negligentia. cccxij.
Hortat in rebus suis non ita negligenter agere. cccxiij.

Conquerit promotiones suas a cancellario neglectas. cccxliij.
Etsi se tanta laude indignum sciat mauult laude q̄ vitupio transgredi. cccxv.
Conquerit lras promotoriales p cancellarium neglectas. cccxvj.
Preposituram amico impetrauit. cccxvij.
Excusat quare non scripserat. cccxviij.
Consulat p̄grentibus grauamina vrbis ꝺ alamanos. cccxix.
Petit se celari pmendatum fieri ob neglectas lras promotoriales. cccxx.
Denegatam dispensatoꝫ vt in sacris pstitutus nubat significat. cccxxj.
Committit diligentiam sui pfect⁹ 7 indulgentias impetrauit. cccxxij.
Notificat animum de se sentientium. cccxxiij.
Excitat ad satagendum tpe ꝺgruo 7 instanti. cccxxiiij.
Hortat vt rex fidens quersek bis q̄s longa ex ꝓpientia nouit. cccxxv.
De eodem 7 petit regis nuptias esse faustas. cccxxvj.
Commendat se foueri in causa varmien. ep̄at⁹. cccxxvij.
Petit creditum sibi restitui. cccxxviij.
Creditum repetit vt fideiussoria libereť. cccxxix.
Congaudet redempto ex vinculis 7 se totum polliceť. cccxxx.
Polliceť promotionem. cccxxxj.
Excusat se de gestis ꝺ varadien. cccxxxij.
Compatit merenti sup morte amici. cccxxxiij.
Dispensationē sup bigamia obtinere non potuit. cccxxxiiij.
Polliceť germanice nationi pficere non nocere. cccxxxv.
Magnificat xenia ex amore mittēt 7 mallet facto q̄ vbis gt⁹ eē. cccxxxvj.
Excusat se. q ꝺ pmendatum sniam ptulit iusticia exigente. cccxxxvij.
De morte dñi Ladislai regis. cccxxxviij.
Hortat circa plura de diligentia 7 cura. cccxxxix.
Admonet promotionem regis sponsi exigere ad regem polonie vt ep̄atum varmien. psequat. cccxl.
Indignatur papa ep̄o berbipolen. pter pecuniaz sublatam 7 beßler iniurita-tum. cccxlj.
Litere credentiaz. cccxlij.
Laudat diligentiam legati 7 mandat pcordiam inter imp̄atorem 7 regem bun-garie cꝛonati. cccxliij.
Deliberatione habita polliceť rn̄dere. cccxliiij.
Hortat notabilib⁹ rōnib⁹ ad pcordiam cum imp̄atore 7 excusat se de rumoꝛib⁹ aggrauatōis germanice nationis. cccxlv.
Consulat meliozem esse pacem certam q̄ desperatam victoriam. cccxlvj.
Petit adiuuari ad psecutionem ep̄at⁹ varmien. cccxlvij.
Emittunt plura apostolica scripta ꝺ murmurantes de grauamine nationis ger manice. cccxlviij.
Hortat ad excusationem grauaminis germanice nationis. cccxlix.
Hortat audire suo nomine loquentem. ccc.
Excusatoria grauaminis germanice nationis. cccj.
Murmur grauaminis germanice nationis referat 7 rationibus notabilibus eneruat. cccij.
Destinat legatus apostolic⁹ ad nuptias ladislai regis. ccciij.
Hortat legatum celeriter nuptias regis adire. ccciiij.
Scribit se bene valere nec supfluis curis angi velle. cccv.
Negat se altiozem gradū ambire 7 collaudat poetice metrificantē. cccvj.
Mestus ex morte amici psolat bis medijs. cccvij.
Mortem amici denunciat. cccviij.
Polliceť opas suas amico 7 pcordat ecclie minime derogare. cccix.

Pollicet amice ſeringentos florenos ꝑ vote aut ingreſſu religionis. ccclxj.
Refert mortem amici ⁊ ſe ꝯmendari orat. ccclxij.
Concordatis eccl̃ie ꝓmittit opam dare ne violent̃. ccclxiij.
Excuſat ſe ꝯ ꝓcordata eccleſie feciſſe. ccclxiiij.
Captata beniuolentia petit amicum ſuo nomine audire. ccclxv.
Inſtruit de mente ſua apud p̃ncipem exequenda. ccclxvj.
De pallatio budeñ. ⁊ alic̃d ꝯ baſilieñ. ꝯcilium. ccclxvij.
Commendat cãm ſuaz ⁊ ſponder opas ſuas in reciprocum. ccclxviij.
Excuſatio precum non exaudita. ccclxix.
Annuit p̃cib⁹ ⁊ petit ſe excuſare de grauamine germanice natõis. ccclxx.
Fruſtra conat impetrare vt cler⁹ ꝯmunitat̃ ſeneñ. ꝑ ꝯfirmatõe ſtud̃ vniuerſa lis ꝯtribuat ⁊ auiſat de exercitu ꝯgregato. ccclxxj.
Petit ꝑ captiuo vt b̃ñfacta cũ malefact̃ pẽſatis libe emittant. ccclxxij.
Captat beniuolentiam. ⁊ offert ꝯmendatũ nepotem ſuum. ccclxxiij.
Refert noua ytalie ⁊ vrbis romane. ccclxxiiij.
Commendatoria ſingularium amico. ccclxxv.
Gratulat de liberatione epi varadieñ. cui⁹ nomine regi ſcripſit ⁊ ab aplico ſcribi impetrauit. ccclxxvj.
Familiaris vt bene valeat. ccclxxvij.
Conſolatoria ſup morte filij. ccclxxviij.
Poſt regiam maieſtatem recõmendatum refert grates de epi varadieñ. emancipatione. ccclxxix.
Captat beniuolentiam ⁊ capellanum ſuum ꝯmendatum facit. ccclxxx.
Mere familiaris. ccclxxxj.
Refert noua ytalie ⁊ ſe quantulus ſit in toto pollicet. ccclxxxij.
Excuſatio ꝯ murmur grauaminis germanice natõis. ccclxxxiij.
Congratulat epo varadieñ. e vinculis emancipato. ccclxxxiiij.
Excuſatoria de grauamine nationi germanice illate ⁊ p̃cat pacem cum ladiſlao inire ⁊ ꝯ tburcos gladiũ vibrare. ccclxxxv.
Excuſat rõne ſe p̃ces non poſſe exaudire. ccclxxxvj.
Certioꝛ reddit amicũ ex honorib⁹ collatis ſi largũ ꝯplacẽdi ee aim. ccclxxxvij.
Rñdet francoꝛ regi ſup materia epatus tornaceñ. ccclxxxviij.
Ad eundem in eadem cauſa. ccclxxxix.
Hortat burgundie ducem oratoꝛib⁹ p̃ncipum Aſie votiuum p̃bere auditum de paſſagio ꝯ tburcos conantes. cccxc.
Hortat ꝯ tburcum agere bellum. ⁊ refert quanto auxilio potentiſſime birlin obtinere ⁊ eum regem terre ſancte ꝯſtituere. cccxcj.
Aſſertio p̃miſſoꝛ. ⁊ declarat ligam orientalium p̃ncipum ꝯ tburcũ. cccxcij.
Aſſertio predictoꝛ. cccxciij.
Oratio legatoꝛ orientalium p̃ncipum ad ducem burgundie ad bellum ꝯ tburcum ꝯgregandum. cccxciiij.
Conat ducem burgundie inſtigare ꝯ palatinum reni ⁊ ep̃m moguntinum ꝓpter trium p̃ncipum captiuitatem. cccxcv.
Hortat ducem burgundie vt voto ⁊ p̃miſſis ſatiſfaciat ⁊ ſecum bello interſit ꝯ tburcos. cccxcvj.
Rñdet excuſationi ⁊ minis palatini. cccxcvij.
Notificat pariſienſibus ſe papam electum ⁊ precat ꝑ ſe orare vt digne ſubminiſtret. cccxcviij.
Vocat ꝑſonaliter ꝯgregationi montuane intereſſe. aut legitimo ſꝫpedimento oratoꝛes cum pleno mandato illac mittere. cccxcix.
Reſponſio regis francie. cccc.

Collaudat de collisione pragmatice constitutionis & hortatur contra thurcum bellum inire. cccc.j.
Responsio ludowici regis francie. cccc.ij.
Dat priuilegia transeuntibus p terras & dominia principum, vt sint liberi a grauaminibus. cccc.iij.
Copia eiusdam breuis ad eundem. cccc.iiij.
Breue ad episcopum vintemilien. gubernatorem Perusij quemadmodum eri gat stewram ab illis. cccc.v.
Responsio ducis mediolani. & pollicet in ꝓpria ꝑsona ꝯ thurcum ire. cccc.vj.
Hortat rationib⁹ ne ꝓhibeat virum ire ꝯ thurcos. cccc.vij.
Mandat electum epm assumere. & nullis aduersis ꝓtraire. cccc.viij.
Penitet olim ꝓposuisse tractatum de duob⁹ se amantib⁹. cccc.ix.
Referat thurco fidei nostre veritatem. & collidit errores machometi atꝫ sectam suam. cccc.x.
Oratio pij pape in conuentu mantuano edito. cccc.xj.
Bulla de ꝓfectione in thurcos. & de ꝓrogatiuis eiusdem passagij. cccc.xij.
Oratio Enee ad Calixtū papam offerendo impatoris obedientiam. cccc.xiij.
Oratio Enee coram sanctissimo & senatu cardinalium impatore coronato ꝑte & eius nomine ad passagium inducendum. cccc.xiij.
Excommunicat⁹ denunciat Gregorius beymburg. cccc.xv.
Absoluit wratislauien. & naslauien. a iuramento homagij Georgio bodyebrat regni bohemie nomine ꝑstito. cccc.xvj.
Refert grates de munere oblato & poesim ꝑonizat. Cōfertq; de wladislao quo iure regnum hungarie occupauit ꝯ ladislaum ver⁹ regni heredem. cccc.xvij.
Mittit lras summo pontifici ꝑsentandas. cccc.xviij.
Significat bohemos rokezanam petere in archiepiscopum. cccc.xix.
Determinat ꝓgruū tꝑus veniendi ad dietam in noua ciuitate celebrandam atꝫ refert post nouitates ytalie obstacula ne ꝯ thurcū ꝓgregati ꝓducant. cccc.xx.
Corrigit dyalogum ꝓfectū in quibusdam punctis. cccc.xxj.
Excusat se q̄ paulum vergerium aliter misit q̄ ꝓius statuisset. cccc.xxij.
Non vult in ortbographia se quenq; sequi. cccc.xxiij.
Cur captus sit pedagogus Ladislai regis. cccc.xxiiij.
De balneo naturali dominor⁹ de baden q̄uoluptuosum sit. cccc.xxv.
De ꝓdemnatione Hieronimi heretici in ꝓcilio Constantien. cccc.xxvj.
De crudeli amoris exitu Gwisgardi & Sigilmunde Tancredi solernitanor⁹ ꝓn cipis filie. cccc.xxvij.
Vindicta illate violentie. quam de se extorsit lucretia romana speculum pudicitie. cccc.xxviij.
Commendat fratres minores de obseruantia. cccc.xxix.
Reꝑhendit scribētem insolito latino. cccc.xxx.
Tractatulus de educatione liberor⁹ per Eneam siluium editus. ad Ladislaum nobilissimum hungarie & bohemie regem. cccc.xxxj.
Refert grates ꝓnotarij singularis amici. cccc.xxxij.
Conclusio epistolar⁹ metrico carmine de laudibus beate Marie virginis Ihesu Christi genule. cccc.xxxiij.

Preconizatio Enee siluij poete laureati.

Omnibus z singulis humanitatis studio deditis. sequēteſq; epl'as inſpecturis nicolaus de vuile sacri lateranensis palacij aulecq; imperialis conſistorij comes. S.p.di. Eneas siluius de senis ex nobili sanguine cretus oratoriecq; ac poetice scientie admodum doctus. In concilio basilienſi cuidam prelato seruiuit pauper. Ibiq; dñs Caspar schlick diui friderici tercij protūc romanor regis:ac austrie d̄. ducis:cancellarius. vir omniū humanissimus z singulari prudentia pollens:hunc eneam in scribam z secretariū romane cancellarie conduxit. Rexq; illū ob eius scientiā z doctrinā excellentes:statim in poetaz laureatum creauit. Qui exinde cancellarie annis cōpluribus nō sine labore maximo inseruiens:diuersas litteras z missiuas hinc inde ad principes:platos:magnates:amicos z fautores suos latine arauit:adeo comptas ornatas z elegantes:vt magnā inde laudem conſequereť. Demuz ño post multos labores:opera z adiumento regis predicti. Epiſcopatum tergestinenſem nactus est z ex eo loco in epiſcopum senensis ecclesie postulatus. vnde per Nicelaum papam quintū ad fastigiū cardinalatus est assumptus. Ac deinde statim post defunctū nicolao in summū pontificē canonice electus. z Pius secundus appellatus. Ita q; hic homo pauper breui tempore in ditissimū:z scriba modice reputationis in omniū dignissimum virum z in caput vniuersalis ecclesie propere creuit. Huius ego epistolas quas ipse (vt supra dixi) hinc inde ad principes ac suos amicos z fautores obsignauit. in vnū collegi z impressum in fideliter ordinaui. Et potius illas q̄ alioz oratoz epistolas:quia etsi eozundē vt Tullij Petrarche: Leonardi aretini:Guarini:Pogij:Guilelmi:Caſperini:ceteroz̄q; epistole: elegantes compte z ornate existant. Ne tamen epistole E..ee in stili claritate z latini familiaritate videnť antecellere. Quare illas vuri amplectendas z hominibus huius artis studiosis cōmunicandas foze:vt ipsi his insudantes: ex earundem frequenti lectione habitū in seipsis:huiusmodi latinitatis z ornatus adipiſci queāt vt vestigia Enee imitari. Attento qd̄ Seneca dicit. Certis ingenijs immorari oportet si velis aliquid trahere quod fideliter sedeat. Si igiť quis stiluz huius hominis clarissimi imitatur:credo bunc citius euadere in virum ornatus stili sciuz q̄ si quibusuis aliorum ingenijs immorareturaut seſe traderet ducendum. Valete.

Cōgratulat amico de psperitate successus. **Epistola prima.**

Vlianus cardinalis sancti angeli apostolice sedis legatus. Doctissimo viro do mino Ence siluio de senis amico charissimo regis ro manoꝝ secretario. Salutē dicit. Amantissime enea gaudeo te esse apud serenissimum dominum regem in loco honorabili ⁊ te digno. Licet (vt animi mei affectū fatear) mallē te esse in italia in loco etiā tua virtute digno. Cōgratulor cancellarie impiali que talem virū sortita est: cuius ingenio nō parū flore bit. Jam locus ille latinā redolebit facundiā. Ego te propediem video ⁊ amplexabor: simulꝙ redar guā ꝙ iussisti me sub cōditione salutari. Si scires quantū te semp dileri ⁊ diligo: quātūꝙ tuis afficior virtutib⁹: pfecto misisses cōditionē illam. Et cū p officium cui prees ad me comode venire nō poteras: scripsisses saltim more tuo lras suauissimas. Sed ignosco modestie tue: ⁊ quicqd facis ipse mecū in meliorē accipio partem. Sed cœpi velim te mecū cōfidentius agere: ⁊ nō obliuisci eius: que inter nos semp fuit benivolentie atꝙ amicitie. Familiarē hunc meū vt celeriter expediat adhibia. Cupio pmarime mor eē apud cesarē vt aliquid p quiete hui⁹ regni possim ⁊ cerē quo meli⁹ faciliusꝙ expeditio militaris cōtra turcos: fidei catholice seruientibus postes instituta parari possit. Ad hec enim duo sanctissima opa iuxta legationis aplice mihi iniūcte officiū: tot⁹ anhelo ac feruco quēadmo dū in reb⁹ bohemicis cū me feruere cōsperisti. Vale.

Cilie comes imperatori recōciliatus est. **Epistola.ij.**

Eneas siluius. S.p.d. Reuerēdissimo in xpō patri dño Juliano cardinali sancti angeli apostolice sedis legato. Nō cogit me necessitas: sed amor scribere. Lris iāꝙ vestris quas ex buda ad me designastis p magnificum cancellariū satis factū est. Mihil em ex me ille petebat nisi vt creationē cuiusdaꝝ palatini comitis promouerē. In hoc quid factū sit: ⁊ qd nō: ex cācellario cognoscetis. Ego illud adūcio feciss mihi verba sup hac re nicolaū castellanū cū hac trāsiret: meꝙ id respondisse quod nūc secutuꝝ est. Sic principes sunt fere oēs: cum opinionē aliquā induerunt: magna opus est arte vt sniam mutent. Persuasum est regi inutilem esse hanc comitū creationē. Nec omnino errat. Quis enim nō vituperaret vsꝙ ad mercatores sordidasꝙ artes: hoc decus egregiū descendisse. Rex tamen dum prohibere vult quod fieri non debet: id etiā vetat quod fieri faciendū. Seruādus est in oibus rebus modus: ⁊ quā phi ponunt mediocritas quedā tenēda. Sed hoc magnis autorib⁹ psuaderi debet. Mihi nō plus fidei est ꝙ pecunie. Jdꝙ tolero pacienter: quādo ⁊ me maiores eodē haberi mō tractariꝙ video. Sed de his finē facio: nec̄ loqui ꝙpono videar oblocutus. Monitates quoꝙ vir ville sunt que p me scribi debeant: si qd erat cancellarius pōoccupauit. Unū tñ quod ille pterit ex me notū habebitis. Comes em cilie q diu ⁊ vienne ⁊ hic fuit: petita errato⁹ venia: gratiam regis merut. omninoꝙ in cōcordiaꝝ redūt: Nec aliquid regia maiestas ex eo volut: quod nō ex integro reportauerit Senio⁹ comes nūc in greciā venire debet regieꝙ se pternere ⁊ omnia filij facta cōprobare. Debebat rex citius illuc proficisci: q plures eū occupationes detinuere. Nunc scio (si vera sunt que ipsius ab ore cadunt) iturum ipsuꝝ ante septēdiū: quia reuerti eū vienna ad res bohemicas infra mensem oportet. De cathelanis

mutatis gallicisq; variatis nihil scribam. qz ex aliis confluere ad vos nova non ambigo. Deus nobis vnionem concedat qualiscūq; ea fuerit tandem: quoniaz si a vobis erit: mala esse non poterit. Ex italia miroz nullam insignez p hos dies no uitatem missam. Frisingen. eps qui vester amicus non vulgaris fuit: preter opinatū omniū vita excessit. Rex successorē optat germanū esse dñi cācellarij. Res t in capitulo t apud eugeniū t apud ciliū p diuersos ventilat. nec certū adhuc nec verisimile habeo quis debeat voto potiri. Ego desiderijs meis omnibus germano cancellarij maxime faueo. Det deus illi vt secunda sint vniuersa. Valete optime diuq; cōmendatū habete.

Imperator platos suos reuocauit ex cilio basilien. pt fedus eugenij pape cū rege aragonū t duce mediolanen. Epistola.iij

Meas saluus poeta. S.p.d. Reuerēdissimo in xpo patri dño iuliano cardinali sancti angeli. Non opus est reuerēdissime pater t dñe mi colēdissime multis impresentiarū agere: quia quod alijs litteris eutrusco sermone: t mihi iam oblato scriptis optauerā: diligenti opera p vestrā reuerendam paternitatē curatū est: sicut t maiestati regie t dño cancellario: Tum p vos: tuz per serenissimū dñm regem polonie scriptum vidi. Solū aliqua scitu digna vie reuerēdissime paternitati modo referam. Scio nāq; apud hungaros nō quēadmodū apud vos italice nouitates sciunt: t tamen naturale est de patria velle prebere scire. Nec eīm aut alpes iulie: aut danubi⁹ sicut arbitror amorē patrie ex vestro pectore ademerūt. Sed puto idem cōtingere vestre reuerendissime paternitati qō mihi: quia quāto longi⁹ a paternis recedo larib⁹: quātoq; diuti⁹ suauissimo ausonie celo priuor: tanto magis desidero natura le solū videre. ibiq; viue t mori. Scribā igit pauca de patria nra t magna t vera: si vera sunt que magni viri ad cesaris nri deducūt noticiā. Primū est bononiā more suo q̄ sup mercurio fundata est motū fecisse. Franciscūq; piceninū in vinculis cōiecisse. Antea q̄z soror illi⁹ ianua t sub eodē astro structa: thomā vulgosiū ducē suū de tribunali in carcerē traxerat eiq; rapbaelē ad vrnū suffecerat. Sed hec paululū antiquora sūt Credo recentiora cupitis nosse: nec ista desunt: vberē semp materiā nouitatis bz italia. Eugeniū senis eē nō ignoraē. Is cū rege aragonū t duce mediolani. ac nicolao piccinino: t cū tota factione illa fedus pcussit. Cui⁹ rei vigore reuocatur⁹ est rex suos ex basiliēsi cōcilio platos. Ea lege vt in eugeniana curia suis dignitatib⁹ potiant: quibus antea gallica minati fuerūt: vlteri⁹ senō ptaturos ob edictā eugenio: nisi is apto bello regē illū impeteret. Veneti q̄z florētini. Januēses t bononiēses nouā inter se pfederationē fecerūt. Itaq; florētinoz t venetoz copie bononiā ingresse sunt. Nec spes ē illā posse p piccininū recuperari: tamet si adhuc eius nomē aret defendat. Marchio ferrariēsis: qm filiā regis aragonū desponsatā habet: armigeros venetoz p suū territoriū trāsire phibuit q̄ res cū suspectus valde reddit. Illi aūt nauigio rauēnā applicuerūt atq; illinc in emiliā pfecti sūt bononiāq; ingressi. Circa quā soli aloysi⁹ de verme t dñs fauētie castra metabātur. Sz fauentin⁹ ita ad sua tutāda reuersus ē ne se absente p florētinos q̄ agros fauētinos populabant expugnari vrbs posset. Nicola⁹ piccinin⁹ circa castenellā t comes frācisc⁹ circa sctm seuerinū castra tenēt: qsi sortiti puincias deuastādas eaq; lex sit vt iste vnā ille aliā exhauriat puinciā. Et sic misera funditus italia lacerat que vnica solū causa facit vt exiliū quod mihi ad tempus delegeram breue diutius ptrahaim: qm minus grauia sunt aliquātulū que audiunt q̄z que videntē mala. Hec scripsi ne scriberez nihil vestris humanissimis litteris puocatus. Nō vt exinde mentē vestrā perturbem: que in viro sapiente quietissima est: sed vt mihi poti⁹ leuame aucupari narrando possem. Valeat optime vestra reuerēda paternitas meq; vt facit seruoz suoz in numero sp habeat.

Eas studere suadet qz maxie decorāt. Epistola.iiij.

Meas siluiꝰ poeta. Nepoti suo anthonio salutē. Retulit mihi nānes patꝛ tuꝰ te uū puer adhuc foꝛes miꝛo iꝛarū amoꝛe fuisse incensuꝫ postq̄ ꝺo ex ephebis excessisti neminē eē q̄ tibi amplioꝰ ꝛt studeas queat psuadere que res nō miꝛa tm̄ mihi: ꝫ stupēda fuit. Ceteꝛi em̄ puericiā sil' ⁊ stulticiā ꝛeponūt: ꝛt rilē togā ⁊ prudētiā induētes. Tu ꝺ sapiēs puer: stultus ꝛir cupis ꝛideri. Et barbam q̄ ymbꝛaculū ꝛtutis recipis. Doleo certe tui cā: nec q̄d ꝛe te factꝫ sit scio. Jubet cicero ꝛt quilibet in adolescētia uiā eligat ⁊ genꝰ ꝛite honestū quo ꝛti ꝛebeat. Jdē hercules facitauit. Mā cū p quietē ꝺue sibi mulieres supꝛa humanaꝫ formā uenuste appaꝛerēt: ⁊ altera sibi ꝛoluptatē: laboꝛē altera pmitteꝛet hāc secutus est sciēs q̄ post laboꝛē pmiū certaminis ꝺat. Nec coꝛonaꝝ (ꝛt inq̄t aplꝰ) nisi q̄ legitime certaꝛuerit. Tu ꝺo ꝛt audio vagari ꝛis sp: nec aliq̄ꝺ genꝰ ꝛite saltē hōestū aplecti studes. Eras q̄s puer amasti ia ꝛir odio hēs. pudet me tui cā. Nescio em̄ q̄d cē possis absq̄ lris. nisi asinꝰ bipes. Quid em̄ hō ē absq̄ doctꝛina quātūuis ꝺiues quātūuis potes. Quid inē boꝛi illꝛatū ⁊ marmoꝛeā statuā inēst. Mō ꝺuꝛ ñ ꝛex nō ipatoꝛ alicuiꝰ p̄cij ēlꝛaꝫ ignaꝛ. Videmꝰ nñ secli ꝓncipes: q̄m rudes sūt: ⁊ nedū latinū: ꝫ maternū quoꝺāmō igꝛātes pmonē: quāto ꝛespectui sūt: quō negligunt: quō ꝛitupauē q̄ sīc̄s eoꝫ obediētiā in subꝺitꝰ habet: nō amoꝛ ꝫ metus id facit. Qui (ꝛt cicero ait) Mō est ꝺiuturnꝰ mgꝛ officij. At ꝛbi metus abest moꝛ ꝛeserunt. Interꝺū etiā neci ꝺant. Quid q̄ tu miseꝛ studia ꝛespicis lꝛarū: q̄ pauꝛes: q̄ nisi p magnā ꝛtutē euadere in ꝛirū clarū nō potes. Quid facis obsecꝛo: q̄ꝺ speꝛas. Reris ne sp iuuētutꝫ floꝛē tibi ꝺuꝛare: an nescis: qꝛ tāq̄ flos agꝛi iuuentus est: q̄ mane nitet: ꝛespe ꝺo aresc̄it. Nihil est ꝛeloci⁹ tpe: nihil qꝺ magis fugiat: ꝛo lat sp irremeabile tps. Tu tibi pulceꝛ ꝛideris: ꝺū etas robusta: ꝺū iuuētus floꝛiꝺa ꝛiꝛet. Mō cogitas instaꝛe senectutē: nō ꝛides qꝛ ꝺies q̄libet aliq̄ꝺ ꝛetꝛabit foꝛme tue. Aliq̄ foꝛsitan foꝛmosa puella tuo capta nitoꝛe te cepit: teq̄ q̄i catbenis ligat ꝫ retinet. Tu ei⁹ ꝺelicias seq̄ris. beatuq̄ te putas ꝺū in ampleꝰ ꝛenis illi⁹: sꝫ lōge ꝛeceptus es. Mā ꝺuꝛ formā istius miraris formosioꝛē ꝛeteris adolescentem Mō em̄ lucifeꝛ aut hesperus tā pulceꝛ ē: q̄ sapiētia que studijs acq̄rit lꝛarū: vñ ⁊ ꝺicere plato solebat. q̄ si ꝛideri ei⁹ forma posset: mirabiles sui amoꝛes excitaꝛet. Tu tñ hec oia ꝛeseruisti (ꝛt tu genitoꝛ ꝺixit) ꝛicit te (ꝛt opinoꝛ) impet⁹ iuuētuꝫ Sed cogita mi anthoni: qꝛ nō semp iuuenes sumus. Redi obsecꝛo in uiā ⁊ teipm ꝛēdica. Linque ineptias iuuētutis: ⁊ ꝛirū te esse memēto. Oia hec pteriūt quibꝰ modo letaris: etas: ualitudo: foꝛma: ꝺelicie: ꝛoluptates. Sola nos si semel receꝑta fuerit. ꝛsq̄ ad moꝛtē sapiētia comitaꝝ: ⁊ post moꝛtē ꝛitā aliā beatissimā ꝓbet Hanc igiꝝ rogo mi anthoni: ꝛt oiḇ reḇ aliꝰ post tergū positis adipisci studeas qꝺ tūc ꝛemū facies: si philosophie ꝛeueris opam ⁊ qꝺ assidua lectione ꝺiꝺiceris in opus ꝛeꝺuceris. Ad quā rē iaꝫ tempus est ꝛt te accingas: nec cū hodie possis bene ꝛiuere: cras ꝺicas incipiam. Vale.

Agricultura laudaꝝ.

Epistola. v.

Meas siluius. S. p. ꝺ. Johanni ptholomeo patruo suo. Elegisti ꝛt audio senectuti tue cōueniētissimā ꝛitā. Ortulis quiḇem rigandis ⁊ rei rustice studes. Res est te digna ⁊ senio tuo ꝺulce hoc ociū est: honestū negociuꝫ modesta uoluptas. Jam nō armis aptus es: grauis galea eēt: molesta loꝛica. Jn tolerabilēq̄ scutū. Rursus q̄ꝫ in reꝛū ciuiliū ꝛersari fluctiḇ⁹. Carere somno: cibū nō sumere in tpe: moꝛtifeꝛa res ē senib⁹. At rusticatio ꝛitā quietā: liberā: honestā ⁊ frugalitati cōueniētē pbet. Nec tu pꝛim⁹ ex sapiētiḇ⁹ ꝛiris. Jn hoc ꝛiuēꝺi genꝰ ex rebus publicis cōuolasti. Nulla ꝛoluptas maioꝛ fuit hoꝛatio q̄ꝫ rure sese recipere: quo cū ꝛeniss̄et: ꝛir illinc poteꝛat octauiani cesaris. ⁊ totius mūꝺi ꝺomini iussibus euocaꝝi. Cū ꝺo in ꝛbe foꝛet. miro ꝛesiꝺerio ruris assiꝺue teneḇaꝝ: hinc aḇ mecenatem scribens. O rus inquit quāꝺo ego te aspiciā. Perlege epistolas senece quid illic magis q̄ꝫ agꝛoꝛ cultus collaꝺaꝝ. Plātauit ille platanos sua ma-

nu piſcinas fodit: aquas deduxit nullibi libenti⁹ q̄ in agris erat. Quid in catbone maioze cicero ſcribit: q̄s vtilitates ex agricultura ꝓcipi oñdit q̄ vbernmos q̄ ſtus: quātā illic voluptatē ꝓſiſtere quātā mentē q̄tē: quātā curarū remiſſionem quātā nālē oblectationē. Hoc gen⁹ vite ſolū nature boim vſuiq̄ ꝓcipue ē accōmodatū: qđ oia ad victū cultūq̄ nr̄m ſpectātia nobis ſuppeditat. Sapis es̄ dez q̄ hāc vitā delegeris a tēpeſtatib⁹ ciuilis inſanie remotiſſimā: binc potes tā q̄ ex altiſſimo ſpeculo nos curialib⁹ negocijs implicatos q̄i naufragātes deſpicē b potes tibi ſoli vacare: te colē te frui. Diocecian⁹ cui orbis parebat: depoſitis impijs faſtib⁹. in villa ſalone agriculture ſtudijs ſeſe tradidit. Feciſſet idē auguſtus vt q̄ dā ſcribit. niſi timuiſſet inſidias. Cirus ꝓſarū rex glāri plūmū ſolebat: cū veniētib⁹ ad ſe ortū oñderet ſuis manib⁹ ꝓſertū t arbores i ordine poſitas. Sz ne mortaliū tm̄ exēpla ſeq̄mur. Deꝰ ipe cū boiez primo creaſſet: vbi nā illū poſuit: niſi i ortū delicijs. Et illū cū illinc expulit. quo nā obſecro niſi in agros miſit. Facis ergo mi iobānes qđ te decet: qđ t ego ſi potero aliq̄ facā. Nā degentē rure boiez cōmēdo. Curā laudo rerū ruſticaq̄ cōſerēdi plantandiq̄ ſolertiā ꝓbo: Moneo tm̄ vt labor leuis ſit: q̄ corp⁹ nō atterat: ſ exercitio quodā corroboret. Ibi modeſte viues: integritatē vite ſeruabis. Nō ibi curioſitas ſupuacua t anxia te tenebit ſollicitudo: vt q̄d q̄d vbiq̄ gerak ꝓnoſcas: nō tibi ſōnū adimē poterūt cure: inuidie: peſtulentia: t eda cī carebis liuore. Nulli fraudi locus erit. Nulli ſceleꝝ officine patebit acceſſus. Sz dulcis ſecuritas: q̄es trā quilla: ociū frugi: vita officio plena vrbanis bonoꝝ⁹ atq̄ diuitijs omnib⁹ anteferēda te babebit. Sequere em̄ vt ceciſti: t agrū ſimul t teipſum ita excultū redde: vt cū egredi e vita oporteat: ad q̄ tos illos pueritias: q̄b⁹ nec pluuia vocet nec eſtus. Vale.

Epiſtola.vj.

Cōuerſationē ſuā notificat.

Aſparnouariēſis. S. p. d. Eneē ſiluio poetē ꝓcepto⁹ ſuo. Nibil lr̄is meis ꝓterq̄ ſingulare q̄nda dilectionē quā i te bēo ſignificare ſtudeo. Intelleciſti tm̄ ꝓfecto vt opino⁹ iā dudū me tibi illā bñe tātī nullo effectu ſdicarim. Sz q̄d res mea atq̄ q̄ditio vſq̄ bāc in diē efficī paſſa fuit: vt effectu ipo volū tatē meā patefacerē: ſolū b mibi de te ꝓmiſſuz fuit: vt ad tē nūq̄ ires q̄n doctior abirē. Idcirco te accedē ſepi⁹ ſūmope conabar: t id mibi op̄ cū fuit: tuoq̄ frui conſilio vſq̄ oblectat⁹ ſuz t me(vt ita dixerim)te mgro verſificare puto. Hec q̄dē receſſuz tuū vidē facile fuit: q̄ tā t conſilio t re ipa ꝓderas: nēpe vt pñs mētis mee ſuauiū eras abſens triſticia ipi⁹ fact⁹ es: atq̄ vt comia nr̄i ꝓbis fruar: baud vex ē qđ vulgo dici ſolet: die adimē egritudinē boim. Nā mibi q̄tidie nō de filio vt ipe ait: ſ de te mgro t pie integreſat poloz. Vnū tm̄ ē qđ mētē meā lenit: tui vicet ſtatus augmētū: qđ icōmodo meo inēdū cōparo: t ipe mee mētī archano tibi ſtationē facio mecūq̄ talē māducas t bibis. Et q̄m de tuis ꝓſib⁹ q̄s indies ſuauiores fac⁹: null⁹ ad me venit. Expedit me q̄q̄ q̄s fecer⁹ fingē t inde tāq̄ tuipſe eos feceris illis gaudē. Nouiſſime aūt vnā(t ego illā egloga voco)feci. In q̄ martinū gallū felcianū ꝓſecretariū tuū tecū altricātē merito q̄dē introduxi. Illū q̄ppe p⁹te in mgrm meū decreuerā me bituz: illoq̄ pauculos dies potit⁹ ſuz: ſ ꝓfecti cuz felice nro ab hac vrbe deceſſit. Stephanū deinde auūculū meū altricationis nr̄e iudicē ſtatui. Et id duas ob cās factū ē. Primū eq̄dē vt nec ipe arbitrarer̄ meo⁹ ei⁹ apud me ꝓrſus poſſe ſiue vilez effectā eē. Altera ꝛo vt illos ꝛiculos nō tāq̄ a vob ſ a diſcipulo vio editos ipe corrigeret: puſq̄ i alienas ptes diuulgāt. Des nūc oēm vſq̄ a ꝓncipio cām q̄re hec ꝓdita ſit egloga i hūc modū. Vale vt opto t me ama vt ſoles: atq̄ age vt nō diu rūſuz expectē. Si q̄d tibi qđ rei mee cōuenire iudices cuenerit: mei meraueris q̄ſo: itidē t ceſaris medico coitalico nr̄o quem verbo meo ſaluere iubeas: velim ſupplico. Cupio quidē tecū eē. Vterū vale.

Repreſalia diſſuadet.

Epiſtola.vij.

Meas siluiꝰ poeta. S.p.d. Iohāni oratōi viro magnifico. Reddidit mi-
bi familiaris tuꝰ: tū ex te: tū ex petro iuliani lras in eū finē tēdētes: vt apd
magnificū cancellariū rē tuā curarē: feci id libenᵗ: Sed mime opꝰ erat cur
renti equo calcar admouere: sua etenim spōte tātū ipe cācellariꝰ inclinatꝰ erat. vt
oēs apud eū pces supflue viderent ꝛ essent. Diligit enī te sūmo corde: libenᵗq se
in bis exercet que tuum refpiciūt cōmodū. Itaq adhibita ē in tuo negocio sūma
diligētia. Factus est cū rege ꝛ cū cācellarijs de eo plixus. Quid aūt inde ba
beri potuerit: ex lris cācellarij pcipies: puto bonū psiliū eē qd de plūbino dat ꝛ tu
als aperuisti. Nā ex illo recuparet debitū tuū: ꝛ maiestatē regie gram ad maiora
nāscereris. quāq putē regū ꝛ pncipū gras tibi tā ē fastidio: q̄ post martinuꝫ
nullū es nisi onerosuꝫ exptus dnm. Intelligo ex lris tuis te ad ius repsaliarū vel
le recurrere. Id est incertū ꝛ pcariosuꝫ remediū multūq iniusticie secū refert: cū
bi sepissime luāt penā q̄ sūt exptes peccati. Tū vo id incitamētū ē bellocꝫ: qm̄ q̄
leduᵗ rursus se vlcisca volūt: totq vndiq repsalie fiūt donec aptū exardescat bel
lū. Tu tn q̄d tibi cōueniat magis scis. Ego dicam sicut ad curionē scribit cicero.
Aut te in meā sniam ducā: aut certe testatū apud aiam tuā relinquā q̄d senseri vt
si qn displiceā tibi tuū psiliū cepit: possis meū imoueri cācellarij recordari. Atq d
bis satis. Respōdissez petro iuliani: nisi nūcꝰ tu iterū illū ad regē aragonū ex pre
ducis mediolanēsis significasset. Abicūq tn sit: gras sibi refero p suis humanissi
mis lris: eiusq filiū tibi officio cōmēdatu. Vale optime mei memor.

Epistola. viij.

Amicitiā ꝛ dilectionē notificat ꝛ
se excusat q̄ raro scripsit.

Meas siluius poeta. S.p.d. Nicolao amidano iurisconsulto. Si nume
ep̄larū vltro citroq missarū pensamus: nihil est qd tibi debeā. Quippe cū
lris vnis dūtaxat vsitati fuerimus inuicē. Rursus vo si verba cōputem
teneor tibi multa rescribere sicut multa significasti. Accedit huc q̄ amicitia non
est cōputatrix beneficioꝝ vt que non ad numerū vel qualitatez: sed ad effectum
retribuit. Scribā igit siue obligatus sim siue solutus. Nā deboq tuis lris q̄ pote
ro breuiter ꝛ succincte: ne vel tibi lecturo: vel mihi scribēti sim molestus. Cō gau
deo primū q̄ vomū grauissimi ꝛ oim doctissimi iurisconsulti reuerēdissimi dñi car
dinalis panormitanēsis intraueris. ibiq mgratū susceperis. Nā id tibi admodū
pderit: q̄ ex illi vberātissimo sciaꝝ fonte dieti potās doctior cuades ꝛ mihi vti
eris gratiaꝫ quā in sua. R.p. repi cōfirmās ptinuāsq. Taccoq q̄ sub ei vmbra ad
magnas tibi dignitates patebit accessus. Reliquū ē vt horter ad pseuerātiā quā
vemū adipiscēris: si multe patiētie te tradideris: qd vnicū ē remediū inuidiā va
lentissimā. Vterer maiori cohortatiōe si tua virtus mihi pspecta nō esset. Sz noui
q̄ sis aduersus q̄slibet fortune impetꝰ tuis votib ꝛ pbie institutis armatꝰ. Oro vo
ad archipsbyteratū electus fueris: id ita vemū laudo si absq detrectatione nr̄aꝝ ptiuꝫ
potes eo puenire qd nisi possis: melius est officio q̄ fide carere. Arbitror te senti
re de autoritate eccie nō qd multi sed qd boni doctiq sentiūt. Ita mihi dū basilee
fui de te cōcepta opinio est. ꝛ tū ꝓpter multas virtutes. tū ꝓpter psonā fidei: mari
me te dilexi. ita q̄ nō puto epatuꝫ: ne dicā psbyteratū posse te nob auferre. Pla
cet tamē qd scripsisti te viā inuenisse p qua ꝛ fidem possis ꝛ dignitatē tenere. De
tuo in me amore. nihil est qd te scribere oporteat. Illū em̄ nō solū vidi oculis. sz
palpaui ꝛ manib atq hinc factū est vt te germani diligā loco qd mihi q̄ tibi est
longe facilius. Ego em̄ fratribus careo: tu fulcitus es. Sed spero tuos meos fore
Nihil plus de amicitia dicā ea em̄ nō verba sed facta cupit. Aliud est i tuis lris qd
ad me scriptū de glicerio magne voluptati fuit dum amoris pseuerātiā exprimis
mirāq fidem. Ea em̄ hmōi sunt vt etiā si vera nō sint: titillationē em̄ quondā pse
ferāt ꝛ pectos excitāt. Es tu quidē meo iudicio sapiēs qui tibi talia facile psua-
des libētiusq in bonā q̄ in malā interptaris partez: nā quid deest seipm affligē
Mea semp opinio fuit. bis in rebus que multū fellis parūq mellis habēt sapiē-

tissimi bois eē: qđ dulce est excerpere: ⁊ qđ malū fozet lipis oculis ꝓterire. Atq; idcirco nūq; quesitū ire placuit: qđ inuētū molestiā afferret. Tecq; exoztatū volo vt serues hāc ꝓsuetudinē: placita dūtaxat queras. Acerba vo ꝓtermittas. Quibus obuiare nequirez ⁊ tristari possem. De glicerio ista quā tibi tuecq; fidei q̄ animā ⁊ cozculū meū cōmēdatū scio. Si q̄ stephani aut frācisci iuriscōsulto⁹ scenas igressa fuerit: finge te id nescire ⁊ totū mihi claude: Maetsi scio nihil ab iguine illoꝝ eē tutū. Accipi tñ meiꝑm volo ⁊ ignozātia poti⁹ delectabili q̄ scia molesta frui. Ultimū ē qđ de nouitatib⁹ retigisti. Ille ⁊si auditu grate fuerit: nō tñ faciēt vt tibi gras agā: qđ est inē amicos absonū. Nihil em̄ amic⁹ amico facē pōt quod nō sit debitū: atq; idcirco expers gre. Rogo tñ vt sepe sic facias. Tu nūc audi ex nobis q̄d noui sit. Ladisla⁹ rex polonie cuius adolescēs būgariā bz: magnūq; conatū belli aduersus theurcos xpiani nois ppetuos hostes fieri pcurat inde fauorē suarū ptiū q̄rēs. Mā cū sciat se regnū iniuste possidere: fauozes hoim sub colore bonoꝝ opeꝝ q̄rit. Sortitusq; ē hāc ad rē optimū instrm cardinalē sancti angeli: virū ⁊ fama ⁊ eloquētia potentē. qui sub coloze passagij ptes suas tueri studet Sz nō ꝓsuevit hic bō fortunat⁹ eē in bellis: sicut bohemia oñdit. De⁹ tñ opus nō finē spectet ⁊ xpianitati poti⁹ q̄ cupiditate hoim. Reliq; ex pigallo nro q̄re. Reuerēdissimo dño cōi me tedi ⁊ amicoꝝ q̄cq̄d habeo meo noie saluū dicito. Tuva le ⁊ amicitie nr̄e tanto tenatioz esto quāto sumus remotioꝛes.

Epistola.ix.

Excusatoria cur nō visitauerit amicū.

Meas silui⁹ poeta. Reuerendissimo in xp̄o pr̄i dño leonardo patauiensi epō. S.p.d. Qz me tuo cōspectui nō sepi⁹ offero: q̄q; tuas edes nō visito: nec supbie nec negligētie mihi tedes ascribere: quaꝝ alterā abhominoꝛ: alterā semp fugi. Rursus q̄z nec occupationib⁹ impedioꝛ meis: cui multū est ocij Quid igit̄ est qđ me retrahit: dicā si scire vis. Nimiū magni dñi locū tenes: non cōuenit mihi cū tāta dignitate. Demūt ꝓncipes: comites: barōes: milites. Illis pz ianua tua. Nil mea toga inter tot aureas vestes moneti bz. Pudet me illis admissis ante ostiū stare ⁊ expectare. Et fateoꝛ iustū eē illos ꝓferri. Quid ē supest nihil ne tecū cōmunicabo. Nō sic agā ꝑ qđ voce dicturus erā scriptis exprimaz. Audio abfuturā eē idq; breuiter paternitatē tuā reuerēdā. Unū dūtaxat ex illa expeto: vt si q̄d sit in absētia tua: ei⁹ qđ mea cura possit absolui nec mihi nec meis laboꝛib⁹ ignoscas: ꝑ vt mancipio tuo me vtaris. Hoc dicturus erā cū bodie ad te venirē. Cūq; intrātib⁹ alijs retrocederē. Sed nō min⁹ē scriptū q̄z dictū. Cū illud fugiat b̄ maneat. Illud negari: b̄ ppetuo possit ꝓbari. Suscipe igit̄ cirographū hoc quasi me erga te fidei vadem. Et si cuti scribo: ita de mea mēte meoq; aio cōfide: qz ⁊ sum ⁊ esse volo ppetuo tuus. Vale.

Epistola.x.

Quales magistratus esse debeant.

Meas silui⁹. S.p.d. dño lupo d̄ portugal legū doctoꝛi fratri optio. Eximie doctoꝛ ⁊ amice charissime: Iris tuis q̄s basilee suscepi. iā ann⁹ est nō potui tūc rndere: qz mox cesarē sum secutus: ab eo in secretariū recept⁹. Postea ꝓ quē scriberē nullus affuit tabellari⁹. Sed reuertit nūc ad dñm suū blasi⁹ alfanſi in decretis baccalari⁹: q̄ apud regiā maiestatē: infantē petri ducis coīmbie fuit oꝛator. Ipe si valet hāc meā epla⁹ tibi reddet sibi em̄ cōmissa est. Nō tñ nūc tāgēda sunt q̄ dudū scripsisti. Illa em̄ oia immutata sūt. Tñ volo scias. Me solide tua gaudia gaudere: magnāq; mihi letitiā attulisse nūciū: quo te presidē olisboñ. significasti, Libuit em̄ id mihi vehementer. Tum q̄ amico bene cupio: tum q̄ in te viro ex omni parte probato quelibet dignitas optime sedet. Scio nanq; non te ꝓpter dignitatem: ꝑ illā abs te illustrari. laudoq; ex hoc regū gubernatoꝛis circūspectionē: q̄ beneficia sua bene locare scit: ⁊ ad rēpublicā gubernādā viros ad hoc vocat sapientie studioſos. Utinā oib⁹ ꝓncipib⁹ idē animꝰ eēt: qz nō sic oēs iguo

rātie plene fore[n]t ꝓuīcie: nec sūmi magistratus ꝓter iusticiā officialiū deturpa
rent. Sed de hoc satis. Cōsilij basilien[sis] q̄s status sit: iā te arbitror audisse. Rex
aragonū q̄ morie ꝓncipū nō regnū fidei: & fidē regno seruare vult: ꝓlatos suos ex
basilea iussit abire. In oīb⁹ rebꝰ clarus ꝓnceps: in hac mirabilis. Rursus galli
ci veneti & florētini q̄ pōtificē suū eugeniū q̄ deū venerant excluso ex apulia re
nato rege: fidē aliā induerūt. Mira rerū mutatio q̄ ante fauebāt cōcilio iā impu
gnāt. Et q̄ impugnabāt: mō fauēt. Lusus iā ecclia est. qualē de pila fieri videmus
dū huc atq; illuc impellit lusorꝫ ictib⁹ pcussa. Sed aspicit illa ex alto deꝰ: & q̄is
raro in terris exp̄dere hoies digna supplicia coget. nullū tñ in supmo ei⁹ iudicio
malū impunitū relinq̄t. Liberū arbitriū nobis dedit: viuere nos vt libet: sinit. la
tas dimisit mortalib⁹ habenas: rōnē tñ rerū oīm duꝫ iudicabit orbē exacturus ē
tūq; videbūt ꝓncipes an ꝓter eos regna fuerūt instituta an ipsi ꝓter regna: qui
suis oīa seruire libidinib⁹ volūt. Spero tū in hoc ecclie negocio p̄ cesarē nostruꝫ
& electores imperij bonos terminos inueniri q̄ ad vnionē & pacē ecclīastici ordi
nis totis viribꝰ opas nauāt. Et puto in ꝓximo nurēbergēsi cōuētu: q̄ ad festum
sancti martini indictus est: nouū cōciliū cōuocari noiariq; locū. deus faxit vt euē
tus habeat res ecclie salutares. Tu scis vbi terrarū suꝫ & quātū ptātis in me ha
beas nō ignoras: nisi me vsus ꝓ arbitrio fueris: nō mandatarij sed mandātis cul
pe ascribēdū erit. Vale eam mei magis memor q̄ a me remotior. Ego ꝓ veteri fa
miliaritate te colo obseruoq;.

Epistola.xj.

De supbia gallicorꝫ.

Meas silui⁹ poeta. S.p.d. Caspari nouariensi adolescenti primario. Re
cipio libenter semp tuas lras: & quia te amo. gaudeo q̄ indies limatior fi
as & doctior. Expurgationē quā de gallo fecisti ꝓno aio admitto: & vt scri
bis ita esse cōfido. Et q̄is illū tibi eē humaniorē velle tue vtilitatis cā: letor tñ
opinionē de illo meā apud te reprobatā fore. Cui⁹ supbiā nō idcirco admiror q̄
paternū vicium est. Nihil em̄ vt credas velim: nullā eē gentē q̄ gallorꝫ supet ambi
tionem: nisi p̄terea inimici sunt: nec vnq̄ nostri sanguinis hominē diligūt. Nam
cū sint ipsi pleni fastu: videriq; optimi velint potius q̄ esse: italos oderūt: maxie
q̄ se p̄cellūt. Et q̄ eos virtute nequeunt imitari: inuidia ꝓsequunt. Et q̄bus ipsi
potissimū babundāt vicijs ea generi nro ascribūt. Sed de his satis que nō scri
bo vt publices. Mā hec scribere (q̄is vera sunt) plenū discriminis est nobis q̄
papā habem⁹ gallicū: als loqueremur liberi⁹. Nūc ista apud te sepulta sint: sufficiatq; tibi soli scripsisse: aut stephano viro & optimo & doctissimo tñ cui vt me
cōmendes peto. Te aūt cōfidas mihi eē chariss[imū]: eāq; mea fore intentionē vt
co aio inter nos sim⁹ absentes quo p̄sentes fuim⁹: quod de te semp sperare & me
p̄stare possum vt ciceronis vtar verbis. Carmina habeo nulla nūc edenda: q̄
orationi solite opam bis diebus p̄stiti. Vale & me reuerēdissimo dño cardinali
nostro effice cōmendatum.

Epistola.xij.

De sicilia an sit duplex.

Meas siluius poeta. S.p.d. Alberto malecte papiēsi comiti atq; doctori
Magnifice comes ac doctor erimie. Serenissimi regis aragonū cui⁹ pre
claras virtutes nō solū hoies & ipsa facta loquūt: epl̄aꝫ quādā cesari nro
M. Marchionis tabellari⁹ reddidit: sicut & tu mihi futurū significasti. In ea titu
lus erat q̄ vtriusq; sicilie mētionē efficiebat: quā rē sat⁹ suꝫ demirat⁹. Legi nāq; sat
multas hystorias. Cosmographiā q̄z p̄scrutat⁹ suꝫ: nec vnq̄ sicilia reperi nisi vna
q̄ tū sicania tū trinacria dicta ē qua nōnulli ex veteriꝫ piūctā olim italie tradunt
fuisse: & impulsu ꝓtinuo supi atq; inferi maris diuectā eē terrā q̄ regiū plerorūq;
piūgebat mor q̄ salle atq; caribdis inē abrupta mōtiū & imania antra locū mon
stris fabulose datū. Q̄ vo ea italie portio que quōdā magna grecia dicebat: sici

lie nomē habuerit. nec legi vnq̄ nec audiui nisi nūc: qđ mihi absurdū videt: nec sat̄ mihi cāe ꝓbet q̄ reges sicilie q̄ neapoli tenuerūt duo regna fecerīt: alterq̄ vltra farū: alterū citra. Mā ꝫ regnū apulie illud sicilie dicebat: nō vtrūq̄ sicilie. Hoc q̄ ad lras regis. Nūc ad tuas venio. Scribis te velle mihi rñdere duab⁹ eplis meis quas diuersis tpib⁹ suscepisti. Perlegi oia q̄ scribis nihil inuenio q̄ meis petitis rñdeas. De reb⁹ nāq̄ ecclie q̄s tibi cōmēdaui nullū facis verbū ꝫ ois ꝑmo tu⁹ in marchioīs cā versat. Plā mas vt video tuū ꝓncipē q̄ putarē. Cū em̄ sua ingrederis negocia: nihil ē qđ ampli⁹ recōrderis: vtinā ille sciret tuā fidelitatē. Mā cum sit in oēs bon⁹: in tē optim⁹ eēt. Suades mihi vt rē suā cōrdi habeā: nō loq̄r muto: suz tui silis: nō min⁹ q̄ tu cupio marchioni ꝓsultū cē. Tū ꝓpter mltas ei⁹ vtutes q̄b⁹ nr̄m ornat seculū. Tū q̄ eū fauē ingenijs z scio z gaudeo. Curā meā studiū z solicitudinē vniuersaz apud cācellariū z apud regē adhibui: si cām egissem meā: nec tā ardēs fuissem nec tā facūdus. Cācellari⁹ nō indiguit stimulo: ipē sibi calcar erat. Qđ noui babitu ē: ꝫ est vt mille aurei q̄ venire q̄t annis in cēsuz pete bant in pānos aureos: vt argētea vasa ꝓuertant: ne sordida videat pecūiaꝝ ꝓstatio. Nihil pl⁹ē qđ ꝑcib⁹ sit ꝓcessuz: vos nūc ꝓsulite qđ in rē vtaz sit. Ego nō tātifacerē qđ mutari pōt. Qr mea deuotio. M. dño marchioī sit nota ꝓbaruz est si mō z sua erga me charitas ertēdat. Cupit em̄ ois dilectio redamari qđ tūc i me fieri sciā: cū mihi scripseris. Gaudēs silui: q̄ ex munificētia mei ꝓncipis pingue nact⁹ es bñficiū. Vale z iocis vt iocis vtere. seria vti sūt recipe. Dñm danielē si qñ ad te venit: aut si qñ ei scribis meis verbis saluū facito.

Epistola. xiij.

De ladislao rege.

Meas silui⁹ poeta. S. p. d. Reuerēdissimo i xp̄o pī dyonisio archiepō strigoniēsi scē romane ecclie p̄sbīo cardinali. Res noua paē colēdissime z fortasse mira videbit q̄ ego tue paternitati scribā. q̄ nihil habeā tecū negocij: quiq̄ nec nomine nec cōrpe apud te suz notus. Sz post facio ista dū me ꝓplacitū tue reuerēdissime p̄nitati nō ambigo. Māq̄ cū ptes serenissimi dñi regis ladislai iuē primarios teneas defendasq̄: q̄s dubitat gratū tibi forē illi⁹ audire sospitatē: quē toto conatu defendis. Ego quidē cert⁹ sum. p. t. r. nihil i terris magis desiderare q̄ puerū illū bene optimeq̄ valere. De q̄ re cū dubia mēs tua ex viēna recesserit: nō ē ab re meis lris scribi: qđ oculis vidi meis: vt ꝓfundāt q̄ passiōi cōsultātes sue nō rei vba ꝫ vbis rē aptare nitunt. Scribā igit tue dignatiōi: q̄ nup in stiria reperi. Qđ nisi verū fuerit: subūcio me cuiuslibet iudicio et inimici: meq̄ ascribo pene quā falsi testes merent. Jāq̄ rē ꝓseq̄r. Stirie fluui⁹ ē q̄ ex alpib⁹ precipitatus drauū influit amnē: ac etiande p bystrū ferē in pontū: quē murā incole vocitāt. Prope hāc ripā oppidū iacet gētile noie gretz dictū. Hic ex medio cāpoꝝ equore ingēs cumul⁹ surgit: ꝓruptis vndiq̄ scopulis liber. Cui⁹ cacumē arx tenet z natura loci z opis humane p̄sidio munita ad regiā q̄z fastigiata magnificētiaz Hic spes austrie būgarie desideriū z bohemoꝝ cura nutrit⁹ rex ladisla⁹ puer quē idib⁹ septēbris in aula regia cozā friderico cesare patruele suo magna baronū stipāte caterua suz cōtēplatus. Adhibe obsecro aures tibiq̄ z puerꝝ z mores describā: nec sine voluptate: (vt opinoꝝ) q̄ referā audies. Annos nat⁹ tres erat puell⁹ iāq̄ attigerat q̄rtū: ꝫ etatē maturioꝛē: tū ꝓceritas pueri: tū intellect⁹ mentiebat. Tu eū aliq̄n in ylnis habuisti q̄n cozonā regio imponēs capiti. Nūc dimittis domine seruū tuū dixisti: q̄r viderūt oculi mei salutare tuū. Sed alia nūc pueri facies est. Aspectus eius oēs qui aderant: incredibili voluptate repleuit. Incedebat nāq̄ p aulā tāq̄ sciret se regē esse: deberiq̄ sibi ab oibus reuerentiā: oculosq̄ nūc huc nūc illuc nō sine maiestate quadā deflectēs. Cādidulā manū porrigebat astantibus: tantaq̄ lucebat i eo puero grauitas: vt sepe minorē grādeui reges ꝓferat. Anteq̄ patruelis adesset nutricē pcontat⁹ est sepe vbi naz esset. At vt veniētē vidicit: in bonoꝛātiq̄ modū suapte caput suū inflexit z tāq̄ sciret vocalis

dignitas quātū ab impiali distaret. Nitet figismūdo ducī: alīq cesarī se obuiā dedit. Dū binc atq; binc in circulo interpelleret (etbiopē forte vidit) morq; in cesaris fugies sinū: beuq; inqt vefoymis. Demiratus est cesar: cōfugietis ad se pueri cōfidētiā: q̄ puoz tpe nūq; in eū dirigere lumina voluisset: letusq; nouitatē circumstātiū exponebat. Tū magnificū cācellariū caspar. Ne mirere inqt imperator. Mumē in puero ē: nec regi sanguis diuini spūs tutela caret. Matrē habuit cuz te antea spreuit. Nūc illa defuncta: pter te bz neminē. Jdeoq; tibi tāq; patri alludit. Tu illi pater: tu mat tu auus es. In te illi spes: in te subsidiū: in te sal ē. Scit hoc puell. Et q; pupillus ē orphanusq; auxiliū tuū implorat. Te sibi pionū petit: tutorē: aduocatū: protectorē. Ego desertus sum ait: huic poloni būgariā occupāt: huic bohemi nouas res moliri studēt. Etas mea prēnit. Et q; āuos nō bēo nec ius credor bīe. At si tu me cesar iuueris. maria hec duo regna mihi obediunt Nec pter te maiorē regē q̄ ego ero europa videbit. Sin deser. Ex rege coronato puul fiā dux. Ex q̄b reb alka domū nraz tollet i altū: alka i pfundā merget. Sz obsecro vt curā mei bēas cesar vt familie nre bonori psulas z tuā fues dignitatē: ne ius meū alieni vsurpēt meaq; abutanē etate. Hoc vult puer o cesar: cū ad te vēit: h̄ ille blādicie postulāt. Hoc ē q̄d ad te pfugit: nō sine aliq; diuinitat instigatiōe. Tu pueri: tu pupilli z orphani z sanguinis tui miserē. Mouert cesarē: tū pupilli blādimēta: tū casparis vba. At post morulā. Mō deserā inqt caspar sanguinē meū: nec si romanū impiū: aut austria q̄cūd potit pcilitari: iusticiā pueri sustinebo. Sicq; locut patruelē brachijs eleuās media frote suauiat est. Erat puer vltra q̄ dici possit formosus. nasus aui materni z frontē suscepat: ocul ex pte mutuat fuerat pect z būeros ex vtroq; cetera infis crāt ore quo malis ad graz tumescētib succi plen: z pl lactis būs q̄ sanguinis. Capillis crispis z in auri fulgorē nitētib. Risu cū verecūdia mixto Nibil i puero emēda dignū. Si nudū solūq; in neonore q̄s repisset regiū gen i puero cognouisset. Nec aut illi canis aut lupa defuisset nutrix. sicut de ciro referūt atq; romulo. O si puerū hūc viderēt būgari tui: qui tecū in fide māserūt. O si eū tangē aut audire possent: q̄s aios sumeret: q̄s acies ducerēt: q̄ bella gererēt: q̄s ederet hostiū strages. Stupebā olīz ego cū legerē macedonas cū illirienſib pliantes: qm̄ pua pugna succubuissent: sequēti die certamē instauraſſe: infantēq; ob cuius regnū certabant ad bellū iacentez i cunis detuliſſe quo viso tātus ardor iuaserit mūites q̄ binc leones binc pecudes crediti fuerit pliātes.. Accendit nāq; virtutē cōmiseratio pueri. qm̄ indigne priuari regno cernebant. Verū ē in fugā illirij victoriā hostib reddiderūt. Recognoscentes poz certamine ns vires illis aut aios: regis auspicia defuisse. Que cū mihi prius fabulosa viderent: ladisla puer auitis regnis spoliat credibilia pbuit. Mā si ego alienigēna sub impio natus romano: cōmoueri viscera z oēs mutari affectus ex aspectu pueri sensi. Quid inquā facturi sūt illi q̄bus būc natura dūm tradidit. q̄s pat ei z mater z au reuerer: q̄ eū inter se nasci viderūt q̄ caput ei adhuc infans dyademate cinxerūt. q̄ iureiurādo pmiserūt obedictiā. Nepe si verū mea fnia fert. nō solū fideles pītia pueri cōmoueret: sed ipsos etiā qui fidē cū fortuna mutarūt ad cōmiserationē traberet: imo z ipsos hostium truces aios frangeret. nec telū esset tā asperū cui acies in puerū posset adeo generosum: nec vilius oratio tantum momēti haberet in populos. quātū seipsuz puer in medio multitudinis erigens: siue is ect quem admirabanē athene siue quē vniuersi sequebanē quirites. Habet em̄ latentem quandā energiā regis facies. Nec vllus est tam durus: tam asper: tam ferus aut inanis: qui regib indigna ferentib non cōpatiat. Sed nūc precipue misericordia crescat: cum is qui parit: suā calamitatē effari per etatē nescit. at vbi flendū eēt: risu diffundit vbi ridendum planctu. qualē cernimus ladislaum qui etsi maximā habeat plorandi materiā: sepulto patre orbat z mre. ac regnis nudat alacritatē tn oñdit. equū ascēdit ligneū. totāq; letabūdus obeqtat aulā. O generosuz puer. q̄s est qui te sperait regē quis est

qui tibi nolit subesse. Que illi nobilitas satis erit: cui tua minor videt. Nemo est orbe toto. q̃ te generis claritate ꝓcellat: nemo par ẽ: multũq; distet necesse ẽ: q̃ tibi secũd⁹ ponat. Fabulã gallici troianã ꝓsapiã: ꝙ illa iã diu defecit: tercq; p⁹ frãcos in galliã trãsitũ regiã stirpẽ gallici variarũt. Diũt anglici brutũ quẽdã cuerso illico ad se venisse vñ reges eoq; trabũt originẽ: qđ null⁹ bystorico tradit. ꝓter anglicũ quẽdã paq; eruditũ: q̃ volẽs romano generi insulare cõre sanguinẽ: qđ liui⁹ atq; salusti⁹ graues autores de enea narrãt: finxit de bruto: quãq; a postea sarões britaniã magna vi inuadẽtes pulsis priorib⁹ incolis: nouos cultores induxerũt: ac reges a lingua mutarit. At tecũ ladislae nihil or fingẽ: vtinã veritati sat facẽt calam⁹: nr̃aq; posset ore fieri vero ꝓximis. Sz supat oẽm memorẽ tua nobilitas Mãq; vt ꝓterea nobilissime austrasiorũm originẽ ad altũ vsq; iulij sanguinẽ repetendã: genitorẽ tuũ romani: bũgari atq; bohemi regẽ suũ venerabant. Cui⁹ opa totũ in orbẽ vulgata sunt ꝓ tutela fidei a augmẽto nois xpiani gesta. Auus tuus isdẽ ꝓfuit regnis: thurcos plimos: plimis plus lacessiuit. Sirt bas plurimos domuit: oibus infidelibus terrori fuit. Sassaq; ecclias trescq; colẽtes pontifices in constantiẽsi cõcilio traxit ad vnionẽ. Gallos anglicosq; infensissimos bostes cõposuit. Hispaniã pactauit. Italiã terintrauit coronãq; cesareaq; suscepit. Cui⁹ frẽs reges fuerũt. Pat illi karolus grt⁹ fuit. Et illi au⁹ henric⁹ septim⁹ cesaruq; q̃ post theodosiũ regnauere. Tuq; sapientissim⁹: tũ glorioissimus. Sub q̃ germania a italia qi colũbe sub aqla tremebũde tulerũt impiũ. Cui⁹ maiores lõga serie romanã rẽpublicã gubernart: quã nũc a tu⁹ patruelis frederic⁹ administrat. O splẽdidũ genus pueri. O gloriã a laudẽ: vbi nã sanguis illustrior. vbi nã series tãte nobilitatis. Obscuritatẽ querũt q̃ post tãtã generositatẽ aliũ petũt regẽ. Mira res si tã tũ splẽdore bũgari fugiũt: quẽ nec macedones nec babylõi nec rõani ꝓtenerẽt: ꝙ vltro sibi regẽ deposcerẽt. Cui⁹ egregia indoles ꝓsagiũ facit paternã in eo fortitudinẽ: auitã prudẽtiã a virtusq; liberalitatẽ renatã. Nec tãtã de se spẽ vt ascani⁹ enee. aut hector priamo. aut alexãder philippo ꝓbuit: quãtũ i hac etate ladislaus se visen tib⁹ exhibet. Nũc cesar ꝓpediẽ in austriã secũ adducet bũgariecq; vicinuq; ꝓbebit. vt videri ab his possit q̃ amãt: a timeri ab his q̃ odiũt. Faxit de⁹ vita eius vt illi lõgior sit: vt a nestoris equet annos: a augusti felicitatẽ superet. Hec habui q̃ de ladislao nũc scriberẽ: q̃ cũ sãrẽ tibi iocũda: silẽ nolui. Tu si visuq; fuerit a amicq; inimicis hec cõicare poteris: illis ad gaudiũ: istis ad penã: q̃rũ tãdẽ oculos diuina pietas adapiat: vt ad cor reuersi: dñm suũ agnoscãt eiusq; potius veniã q̃s vltionẽ expectẽt. Tu vale felicit: bonoq; aio puelli regis etatẽ tolera: q̃ virilẽ togã sumẽte: a tu a tui oẽs plus inuenietis leticie q̃s sperare fas fuerit. Ex gretz.

Epistola.xiiij.

Rep̃bẽdit de mẽdatio: fingẽs se scripsisse

Meas silui⁹ poeta impialisq; secretari⁹. S.p.d. Frãcisco de roma aduocato ꝓfitoriali. Quereris mi frãcisce q̃ mihi pluries dederis lras a ne nullas suscepis. Sed solet eẽ ista negligentiũ cautela: q̃ q̃tiẽs nihil scribũt. totiẽs se iactãt multũ scripsisse. Ego tuas lras recepi nullas: vide an me vel te decipias. Nõ credo tuis lris magl q̃s alijs clausuq; eẽ iter. Ceteroq; eẽm lre ad me oẽs deferunt: ꝙ mitte obsecro bãc q̃relã apud me: q̃ ealleo bas versutias. Cum alijs bisce vtere: a me si vis scribere scribe a nũq̃ impune me visitabis. De re quã nũc postulas ꝓ babe: me velle a cõmodo a bonori tuo sp ꝓsulere. Sz cã nũc occurrit nulla pinguis: bec ꝓ qua nũc agit: nihil habet ꝓter on⁹. Ideo te q̃ aliq̃d lucri queris: nolui facere grauatũ. qñ materia se offert nõ ero immemor tui: qr te amo a tibi cupio bene esse. Vale.

Epistola.xv.

De filio suo.

Meas silui⁹ poeta genitori suo siluio salutẽ. Leteris an voleas q̃ mihi sobolẽ dñs dederit: incertũ tescribis pater. At ego leticie cãm video voluis nõ video. Quid eẽm vulca⁹ in humanis est q̃s gignere sibi silem tãq; extendere

sanguinē ⁊ bīe quē post te relinquas. Quid in terris beati⁹q; natos videnātorū
Mibi equidē ingens voluptas est q; seinē meuz fetificauerit: qđq; annq; moriar
alicq̄d de me supstit: grasq; dño refero: q̄ partū fele figurauit i marē: vt apd̄ te pież
meāq; matrē alicq̄s paru⁹ludat eneas ⁊ solacia pstet auis q̄ debebat pī impēdē.
Or si tibi genitor gaudio fuit me⁹ ortu⁹: cur fili⁹ me⁹ mibi ñ sit leticie. An ne te q̄z
leti ficabit infantuli vult⁹: cū meā videbis i illo effigiē. Mūq̄d tibi i ocūdū erit: cū
puul⁹ pēdebit ex collo eneas: puerilesq; blādicias a gitabit. Sed ais fortasse volē
meū crimē q; ex pctō genueri filiū. Nescio quā d̄ me finxeri tibi opionē. Certe nec
lapideū nec ferreū genuisti filiū. cū ees tu carne⁹. Scis q̄lis tu gall⁹ fuer. Et nec
ego castrat⁹ suz: neq; ex frigidor nūero. Nec suz hypocrita vt videri bor⁹ q; eē
velim. Fateor igenue meū erratū q; nec sanctor suz dauid rege: nec salamōe sa-
piētior. Antiquū ⁊ vet⁹ē h̄ delictū nec scio q̄s h̄ careat. Late pz h̄ pestis (si pestis
ē nālib⁹ vti) quāq; nō video cur tātope dānari coit⁹ debeat cū nā q̄ nihil pperaz
opaē oib⁹ ingenuerit aiantib⁹ būc appetitū: vt gen⁹ otinueree būanū. Sz dicī vt
arbitror: certos eē limites: intra q̄s h̄ liceat: nec extra legitios mrimonij faces p-
gredi dz hic appetit⁹. Ita ē saue ⁊ sepe intē ipa nuptiaz claustra scel⁹ admittit. Et
bibēdi q̄z comedēdi ⁊ loquēdi certi sūt ēmini: s̄ q̄s fuat illos q̄s tāiust⁹ vt septies
i die nō cadat: loq̄t hypocrita: seq; nulli⁹ dpe scīē dicat: ego nullū meritū ī me scio
solaq; mihi diuia pietas spē facit mihi cordie q̄ nos labiles scit: ⁊ ad lasciuiā p-
diues. Nec nobis q̄ pz oib⁹ fontē venie dandet. Sz de h̄ sat. Mūc qz p iecturas
petis: ne alienū p meo nutrias: quō res se habuerit pauc exponā. Nondū anni
duo efluxerāt ex eo tpe q̄ argētie gerebā orator⁹ mun⁹. Quicūgēsima tūc currebat
q̄ añ priaz ptentā fluxit. Ibi cū ociosus dieb⁹ eēm plib⁹: mulier ex britannia venīs
diuersoriū meū petēs in vnis edib⁹ mecū fuit: nō iuenusta: nec crate pfecta. Nec
qz sermonē italicū egregie norat: me vbis salutabat etruscis: qđ illa i regione tā-
to magz placuit quāto rari⁹ erat: oblectat⁹ suz facecijs femie: cui⁹ i ore maxim⁹ le
por erat. Mortq; in mētē venit, cleopatre facūdia q̄ n solū anthoniū s iuliū q̄z ce
sarē eloquētia iescauit. Mecūq; q̄s repbēdet in quā si ego bonūcio faciā qđ ma
rimi viri ñ sūt aspnati. Interdū moysen inedū arestotelē. nonūq; rpianos in erē
plū sumebā. Quid pla: vicit cupido incalui: mulierē arsi: miriscq; blādimēt⁹ ador
sus suz. Sz vt aspis cātib⁹ vnda repellit freti. sic bba mea hec ptēpsit: triduoq;
suspēdit. Erat illi filiola ānor q̄nq; quā milint b⁹ pī bospiti nro cōmēdauerat ve
rebaq; mulier ne q̄d bospes pntiret: filiāq; postbac q̄ moris maēni abdicaret.
Instabat nor sequetiq; die mulier recessura erat timeo ne abeat pda. Rogo i no
ctē ne ostio camere pessulū obdet: dico me i tēpesta nocte vētuz: negat nec spem
vllā facit. Instō sedulō rīsuz est. Jtur ad mitū. Mecū ego q̄d scio: an illa vt iussī
fecerit. Recordor zime florētini forsitā illi⁹ amicā hec imitabit. Tēptādū ē iquā
Postq; silentiū vndiq; sentio: thalamū mulieꝝ accedo. Clausū ostiū ē s nō obfir
matū: apio: ingredior: mliere potior: hinc nat⁹ ē fili⁹. Mulier elizabet vocat. Ex
idib⁹ februarij vsq; ad alias idus nouēbris: mēses currūt q̄ partu danē. Hec mi
bi dixerat mulier dum basilee postea erat. Ego q̄uis ipaz nō pecunia vlla s ma
rimis emisses pōt⁹ (vt ē ars feiaz) credebā hec auri corrodēdi cā dixi: nec vbis
pbui fidē. Mūc qz ea h̄ asserē q̄n nihil spare a me pōt q̄n nomē cōuenit tempusq;
puer meū puto: teq; mi pī rogo vt nepotē suscipias alesq; donec grādiusculus
factus ad me valeat pficisci: meisq; imbui disciplinis: nec picta femīa diuitem
mētiri velle in filio. Mūc alia psequar. Scribis te seuio cū matre cōfectuz: boc
mi pater tibi sibiq; iocūdū esse debet q̄ eos annos attigisti: quos optabas iuue-
nis: tāq; libere ⁊ expedite potes deo seruire omnibus spoliatus passionibus que
mentes iuuenū a deo alienāt. Nec mihi dixeris: oia fert etas aimq; vt ex bocani
mō perire putes q̄ diuinus est atq; immortalis: s voluit poeta significare etatis
cursu vigorē illū animi tepescē. q̄ ē i iuuenib⁹ ardēs: s ille magis ad vicia q̄s ad vir
tutes iclinat. In senib⁹ purgat⁹ ē animus nibil pē hōestū cupies q̄ tibi ⁊ mihi nec

ꝓcero eē ꝙuis illa nūꝙ mūdanis delideriis inbeserit: sed beroycā quadā virtute solū deo seruire beatū durent. hoc fit vt senio vio min⁹ tristet. Si enim iuuenes esset: timerē de vobis magis. Qđ de filiis sororis landomie scribis: certū ē apud me gratūꝙ: tuū est curare vt lras discāt: q̄ sole boies et tollūt sup alios. Ego cū statu meū firmiorē videro: altꝙ mihi asciscā. Jacob⁹ ptholome⁹ frater si ad me scripserit respōso nō carebit puocari lris nō expectet: toties em̄ necessario scribo vt nihil ad libitū vacet. lectura ei⁹ ordinaria solariocꝙ letat⁹ iuz: famāꝙ suā indies crescere cū letitia ꝓcipio. Bartholomeo cū pñtib⁹ lras do: nec eius obliuiscor vnq̄ꝙ ꝓ suis erga te matrēꝙ meritis. Et q̄ catherinā mris mee sororē cōiugez suā vnice amat: matrēꝙ tibi cōmēdo tuecꝙ fidei: deūꝙ rogo vt patriā petens supstites omnes inuenia. Cōuentū nāꝙ cū letitia celebrabim⁹. Et q̄m id qđ restat viuamus spaciū ex tuo trāsigem⁹ arbitrio: nec mihi in te vlla erit cōtrouersia. Johannē et landomiā vxorē iube ex me saluas esse. Filiolū suscipe et quicquid egeris mihi rescribe vale.

Epistola. xvj.

Pena patienē ferenda est ꝓ culpa.

Meas filiu⁹ poeta Caspari de fara adolescētuli primario salutē dicit. Oblectant me semp lre tue ās et familiarit et ornate scribis. Me ño nouissime cū ornatu facecias q̄s attulerūt atq; idcirco magis placuere. Tnū tñ in illis fum demirat⁹ qđ triduanū ieiuniū: idq; interpellatū tā tope ex horrueris: nec ꝓfecto aliā cām interp̄tari possum nisi cardinalis nimiā facilitatē q̄ tibi iacobocꝙ nimis indulget: vosq; muscipularū ex more quātomagis demulcimini tāto alt⁹ caudā elcuat: loquor tecū libere: q̄ tute vis: dū me magistrū vocitas: quo nomie oneratū me sentio. Sz loq̄mur obsecro libere: recipiam⁹ stateram delictūq; cū pena trutinātes. An cardinalis magis: an tu erraueris videam⁹. Nuciē mulier clāculū in edes vt amatori cōiaceat iacobo. Neq; erire vt introiuit: occulte pandit tibi scelus. Tu cām amici suscipies emittēdi mulierculā studio vacas req; pficis Cardinalē celas. Scio te illi⁹ eē prudētie ne te ꝓsulēte adduci potuerit mulier. Jdq; em̄ graue delictū erat et ꝓditio quedā in dñm cui⁹ bonori multū poterat detrahi. post scel⁹ cōmissuz: amico ꝓsulē ñ fuit error⁹: nisi pl⁹ño q̄ amico debuisses Amicitia em̄ nullius furi derogat. nec aliqđ admittit turpe: si dic te oīno decuisse amici delictū tegere. Sit ita: nēpe vt tibi bonor amici sic cardinali ꝓuid⁹ cure eē debet. Tu cardinali iacobū ꝓtulisti. cur nō te cardinal⁹ sibi postponat: seq; ꝓponat tibi. Tu ei⁹ fuit or es ei⁹ panē comedis vinūq; bibis. Cur si peccas i eū nō puniar⁹ Sz ais penā durior ē et iudicē aspex eē. Vide q̄ inq̄ agis q̄q; sinistre cardinalē incusas. Sciuit pctm̄ euestigio cardinal: nō tñ statim cogīcē cāmq; punire voluit. Cur b nēpe nedū ira ferueret: rōnis tramitē iudicādo ꝓteriret. Quid b: nūqđ sororiū est illi platōis facto: q̄ aduersus dedītū vētri seruū ira partit⁹ vocato sororis filio spensippo: abi inq̄t hūc verberato: nā ego nimia exagitor ira. Architas tarētinus sum⁹ phs ex bello rediēs cū agrū incultū squalentēq; offendisset: accito illi⁹ villico: nisi irat⁹ forē lugeres ait: timebat q̄pe vir sapiēs ne ira animū a cognitiōe vera reuocaret: vltionēq; differendā in tp̄s duxit. Jdē cardinalis facetissime statuit q̄ cōpto scelē noluit ꝓpius ad pūitionē ꝓcedēdi q̄ ira triduo sedaret. virū certe quē ꝓsecutus etas. inē phos nūc erasset videm⁹ modūq; ꝓcedēdi ad iudicū. Sniaz nūc videam⁹ q̄d duxit: q̄d aspex: q̄d acerbū b mādauit. Ali⁹ familiares suos hmōi ppetrātes: aut domo expulisset aut ꝛgis cedi mādasset. Cardinal⁹ sci eustachij sepe ob miores reat⁹ cōpedes dedit. At b vir māsuet⁹ q̄ iuuētutē vicia nouit: et q̄ difficile sit aculeos carnis cōprimē nō ignorat: nihil horr. At tibi caspar triduanū ieiuniū indixit. Tu b gue et insupportabile iugū rei. Nēpe si ita ꝓgis caspar suadeo ne curias seqris. Nā si b trāmite impiū ferre ñ potes. nullū poteris ferre. Nō sūt (mihi crede) duriora castra q̄ curie p̄cipū. vbi inuidie: simultates: detractiōes: odia: inimicitie: ptumelie: iniurie: pene infinite. Que res nullo mō q̄ p patiētiā vinci possūt

Hec res in curijs ꝓncipū eccl̃iasticoꝝ ꝑlatoꝝ tāto mioꝛes sūt: quāto q̄ in illis ꝛ/
sanc̄ sūt doctioꝛes: ingeniaq; sua nō in bonū ꝫ in malū plerūq; vertūt q̄ si tu ieiu
nare nō potes: nec illa sufferre potes. Ego te scio tñ virū robustū eē: q̄ ꝛ inedią ꝛ
siti tolerare q̄as. Sz nihil apd̄ te difficile ē q̄ aim domare. Mā cū sis iuuenis faci
vt iuuenis: cui ꝓnū ē sp velle vincē: At iuuenes nō pñt pueire q̄ volūt: nisi iuue
nes eē desināt: seq; aliq̄ vinci patiāt. Jō ꝛ ego tibi suadeo mi caspar vt aim fle
ctas tuū: tibiq; tuiꝑ dñeri: ꝛ alios aliq̄ dñari sinas: maxie viros ꝑstantes q̄lis ē
cardinal' ꝛ auūcul' tu': nec velis oia ex tuo capite facē: ꝫ ex alioꝝ sensu aliq̄ vi
uas. Nos em̄ maxie q̄ iuuenes sum' parū nobis videm': nihilq; ē tuti' q̄ ex iu
dicio amās viuē: nec tu mihi fame tuā allegas. q̄ si ꝑ pseueraben agē: te dicā virū
si eē. q̄ ex vino panecq; neq̄as triduo viuē. Ego ea q̄ tu nūc etate es: vieb' duodeci
ex pane aquaq; viri: ꝛ diuti' viriss̄em nisi voti fuisset finis. Nec de ille opifex re
rū nr̄iq; sator: ꝛ alitor: aliud ab initio nobis alimēti ꝑbuit: q̄ glādes ꝛ aquā: qō si
nr̄a postmodū luxuria alia iuenit cibaria: nō tñ nature bonitas ꝑterijt: q̄n adhuc
illis possim' viuē cibis q̄ nos aluerūt parētes. Tibi illud plus oblatū ē qō añ vi
neā noe nō erat: iō rogo vt q̄rela ponas teq; cardinal' subijcias suie: quā tāto iu
stioꝛe fatear': quāto durioꝛ tibi est visa: de alijs q̄ scribis als agem'. Tabellarius
fugiēs scribere plā nō finit. Cardinali me recōmeda: ꝛ iacobū saluū dicto. Vale.

Hortat amicum vt ꝓ se possessionē beneficij accipiat. **Epistola. xvij.**

Meas silui' poeta. S. p. d. Johāni anacb canōico tridētino ꝛ ꝓfratri suo.
Qz tibi nō scribo sepi' cā ē tua in reb' meis diligētia. Ita em̄ res meas cu
ras vt nihil sit op' scribē: nisi velim gr̄as tibi agē: q̄ ꝓ factis nō ē digna re
cōpensatio. Nec nūc aliq̄d scribere: nisi nou' casus submer̄sset: q̄ tuo indiget au
xilio. Credo te scire plebē sarātane vallis p dñm decanū nr̄m meo noie acceptatā
esse. Jn ei' pot iūdia possessione vis fit: nec ablq; timoꝛe sum: q̄ ali' illic se intruse
rit. Tu ꝓcuratoris mei officiū geris ꝓion' me' es: aduocat': ꝓtector: sicut in ꝑbē
da feciſti: ita i ecclia facias rogo. Pat' me' dñs frācisc' te admonebit: si q̄ in re op'
sit admini culo tuo: illi obsecro auscultа: ꝛ in oi meo negocio ipm quasi me audi q̄
nō solū in reb' meis: ꝫ in coꝛpe ꝛ aia ius bz. Ego q̄ nihil ꝓ te possum: nihil facio
animus adesset si facultas ꝑberet. Tu si scis emolimēto aliq̄ bonoꝛi: voluptati:
bñplacito tibi me eē posse iniuriā feceris amico ni cōmonueris. Vale.

Exboꝛtatoria ad vnionē ecclesie. **Epistola. xviij.**

Meas silui' poeto. S. p. d. dño ade de muli anglico aplice sedis ꝓtbonota
rio pij ꝛ amico optio. Quo i statu sit respublica xp̄ianoꝝ vides: lacerata
ecclia ē: nec in ꝓlo nec i clero pax ē: volet sup bis iuictissim' imꝑatoꝛ nr̄: ꝛ
vt aduocatū decet ecclie opaz nouare cepit vt suboꝛtū scisma possit eradicari. Ad
ꝫ null' aptioꝛ videt mod' q̄ gnāle cogi ꝓcilij: būc ipe ap̄lex' ē ꝛ sup eo ceteꝝ regi
bꝫ ac ꝓncipib' scribit. Jnt alios ꝛo ꝓcipuā spem bz serenissimo ꝓncipe dño tuo
meoq; rege anglie ꝛ frācie: eūq; rogat vt secū ad vnīēdā ecclias velit ꝓcurrē sicut
ex lr̄is ad eū missis ꝑspicies: qō iō ad te scribo: vt cū sis vir bon' ꝛ ꝓlax' opti' ad iu
uare dñi nr̄i imꝑatoꝛis ꝓpositū vel' ꝛ pacē ecclie ꝓmouē: ad quā rē boꝛtarer te pl̄i
bus ꝛbis: nisi zel' tu' ad cōe bonū eēt mihi ꝑspect'. Scio nāq; volūtatē optimaz
tibi neq̄q̄ deesse. Sz nec ptās abest. Jntelligo em̄ ex oib' q̄ ad nos venīūt ex an
glia teq; nosciē. ꝓmū te virū eē aut ꝓ ꝓximū ex bis q̄ regie serenitati sūt chari qō
tū ꝓpē ꝓuatā q̄ tibi affectioꝛ amicitiā: tū ꝓpē cōem vtilitatē tū mihi placet q̄ tuis
necessarijs dz placē. Mirne nāq; dubito ān eo loco sblimar' scē mr̄i ecclie multis
plis: ꝛ nūc ꝑserti cū via apta ē ad ꝓcilij ꝓ pace xp̄iani pl̄i celebrādi. Qō si apd̄
maiestatē regiā sicut spero ꝓmouer': summā laudē ꝑseqris: nec pla. Jn ꝫ tātū dre
toꝛ vt ea pares mediter'. Cogites q̄ ceī eo plato debēt q̄ scit afflictā ecclias ꝛ op
ꝑssaz miserijs tpib' nr̄is ac ꝙtid boim moꝛib': ꝛ cupit vt in ꝓsti dignitatem ꝛ

libertatē vendicari possit. Ego apud cesarē nr̄m secretarij locū teneo: qđ tibi ō significatū facio. vt si quid sit qđ me velis. Enea tuo confidenter vtere. q̄ cū etiā plr̄ pterierim q̄s possim. minr̄ tñ faciā q̄s debeā. Qr te singulari numero cōpellauerim: scio tibi nō ee molestū q̄ et italoz̄ morē z oim veterū ignoras qđ uetus dine Vale z nullaten⁹ id omitte vt p latoz̄ pntiū de regia intentiōe mibi nō rescribas.

Epistola.xix.

Accusat locoz̄ mutationē z amicitie officiū aperit.

Meas silui⁹ poeta impialisq̄ secretari⁹. S.p.d. viro optio z ffi suo amantissimo richardo de valētia scriptori aplico. Ex plurimis lr̄is q̄s ad te mitto vne saltē ita felices erūt vt te cōueniāt. Nā q̄d est mi richarde vt cum mediolani te q̄ro. Basilee sis. Cū rursus te basilee peto: mediolanū abisti. Credo more bolm te agere: q̄ ea q̄ assunt: nibili curāt: que absūt marie: z nullibi mīr ee volūt q̄s vbi sūt: italiā babes: germaniā cupis. In germania vo italiā optas. Et sic fit vt z tu nūq̄ q̄escas z ego te meis lr̄is reperiri nullibi possim. Sed faciet forsitan de⁹ tui nūc copiā: qñ alicna negocia tue cure cōmissa: mediolani te tenēt Jd speras bāc eplam dño laurētio de rocella vtriusq̄ nr̄m amātissimo tibi obsignatā pmisi: duas ob causas alterā vt scias nō esse me tui oblitū. cui⁹ mēoria mibi sp ē iocūdissima. Alterā vt i re mea ppositure pzonū te facerē. Res ē tibi nota sō illā nō repeto. Scribit p me regia maiestas neruoseq̄ rogat vt mibi eccliā restituaē: nescio qntū pdeēt regie pces: illud aūt scio: nisi adiute fuerit nibil agerēt Lre semel tm loquūē. aliqñ etiā nūq̄. marie i ducali curia vbi eple vndicūq̄ veniant p secretarios aperiunē: etsi libet illis: duci ostendunē sin vo aut cloacas incidūt: aut tabernas aromatū piper aut crocū otēture. Jdeo mibi opus ē auxilio tuo vt litteras iuues. quoz̄ copiā tibi oñdet dñs laurēti⁹. Noti sūt tibi vniuersi z amici z inimici mei. Illis vtere bis resiste. Et fac vt tui laboris sentiaz fructum Nisi scirē quātū me ames: efficati⁹ scriberē. Sz nolo videri amicitie nr̄e diffidere: quā tāti facio vt te mibi bonestē z me tibi piladen arbitrer eē: nec cipiōis aut lelij aut siculoz̄ amicoz̄ q̄s alij pictagozicos vocāt nr̄e benivolētie pferā amicitias. Satis est tibi nosse qđ velim. In calce eple illud subiūgēdū ē: vt alterū te philippū meū: meis vbis saluū dicas. Et nouarici. antistiti cōi dño me cōmendes z cām meā: studiū meū i tuis obsequiis offerre ius nr̄e amicitie nō fert: qz nec oblationes nec pces amicitie cācellas ingrediūē: qb⁹ in reb⁹ vtilitati possim tibi esse. Si scis z me nō vteris tua est culpa z meū eēt detestabile vicīū nisi morē tue volūtati gererē mibi note. Vale.

Epistola.xx.

Que sit homini patria z petit pmotiōis auxiliū.

Meas silui⁹ poeta. S.p.d. dño bieronymo pciui suo z amico pcharo. Antique sūt apud me bieronyme amātissime lr̄e tue qb⁹ bacten⁹ nō rūdi. Nā iturū te in apuliā sensi. Nūc qz potes iā rediisse: bec pauca ex me habe. nibil dubito mi bieronyme te fortunā oēm meā z bonoz̄es si q̄s habeo sp oblectare. Scio enīm qz me amas: z amātis ē amati psperitatē dicē suā. Jtidē ego erga te facio q̄cq̄d boni de te audio(sepe aūt audio) mirūimmodū me letificat qđ bonoz̄ans studio lr̄arū vt seduli⁹ incūbā: facio quoad possuz: dū ocīū pmittit. Sz distrabūt me: tū occupationes multe: tū cure diuerse: qđ supest totum lr̄is dedo: ne poete titulū inanē videar suscepisse. De patria qđ ais memoriē teneo: s mibi crede: oē solū fortī pria est. Ego q̄dē malo extra patriā bñ vincē. q̄s in pria male: nec nos in terra. s in celo priaz oportet inq̄rē. Socrates cū aliqñ interrogat⁹ fuisset: q̄d z vñ eēt. Mūdanū se dixit. Nos si meli⁹ rūdere velim⁹ celestes nos dicemus eē: qz illic originē ducim⁹: z illuc si bñ vixerim⁹ reuertemur. Sz nimiū vba extendo. Unū restat qđ ex te volo. Causa mee ppositure tibi notissima ē. in illa scribit p me regia maiestas. Solicitatoz erit laurēti⁹ de rotella: quē optime nosti. Ei pcoz vt assis etsi forte idē ppedit⁹ fuerit rē totā in te suscipias: z ad calcē deducas. Pauca amico sufficiūt: sat est te nosse de siderū meū. Vale.

Regem aragonum laudat. **Epistola.xxj.**

Meas silui⁹ poeta impialisq; secretari⁹ dño iohanni campisio pho pstanti. S.p.d. Reddiderunt me certum lre tue. iaz te senas tutum z sospitem aduenisse. qđ voluptati mihi fuit timẽt ne viaz discrimina incidisses. Cupiunt lre tue. de reb⁹ qs andree de merano ꝺmẽdasti scire q̃d factum sit pcõtatus sum ex matheo pisano sicut iussisti. Is refert illas iamdudum ligatas. put reliq; ras itineri ꝺmissas: Jaq; se reꝝ venecias queniss. z se tibi ꝺmẽdat. q̃ apud insubres gessisti. oia facta eẽ cum ꝺsilio ñ ambigo q̃uis illa pte attigeris pollitico z libros ex arẽtini traductõe uersa inueniss te gaudeo: coemereq; instituti. Et si imori pcio q̃ scpserꝝ bũ neq̃unt: iubet id auri ꝺferre. Rogaui⁹ matheũ apud sigberium galleranũ vel iohem banc pecuniam psolui vt faceret q̃ moz lrãs scripsit. Canitq; vt q̃primũ illuc libz miseris pecunia vel. etiam cum solutõne vecture. Tuus est ẽ mi iohes. mercatoꝛ aliquem in curia repire. q̃ onus mittẽdi mediolanũ. bos libros suscipiat: ibiq; auz recipiat. Scio te amicoz tantũ bie vt facile hoc sit tibi. qđ si iohes tolner vir pstans z summ⁹ amic⁹ magnifici concellarij on⁹ mittendi libz suscipe vellet. p venecias mittere sibi pecuniam cũ omni onere vecturaz. p pmũ de q̃ ipse ꝺsideret mihiq; scriberet. iõ si eũ nosti ei⁹ animũ tempta idq; agito vt opa tua polliticum assequar aresto. qm̃ id magnope suasisti z ne timoz pecunie te afficiat. potes si vis anteq; libz mittas expectare lrãs vni⁹ illoz mediolanẽsium q̃ te certiozem reddat se tuo nomine auz possidere. Scis nũc desiderium meũ z quõ tue indẽnitati possis ꝓsulere. cura te vt amicũ q̃ es oñdas. De petro nõ noretano nihil te scpsisse mõstri simile est. cũ scias me auidum ei⁹ nosse fortunam. Rogo me instruas q̃d illi obtigerit. q̃ aio beri mortẽ ferat. q̃ cũ viuat. q̃d officij gerat. q̃ spe sit z q̃ in me animo. qm̃ nihil ad me scpsit: etiam meis lris puocat⁹ regem aroganum tantũ extẽdisse alas suas. nescio an italie ꝺducat quaq; illa tãfessa est vt respirare sub q̃cunq; desideret. Videant tñ nri ne serpentẽ in gremio nutriant. alta est dñandi cupido nec terminis claudit vllis. Hannibali nõ satis affrica fuit. q̃ ps orbis tercia credit. alexãdro in modum carceꝝ angusti fines mũdi videbant. Nemo extimet generosum animum vni⁹ regni terminis ꝓfessere. Ego tñ illi faueo q̃ fortune impetus: pseuerantie clipeo domuit. ꝺtinuã doq; id fecit vt aduersam eptus secutissimam iam sit adeptus fortunam. ſfaxit deus vita vt illi comicis sit z q̃lem theofrastus moriens exoptauit. Tu vale: z rescribe. nec ampli⁹ legez taciturnitatis inẽ nos fua.

Commendat salutez anime. **Epistola.xxij.**

Eneas silui⁹ poeta reuerendo in xpo patri bartholomeo epo nouaziensi z comiti. S.p.d. Magna z innumerabilia sunt bñficia q̃ a te recepi. nec ego illis ꝺdignam possem vicem rependere. etiam si mille annoz mihi vita donaret. qđ tñ possum id facere nõ obmittam. Nihil est anima pstantius. banc colere. banc curare p̃ ceteris debemus alia caduca sunt: fugax: mortalia hec ineternum manet. cui si bene studuerimus. eterna gaudia si mala vacauerim⁹. eternos cruciatus p illam sentiemus. q̃ ꝺsideratione duct⁹. statui tibi copiam lraz destinare. q̃ nunc ad curiam regiam ex orientalib⁹ ptib⁹ misse sunt. q̃z tenorem velis animaduertere z monitões audire vt ea faciens que in illis suadent eterne vite beatitudinem assequaris. Vale.

Quales scribe cancellarie. **Epistola.xxiij.**

Meas siluius poeta bertholdo lunenburgeñ. viro liberali z semi ꝓdigo. scribe ipialis cancellarie. S.p.d. Accepim⁹ epl̃am tuam q̃ nos cenatum vocas. acceptam⁹ onus. ventresq; nros paremus. tu videris ne vacuos eos remittas. Hospitem abesse nihil cure est. si eius vicem pdices caponesq; implerint. Hospitam videbimus libenter amplexamurq;. si quid plus licuerit non erimus inertes. q̃ semp malum habemus z q̃si muli z equi ferimur in libidinem.

Tu si qd iuris illic bēs caue ne ꝯmunices. Quicād ēm in mediū venerit: ꝓuius eē dsinet. Scis michaelman? q̄ sunt adūce. wolfgāgi liguā nosci. q̄ psuadere sci at wenceslai cauda nihil furiosius ē Jacob? fingit se puer. tu tn lardū ne ꝯmiser miscipule etiam si qdragesima fuerit. ludouic? nihil dicet. ꝫ muris in modu oia foramina ptēptabit. si ꝫ vis nos bīe. aut oia ꝯmunicatu fac. aut nihil vnū tn remediū est. si vini tantū pbuer vt somni magis q̄ veneris cupido sit. nos tn venie m? etiam si deficiētibus reliq̄s te deuozare debeam?. Vale.

Epi. xxiiij.

Hortat vt snia impatozis cōq̄ non ferat.

Meas silui? poeta. S. p. d. iohi frundi indite ciuitat coloniēn. secretario. Tabellari? tue insignis celebusq̄ ciuitat nō sicut optabas. ꝫ vt curie visum ē expedit? ad te redit. meo tn ꝓsidio non caruit. qz libenē gero tibi in oib? mozē. Vir q̄z voc? dn̄s bartūg? auxilio fuit. ꝫ nō lz in republica plus boies ptēdere q̄ ꝓbare possint roib?. Tuū est qd sup ē ita regere: ne q̄ indignatōe rubigo. aut hinc aut illic oriat. qz n facile extinguit vt accēdit ignis. Cesaria ptās nulli in tpalib? subest. q̄cād ab ea manat. vez cū reuerētia deuotioeq̄ suscipi. etiaz si duz videat. qm calix in manu ei? plen? mixto pōtq̄ illi dare. illi negare. nec oib? pbās ē in pastozē erigē cornua. Tu te ista scis: nō pedē trabo. fac vt defensuz cāz i curiate q̄ꝑmū visaz. qz t michael tu? t ego tua suaui ꝓuersatōe iuiti carē? nec te vult? vlli? teneat. nā t austria pt qd placeat dare. Valeat veni.

Epi. xxv.

Dissoluit argumenta ꝓ pte Eugenij facta.

Meas silui? poeta ipialiq̄z secretari? S. p. d. fuerēdo pri dño iohi caruaia ozatoꝛ aplico atz iuriscōsulto. Erat animꝰ me? postq̄ ex basilea r̄cessi sup reb? eccle ꝓpetuo vti silētio cū eas nō dimi spūs ductu regi. ꝫ boim gubernari passiōibus viderē. Tu nūc me cogz aliq̄ dicere. q̄ armatū eneam imitari me suades. vellē tacere poti? q̄ loq̄ qñ nulli ptiū ꝯmo me? placitur? ē. sic t nulla ps mihi placet. tu vis vt dicaz: parebo. ꝫ vide ne audias qd n vis. tu ptz vni? tueris ius. qd ego tibi placitū dicā nullā ptē laudās obsequr tn silētiūq̄ rūpā qm id optare videri. Longū mihi misisti ciroḡpbū vt cācellario legerē. facturus sum qñ illi ꝓ ociū licebit. Mihi tn iā ꝑsperi totū. rogas q̄ a te spta sunt laudē tuearq̄. faciā id si mō vez te dicere agnouero. vbi aliē videro. nō facia. parmenosum plenusq̄ rimaz. nō potero tacere si qd nō vez audiā. tu mihi amic? es: fateoꝛ hoc. ꝫ veritas pferēda ē. tu vera oia putas q̄ scribis b̄ ego de tua ꝓbitate credo. ñ tn ita ē vt res qd tibi pauc? oñdā. Dicz basileā cepto ꝓcilio legatoz pape exposuisse. ñ eē spādū de illi? synodi ꝓgressu. ꝓt vicina bella t alias cās. b̄ nunq̄ synodus pape narrari iussit. Dicz pl? papā germanie ꝓcipib? ꝓcessisse t se būliasse. q̄ vnq̄ sit d rōnis pōtificib? auditū. Rustic b̄ t bistoriaz ignarz narrāda sunt. Adrian? papa t leo rōnis impatoꝛibus ius ordinādi aplicaz sedē t epos ꝓ impiū noiandi ꝓcesserūt. Leo ille sanct? quē tu t doctoꝛes euāgelū tubā appellatz. cū vellet in italia ꝓciliuz bīe. in q̄ ples possent de occidētalib? ptib? ꝓuenire. marciano cesari ꝓciliū in oriēti postulāti: annuit. tūcq̄ synodus calcedonēn. bita ē. refers dn̄m scte cruc missum eē vt papā purgaret. ꝓciliūq̄ germāis offerret. Mō dicz ptātē habuisse cardialē illū sbeūdi suiaz postq̄ ꝓbata fuissent crimia. Alis rōnos pōtifices solitos eē dicē. Si qd alid volūt. ad aplicā sedē veniāt. Petr? ꝑm? pōtifex increpat q̄ ad gētes introisset vltro se purgauit. leo grt? scribit lodouico augusto. Nos si aliq̄d icōpetēter egim? t in subdit iuste legz tramitē n fuam?. vio ac missoꝛ vioꝛ cūcta volum? emēdare iudicio. hispanoꝛ legatōz boztatu pape basileā venisse ptēdis. ver? poteras dicē ples ne illuc. iret aplic lris fuisse rogatos. Uniuersos reges ꝓ sili ariū statuū ꝓhibuisse basileū ne papā deponerēt dū asseri: vide ne te decipias. Refers tres cās eē qb? ps mioz pt iuita maioꝛ pte vniuersitatz aliq̄d agē. ꝫ facta capituloꝛ t vniuersitatū q̄ supioꝛē bñt n sunt eēnda gestis ꝓcioꝛ vbi solū deus ē supioꝛ t a qb? n appellat. Dicz in ostañ. ꝓcilio plena ptātez data eē rōnis pōtificibus locum eligendi. in q̄ aliud ꝓcilium celebrari oz. In casu nro speciale reser-

data fuit electio loci ꝓcilio. sicut quētōes cū grecis habite manifestāt. Prētēdis sanctū eē basilee. ne ꝓpē locū oziri differētia possit. inane argumētū est. Narrat decretū nō placere grecꝭ basileaz. velleqz aliū locū dicit synodus nolle ꝓpē locū. i. ꝓpē basileā tantū bonū omittē. q̄ aliē sentit a decreto recedit. tu vis me bis ꝓsentire nō possum. dicꝭ me ex ꝓposito errare. mihi aduersus te magis opitulabit alle gatio. nihil ad me q̄s obtineat. Impatozi fuio q̄ vnionē ꝓcurat. illā cupio. illā ꝓ moueo. p hac magnis laboribus me exponerē. tu q̄z z ps tua vnionē velles. ꝑ mō tuo. maneat papa tuꝰ pōtifex z vnio sit. Idē et ps altera cupit. nēo pacē. nēo vnio nē aspnaē. Neo tn̄ pacē amplectiē q̄ sibi detrahit. oēs volūt vicere. nēo se flectit dure ceruicꝭ boies. Est ne sbiecta eccia. vt ꝓpē hūc vel illū boiem tā varie vexari debeat. si nō potes pascere. sine aliū esse pastozē. ꝑ nō elt de pastu ouiū qō. ꝑ de lana nō tm̄ litis erat dū paup eccia erat. scio te mihi iaz irasci. qm̄ dicta tua expello q̄ videar aliā tueri ptē. Me rere b. dixi tibi vtinqz mihi odiū esse. nō placz mihi. animoñ. electio. abbozreo gallozꝝ leuitatē. minime bis ꝓsentio: dū sedē applicam volūt auferre romanis. ñ pbo cū decreta q̄ faciūt. ipi nō ꝑuāt. Cardinalis sancti petri viri scti z ḡuissimi smia mihi placet: q̄ neqz bos neqz illos laudare solebat. Vos pcilū rome vulē. ꝑ illa iam in angulo ē xpiani ozb. Vi basilee manere volūt at b vbs multis odiosa ē. Tu tn̄ deliberari illic putas. an numerosi⁹ debeat pcilium ꝙgregari sperāsqz id obtineri ꝓplacereqz cesari. alū aliud sentiūt: videriqz putare nō esse absqz ꝓsensu regū alioꝝ pciliū ꝓcedēdum q̄si cesarē parē facias ceteri q̄d parē. imo z minozē oñditis qñ regi frācie offertꝭ pciliū. cesari nō vultis ꝓcedē Nolite b secreta putare. oēs b sciunt. sic z alterius ptis ꝓsilia nota sunt. ego oēs ꝓmēdarē. si viderē pacē bis atz illis placere etiā cū incōmodo suo. qz nō nobis. ꝑ reipublice nati sum⁹. nec plus velleꝭ debem⁹. q̄ sensus cōis nob ꝓmittat. nō q̄ temere dignitatē. ꝑ q̄ ponere vult magis laudat. Pusci viri sanctiqz boies difficili⁹ ad pōtificatū vocabant q̄ nūc ex alio amouēt. bon⁹ anim⁹ ingeniūqz benignuz nō quō dimitteret. ꝑ q̄cito dimitteret studiū bzēt. b volui tibi dixisse cū venia tua Quia aut ñ loq̄r. aut vex loq̄r. h ē armat⁹ eneas. būc gerā. ille mihi anchises erit. quē vniuersalis eccie ꝓsensus vederit. dū germania q̄ozbis xpiani maioꝝ ps ē beret. dubius sum parato tn̄ animo sum ꝓmuni smie auscultare. nec mihi in rebus fidei soli credam. Vale.

Epistola. xxvj.

De noua ciuitate z aliq̄d de amicitia.

Meas silui⁹ poeta. S. p. d. magnifico dño suo Caspari schlick impiali cancellario. nihil noui post tuū recessum emersit qđ in epl̄az cadē dignuz sit. nisi qđ bodie vētur⁹ ē pāgrati⁹ tu⁹ quē aiūt eqtes secū q̄nq̄ginta ductuꝝ. Rex tn̄ minime illū expectare voluit. ꝑ b mane añq̄ dies eluescēt ad ortos besperidū deliciaruꝝq̄ padisuz iter arripuit. ignoꝝ fortassis vbis vtoꝝ ortos nāqz besperidū poete vltra atlātē in affrica sitos fuisse. ꝑ bos nr̄a etas bz i ciuitate noua stirie vbe. vbi ppetuū phiatū autūn⁹ ē. z oē gen⁹ pomi suapte gignit. iō rex hunc vnū amat locū. Recte sane vbi tot aq̄ꝝ scaturigines. tot viridātia prata. q̄ verni tpe floꝝ splēdoze rideret videt. huc se nūc rex ꝓtulit. q̄n illic abitur⁹ sit. tā certū ē q̄ antixpi aduēt⁹. q̄ ꝓ bos dies oēs pplo suo rumoze detruit. opā tn̄ tua q̄ ꝓ ceribus curie. ipiqz regi rē fictā aut falsi dubia. ꝓ certa exposuisti. dū b scribo allatū ē nūcium regē balnea petisse. vbi ad dies octo mānsurus sit. nec nos ibi diuersoziuz bze possum⁹. in nouā itaqz vbē recta via migrauim⁹: si tn̄ pāgratiū ire ad balnea fēsero. me q̄z illuc ꝓcerā vt de re tua possim curare. nec obmittā er mādatuis vnū dū vires erūt. aiūt regē carniolā petituꝝ aut saltē caritbiā. pt⁹ bo atbesim. et ide spes sit nurēbergā peti debē. qđ tn̄ ex mgro thoma plem⁹ intelliges. ꝓsiliarij regū adhuc sē b. ipos ꝓsulā q̄d facē nos opteat. d frisingēsi eccia nl̄ ē qđ ñ fuerit ꝓ⁹ tibi notū. nēo ex curia veit. mgr̄m thomā ꝓmoui vt de pecuniis nurēberge rapiē dis instructoez bzēt. q̄ me pñte mgr̄m curie pcōtatus ē. rñsumqz bz. Scripturas sibi ꝓsignaz oēs q̄s mihi dimisisti. Capitula vetez repi extraxiqz. Dñs auditoz

ad nos iter facit. plenus querimonia ꝛ. q̄ in recessu tuo te nō repit. Para aures tuas vt q̄ dicitur? fuisti: illic audias. Homo tuus est ꝛ amicus vtilis. q̄ solet plus honesto placere. b̄ eñ amicitia hodie viget cui vtilitas est ānexa. Stoico ꝛ illa. sola vtute gaudens. iamduduꝫ explosa est. Non puto has lr̄as cito ad te vē turas. q̄ nec tu ad eas festinabis. ipsi nurēbergam vsq̄ pficiscenī. ſ tu eo nō ve niens vti opinor. nisi vrozis ꝓus aut licentia. aut facietas intercesserit pblic? regi? Ego inq̄t si meam semel vrozem attigero q̄n illinc abdicet nescio. vide ne itidem tibi ꝓtingat. regis negocia curare habes. Non bñ conuenit: nec in vna sede mo ranī rerumpublicaq̄ cura ꝛ amor vroꝝ. Tu tñ illam ducere potes eo loci vbi ꝓpinque sit curie sepeq̄ possit i ꝝ amplex? venire tuos. Ego ex his sum q̄ melius scio p̄dicare q̄ facere. si loco tuo essem aliter sentirem. Vale optime ꝛ disputatō nes oñi auditoꝝ ad mgr̄m thomā remitte vt equum sit vtrūq̄ certamen.

Regratiatoria ꝛ aliquid de studio humanitatis.

Epistola. xxvij.

Meas silui? poeta. S. p. d. magnifico ꝛ generoso comiti Galeatio d' archo Aggressus est me nudiustertiꝫ vir suauis ꝛ tui amantissim? iacobus de la drono miles. tuasq̄ ꝛ magnifici germani tui comitꝫ franciſci lr̄as apuit. q̄ mihi magno testimonio fuerūt amoris erga me vñ. Cum in vtrisq̄ multa salute iussus eēt me iacob? impertiri. qđ ꝛ si ꝓsuasum antea mihi foret. q̄ nosco animi vñ ꝓstantiam. iuuit me tñ cernere qđ meditabar. Sz ne pluriꝫ immorer: scire vos volo ñ truncum a vobis coli q̄ non sentit. neq̄ asinum q̄ nō intelligit. ſ hominez q̄uis pusillum. bñficioq̄ tñ memorem ꝛ q̄ nunq̄ animo est ingrato. Non est qđ scribam nūc ampli?. ne pelagus ingrediar qđ non facile egrediar. Waz cū affece ris me dudum ꝛsidero tuo nimis multa essem scriptur? si vellem animo satisfa cere q̄ omnia meli? coram exponam. Spero eñ cesarem ad vos ꝓpediem migra turꝫ quem seq̄r vt soleo. Et si deus dabit. te ꝓcuniam. rem tuam bene absolutam esse. tum ex lr̄is iacobi. tū ipso facto intelliges. Plus eñ gr̄e in oculis reg̃ habes q̄ reris. Comiti francisco posteq̄ me ꝛderis. dicito ei? musaz q̄uis suaue. scrinia regis incolere ibiq̄ delitescere. q̄ nō sapit b̄ seges nec scit toga barbara vsus. Se pultum est dicēd bmōi huc porrigit. studia nāq̄ humanitatꝫ ea ꝓ bñt extra itali am domicilium scis q̄d appellem studia humanitatꝫ. Hoc eñ nomine volunt nr̄i oratorias ꝛ poeticas lr̄as ꝛsignari q̄ latinum late patent. apud alios plerūq̄ ig̃ te. ſ vale iam tādem. q̄uis man? nūc cesset ꝛ calam? papiro bereat vt quem tecū loqui delectat. at mihi nō suppetit ocium. Et regi magis q̄ meo ꝓuicudū est ani mo. q̄ non sum liber dum alienū comedo panē. Iteq̄ vale. ꝛ tu cessa man? vt lin gue supsit qđ dicat dum tridenti erim?.

Hortat ad rescribendum.

Epistola. xxviij.

Meas silui? poeta. S. p. d. Nicolao amidano canonico mantuano ꝛ amā do fratri. Paꝝ tecū negocij habui nicolae amantissime dum basilee fui. ſ nec plus habuisse voluerim. Māq̄ si modice ꝓsuetudinis cā. tantū mo lestie fero te ꝓuat? qđ tandeꝫ facerem. sissalis vt aiūt modium tecū ꝓsumpsissem. Mirū immodū grauis est mihi abstinentia tua. atꝫ nō longe q̄uioꝝ. q̄ inē exteros suꝫ meos mores meūq̄ viuēdi morē penit? abhorrētes. Sz statui oia ferre. dum spe rem mihi bñ esse. vt tñ facili? tolerare possim. obsecro ne tibi calam? plumbe? sit neq̄ papir? aurea quā dissipare formides. Multa sē q̄ mihi dictim posses scribe re valitudinem tuam pegaliq̄ novitates passim illuc ꝛfluentes. Et qđ in ꝓcilio qđue in curia fiat. Et si ꝛsint cetera. glicerium salte materiam pōt dare. de q̄ nū q̄ tantū scribis q̄ntū audiam libenī. Effice igit̄ qđ cupio. ne aiūt affectare sceptu rum tibi extimes. qđ intelligere potes ex eo q̄ pōr vo lr̄as. Nec plura nouo. nos vlimam ꝓgim?. deinde isbruck. post carintbiaꝫ petituri. Incertū est an nurēbergā venturi sim?. Jam vela ventꝫ solui. ꝛ in intimū mare deuoluor dictim a te ceteris tuis caris remotior. Vale.

Redit in beniuolentiam.

Epistola.xxix.

Euerendissimo in xpo patri dño francisco de picleo passis archiepiscopi mediolan. Eneas siluius poeta. p. d. S. si cui vnq; libenter scripsi. amplitudini quidem tue libentissime. dum eem basilee. nam te dñi et pius bebam loco. meminerāq; plurium tuaꝝ in me meritoꝝ. q; sane mente mea nunq; excidet. At cuꝫ viderim te lris meis nō rndere. arbitrat⁹ sum id qđ erat te. s. offensaꝫ basiliensib⁹ rebus. nauseamq; inde cape. destiti. igit diuq; silui. tū ne tibi imprudēs displicerē: tum q; gue erat tot lras rnsio indignas mittere. Sed quis scribere obmiserim. amare tn nō omisi. cupiens sp in eum graduꝫ res restitui. exq; vicissitudines lrāꝝ occurrere possent. Jdq; nunc arbitror euenisse qn me neq; arrentē neq; somniantē qđā cesar nr frideric⁹ augustus in suū secretariū accersiuit. cui iaꝫ huio in statu graduq; minime inhonerato. q; ex loco scribēti mihi nō arbitror te rnsioꝫ negaturꝝ. naq; si recte intelligo. idem e cesaris qđ tuū desiderium. nulli ex ptēdentib⁹ magis fauēs q; alteri. cupit ei vnire et reintegrare lacerata ecclaꝫ atq; ad id opaꝫ dat. et spero pfore vt voti cpos existat. et Iꝫ his vieb⁹ basilee fuerit. et q; tua dignitate arbitror audiuisse fecerit. nihil tn in hac magis q; illaꝫ pendet ptē. et id ipm floretie feciſſet si taꝫ illic fuisset. ppinqu⁹. Secutusq; est sigismūdi exemplū. et legit in hac te vnionis vsq; ad calcem. tu q; pi optime scribe mihi aliq; cū vn⁹ ex indifferētib⁹ factus sim. nec qđ animi bēaꝫ grito. dū vba et opa mea avoluntate pncipis mei nō discordent. Jd enim intentōeꝫ captiuare volo ingeniū meū. repetem⁹ igit veterē psuetudinē. emācipatūq; filiū iaꝫ readopta et vt solebas vtere p tuo. ego itez ad piez et dñm redeo qsi ex post lumine. deinde si vides me poetaꝫ subsectum nō mirere: qm me talē cesar ee voluit. Et si archipsbr papien. et ysidorus de rosate totaq; illa nebulonū turba iurisconsulti nomen sibi arrogāt auroq; cingunt. Cur ego poete tituluꝫ vereboꝝ assumere. libet et mihi inē alios insanire. quaq; b dignitas maioꝝ ad studiū vigilātie cā erit. Nicola⁹ tuus frat me⁹. libellū qndam meū nō limatū neq; vt optebat reuisuꝫ. secū ad tuū eramē detulit. neq; remisit vnq;. opto illi⁹ custos sit fidusq; neq; eclat rē impfectā Nouum em op⁹ vti scis: iubet orati⁹ in nouū pmiamiū. vir maturꝫ et sensu et etate mathe⁹ de vngrano si qn ad te venit meo noie salu⁹ esto. id oꝫ de cādido direrim eloqntie fluuio. ganiforti ducali secretario apprime merito. Cui sup re mee ppositure scribo. rogo vt me aliq; pmissum facias quā. puinciaꝫ nicolao delega uerꝫ spero libenter faciat. Vale optime mei memor.

Epistola.xxx.

Commendat causam suam.

Meas siluius poeta. S. p. d. dño guiniforto vtriusq; iuris doctori ducalicq; secretario amico pcipuo. Ea sublimatio stat⁹ tui vir amplissime quaꝫ nup mediolanen. pncipe fecisse intelleri. tāto mihi iocūdio⁹ fuit. qnto illā viro tuis vtutib⁹ tuisq; studijs magis pueniēte. Nāq; sicut mibi vi. neq; ducal' cācellaria aptioꝛē rectoꝛē bīe poterat. nec tibi palestra pueniētioꝛ vari. quāq; n dubitē pl⁹ illā ex te bituꝝ ornamēti. q; te ex illa susceptuꝫ honoꝛ. vez i hac tua exaltatōe rogo ne idē facias q; ex hūano ingenio pleriq; faciūt oēs pt⁹ se dispicientes cū ipi sblimati sē. Fua mibi oro aliquē locū i amicitia tua vbi me ponas. n postulo in pmis aut scōis. s saltē i vltimis. Nāq; si cetera desunt q; amicitiā inē nos pstare deant: illud sufficere dz offōꝝ. s. pfessio eadē. qz ego cesari nri friderici secretari⁹ suꝫ. q; uis lōge sdigni⁹. b tn res facit vt beniuolētia tua obtinere n desperē. s qsi iaꝫ illā nact⁹ sim. statui amicoꝝ more absq; pfatōib⁹. qō mibi nccīuꝫ sit tibi aperire: tuūq; pfiliū et auxiliū exposcere. vacuit alias i basilien. pcalio ppositura csti laurētij mediolan. eāq; mibi sctā sinod⁹. quā tūc oēs recognoscebāt illico ptulit. Princeps mediolan. aliū ex tomo lādriano. elegi fecit et dari ei possessioꝫ. eugeni⁹ cuidā leonardo vtellen. ō illa. puidit. veni q; mox mediolanū fauoreq; amico et ex gra pncipis. exclusoq; q ia erat i trusus possessioꝫ obtinui. solutq; tn ita vt fiebat todelchino qnq;ginta aureis: moreq; iussu ducali basileā repeti. Ab hinc trieniū

pestis magna Sciliū inuasit. dux suus reuocauit. Ego q; bonū offm ibi bēbaz rece
vere nō potui. mozbū icidi. subitoq; orta fama ē me mozte obysse. Scitū ē id me-
diolani. leōard⁹ cui eugeni⁹ puiderat. sblatū me ō medio gaudēs: possessiōz ppo
siture postulat obtinetq;. Ego postmodū qualescēs z audiēs me spoliatū scribo
lras ad amicos. facio fidē me viuū eē: peto restitui. ꝙ q; basilee erā nūq; obtinere
potui. Creoq; nūq; pncipi fuisse rē exposita. q;re cum tu eo in loco sis q; te cupio
z gaudeo. rogo obsecroq; vt apire ista pncipi velis supplicareq; vt eccliaz meam
mihi restitui faciat. z si aduersari⁹ dicat se ius hze. nō fugio iudicē mediolañ. archi
epm viz sanctissimuz. aut nouarien. pōtificē integerrimū pzem dummō qō iur⁹
est añ oia restituat i statū pstinū. iaz āt nō pt dici q; de obedictia alia sum. q; regi
fuio q; est oino indifferēs. plura scribere si mihi cū boie min⁹ pito res eet. tibi aut
oē paz. suffiat. me iaz bēs. Fecissem regē scribere. nisi rē paruā putarē. si tñ ita cō
sulis neq; aliē fieri pt nō vnas ꝙ cētū bēo lras. Tu obsecro mihi q̄d speres z q̄d
facto sit op⁹ rescribe z iuua vt potes. Scies q; neq; ingratū. pmouebis amicum
Vale: z me sic fruere vt strēnuo militez voloze eximio dño iacobo de castro rōno
vteris. tanto tñ min⁹ q̄nto z scio z possum minus. z tanto plus q̄nto plura mihi
ꝙ illi licent. Itez vale.

Epistola.xxxj.

Gratulat beniuolētiaz magni viri se nactū esse.

Euerēdissimo in xpo pr̄i dño. M. cardinali cracouien. Eneas siluius poeta.
S.p.d. Eplaz meam reuerēdissime pr̄z dñe colēdissime quā ex franckfor-
dia. p.v. transmisi. libenē audio in vris oculis grām inuenisse. si tñ ita ē vt
spectat⁹ miles iacob⁹ aplic⁹ nūcius mihi retulit. q; nō solum placuisse lras meas.
ꝙ z me iam inē familiares viros admodū charos eē p firmauit annumeratū. qō
magni munez recepi loco. multūq; illinc letat⁹ sum. Mea nāq; sntia ē. vt mihi inē
mōzles felitius sit. ꝙ pclaroz boim familiaritate potiri. ab hisq; diligi z obtuari
qō cū mihi itelligā apud. v.p.r. ptigisse gaudeo mecū pspe. z q; thesauz magnū
recepim voluptate fruoz ingēti. Nec ab re hac vtoz ppatōe. naz q; thesauz iuenit
nisi potēs sit. illū custodire sepe defraudaē. z aut pncipis rapaces man⁹ aut acu-
tos furis vngues sp timet. Itidē mihi accidit. q; nāq; pacto vtaz fruare beniuolē
tiaz possim. nō plane video. Conciliatrix nāq; beniuolētie vtus est z custos. neq;
absq; hac pōt vllū amicitie viculū ppetuū eē. Ꝙ ꝙ h in me aut nulla ē aut minima.
qd igit facā vt vta erga me volūtas maneat. q; via in hac grā pseuerabo. q; mō h
charitas alligabit. pictura ē breui vt video h mea voluptas si ad me tm respicio.
Ꝙ si vtaz. R.p. intuear. spes ē māsuz diu z solidū ac firmū eē hmōi gaudiū. beni
gnitas esti vta q; amare(vt audio)accepit māsura est q̄diu viterit. Fecit āt de⁹
vt lōgissimo ac nestoris euo fruami. ego vo curabo eūdē me sp exhibere q̄lis eraz
dum h orta beniuolētia est. z si q̄d potero ampli⁹ pstare. nō subterfugiaz. asseruit āt
idē iacob⁹ auidā eē. v.r.p. vt qs nossez nouitates sibi rescriberem. parebo libēs. z
q̄cunq; emerserit nouē bis in ptib⁹ scptu digna. eplari dauda breuitate. ne vel
legēti tedio vel scribēti labozē iimiū pareat. narratōis caput redit⁹ regis dabit q;
ex reni ptib⁹ febzuario mēse in austria rmeauit. ei⁹ aduētū oēs accole admirati sr.
nec ei arbitrabāt fieri posse. vt regiū diadema tāfacile pseqret. ꝙ admiratio h re
uerētiaz pepit. mozē eim hūano accidit vt illos magis vereremur. q; opa temi-
ramur. haud alit nūc actū est. albert⁹ dux austrie quāq; diu ifensus fri suo regi fu
isset. bellūq; secū a pte gessisset. vt eū audiuit adee. ad sextū(vt rōni dicebāt)lapi
dē obuiā. pcessit. vnaq; secū wiēnaz igressus ē vbē. pauc⁹ diēb⁹ itez regē adiens
cū in noua ciuitate foret. refect⁹ oib⁹ ptrouersijs. i fratnā recept⁹ ē societatē. h sē
ꝙ mihi scribēda ō nouo occurrūt. omissis nug⁹ z alijs leuib⁹ reb⁹. ō q̄b⁹ ivulgo sp
ē rumoz. Affert dñs iacob⁹ epla q̄ndā ex meis. q̄s bis dieb⁹ edidi. eā rogo vt vi-
deat iudicetisq; qm cū tioze ō reb⁹ fidei scribo. Libzari⁹ q; trāsc̄pt nō erat valde
pitus. itaq; pla vicia pōt in ea esse q̄ ego posuerim. Jō velit. v.r.p. repbensiones
mihi pstandas cum eodē diuidere meq; sp bñe charz z in memoria.

Vocat cum desiderio amicum.

Epistola.xxxij.

Meas silui⁹ poeta Jobi campisio. S.p.d.

Ex lris plurib⁹ reuerendissimi dñi cardinalis sancti angeli ad regiam maiestatem directis: percepi te fore apud ipi⁹ reuerendissimā pbitatē. Maz ꝛ tua manu scpte erāt. ꝛ tuam dicēdi suauitatē redolebāt. Id q̄z ꝛ postmodū vir suauis ꝛ tui amātissimus nicola⁹ de ciuitate castellis confirmauit. q̄ res mihi maxime voluptati fuit. spanti te ꝓpediem videre osculari atz amplecti. qōcz dulcissimū inē nos esse solebat. offīm instaurare ac ō medicina nō nihil ꝓferre. cui⁹ te arbitror plēs dietim lectōes audire. cū vbiqz medicoꝝ sit copia. Expecto itaqz te mi cāpisi magna cū animi alacritate ꝛ gaudio. ꝛ q̄uis te plurib⁹ annis ꝓuat⁹ fuerī ꝛ absqz te viuere didiceri. Nūc tñ nescio q̄d factū sit. vt postq̄z te vētuꝝ sensi. miserā mi bi existimē vitā dum tuus differt aduēt⁹. q̄propter si me amas vt soles cura vt venias. ego te veteri ex amore obuiuo colocz. nec ꝓsētium qō inē nos diutinum fuit amori meo detractū est aliq̄d. Seruaui nāqz legē inē nos dictam vt amicitiā nr̄az: quā aiox ꝓfoximitas ꝛ morꝝ silitudo ꝓstauerat. lrāꝝ omissio nō aboleret. qō ita a me factū ē vt putē auctā potiꝰ q̄z diminutā eē beniuolētiā meā. nec aliē opinor de tua charitate q̄ amicitiā n̄ more puerulox variādā exīstiare solebas. ꝑ phoruz legib⁹ inmutabilē. Or āt in bis ptib⁹ eē me audis: nolo vt admireris. vocat⁹ ei p regiā maiestatē fui. i secretariū q̄z recept⁹. ꝛ qō mihi ḡuissimo ē oneri: lauriati poete titulis adornat⁹. qō nomē lz mihi sit lōge ipar. n tñ a rege datū debuit refutari. Apud būc igr̄ pncipē me repies. ad quē cū in hac tēpestate eccle accersirer. tanq̄z in tutissimū portū libent me ꝓtuli. vt pcul ab hmōi plato⁹ dissensionibus agam vitam. ꝛ meipso fruar. Vale.

Dolet de amici ꝛ patris absentia.

Epistola.xxxiij.

Meas silui⁹ poeta. S.p.d. geozio andrētio seneti amico phbo ꝛ pstāti. Lris tuis q̄s plurimū accepi. vtor iocūdissime. q̄s lectitasse millies ne q̄q̄z sat est. scis em̄ cū pītes eē m⁹ nullā potuisse die ptenre sine collocō nr̄o. nāqz aut ego te vel tu meipm q̄ritabas. q̄ magis tecū me viuere fiebat q̄z cuz alīs oib⁹ Jn pītia vo lre tue illo offō fungūt q̄ tu olim vtebare. cū eis vitaz duco. be mihi geozū: be mihi te pmū inē oēs affert. bis fruor. bas aplector osculorqz. ex illis solacū si qō bēo ad me puenit. Cū legi⁹ deū testor ꝛ valui lacrimas ꝓtinere. fleui fateor. itez atz itez fleui. En inquaz vbi amic⁹ ille me⁹ dulcissim⁹. dimisisse ipm certo scio: si q̄n reuisā nescio. Argebat nāqz ad lacrimādū pcipue qō de genitore meo siluio narrabas. tūc ei visū ē ignaro q̄d aculei corculū meū tetigisse. memiera pīni amoꝛ. pticipabāqz cū pie amaritudinē. ꝑ de bis omittam⁹. nā cū incido i hāc rem video⁹ prius emoꝛi. te āt pīi meo adoptatū ḡtissime tuli. vñ intelligo vt illi⁹ furoꝛe diminutū ꝛ te germanū acq̄siuisse. q̄b⁹ reb⁹ n potui rīdere plurimuz. Alīs nāqz ilico receptis lris. nūc mediolani me scias ꝓmoꝛari. pstoqz germaniam postulabo. itaqz si q̄s lras ad me vis dare. iubebis exponi basilee. cetera nō bēo q̄ scribā. Adreocio petrucio nr̄o lras dedo āplissimas. genuā eiusqz cūctos mores ꝓ igenio ꝓbēdo. q̄s tibi oīdi meo nomine exoraß. Vale atz itez vale oēsqz amicos nr̄os iubeto saluere. ꝛ si q̄n genitorē meū offendā vbis tuis solabere q̄d potes.

Magnificat beniuolentiam.

Epistola.xxxiij.

Meas silui⁹ poeta. S.p.d. Jobi auriſpe sicdo. Nescio q̄d cause sit iob̄es mi dulcissime. q̄ neq̄z etiam paruo tpe i mo breuissimo momento imemoꝛ esse tui. esqz in memoꝛia sp mea. Et ipa recordatio gratissima est. q̄ te abnte nihil habeo dulci⁹. Hoc dñ sepi⁹ ꝓsidero vñ pcedat. multa cū enumerare possim: humanitatē tñ tuam potissime rat⁹ sum de disse cāz. Maz cū be patauo redirē senas. subsisterēqz ferrarie nō nullis diebus. tantū in te orbanitat⁹ eē cognoui tantū charitat⁹ ac beniuolētie in oēs etiā in infiros. vt opiner te nullū fore benignioꝛē facilioꝛēqz. naz ꝛ me voluisti inē amicos tuos pnūerare. hac de re tāto amoꝛe tibi afficioꝛ. vt si q̄s aḡ te pfecturos operaz

Акт України
№ СТ 14123
21286

sine lris meis vacuos nō possum dimittere. In pntia vo cum repissem. Nicolaum illustris marchionis nuncū de te diligēt inrogaui. z cum iocūda oia retulisset. longe gauisus sum letorq; vehement. Si q̄d ē tibi cordi ac iocūditati. nihil est em qđ magis affectem q̄ te sanū hilarēq; esse. z me tibi chaz fore vt ex pfectu ra capio. imo exp̄sse intelligo. vnum itaq; oratū volo. vt oñdas. s. tuam erga me benīuolētiaz extinctaz nō esse. quā rem scribēdo sepius efficies. Vale z mgro bugoni z natis suis me cōmēdatum facito.

Epistola.xxxv.

Nimphipleum libellum se effeciss̄e significat.

Meas siluꝰ poeta. S.p.d. Sozimo medico pstanti z amico optimo. q̄tuoriaz mēsibus ad te lras dedi. q̄s nō habuer̄. certi nihil hēo. Snia tm̄ eaz fuit vt opusculum eē pfectum scires. q̄ me de baptista sepiꝰ rogaueras edituz. qđ io feci. nō vt idoneū me fore existimarē q̄dendis opibus autorem. s vt intelligeres amoris erga te mei. tantaz esse vim. ne q̄d tibi negare valeam. Absolui s libellum būc tuo nomi dedicatū vsuum vltra duo milia. quē appellaui nimphipleum de laudibus baptiste tue. pfuse loq̄nte. Eum vidit nicolaus nraz lraz latorē. cui videdum tribui. q̄ testis cet idoneꝰ q̄ de visu referre possit vt nre leges impitār. Libri aūt memet latorē spero. qm̄ istuc breui pficiscar. hēo em̄ multa de baptista tua tibi recesere. q̄ nō erant lris inserēda. Vale z genitori tuo z iobi me cōmendato. vbiq; meis germanum tuum iubeto saluere. Itez vale.

Excusat yronice nō scribentem.

Epistola.xxxvj.

Meas siluꝰ poeta. S.p.d. petro d noreto amico pmario. Mirabar dudum q̄d rei eēt q̄ ad me nihil scriberes. s berentē me tacturn̄ atz ancipitem vir suauis z vtriusq; nrm amātissimꝰ nicolaus tc. ex dubio mouit. q̄ te diuitē factum retulit. q̄ audito. Ceat inquā subito. hinc illa inēmissio lraz. hinc illa mei obliuio longissima. Moze em̄ boim euenit vt ditiores effecti pauperes negligant. s nō est mihi molesta b taciturnitas tua qm̄ ex cā tua vtili. puenit longe naq; dulciꝰ mihi est te locupletem esse tacēdo q̄ scribēdo inopē. Oro tm̄ si facultates tue ocium aliqđ pstent. mei vt memor sis. Nā etsi diuitie occupatōes dant maximas. rpusq; auferāt. pauꝑ tm̄ copiā sbministrāt Cuiꝰ si q̄libet mēse paginam vnā ad me tuxer̄. magnaz gram faces amico tuo. z duplum recipies. Scribere tibi baz ptium nouitates. nisi nicolaus instructus veniret oim. quē libētius audias q̄ meas lras leges. Accepi te vl patre factum vel breui factuz esse. qđ mihi voluptati ē. mirorq; noluisse te buiꝰ gaudij me fore pticipē. q̄ nihil significauer̄ tuo enee. Ego tm̄ cum filioluz in scocia suscepi. mor te reddidi certiorē. s ille iaz e vita decessit. deū oro vt tuū viuere sinat. pūs silem. Verum ne oino existimes te meis carpi pmonib⁹. Illud etiam te scire volo. q̄ tuaz lraz vnas suscepi. p oratores regios q̄ florētie fuerūt. q̄s p magno munere habui tāetsi pluriū annoz paz sit vna epla pdesare silētium. Vale z me reuerēdissimo dño cōi z viro singularis doctrine mgro thome z ceter̄ amicis cōmendatum.

Precceptum bene viuendi.

Epistola.xxxvij.

Meas siluꝰ poeta iobi perigallo scripto ri aplico. S.p.d. Rem lōge maiorē q̄ polum pstare. q̄tidiano conitio ex me petis. breuē vt tibi beneuiuēdi pceptoz pscribam. Temptatio illa non psultatio est. q̄d em̄ fieri pōt vt meis monitis tu indigeas. q̄ studiosus phie sp fuisti. Cui si aliq̄d deest. pūto assunt diuini atz humani iuris doctores. q̄ basileam q̄ athenas ornatū reddunt. illos psulere z facili⁹ erat z vtili⁹. in austria aūt demēt̄ est q̄rere. romam. aut platone apud hungariā inuestigare. Non tm̄ pfea tibi nō rñdebo. Tanta ē em̄ tuoz erga me magnitudo meritoz. vt nō solū petitōib⁹ tuis q̄s serio. s etiam q̄s ioco facis tēptatōib⁹ parere obnoxiū me existimē. Sat̄ faciam igit breuit peticiūcule tue. nec pboz moze pcepta dabo. s vt pfamilias cum filijs solēt: agā tecū. Norma ē succincta quā si suaueꝰ recta in celū via transibis. Nescio si vnq̄ ingressus es mare. illic si vnq̄ fuisti. scio te cū pcell' inflari pelag⁹ z

nauigiuz impeti ꝛiis vētis cernebas. multa deo vouisse. Si ꝙ vis fieri saluus. re
ceꝛe viuere. ꝙ ꝓmisisti dum tempestas in mari fuit: ea ꝓuato. Qz si fretū nun ꝯ
ascēdisti. carcereꝫ aliqñ ꝓtulisti: cura vt egressus talis sis. ꝯplem te futuꝛ. si ētres
spōdebas in carcere. At si neꝫ ꝟ neꝫ illud exptus es. remediū terciū supest. Nō
dubito ꝙn aliqñ egrotus fuer. Quis em̄ est ꝙ triceſimū annū absꝫ graui aliq̄ ve
litudine attigerit. multe pestes humano imineꝫ coꝛpi. minimaꝫ res est ꝙ nos vl
tollit e vita vel morꝟ dextimis afficat. Memēto igit̄ mi iobes cum lectulo resu
pinus iaceres. cum renes arderēt. cū ilia rūpent̄. cū fauces arescerēt. dum te sitꝭ
incēderet. dolor pulsaret. facietas tibi offenderet. ꝙd tecū ipe diceres. ꝙd deo ꝓ
mitteres. si tibi sanitas restitueret. Certus sum qz de mō viuēdi sepi⁹ cogitasti. t
vicia dimittere. vtutes ꝟo ꝯplecti spopōdisti. Nunc igit̄ qz dīno munere sospes
es. stude vt impleas ꝙ ꝓmisisti egrotus. ꝟ regula ē bñ viuēdi breuis t certa banc
ꝓuato. Sz accipe etiā aliam breuiorē. si vis recte agere vitam. nihil facias qđ deū
videre nō putes. nihil secreto exoptes qđ ꝑnte ꝑsō optare ñ audeas. iuuenalisqz
nñ meminer ꝙ ait. Optādum ē vt sit mes sana in coꝛpe sano Cetere ex aliꝭ ꝯre.
Ego ꝙd dicere possem breuius non habui. Vale t me qñ id reciꝓrocum est ama.

Significatio huius dictōis turpis ꝙ antifrasim.

Episto. xxxviij.

Meas siluus poeta. S. p. d. iobi campisio
pbo pstanti t oīnatissimo. Demiratus es iobes mi amātissime. vsus meos cū legeres. mulierē turpem ꝓ deformi positam ee. Cuz vsurpatissimū apud oēs autoꝛes peꝙ sit vt animę virū potiꝰ ꝯ coꝛpis turpitudo demōstret. sic est illud iuuenalis filiolā turpi vetule ꝓducere turpē. t alibi. Breue sit qđ turpiē audes. t iteꝝ. Nec fedam aliq̄ nec turpe putarēt. t boꝝ exēploꝝ mille. Cicero qz in officioꝝ libris de turpi sic loq̄t̄ vt de re ꝙ honesto oꝑonit. Honestatē aūt ñ in coꝛpe ꝟ in aīa locauit. vñ t ei⁹ ꝛuum qđ est turpitudo aīm intuer at ego nec rōne nec autoꝛitate careo. Licere mihi vī vt quēadmodū ꝓ pulcro honestū ponit. ita t turpe ꝓ deformi nōnunꝯ recipiat. Virgili⁹ em̄ t coꝛpe honesto iūgt. qđ ꝓ huius .i. pulcro exponit. Rursus apud ciceronē in ysdē officioꝝ libris. qđ significet de coꝛ scis. Iuuenalis tñ id ad coꝛp⁹ retulit. tanti est ꝙrēda cura decoris. q si decoꝝ ad coꝛpus aimqz ꝓducam⁹. cur nō ē eadē de turpi lnia. ꝟ ne te mulcē moꝛer. autoꝛitatē subijcio inē eximios poetas Ouidi⁹ ñ inferioꝛ ē loco. quē lactāti⁹ ingeniosuz vocat. is in eo q̄ de fastis libro inscribit̄. bos vsus ponit. Atqz fere videt turpes i pelice vult⁹. b⁹ in amplex⁹ iupit̄ iūgt eat. loq̄t̄ āt de calistone q̄ in vrsaz ꝓuersa ē c⁹ vultus turpes dicēs nihil aliud significare voluit ꝙz deformes. Nec vgilū nob autoꝛitas abest. q̄ de apibus loq̄ns in georgicis. t puluere turpes dixit. nec tunc aīm ꝟ coꝛpus calū denotauit. Hos ego secutus suz. q si aresto. inimicus culparet imitari potius vellē nasonis atz maronis doctaz negligētiam q̄ illius obscuram diligentiam. Vale.

Damnat verbosa volumina.

Epistola. xxxix.

Meas silui⁹ poeta. S. p. d. mariane sozino senensi. Attulit mihi vir canus
t pbenignus ludouicus tuas lras. t q̄ sibi ꝓmisisti serioſe retulit. Vidi li
beter ipm tui cā. t tuas lras q̄ vnice post meū ex te receſſuz apud me sunt
auide legi. qđ mihi mādasti nō potui absoluere vt forsitan cito voluisses. ꝓpe re
cessum regis festinū. q̄ raro vno in loco moꝛat. indices tñ ero tui meoꝝ t qđ facere
opoꝛeat aliꝭ lris tibi significabo. res em̄ bmōi lōgum bñt tractū. ꝟ post ꝙz cepte
sunt. nō facile dimittunt̄. nec tantā bñt variatōz vt nre. Tu tibi psuadere debes
me tuum sp esse cupeqz moꝛē tibi in oībus gerere. t vtinam in loco cēs. q̄ te t tui
doctrina vī sepius posseꝛ. Gaudeo te patrefamilias factū. t rogo dīnaz maiesta
tē vt soboles ex tuis lumbis oꝛta. filia sit tibi. Cōmētarios tuos sup decretalibus
t si facundos arbitroꝝ miraqz sciaz ꝓferentes. Videre tñ non cupio qz terruit
me laboꝝ numerus cū eos in qtuoꝝ t viginti volumina distinctos sepserī. mos ē le
gistaꝝ vt lōgi sint. hinc ouidius vbosas dicit leges. Et iuuenalis de causidicꝭ scri-

bens libellos ꝺ̃ꝗt eos infaste ſeꝯ. Tu tñ ꝛ oratoris ꝛ poete ꝛ iuriſconſulti locum imples ꝺeberes iſta metiri ꝛ modū pagine facere. ne ſcriberes in īmēſum. qꝛ ꝛ ſcribēti labore. ꝛ legēti faſtidiū. tuas ſortes ſi qñ ad me miſeri auide videbo. qꝛ illoꝝ codices nō diriſti admodū eē numeroſos. De rege aragonū q̄ ſcꝑſiſti ex alīs q̄z audiui. ꝺeus illi iter faciat ad ſuum ꝺeſideriuꝫ. qꝛ vir ē victoria dign⁹. nec q̄ ꝺn̄ꝫ par eſt in orbe ſibi. Ego illi afficior ꝓpt̄ ſuas ⁊tutes. nunq̄ tñ vidi eum. Si poſſet italia ſuo pacari ſub dominio. magis ꝓbarē q̄z ſub cōitatib⁹. qꝛ cor nobile regum ⁊tutes ꝓmiat. Tu vale ꝛ andream iuris int̄pretē bugon[illegible] filium. quē apud te eē audio meo nōie ſaluum dicito.

Epiſtola.xl.

Dromouet ꝺducendum in officium.

Meas ſilui⁹ poeta. S.p.d. tñ nō iobi mayers cancellario auſtrie benefactori ſuo bonorādo. Alloq̄t te vir bonus ꝛ bonorādus lodouicus latoꝝ pñtium. in re q̄dam ꝺn̄i mariani ſozini ſeneñ. vtriuſq̄ iuris doctoris excellētiſſimi: q̄ libenter in hac tpis tribulatōe ad germanie ptes ſe trāſferret. ꝛ ius wienne legeret. q̄re ſi vides ad eam rē eē modū. ſuplico vt me inſtructū facias ꝛ ego regi referam. Mihi eſſ̄ res vtilis ꝛ vniuerſitati ꝛ patrie ꝛ regi. Maz cum ille ſit ex ꝓmis italie doctoribus. multi remanebūt wiēne. q̄ nunc baduaz ſtudiū cā vel papiam pgunt. Et ois bauaria ſueuia frāconia ꝛ bohemia ac etiā hungaria iuri ediſcendi cā wiēnaz petēt. Rex vo in his q̄ iuri ſunt ꝓſulere ipm poterit. ꝛ ſi qñ opus fuerit: ducet eum q̄cunq̄ voluerit. iō ſi vides viam ad h̄ patere. fac me certiorē. ꝛ ꝓfide qꝛ boiem pliberalē. pmouebis: nō doctuz in iure ſolū ſ ois doctrine pitū. Eius virtutes et lodouico p̄fato planius pnoſces. me plura dicere cōis pria vetat ꝛ amicitia q̄ illi ſuz iunctus. ne has res pferre veritati videar. ſ ꝓfido multos eſſe in germania q̄ viz noſcūt. q̄ eius diſcipuli fuerīt q̄ me ſuccumbere nō ſinent. Tu cōis boni amatoꝝ ꝛ regal⁹ bonoꝝ ꝓmotoꝝ es. qꝺ in hac rē potes oñde. Vale. Dat fidem ſcriptis.

Epiſtola.xlj.

Meas ſilui⁹ poeta. Strēnuo militi ꝺn̄o ꝓcopio bohemo. S.p.d. ſunt mihi certa q̄ ſcribis. nec vnq̄ aliter rat⁹ ſum. Moſco eſſ̄ mores militum int̄ q̄s magni fit fides. q̄ ex ea eſt dicta vt cicero vult. qñ fiat vt ꝺi. Tu vo vltra militiaz etiaz lr̄as es ſortit⁹. q̄z magna ps fidē ꝓmēdat: ꝺecipe aūt int̄ vicia ponit. Scio igit̄ ꝺe retento eſſe cū ſpares. pficiſci. nec ego aliud ratus ſum. ſ emendo te q̄ reſcripſiſti cām remiſſionis ꝛ felicem te puto. q̄ nec mōtes nec lutum nec glaciem aut niues expiri voluiſti. quāq̄ h̄ omnia tolerabilia eriſtimarem. ſi bach⁹ apud bas gētes tractabilis eēt. q̄ rudis eſt. aſper. indomitus. amarus. nihil bñs in ſe ſuauitat⁹. Detuſtas bachum q̄ dulcis eēt ꝛ boiem affabilem redderet: in numero ꝺeoꝝ collocauit. Hic vo int̄ eumenides cū cerbero ꝛ ydra locādus eēt. Quid tibi ꝺe mulierib⁹ dicam. ꝓmo me ne fiaz odio ſus. ne alīq̄ ex nr̄is ſocijs q̄ rutilam credunt lucretiam. me moleſtam arguant q̄ſi eoꝝ amoꝝ ꝺerogauerim. ſ amor ceꝯ eſt. iō papi flozētin⁹ lucernam q̄ndam adamauit vt pendētem ex cingulo q̄cunq̄ iret ferret ſecum. ꝛ obuiantib⁹ q̄buſcunq̄ oſtentans. nunq̄d pulcra lucerna eēt ꝑcunctabat̄. Sic iuuent⁹ viz ethiopem q̄ſi nive ſit candidior colit. Facit h̄ inopia. nam ꝛ monoculus rex eſt int̄ cecos. ſatis ꝺixi. tu wiēne degis vbi veneris chor⁹ late ptz. Gz caue ne vincaris vbo aut blādicijs alic⁹. qꝛ poſtq̄ ineſcat⁹ eſt homo. ꝺerelinq̄t eſtq̄ veriſui. nullaz ames puſch ꝓbaueris. De pecuniola mea mea lauro. illam apud cancellariū frēm ꝺeponas. Regi ero tuus fidelis nunci⁹. ꝛ hodie vt puto. nec mihi h̄ erit ꝓ te facere arduuz Vtinam fuire tibi ampli⁹ poſſem. naz merit⁹ es vt te omnes ꝓmoueant. Vale ꝛ intra bohemiaz noli tādiu eē vt obliniſcaris nr̄i. Qꝺ rñſum rex ꝺederit p alias lr̄as efficiam tibi notum. Itez vale.

Epiſtola.xlij.

De incerto curialium ſtatu.

Meas ſilui⁹ ꝺn̄o Caſpari ſcḧlick cancellario imp̄iali. S.p.d. In lr̄is alīs q̄s cum p̄tib⁹ mitto ſignificaui tibi maieſtatē regiam diem ſancti georij

delegisse. in quo vellet petere nurẽbergaz. ⁊ sic in ꝓsilio ꝺclusum est. Sz nõ est sibille folium, aut imutabile [illegible] ꝓsilio decernit. Aliu⁹ nos indices qõ beri placuit bodie displicet [illegible] nũc est. Termin⁹ essñ q̃ erat ad scm̃ georium receptus. nunc in asce[illegible] mutat⁹ est. mihi ꝟ mutatio suspecta est vere. oꝛq̃ ne verisui sit ꝓ[illegible] almanoꝛ infinitas aiunt. Puto aũt regem idarco terminũ ꝟ[illegible] mor instet alius cũ bohemis recept⁹ ad natiuitatẽ beati iob[illegible] intendat rex vnũ mẽsem nurẽberge mozari. imperũ ⁊ eccl[illegible] z exinde praga ire. nescio tñ an bñ metiti, sunt terminũ. q̃ bu[illegible] go reoꝛ neq̃ rege ad diem vẽtuꝛ. neq̃ mẽsem ad tot negocia su[illegible] oꝛq̃ nedũ vno itinere duo negocia volum⁹ absoluere. negligan[illegible] at me de⁹ falsum vaté poti⁹ q̃ veꝛ cũ tanto dãno. Et bis video d[illegible] z nõ bitura locũ. sic apud vos erat statutũ. qz nimis duꝛ eẽt tãdiu etpe[illegible] exinde intelligo cbimẽn. epm̃ huc vocari ⁊ te etiã accersiri. ⁊ qz eps huc q̃cato vẽtur⁹ eꝛt. suadeo vt ⁊ tu nibil tardes. scis q̃d expediat. ppẽ ecdiaz frisingen. tu potuisti sentire q̃d sit ani⁹ cbimẽlis i hac re puto vtile foꝛe vt nõ sit tardi⁹ tuus q̃ suus accessus. credo me sane ꝓbendis. Comes goꝛcie iam triduo ꝟ est. ciusq̃ ꝓsoꝛs. dispar ꝓiugiũ vna ingressi sunt. vnas edes incolũt. vna ꝓopidũ pgunt. si sic se amãt vt foꝛis significãt beata societas ẽ mirãdũq̃ spectaculũ. nup vir vꝛoꝛ captiuũ büit in vincla q̃ piecit. ac bozrẽdi criminis reũ dixit. Nũc vn⁹ lect⁹ vtrũq̃ recipit ⁊ vna pascit mẽsa. mira res si tantũ odiũ tãcto poni pt. inẽ alios si ꝟ accidisset. nec vir vꝛoꝛi fidẽ reconciliãte daret. nec vꝛoꝛ viro iuriaꝝ. vltõz verita. ꝙ ꝟ fortasse nõ vt volum⁹ ꝙ vt q̃mus agẽdũ est. Exitus q̃ sit vtriusq̃ mẽs patefaciet. albert⁹ reg⁹ frañ tardi⁹ spato veit. is ei nescio quã ob cãz petꝝ cottraz suñ cancellariũ apprebẽdit ⁊ piectũ in viculis ꝓpedib⁹ ferreis alligauit. sic vir ifelix multoꝝ laboꝝ fert ꝓmiñ. nemo est q̃ speret ipm̃ liberãduz. Punipes nãq̃ binõi fere oẽs sunt vt q̃s capiũt. nũq̃ dimittãt. aut em̃ re⁹ est. q̃ capt⁹ est ⁊ luere penã dz. aut innocẽs. ⁊ vt videañ nocẽs teneañ ne ꝓnapis crimẽ pateat. ne vel ille dimissus iniurias q̃stuz eat ⁊ vlcisci studeat. Beati q̃ ꝓcul a curiaꝝ tumultib⁹ degũt. ⁊ ꝓcẽti sunt q̃ adest foꝛtuna. nos aioꝝ ipulsũ cecaq̃ cupidie ducti. regũ atria petim⁹ ꝓnapũ in oculis ꝟsari volum⁹. q̃b⁹ si milies cũ piculo capiũ ꝟuieꝛi. modicũ ꝟo oberrauer⁹ moꝛ pisti. nibil em̃ violeti⁹ ẽ aure tyrãni. suspicioſi oẽs sunt. tum curiales inuidi. ꝓmptiq̃ nedũ si assit. ꝙ si absit q̃z criminari delictũ Perierũt oia ꝟuitia si semel nõ recte spuer⁹. ⁊ sunt nõnulli. q̃ tũc citius ꝟuñ pdũt: cũ maioza sunt obsecꝛa. naz cũ videãt se multa illi debere. potius delictũ cupiũt q̃ obsequiũ ꝓmiare. Sunt tñ plures q̃ duc⁹ alberti factũ. pbãt: ⁊ mihi q̃z ita psuasum ẽ. naz ꝓnceps ille. tũ sapiẽs eſt. tũ mitis. nec absq̃ magna cã in tantũ viꝝ iniecisset man⁹. ꝙ cottre vtilius fuisse plebẽ suam curasse. Nũc q̃rit q̃ pacto sibi illa auferañ. ⁊ aiunt q̃dam irregulare esse boiem ꝓuandũq̃ ecclia in q̃ vellet nunc (vt existimo) petrus deo ꝟuire. ꝙ qz dum facultas fuit voluntas defuit. nũc voluntatem facultas deserit. Memo ꝓtent⁹ viuit foꝛte. q̃ plus habem⁹. plus volumus. Ille beatus ẽ q̃ cupiditati terminũ ponit. q̃ ꝟo nimios optat honoꝛes ⁊ nimias posãt opes. is sibi excelse turris tabulatũ erigit vñ altius cadat. maioꝛẽq̃ tet ruinam q̃ opinionẽ. Faxit deus vt sicut nunc nõ hẽo. sic ꝓpetuo fugam. Tu vale ⁊ q̃uis ꝟ reditum tuum videañ dissuadere. q̃ꝓmiñ redi. qz rex nr nibil tyrãni dz. Et tu nõ cum eo ꝙ cum alio creuisti. nec nũc augere ꝙ ꝓuare statũ queris.

Rex aragonum se cingit in auxilium rhodis contra thurcum.

Epistola. xliij.

Meas silui⁹ dño Caspari schlick cancellario impiali. S. p. d. Aduenerunt heri q̃ lre aplice p guidonẽ allate. sicut ex curia scptum erat bas apud me habeo. nouẽ numero. Sunt in forma plena ⁊ sufficiẽti. nũc opus ẽ vt q̃totⁱ reuertami qz vt spero possessiõz assequi ꝓpitã. nũc⁹ q̃ attulit lrãs refert thadeũ rarchiõz besteñ. ꝓ nicolaũ piceninũ cũ mille eq̃tib⁹ iter ceptũ missũq̃ rgi aragonũ

Qui rex venetis scripserit pacē. aut belli poscēs inducias. naz duas z ḡdraginta galeas armauit. intēdens saracenoz q̄ ꝯ [illegible] erant insultantiḇ obuiare. nibil adhuc de rñso scitum ē. Athesini legat[illegible] auxiliuz postulantes. qđ ne fiat timoz ē. Libenē nāqz veneti aliq̄ [illegible] piscarenē. ne venari cesar in mari coz posset. Hēbitis z vos lrās [illegible] cognoscet sōnium eē de pecunijs. nisi alia incedatis via comes [illegible] abnegatz sibi feu dis. Dicūt em̄ austrie duces id priuilegiū hze. n[illegible] princeps negat vexillo inuestiēdus. vroz ei⁹ adhuc est B. Ma[illegible] comes cilie pcus sit. oia vir tenet. vroz vnū castz bz z tibi libras [illegible] annuas ex viri camera susceptura ē. ꝟ placere illi nō teneā. [illegible] vroze pua. pui sio grauat. Comes cilie z dux albert⁹ ambo in ꝑsi[illegible] cepti. z bis dieb⁹ iurarūt. itaqz nō oino B nibil ē actuz. Reliq̄ ex lris [illegible] cieteē. ego mari mope cupio titum liuium vñ itineris eē comitez vt me [illegible] curia aliqn̄ socius. Valete z me vo ex amoze ꝓmissum habeatis.

Epistola. xliij.

Mouitates de turcis.

Meas silui⁹ poeta. S. p. v. sūmo pbo iobi campisio. Alioz lrās q̄ ad me scribunē semel dūtaxat lego. idqz cursim. Tuas cum recipio nunqz satis legisse videor. Redeo itez atz itez nunc istā nunc illam pticulaz attingo. Egre illas e meis manib⁹ abire sino. facit boc oznat⁹ scribēdi z charitas tū q̄ cuz illis tanqz cuz teipo loqr. q̄ nemo mihi suauioz ē. Hunc cū guidio tabellari⁹ tuas mihi lrās redderet. q̄ntū, voluptatz accepim nō possum ꝙiuctim eroponere. ꝟ ptes eple tue singulas referētē me magz intelligas. z q̄ntū attuler⁹ gaudij intueberi meli⁹. ꝓtereo res in subzes. neceē mihi suasum ē. te q̄cqz absqz ꝓsilio facere. tāetsi iocās magisqz arguens de pcitate feccrim vbum. qđ te politicz scribis. admoduz placz nec te mirari optz si tibi libz empturo ꝓspicere volui. nō ei diffidere ē amicitie ꝟ ꝓsulere. qñ via oñdim⁹ buādi argētuz. qđ vo ad nūmos me paulo post ni mis affectū dicis q̄ oporteat. facis amice. q̄ me admōes ne q̄d auaritie in me sit te q̄z in boc pbm pbes: c⁹ est aim vicijs purgare. ꝟ scis oēs nos cuz senescim⁹ (vt terentij snia est) ad rē fieri attētioꝛes: q̄uis ab re sit. q̄ min⁹ restat itineri: eo plus (sicut cicero ait) q̄rit viatici parare. Credo id accidere. qz multas ꝓpessi calami tates in iuuētute. illaz memuerim⁹ timemusqz vt reuertamur i eas. anim⁹ iuue nis sāguie feruēs. ebulit. furit. isanit. nil pēsi bz. n pecuniā pēdit qñ se facile lucra turz sperat. nūc bella metit. nūc mercaturā cogitat. nūc regales curias meditat. cre dit amari. credit sibi ab oiḇ⁹ subueniri si op⁹ fuerit. Tetulus spās scit. q̄rare sunt amicitie. q̄fallaces amoꝛes q̄difficilia lucra. Sait tpalia bona (sine q̄bus negat aresto. plenaz felicitatē) in manu eē fortune. q̄ si amiserit. illa inuita recuperare nō pōt. ego mi iobes satis multa ꝓbaui: pecunias q̄si fimū ptēpsi. nunc cū illas vel lem. nusqz apparēt. Tlideo vez cē qđ iuuenalis inqt. baud facile emergūt q̄z vbtu tib⁹ obstat res angusta domi. si mibi puer vt vgilio z tolerabile suisset ꝟ bospiciū potuissem z ego cātare sb antropierio. qđ nūc pōt sane pauptas facere. mibi cu randū est vt viuā atz auro nō careā. q̄ nocte dieqz corp⁹ eget. da igit venā si em ptoꝛ q̄s minimū dare cupiā. Maz z q̄ vēdit q̄maxim optat vēdere. age tñ vt vis fiat. nullibi ero tibi aduersus: tāetsi disputare interdum placeat. Tuū est curare vt aresto. veniat. q̄uis pcio empt⁹. nec ꝺeat B pbs vēdi. naz z platone venūdatuz legim⁹. quāqz vēditio B quā peto: etiaz ciceroni z vgilio sit accepta. nā q̄ scribūt nil aliud volūt nisi vt post obitū q̄sepissime vēdant. tu tñ alijs lris inuenisse te aie bas. venalē pbm. nunc te inuētuz dicis. ꝟ ille forsitan senis māsit. iō alium q̄ris. Qz mihi scribis te vba ex summo pōtifice audisse q̄bus spem ꝓcipis fortune me lioris. magna leticia intelleri. scio em̄ bonoze atz bono q̄uis te dignū. Tu tñ scis diuitias plerūqz indignos comitari eaqz (vt pbi volūt) q̄ min⁹ sunt digni possi dent. iō tibi min⁹ spero. ꝟ pōt sūm⁹ pōtifex fatū vincere. z pūtim si vt scribis adiutoꝛ tibi sit reuerēdissimus dñs tu⁹ meusqz. dico me⁹ qz vet⁹ mibi apud illū noticia ē z

putaui me aliqñ ab eo diligi. idēq; nūc puto. nisi vel su⁹ mutat⁹ sit anim⁹. vel que
incesserūt negocia me sibi alienarūt. Credo te meū fm monē cape. ego tñ q̄cq̄d sit
illi officior vtutemq; suā z miror z colo. nec ex eo aliud peto. nisi vt tuum bonuz
ḡrat: q̄ vno vbo statū tuum pōt mutare. Ipse pbus est nisi pbm amat desinit ee
qđ est. nec ego tanti eū facia. optz nōnunq; fortunaz vincere eiq; resistere. p virt̄
clarz. De noretano satz fecisti desiderio meo. nō solū em q̄d officioz gereret mihi
exposuisti. s ipm q̄z ad me scribere opulisti. Ago tibi. ꝓpea gras ingetes. Video
tñ nō pcordare q̄ scribis. bis q̄ ab ipso accepi. Je se inopem scribit. cū eum diui-
tem dicz. s credo te ad veritatē loq: ipm ad opinionē. Memo em diues est cui⁹ cu
piditati nō est satz. tu qđ sufficere homini rerz. id diuicias ais. Je qz non bz auri
mōtes: paupem se putat. Ego plus tuis lris de eo. q̄ tuis sum gauisus. Maz si te
nō audiuissem pus. molestē tulissem eius scripta. Diligo nāq; ipm z omnis acer-
bitatz sue sum pticeps: s tu leuas me magnis angustijs. qñ bñ esse illi dicis. Nō
dicam plura in b qz sibi scribo. z puto eum apud te rsuꝝ. qñ expuentes miseriaz
deambulatū itis meiq; memores estis. siue colisetum pietatz siue pontem emiluz
vel cū termas visitatz dioclecianas aut illa sanctoꝝ templa. iacobū caluum resa-
luto z bñ illi esse cupio. Mā mei aliqñ amic⁹ fuit. z nūc est nisi amicitia possit frā
gi. multa mihi de Cōte nro senensi venerabili cubiculario aplico scp̄sisti. q̄ omnia
iamdudū mihi vsq; me retuleras. z ego vera esse scribam. q̄ viꝝ illū nobilē pterra
neum meū a tenerz annis noui. Puto tñ te illa pñte ipso scp̄sisse q̄ tamefficaꝝ fu
isti. s qđ dici puto certa res est. Nam tuipse in duob⁹ coꝛpib⁹ vnam esse animaz
dixisti. qđ igit̄ scribis nedum illo pñte scribis: s ipse scribit. Non dicam g̃ tibi vt
aliud significes. Nam qđ de te dico. de ipso dico: si tu me babes. z ipe bz. Aristo-
phanes tu⁹. regium mihi salutes dicere voluptati est. nā z illi me⁹ sum. s optaz
sem q̄ fortuna sit ei⁹ sicut de petro scire. timeo nāq; sibi. naz oēs poete iacent. sur
gūtq; theologi. q̄ꝝ iustitia summa putaꝝ scia. Poeta vo exurit intactam pariēti
ni vedat aganē. Arbitror tñ qz pius est vir. deū illū respicere z aliqđ iaz tribuisse
q̄ sit sibi tuta senectꝰa tegete z baculo. Nihil mō plus eēt scribēdum nisi q̄ de te sci-
re volo reuerēdissimū dñm cardinalem sancti angeli cū rege polonie atz dispoto
iam intrasse bungariaz. q̄ in loco bassa tburcoꝝ cū viginti milib⁹ eqtum obuiam
venit. Premissisq; leuis armature militib⁹ xp̄ianoꝝ exercitū infestabāt. tū iobā
nes trāsiluatoꝝ dux. q̄ vngarica lingua dr vainoda receptis decē milib⁹ eqtum.
Mozauam flumē traiecat. relictisq; impedimētz bassam petebat p̄lium iniur⁹.
Timuit bassa recessitq;. iobes vo vbē nilaz pfect⁹ est eamq; milib⁹ cinxit. nec
magno negocio expugnauit. Exinde relatū est bassam cū exercitu reuersum bel-
lum poscere. q̄ accepto: obuiam iobes pretit. atz vt in ꝓpinquo fuit structz acie-
bus certamē iniit. Mira res: ex tburcz duo milia cesa dicunt: capta q̄tuor milia.
Ex xp̄ianis solum decē ceciderc. q̄b⁹ ꝓ xp̄i noie certātib⁹ bñ putandū est obuenis-
se. Signa militaria nouē intcepta sunt. multa p̄da asportata z spolia ditissima. re
licq; q̄t fuga morti eripuerat incolaꝝ insultu periisse dicunt. Hec acta sunt ad die
tercū nouēbris sicut regi nro p ipm cardinalē z regijs lris scp̄tū est. Aiunt b ma
gnū esse initiū. z spem hinc suscepi. q̄ tburci ex europa pellant. qđ faxit de⁹. tū ꝓpe
xp̄iani religionis augmētum. tū ꝓpe nomē z gliaz cardinalis ipi⁹. quē dignū bo-
nore quis deputo. cū fidem catholicaz defensuꝝ tantz se discriminib⁹ obiecta. Va
le z amicoꝝ q̄cq̄d babeo saluum dicito.

Epistola. xlv.

Quō vtor ducenda z p̄cipib⁹ fugiendum sit.

Meas silui⁹ poeta viro p̄stanti fratricq; colendo petro noretano. S. p. d. ma
gnas habeo gras campisio nro. q̄ te mihi scribere opulit. s maiores tu illi
bre debes. q̄ eius opa ad te reuersus es. Nanq; cum soleres olim esse hu-
manissim⁹. diu extra te fueras nihil mihi scribēs. Qua re nescio q̄ potuerit imma
nior esse. Sz viuat felix campisi⁹ q̄ te bñ amicati reddens me vita donauit. Erā. n.

iam exanguis mortiq; primus: nihil tua suscipiēs lrās. & iaz rēdiuiu⁹ sum factus septē tuis. tāetsi nūlla scribas rācida, nā q̄cq̄d tibi molestū ē. id mihi q̄z acerbuz ee dz. & credo plus alijs q̄ tibi de te. Facē em vt vix prudēte decz. q̄ de se parcē loq̄t & oia sua iminuit. vt ñ miles traso auget. tu te paupem dicē. Capisius te diuitē asserit. nec castellanus negat. Jn b ñ duplex rō ee pt. aut em nimis apetis. aut iactātiaz vitas. ne te diuitē scribēs venari gliaz videar. ego siue paup siue diues sis tantūdē te facio. nō em vnq̄ fortunas tuas & te amaui. & illā quā in te sitā virtutē cognoui. Si diues es petrus es & virtus tua ē eadē. nec ista imutata se si pauper es. qz nulla ex virtute spolia casus ducit. qđ vo pīem tibi cē atz sobolē dicē. credo vt scribis. & pietate ē bis venire. q̄ hoc nō facit is iaz nec pius ē nec bonus nec bō. & imanis bdua. Quid em imanius dici pt q̄ illi opē negare a q̄ suscepis vitā. O mi petre nimis ē arctū pī q̄ sumus obnoxij viculū. cuius aliq̄z vesania eo pcedat vt nō solū negare pentibus victū audeāt. & eos ēt vinciāt. cedāt atz trucidēt & b ptereo. Jllud āt mihi risuz excussit. qđ de philocio scpsisti. siue hāc volumus antipholā dicere. Vlisus sum cū terētio loq̄: dñ tuas plegi lrās. nunc mihi pāphilus nūc escbinus nūc cilnia videbar. & accidit tibi credo nō sinistre. qñ bñ morata virginē sortitus es. q̄ tuis q̄enit moribus. q̄ nō ad suā & ad tuā sit victura q̄suetudinē. nec tu mihi de pauptate dixeris: vxorē. nāq; ducturus nō aurū & feminaz sibi maritat. vxorē castā. formosaz & fecūdaz volo. b si affint nl pl⁹ exigo. Sūt(crede mihi)mi petre. multa cū diuitijs vicia. alie temulēte sē. alie supbe. q̄tumaces. adultere malilog. nunq̄ virī pacē dāt. alie deformes. egrote. steriles. b tua nō bz mala. Quid minimū q̄ris vbi sē maxia. tute illaz pbas. & solū accusas inopiā. supis sit laus q̄ tibi satē ē. q̄ officijs lucrosis pes. Marcbio saluciaz vt nobilū & potētū fastidia fugeret. porcariā puellā. quā in nemoribus venatōi dās opaz repit. mrimonio sibi q̄iūxit. cuius vita oēs illustres feias iferiores se fore mōstrauit. q̄d tu dicas. aut agas. qñ pncipes ñ verēt paupis tomus āplecti q̄nubia. ego tibi mi petre. si sic ē vt dicē. si tibi morigera ē puella & tuo gustui q̄ueniēs. ñ suadeo vt nuptias ptrabas. tibi melius q̄ alijs eueit. q̄ piculū feci sti añq̄ nubēs. Alij sepe decepti sē. vxores ducūt añq̄ pbēt. & esto viderit. & facē laudet. multi sē occulti defectus q̄ post pmos bimeneos i lucē venietes. ppetuis cruciatibus viros affligūt ego de me facio pjecturā. plēs vidi amauiq; feias. q̄z eride potitus tediū magnū suscepi. nec si maritādus siez vxoi me iūgā cuius q̄suetudinē nesciā. Loq̄r tecuz apte. scio q̄z ai tui ptē. q̄ sepe mihi dixisti. eaz te velle q̄iugē ducere. q̄ se tibi debere pluria fateret. ecce iā habes totū qđ mēte petisti. vide vt tibi sis pformis. Ego si qñ dulces fuisaz lares & amenā italiā rpetā. qđ mihi duobio ē. nl me feciſſe putabo. nisi & te queniā & vxorē & liberos & pueros & tomū & eqs tuāq; oēm suppellectilē videā panisq; tui aliq̄d edaz. Nec te freat meus bonorificus aduētus. non ei is sum q̄ pōpā ducē possim. ñ arridet tātū mihi bera fortuna vt cū fastu & glia sperē me patriā posse rimeare. sat mihi fuerit nisi mēdicus redeā. Bat erit si mea pecunia viaticū coemero. qđ mihi sperē nihil ē. & in b bēo supis grāz. suasisti erīde vt pti tue faueā si nō alia ex cā saltē rpē te. b est adiuratio q̄daz. q̄ ñ suadet tm̄. & ēt cogit. Tu tñ nosti me pncipi fuire. q̄ nullaz ē ptiū. q̄q; mediū tenēs vnioni studet. nec fas ē suos aliō velle q̄s dñi cupiāt. mihi sctm̄ vī regis ppositū. cui vt faueat ds suppler oro. nec si mēs regia locū habuerit. sors tua deteriōr erit. & quēad modū puto lōgemeliōr. qz tūc diues ē curia & officiales opulēti. qñ ē vnio quā si ds daret. posses & me & te vocatū facere. & nescio qñ b erit iteri me regi isinuabo regi parebo regē seq̄r. qđ is volet & ego volā. nulla i re aduersus ero. nec attigam aliq̄d qđ statū meū ñ'respiciat. qz piculosū ē de aliēa repu. curā gerē. ego pegrinus sum. q̄sultū mihi ē gnatoq̄ offm̄ suscipe. aiūt. aio. negāt nego. ipi si fuerit sapiētes laudē ferēt. si stulti eoz q̄z decus erit. nullius iuideo gliaz & nulli⁹ dolere ifamia volo. qđ mādatū fuerit scribā. ñ addā q̄cq; nec videri volo prudēs nec stulē. tacebo & pebo libēs. si secus agerē ñ eēt mihi ex vsu. nec tevelle scio. aliq̄d me agere

qđ possit obesse statui meo ne q̄ est pnus fiat nullus. nō dicā plura nisi q̄ te rogo vt mgr̄o thome aliq̄d mihi scribas. z qđ de nuptijs sequat. Vale.

Epistola.xlvj.

De monte veneris.

Meas siluius poeta. S.p.d. Hecuio iurisconsulto fratri suo. Venit ad me hac hora lator pītium ex me q̄situ. an veneris montē apud italiaz scirem naz ibi magicas artes tradi dicebat. cuius auidus cēt heres suus q̄ sapo ē sūmus astronimus. Dixi me scire portū veneri q̄ ē ,qpe lunā inf̄ liguſticos mōtes q̄ in loco tres noctes egi dū basilea peterē inuem ēt apud siculos mōtē foze. q̄ berix appellat veneri sacer. ℔ in bis locī nibil accepi magicū tradi. Inē pferēdū aūt venit in mētē lacū esse in vmbria q̄ ,puicia ducatus dr. nō lōge ab vrbe nursia vbi pruptus mōs ingētē spelūcaz facit p quā aq̄ fluūt. illic memi audisse me striges eē z dēmōes: ac nocturnas vmbras vbi q̄ audaces aio sē. spūs vident allocunt̄ q̄ z artes edi scūt magicas. ℔ nō vidi nec vidisse curaui. nam qđ petō discit melius ē ignorasse. ℔ sauinus iurī ciuil pitus q̄ apud camillā inf̄ publica diuersoria domuz būt. ℔ mihi vera eē asseuerauit. locū noiauit z locū vbi sc̄pſit. ℔ ista ex mēoria fugerūt q̄ labilior ē anguillis. iō te rogo. si sauinus viuat. būc vir vt ad se ducas sibiq̄ cū pmēdes. Mā z mihi ipe z tu in ℔ rē gratissimā faciet. is em̄ q̄ nīcū būc mittit medicus ē ducī saronie: bō tū diues tū potēs. post ℔ opus eēt me nō nibil scribere pīi ceteriscq̄ pſanguineis. ℔ tpus nō patit̄ z occupatōes impediūt. Tu tū mea excusa: diceſq̄z oibus mihi bñ esse z sospitē me ducere vitā. Rogabis etiā patrē meum vt filiolū mihi florētie natū. de q̄ mihi scripſit tollat alatq̄z. naz multa pcurrūt ex q̄bus meū puto. sicut pīi scripſi. nescio an lr̄as meas susceperit. iō ℔ tibi scripſisse volui vt meū aim sentiat ille p te. Mouitates. q̄s mihi scripſiſti intellexi ad sūmū. qđ dicis papā fuisse senis dū scriptū est cesari in rebus eccie. scio qđ significet. ℔ id nō satisfacit. qz nibil gerēdū est qđ postea sit excusandū. Me puto plane bēs. genitrici tue z pīi scis q̄d velim meo more dici. tibi arbitriū do. idq̄z de oib⁹. matr̄n⁹ amor z sororia dilectio qđ petāt vti ego nosti. finge te eē me. z qđ tūc velles id facito. Vale.

Epistola.xlvij.

Refert grates qz pmēdatū babeat negociū suum.

Meas siluius poeta. S.p.d. nicolao de arzimboldis doctori pstāti ac ducali psiliario. Suscepi non sunt multi dies lr̄as tuas quibus mihi spē facis velle te curā suscipe vt ppositura mea mihi restituat. q̄ pficta morte spoliat⁹ sum. id mihi charissimū fuit. nec aliter de tua erga me charitate putabaz meoz noticie nr̄e florētie z alteri⁹ pſuetudis quā babui mediolani tecū. pide cū sis magnifico cācellario fris loco. z ego illi nō nibil accept⁹ sim. credidi ℔ q̄z mihi pdesse. Accedit illustrissimi pncipis ducī mediolani bonor. cui nō pōt ad laudē cedere me vsulū suū q̄ sibi nō vulgat̄ in multī reb⁹ officiosus fui tā impie spoliari. z tūc pr̄tim qñ tāto pncipi suo q̄nt⁹ ē impatoz: apud quē possum nonunq̄ eidē duci vtil'eē si passeri ē aliq̄d offm̄ apud aq̄las. ℔ credidi z te aiaduertē. nec decepr⁹ sū. q̄ntū video z q̄ntū mihi scrib. q̄ velle curare rē meā dicī. Ego magnā spē bēo inte. vt qđ fctō ē op⁹ p tua sūma prudētia pſeq̄ris. vtq̄z oino studeas vt ppositura mea ad me redeat. qđ nisi opa tua fiat nulli⁹ alteri⁹ auxiliū spo. Scribit maiestas regia ifauorē meū iuxta copiā quā bis iduso mitto. cū bac poter⁹ audati⁹ meū negociū aggredi. Scriberet tibi mei cā ipe cācellari⁹ si adesset. ℔ iā mēsib⁹ trib⁹ abest missus ad dietā nuzēbergen. meq̄z ℔ suo loco dimisit. Is āt infra mēsez fuerte. nā dieta illa progata ē ad die aſcēsiōī. ad rursus quocati sē pncipes pmittitq̄z rex oi remota exceptōe i eā die psonalē accessū. Noua āt q̄ libent cupis audire nō bēo multa. nisi q̄ reuerēdissim⁹ dn̄s cardinalis sancti angeli q̄ apud būgaros militat. lr̄as p bos dies maiestati regie misit. q̄r tibi copiam facio vt eas illustri pncipi pmunices meq̄z sibi pmēdes. Si q̄d vlteri⁹ emerserit ñ negligā tibi significare. z marie vbi sciuerim vel ipi pncipi vel tibi me pplacitur. Vale.

De rebus tridentinis. **Epistola.xlviij.**

Meas sluj⁹.d.Francisco bossio doctori ẽximio.S.p.d.Accepi te mediolanũ petisse:qm̃ tridenti nõ erat tutum eẽ Probo ꝓsilium tuum.Iz mihi damno sit.ꝙ maius fuisset ꝓmodum meuz si q̃d illic tibi detrimẽti ꝓtigisset.fugiendi rumozes sunt ⁊ maxime ciuitatis illius q̃ tot hz volũtates ꝗt homines.Nihil iam illic erat q⁹ p te geri posset.qz nõ erau diunt leges inter arma.nec vor aduocati inẽ tubaꝝ ꝓcetus resonat.iaz ibi classicum intonuit.Venerũt atbesini ad tria milia hominum.⁊ agros vastare tridentinos ceperũt.ñ tñ absq; cruoze iniuriati sunt.Ceciderunt ex atbesinis q̃plures captiq; ⁊ vulnerati nõnulli dicunt.Rex auxilium tridẽtinis mittit.spesq; bñ pbanos emulos conat⁹ nõ transituros absq; pena.qz nulla temeritas tuta est.⁊ nulla iniuria stabilis.Sz de bis satis.Ego vellez instrui lris tuis quõ res meas dimiseris.tum de plebe tum de ꝓbenda.⁊ quõ bui⁹ anni redditus sint expositi.vt sciaz.vtor dñi Jaco.an debitum habuerit.vellem q̃z certiorari q̃d p me vlterius sit gerẽdum dum babes.Exinde scribit rex illustri ꝓncipi duci mediolani in fauorem meum:petitq; ꝓposituraz mihi restitui.peto velis ꝓmotor rei esse.scribo.d. nicolao de.M.q̃ sua gra me adiutuꝝ se spopondit.hunc adire velis.⁊ in me amcãz hortari.sic ⁊ d.gonsortũ secretarium.cui alꝫ scripsi.vt vel vna vel alia via finis det.Ego tñ tibi ꝓmitto.q̃cq̃d feceris ratum apud me erit.Laurẽti⁹ de rotella multa ꝓmisit.ꝙ nunq̃ rescripsit.Credo cum plus ꝝbuꝝ bie q̃ factuꝝ.Tua ẽ alia ꝓsuetudo.plus facis ⁊ min⁹ dicis.ſõ mihi satis est significasse q̃d velim psuadere nõ est opus psuaso.Reuerẽdum patrẽ.d.nouariensem spero mihi auxilio futuꝝ.Ipsi vt me ꝓmendes in spe habeo.Vale.

Leges dicit esse variabiles. **Epistola.xlix.**

Meas sluj⁹ poeta.S.p.d.Iobanni campisio pbo.Meas lras ad te iam arbitror venisse.qs p venetias (mẽsis est) ad te misi.In illis te rogatum feci politicũ azesto.vt mihi coemezes sicut viẽne inflocuti fueram⁹ credo id tibi mente esse.ſõ brevior sum:tantũ exspecto cupide vt volumẽ veniat.Vidi bullas eccle.frisingenſ cancellario missas.q̃ illo abñte mihi reddite sunt.ea res multum ꝓderit ꝓtiuie.Nam liberalitas inẽ ceteras ꝝtutes maxime boies allicit.nõ erit imemor cancellari⁹ bui⁹ rei.Ita dicito reuerẽdissimo.d.cardinali tarẽtino.cui etiaz me ꝓmissum facito.Mebit pontifex maximas.⁊ ipse cardinalis inreditu cancellarij lras regratiatorias.quanq̃ magis sint facta q̃ ꝝba spectanda ꝙ nec facta dicerũt.Obligat⁹ est cancellari⁹ manib⁹ pedibusq; recognoscere ꝙ bñficium.⁊ nisi fallor id faciet.Ita velis tu suadere cardinalib⁹ ⁊ pape.exinde meis ꝝbis poetam regium saluum dicito:⁊ petꝫ noretũ cui do lras.ac amicoꝝ q̃cq̃d mebie scis.tum pbtim ꝑraneũ meum ptẽ.Et caue ne amplⁱ regem taciturnitatis obfues.qz ipsi leges fuiũt ⁊ iurta opportunitatẽ mutanẽ.Ego nolo legem me am maioris esse roboris q̃ synodales sunt sanctiones.q̃ dietim infringunẽ.Nulla ciuitas municipalia iura imꝑpetuuz fuat.Et spartani ⁊ atheniẽses ⁊ romani indies ꝛias ediderũt leges.qõ inẽ oẽs variaẽ inẽ nos non decet inmutabile vt sit Vale ⁊ q̃ntum tacendo ptermissum est ꝓmonis.tantũ scribendo restitue.

Relegat ꝓtinentiam ad pbos. **Epistola.l.**

Meas sluj⁹ poeta.S.p.d.Petro de noreto scriptori apli co ⁊ fratri amantissimo.Satis ad te supioriꝫ diebus scripsi.tum de mea erga te voluntate.tum vtore quam eras ducturus.Nunc addẽdum nihil est nisi q̃ te rogo vt rescribas successum rei.⁊ an adhuc vir sies.Nam si sic est.dabo tibi onus vt me q̃z viꝝ aliq̃n facias.si q̃d inueneris mee opinioni ꝙueniens.ego non intendo vitaz oẽm extra italiaz tegere.Et adhuc caui ne me sacer ordo inuolueret.Ti meo eñ ꝓtinentiam q̃ licet laudanda sit.verbis tamen q̃ factis ꝓbabilior est.⁊

philosophis magis q̄ poetis conuenies: q̄cūq̄ sit rescribe petitionib⁹ meis: z me cui status sciū facito. Et pſidera me nō tm̄ mei q̄ tui boni cupidum esse z gaude re oi tua fortuna. Postremo inuestiga oēs vias si que inueniri possint vt aliquā do theutonicus eneas fiat italicus. Vale.

Epistola. lj.

Laudat cōstantiā amicoꝝ z aretinū defunctū.

Meas silui⁹ poeta iobi cāpisio isigni pbo z amico singulari. S.p.d. Uellē tibi p singulos dies aliq̄d scribē: nec mihi vel stilus grauis vel ꝓcliosa vide tur papir⁹. Jā eſſ penitet me legē taciturnitatis ꝓmulgasse vt fit q⁹ nihil mūdanū ꝑpetuo placet: ꝙ cogit me vti silentio raritas nunciorꝝ. Perpauci sunt q̄ ex bis oīs ad te veniāt: aut si veniūt ignoti sunt mihi. Uix quater in anno q̄ ad te, pficiscanť inuenio: hac re factū est: vt lris tuis inuit⁹ distulerim rūdere. nūc iaz q⁹ tabellarius certus romā petet: habebis ex me rnsum: eneāq̄ tuū loqui tecum accipies. Scribis te meis lris recreatū: quas apud basilicā sancti petri noretan⁹ noster tibi restituit. Placet te cōsolatione recepisse: ꝙ indiguisse cōsolationis non placet. Mollē eſſ aliq̄d tibi accidere qđ molestū fore t: egeret q̄ medico. Qđ amicitiā meā cōmēdas solidāq̄ dicis nō audeo inuit⁹. Ma z si me noliz aliē laudari q⁹ nō sū laude dign⁹: hoc certe sine rubore dicere possuz. me postq̄ amare accepi ptinaciter ꝓtinuare. Nō suz in capiēdis amicitijs facilis: nec quēcūq̄ dignoꝝ accipere in amicū. Supb⁹ suz fastidiosiq̄ stomachi: nisi melioꝝ me sit neo me babebit amicū. Sz vt tarde in amicitiā venio: sic recedo sero: tenaꝝ sum amicoꝝ. Me minē adbuc amaui quē nūc habeā odio. Sētio itaq̄ tecū dū me stabilē dicis ami cū: teq̄ certū facio nunq̄ me tuā beniuolētiā exiturū vel noretani: quos mihi pi ladis z bonestis loco delegi. Scio tñ tecū vētuꝝ eē conte q̄ ꝓ est altera tui. Sz neq̄ būc vito: q⁹ z ꝓterrane⁹ me⁹ est z ōtute plen⁹ z alter tu. Qđ mea scripta ꝓ bas extollasq̄ facis amice. Ego qui oia dico z scribo q̄ vel in animū vel in buccā veniūt nō arrogo mihi tantū: z q̄ppe si alteri scribere nō esscz adeo verbosus. Ti bi cū scribo nihil vereor: q⁹ tu lima es z qđ erratū est: aut emēdas aut tegis. Ami cis oia nuda sunt. Cū de ꝓbetia legerē q̄ scribis cepi dolere z irasci fortune: que sp cecis ābulat oculis z eos potissime facit locupletes: q̄ min⁹ sūt digni dicebāq̄ inlea. En pfida: cur nō aliq̄ū apis oculos: viroſq̄ bonos ꝓuebis. Capisius iā an nis quatuordecim curias sequit: vir pstans tū fraꝝ peritia tuz virtutis opibus: q̄d tu būc ꝓteris negligisq̄. An tibi dign⁹ videť quē sp pauptatē pmas: z vbi oꝛo meli⁹ q̄ in boc viro collocabis diuitias. Nō bic aurū claudet: ꝙ vteť in vsuſq̄ tū necessarios tū vtileſq̄ exponet. Ad bec audiui vocē mihi respondētē. Me mirere silui: nō fortuna est: q̄ viros bonos pecunijs ꝓuat: ꝙ babent ipsi nūmi nescio q̄d sensus. Sūt eſſ ambitiosi z bonoꝛis cupidi: nō teneri ꝙ tenere volūt. Dic tu⁹ cā pisius nō vellet auro subesse: neq̄ argentū veneraret: ꝙ eēnt apud eū pecunie q̄i ancille. nūc buic rei nūc illi seruiētes. At ipse quietē amāt: libenteq̄ apud auaros sunt. q̄ eos scrinio claudētes: singulis boris visitāt z bonoꝛāt: nec alibi coꝛ babēt q̄cū eis. Displicuit mihi vox q̄uis vera caneret. Sz vbi epla tua inteꝛ legi me lioꝛē spem repi. quā impleri nō min⁹ q̄ tu cupio. Timoꝛ tñ nūq̄ aberit nisi postq̄ mihi scripseris. Gaude mi enea: q⁹ iam sum ex numero beatoꝝ. Aristotelē vt ba beā q̄celerrime cura. Cognoui te libꝛariū cōduxisse iaq̄ illum ad mediū scriptuz esse: qui vt in calcē finitus erit ex iudicio iobānis tolner viri boni z amicissimi no stri ad me mitteť. Non laudabo diligentiā tuā: q̄ z si maxima est. nō tñ maioꝛ est q̄ postulat amicia: libꝛū auide manco. Si mitti wiennā pōt id erit mihi accepti⁹ vt ex nurēberga reuersus hic reperiā qđ diu q̄sitū est. Quāt⁹ sit noretan⁹ z nucco gnosco z als audiui: Uellē tuā manere ꝓpoꝛē sniam. q⁹ nullo bono indign⁹ē. Jpse me rogauit vt eet faueꝛē parti. si ñ alia ex cā sua saltē qui ex officijs curie veniut. Sz miroꝛ illū iā mee oblitū cē fortune. Ma q̄ vobiscū nō sum vri cā facio vt secūdioꝛ sit vobis fortuna: dū ptē sequoꝛ aduersam nihil aduersi tulistis. Si ad vos deficā

mor fortune ipetū sentiet. qt non vult eē vbi ego sum. Suade igit petro ne petat qđ sibi nociturū sit. Ego pcor meis eēm rogād⁹ inimicitias tenē. Mouit ꝺ petrus dū vasilee sil' essem⁹. Legiū iuenisse pōtifc sumi grāz gaudeo ne cogat aganē patrīdi vēdere q̄uis sua dio sicut t mea caliope deserit aganippe fontib⁹ iā migrarit i atria. Sz respiciat illū oro mitior lumie si nō fortuna bis q̄ fortūe impat dē⁹. Si q̄s gall⁹ datari⁹ cēt: nec⁹ pcussaz leuā gereret nec auro gēmisq̄ careret. Que ꝺ cardinali sci angeli scripsiſti t andrinopoli scapta: cognui nō fuisse apud vos certa: sic em dicebas. ꝺ illa apud nos somnia reputāt. naz t si magna fuerit nr̄a victoria nūq̄ tm andrinopolim quentū est: nec tm insignis tūc triūphus fuit q̄ nūc est metus ingēs. Niūt em turcos magna vi reuerti nec mō expectare ꝺ iferre bellū decreuisse. Qua re factū ē: vt būgari q̄ pr⁹ supbissimi erāt: nūc paululū būilitati iducias wienales cū cesare fecerūt: q̄ t illis vtiles sūt: nedū turcis resistūt a tergo timeāt: t nobis accōmode: nedū petim⁹ nurēbergā tumultibus patrie reuocemur In nurēberga q̄d futurū sit nec⁹ dicere nec q̄ cōiectari possuz: qz q̄t boies tot sniem Rex infra decendiū iturū⁹ putāt. Albert⁹ t sigismūd⁹ austrie duces comes ciliacus t dñs de walse pter familiā solitā regē sequent. Dis germania illue cōueniet: velint supi vt bonū sit qđ tanto conatu q̄rit. Sozer regia bodie huc venit mansura apud wienēses dū rex abest. Res athesis ex placito partū nurēberge cōponi dz idē t suitēses. Leonard⁹ aretinū ex te pmū sensi obisse: dent ei⁹ vmbre tenuē t sine pudore terrā supi: spirāteſq̄ crocos t vrna ppetuū ver: q̄ latinū ornauit lris q̄ nemo post lactātiū ciceroni primio⁹ fuit. Gaudeo pogiū ei⁹ locū apud florentinos tenere. Sz maluissez poti⁹ locū nō vacasse ne tāto splēdore caruisset betruria Multos adhuc grecos nobis dare latinos potuisset. Sz instat oib⁹ su⁹ dies nec doctū nec indoctū moꝛs pterit. felix q̄ sic viuit vt nihil timeat mori: vētus ē hec vita mi iobes. Jā me tedet mūdi hui⁹. Hec aliō opto nisi vt me mihi vidicē tecūq̄ sim vt philosophemur inuicē q̄uis te neges pbm. Credo si sil fuerim⁹ aliq̄n stoicos pceteri imitari studerem⁹: q̄ sūt euāgelio ꝓpinquiores. Sz timeo ne p q̄dete laborantes sp labori subiaciamur. Reuerēdissimū berū tuū cardinalē tarētinum me amare mibiq̄ dñ cupe maxime facio: illiq̄ vt me dedas peto sibiq̄ dicito me tūc ab illo diligi cognitur: cū te suis fauoribus vl' dignitatū vel extra miserias positū sensero: qz qđ tibi pstiterit t mihi datū putabo. Conti t iacobo caluo etiā si tacuero salutes vt dicas volo: qz i medio cordis mei sedēt. Tu vale t aristotelē cū tēpus fuerit mittito nulla pecunia⁹ anxietate pturbat⁹.

Bello turcoꝝ t bungaroꝝ rex polonie t cardinalis. s. angeli cecidērunt.

Epistola. lij.

Illustrissimo pncipi ac excellētissimo dño. d. philippo marieanglo duci mediolanēsi papie anglarieq̄ comiti acianuc dño. d. suo pcipuo. Eneas siluius poeta impialisq̄ secretari⁹ humillime se cōmendatū facit. Et si fauor mibi nō multū bacten⁹ tua celsitudo impēderit q̄ post traditā mihi eccīe sci laurentij maioris mediolanen. possessionē spoliatoꝛē meū pter ius t cōtra lras regias in meū fauorē sepi⁹ scriptas tuer: intātū tm illustri celsitudini tue sum vedit⁹ vt pter mittē nullaten⁹ possim q̄n nouitates ad nos delatas eidē significē. Que tametsi nō bnōi sint: vt audiri libenē debeāt: expedit tm t secūda t aduersa cognscē. Accipe igit ex seruulo tuo. nō tm apud tuā illustrē dñationē p seruulo reputat o que apud nos noua referunt. Quidecī aut eo plures sūt dies q̄b⁹ huc fama delata ē. Fama malū inq̄t q̄ n aliō veloc⁹ vllū mobilitate viget: t q̄ vires (vt virgilius ait) acq̄rit eūdo. Hec igit ladislaū polonie regē: q̄ regnū būgarie occupauerat ac serenissimū pncipē ladislaū būgarie ac bobemie regē. patruo t auito regno spoliauerat. in bello cū toto exercitu pstratū vulgauit. Quia cū mille venerat lre nullusq̄ cert⁹ autoꝛ dēbat ficta res credita est. Nec multo post epe ex būgaria misse sunt. Regē polonie supasse pflictisq̄ turcos victorē reuerti. Eratq̄ nō pua trepidatio ne sicut ē victoria sui nā insoles t supba. Rex idē cū būgaris aduersus austriā t sti-

ria castra moueret. Jacz vir magni nois dionysi⁹ archiepⁿs strigonien. z alij q̄ladislai regⁱ ptib⁹ fauet: auxilia rōanoz regⁱ afflagitabāt. Studuerāt. n. q̄ rege polonie apud būgaros mā tenebāt: pflictū ei⁹ rege. Siue q̄ redimiti ex bello regi q̄uis fugato pſulē volebāt: siue q̄ statū suū eo meli⁹ inten putabāt posse dirige. Sinihil ē mēdatio istabili⁹ nihilq̄ vtate pstāti⁹. Adueneſt em̄ bodie(mirabile dictu ē) ex diuersissimis remotissimisq̄ regiōib⁹ vna i bora diuersiuniuersi: nō tn̄ diuersa sed eadē noua portātes. Scripsit illustris cilie comes. Scripserat ei⁹ ptib⁹ trā siluanis alij z rursus alij ex būgaria barones nouitates istas regie maiestati: q̄ licz xp̄iano pplo lugubres sint z admodū nociue: nō tn̄ taceri debēt. Sz tāto diligēti⁹ inē xp̄icolas diuulgari: quāto catholice fidei mai⁹ imminet pieculū: nisi religiosissimi pncipes i vnū pueniētes de medio resistēdi sce crucⁱ inimicis z hostib⁹ xp̄i cogitauerit. Noua igr̄ ista sūt. Aliūt oēs nūcij vno ore regē polonie cū cardiale sci angeli mthisq̄ būgari z plb⁹ walachis z bulgaris atq̄ rutbēis i rumania vsq̄ pfectos tot bellādo successus habuisse vt nō lōge ab andrinopoli castra posuerit. qō p⁹ q̄ tburcoz imperatoz accepit collecto i asia exercitu q̄dragita milia pugnatoz mare trasiecit. Classis nāq̄ i elespōtū ad pbibēdū ex asia i europā trāsitū: hac estate pterita missa vt isti referūt ia retroceſſerat: patronis ei⁹ pecūia z asiatica gaza corrupt̄ qō mibi ñ ē vsile: nec psuaderi mibi potuerit: tāta pfidia vsus illos fuisse vt xp̄ia nū sanguinē machometicis auro vēdiderit. Illō aūt credibili⁹ ē deficiēte omeatu classez vlteri⁹ ñ potuisse pcedē: sicut ia suis lris timē se iulian⁹ cardial significauerat vt cūq̄ sit libez mare tburcⁱ patuit: q̄ trāseūtes in greciā iūctiq̄ suis cis mare manētib⁹ cū magⁿ exercitu xp̄ianos aggressi sūt. Nec nr̄i detractauē certamē: sin ipa sci martini festiuitate bellū omissū ē: qō tāatroz z aspez fuit: vt raro inē mortales tale fuisse putet: diu pliū anceps extitit: diuq̄ virib⁹ vtriq̄ parib⁹ ē pugtum Atq̄ dū nr̄i p xp̄o z illi p machometo ptēdūt: tāti acies vtriusq̄ pū ai fuert: vt cesis inē vtriq̄ exercitū circit. xv. milib⁹ hoim cū pugna par eēt adhuc cessare nolueſt: q̄ pl⁹ sanguis fundebat: eo ferociozes vtriq̄ acies turmeq̄ pliabant: dese cert tn̄ vtrisq̄ vires: fessisq̄ brachijs nec vsari gladios āpli⁹ nec arc⁹ tēdē valebāt Que res q̄scē ābas ptes ad magnā bonā coegit: donec reliqpē vib⁹ ac spiritib⁹ redeūtib⁹ instauratū ē pliū. In q̄ vicit ad extremū tburcoz exercit⁹ siue vtus fuerit siue fatū siue q̄ nūero plres erāt. Affirmatq̄ q̄ ex bello fugert patr̄ nr̄oz mēoria: nullū tota i europa tā cruētū bellū eē omissuz. Nec pauciozes ex tburcⁱ q̄ ex xp̄ianis cecidisse. Et rūoz ē. lxxx. milia viroz i hac pugna eē cesa. De rege polonie incerta vox ē. Quidā occubuisse eū ferūt: q̄dā captū putāt. Illud tn̄ inē oēs pstat regē polonie ad būgaros nō eē reuersū. Nec dēsūt q̄ eū in facie vuln⁹ suscepisse inē pliādū afferāt: q̄ fit vt adolescēti tā nobili tāq̄ ai admodū dolendū sit q̄ ñ suo iudicio. (Nō. n. pē etatē aliena regna cupiebat) sn̄ suoz suasu: ex pacifico regno i alienū: ñ ad pacē sn̄ ad bellū: ñ ad opes possidēdas: sn̄ ad mortē vel captiuitatē ē tractus. Murmur ēt in hō plio viz nr̄i tpis tū eloquētissimū tū prudētissimū iulianū cardinalē sci angeli cecidisse: ac illū suū nobilissimū spm̄ ad oia q̄cūq̄ ageret diuinitus aptū eralasse. Quidā astruūt eū cū iobe vaiuoda trāsiluano: z nisi timiditate victus aufugerit aiosissimo cū paucis euasisse: qō magⁿ optauerim. Sn̄ moꝛs sua mihi pbabilioꝛ est: quia nō fuit in bello sortunatus. nā z aduersus bobemos cū exercitu pfectus: fugatus est: nisi forsitan z idē sibi nunc accessisse arbitrari velimus. Sed assueuit sortuna quos vno ex bello fugatos feat in alio interemptos reddē. Quecūq̄ sors ei⁹ fuerit: nō puto male actū cū eo: q̄ p xp̄i fide pugnauit. p q̄ si mortu⁹ est(vt isti ferūt) nulli dubiū eē dz q̄n ad eū trāsierit cui⁹ cām tutabat occisi cū eo sunt agrien. z waridien. epi. Stephan⁹ de vader: iohannes de lasimet nicolaus de per ūn: hainricus de thamasi. Multiq̄ alij barones: quoꝝ nondum noia sunt transscripta. Plures in hoc prelio illustres aie vel in celum vel ad inferos trāsierūt. Insignis est hic annus multe cladis⁹. nā z suitēses apud basileā cesi sūt. Et vel pbius⁹ q̄ plures alamanie ciuitates occupauit. Et rex frācie tullū ver-

annūcq̄ cepit. Nicolaus picchin⁹ vita functus ē. Et alū q̄plures magni viri mor/
tui sūt. Qui vie illustri dñationi q̄ mihi sūt notiores. Hūgari iā incipiūt ladislaū
regē repetē: res noua est ⁊ recēs: nec magis explicāda q̄ tradita sit. Noua certio
ra indies mittent q̄ nō omittā scribere. si sciuero meas lras i ⁹spectu celsitudinis
tue acceptas eē. Et nō magl aduersariū meū q̄ me i ecclia sci laurētij: q̄ mea ē ⁹fo
uere. Et noua ciuitate die tredecima decēbris. Anno dñi. M.cccc.xliij.

Lamentat ecclesiā suā alteri col/
latā ꝓter fictā sui mortē. **Epistola.liij.**

Illustrissimo pncipi ⁊ dño dño philippo marie anglo duci mediolanensi
papie ⁊c. dño suo ꝑcipuo. Eneas siluⁱ⁹ poeta impialisq̄ secretarius humi
lime sese cōmēdatū facit. Si eēm mortuⁱ⁹ sicut de me aduersarij mei tuam
celsitudinē instruxerūt mūme bas lras nō scribrē: nisi ⁊ mortui ēt scribāt. Ego
tñ ex diuturno munē adhuc aura fruor: sumq̄ serenissimi dñi nr̄i regl rōanor⁹ secre
tariⁱ⁹: q̄ in loco si nō cōmodo bonor⁹ certe magno eē possim tue claritat: meq̄ to
ta fere xp̄ianitas in basilieā. ꝑalis laudes tuas cōmemorantē audiuit. Nūc mor
tuⁱ⁹ fingor: q̄ ēt mortuⁱ⁹ magis viuerē q̄ille viuēs. ⁊ bonor⁹ essem tue sublimitati.
Quo fit vt siue iusticiā siue expeditā seq̄mini melior eē debeat ꝑditio mea: q⁹ ⁊
ius habeo lucidū ⁊ ꝑdesse magis possum. Qua res supplico vt tua clemētia velit
cōsiderare: mihiq̄ eccliaz meā sci laurētij mādare restitui. vt obnoxiⁱ⁹ sim manib⁹
⁊ pedib⁹ ꝑ tuo bonore ⁊ statu sicut cor meū desiderat laborare. Nō faciēs nō so/
lū me emptū habebis. ⁊ regi etiā nr̄o q̄ ꝑ me scribit cōplacebis. Ego siue ꝓpositu
rā habeā meā siue nō: sp tuⁱ⁹ ero: ⁊ tanto magis si habeā quāto celsitudinē tuaz ⁊
iustiorē ⁊ mihi videro benigniorē. Datū ⁊c.

Pacē ecclie ꝑsiliū ⁊ nouitates exponit. **Epistola.liiij.**

Meas siluⁱ⁹ poeta. S.p.d. magnifico dño caspari schlick cācellario impia
li. Ser ⁊ dece dies apud nos ē caspar: quētu ⁊ college tui sup reb⁹ ecclie ad
regiū culmē destinastis. Is regē in oppido gretz puenit: ⁊ q⁹ illic absolu: i
negociū suū nec querat: vsq̄ huc secutⁱ⁹ est curiā: nec adhuc finem hz vllū. Graua
nāq̄ negocia magnū hñt tractū ⁊ in vltimis reseruant. Ego ꝑ ipm caspare eplas
tuas recepi: q̄bus nūc rñsurus breuis eē nō possuz. Nā ⁊ referenda sūt gesta plu
ra: ⁊ tu de mstris instrui cupis: q̄ paucis vbis cōplecti nō queo. Nec em ego ille suz
cuius hodie festū colimⁱ⁹ qui apocalipsim scribēs tot vba posuit quot smias. Sed
accidit mihi q⁹ oio q̄ dū breuis eē labore obscurⁱ⁹ fio: atq̄ idcirco ꝓlixitatē in me
rephendit potius q̄ obscuritatē cupio. Scribo. n. vt intelligar: nec mihi solū scri
bo: ⁊ bis q̄ legūt. Et q⁹ plures sūt dauid q̄ edipi sermonē aptū habeo q̄uis lōguz
⁊ iā veniēdū ē q̄ volumⁱ⁹. Binas lras in re frisingen. ecclie scripsisti regie mai: sta
ti easq̄ ambas sibi reddidi rñsuz exigēs. In ꝓmis q̄d accesserit rescripsi. Secun
das pñte mgro vlrico i regias manⁱ⁹ dedi: q̄ mor legēde vlrico dedite fuerūt ⁊ vidi
regē i eaz ditioe sat attentū q̄ ⁊ bec vba subiūxit. Cōsiliarij mei dicūt piculosū eē
i hūc negocio q̄cq̄ agē: ⁊ oz nōnūq̄ etiā cū piculo res aggredi: qđ dictū spem mihi
fecit possessiōis hñde. Ulricⁱ⁹ q̄z admodū letat⁹ est. speras opa sua rē hāc ꝓcludi.
Altio vixit rex velle se ad ꝑsiliū hūc deducē: Sz q⁹ i crastinū abiturⁱ⁹ erat. nihil illic
factū ē. Scis q̄ bos mōtes ñ eē diuersoria vt i vrbib⁹ fignib⁹: nec escaz bā copīa
cācellarieq̄ nr̄e malū iter patē inē milites: Hoc fecit vt nr̄e p vie p⁹ regē ꝓsalci
vellēt. Ego vo timēs ne interdum res frisingēs tractarēt: putāsq̄ bonū eē pñtiā
meā: vt abirē ꝓsiliarios ⁊ amicitie tue mēoiā facerē: accersito iacobo ⁊ vno fami
liari: regia castra secutⁱ⁹ sum. Sz nihil i via gestū ē: q̄sii nusq̄ rex q̄uit. Et cū esse
mus i burgo iudeoz vidēs q⁹ ꝓsiliū teneba: ꝓmōui regē tui vt meor ēet q̄ postq̄
inq̄t q̄eti erim⁹ me ꝓmonefacito. Hoc aūt ifra triduū erit: ⁊ sicysq̄ huc ꝓducti su
mus re infecta. Ego interiz auifametā nōnulla ꝓfeci: q̄ michael ex latino vertit in
theutonicū: heriq̄ regi obtuli petēs vt i ꝓsilio legi iuberet. rēq̄ frisingen. expedi/

tioni daret. Cōuenerā antea ꝓsiliarios ꝗsq; singulatiz z ꝛbis ꝗ mihi idoneā vide bāt suz allocut⁹. Sz vez ē qđ dici solet: bonos ꝓsulares ꝙ malū collegiū. Oēs vno ore z tuos eē z cās tuas cordi bze dixert. Cōsiliarij vo pntes bi fuit. Mgr camē re: iobes de eberstorff: walther⁹ zebinger: leupoldus aspach. Ceteri absūt. Inter hos res gesta ē: legitq; mgr vlric⁹ instructiōes ꝙs feci z ꝗrū copiā cū pntib⁹ magnificētie tue trāsmitto. Relat⁹ fuit etiā lr̄a tua z tenor: ꝙ soia in vanū trāsierunt Hoc. n. mihi temū rnsum est. Regē in pntia z certꝫ ex causis velle supsedē: roga reqz tuā magnificētiā ne egreferet: qz boni respect⁹ eēt: mādatūqz ē vlrico vt lris regijs te ad curiā aduocet. Hac i cā frisingeñ. psuadeo mihi tuā abntiā bis i reb⁹ admoduz nocuisse: qz pntī dar̄: abntī detrahēt. Et vez ē tritū sermone ꝓuerbiū. Facies bois facies leonis. Oēs bodie simulati sum⁹ amicia: amare fingimus non amam⁹. Atq; idarco vbi ades: subseruio tibi: obseqr. q̄cqd iubes facio vt videar te diligē: vbi absis nibil te pendo: qz vel nō redibis vel si remaueris: dicā me fecisse oēm diligentiā z alios in culpa fuisse: q̄ res ex tua non sit expedita sinia. Ita ē certe adulatores sum⁹ nō amatores: nec fict⁹ amor inē abntes aliq̄d bz vigoris. Credo me plane intelligas. Sz fingēdū est postq; oēs fingūt. Maz z ibs finxit se lōgi⁹ ire: vt boies sunt ita vtamur. Extrahēdū ē ex pctra mel z oleū ex saxo durissimo. Existimo i tuo reditu cūcta resarcari. Cū. n. regi⁹ animꝰ bon⁹ sit necesse est vt reliqui subsequant: qz qđ illū velle sciūt: nō audent dissuadē. Que aūt cā sit ꝓpter quā rex dicat se nūc supsedere nō scio nisi ꝓpter mutationē atbesis. forsitan intendit bauaros duces aduersus plebē illā in sui fauorē trabere: z ob eā rem nō vult nūc ipis displicē si tibi possessionē pbuerit ꝛc. De bullis aplicis quas putabas iā eē in austria nibil subodoro. qđ si vez eēt iā benricus me cōmonuisset. Sz videt mihi rursus instāduz apd dñm iobem carnalē vt lre veniāt. Ego feci vt rursus rex scpsit ꝙ alio vt circa ꝓfirmationē ptis aduerse supsederet. Idq; ad ꝓpositū venit. Obijt em̄ p bos dies gregoꝛ⁹ bnxtinēsis epūs: z qui mane sospes erat in sero sepultus ē. Beatus mortis fcliassimū si bene illi cū deo fuerit. Si min⁹ miserrim⁹ trāsitus. Sz q̄s tāiustus est vt ꝓfessione nō egeat. q̄s mūdus a peccato ē. Nibil mibi cōscius sum apl's in q̄t nō tn in boc iustificatus sum. Quid nos dicam⁹ absita nobis mortis subitanee casus: deturq; spaciū pnie tātomagis quātoplus delinq̄mus. Ob hāc necem scriptū est z ꝙ alio z pape metropolitano q̄z: ne circa puisionē brixinen. huius eccle q̄cqd agāt: pusq; cognouerint in quē ꝓlatū regi⁹ animꝰ inclinet. Meue electū aut postulatū ꝓfirmēt aliquē. Ego puto eccl'iam illaz duos habiturā sponsos: nec teraius forsitan aberit. Illi. n. canonici eligēt: nec papa ea rere suo iure volet. Et in eius inuidiā ꝙ alij⁹ dabit tercium. felix vxor tot maritos habitura. Si mō id pōt fieri vt nō sint adulteri. Hoc malū facit ecclīastica dimissio: ad quā tollendā nimis sum⁹ torpentes. Elidi q̄d reges scribūt ex copijs lr̄az nec despero rē posse bn ꝓduci si aggredi velim⁹ negociū. Oib⁹. n. vt vides displicet sisma: oēs abhorret. Alia aūt sopiēdi b malū carol⁹ rex francie nisi fallor z tuā z breuē oñdit vt fiat quiēt⁹ principū vl'eoz oratoz in cōi aliq̄ loco ibiq; vna recipiat ꝙclusio p oēs. Ad b aūt pagendū op⁹ eēt rursus scribē cūctis regib⁹ ꝓncipibusq; vt oratores suos argētinam vel cōstantiā mitterent pleno mādato suffultos ad pacē ecclie ptractādā. Fienda eēt rursus expēsa: q̄ anno ꝓterito facta ē vix tricētoz aureoz. Paulopl⁹ cōstātin⁹ i cōgregatiōe niceni ꝙ alij⁹ exposuit. Hec via nō posset impediri: nec papa vel ꝙsiliū reniti possent: tāq; b absq; ipis fieri neqūret. Nā. n. ꝓncipib⁹ secularib⁹ ꝙuenire iuito clero: z tn illic vnio fieri posset. Maz ille papa indubitat⁹ eēt cui oēs ꝓncipes obedirēt. Nō video clericos q̄ velint ꝓ ista vl'illa pte martyriū ferre. Oēs bāc fidē hēm⁹ quā nri ꝓncipes: q̄ si colerēt idola z nos etiā colerem⁹. Et nō solū papā sed xp̄m etiā negaremus secularī prāte vigente. Quia refriguit charitas z ois interijt fides: vt cūcta sit pacē desiderare mus que siue p aliud cōciliū vel p cōuentū principū dēt nibilipendo. Nō. n. de nomie

ꝺ ꝺe re ꝓtendẽꝺũ eſt: voca panẽ ſi placet lapidẽ ⁊ ꝺa mihi ꝺuꝫ fameſco. Non vocaꝫ ꝓaliũ vocaꝫ cõuẽtus vocaꝫ coaliabulũ ꝓgregatio ſynagoga nihil intereſt ꝺũ ſaſina ꝛepellat. Ideo mihi admodũ placet qꝺ̃ rex francie ſcribit eiuſqꝫ ſnie inhẽrem. Mã videꝫ regi nr̃o ꝓmittere bui⁹ cõgregationis vocationẽ: nobilis ille q̃ ſecũ fuit: cui ⁊ inſtructiones ꝛediſti reuerſus eſt: ꝙ nullas attulit lras. Nunc ad res atheſis reuertor q̃ turbulẽtiſſime ſũt: ⁊ neſcio an regẽ moueãt. Nã ſp vni⁹ eſt vultus: ſꝫ res ſua geraꝫ incerte cui⁹ minimũ intereſt imo nihil: niſi regis cã marie cõturbãt. Oratores ex atheſi gretziũ venerũt. Eoꝝ petitio fuit vt ſigiſmũꝺ⁹ ⁊ thesaurus remitterenꝫ: qz iam ꝓteriſſet inſcriptionis tẽp⁹: poſtq̃ in atheſim veniſſet ſigiſmũꝺus ꝓſiliarios ꝺare ſibi patria vellet ⁊ iureiurãꝺo aſtringere. Tũcqꝫ ſi cũ eoꝝ ꝓſilio ſigiſmundus vellet patriã ſuã regi cõmittere: vel ꝺuci alberto: pariturí eſſent: hec legatio eoꝝ fuit. Mis rñſum eſt. Regẽ non teneri ad hec: ſecũqꝫ ſigiſmũꝺũ vnanimẽ foꝛe: miſſos eẽ oratores in atheſim hac ꝛe cã quoꝝ rũſuꝫ exꝑectareꝫ. Cupe tñ regẽ vt atheſim mitteret aliqꝫ cũ ꝓtate tractãꝺi cõcoꝛꝺiã ne res in tali ꝺiſturbio ꝓſeuerãtes magni alicui⁹ mali foꝛet origo. Cũqꝫ bis remiſſi ſunt oratores: ꝓuenerat eos cõſtañ. eꝑs. qui ſe mediatoꝛẽ interponẽ cupiebat. Huic ſꝫ nõ magna fides ſit ꝑbita ꝓter fratrẽ q̃ nouãꝺis reb⁹ cãm ꝛedit. Multa tñ ſunt cõmiſſa eiqꝫ mãꝺata ẽ cõcoꝛꝺie practica. Iãqꝫ in atheſim ſe recepit: q̃ꝺ egerit ñ põt ſciri. Oratores regiꝫ nõ ſunt admiſſi: ſed expectãt i rubeoburgo vbi clauſura eſt. Guilbelmus illic numerat piſces qui ꝑ flumẽ trãſeũt. Multũ. n. ociꝫ bꝫ. Ideꝑm ⁊ collega factũ: q̃ꝺq̃ ⁊ aliqñ ludiꝫ alea ꝑ noctẽ. Rustica illic plebs in armis ẽ Et aditũ q̃ſi ſepulchꝛũ ꝺñi cuſtodit: nõ tñ ꝺormit vt pilati ſatellites: ꝙ die noctuqꝫ bibit. Recepert. n. atheſim ꝺucales reꝺꝺit⁹ ⁊ cũ bis plebẽ in armis alũt: nulluſqꝫ aditus caret cuſtode. Snia oibus vna eſt aut ſigiſmũꝺũ recuꝑare: aut in libertatẽ ſe vendicare: qui ſi nõ ſatis ſua ſponte inſaniũt ſuitenſes inſtigatoꝛes habẽt q̃ ſe aꝺiutoꝛes nefanꝺi ꝓpoſiti repꝛomittũt. Tridẽtini aꝺhuc in fiꝺe manent: q̃uis ꝑ alios ꝺietim ſtimulenꝫ: ꝺicunt ſe iꝺ acturos quoꝺ eꝑs eoꝝ iuſſerit. Ex cuius iuſſu aꝺhuc regi vſqꝫ aꝺ meſes quatuoꝛ ſunt obnoxij. Rex tñ aꝺ eos nõ ꝺꝫ aditũ niſi ꝑ ꝺominia venetoꝝ: ⁊ ꝑ via hãc mittenꝫ nũc oratores illuc. Dicũt aliq̃ comitẽ galeazeũ cũ peꝺitib⁹ q̃ꝺringẽtis tꝛiꝺenti foꝛe ⁊ ꝓtes regis tueri: qꝺ̃ tñ mihi nõ eſt lucidũ. Sũt q̃ putãt obitũ ꝺũrinẽſis eꝑi accõmoꝺũ eẽ: qñ is occulte mala hec fuerit eꝛorſus. Me alia ſnia tenet. Arbitroꝛ. n. eueſtigio ꝓncipes factionis accurriſſe ꝺũrinã. Ibiqꝫ opam ꝛediſſe vt eoꝝ ſnia fiat eꝑs interea ꝺo iam arceſ|cuſtodiri ꝑ eos. Sꝫ ſꝫ cuilibet opinari: vaticinari pauciſ: qñ futuroꝝ euentũ ſolus ꝛeus nouit: humane mẽtes in tenebꝛis ꝛegũt: nec ꝛidere ꝙ argumẽtari pñt ex ꝓteritis ⁊ inſtãtib⁹ quiꝺ ſit futuꝝ i eo q̃ ſepe fallunꝫ: vt q̃ ꝑ vitrũ vltra inſpiciũt: aut ſaꝺs iactãt viſuꝫ. Hec ſcripſi aꝺ. v. kalẽꝺas ianuarij putãs me ſtatiꝫ miſſuꝝ lras. Nũc q: ſupeſt ſpaciũ aꝺijciã reliqua. Junioꝛ comes cilie huc beri aꝺuenit: ꝺuꝫ albert⁹ hoꝛatim exꝑectaꝫ. Similiꝫ ⁊ comes goꝛicie cũ eius vꝛoꝛe. Accepi goꝛicie comitẽ feuꝺa ſuſceptuꝝ: qꝺ̃ ſi ſic erit: nõ nihil aꝺ cãcellariã veniet: cuꝫ bis vt cõiecto vtqꝫ ꝓcepi tractabiꝫ ꝛe modo intrãꝺi atheſim. Aiunt eñ quiꝺã ꝑ terras goꝛicie acceſſum patere atheſino ſqꝫ timere comitẽ cilie. Aget quoqꝫ vt ſubodoꝛo q̃ hic cilienſis in curia ꝓſeuꝛet. Sed bis in reb⁹ nemo vtilioꝛ eẽt tua magnificẽtia. Memo ẽ eſt q̃ ſciat quales ſint habiti tractatus cũ comite ipſo ⁊ aꝺ regiſtrũ recurriꝫ. Comitis goꝛicie vꝛoꝛ q̃ꝛe huc aꝺueniat neſcio: niſi queſtura iniurias viri: quẽ aiũt vltra q̃ꝫ ꝺici poſſit iniuriũ. Oꝛ ſi eo nimis licet qz vir etate ꝓfect⁹ ⁊ forma inept⁹ coꝛſoꝛte pene ꝺiuinã ſoꝛtitus fuerat. Qua ſi bene vſus fuiſſet nemo eſſet beatioꝛ eo. Inter humanas nãqꝫ felicitates hec vel maxima eſt vt cõiugẽ q̃s pulchꝛã ſoꝛtiꝫtur ⁊ bonã. Tum quoꝺ eſt tritũ ſecunꝺã ſicut hãc eẽ referunt. Quiꝺã rentur eaꝫ oĩno ꝺiuoꝛtiũ petiturã: qz vite ſue timeat: q̃uis cõiunx mirũ imoꝺũ ſibi blanꝺiaꝫ ꝺum ambo hic erũt altius rem ũneſtigabo. Hec ſatis aꝺ res carintbianas. Nũc in bũgariã pergo. Scripſi ꝺuꝺũ tibi ꝺietã certã in ꝺictã fuiſſe ꝑ bũgaros vt ambe

partes bude cōuenirent ac de regni cōmodo trāsigerēt: quod mihi admodū displicebat: ꝓpter locū quo nil agi posse cernebā nisi ex arbitrio regis polonie: timebamq; nrm infantulū iure pauari suo. Sed respicit illum deus: q quia humana destitutus est ope: ex alto reperit auxiliū nondū perdita spes est. Nec tam felix ē aduersarius q̄ fama prędicit. Cum essemus nuper in via huc venientes: obuios oratores hungaros apud pruggam habuim⁹: qui vsq; in luben regiam secuti sūt maiestatē. Hi attulerūt litteras ex parte cōitatum quas optime nosti. Ac ex pte strigoniensis archiepiscopi giste q ladislai bani. Hi fuerunt etiaz hoc anno apud viennā: vnus est quem gischa tunc misit. Alter missus fuit per cōmunitates caschonie quez nomine philippū dicunt. Hi retulerūt partem regni que obedit ladislao nullatenus consentire voluisse in dieta budensi. Sed contenti sunt omēs vt duo conuētus fiant. Pars quidem polonoz bude conueniat: q pars ladislai apud strigoniū. Jdq; in purificationis festo proximo. Petūt quoq; ladislai te vt rex ad strigoniū oratores in prefixa die transmittat nec velit res tantas negligere. Postularūt etiā regē suū ad cōtermina regni deduci sicut eis ꝓmissuz esset. Orator giste retulit dominum suum q̄ius vxorem alterius haberet stabili mente ladislai partem tueri: nec timere aliquē nec debere illum sic esse vxoriuz vt ꝓpter feminaz regem deserat. Sed viā sibi per hoc patere qua sibi attrahat alienos. Mulieremq; viro subesse non virum mulieri. Et hoc coniugiū nō parū conducere ladislao. Hoc responsum est regis. ladislaum non ad̄ū missum: q egrotus fuisset sed mittendū esse q̄primū rex in austriā reuerteret. Oratores futuros in dieta vt petitum esset: q super hoc rectoribus austrie scriptū est vt oratores ipsi mittāt. Gratie acte sunt q in budensi dieta non sit consensus prestitus. Scriptūq; est castellano gretzensi vt purum bis oratoribus ostendat: q hoc modo dimissi sunt hungari in wienna. Cōuentus babek patrie: eoq; iohannes niperg missus est qui nō dum redijt: nec quid sit gestū scitur. Nunc tepus esset res italas ingredi: sed nihil habeo illinc scriptura dignū. Fama est comitē franciscū mille quingentos equites amisisse quos picēninus bello suscepit. Jd tamen dubium est. Eugenius rome manet. Partes ille sic se habent vt nosti. Nihil innouatū audio. Nemo huc oratores mittit: q nos illuc neminē destinam⁹. Montes niuosi q nimis alti intersecant aditus: nec tu me pendis nec ego te magnifico vt volūt principes sic estimanf. Vigilare laborare currere plurima oportet: si q̄s velit haberi magn⁹: q dā modico sūt cōtenti q recte sane: si ad naturā viuētes deū respiciāt q quieti sūt animi. Ille nō est laudandus qui multa cupit q aggredit pauca. Oportet nāq; q aim q opa cōuenire si quis cōmēdari debeat. Miror venetos hic ꝓinquos nullū misisse. Aut nos cōtēnūt: aut maiorib⁹ sunt occupati negocijs. Ego nrī cā optassem marie illoz aduentū. Sed transeo hec vt ad res ecclie reuertar q̄ bucusq; dilate finē hodie susceperunt. Res in cōcilio hec gesta est: lre in primis tue perlecte sūt: tū oratoz: tū regū. Post alia scripta ordinē habitū apd vos referētia nihil aliud disceptatū est nisi an veniēdū esset nurembergā. Sed postq̄ discrimē imminere ostensuz est nisi veniret: placuit aduentū polliceri: totaq; disputatio de tpe mansit. Alijs purificationis die: alijs medii quadragesime: alijs festū martini: alijs sancti georij placebat eligere: obtinuitq; tandē vltia smia. Scribitq; rex tibi q ꝓncipib⁹ quib⁹ al's scriptū est: velle se oino in die sancti georij apud nurēbergā videri: sicut ex eis lris cognosces. Rogant q̄ principes vt interiz maneāt indeclarati de cōtinuatione dicte vsq; in tps illud nihil est dictū. Sz apparet ex taciturnitate totū remitti ad vos q̄ dietā teneā. Multa visa sunt placere tum regi tum cōsilia rijs via quā rex frācie aperuit. q chimensis epūs illā in quadā sua cedula plurimū ꝓmēdauit. Mihi etiā vt supra dixi si quid video plibens est exquo ꝓnapes germanie nō sunt vim⁹ voti. Tibi aūt scorsum scribit vt oino reuertaris: qd̄ mihi bis rōmib⁹ psuasum est. Primū ꝓpter ecclesiam frisingensem vt interim ꝓuideas possessionem habere: quia sequat postea quicq̄d velit: res tua in vado erit q̄q̄ non

video q̄ hec eccl̄ia manus possit effugere tuas si velis instare. Mā vt lre regū ca
nūt: oēs eugenio parēt: illūq; veneranē t colūt. Et ipossibile ē declarationē aduer
sus eū fieri nisi maior sanctitas suboriat. Idcirco pseuerare in sancta debes: t hāc eccle
siā psequi q̄ tua ē: vel rex vt puto aduersus erit dictis suis. Solet. n. qd̄ promittit
ratū ee: nec verbū regiū facit irritū. Et ob hāc rē venire oīno debes: ne ꝓpe absen
tia tua aliq̄d innoueē p aliquos q̄ huc dictum venit ex bauaria. Rex preterea mul
tū tui est nūc indigens. Et tu bonū est fuire ꝓncipib⁹ cū res pter solitam eunt. Te
res athesis: cilic: būgarie: bohemieq; tepescūt. Nō dico italas: q; illaq; nō est cu
ra. Sūt tñ t sucuica negocia siue alsacie vnde legatio huc venit auxiliū aduersus
suitenses postulās: alioq̄n tacite interminanē ducē burgūdie fore accersiendum
vides q; necessarius est tu⁹ aduēt⁹: vtere occasiōe data: q; rebus tuis admodū
ꝓducit. Exinde cū sicut scribis necessariū sit regē ascendere nurēbergāq; petere:
pnecessariū est te penes regē esse: vt instes cōmoneas picula tremonstres t psua-
deas. Māq; si tu ades: poterit rex illuc trahi: aliter ꝙo timeo: ne qd̄ nūc scribitur
cuanescat: t sit error nouissim⁹ peior priori: Scio nō nullos eē qui libenter vide-
rēt te semp abesse: ꝙ tuū est tē sidere nū potius regiū intueri t tuū cōmodū q̄ illo⁹
volūtatē. Nō scripsi adhuc tibi q̄ exaltatus sit magister vlricus qui assecutus ē
plebē illā q̄ ptinebat ad vniuersitatē wiēnensem q̄ q̄ngentos aureos annuatim
pbet: ꝙ dignus est ꝙ bono: vtinā nulli min⁹ incōueniēt beneficia cōmitterentur
Ego q̄uis indign⁹ sum bono: auidus tuoz tñ boni ita vt fit. Mā q̄ pauciora merēt
plura cupit: q; nemo se vt est extimat. Hoc facit vt scribā q̄d mihi obtigerit in ple
be saratane vallis: quā tuo beneficio rex mihi ꝓcessit: vt si possibile sit t psilium
offeras t opem. Vicari⁹ tridētinus receptis lris quas a rege obtinuimus mei cā
(nā me mutuo diligit) in vallē saratane se ptulit possessionez petit tñ apud pa
rochianos egit vt possessio sibi meo noīe tradita sit. Qz oportuit eū ꝓmittē con-
sensuz ducis sigismūdi subsecutuq; foze: alioq̄n possessio vim amitteret. Ita scri-
bit mihi vicari⁹ pfatus p tres lras: suadetq; vt habeā lras principis dñi ducis p
q̄s appareat eū fore ptentū tebis q̄ rex fecit. Interim ꝙo possessionē hz. Mihi
res visa est impetratu grauis in hac rex turbine. Qz expectabā reditū tuū. Inte
rea mgr̄ vlricus q̄ suā saratanā nimis tuet: meq; sui cā spernit: verbū ex pte regis
hoc ad me habuit. Inquit. n. regē cupe me saratane fratrē siue eius nepos est q̄etū
dimittē: mihiq; ꝓmittere eccl̄iam primā q̄ vel in austria vel in sueuia vel in athe
si vacaret. Stiriā: carintbiā t carniolā excepit. Mihi res visa ē admodū suspecta
Tum ꝓpter hanc exceptionē. Tum q; ego possesso⁹ sum babēs ius reseruatiōis
ius ordinarij t ius patronat⁹. Alter nullū ius nisi primariaq; precū prefert. Du
rū itaq; putabā dimittere: t nō parere regi duri⁹. Tandē psideras q; p medium
tuū ius patronat⁹ habuerā indignū putaui aliq̄d agē: nisi te pri⁹ cōsulerē. Respō
di ꝙ me velle reditū tuū manere: q̄ me ꝓmonisses: t quicq̄d tu cōsulerēs id agerē
Sic res se habet. Nunc ꝙco⁹ vt velis regi suadere ne me destituat. ne velit alteri
plus q̄ mihi affici: ne iusticiā meā illius iniusticie preferat. Nam t sua interest vt
ius patronatus in illa ecclesia maneat: nec decet beneficiū principis mutari. Ego
ꝙo etsi parui redditus illa eccl̄ia sit: tñ cōtētus sum canonicatūq; illic habeo t vel
lem aliq̄n me sequestrare ab buius mūdi turbinib⁹ deoq; seruire t mihi viuere:
habere illic ducatos ducentos cū canonicatu annuatim possemq; honeste viuē:
Ego iā sum vesp̄e ptergressus t non semp potero huc atq; illuc discurrere: si fa
ciaz hoc per sex annos satis est: postea quiescere me oportet: t vtinā locū habeā
vbi quiescā honestū. Sum animi tui: plus mihi placet hodiernū ouuz q̄ gallina
crastina. Nescio quid vesper vehat. quod habemus tenendū est. Idēo tibi suppli
co ibacre vt me iuues vel scriptis vel verbis si redieris qd̄ omnino curare debes
Nō mei cā hoc dico. Ego esñ parui mométi sum: ꝓpter rōnes pdictas. t vt tri-
stes sint qui te abesse sunt leti. Nō potui adhuc scire p quā viam tibi redeūdū sit.
ꝙ sciens mox scribam. Mā si rex rediret in austriā aliud iter est: aliud si se superius

transferret. De lris arelaten. alias tibi scripsi cū illaz videbis copiaz. Credo me nō magnope dices errasse: aut si error est veniā merebor. Tu vale optime cum liberis z coniuge quibus relictis ad nos reuerti cura.

Epistola.lv.

Remediū ad resarciendā ecclesie pacē.

Euerendo in xpō patri dño siluestro epō cbūnensi dño suo pcipuo eneas siluius poeta. S.p.d. Mō miror q ad me nibil scribis. qz nibil me indiges Illud mirandū esset si ego ad te nō scriberē qz z gratia tua semp egeo z beneficia plura ex te accepi. Una res tñ me reddit excusatū: qz inaniter scribere bominis est abutētis ocio z lris: hac de cā tacui hactenus. Nunc vo res se obtulit q mibi scribendi materiā pbuit. vidi nuper lrarū copias quas reges impatori nro scribūt in rebus ecclesie: ppendiq oēs egreferre scisma: quo xpianus popul⁹ impsentiarū cōturbat: multūq demiratus sum regis frācie iudiciū qd cū tuo cōcurrere cognoui. Memini em cū als simul essem⁹: deq hac ipsa re sererem⁹ sermonē quo nā pacto pacari eccla quiret dixisse te. Ego si cesaris essem: loco: vellē cūctos rogare pncipes. vnū vt in locū mitterēt oratores q plenā ptātem haberēt res ecclesie cōponēdi. Mā qd pncipes facerēt z popul⁹ sequerēt z clerus. Ecce qz rex francie viam bnōi recipit quis dubitet reliq oēs assensuros si natio germanica cōsentiat. Jā pmittit rex francie cesari nro cogregationis bnōi vocationē vos q habetis rem in manibus amplecti hoc debetis. Regiq nro z electorib⁹ suadē ne oblatā negligant viā: qz salus binc pendet maxima. Hec hic oportet vel papā requirere vel cōciliū: nolunt velintq illi cōuenire pncipes possūt seq in hāc vel in illam ptē declinare. At nō erit hoc cōciliū nō sit q̄d ad nos: nō de noie sed de re q̄stio est. Satis est si scisma de medio auferat: vocet quocūq noie q̄ aufert scisma. Stultus qdē senis debitorē in iudiciū traxit tā q̄ is negaret debitū qui solidū se suscepisse fatebat. Ex stultus duodecim denarios peteret apud senen. tum idē est solidus qd z denarij duodecim. Sic in re nra stultus erit q tolli scisma p conuētū pncipū negauerit qz cōciliū nō vocetur illa cōgregatio: vocet synagoga vel conuenticulū nō curo dum pacis exinde sequat effect⁹. Sed tu z collega tui in campo estis vbi boc geritur bellū: z in hac area vbi bec palea teritur: videte vt fabā bene cudatis nedū scisma ecclesie tollere curatis diuisionē in imperio inducatis. Hoc nō dico vestri cā. qz rectū scio ppositū vrm s vt elaboretis q germania vni⁹ animi sit: vniq papā colat z in vni⁹ fidei sincerit⁹ gradiat. Hec volui scripsisse qz gratissus sum regis francie sniam cōuenire cū tua: tu tamē stude vt illi sit locus: nisi quid melius interim cogitasti. Vale optime z me extra memorie sinū noli abijcē qz tuus sum quātuluscūq sum.

Epistola.lvj.

Prohibet ne de epatu frisingen. sine ꝓsensu impatoris cuiq̄ puideat.

Meas siluj⁹ poeta iobi tolner i romana curia ꝓcuratori viroq bono. S.p.d. Veniet ad curiā viam lator pñtiū quē regia maiestas i fac ecclie vrienen. destinat. Rogo te sicut soles regio desiderio vt faueas ne ds ad illā ecclam ꝓmoueat añq rex nosse uerit quē voluerit: nec graueris quō res trāseat me instruē. Scribo tibi confidēt sciēs amicitiā q inē dñm cācellarū z te viget. Et cū ego illi⁹ seruitor existā: nō puto meas pces apd te incassū ire. Post bscire te volo eundē cācellariū abesse: qz p regē destinat⁹ é nurēbergā. s mox reuertet. qz iā sibi vt redeat scriptū é. Js si nūc adesset scriberet tibi q̄d op⁹ sit in facto frisingen. ecclesie: s qm ipse abest opus est me oia significare. Mā ille me in suo loco dimisit z barū rex cōmisit curā. Res ergo sic se habet. Aduersarius qui fuit p capitulum electus. Jam adeptus est possessionē oim eoz que apud bauaros sunt. z dietim instat vt castra que rex tenet sibi tradāt: z omnes bauarie duces eius causam tuent regiq molestissimi sunt. Rex aūt dedisset iā castra dño henrico si bulle venissent aplice: s qz nō venit⁹ supsedet. Et timendū est ne bauaroz pcibus in alteri⁹ pctis

fauorē mutet. Ideo admodū miror has lras nō eē ex curia missas: q nō minus interest pape z curie vre dñm henricū hāc sortiri eccliaz q̄ dñi cācellarij. Ipse em reperit honorificā pcordiā z ꝓmittit sibi aliꝰ epat⁹ p fratre. Sz oia refutat intuitu pape q̄ sibi tā benignꝰ fuit. Ego tñ timeo ne cogaz ꝺ necessario exquo bulle non mittunt: q tātū impetū sustinē nō pōt. Rex vo sibi ꝓmiserat possessionē castroz q̄ bz visis bullis. Huc oia ꝓpter bullas vtpereūt. Ideo velis supplicare cardialiꝰ (Mā ipi sūt ipedimēto sicut accepi) ne ꝓpter vnā annatā centū pdāt z illā ñ habeāt. Et rogo dicas tarētino q̄ cācellariū diligit q̄ prudētis ē aliq̄ scire pdē: nec dicaꝺ spem pcio nō eē emēdā q mescādi sūt nonnūq̄ boies sicut pisces z aues z ferarū genꝰ: nec tm q̄ ante pedes est respicē vtbemꝰ futura etiā intueri. Te etiā hec cā tangit q̄ ꝓpter banc ꝓmotionē insignē ecclīaz pruckeñ. cōseq̄ris: nō labora vt bulle mittant q̄s potes p hūc nūciū mittē: q̄ est capellanꝰ regis z fidus: nō dico plura. tu me plane habes: hic rē amici: rē tuā: z rez geres cōem. Rescribe mihi q̄d in re sit que spes habeaꝺ: vt cācellariū z fratrē q̄ tui sūt cū ctoz certiores efficiā ac vale optime.

Laudat legatū q̄ pecuniā remisit.

Epistola. lvij.

Meas siluius poeta dño thome baselbach sacre theologie mgro. S.p.d. Lras q̄s ad me nup misisti: regie maiestati ostēsas feci vt q̄ fore erga te mens illiꝰ psentirez. Placuit regi diligētia tua dixitq̄ te meliꝰ feciſſe q̄ bi q̄ dationē pecunie suspenderūt. Is vt nosti pauca loquit. s ex his paucis plura colligi queunt. Naturā eiꝰ nosti z mores cogites q̄d hec verba importent. Tu tñ nullatenꝰ hesitare debes: q̄n bene agēdo gratꝰ ꝓncipi sis. Fecisti em vt viz decet bonū z cōis cōmodi zelatorē q̄ rēpublica sue pfert. Potuisset scādalū grande cō tingere si remāsisses pecuniā expectādo. Cū oia munimēta apud te foret q̄bus in cōuentu agēdū erat. Huc res bene directa est: z iā pecunie tibi misse sūt: z ampliores mittent. Quō aūt in reliquū sit ꝓcedendū ex apicibus regis cognoscēs. Vale z me tui amoris participē facito: q̄q̄ nō putē me fore illius expertem.

Laudat amicū quia diligenter rē cōmissam curauit.

Epistola. lviij.

Meas siluiꝰ poeta frācisco bossio iurisco̅sulto. S.p.d. Accepi tres lras tuas q̄z vniꝰ sine. Exponebāt em oēs rē gestā apud saratanos. Deinde suadebāt vt cōsensū illustris ncipis dñi sigismūdi circa ius patronatus impetrarē: q sic res mea in vado foret. Ego tuū erga me animū qualis esset iamdudū habebā pspectū: s tu dictum supas opinionē meā: z nedū q̄rele mihi locū eripis s facultatē q̄s referēdi gras aufers. Gaudeo tñ ego me talē amicū eē sortitū cuiꝰ plura sūt erga me bñficia q̄s nedū ꝓmiare possuz: s etiā numerare. Tu aūt cō scētia tua letari debes q̄n sic amici negociū geris vt tuū puteꝺ. Rata sūt apd me oia p te gesta: nec vllus ḡuat me sūptꝰ. Miroz q: te nō plura exposuisse. Volui q̄d suadebas a sigismūdo impetrare s terruit me nouitas apud atbesinos orta. Timuiq̄ ne rex egreferret tanq̄ q̄d eēt a se gestū rueret: putauiq̄ differendū donec cācellariꝰ reuerteretur. Interiz ex pte regis rogatꝰ suz hāc plebē vt aduersario dimittere: q̄ de meliori vellet sua maiestas mihi ꝓuidere. Hoc rex ad pces aliq̄rū fecit. Respōdi me velle cācellariū expectare q̄ me ꝓmouerat z facturū q̄d ille uberet. Sic nūc se res hz. Sz hoc sepultū eē oportet ne q̄d parochiani psentiant: q̄d studeo in deuotiōe fuare. Ego aduenīte cācellario q̄d successerit tibi scribam. Miserā lras ad te z ad parochianes ac alios vt suasisti: s audio nūcios regios q̄ illos referebāt nō esse admissos. Arbitroz q: lris meis trāsitū nō patē. Ideo hās feci vt fares me tuas suscepisse z q̄ in statu apud nos eēt negociū. Quid vo vltra expediat nihil dicā q: suis nō est inmeruā de: vnū tibi notū volo vt scias res capitulares: meliꝰ dirigē dietā sez nurēbergensez ad festū ascēsionis ꝓrogatū eē quo tpe ituz se psonaliē rex p suas lras significat. Ultra nō dicā plus: nec hoc dicerē nisi iam hic publicatū esset. Vale z me concanonicis cōmissum effice. Cum

deus volet erim⁹ simul z vitā ducem⁹ beatā extra curie clamores atq; miserias.

Epistola.lix.

Diuitibus nō expedit cōdicere bellū.

Meas siluius poeta nicolao veneto canonico tridentino. S.p.d. Scribo dño francisco bossio lras quas cū bis mitto. Sed accepi virū terrore perculsum tridento abijsse patauiūq; petisse. qz non placet sibi vrbem incolere plenā tumultib⁹ sicut nūc tua ciuitas est: que obsidionez expectat. Laudo ego psiliū suū. Mā qui pōt in pace viuere eis dānandus est si se ingerat bellis. Nemini bellū est vtile: misi cui status pñs est grauis. franciscus vir diues est: z sua fortuna content⁹: sapit certe rumores fugiēs z lites fugit. ex quib⁹ nihil lucrari pōt. Scit aliud esse hoc iudiciū q; illud ex quo vitatus est rote. Mā hic manibus cā defendit: abidē lingua. Tu scis vbi est: ideo rogo meas lras sibi vt destines z in eius absentia me tuearis ne quid innouet in canonicatu quē illic habeo: z sic te in re mea habe sicut de tua ꝓbitate z amicitia spero. Nō puto has tribulationes diu manuras qz intēdit rex nobis auxilio eē atq; fauoꝛi. Vale z me tuū puta vbicūq; sim.

Cōmendat pugnātē ꝓ sanguine claro z ꝓ iustitia.

Epistola.lx.

Meas siluio poeta magnifico galiazio comiti de archo. S.p.d. Accepio te venisse tridentū militariq; manu regis ptes tueri. Id q; rex accepit ac ꝓpterea te amat colitq; maxime. Res binōi tibi z domui tue bonoꝛi erit z vtilitati quātū sentio. Perge igit z dū occasio adest viꝛtutē q; es te demōstra. Multoꝛ virtus iacet: qz campus deest vbi se ostentet. Tibi facultas est qua tū animū tū ingeniū patefacias tuū. Res quā tueris iusta est z ꝓ sanguine claro aduersus plebē z incertū vulgus pugnā habes: vide vt piculū facias nō tui: mōstresq; sanguis illustris quātū obscuro ꝓstet. Si is qui crediderit. Rex de te bene sperat: opinionē suā imple z oīm qui apud se sunt. Sic cum sis magn⁹ poteris fieri maxim⁹. Hec scripsi qz te amo: z vides bonū tibi nomē esse. Cupio vt illud maneat: augeaturq;. Fratri tuo me cede z mihi vt soles amorē tuū cōicatū fac. Vale.

Epistola.lxj.

Secretari⁹ appellat. ideo multa scribēda obticet.

Meas siluio iobāni peregallo scriptoꝛi aplico fratriq; amātissimo. S.p.d. Veteres sunt apud me lre tue: quib⁹ nō respondi: qm nūc in stiria: nunc in carinthia: nunc in carniola inter medios barbaros seuasq; nationes constitutus. Nūc apud histriā z sup oras superi maris cum tergestinis versatus nullā habui cui cōmittere lras possem ad te perferendas. Nunc quia nuncius dat basileā petiturus: statui nōnihil ad te scribere vt z me viuū scias z sospitē ac tui memoꝛē. Nec em possem obliuisci tui: sem pq; tua dulcis imago menti beret mee. Habe igit has ex me lras: z illū timoꝛez quē de aduentu familiaris tui indueras abijce. Nihil ē em qd ampli⁹ illinc vereare: vidiq; eū z sanum esse cognoui apud quē tui cā visus amice sum. Vult eius soci⁹ quātū intelligo vos reuisere ipe manere decreuit. Ego vtriq; abitū psuasi: ac vbi n ꝓfecti libeq; dimisi arbitriū. Quia nihil iuuat calcib⁹ murū tundere aut eos ventis dare. fiat qd eis placet nihil ē qd in dānū vergat. Tu⁹ ille frat caut⁹ ē: sibiq; magis q; voluptati viuit nec breue gaudiū lōge ꝓponit vtilitati. Tu te mirare si boiez cerneres. Si qñ cōbibit nihil placuit ei. Mem⁹ magnū est viēne multeq; int diuersas querc⁹ ad fontē sūt vie: oblocui pōt alicui eloq; nō pōt. Hec tuis dicta amicitie z monitoꝛ plenis dicta eē volo: qn tū famulo cōueniūt. De me aūt tibi vt bñ psuadeas cupio. Nec em aut gra mioꝛ aut spes deterioꝛ est solito. qd mihi scripsisti de absolutione cuiusdā homicidij sic pbilipp⁹ nō optabat: nō pōt nūc impleri. Veniat bō nurēbergā: illic pfici res potit. Mecia hic dubiū fit qn rex vadat. Quo i loco spero res vniuersalis eccie sic dirigi vt z tu z oēs qui bonū cōmune cupitis: ex sinia vos iudicetis exauditos. Id q; mei nomine dici cupio, Reuerendissimo dño meo cardinali sancti calixti viro

bonō ⁊ veri amātissimo: cui vt me cōmendas peto ⁊ vna viris theologie plenis frācisco ⁊ andree mioris ordis ꝓfessorib⁹. Quib⁹ si nō lati⁹ scribo: vt veniā dent ora qꝝ officio meo parere me ꝙuenit. Nec em̄ alia de cā secretarius vocor nisi vt q̄ audio quecq̄ video digna silentio in abdit̄ mei pectoris claudā. Satis est q̄ bonā spem facio. Scriptorie officiū qđ illic habeo si emptorē repit: ꝓciū mihi referi be vt si fieri pōt vtiliter illo me leuē: qꝝ nō suꝫ eius animi vt ad vos redeā. De tridento arbitror te audisse. Nō nihil hic fama ē athesinos obtinuisse tridentū. Veritas adhuc nubilosa est. Frācisc⁹ nr̄ decan⁹ illinc abijt: qm̄ post q̄ vidit sapienti sue sinie locū nō esse: recedere port⁹ irrisus voluit q̄ manere dānificatus. Ego nō spero illā rem mihi vtilē esse nec vsq̄ in rebus ecclesiasticis sum fortunat⁹. Laurentius de rotella nihil mei cā mediolani obtinuit: nō sua culpa: mea em̄ cansam exacte ꝓmouit. Sꝫ nosti patrie mores: nolo in illū dicere q̄ pōt ꝓscribere: lōge sūt manus ꝓncipū ātq̄ timēde. Sꝫ etiā ꝓncipes ꝓuator⁹ bo⁹m sunt indigni. Ego nullū faciā pluris q̄ me putem teneri. Tu vale ⁊ mihi sepe scribe meq̄ sepe visita qꝝ nihil est qđ tuis scriptis in oculis meis extet acceptius. Andreā de pauigallis ⁊ iacobū de ceruetijs. Ac omne bonū nr̄m tā affectuose meo nōie iube saluere q̄ me scis illos amare. Casparē nauarien̄. arbitror cū auūculo repatriasse: si tū istic sit: ne mee salutationis expers maneat facito. Iterū vale.

Suadet morbus coaptare non iuris subtilitate vtendum esse. **Epistola.lxij.**

Meas silui⁹ poeta dño stephano cacie nauarien̄. iurisc̄sulto. S.p.d. Reuersus ex vindelicis inueni mūera q̄ i vien̄ barbatus ex te detulerat: taz ꝓciosa vt mittēte magis q̄ recipiēte sint digna. Mos hic alexandri fuit q̄ vna semp ex se metiebat. Ego itaq̄ tibi gr̄as q̄q̄ ferre tale ornamētū vbi mos nō est mīm e deceat. Scis qꝝ nō regiones nobis aptāde sūt: ꝑ nosipsos regiōib⁹ ꝓformare debem⁹. Ego tibi ad ꝫ versus mediolanū scripserā: qꝝ te reliq̄sse ꝓcliū rumor erat. Nūc ꝙo admonit⁹ peregalli lr̄is: basilee te fore ꝓcepi: qđ mihi eo grati⁹ est: quo te possum meis script̄ sepi⁹ visitare q̄z id tibi ⁊ honorabili⁹ ⁊ vtili⁹ puto qꝝ frugifer illic cāpus ē ⁊ pauci messores. Et q̄q̄ plures essent: tibi tū ꝓciores semp debent partes. Obtuli me als curaturū vt regis aduocatus fieres si res fri singen̄. apud vr̄am dimocratiā bene trāsiret: quā ꝙditionē scis nō esse cōpletā: te quoq̄ fuisse patronū ptis aduerse. Quo fit vt solutos ꝓmisso fiem sīuris apice velim frui. Sed scio qꝝ summū ius sūma est iniuria. Ego ꝓterea tibi nō verbis ꝑ animis sum ligat⁹. Scioq̄ me nunq̄ tantū conari tui cā posse, q̄n vltra sim debitor. Quapropter etsi vrū sit obtinere qđ spopōdi: spero tñ me voti cōpotē fieri vt tibi gerā mos. Sꝫ ē moderator ⁊ arbiter oīm tp̄s. Rogo itaq̄ te vt parūper expectes mihiq̄ fidē habeas: qꝝ aut eneas cē desinaꝫ aut tue cupiditati parebo: Nec me gallico more loqui censeas: q̄ paruā morā q̄tuor ⁊ decē annos cōputāt. Credo ꝓbetas imitari cupiūt: q̄ cito ventuꝫ dicebāt qui annis post q̄ngētis venit. Ego nō annū sed paucos menses petam vt rem tibi confectā donem. Vale ⁊ amicis salutes dicito: dñis vo me cōmenda.

Nouitates būgarie ⁊ de cōuentu nurēbergen̄. **Epistola.lxiij.**

Meas silui⁹ poeta dño iobi frund agrippine ciuitat̄ secretario. S.p.d. Nō habeo q̄d tibi scribā ⁊ cupio scribē: vt inter meas epl̄as tuū quoq̄ nomē inueniat̄. Mēdicabo ꝑ materiā ⁊ nouitates q̄ apud nos sūt tibi significabo: q̄s tū vti reor: nō iuit⁹ audies. Cōducūt em̄ ad res nurēberge tractādas. Scis te sepe veritū ee nō pestē aliquā būgaria pareret q̄ regē ibis ptib⁹ detineret. Hic tā timor abest. Inducias nāq̄ biēnales habem⁹ q̄s quō sum⁹ venati paucis aduerte docebo. Miserat rex polonie l̄r̄as q̄sdā cesari nr̄o formamq̄ dederat iurta quā pacē deposcēt. nō libuit cesari qđ petebat: formāq̄ alia dictauit ꝑ quā n̄ solū austria stiria atq̄ carintbia cū carniola ꝑ ois ēt obediētia regladislai cōphēdeba-

tur: oratoresq; cū ea dē misit: q̄b⁹ regē polonie petētib⁹ post expositionē legatiōis certi reputati sūt viri cū q̄b⁹ ferret. Int̄ q̄s iulian⁹ cardinal⁹: nicola⁹ trecan⁹ cracouiēsis t laureti⁹ palatin⁹ būgarie fuere. Int̄ hos cū lecta eēt forma p̄ cesarē data magn⁹ rumor exortus est: qm̄ ladislaus rex būgarie vocitabat. Ex hoc int̄ trecanus. Jam se cesar partialē facit: qui regnū bungarie attribuit ladislao. Nos ḡ nihil ampli⁹ tractabim⁹ fecūd q̄d cesar in bungarie regis manū extendit. Ad hec oratores vos inq̄unt nodū in scirpo q̄ritis. Quid vīa interest si cesar suū patruelē regalib⁹ ornat titulis. Dūs vester se būgarie regē scribit: nec cesar suas refsuit literas: qm̄ nec vīa scripta ius auferūt ladislao: nec apices regū si q̄ habet⁹ vobis ius adimūt. Ad hoc retulit palatin⁹. At ladislaus ver⁹ est būgaroꝝ rex nō par rō est. Tū oratores haud hic locus est de iure disputādi. Postq̄ victa fuerit ecclia: ius poterit in hac cā discuti. At ego palatin⁹ inq̄t t coꝛa sūmo pōtifice t coꝛa cardinalib⁹ nihil negocij habere hanc tueri cām: q̄ plana t pspicua res est. Hec tam inops sensus est q̄spiā q̄ regni colis auferat eligēdi regis ptātem. Nō disputaturi venim⁹ inq̄unt oratores ḡ de pace acturi. Si pacē vultis pacē dam⁹ si bellū pl⁹ placet nō detrectem⁹ certamē. Vestrū est eligere q̄d boꝝ malitis. Hinc trecan⁹ nō sic exhausti sum⁹ inquit neq; tāue cordes vt tāi gnominiosaꝝ pacē velim⁹ amplecti. Vires adhuc sūt nobis t ai nec quēq; timem⁹. Tū oratores nec nos aiūt aut inopes sum⁹ aut erangues. Si aliena inuadē nō possum⁹ at tueri nra cōmode valem⁹. Jdq; bonis viris sat est. Nobis a tergo tuta sūt oia. Jn frōte vos habem⁹ q̄bus potētes sum⁹ resistere si malignari volueritis. Vos inē nos t thurcos estis medū: videte ne retro t añ feriamini. Tū palatin⁹. Nam⁹ cesarē vīm opulentū eē: ḡ regnū etiā boc plenū est. Nobis nemo terroꝛi est: pacē vīaꝝ vobiscū referte. Referim⁹ inquiūt oratores abinnicēq; discedē volūt. Extinde iulian⁹ cardinalis p̄ deū oro viri magnifici cōplectimini pacē: si p̄gredi aduersus thurcos volumus par necessaria est. Sinite vt hoc paup regnū respiret. Nolite campos rp̄iani sanguinis vnda cōmaculari. Sz frustra vocaferatio eius fuit. Abitū est re infecta. Jn crastinū tū nūciatū est oratoꝛib⁹ ne discederēt q; nō regis noie rn̄sum ei⁹ fuisset. Expectatū ē iteruq; disputatū. Postea res in camera regis trutinata ē. Tandem venit in publicū vox: tin būc modū būgarica lingua loqut⁹ est. Reuertimini oratores ad cesarē: salutēq; sibi meo noie dicite. Post referte. Nos pacē p eū missaꝝ q̄uis nō indigeam⁹ illa sui cā vt sibi cōplaceam⁹ libenter acceptasse. Et in oibus eius articulis sicuti iacēt esse cōplexos. Sup qua re lras nras infra octenduꝝ posſonū recipietis. vbi t cesarios apices eē curabitis vobis cē tradēdos: sic ḡ cōclusa res est. Et agūt būgari iam inter se quo pacto formidabiliores in thurcos p̄ſciscant. Venetꝰ q̄nq; t viginti triremes armant q̄ p mensez ūnū in elespontū trajici debēt. Cesari nulla est alia cura nisi vt q̄festinanter t cū bono ofice nurenbergā petat. Puto abhinc dies q̄ndecim eē erit recessus. Albert⁹ t sigismūd⁹ duces sequēt: t vti submurmurari sentio. Comes alicie iunioꝛ t dūs de walse vtq; sic bene actū putabo si eius tūc p̄sona illuc venerit: qđ tā mihi nō est magni dubij nisi q; futuri nulla est certitudo. Jn cā tua multū verboꝝ p̄didi nil video qđ fieri queat: nisi postq̄ nurēberge fuerim⁹ vbi artib⁹ erit vtēdū t nouis t maioꝛibus Aduersari⁹ tu⁹ an die obūt filioq; nullā bēditatē p̄ter literas reliq̄t: de⁹ illi misert⁹ sit siue iusta fuit eius cā siue iniusta. Philozaū qua hic amasti tumidū vērē genit siue eis ventus est siue cibus nimius. Johānes secretari⁹ nurēbergen. vtrē putauit illi⁹ ventrē vino plenū. Ascendit q; supcalcauit p̄sit ouiq; nixus est vt vinum rez primeret: ḡ nihil p̄ter ventū exiuit. O si lacrimas cerneres t planctū audires q̄ bus misera p⁹ tuū abitū se macerauit. Certe nisi iohes opē tulisset aiaz exalasset misella: q; nescīt muliercule vt viri flāmas amoris ferre. Sz abūt nūc q̄z iohes nescio q̄d actura sit infelix: mihi si eēt theutonicus sermo: adirez fciam solarer t blādis vbis recrearē. Sed nihil mihi cū viris almanis p̄ter tactū est. Jpse insipidus ē nisi t vba sunt. Subdelegabo igit̄ michaelē nr̄m q̄ t vobis vlixes est t factis

achilles. Tu vale ⁊ mei memoriā gesta.

Laudat eloquētiā: eāq; ad britanos vsq; profectā.

Epistola. lxiiij.

Meas siluiꝰ poeta reuerēdo patri dño adā de molin anglico ⁊ aplice sedis ptbonotario. S.p.d. Regius tabellariꝰ ex anglia dudū reuersus tuā mihi epl̄am reddidit: cuius tot snie fuerūt q̄t ꝛba. Legi cupide que scripsisti miratusq; tuā romanā facūdiā in britaniā vsq; pfectā ee. Sz fuerūt ⁊ alij apud anglos tuliane cultores eloquētie. Inꝛ q̄s venerabilē bedā nemo nō ponit. Petrus blesensis lōge inferior fuit: cuiꝰ eplis hāc tuā pbrcuē añpono. Cōgratulor tibi ⁊ anglie: qr tā vez dicēdi ornatū suscepistis. Sz magne ob hāc cām referende sūt grates clarissimo illi ⁊ doctissimo pncipi doceſtrie duci q̄ studia humanitatis sūmo studio in regnū vīm recepit. Qui sicuti mihi relatū ē ⁊ poetas mirifice colit: ⁊ oratores magnope venerat. Hoc nimiꝝ fit vt plures angloꝝ eloquētes euadāt. Quia q̄les sūt pncipes tales ⁊ ciues esse ꝓsueuerūt ⁊ mutāt̄ fui studio dño ꝝ. Pergeigit̄ mi adam mi bere. Eloquētiā quā habes tene atq; āplifica: tibiq; bonorificētissimū puta in ea re pstare boibus in q̄ ceteros animātes boies ipi pcellūt. Magna res ē facūdia ⁊ si vez fateri velimꝰ. Nihil est qđ tā regat ozbē q̄ eloquētia. Q̄m q̄cq̄d agimꝰ in republica ꝓsuasi ꝛbis agimꝰ: ⁊ illius i populi snia manet q̄ melius nouit psuadē. Tute ista scis iō missa facio. In rebus ecclie q̄lis sit animus tuꝰ ⁊ tabellarius idē vt voluisti mihi retulit. ⁊ ego franckfurdie priꝰ senserā. Laudo te q̄ pacē ꝓponis bello ⁊ pacatā videre cupis ecclam. Audio te nurēbergā petituꝝ. ibi latius inuicē colloq̄mur. Cesariā itineri se accīgit. Infra futurū mēsez illic vt spes est inueniemur. Dux albertꝰ fraꝛ ⁊ sigismūdus patruel eo q̄z se ꝓferēt. Utinā pax vt optamꝰ fiat finisq; tādē neutralitati ꝛē: vt sciamꝰ vbi agnū comedē debeamus. Munꝰ tuū q̄ mihi gratissimū fuerit. nec scribē nec dicē possem. qr nec os nec calamus satiant animi pōt explicare ꝓceptū. Farit deus vt bñ sit illi virgini nepti tui ꝓnobili q̄ talis est opis opifex cui nec penolpe nec aragne fuerit cōparādū. Eueniat illi vir digꝰ tanta ꝛtute et sol oleā illa ꝓgeneret matrē imitatricē. Oblationibus tuis vterer quotiēs res exposceret: nec minus in opē q̄ i ꝛbis apud te inuenire putarē. Idē tibi vt de me psuadeas cupio. Vale digni tate parēs etate frater dilectione q; socie: ⁊ me vt facis ama: ⁊ nō vt facis vtere.

Taciturnitatē excusat ⁊ neutralitatē difficulter tollendā dicit.

Epistola. lxv.

Uliano cardinali sancti angeli patri reuerendissimo Eneas siluius poeta S.p.d. Nūq; veniret ad te nūcius meis lr̄is nō onustus: nisi magnificus cācellarius me ꝓueniret: q̄ tā serioſe ⁊ accurate tibi oia refert vt nihil mihi relinq̄t scribēdū. Quo fit vt tacere potiꝰ q̄ scribere malim. Mā res notas iterū significare obtūdentē. Inania ꝛbo attingē ⁊ nihil nisi ꝛba dare dementē. Hoc ozo vt ⁊ tua. R.p. aiaduertat mibiq; venia det tacēti potiꝰ q̄ inutiliter scribēti. Satis est si me tuū ee scis mācipiū: si me habes ad oia mādata volūtarū ⁊ ꝓmptuz Scribe ih q̄ res exposcit ⁊ iube parato parē. Noui nil ē qđ scriptu arbitrer dignū. Mīa italia parū per respirat: ⁊ nescio q̄d paritura sit illa ꝓtio senis habita q nōdū dissoluta: vtinā martini aliq̄n ne dicā saturni redirēt secula vellē ⁊ ego reuisere patriā ⁊ ossa parēti reddere. Nihil plꝰ timeo q̄ in pegrina terra iacē cuius vndiq; tantū dē est ⁊ ad inferos ⁊ ad supos vie. Sz hz minus nescio quō de lozis inter vlnas fratrū sozoꝝ filioꝝ atq; nepotū moui: ⁊ hz ibiq; ami ci ꝓparari possint nulle tā familiaritates tā dulces aut stabiles sūt q̄ in patria. Si pacē haberet ecclesia de pace italie magis sperarē. Nescio q̄d allatura sit nurēbergen. dieta: qr diuisi animi sunt. Neutralitas difficulter aboleri poterit qr plurbꝰ vtilis est. Pauci sūt q̄ verū sequant̄ oēs fere qđ suū est querūt. Placet hoc nouū neutralitati aucupiū: qr seu iuste seu iniuste q̄s teneat repelli nō pōt. Et ordinarij ꝓ suo arbitrio ꝓferūt bñficia. Non ē facile (crede mihi) ex ore lupi p̄dā eripe. Sz quātū sentio

tota ꝓtianitas eugenū sequē partes. Germania tm̄ diuisa est quā ego se vnitam videre vellē neq; illi cōformare q̄ multū tribuo nationi huic: q̄ nō metu sed suo libito suoq; iudicio ducāt quocūq; rex cū electorib⁹ se inflexerit eo t animala mea sequēt: nec mihi plus q̄ alijs credā: hec volui scripsisse ne oino nihil scribere: vt in futuꝝ excusatior sim taciturus. Vale feliciter t me ꝓ tuo placito vt ere.

Suadet seruari aurum t ꝓuiata negocia cōmendat.

Epistola.lxvj.

Meas siluius pocta Johāni peregallo fratri amātissimo. S.p.d. Recepi duplices tuas epl'as quas martinus regie cācellarie notarius attulit: cognouiq; te bene valere: q̄uis inani marsupio: & illud q̄z aliq̄n implebit si sperata vnio tēt. Cupis scire anthoni⁹ luscus in meas ne manus venerit venit t apud me est mihi charissimus. Tu rogo g'as meo noie ꝑstāti t facūdissimo theologo francisco de fuste dicas meq; sibi offeras: q̄ nō ero tēses in oibus q̄bus possim morē sibi gerere: magniq; munerī loco recipiā si q̄d me posse conari scia eius desiderio gratū. Munus q̄z stephani mihi redditū est: sicut eidē rescribo. Iureos illos q̄uor quos velle ꝓ barbatuꝝ mittere scribis: suadeo vt apud te habeas. q̄n multa possunt accurrere ꝓpter que illis in mea cā opus sit. Scis q̄ tridentina ꝑbēda impetit: tuq; defensor es cause: nihil est qđ absq; argēto romana curia dedat. Mācenī ipse manus impositiones t spūssancti dona vēdunt. Nec peccatorū venia nisi numat⁹ impedit. Serua igī auꝝ vt cū opus sit ꝑsto repias. De officio scripto nie cognoui tuū ꝑsiliū. Mitto ꝓcuratoriū tibi vt illud quāti pluris potes vēdas. Tu tn̄ id cautele habeas vt epistū nurēbergenſ videre maneas. Si ptīnfe bene succedit vt spero: noli alienare officiū qđ vel mihi vel meis possit aliq̄n frugi fer ee. Si alit euenit t placitū supis sit ptē aduersaꝝ obtinere: vende vt tibi videt. Circa ꝓpositurā mediolanen. q̄d suadeas plane ꝓcepi laudoq; sniam tuā. Sed nesao an fieri possit: q̄ nō habeo ꝓmotores. Si obediētia restitueret cōcilio: vellē te cām inchoare: q̄ tua res erit si poterit obtineri. Q̄ reseruationē expedieris sup beneficijs eccle tridentīn. admodū ꝓbo. Cupio em̄ vt illic sis vt cum quiescere velim⁹ vna illic senīū pagamus cum frācisco nro: q̄ illius ꝓpositū mutatū verear. q̄ bellū timēs illinc abijt nec postea reuersus est. Et forsitan cū vroꝛe potius q̄ cū eccl'a viuē cupit. Qđ si sic sit: vellē suuꝝ psentires aim. vt de suo decanatu aliq̄d inuicē ꝓsultarem⁹: si q̄d tibi t mihi posset ꝓducere. Laurenti⁹ de rotella⁹ nī ꝓpositurā pinguē in administratione recepit in patriarchatu aq̄legien. Intēdit q; illic religionē, pfiteri si possessionē nāctsi possit. Ego q̄ sibi fauoꝛe sum psuasi sibi vt ante canonicatū tridentū tibi resignet. Mihi vo ipse suapte vult ecclesiā parochialē resignare. Si res atbesis in nurēberga sicuti credim⁹ cōponāt aliq̄d boni poterit nobis euenire: Ego nō desinā sic te ꝓmouere vt meipsum: q̄ merit⁹ es. Reuerēdissim⁹ dns aq̄legien. in extremis laboꝛat: praua vite sue spes est minoꝛ sanitati eranguis est: spūs iā nō coꝛp⁹ videt. Cogitare patres debēt quē sibi in patriarchatu sufficiāt t in oibus regiū desideriū exequi ne frisingen. iniuriā innouent. In ecclesia dnica. quid optet rex scitis oēs. Rogo consulo suplico ne plus atbesinis q̄ maiestati regie auscultet: q̄ in nurēberga nulla voꝛ est atbesinoꝝ. Regis autem nutu omnia fient. Hec vt reuerēdissimis dominis arelaten. t sancti calixti dicas posco me bis facias commendatū. Nollem aliquid fieri qđ mentem regiam perturbaret. Nos in breui ascendemus quia iam induciae biennales cum rege polonie t bungaris sibi obedientibus nacti sumus. nec aliud in ꝑsentiarum agimus q̄ nos vie accingere. Mihi iohannes amantissime bene ē bene habeo bene spero: quod mihi non tam mei causa iocundum est: quia paucis essem contentus q̄ vt tibi t amicis ac necessarijs ceteris possiꝝ aliquando ꝓdesse. Andream de panigalijs t ceteros amicos meo nomine saluos ꝑmitto. Vale optime.

Dolet de amici captura ⁊ morte cardinalis aglegiēsis. **Epistola.lxvij.**

Eneas siluius poeta. Jobi peregallo. S.p.d. Obsignaueram tibi bas ras nūcioq; in crastinū cōmittere animꝰ erat. Sz accidit inopinatꝰ ⁊ acerbꝰ casus q̄ ⁊ epl'am retinuit ⁊ mētē affecit dolore. Laurētiꝰ nāq; nr̄ quē vellere ligionē ingredi scripserā nō clausstrū ꝫ carcerē ingressus ē. Poloni effi vt cardinalē moritur videret man' in laurētiū inieccrūt nulla penit' auctoritate freti. Tu inq̄unt argētū beri impignorasti. nō exibis nisi luat septuagita ⁊ ducēta; marca; argētū ē qđ alberti bñt basilee: ꝫ volūt vt laurētiꝰ redimat obligatū est p septingētis aureis q̄s cardinalis accepit: indigna res est vt seruꝰ es alienū exoluat. Sic lex barbara iubet. Ego nitor boiem iuuare q; cōpatior viro in aliena terra capto ⁊ amico. Sz q̄d tu facias vbi nulla vox audit nisi auri cū tu sis iops. Illeadbuc vēbensus ē nescioq̄d futur; sit: nulla excōicatio ꝓdest nulla fideiussio duz res sic stat. Dia illa q̄ in cardinalis aglegiensis corpore diu alligata filo vel cera detinebat abruptis retinaculis carcere euasit. Obiit ille quarto nonas iunij hora post meridiē q̄rta. Nullas extorsiones passus ē nullꝰ cruciatꝰ ꝫ tāq; moriturus aiaz exalauit. Viderat medicꝰ mortē instare: suasitq; testamētū fieri: sic ⁊ amici astantes. Ille vos me deficere censet; inq̄t: at ego robustus sum nec in me q̄q̄d sentio deficere nec post hec hora media vixit hora. Eius corpꝰ p alterā diē seruatū ē ostē sumq; oibꝰ. Tercia hō luce apud sanctū stephanū ⁊ ad dexterā altaris dextri sepultū ē funꝰ iuxta mortē germanie magnum ⁊ honorificū fuit. Apud italos non fuissent tāto viro exeq̄e digne. Pileꝰ rubeꝰ ob neutralitatē ñ ē pmissus mortuo q̄ viuo nō negabat. Sermo añ funꝰ habitꝰ est: nescio q̄ vir fuit hora bois laudo. Est h̄ āno bis i regiōibꝰ inaria siccitas: nescio an item feton curꝰ phebi ducē ceperit. Frumēta oia sut exusta magna caristia timet: nulle pluuie sūt: calores ꝓter solitū admirādi: dicebāt plebei nō pluit q; excōicatꝰ ē cardinalis. Oratoz igit q̄ ante sumus verbū fecit. Vos inq̄t iudeis sites estis: q̄ cū xp̄m honorificētissime recepissēt aduentē postea psecuti sūt: ⁊ crucē subire coegerūt. Vos hūc legatū cupide recepistis ⁊ mirifice honorastis ingredicntē: nūc q; peccatis vris iratus deꝰ nō pluit: cām in ipm̄ habebat. Ecce iā triduū mortuus ē cardinalis: cur nobis pluuia nō p̄bet scelerib' vris denegat bumor nō illi: ⁊ in hūc modū plura locutꝰ ē. Ego cardinali epitaphiū feci qđ tibi cū ꝑsentib' destino. Jterū atq; iterū vale.

De morte cardinalis aquilegiensis ⁊ de rebus concilij. **Epistola.lxviij.**

Euerēdissimo i xp̄o p̄i dño iobi cardinali sancti sixti Eneas siluiꝰ. S.p.d. Pauci dies sunt q̄b' ore tue mihi fuerūt reddite: q̄ annū in via ꝓfūpserunt vel minus paulo. Illis ergo nihil respōdebo: q; nil est iam in eo statu quo tūc fuit. Solū attingā nouitates alīq̄s ex q̄b' posset ad res ꝓsiliares vigilātius ⁊ vtiliꝰ intēdere. Regia maiestas sedulo operā dat vt q̄ecclesie nurēbergam petat: nec puto bis in partib' diu manebit. Res ecclesie aliquē finē nūc suscipiēt. Deus illū det: nec sinat amplius tenebras ꝓncipē dñari. Cardinal' aglegien. die secūda iunij migrauit ex hac vita. Nullū testamētū cōcidit. Verū est q̄ dici solet: Sicut viuis ita morieris. Qualis vita talis mors: funus eius nō tā dignitate q̄ vita di gnū fuit. Nō effi puto magno detrimēto esse cōcilio mortē eius: quia nō multum vtilis vita fuit. Sui nāq; legatiōe abutebant. Hec papa id agit qđ hic faciebat: oia effi plana erant. Jtaq; murmur erat aduersus concilij qualeviꝰ queam dicere. Tu scis q̄ mūdas manꝰ habere oporteat qui aduersarios habz. Si aliq̄d dixerat Supuenit marcus boni filij ,puidus dispensatoꝛ: quē famosa legatio apud polonia gesta recōmēdat. Js nūc ras añ obitū cardinalis obtinuerat cū oi ptāte quā cardinalis bēbat. Jtaq; legatꝰ legatū creabat. Ego vidi ⁊ legi bas ras repbēdiq; q; nō pōt de latere facultates suas spūales sup quib' industrie ꝑsona electa est alteri delegare. Sed frustra clamam quia nullū est apud fatuos consilium. Nescio

q̄d nunc factur⁹ sit marcus. Aiunt essi adhuc velle poloniaz petere. forsitan facultatib⁹ vti vult etiā post mortē mādāt. Is laurētiū pdidit capturecz sue structor fuit. Me nūc pliberatōe studere oportz. Nihil formidabili⁹ est q̄ hō bilinguis nihil terribili⁹ q̄ hostis familiaris. At h̄ bñficia ex laurentio plura suscepat. necz huc venisset nisi expensas ille fecisset. digne patit laurenti⁹: qz benefacere malis malefacere est. Afm est cogitare ne apud polonos marci loq̄citas atz cupiditas fauorē pcliū obnubilet. Venerabili z doctissimo viro theologo francisco de fuste refero gr̄as: q̄ anthonium luscū ad me misit. Andreaz ptheologum z pfrēm ei⁹ salutum dicito. Meuē eoz meret si nō voco dños qz nemo dñs absq̄ dominio. Me dicentib⁹ aūt nedum dominium s omnis ppietas est inedicta. Valeant igit ipsi z me ppaupē amēt. Tu q̄z mevt soles dilige z iūt famulos babe fidos. Et iwien.

Epistola. lxix.

Promotoriales litere.

Meas silui⁹ poeta magnifico dño Caspari schlick cancellario. S.p.d. Cū recederes beri ex wienna putaui me bodie tuaz iter secutuz: qz in balneis me velle opiri diceras. Hoc mihi voluptati erat. tū q̄ in balneis recreor: tum q̄ tecū libēti⁹ q̄z vsq̄z gentiū sum. Sz aduenit beri circa meridiem bartūgus nr̄ q̄ ait te bodie nouā ciuitatē petituz: sicut cbiemenſ epus sibi dixerat. Maz regia maiestas oino te visere cupiebat. deq̄z nōnullis pferre tecū. Qō vt audiui ratus sum nō expedire me balnea petere. qz sine te iutiles sumpt⁹ facerē. Reddidit essi me certū idem bartūg⁹ me nō inuētuz tuā ibi magnificētiaz. Deliberaui igit h̄ manere donec aliud mihi significares. Interi venit vlc⁹ nescio qd. in sinistram tibiā q̄ marie crucior z ab beri vsq̄ bodie mirūmodū creuit. Crus ipm sinistz a genu in femur rubeū est z fame plenū. Optz me vti cuplastris. nescio an infra triduū possum fieri robust⁹ eq̄tandiq̄ potes. nūc nullaten⁹ possum nisi supra dr̄m pedē psistere. Mira res q̄ celerior egnitudo venit quaq̄ tarde recedit. Qui nūc san⁹ erat: in hora egrotabit. Nihil sub celo stabile nihil secuz. Spero tñ me ñ esse nūc ex bis q̄ diu iacēt. Et q̄pe si meū ad te iter taz necciū q̄z voluntariū putauissem: mor equū ascēdissem. etiam si vna pnatus tibia veniēdum fuisset: qz libēti⁹ tecū cū vno pede forē q̄ cum duob⁹ sine te. Si q̄ mea pñtia vlla in te opus est rescribe: qz omni dubitatione posthabita curabo ad te pficisci. Iterz sicut tibi dixi de simone pśbro misneñ. vicario apud scām michaelē. supplico. vt cāz eius recōmissaz bēas. vbūq̄z regi facias vt is possit illic pseuerare qō esset illi ecclie admodū vtile. Maz edes ruinā minanſ vinee inculte sunt: qz cū rector non arbitraſ se māsez rapit qō pōt z cetera negligit. Hic vult domum reparare iāq̄ ex amicoz subsidio in h̄ op⁹ pecuniam ppauit. Vult etiaz vineas colere z agros reformare sicuti iam cepat. Itaq̄z multū expediret illi ecclie h⁹ bois pfirmatio. Depositus sancti stephani bz annuatim ex sctō michaele libras octo. z q̄draginta danſ alijs q̄busdā. p vicario. Supsſ libre sexagita vel circa. ex q̄b⁹ tenet q̄tuor capellanos: vnū coralē: vnū clericū vnū pcuratorē. z se nutrire. Itaq̄z maiores sunt expēse q̄z reddit⁹. Sz h̄ō si ptinuet intēdit vineas sic meliorare vt fructus maiores sint. Nec boc bonū est q̄ alijs illic nō ppetuet. Maz rex albert⁹ anteceſſorē illi⁹ vicarij ppetuū esse voluerat. rogo igit z supplico vt taz p bono illi⁹ ecclie q̄z meo intuitu: qz vir illum diligo: velis efficacit regem orare vt hūc ppetuet. Qō si boc nequeat obtineri saltē triennū aut biennium sibi impetres ne bomo expensas q̄s p vineaz repatione fecit oino pdat: in boc mihi grām q̄maximam facis. Vale.

Epistola. lxx.

Fama non est contemnenda.

Meas silui⁹ poeta Jobi tuſkon secretario ciuitatis pragensis amico primario. S.p.d. Epl̄am tuaz dū legi atz relegi: modestiā cū doctrina pugnā tē vidi. Nilq̄z cū ornatissime scribas vereri te tñ ais ad mel̄as dare min⁹ pptas. Sz obsecro te ne vinceps tali vtaris pncipio: qz nibil aq̄ me potes non

eleganter scribere: etiaz si ornatus q̄ tuus in scriptis elucet maxim⁹ nullus foret Amicitia nāq; nō eloq̄ntiaz ꝥ rē expetit. Tu vo ⁊ mihi amic⁹es ⁊ ego te in pauc⁹ amo. Itaq; supplet amor q̄cq̄d facūdia negat. Que excusatio nō min⁹ mihi q̄ tibi ꝓuenit. Tu nāq; dū impit⁹ videri vis: vocatissimū te oñdis. Ego dū aliq̄d sape me iactito: impitiaz ꝓdo meā. Quo fit vt meis in lr̄is arrogātia cū iusticia certet Mon tā honeste q̄ in tuis certare viri cū doctrina modestiā. ꝥ ptereo iā ꝥ: tuisq; optat⁹ rñdebo. Dis te cupe si q̄d noui ederim tibi vt ꝓmunicē. Gererē tuo deside rio morem si tam libenter rescriberē q̄ scribo. mihi tñ id vicio est vt plus q̄ semel nihil scribaz. Plura post tuū abitū ꝓpilaui. sigismūdo duci patrueliq; regis nr̄i: ñ paruā epl̄az destinaui: plurima illic bñ viuendi ꝓcepta tradēdo. De passione dñi ymnū ꝓfeci regiq; tono dedi. lr̄as nūc ad istum nūc ad illū misi. Copias oim wē cesla⁹ nr̄ hz. Is te pōt ꝑticipem facere. Sibi plumeus mihi plumbe⁹ est calamus Man⁹ illi velox mihi tardior. qđ ex me cupis ex illo pete. Nihil noui ex mea ma nat officina: qđ ipse nō antea exemplatim retineat. Si q̄ ignorantias meas tan tope cupis: satis habeto ex me doceri quō voti ꝓpos fias. Motū in bohemia ene am nō inuitus audio: qr meli⁹ est nomen bonum q̄ diuitie multe. Sz vtinaz sta bilis sit quam de me famaz pdicas. qđ ita demū erit: si fundamentū bene iactū est sub petra veritatis. Ego mihi pscius sum nō me talem esse q̄lis pdicor. vtcūq; ē: laudari poti⁹ indigne q̄ vituperari digne cupio. Est em̄ laus vtut⁹ excitamentum. Quis em̄ tāmalus est q̄ vtutē illaz nō assecl̄ studeat de q̄ se capit laudari. mihi sane magnos stimulos ad eloq̄ntiaz capescēdam adhibet is qui de me dicas inē bohemos esse rumor. Et vtinaz aliq̄n possim talis euadere q̄lis credor. Tu tñ vi de ne van⁹ laudator inueniar]. Sicꝯ me casus pragam detulerit vbi mea pūtia nomē obūbret in armor tuor descriptōe pbebo quam optas opam wēceslaoq; puinciaz demādabo. Cui nihil est tui cā dur facere. Fracisc⁹ regie cācellarie ve tus mācipium multa mihi de te cum laude retulit q̄ non abs volūtate cognoui. Farit de⁹ vt secundi ora sint q̄diu viveris: tua tuoq; fata: tibiq; nunq̄ medo ⁊ francisco nunq̄ deficiat mer. wēceslaus ⁊ ego colmū bibemus vbertim. Vale.

Epistola.lxxj.

Promotoriales litere.

Meas silui⁹ poeta ⁊ michael de pfullendorff. S.p.d. ⁊ salutē dedunt. Reue rendo in xpo pri ⁊ illustri pncipi dño heinrico epo ostantiensi. Viros bo nos ⁊ fraz amatores tue dilectioni dilectos esse nequaq̄ ambigim⁹: qr si milis est amare similē: ⁊ omnis ꝓbus afficit ꝓbis. Nec vtus pōt nō placere vtu ti. Hoc facit vt iobēz cilium q̄ tuo indiget auxilio: ñ mult⁹ tibi vbis recōmēdem⁹ Nam cū sit ille ꝓbitate plen⁹ ⁊ omni ex pte laudandus. Satis in se pfidū hz ad tuum fauorem nāscendū. nec recōmendatōe nr̄a magnope indiget. Ne tñ in su is necessitatib⁹ vba tibi nr̄a defuisse arbitret. Scire tevolum⁹ magni bñficij loco nos susceptur⁹ q̄cq̄d in eum te boni otuliss pcepim⁹. amam⁹ em̄ hūc ⁊ in ami citia nr̄a tercium habem⁹. nec sibi q̄sq̄ ꝑdesse pōt quin ⁊ is nobis gtificet. Non tam pilades horestē. aut peritheum thesus dilexit quā nos i alt̄utr̄ fuam⁹ amo rem. Hinc regia munificentia pmariaz pcum ius obuit. Capitulūq; zouingen. tue diocesis ꝑ eo rogatum fecit. Iāq; in canonicum est receptus. Prebēdaz aūt assecl̄ non pōt: qm̄ alius sibi impedimēto est. Habet igit bonorem absq; ꝓmodo. Alius forsitan libenti⁹ ꝓmodum absq; honore suscepiss⁹: qr vulgus vtilitatem pfert honori. Vera tñ pbia nil vtile censet qđ non sit honorificum. Vtcūq; sit nr̄ iohannes optat bonor suo miseri ꝓmodum: qr caduca res est mūdialis bonor nisi pecunia subsidet. Tu q̄ illic epus es: in c⁹ manu calix est musto plenus: q̄q; potes ex hoc in hoc miscere. Iuua hunc amicum nr̄m ⁊ fac vt nr̄as pces illi sen tiam⁹ fuisse pficuas. Quod si feceris vt de tua humanitate ꝓfidim⁹: nō solum il lum ⁊ nos tibi obligabis: ꝥ impialis etiam vastigū erga te grām efficies ꝓmereri. Vale.

De vetis germanicis. **Epistola.lxxij.**

Meas siluius poeta. S.p.d. Reuerendo patri dño iohanni caruaial iurisconsulto ⁊ aplici palacij causar auditori. Accepi cupide te germaniam repetisse: qr ⁊ te reuisere spero cum quo loquor ⁊ puiuo libenter: cuius inter nos scpe de rebus ecclesie ꝙcertatio sit. Illa nāq; non ptinax aut rācida est: ꝙ quis int̄ pbos esse psueuit. q̄ non vt appareant sed vt inueniant ver. disputant. Nec rursus ego is sum q̄ me velim huiusce diuisionis participem facere. theologor ē hec disputatio: mihi satis sentire fuerit qđ plures senserint. Petis ex me de cursu viete vt qđ sperem tibi renūciem. Satis facit desiderio tuo quantum pōt cancellarius. Me nec scire neq; significare plus eo pbas est. Si me tm̄ diuinare vis: quia poetar est psagia scribere: pauca subiūgam. Ego vt tibi ver. fatear: nō puto vietā hanc alijs esse sterliorem. scis qđ boc ꝙbo sentiam. Fecunde sunt omes viete q̄libet in ventre alteram hz. Apud arabes auis est fenix: carminib⁹ poetar illustr⁹. Hec dum fatū sibi instare sentit: quingentis em̄ ⁊ xl. annis viuit rogos suos instruit cinamis. Ex cui⁹ cinerib⁹ mox altera surgit ⁊ sp vnica fenix est. Tu boc vt vis accipe. annis iam plurib⁹ dietas habemus nec statim finis: res turbulente sunt: diuisi animi. q̄sdam delectat neutralitatem vigere: qr nouum est aucupium. possessores vnionis sunt hostes: qr nulli ius reddi vellent. Serpētem q̄ tibi suspect⁹ erat vidi audiuiq; nec alius fuit q̄ rebar: tu si morsus es⁹ psentiet pisti nisi antidotum habeas. Vix mitridates aduersus boc attonitū tutus iret. Habes qđ spe rem quodq; possum pter iniuriam mei officij dicere. Tu valer si quem tibi non in omnibus ꝙsonantem amas me etiam ama.

Dromotoriales litere. **Epistola.lxxiij.**

Meas silui⁹ poeta. S.p.d. magnifico dño Caspari schlick cancellario imperiali. Attulit tibi sicut opinor bartungus lras meas q̄b⁹ magnope postulabam vt amicū meum simonē misneū. regie maiestati recōmendares peciunculam suam sup vicariatu sancti michaelis pmouēdo. Nibil exinde mibi rndisti puto qr nō suppeditabit tpus. Qer cū amica cā non sit deserēda nisi ad finem vsq; pducat. Iter atq; iter ꝙcor vt mei desiderij meor⁹q; bēas. ⁊ bāc vnaz mihi grām impetres: qr ꝙ magno munere suscapiaz. Ego nūc ozoem vnaz edidi q̄ nouā papiri implet. quā cū videris vices me tū tibi tū tuo germano officiosum esse. Itaq; rogo vt ꝙ mercede illi⁹ mihi simonē pmotus reddas: qr digna est ozo sic pmiari. Meq; iudice multo magl. Ideo velis hanc postulatōz mibi impetratam reddere: meq; sup boc certiorare. De me vo q̄cq̄d fieri iusserl id fiet. Intellexi tūc apud te oia esse pcij suiozis: iō bic manebo q̄diu nō vocabor: qr sp mea snia fuit noue ciuitati wiēnaz esse pponēdaz quāq; apud vos iudeor ⁊ monacho rū plus sit: nec me uou⁹ bñdictino habit⁹ sive bernardini sē oblectaret: cuius fama est crucem auream fore adiunctaz q̄ de collo cuiusq; monachi pēdet. Vale optime ⁊ nisi nurēbergen. cura viete nimiū regē teq; grauat nibil mihi rescribe.

Aduocatum nouum renunciat. **Epistola.lxxiiij.**

Meas silui⁹ poeta imperialisq; secretarius. S.p.d. stephano de cazis nouario eñ. iurisq; vtriusq; doctori amico pmario. Laurenti⁹ de rotella vir pbus ⁊ tibi notus vt fert bera fortuna ꝙ familiaz pfarche aclegien. dū ille in vltimis ageret apprehēsus incarceratusq; fuit. Ego tum ꝓpē amicitiam tum ꝓpē patriam tum qđ iniuste detineri eum vidi ꝙ sua liberatōe laborauī obtinuiq;. Cancellario tū ⁊ me ꝙ ipso fideiubēte. Hac de cā oportuit me ire ad regem q̄ est in noua ciuitate abbinc ꝙ dietam semotus. Postq; illic fui. acta re laurentij: tuam aggressus sum. Itaq; impetraui te regium aduocatuz fieri. nec aliud restat nisi lras ꝙficiscquod faciam vt pmū curia insimul erit. Hunc nequeo quia sigillo carem⁹.

Tu te tñ scias aduocatum esse: ꝛ p regem libenti animo receptum. Mãq; vtis de tuis vtutib⁹ certior fact⁹ est. Stephan⁹ inq̃t me rogat qđ cum rogari a me par fuerat. Cognosce ꝯ regis animũ: ꝛ qz iam suus es: cãs eius suscipe ꝓmendatas. Nunc de aglegiñ. ꝛ tridentineñ. agek ecclĩs. vide ne q̃d fiat qđ ꝓter regis sit mẽtem. Reuerendissim⁹ dñs arelatẽñ cui rex scribit tibi apperiet q̃d sit opus. Ego tuas lras curabo quãtotius expeditas ad te mittere. Vale.

Epistola.lxxv.

Promotoriales litere.

Meas silui⁹ poeta. S.p.d. magnifico Caspari schlick impiali cancellario. Insignem lraꝝ militem ꝓcopiũ de rabenstein ñti faciam quãq; amem multis signis potuisti intelligere. Mis nũc ecclesiam budoicẽsem germano suo ꝓferri petit. Epus alius bobem⁹ dicit eam sibi ꝓmissam. Mibi ꝓstat bũc epm non vacantem ꝙ vacatuꝝ impetrasse. Et qz tunc nõ vacauit vana fuit eius impetratio. Potestq; regia maiestas vt vult disponere. Mibi ꝓsulti⁹ videt ꝓcopiũ frẽm q̃ illum epm ꝓmoueri. Multa sentio q̃ scriptis nolo committere. Tu amas ꝓcopium ꝛ ab eo amaris: idco nõ expedit me multa dicere: si q̃d tñ ꝑces mee valere ꝓ eo pñt. scito me omni conatu ꝛ integro corde ipi⁹ ꝓmodũ cupere. Vno spes nr̃ vellet ad te ꝓficisci tuoq; auxilio pñtiam regis bñe si saltem triduo in nostra ciuitate rex sit mansur⁹. Quod si huc venturus sit expectabit eius aduentus. Tu velis me q̃d fieri debeat instructũ facere. Dum tergesti pterita byeme forem exposui potestati regie inanos fuisse: qs p mediũ tuum ꝓ meis familiarib⁹ regias ꝑces impetrauerant. Quia nõ erant vere collatiões. pecũq; alias ꝑces si loc⁹ vacans rep ireꝯ. Annuit rex pñti wilbelmo tatz ꝓtbonotario. Nunc dicat mibi iacob⁹ locũ esse vacuũ quem in cedula tibi significo. peto vt ꝓmitas ꝓ iobi familiari meo ad collatõz istam ꝑces expedire: qz ex boc magnum me bñficium recepisse putabo: cuius tot sunt tua erga me merita vt silere poti⁹ q̃ ampli⁹ petere de beã. Sz facio sic rustici q̃ postq̃ vidẽt se nõ posse obligatiõib⁹ satisfacere. curãt vt obligationes ipse q̃maxime sint. dñi q̃z id solent q̃rere vt suos suos q̃obligatiss. mos habeant. Vale ꝛ me tuũ tuissimum facito.

Epistola.lxxvj.

Litere ꝓmotoriales.

Meas silui⁹ poeta. S.p.d. magnifico dño Caspari schlick cancellario imperiali. Guido tabellariꝰ applicꝰ ad me hodie venit: lrasq; mibi ex roma reddidit iobis campisij ꝛ petri noretani: q̃ mibi ex tota humani generis societate sunt amicissimi. Vi venerabilẽ ꝛ ornatissimũ virũ bartholomeũ rattarell⁹ secretariũ ꝛ cubicularĩ applicũ magnope ꝓmẽdant vtq; res suas inueni nõ suadẽt tñ ꝙ cogũt: qle negociũ sit nõ scio. Sz id magnificẽtie scribit tũ p eũdẽ bartholomeũ tũ p alios. Audio illum tui germani cãz toto conatu ꝓmouisse: vũ res eccle frisingen rome tractabat. Aiũt ꝓterea bũc eẽ apud sũmũ pontificẽ magno loco: virũq; fore ꝛ lris ꝛ vtutib⁹ ornatũ: qb⁹ ex reb⁹ si q̃d apud te robor meis inest ꝑab⁹ peto supplex oro vt rẽb⁹ viri expeditã reddas. si modus ẽ q̃ possit impetrari. Mã ꝛ grãm boi reddes bñ merito ꝛ amicꝯ meis: q̃ tui sunt tui plus ꝓplacẽb q̃ si montes auri tradideꝯ. Sic eos in bãc rẽ affectos video. tuũ est more tuare vetustũ q̃ felicitatẽ tuaz soles in acꝯ rẽdis amicicijs collocare. Recessum regꝯ suũq; trãsitũ sicut iussisti. Et baustumũ ꝛ ceteꝯ socijs significaui. Sebaldus in balneis ẽ. Vospes dubi⁹ est. vẽtur⁹ ne a te sit. Ego diuasi qz ꝛ tu venire intẽdis. Vale optime.

Epistola.lxxvij.

Probat veram scientiam discere mori.

Meas silui⁹ poeta impialis secretari⁹ viro ꝛ amico ꝓstanti Friderico tergestino ꝙ cancellario. S.p.d. Questus es me tibi non scribere q̃uis mibi scripseris aliquando: diciq; id esse signi nec constantis nec veri amici me fungi officio. Sic eñ referunt q̃ ex te buc ꝓficiscunt. Facis sicut mancipia solẽt:

que vbi peccarunt puus damare z vociferari incipiunt: cq̄ dñi. crimenq; aliquod excogitant qđ beris ascribētes oblionē pctō; suo; inducāt. ſ erras: nō patiar: tuam negligētiam inultā. nec ꝓcea excusatus eris q; pus ꝯgrar. Sāo ego has artes. noui has vlucias. calleo has tegnas. Nibil agis mi friderice dū me accusas q; nūq; ad me scpsisti postq; abs te recessi nisi paucula vba q̄bus amici tui cāz ꝯmēdabas. Ego vo ad te sepius scpsi z anteq; irem romā z postq; reuersus sum Si ſ me vincere vis. nō q̄rendo ſ scribēdo id facies meli⁹. Nunc tñ missa h facio veniāq; vo. si mō in futu; alie agas. Ego nūc qđ ad te scribam nō habeo aliud nisi me tuū dixerim. tibiq; velle ꝓplacere te collere. te amare z obſuare vnice. tuūq; bonū statū. valitudinē optimam. z tuo; felicē successum optare. ſ ista vetera sunt z tibi notissima z iné amicos minime repetēda: q; magis fact; q; vbis cognoscunt. cā tuo; ciuiū nōduz ē terminata. Ego lidēter videre bas litiū finē q; vrbi tergestine ac ciuib⁹ oib⁹ sum affect⁹. Nec placet mihi videre bonos illos viros ac sui reipublice amatores totiēs buc trahi. nec rursus libent audio postponi negociariq; nro pncipi q̄ debent. qđ si eēnt mediatores q; studio pac; intenti eēnt q; sunt pac; ꝓsulerēt: nō tādiu res ista penderet. Meli⁹ est (crede mihi) de suo iure aliq̄d tradere eū pace. q; totū litigādo ꝓsequ. At ista viderit q; plus sapiūt. Ego mihi viuere volo nō sp alijs. iam regia maiestas būficia mihi largita est' q̄b⁹ possuz honeste viuere: seq; strabo me tandē ab his curias miseriis. Et q; senect⁹ adest vrgetq; mors: cogitabo quō bene moriar. Id effi est dēniq; recte pbari. i. scire. i. eē sapiētē. Nā q; iura nouit z astro; cursus z pluuias vētoq; cās z argumētandi rōnes z mēsurā terre z carmis z voiois vires z oēm armoniaz. is tñ nihil scit: nisi mori sciat. Ultim⁹ humano; actuū mors ē. Qui oia recte fecit z in fine deficit. is frustra opat⁹ ē. Iusulsus poeta ē q; actū q̄ntū negligit. sic q; mortē nescit bñ ꝓdutere: demēs est. Curādum est ſ mihi vt finē bonū faciam. satis lusi: satq; puer z iuuenis fui. satis mūdo fuiui: imo nimis. Iam hora me admonet: redeundum ē in viam: faciam nisi fallor. Idē z tibi cēles faciēdum. Quis in eaz rē iamdudū accinctus fuer ſ pseuera. Coniugē tuā pbam mulierē z honestissimas filias tuas atq; filiū tuū adhuc adolescētem z q̄ iuuētus impitat faciētem iubeo saluere z incolumes eē cupio. Idem iacob⁹ facit: q; est iā pleban⁹ insignis ecclie. M. seq; tibi cōmendat. Vale z bononium vīm appium vū senat⁹ pn cipem meis vbis salutato.

Hortat legatos regni hungarie vt Hadislaum absq; ditione regem recipiant.

Epistola. lxxviij.

Ioniſio sancte romane ecclie cardinali archiepo strigonien. pil z dño colendissimo. Eneas silui⁹ poeta. S. p. d. Si q̄s me roget pstātissime pi. Cur ego nat⁹ in hetruria de statu regni hungarie loq; psumam. Rūdebo me bominē esse z vt terentian⁹ ille cremes dicebat. Humani nihil a me alienū putare. Dicaz me italū fare plures mei gener; boies in regno vio z opib⁹ z bonoub⁹ auctos: ad magnaz gliaz euasisse. Dicam me legisse hystorias vias: inuenisseq; hungaros mult; victoriis claros nomē ad astra tulisse. Atq; idcirco sicut nā iubet eorū me vtutib⁹ affici. Quid plura xpianū me dicam: solicitudinēq; hīe vt xpiana religio in tuto collocet. q; sane fieri nō pōt nisi z mur⁹ eius q; est hungaria sit incolumis. sum igit anxi⁹ nec aliud h tpe opto: q̄ vie largitōi bonū finē imponi. Verūdum h mecū sepi⁹ aio reuoluo: multū h ex tua z collegaz tuaz volūtate dispositōeq; pēdere repio. Maz cū vbiq; id eueniat vt tūc res bū ꝓcludāt. cū nūcq; q; eas tractāt volūtarij pniq; sunt: q̄nto h magi; nūc sperādum ē. si vos inclinati z affecti sitis q; nō solū legati effis regni: ſ ipm q̄daz mō regnū in ptāte babeti. qz qđ p vos fieri ꝓtigerit. nemo dubitat apud alios q̄z noie venisti. hīe ratum. Sūt igit be cause q; me tue. R. p. nonulla scribere ꝓpulerūt: q; in bonaz ptem recipi pcor z alijs collegi tuis ꝯmunicari. qz z si vim acre iudicū q; regno vio ꝓducāt optime videat: nō tñ qđ exteri sentiūt negligendū est. Loq̄r aūt cum tua dignatōe tanq; ceteri ex collegis audiant. In pncipioq; meo; verbo; illud fundamēti loco re-

cipiam. Quicqd homines ex suo arbitrio faciant:id sibi vtile iudicare. Nam qō sibi dāno sit:nemo scies volesq facit. Vos igit bugari viri clarissimi.q̄ buc veni stis.in quetu pestiesi p̄ fuist.ac cū ceteris regni baronib⁹ z accolis ladislaum re gem expetere decreuistis.nunc legatōz explētes.dari vobis regē cum sancta co rona deposcitis.Coronari dnicq regem vultis homagia sibi p̄beri:z ip̄m exinde in aliq regni loco sub tutela friderici cesaris sui patruelis p̄stitui. Hec si recte te neo summa vie pentōis.qō minime p̄cluisse tis.nisi z regno z vobis singulis id putaueritis expedire. Quid ad hec rñsur⁹ sit cesar nō scio. Illud aūt scio qz z suam q̄z vtilitatem z patruelis p̄modum cesaria maiestas intuebit. Nec scient aliq̄d p̄mittet.qō suo ac patruelis statui possit obesse. Sicq̄ g̃ vult int cesarem z vos plenam fieri p̄cordiam:is ea media offerat q̄ sint vtriq pti accommoda. Memo esm fmonis ornatu ac vbox lenocinio plus suadet q̄ vtilitas. Cum g̃ bis in re bus q̄ nunc agunt. z vos bungari vim p̄modum seq̄mini z australes suum.libz mihi pauca de statu p̄ditionecq vri regni in medium referre. Sic esm q̄ sint vobis vtilia meli⁹ intuebimur. Nam z apud australes in eande sniaz sepe ratiocinat⁹ sum. Clos qō ex pura mēte sincerocq corde.pmit.benigna fronte z letis animis audite.z q̄ vobis sint vsui(q̄uis lōgemeli⁹ q̄ ego p̄spicitis) me referēte notare nō pigeat. Stat⁹ regni bungarie p̄dolor nō sine gn̄i damno toti⁹ xpianitatis p̄fractus.q̄ssatus.lacerat⁹.z omni splendore nitorecq p̄stino denudat⁹ est.tātacq mutatio in regno vro a paucis annis citra facta est.vt sicq̄ p̄ceps antiq̄q iam ab inferis resurgeret.bugariamq intraret:nullatenus suaz patriam recognosceret. Apud bystoriacos veteres reperi vim regnum florentissimū quondam fuisse z bo minib⁹ z opibus beatum.Cui⁹ tanta latitudo lōgitudoq fuit.vt a p̄stātinopoli maricq portico vsq ad austriaz z a polonia vsq ad sinum adriaticum p̄tenderet. In cui⁹ ventre septem ampliss̄ima regna claudebant:q̄ a corona bungarie tanq feuda dependebant.vt merito q̄dam non tm regem q̄ archiregem bungariam dice rint. Nec sat fuit tot gentibus bugaros imperare ex se q̄z ip̄os emiserunt.q̄ omnem illam italie p̄tem q̄ olim gallia transalpina vocata est.hodie vo ab ipsis bungar z longas barbas ferentibus lombardia dī occupare. Ex vobis insup du ces exierunt q̄ z almaniam z galliam z hispaniaz inuaserūt. Nec gens fuit orbe toto.q̄ vim tunc regnum lacessere auderet.tam venerabile z clax erat vbiq terrax bungaroz nomen. Et nūc q̄ lacex sit vim regnum ipsi scitis:circūspicite to tum. Veneti q̄ q̄ndam p fundo ciuitatis sue tributa pendebant. iam dalmaciaz magna ex pte tenēt.turci q̄ trās elespontū formidarevios arc⁹ solebant.in ipis bungarie visceribus crassant. Poloni q̄dam modo regni vri censebant. molda niaz sui iuris fecerunt.nec turci sine portione vioz dominioz sunt.nec bohemi nec theutonici. Quid scismaticos z hereticos referam.p bungariam debachan tes.q̄d tristia bella:p vos cum turcis gesta.q̄d animas pene infinitas ex regno vro q̄tannis exportari. Quid abigeri pecora z omnia in p̄dam duci.q̄d monaste ria magnicq dei templa vbiq apud vos ruere. O regnum olim opulentissimum. o aureaz p̄uinciā.o terraz dec⁹.quō sic ex te nitor omnis abscessit. quō sic abijt color optim⁹. Ubi figor ille tuoz hominū.vbi reuerētia. quam tibi omnes gētes impendebant.vbi maiestas regis.vbi gloria. Quid tibi tot victorie p̄fuerunt si tam cito in triumphum duci debebas. Quid romanoz ducū restitisse potētie iu uit.si nūc illoz vicinoz ineptos inept⁹ ferre potes. Heu fortuna.heu rex vicissi tudo.q̄cito impia variant.q̄cito mutant regna.q̄repēte dilabunt p̄tates. Regnum bungarie cui vix simile vidit sol.sic dissipatū est vt vix int se ptes vlle cohe reant. Que aūt sit tante mutatōis acruine cā.nō est intuenti facile:qz occulta sunt iudicia dei.nō min⁹ hodie q̄ olim fertiles agri sunt.nō minus fecunda pecora as sunt vineaz p̄uentus:reddunt vsuram effose auri z argenti minere. Sensati ho mines sunt industrij.magnanimes.multaz rez exp̄ti:re taz vigent q̄ vnq̄. Nō possum ego de ceterz loq̄ qs nō vidi.de vobis q̄ b estis.illud possum dicere qō de

q̃uis hominum genere dici põt. Adeo em̃ vos forma ꝓceros. corpe decoros. viribus robustos. animone q̃tos & in omi ope acceptos. Quid igit̃ est qđ regnũ vim tanto ope dẽffit. cum nec vires vtis boib⁹ dẽsint nec ingenia: sicut ex oib⁹ audio q̃ viaz regionem pagrarunt. sunt fortasse nõnulla pcta q̃ deus punire vult: quẽadmodum in veteri testamento factum nõ semel legim⁹. Ob quam rẽ ꝓsiderãdum est diligenter. vt si qđ erratum est emẽdet. vt ꝓ opa pietatis diuina maiestas mitiget quam ꝓpter iniq̃tatem aliquaz ꝓstat iratam ee. nec miremur si dixerim inẽ vos aliqđ iniq̃tatis esse. Maz nulla est oino ꝓuincia iniq̃tatis expers. Cetez cum bis pie ac miscoiter deus agit q̃z delicta in ꝑ modo punit. Deus em̃ bomies ꝓ filijs bz z q̃s diligit arguit ac castigat vt ꝓ multaz aduersitates ad opa virtutis inducat q̃s ãt nihili facit. delicate z delicose patit viuere. qz nõ illos emẽdatõe sua dignos. Cũ aũt regnum vrm deus multis plagis afflixerit signũ est qz vos amat z saluos vt̃ desiderat. Nunc vim est vt emẽdetis in qb⁹ cogitare potestis offensaz eẽ maiestatem diuinaz. inẽ alia vo q̃ deus egretulit. forsitan illud est. qđ est regi ladislao infanti orphano sine crimine nõ vti paz fuerat fauorabiles ertinisse. Maz q̃uis plerisq̃z vim ex magna cã ipm reliq̃runt. qm̃ sibi q̃sq̃z ꝓsulere dz. regnum tñ totuz excusari nõ põt. qđ si vnitum ꝓ iustitia pueri fuisset: nunq̃ polon⁹ ex aduerso intrasset. vtcũq̃z sit. videndum est vt deus placeat vbi offensus est. vt inde medela ꝓdeat vris vulnus fuit illatum. Nempe q̃ntum ego imaginari possum. ex deo datum est vt regnũ hungarie qđ sub adulterino rege pidit atum ẽ. iaz ad suum vez z legitimũ regẽ ladislaum reuertat. sub cui⁹ auspicijs reintegrari possit z ad pristinum reduci nitorẽ. Bona est eẽdem via deliberatio. pbãda. recta. salutifera. Vez qz z añ desertum ladislaum imo z diu añ sigismũdi ptãtem regnũ vim declinare cepit. nullam q̃ cãm vre ruine maiorẽ fuisse arbitror q̃s discordias vias. Namq̃ sicut res vie ꝓ concordiam creuerũt. sic ꝓ discordiam sunt diminute. qm̃ nulla durare ptas valet vbi dissentio regnat. Romani tãdiu magni z rez dñi fuerunt. q̃diu in charitate vixerũt: vbi vo ciuilia z intestina bella suborta sunt. mox z maiestas romana defecit. Sic z athenas z spartam z carthaginẽ domestica deleuerũt odia. Ciuiles aũt dissensiões inuidia z ambitio alunt. q̃ pestes in regno vio crassantes. oim intentionũ viaz malox z oim cã fuere. Et vtinã etiam nõ hodie inẽ vos hi eẽnt morbi. nãq̃s si depositis simultatib⁹ itestinisq̃z odijs ꝓcordes cẽtis z vnanimi voto ad cõe regni bonũ intenderẽt. nihil est qđ vñi vicini ẽ vos auderẽt. nec em̃ puincia vlla é. q̃ si viros bz z bi sunt vniti. suũ nõ tueri possit statum. Difficile monumẽtum ẽ amoz ciuium. inexpugnabilis ẽ ciuitas quaz vnitas ꝓpugnabilis ẽ tuet. Qz si qua regna. sterilia. paupercula. ꝓ concordiaz sese tuent. nec vicinox impet⁹ timẽt. q̃ntomagis gloriosuz regnũ vrm amplissimũ. ditissimũ. z oim rez copia habundãs. insultantib⁹ resisteret hostib⁹ si oes in vnũ barones regnicolesq̃z ꝓcurrerẽt. & sẽ ꝓnere inuicẽ nescio quõ iustitia atz ꝓcordia. nec vsq̃z altera sine altera repiet. nisi forsan ad modicũ tẽpus etiam in malo qđam ꝓspirauerit. Bz bi nõ põt esse diuturni. qz nulli⁹ criminis est longeua societas. q̃ diu ꝓcordiaz appetũt. hos necesse é in vtute iacere fundamentuz. Dicam plane qđ sentio. nec vos egrelaturos puto. qđ in bonum finem eloq̃r. Liq̃dum é apud me. idcirco vrm regnũ in magna pte vastatum esse. qz ꝓcordia caruistis. Concordia vo. ꝓ hac vos deseruit. qz iusticiam non amastis. Vos ipsi potestis reminiscj multis in locj apud maiores vros iusticiam fuisse neglectaz. Vris vo tpib⁹ magnũ illud fuit. qđ ladislaum dẽfuistis infantẽ z nullũ bñtem q̃ suum ius tueret nisi deũ. q̃uis nõnulli vrm necessitate magis q̃ voluntate ab eo defecerint. q̃bus nihil est imputãdum si metu graui pculsi vite sue ꝓsulere voluerẽt. Nec em̃ bi hodie sum⁹ q̃ ꝓ iustitia capita nra ponam⁹. Verim⁹ iam cãe aliq̃s regno que vro obfuerunt quantum nos opinari valemus. Apud deum fortasse motorẽ oim in cui⁹ manu sunt omnia regna mõi. alte sunt q̃s ignoramus. Nunc de remedijs trãsigendum est. vt caz inueniam⁹ quaz q̃rim⁹ vtilitatẽ Nempe viri pstantissimi si regnũ vrm vultis instaurare (vultis em̃ n ambigo)

rñs artibus euitãdum est: querẽda iustitia est. habenda ꝯcordia. iungẽdus amor ladislao. q̃ verus rex est repetẽdus. iuuãdus. fouẽdus. vt violata in eo iustitia restituat. Dicit fortasse fruſtra sic loqris cum iaz ob eam cãz ꝟ sim⁹. ſ ꝟ baud satis est. Maz t legatio via additiones q̃dam bz. q̃s possibile est cesarem nõ admittere. Quid tũc facietis. q̃d si non tẽt puer ad albam regalem. qz ñ videt cesari faciundum. Quid si negẽt coronatio noua. an in fecto negotio recedetis. Hic ꝟ deliberandum ẽ. ꝟ ꝯsulẽdum. ꝟ videndum ẽ. ne iustitia deseruat. t ne qđ expedit regno vio negligat. Scit qz iustẽtiuz ẽ. neq; electõz neq; coronatõz regnũ dare ſ successionẽ. qđ si q̃busdaz in regnis electo regem facit. id certe apud vos nõ est. Mã t aplice sedis sñia est successionem in regno vio locum bze. sicut t bonifacius diffiniuit t vetus obꝟuatio vocet. Est igit vobis ad iustitiaz ꝟsequandam ladislaum in regem bñdus. q̃ sigismundi nepos. alberti t elizabeth filius. auito patrno t matrno iure regnum vendicat. Minus pñ viuo succeſſit apud assirios: apud macedones philippi successor alexander extitit. Apud hebreos salomon ꝑs dauid solũ tenuit. Apud rõnos cũ ple careret iulius. adoptiuũ filiũ augustũ successorẽ hñit. Apud troyanos laomedontam piez secut⁹ est pam⁹. Apud francos pippini sedẽ post obitum karolus magnus accepit. Apud gotbos aũt q̃ t ipsi vñ generis fuere almaz pñ suo gapt successit. Sic t alberto regi vio par est ladislaum successorẽ filium succedere. nisi t pietatem t humanitatem oĩm ꝓlox gentium nationũq; iura velim⁹ puertere. Nec ne ꝓsiti nñi metas egrediamur. cum iustum sit ladislaum apud vos regnare. videam⁹ an etiã vtile existat. Stoicox sñia est nihil vtile fore qđ non sit idem honestum. nec vt mihi videt falsse arbitrant stoici: qz nihil est vtile qđ turpe sit. videri põt vtile. esse aũt non põt. Nam turpia t viciosa caduca sunt. mutabilia. fiura. curas sp atq; molestias afferẽtia. Que iusta sunt t honesta ea manent nec vnq̃ mẽtem turbant. ſ differam⁹ ꝟ alio modo. Sunt vt accepi nõnulli: q̃ nec vocãdum ladislaum rent. nec cum cesare q̃q̃ practicandum. Quidam vo bonestum aiunt (vti iaz factum est) vocari ladislaum. qđ si nõ tẽt ꝑ alium modũ regno ꝯsulẽdum cẽsent. Apud boscę boies minima est de iustitia mentio vtilitatem solũmodo sectant. ſ nesciunt qz nulla est sine vtute vtilitatis possessio. Discutiam⁹ ſ istox opiniones ñ deamusq; ꝟsuantibus. Ego q̃dem tũc vtile putarem regno vio negligi ladislaum. sisine ipso t ꝯcordes esse posset t ab hostibus regnum tueri. Qz si ꝟ absint. q̃d vobis vtile esse q̃at. Examinemus ista. Si pacem in regno t ꝯcordiam vult bze aut populare regimẽ aut regale habẽdum est. Dimitto nũc illam aristotel quam in politic de mõ regendi ꝯsideratõz habuit. Maz ad ꝟ duo pñt omnia referri. q̃d vos obsecro int ꝟ eligetis. q̃s vim est q̃ populare regimen audeat suadere. Omnes vos q̃ hic estis nobilis estis. at in regimine populari omnis nobitas suspecta. Surgunt plebei t eqto iure rem publicam administrant q̃q̃d excellit amputãt. Respicite ciuitates q̃ in ꝯmuni gubernant. nullus in atrio nobilis est. mercatox sunt omnia. Ego nõ puto quẽq̃ vim sub artificibus potius esse q̃ sub regibus. Qđ boc est q̃ vim regimen vsq; in boc eui sp sub auspicio regum gubernatum est. Hec reor nouitatem vos velle nunc agere. q̃ mꝝ errozis esse ꝯsueuit. Exinde cum regnum vim vndiq; bellis flagret: necessarium est regem bze ad quem omnia referunt. Ubi par est multitudo regnare põt. vbi sunt bella nisi vnus sit q̃ dirigat: omnia corruũt. Cum cimbri cũ tricentis milibus armatox italiam peterent. vrbes italie q̃ tunc erant libere. spõte sua romanum sibi ꝓlim ꝓfecerunt. Romani autem marium ducem oĩm ostituere. Nec esñ sine ꝓncipe frementibus armis pñt ꝓuincie defendi. Vos ſ q̃ cum thurcis assidue bella geritis. necessariũ est regem bze. Sz hic q̃s de rege deliberãdum est. Aiunt nõnulli multos esse in regno ex sanguine daros t ꝟtutibus ꝓditos. quos reges esse nequaq̃ dedeceat. qđ ego non negauerim. Nam t ex vobis q̃ hic estis nõ irem inficias. corona dignum aliquẽ fore. siue claritas generis. siue forme decus. siue animi magnitudo t ꝓbitas reꝛat. Nec cum nõ possit nisi vn⁹

rex fieri. Inter vos autem plures sint dyademate digni. sitq3 magna eē litas inter vos. ds nō videat magnam inuidiam nasci. sic3 vīm in regem sublimē. inē pares nunc3 inuidia vest. nec eq animo sui similez sibi pferri sinit. Sunt inē vos diuerse voluntates. Et vt comicus ait. qt capita tot sntie. Quis vnc3 sibi suadeat tot platos. tot pceres. tot ciuitates. tot incolas in vnum psentire. q ex bungaria pficiaē in regem. Addite q inimici vīi circūstantes tburci. vires mox vīas ptemnerent audientes ex vobis esse creatum regem. Cum pcea sarent vos ab omibus rpicolis destitutos z a germanis pprium. q3 sanguinē iniuriam relicturos. sd vltra. an putādum ē regem bossine dispotumq3 rassie z alios bungarie magnates. q vir sigismundum ludouicumq3 regem supza se ferebāt. iam vnum ex vob eq animo sibi dnantez pati. Laceo comū austrie z comitē cilie q nunc3 ab obedientia pueri recederet. Quo arca nō video quō ex vobis eligi rex possit. q z bostes repellat z regnicol pacez pbeat. Venio extra regnum nec q pacto ex alijs gētibus regem hīe possit. video. nec eē adeo deductos vos arbitror. vt ex infidelibus reges accipiatis. q multis nō; tcam annis b seculis fidem xpi. pprio sanguine infidelium impetus defendistis. Polonia q vobis regem dare voluit. in eo iaz statu est. vt vir sibi regez inueniat. In almania q cunq3 sunt pncipes regio digni fastigio ladislao regi arctissima iuncti sunt psanguinitate. nec q sc3 est tā regendi cupidus. vt pprium sanguinē ledat. Bobemia ladislaum respicat. Cetere natōes remotissime sunt. ex q bus si regem vellet3 vocare. z si psonaz bret3. auxilium tn p tot regiones tot gētes tot fraz marisq; spacia nō posset3 hīe. p procedam? eē aliquem vel in germania vel alibi q vio vocatu regnum accipiat. vt sit vez qō vsurpare cesar solebat ex euripide. si violādum ius est. regnādi cā violādum est. in ceter3 rebus pietatē colas. An pcea pacē bēat3. an tburc3 resistere poterit3. an vtilitatē quam vultis pseqmini. Nūc hic australes indetburcā regnū vīm infestabūt Nū ptes in regno erūt q nihil ociose fieri pmittēt. Sane viri prudētissimi z alto sanguine nati. si pacē in regno vult3 hīe inimicos q3 tburcos pcullarcē. nec pplare bndum ē regnē. nec ex vob rex assumēdus. nec in alia gēte q rendus. Offn in austria b est de q locut? sum z quem vos accersitis ladislaus alberti filius. in q si nobilitatem q ritis. nemo ē eo in orbe toto nobilior. Cuius patnū genus ab ipsa iulij cesaris stirpe diriuat. Sic eni tomus austrie initiū bz. in q plurimi romano p reges fuere. q z bobemie z polonie z aliaz regnis psepe reges tedit. Matnuz genus ex regibus vīis pdit. mr illa regina vta elizabeth fuit. auus sigismundus imperator. pauus karolus q rtus. Exinde iobes rex bobemie ac bainricus septimus cesar. q post trāslatoz imperij apud germanos excellētissimi fuere. vbi nā tanta nobilitas tātaq; sanguis claritudo. Certe b potissime ex oi rpianitate dignus est. q vob generi claritate pollētibus eē rex bēat. Hic int vos natus ē z in ipsa infancia coronā vīaz adeptus. nemo in regno vio ius bz nisi puerulus iste. Hic vobis theutonicos oēs amicos reddere pot. atq3 bobemos pjungere. b pcē vobis intrinsecā reddet. b dispotum z comitē cilie in vnum vobiscum pjunget. b vob fit vericum cesarē patruelē suum affectissimum faciet. Hic oia dnia austrie. b ducez burgundie psanguineum suum z francie dnm sibi pjunctuz in vīm auxilium cuz opus fuerit aduocabit. In b puero regia maiestas reducet. iā in puerili etate liberalitatē oñdit ac pudētiaz p se fert singularem. Formā illi egregia z plus q dici possit decora. iā patnaz magnanimitatē z auitā sagacitatē indicat. breui tpe grādiusculus erit ac p scipm locq eqtare z gubernare poterit. Cuz b extirpare scismaticos de regno poterit3. cum b tburcos repellere. dalmaciā vēdicare. z q cq3 d alienatum ē ad coronā reducē. paceq; sancta z optima frui. Quocirca cum tāta z tā euidēs vtilitas apareat. si pseuerare cum ladisl eo rege volueritis. cuius nō vtpu to vos vllo pacto absq; deliberata cōclusione recessuros. vt tn oratiuncule mee destinatum finē imponā. circumspectōes vīas oro. p cor. obsecro. z obtesto. vt b tot tātaq; regni pmodab siderātes. cum cesare nro oio pueniatis. nec in eo vīm

faciatis. si qđ est qđ vestris petitionibus diminuat: dummodo rex in regni vestri aliq̃ loco sit. maiestati cesarie accepto. Nam nec cesar ipse qđ iustum fuerit denegabit qz etiam de sua vtilitate agit. cum regnum vrm amicum hz. Nec moueāt vos instructões in peste facte. Nazz vosipsi potissimi autores eaꝝ fuistis. Nemo molestē accipiet siqđ p vos p regni pace fuerit imutatum. Palatinus aūt z q̃ cū eo sentiunt allegare pestiēses ordinatiões nullo modo pñt. q̃ ab eisdem multis iam modis recesserunt. Sumite igit animuz viri pstantes. pducite cum rege q̃cunq; potestis. dicite demum. nulli vos regis nisi ladislai dñatum passuros. Amplectimini iusticiam pueri. recipite q̃ vobis vtilia esse oñdim. Efficite vt z būgaria tota p vrām opam se q̃etam z pacificam intelligat redditaz. z puer ipse ladislaus vr bungarus. suum regnum p man vrias: vriaq; studia recupasse cognoscat z cum virilem togaz accepit. te cardinalem q̃ eum baptizasti. te vespineñ. epm q̃ patri suo seruiuisti. te nicolaum vaiuodam q̃ militem eum fecisti. te ladislaum banum q̃ sanguine sibi piungeris. te griskona q̃ eius ptes indefesso animo sp defendisti. te emericum q̃ auo suo charissim fuisti. z vos omnes legatos pñtes tan q̃ suos tutores suos defensores suos gentes venerē. ac bonoꝝbus dignitatib opibus z ommibus officiis z beneficiis sup ceteros regni pceres singulari q̃dam affectione z animi iocunditate psequat.

Congratulat pmoto in epm z qualiter vluat admonet.

Epistola.lxxix.

Euerendo patri z claro pncipi dño iohanni de aich. electo eystettensi dño suo pcipuo eneas siluius imperialis cancellarius. S.p.d. secq; ipm totum exhibet. Fecisti benigne pr optime. q̃ in lris tuis q̃s huc ad amicos misisti de tuo successu mei q̃z meoꝝaz habuisti. Nec em eneam tuum q̃ tibi obuenerant bona ignorare noluisti. quem sciebas tua gaudia solide gauisuꝝ. Ego igit vir pstantissime grās in pmis optimo z maximo deo refero. q̃ te dignis bonoꝝbus extulit. Post hoc laudo magnope capitulum tuum singulosq; canonicos q̃sue. pui suri eccle. ñ vt plerisq; faciunt indoctos impitos inerptos ineptosq; sibi assumūt s te viꝝ scientia iuris z oim lrāꝝ peritia claꝝ. in rebus agēdis diu vsatum apud pncipes z singulari solertia pditum elegerunt. vtinam hoꝝ exemplum z alij secq̃rent. Nempe non sic laycoꝝ impssionibus eccle tererent: si eoꝝ gubernacula apud eos essent q̃s studere sapientie ptigisset. Postremo tibi admodum regratior q̃ factus maior nō despicis me minorem vt plerūq; fieri solet. Mos em hominum est vt q̃ infra se sunt semp ptemnant. Hinc vulgo puerbium est. Societatē hominum dirimi. q̃tiens alius alium dignitate vel opibus excedere cepit. s ista inter plebeos ptingunt. q̃ non in vtute s in vtilitate omnem vite rōem ponunt. viri aūt boni z vtutis amatores vt magis eleuant eo magis amicoꝝ meminerē Nec em affricanus iunior delū vnq̃ oblitus est. aut eum puifecit. q̃uis z ipse duos psulatus cum summo ipli desiderio suscepisset Ille vo candidatus ex petitõe delectus fuerit. Nec peritheus architam neglexit. q̃uis ipse fortunatus. Ille vo captiuus esset s libertatem amico impetrauit. Amicitia nāq; q̃ int vtuosos ē nec varietate fortune. nec tpe diminuit. Ita z int esse video bonitate tua. q̃ hz iaz int antistites ecclesiaꝝ z seculi pncipes sublimatus sis. q̃ modo pustus fuisti non tñ meoꝝaz potis. s int varias occupatões q̃ in pncipis dignitatum adeptaꝝ euenire solent. int magnas curas. int q̃ diuersos strepitus de me scribere nō neglexisti. Judicium est hoc mihi maximū firmaz esse stabilē ppetuam z imortalē beniuolētiam tuam. Vex psul amātissime q̃uis ego mihi ogaudeo q̃ amicū bonoribus auctum z in sublimi positū video. tibi tñ an ogaudere debeam dubito. Nam tuam dignitatē tuas q̃ diuicias multe cure multe anxietates multi met seq̃ntur Nec em augeri opes pñt. q̃n z labores crescant. omnis potētia subiecta est inuidie. Qui eōus est in specula sedet: oim q̃ oculos in se uersos hz. Si dñ facit. fecisse debitū dī. si male lignis oim carpit. Adde q̃ nemo tamsancte viuere pōt quin

aliqui se offensos reputēt Mihi est mihi crede in hac vita mortali durius q̄ pontificatum gerere in q̄ si deo places hominibus displices. Fuare medium arduum est Etiā sit nauigādum est hoc pelagus. ꝓ salute ꝓmuni fuiendum est reipublice Nec em nobis nati sumus vt plato dicebat. ꝑ ortus nr̄i ptem amici ptem patria vēdicat. Ego aūt addo ptē q̄ deberi ecclesie: z si nos totos obligatos sibi dixeri. q̄ nos xp̄o regenerauit: nō errauerim. exinde cum te intus z in cute noui: moderationemq; tui animi sciam. Nullum mihi dubium est. q̄n tuus bonor ꝑpetuus sit. cum tua sit ⁊tus erna. Et q; magistratus vir̄ oñdit: vt bias ait. in hoc beneficio tuo p̄stantes animi totes q̄ latebant manifestabis. Sz omnia hec cum labore multo diuersisq; anxietatibus facies. In omnibus bis tñ monco te. ꝑcor. obtestor q; ne magis ꝓlo q̄ tibi viuere studeas. metire tp̄us tuum. z aliud reipublice tribue. aliud tibi retine. Relaxa nōnunq; curas animiq; oblecta. Scipio lelius q; de q̄bus supra memini q̄uis magni essent viri. z rempublicam suis ingenijs ac studijs sustineret. nonnunq; tñ in laurētem agr̄ exeuntes sic se ocio q̄q; dabant. vt concbas vmbilicosq; legentes ad magnam diei ptem iactu lapillor̄ oblectarent. Oportz sic agere(mihi crede)ꝑsul insignis. Haz q̄ sp seria tractat q̄uis nō est mortuꝰ. tñ viuens mouet. Tu ergo q̄ iam maximam dignitatē adeptꝰ es. effice de te magis dignitas. q̄ tu illaz in ptate habeas. Multi sunt modi q̄b⁹ animus relaxat. Interdum venatibus ac piscatōibus. multi sunt mētis secessus Cura vt fideles comites habeas. cum q̄bus nō aliter q̄ tecum loq̄ris. Inter omnia hominum oblectamenta nulla maior voluptas est. nulla iocundior nulla securior q̄ cum fideles amici inuicem cobeunt. deniq; ita est nullius boni(vt seneca dicit)sine socio iocunda possessio. Quāto q̄q; maior est. q̄nto ditior. q̄nto potentior: tanto fideli amico magis indiget. Tibi hec pluribus vbis dico q̄ opꝰ sit Tu hoc partim legendo ptim inē homines viuēdo didicisti. Fac q̄ vti facto opus scis. Ego mihipsi ꝓgratulor q̄ te sic sublimatum audio. Scripseram tibi nup de miseris curialium longam eplam. ꝑ tu iam eo in statu es vt bis scriptis nō indigeas. Curabo tñ vt eplam videas. Nam q̄tomaiores sunt illor̄ anxietates qui p̄ncipibus fuientes tedia subeunt curiar̄: tantomagis letaberis cum te is liberatum videbis. Apud italos antonius massetanus ex ordine minor̄ magnus vbi dei p̄dicator fuit. cuiꝰ fmo tam ꝓlo acceptus erat vt ad magnam diei partem absq; cibo audiret. Callebatq; homo z in grecis z in latinis lr̄is. Hunc sua ⁊tus generalem ordinis magistrum fecit. post eꝑm massetanum. non tamen tot dignitatibus auctus: ꝓmones deseruit. Me p̄ te senis p̄dicare de pauptate cepit multaq; incommoda paupeꝝ multasq; miserias in medium adduxit. Exinde quid dicam inq̄t: tot sunt pauptatis tedia vt nihil supra. Ego q̄dam grās deo refero q̄ p̄ episcopatum bis liberatus sum. Sic ergo z tu dicere potes. Nam epatus ex miseris curialium te extraxit quod tam mihi iocundum est q̄ tibi vtile. Tu vide vt diues factus non sis paup. Jam tibi facultas est. quia potes q̄ multos ditare Cura vt homines dignos ꝓmoueas. Non tñ sic te hac lege astrinxeris. quin etiam ꝑ tuo libito aliquibus beneficias. Is cui scripsisti de tua ꝓmotione multum in te sperat. vir bonus est z tui amantissimus. Fac vt eius noticia nō sit apud te infructuosa. Inter alios aūt quos dignos z virtute p̄stantes ad beneficia ecclesiastica ꝓmoueris. Si vnum vel alter̄ indignum aliquando aliquo beneficio sb leueueris non erit reprehendendum. q; non vitupar̄ q̄ semel errat ꝑ qui magis erat q̄ benefacit. Concedendum est aliq̄d amicitie atz ꝓsuetudini. non tamen cuꝰ ꝓiudicio veritatis: q̄uis aristoteles platoni veritatem ꝓtulerit. meo iudicio magis fame q̄ veritatis amore. Vale z mihi aliq̄n scribe.

plato

antonius massetanus

Deti insigne regis anglie p amico.

Epistola.lxxx.

Meas silui⁹ poeta. reuerendo pī adam de mulin aplice sedis ꝓthonotario ⁊ sereniſſimi regis anglie secretario. S.p.d. Tantū est inē nos terraꝝ maris montiū fluminūq;. vt raro inueniā q̄ vel ad te vel abs te veniāt. Sic fit vt nec tu meas lrās vt velles crebras accipias nec ego tuas videre possim ẽ mihi ꝟ graue. Maꝝ sūmope q̄d rex agas: q̄ due fortunaꝝ habeas scire cupio. Nūc cū latore p̄ntiū vir pb⁹ ad te vēturꝰ se diceret. statui hāc breuē epl̄am ad te destinare. Et q̄ si nō multa intelligeres tuū saltē eneam bñ valere cognoſceres. Nec qz nulla petitio amici cā refutāda ē. Cū vir lrāt⁹ magnaq; ꝛtute p̄dit⁹. M. secretari⁹ imp̄ialis mihi amātiſſim⁹ diuiſiā sereniſſimi ꝓncipis regis tui deſeare cupiat. sitq; ꝟ mune digniſſim⁹. Te ꝓcor bonor obteſtorq; vt ꝟ sibi apud regiaꝝ maieſtatē impetratū reddas: lrāsq; mihi trāſmittes regias q̄s ei talē diuiſiā ferre liceat. qđ ſi feceris mihi ſingulare ꝓplacētiam grāmq; cōferes ⁊ boiem dignissimū pmouebis q̄ diuiſie regie ñ min⁹ bonor p̄stabit. q̄ ipa sibi diuiſia dec⁹ ꝓbeat. scis eñ tales res illis omitti deberi q̄ tueri eaꝝ bonorificētiaꝝ possint: sicut is ẽ, p q̄ tibi scribo. Tu fac vt ꝓces mee ſicuti ꝓsueuerūt apud te bñ recepte efficaceſq; sint. Vale mihiq; oīno ſcribe. Jn reb⁹ eccle breui papies q̄ maieſtatis impatorie mens exiſtat.

Epistola.lxxxj.

Hungari spreto ladiſlao regni herede ẽo. regis polonie filium intruſerunt.

Euerēdiſſimo in xp̄o pī ⁊ illuſtri ꝓncipi dño leonardo epo patauien. dño suo colentiſſimo. Eneas siluⁱ⁹ secretarius imp̄ialis sci p̄m recōmendat ac. S.p.d. Cuius res būgaricas post obitum diui ſigiſmūdi ptim videri ptim audieris vsq; in hanc diē q̄ pacto sint geſte. Scriptur⁹ tñ ego nūc aliq̄ de būgaris cui magis ꝟ tue dignatōi talia dirigaꝝ nō scio. Mā ⁊ ſi vera scpſero autoritatē epl̄e dabis: ⁊ ſi falſum aliq̄d inſcederit lima tua eradet. Referam ꝟ breuiſſime qđ mēti sedet. vt sciant posteri ⁊ a q̄bus impugnatū ladiſlai regis būgarie ius fuerit ⁊ a q̄bus defenſum. ac ipe postea cū grādiuſculus fuerit nra legēs ſcripta ſi q̄n illa i manus suas deuenerit. q̄ de ſe bñ ⁊ q̄ male sint meriti sciat. vt illis p̄mia ⁊ iſtis ſi ſe humiliauerint veniā tribuat. ptinaces aūt in penā rapiat. Eſt eñ ꝓncipis offiū pcere subiectoſ ⁊ debellare ſuperbos. ꝟ ne modū ꝓpoſite breuitatī excedam: narratōnis ꝟ ꝓncipiū erit. Jn bungaria mortuo ſigiſmūdo generi ei⁹ albert⁹ dux auſtrie regnum ſuſcepit. q̄ dum varijs bellor ſtrepitib⁹ fatigat. dūq; calorib⁹ inſuetis ſe miſcet. Jcto morbo relicta elizabeth vroze p̄gnante breui tpe extinct⁹ eſt. Hūgari moze hoim q̄ nouitatib⁹ oblectanē regina adeūt. regnum amplissimū multiſq; hoſtib⁹ circūdatuꝫ rege carere ñ posſe dicūt. Viduam q̄z nubere admonēt. Extor ꝟ iūt veniqz wladiſlaū polonie regē adhuc epheburū vocari. Illa ⁊ ſi ptū expectare cupet: vbi tū p̄cib⁹ locū furor negat. oratores mitti annuit. q̄ wladiſlaū accerſant. Eāqz legē adiūcit vt ſi marē inter ea pareat: nulla legatōi⁹ vis inſit. Dū legati viā faciūt puſq; wladiſlaū ꝟueniāt: p̄iente regina ladiſla⁹ alberti fili⁹ naſcit. Scitulus infans ⁊ in orbe toto nobiliſſima pgenies. Scribit legatoſ ne q̄d vlteri⁹ attingāt. ladiſla⁹ apud albam regalē ex dyoniſij strigonien. archiepi manib⁹ coronā quam beati ſtephani fuiſſe ſacrāq; putāt inūct⁹ recepit. Nicola⁹ aūt vaiuoda trāſiluan⁹ militiā illi ꝓtulit eiqz gladio cinxit. Legati in poloniā miſſi ſpretoſ regine iuſſib⁹ ſiue corrupti auro (q̄s eñ ñ munere vincit) ſiue theutonici nois odio) Mā rara inē vicios ꝓcordia ē) tāq; nihil ꝟ puero ſarēt wladiſlaū accedūt. p miſſoqz regno ſecū in būgariā ducūt. sibiq; budā in aduētu tradūt. ſcidit eueſtigio regnū. ⁊ bie regina puer defendēte inde polonis impugnātib⁹ infinite rapine cedesq; fiunt. nicola⁹ vaiuoda trāſiluan⁹ ſiue noua ꝟ cupidus rex: ſiue regine laceſſit⁹ iniurijs quā eñ nō fidē ꝓtēpt⁹ frāgit ad polonū deficit. Et qz vbi fortuna fauet. illuc ⁊ fauor hoim ſe inclinat. Jntra paucos dies maior pcer ꝓ wladiſlaum ſecēdē. Erat wladiſlaus adoleſcens cuius facie ⁊ corpe deformis, liberalitate tamen ⁊ animi

magnitudine dignus laude. Alloq̃bat ꝑsin absq; interꝑte: quos virtute ꝑstantes viros nouit. muneribꝰ sibi ꝯciliauit. Plura donauit q̃ sibi retinuit. Itaq; dines in modum regis videri tñ paup poterat. Nulli rei difficili atq; piculose seipm negauit: q̃bus artibꝰ z vulgi z nobilium animos ꝯciliauit. Fit g̃ ꝓnentus regnicolaꝝ apud budam: vocant vtriusq; ptis ꝑlati atq; barones. tanq̃ de ꝯmuni totius regni vtilitate sit trãsigendum. Et ne q̃s venire formidet: lre salui conductus q̃bus libet accedentibꝰ et bibent: sub q̃ fiducia z dyonisiꝰ archiep̃us z ladislaus banus de gara budam ꝑficiscunt. Sz nulla est regni societas (vt eruditus inquit) nulla pietas fidesq; locum bꝫ vbi dominium querit. Capiunt igit archiep̃us banusq; lz centum z ampliꝰ sigillis sese tutos arbitrarent. Et nisi mortem subire velint: alt coronare nouũ regem: alt iurare z fidelitatem polono ꝑmittere cogitur Quod si neq; catho feciss et neq; regulus q̃ vitam submittebãt bonori: nõ tñ impropandũ hoc est nzo tpe si ꝑt vitam facam? q̃ nõ vident facienda. Nec cñ hodie sumꝰ qui ꝑ iusticia capita nra ponamꝰ: q̃uis z stultum est ꝑt iusticiã mori si nullum iusticie ꝓmodum nullũq; inuanum iuuamẽ mors ipsa ꝓtulerit. In regione ptis albertus dux austrie: vlricꝰ cilie comes ꝓsilio maturus. gsbra bohemꝰ incõcusse vir fidei cũ nonnullis ciuitatibꝰ z aliq̃bus baronibus pmanserũt. Sed regina cum se debilitatẽ vidit imparẽq; polono: filium paruulum cũ corona ad fridericum cesarem trãsmittit: sibiq; patruelem ꝓmẽdat. Archiep̃us aũt banusq; vt ꝑmũ libertati redditi sunt ad reginaz redeũt (qz non pt esse diuturnũ qd violentum est: nec stabile fieri pt qd animis ꝑmittit inuitis) Iniecto deinde ꝑte cum regina ad colloq̃um cũ polono veniss: nõnullaq; pacis federa pcussisset. ex matricꝰ dolore q̃ sibi familiarꝫ erat vitam z regnum amisit. Quidam ea zveneno extinctã putauere (vt sunt boies in malas suspitões ꝑmpti z ad criminãdũ magis q̃ laudãdum nati) Post b̃ cum iaz fridericꝰ ex rem ptiꝰ (accepto dyademate) remeasset. Julianꝰ sancti angeli cardinalis vir z ingenij z animi dotibus singularis: q̃ tunc aplice sedis legatꝰ pacem in regno ꝓponere. ac exercitum ꝑ thurcos excitare iussus erat: maiestatẽ cesareaz apud viennã ꝓuenit: quẽ secuti sunt vuarien epus z decanus cracouien regis polonie oratores. alt humilitate ꝑcipua: alt fastu maximo mirabilis. hortaticq; cesarem sunt vt z ꝑ thurcos auxilia mitteret z vt de pace cũ rege polonie ꝓueniret: quem regẽ hungarie appellabant Sz q̃ nec leges pacis offerebant q̃ ladislao regi ꝓduceret: nec tutũ erat id belluz iuuare in q̃ rex polonie ꝑncipatũ teneret: q̃ post triumphũ sicut insolentes boies victoria facit. aduersus austriam signa ꝓteret. infectꝫ rebus iulianus atq; college remissi sunt. Facte fuerũt tñ paulo post ad biennũ inducie. q̃bus cautũ est nec ptibus ladislai regis p wladislaum suosq; dari nocumẽtum: nec rursus turbari debere q̃ polonũ seqrent. Siq̃s violator federꝫ eẽt bũc ambe ptes ꝓsecrent. Rex aũt polonie iuliani suasu z instigatõe regnicolaꝝ. cũ exercitu in thurcos trãsiit. Cũq; ad flumen veniss qd morauam incole vocitant: auditum est in ꝓximo exercitus hostium delitescere. Itũ est igit in ꝑlium ac cũ bassa ꝑflictatum. Quo victo duo milia hominũ cesa sunt. q̃tuor milia captaũt quos ductores tredecim fuere. signa militaria nouẽ. Sic em iulianus suis lris cesari q̃ tũc in carinthia fuit significauit. q̃uis wladislaꝰ more polonoꝝ q̃ de magnis maiora loquunt trigin tamilia hominũ cecidisse suis eplis annotauerit. Cũ q̃z z sophia vrbs bulgaroꝝ nõnulla oppida z castella hostium in deditõnez recepta sunt. Exinde cũ fame laboraret exercitus. nec angustias romanie trãsire liceret. Maz thurco milite custodiebant: dimissis copijs budaz reuẽtum ẽ: quam wladislaus cũ magna totiꝰ pñis letitia q̃si triũphator intrauit. Sz hꝰ victorie ꝑter auspicia nihil ad eũ ptinuit. Mã solus iobes vaiuoda trãsiluanꝰ rei militarꝫ et ptissimꝰ. cũ decẽ milibꝰ expeditoꝝ militũ h̃ belluz ꝑfecit. Fracti hac pugna thurci: naz z in asia ꝑsigere cogebant. Jnduciaꝫ petunt q̃s traditis q̃busdam arcibus iureiurãdo firmatas obtinuerũt. Sz audito paulo post classis aduentu quam pontifex maximꝰ eugeniꝰ ac pñip

pas burgundoꝝ dux in ẽlespontū trāsmiserat. tanḡ ex asia in europam transire turcos phibitura foret. Elati pōris victoꝛe succeſſib⁹ būgari: suadēteq3 iuliano q̄ treugas nulli⁹ momēti foꝛe dicebat in iuſſu ſedis aplice: cum hoſtib⁹ xpiani nois factas: pacē ruperẽt. Collecto q3 grādi exercitu ꝛas hoſtiū ingrediunt vaſtā teſq3 ferro ꝛ igne q̄cūq3 obuiaz fūt. Mō lōge ab andrinopoli caſtra locāt: q̄bus cogniti ꝛ ipe magn⁹ turc⁹ ingētes copias ꝛgregat. Et ſi vera ẽ fama centū milia viroꝝ exercitū ꝓfauit: traiecto q3 mari vt q̄daz volūt circa hoſſoꝝ tracie (ñ ſine magna ianuẽſiū infamia) in europā venit. nā ꝛ q̄dā ianuẽſiū naues ꝓbuiſſe trāſitū illis referebant. Cui⁹ tñ veri piculū ad me ñ recipio. nec mihi ꝓſuaſum ẽ tanta quēḡ auaricia foꝛe vt xpianū ſanguinē pecunia vēdat niſi quē dyabol⁹ in modū inde ſibi ſubiecerit. Aduēt⁹ turcoꝝ tā ſubit⁹ fuit: vt ꝓuus veniſſe viſi ſint hoſtes q̄ auditi venire. Vbi ḡ in ſpectu fuere viſaq3 mltitudo ẽ pugnatoꝝ lōge maioꝛ q̄ putarẽt. Ingēs ſtroꝛ xpianos inuaſit (vt fit qñ ex inopinato pugnādū eſt) nō tñ vtrectauere certamē būgari: nec regio ſanguini defuit animꝰ. ſtructi ordinib⁹ aciē educūt: omittiq3 duꝝ ꝛ atroꝛ ꝓliū. At dū nñi ꝑ fide ꝛ ulli ꝑ ꝓfidia pugnāt tantū ſanguis vtriq3 effundit (vt in modū lac⁹ campi ſtagnarēt) Diu certatū eſt ḡ viribus: dū xpiani ſuas acies vtute ſuſtētant: turci vo nūero ſupplēt. Cūq3 ꝑ plēs boras nūc illi nūc iſti cederēt: ad extremū inclinata xpianoꝝ acie victoꝛes euadūt turci. Juramētaq3 ñ ſolū domeſticī fidei ſ ēt hoſtib⁹ ſuada demōſtrāt. In ḡ plio clarus adoleſcēs aut capt⁹ ẽ aut occiſus rex polonie. nec eſſ adhuc eꝛta ẽ noticia veritati. Penas tñ certū eſt eū dediſſe vſurpati alieni regni: q̄ dū ſpoliare ꝓino regno ladiſlaū q̄rit. ſuū amittit. Ceca ẽ nimiꝝ cupiditas boim q̄ nō ꝓtē ti ciuitatibus dñari: puicias q̄runt poſt regnū. nec ſic expleti etiaz regnis: r̄gna cumulare nituntᵉ. Neſciētes q3 pua res ẽ q̄ vitaz eripit boi ꝛ oib⁹ pōpis ac dnis nudū in momto reddit. Coꝛpuſcula nr̄a vbi ſpūs euolauit modico ſartofago cōtentaⁿ. Et tā leta ſunt inⁱ auꝝ gēmaſq3 recōdita q̄ inⁱ feces boim feraꝝq3 collocata. Qd̄ ſi wladiſlaus aiaduertiſſet: q̄etus i regno ſuo (naz ſatᶻ diuitiaꝝ poſſi debat) nūq̄ būgariā attigiſſet. Sz ſecuti ſunt eū varadien. ꝛ agrien. epi q̄ r̄gnū i diuiſionē addurerāt: plureſq3 alū ꝓceres dñiq3 potētes: q̄ dū incōſulti⁹ q̄ auda cit ꝑlianⁱ hoſtiū gladꝰ occubuerᵗ. Ceſa ex ambabus ꝑtibus circit q̄dragita milia referunt. Maz ꝛ cruēta lugubriſq3 victoꝛia hoſtibus fuit: q̄ vt erāt nūero plēs ſic ēt ex ſuis plures ceciderᵗ. Julianus cardinalis in bello vulneratus ſ: ac dū fugit amiſſo ſanguie dēficiēs apud paludē q̄ndā impūs būgaroꝝ manibus ñ ex voluntate nobilitat ſ ex furoꝛe pleb occiſus ẽ. Claꝝq3 illū ſpūs emiſit q̄ q̄ndaz ſuaui oꝛoe generale ꝛciliū cūctoſq3 ꝑes baſilee ꝛgregatos ex arbitrio ſuo gubernauit. Pauciſſimi ex tāto exercitu ſupfuerūt: eoſq3 ñ tātū fuga liberauit q̄ntū hoſtiū timoꝛ. q̄ dū ſe victos arbitrāt ꝓſeq̄ fugiētes negligūt. Diu pꝰ moꝛs wladiſlai ꝛ iuliani incredita fuerat. q̄dam nāq3 vt inuicte vtut illos ſciebāt: ſic ꝛ imoꝛtales eē rebāt: q̄ res ꝑ plures mēſes abſq3 nouitate regnū ſuſpēdit. Laurētius ꝑterea patriarcha latinus būgarie: acri vir ingenio: nouas indies lras ꝓfingebat: q̄bus ꝓli menteꝰ paſceret. Nūc wladiſlaū in polonia ſoſpitē eſſe: nūc intra dies paucos vēturꝰ aſſerens. At vbi tēmū ꝓpta mēdacia auctoꝝ obꝛogarūt fidē (ſic eñ plectit mēdax vt dū credi ſibi falſa vult etiaz in verᶻ repellat) ꝓuentū regni hīe placuit. Et q̄ patriarcha budā dauſerat in peſte q̄ locus ꝑs bude trās danubiū cenſeᵗ ꝛgregatio facta ẽ. qō vt accepi loca noie ſum extritus. Sic ꝛ ꝓpelū cū in cipꝝ veniſſet chato baſilea vtruit qō mala regina interꝑat. Mihi q̄dem in peſte qō ūn malū ſonat nihil boni videbat poſſe ꝛcludi. nec adhuc meliozē ſpez hēo. Illic ꝑlati barones q3 regni ꝓuenētes vnanimi voto ladiſlaū alberti filiū in regē eligūt: vicarios regni ordināt. ꝛcreta ꝑ cōi pace faciūt: ꝛ oratoꝛes noiant. q̄ ad ceſarē petituri pacē ꝛtendent. Placet tñ in poloniaz mitti inueſtigariq3 regē ac certo ꝛpe noticiā ꝛpectari. Mūcius in poloniā miſſus mſez regis allocutus nihil certi repit. Labit expectatōis terminus. Cū oratoꝛes it̄ arripiūt: ſ interim gūzeyſes būgari

qui plura latrocinia in dominijs austrie p̃miserãt. crudeliores sese victim oñdentes: mansuetudinem cesaris ad iracũdiam ꝓuocarunt qui p̃pato exercitu intra paucos dies eos in murꝫ clausit: obsidione cinxit: ꝫ ad deditõnez ꝓpulit. Quo cognito. maturat orator aduẽtus. Jnterim inquirentibusq; tractatib⁹ cesar q̃ budam vlq; cum exercitu ꝓfecturus fuerat: audituros bũgaros dimissa militi a wiẽnam redijt. Jaz giscra bohemus rex olim guarus: anteq; cesar in campo foret: nouaz ciuitatẽ intrauerat ꝫ q̃ facturi essent bũgari p̃dixerat. Jn p̃tiaz regis ladislai desiderauit: ad quem cũ venisset puerulũq; ꝓspexisset placrimatus est. Et heu q̃ntos inquit ꝓ te labores subij: q̃t adiui piculaꝫ q̃ntũ sanguinis p̃didi. Sz tu b̃ p etatem nõ intelligis: vtinam tantũ mihi vite det q̃ tu sensate loq; possis ꝫ q̃ tibi cum fide gesserim cognoscere. Nõnullaq; munera puero ꝓtulit. Cum iobes mgr camere imperialis q̃ tunc forte aderat: b̃ inquit. Serenissime ꝓnceps diu tuas ptes in bũgaria tutatus est. b̃ tuus pur tuus tutor tuus defensor tuusq; rector est. Cur nõ sibi stipendium p̃bes. Ad b̃ puellus diuino q̃dam spũ ductus aptis loculis q̃ iuxta filacterias iobis pendebãt ser nũmos recepit giscreq; tradidit: q̃s ille filo aureo ad collũ suspendit: ꝫ vsq; in banc diem ob mẽoriaz puerilis liberalitatꝫ secum defert. Sz remeante ab obsidione cesare: ex bis q̃ regni legati fuerãt deputati. Dyonisius cardinalis archiepus strigoniẽs. venit magne prudẽtie ꝫ integritatꝫ p̃: cũ eo ꝫ ladislaus bãnus ꝓfectus est magni generꝫ vir. Nicolaus añt vainoda palatini ẽbo retentus q̃tuor ex amicis suis transmisit. Cum istis ꝫ giscra tanq; regnicolam se ꝓiunxit. Jnter ea comes georius. comes croaceñ. oswaldus de rosgen ad cesarem ꝓfecti sunt scituri res bungarie quem exitum sortirent. Petitio legatoꝝ fuit: q; regnũ in peste puerilis ladislaum alberti filium in regẽ delegit. Quamus te cesar hũc ad albam regalẽ cum sancta corona nob̃ assignes. Haz ꝫ ibi coronare eum volumus ꝫ sibi vt par est homagia p̃stare. post b̃ satis erit si cuz in regno coronamq; habuerimus. ẽba alia fuerũt sinia tñ ista. Rñsum est. q̃ coronatus sit. eum nõ amplius coronãdum esse: ladislao ꝫ patruo ꝫ auito ꝫ matrino iure regnum deberi hungarie. Bene tñ fecisse bũgaros q̃ rex suum heredẽ nõ alium elegerãt Ad̃ in regno puer teneat nõ esse inuitum cesari: cuius ꝫ alia regna cum respiciant ꝫ alia dominia. Pluraq; alia dicta sunt vt est in curijs ꝓnapum mos. ad oñtatoz magr̃ cc̃ ad veritatẽ. Cum plurib⁹ vtrinq; tractatibus habit⁹: nulla ꝓcordia inueniri posset. Nicolaũ vainodaz accersiri placuit. Ad quem ladislaus bãnus ꝫ nõnulli alij missi sunt. Sz is nescio q̃ diffidentia motus venire noluit nisi ꝫ alicꝫ ex ꝓsilio cesaris ad eum mitterent. ob quam cãm vlricus comes de schauenburgk adolescens supra etatẽ ꝓcudens. cuius pr̃ ob singularem sapiaz alberto regi acceptissimus fuit. ꝫ modo apud fridericum cesarem pcarus est. In q̃ negocio ꝓsultus habeb. Cum ꝫ caspar schlick cãcellarius ingenio celeri. ꝓsilio grau. ꝫ in bũgaria notissimus cũ pleriq; alijs destinati sunt. Mi apud sopronium ꝓueniẽtes. nicolaum in q̃dam villa ꝓmozatem accesserũt. multis ẽbis ac p̃missionibus vt wiẽnaz petet indurarẽt. Nullius tñ ẽba magr̃ eũ mouere cc̃ casparis quẽ ipse cũ sigismũdo ꝫ alberto cesaribus potẽtem viderat ꝫ in p̃mis acceptum. Jn q̃ in celebritate diui hieronimi wiẽnaz ingressus ẽ. Comites illi erant Mathias epus vesprunieñ. antiquus regni cancellarius vir corpe breuis. q̃ honesta facie atz canitie venerabilis. Aderat ꝫ emericus de marcellis. curie q̃daz regie mgr̃. antiq; sq; regibus carus. plures etiaz alij venerãt nomi nobiles eq̃tatus cirat q̃ngentaꝝ psonaꝝ. Fuerũt loricati ducẽti. q̃drige q̃tuor atz viginti. Cesar illi cũ omni militia sigismũdoq; ducj viuaci ꝫ animoso iuueni extra portas obuiã iuit. In p̃missis q̃ vainodaz mouerẽt ne i ꝓspectu suo equũ descẽderet nesaꝫ Sic em bodie imperij dignitas attenuata ẽ. vt vix illi comites caput inclinent. cui maxime reges sese solebãt ad terram ꝓsternere. Sz est oim potestatuz finis. Nec romanũ imperium vt virgilius credidit sine fine datũ est. q̃ siciam videt egrotum vt de sepultura magis cc̃ de medico sit cogitandum. Pompeius q̃ ui-

MVSEVM A.C.

colai aduēt fuit. Cui ꝛ cesar obuiaꝫ ꝓcessit ꝛ omnis ciuitas ꝙsi ad spectaculum effusa est. Hūgaroꝝ ꝙꝫ intuitu ladislai puer ꝙ tūc in arce scha duien. vbi stiriam austria terminat. tanꝙꝫ in munitissimo loco tenebaꝫ vsqꝫ in lachsēburg deduct ē. Postqꝫ finitis solēnitatib ad tractatus reuentū est. Nicola eadem postulauit ꝙ cardinalis atꝫ college ꝑus petierāt. Dū varie locutōes hñt: hūgari ꝙ ꝓsilium regis intrabāt cū aliis bungarꝫ vsqꝫ ad ꝓbꝝ ꝓtenderūt. Giscra ꝙꝫ nicolauꝫ iurgio aggressus ē: ꝙ is noua ꝙdam cozonatōe: se ꝙ fidē mutauerat iustū oñdere vellet ꝛ alios ꝙ fidē incōcussaꝫ tenuerāt reprobare. Dolebat ei giscra ꝙ ampli i ꝓsilio hūgaroꝝ ñ recipeē ꝑ clā eo singula fierēt. Itaqꝫ postea in cesario ꝓsilio recept ē. Et ꝙuis industria caspaꝛ cācellarij ꝛ aliꝝ amicoꝝ recōciliat. Nicolao fuerit. bungaroꝝ tñ ꝓsilijs noluit uīē esse. Post ꝑ cū iam bungari in quinio cū cesare fuissent: pluraqꝫ tractata inuanū viderent. Ultimū rñsum postulatū est. qđ in bac fere sniaꝫ cesar dedit. Cozonatōꝫ nouam ꝙuis nccia nō esset vnctōe omissa ꝑ pace ꝛ vnione regni pmissuꝝ se fore Velle tñ publice regni lris caueri. pmā ꝙtea nullaten violari cozonatōes. Securitatēqꝫ dari ꝛ puerꝝ ꝛ cozonaꝫ post ꝑ sibi restitui: ꝙs in posonio ꝙ est regni loc insignis nutrire vellet. si noie pueri cui ē arx sibi ꝓsignareē. Obligatōꝫ quam bungari petebāt: absqꝫ volūtate vicarioꝝ regni pueꝝ nō abduci fieri nō decere. Quia cesari solum tanꝙꝫ ꝓmo ꝓsanguineo ꝛ pmem ꝛ alios ꝓmedat ille fuisset. Promittebat tñ lris firmatuꝝ cesar dicebat deficiente puero nec cozonam nec castꝝ posonij alienari a regno. videriꝙ sibi bonū dicebat ꝓlatos ac barones regni apud posonū ꝓuenire vbi de mō celebrāde cozonatōis cū securitate. deqꝫ regno gubernādo ꝓcluderēt. Sup qb reb si ptātē bungari brēnt regni noie statim se cū eis dēminatōꝫ factuꝝ aiebat Sin aūt bozat est talia ad ꝓmunitatē regni deduci: rñsumqꝫ mitti. Monitates aūt fieri magiope diſuasit: ꝓdicens eis vey hūgarie regē esse ladislaum: nec sine ipo pacē inuenire posse: c fundamētum ē iusticia. Quo rñso ꝓturbati hūgari mox se recessuros aiebāt. Sꝫ ꝙ primū ad diuersoria redierē. vocato vlrico alie comite viro cozdato atqꝫ sagaci: ꝙ ꝓt bmōi tractat aduenerat. Caspaꝝ ꝙꝫ cancellarium appellauere (nam ꝛ sibi magnaꝫ fidē bēbat) Tum qz industrium viꝝ cognoscebāt: tū ꝙ eum cesari acceptū putabāt. Ex rñsionib ꝙ ferri omnes ex ipi ore pnūciebant. His aiūt hūgari rñsum cesarꝫ iniustū esse: futuꝝqꝫ regno ingratū. Contra caspaꝛ atꝫ vlric omnia eꝙ dicūt ꝙ cesar rñderit miariqꝫ se bungaros tamarios sterilesqꝫ venisse vt neqꝫ vnā regni arcē assignari ladislao possent. in ꝙ post cozonatōes iuxta dec regiū bitaret. Quid multa. Nolum inquunt bungari sic nudi recedere. Sunt etiam alia si vultꝫ in qb ꝓueniri pōt. Arx posonij in ptāte nra non est. Sꝫ albaꝫ regalē cesari tradem ꝙ eam dum cozonatio celebraē suo arbitrio muniat: nec plures itroire pmittat qꝫ velit. Nos ꝙ sum ꝑ ex hūgaria ꝛ tu comes alie cū giscra fidem cesari dem puerꝝ celebrata cozonatōe ad bamburgaꝫ qđ est austrie oppidum restituere. Cozonaꝫ in manib vicarioꝝ regni ſuari volum. Aut si boc nō placꝫ sub tua custodia ponēt vlrice. Tum qꝫ ꝛ alba regalis. Nicolao vaivoda reddenda erit. Referunt bec cesari. Quidam laudant: ꝙdam improbrant. Comites croacie ꝛ bi quoꝝ longe diuersa snia fuit: aiunt bungaros bumiles factos non nulla iusta ꝓmittere: multa tñ plura ꝓmissuros si ꝓpositum teneaē. Exinde quod semel rñsum est minime placet mutari. Nam quod reges dicant firum ꝛ solidum esse debere ꝓtenditur inconstantiam cum in priuatis hominibus vitanda sit. in regibus detestabilem esse quoꝝ verba ꝑ legibus recipiunt. Rursus bungari que supra retulimus offerunt adꝺiuntqꝫ. Cozonam quoqꝫ in man cesaris se reddituros. Caueri tñ volunt ne vel puer vel cesaris morte a regno possit alienari. Cesar in ꝓsilio postqꝫ boc audiuit. Graue est inqt viri ꝓsulares. Si bungari nō ꝓfidim regnum puero ꝑdere. Sꝫ grauius est ꝓfidendo regno pueꝝ amittere Consulite in medium mihi iurati fideiqꝫ estis. Nam dixerūt ꝙ diceret regnuꝫ manifeste ꝑdendum esse nisi fides bꝑbeaē. de puero oubiū esse nec videri caꝫ cur

puerū regnicole pditurī crederēnt. Nihil tñ i ꝯsilio plus repiri potuit q̄ prius. Sic re ifecta bugari recessert. q̄s cesar extra vrbē comitat⁹ē. Cū rogaret nicola⁹ regē suū visere q̄ suo ꝓtum⁹ erat itineri. Mescio adhuc inq̄t quē regē sim habit urus. Nec puerū hūc venerabor. nisi pu⁹ sceuero meū eē dñm. Quidaz ex bugaris riebāt ladislaū se regē bze nec sibi q̄ cq̄ imputādū q̄ p etatē loq̄ nō posset. Ac ꝓpterea cōplures eoz suū regē adiuerūt. Muneraq̄ puero tradiderūt z q̄ diuinū aligō numē intuerent: genib⁹ flexis multas lacrimas añ ipm effunderūt. Uesp:u nen. antistes. O inq̄t generosissime puer: dabit ne vnq̄ dr⁹ vt pu⁹ te in regno videā q̄ hec senect⁹ deficiat. Cresce puer cresce. Nemo te viuo regnū bugarie tibi surripiet. Dionysi⁹ aūt cardinalis magnā auri copiā i man⁹ regis dedit. Osculatusq̄ pueꝛ heu q̄t inq̄t laboꝛes ꝓ te subiui: q̄t dāna sustinui: q̄t me pricul subieci; ꝙ oia mihi dulcia foꝛēt si te semel i regno viderē. Mānsitq̄ triduo p⁹ apō cesarem. Sic res cū bugaris acta ē. Accepi exinde puērū regni apud albā regalē bzeui babendū eē: vbi rnsuz cesar ad noticiā regnicolarū deducat. Faxit dr⁹ vt qō pestis reliq̄t infectū: alba ipa pficiat: z ꝓ regni salute z ꝓ iure pueri dē q̄ renō despero: cū dispotus restic: Comes cilie: gaskra: archiepūs strigonien. comes geoꝛius roſgo nien. cāfirmē pueri ptes teneāt: vt nulla regnicolarū possint suasione nulla q̄ vio lētia mutari. Nec video quē possint bugari regē bze nisi ladislaū puerū: q̄ z auito z paterno atq̄ mrno iure bugaris impare dz. Ex bugaria p⁹ bec nouitates allate sunt iobem vaiuodā trāsiluanū aduersus turcos ꝓflictasse z q̄uis felici bello q̄ dā castella pu⁹ obtinuisset ad extremū tñ mutata foꝛtuna q̄ nulli ꝑpetuo bona ē ingentē gloriā quā ꝓub⁹ annis adept⁹ pugnādo fuerat: victū occasiq̄ maculasse Ueritas tñ rei adhuc i obscuro ē. Classis eugeniana quā i pōto fuisse dicim⁹: ꝓ bi strū ꝯ flumis impetū nauigādo rpianis dū bec fiebāt opitulabat. Nūc q̄d reruz agat incertū ē. In bobemia p eos q̄ parū fidei bñt noue res parant: q̄ nisi ꝓpediant i earū ortu postq̄ creuerint difficile poterint emēdari: Malū cuz nascat cūq̄ recēs ē absq̄ negocio radit: cū adultū ē difficile extinguit. In italia ꝯ franciscuz comitē Eugeni⁹ armis regis aragonū pugnat est q̄ supioꝛ: ꝙ ois euēt⁹ belli dubi⁹ est. Sepe q̄ vict⁹ videt victoꝛ exurgit. Nemo vere viat nisi q̄ domū reuersus sibi suisq̄ subdit pacē fecit. Bononien. p⁹ occasionē banib alis beutinolū z baptiste p duce multi obsidione cincti fuit veneti z floꝛētini eos iuuāt. Si cesar cū ali q̄ exercitu italiā peteret: oim baz rex moderatoꝛ existēt: ꝙ nō sapiūt bec nobis: nec nos alqs sapim⁹ vt boies impare sciūt: sic subditos bñt obedientes. Misi vos germani ad q̄s impiū trāslatū ē maioꝛē reipublice curā habueriē: timeo ne diues illa z insignis italoꝛ tellus: q̄ quōdā impiū cōput fuit z adhuc sub impio se foꝛe fatet: in alias deducta man⁹ z nomē mutat z iugū. Hec fuerūt q̄ nūc tue. R.p. scribenda putabā. Cetera q̄ apud nos agunt ex ꝯsiliarijs regijs q̄ nūc in sueuia mittunt audire poteris. Mā z ꝓ patauia vt arbitroꝛ viā faciēt. Ego me tue. R.p. cōmissū do Cui sum assidue parere ꝓnonus.

Foꝛtune q̄litas cur nō oibus est equalis.

Epistola. lxxxij.

Meas silui⁹ poeta iobāni cāpisio pstanti pho. S.p.d. Attulit mihi tandē liras tuas guido tabellari⁹: sed illas prius secū colonia detulit totāq̄ belgitā regionē illis ostendit. Itaq̄ si viarū ꝯgitudinē penses miraberis tācito mihi restitutas fuisse. si picula itineris cogites monstri sile est: eas me potuisse cōuenire. In altero igit guidonis diligētia. In altero celeritas ꝓmēdāda est: In vtroq̄ fides. Sz credo eloquētia q̄z bois adiumēto fuisse: q̄ mollire latronū feroces aios potuerit. multū q̄z sue vestes iuuerūt inopiā pferentes. Cātat enim vacu⁹ coꝛā latrone viatoꝛ: vt cūq̄ sit gras illi babeo q̄ tua mihi scripta reddidit: q̄q̄ oia q̄ i italia gerebant retulit. Idē faciet ad te reuersus q̄ q̄d renēses agant. q̄q̄d bauari: q̄q̄d australes: bobemi: saxones: poloni ex eo scies: imo z pruteno rū z lituanoꝛ act⁹ tibi exponet. Oꝛ si vacia noꝛbegia z ipaz barbaraz gentiū matrē. Scāciā insulā ex q̄ gotbi digressi vniuersā terrā inuasere: volueris nosce z q̄d illinc agat scire guidonē pcōtare. Nō maioꝛ illi rndēdi q̄ tibi querēdi laboꝛ erit.

Quis em facūdus ⁊ sciēs dicēdo laborat. Magna huⁱ⁹ est eloquētia: scīa maior
Nihil interrogabis ex eo frustra sic ē imbutⁱ⁹ pitusq; oim. Sūt pterea multe i eo ri-
me. Itaq; fluūt ex eo nouitates passiz ⁊ nō ḡrētib⁹ q̄z vltro se igerūt: B de guidōe
satis quē cū audies vl'āpli⁹ ex meis lris desiderab. Video ex tuis lris meas epl'as
in q̄b⁹ de fūmo pniariat⁹ officio reuerēdissimo cōi bero nr̄o collato ꝓgaudebā ad
te mime pueniſſe. Nā pla i illis tetigi ad q̄ nō rndes: sil' ⁊ tuas aliq̄s mihi scptas
arbitror q̄ man⁹ meas nō attigerūt: qz nō sūt oēs tabellariꝰ guidoni siles. Agnoui
te senas ituꝝ visuꝝq; phandi domū vtinā potuiſſez illic eē tecū dulcēq; patriā vi
sere ⁊ amicos veteres. O q̄les āplex⁹ ⁊ q̄ vba int̄ nos fuiſſent duz veter⁹ amicitie
mētio icidiſſet: ꝙ nō sūt hec fata nr̄a vt sil' possim⁹ viuere. Tu rāisiā arguis q̄ ti
bi nō multa largiē tibiq; nō arridet vti pleriſq; indocē ignauiſq; viris: ꝙ vide an
bñ facias. Mibiq; sepi⁹ hui⁹ dre quā fortunā dicim⁹ acta ꝓsideratī altioꝝ q̄dā co-
gitatio nata ē. vt illā nō cecā sicut poete finxerūt cē cēsebā: ꝙ admodū oculatā. Nā
q̄ aiūt eā iniquā rer⁹ hui⁹ seculi dispēsatricē: nō video ver⁹ eē: dicūt ei industrios
hoies pauptate ḡuari: ignaros aūt fortōe bñficio maxias opes possidē. Gz mi-
bi nō sic videt: ponāq; i te explū. Ego te vitioꝝ puto: nō dicā cosmo medico: sed
plurib⁹ regib⁹. Diuitie nāq; maxie sūt lege nature ꝓposita pauptas. Ego scio mi
ioh̄es: milto tibi pl⁹ videri. xxx. aureos q̄ alijs q̄busdā. xxx. milia. Fortuna igr̄ nō
iguara pditionis hūane: q̄s videt aptos modico viuē: nō curat in eos multa con
gerere: qz nō idigēt. At ignaui nisi pecunijs habūdēt: despectui fūt: abiecti: misē-
ri: q̄b⁹ cur vitupet fortuna subsidia pbēs baud scio: ꝙ cui becipe dica. Nēpe q̄ ea
meli⁹ multo me norit: q̄ nō mutaret cū opib⁹ creſi sciaz suā. Unū B addā tuiq;
iudiciū expetā. Cōis phoꝝ nr̄i fallor opinio ē: ai bona extra fortune ptātē existere
Quero ego an B elidi q̄pia rōe q̄at: si tuū acumē admoueri scio dices nō ē absq;
fortūe benignitate q̄sdā magna itellect⁹ luce vigere. Nā nisi talia sibi oꝝgana for-
tuna mistrasset ⁊ nisi bñ alit⁹ fuiſſz illis: q̄uis postea sepe iuuerit nūq; talis euasiſ
set. Sint ḡ pteri hoies docti si absq; magnis opib⁹ magnā sciaz fūt adepti. Nāq;
si e⁹ duob⁹ alter dūtaxat bñdū sit: nemo sapiēs doctrine diuitias aūponet. loc⁹ ē
B altioꝝ q̄ epl'aris breuitas q̄at āplecti: atq; idcirco taceo q̄uis teeū pol pauciſſi
mis op⁹ sit. Neo pterē mi ioh̄es nisi q̄ deo se dedit: ⁊ illo iactauit cogitat⁹ fuce q̄
mūdo fuiuit: quāti suis diuitijs bonoꝝb⁹ potētijsq; fruāt: sp tñ paupes sūt anxij:
timidi: miserijsq; ifinitē expositi. Delatoꝝ illū si fugitas ꝓbo laudoq;. Nā q̄d dē
tibi aut q̄d oponaē tibi ad lignā dolosaz: venenū aspidū sub labijs eoꝝ q̄ pñt oim
bñficioꝝ merita vno momēto extinguē. Inueniet ille tñ aliq̄n q̄ vicē reddat nec
scio an mitridat⁹ antidoto potit vti: q̄ n̄ solū puata negocia ꝙ etiā publica labefa
ctat. De pollitic⁹ aristotel⁹ iādiu tibi scpserā: ꝙ qz n̄ būisti lras. Sic res se hz. Volu
mē ē vsq; ad octauū libꝝ opletū. Itaq; magnū mihi mun⁹ erit si finē mihi trāsmi
seri. Deꝝ noretanū laudo q̄ rōanos calores ⁊ vtor⁹ ignes fugiēs florētiā petit:
q̄uis ⁊ vtor secuta fuerit. Res ei letifera ē i augusto si rome sis vtoꝝ opaz dare.
Ait ꝓpea bū fecerūt veles q̄ sacerdotū curiā illic collocarūt vtoꝝb⁹ ei carēt. Curiā
cesar⁹ quā vtoꝝati sequūt i septētrionē trāsferri parfuit. Caluū tā ꝓmēdo q̄uue-
nal' vsidiū si mechoꝝ notissim⁹ oli stulta maritali iā pꝛrigit oꝛa capistro. Sapiē
ti⁹ reuerēd⁹ pī cōtes nr̄ q̄ se religiōi dedit: vbi ⁊ sibi ⁊ deo fuiat(Nā cetera vana
sūt flura caduca)huic me cōmēdes volo: filq; richardo nr̄oꝝ ni fallor manu tua
epl'a scpta fuit. De nouitatib⁹ baꝝ ptiū nl'ē qđ scribā nisi duꝝ ludouic⁹ bauarie se-
nioꝝ quē filij⁹ carcerē piecit mortuo crudeli nato spauit se libeꝝ eē: ꝙ icidit man⁹
marchiōis alberti q̄ eū duri⁹ tenet. Nūc de sua liberatiōe tractāt: decēt nos bec ⁊
armāt ad patiaz: qñ tā insignes ꝓncipes ruere videm⁹ ⁊ nūc exiliū nūc carcēs exi-
lio peioꝝes pati. Null⁹ boiz stat⁹ firm⁹ ē: nēo sibi crastinū ꝓmittē pt. Quid nos
mꝛtē accusam⁹ q̄ nos mille picla subituros libat. Lōga dies lōgas miserias pit,
age igētes ḡtes reuerēdissimo dño meo adriēsi q̄ vt ais ob mei mēoriā te quiuio
excepit nā q̄uis sibi ex teipo charissim⁹ sis: facile tñ tibi do fidē meā ob cāz q̄z plu
sculū te amari. Sic ei ō sua erga me būanitate ꝓcepi dū rome foꝛē. Ex eo pcoꝝ sci-

scateri au suas lras pcepit z alt gte fuerit. Mā si aliqd mutādū eid ꝓpere fiet neqꝫ difficultas erit nec mora i me: ꝙ i cesari minor q̄ libenter tāto pri more gerit. Cōmenda me sibi z vde quantulus suꝫ. Reuerēdissimis vris meis tarētino z cumano. Credo et si taceā me cōmēdabis z q̄ noua scribo cōicabis. q̄uis qui moneti sunt apud vos q̄ more boim solū q̄ ꝓpe sūt z q̄ vel pdesse vl obesse pnt magnificāt. Egio salutes dicito qs nosti oportere: nā vet⁹ amicitia exticta nō ē: nec pōt extingui dū viuim⁹. Mouarien. antistitē puto repatriasse z eā ob rē nō sibi lras bonestem quē misit nō accepi. Nec latorē mōachū vsqꝫ vidi: q̄uis i curia sp fueri. Medicū illū nr̄m credo dietim fieri mediciorē donec vena incidat. Mira ē hec vinea q̄ tot flores facit z nūq̄ vuas. Julianū ne ꝑtereas quē in calce epl̄e pono vt magis me more incideat. Vale z scribe vt soles

Epistola.lxxxiij.

Cōsolat amicū sup fuga amasie.

Meas silui⁹ poeta dño Johāni frundi secretario insignis ciuitatis colonie S.p.d. Plura tibi ꝑ hos dies scripsi: si lras meas suscepisti let⁹ sum q̄ si secus accidit egrefero. Multa em̄ ferunt q̄ alienas man⁹ incidere noluisse: vteūq̄ sit pauca mō vt me recipias velim amico⁹ more q̄ tristia volēt z leta gaudēt q̄ amicis accidūt. Johes secretari⁹ nurēbergen. vir bon⁹ doctusq̄ z tui amantissim⁹ ad nos iā reuersus ē: aitq̄ te mestū reliq̄sse. Mā z capitolina clades te quedā affecerat. Nescio q̄d ex capitolio fugerit qđ aīm cōturbarit tuū. His retulit suo i recessu te adeo volētē fuisse vt ne verbū effari posses. Mō intelleri ego viruꝫ Dicebat em̄ i capitolio fuit. Illucebat iobes sepe delitias ibi habuit. Aufugerūt voluit: nō iueniunt. nimis pplexe locut⁹ est. Mō potui q̄d rei⁹ ēēt agnoscere solū te mestū pcepi nec ꝙ solationē recipe velle. Mi iobes ego te viꝫ eē noui vbi iam mutat⁹ es: q̄d ē qđ te q̄at sic alienare. Viri ē sic suas rōnes q̄stituere vt nihil noui possit accidē. Diaduertēda sūt oia futura z ꝓparād⁹ est anim⁹ ad ea ferēda si accidāt mala. Mā q̄ puisa sunt min⁹ ferūt iacula. Si amicus mortu⁹ est moritu⁹q̄ scire debebas. Si pdite opes sūt: sciēdū erat ꝙ fortune bona ad nutū fortune ponēda fore. Si amica recessit: ꝙsiderāda fuit instabilitas mulieꝝ q̄rū volūtas i horas mutat. Nihil incerti⁹ aio femineo. Null⁹ amor femie diu durat. Fallax ē aial mulier: variū: crudele: absq̄ fide: plenū dolis. Verū cū oib⁹ infideles sūt femine: sentibus qđē infidelissime sūt. Tu mi iobānes in vespeꝝ mecū pgis: nihil est qđ vel tibi vel mihi cū feminis cōueniat. veri sui sum⁹ z fabule Nulla nos sequit nisi q̄stus cā absit boc maledictū a nobis gen⁹ qđ z bursaꝫ exhaurit z aiaꝫ occidit. Sepe mihi iobānes si abijt femia nō te Jesit ꝙ aliū lesura recessit. Gaude q̄ fugit. Ego bec dico q̄ mihi sic videt dictū iobis nurēbergiudicare. nescio an vet⁹ sit: si sit aliud teipm cura. Nihil ē tam acerbū qđ tēpus nō mitigat. Cōsule tibi mi iobes z merorē pone. Mā q̄ tristat ob rē pditā seipm cruciat: z tñ qđ pdidit nō recupat: z vt tusti dicūt. Centū libre mestitie vnciā debiti nō eroluūt. Vale.

Epistola.lxxxiiij.

Et si se indignū laudis dicat ꝓficeri tñ ex laude iocundari.

Meas silui⁹ poeta dño iobāni scāndel singulari astronomo viroq̄ ꝓbatissimo. S.p.d. Reuersus nunc ad cesarē insignis miles ꝓcopi⁹ de rabenstein tui meiq̄ amantissim⁹ retulit qđ mihi sūme voluptati fuit me tibi dilectū eē measq̄ lras quas sepe ad amicos scribo tuo iudicio admodū cōmēdari: vtrunq̄ apud me mirū est. Quid em̄ in me est quod a te viro laudatissimo diligi debeat. Quid rursuꝫ epl̄e mee in se habēt qđ laude dignū videat. Nihil ego vnq̄ erga te boni opatus suꝫ. Mores mei cōes sunt: vno vt vulgus boim facit: nulla singularitas i me est: nulla ꝓstantia: nulla virtus q̄ nō alijs cōis sit. Epl̄e mee plane sunt aptū stilū bñt: currenti calamo picti sūt. nihil bis cōmissū est qđ in hmonē vulgari non cadat. Non est in illis ornatus non lepos: non grauitas. Rude sunt z soluꝫ animi mei indices. Cur ergo vel me colas vel illas magnifacias non scio: nisi q̄ homines sūt quidā tanta bonitate ꝓditi vt omnia cōmendent. E cōtra q̄ꝫ malicis

tanta quo vndā est: vt oia q̄ vident queq; audiūt vituperēt. Tu inter primos numerari vis z sapis certe: q̄ laudādo potiꝰ q̄ vituperādo vis excedere. Verus tua laus quā mihi ascribis z si meritū excedit meū: mihi tñ tribuenda est. Quis enī non potiꝰ indignā laudē q̄ indignū vituperiū ferat. Et qz laus ea demū dulcis ē que a laudato viro p̄cedit magno me munere donatū arbitror dum tuis me vbis extolli audio. Sumꝰ enī oēs cupidi laudis z vt cicero dicit optimꝰ q̄sq; cupiditate gloriē trāgit. Lenicul⁹ ille demoscenes etiā susurro mulierculę aquā ferenti oblectari se dicebat dū audiret se trāseūte hic est ille demoscenes q̄ z senatū z theatrū sue oīo nis vi moderat. Dolector q̄ z ego dū me tuis vbis p̄mēdari capio. Cuius nō suz is quę ru iudicas. Plerisq; b vituperet velletq; potiꝰ p̄tēni q̄ laudari. Verū ego has laudes tuas nō ad iactātiā qz mihi suz p̄scius: s ad incrementa vtutū recipio daturus opaz vt talis sim q̄lē me p̄dicas: ne fama quā de me vulgo p̄bes omnino sit irrita. Plura in hāc sniam dicere possez: s absit b loco disputatio: faceſſant argumēta. Agamꝰ inuicē vt amicoꝝ ē. Nūq; ego te vidi neq; tu me vti arbitror vidisti: s tua fama faciat vt te vnice obseruē. Ma seculi nr̄i p̄cipuū decus cēseri: q̄ z sydera cursus z futuras tēpestates z pestes z steriles z ferriles annos vnicꝰ vere p̄dicere nouit. Hinc te amo colo obseruo sumq; tuꝰ. Mā virtꝰ hmōi ē vt z q̄s nūq; videmꝰ amare nos faciat. Hinc veteres illos fabios scipiones fabricios coꝝ canos ceteroſq; vtute p̄stantes q̄ multā nos seculis vitā exuerūt etiā mortuos diligimꝰ Sicut fundatores nr̄e fidei vel aplos vel martyres singulari deuotione z affectu veneramur. Virtus nāq; sui natura amabilis ē. vicii vo odibile. Tu q̄ vir p̄stantissime iure a me ameris: q̄ tua singulari ac p̄stanti vtute nr̄m ornas seculuz. Me cur tu diligas nō scio: vt tñ diligē nō cesses oro z obsecro. Magnifacio nāq; tuuz amorē z ornari me tua dilectione nō ambigo. Perseuera igit̄ naetsi nō suz quem reris is tñ sum q̄ diligentes me reciproce diligo totisq; vinb⁹ amo. Vale.

Refert grates de biblia cōparata. Epistola.lxxxv.

Meas siluiꝰ poeta: Impialisq; secretariꝰ dño iohāni tuskoni viro p̄stanti S.p.d. Procopius eques bohemus cui de rabenstain cognomen est: vir singularis modestie biblią quā ex te cōcupiui ad me detulit. Ago tibi gras ingentes: volumen nāq; id est qđ arcūferri cōmode possit. Preciuz vo minꝰ fuit q̄ tanta scripta merereris. Fecisti vt amicū decet. Rem meā quasi tuam curasti. Pecuniā ego statim procopio numerauī qui eā tibi restituet. Nihil plus quod i hac re dicere sit necessariū. Inter amicos nāq; p̄hibita est vbositas. Tu scis qui sim. Si quid est qđ me velis iubere potes: nūq; tuis optatib⁹ me repugnante inuenies. Vidi quā scripsisti cācellario cedulā in rebuspublicis. Is nūc abest i sueuiam missus. Summā scriptoꝝ tuoꝝ quatenus opus fuit regie maiestati exposui. Sed nihil ad rem qđ mihi placeat rōsum est. Ego suadeo vt sibi q̄sq; cōsulat. Meminem tñ p̄secutio cuius maxima ex recto fidei tramite depellat. Venceslaū nr̄m si qñ vides meis verbis saluū iubeto: vicatoq; nullū sacerdotiū tanti eē vt calamū sumere dedigneť. Vale z me vt soles ama.

Suadet pacē particularē vbi vniuersalis hui nō pōt z p̄hibet mendacijs vti. Epistola.lxxxvj.

Meas siluius poeta magnifico z generoso viro caspari schlick impiali cācellario. S.p.d. Leonardo eqti nobili q̄ in saronia missus est verbosas literas cōmendauī: ex itinere vt tue magnificētie trāsmitterer: tuncq; singula scripta digna recēsui: siue rēpublicā siue p̄uatā tuā p̄cernerēt. Spero illas i manus tuas delatum iri nisi iam delate fuerint. Nō igit̄ que tūc scripsi hoc loco repetā ne sim verbosior: ne dicā tedioſior. Post hec duz essez i aula regia casu: cōperi franciscum strasoldiū insignē equitē tuiq; obseruantissimuz. Percōtatus sum ex eo quid cū pancratio gestū esset. Is ait ventuꝝ se ad me relaturūq; oia ex ordine

Sic actū est. Cōuenit me homo in cācellaria legationēq; suā ⁊ pancratij rnsionē exposuit: nec cōtentus his vt est vir diligēs ⁊ amicꝰ amica suscepto calamo lras oim rerū indices ad te referendas dictauit: mihiq; tradidit: quas cū pñtibus trās mitto. Nec plura in hoc dico: qz ex frācisco plenissimā instructionē recipies. Solū cōsulo vt q̄ pacis sūt amplectaris ⁊ cōsideres neḡtiā tpis. Nō em̄ vt volumꝰ ⁊ vt possumꝰ viuēdū ē. Coaptāda est tpi vita nra. Mihi ex integro nō videt būgaria nris tpibꝰ pacē babitura. Qz si q̄ via est vt p̄uatim sit pax in bonis tuis id pbo: pmēdo: suadeo. Tabellariꝰ q̄ ex būgaria venit ait. In festo diui nicolai quē tū regni apud albā regalē esse babendū venturūq; illuc polonie regē vt est boim audacia confirmauit. Mira res si tanto tpe vel moꝛe vel vita vniꝰ bois ignoꝛari pōt. Quibus dā mentiri vtile est dū se sic eraltāt. Florentinoꝝ puerbiū est dū bella vigent vtendū esse mēdacijs. Dō palatinꝰ noster nō negligit. Sz sūt oēs pusillanimes vicioſi pfidi sceleſti q̄ mēdacio se potiꝰ q̄ veritate defendūt. Socrates in iudicio reꝰ moꝛi potiꝰ voluit q̄ falsitatē plena eschinis oꝛone liberari. Abiecte cōditionis est bō q̄ ne q̄d dignitatis vel foꝛtunarū amittat ad mēdacia pfugit. Vir foꝛtis ⁊ bonꝰ nūq; timet dicē fateriq; verū. Sz mitto ista. Giuliana nra in iudicio ē cōtra bartholomeū veroñ. cuiꝰ cā plurimū vocallat. Et si refutato impiali iudicio austrie tribunal nacta sit: qđ foꝛtitan sibi in dānū verget. Cōfessa iā est bona se plīma q̄ fuerūt dñi. B. obtinuisse. cuius illa ex mariti succeſſione ad se veniſſe cōtenderit. Ego sibi cōpatior quā video vndiq; spoliari. Sz magḡ bartholomeo faueo quē suā amittere pecuniā iniquū esset: cuiq; nibil omnino est ⁊ foꝛoꝛē habet; annis nubilē: ⁊ foꝛma pulcbrā. Judiciū crastina die babendū est. Ego multū boꝛtatus sum ad cōcoꝛdiā vt femina inclinaret ꝙ duꝛioꝛ est adamāte. Credo spem victoꝛie sibi datā esse. ꝙ faciat coacta qđ volūtarie recusauit. Alia nūc scribenda nō occurrūt. Recōmēdo me tue magnificentie tuisq; collegis. Jussibꝰ tuis obedire paratus. Ex wienna.

Delphin regis frācie filiꝰ alsatiā obsedit suitenses apud basileā miserabili clade ꝓstrauit.

Epistola. lxxxvij.

Meas silnꝰ poeta. S. p. d. dño iobi gers regio ꝓbonotario viro pstanti ⁊ amici amico. Scio te oprare lras meas: vt q̄d rerū agamꝰ noscas. Est ei bumanꝰ aīus sp nouitatū cupidus. Ego aūt scripsissē tib i tā diu si certos habuissem nūcios. Sz cū aliq̄ a te veniūt q̄ de industria me fugiunt ne fastidiis lraꝝ onerenḳ meaꝝ: vt sūt bodie boies ad cōplacēdū tardiusculi. Sz decreui bas lras foꝛtune cōmittē: vt si possint te adeāt: teq; nouarū q̄ nūc maxime sūt efficiāt certioꝛē. Credo te volucri fama pcepisse gallicoꝝ aduentū. Sz accipe nunc ex me certitudinē ⁊ qđ tibi scribo tāq; euāgeliū potes referre. Si mō id affirmatū i mea inuenies epla. Venit p bos dies ludouicꝰ delphinꝰ wiēnen. ac pmogenitꝰ regis frācie cū magno exercitu infra limites imperij: Opidūq; obsidione cinxit: cui nomē est mons belligardi: qđ ab imperio cemites de wirtenberg babent in feudū. Jbi cū aliq̄diu delphinꝰ maneret: cū castellanis tandē cōuenit: vt sibi ad certū tēpus opidū traderet: quo lapso id libere reſtitueret. Maz aliē vi deuerat expugnare vt locū biet in q̄ moꝛari posset. qz nō decebat regis filiū i cāpis degere absq; tecto Postq; delphinꝰ biligardi potitꝰ est famā vndiq; sui aduētus publicauit: ꝙ ñ vno mō apud oēs. Apud aliq̄s nāq; se in auxiliū nobilitat; venisse pdicabat tāq; i germania p cōitates ect oppreſſa. Apud alios bo vocatū se dicebat p romanoꝝ regē Jn suitēses. Nōnullis aūt se velle vēdicare iura domꝰ frācie asseuerabat: q̄ vicq; ad rbenū ptendi dicebat. Ex bac cā vrbē argentinā obsessuꝝ se affirmabat. Dicebat eū etia ⁊ ꝓt ducē sigismūdum se venisse. Et bas rumoꝛes vbiq; publicari studebat nō q̄ ita eēt: sed q̄ fauoꝛē ob eā cām sese putabat babituꝝ. Huz bec fama sic pcurrit: Nobiles alsatie q̄b⁹ grauioꝛ videt suitensiū dñatus: oꝛatoꝛes ad delphinū mittunt: eūq; rogant vt ꝑsidia cōtra suitēses ꝓbeat. De delphini exercitu varia dicta sunt. qui maioꝛa sequunt. xx. milia boim in eius comitatu fantur baberi.

Qui minora probāt. v. ꝛ. xx. milia. Medij vel. xxx. vel. vj. ꝛ. xxx. milia censent eē. Concordatū inter delphinū ꝛ alsatienſ. v. ꝛ. xx. milia hoim ex ſuo exercitu p hanc hyemē in opidis alſatie recipi debere. Ipſeq; delphin⁹ ꝛ thuricenſ. ꝛ alijs obſeſſis ferre opē ꝓmittūt. Veniebāt iam delphini gentes q̄ vulgo vocanť armeniaci in ſubſidiū cuiuſdā caſtelli qđ ſuitenſes ꝓpe baſileā obſidebāt. Suitenſes vt hoc ſenſerūt: nō expectatis hoſtib⁹ ad via pgunt ꝓmaſcq; armeniacoꝝ turmas inuadunt ſtragem dant plurimoſq; neci ꝑbent armeniaci retro pedetentim fugientes ad maiorē exercitū ſe recipiunt. Illi ſanguinis cupidi ꝛ auidi victorie: dum gloriam q̄rūt ꝓpriā: ſaluté amittūt. Ventū erat ad hoſpitale ſancti iacobi qđ vix quatuor ſtadijs a baſilea diſtat. Ibi vniuerſa multitudo armeniacoꝝ in ſuite ñ. irruit non nullis añ portas baſilien. poſitis: q̄ exītes obſeruarēt cederēq;. Cōmittť atror ꝛ miſerabile ꝓliū: cecidūtq; ex vtraq; ꝑte cēplimi. Horrēdū auditu eſt. Euellebāt ſanguiū ſolentos ex corporib⁹ ſuis ſagittas ſuitenſ. ac trūcatis manib⁹ in hoſtes irruerūt: nec prius a iam exalabāt q̄ occiſorē ipſi occidiſſent. Quidā baſtis cōfoſſi ꝛ onuſti telis inť armeniacos currētes necē ſuā vindicabāt. Erāt quatuor armeniaci q̄ ſuitenſ. vnū inſequebanť. Jāq; illi telū ꝓfoſſum ſtrauerāt ꝛ ſupra corpus craſſabanť: tū eius comes arrepta bipēnī i q̄tuor illos ferť. Ex q̄b⁹ duos obtruncauit. Illos vo in fugā vertit ac deinde ſemianimū corp⁹ ſup būeris recepit ꝛ inuitis hoſtib⁹ portauit ad ſuos. Erat retro ſuitenſ. murus q̄dā orti ſancti iacobi q̄ illi ſe tutos ab vna ꝑte relinquanť ſolūq; in fronte pugnabāt. Sz theutonici q̄ cū armenicis erāt intrātes ortū: murū pfodiūt: ſuitenſ. q; a tergo ferūt q̄ res magna cā ruine ſuitenſiū fuit. Pugnaťtum ante tū retro. Jā viro vir imminet nec iam eminꝰ ſ cominus ferrū ſtringiť. Suitenſ. quaſi leones p ocīm exercitū inuictores vaganť cedunt ſternūtq; oia: vt qui iā nō in ſpem victorie: ſ in mortē vltionē ſe pugnare ſciunt. ꝓliū a pncipio diei vſq; in finē tractū eſt. Ad extremū nō victi ſuitenſ. ſed vincendo fatigati inter ingētes hoſtiū cateruas cecidēr. Victoria lugubris atq; cruentiſſima armeniacoꝝ fuit: cāpuſq; liber eis mānſit nō virtute ſed multitudine ſupantib⁹. Ex ſuitenſib⁹ q̄ plures occidiſſe iurāt q̄tuor milia: q̄ min⁹ mille ꝛ q̄ngētos viros cecidiſſe aiunt. Ex armeniacis dicūt aliq; plures deſideratos eſſe q̄ ex ſuitenſib⁹ magna cedes equoꝝ fuit. Plures theutones ꝙū vlciſci ſuitenſ. volūt vitā amiſerūt. Suitenſ. aūt nulla res magꝭ extinxit q̄ magnanimitas ſiue illa temeritas fuit. Mā dū hoſtes paruipendūt eo deducti ſūt vt exire nō potuere. Qui ſapit nec nimis timet hoſtes nec cōtēnit nimis. Dū hec agunť rex romanoꝝ oratores ad delphinū mittit eꝝ auguſtenſem ꝛ iohēm de aich doctorē: nonnulloſq; milites pſcrutatū: q̄d cauſe ſit q̄ imperiū cū exercitu ſit ingreſſus. Redeūt oratores ꝛ cū his delphin⁹ ſuos ad regē feſtinat q̄nq; viros pſtātes. Interim ex ꝑte cōcilij baſilienſis cardinales duo arelatenſis ꝛ ſci calixti pluresq; alij doctores delphinū adeūt. ꝛ cū his ciues baſilien. deꝑcanť q̄ ne vel ꝙcilio vel ciuitati noceat. Ijs rurſus ſuos baſileā cū his nūcios mittit: q̄ adhuc ibi ſūt: hortaťq; diuerſos ꝙcordie tractatus. Mā ꝛ oratores pape felicis ac ducis ſabaudie totiuſq; ſuitenſiū factionis illic ſuenerūt. Rumor ē potiſſime vrbē baſilien. tāq; regni frācie ſibi reſtitui. quod ſi fiat magna ꝓuilegia illi ciuitati pollicēť. Oratores aūt delphini q̄ hī ſunt: aiunt delphinū vocatu regis ꝺ ſuitenſ. veniſſe: dicūtq; ſe iā ſtrauiſſe magnā ūmiꝝ manū ſuaq; ope remotā ex thurego obſidionē. Petūtq; firmari pacta cū nobilib⁹ alſatie ꝓcuſſa: ſtationeſq; in hāc hyemē exigūt. q̄ ſibi ſi negēt: nō poſſe ſe dicūt abſtinere q̄n noceāt. Habēt iā lauffenburg ſeegingen ꝛ alia q̄dā opida: ſ illa nō ſufficere ꝓdicāt. Baſilienſ. ꝛ friburgēſ volunt adiungi. Exinde ſigiſmundi auſtrie ducē ad cōſummandū matrimoniū cū filia regis frācie delphinīq; ſororē trāſmitti q̄rūt. Nihil adhuc rñſi ē datū. Ciuitates ꝛ ꝓcipes nō ꝓſultādi ſunt. Faxit de⁹ vt finis ſit bon⁹. Mā murē in pera nutrire q̄ tutū ſit ꝓuerbiū docet. Anguis torpētē frigore hermacīi domi ſuſcepit: q̄ calefact⁹ exterſis pēnis anguē domo pepulit. Diſcēat nr̄i ꝓncipes vt ꝓſulti faciāt: ne poſt factū dicē habeāt: nō putauim⁹. Habes

ex me vir phatissime qđ i reb armeniacoꝝ gerat. In factis ecclie nulla adhuc ē recepta ꝯclusio. Sūt ħ ḡtuor electores: moguntin: triuerēsis: duꝝ saxonie ⁊ marchio brādeburgensis. Palatin' ꝓpter armeniacos indultū bz ne veniat tueaꝝ ꝙ patriā. Colonien̄sis archiep̄s in obsidione suſatēsiū occupat' venire ducusq; nō potuit: sed nunc p oratores regis factis indutiis vēturus dr. Sūt ħ ambaꝝ ptiuz oratores ⁊ qđq; suaz rē tuet. Ep̄s virdun. ex pte ducis burgundie huc venit: magnopeꝝ suadē nitit vt maiestas regia cū tota natiōe p papa eugenio se declaret qđ bodie coꝛā toto cetu magnā oꝛionē habuit. Hec sūt q nūc scribere possuz. Tu vale cū cōsorte tua magis bona ꝙ fortasse prudente: qz inē feminas nō solet regnare prudentia. Itez vale ⁊ me ama. Ex nurēberga anno. M.cccc.xliij.

Mori ⁊ si oibus formidabile sit omnibus tamen neceſſe est.

Epistola.lxxxviij.

Meas silui' poeta. S.p.d. dño iobāni gers regio ptbonotario. Dedi ad te lras ex nurēberga scripsiq; tibi armeniacoꝝ aduentū credēs tibi cōplacuisse. Nā ⁊ sic mihi abs te dum discēdisti pcepas. Nunc autē rursus hoc inueni nescio quare moleste tulisti qđ in epla calce scriptū erat: cōtboꝛalē tuaz vt iuberes saluere: adiunctis verbis qbus eā phoꝛem ꝙ sapientē videbar sensisse. Hoc vt accepi tu egretulisti: nescio an credā is qui mihi hec insinuarūt. Nā hoc nō uiēne sed inē uiennā ⁊ nouācuitatē at inē equitandū mihi relatū ē. qđ si uiē ne id cōtigisset: verbis potiꝰ qđ lris apud te purgassem. Utcūq; est mihi nō fit verisimile te viꝝ etate matuꝝ ⁊ moribus cōꝓbatū: vba q nunc attigi nō bono aio tulisse. Nā qđ ego dixi: laudaui pbitatē diminui sapiam. Scio qz nō ignoras ecclesiasticis vba. Uiꝝ de mille vnū repi mulierē er oibus nō inueni. Sed quid ego de mulieribꝰ cū ⁊ viris laus sit pbioꝛē esse ꝙ sapiētē. nāq; sicut ad chozinthios inqt paulus. Stultā facit deus sapiam hui' mūdi. Ac iō in euāgelio dñs. Nisi cōuersi fueritis inqt ⁊ efficiamini sicut pueri nō intrabit regnū celoꝝ. Nō em sapiētia hui' mūdi ħ coꝛ simplex ⁊ mentē purā diligit dñs. Et his totib' pollere cōiugē tuā scripsi: Nō em eā comeliā gracchoꝝ matre oratrice dixi: aut calphurniā i causis patrocinantē sed talē pdicaui quā deus ipse nō aspnareꝰ: ⁊ qđ stulta hui' mūdi delegit ⁊ sapientiā pdidit sapientū. Sed dixerit aliqs fortasse de vꝛoꝛibꝰ qlescūq; fuerint tacendū ē: Hoc si apud vos moꝛis est: fateoꝛ me vde ꝓsuetudinis inscium peccasse: vaudāq; errantī veniā ē. Nā ⁊ paul' veniā meruit ecclīam dei pseqns qđ se benefacē credidit. Pulci aūt quos legi plures solēt ad amicos scribētes multa de cōiugib' scribere: lege hieronymū: ciceronē: senecā: ouidiū de tristib'. Multa ibi de alienis vꝛoꝛibꝰ etiā cū gra maritoꝝ scripta repies. Adducerem plura in hāc effectū. Sed nequeo arbitrari te virū: tum doctū tum pudentē animū induxisse vt ista pensites: silq; pestis q apud nos acerbe crassat facit: vt magis de mō moriēdi cogitē ꝙ vt epl'as dictare curē. Nāq; cum audio nunc illū nūc istū efferri tradiq; sacerdotibus. Deus tu inq; enea nec tu scis qñ certatoꝛ assit q te ad tribunal vocet. vbi nec aduocato nec ꝓcuratoꝛe tueri te possis ħ tua te opa iudicabūt. Terribilis est equidē mi iohes huiusce rei recordatio. Debem' tñ gras agē creatoꝛi qui nos vocatis plurib' aliis ꝓmonet: nec erga nos facit vt ad thessalonicēn. scribit paulus q ventuꝝ dñm sicut fur in nocte affirmat. Sz vtiq; nobiscū illa clemētia de qua in apocalipsi meminit iohannes. Ecce ego sto ante ostium ⁊ pulso: si qs audierit vocē meaz ⁊ aperuerit ianuas introibo ad illuz ⁊ cenabo cū eo ⁊ ille mecuz: vtinaz deus adapiat oculos nr̄os ⁊ det nobis huius seculi blādimēta: illecebraſq; cōtemnere ⁊ ad phiam puenire p quaz dicamus cuz paulo cupio dissolui ⁊ cē cuz xp̄o. Mira res vt homines potius in hac vita būt eo difficilius egrediunt. Durus fortasse ħ sermo videbit: ħ audi ⁊ cognosce me vera dixisse. Quis est obsecro q misere viuit nisi q peccat est deditus. Hec inia est theologoꝝ ⁊ phoꝝ. Nā cicero in paradoxis hoc ait: oēm malū seruū: ⁊ aplis quoq; peccati seruis peccatoꝝ ac serui peccati. Di sunt qui egerrime moꝛiuntur. Iam sem-

q̄ in pecc̄a vellēt ꝓuolui. Et bi nō pcā dimittūt: ꝫ a peccā dimittunt q̄n mors adest. Nos igr̄ si sapem⁹ recōciliarem⁹ nos creatori nro q̄ nob vitā dedit: illāq; si bi q̄ncūq; reposcēt libēti aīo reddēm⁹: ꝫ tenet nos cecitas pcōr q̄ obuelauit oculos mentⁱ nr̄e. De⁹ nr̄i misereat⁹ r extēdat erga nos pietatē suā dr̄q; nobis aim vt q̄ncūq; nos vocet ꝓmpti sum⁹ r bilares. Māq; siue spōte siue iuite: moriendū est tñ. Nec nos mors ꝓteribit q̄ priscos reges atq; cesares nō ꝓterijt q̄ necessi creatori oim dr̄o postq̄ humanitatē induit parcē voluit. Oia nata occidūt r orta senescūt: stat sua cuiq; dies breue r irrecupabile tps. Memo nat⁹ē cui nō sit moriēdū. Nos igr̄ ad hāc accingam⁹ mortē vt cū venerit tāta min⁹ acerba sit q̄ntomagis pcogitata. Mors q̄dē nō mala est: ꝫ finis poti⁹ teterrimi carceris. bis q̄ bene moriūt: hinc celestis vox audita iobi. Beati mortui q̄ in dño moriūt. Utinā de⁹ q̄ quos vult eligit r q̄s vult reprobat: bis nos iūgat cū fati dies affuerit vtinā cor meū ad hec q̄ scribo sese disponat: vtinā nō alia iueniat mētis cogitatio quam signat barūdo. Fateor me multa scribere i bonū q̄ nō operor: ꝫ in oibus misereat⁹ mibi dñs q̄ mūdū pōt de imūdo facere. Tu vale mei memor r amator vt solebas

Spōdet ꝓmouere cām quoad se vires sue extendunt.

Epistola.lxxxix.

Meas silui⁹ poeta. S.p.d. iobi frund secretario ciuitat⁹ colonien̄sis. Fuit apud me tuus familiaris q̄ bolladrinor negociū mult⁹ mibi verbis cōmē dauit. Ego vt tuz tuus cupio q̄ tibi reb⁹ in oibus morē gerē cepi curas admouere nitiq; vt ad metā qō optabas duceret. Sz inueni ꝓmo in limine magnas difficultates: q̄s cū vellē amouē plurior offendi. Nō possuz scribere q̄d impedimēti fuerit. si vnq; te videro plan⁹ oia dicā. Satⁱ ē tibi qō i mediatoris locū vltra tractatoris nō suz visus ydone⁹. Mūcius ipe tibi pla dicet. Ego nibil magis cupio q̄ tuis optatib⁹ satisfacē. Sz tua humanitas nō exigat plusq; pstare queā. Re mini mā de cōmissione cause tuor amicor impetrauī facile: sum enī bō ad pauca nat⁹ r i minimis reb⁹ benignos pncipes inuenio: si q̄d pōderis bñe videt i alias man⁹ trāsferr̄. De rebus būgarie puto te iā audiuisse ladislaū regē cum voto totius regni postulari. Credo te etiā audiuisse me romā ꝓfectū: mirariq; idcirco. Sz scis parēdū ee pncipibus aut cedēdū cure. Memo vt vult apud pncipes viuit. Mā capta sum⁹ r fortasse iumēta: q̄ alienū panē mordem⁹. Viuūt oēs infelicat q̄ orbē incolūt: nulli⁹ tñ vita miserior est: q̄q; eor q̄ ad alienū comedūt appetitū ad alienā sitim bibūt r ad alienū somnū dormiūt. Hac de re scripsi nup epla3 admodū longā. Ideo nūc b̄ ptereo. Meus ritus ad vrbē bonestā ob cām fuit. ꝓpē vnionē. M. r ꝓpē illa q̄ nurēberge ꝓdusa fuer̄t. Quid aūt reportauerim frāckfurdie videbit: q̄uis r ipa taciturnitas indicat q̄d allatū sit. Nūc in franckfurdia res transigent̄ Ego nibil magis vereor q̄ nationis diuisionē. Valde nāq; turpe est ne dicā mutile germanos q̄ diuisa3 eccliam iā q̄nq; annis vnire satagebāt: in se tandē reddi diuisos. Mea opinio fert tanti pōderis tanticq; nois ee germaniā: vt in quācūq; p̄tem reliquā xpianitatis portionē ad se trabat: dūmodo integra sit. Nō dicā plura tu me cōmendatū fac reuerēdissimo dño meo archipsuli colonien̄. cuiusq; germano dño traiectēsi antistiti. Et qr te audiunt vnū ex me dicito: mibi adhuc nibil videri vtilius ad pacē ecclie resartiendam r auctoritatē ecclie cōseruandā. q̄ via illā tueri q̄ nurēberge fuit apta: si modo iterq; possit haberi: firmarē b̄ multis rōnibus si cora eēm: ꝫ absentē me nō decet nec expedit oia cōmittē calamo. Vale.

Epistola.xc.

Refert grates de muneribⁱ oblatis.

Meas silui⁹ poeta dño iobi tuschoni ciui pragen̄. r amico ꝓbato. S.p.d. Munera tua q̄ nup ad me trāsmisisti: suscepi libent̄. tum ꝓpter rē q̄ mibi iocūda fuit: tum ꝓpter mittentē cuius memoria sp beret mētⁱ mee: non sine leticia singulari. Tum denicq; q illor portator bonestus adolescens maior corpore q̄ etate pliberalis mibi visus est r dign⁹ q̄ regi seruiret quēadmodū postea

factū est. Mā z ad regiā cācellariā susceptus ē. In quo loco si psteuerauerit vti spero: dabit in virū surget. Ego illi qz virtute ꝓditus ē: z tu eū mihi cōmēdasti nūqz vero vita comite: ꝙ in me li qđ est artis: si qđ eloquij: si qđ industrie totū sibi coica bo: qz nō suz auarus hmōi rez. Nec vt pecuniosic z scie cōseruatrix ē auaricia: ꝙ q ſas suas magis absondit: is eas magis admbilat: q vicio studui sp carere. Nec plus in secreto tenui qz in publico. Idqz facia qđ spūs bos reget artus. Atqz de hoc sat frāciscus vir mitis nullicz noxius sz oibus qđ pōt frugi bohemiā repetit Credo in patria ꝓtētari modico: qz multo inter gētes exteras vult: z fortasse plꝰ sibi pragēsis ceruisia placet qz vinū wiēnēse. Habet eīm magnā vim ad retinēdos boies natale solū. Verū cū mōtiū accole lacte tm̄ nutriti z aqua: nesciāt alibi viuere qz inter oues z boues cū qbus sūt nati. Frācisci mirari nō debem⁹: si natus in patria nobili bohemoz solo feraci z oim bonoz copiā suppeditanti ad suos reuerti vult: z illi terre q dedit corpꝰ reddē. Quis eīm nō mollius atqz suauiꝰ iacere boim corpa pꝰ morte arbitret in humo natiua qz in aliena. Laudo ego franciscuz z mihi si par cōditio foret: esset nō impar voluntas. Is ad te venit bonitatez viri tibi cōmēdo: būanū ē boiez bōi auxilio eē. De biblia emēda hoc est desideriū meū Si papiria est octo florenos dabo. Si est i pgameno duplū videto tm̄ vt correcta sit z digna pcio. De libris alijs alio tpe tibi scribam. wenceslaū nrm si vncz vides meis verbis saluū dicito: cui facilius erat in ocio qtuoz mihi ꝛba scripsisse qz me in negocio verbosas epłas destinare. Sz do veniā hominī si scriptura iā odit in q vitā pfūpsit. Delle ipm mei causa repetere curiā vt esset mihi cū quo nonūqz miserias spuerē: sibi tm̄ nō audeo pſuadē: sz puto eū viā optimā delegisse. q nō possit ab eo meternū auferri. Vale meqz vti pfecisti dilige qđ mutuū est. Ex wiena.

Epistola.xcj.

Cōmēdat vitā aggrestem z cōmoda ruris.

Meas siluius poeta. S.p.d. Johi luterbach sacerdoti z viro probissimo amicoqz optimo. Credo te qđ agā z vbi sum breuiter edoceberis. Eram⁹ nup in curia cesaris apud viduā quandā sermonis gnaram italicā: Mā z in domo illorū de scala seruiuerat duz ꝛguncula fuit. Hic primū mango q ministrabat equis egrotare cepit ac septima die decessit e vita. Moxqz alius ex familia vir robustꝰ epidimiā pfessus est sepperi. cuius morbi tāta vis fuit vt eū triduo interfecerit Exinde mor hospita volere caput z ancilla febricitare ceperūt. Germanꝰ qz magnifici dñi caspar cācellarij ꝛtigine patiebat pauē atqz de fuga oēs cogitare cepimus. Accessit cā celiarius regē licentiāqz fugiēdi mortiferā luem suscepit. Atqz sicut hodie sunt octo dies huc puenimus: sumus hic in plebe reuerēdi patris dñi electi frisingen. opidū notū tibi arbitroz prug nomine: inter duas aquas muram atqz murzam que hic ante opidū copulant z vnū facientes flumen: in sauum ferunt. Hic nundine sunt que per octauā diui martini solent perdurare. Ego remissis oibus curis: nunc merces que vndiqz huc afferunt contēploz: nunc in agros egredioz montesqz apricos z siluarū latibula ac lucidas fluminis limpbas: non absqz singulari mentis oblectatione intueoz. Habes nunc z vbi locoz vegam z quid rerū agam. Nunc illud te volo scire: beatum mihi videri qui vitam ab negocijs pcul publicis sibi delegit: sicut prisca gens mortaliū consuevit. Quis eīm non felicē illum dicat: qui nullo fenore aut ere alieno obligatus paterna rura suis bobus exercet. Iudi qz beatus sit. Nempe non truci ercitat dassico quo bellum petere ac pugnā inbeat inire. Non borret iratū mare forez vitat z litigantiū iurgia Non visitat superbia diuitū atria. Non fastidiosis curialibus est supplex. Sz aut altas populos adultis vicū ꝓaginibus maritat aut in secreta reductaqz valle errantes boues z armenta pascentia pspectat. Interdū ramos inutiles falce re-

secat: at felitiores inserit: Interdū mella que pssit: puris recondit amphoris: aut oues tondet lanasq; recipit. At cū autūnus decoq; caput mitib⁹ pomis p agros extulit: magno afficit gaudio: pira ex arboribus decerpes quas sua manu inseruit. Interdū & purpureas vuas colligit & aut suspendit in vsuz hyemis aut mustuz exprimit. Libet illi iacē mō sub antiq; ilice: mō i tenace gramine: Labunt aq; ex altis rupib⁹. Querunt aues in siluis. Obstrepūt fontes manātib⁹ limphis: somnosq; leues inuitāt. At vbi bibern⁹ aduenit ān⁹ & imbres niuesq; dūant. Aut apros multo cane inobstantes detrudit plagas. Aut rara rhetia lemi amitte seu furca ꝯ edaces turdos suspēdit: aut pauidū lepozē & aduenā gruē lacō captat. Oz si pudica mulier illi fuerit ḡles oliz fuerī sabine: seu de qb⁹ sacra scripta meminit. sara rebecca: vel rachel q; solib⁹ pusta domū seruet: & dulces nutriat liberos: multo beatior fiat cū illa in aduētū lassi viri vetustis lignis sacrū extruat focū: claudēsq; tectis cratib⁹ letū pecus distēta siccabit vbera: & dulcia vina dolio ꝓmens vapes ineptas aparebit. Quis hāc nō laudet ac desideret vitā. Mō me ampli⁹ lucrina cōchilia aut rambi vel stari ex quis mari vel flumie ḡsiti pisces inuenerit ḡ: leta de pinguissimis ramis arboz oliua decerpta aut agna quā pascalib⁹ festis rustici mactāt: vel hedus ab ore ꝓruptus lupi. Mā quātū iuuat int rusticales epulas micia poma & castaneas molles ac pnas & caseū. pastas oues videre cū domū ꝓperant intuericq; fessos boues inuersuz vomere collo trabētes lāguido. Multa sūt rurꝫ gaudia q; nūc singula pscq; nō est eplaris angustie. Idco vale & hec multa ex paucis notās amoze ruris aliqñ indue. Itez vale mei vt soles memoz.

Increpat eū q; nō bone ꝓposito amicā nuptui dedit & suadet castitatē.

Epistola.xcij.

Meas siluiꝰ poeta impsaliscq; secretarius. S. p.d. dño iobi freund insignis ciuitatis agrippine ꝓtbonotario & amico suo pcaro. Pauci dies sunt qb⁹ tuas recepi lras: ornatas quidē & multa cōtinētes. Quib⁹ rñsurus nescio qd primū attingā: sed tuū seruabo mozē. De puella tua primo dica quā viro tradidisti laudo in ea re factū tuum. Quid eñ melius est q; nuptias ꝯiungē ex qbus soboles fiūt & replent liberis ciuitates. Oz aūt post factū velleas ꝯ naturā ē. Nec eñ solet alicui⁹ opatio virtutis pniam habere q; virtuose agit letus ē: volet qui crimē cōmisit. Quō g; fit vt tu velleas q; actū feciſti virtutis. Nēpe arbitroz q: bonū feciſti: sed nō bene feciſti. Aduerbia sunt mi iobannes q; nos beant. nō verba nomina vel participia. Nō qd bō faciat sed quō faciat querendū est: & in oibus rebus finis expectat. Si iō puellā manifestasti vt ꝓbro leuauerꝫ bene feciſti. Si et ad rē illam timoz accessit dei. at si solū qd boies loquerent ꝓsideraſti nō satis est. Nō eñ boibus tñ ꝑ deo placere debem⁹. Queris remedia nec poticum vis anthidotū. Recipe euāgeliū. Quid est fornicatio aliud q; moꝛs. Tu beat⁹ es si te cognoscis q; materiā delinquendi a te abiecisti. Quiesce obsecro neq; vltra meminēris tue iuuentutis delicta. Scio dices ecce q; seuerus est eneas: nūc mihi castitatē pdicat: in wienna & in noua ciuitate aliter mecū loquebat. Nō nego iobannes mi amātissime: ꝑ labit tps dictum: seniores sum⁹ appropinquat mortis dies cogitandū est iam nō quō viuam⁹ ꝑ quō moriamur. Miser homo est & gre dei expers q; nō aliqñ ad coz reuertit: q; nō se recognoscit: q; vitā nō emēdet suā: q; nō cogitat post hoc seculū qd in alio sit. Ego mi iobes satis erraui & nimiū satis. Jā mereco gnosco & vtinā non sit tarde. Nūc q; dragesimale adest tps: nūc dies salutis: nūc tps misericordie. Pone extra mentē tuā puellā. Finge mortuā esse nūq; velles viuere. Quid est qd cū ea possis habere solacij q; brevis est voluptas q; cū mulieribus habet: q; momētaneū gaudiū. Jn nō satis stultus est qui ꝓpter tpalia & mometanea pdit etna. Nec dico fm theologos: q: nō vis q; poete dicūt audire. Hoc est remediū qd hic in apothecis inuenit vienne. Tu obsecro vendica te tibi: nec vna te puella vincat quē vir impator superauit. Turpe est in puis succūbere qui in magnis victor fuit. Nec tu mihi de successore nouo vbū facias qd sunt ouidij re-

mediū. Mā quid est vna muliere relicta amare aliā: nisi et igne in ignē saltare. Fuge absecro omne femineū genꝰ relinque hmōi pestē: cū feminā vides diabolū esse credito. Sz q̄d ego tecū hec serio scio frustra me fari verbis meis abesse fidē. Mā tu me pleno stomacho reris ieiunū cōmēdare. Fateor amātissime frater. Plenꝰ suz stomachabꝰ suz. Mausea mihi venꝰ fecit. Tū q̄z illud vez ē languescē vires meas canis aspersus sum: aridi nerui sūt: ossa caro sa: rugis corpus aratū ē. Nec vlli ego fere possuz eē voluptati: nec voluptatē mihi afferre feia pōt. Bacho magꝭ q̄z veneri parebo vinū me alit me iuuat me oblectat me beat. hic loq̄r suauis mihi erit vsq̄z ad mortē. Sz hic q̄z peccatū ē si ad iocū ditatē magis q̄z ad necessitatē biberim. Tu mi iobes si fortis es si sanguine succoq̄z plenus: si neruis vales: nō miror te amare: q̄uis pluriū te vbor eē credā q̄z opuz: si vel crates vel occupationes vires demūt. Sz esto vt ais robustꝰ calidus ꝓmptꝰ intrepidꝰ: tūc bonū ē crimē abiecē cū tu illud relinq̄s: nō teipm fugit. Mihi hercule paz meriti ē in castitate. Mā q̄z vt vez fatear magis me venꝰ fugitat q̄z ego illam horreo. Sz ago deo gras q: nō ē maior appetitus q̄z ptās. Dicis tū de te nō eē ante pliū deferendū q̄z hosti victoria cedat. Qđ vez nō ē in eis bellis in q̄ vincit victor. Veneris plia q̄ plura cōfecit is sese pluribꝰ affecit cladib9. Sz q̄d ego tamseuerꝰ sum. Dēs quidē cū valemꝰ recta cōsilia egrotis dam9. Sic mihi replicare potes: z illud terētianū obiecē. Tu si hic sis aliter sentias. Sensi aliq̄n qđ nūc sentꝭ. Sz z tu aliq̄n senties qđ ego sentio q̄n huc eui venies. Qđ si nūc facēs tāto laudabilior esses quāto difficilꝰ intereris: ciceroniscz tibi verbū illd cōueniret. Quo difficiliꝰ eo clariꝰ. Possem plura in bāc sniam dicē. Sz neq̄z tu ista vis audire. Nec iobes noster nurēgeñ. pmittat scribē seria: q̄ vulturis in modū cadauerꝰ nutrit i capitolino campo venari vellet: nec iā pip emere formidaret dū feras biet q̄s posset ꝓdire. Js te amat vnice tuiq̄z sepe nō sine laude mētionē habz: cupitq̄z vt huc venias. Qđ michael z ego matie desideram9 vt loq̄mur aliq̄n sil'rideam9 bibem9 canem9. Et qđ sre nō pstant solamē inuicē recipiam9. Mimis remote a nobis vitaz ducis. Raro exinde nūcij veniūt q̄b9 lras dem9. Neq̄z oia cōmitti pōt. De cōuentib9 q̄ sup rebus ecclie fiunt tuā sniaz ꝓbo. Nec cīn dicta fit q̄ dictā nō pariat. Credo q: feminеū ē nomē libenē impgnari dictas ac pturire. Sz ne hec ꝓsuetudo piret: ꝓaliuz nurēbergeñ. qđ erat inditū neutri generis qđ nō poterat ꝓcipe q: fortasse finē dē dissetꝭ in reb9 ecclie sublatū ē. Et ad dictas reuētū, plificātes vt ineternū fiāt quētiones maneatq̄z neutralitas: dulce ac nō nullo9 aucupiū. Mix est tāparue cure teneri ecclias. Forsitan sic deo placitū est cui9 ꝓsilia humano nēgunt ingenio dēbēdi. Ille hinc aliquā venaē vtilitatē nobis incognitā. Res grādes z toti9 reipublice statū cōcernētes: desursuz ordinaē. Nec q̄sq̄ ē q̄ futura sciat. Cogitāt boies de9 autē disponit. Vnū scim9 beati petri nauicula quā ecclias nūcupam9: z si fluctib9 agitaē: quatiaē ventis innumeris: vereē, pcellis: submergi tñ nō posse: q: futurā secum eā saluatoꝛ noster ibs rps vsq̄z ad cōsummationē seculi repromisit. De de regis coronatione apud te ꝓdicari dicas: minime vez est neq̄z adhuc vbuz fieri audiui in loco autētico de tali coronatione: qđ tñ me nō fugeret. Quis z hic ēt multi multa loquanē ex opinīe magis q̄z ex scia. Noua hec alia nō sūt nisi q̄ vlricus cilie comes post diutinā obsidionē castri attilie qđ est in bungaria: ac p frāconē germanū marchionis bani tenebaē: tandē victoria potitus est: vnoq̄z illius occiso filio aliū cuz vxore z omni gaza secū in captiuitatē abduxit. Siskra in campo est cū magno exercitu ꝓ pancratiū. Jtaq̄z tota bungaria trepidat. Conuētiq̄z habet apud albā regalē: spesq̄z optima est bungaros omnes ad obedientiamladislai reuersuros. Cum michaele cōueni de modo quo res de qua scribis expedire pōt. Js ad te latiꝰ scribit. Mea curā z diligentiā nulla in re vnq̄z tua denegabo. Tu me vtere vt tuo vale optime. z si q̄n facultas daē reuerē. iussimo z. L. principi dño meo dño colonien̄si eiusq̄z germani dño traiectēsi cōmendatū me facito mihiq̄z scribe sepiꝰ. mā tuis lris iocū dissime fruor itez vale.

Meas silui⁹ dño iobi cāpisio pspicaci pbo. S. p. v. Urgēt me res bugare tibi vt sepi⁹ scribā. Nā ꝛ tu illas nosse deideras q̄ ladislao regi bene cupis ꝛ ego libenē illa ꝓscribo q̄ scio eē vt sciaṁ vtilia. In meis aūt scriptis plurimū interest cū vel affirmo aliq̄d factū vel refero qđ audiui. In altero nāq; veri periculū ad me recipio. In altero fidē requiri apud autores volo. B aūt tō dixi: quia rumorē hic fuisse tibi significaui regē bossine p quosdā vocatū eē vt bugarie potiret regno. Que res mime secuta ē. Nec fama ritas adequit. Sz nūc q̄ pacto inē bugaros cōuentū sit ex me audi. Nā certū est qđ nūc scribo. Tu hec reuerēdissimo dño nro cardinali tarētino cōicata facito: vt p eū nō solū sacri collegij aures sapi⁹ q̄z sōssimi sūmiq; sacerdotis adire pntiā queat. Nā ꝛ sacerrimi illius senatus interest: qđ in regno gerat bugarie pnoscē: cū mur⁹ sit illa regio xpiane religionis ꝛ nre fidei solidus paries. Credo igit te accepisse ꝓceres illos bugarie: q̄ esta te decursa cū cardinali strigoniēn B fuert reb⁹ infecē recessisse. Nā neq; regi cor⁹ oblatiōes satisfeceṙt nec eis rursus regis rūsum placuit. Significaui tūc oia tibi. P⁹ B cū i bugariā rediisset nicola⁹ vaiuoda trāsiuan⁹ p̄ma ptēptauit. Sz regnicol⁹ nulla via psuaderi potuit q̄ ladislaū excludēt. Cōuenit igit alter vaiuodā io bānē: ladislaiq; ius tueri insil⁹ pegerṫ missisq; clāculū ad cesarē nr̄m nūcijs cōfirmationēq; suor⁹ officior⁹ obtinuerṫ: ac rursus facultatē q̄ndā cui⁹ vigore ceteros regnicolas ad obediētiā ladislai reducēt es officia dignitatesq; possent illis ꝓfirmare. Cōuēṫūq; regni apud alba regalē i B tps induxerṫ. Jāq; plēs illic simit reliq̄s expectātes. Sz laureti⁹ palatin⁹ nō imemor suar⁹ artiū: vbi ia sibi fignētū polonicū mime ampli⁹ pdesse ppēdit. Nā mors wladislai polonie regis oib⁹ psuasa est: q̄ nō pōt diu latere: nouū dcepti cōis gen⁹ excogitauit. Rumorē nāq; i populos diuulgat scia cū duce burgūdie cōuenisse vt ei⁹ filiū in bugariā nauigio trāsmittat: eiusq; rei mediatorē quēdā bispanū fuisse asserit: q̄ classi pōtice noie philippi ducis perat ꝛ nup bac trāsiuit roma petitur⁹: Sz nemo ē q̄ palatino fidē beat. Nec em̄ p⁹ tot mēdacia dign⁹ cui credaṫ est. Scūt insup oēs ducē burgūdorū vnicū dōtaṙat bie filiū quē mime ire pditū vellet: cū sit diues ac potētissimus ꝛ regi ladislao sanguie iunct⁹. Cui nō ē putādū nobilē pncipē iniuriari ꝛ maxime cū ei⁹ dñia ab bugaria remotissima sint: nulloq; possint vsui eē bungaris q̄ res palatinū nedū mendacē ꝫ dēp reddūt. hunc ipse cū suos conat⁹ incassuz ire ppendere: cōuentūq; apud albā teneri. Jāq; vaiuodā iobem illic pgere ꝛ ad vicesimuz apidē esse in vicinia: missis lr̄is ac nūcijs iobi indicat insidias sibi apud albā structas esse nicolaūq; velle in cū man⁹ inūcere. q̄ si velit captiuitatē euadē aut mor tē: albā ne petat instruit. Jobes territ⁹ boc nūcio. mime vlter⁹ pgit. Accipit B nicola⁹ vocatisq; ꝓceri⁹ nimis multē inst fraudib⁹ vtiē palatin⁹ sua ē bec tegna q̄ ad nos iobes venire timet. Sz adibo ego cū nec timebo eū q̄ me timet. Expurgabo qđ mihi ingerit crimē: nec de alijs cogitabo qđ ipe in alios nō cogito: neq; saluū ꝓductū nec fidē peto vllā. Satis tuta inocētia ē. Si q̄d tū ꝓter spē euenerit: vros vos eē ꝓmoneo: meā vt vidicet iniuriā atq; sic nicola⁹ cū pauc⁹ iobz accessit Intea giscra vir magnific⁹ nīq; seculi nō puū dec⁹: q̄ ptes ladislai apd bungaros aut sol⁹ aut certe cū pauc⁹ vsq; i bāc diē tutat⁹ ē. Cū pācrati⁹ stātib⁹ iducijs qdā si bi castellū p insidias eripuisset: vltur⁹ iniurias exercitū ccegit atq; cū octo milib⁹ pugnator⁹ igressi pācratij fritorū qdā q̄ munitissimū ei⁹ opidū obsidiōe cinxit. Accersito coite georio vt sibi auxilio foret: Nā bis q̄z pācratij vicin⁹ atq; inimic⁹ fuit Georij⁹ mor⁹ wiēnā venit. auxiliū q̄ regi⁹ rōanor⁹ petit: mlt̄q; rogauit vt sñ calexiū qđ ē opidū magnifici caspar cācellarij opidū ad nouū castrū ptinens ꝫ pāctio occupaṙ obsidiōz ponerēt australes. Que dū sic agūṫ pācti⁹ q̄ ātea ducū cū lr̄is securitatē accersit⁹ quētū bugaror⁹ accedē recusauēat nec scētū sigillis credē voluēat timore postposito bugaror⁹. Nā maior giscre istabat met⁹ cū. vij. cōitib⁹

albā ꝓterit in manuscꝝ ꝓcerū se tradēs. Querīt se gisore conatib⁹ oppīmi petitꝙ auxiliū. Mā se regi ladislao fidē dare ꝓmittit: nec se aliū velle hic testarī ꝙ ladislaū postꝙ mortuus ē rex polonie cui sese astrinxerat. Silr oratores ad regē romāo rū destinat se pacē cū austria ꝑpetuā habiturū nulliꝙ alteri ꝙ ladislao in būgaria tāꝙ regi paritur⁹ asserit. Rogatꝙ scribi gisare ne se iferret. Barones būgarie a dito pancratio: sub tutela sua eū recipiūt. ꝑtim nicola⁹ vainoda t dionysi⁹ cardinalis strigoniēn. scribūtꝙ cesari ne deinceps gisera insultare ꝓmittat pācraciūꝙ vexare: quē vigore mādati sui cū omnib⁹ ei⁹ bonis ad gratiaz t obedientiā ladislai suscepissent. Hic apud cesarē rñsuz est comiti georio australes nō posse ante diez sancti georij castra metari: tū ꝓpter impedimēta pluuiarū: tū ꝙ in cāpis nulle sūt herbe. Sz aduenīēte vere nisi interim qđ debitum est pancrati⁹ fecerit. patos esse austrie ꝓceres in cāpū exire temeritateꝙ pācratij ꝓsecē. Interi vo tricētos eqtes sibi ex austria i solatiū vēturos. Exinde rogati sunt oratores pācracij. Hūcd i mādatis bient cū cācellario gisceraꝙ rē cōponē: qrū bona pācrati⁹ iuasisset. Cūꝙ negassent dictū ē eis ad berū suū vt rediret: cui si op⁹ eēt maiestas regia p suos nūcios rūderet. Procerib⁹ aūt būgarie rñsuz ē placē cesari qđ ad ladislai obedientiaz pācrati⁹ veniss̄et: ꝙꝙ sibi venia sit data. Hō tñ sic ei ignosci dz vt aliena cū iuria teneat ꝙpīda bonaꝙ plūa: nec eā eē ynꝙ facultate cōcessam: missuꝝ tū cesarez oratores suos ad eoꝝ querīū. actā sup hꝭ ꝙ sup alijs regni negocijs rñsuꝝ. Sic res būgarie vsqz i hūc die acte sunt: qs ꝓcor vt singlarī dño meo epo adrien. quē iā in rauēna assūptū eē audio t gaudeo cōicatas facias: sibiꝙ me cmēdes q̄ sū ꝑpetuo su⁹. In reb⁹ ecclie hꝭ sūt chemeñ. epūs i rhenū iuit: electo resꝙ querīt. Jāꝙ hac die cū eis habitur⁹ est in frāckfordia querīū. bonāꝙ fidē facit ad vnionē t pacē ecclie Nescio q̄d sequat. Hic magna est admiratio de tarditate legati vri. Mā fin consuēta iā plib⁹ diebus in hac cura se debebat oñdere. de q̄ nihil hic sentire mōstruz est. Ingeriꝙ magna suspitio q̄ possit aliq̄d mali parē vt scire ꝑt q querīōes nozūt hic habitas. Ex basilea fuerī apud nos oratores qrū petitio fuit ꝙ cesar auctoritate ecclie iuxta declarationē pstātie factā t basilee renouatā tueret t mā teneret vtꝙ dietā nurēbergen. mādaret teneri: ad quā suos oratores basilien. ꝓcuro cum plena ptāte mitteret sup oibusꝙ ad pacē ecclie ptinēt. Petierī t saluū ꝓductū cui⁹ vigore dietā illā mittēdi oratores tute possent accedere sibi etiā redeūdi securitatē postularūt. Ad pmā petitionē data rñsio ē cesari sꝙ curā fuisse t adhuc eē. vt auctoritas ecclie cuz pace plīi rpiani sicut declarata repit̄ in sacris lr̄is p scōs doctores t ꝓcilia gnālia vna cū ptāte scē sedis aplice in suo vigore pmaneat. Ad scdm dictū ē vrgēnib⁹ causis dietā nurbergen. eē postpositā: sicut ꝓcipib⁹ electorib⁹ chemeñ. epūs intimatur⁹ erat. ac sic de saluo cōductu illuc eūdi nō eēt op⁹ vba facere: ꝙ eis cū quo recederēt nullaten⁹ eē negādū. Sic in effectu resp̄suz ē ꝙibus t ornati⁹ t verbosi⁹. Tantū ē qđ ex his ptib⁹ tibi possū scribere. Unū addo qđ mirabere. Jā ego subdiacon⁹ sum quod olim valde dolebaz. Sed recessit a me illa ai levitas qua int̄ laicos crescere cupiebat. Jāꝙ nihil magis amo ꝙ sacerdotiuz fiāꝙ deo dante infra octēdiū diacon⁹ t suo tpe sacerdotalē recipiā dignitatē. Hoc si noretano nro t iacobo caluo dixeris scio tecū mirabunt. Sz eligēdū ē aliqñ videndi gen⁹ qđ int̄ rpicolas duplex est laicoꝝ t clericoꝝ t illa rursus vt nosti distinguunt. Mihi in ordine beati petri manere decretū ē. In q̄ gra mihi de⁹ elargiat vtqz sibi placēt solū cupiā faciāqz Vale.

Suites les supbi nōs se iusticie coaptant
& ipam iusticiā sibi famulari volūt.

Epistola. xciiij.

Meas silu⁹ poeta dño iobi de caruaial iuris interpti t oratori aplico viro pstāti. S.p.d. Scripsisti mihi bis ex via & qđ scripsisti t tacuisse meli⁹ fuisset nā nihil mihi significasti nisi te vento similē germaniā fugere. Ultie lre tue ex terusio misse fuerūt. De te postea nihil accepi: vtinā q̄ tibi icūbebat plene absolueris. Jā cū tps ē viā retrometere. Mā te oēs expectam⁹. vex qz birundo

recessisti reuerterisq; bñ tardior. Scribã tibi aliq̃ q̃ post tuũ recessum ꝓtigẽ nec tãparcus verboꝝ ero tecũ q̃ tuipse me cũ. Audi ḡ q̃ secuta sunt. Chiemẽ. antistes iter suũ absq; mora ꝓtinuauit. Jãq; nũcios bẽm⁹ q̃ eũ ex magũcia recedentẽ ire coloniã vidert. Jtaq; puto eũ iã cẽ in reditu. Cãcellari⁹ scribit mihi ex ꝓstañ. nullã spez eẽ ꝓcordie cũ suitẽsib⁹: Mã suphi natura boies nõ se iusticie coaptãt: ꝙ ipam sibi iusticiã famlari volũt. Justũq; id putãt qđ eoꝝ fantastic̃ ẽ ꝓforme capitib⁹. Beneq; inq̃t comic⁹ boie imperito nihil quicq̃ iniusti⁹ẽ: q̃ nihil rectũ putat nisi qđ ipse facit. Hũgari inẽ se dictã habuerũt nihil tñ ꝛ ladislaũ ꝓcludere potuerũt. Discordant inter se admodũ: atq; vt magis diuisi sũt sic ꝛ paupiores ꝛ mi seriores i diẽ reddunt: q̃uis ex iudeoꝝ more messiã expectẽt. De basilea lras vidi ḡrũ hic effect⁹ est. Sperãt ꝓces illi trib⁹ i reb⁹. Mã p ꝛ spm̃ sctm̃ q̃ ꝓsidet in ecclesia nõ relinq̃ eã cũ se futuꝝ dñs dixit cũ ea vsq; ad ꝓsummationẽ seculi. Tũ rex romanoꝝ q̃ ꝓtector ꝛ aduocatus ẽ ecclie: recordat⁹ tãdẽ officij sui accipiet arma ꝛ scutũ ꝛ veniet in auxiliũ mri sue q̃ est ecclia. Post hec in quẽtione nurẽbergẽsi erũt viri ꝛ sci ꝛ lrati qui iusticiã ꝛ auctoritatẽ ecclie tãq; meridiẽ elucidabunt: nec ampli⁹ sinẽt caliginib⁹ esse locũ. Tu vide si q̃d babes aduersuꝫ. Mã te vocat iste labor. Hec babui q̃ tibi nũc scribere q̃ vt reuerendissimis dñis meis camerario ꝛ monacẽsi cõices: peto si eos oblectat qđ meũ fuit legẽ: q̃uis nihil sit qđ gallic̃ atq; italicis ex me theutonico posset placẽ. Si possem ita vt serenas eplas advos mittere forsitan res almanicas nõ ꝛdignaremini. Sz qđ mitti nõ pot iocũde tñ retinet. Vale ꝛ hũc virꝝ egregiũ doctorẽ q̃ bas defert lras recipe inẽ tuos. Juuatq; qđ scis ꝙme cupe nõ negligens q̃d actũ sit in eos scribe.

Epistola.xcv.

Hũgari ladislaũ quãto rẽnuũt tanto inter se discordãt vt eligãt aliũ.

Meas silui⁹ poeta. S. p. d. pstãti pbo dño iobi cã pisio amicoq; optio. Accepi ex tuis lris cardinalẽ virꝝ excellẽtissimũ cumanum. q̃ ꝛ tibi ꝛ mi fallor mihi erat affect⁹: q̃uib⁹ febrib⁹ ex baustũ eẽ: plibus q; tiorẽ mortẽ inieciss̃e: ꝙ qualuisse tandẽ singulos amicos eẽ solatũ. Mihi postea ex basilea scriptũ est iã cũ obijsse mortẽ: silq; cardinales alios tres qđ mihi sũme eẽt molestie. Mã cumanũ q̃i patrẽ dñmq; dileri. Jdeo ꝓcorte vt quãtoti⁹ veritatẽ rescribas q̃uis puto magnã valitudinẽ rumorẽ mortẽ feciss̃e: sicut de me quondã basilee factũ ẽ: qñ cõsi catus atq; inunctus ꝓter spez oim ꝙualui. Jãq; in annos octo vitã duco vtinaꝫ saluti mee ꝓducat vt spaciũ vite ad meliorẽ dꝛgendã vitã susceperim. De tuo beneficio ꝛ beri nri cõis ampliori dignitate sat gratulat⁹ sum. Alijs lris de politicis scripsi tibi defectũ notauiq; locũ si nõ buisti lras itez scribã. In rethorica arestotelis ꝓ trapesondã trãslata. Jnuenio i exẽplis ciceronẽ noiari. Nescio cur id egẽit trapesonda. Mã cũ ad ꝛbũ fieri trasla tiões soleãt vt si smie trãsferãt banda ẽ opa vt ad ꝛbũ facte videanẽ. Nescio cur cicero noiẽt in arestotelis opib⁹ q̃ nõdũ natus erat dñ volumẽ editũ est nisi ciceronis etiã añ arestotelẽ fuert. Quid rei hic sit ex te scire cupio. Noua apud nos nõ sunt bũgari sicut nõ ꝓcordarũt cũ cesare nro ita inẽ se ꝓcordes nõ sũt: nec aliq̃d possũt ꝓcludẽ qđ ladislao ꝓiudicet. Sic eĩ infantul⁹ ab boib⁹ ꝛ desert⁹ a deo iuuamẽ bz. Polon⁹ adhuc spem sui reditus facit q̃uis est mortu⁹. Forsitan alijs polonoꝝ in moduz orphei ĩmites poterit flectẽ cautib⁹ vmbraꝝ dños ꝛ ꝓces supplici vt wladislaũ reddãt. Sz videãt nedũ reducendũ cernere ꝓperat illũ impetuũ pdat. Nũcius ad inferos missus ẽ q̃ herculẽ reuocet. Judicem⁹ an noctis eterne chaos apiaẽ receptasq; semel vmbras remittat. Cũ suitẽsib⁹ albert⁹ dux austrie bella gerit magnisq; eos virib⁹ ꝓmit: nõ tñ eorũ ptinacia vinci pot vt iusticie viã amplectanẽ. Cũ athesinis magna spes ẽ cõcordie. Dux sabaudie i apto bello ẽ ꝛ domũ austrie. Juuatq; suitẽses qđ patri nõ ꝓderit q̃ bas lras defert. Alia noua tibi q̃ sbticeo referet. Jpm velis dño nro cõi ꝛ me cõmẽdare. Richardũ valere iubeo dño comiti me dꝛde. Julianũ saluũ cupio. Petro de noxetano ꝛ iacobo colyo salutes ex me dicito. Dicerẽ vt. R. p. dñs

adrien. me ꝓmẽdares nisi timerẽ mulctare illũ cẽna cui⁹ nõ possuꝫ ꝓticeps eẽ. Sꝫ vale cũ eo ac dño francisco suo ⁊ frãcia librario ꝙ ꝓncipe. Ex wiẽna.

Persuadet legationis fungi officio.

Epistola. xcvj.

Euerẽdissimo in xpo ꝑri ac dño dño iobi sci angeli cardinali dño suo colẽ dissimo: Eneas siluⁱ⁹ poeta imperialisꝙ secretarius. S.p.d. Grauis mihi calam⁹ est grauior charoꝙ abñtia dnoꝝ: grauissimũ est nihil scribere ꝑ cipuis patribus cũ est ociũ. Cũ ꝙ venissem in affricã quã vos scu ã potestis interꝑtari remoratus suꝫ plusculos dies. Nec eñ sanctis diebꝫ homini ꝑsertim rome sanctificato videbat faciundũ iter. Remãsi ꝙ ꝓcopio florẽtiã misso duꝫ hic sum. Quid in quã: nihil hero tuo cardinali tuo legato tuo scribes: victus suꝫ scribere. Sꝫ q̃d scribã nisi iocer: nihil ẽ scriptu dignũ: ⁊ iocari vel grauitas cui scribit eius vl'ꝑs vetat. Quid igit̃ facã data ẽ int̃ equitãdũ mihi scribẽdi materia. Obiⁱ⁹ fuit nobis apud scm̃. M. ex familia grunewaldi quidã. En ecce materiã. Cũ noio grunewaldũ magnũ aliq̃d suspicamini: magnũ ẽ herde. Is obuoluto capite faciẽꝙ more gentis cõtecta: interrogat⁹ est ꝙ iobem meũ cui⁹ eẽt ⁊ vñ veniret. Frisingẽ. sum inq̃t ⁊ ab epo meo frisingẽ. venio paulopost a me reptus iridẽq; interrogat⁹: vbi me nouit: ex venetijs inq̃t venio: ⁊ si vlteri⁹ q̃ris ex nurẽberga nec q̃q̃ vlteri⁹ respõdẽs verato calcarib⁹ equo: festino euasit. Ingessit bõ suspitionẽ cũ aliud mihi aliud iobãni retulisset nec libent̃ mihi rñderet. Audiuerã in via fratrẽ cãcellarij morte obijsse atꝙ hinc ꝓiectatus suꝫ venire boiem sui heri cãm ꝓmoturũ. Dicet hic aliq̃s q̃d tua interest illo mortuo sup eccliã frisingẽ. Mea nihil ꝛ regis interest. Ob quã cãm rogo ꝑcor obsecro ne q̃d innouari ꝓmittatis si nel'ris regijs: nolite ꝓncipẽ offendẽ: nolite etiã bõi inimico vio pl⁹ credẽ q̃ expediat. Vteres amicia sp nouis sũt ꝓponẽdi. Vana ẽ amicitia quã met⁹ facit ñ amor. Nescio si vera ẽ mors frisingẽ. q̃ vi cõfingi põt. Si vera est in oculis regẽ hic or. Sin ꝓficta ⁊ regẽ ⁊ cãcellariũ. Hos ego. v.p.r. quoad possũ facio recõmissos. Si adest cardinalis bononien. sibi q̃z rẽ hãc cõmẽdarẽ q̃ regẽ venerabat: cãcellariũ amabat: ⁊ me q̃z charũ habebat ꝛ nescio quo ĩstas ꝙptiõe pape illũ amisim⁹: multũ supbi ⁊ insolẽtes eram⁹. cũ duos i curia cardinales q̃ nos diligebãt haberem⁹. Nec eñ q̃q̃ erat q̃d impetrare tãtis ꝓmotoribꝫ nõ possem⁹. Mã q̃d vra prudẽtia obmittebat: supplebat bononien. diligẽtia. Nũc solasẽ. v.r.p. vbi non ꝓficitis vos: nihil est q̃d ampli⁹ sperare possum⁹. Ob quã rem verabim⁹ ampli⁹ nos nec q̃ escere vnq̃ sinem⁹. Si vultis apud nos apud gerse nrã mq; wiẽnã bñ recipi. curate ne q̃d rome ꝫ nos fiat: ⁊ oia q̃ petimus fiãt: ac deficiẽtis bononien. vices supplete. Sꝫ intelligo vos cauebim⁹ dicitis nec almaniã reuidebimus. Mã q̃ legati fuerim⁹ in germaniã delignati: nõ eo tendit vt veniamus illuc: ꝛ vt pascam⁹ vos ꝓbis vtq; vos hinc expellerem⁹ q̃ añ ꝓnũciationẽ legati nolebã abire. Quis velit in almaniã venire dietas innumeras adire: ꝑdones timere: sp pacẽ inter boies tractare qui saxo duriores sunt: ⁊ ab alijs iura ecclesie romane petẽdo saciare impossibile est apud qõ nulla honestatis sed dehonestatis maxia rõ est. Bñ atꝙ opime reuerẽdissim⁹ ille pi morineñ. deliberauit q̃ ꝓuinciã renuit nec agrũ ille sterilẽ colẽ vult neq; illuc ire. Añ rar⁹ ẽ cũ honore redit⁹. Sꝫ ille ꝓnũciare noluit cautus ⁊ sapiẽtissim⁹ pi. Nos etsi noiati sum⁹. nõ ibim⁹ tñ. Prim⁹ sapie grad⁹ fuerat nolle nominari illũ: qz nõ tenuim⁹: a secũdo nõ excedim⁹ q̃ ẽ non ire. Sic arbitror dicẽ. p. v. reuerẽdissima. Sꝫ nihil facitis: nã hoc ẽ q̃d volũt almani. Nõ eñ datus ꝛ receptus ẽ legati aduẽt. Joq; ⁊ si nũq̃ fiat nõ dolebũt. Ipsis, pnsũ ẽ: tuti sũt in securo sũt. Vos si vẽdicare iura vult̃ aplice sedis vt veniatis oportet. Or si labores fugit̃ nihil est q̃d iuuet nõ venire. Mã lris ⁊ petitionib⁹ nris plus rome. p. viaꝫ obtũdem⁹ q̃ i germania. Nulla die nulla hora nullo momẽto sinem⁹ q̃ celer p. viam. Semp cause theutonice vos occupabũt. His accedẽt hispani quibus vt morẽ geratis oportebit: atq; hi nõ precibus ꝛ minis vrgebunt. Nec veneti nec

florentini nec gen⁹ vllū italoꝝ impulsatā relinquent. d. vīam. Ibiē papā rogatū ꝛ nihil obtinebitis. Hoc tꝫmētū est q̄ nullū sicilie tyrānī dur⁹ inuenerūt. In tenebꝛosis aulis cubiculisq; vitā inertez felicē ducet. Qꝛ si germaniā cito peteritis noscō naturā vestrā: ipsi vos agri saltusq; ferarū intereūdū flāmā lac⁹ mōtes oblectarēt ꝛ saluberrim⁹ aer: Sz nolo plura dicere ne cupiditatē nimiā veniēdi oblectem q̄ p meo cōmodo nescio vbi magis. R. p. vīam esse cupiā rome an ī germania. Valete ꝛ me vt sum recognoscite vestrū. Ex sena.

Epistola. xcvij.

Amicitie dissolute cām exponit.

Meas siluⁱ⁹ poeta. S. p. d. michaeli de pbullēdoꝛ ffregie cācellarie ꝓtbonotario. Sequebar magnificū virū dñm caspare cācellariū ex nureberga recedentē: cuz inter equitādū rogasti me vt tibi patriā tuā reuisuro aliq̄d scribere. Nā sic potissime recōciliatū me tibi cēseres. Ego tūc nō rēdi me scriptu rū nisi tue ad me lre prius veneissent. Nūc cuz diu expectarim scripta tua iāq; mihi satis pſuadeā: inuanū me manere vt scribas. Deliberaui tuo desiderio morē gerere pꝛioꝛesq; meas lras ad te dare q̄ si verū audire vis (debes aūt velle) nō tantū tui cā faciā quātuz mea. Veniūt ad me plures querītq; diligēt ex me cū inf te mēq; turba fuerit. Nota em̄ oibus erat amicitia nra ꝛ qi pictagoꝛeos amicos nos oēs arbitrabāt: cū ꝛ liberi ꝛ bona eia inter nos cōia viderent. At cū postea seoꝛsum inceperim⁹ viuere: sascitant oēs: cur ꝑ discidiū intercesserit? aliqui te aliq̄ me incusant: nōnulli vtrūq;. Ac ego cū mihi de re hac verbū fit: expurgo me ipz ꝛ cāz meā sine aduocato defendo. sic vt ꝛ te facē nō abigo. Nā ꝛ pcop⁹ bobemus vir pstās nrīq; amātissim⁹ ita tuis ꝛbis pſuasus erat: vt oꝛone magna op⁹ fuerit añq̄ ei⁹ opinionē mutare potueri: qz tu eū imbueras. Existiabat em̄ bō me poti⁹ q̄ te peccauisse. Sz audiēdē rōnib⁹ meis sniam variauit. Jāq; vt ē nō me amicitie ius violasse ꝑ te sicut ē putat. Sz ē mihi pmolestū vnicuiq; poscēti reddē rōnē. Nāqz vt diuturnioꝛ nr̄aqz bēuolētia fuit eo notioꝛ oib⁹ fuit. Sz venit ī mētē qd papi⁹ florētinas fecit. Js cū palliū olei pauxilio maculasset. qz se p vbē eunte singuli pcōtabant q̄dnā eēt q̄ palliū deturpasset. Cū grauit oib⁹ rīderet: cedula pgameni pallio pſuit in q̄ scriptū erat oleū. Nec post hac voce cuiusq; verat⁹ ē Occurrebat em̄ interrogationi cuilibet cedula. Jta ꝛ mihi faciendū est. Scribā ad te cās cur ex tua me subtraxeri amicitia. Si q̄s deide scrutat⁹ me fuerit ad epistolā hāc rem ittā: ex q̄ poterit q̄sqz ꝛ cās dissolutiōis amicitie nosse ꝛ nō me culpādū ꝑ te poti⁹ fuisse. Et satisfaciā tibi q̄ meas lras te cupe significasti. Fateoꝛ ei me pꝛioꝛē fuisse ī amicitia diuinēda: cū videre nō elegisse me virū q̄ posset ī amicitia mea cē diuturn⁹. Nec ꝓterea mirari quisqz dz q̄ benuolētia nra biēnalis fuerit. Nec em̄ anni duo vera amicitiā oñdūt: ꝑ vir etas bois sat cōꝛobat amicitiā Plures sūt q̄ nobis ab initio placidi ꝛ humiles videt. ꝑ bi successu tpis q̄les sint appareāt. Possunt em̄ aliq̄ nature vicia ad tps tegere impetuū tegere nō pñt. Necesse est em̄ vt sese aliqn̄ quales sint demonstrent. quod cū fit soluit amicitia. quia perditū est qd amabat. Jam te arbitroꝛ quo pergā intelligere. Nō insimulo te alicuius vicij: sed aio te aliū esse q̄ rebar. Putarā te meoꝝ esse cōsoꝛtē morū: ideoqz te amaui. Et certe fingisti te nature mee admodū simile. Nūc quia nō continuas nec ille es qui antea fuisti: nec amoꝛ me⁹ erga te ille est. ego vt viri ab initio tecū sic pseueraui semp. Jtaqz si nunc nō sum amandus nec in principio diligēdus fui. Nec ista dico q̄ me bonū te malū arguā: aut mozes meos sinceros dicā ꝛ tuos impuros. Potest esse vt tu bon⁹ sis ego malus. vt cūqz est: nō pōt amicitia pdurare vbi mozes dissiles sūt. Sz ne rē illā faciam⁹ lōgiusculā dicā tibi q̄d est qd me nō sinit esse amicū tuū. Et quib⁹ in reb⁹ iniuriatus sis mihi exponā. Noꝝ diuersitas ē in hoc q̄ tu multoꝝ es ego paucoꝝ: tu pecunijs studes: ego eas pui facio: tu lris aliqn̄ ad lucrū vacas: ego ad quietē ai sequoꝛ eas. Tu rigid⁹ ꝛ atroꝛ ego lenis ꝛ facilis: tu cibis pluſq; venere oblectaris: ego pl⁹ venerē amo q̄ cibos:

Tu nocte aduenientē nūq̄ dormire ⁊ nūq̄ mane surgere vis. Ego post cenā paulu lū post̄q̄ quieui dormire uellē: ⁊ ante lucis aduentū surgē: tu clar⁹: ego humilis. Sūt he inē te meq̄ differētie. qō si fateri nolis eoꝝ iudicio: stabo q̄ te meq̄ vsu cognoscūt. Et certe cū primū inē nos sunt iacta amicitie fundamēta: q̄ certe male iacta fuerūt. tu haud talē te mōstrabas. ℔ eras mihi admodū moriger⁹. ita vt q̄cq̄d mihi placeret: idē ⁊ tibi videret cordi. taliq̄ arte me inuasisti. ℨ mutasti postea modū viuēdi ⁊ ad priorē naturā tuā redisti. Qō si tu vitā mutas tecet ⁊ me amorē mutare. Dicis q̄d est: qō tibi obfuerit. Multa sūt michael ne vereare lacessisti me lingua: dixisti pluries inter cōmēsales me leuē multisq̄ vicijs me insimulasti. Que si forasse vera fuerit. ⁊ Scio cū me miserijs inuolutū ⁊ tecebat te nō inē alios. ℔ inē te meq̄ corrupe ⁊ si me non emēdassem sicut euāgelij lex iubet. adhibere vnū poteꝝ vl duos ac postmodū ecclie dicē. At tu me coram sp laudasti blāditusq̄ mihi magnope fuisti. p⁹ tergū vo mōstrasti me digito atq̄ ſbsanasti. Sūt noti tui meiq̄ ex q̄b⁹ sepe audiui hec. Nec tu negare potes q̄n comediā meā carpser⁹ qua de criside feci nurēberge. ñ ē mihi cura q̄ mea scripta tuo iudicio reprobēt q̄uis magnū ē. Nec ego laudari musaꝝ meā ex te volui: qꝝ nō ē digna laus q̄ ab boie ac rei impito venit. ℔ noto aim tuū. Preterea si q̄d vicij merat tecebat te me admonere vt limasseꝝ at tu nedū carmē ℔ autorē q̄ irridebas me leuē acusabas q̄ comediā scripsissez tāq̄ nō laudi tercti⁹ ⁊ plaut⁹ habiti sint q̄ comedias scripserunt. ℨ mitto hec. Alia sūt q̄ fame mee pl⁹ obfuerūt. Quinq̄ ⁊ vigiti aureos mutuo mihi tedisti: magnū officiū ⁊ amico dignū. Mā cui⁹ tu fidē i pecunia coḡueri tuto illi oia credas: argētū ē alē sanguis. Subueniſti mihi fateor i re necessaria nec ego vnq̄ inficiabor me tibi ꝓterea obligatū fore. Repetisti ex me mutuū nō ꝓmutatui vbū. ℨ cū ipe pecūia vacuꝰ esseꝝ ex alio mutuat⁹ suꝝ q̄ tibi restituerē. Bñ bucusq̄ actū ē p⁹ dies exinde aliq̄s cū ex me nō nihil petēs q̄ pstare nō poterā: dixti me tibi succēsere: ac ꝓterea succēsere q̄ tuū es repetisses. Magna ꝓfecto bec iuria fuit. Mā q̄s p⁹ ℔ mihi numos credat: si repetēti irascar magno me crimine insimulasti tātoq̄ meū aim offendisti magi: quāto ab ea intētiōe eoq̄ vitio magis abfuerā. veri⁹ dicē poteras. Jō erga me ali⁹ ē eneas q̄ nō nihil sibi tetraxi. Aut q̄ nō affui sibi in pſecutiōe bibaliū. Aut q̄ sibi tetrabētes nō redargui. Hoc me mibael mirū immodū turbauit. Qꝝ si dicis antea q̄z me tibi fuisse solito gulozē nō negabo. Saeba nāq̄ me tuis morsib⁹ lacessitū. ℨ erāt illa vulnera q̄ nō egre curari poterāt: si alia nō supueāssent. Et q̄ppe q̄ tu dicebas me ꝓpē repetitione pecūie ꝓmotū: facile pōt refutari. Mā ⁊ añq̄ pecuniā repeteres cognit⁹ q̄ de me direras clāculo. nō erā tibi ex ꝓsuetudine pſca q̄uictus: paulatimq̄ studebā me disiūgere memorq̄ ciceronis sinie nō rūpere beniuolētie vinculū ℔ soluere nitebar. Qꝝ aūt postea trūcaui amoris funē tua culpa fuit. Cū me coram alijs ꝓpē pecuniā tibi molestū assereres. Feci ℔ tūc vt naute faciūt. q̄ aduenīēte piculo nō soluūt nauē ℔ retinacula incidūt. Hec credo satis fuisse ad amicitiā dirimēdā. Mā q̄ cāstā mihi cōmodatā vēdideris iacobo nro. q̄q̄ tuos libros repetieris ⁊ meos retinueris nō vitio tō ℔ indignatiōi tā subozte tribue. Si q̄d me hic mētitū putas redarguere potes mihiq̄ rescribere. Ego alienū poti⁹ q̄z meū iudiciū seq̄r. Et hāc eplaꝝ bonoris mei tutricē oib⁹ abo q̄ de nra sepatiōe q̄uenerit. Jnē me aūt ⁊ te pm⁹ amoꝝ pareq̄ charitas reuiuē nō poterit nec amicitia eē q̄ fuit. nisi ⁊ mores ⁊ cōuict⁹ redeāt qui añ fuerī. Famāq̄ meā videā restitutā. Vale ⁊ si durꝰ scribo q̄ ferre queas memēto ⁊ te de me locutū fuisse acerbi⁹ q̄z inē amicos tecat. Ego tepoti⁹ solū soluſq̄ argue volo q̄z inē alios de te aliq̄d dicē q̄ tuo possit bonoꝝ vel vtilitati tetrabē. Mā ⁊ si soluta ē amicitia. nō tñ q̄ inter boies eē debz cū honestate societas est extincta. Jterū vale. Ex wienna.

Epistola. xcviij.

Grates refert de plimis bñficijs susceptis.

Euerēdissimo pri dño leonardo epo patauien. Eneas silui⁹ ⁊c. Reuerēdissime pater post humilē recōmēdationē ⁊ obsequioꝝ meoꝝ q promptam

exhibitionē. Speraui meo in reditu. P.v.r. aput venetiā cōperisse qđ mihi iocū dissimū fuisset vt de reb⁹ ecclie nōnullisq; alijs cōtulissez. Acpterea familiari meo iobi quē ad ecclias destinaui meā mihi fari cōmissi. v.r.p. dignandarū. At nunc cū oratores regij patauiā sint petituri: dignationēq; vram allocuturi: statui pauca scribere. qđ⁹ memoriā vri ex me nō posse deleri sciatis. Nec em̄ is fuz q bñficio rū acceptor vllo tpe valeā obliuisci. Sāo nāq; nō eē viros nec etiā boies: q atroces imanesq; feras q nō bis sp afficiunt a qđ⁹ bñficia receperūt. Stulti qđam fuzūt eos q de se benemeriti sūt eorq; dispectū horrēt qđ⁹ repēdere vices nequeūt Quidā vo plus humanitatis habētes benefactores suos assidue comitant̄ r gratitudinē quā in factis pstare nequeūt vbis ostēdūt nec absurde. Nemo ē em̄ tam paup vt benefactori suo grat⁹ eē nō possit: q nec auro nec argento ceteriscq; reb⁹ pciosis gratitudo pstat q aio. Animus aūt taz mendico q opulēto bon⁹ eē pōt: hūc vt ex me suscipiat. v.r.p. suppler oro. Sāo me plus debere q̄ possim psoluere. Sed hoc me sare spes est qđā solutionis mee. Facultates corp⁹ meū vita ac postremo animꝰ in vra ptāte sunt. Nihil in bis amplꝰ iuris habeo sic me vtis beneficijs devinctū tenet. Sz de bis alijs. nūc pauca dicēda sūt de statu romane curie Caput illi⁹ eugenij⁹ fuit dū ad eū veni satis sospes si possūt senes esse sospites. In meo recessu podagra: aragraq; debilior fact⁹ ē: petitioni regie nō annuit. Cōcilioz nāq; in almaniā nec dedit nec dabit⁹ ē. Si qđ aliō regia maiestas cupiuisset optata retulisset: q nihil postulatū ē nisi q pacē ecclie procurabat. cuius ille nō pacē sed maiorē q̄ri seditionē diceret. Rex aragonū simulates primo post aptū odiū cū eugenio habuit: r ne qđ ex regno in vbē veheret̄ phibuit. At hec añ meuz ex curia recessū proposita sūt. Et in gram vtriq; rursus vētū ē. Panormitan⁹ apō ecclīā suā cū tedio vitā expuit. Cardinales i curia ples sūt: q nō vt solebāt viuites. Mā r ofa officia diminuta sunt r aduocatoz pcertiz. Acpterea ex bis qđā alijs se reb⁹ exercēt. Genesi⁹ de la porta iā in legationib⁹ qstū facit. Nec em̄ nūc rome fuit: q tridē tū missus erat. Fortitan nō sic ei succedit: mortua cōiuge sicut antea duz illa vixit Multi em̄ hūc in aduocatū patronūq; habere vt ipm̄ tomi cōuenirēt r mulierē honesta facie ac sermone blādo possent alloqui. Fuit nāq; magni ingenij femina q nūc modesto nūc molli nūc pcaci vtebat orone. In cui⁹ facecijs atq; salib⁹ plurimis lepos inerat. Sz hec dū ex nouria romā petē festinat pri⁹ morbo absūpta ē ex itinere se cōmitteret. Vir ei⁹ r iugē sil⁹ r amicitias r eloquētiā pdidit. Nec ex roma pti⁹ ē qđ quedā scribē de filio duois venetiaz nouī ābigo vaz. r.p. aliqđ audiuisse: q venetias fugiēs. tergestū venit. fama ē eū reipublice psilla mediolañ. duci revelasse ac pterea lese maiestatis crimine damnat⁹ ē. Reliq̄ i aduētū. p.v. reseruo cui nō min⁹ auide parere req̄situs ex qui cidē. r.p. assidue astāt. Valete.

Vroē pstitutā viro suo cōciliare conatur p mediā personā modo congruo.

Epistola. xcix.

Meas silui⁹ poeta impialisq; secretari⁹ dño henrico scoter plebano i plettenberg. S.p.d. Int̄ alia pietat̄ opa maximū est vroē viro suo iūgere ne separate viuāt. q duo eē debēt i carne vna. Qui vo diuūgit mrimoio iūctos is dei aduersat̄ pceptis. Scriptū est em̄: ās de⁹ cōiūxit hō nō separet. Verū mariti qđā adeo duri asperi crudeles fericq; reperiunt̄ vt nō socia diuine r humane domus vroē suā putēt: q etiā tāq̄ seruā r vile quoddā mācipiū teneāt. nūc iniurias vbis nūc fact. Cedūt pauculas feias lacerāt cruciāt mortēq; minant̄. Hinc plures suos viros deserūt. Cūq; victu careāt: alioq; viroz a qđ⁹ alant̄ cōmercia suscipiūt. Que res nō tm̄ ipis mulierib⁹ (mā leues sūt fragiles timide) quātum ipsis viris imputādū ē: ās oportet esse pstātiores r in re qualibet ndiores. Nūc cur hec scribā paucis absoluā. Accepi nup socii meū quē habeo i frāconia. Cūq; in oppido quodā p alijs dies fuissez occurrit mihi mulier qđā forma egregia statura tm̄ breui. Hāc basilee videra sepiusq; fuerā allocut⁹. Mā cōtribulus quidaz me⁹ eā marie dixerit. Interrogo quid faciat vti valeāt quē habeat amatorē. Dixit

se artificio sericeo vitā ducere. bene sibi esse: amatore nullū hīe. Ducit me domus ostēdit vestes ⁊ opa q̄ fecit: vnicāq; hz ancillā. Et quātū suspicari possus vita est vtriq; pudica. Tū ego num tu inquā virū habes vtinā nō haberē respondit. Mā sic ⁊ ego aiam ⁊ ille pdimus. Cuz interrogasscz vbi nā esset vir suus: dixit in basilea vocariq; bermānus aspel. cū quo iā plurib⁹ annis nō fuerit. Mā vir seu⁹ ē inq̄t: q̄ me die noctuq; būc pugnis nūc fuste cedebat. Ad extremū etiā aūt mihi mortē minabat quā ego fuga euasi. Tūc ego en bona mulier. Si iā te ille recipe vellet tecūq; viuere vt virū cū vxore decet: an ad eū reuerti velles: vtinā inq̄t mulier: sz noui boiem q⁹ nō faciet. Amat em̄ aliā feiaz. eāq; domi cōcubinā hz: cui sūt ex illa plures filij. Quid tu scis inquā ego: forsitan eū iā pcti penitet. ⁊ si te repiret alacri suscipet aio vitāq; suā emēdatā ageret tecū. Vis ne vt suscitem ei⁹ aiam. Tū illa. Dic sepe ad me venit postq̄ ab eo fugi: nec me q̄rebat ⁊ res meas itidem nūcti meo. Veniret em̄ vt puto: ⁊ q̄ nūc habeo secū asportaret: mihi autē sola verbera ⁊ cicatrices aut liuores relinqueret. Nō sic faciet inquā ego. Maz p mediā fidēq; psonā scrutabor a im suū: ⁊ si bon⁹ erit suadebo vt ad te veniat vtq; te recipiat ⁊ finē peccatis ponat. Ad hec mulier p̄cor te in q̄ierpiaris. Mā meo cū viro libenē viuere vt aiam lucrifacerē suā meāq;. Hec ptim p me ptim p interptē suz locut⁹ Nūc g̃ reuerende pī. In hoc ope pietatis vt ptes vras inēponē velitis p̄cor: vt si fieri pōt viro suo restituat mulier. Velitis g̃ infoūari q̄s sit ipe berman⁹: an viuat. an cōcubinā habeat: an morate viuat an crimiose. q̄d si adhuc i pctō ē ⁊ adulterā domi hz. Ingerite sibi pficiaz incutite timorē. Exponite q̄ brevis sit humana vita q̄ fallax q̄ incerta: q̄ certa mors instat: q̄ incerta morq; hora. vt bñ viuētib⁹ p̄missa sit eterna felicitas, male aūt opaunb⁹ supliciū sempiternū. Ignis ēdax pena sine fine. Exhortamini vt ad seip̄m reuertat ⁊ ad creatorē suū deū q̄ eū ꝓpio sanguie redemit suadete sibi vt dū viuit memor sit dei. vt cū moriat memoriā sui habeat de⁹. Inducite vt exclusa cōcubina quā cū pctō tenet: legitimā ꝓiugē recipiat domiq; teneat quā cū mercede hīe poterit ⁊ de⁹ illi benefacet nec relinquet eū in tpe oportuno. Mūana res ē peccare: angelica emēdare: dyabolica pseuerare. Recognoscat se tandē ⁊ ad deū reuersus dicat. Errauī sicut ouis q̄ perīt: req̄re seruū tuū: q⁹ mādata tua nō sum oblitus. Misereat ip̄ius misereat cōiugis erulantis. Parcat ꝓiugi peccata sua vt cōiunx hz sibi ignoscat: sciat se ita obligatū vxori sicut ⁊ viro est vxor. Nō supbiat ⁊ dicat ego vir sum. Mā ambo creature sunt dei tā vir q̄ femina. Apud deū nō est distinctio seruus: tā ꝑ femina q̄ ꝑ mare nat⁹ ē passus crucifix⁹ ⁊ mortuus p̄ nōs: Si prudentior est vxor ignū est eos q̄ plus sapiūt impfectū tolerare minus sapientes. Mā ⁊ aplus paul⁹ iubet alterū alterius onera portare ⁊ oēs vnū esse in xp̄o. Or si bermānus ipse acquiescere vult vestris monitis vxorēq; ꝓriā recipere: ac cū ea caste pie ⁊ sancte viuere: dimissis priſtinis iniurijs atq; odijs: scribite mihi statiz. ⁊ ego tunc significabo locū in quo est mulier cui nomē est katherina: ⁊ faciā q̄ ipsa veniet ad virū suū: aut si vir voluerit poterit ⁊ ad eā venire ⁊ cū ea manere. Mā ipsa mltū lucrāf arte sua manuali ⁊ sericea ⁊ si ambo erunt simul poterūt vitā honestā ⁊ būlarē ducere: ⁊ aias cuz corporib⁹ saluas facere. In oēm aūt euētum scribite mihi q̄primū quid sit de ipso berman no quid agat ⁊ quid intendat facere. quod ego p singulari munere recipiam qui libenter vellem hoc apud deū ꝓmereri vt dissoluti matrimonij reintegrator forem vtq; duas psonas in peccato viuentes ad frugem vite laudabilis reduterez Nec em̄ ambigo rem fore deo acceptā magnūq; sequi exinde p̄miū. Cuius ⁊ vos participabitis si diligenter pinde libenter ⁊ accurate rem hāc aggrediamini. Et q⁹ lre semp suū nō habent cursum postq̄ semel mihi scripserītis nō pigeat iterum stq; iterū rescribē. vt pstet diligētie sedulitas q̄ viarū insecuritas auertit. Si em̄ vna tandē ex vīs eplis ad me pueniet: exinde possum q̄d volo pdiscere. Valete optie amate me vt soletis ⁊ cām istā totis virib⁹ pficiēdā suscipite. Cū aūt ad me scribitis in curia regia reddi mihi lras iubete: nā illuc reuertor.

Epistola.c.

Eneas siluius poeta secretarius regius. S.p.d. ornato doctoq; viro iohāni tuskoni ptbonotario indyte ciuitatis pragen. Libenter legoq; voluptate tuas literas. Nā t amicitiā confirmāt nr̄am t prudentiā testant tua. Accepi nup q̄ mihi scripsisti de iohāne notario pbuen. q̄ me mōstris cōpauit. vide q̄ sibi respondisti grauit amici cām defendisti: ineptias increpasti: veritatē iuuisti. viri boni fructus officij es. Nā t absenti prosuluisti: nec amicū in vltimis terrarū agentē indefensum reliquisti. Amicitia vera non magis p̄senti q̄ absenti fauet: qui amicus ē etiā mortuū diligit: nō corpus amici: nō res: nō famā ledi patit. Hoc abs te factū eē amice gaudeo: tātoq; tibi obnoxiorē me sentio q̄nto id tpis abs te erā remotior. Rome vt opinor tūc fui cū meo noīe detractū ē. Sed q̄q̄ tibi refero grās: illi tm̄ irascor q̄ me carpit. Scio imperfectū meū: ignorātie mee suę p̄sa. Sapientissimus socrates t oraculo pbat. delphico: vnū se scire aiebat qm̄ sciret nihil: q̄d q̄ inquā. Sentio cū tuo iobē nec scio q̄q̄: nec noīe sum aliq̄ dignus. Scribā tm̄ illi pauca ne se scire putet: q̄ tu atq; ego nescimus: literas bis aduōctas bēbis q̄s sibi dirigo. sil'q; interpretatione eplē quā lōgo desideraſti tpe: paruisses antea tue cupidini nisi absens fuisses. Anni iā duo sūt q̄b̄ assidue obeūto. nūc rome inuenior nūc frāckfurdie: nūc wiēne: nulla mihi quies datur. Nūc etiā ad electores imperij deleger infra trimestre minime hic reperiar. Vale t me vt soles ama atq; obserua.

Epistola.cj.

Persuadet polonos t australes concordari tali medio. 2

Euerēdissimo i xp̄o patri t dño dño sbigneo epō cracouien. scē rōane ecclie cardinali electo Eneas siluius poeta. S.p.d. Quis ego reuerēdissime pat̄ t dñe pstantissime iā dudū vīe dignationi affectus fuerim eiusq; statū felicē ac successus prosperos sedulo procurarim. Quia tm̄ indies vtutū viarū maiores laudes maiorāq; ponia i meis auribus pstrepūt. Cogor t ipe dietim magis ac magis venerari nomē vīm ac vouotionē: qua viam pietatē reuerēdissimā prosequi augere. Sic essi virtus exigit. Cui ea vis est vt q̄s nūq̄ vidimus boles amare nos vrgeat. Verum q̄d ego de me loq̄r q̄ nō sum dignus inter boies cōputari qui maximi viri imo t regia sublimitas pstātiā viam t venerēt t amēt. Est eā dē in hac regali curia celebris fama virtutū vtutiū: nec vnq̄ sine singulari laude vīm nomē audit. Procipue tm̄ inter alios magnificos dños cācellarius. pbitatē viarū extollit t prodicat q̄ nūc prosilium nūc liberalitatē nūc vite mūdiciā nūc magnanimitatē q̄b̄ prædita ē. v.r.p. enarrat. Nup vo cū in prospectu regie maiestatis magna baronū ac nobiliū stipate caterua de platis ac magnatibus regni vii mētio t alicuius laudaret assurgēs cācellarius. Clari sūt inquit viri q̄rū memini stis: nec ego eorum vtuti detraxerim. Memo tm̄ adhuc vīm q̄ sint oculi regni polōie mōstrauit: nec oia illorum attigit q̄ pstat oib̄. Nā etsi pstātes sūt bi q̄s prædatā. Ubi tm̄ cracouien. antistite reliquistis cui tāta ē pbitatis fama vt nec laudādo crescere nec vituperando minui possit. Ego platū būc noui aliqn̄ allocutus t in plurib̄ tractatib̄ suis exortus. Nihil tā graue ē tāq; arduū q̄d is nō statiz intelligat videatq; finē. Animus illi magnus ē & rectus: nō solū q̄ pnitia sūt disponē nouit. & futura lōge prosmeditat. Neq; pdigus ē vt indignis largiēdo facultates ecclie dissipet: neq; auarus vt idigētib̄ n̄ porrigat manū. Sz ē elemosyne dispēsator vtmusq; sua datis hospitib̄ sp patet. Quicūq; polonia ingrediūt oratores aut viri pstātes būc adeūt būc patronū bīnt. Ab hoc bonorāt vtunt q̄q̄. In q̄b̄ reb̄ vera liberalitas recognoscit. Est i eo clara facūdia multe i ore ei facetie. multusq; lepos nō elatus ē: nō iracūdus: nō eractor pecūiarū: nō vindicte cupidus. Sz benignus māsuetus piculi vediator atq; optptor: amator patrie sue t aliene nō inimicus. Nihil ē q̄d illi melius pace cōi videat. oia ei psilia quietis sunt. Nō tm̄ bellū dissuadet cum pro tutela regni suscipiendū est. Sed arma non propter victoriam neq; propter iniuriam vindicandā sumenda dicit: sed propter pacem obtinendā. Finem belli nō

rapinā vel gloriā: ꝙ ꝺetē cē ꝺebere. Scit ꝓterea ꝯb⁹ artib⁹ curia regēda esſi ꝯbuſq; modis gubernādus exercit⁹. Et q̄uis ꝓlatus ſit ſacrarū religionū gnariſſim⁹ nō min⁹ militie q̄ i ſenatu ē vtilis: nec egreferas caſpar ſi būc vnū tantifacio. Mā q; ſi ea⁹ ſp ꝟſilia apud reges polonie valuiſſent: aut pax optia inē auſtriā poloniāq; viguiſſet: aut i bellis q̄ poſtea fuerūt maio⁹ polono⁹ ipet⁹ fuiſſet audit⁹. Quecū magnific⁹ caſpar finiuiſſet ꝓmonis finē oim circūſtantiū aſſenſus cōprobauit. Caſpar vo bis auditis vtinā in ꝺt talis dñs i ꝟſilio meo ꝓſiſteret. Et ſic vario circūſtātiū ꝓmone. v. p. r. eas cōmēdatiōes accepit q̄s me audiuiſſe antea ñ memini gauiſus ſuz dū talia ꝓcepi: mor q; i aim venit: hec vt ſignificarē vie dignatiōi. nō vt ꝓterea gloriemini. Scio em moderationē ai vū: q; n patefaciāt aures adolātib⁹ ſ vt nomē bonū teneāt cuſtodiatiſq; z ſi poſſibile ē augeat. Nūc em cū diuitys cōmutāda ē fama celebris. Diuitie cū corpe ſil⁹ ꝑdunt. fama comes aie p⁹ obitū durat quā q̄ negligit crudelis ē. Et fortaſſe cū bas lras audiet q̄ ꝺ ē dicatis in q̄ velit eneas meū nomē augeri. Dicā breuit q̄uis ñ ābigo id vtaz ꝓudētiā p ſe meli⁹ intueri. Sz dōm ē nē fruſtra videar calamū recepiſſe. Inē auſtriā z poloniā. R. p. mīte bacten⁹ ſimultates: multa odia z apta bella viguerūt q̄ res z auſtrali dño no cuerūt z polonie ñ ꝓfuerūt. Iā tps eēt bis diſcidijs imponi finē: z aliq̄n i amicitiā gratz q; reuerti. Mā q̄d pci⁹ eſt q̄ regnū aduerſus regna inſurgē z regū ſanḡnē iſidiari regio ſanguini. Cuiꝰ vſus hēat reges inē ſe frēs vocari. Quid abſurdi⁹ eſt q̄ frēm iſectari frēz ciuile bellū ſtruē ac ꝓcidiū meditari. Fcta ſūt hec iāḋudū ſ cum dāno ābaꝰ ptiū. Ita q; iā tps eēt vt admōite cladū ſuaꝰ ptes inimicitys modū ꝓponerēt. Sz iſta moueri neq̄unt niſi magni viri manū apponāt: z q̄pe dū ego bo aio reuoluo: nō poſſuz arbitrari q̄s ali⁹ ſit inieniēd⁹ huic rei idone⁹ q̄. v. r. p. Ita q; loq̄r apte dicā q̄d ſentiā. Due ſūt vie q̄b⁹ finiri diſcidia inter auſtriā poloniāq; pñt. Una ē ſi vl auſtriā poloni ꝺeleāt ferro q; ſibi ſubiugāt vl eꝫ poloniā bello ſuparēt auſtrales. Altera ē ſi reuentū fuerit in gratā z vtriq; renouata fit amicitia. Prior via admodū difficilis ē. Et hz ea multā annis elaborandū ſit. Adhuc tñ z auſtrales ſuū z poloni ſuū imperiū tenēt: z alē alterius inſidias conatuſq; timet. Nec video q̄ pacto euo nro altera ps alterā poſſit extermiare: q; vtriq; magne ſūt vires: z multū ſanguis effūdēdū eēt. milta q; boiz cētena milia neci data: multe ciuitates ꝺelēde multi agri cremādi z infinita mala faciēda eſſent: añq; vna ptiū in ptātem alteri⁹ veniret. At via ꝓcordie vt ſalubrior ē ſic etiā facilior. Querit q̄ modi ꝓcordie ſint. Mēpe facili⁹ bñficio q; gladio vicit inimic⁹. Mō iniurie adhāc ēde ſunt iniurijs neq; mala malis cumulāda: ſ purgāda primo ꝓtumacia ē: p⁹ dāna reſarciēda: exide bñficia ſubiugenda. Qui ſ egerit is iā non inimicū ſibi placabit ſolū: ſ recōciliabit incorpabitq; ſibi z ſociū ex aduerſario amicū ex inimico fratrē ex hoſte faciet. In hac igr re videdū ē vñ prior iniuria ꝓpit: z illinc medela veniat vñ vuln⁹ illatū ē. Mō cīm qui fert ſ q̄ ifert iuriā emēdare dz. Hic g videdū ē q̄ pacto iuicē cōueniam⁹ nedū ego leſas auſtrales ꝓtēderi. v. r. p. inficiēr. Libet igr mihi ſcribere q̄d ſentiā vt cōiugatis ſi falſuz fuerit. Loq̄r ingenue clare apte vt inter amicos fieri dz. ñ vt regno vio q̄d ē nobiliſſimū ꝺetrabā: ſ vt eo meli⁹ inueniri cā poſſit q̄ vulnera magꝫ ꝺtecta fuerit. Ora vo. r. p. libratī mee veniā dabit. ſi q̄d eſt q̄ offēdat q; i bonū loq̄r: nolo alti⁹ exordiri Sz rei ꝓncipiū wilbelm⁹ dux auſtrie ꝺedit huic filia regī ludouici q̄ būgariā poloniāq; poſſidebat i mrimoniū cōiūcta ſuit. Regnūq; polonie i dotē datū. nec diu poſt poloni nulla iniuria laceſſiti: niſi q̄ impiuz teutonicoꝰ ferre nolebāt: wilbelmū regno expulerūt: ac nō ſolū regnū ſ nuptā q; ſibi abſtulerūt. Nec ꝓtenti ſ abbominandū aggreſſi facin⁹: memoriaq; nra inauditū ſcel⁹ ador ſit: reginā q̄ alteri nupſerat. nouo regi ꝓiūxere q̄uis illa poris mariti mēor: nūq; volēs nouo nupto ꝓiacuerit. In ſ nō ſolū leſi ſūt auſtrales regno priuati q̄d ex ꝺote veniebat: ſ in bonore q; vexati ſūt: dū nupta eoꝝ in ꝯbinatu tenet. P⁹ hec tāq; parū fuiſſet wilbelmū abiecīſſe. cū albert⁹ dux auſtrie bohemieq; z būgarie rex z imgator romāoꝝ ſigiſmūdi regnū q̄d ſibi atq; vxori i

bohemia obuenerat armis vẽdicaret: poloni p̃ocinũ taborita⁹ ꝛ sequaciũ fusce
perũt iũctiq; ipsis alberto bellũ intulerũt. Et q̃uis p̃sidiũ illo⁹ induerit magno
tñ se crimie polluerẽt: dũ aduersus iusticiã auxilia talib⁹ p̃buerẽt. Polono⁹ q̃ opa
factũ ẽ vt regnũ suũ albert⁹ p̃seqũ totũ nõ potuerit: neq; cõpesci taborita⁹ furo: q̃
ob tutelã polono⁹ vsq; i hãc diẽ in ptinacia manẽt. Aliq̃n ⁊o aut iã reducti cẽt
aut extermiati: q̃uis ꝛ antea sigismũdo impante cũ bohemis nõdũ eccl̃ie vnitẽ fe
dus p vios bohemos pcussũ fuerit missusq; ꝛ sigismũdũ vex⁹ bohemie regẽ alẽ si
gismũd⁹ korũbuti. Jn q̃ re nõ solũ austrie nocumẽta illata sũt q̃ sigismũdo succes
sura noscebat: ⁊ autoritas q̃z eccl̃ie ꝛ ipsa fides catholica lesa ẽt: totaq; respublica
p̃piano⁹: pate sic loquẽti. Sic exp̃i cm̃ res dz vt gesta ẽ. mihiq; sic relatũ ẽ. P⁹ hꝫ
cũ iã de medio sblat⁹ eẽt albert⁹ i ei⁹ filiũ crassati sũt debachatiq; vñ poloni. Nãq;
lz elizabet regia filiũ ladislaũ er alberto pepisset ac vti mos ẽ dyademate apd al
bã regalẽ decorasset, poloni vñ p q̃sdã bũgaros icitati rursus noua bella susciter
mittẽtesq; wladislaũ regẽ suũ admodũ iuuenẽ ꝛ inocẽtẽ: regnũ bũgarie vsurpare
conati sũt: c⁹ magnã pte iuaserẽt: veri regẽ infãtẽ pupilli ꝛ orphani iurib⁹ insultates.
Nescientes tñ qd dũ alienũ regnũ q̃rũt suũ negligũt: ac gẽtib⁹ ꝛ pecũia erbauriũt.
Dic secutũ ẽ q⁹ dũ regno bũgarie volũt diuti⁹ potiri. Adolescẽtẽ regẽ cõ turcos
armãt q̃uis federa cẽnt idueia⁹ iuramẽto firmate. Jtur ad bellũ p̃mittit̃ plium
Jbi seu capt⁹ẽ seu occisus wladisla⁹ penasq; ñ sui crimis(Nã ipe p etatẽ ñ erat
accusãd⁹)ꝫ suo⁹ psiliario⁹ delicti vat. Sic nobilissim⁹ iuuenis regalisq; sanguis
pl⁹ mali icidit ex suo⁹ suasu q̃ australes sibi vnq̃ optauerit. Sic res acte sũt nisi
fallo: q̃ ipẽ nõ australes ⁊ poloni pot⁹ factũ suũ emẽdare debẽt. Querit̃ fortitan
q̃ possit mẽda repiri. Nã tot illata sũt p polonos australib⁹ dãna vt nec ipa polo
nia recõpẽsare q̃at. Jta ẽ: nã ꝛ bohemia ꝛ bũgaria vsq; i hãc diẽ adipisci austra
les nõ poterãt. ꝓpẽ ipedimẽta polono⁹: imo ꝛ ipa polonia ꝓpuati sũt iniuria. Quid
igit̃ fiet nẽpe sat erit australib⁹ si finis tãdẽ nocẽdi fiat: quãtũ sentio quãtũ capio
quãtũ viri bui⁹ curie magni me instruũt: nõ petũt australes magnũ aliq̃d ex polo
nis: ⁊ vt nocẽ delinãt. Sic ei reitegrari beniuolẽtia sepositi⁹ posset odiũs. At h.r.p.
ñ min⁹ polonie pducẽt q̃ austrie. Scio q⁹ ex vetustis bellis pax lucri polonia sen
sit. Nãq; ex bũgaria nec ex bohemia q̃q̃ auri vl argẽti i poloniã delatũ ẽ. Dz ipa
polonia vltro ꝛ pecũia ꝛ boies(q̃ sũt ei thesauro nobiliores)trãsmisit: ꝛ i bũga
ria nup suũ regẽ pdidit. Accepi pterea itroit⁹ regni vñ p maiore pte ipignorato
rũ: intãtũq; pñe erariũ defecisse vt vix repiri possit q̃ regnũ vñm suscipe velit. Tã
taq; nũc rex⁹ mutatio facta ẽ: vt q̃ regnis alijs dare reges volebat. iã nõ facile pos
sit̃ inuenire: q̃ rex int̃ vos eẽ cupiat. Eẽnt igit̃ ista p̃siderãda q⁹ nõ sũt absq; iudicio
dei q̃ supbis resistit ꝛ bũles extollit. Qz si vñ poloni antiq⁹ odiis p⁹ tergat. salutẽ
sui regni solũmõ q̃rerẽt: die noctuq; cogitarẽt: q̃ pacto i australiũ amicitiã fratri
tatẽq; reuerterẽt. Eaq; sibi via ñ min⁹ q̃ austrie p̃sulerẽt. Scriberẽt bohemis vt
suũ regẽ peterẽt: illiq; soli fuirẽt ladislao alberti filio. Scriberẽt bũgaris ne amp
li⁹ cũ australib⁹ dissentirẽt ⁊ regẽ suũ repeterẽt: q̃ ius bz successionis nec de wla
dislao curarẽt. q̃ vl mortu⁹ ẽ: vel si viuit sat̃ bẽat i polonia vbi regnare possit. Er
inde significarẽt regi rõano ꝛ se hacten⁹ i bohemia ꝛ bũgaria restitisse australib⁹
nõ odii cã ⁊ vt suo regno cõsulerẽt. Nũc ⁊o intueri se: q⁹ nõ bene fecerũt: velleq;
factũ corrigere p̃stando auxilia si opus sit: db⁹ ladislaus ꝛ bũgariã possit ꝛ bohe
miã vẽdicare. Sic posset optima pax iueniri. sic regnũ vñm tutissimũ redderet.
q⁹ bis artib⁹ ertiguit furo: ira vincit: inimici placãt ꝛ hostes reddũt amici. Hec
dixi lati⁹ fortasse q̃ expediret apud. v.r.p. q̃ oia meli⁹ nouit. Cetꝛ nõ ambigo q̃n
p defensione vri iuris vriq; bonoris milta possit dicere. Hec q̃ facta dixi non tã q̃
interfueriz retuli: ⁊ tã q̃ audita recẽsui. Vra insignis ꝛ reuerẽda. p. scit quõ res se
bẽat vtciq; sit: certũ illud est regna meli⁹ defendi beniuolẽtia ꝛ amore q̃ viribus
Mihi cõsultũ videt: cũ poloni aliq̃n cũ australib⁹ amici poti⁹ eẽ velint q̃ inimici
q⁹ vbi est odiũ ibi metus est: vbi met⁹ nulla trã q̃llitas nullaq; pax esse pot. Sine

pace ⁊ o nullius regni status pōt esse diuturnus. Hic ergo tēp⁹ est vt sup bis habeat cogitatio. Verū nisi vestra.r.p. ista curet: q̄ alius mentē adhibeat scio ne minē. Vestrū est igit hec aggredi tum ꝓ salute cōi: q⁹ nō pōt be due vō⁹ sine domo totius xp̄ianitatis inuicē dissidere. Tum ꝓpter pacē ⁊ boni regni vestri: tum deniq; ꝓpter augmētū nois famecq; vr̄e: q̄ me pu⁹ ad scribēdū impulit. Potissime aūt vt ex hoc magis ac magis auctoꝝ pacis placeatis: dū pacis studio intenditⁿ Plura possem dicere. sed essent incassuꝝ oia apud viaz. d. q̄ peritissima ē. Ego me recōmendatū vo illi cupientē sibi in aliq̄ re morē gerere. Hieronym⁹ canonicus wratislauen. vir prudēs vūq; amātissim⁹ hic fuit nec vr̄am famā neglexit. His si illuc reuerterer: q̄le sit apud nos vīm nomē multomel⁹ referret q̄ ego scribere queā. Noui q̄d hic sit nō est scribendū. q⁹ incertū est multa dicunt sine auctoritate veraci. Hungari hic sūt ⁊ tractāt de regno cū maiestate ipiali noīe ladislai regis. Bohemi quoq; conuentū in breui sunt habituri. Res feliciter diriguntⁿ. Nec ad ladislai ⁊ cesaris statū ⁊ gloriā. Valeat optime via.r.p. cui me humiliter facio cōmendatū. Ex wienna.

Voces varijs vsibus delectant differēti mō.

Epistola.cij.

Meas siluⁿ poeta impialisq; secretarⁿ. S.p.d. magnifico viro dño caspari schlick impialis aule cācellario. Diuersa boim studia sunt quib⁹ ⁊ se ꝓcipibus insinuāt ⁊ vitā agāt. Quosdā iuuat in stadio currere ⁊ olimpicuz colligere puluerē ac feruidis rotis curruū palmā nanciscī nobilē. Qui semel ⁊ in theatro clamore vulgi sublat⁹. qui vel luctāto vl̄ hasta feriēdo vicit emulū: bauch ꝓduci pōt aliā vt vitā sumat. Attalus rex pgameno⁹ q̄ romanū populū sibi fecit humilē: de agricultura diligenter scripsit. Si quis eū secutus multū frumenti cōdidit borreo ac semel gaulus est findere sarculo paternos agros: nūq; dimoueri pōt nec psuaderi vt nauta fiat ⁊ trabe cipria mirtoū secet pelagus. Verum cū aduersi aliquid suo in studio quisq; ꝓpessus est. mox alteri⁹ vitā laudat: nec tū accipit illā. Mercato⁹ postq; luctātes ventos i medio mari exptus est ⁊ instātē pcellā timet: otiū laudat ⁊ opidi rura sui venturūq; se in patriā nusq; se exiturū deiurat. At vbi cessauit tēpestas mox quassas reficiat naues ⁊ indoctis pauperiē pati rursus se mari credit. Sūt qui diem totā bibēdo assumunt ⁊ nunc membra sternūt sub viridi arbuto: nunc ad fluentē leniter aquā caput collocant. Quosdā castra iuuant ⁊ tube sonitus ꝓmixtus lituo siue cornu recuruo ac bella detestabilia matribus venato⁹ cuius fideles catuli ceruā viderūt. Aut cuius teretes plagas validus aper vt est apud marsos rupit nocte tota sub iove frigido quē nos acrem dicere possumus manet immemo⁹ domus ⁊ tenere cōiugis. Quid singula referā. Me nihil magis delectat q̄ hedera quod ꝓmiū est docta⁹ frontiū. Me gelidū nemus oblectat cū musis eē nō cū populo placet mihi. Exhibeat mihi tibias euterpe quā bene delectātē interptamur ⁊ organū suū in modū lire cōpositus q̄ barbiton appellāt polimia mihi tradat que vel multe laudis vel multe memorie dicāt musa nō erit in posteris meū nomen obscurū. Et potissime si tu mihi caspar fauebis vite p̄sidium ⁊ dulce decus meum. Vale.

Inundatio danubij ⁊ grando in quātitate oui.

Epistola.ciij.

Meas siluⁿ poeta. S.p.d. Leonardo filsecher pstāti militi amicoq; optimo. Annis plurib⁹ iauditū ē tot aq̄s iundauisse quot his diēb⁹ nosipsi vidim⁹ apud nouā ciuitatē excreuisse. Tu res bellicas cōpabas wienne q̄b⁹ maiestas regia vsura erit in castris: nos tuū reditū optabamur vix duarū horaruz tēpestas icubuit: ⁊ adeo igēs fuit vt intra menia vrb excurrē danubi⁹ crederē. Mānecq; vici⁹ domū accedē vicini audebat. Grādo e celo i modū oui cecidit vbiq; choruscatōes vidēbāt. Audiebāq; tōitrua. p id tēp⁹ pu⁹tozes q̄ wiēna mēia pclabi tātū excreuit vt plerasq; domos cū pīb⁹ ⁊ failīs asportauerit. i bauaria ēca strauding ⁊ armēta viroscq; tēpestas occidit. Agri ꝓples q̄ flumib⁹ ꝓmini fuerāt fru-

gib⁹ atq; supficie iuelati sūt. Plurimū de⁹ niuis z dire grādinis ē celo misit. Aeria bete vertera iaculat⁹ sūmas tēplo⁹ arces pl'os z vbes terruit. Veriteq; sūt gētes ne redirēt graue seculū pirre atq; ventalionis. Siue z nīi volūt noue qñ super oēs mōtes diluuiū inūdauit: qñ noua maris mōstra visa sūt i terris z qñ ptbeus de⁹ pelagi vt gētiles voluere oēs pec⁹ piscū altos egit montes visere: qñ in sūma vlmo cerbe stetit vbi nota fuerat colūbarū sedes: ac qñ pauide dame in equore nabāt sup terras effuso imperāte quōdā augusto retort⁹ flāmis tiber vndis supra littus etruscū creuit: atq; vsq; ad monumēta num: ē pōpilij regis tēplaq; veste p⁹fectus ē: sicut z postea sepi⁹ fecit. Sicut adhuc inscripti lapides apud frēs minerue rome ostedūt. Tūc arbitrabant romani fluuiū ḡsi nume bret vlasci velle iulū mortē i ꝓsolationē ilie romuli atq; reui matris. ex quo⁹ genere cesar vescēdebat Nec verāt q̄ putaret iliā siue rea vestalē virginē ex cōpressu tiberis pepisse q̄uis de marte vulgatio⁹ eēt fama. Itaq; putabat amnis vrozis iniuriaz vlasci velle. Quidā vo excrementū ciuilia q̄ post fuerūt bella ptendē opinabant. Int̄ antbonū nāq; z augustū apud accū pugnatū est. cū bruto z cassio in grecia. cū sexto pōpeio in sicilia. Nos aūt leonarde futuri speculato⁹ quidnā dicem⁹ hec diluuia sibi velle: nūq; rē insolite absq; magni alicui⁹ mali significatione pueniūt. Sz nūq; rursus malū est vniuersale. Nā qō vni nocet alteri ꝓdest. Fridericus cesar iā ꝓfect⁹ est cū exercitu aduersus būgaros. Jā territi bostes pacē petunt. Jā trāsigit nisi cōueniat inter ptes z hoc tecū arbitro⁹ tēpestas illa designasse. Vale z me vt soles ama.

Triplicis ꝓbleumatis resolutio.

Epistola. ciiij.

Erat nup cesarea maiestas multo⁹ baronū ac nobiliū stipata catheruis dum mibi hoc in loco vir pstantissime disputato⁹ vehemens atq; subtilis: inter alios tria si recte memini obtulistis ꝓbleumata. Fuitq; tūc auditoriū istud taz doctor⁹ q̄; discipulis frequētissimū. Ex illis primū fuit. Vtrū prudētia sit idē habitus cū scientia morali tradita in libro etbico⁹: politico⁹ z iconomico⁹ z in libris canonū z legū. Secūdū. Cur poete nostris tēpor⁹ sint adeo pauci cū videant̄ multū vtiles z necessarij. Terciū qō in cācellaria fortasse nota excogitatū est aut risus causa ꝓpositū. Cur viles cutes cadauerū z antique camisie cū cera in cancellarijs vendunt̄ ꝓ optimis muneri⁹. Hec sūt nisi fallor q̄ vestra singularis prudentia magister z disputato⁹ insignis ex me pcontata est. Quesierūt z alij duo q̄ illic assident q̄dā alia vt moris est in disputatiōe q̄ de re q̄libet bi: illa ego memorie nō teneo. Neq; em̄ eneas sum ille pirrbi legat⁹: qui altera die q̄ romā intrauerat vniuersum senatū z equestrē ordinē ꝓpriis noibus salutauit: tanta cū fuisse memoria tradūt bistorie. Respōdebo igit̄ bis tm̄ trib⁹ q̄ retuli ꝓbleumatib⁹. Nec verebor me dicere imperatū fuisse cū illa ḡrerent. Nā z demostenes qui oium grecor⁹ pcipuus orator fuit: interrogat⁹ iussusq; sniam in senatu dicere nō erubuit imperatū venisse respōdere. Quidā adeo cupidi glorie sunt vt ex tempore velint cuilibet interrogatiuncule satisfacere. Sed bis sepe duz gloria ḡrit: ingens ignominia crescit. Nec em̄ humanū ē cuilibet interroganti bñ rndere: ꝑ ē bui⁹ auditorij tāta modestia vt data sit vnicuiq; ad cogitandū mora qua nīcipse vsus paratus adueni vris petitionib⁹ magister ornatissime ac bui⁹ vniuersitatis clarissimū iubar nō solū respōdere sed etiā vt opino⁹ satisfacere. Nibil tm̄ dicam quasi vestrā doctrinā instruēs: sed tāq; meā ignorātiā erudiēs: verbū habeo vaboq; locū responsis vestris quibus me melius z rectius admonueritis. Cū igit̄ queritis vtrū prudētia sit idē habitus sicut ante dixi. Negatiuā partē amplecto quā z vrm argumentū tuet. quod secūdo loco posuistis. Prudētia nāq; viros bonos facit: Scientia vo illo⁹ libro⁹ etiā malos comitatus: ergo nō est idē habitus. Aggrediamur tm̄ hoc altius diffiniamusq; sciam atq; prudētiā. Omnes em̄ vt cicero in libris officio⁹ dicit que rōne suscipit de aliq̄ re institutio: dz a diffinitione ꝓficisci: vt intelligat̄ quid sit id de quo disputet. Scientia igit̄ vt Jsidorus tradit

est cū res aliqua certa rōne capiē. Prudētia est cū discernunt a bonis mala. Id si sic se hz laudabilior ē scia q̄ prudētia. Plura em̄ cōplectē. Nec cicero ob hoc dissentit dū in rhetoricis ait prudētiā eē rerū bonarū z malarū ac vtraq; scientiā Sz aliter aug⁹. in li. de moīb⁹ ecclie diffinit. Sic em̄ ait. Prudētia est amor eoz̄ quibus adiuuat in deū ab his quib⁹ impedit sagacē eligēs. Et alibi sic diffinitur. Prudētia ē rerū bonarū malarūq; cū alteraq; dilectione z reliquarū detestatione scia: Hm has diffinitiones q̄ prudēs est. Idē quoq; vir bon⁹ est cum bona diligat malaq; detestet. At scia librorū aristoteles z iuris q̄uis bona malaq; noscat: non tn̄ hec odire z illa diligere cogit. Plures em̄ peritiā illi⁹ habent qui sūt z auaricie z aliorū viciorū serui: q; non mutat affectū cognitio sp̄ q̄uis instruat intellectum. Nā z salomon q̄ sapiēntissim⁹ fuit ac bonū z malū nouit: tā q̄ vilissimū pecus luxurie sese tradidit. inter vrores trecentas cōcubinasq; septuaginta marescens. Est em̄ scia cognitio rez̄ mortuaq; volūtatē mutare nō pōt vt vel bonū cognitū amplectat vel malū fugiat. At prudētia radi⁹ vnus est a vero sole ꝓcedēs: que non illuminat intellectū sed etiā calefacit affectum. Quod si quis neget probari pōt Certū est em̄ aristotelem tuliū senecāq; ceteros ꝓbos inter virtutes numerari prudentiā. Si virtus est que sunt virtutis facit. Virtus aūt virū bonū reddit: ergo z prudentia virū bonū reddit. Qz aūt virt⁹ boiem bonū efficiat ex diffinitione liquet. Sic em̄ aug⁹. eam in li. de quātitate aie diffinit. Virtus est eq̄litas quedaz vite vndiq; cōsonās rōni. Senece q̄z sūia est beatos virtute fieri boies q; si virt⁹ beatos efficit boies z prudētiā que virt⁹ est idē facere necessariū est. Scientia vo iuris totiusq; moralis ꝓbie minime opat: q̄ virtus nō ē. Si nō est virtus nec prudētia est quā cōstat esse virtutē. Querit fortassis aliq̄s quō fieri pōt vt sciens bonū nō pareat. Facilis responsio est. Plurimi sunt q̄ in gimnasijs musicā docent: q̄ cātare vel minimū versiculū in ecclesijs ignorārēt: sicut apud athenienses temistocles qui i cōuiuio recusasset lirā habit⁹ est indoctior. Nec oēs medici qui practicā legūt mederi sciunt. At vsus cōmunis apud quē vt flaccus ait arbitriū est z vis z norma loquēdi. Prudentes vo nō qui bonū a malo discernūt. sed qui bonū operant appellat. Erit igit prudēs qui scit vult z agit que bona sunt. Scioli aut ē moralis ꝓbie iurisq; periti cū aliquādo sceleratissimi sint: non possunt appellari prudentes. Plus inq;: nā z si operent q̄ i eoz̄ libris didicere: nihil vltra q̄rētes. extra tn̄ prudentiū numerū remanebūt. Prudētes nāq; nūq; errāt: sp̄ em̄ que bona sūt opant. Qui vo ꝓ oīa sequit aristotelē: cū is sp̄ vtros nominet in errore manebit. In iure ciuili nō desunt ineptie: nā z eoz̄ libri aiūt legē quā p̄ dura esse seruandā In iure pōtifico dietim mutationes fiunt: vt sepe qō iustū est hodie cras fiat iniustū. Nec possibile est vt iura z aristotelis scripta ꝓcipiāt simul viuere: que sunt inuicem sepe cōtraria. Si q̄s igit prudent viuere vult: eū pla scire optet q̄ libris hmōi primeat. Et q̄ liquet picā illoz̄ q̄s dixi librorū nedū prudētē boiez̄ mime facere: ꝫ nec oia vocere q̄ sūt prudētie necessaria. Aliud igit est prudētia z aliud rursus moralis scia. Nec obstat argumetū vltim loco prioi positū. q̄uis em̄ prudētia circa ea verset que sūt ad vitā humanā bona: ac circa eadē scia moralis cōsistat. nō tn̄ idēptitas sequit: nā modis inuicē diuersis se habēt. Scia em̄ solū intelligit qō est bonū: prudentia vo posteq̄ nouit etiā opat vt añ dixi. Astronomia de celi quersione stellarūq; cursib⁹ noticiā ꝓbet. Idē facit astrologia. q; ꝫ tn̄ superstitiosū q̄d hz dū syderū cursu necessitates boim z mores p̄dicare conat: aliud astronomiā eē z aliō astrologiā dicim⁹. Et hec ad ꝓmā positionē. Trāseo aūt quātū ad interrogationē secūdā, Cur tā pauci sūt nris tpib⁹ poete cū videant multū vtiles z necessarij. In q̄ re vir doctissime ago vīe prudētie ingētes gras q̄ mihi occasionē dedit de poesi publice loq̄. Sūt em̄ pleriq; boies q̄ poetica ignorātes inuidoz̄ more poetas contēnūt: atq; vt soli oim̄ īratissimi reputent ea solū ꝓbant que ipi sciunt. Quod vicij late patet: vbiq; terrarū. Istorum ergo iusticiam atq; impudentiā cōtundere mēti erat mee: seq̄ nō ingerebat se tempus cōmodum qō nunc

Laud poetis

Semper affirmauit

Alexandro magno

homerus virgilius

mihi datū esse admodū leto. Ueruz ego magister clarissime paucos esse nostris tēporib⁹ poetas nō miro. Sp em pauci rarissimiqz fuerūt. Quia nō dat passim cuilibet diuina poesis. sed eos respici atq; cōtēni nedū miro: sed indigno stimulo turbo⁹ etatiqz nre cōdoleo q̄ tā splendidū iubar tantūqz decus humane atq; diuine scie tāneccessariū mun⁹ a deo datū nihil faciat. Nā priscis tpib⁹ cū sapientia virtusqz viguit: tant⁹ bono⁹ huic doctrine impēdebat: vt sicut post victoriam impato⁹: sic z post p̄sūmatū studiū poeta laureat⁹ p vrbē triūphali curru sequēti bus ciuilib⁹ ac festū agētib⁹ duceret. Hinc z iul⁹ cesar romani fūdato⁹ imperij z augus⁹ successo⁹ ei⁹ ad magnā sibi laudē reputarūt i collegio recipi poetaz. Nec egretulit iul⁹ cū sibi collegiū intrāti nō assurgeret acci⁹ quē poetā notat se esse p̄stantio⁹ē. Scipio africa⁹ maio⁹ poetā cunctis adeo dilexit vt eū viarū suaz oim comitē hīe voluit: eiusqz statuā i suo sepulcro collocari mādauit. Lisander lacedemonioz impato⁹ dū obsideret athenas q⁹ cōperit poetā sophoclē interisse cozpusqz suū adhuc inhumatū eē inducias dedit vt poete magno cōgrue fieret exeqe Alexāder amice fili⁹ rex macedonū pindaz poetā appīme dilexit. Archila⁹ qui ei successit. Euripidi tragico p̄silioz sūmā credidit. Alexander magn⁹ cū trāsisset i asiā vidisset qz tumulū hectoris. O fortunate inquit adolescēs quē talis tuba decātauit. Voluisset nēpe z ipe homerū altez habuisse q̄ suas laudes ceciniss et: sed nō fuit adeo felix. Cherillū tñ poetā multa donauit munerib⁹ z si fuit inept⁹ vt flaccus inq̄t: cū q̄ tales tātiqz viri poetas amarint z bonos habuerit cosdē nris tpibus cōtēni nō indigne miror. Uez q⁹ dicitis in qōne vīa mḡ grauissime poetas videri vtiles z necessarios p̄stat ex hac vīam prudētia nō nihil detraxisse dignitati poetice. Nō em vt sunt poetas vtiles dicit: sz videri vtiles. Plura nāqz videt vtilia q̄ nō sūt. Est igit buic pti obuiā dū. mōstrādūqz poetas z vtiles z necessarios fore. Quod paucis agā. Nepe ois doctrina q̄ vitā erudit humanā vtilis ē: hmōi est poetica: q̄ vtilis. Dubitabitis fortasse queritisqz quonā pacto erudiat hoies poesis. Sz audite obsecro patrē scissimū z pi reuerētia dignū basiliū. Ego inquit ille a quodā viro q̄ ad vestigādas poetaz mētes acutissim⁹ habebat audiui. Cū diceret totā homeri poesim laudē eē virtutis z eo potissimū loco dū naufragum z nudū vlixē refert quādoquidē p vestib⁹ virtute illū dixit esse ornatū. Quid em tunc aliud clamat homer⁹ q̄ o hoies sit vobis cura virtutis que etiā cū naufragio simul enatat. Quid sibi vult alius virgili⁹ dum ait ascanio eneas. Disce puer virtutē ex me fortunā ex alijs. Et itez: macte noua virtute puer: sic itur ad astra. Est igit vtilis poetica que laudādo virtutes in earū amorē allicit hoies: hinc illud iuuenalis. Nobilitas sola est atq; vnica virtus. Est z iterū vtilis q⁹ vicia detestat: arcetqz ab his hoies. Quod tribus verbis iuuenalis pulcerrime facit dū ait. Nemo malus felix. Est z aliter vtilis poetica. Nā dei nostri laudes nullo pacto suauius aut melius decantari possunt q̄ versib⁹ poetaruz. Hinc oēs apud hebreos psalmi vt inquit Isidorus metrico carmine cōstant atq; in more flacci romani z greci pindari. nūc iambici sunt versus: nūc alcaici: nūc sapphici. ob quā cām z dauid regem sacrū poetā appellamus. Salomon quoqz cui⁹ sapientia tam nīi q̄ iudei magnopere dimirant in numero poetarū fuit. Tres em quos lingua sua cōposuit libros parabolas eccle siasten et cantica canticoz: exametris atq; pentha metris versibus currere voluit: sicut iosephus hieronymusqz testant. ysaias q̄z cāticū suū eadē metroz quātitate cōscripsit. Nec hieremias poete nomē abhorruit qui sic isidorus ait: pleraqz ex suis opibus diuerso metro cōposuit. Quę idcirco retuli: vt videat is etiā domesticos fidei. poetice nauasse operas: quos et pīa ni secuti sunt vti damasus: ambrosius: gregorius: z alij qui postea diuersis poetarū mensuris hymnos scripsere. Nā q̄ de iobane baptista canit hymnus sapphicuz carmē habet. Ut queant laxis resonare fibris. Trāseo doctiū seuerinū qui ex phi losophus sanctus fuerit: nullū tamē gen⁹ carminis neglexit. Quoqz tantūmodo referā exempla q̄bus vtilē cōstat esse poeticā. Inter athenienses z megarenses de

ꝓuincie salamine insule ꝓpe vbi ꝙq; interitū armis diuicatū fuerat. Post multas
cades capitalis cē apud athenienses cepit. Si ḡs de iudicāda insula legē tuliſſet:
quā rē solon cū aliter non posset insuetis sibi versib⁹ ꝓturbauit atq; animos ciuiū
arte poetica sic cepit: vt exemplo bellū aduersus megarēses decerneret: insulaq;
deuictis hostibus athenienſiū fieret. Refero aliud. Inter messenios atq; lacede
monios bellum erat: dux lacedemonio⁹ thirtheꝰ. poeta athenien. claudus fuit
Cūq; multa sinistre ꝓpessi essent lacedemonij ne cōtra fortunā pugnādo maiora
detrimēta ciuitati inferret reducē exercitū voluerūt. Is interuenit thirtheꝰ q; cōpo
sita carmina exercitui ꝑ contione recitauit. In q̄b⁹ hortamēta virtutis dānorū
solatia belli ꝓsilia scripsit. Itaq; tātū ardorē militib⁹ iniecit vt cōmisso ꝓlio mox
victoriā obtinuerint. Sic due clarissime ciuitates sparta z athene q̄ duo totius
grecie oculi putabant: ꝓsilio z ingenio poetaꝝ releuate sunt. Nunc an sint poete
necessarij videam⁹. Sēpe dici necessariū dꝫ illud sine quo bñ nō possum⁹ viuere
Is absq; poetica nulla respublica bñ viuit. q̄ necessaria est. Dicūt aliqui z sine poe
tica plēs bñ vixisse fuisseq; sanctos. Sꝫ ego nō vnicuiq; necessariā poesim dico: Is
in cōi reipublice: q⁹ nō bene viuūt ciuitates nisi sint q̄ bene mores suadeant z vi
cia ꝓfutēt: q⁹ ꝓprij poetarū est: q̄ mille modis milleq; artib⁹ scāt b ꝓbare z illō
redarguere. Instabit rursus dicēq; meli⁹ hoc oratorē facere: cui vbꝫ milia sup
peditabūt. Nō nego. Nā q̄ sermones hñt ad populū q̄uis theologi sint: in ea tñ
parte oratoris funguñ officio. Et nisi ꝓceptis vtant oratorijs q̄ quibusdā vel si
ne arte natura mistrat: parū ꝓficiūt. Sꝫ oratoris dicta nō berent menti. Et q⁹ so
luta sunt facile dilabunt. Poetice fisle breues sūt. ligateq; pedib⁹: absq; negocio
retinēt. Hinc est q⁹ in oi gēte quātūcūq; barbara inhumana fera poete repiunt
si nō latini saltē vulgares q̄ versib⁹ suis sis graues materias sub breuitate conclu
dūt. Qui z si nomē poetarū illustre tantāq; dignitatē ferre nō valeāt: poetica tñ
vtunt. Addite q⁹ elegātia sermonis lux expolitio: breuitas. grauitas: hīe nō pōt
nisi ex poetarū fontib⁹ hauriat. Hinc hiero. lactanc⁹: aug⁹. ambrosius: cipriaⁿ⁹:
leo: z ceteri q̄ lras sacras ornatissime ꝓmentati sunt. studio si fuerūt poetice: sicut
eoꝝ scripta demōstrāt poetaꝝ dictis vbiq; referta! In aristotelis voluminibus
oēs scitis q̄ crebra z incultata sint testimonia poetarū. Quis moderni doctores
nō sine graui dāno catholice fidei poeticā spnāt: q̄ ꝑ dubio necessaria ē. Sed
tibi ferre grās deo suasq; laudes pulchre cātare debem⁹. Nec em̄ alij sunt q̄ psal
modiā dulcesq; hymnos ac suauissima de deo suisq; sanctis carmina recte cōponē
norint nisi poete quos tāutiles z vt mōstratū est necessarios mirādū ē dignis ho
noꝛib⁹ nō effert. Et maxie cū eoꝝ doctrina (sicut cicero tradit) z pbiam z alias
scias vetustate ꝓcedat. Cui⁹ reptores muse⁹ atq; orphe⁹ reputāt: qui viuini fuere
saturni tpib⁹ Nūc tēpus ē vt eoꝝ argumēta dissoluā: qui poetice solēt detrahere
poetasq; carpere. Sic em̄ aiūt poetaꝝ libri deos esse plures affirmāt eosq; discoꝛ
des. Plura quoq; in his adulteria z nephāda crimina cōtinētur ac nūc amoꝛem
suadent illicitū: nūc alia vicia ꝓbāt. Qd si beatus hierony. idcirco se cesuꝫ ab an
gelo narrat: q⁹ ciceran⁹ esset cū tñ cicero totus moralis existat. quib⁹ tandē verbe
rib⁹ afficiendus erit qui poetarū lenocinijs oblectat. Plato q̄s in his q̄s edidit
de repu. libris: poetas censuit ex sua quā ordiuit ciuitate pellendos z blādis ora
tionib⁹ virib⁹ animos demolirēt: sicut cicero in tusculis refert z ꝓbat. Hec sūt que
aduersus poesim cōiter dici solēt. Quib⁹ nō erit mihi arduū rndere: si vobis faci
le fuerit audire. Nā q⁹ in poematib⁹ de vijs mētio fiat nō poetarū culpa sed tem
poꝛe fuit quib⁹ idola colebant. Nec em̄ soli poete de dijs loquunt Is phi z oēs scri
ptoꝛes illi seculi ꝓter iudeos deos nūcupāt z illos se venerari fatent. Qꝛ aūt cri
mina referāt nō est reprehēsibile: q̄n id agunt vt hoies ab his deterreāt. Nā z theo
logi idem facitāt. Qui ꝺo vicia ꝓbāt rarissimi sunt: nec quod duo tresue faciūt
in cōmuni trahendum est. Nec idcirco vituperanda est poesis. quia quidaꝫ poe
tarum errores tuent. Nam si sic pergimus nullam doctrinam sequemur Is ipam.

scientiaꝝ matrē pbiam cōtemnem⁹. Nam ꝛ ipsos cōstat errasse pbos. Quid em̄ mollius aut languidius dici pōt epicuri sententia q̄ oēm felicitatē in voluptatib⁹ collocauit ꝛ animas negauit imortales existere. Pithagoras inferos esse negauit ꝛ aias hominū post mortē in alia putat animantia ptrasire. Querrois vnā in omnibus coꝛporibus aiam esse rebat. Quid theologi quos hodie pre ceteris veneramur. nunquid plures errauere. Quid arrius: quid eutides: quid nestoꝛius: q̄d quid alij pene infiniti vnitatis ecclesie diuisoꝛes. Quid cuo nostro iobānes buꝭ atq; bieronym⁹ q̄ cōstantie cremati sunt. Nec em̄ vnq̄ tot bereses seminare potuissent: nisi theologoꝝ titulis se ornauissent. Verū sicut irrepꝛehēsibilis est theologia: cuius multi theologoꝝ oberrēt: sic incoꝛrupta est poesis: lz poete nōnulli vicia tueanť. Nec em̄ malū dici pōt quo possem⁹ vti bene. Alioq̄n nec liberales artes nec mechanice ꝓbande viderenť: cū his vti male possim⁹. Oꝛ aūt de bieronymi pcussionib⁹ obiicit. Si q̄s bieronymū attēte puoluerit nō ꝓpť ciceronis lectionē accidisse cōparet: ꝙ qꝛ sic bieronym⁹ eū legebat vt sacras lras fastidiret quod ego nec laudo nec ꝓbo. Sed ita legēdos poetas dico vt eoꝝ imbuti coloꝛib⁹ scripturā sacrā ornatissime sciam⁹ ꝓferre. Nec em̄ sequēdi sunt aliqui qui ex floꝛib⁹ nihil sumūt ꝓter odoꝛē atq; coloꝛē: ꝙ imitāde sūt apes que mel etiā exinde noxiū excerpe. Ad ciceronē venio qui sciam platonis de poetarū exclusione cōmendat. Quid hic dicem⁹: quibus ue armis tuebimur. Magnus est testis cicero: sed is nō ex ꝓposito locutus est: sed quasi p trāsitum irritatus. Naz mox poetas excusauit dices ad ipm̄ pbilosopbos facere de quo fuerat poetas insimulatus. Is alibi extensius loquit multisq; verbis nitiť vt architā poetā ciuitate vonent: magnā eos ꝓterea ꝛ laudē ꝛ vtilitatē cōsecuturos affirmās: vt extat ei⁹ oratio pulcerrima. Plato ꝺo cū poetas exclusit: etiā seipm̄ excludendū asseruit. Nā ꝛ ipse inter poetas locū babuit: cui⁹ apud macrobiū versus extant. Dū semibulcosamo meū puellū sanioꝝ ꝛ alij plures. Atq; vt dicā qđ sentio poetarū maxia laus est ex ciuitate platonis exclusi. Quis em̄ vir bon⁹ in ciuitate platonis domiciliū velit: vbi sicut arestoteles in politicis tradit. Oēs femie in cōi babenť: promiscui more bestiarū cōcubitus: incerti filij ignoꝛati parentes. Atq; ista platoni sufficiāt respōdisse. Verū vt de poetarū lectione in cōi aliquid dicať. Beati bieronymi i epistola ad oratorē verbis instructio seruanda est qui de litteris secularibus figuram esse in deutronomio dicit: dum captiue duci in matrimoniū per bebꝛeos pꝛobibenť nisi capite raso ꝛ vnguibus amputatis que de ꝺis verba fiunt: ꝛ abꝛasis amatoꝝ ꝺis blādimētis vbi laudanť virtutes sublimanť q̄: vicia sine scrupulo recipianť. Cui ꝛ magnus basilius astipulat qui similitudine de apibus posita. Nec em̄ inquit ille pariter omnes floꝛes adeunt. nec si quos adeūt totos absumunt. sed eo ablato quod operi suo sit aptū: reliquum omne valere sinūt: Et nos quoq; si sapimus in poetarum libꝛis cum receperimus quod veritati amicum consentaneū q̄ sit cetera oia transgrediamur. Cum igiť ex testimonio magni basilij sanctissimiq; bieronymi etiā veteres gentilesq; poete recipiendi sint. Cum antiquissima disciplinarum sit poetica. Cū magni ex ea ꝛ necessarij fructus resultent. Cum pbi sanctiq; doctoꝛes pleni sint auctoꝛitatibus poetarū. Cum cesares atq; reges oēsq; maxīmi viri poetas suis tpibus bonoꝛifice susceperunt. Cuꝝ diuine laudes a nullis melius q̄ a poetis decantari. Mō immerito sicut ab initio dixi mirandum est nō tpe vilipē di poetas. q̄uis in italia iam resurgere ceperint ꝛ pariter cum theologis bonoꝛari. Nunc absoluenda est questiuncula. Cur tā pauci sint nostris tpibus poete qđ non solum etate nostra sed omnibus pꝛisc⁹ temporibus cōtigit: plus tamen bodie q̄ vnq̄. Idq; cur sit nunc absoluam: Quatuoꝛ mihi huius rei videnť cause: si plures sunt mihil est cur moueaꝛ. Prima causa est quia multa ꝛ varia scire oportet eum qui sit poeta. Nanq; cum bella gesta suum sit scribere: cum tempestates: cuꝝ tempora cum locoꝝ situs: cum personarum conditiones: cum maris stratus ante oculos hominū ponere habeat cum virtutes laudare vicia q; reprehendere

debeat. Quis nō videt ad hec bñ tractāda multis artib⁹ opus eē. multas aūt artes pauci sūt q̄ assequant: idcirco ⁊ pauci sūt poete. Secūda cā est q⁹ nemo poeta est. nisi cui hoc singulare mun⁹ ex alto traditū ē. vt caut⁹ ⁊ sniosis versib⁹ humanos act⁹ describat. Singularia aūt mūera excellētia paucis dant: iō pauci sūt poete. Poesis nāq; vt cicero i oīone p archia dicit. Mun⁹ē dei nec arte vl' imitatione pōt hūi nisi vera dicēdi regula dēt ex alto. Ex q̄ fit sicut idē cicero asserit. vt nō solū nūis ꝧ oib⁹ tpib⁹ rarissimi poete fuerunt. Tertia raritat̄ cā ē: q⁹ successu tpis crescētib⁹ boīm vicijs virtutibusq; pcūtib⁹: sicut alie discipline diminute sūt: sic ⁊ poesis ad nihilū videt redacta. Nā sicut nemo mihi vl' augustinū vl' hieronymū dabit sic vel virgiliū vel ouidiū dabit nemo. Quarta cā ē ⁊ in ꝧltimo loco: q⁹ nō reddit poesi suus honor: iō pauci sūt poete. Nāq; vt cicero dicit honor alit artes oēsq; in cēdimur ad studia glie. Ubi vo deest honor ibi ⁊ studiū dēficit. Ac sic fit vt pauci nūis tpib⁹ poetica assequāt. q⁹ nō putāt boies honorari ex ea: atq; idcirco negligūt illā. Absolut̄ duab⁹ pnoīb⁹ q̄stionib⁹. Instant ridicula: tertia inq̄sitio cur viles cutes cadauerū atq; antiq̄ camisie cū cera i cāceliarijs vēdūt̄ p optimis muneribus. Tāgit me berde ista q̄stio q̄ vn⁹ suz ex cācellaria. post q̄ diu⁹ fridericus cesar in secretarū suū me recepit. Soluā igit̄ qōnez ex meo igeniolo q̄ in loco vnū dicendū ē iocosuz. Dīa solus asin⁹ ibat: fuasq; secū miserias q̄rebat̄ qui vinū portās aquā biberet: frumētūq; in horreis poneus fenū manderet. ꝧ hec leuis reputasset nisi q⁹ etiā post mortē ex eius corio cribri fierent atq; timpana. Quem sic querulosum audiēs varius pariū aial. Tace inquit asine: op⁹ est post mortē laborī. Nā isti qui dicunt̄ boies cū aliquē volūt sapiētē facere: corieū meū adhuc piosuz recipiūt. frontēq; illi⁹ adornāt quē volūt esse sapiētē. Doctores em̄ creātes meis eos pellib⁹ vestiūt: meq; qd ē crū oim difficilimū ex magnis bestijs viros optet sapiētes efficere. Sic em̄ corieū meū fata disposuerūt. qd ē mihi grauissimū ⁊ molestissimū. Audiuerūt hec rectores cācellarie videtēsq; in coriis cadaueruz magnas esse vtutes: nō cēsuerūt illa quo pāo vāda. Sz ea atq; camisias cū cera sicut equū erat magno pāo ceperūt vendere. Imitatiq; sacerdotes q̄ sonū cāpanarū ⁊ fumū ⁊ aquā ⁊ verba dātes magnis vtunt̄ emolimētis: coria sua nō putauerūt gratis dādis: ac vt omissis iocis ad seria redeam⁹. Ān charte ⁊ mēbranarū vsuz: idolatis ex ligno codicillis eplāq; alloq̄a scribebant̄: sicut ⁊ cicero ⁊ damasus ⁊ ysido⁹ attestāt̄. Exinde tā grea q̄ tusci supinducere ceras iceperūt. Illasq; graphio ferreo inscripserūt. Post hec carthariū vsus apd egyptū cepit q̄ ex decerpto papiri tegmie ꝓficiebant: ac postmodū ex lineis pānis ita inept̄ alijs vsib⁹. Exinde reges pgami mēbranarū vsuz excogitarūt q̄ ex mēbris pecudū detrahāt̄: ⁊ adhuc pē meoriā loca pgamena dicūt̄. Quia igit̄ i charta q̄ ex vetustis fiebāt camisijs ⁊ in cutib⁹ pecoz ad vsū scribēdi paratis res magne materieq; notāt̄: nō est iuria hoc si magno pāo vēdūt̄. Nō em̄ res q̄ cōtinet ꝧ q̄ cōtenta ē in estimationē venit. At sic trib⁹ qōnib⁹ vris excellētissime mgr hec rndisse sufficiāt. Vestro gratia ⁊ optimo iudicio nihilomin⁹ saluo.

Tibizādo poete scribūt ex rōne etiā pncipib⁹.

Epistola.cv.

Illustrissimo pncipi ex sanguie cesarū sato dño sigismūdo austrie tē duci Tirolisq; comiti dño suo secūdario. Eneas siluius poeta regalisq; secretarius S.p.d. In cesaris curiā q̄plurimuz migraui magna me cupido incessit tibi vt aliq̄d scriberē. Sed veritus suz moderni seculi morē: cui nihil placet nisi quod est sui simillimū. Hēs hodie fere qui scribūt q̄uis vnū alloquant̄ nūmero vtunt̄ plurali tāq; multiplicando personas plus honoris adūciant reuerentioresq; vidcantur. Que consuetudo late in germania patet. Et apud italos aliq̄diu viguit. At postq; francisc⁹ petrarcha omisso temporis sui squalore. pulcram cepit eloquentiā imitari. pleriscq; sic loqui placuit vt castioz etas locuta est veterū. Venit ex grecia post hec iohannes chrisolaras qui constantie sepultus est vir plurimum litterarum. cuius maiores orti rome constantinū magnum post translationē im-

perij bizantiū que nunc cōstantinopolis dicit secuti fuerant. Nisi italos iaz scabrosi z obuoluti sermonis penitētes: nō tñ plus habētes luminis q̄ frāciscus attulerat: ad verā eloquētiā redurit: ita vt similis videat bodie italoꝝ facūdia illi que octauiam tpibus viguit. Si quis leonardū arentinū: guarinū veronēsez. poggiū florentinū: auriſpā siculū: antbonium vicentinū z alios legeret: qui nūc viuētes apud italos florēt: in quibus z tuliane fluuius eloquētie z lacteus titilius patauini riuus elucet. Ni nunc eos ad quos scribunt singulari cōpellūt numero: qz tū grecos q̄ latinos sic locutos fuisse cōmemorant. sicut socratis z demosthenis ac ciceronis z maecenatis epistole ad maximos viros scripte testant. Nec generales solum sed eos quos colimus quos veneramur sanctos viros imitari se dicūt. bieronymū: augustinū: ambrosiū: gregoriū. qui nō solū hoses sed ipsam diuinā que sia nutu suo regit maiestatē adorsi sermonibus. pſta inquiūt: da: fac: cōcede: miserere: largire. Qui tñ multo ornati pluralitate vti nouissent q̄ nos: Sed visum est illis recte loquendi ducib⁹ ornatū oēm atq; leporē cōfundi: si vt modo fit locuti fuissent. Nis ego q̄z psentio nec meo nose scribēs aliter quēpiaz cōpello. Ad te tñ daturus lras quid agitā subdubito: veritus ne tuoꝝ boim plus psuetudini tribuas q̄ meo iudicio: z arbitraris forsitan regib⁹ atq; principib⁹ nō aliter scribēdū esse q̄ ipsi scripserūt. Quibus mos est vti pluralitate. Mandamus inquiunt volum⁹ facim⁹. Sed hoc quod ab humilitate traxit originē nephas est ad iactātiā ducere. Reges nāq; cū scribunt z si dñatū habeant vt quicq̄d eis placet legis vigorē habeat. Ea tñ moderatione vtunt cū scribunt vt precipientes aliquid non se solos videri velint feciſse sed cū alioꝝ psilio. Nec te moueat q̄ principes inferiores scribētes supiorib⁹ plez numerū tāq; superbie fomitē abijciant: sicut ad cesarē imperij principez misse lre manifestant. Scribit cñ duxr mediolani. Supplico peto rogū me vie maiestati cōmissuz facio. Nā z hoc rōnē hz aliā q̄ arbitrere. Et qz inferiores ptātes a supiorib⁹ diuuank: nō ab re est pluralitatē poni cum inferior scribit. tāq; dicat inferior ad te loquēs. O supior alioꝝ vice vti nō possum qz tu illos mihi cōmisisti. quos erga alios repzesento: erga te minime: qz tu illos z me repsentas. Qz vo regib⁹ ac magistratib⁹ cōsuetudo sit pluralitatē offerre nihil te vrgeat. Nā id est quod stomachabar mō. Quis cñ idcirco pluralitatē principibus dedat q̄ ipsi eapropter moderationem vtunt. Nō honorare hoc est. sed deprimere atq; contēnere tanq; nil ipsi sine subditis queant. Quibus si vellemus reuerentiā impartiri q̄ ipsi modeste faciunt nos honorifice fugerem⁹. Nec cñ qz romanus pontifex seruoꝝ dei se seruū appellat: idcirco nos sibi scribentes eundem sibi reddimus titulū: sed pro seruo seruoꝝ patrem dicimus patrum. Nec forte asse nimiū longe sunt repetita principio que me a proposito remotius abduxerunt. Spero tamen bis factū esse vt vel mecum sentias vel sequenti magnos autores mihi des veniam te singulariter alloquenti. Quod si alia rōne non facies: tua saltē singularis benignitas z innata te monebit humanitas. Nūc quid sit qđ maluerim scribere absoluendū est. Nā q̄ cum in hanc patruelis tui cesaris curiaz veni: multa mihi de tua prestāte virtute sunt dicta. Alius benignitatē papuā referebat. Ali⁹ mirificā honestatē atq; modestiā. Alius prudentē vltra q̄ etas ferret te predicabat. Alius te liberalē z iusti amantissimū affirmat. Alius quod raro inter huius etatis principes repiē. te latini sermonis observantissimū cōmemorabat. Quibus exprebus z mirari te simul z amare accepi z tāq; monstrū putabam adolescentē principem tot virtutibus dulcescere. Non tamē statim credulus fui nec omni voci pbui fidem accessi alios percontatus sum vniuersos. Reperi oēs vno ore loquentes. Nec ista apud me satis adhesi latent tuo z inter coronas nobilium tāq; explorator ingressus: mores tuos dum adhuc meignorares sum speculatus: attendi gestus: sermonē: vultū: nihil nō plustraui vidi modestū incessuz latinū incorruptū. Notaui famam res ipsa vicit: non potui mihi non credere: sed oculos meos z aures tuarum virtutū testes admisi. z earuz factus sum pdicator

quarū antea fuerām inquisitor. Nec me ista in assentoris modū referre censeas. Ante oia enim tibi suadeo vt omne genus adulatorū quasi pestem teterrimaz fugias. vt nullos homines magis detesteris q̄ eos qui tibi blandiunt qui te coram laudāt. qui omnia que facis ꝓbant qui vbi negas negāt z vbi affirmas affirmāt. Aiunt aio apud terentiū inquit gnato: z iuuenalis si dixerit estuo sudat. Hā hoc est genus hominū pessimū: quod principes maxime deuitat z papitat. Timendū nō solū adolescentie sed etiā senectuti. Cur tamen te palam cōmendauerim non tacebo. Elucēt sane in te quas cōmēdaui virtutes: sed illas nō retuli vt gloieris non vt te iactes superbias vel insolescas. Solū hec scribo vt custodias tantū bonū vt serues z amplifices hunc thezaurū: vt sic te habeas q̄ virtutes tue cuz etate crescant: z fias indies virtuosior: ne i viciū aliquod incidas qui boni fuerūt iuuenes z pessimi senes. Et vt est in puerbio bonus pullus mala gallina. Ego em̄ cupio vt ex bono adolescente fias vir optim⁹. Quod eo tibi facilius erit quo melius es nutritus. Et sane debes ante oia genitori tuo clarissimo principi grates referre. qui tuū animū excolēdō putauit: qui te sub disciplina tenuit z ꝑceptores tradidit eruditos. Hec em̄ amplissima est supellex z hereditas q̄ principatus melior. Opes em̄ z potētatus z hui⁹ bonores seculi bona fortune sunt: fluxa: mutabilia: caduca. Que vt fortuna vult huc atq̄ illuc ferunt. Illa em̄ mortale genus quasi in ludo habet z hūc deprimit hominē hūc extollit. Nec em̄ magnū est ex figulo regē z rursus ex rege figulū facere. Hinc est iuuenalis versus. Si fortuna volet fies de cōsule rector. Magn⁹ alexander subiecta india vt quātū possz ondet Sytulanū quēdā ad regni fastidiū erexit. Dyocletian⁹ vo cū ortos haberet imperiū deposita purpura z fastib⁹: rigandis ortoz olenibus z plantādis arboīb⁹ operam ꝓbuit. At animi bona que sunt: cōtinentia: castitas: fortitudo. iustitia: moderatio: intellectus: ingeniuz: memoria: stabili quodam nexu adherent homini: nec auferri a nobis nisi cū vita possunt: hec vere nostra sunt bona: hec dum luceāter mortales fruimur vitā ꝑstant suauiorem. postq̄ migram⁹ ex hoc seculo spem dant felicitatis eterne. Cū q̄ bas dotes natura tibi cōcesserit z parentes cura in te illas auxerint. monitū te esse volo vt serues bonū qđ est in te. Ad quā rē maxime necessariū censeo strazstudiū quo iam iniciatus existis. Quia tamen iam illas videris quasi aliqđ iugū abiecasse. Nō erit ab re si te ad eas coner reducere. Non em̄ vt aliqui arbitrant. idcirco principes discunt litteras vt latinū scientes participare cum alienigenis queant. Hā etsi hoc frugi est alia tū nobilior rō est. Quoniā em̄ ois bene viuendi norma litteraz studio cōtinet: ideo illas expedit nosse. Nec sat est imbuisse principia nisi z vltra progressus fiat. Seculi tamen principes nostri plerūq̄ illas adhoc relegant aut iuris interpretes tāq̄ principes non deceat bene viuere. Oro igit tone bis auscultes quoniā nemo in clarū virū aut famosū principē pōt euadere nisi cū nature dotibus adiunctā habeat doctrinā. Oēs sane qui superioib⁹ seculis claruerūt principes: studiosi strarū fuerūt. Philippus macedo alexandro nato gauisus est q̄ eo tpe filium habuisset quo floiebat aristoteles. Nec aleāder hac qua tu nūc es etate litteras a se relegauit. Sed profectus in asiā aristotelez z callistenē magistros secū duxit: nec audire ꝓbiam inter armoz strepitus ac tumultus cessauit. Felix nimirū si vicio vinolentie caruisset. Alcibiades z temistodes q̄ apud grecos illustres habenē studiosi fuerūt ꝓbie. Epaminūdas thebanus qui grecie princeps est habitus: nō minoz strīs q̄ armis operā tribuit. Trāseo ad romanos. Quid limati⁹ quid eloquētius scribi pōt q̄ ea cōmentaria que iuli⁹ cesar de se cōdidit. Is enim cum in gallia bellū gereret diem armis. noctez strīs dedit. Heres eius augustus z oratione solutā z carmen optime dictauit. Ertātq̄ adhuc eius elegantissime versus in cneyden laudem. Quid fabios cornelios aut catbones referā. Quid de pompeio dicam qui tam affectus strīs fuit vt egrotāte possidonio ꝓbo q̄uis cōsul ipe foret nō omisent in edado visitare. Catho cū eēt latina plenus doctrina strās grecas viu cōtempsit: postea propositi penitens qđ

iuuenis spreuit senes cōculuit. Nec dubitauit senū suū lris pegrinis imbuere z ad grecā volubilitatē os cōtorquere. Recte bi quidē qui z si principatū haberēt dñarent q populis: seruire tñ lris voluerūt. Sz norant illi platonis vocē q dicta diuinitus: tum a ciceronē tuz a boetio refert. Beatas sz fore respublicas si recto res earū studere sapientie cōtigisset: que sapietia haud dubiū ex pbie fontib⁹ hauriť. Tu tñ fortasse fabulosa reris que de antiquis sūt scripta qui z in ocio negociū z in negocio ocū diligenter referunt curasse. Sed hāc opinionē pōt tibi auferre nōnulli viuentes: qui etsi reipublice presint z munera rogāt arduissima. discipli nas tamē nō negligūt. Leonellus marchio estēn. tā eleganter scribit vt nihil inter eius z ciceronis lras putes distare. Sozoia de marchione saluciarū dicunt mar chionis mantue filij z arma tractāt z lras colūt. Alfonsus rex aragonū: cui z cilia paret: z illa italie pars obedit que olim magna grecia dicebat: qui toties victus tandē vicit: z aduersam fortunā in fauorē sui puertit: nūq in castris est sine libris quocūq it: illuc z bibliotheca sequit. Siue in tectis est siue in tētoriis manet. sin gulis diebus aut legit aliq̄d aut audit. Egredior italiā z penitus toto diuisus oz be britanos petā vbi dux est cleocestrie. qui regnū q⁹ modo anglicū dicim⁹ pluri bus annis gubernauit. huic tanta lrarum est cura vt ex italia magistros ascīuerit poetarū z oratorū interptes. Vides ne q: z hoc seculū principes lratos admittit. Inter hos z tu poteris numerari si q⁹ cepisti studiū fueris psecut⁹. Nec em ideo lratū te dicā q latinū pnūcies. Mā etsi hoc pulchrū ē: cornus z picis dat. Victo anthonio cū rediret octauian⁹: edoct⁹ latinū cor⁹. salue inq̄t auguste cesar impa torbuic persianū illud. Qui expediuit psitaco suū there picasq docuit nra verba conari z addit cām magister artis ingenijq largitor neutri. Quid tñ tibi videtur cū venit būgar⁹ aut ital⁹ aut gallic⁹ latineq faē: cuz tu adolescens illos intelligas alij senes tā q surdi audiāt. Pulchrū⁹ tñ erit z tunc te lratū vocitabor: cū oratores intelliges cū pbos nosces cū poetas tuapte pcurres. Hoc tibi fortasse grande vi det z arduū nimis baud sic ē. Volo te noctes diesq libros voluere. Sz vnā dū taxat cuiu libet diei horā exposco quā lris pbeas. Illud aūt cure tibi eē volo: vt doctus sit quē audias z prudens quē sumas mgrm: nec te vana titulor⁹ ambitio fallat. Nō em pterea doctior ē alicui q magisterij nomē aut pariſi⁹ ē aut athenis sortitus. Ille aūt peritus est qui naturali predit⁹ ingenio vigili cura perscrutat⁹ est mgros artiū autores: qui cū multa viderit atq legerit librorū volumia. tū me morie plurima cōmēdauerit. qui n solū diuinis lris sed etiā secularib⁹ sit imbut⁹ Ex bis vnū apud te vellē legere. quo cū p tuo loquerer⁹ arbitrio q tēp⁹ docēdi nō ex se sumeret ꝑ tua ex volūtate q cū velis legat cū nolis taceat. Sz tuū erit quot dieb⁹ velle aliq̄d. Māq̄ post q̄ biēnio būc modū seruaueris. nimiruz plus te lucri ex lectione corrosisse putabis q̄ si puincia aliquā sis adept⁹. Ego quidem laudo edes tuas militib⁹ plenas esse. Hoi em sūt qui tutant patriā z decor est armorum gloria principē emitere: sed nullū apud te fore virū doctū nec laudo nec probo. Si cut em milites pascis ita z doctrinarū institutores nutrire posses qui te iusti z in iusti differētias z limites edocerēt: virūq redderēt ex oi pte pfectū. Nō decet te il los sequi q̄ vt sumpt⁹ minuāt doctores excludūt leones tñ pascūt. sicut ē illud iu uenalis. Nō hz infelix munitor q⁹ mittit amico. Quitilie q⁹ donet hz nec defuit illi vnde emeret multa pascēdū carne leonē iam domitū. Et ironice subiūgit. Cō stat leuiora belua sumptu. Mimirū z capiūt plus intestina poete. Sume igit tibi grādis doctrine aliquē virū nec parcas expēsis vbi ingēs redūdat emolimentuz Queris fortasse q⁹ emolimētū. Edicā paucis ne lrarū vtilitatē ꝓtēnas. Post q̄ em viriles attigeris annos h̄ tibi bonoris z pmodi erit. vt te i psilio loquēte ceteri sileāt: cū tu vn⁹ plus oib⁹ sapias: Nemo te decipe poterit: nemo dicere audebit h̄ equū z boc iniquū nisi vex id esse manifeste cognouerit. Si q̄s pstiterit inbo nesti aliq̄d suadē psto eris rōnib⁹ pfutare. Si affari volueris ꝑsim q̄ pacto loquē dū sit lrete instituēt. Si aūt laudare aliquē aut vituꝑare volueris z quintilianus

ꝛ cicero te recebit. Si bellū suscipiendū erit ꝛ armis opa danda vegetius modū ostēdit ꝛ luuius ꝛ quintus curcius ꝛ iustinus ꝛ lucꝰ florꝰ ꝛ suetoniꝰ ꝛ salustius crispus. ꝛ bistoricoꝝ cunius. In quibꝰ ꝛ alexādri magni fortitudinē ꝛ hannibalis calliditatē ꝛ fabij versucias. ꝛ scipionis prudētiā ꝛ iulij cesaris disciplinā militarem ꝛ sertorij ac marcelli audaciā. ꝛ iugurte sagacitatē ꝛ oim qui res bellicas gesserūt artes inuenies. Illūq; tam multa experiundo videbis q̄ multa legēdo perdisces Si quō reipublicā gubernes scire volueris. legēdi erūt tibi politicoꝝ libri quos arestoteles composuit ꝛ leonardus arentinus latinos fecit. Ceterē aūt trāslationē tibi inequaq; assumes. qz ꝛ eloquentia viciat ꝛ intellectū minus verat. Ad regendā familiā ꝛ tei ipm: vtilis erit iconomica etbicaq; arestoteles: tum de officijs cicero ꝛ eplē senece omnesq; libri ipsius. Quomodo regenda sit vxor scripsit frāciscus barbarus venetus. Quomodo liberi educandi plutarchus. Quomodo te cū amicis babere debeas ꝛ quō in senectute arpinas cicero. Idem quoq; de mortis contēptu ꝛ aliarū passionuꝫ scripsit in tusculanis. Morales ꝟtutes quō amplectende sint ꝛ bi quos modo retuli autores: ꝛ post eos macrobius facūde tradiderūt. Vis agricultūrā cognoscere: virgilius georgicoꝝ te admonebit. Vis oꝛbis situ mētis oculis plustrari ꝛ diuersarū prouinciarū situs ac moꝛes intueri. ꝛ quid quecq; regio ferat ꝛ quid quecq; recuset: assit plinius de naturali bistoria: assit ptolomeus: solinus: ysidoꝛus bispalen. Vis celi sydera ꝛ planetarū cursus ꝛ grādinis ꝛ pluuiarū ꝛ fulminis causas scire: ad arestotelē redito: senecā virgiliū. Vis regū moꝛes ꝛ fastidia principātiū pscrutari ꝟm senecā in tragedijs legito. Vis plebeos boies ꝛ milites gloꝛiosos ꝛ lenonū insidias ꝛ seruoꝝ deceptiones vt euitare illas possis intelligere. plautū tibi ꝛ therentiū assumito. Vis quō fulminānda sint vicia edoceri oꝛacius iuuenalis ꝛ persius in ꝓmptu sint. Vis pastoꝝ cōsuetudinem cernere bucolicon virgiliū habeto. Vis fabulas gentiū ꝛ fastos ꝛ tristiū miserias ꝛ amantiū eplas ꝛ amoꝛis remedia nosse. Naso te versib⁹ erudiet. nec statius thebaidos vel archileidos inutilis erit sententijs grauibus vbiq; refertus. Post bec ꝟo vt fias pfectioꝛ ꝛ cū de religione cogites: tum de salute aie hieronymi libꝛos euolues: augustini: ambꝛosij: gregoꝛij: lactātij: cipriani: leonis. Scriptura sacrā semp domi babebis: ꝛ nūc vetus nunc nouū intueberis testamētū. Hec que nūc scribo: si q̄s doctus extra italiā legeret me maxime argueret q̄ inter autoꝛes legēdos nō numerauerim bugonē de sancto victoꝛe: aut alexandrū de ales vl magnū albertū vel petrū blesensem ꝛ nicolaū de lira ꝛ alanū. ꝛ banc nouarū turbam. Sed tu cane ne istos audias. Naetsi docti sunt: docere tū alios nequeunt. Ego tibi id suadeo quod per me rectū puto: nec somnio. Sed viros totius italie putissimos in bac sniam babeo cōcurrētes. Crede mibi nibil discendū est quod de discere oꝛteat: sed illis in autoꝛibus te exerce q̄ sunt ꝓbatioꝛes. Suscipe nāq; semp optima debem⁹ ad imitandū. Tu ergo bos sequeris bos audies boscq; leges quos tibi ꝓnominaui. Si vis ꝛ multarū rerū scius ꝛ ꝓnceps toto in oꝛbe seculaꝛis ꝛ mirand⁹ baberi. Interueniēdū tamē nō debes vt cōiunct⁹ bominū fugias Nec te solitariū ee volo: nisi cū meditari aliquid volueris ꝛ in secessu mentis ꝓgredi ad aliqd temp⁹: imo suadeo vt sis affabilis vt cōis oibus vt te videndū ꝓbeas. vt nūc bos nūc illos alloquaris: vt cōsilia ingrediaris vt cōciones adeas: vt populo te exbibeas ꝛ p te loquaris. Scio nāq; frugi ee q̄ boies lris dicerūt experimēto cōꝛobari. Hec ego bos boies laudo qui sic se lris dedunt vt res ceteras paruifaciāt quale fuisse democritū diogenēq; cōstat: qui sibi dūtaxat viceruut Illi sunt omni laude ꝛ ꝑconio digni qui ꝛ reipublice seruierūt ꝛ lrarū studia non omisere. vt ꝛ platonē ꝛ arestotelē ꝛ demostenē ꝛ iuliū ꝛ ciceronē ꝛ plinium ꝛ macenatē ꝛ augustinū feciſſe cōperimus. Vi nāq; quod et lris banserant in administrāda republica exercebāt. Idem ꝛ tu facies si vir ꝛ ꝓnceps optim⁹ esse volueris: lris suum tēpus ꝛ suū reipublice dabis. Hāc iudiciū facies nūc tenebis consiliū nūc armaꝫ tractabis. nūc rez familiarē respicies: ꝛ in bis omnibus quid littere

b

valeāt experieris ꝛ ocij vtilitatē cū nēgocij cōmodo plurēs: mirā oib⁹ te spem facies ꝛ vel solus vel cū paucis orbe toto mirandus habeberis pūceps. Nec tā splēdor forme tue qui est egregi⁹: nec vestes auree aut ornatus crinū ꝛ equorum pōpa tantū te honestabit quātū ipsarū rec⁹ fratrū ꝛ vtutū fama. Quox facies si videri posset (vt aristoteles inqt) pulcrior est qz lucifer aut hesperus: ad hec aūt sicuti mihi videt iam tuapte in celsus es. Cū em subditi tui nuper ex athesi veniētes maiestati regie supplicarūt vt te ad regendā puinciā mitteret. Nō sum dirti adhuc adeo maturus vt gubernare patriā possim. Digna vox que tuo pgredit ex ore ꝛ quā oīs laudatura sit etas. Cōuenit em quid ferre recusent ꝛ quid valeāt humeri quelibet meditari cū aliquid est gerendum: quia cui leta potenter erit res sic demū recte se habebit. Mā qđ bias ait. Magistratus virū ostendit. Nos rectissime de pūcipatu dicemus. In quo qui moderationē seruat dius est qz bominib⁹ similior. Nec em arduū est in paupertate seruare cōtinētiā: sed vt martialis ait. difficile est opibus nō tradere mores. Magna peccandi facultas sequit pūcipatū: adest irritamen gule: copia vini ꝛ quesitox vndiq; abarioꝝ ꝛ laute gloria mense: vt verbis vtamur lucani. Sunt mulieres formose que tuo rum oculis tuo verbis tum oscilis tum amplexibus adolescentulox mētes ꝛ oculos fastinant. assūt corruptores adulatores ioculatores bistriones qui arcē adolescētie vndiq; nitūtur expugnare. Ille auaricie cultor venalē iusticiā facit. Suscipe inquit hoc ꝛ cōmendatū habe. Qui dat pliberalis est homo ꝛ habet multū qđ det: ali⁹ ad irā puocat in te inquit peccauit: suscipe gladiū vindica scelus. Tu pūceps iniuriam feres quā nec pūatus impunitam relinqueret. Mulier alius inquit formosa te amat ꝛ amore tuo morit cur nō cōpateris ꝛ misereris adolescentule ꝛ gaudes cū ea. Eam⁹ venatū ait vir robustus qđ torpes ceruox greges ꝛ aprox clausi sunt. Spectaculū tibi pulcrū phebo. Veni mitte bos senes respublicas tueri. Tu lex esto dum tēpus fert. At bi quib⁹ in palatio viuēdi est cā. qđ stas inq̄unt pūceps: iam epule allate sunt ꝛ frigescūt: veni duo accipenser calidus est ꝛ añiq; fumare lepus desinat. Squilla est optima ꝛ aper ꝛ poletus in mensa. quid stas ꝛ voluptas tantū amittis. Multi vicia suadent pauci vtutes. Quid faciat adolescēs: cuius etas parū per se robozis habet ꝛ cui animus a natura pdiuis est in libidinē. Vir grandeui bomines resistere tot blādicijs potuerint ne dicā adolescētes. Sz aiūt aliqui. Consiliū habebit pūceps: maiores natu astabūt: qđ sit agendum. Pūmores patrie censebūt: satu ē: sed oēs qui pūcipē cozonant facere illū amicū studēt ꝛ nō que sunt apta sed que iocūda putāt in cōsilio dicunt. ꝛ nitit p se quisq; vt cario⁹ sit. nec est qui libera pferat animi verba. Et qđ quis pars bene consulat: liberū est adolescenti quos vult sequi. Et qz inexpertus est: parūq; pensi habet: non qđ expedit sed qđ libet plerūq; amplectit. Et quippe queadmodum mea fert opinio Aut maturū esse pūcipē oportet ꝛ suo cōsilio fretū. Aut adeo rudē vt in modū trunci nibil p se disponat. ꝑ qđ maior ꝑs suadet executioni mandet. Mā qui aliquid sat minus tñ qz satis est: periculosus est reipublice ꝛ imperia sepe subuertit. cū non ad rōnem sed ad libidinē regat. Hinc est quod in libris regū puellum octo annox bene rexisse cōperimus siue is septē annox fuit ioas filius ochozie. Non em is rexit: sed eius satrape regnū administrarūt. Est aūt pūcipatus irritamētū qđā vicioꝝ: ꝛ admodū pauci reperiunt q̄ nō aberrent. Cū frenis oibus sunt soluti a saul vsq; ad sedechiā nouē ꝛ triginta reges in iuda ꝛ isrl fuerūt. inter quos solū octo boni cōnumerant. reliq; vo ignari: impiti: indocti: impotētes: auari: superbi: iracūdi crudeles: libidinosi: adulatox ꝛ stulticie serui. q̄ ambitione nescio q̄ effrenata tāq; ad pestē mortaliū nati idolis seruiētes. bellis semp indulserunt: pacis atq; ocij hostes fuerūt. Et bi tñ i populo dei regnabāt: ꝛ box plerisq; p seruos dñi pbetas fuerūt vncti. Nec salomon qđ quis sciam ꝛ sapiam a deo fuisset assecut⁹ pseuerare potuit. ꝑ adamauit mulieres alienigenas. ꝛ bis copulat⁹ est ardētissimo amore. Fuerūtq; ei vxores quasi regine septuaginte ꝛ cōcubine trecēte: ꝛ

auerterunt mulieres cor eius vt sequerer dos alienos. Nec dauid cuius esset ele
ctus a deo vicijs caruit. siquidē t bomicidiū simul t adulteriū ppetrauit: qđ nō fe
cisset dum pastor erat: & eū licentia regni puocauit. Quid alius faciat cui min⁹ sit
roboris: quid iuuenis quid adolescens. an est aliquis q̄ annis teneris dñium cen
seat cōmittendū: cū sepe robustior etas sub illo deficiat. Prudenter tu quidē qui
patrueli t sanguini tuo pot⁹ q̄ alijs credidisti: nec dñatum pr⁹ suscipere q̄ peri
tiā voluisti. Alius fortasse aliter fecisset qui opinione inflatus sui: q̄d ad me dixis
set obedientia ista: ego iā liber esse volo: iā scio bonū t malū: q̄d meli⁹ est q̄ impare
dicaz illi fac t faciet. Jā vt cuolē temp⁹ est. Sic dedali fili⁹ vt est in fabulis. Nā q̄
cū pater alarū remigiū sibi t filio cera t pice coaptasset vt laboriūtdi carcerē fuge
ret: liquidū petijt aerem t sequere me inquit icare: nec a me quoq̄ recedas. Pa
ruit ille tamdiu quoad timor artis māsit ignote: vbi vo iam se volādi sciuꝫ puta
uit. nec se ampli⁹ rectore credidit digere: iussuꝫ patris egressus: pcussis ampli⁹
alis vagari cepit: t modo huc modo illuc discurrēs: ac cōtinuo altius euolās: re
gionē igniferā attigit vbi dissolutis alarū compaginib⁹ t omni pēna solis ardore
perusta ruinā fecit t nudus in mari cecidit: quod adhuc eius ex noie vocat icariū
Prosequor iter fabulas. Pbeton fili⁹ phebi patrē rogauit sibi vt quā peteret rē
p cederet. Jurauit per stigem pater nibil se negaturū. Filius currū solis sibi regē
dū cōmitti postulauit: penituit pbebum. pmissi: scientē tanti regiminis impotētē
natū: sed q̄ iurarat negare nō potuit. (Quis cicero in officijs hoc iuramentum
potius rescindendū putasset) Ascēdit currū pbeton. gloriabunduscz loza recepit
tūcz t se regem t deo similē arbitratus est: vbi vo ad mediū celi est ventū cū solis
equos inbibere nō posset: illicz vagarent t mundū omnē ignibus conflagrarent
iouis fulmie ictus est t in beridanū p̄cipitatus. Discite figmentis admonet quēli
bet pcte: vt anteq̄ p̄esit t dominet: vires suas regide menciat ne sub pondere
ruat. qm̄ onus est nō voluptas alijs imperare. Si mō id volum⁹ cū rone efficere
t eū finē regere. pter quem reges sunt instituti. Leges romane que ab atheniensi
bus t spartanis quas tradiderūt liburgius t solon fuit orte pueros vsq̄ in annū
quartū decimū sub tutela esse voluerūt. Post hāc etatē in annū. xxiiij. curatores
adolescentibus dabāt. Hā ante hoc euū infirmā censebāt etatē. Eā ob cām cuz
duo scipiones a carthaginēsib⁹ iu bispania fuerūt occisi: t banibal armis italiam
pmeret: iterū secū exeratū in bispaniā patrē et patruū vlturuz. Scipio affrican⁹
maior reprimittēs diu p senatū reiectus est q̄ quartū t vigesimū dūtaxat annū
esset natus. Tandē cum esset alius nemo qui se diceret pfecturū punicā: neces
sitate magisq̄ volūtate senatus obtinuit. Carthaginēses eor imperatore defuncto
amilcare imperiū filio qui iuuenis erat cōmittere recusarunt. Nec banibal pr⁹
dux peno⁹ creatus est q̄ anno eēt occisus q̄ patri successerat. Rex numidie massi
nissa filios suos mozēs q̄ iuuenes erant romano pplo et p̄seram cornelie familie
cōmendauit. Quid tibi gentiliū gesta cōmemoro. Prohibēt sacri canones ante
xxiij. annū fieri quēq̄ p̄sbyterū aut pōtificē aū trigesimū. Referam⁹ aliq̄d ex ve
teri testamēto. Hā et ibi q̄s p̄silia iuuenū ad regimē patrie imatura vidēt. Mor
tuo salomone qui sup duodecim trib⁹ regnabat: venit fili⁹ eius roboam in sichem
vbi cōgregatus erat omnis israhel ad cōstituendū eū regē. Et dixit multitudo pa
ter tuus durissimū iugū imposuit nobis. Tu itaq̄ nunc imminue paululū de impe
rio patris tui et de iugo durissimo et seruient⁹ tibi. Qui ait ite ad tercium diem t
reuertimini ad me. Cūq̄ abysset popul⁹ inijt cōsiliū rex cū senioib⁹ qui respōde
runt. Si obedieris bodie populo huic: et petitioni eor cesseris: locutusq̄ fueris
ad eos leuia erūt tibi serui cūct⁹ diēb⁹. At ille reliquit p̄silium senū t adhibuit ado
lescētes qui nutriti fuerūt cū eo: qui dixerūt ei. Sic loqueris populo huic minim⁹
digitus me⁹ grossior ē dorso patris mei: t nūc pater me⁹ posuit sup vos iugū: ego
aūt addā sup iugū vestrū: pat⁹ me⁹ cecidit vos flagellis: ego aūt cedā vos scorpio
nib⁹. Fecitq̄ sic et imitato populo recesserūt ab eo dece trib⁹: q̄ p̄stituerat sibi regē

Jeroboā filiū nabath. Scissusq; ē israhel imp̄ctuū: q; ineptus rex cōsilia iuuenū recepit. Heli⁹ fuerat illū iuuenē infantē fuisse. Hā tūc ochozias fili⁹ ioram duos ⁊ viginti natus annos regnū accepit in israhel ⁊ afflixit populū dñi ⁊ fecit qđ malū erat cora deo. Nec aliter se habuit achaz fili⁹ ioathan q̄ viginti annoꝝ erat cuꝫ regnare cepit in iuda. Memo peior q̄ manasses inē reges fuit qui .xij. etatis anno suscepit imperiū. Similis ei filius amon fuit qui regnū .xxij. etatis anno inchoauit ⁊ a seruis suis ꝓpter scelera quib⁹ implicatus erat occisus fuit. Quid ioachim referā ⁊ duos ioachim patrē ⁊ filiū. aut sedechiā nomine qui perdita ierosolyma captus a caldeis p⁹añ se natos suos occidi vidit: postea p̄uat⁹ est oculis. Hi oēs infra. iij. ⁊. xx. annū regnare ceperūt: ⁊ qm̄ inerpti erāt. malū cora deo gerētes: ⁊ se ⁊ suos populos pessundarūt. Quoꝝ stulticie cōtraria est adolescentia tua. que ꝙ quātū in hac etate p̄t esse multū p̄udētie sortita sit. spemq; maximā de sua sapientia p̄beat: nō tm̄ p̄ius ad regendā ꝓuinciā mitti voluit q̄ ⁊ robur etatis ⁊ rerū assequereꝝ experientiā. Sciebas nāq; tuapte ingenio qm̄ nō recturus sed regendus ires. q̄uod sub patruele tuo cesare nr̄o sapientissimo potius q̄ sub alīs tolerare voluisti: vt interim dum etas crescit regiā maiestatē secutus interfis cōsilīs: iudicia noscas: res arduas videas: viros sapiētes audias: dietim fias rerū experientia doctior. At cū bis seruandū est quod supra dixi vt temporis aliquod spacium cōcedas lr̄is: que reliquas virtutes tuas condiant ⁊ illustrent: quibus si fueris vt te spero futurū rite imbut⁹: cū ad regendū venies nō par alīs sed oim principum eris speculū: teq; vicani oēs suarū litiū moderatorē ⁊ arbitrū facient. Et quēadmodū ad visendā sapientiā salomonis regina saba ⁊ alij orientales cōcurrerunt sic te totus occidēs venerabit ⁊ septentrio: ⁊ ad famā tue p̄udentie infiniti visuri te venient. Eris enim quasi iosias ali⁹ filius amon. populū tuū recte gubernās nec ad dexterā neq; ad sinistrā declinans. Age igit̄ princeps optime ⁊ adolescēs clarissime dum tempus habes incumbe lr̄is: ediscе sapientiam ⁊ studio te p̄bebe. Hec sit tibi cure si res alique in athesi sunt innouate: illas em̄ patruelis tu⁹ cōponet ⁊ p̄o sua eximia tum sapientia tū bonitate pacabit: teq; cum tempus aderit ⁊ dominio ⁊ virtutib⁹ actū remittet in patriā. Interea regimen recte illi cōmissuꝫ est: quia indiget athenis regio fauore ꝓpter finitimos plures qui tuis inbiant terris ⁊ apertis faucibus expectāt quō tuū possint patrimoniū deuorare. nec aliud verent q̄ nomen regium imperialeq; dignitatē. Et licet nōnulli aliqua impsentiarū temptent: melius tm̄ regio q̄ ducali nomine compescentur: qui si tu regeres adolescentiā contemnentes tuā acerbius affligerent terrā. Sed mitto hec quia tu te scisti quid esset agendum ⁊ te regi cōmendasti. Meū est te hortari vt lr̄aruꝫ quanta sit vtilitas quantusq; fructus nosceris. Non nihil horarū studio tribuas quod iam tibi satis arbitror persuasum. Non eloquentia mea que nulla est ꝙ bonitate tua qui ab ipsa natura sitire videris amorē scientie. Sed facio iam finem. quia rumor vociferatio ⁊ strepitus in quo sum non fert vt plura dicā. Venio em̄ inter clamores qui rumperent somnū druso vitulisq; marinis. Unicū est toti cācellarie receptaculū. Complures sumus vnis in edibus cōmensantes ⁊ combibētes. Nec formice tam presse in suis antris q̄ nos vna in auleola degim⁹. Apes distincte cellulis i aluearib⁹ delitescūt: nos vno in cōclaui velut oues in septis alter alterū premimus. nec spuere quisq; p̄t nisi alterius cōmaculet vestē. Tantumq; inter nos seruamus silentiū vt picas in nemoribus vel cornices aut in paludib⁹ ranas audire censeas te. Miror mei qui tantū exprimere tibi potuerim. Sz hoc forsitan nimis est tibi. qui iam lr̄as quasi iugum aliqđ abiecisti ⁊ nūc magis vocādus es ad studium q̄ trahendus. Illud mihi molestum est q̄ ad te scribens interpellationes plurimas perpolire non potui quod te legere speraui. At tu veniam dabis ⁊ loco ⁊ ingeniolo meo. quod tam bebes est vt nedum in tumultu sed vix i quiete ornare queat quod scribit. Vale iam laudem ⁊ me quātum cesar gwiltt tuū babeto. Et greg.

Meas silui⁹ poeta nicolao wartenburgēsi. S.p.d. Querebaris mecū nocte p̄terita q⁹ amori operā dares: ne tributū ac vinctū aim̄ soluere posses. Dixisti te nec virginē nec nuptā nec viduā amare: sed mulierē q̄ius pulchrā meretricē tñ q̄buslubet viris p̄cij cā sese substernētē. Id tibi molestū esse aiebas libenterq; amorē būc velle te postergare: & viā modūq; nescire quo fieri liber & amore vacu⁹ posses. Nā si plures sacerdotes p̄sulueris, neminē tñ remedia q̄ tibi viderent efficatia, ptulisse dicebas. Rogasti igit̄ me magnisq; p̄cib⁹ efflagitasti egritudini tue vt aliquā efferrē medelā ac iter ostēderē tibi quo posses ardentis amoris flāmas effugere. Parebo desiderio tuo. Salubria p̄bebo tibi remedia si ea amplecti volueris. Nec vereboz medici culpā mihi ascribi: si tu obedietis egroti p̄sonā suscepis: q̄ius arbitroz q̄s cōsuluisti sacerdotes satis tibi fecisse si p̄cepta tenuisses que illi dederūt. Sed tibi visa fuerūt fortasse grauia. Nā cū dicerent fuge illā: nihil sibi loquaris: nihil de illa audias: durū verbū visuz est. Ac febricitās quoq; inuitus audit frigida pocula sibi negari. Si tñ sanari vult q̄ medicus mādat diligenter obseruabit. Tu ḡ mi nicolae si vis amorē euadere liberq; fieri: p̄cepta tu te vt que p̄cepta facias. Nosco egrotū te fore maximaq; infirmitate detentū: & pter sanitatē dura & aspera esse plura subeunda. Nepe egrotus est mi nicolae omnis em̄ qui amat. Ac ne dum egrotus sed seruitute etiā captus atq; insanus & amens. De amore in quā illicito. Nā deū colere & amare parentes p̄xorē & liberos virtutis est nō vicij: sanitatisq; nō egritudinis. Ac tu amorē illicitū seq̄ris. Quid tu esse amorē illicitū de quo iam loquimur credis. Veteres putarūt illum ex venere vulcanoq; natū puerū cecū alatū sagittā in manibus habentē. quibus viros ac mulieres feriens ardorē dilectionis infunderet. Apud virgiliū legimus Nunc scio quid sit amor duris in cautibus illum ismarus aut rodope aut extremi garamantes nec generis nostri puerū: nec sanguinis edunt. Sed error hic mortalis populis fuit: qui veritatē attingere non potuit amor. vt in tragedijs inquit seneca. Nihil aliud est nisi vis quedā magna mētis: blandusq; animi calor inuenta gignit luxu ocio & inter leta fortune bona nutrit. Hic mentē hominis eripit: iudicium omne peruertit: sensum ebetat: animū extinguit. Nāq; cuz mulierē diligis nō in te sed in illa viuis. Quid igit̄ peius est q̄ viuentē non vincere q̄ sensum habentē non sentire: q̄ oculis p̄ceditū nō videre. Equidē qui amat in alium mutat̄ virū: nec loquit̄ nec facit que ante solebat. Hinc p̄meno apud terentiū. Oh boni quid hoc morbi est adeon homines mutarier ex amore nō cognoscas eundem esse. Putat comicus morbū eē amorē: nec male putat: nam & apud macrobium: luxuriā que vel mater amoris est: vel filia teterrimi morbi partez ypocras esse dicit. Hic morbus plerūq; iuuenes aggredit: sed viros quoq; senesq; vexat. tātoq; periculosioz & risu dignioz est: quanto p̄sona que capta est etate aut scientia censet p̄stātioz. Cuz ergo ypolite captus sis amoriq; seruias: scias te morbosuz eē. Si morbosus es liberari stude. Nam quis morbū patit̄ qui curari non velit. Sane vt morbus grauioz est acerbioz periculosioz eo morbosi maioz ē de sanitate cura. Tua infirmitas magna est: sit & cure diligentia magna. Cogita mi nicolae quo in statu es. Tu nihil te extimas: quicquid tibi eueniat leue est. Solū super amicā anxius est. Non parentes nō necessarios non benefactoꝛes magnifacis. Solus tuus animus in amica est. Illam amas illam p̄mones illam somnias de illa cogitas de illa loqueris de illa suspiras: nihil agis quin memoriam eius habeas. En stulticiā amentiā morbūq; teterrimū. An non est petenda cura. Quis non hoc morbo sanari velit. Ceterum ad salutē tuā hec sunt necessaria nicolae que si feceris sanus eris si neglexeris sepelieris in morbo tuo: nec te quisq; iuuari poterit. Cogita primū q̄ remote a p̄ceptis dei recessisti. qui cū debeas deum ex toto corde diligere creaturā amasti: & in ea omnē tuam delectationem & oblectationē po-

suisti: sic em̃ fact⁹ es idolo⁹ cultor. Mā q̃ creaturā dño p̃ponit idolatra est. Nega bis te idolatrā eē q̃ nō p̃ponas creatori creatū. Et si verū fateri vis plus tua amica amicā diligis quā deū. Mā q̃ dñi mādat negligis: postergas: contēnis. Que vult amica sūma cū diligentia curas adimplere. ꝛ ꝟ nēpe est p̃ferre mulierē dño. Heu q̃ magnū ē malū q̃ periculosum q̃ detestabile creaturā sic amare vt deū puifacias. Deꝰ cū esses nihil te aliquid eē fecit vt posses fare diuina sacra ꝛ viā qua itur in celū. Ipse q̃ deus cū ob culpā primi parētis tu ꝛ ceteri boies paradisū amiseritis nasci p̃ te voluit fieri hō: capi: cedi: vituperari: crucifigi: mori: ac suo te p̃cioso redimere sanguine. En q̃ magna ingratitudo est iniq̃tas: inhumanitas: feritas: hunc q̃ tāta p̃ te fecerit ꝓpter vilē relinq̃re mulierculā. ꝟ sat te ceteroscꝫ rp̃ianos mouere dz ab amorib⁹ illiciꝫ deo soli seruire. Sz cogita viteri⁹ q̃d agis nicolae. Pulcra tibi videt amica tua: credis ne sic sp pulcra erit. Res ē forma fugax vt inquit tragedi⁹: mulier q̃ hodie formosa est cras deformis erit. Quid tua bona ppetua ꝛ imutabilia ꝓ caducis mutabilibusꝫ p̃mutas. Sit vt putas spectabili forma mulier: leue ꝟ bonū est. Nihil forma mulieris ē nisi morb⁹ aduta. Castitas ē que semiā laudat nō forma. Tu nō castitatē seq̃ris: formā solū amas. Forma hec vti vt flos agri decidit. Rosa mane rubet: sero lāguescit. Nihil formosi⁹ ē vtute atq̃ honestate: si hāc intuerēt multo tibi formosior videret q̃ tua sit amica. Etem̃ nec lucifer nec hesper⁹ tā decor⁹ ē q̃ ipsa facies honestat: quā q̃ relinq̃t ꝓpter mulierez extima ozo q̃ sit velit⁹ ꝛ amēs. Cetez nicolae vt tecū n̄ multū vtar. Hec quā amas mulier nō tua sola ē: ꝟ cōplures eā habēt. Nec ipsa te solū amat: ꝟ alios q̃z diligit Quid tu in turba vis facere. Cogita te iam eē in vespo iā senē iā meriti ꝓ primum Vis ne cū iuuenib⁹ ꝓtendere: vis cū robustis pugnare. Quid tibi in eo plio queris in quo victor succūbes. Magna res ē virū senē a iuuenib⁹ extorq̃re mulierē. Si stī potes vt extorqueas q̃d vicisti cū pliū hmōi sit vt vincēs succūbat. Quid ē ozo mulier: nisi iuuētutis expilatrix viroꝝ rapina. senū moꝛs patrimonij deuoratrix bonoꝝ is pnicies: pabulū diaboli. ianua mortis. inferni supplementū. Cogita nicolae quot mala ꝑ mulierē obuenerit: cū salomō: cū boloferne: cū sampson ꝑ mulierē decepti fuerint. Nō te credas sic fortē esse vt nō illudaris. Sed quāto viris illis debiliores es: incautior: imprudētior: tanto te ab eo loco semoue in quo potes decipi. Nihil est mulieris amor q̃ cū peccato sit. Nō est in muliere stabilitas q̃ nūc te amat cras aliū amabit. Quid tu būc amorē extimes qui in plures diuisus est. Nulla mulier tā fixe aliquē amauit. que veniente nouo ꝓco nouisq̃ precibus vel munerib⁹: non mutarit amorē. Mulier est animal imperfectū: varium: fallax multis morbis passionibusq̃ subiectū: sine fide: sine timore: sine cōstātia: sine pietate. De his loquor mulierib⁹ q̃ turpes admittūt amores. Nūq̃ be stabiles sunt. Nāq̃ vt semel a recto tramite recesserūt: iā se liberas arbitrant. vt quocūq̃ velint vagent nec amplī⁹ vel mariti vel amici timorē habēt. Credo equidē illā cocundi fetidam voluptatē tibi qui iā senio exhaustus es parū placere. Mā q̃d nedum tibi antiquo ꝛ arido: ꝟ iuueni humecto illa inepta ꝛ spurcida voluptas cōferre pōt: quā mox penitudo ꝓsequit. an nō magna res est ammonitio illa accitatio siue cōmutatio quedā que post peccatū euestigio mentē hominis cruciat: q̃ iniqu⁹ est hō qui tociens ammonitus nō quiescit qui punitus non emendat. qui correctus non efficit melior. Quid ille actus carnalis operat nisi carnis interitus vtinā solā carnē interimeret ꝛ nō occideret animā. Sit duo cum invicē coeūt vir atq̃ femina: quasi duo vasa testea mibi vident: que inter se confricent donec rumpant ꝛ ad nihilum rediganꝫ. Tu tamen non in coitu sed in visu sermoneq̃ forsitan oblectaris Quid obsecro in visu est tam pulchri vt non inuenias aliquid pulchri⁹. Pulchritudo quā debemus querere in celo est: cui nulla pōt res mundana comparari. In illa omnis pfectio est: mundana semper diminuta sunt. Illa ppetua. hec caduca. Illa fixa. hec fluxa. hanc quā tu miraris formam paulū quid febris eripiet. aut si morbus abfuerit: senectus nō derit que illam teretē succi plenāq̃ faciez rugosaz crispāq̃ reddat. Sicut illa que nūq̃ miraꝛ membra de curtis tpis arida nigra squa-

lida fetore ac spurcitia plena. Mō oculi splendorē vndiq; seruabunt. Fetebit os: collū incuruabit. Corp⁹ vndiq; sicco t arido trunco fiet simile. Cogita hec t auer te spem priusq; fuge q; priueris. Multo em̄ melⁱ⁹ est rem ꝓtenere q; pdere. Jam vo de sermone sua dulci placido t mellifluo quo te dicis oblectari admoduz miror. Quid em̄ sermo mulieb⁹is in se dulce habet. Quid dicit tibi amica. Nempe aut queritur aut plorat aut minat: aut tibi inanes refert fabulas. Dicit quid cum vicina fecerit: q̄d somniauerit. quot ova gallina pepit. quibus floꝛib⁹ serta cōponant. Omnis sermo mulieris de re vana leuiq; est. In quo qui oblectat: t ipm le ue esse oportet. Narrat tibi nōnūq; t cū alio amatoꝛe t quo pacto iacuerit. q̄d do ni recepit: quā cenā habuerit: quibus voluptatib⁹ fuerit vsa. Que res nō gaudiū tibi: sed cruciatū afferūt. Sz accipe q̄ velis gaudia i sermone amice. eris ne amēs rōnisq; inops vt nō magis in alicui⁹ docti viri verbis sermonibusq; leteris. Relu me oia simul que in amoꝛe sunt gaudia. rursuq; tedia: multa ista: pauca illa reperies. Verāq; illius sniam dices qui parū mellis in multo fello mersum inq̄t amoꝛē esse. Cum g̃ nicolae totus amoꝛ de quo loquimur vanus asper amarus dānosusq; sit: t dominē moꝛbo grauissimo teneat: curandū est vt ab eo libereris. Cura aūt ea est vt menti tue psuadeas malū esse amoꝛē. Post hec oꝛdines amice sermonē: ociū fugias in negocio semp sis: viros bonos qui te ínstruant sequaris. nulli ludo. nulli cōuiuio interfis. Si quid largita est amica abs te abūcias. Nihil penes te sit qd illius fuerit. puta illā esse nuncaū dyaboli qui te perdere velit. Sint in memoria xp̄i beneficia q̄ tibi impēdit. Cogita quot benefaciēti p̄mia in celesti bus sedib⁹. t q̄t malefaciēti supplicia apud inferos ꝓpata sūt. Cogita dies tuos asfidue fieri breuioꝛes. instareq; semp vltimū. Cogita qz irrisui est qui amat t p̄sertim vir euo maturus. Cogita instabilē mulieris aim: cogita pditi onē tempoꝛis q̄ nihil est ꝓciosius. Cogita dissipationē bonoꝛ. Cogita vitā quā viuim⁹ breuissimā in hoc seculo q̄uis voluptatib⁹ sit dedita t in alio mundo quē ingrim⁹ nullū eē finē. Hec si tecū sedulo cogitaueris ꝓceptaq; ista tenueris amoꝛes quo cruciaris a te breui tpe relegabis virūq; te p̄stabis deo gratū celoq; dignum. Vale.

Frisingen. episcopatus de spōsat bennico schlick.

Epistola. cvij.

Meas siluius poeta Reuerendo patri .d. bennico schlick electo frisingen. S.p.d. Heri dum casus nescio q̄s in curiā me duxisset. Jobs nieperg litteras quasdam ducis bauarie alberti. sibi t waltbero zebinger destinatos produxit. wolfgāgoq; nostro legēdas dedit. In his scriptū erat iobānez cardinalē sancti martini in ep̄m frisingen. electū ac rite cōfirmatū fuisse nec aliud sibi obre ad possessionē adipiscendā nisi regem t casparem schlick quod sibi iniustū tū. tum inhumanū videret. cum ille ius haberet caspar nihil tituli posset ostendere. Rogabant ergo illi duo magnisq; precibus orabant vt cardinali essent auxilio. regemq; hac infamia liberarent quez totus orbis iniuriari t vim facere iobanni cardinali cognosceret. Cardinalē vo iam eē ꝓpositi regem visere. Sed cū bi duo quasi regū currus aurige forent. rotas voluere deberent: t obuiare ne cardinalez oporteret venire iniurias questuz. Hec ergo ptim intelleri duz legerent. Mā arrigo aures cū frisingen. ecclam audio nominari. Partim vo exposuit mihi wolfgang⁹. Mihi illi ad hec respōderūt. Sed id bonā in partē suz interp̄tat⁹ qn̄ lectura cōmissa est nostro. Si q̄d em̄ male mētis illi habuissent nō ꝓmisissent nos hec scire. Mā qui nocere vult eos fugit at q̄ possunt obsistere: be vo lre cur scripte sint t cui⁹ suasu tāto magis existimare potestis q̄ ego: quāto iudiciū vestrū est ad cōiectura q̄ mei sagaci⁹. Mihi nō est verisimile h̄ fuisse scriptū nisi ex hac curia cōmonitio ꝓcessisset. Oportuit nāq; pri⁹ satū eē q̄ fore t apud regē auditi t vestre ptis defensoꝛes. Ac mira res vt eadē dies res cōtrarias tulerit t nūc mestitiā nūc letitiā dederit. Verū est qd dici solet. Multa dies variusq; labor mutabilis eui. Retulit in melius nemo die laudet aut damnet nisi aduenerit sero. Hec mane

cõtigerunt. Sero aũt ad me venit rabellari⁹ apl̃icus q̃ te q̃ritãs afferre lr̃as tue
pmissionis se dixit. Suscepim⁹ eũ oẽs gaudio pleni. Et in cena nobiscũ babuim⁹
Ys q⁹ nõ reperit te statuerat se wiennã venturũ laturũq; lr̃as. Sed amonui sibi
hãc mentẽ retinuiq; apud me lr̃as puisionis que sunt numero nouẽ duas clau-
sas ad te remitto z inissiuas oẽs que tuz tibi tuz cancellario dirigunt. Nõ vsum
est mibi tutũ pncipales lr̃as maiou dimitti piculo. Satis q⁹ insidie sunt: z iã no
tum erat plurib⁹ in hac curia hũc aduenisse nũciũ. Satis est tibi has lr̃as in cãcel-
laria fore. Mã z huc rediture essent cũ petenda possessio sit. Littere pleni sũt pro
uidẽt q; tibi p reseruationẽ. Et vale sũt oẽs senis ex die tibi noto. Ego h̃ mane
id regi dicã nõ petẽs possessionẽ. q⁹ nihil pficerẽ z stultũ ẽ petere quod impetra-
ri nõ põt. Scio hoc reseruari in aduẽtũ cãcellariũ. Sz volo regez sciri nihil falsi p
cãcellariũ sibi scriptũ fuisse de lr̃is. Nũc mihi psultũ videt vt cãcellario mox scri-
bã: z vt hãc meã eplam sibi destines ne q̃d ignoret ne vel aliũ in curiã mittat nũ-
ciũ: z vt q̃festinanter veniat puto possessione baberi posse. Ego lr̃as diligenter asser
uabo. Nõ eẽt fortitan absq; vsu certũ nũciuz illi rursus mittere: tũ fac vt libet
Et me si q̃d ampli⁹ actuq; vis scribe q⁹ pna est obedietia mea. Vale optime.

Epistola. cviij.

Somnium de fortuna.

Meas silui⁹ poeta S. p. v. dño procopio de rabenstain militi l̃rato z pstati
Noctu pterita pu⁹ q̃ me q̃eti cõmittere: multa mecũ de te locut⁹ suz. Mi-
rabar tuis virtutib⁹ nõ dari locũ cõueniẽte: q⁹ z acceptus sis cesari. nõ tñ
vt par esset efferri te video. Mã cũ reluceat in te nobilitas z pbitas: nõ video cur
int primores poni nõ debeas. Accusaui q̃ fortunã q̃ tũ bonoꝝ tuz diuitiarũ cre
dit dispẽsatrix pluraq; mecũ stomachatus viri vt q̃ viros pmeret bonos: extolle
ret malos: nec finẽ feci donec alt⁹ me somn⁹ oppressit. Inter dormiendũ vo mira
p quietẽ sum cõtẽplatus q̃ tibi nũc referre decreui. Tu arrige aures resq; tuz mi-
ras tũ stupẽdas agnosce. Jaz noctis decurso spacio syderib⁹ dubijs posq; pigri
boete frigida sarrata circũegerãt visionẽ hãc babui. In locos letos z amena vi-
reta deueni. gramine⁹ camp⁹ in medio fortunati nemoris erat riuo cinct⁹ z muro
due illic porte: altera cornea: altera cãdẽti nitẽs elephãte. Muri altissimi ex ada
mãte cõstructi. Riu⁹ immense pfunditat̃. Nulli accessus ad portas nisi p põtes: qui
tñ catbenis eleuati pauci aduenientib⁹ dimittebant̃. In ripis e regione portaꝝ ex
istentib⁹ angẽs viroꝝ ac feiarũ turba pstedebãt. tẽdẽtesq; man⁹ orabãt trãsmitti.
Territ⁹ hac nouitate nũ hac z illac circũcurso. Plures mihi obuij dant̃ q̃ facies
agnoscebã. nescio tñ q̃re factũ sic vt nẽo mihi fmõis copiã facẽt. Veni ad corneã
portã: i cui⁹ sũmo h̃ hba lr̃is antiq; iscripta pspexi. paucos admitto. Fuo pauco-
res. Quid⁹ nosse q̃d foret iteri⁹. Juuenẽ q̃ supra turriz erat magnis p̃cib⁹ obsecra
ui (icassuz tñ) mibi vt portes pãderet. Cũ forte adolescẽs venit mag̃ comitãte ca-
tberua. Cognosco babitũ ex rbeni ptib⁹ erat. Quisnã bic ẽ inq̃ accedit mevir togat⁹
credo me italũ nouit ital⁹: z ludouic⁹ ẽ h̃ ait dux bauarie. princeps electo⁹ q̃ trãs
illũ murũ nos ducet: at ego mi vir ipetra z mibi trãsitus: si q̃d iur̃ bz cõis int̃ nos
pria. Facta int̃ ille virq; locuti eram⁹ cũ põtib⁹ dimissis ludouic⁹ igress⁹ ẽ z vna
secũ q̃plures alij q̃s ianitor notatiz appellauit. Ego vt explorator sub palio pncipis
q̃ ludouico hẽbat z vn⁹ ex brãdẽburgẽn. marchionib⁹ visus ẽ latitãs itraui. Illic
florea prata riui tũ lacte tũ vio currẽtes: frigidi fõtes. lac⁹ piscib⁹ pleni: balnea sua
uissima: dẽsi luci: vineta sp vuis onusta: arbores ppetui autũni: q̃les ort⁹ hesperi-
dũ vl̃ pbeates habuisse credũt. Põa q̃rũ solo pastari odore p siluas. fere mesuete
captu facles. Volucres z esui z cãtui nate. vnic⁹ ẽ apd ethiopes loc⁹ eliotrapeza
nũcupat⁹: opipari epul̃ sp refert⁹ q̃b⁹ idiscretim oẽs vescũt. apd quẽ lac⁹ tenuis la
ticis baustu salubertim⁹. Hic plima sunt bmõi loca. mẽse sub arborib⁹ pate gẽma
tis vascul̃ pateriscq; aureis onerate. Nullũ valernũ cõparari vino põt qd ex viuo
saxo illic manat. Mella passiz fluũt: arũdineta succaro plena. Omne gen⁹ aroma
tũ ex arboze cadit. Auri z argẽti in ex bauste minere. Lapilli p̃cosi tãq; ceruisa i ne-

morib⁹ pēdēt venuste puelle: elegātesq; iuuenes ꝓpetuas ducūt cozēas. Quicq̄d musicū ē illic resonat. Nō tā voluptuosam suis sequacib⁹ paradisuz machomet⁹ repzomisit. q̄ hic vidisses. Dispēsatozes buc z illuc discurrebāt bacb⁹ ceres z venus. Silua mirtbea cōcubit⁹ admittebat. Jā ego ex palio ꝓdierā cupiduscq; vi dēdi p medias letātiū turbas ibā securus. Cuz vegius poeta laudēsis me aggre dīē. Et o mārt enea quo buc pacto venisti. amplexus amicū exposui casuz. Cū ille voluissem te vocatū fuisse. Nā bic ꝓter iussuz bere nemo manere pōt. Illa si tevi derit mox iubebit expelli. Cū ego quenā ē bec dña cui⁹ expectāt vocatio. Ha erz fortuna rīdit vegi⁹ cui⁹ munē oes q̄ sum⁹ b felicē viuim⁹ illi tot⁹ obedit ozbis q̄c q̄d bcciussit factū ē. Cū ego q̄ tu ex felici⁹ vn⁹ es q̄ solebas eē q̄miser. Suz inq̄t vegi⁹: dilexit me tandē bec dña. sūmiq; pōtificis mibi grāz cōciliauit canonicūq; basilice. s. petri fecit. Ha inquā ego iā incipiā colere tuā dñam si q̄s bonos euebit Ego sepe eā inuect⁹ suz q malis bonā z malā bonis eā videbā. Scis q̄ bon⁹ fuerit socrates nūq̄ illi arrisit. Platonē q fuit pbozz maxim⁹ in virtutē redegit. Pit tagoza sp vagari cōpulit. Ciceronē q̄uis ex retboze ꝓsulē fecerit. in manus tamē postmodū inimicoz̄ tradit z anthony gladi⁹ interemit. Scipionez in exiliū misit. Fabriciū in catino terreo seu ligneo comedere fecit. Primū catbonē paupertate grauauit: sibi vt manus cōscīret alterū iussit. Aspice viuentes. Quid iuliano car dinali sci angeli tot vtutib⁹ oznato repensuz vides. Quid iobi sci petri. Jobi sci calixti: ac iobāni tarētino eiusdē ozdinis viris. Quid est bis qō vel ꝓbitati vl scie cozzospōdeat. Quis dicere pōt. Casparē cācellariū q̄uis ducē sibi coniugē copu larit. dignas labor retributiones tulisse q̄ iā triū cesarū cācellari⁹ fuit: wilbelm⁹ de lapide miles insignis: nō minus lrāz q̄ armoz scīus: qui mundū virtute agno scēde cupidus peragrauit: quid suis meritis digniū est assecutus. Campisius no ster pbia ples⁹. q̄ sedis aplice seruitus etatē suā consecrauit pauperioz codro est. Unicus miles est aut si comites babet vir quatuoz sunt. Procopi⁹ bobem⁹ in cu ria cesaris qui licet lras amet colatq; indocti tamen atq; bebetes sibi pferūt. Vo lo referre quos asinos viderim exaltatos sup cedros libani: qui etiā bodie florēt bomines sine lris: elingues sine sensu: vir mali⁹ dextra quot babeat digitos nozīt Securi⁹ est mozt uos q̄ viuētes carpere. Quid veteri⁹ aut borribili⁹ monstrū ne rone fuit. Quid tyberio scelerati⁹. bis tamen imperia q̄ vespasiano z tito pijs ce saribus diuturni oza fuerūt. Quid domiciano turpi⁹. bestiā tū illā mundi ceruici bus imminentē plurib⁹ annis ptulit ozbis. Jouinianum q̄ religiosus clemensq; fuit oppressum fumo carbonū mor amisit. Quot crispinus villas erexit mōstruz a vicijs nulla virtute redemptū. Spado claudij neronis popbides tot diuitias possedit: vt edes suas ornatiozes z ampliozes capitolio construeret. Gabzin⁹ cre monen. vij. dños suos interemit quibus in fetida sepultis cloaca dñatum suscepit. Non possum viuentē aliquē nō tangere patrē pbilipi ducis q̄ nūc burgūdiā tenet: in presentia regis francie prepositus parisien. securi percussit. Js nūc in prouin cia qmetissimā babet vitā: pinguib⁹ agris donatus. Hic tū z bomicidiū fecit z pu blica fidē fregit: qui miser ille secutus fuerat. Hec mibi bilē sepi⁹ cōmouerunt. Et post q̄ te virū pbū z doctū iā fortune blādimētis video, telimitū: fio mitioz illi: pu toq; te nō solū ex bonoz numero gratū esse buic matrone: sed duc me ozo vt illaz intuear. Ita est inq̄t vegi⁹ plures boni sūt i boc ꝓuētu q̄uis mibi non arrogo qō ty nomē das. Scio me peccati reū eē: indignūq; gradu meo: s ita placitū est tuz fortune tū meo pōtifici. atq; vt agnoscas bonos q̄z buic dñe gratos eē. Audi me parūper nolo costātino magno neue troiano duobusq; theodosijs ipsisq; primo augusto quāta felicitas arriserit qz ꝓbi fuerūt nūc disputare. Ad viuos venio. Quid tuo cesari religiosissimo. Quid meo pōtifici sanctissimo. Num blandā for tuna oñdit. Regē aragonū q̄s eleuauit nisi fortuna. Quis ducē clocestrie magnū fecit. Quis colonien. z treueren. antistites. magna est boz virt⁹: z tū fortune sta tu sunt sublimati. Diceret moguntinus: meum genus erexit me. Sic z saxones z

banarie duces dicere possent tāq; nihil in eis fortuna fuerit opata. Sz q̄s eos tā alte nasci fecit nisi fortuna. Poterat hec si voluisset regis hispanie vl'anglie meloco supponere. nulla virtute nra ꝙ casu generis nanciscimur claritatē. Qz si plures sunt virtutes si quos fortuna preterit nemo irasci dz. Pōt em̄ hec dña q̄ sua sūt bona cui vult elargiri. Hoies i mūdū nō ad opes possidēdas aut pfruēdas delicias sed ad labores nascunt. viuere in terris nō tāq; incole ꝙ vt aduene pegrinq; debēt futurāq; patriā p opa virtutis inq̄rere: in magna vo fortuna nō facile virtus repit: qđ aia duertēs theban⁹ ille phūs ingēs auri pōdus in mari cōiecit vt expeditiorē se traderet phie. Xp̄s saluator deusq; noster diuitias tāq; spinas ⁊ tribulos docuit fugiēdas: eius discipuli pauptatis amatores fuerūt victū ⁊ vestitū habentes his cōtēti erāt. Hec hiero. q̄uis doctissim⁹ in tenui gaza fortunā accusauit. qz nō illā dñam: sed rp̄m dñm sequebat trāsitoria p ppetuis spernēs. Antbon⁹ abbas qđ fortuna dederat spōte reiecit. Qz si sane mētis essem⁹ odiū pot⁹ q̄ favorē appeterem⁹ fortune. cui⁹ blādicie maximū p̄stāt impedimentū ad eterne vite consecutionē. Karusq; est ⁊ coruo rarior albo: qui ⁊ fortuuā simul ⁊ iter in celū sequi valeat. Sed cōpromo me ne huic dñe videar detraxisse cui⁹ amplexib⁹ iā delector Tu tñ caue ne ꝓcopiū vel alios quos noia sti virtutis amatores: vicas expertes fortune. Hec eīm vel carnales vel milites eēnt vel generosi nisi fortuna iuuisset. Sol⁹ cāpisti⁹ē ex quo nihil suū pōt fortuna repetere. Sz cam⁹ si stat sūa propius. Videamusq; dñam istā regnoꝝ atq; imperiū motricē. Eam⁹ inq; ego ⁊ si forsitan bospes inuisus ero: vix quātū velox ex arcu sagitta volitās currit vie pfeteram⁹. Tū appbendēs vegi⁹ dextrā meā: respice inq̄t dextrorsum eneā. ibi mirtea est domina. Tectoria illic purpurea erāt margaritis ornata: q̄ centū iugera cooperiebāt In medio solū erat paltū: lucēs claris smaragdis: miri pterea lapides cbur solū vestiebāt. Sagada gēma q̄ in pfundo eufratis carine nauis se solet adnectere locūdissime virēs. Mirtbites colorīs mirre q̄ p ad colorē attrit⁹ nardi odorē spirat Mitridas q̄ sole pcussa varijs emicat colorib⁹. Tū pirites qui se teneri nō sinit vebemēti⁹ chalachias grādinis cādorē pferēs etbites vipereas babēs maculas ayonitias: q̄ sui natura fustus est q̄ mirtus aqua si cōterat vinū flagrat. Solis gēma pcādida ⁊ speciē fulgidi syderis veneris crinis q̄ rufoꝝ crinū faciē p̄fert. Selenites fulgore candido trāslucēs pirop⁹ q̄ flāmas imitat. Mecenites papavera erp̄imēs: Mirmites reptātē formica. Calcoptōgos vt era pulsata resonās. Sidentes certē maleficūs incātatus discordias excitans silis ferro. Flogites q̄ intra se q̄ flāmas extuātes ostentāt. Intracias vt stella coruscās. Enchidros exudās vt clausaz i eo putes fontaneā scaturiginē: Melochites arabic⁹ crassi⁹ smaragdo virēs infantū piculis resistēs. Iris i mari rubro repta que aeris repcussa celestis arcus ex se speciē iacit. Adradamas nitoris argētei aioꝝ talentū ipetus molliēs ⁊ tumētes refrenās iras ⁊ cōtra molestias nernoꝝ: vtilis pederos aspectu eburneo ⁊ gr̄aꝝ paliator achates. Incredibile ē gēmaꝝ q̄ illic plucēt si q̄s referat multitudinē. Ipsa fortuna grādis matrona duplices aspect⁹ blādo vultu nūc ternisco. Vestib⁹ auraq; gēmatisq; altiorē chorꝝ tenebat oculis grādioribus. Sed plerūq; clausis in auris ceras vidi illa de nauī petitas q̄siculos caut⁹ effugit remige surdo. Cadeceū in manu tenebat. In dextera ei⁹ dñatus sedebat bonor: fauor: splendor: gaudiū: officiū: festus: risus: amor: pigū: vigor: robur: dec⁹: cātus. pot⁹. Hec minori loco: fama: gloria: victoria: nobilitas: reuerētia: par: lcticia: potētia: forma laus. gr̄a: suauitas: iocūditas: hilaritas: dignitas: elatio: pōpa: p̄stātia: familiaritas: clientela: rapina: vltio: superbia: libido: arrogātia: oblimio: nuptie: consultatio. Ad pedes ei⁹ q̄ ancille sive pedisequę: diuitie: pecunie. delicie: blāditie: voluptatesq; stabāt arrect'auris⁹ si q̄d iussisset bere auditure factureq;. In gramie vo loco q; decliui selle plurime cernebant⁹ orchestra tecte: vbi plurimas vmbras sedere cōsperi. Perlucebāt em̄ corpa sedētiū q̄ quis palida erāt: versusq; ad vegiuz. Qui sūt bi obsecro sedētes viri reuerētia digni subtristesq;. Hi sūt inq̄t vegi⁹ quos bec dña qb initio nascētis mūdi dignata ē magnos facere. Sed iā satis iuncti huc ve-

uerunt. ⁊ vt quisq; maior fuit: sic fortune ꝓximior est. Hec hic est virtutis locus dat ⁊ ex felicitate. Primus hic est augustus cesar diuini genus: q; aurea condidit secula: quicq; super garamantas ⁊ indos ptulit imperiu. Alexander secundus est Tum iulius cesar. Post scipiones duo. Inde pompei⁹. Illius que luscum vides hannibal est. Tum fabius maximus: emilius: paulus marcellus: alcibiades: pisimus: hector: agamenon: achilles: vlixes: Darius: xerses: ninus: ꝓtereo multos Ille quem vides signo crucis munitu constantinus est. hunc sequit constantius: constans: constantinus: valentinianus: theodosius. Sunt ⁊ iuniores: carol⁹ magnus: pipinus: arturus: mitto vetustiores. Sigismundu tuipse nosti ⁊ albertum generu. qui post socerum non diu regnauit: fortunam tum secundam tum aduersam expertus est. Hic albertus ex duce rex factus hungariā bohemiāq; recepit. Hec diu post imperium est assecutus: vt tamen cito ceciderit ita cecidit repēte. vix annis tribus regnauerat cum morbo absumptus spiritu deo reddidit. Tum ego quo nam modo inquam felicitate recipis. Ego apud iuuenalem legi. neminē malum esse felicem. ex his quos nominasti pessimi plures fuerunt. Quis q; hannibal seuus ⁊ fallax ⁊ cupidus fuerit: tu tamen hunc felicem dixti. Ad hec vegius: nō vt sapientes nomen felicitatis suscepit: sed vulgi morem sum secutus: apud quos felix dicatur cui plurima ex sententia veniunt siue bonu est siue malu quod optat Iterum ego. Non est mihi vegi de mortuis cura: viuos rogo mihi ostende. Respice inquit vegius illam plaga: vides ne iuuenem albis comis planisq; nondum annos triginta natus est: rarus in ore risus: grauis incessus: viro verba pauca: pudor ante faciem: longo vultu: statura plusq; mediocri: lato pectore. Video inquā sed quis est. herus tuus fridericus cesar inquit vegius. Tum ego agnosco dominum: sed cur is fortune refugit vultum. Quenā verba loquit domina: audio vocem verba nō teneo. Dicam tibi enea refert vegius. Non tam venus odonem dilexit ⁊ mea domina tuum herum. Is tamen refugit nec aspiranti annuit. Vult⁹ fortune vt cernis blandus est. friderici torui sunt oculi: virq; fortunā intuentur. Nescio quid sibi sit menti: verba fortune hec sunt. Naue friderice ⁊ te mihi crede. Nemo regum te felitior erit. si mihi auscultaueris. Or si tu fugeris ego etiā fugiā. Vides ne silui vt manu ad scapulas cesaris fortuna posuit: colliriumq; vulnere prendere. Nescio an se capi sinat cesar quod superi fecerint: si fauente fortunā spreuerit fugeritq; Scio more dñe nūq; sibi blandior erit. Superba est: rogari potius vult ⁊ rogare. Nunq; vidi hanc heram tam se alicui blandā prestitisse ⁊ nunc tuo dño. Felix ille si fortunā sequat miser si fugiat. Tum ego quis ille ꝓprius friderico qui elevata ceruice gradit: passumq; maiore facit: paululum fuscus. German⁹ ei⁹ inquit. vegius albertus dux liberalis: vastiq; animi eu sequit patruelis sigismundus incessu celer: ingenio ꝓmptus ⁊ manu. Post hos vlricus eliaceus comes mortalis pugne magister: amator nō tā fidelis q; felix. Ille maturus euo grādiq; corpe: si q; sit q̄ris vide ad pedes ibi calceus dicit: dñs de walse ego suus. Hos sequūt viri pstates chiemen: ⁊ gurcen. epi. Cācellar⁹ ber⁹ tu⁹ caspar. q; vt dicis min⁹ hz ⁊ mereat. Mgr camerez ebinger marescalc⁹ hi vircte sūt nurēbergā petere. Si petierint in patria remanebūt. Leonardus patauien. eps comes de schaunburg. Mgr curie nitperg. Et alii plures q; oes fortune sūt filii quis singuli suā querant sortē. Rursus ego q; nā boni fortuna est oim bona: in q; vegius. Si tuus herus fortune vocib⁹ auscultauerit varia si obaudierit. Dū sic famur video parua statura virū nigro vultu letis oculis q; man⁹ in capillos fortune cōiecerat: arreptaq; coma. Sta tandē dña mecq; respice dicebat. q; me fugis iam annis duodecim capta es siue velis siue nolis vt me respicias optet: satis mihi aduersa fuisti. Nūc aliū vultū ꝓbebis reor. aut mihi blanda eris aut oēs tibi crines euellam. Cur me fugis pusillanimesq; sectaris. Fortune q; i eū vox erat: vicisti fateor. nec me ampli⁹ expieris aduersa. Tū ego q; hic est inquā vegi. qui fortune vim facit Alfontius refert ille rex aragonū qui cū frāncb⁹ apud stantiam captus. Philip-

poq; ducis mediolañ. datus dimissus veniq; nouis se plūs imiscuit. Aduersamq; dñam insecutus: tantū instando pseuerandoq; fecit: vt victā p udore fortunā iaz in suū fauorē revocauerit. Illius quē vir trib⁹ a fortuna distāte passib⁹ cernis burgūdionū dux est. z cū eo pīur cozdata. Lōgus ille z abdomine tardus qui vix vocem exprimit in subsib⁹ preest buic bera sepius arrisit. Sz nō audiuit vt par erat vomine vocē. ideo minus agri possidet minusq; possideret nisi minas fortune natūre liberalitas cōfregisset. Ille in armis letus iobānes est vainoda trāsiluanorū cui⁹ virtute fracti turci būgariā reliquerūt. Hic niger giskra est cuius armis defense sunt ladislai partes. Hic caluus bohem⁹ fisco est. vir sensat⁹ volūtate varia. Ante būc piceninū videre potes cuius virtutē mirari magis q; referre possum⁹ Apud eū franciscus cotunala stat magis fortune fauore q; suis virtutib⁹ in banc die magnificatus. Inter bos ego matrimonialē habitū cernēs. Et quenā inquā illa est femina que ante alias trib⁹ passib⁹ pgens tamfastuosa videt. Hec inquit vegius venetia est que pecuniarum fortune claues bz: tarpeiāq; custodit. Alia ē burgensis ciuitas. Tertia colonien. ciuitas. Nuremberga subinde. Argentina sequit. wienna q; inter bas est nō vltima. Florētia venetijs primat. Sed timeo illi qui plurib⁹ iam annis fauorē fortune minorē sentit: tua senas flozet nūc. sed minas nescio qs audio. Bachinoua z valētia flozēt. lūdonie q; splēdide sunt vt vides. Tuz ego video togatus quosdā. qui nā sunt bi. Prim⁹ est meus pōtifex inq̄t vegi⁹. Num eugeniū nosti. Proch inquā ego etiā res ecclīasticas fortuna versat. Nō min⁹ q; tpales inquit vegi⁹. Ex quo nostri sacerdotes dñari ceperūt z mūdalia potius q; spiritualia curare. Felix post eum ser gradib⁹ sedet imus: quia principes non sequunt eum. Illi cardinales sunt: tu omnes nosces si vultū intuebe. Tres electozes altiozes accūbunt cbozis. patriarche paupes sūt taz latini q; greci ideo retro. Ille vidue pullatis indute vestibus que post alexandruz berculeq; sacent vrbes sunt que quondā splendide nūc solo equate sicut iussit fortuna cernunt. Illa in montib⁹ sita carthago altera sup eufratē babilon troia columē asie inter xantū z sumeontē diruta. Ille amphionis thebe. Tum mater musarū cetrpis z armis quōdā potens lacedemonia. Post ego qui nā obsecro illi sunt qui se nostris bozrent miscere. Prioz ille soldan⁹ est inquit vegi⁹ cui paret egyptus. Alij thurcis impat. Tertia⁹ parthis. Quart⁹ afris: Ille nudus brachijs tm indut⁹ z armillis cui diues ex collo toziques pendet indoz habet dñatū. Post hec ad sinistrā me verti. Ibi pauptas sedebat ignominia: derisus: iniurie: morbi: senectus: tormenta: carceres: fames: dolor: stridor: timor: pudor: odiū: inuidia: desperatio: cbaritas: bellū: pestis: solitudo: verbera: cure: z mille malorū noia campi sitientes nudi ac lapidib⁹ recti. Et quid nā rogo sibi vult bec vastitas vegi. Hic babitāt inquit ille q; ex alto gradu ceciderūt post q; fortune fauorē amiserūt. Vides ne sublimē illā matronā septē callib⁹ q; pedib⁹ subsistētē. Hec aurea quōdā roma iam lutea Capua cā sequit siracuse prime. Tuz genua: lune pisa: luca: parisi⁹. Inter germanos flozēt adbuc vrbes: sola praga splendoz terre declinat. Cōstātinopolis tracum caput mozti. ppinq̄t. Sia tps vomat: nec vlli fortuna ppetuo bona ē. Hic mestus submisso capite renat⁹ est: que fortuna ex apulie finib⁹ pepulit. Ille thomas fulgosi⁹ est q; ex ducali solio tract⁹: in carceris iacet pedoze. Hic pancrati⁹ vnco teneť q; solebat cū ozb⁹ tū marie cancellario tuo infestissim⁹ eē. Boz bonū dux ibi est qui regno francie dicebat leges: nūc dominū ptes mulctat⁹ extra regiā esse iubeť. Vides ne senē p ceq; cana z dimissa barba. hic ludouic⁹ dux bauarie quez fili⁹ dñatu priuatū vrbi clausuz seruat. Hū sic loquit vegi⁹ rursus in dextrā fero. Video cā pū nube candida tectū: dūq; introspicio seu vera figura fuit se ficta. La dislai puellū diademate z vestib⁹ ornatū regijs visus sum videre: pluresq; secū infantes ludere: petoq; vegiū. Qui nā sunt bi nube cana circūvoluti. Hi sunt inq̄t vegi⁹ q̄b⁹ fortuna fauorē spōdet: si fato⁹ munere vixerint. Hic ista locut⁹ erat vegi⁹: cū dea in me oculos ptozsit: contractisq; supcilijs: qs te huc accersuit inq̄t enea. Mem o

inquã ego: sed auidus te vssendi introgressus sum: noli mihi succensere. Vidi regiũ tuũ iã abibo. Vnũ tñ ex te peto supplex mihi vt paucis rogatib⁹ respondeas. Faciã inq̃t illa, ꝓpone. Tũ ego q̃diu es boib⁹ blanda. Nulli diu rñdit. Ite⁊ ego Quib⁹ artib⁹ pot tuus fauor acquiri. Nullis inquit illa: nisi solius importunitas remedio. Quis te pl⁹ alijs retinet. Qui meũ imperiũ maiori sustinet aio. Quis tibi odiosior. Pusillanimus. Quis te tute spnere pot. Sapiẽs. Qñ mihi blandior eris. Cũ te vocabo. Suz ne vocãdus. Scies postea. Quis tibi ex oibus viuẽtib⁹ est acceptior. Qui me fugat non q̃ fugit. Satis habeo vale. Et tu vale nec te mei gregis eẽ negaueris inq̃t fortuna. q̃uis tibi nõ vtderim auri mõtes. Mã q̃ te pleriq⁊ amãt tibiq⁊ benefacũt meñ est. Retuli grãs atq⁊ abij. Vegi⁹ añ portã me vimisit. Ibi inter pozzigentiũ man⁹ turbã pegallũ inueni amicitiozẽ amico ⁊ parẽ sibi michaelẽ suenũ tum wenceslaũ ⁊ iacobũ cãcellarie glebis ascriptos. q̃ vt me viderũt circũfusi ꝓcontabant q̃d vidissem. Suz dum illis refero visum: mor somno solutus sum. Tu vale ⁊ quid hec sibi velint sagaci tuo ingenio discute. mihiq⁊ api Ite⁊ rũ vale mel meũ: olus epicuri ac pictagoze legumẽ. Ex wienna. vj. kalendas Julij. Anno. M. cccc xliij.

Prosperitatẽ sui status ꝺenũciat cũ ꝺesiderio eiusmõi successus.

Epistola. cix.

Meas silui⁹ poeta impialisq⁊ secretari⁹ Caspari nouariẽ. amico fido ⁊ vocato. S. p. d. Accepi voluptate tuas lras quib⁹ te sospitẽ cognoui ⁊ mei memorẽ. Nõ possuz vt vellẽ q̃ mihi obtigerunt postq⁊ te dimisi, offerre scires me multas passuz miserias. vtcũq⁊ sit eo ia in loco suz ꝺe q̃ ꝺo gras ago. scio id tibi iocundũ esse. Mã que mea fortuna est ⁊ amici est. Noui q̃ me amas: neq⁊ impune amas. Ut tuus erã basilee sic hodie sum. Vellẽ te opib⁹ atq⁊ honorib⁹ auctũ audire. Sed nõ oia vno tpe veniunt. Ma opam vt facis virtuti. dilige Ihesum: iunge te bonis: non deerit auxiliũ dei. Et cũ minime putabis tunc maxime exalteris. Ista cogitatũ tuuz in dño ⁊ ipse te enutriet. Ut si neq⁊ diuitie neq⁊ honores assint: nõ tñ ꝺesperandũ est. Hec eñ ista sunt que beare hoies possunt. Virtus sola in celo pbet aditũ. q̃ si eo anhelam⁹. hec astruẽda est scala. Breue est quo in terris viuimus tẽpus: siue diuites sum⁹ siue paupes spernendũ est. Si mõ in celũ domiciliũ ꝓparam⁹: qõ te facẽ q̃ virtutẽ colis nõ ambigo. Hec nũc scribẽda fuerũt. Clarissimũ virũ patruũ tuũ siue eis auũculus ẽ. Stephanũ nouoziensez vt meis vbis salutare iubeas opto. Vale ⁊ vt facis pge me amare

Cõsolat amicũ merentẽ ex morte ꝓiugis sue.

Epistola. cx.

Meas silui⁹ eps tergestin⁹ dño caspari schlick impiali cancellario. S. p. d. Eger ẽ ai⁹ tu⁹ ⁊ coz tuũ vulnẽ grãꝺi vulneratũ nec absre. Letissimo nãq⁊ tiocũdissimo ꝓiugio ꝓuat⁹ es: nec scio an opam medicãtis expectes. Mã ⁊ ego q̃z q̃ medicinã pparo medico suz indign⁹. Egroto te ⁊ tue suz pticeps calamitat: nec sine me lz te miserũ eẽ. Scribũt mihi amici tui ex austria feiaq⁊ decus illustrẽ cõthoralẽ tuã vũ partũ vult i lucẽ edere: cũ partu ꝺiẽ obijsse. O gnẽ iacturã O inextiabile dãnũ. O voloze acerbissimũ. Expostulãt q̃ te diligũt meis vt te lris soler. Sic apud veteres vsurpatũ ẽ: funebres epl̃e scribẽãt: miltũq⁊ ꝓfuit amici scriptũ, amico turbato. In euãgelio q̃z legim⁹ ex bierosolymis ꝓples venisse iudeoz q̃ martbã atq⁊ mariã bethania sup morte lazari ꝓsolarẽt. Cõturbant sepe hoies ex ꝓiugũ filioz parẽtũ ceteroz⁊ necessarioz mortib⁹ ⁊ nisi vl̃ vbis vl̃is recreent amicoz: plũi sepe tabescẽtes voloꝺib⁹ interirẽt. Arbitrant igit̃ q̃ te saluũ cupiũt epl̃as meas vtiles tibi fore vtq⁊ te mestũ ⁊ acerbo casu ꝓsternatũ vbis soler boztant. At ego tecũ patioz: tecũ excrutioz: tecũq⁊ cõsolatoze indigeo. Hec eñ tibi q̃cq⁊ molestũ ẽ qõ nõ sit idẽ mihi. Eq̃ tuo vulnere vulneroz: ⁊ q̃cũq⁊ doleq̃ dolẽ. Hec q̃sq⁊ ẽ q̃ tua vãna q̃ ego meli⁹ norit. Sciebã ꝓiugẽ tuã inẽ castas esse castissimã inẽ prudẽtes prudẽtissimã: ⁊ q̃uis alto sanguie natã: inẽ humiles humlimã. Fuit i illã ꝺelectatio: fuit vtilitas: fuit honestas vna tibi cũ ea mensa:

vnū marsupiū: vn⁹ lect⁹. Quicq̄d tibi placuit illi corde fuit: et tuo vultu risum fle
tūq; supsit. Notū ē mihi p̄ multis: quāta tibi ex ei⁹ obitu calamitas acciderit ⁊ q̄
tibi afficiōr marie: nō possuz tecū nō dolere. Ceterū dū me aio magis magisq; re-
colligo: inuenio ⁊ bui⁹q̄z dolozis solamina: q̄ tibi mihiq; simul coicabo. Frustra
sane p̄seqūmur lacrimis q̄ amissuz recuperari nō pōt: q̄ vētura oīno mozs ē incassū
timeō. Lex nature ē certa atq; ineuitabilis mozi oēs qui nati sūt. Potuisset cōiu-
gis tue lōgi⁹ vita trahi: si pl⁹ staminis dedisset lachesis. Mortalis tū erat: nec illi foz
tasse ampli⁹ viuē cōducebat. Inspicit ex alto de⁹ boim vitas: ⁊ nō q̄ iocūda sed q̄
sūt vtilia boib⁹ impertit. Stulti sum⁹ turba mortalis q̄ rē dictum pariturā sic pos
sideri posse q̄ ppetua sit arbitramur. Sapiētissim⁹ ille q̄ nūciata filij morte nō la
crimas nō cululatus emisit: ꝙ sciebā iuḡt me genuisse mortalē. Ali⁹ ēi dilectissimā
sibi mozs cōiugē eripuisset. hac ait cōditione accepi vt perderez. Multis modis
amittit vroz: ꝙ nullo mel⁹ q̄z morte. Um⁹ cōiugē sic lōga valitudo deturpat vt pe
risse poti⁹ sit expetendū. Alteri nuptā subtraxit adulter. Per bas nouissime dies
vrozē amātissimā illustri croacie comiti sceuissima barbaroz man⁹ abduxit. Quis
numerare queat varios fortune casus. quid⁹ ludēs humanū effligit foztuna gen⁹
O beatū cui nullo cōitōr exilio: nulla fraude nullaq; manu boiz: ꝙ diuino dūtaxat
impio subripit. Beatioz quē vsq; in senū casta fecūda ⁊ placida p̄sequit vroz.
sed pauci quos equus amauit iupiter hui⁹ sortis existūt. Cecū bñ actū est caspar
qui etsi nō es beatissim⁹: felicē tñ cōpellare te possum⁹. Tibi nobilissima coniunx
nupsit ex generoso ducū slesie sanguine: formosa erat ⁊ honestatis specimē p̄se
tulit tuo fuit aio semp mozigera: plem tibi vtriusq; sexus pulcherrimā pepit. Sz
absc̄essit ais nempe: decē aut viginti annis ante opinatū tempus esto ita. Mo-
riē dū tñ illi erat ⁊ multe poterant incidere calamitates que obitū eius optabilē red
didissent: non que optat sed que timet felicius mors venit. At vrozē dicis amisi.
Nō amisisti caspar sed p̄misisti. sequeris em̄ cū tempus aderit. Tria sunt oib⁹
cōsignata boibus loca: vnū patrie: alterū pegrinationis. exilij tercū. Patria ce-
lū est: Peregrinationē in terris agim⁹. Exiliū q̄ duplex est. alterū ppetuū tempo
raneū alterū. Hoc purgatorio illud inferno cedit: Insulsi est animi manentem in
terris exquirere ciuitatē. Si paulū sequi volumus. si xp̄o credere saluatoi patriā
in celo queram⁹. Vita brcuis est homini quasi somnū fugax. Nulli crastina dies
certa est. Quid nos sum⁹ nisi ventus ⁊ vmbra. Vbi nūc inclyti reges. Quere nūc
priamū ⁊ agamenonē: quere iulium: quere pompeiū: apud inferos cruciant. Vi-
di impium supereraltatū super cedros libani ⁊ transiui: ⁊ ecce non erat quanta
nuper gloria pollebat philippus maria mediolanēsiū dux. quē captis hispanie re
gibus terra mareq; formidabāt. Is vbi mortē obijt vix babuit qui corpus tumu
landū ferrent: funebres abfuerunt pompe. Et q̄uis in medū idoli aut sancti ali-
cuius corporis in sublimi loco maioi iminens are tumulet. fetidus tamē paulo
post deponit atq; inde illos collocat quoz ad effigiē nō tñ merere fas est. At cha-
rissima tua coniux caspar: q̄ nō in terra vbi fures effodiūt: ꝙ i celo vbi neq; tinea
est neq; rubigo suū thesaurū collocauit: pegrinatione finita nō exilio dānata: ꝙ ce
lesti patria donata est: vbi te expectans multo lucidioz: multoq; formosioz q̄s hic
fuit: iā est imortalitate vestita ⁊ cum beatissimis spiritib⁹ glorie cōditoris assistit.
Iāq; deo gr̄as agit. q̄ nō ē diuti⁹ pegrinari p̄missa. Quid tu reris caspar. an non
est magna pars beneficij cui pegrinatio ē centū annoz si medio tpe reuocet. Sic
actū est cum tua coniuge. Mā cum corpore in humano vitā duceret angelicā. ideo
vocata est eius anima: vbi semper animus fuit. Illic omnia suo desiderio con-
sonant. quicquid optat p̄sto est. At tu desiderio eius tabescis. Inique agis con
gaudere illi debes que omnia que vult habet. Beatitudinē suam tu solus minuis
Ad plenā felicitatē vno te caret: nec te semper carebit. Orat enim altissimū dies
noctesq; tuos vt gressus dirigat: teq; in celū aduocet vbi secum perpetua leteris
beatitu dine: iam impetrauit vt opinor. Hinc enim sunt aduersitates tue: vixisti

hactenus vbi nosti voluptati deditus. totus fuisti carneus: totus terrestris: nihil habuisti celeste. Tolerauit hoc equus & misericors deus. Nūc te sinistris admonet casib⁹. Unde vtica hec. nisi vt cōuertaris. Saluū te deus cupit. Hinc ecclesie frisingen. diu cōtinuata cōflectatio. hinc manus lesio: hinc imposite calūnie. hinc ad extremū dulcissima coniunx mortua vt te viuū faciat. Precessit illa sequemur oēs atq; vtinā bene sequamur. Tedere iam te opinor vite huius quam tot molestijs plenā cernis. Inuidere est nō amare si vxorē in terris poti⁹ viuentē q̄ in celo regnantē cupis. Filioz fortasse curā geris. Ne dubita celi aues & bestie terre alitorē habent. Jacta cogitatū tuum in dño & ipse te atq; illos enutriet. Filij regus sine parentibus sepe exterres fuerunt. Ciro canē. conditor ub⁹ vrbis lupā referunt vbera prebuisse. Antiquis aliquādo fuit matribus caruisse: humana mens sibi sepe noxia querit. Deo maior est nostri cura q̄ nobis a gadibus herculis vsq; auroza & gangen quid sibi sit vtile nouit nemo. nisi qui voluntatē suam dei voluntati submittit. Ne cupiamus obsecro plurima. mentē sanam dōtarat optemus in corpore sano. Forsitan & hoc ambitiosum est quod de corpore diximus. Nam & filiolam beati petri in egritudine sedentem legimus: quoniā sanitati mentis aduersa erat corporis sanitas. Fac mi caspar quod tuus est de filijs enutri cos & bonis imbue moribus. cetera deo cōmitte. In omnibus que agimus queq; optam⁹ nullū est cōsilium sanius q̄ dei ordinationi beneplacitoq; quiescere. Jn filiozum loco nos habet: & vt filios corripit atq; castigat. Ille inuisus ē deo q̄ delicate atq; desidiose sinit viuere. qz non putat hunc deus sua correctione dignū: veniet eius dies exactisq; voluptatibus ppetuo cruciādus apud inferos sepelief. Qui vo in auricta viuūt in terris: & nūc hac nūc illac decquunt aduersitate. p patientiaz sanāq; tolerātiā celum acquirūt. vbi cū angelis cuq; ipso deo felices cuo fruentur sempiterno. Tu ergo mi caspar in tot tantisq; rebus aduersis. Jn iactura fortunarū in bonoris damno in lesione corporis: inq; morte coniugis vt boni cōsulas rogo. Mā & ego in bonā recipio partem tuarū particeps miseriarum q in me belli impetum labi video quo mulctatus sum agro & omni priuandus ere. Jdq; nec hactenus potui nec modo possum vitare. At sic tibi & mihi superintendere diuinā censeo pietatē nostre salutis cupidā & vires nostras in aduersitate probantes Hec habui modo que repēte ad te consolatorie scriberē. Cetera ex teipso collige: qui vt es sapientissimus: sic humanos ferre casus sapientissime nosti. Vale optime. Ex pisino histrie octauo idib⁹ septēbris. M.cccc.lviij.

Epistola.cxj.

Poesim laudat & iuris scientie pfert.

Meas filiuus poeta dño wilhelmo de lapide militi litterato & strēnuo. S. p.d. Uenit ad me bodie tuus michael meusq; immo noster. Et beus iuēt enea: vir abbinc boza me aggressus est: qui se tantaz iuris peritiam iactat habere. vt nullius italici disputationē formidet. nec panormitano. nec ludouico romano si viuerent palmam daret. Cinum: Bartholum: Baldū: Jobannem andree: Jmolensem: Butrium: Fulgosium: omnesq; nouos leguz interpretes post se facit. Et inter sceuolam vulpianum neruam pompeium paulum seruiumq; se locat: multorum verborum est: sed quantum salis habeat non sao. Qui eum sequuntur audire magis q̄ loqui possunt. Horis plus quatuor secum fui: nūq; mihi vacuum tempus prebuit quo aliquid dicerem. Cicada est que vt tacta fuerit semel nunq; silet. Sas qualem cicadam. non vt in regnis sunt que iussu herculis tacent. Sed vt locrenses sunt que vltra ceteras strepunt. Js poeticam contemnit: nec si dij musas ei omnes infunderēt gratias ageret. quia preter iuscuile nulla scientia est nulla doctrina: oēs artes mancas preter legū peritiā pdicat. Poeti cā vo p;fus inutilē esse cōtendit. q̄ nec panē lucrak nec vestitū. Sol⁹ iustinianus & ypocrates marsupiū implēt. Jeun⁹ cātat lucan⁹ mortq; & sat ē cū dicit horati⁹ de stomacha⁹ sum. Dum hec audio wilhelme militū dec⁹ nec me cōpimē possū qn

lequendū sit agnoscat: edite leges sūt ꝛ aū bonoꝝ oculos possite tāq; cancelli quidā vltra que trāsgredi nullꝰ audeat. Legibꝰ tñ nemo pfectꝰ fiet nisi pbie studuerit: qꝛ nō possunt oēm casum cōplecti leges. Ideo princeps moderatoꝛ est legis epicheiamq; bꝫ vt durā mollificet: laxā vo sanctionē restringet. Qđ nunq; recte princeps ageret nisi magistrā vite expultricē vicioꝝ secutus fuerit pbiaꝫ. Sꝫ hic noster monarcha vel bipes asellus potius inflatus opinione sui ciuilē scientiā oibus pfert: matrē filie postponit ꝛ fluminibus mare. Is est ex illis cecis ꝛ obtusis boibus q̄ post q̄q; leges quatuoꝛ aut decē memorie cōmēdarūt. iā nō amplꝰ bonines ꝥ deos se putant: legesq; diuina cēsent oracula que vel apollo vel apollinē maloꝛ deus ipse p moysen tradiderit. aut qualia sunt rpi respōsa que nos cuāgelia nūcupamus. Ceterꝑ si quid egisse cesarem audiūt quod iuri scripto contrariet̄ id irritū garriūt nulliusq; esse momēti. q̄ obnoxiꝰ sit pnceps terminos cane ꝛ stilū seruare ligatusq; legibꝰ sit: qđ nec ipe leges volūt: q̄ legē vigorē dicūt hēre q̄d principi placuit. Sꝫ nescīūt hi stulti atq; demētes eē tatē plꝰ in pncipe locū habere q̄q; rigorē. Qꝛ si nō iuri scripto cesar nonnūq; obtempat sat̄ est qꝛ sequit̄ eq̄tatē apud pbos late descriptā. quam nulli iuriste discernere possūt nisi ad fontes veniāt vbi leges scaturiūt: imitenq; peritissimos illos iurisconsultos: quoꝝ scripta ꝛ pbiam ꝛ oratoriā redolēt. Sꝫ nr̄i panis q̄stores ꝛ auri corrosores vix intelligūt ornatū iurisconsultoꝝ sermonē: neq; q̄d illi vellent quouis pacto scirent nisi cōmentatoꝛes sniam textuū exponerēt hoc dicit ista lex hoc illa. q̄s isti sequūt vt ceci ductorē suū. Dicerē plura i hāc ptē ꝥ vocat me defensio poesis quā noster rabulus nō desiderat. Credo equidē: nā nec sues margaritas curāt. Gallus esopi aspidem contēpsit: escāq; magis q̄ iacinctū iuenire voluisset. Cōtēnis asine poesiꝫ spernis musas bos: fugis humanitat̄ studia caper. Contemnit ꝛ poesis te: nec te choꝛos suos intrare pmittet. In oibus cū sis fatuꝰ: miroꝛ in hoc vno te eē sapientē: q̄ cū videas obseratā tibi atq; abditā poesim: nolle te suū cōmerciū dicis sapere hoc est. Nūc teipm pbm video: qꝛ nō cupis qđ nō potes habere. Stultū est desiderare quod assecq̄ nequeas. Tu tamen vltra ꝓgrederis sciētiarumq; omnium splendoꝛem vocas ineptias. Vidit pendētes asellī testiculos vulpecula ꝛ prope casuros credidit: fecuta est p̄dā speras: at post q̄q; diu frustrata est. qꝛ nō cadebāt testes: o q̄ inquit nigri sūt: nūq; illos eē potuisseꝫ. Nigra est tibi poesis stulte: qꝛ cādorē eius obnubilatis oculis nō vides. Nō sapit egroto vinū: qꝛ lesus est gustus. Non est de pane lucrando dicis. Tibi nunq; panem lucrari poesis posset: qꝛ crassis ingenijs nubiloq; sisq; mentibꝰ nō pōt fructū p̄stare. At virgilio frugifer fuit. Oratio admodū pinguis qui frui partis optabat. Opianus qui nomina piscīū naturasq; descripsit magnas opes est assecutus. Quid nouis leonardus arētinus: aurispa: panoꝛmitanus: antboni? luscus: guarinus: pluresq; alij: bis ꝛ patrimonia sunt ampliata ꝛ opes accumulate q̄plures: quia poesim ꝛ oratoriam sunt secuti. Nec tibi vnq; tantū auri speculatoꝛ prebebit quantum quintilianus arentino tribuit. Qꝛ si apud banc tuam germaniā non sunt in precio vates: non poesim sed principes potius argue: quibus leuissimarū rerum maior est cura q̄ litterarū. Apud italos autē florent huiusmodi facultates: nec erubescunt principes ꝛ audire ꝛ nosse poetriā. Ideo spero quāq; tu nolles ꝛ in germania futurum aliquādo. qꝛ ꝛ olim viros doctos hec terra tulit: ꝛ iam plerosq; nouī dicendi peritos qui te inuito. etiā si tibi rumpant̄ ilia eloquentiā inter germanos seminabūt. Nec enim inutilem rentur vt tu asseris poesim. Sciunt ex hac maximum gigni fructū. Quomodo enim pacari prouincie ꝛ amicitie vel cōflari vel integrari possent nisi facundia foret: quā poesis alit. An nescis quātus ē epistolarū vsus: quātus bistoriaꝝ: quātus orationū. Rex regū lras cōciliat̄ ciuitates federa pcutiūt absentes cū absentibꝰ fabulant̄. bistoria nobis res gestas refert: q̄ testis est tpum lux veritat̄ est vite mgra oratores senatū regūt populos ducūt leges suadēt. Sꝫ q̄s hec bū agat nisi poeticis ꝛ oratoꝛijs imbutꝰ disciplinis. Quas ꝑterea ḡtes re-

ferre homero debēt greci atq troiani: q̄ iā duob⁹ annoꝝ milib⁹ mortui adhuc viuunt. Nouit quāta sit vtilitas poetaꝝ alexander magn⁹. Cui p asiā iter faciēti cū obuiā cumulus achillis fieret. O fortunate inquit adolescens quē tanta dcan tauit tuba homeri scꝫ musaꝝ dcsignās. Alexander ammite filius. Rex macedonū pindarū poetā liriū appme dilexit. Archila⁹ ei⁹ successor intātū poetas amauit vt euripidi tragico ꝓsiliozꝝ sūmā traderet cui⁹ supma nō cōtent⁹ ꝓsequi suptu funeris crines fonsus est t merorē quē aio concepat: vultu indicauit. Affrican⁹ poꝛ quinti ennij statuā sepulchro suo iussit imponi. Lisander lacedomoꝝ dux cū obse deret athenas qꝛ sophocles inhumatū corp⁹ iacebat: inducias dedit vt congrue t digne poete exequie ficrēt. Juli⁹ ille cesar q̄ nobis romanū imperiū pepit nō solū poetas amauit ꝫ fieri etiā t dici poeta voluit. Jdē t august⁹ t octauian⁹. Ac ꝑterea mortui viuūt: nec vlla istoꝝ etas immemoꝛ erit. Oꝛ si nōnulli ꝓncipes equos potius t canes alere q̄ poetas voluit t multa carne leones vtiosq; pascūt intestinis poetaꝝ nihil ꝑbentes: talis erit eoꝝ obitus qualis equoꝝ t canū: nec p⁹ morte maius erit istoꝝ nomē q̄ vtsi atq leonis. Integrū morient nec beneficia musarū famā sibi vendicabūt: quos tuo ex more nihil curauerunt. Antiquitas quida tanti poeticā fecit vt tam poetas p⁹ editū opus q̄ impatores post victoriā triūphare t curro magnifico duci p vrbes voluit. Cōmuneq; illis dignitatis insigne ꝑbuit laureā: qm̄ sicut ab hostib⁹ impatores liberant ciues sic vicia fulminantes t virtutes excellētes poete ciuitates custodiūt t amplificāt. At tu maioꝛ alexandro magno. Lisandro victoriosioꝛ melioꝛ scipione prudētioꝛ iulio. augusto fortunatioꝛ. t omni antiquitate sapiētioꝛ: inutilē poeticā dicis: quia nihil panis affert nil auri nil diuitiarū. Esto qd̄ ais nō rō idcirco legib⁹ tuis poetica cedet. Nāq; dū tu aurū petis auare fecis amatoꝛ mūdi cultoꝛ: poeta bonorē famamq; q̄rit. Et cantās superū laudes virtutisq; eximias amoꝛē iter sibi faciat in celū: tu cū auro t diuitijs q̄s sequeris q̄sq; solas dare beatitudinē putas in terra manebis t aiaꝫ simul t vitā ꝑdes. Nō est (mihi crede) noscere leges q̄ poetica mai⁹. Scio qꝛ non credis: sed stulti credulitas nec dat verū nec aufert. Cicero qui fuit lingue latine ꝓnceps sp poetas fuisse raros testat: qm̄ hec facultas donū dei est: quod nō oib⁹ dat. Artes cetere studio diligētia ꝓceptionibusq; possunt apꝑbēdi. hāc nemo assequit nisi diuino muere ꝓditus. Tu te vides iuristarū greges inter quos plures excellūt: habentq; doctoꝛes t legū interꝑtes. q̄rū moꝛes nihil a brutis distāt qui res humanas min⁹ q̄ capre nouūt. tu nō fateberi hoc qꝛ fortasse capꝛioꝛ es capꝛis Ego polinū nouū mediolanen̄. q̄ lumē habitus est iuris ciuilis. Js facturus edificiū: magnos ꝓduxerat trabes in ediū medio erāt q̄b⁹ laqar aule construi debebat: tps cenādi fuit. Jte inq̄t polin⁹ comedite: ego interiꝫ aliq̄d opis faciā. Illis amotis trabes metit̄ q̄ longas vult ex piete in pietē mēsura recepta: nec qd̄ intra murū ligni pars esse deberet aiaduertit: scinditq; trabes t ꝓdidit edificiū. Js tn̄ iurisꝓceptoꝛ erat: multisq; annis cathedrā rexerat. Quid tu mihi hāc disciplinā iuris tant ope laudas t oib⁹ ꝓfers. cui⁹ asimi pñt eē ꝓceptores. Oꝛator atq; poeta si ciceroni plusq̄ tibi credere volum⁹ nullus erit nisi t prudēs t bon⁹ multaꝝ sciarū pitia fuerit assecutus. Atq; idcirco rari sp poete rariq; oratores fuere: in q̄rū numero facis sapient si nō dederas eē: qꝛ nō potes. Stulte si cōtēnis qd̄ tanti viri cōmēdauerūt. Hec ad nr̄m asellū sunt dicta. Tu wilhelme disciplinarum amatoꝛ: si vnq̄ boscē boies audiueris: susipe potice partes: t ostēde te huius diuini muneris cultoꝛē: vides q̄ facile sit bas picas cōuincere: bos tanq̄ pulices inter vngues cōprime: nec sine vt diuinā poeticā q̄ (vt cicero tradit) oim doctrinarū est priꝛ inuenta. pollutis arguāt labijs. Defende hāc pulcerrimā dn̄am. Cui si ꝓsidio fueris nome habebis eternū: t nō solū inter meas epl̄as: q̄ tamē nō sunt ato casure: sed inter scripta potioꝝ vatum inueneris legendus. Vale t illustrissimo ꝓncipi dño duc alberto me cōmendatū facito. Et quia cōsiliarius eius es, admone illuz uel rarū studia contēnat. Jterū atq; iterū vale.

MUSEUM A.C.L.E. BIBLIOTHECA

Zozini excellētissimis nature totib⁹ ꝺiti rogatu tractatū ꝺe ꝺuob⁹ se amātibus cōposuit.

Epistola.cxij.

Agnifico ac generoso militi ꝺño caspari schlick ꝺño noui castri cesareo cācellario ac terrarū egre cubitiq; capitaneo ꝺño suo ꝑcipuo Eneas siluius poeta imperialisq; secretarius, S.p.ꝺ. Marianus Zozinus senensis conterraneus meus vir tum mitis ingenij: tum ſrarum multarū cuius aꝺbuc similē visurus ne sim ꝺereo. Quos amantes vt sibi ꝺescribere: rogatū me bis ꝺieb⁹ effecit. Nec referre ꝺixit. rē verā agerem an more poetico fingerē. Scis quia vir sict. Mirabere si tibi boiem expenꝺam nihil ei preter formā natura inuiꝺit. Nomuntio est: nasci ex mea familia ꝺebuit cui paruo⁹ hominum est cognomen. Vir est eloquens: Juris vtriusq; consultus. Historias omnes nouit. poetice peritus est. Carmen facit ⁊ latinū ⁊ tuscum. Phic tam scius cē plato Geometer quasi hoc⁹ In numeris macrobio similis. Nullum instrumentū ignorat musicū. Agriculturam quasi virgilius nouit. Nihil ciuile ignotū viro: ꝺum iuueniles aꝺbuc stabāt in corpore vires: alter satelles erat luctanꝺi magister: non cursu non saltu: nō cestu poterat superi. Preciosiora sunt interꝺum parui corporis vascula vt gemme lapilliq; testantē. Nec ab re fuerit illuꝺ in hunc referri; quoꝺ ꝺe thiꝺeo scribit statius. Maior in exiguo regnabat corpore virtus. Oꝝ formā hui⁹ homini ⁊ immortalitatē si ꝺedissent: is etiā erat ꝺeus. sed nemo sortitus est omnia inter mortales Nullum aꝺbuc noui cui paucioza cē huic ꝺefuerint. Quiꝺ q; minutissima etiam ꝺidicit quasi alter apelles sic pingit. Nihil emendatius est: nihil lucidius cē sua manu scripti coꝺices. Sculpit vt praxiteles: nec medicine ignarus est. Adde virtutes morales que alios regūt ducūtq; Noui meis ꝺiebus pleroscq; studijs ſrauꝺitos ꝺisciplinis: qui admodū babūꝺabāt: sed bi nihil ciuilitatis babebāt nec rempublicā nec ꝺomesticā regere norant. Stupuit paglarensis ⁊ furti villicū accusauit: qui suem fetā vnꝺecim porcellos: asina vnum ꝺitarat enixam pullū retulerat. Gomicius mediolanen: grauiꝺū se putauit: piuq; partū veritus est. quia se vroꝝ ascenꝺit. bi tamen iuris maximū lumē babiti sunt. In alijs ꝑterea vel fastū vel auariciā inuenies. bic perliberalis est. plena illi semp ꝺom⁹ est honestis bospitibus. Nulli aꝺuersus est: populos tuet: egros solat: pauperib⁹ subuenit: viduas iuuat: nulli iꝺigenti ꝺeest. Cultus eius quasi socraticus: semp est iꝺez. In aꝺuersis fortem animū prebet. Nulla fortuna inflat versucias non vt exerceat: sed vt caueat quaslibet nouit. Ciuibus ꝺilectus est: peregrinis amatus. Nulli oꝺiosus est nulli grauis. At bomo tantarū virtutuz cur nunc rem ſcuiuſculam exigit non scio. Boc scio nihil me illi negare pbas est. Cum nāq; ꝺum senis essem vnice ꝺilecti: nec ꝺiminutus est amor: q̄uis ſseparatus sit. Js quoq; ꝺum esset ceteris natura totibus preꝺitus cū boc maxime bono pollebat vt nullius erga se sterilem esse amorē sineret. Huius ergo rogatus non censui respuendos. Scripsiq; ꝺuorum amantiū casus nec finxi. Res acta senis est; ꝺum sigismundus impator illic regeret: tu etiā aderas: ⁊ si verū bis aurībus bausi: operā amori ꝺediſi. Ciuitas veneris est. Aiunt qui te norāt vebemēter q; arseris: q; nemo te gallior fuerit. Nihil ibi amatorie gestū te inscio putant. Jꝺeo bistoriā banc vt legas precor: ⁊ an vera scripserim videas: nec reminisci te puꝺeat si qꝺ hmōi nonnūq; euenit tibi bomo cū fueras. Qui nūq; sensit amoris ignē: aut lapis est: aut bestia. Jle vtiq; vel per ꝺeoꝝ meꝺullas nō lateat igneā fauillā, Vale.

Epistola.cxiij.

Prologus in eunꝺē tractatū.

Neas siluius poeta impialisq; secretarius. S.p.ꝺ. Mariano sozino vtriusq; iuris interpreti ⁊ conciui suo. Rem petis baud cōuenientē etati mee: tue ꝝo ⁊ aꝺuersaz ⁊ repugnantē. Quiꝺ est cū quoꝺ vel me iam pene quadrigenariū scribere: vel te quinquagenariū ꝺe amore conueniat auꝺire. Juuenes animos res ista ꝺelectat ⁊ teneros corꝺa ꝺepascit. Senes aūt tam iꝺonei sūt amori

auditores q̄ prudentie iuuenes. Nec quicq̄ est senectute deformius que venerez affectat sine viribus. Inuenies tamen z aliquos amantes senes: amatū nullum Nam z matrimonijs est z puellis despectū senīū. Nullius amore tenetur mulier nisi quem viderit etate florentem. Si quid aliter audis deceptio subest. Ego ꝺo cognosco amatorū scriptum mihi non conuenire qui iam meridiem' pretergressus in vesperam feror. Sed nō minus me scribere q̄ te poscere dedecet. Ego tibi debeo morigerus esse: tu vide quid postules. Nā quāto est natu maturior tanto equius est parere amicitie legibus: quas si tua iusticia non vereꝛ mandando infringere: nec stulticia mea transgredi timebit obediēdo. Tua in me sunt tot beneficia vt nihil negare petitionū tuarū queam: etiā si admixtū sit aliquid turpitudinis. Parebo igit petitioni tue iaz decies multiplicate: nec amplius negabo quod tanto conitio postulas. Non tamen vt ipse flagitas fictor ero: nec poete vt temur tuba: dū licet vera referre. Quis essi tānequā est: vt mētiri velit cū ꝺo se pōt tueri: q2 tu sepe amator fuisti: nec adhuc igne cares. Uis tibi duorū amantū vt historiā teram. Nequitia est q̄ te nō sinit esse senem. Ero morigerus cupiditati tue: z hāc iguinis egri caniciē pzurire faciā: nec fingā qñ tāta est copia veri. Quid essi est toto terrarū orbe amore cōmun? que ciuitas qꝺ opidulū: q̄ familia vacat exemplis. Quis trigesimū natus annū: amoris cā nullū peregit facinus. Ego te me facio cōiecturā quē amor in mille pericula misit. Ago superis gras q̄ structas insidias millies fugi: felitior astro martis que vulcanus cū venere iacentē ferreo illaqueauit ridiculo: veridendūq̄ ꝺijs ceteris ostentauit: Sꝫ alienos q̄ meos amores attingā nedū vetusti ignis cinerē euoluo: scintillam adhuc viuentē reperiam. Referā aūt mirū amore penetq̄ incredibilē: quo duo amātes: ne dicā amīctes inuicez exarsere. Nec vetustis aut oblitteratis vtar exemplis. sed nr̄i temporis ardentes faces exponam. Nec troianos aut babylonios. sed nostre vbis amores audies: Quis ex amātib? alter sub arbeo natus fuerit celo. fortitan z hinc fugere aliq̄ ꝺ vtilitatis licebit. Nā cū puella q̄ in argumentū venit: amatore pdito inēplorandū mestā z indignātē exalauerit aiam: alter ꝺo nūq̄ post vere leticie particeps fuerit. Cōmonitio quedā iuuenib? erit: bis vt abstineat nugis. Audiant igit adolescentule: z hoc edocte casu: videāt ne post amores iuuenū se eant perditum Instruit hec hystoria iuuenes ne militie se accingāt que plus fellis habet q̄ melis: ꝫ obmissa lasciuia q̄ boies reddit insanos: vtutis incūbāt studijs. q̄ possessorē sui sola beare pōt. In amore aūt quot lateāt mala: si q̄s aliūde nescit hinc poterit scire. Tu vale z hystorie quā me scribere cogis attentus auditor esto.

Hystoria de eurialo z lucretia se amātib?. Epistola.cxiij.

Rbem senas vnde tibi z mihi origo est: intranti sigismūdo cesari quot honores impensi fuerint iam vbiq̄ vulgatum est. Palatium illi apud sacellum sancte martbe: super vicum qui ad chophor ducit portam structum fuit. Huc post q̄ ceremonie peracte sunt: cū venisset sigismundus quatuor māritatas obniam habuit: nobilitate: forma: etate: ornatuq̄ pene pares: nō mortales sed deas quisq̄ putauit. Si tres vsitatae fuissent illi videri poterant quas referunt paridem per quietem vidisse. Erat sigismundus licet grandeuus in libidinē pronus: matronarū alloquijs admodū oblectabat z femineis blandimentis gaudebat: nec suaui? illi q̄q̄ fuit illustratarū aspectu mulierū. Ut ergo bas vidit de filiēs eq̄ine mas earū excepit? est: z ad comites vsus. Silēs ne bis feias vidistis. Ego dubi? sum an facies humane sint: angelici vult? sunt: celestes certe. Ille oculos humi deiciētes vt vericūdiores fiant. sic pulchriores reddunt. Sparso nāq̄ inter genas rubore: tales dabant ore colores. quales indicū ebur ostro violatum aut q̄les reddūt alba imixtis purpureis rosis lilia. Precipuo tñ inter eas nitore lucretia fulsit adolescētula nō duz annos. xx. nata: in familia camillor. Menelao ꝺiuiti viro nupta: indigno tñ: cui tātū decus domi seruiret: ꝫ digno quē vxor de-

ciperet. Et sicut nos dicim⁹ cōmutū q̄ ceruū redderet. Statura mulieris eminē-
tior relict⁹. Come illi copiose ⁊ aureis lamenis sil'es: q̄s nō more virginū retrofu-
sas miserat: ꝑ auro gēmisq; induserat. Frōs alta spaciosq; tecēris: nulla infecta ru
ga. Supalia in arcū tensa pilis paucis nigrisq; debito intuallo disiūcta. Oculi tā-
to splēdore nitentes vt in solis modū respicientiū intuit⁹ebetarēt. Mis illa ⁊ occi
dere q̄s voluit poterat: ⁊ mortuos cū libuisset in vitā resumere. Nasus in filū di-
rectus: roseas genas eq̄li mēsura discriminabat: nihil his genis amabili⁹: nihilq;
delectabili⁹ visu. Que cū mulier risit i paruā vtrinq; debiscebāt foueā. Nemo bas
vidit q̄ nō cupet osculari. Os puū decētisq; labia corallini coloris ad morsus aptis-
sima. dentes puuli ⁊ in ordinē positi ex cristallo videbant: q̄s tremula lingua dis-
currēs nō sermonē ꝑ armonia suauissimā mouebat. Quid dicā mēti spēm aut gu
le candorē: nihil illo in corpe nō laudabile. Interiorus forme iudiciū faciebat exte
rior. Nemo hāc aspexit q̄ viro nō inuideret. Erāt in sup ei⁹ i ore mlte facecie. Ser
mo is fuit q̄le rumor ē ḡcor: matrē habuisse cornelią siue ortesij filią nec suaui⁹ ali
q̄d ei⁹ oratione nec modesti⁹ fuit. Mō vt plerecq; tristi facie honestatē oñ debat ꝑ ala
cri vultu modestią. Mō timida nō audax ꝑ tpatū verecūdie metū. virilē aīm femi
neo in corde gerebat. Vestes illi mltiplices erāt, nō monilia: nō fibule: nō baltbei
nō armille decerāt. Redimicula capitis mirifica: multe vmones adamātesq;: tum
in digitis: tuz in serto fuere. Mō belenā pulchriorē fuisse crediderim: quo die pa-
ridē in cōuiuiū menola⁹ excepit: nec ornatiorē andromachē cū sacris hectoris ini-
tiata est nuptijs. Inter has ⁊ katherina petrusiq; fuit: q̄ paulo post die fūcta cesarez
in funerib⁹ bfuit: q̄ ⁊ natū ei⁹ militia añ sepulcrū donauit q̄uis infantē. Qui⁹ q̄s mi
rabiles forme dec⁹ elucebat. inferior tñ lucretie erat. ois de lucretia fuo audiebat
Hāc cesar hāc ceteri cōmendabāt intuebantq;. Quocūq; illa vertebat eo ⁊ ocu-
li sequebant fastantiū. Et sicut orbe⁹ sono citare siluas ac sara secū ferē trariſſe
sic ista bores suo q̄cūq; videbat intuitu ducebat. An⁹ tñ inē oēs plus eq̄ in illā fe
rebat eurial⁹ franco: quē nec amoris forma nec diuitie reddebāt ineptū. Quorū ⁊
xxx. annoz erat nō eminenti statute: ꝑ lete ḡteq; habitudinis: illustrib⁹ oculis ma
gis ad graz tumescentib⁹ ceteri mēbris nō sine q̄dā maiestate decoris nature corpe
spōdentib⁹: relict⁹ curiales ꝓter lōginquā militiā oēs auro excussi erāt. Hic q; domi
habūdabat ⁊ ꝑē amicitią cesar magna mūera recipiebat: indies ornatior ꝑspecti
bus boim reddebat: lōgū famulor ordiuē pene ducebat. Mūc auro illi⁹ nūc mu-
ricis tiri sanguie tinctis: nūc filis q̄ vltimi legūt se res textis vestib⁹ vtebat. Tū e⁹
tales illi erāt: q̄les i fabulis ē ad troiā veniſſe menonis. Nihil huic ad excitādū il-
lū blandū animi calorē: magnāq; mētis vim quē vocant amorē ꝓter ociū dcerat.
Sz vicat iuuēta ⁊ lux⁹ tā leta fortune bona q̄b⁹ ille nutrit. Nec potēs eurialus⁹ sui
vt lucretią vidit: ardere puellā cepit: berē q̄q; vultu nihil satis vidisse putabat: nec
impune dilexit. Mira res multi egregia forma iuuenes: ꝑ vnū hunc lucretia ples
honeste corpis mlieres: ꝑ hāc vnā eurial⁹ sibi delegit. Mō tñ hac ipsa die vel in se
flāmā lucretia cognouit eurialī vl̄ ille lucretie: ꝑ amare se frustra vtrq; putauit. Et
igit ceremonijs sacro cesaris capiti patis mod⁹ fuit: ⁊ illa domū reuersa i eurialū
tota: ⁊ i lucretią tot⁹ eurial⁹ ferebat. Quis nūc tisbes ⁊ pirami fabulā demiret inē
q̄s noticiā p̄ mosq; ḡd⁹ vicinia fecit: ⁊ qz domos habuere cōtiguas tpe creu. t amor
bi nūcq; se pu⁹ viderāt: nec fama cognouerāt. Hic frāco: illa etrusca fuit: nec ligue
comeraū inēcessit: ꝑ ocul'tñ res acta ē: cū alē alteri placuisset: sauaa ꝑ gui cura lu
cretia ⁊ igne captaceco. tā se maritatā obliuisc⁹: virū odit ⁊ alēs venereū vuln⁹
infixos pectore tenet eurialī vult⁹; nec vllā mēbris suis q̄tē p̄bet: sec ū ſ nelcio q̄d
obstat ait vt āpli⁹ berere viro neq̄am, nil me iuuāt ei⁹ amplex⁹ nil oblectāt oscula
fastidiū verba ingerūt. Peregrini semp ante oculos est imago q̄ hodie ꝓior erat
cesari. Excute cōceptas e casto flāmas pectore si potes. Infelix si possem nō eēm
egra vt sum. Noua me vis in vitā trahit. Aliud cupido suadet aliud mens. Scio
q̄d sit melī⁹ q̄d deteri⁹ est sequor. O ciuis egregia ac nobilis q̄d tibi cū pegrino ē;

q̄d in extraneo vxeris: q̄d thalamos alieni cōcupiscis ozbis. Si virū fastidis: hec etiā dare pōt terra quē ames. Sed heu mihi q̄ nō illi⁹ est facies quā nō moueat eius forma: etas: genus: virtus: Certe mea pectora mouet. Et nisi fert opē despero. Dij meliora dent. Vach ꝓdam ego castos bimeneos mecꝫ aduene: nescio cui credā q̄ vbi abusus me fuerit abeat virꝫ sit alter⁹ z me pene relinq̄t. Sz nō bis ē eius vultus: nō ea nobilitas animi videt: nec gra forme illa ē vt timeā fraudes z amoris obliuia nr̄i z dabit añ fidē. Cur tuta timeā accingar, z oēm timoꝛe pellē. Ego q̄z ita sum pulcra vt nō me min⁹ ille velit q̄ ego ipm cupiā. Semp se mihi debebit. si semel ad oscula recept⁹ fuerit mea. Quot me ambiūt ꝓci quoq̄ ꝓgo quot rurales ante foꝛes excubāt meas: dabo amori opam. aut h̄ manebit aut me secū abitur⁹ abducet. Ergo ego z matrē z virū z patriā relinquā. Seua est mater z meis semp infesta gaudijs viro carere q̄ potiri malo. Patria illic ē vbi delectat viuere. At famā ꝓdā q̄d mihi rumoꝛes homm quos ipsa nō audiā. Nihil audet q̄ fame nimis studet: multe hoc fecer̄t alie. Rapi voluit helena nō eā inuitā aspoꝛtauit paris. Quid adriana referā vel medeā. Nemo errantē arguit q̄ cū multis errat. Sic lucretia nec intra pectus minoꝛa īcēdia nutriebat eurialus: medias inter cesaris curiā z domū lucretie edes habuit. Nec palaciū petere curial⁹ poterat q̄n illā ex altis sese ostentationē fenestris haberet in oculis: ꝛubuit semper lucretia cū curialū vidit. q̄ res cesarē dedit amoris cōsciuz. Nā cū ex sua ꝓsuetudine nūc huc nūc illuc equitaret z hac sepe trāsiret ajaduertit mutari feminā curiali aduentu. qui sibi quasi octauiano macenerates astabat. Ad quē versus. En curialē siccine vris femias: mulier illa te ardet. Semel vo tāq̄ inuideret amāti vbi ad edes lucretie ventū est: eurialo oculos pileo cōtexit nec videbis inq̄t qō amas Ego hoc spectaculo fruar. Tuz curial⁹. Quid hoc signi ē cesar. nihil mihi cū illa ē Sed hoc facere incautū est ne circūstantes in suspitionē adducas. Erat eurialo spadix equus ardue cervicis argutiq̄ capitis. quem z breuis aluus z obesa terga spectabilē reddebāt animoso pectoꝛe thoꝛis luxuriātē: q̄ sonate tuba stare loco nesciebat. Mutabat aurib⁹ z collectū frenū volubat sub narib⁹ ignē densa iuba z dextro iactata recūbebat in armo z cauās tellurē solido coꝛnu grauiter sonabat vngula. Similis illi ficbat eurialo viso lucretia. q̄ Iz dū sola fuit claudere viā destinasset amoꝛi: vt tm̄ illū asperit: nec modū flāme nec sibi ponebat: sed vt sic⁹ ager qui admisso igne cōburit: si choꝛi pfluent alti⁹ flāmescit. sic infelix lucretia ardescebat. Ita ē sane vt sapiētib⁹ videt. Humiles tm̄ gazas inhabitat castitas solaq̄ paupies affectu sano tenet. z q̄ domo se coberet modico. diuites edes nesciat pudicitia. Quisq̄s secūdis reb⁹ exultat luxu fluit semp̄q̄ insolita appetit: delicatas eligit domos z pennates magnos. dire foꝛtune comes libido. Intuens igit eurialū q̄ sepe transeuntē lucretia. nec ardoꝛē cōpescere potens: diu secū cogitauit cui se patefaceret. Nā q̄ tacit⁹ ardet magis vrit. Erat inter viri seruos sosias theutonic⁹ senex beroq̄ fidus: cui iā diu seruiebat liberalit. Huc aggredit amās plus nationi q̄ homini credēs. Ibat magna ꝓcez stipāte cohorte p vrbē cesar iamq̄ domū lucretie ꝓteribat: que vbi adesse cognouit curialū. Adesto inq̄t sosia paucis te volo. Respice doꝛsum ex fenestra vbi nā gentiū inuentus est huic similis. vides vt oēs calamistrati sūt erecti eminētib⁹ humeris. Aspice cesaries z madido tiro cōtoꝛtas crines: o quales facies omnes lactea colla ferūt quo sese oꝛe ferūt q̄ foꝛti pectoꝛe. Aliud est hoc homm genus q̄ terra nr̄a ꝓducat. Semē h̄ doꝛ est: aut celo missa ꝓgenies. O si mihi ex his virū foꝛtuna dedisset⁊ isti testes oculi essent. nū q̄ tibi hoc narrāti credidisses. Et si fama fuerit oibus gentib⁹ ꝓstare germanos credo subiectā hoꝛee plagā ex frigoꝛe magno albedinē mutuari. Sed nosti tu aliq̄s: q̄plurimos inq̄t sosias. Tō lucretia franckonē eurialuz: noscо tanq̄ me ait sosias. Cur tn̄ hoc rogas. Dicā inq̄t lucretia: scio q̄ in aptum nō ibit. hanc spem mihi tua bonitas facit. Ex his q̄ cesari astant nemo mihi est eurialo gratioꝛ In hūc animū⁹ me⁹ cōmot⁹ ē. Nescio q̄b⁹ exuroꝛ flāmis: nec illū obliuisci nec mihi

pacē possum dare nisi ei me facio notā. Perge ozo sosia pueni eurialō dic me ipm amare: nil volo ex te ampli⁹. Nec tu frustra hoc nūciū facies. Quid audio refert sosias: beccine me flagicia facere aut cogitare. Vera pdā ne ego dñm meū. Jāq; senex incipiā fallere qō iuuenis abhozzui: q̄ npoti⁹ clara pgenies bui⁹ vbis ex turba nepbandas flāmas e casto pectoze ne obsēgre dire spei. Extingue ignē. Non egre amozē pellit q̄ primis obstat insultib⁹. Qui dulce malū blādiedo nutrit: durī z insolentis dñi vultuti se dat: nec cū vult excutere iugū pōt. Quid si h̄ rescierit marit⁹. Heu quib⁹ te ille laceraret modis. Nullus diu latere pōt amoz. Tace inq̄t lucretia: nihil loci terrozi ē. Nihil timet q̄ nō timet mozi. Quēcūq; vzderit extū casus ferā. Quo misera pgis sosias retulit: vomū infamē reddes: solaq; tui generis eris adultera. Tutū esse facin⁹ reris. Mille circa te oculi sūt. Nō sinet genitrix occultū scelus: nō vir nō cognati: nō ancille bui vt taceāt. Jumēta loquent z canes z postes z marmoza te accusabūt: atq; sic vt celes hec oia: q̄ videt oia celare nō potes vēū: q̄d pena pēs pscīe pauoz z anim⁹ culpa plen⁹ seq; ipm timens negata est magnis scelerib⁹ fides: cōpesce obsecro impij amozis flāmas. Expelle facin⁹ mente casta bozridō metue cōcubitos nouos miscē thalamis manti. Scio rectū eē qō dicis retulit lucretia: h furoz cogit seq; peioza. Sat anim⁹ q̄ctū pcipitiū instat z ruit scies: vincit z regnat furoz potēsq; mēte tota dñat amoz. Stat sequi qō regnū amozis iubet. Nimis heu nimis reluctata sum frustra. Perfer si mei te miseret nūciū. Jngemuit sup bis sosias p q̄ bas dixit canas senectute mee comas fessūq; curis pect⁹ z fida q̄ pbui generi tuo vutia: pcoz supplex siste furozem teq; ipam a diuua. Pars sanitatē velle sanari. Tū lucretia. Nō ois ait ingenū reliqt pudoz parebo tibi sosia amozē q̄ me tegi nō vult. vnicū effugiū ē bui⁹ mali mozte vt pueniā nepbas. Exterrit⁹ bac sosias voce: moderare inq̄t bera mentis effrene impet⁹: coberce aios: nūc vita est digna: q̄ te nece dignā putas: decretū ē ait lucretia mozi. Admissuz scelus collatini vtroz gladio vindicauit. Ego bonest⁹ morte puenā cōmittēdū. Gen⁹ leti q̄ro ferro laqo pcipitio veneno: vēdicare castitatē licet: vnū boz aggrediar. Nō patiar inq̄t sosias. At lucretia si q̄s mozi pstituit pro biberi nō pōt. At portia catbonis filia moztuo bruto cū ferrū sibi subtractū esset carbones ardētes ebibit. Si tā pteru⁹ inq̄t sosias incūbat mēti furoz tue vite q̄ fame pfulēdū est. Fallax sepe fama ē: q̄ malo melioz bono peioz nōnūq; dat. Septem⁹ būc eurialū z amozi opaz dem⁹: me⁹ erit iste laboz tibiq; ni falloz rē pfectā dabo. His dictis incēsuz aim inflāmauit amozē: spēq; vēdit dubie mēti: h nō illi anim⁹ erat vt qō dixerat cēt factur⁹. Differre aīm fcie q̄rebat furozemq; minuere vt sepe tps extinguit flāmas z admit egritudinē. Existimauit sosias falsis gaudijs puellaz pducere donec vel cesar abiret vel mens illi⁹ mutaret: ne si negasset ali⁹ nūciū q̄reret: aut i se man⁹ mulier inīceret. Sepe igr ire atq; redire se finxit z illū gaudē amoze suo: z tps idoneū q̄rere q̄ iuicē affari possent. Dixit interdū non fuisse loquēdi oportunitas: nonūq; se mitti extra vbē studuit: atq; in reditū gaudia distulit. Sic dieb⁹ multi egrotū pauit aim: z ne p oia mētiret: semel tādē adozsus eurialū. O q̄s h̄ dilect⁹ es ait si scires: nec illi q̄d h̄ cēt q̄rēti vltra rndit. At eurial⁹ certo cupidinis arcu pcussus: nullā mēbris q̄etē dabat: igne furtiuo populāte venas: q̄ totas penit⁹ vozabat medullas: nō tñ sosiā nouit: nec lucretia missuz putabat: vt oēs imin⁹ spei babem⁹ q̄s cupiditaē. Hic vbi ardere se vidit: diu prudētia suā mirat⁹ est: seq; multo cies increpauit. Eurialē q̄d sit amozis impiuz nostris gilluctus breues risus: pua gaudia magni met⁹. Sp mozi⁹ z nūq; mozt⁹ est qui amat: q̄d tu bis nugis instas iterū. At cū se frustra niti videret q̄d tandē ait. Incassuz miser amozi repugno nū me licebit qō iulū licuit: qō alexādrū: qō hannibalē: h q̄d viros armatos refero. Aspice poetas virgili⁹ p fumē tract⁹ ad mediā turrim pepēdit: dū se mulierc̄ule sperat vsurū amplexib⁹: excuset q̄s poetā vt lasciuioris vite cultozē. Quid de pbis dicem⁹ disciplinarū mgris z artis beneuiuēdi preceptozib⁹ aristotilē tā q̄ equū mulier ascēdit freno cobercuit z calcarib⁹ pupugit

dūs eā ptās est cesaris. Mō est verū qđ vulgo dī. Mō bñ cōueniūt nēc in vna sede morant maiestas z amor. Quis maior ē amator q̄ noster cesar: q̄tiēs hic amorē dedit opaz. Herculē dicūt q̄ fuit fortissim⁹ z certa vox⁹ soboles pharatris z leonis spolio positis colū suscepisse passūq; aptari digit⁹ smaragdos z dari legū ruchibus capillis. z manu q̄ clauā gestare solebat pterate fuso duxisse fila: naturalis ē hec passio. Sētit ignes gen⁹ aligerū. Mā niger a viridi turē amat aue: z varijs alibi iungunt sepe colūbe. Si vbor⁹ memini q̄ ad pharaonē siculum scribit sapho. Quid q̄drupedes referā mouet p cōiugio bella iumētū: timidi cerui plia poscunt z pcepti furoris dāt signa mugientes vrunt bircane tigrides. Vultur⁹ aper dentes acuit. Peni q̄tūt terga leones. Cū mouit amor ardent insane pontibi belue nihil immune ē nibil amou negatū: odiū parit cū iussit amor iuuenū feroces pcitat flāmas senib⁹q; fessis rursus erectos reuocat calores. Virginū ignoto fert igne pect⁹. Quid ego nature legib⁹ renitar. Amor vincit oīa z nos cedam⁹ amori. Hec vbi firmata sunt. lenā q̄rit cui ceras ad nuptā ferēdas pmittat. Visus huic fidus comes erat baz rerū callidus mgr: hic puellā suscipit mulierculāq; cōducit cui lre pmittunē in bāc sniz scripte. Palma epla eurialī. z

Alutare tē lucretia meis scriptis si q̄ mibi salutis copia foret. Sed ois tuz salus tuz vite spes mee ex te dependet. Ego te magis q̄ me amo: nec te puto latere meñ ardorez lesi pectoris. Judex tibi esse potuit vultus meus sepe lacrimis madidus: z que te vidente emisi suspiria. Fer benigne te pcor si me tibi aperio. Cepit me decus tuū vinctūq; tenet eximia qua omnib⁹ pstas venustatis gra. Quid esset amor antebac nescium tu me cupidinis impio subiecisti. Pugnaui diu fateor: violētū vt effugerē dñiuz. Sz vicit meos conat⁹ splēdor tu⁹: vicerunt oculor radij q̄b⁹ es sole potētior. Captiu⁹ suz tu⁹: nec iā mibi ampli⁹ cōpos sum. Tu mibi z somni z cibi vsuz abstulisti. Te dies noctesq; amo: te desidero: te voco te expecto: de te cogito: te spero de te me oblecto: tuus est animus tecū suz tot⁹ tu me sola fruare potes solaq; gdere. Eligе borz altez. z qđ mētis habeas rescribe. Nec durior erga me vbis esto q̄ fuer oculis q̄b⁹ me colligasti. Nō peto rē grādē vt alloquēdi te copiā habeā postulo: hoc tm volūt be lre: vt q̄ nūc scribo dicere possiz coram. Hoc si das viuo z felix viuo. Si negas extinguit cor meū qđ te magis q̄ me amat. Ego me tibi z tue cōmēdo fidei. Vale aie mi z vite subsidiū mee. Has vbi gemmas sigtas accepit lena festino gradu lucretiā posat. Eaq; sola iuēta: bāc inquit epla tibi tota cesarea nobilior z potētior curia mittit amator. z vt tu sui misereris magnis pcib⁹ rogat. Erat lenocinio notata mulier. nec illud lucretiā latebat: pmolestēq; tulit infamē feiam ad se mitti: atq; i eā vsa q̄ te sceleste in bāc domuz audacia duxit: q̄ te venētia meā adire pūtā suasit. Tu nobiliū edes ingredi tu matronas tēptare potētes z violare audes legitimas faces. Vix me cōtineo q̄n capillos inuoluē tuos: tu mibi des īras: tu me alloq̄ris tu me respicias: nisi pl⁹ qđ me decet attēderē: q̄ qđ tibi pueniē efficerē. bodie ne postbac vnq̄ tabellas amatorias ferres: oc⁹ venefica tuasq; īras defer imo da vt lacerē potiusq; igni dedaz Arripiēsq; papirū in ptes diuersas scidit z calcatā sepe pedib⁹ atq; pspurā in cinerē cōiecit. At sic de te ait sumi supplicū lena deberet: igne q̄ viuo dignior. Sed abi oc⁹ ne te vir offendat me⁹ z q̄s tibi remisi de te poscat penas: caueto q; admodū ne añ pspectū redeas meū. Tu nisset alia mīr: ē bmonaz nouerat mores z intē se inquit. nūc vis maxie q̄ te nolle oñdis. Morq; adillā pce ait dña: putaui me bñfacē tibiq; pplacitū iri. Si sec⁹ est da veniā imprudētie mee: si nō vis vt redeā parebo. Tu que despicis amatorē videri atq; bis dicti e pspectu recessit curialoq; inuēto. Respira inquit felix amator plus amat mulier q̄ amat. Sz nūc nō fuit rescribendi otiū. Inuenī mestam lucretiā: ac vbi te nomino tuasq; īras tedo: bilarem vultū fecit: milliesq; papirū basiauit. Me dubita mor: respōsuz dabit z abiēs vetula cauit ne āpli⁹ inuenirē ne p verbis referret vbera. Lucretia vo post q̄ an⁹ euasit: fragmēta q̄rit epl'e: q̄q̄las q̄sq; suo loco reposuit. z lacera vba pteruit

iāq; legibile cyrographū fecerat qđ postq̄ millies legit millies quoq; osculatꝰ est: tandēq; inuolutū sindone inter preciosa iocalia collocauit. ⁊ nūc hoc repetēs sunc illud verbū maiorē horatum bibebat amorē. Eurialoq; rescribi statuit atq; hunc in modū dictatā epl̄am misit.

Rescriptū lucretie.

Esine sperare qđ assecl̄ nō licet eurialē. Parce nūcijs aclr̄is me vexare nec me illaꝫ ex grege credito q̄ se vēdūt: nō suꝫ quā putas: nec cui submittere lenā debeas. q̄re aliā incestandā. Me nullus amor nisi pudicus sequatur cū alijs vt libet agito. Et me nil postules temere atq; indignū. Vale. Hec epl̄a quis durior visa e eurialo ⁊ ꝺ lene dicta. Uiā tñ ostēdit vltro citroq; lr̄as missitādi. Nec dubitauit eurialꝰ credere cui fidē lucretia p̄buisset ꝙ angebaꝝ qꝫ p̄monis italici nesciꝰ erat. Jōq; feruēti studio curabat addiscē. Et qꝫ sedulū faciebat amor breui tpe doctus euasit soluscq; dictauit epl̄as q̄ puꝫ ab alijs mutuabaꝝ q̄q̄d etruscō p̄mone scribi oportuit. Rūdit ꝙ lucretie nihil succēsuꝫ eē sibi q̄ infamē submiserit feiam: cū id se pegrinū lateret. qui alio vti nūcio nō potuerat. Missionis amorē fuisse cām qui nihil q̄reret inhonesti. Credere se forē ipam pudicā castissimāq; atq; idcirco maiori dignā amore insolentē feminā bonoriscq; sui p̄digā nedū se nō diligere ꝙ marīo odio p̄sequi. Pudicitia nāq; amissa nil cē q̄ in feia cōmendeť. Formā fore delectabile bonū sed fragile atq; caducuꝫ. Et cui nisi pudor assit nihil p̄cij deť. q̄ pudicitiā forme adiunxerit eā diuinā cē mulierē. ipaꝫ vtraq; dote pollentē scirc: aq; pterea coli a se q̄ nil ab ea peteret libidinosum aut offensurū fame: optare se tm̄ alloq; vt aim suuꝫ q̄ scriptis plene oñdi neq̄t verbis apiat. Cūq; bis lr̄is munera misit nō solū materia sed opē etiā p̄ciosa.

Ad hec lucretia sic rescripsit.

Ccepi lr̄as tuas iāq; ml ampliꝰ dilexeraꝝ. Qꝛ me amas nō magnifacio qꝛ nec p̄mꝰ es nec solus quē mea forma dilexit. Multi ⁊ amarūt ⁊ amāt me alij. sed vt illoꝝ sic ⁊ tuꝰ erit vacuus laboꝛ. Habere vba tecū nec possuꝫ nec volo. Jnuenire me solā ni fias irūdo nō potes. Alte sūt dom̄ ⁊ adit̄ custodia clausi. Munera tua suscepi: qꝛ oblectat me opꝰ illoꝝ. Sꝫ ne q̄d tuū grat̄ apꝺ me sit. neue hoc pignꝰ videaꝝ amoris: remitto ad te anulū quem matri mee vir dedit vt apud te pāū q̄ sit venditoꝝ iocaliū. Nec em̄ minoris est gemma eaꝰ q̄ munꝰ tuū. Vale. His eurialus sic replicauit.

Agno mihi gaudio fuit epl̄a tua q̄ finē q̄relis fecit dilena. Sꝫ ā̄git me q̄ amorē parupēdas meū. Mā ⁊ si plures te amāt nulloꝝ tñ ignis cōparandus est meo. At tu hoc nō credis. qꝛ loq̄ neḡo tecū: id si darēť nō me cōtēnerēs. O vtinā fieri possem vbū hoc. Si nō dať facultas. assit tñ volūtas ne me vbis eneca q̄ vitā mihi oculis p̄bes. Si nō placet me alloquī petere: qꝛ nō sit impetrādū obsequar. Sꝫ muta sniam illā qua meū laborē vacuū dixisti futurū. Absit hec crudelitas: mitior esto amāti tuo. Si pgis sic loquī fies homicida. nec dubita Facilꝰ tu me verbis interimes q̄ quiuis alꝰ gladio. Desino iā plura poscere: vt fedames tm̄ postulo: nihil hic est qđ abnūcias. Nemo pōt hoc te p̄hibere. Dic te me amare ⁊ beatus sum. Munuscula mea quouismo apud te sint: est gratū. Illa te aliq̄n mei admonebūt amoris. ꝙ parua illa fuerūt ⁊ minora sūt que nūc mitto tu tamen noli spernere quod amatoꝛ donat. Maiora que indies ex patria mihi dñt afferri cum aderunt ex me recipies. Anulus tuus nūq̄ ex digito meo recedet ⁊ illum vice tua crebris osculis reddam, madidum. Vale delicium meum ⁊ mihi quod potes solatium dato.

Sic frequenter cū replicatū esset: in būc tandē modū lucretia dedit epl'am.

Ellem tibi curiale morē gerere teq; vt petis amoris mei participē facere. nam id tua nobilitas meret; z mores tui deposcūt vt incassum non ames: taceo quātū mihi placeat forma tua z plena benignitatis facies. Sed mihi nō vsui est vt diligā. Noscо meipsam. Si amare incipiā nec modū nec regulaz seruabo. Tu diu bic esse nō potes: nec ego te postq; in ludū venerim possem carere. Tu me nolles abducere: z ego nolle manere. Monet me multarū exempla q; pegrinos amātes deserte sunt ne tuū amorē sequar. Jason medeam decepit cui⁹ auxilio vigilem interemit draconē vt vellus aureū aspo:tauit. Tradendus erat theseus in escā minotbauro: sed adriano cōsilio fretus euasit. Illā tamē desertaz apud insulā dimisit. Quid dido infelix q; profugū recepit enenam. nū illi pegrin⁹ amor interitū dedit. Scio quātū periculi sit amorē extraneū admittere. nec me tātis obūcia discriminib⁹. Nos viri solidioris estis animi: furoreq; magis cōpescit. Femina vbi furere incipit sola pōt morte assecl terminū. Nō amāt sed insaniunt mulieres. Et nisi correspōdeat amor: nil est amāte femina terribili⁹. Postq; receptus est ignis nec famā curamus nec vitā: vnicū remedium est si copia sit amati. Nā quo magis carem⁹ magis cupim⁹: nec discrimen timem⁹ vllum: dum nostro libidini satisfiat. Mibi ergo nupte: nobili diuiti psultū est amori viam pōdere: z tuo pīsertim q; nō potes eē diutinus. Me vel redopeia pbillis dicar vel altera sapbo. Jdeo te oratū volo ne vltra meū expescas amorē z tuū vt paulatim cōprimas extinguasq;. Nam id est viris q; feminis multo facilius. Nec tu si me vt dicis amas. id ex me querere debes qō mibi exitio sit. Pro tuis donis remitto auream crucē margaritis ornatā que licet breuis sit: non tamē pcio caret. Vale.

Nō tacuit curialus bis acceptis. sz vt erat nouis scriptis incensus: calamū suscepit atq; sub bac forma dictauit epl'am.

Curiali rescriptū.

Jlue anime mi lucretia q; me tuis lris saluū facis: z si nō nibil fellis immisceas: sed boc spero me audito detrabes. Uenit meas in manus epla tua clausa z tua gēma signata. Nāc z legi sepe z deosculatus suz sepius. Sed bec aliud suadet q; tuus videl animus fuisse. Rogas me vt amare desinā: qz nō expedit tibi pegrini flāmas amoris sequi: z ponis exempla receptaz: ē boc tū ornate cultecq; scribis: vt mirari magis z amare tuū ingeniū debeā q; obliuiscі. Quis ille est qui tunc amare desinat qn prudētiore z sapientioreq; aiaduertit amicam. Si meū minuere volebas amorē. nō oportuit doctrinā tuā ostendere. Nā boc nō ē incensum extinguere sed ignē martinū ex parua cōflare fauilla. Ego dū legi magl erarsi videns forme tue pdare z honestati cōiunctā esse doctrinā. Uerba sunt tamen quibus rogas vt amare desistam. Roga mōtes vt in planuz deueniant vtq; fontes sua repetant flumina. tam possem te nō amare q; suum relinqre pbeb⁹ cursum. Si possunt carere niuib⁹ sitbie montes: aut maria piscibus z feris silue: poterit z obliuiscі eurialus tui. Nō est pnū viris vt reris lucretia flāmas extinguere. Nā q; tu nro sexui ascribis pleriq; vzo assignāt. Sz nolo boc certamē nūc ingredi. Jd ea me respōdere oportet q; in aduersuz retulisti. Jdcirco em nolle te mibi correspōdere amāti significas quō multas pegrin⁹ amor decepit: exemplaq; ponis. Sz possem ego q; plures referre q; femine reliqrūt troilū sicut nosti pami filiū criseis decepit. deiphebum belena pdidit. Amatores circe suos medicamētis vertebat in sues atq; alias terga ferarū. Sed iniquū est ex paucaz psuetudine totū vulg⁹ censere. nā si sic pegrin⁹ vt tu pter duos tresue malos aut etiā decem viros oēs accusabis borrebisq; pter totidē feminas cetere oēs erūt odio mibi Quinpoti⁹ alia sumam⁹ exempla. Qualis amor antbonij cleopatreq; fuit: z aliorū quos epl'e breuitas referre nō sinit. Si tu ouidiū legisti inuenisticq; post troiaz diruta achiuoz plurimos dum remeāt pegrinis retētos amoribus nūq; in patriā reuertisse. Deseruit nāq; amatricib⁹ suis carere decq; poti⁹ necessarijs domo regnis z

alīs que sunt in patria cuiq; gratissimā voluerūt q̄ amicas relinq̄re: hec tē rogo mi lucretia cogites: nō illa q̄ nō sint amori aduersa ꝛ q̄ pauci fecerūt. Ego ea mē te te seq̄r vt ppetuo te amem simq; ppetuo tu⁹. Nec tu me pegrinū dixeris. Magis nāq; ciuis suꝫ q̄ q̄ b̄ nasci. Ma illū casus facit ciuē: me vo electio. Nulla mi bi patria erit nisi vbi tu sis. Et q̄uis cōtingat me aliq̄n hinc abire: reditus tamē festin⁹ erit. Nec ego in theutoniā reuertar nisi res meas cōpositurus ordinaturusq; vt tecū esse q̄ diu possim. Facile manēdi apud te repiet occasio. Multa bis in ptib⁹ negocia cesaris sunt: hec mibi cōmitti expediēda curabo. Nūc legatione fungar. Nūc mun⁹ exercebo. Vicariū i eutruria cesarē bīe oportet: bāc ego pui ciā impetrabo ne dubita suauiū meū lucretia meū cor spes mea. Si viuere absq; corde possuꝫ ꝛ te relinquere possum. Age iā tandē miserere amātis tui: q̄ tāq; ad soleꝫ nix eliquescat. Considera meos labores: ꝛ modū iam diuq; meis martyrijs statue. Quid me tādiu cruciας. Miror ego mei qui tot perpeti tormenta potuerim qui tot noctes insomnes duxi: q̄ tot ieiunia toleraui. Vide q̄ macer suꝫ: q̄ pallidus sum. Parua res est que spiritū corpori alligatū detinet. Si tibi aut parentes aut filios occidissem nō poteras de me maius q̄ hoc suppliciū sumere. Si sic me punis q̄ te amo: quid illi facies q̄ tibi damnū dederit aut maluꝫ. Ach mea lucretia mea bera mea salus meū refrigeriū suscipe me in gram: demū rescribe me tibi carū esse: nihil aliud volo. Liceat me dicere seruus lucretie sum: ꝛ reges ꝛ cesares amant seruos vbi fideles nouerunt. Nec dij dedignant q̄ adamare qui amāt. Vale spes mea meusq; metus. Et turris que fracta interius: inexpugnabilis videt exteri⁹. si admotus aries fuerit mox confringet: ita eurialī verbis lucretia victa est. Postq; em̄ se: dulitatē amātis aperte cognouit: ꝛ ipsa dissimulatū patefecit amorē: atq; bis lr̄is eurialo se aperuit.

On possum tibi vltra aduersari nec te ampli⁹ eurialē mei amoris erptem bīe vicisti. Jāq; sum tua. Me miserā q̄ tuas suscepi lr̄as. nimiū mulē exponēda sum piculis: nisi me tua fides ꝛ prudentia iuuet. Vide q̄ serues q̄ scripsisti. In amorē iaꝫ tuū venio: si me deseris ꝛ crudelis ꝛ pditor ꝛ oim pessim⁹ es. Facilē est femellā decipe: sed quāto facili⁹ tantoturpi⁹. Adhuc res integra est si putās me deserendam dicito: anteq; magis amor ardeat. Nec incipiam⁹ quod postmodū incepisse peniteat. Omniū rerū inspiciendus est finis. Ego vt femine rū est parū video. Tu vir es te mei ꝛ tui curā bīe oportet. Do me iā tibi: tuāq; p sequor fidē. nec tua esse incipio nisi vt sim ppetua tua. Vale meū pfidiū meeq; duct or vite. Post plures epl̄e misse vtrinq; sunt. Nec tā ardent eurial⁹ scripsit q̄ feruent lucretia rōdit. Unū iā vtriusq; desideriū erat sil' cōuenīdi. Sz arduū ac pene impossibile videbat: oīm oculis lucretiā obseruātib⁹ q̄ nec sola vnq; egredi ebat nec vnq; custode carebat. Nec tā diligent bouē iunonis argus custodiuit q̄ menela⁹ iusserat obseruari lucretiā. Uicinū hoc apud italos late patet. feiam suam q̄ thesaurū q̄sq; reclusit. meo iudicio min⁹ vtilē. Sūt em̄ fere hmōi mlieres oēs vt id potissime cupiāt qđ maxime denegat: que vbi velis nolūt: vbi nolis cupiūt vltro: be si liberas habent habenas minus delinquūt: Exinde tam facile est inuitā custodire mulierē: q̄ in feruenti sole pulicū gregē obseruasse. Nisi suapte casta sit mulier. frustra maritus nitit ponere serā: cohibe. Sed q̄s custodiat istos custodes. Cauta est ꝛ ab illis incipit vror. Indomitū est aial mulier: nullisq; frenis retinendū. Erat lucretie spurius frater: huic tabellas cōmiserat curialos deferendas ꝛ hunc em̄ sui amoris consciū fecerat. Cū hoc igit conuenit eurialū vt clam domi suscipiat. Habitabat hīc apud nouercā suam lucretie matrē quā lucretia sepe visitabat ꝛ ab ea sepius visitabat. Nec em̄ magno interuallo distabat. Ordo ergo bis erat vt clauso in conclaui eurialo: postq; mater ecclesiasticas aditura cerimonias exiuisset. Lucretia supueniret tāq; matrē domi cōuentura: qua nō inuenta reditū expectaret. Interim vo apud eurialū esset. Post biduū statut⁹ erat terminus: at bi dies tāq; anni visi sūt amātib⁹ longi vt bene sperātibus bore pducte

male timētib⁹ correpte. Sz nō arrisit amātū desiderijs fortuna. Presensit nāq; insidias mater: at vt dies venit egressa domū primigenū exdusit. Qui mox eurialo triste nunciū tulit. Cui nō min⁹ q̄ lucretie fuit molestū. Que postq̄ detectos agnouit dolos. Hac nō successit iq̄t alia aggrediamur via. Nec potes erit mat meis obsistere voluptatib⁹. Pandal⁹ viro affinis erat quē ia lucretia fecerat archano rū sciū. Nec em poterat ignitus animꝰ cōescere. Significat igit eurialo hunc vt alloquat. qz fidus sit z cōueniēdi viā possit mōstrare. At eurialo nō videbat tutū illi se credere: quē menelao sp berentē intuebat z subesse fallaciā verebat. Inter deliberādū aūt iussus est eurial⁹ romā petere atq; cū pōtifice matio de coronatione trā sigere. Que res tū sibi tū amice molestissima fuit. Sz oportebat cesaris imperiū ferre. Itur ḡ mora duoꝝ mensiū fit. Lucretiā interiz domi manere: fenestras claudere mestas induere vestes nunq̄ exire. Mirari oēs: nec cām nosc̄re. Seu ipse vidue videbat z tāq; sol defecisset cuncti se putabāt in tenebris egere domestica q̄ ea sepe incubante lectulo z nūq̄ leta videbāt egritudini imputabāt z q̄cq̄d remediorꝝ afferri poterat q̄rebāt. Sz nūq̄ illa vel nisi vl thalamū exire voluit: nisi post q̄ redire eurialū z illi cesarē obuiā esse cognouit. Tunc q̄ egra somno excitata. lugubri veste posita. z ornamētis redimita ꝓnis⁹. fenestras aperuit. letabunda q; illū expectauit. Quā vt cesar vidit. Ne nega ampli⁹ inq̄t eurialе dilecta res est. Nemo lucretiā te absente videre potuit. Nūc q; redisti aurorā cernim⁹. Quis modus affit amori. tegi nūc nō pōt amor nec dabscōdi tuffis. Jocaris mecū vt soles cesar z me in risuz duas eurial⁹ ait. Ego q̄d hoc sit nō scio. Minitus equoꝝ tuoꝝ z plire barbe strepit⁹ tuc illā forsitan excitauit. Atq; sic effat⁹ lucretiā furtim aspexit z oculos cōiecit i oculos. Eaq; post reditū ꝓma ꝓsultatio fuit. Paucis deinde interiectis dieb⁹: nisus eurialі fidus seru⁹ comes: duz antrius amice cause fauet tabernā speculat⁹ est: q̄ post menelai domū sita in lucretie camerā retrusuz habebat intuitū. Cauponē igit sibi cōciliat: spectatoq; loco eurialum adducit. z hac inq̄t ex fenestra alloqui lucretiā poteris. Media inē vtrāq; domū cloaca fuit nec homini nec soli accessa trūcq; vlnaꝝ distātia fenestrā lucretie disterminat. Hic diu cōsedit amator expectās si q̄s casus lucretiā oñderet. nec decept⁹ est. Affuit tandē lucretia cū huc atq; illuc respiceret. Quid agis ait eurialus vite rectrix mee: quo tēdis lumia: cor meū. Huc huc dirige oculos p̄sidiū meū: tu⁹ hic eurialus est. Me me assum me respice. Tu ne hic ades inq̄t lucretia. O mi eurіale iam te alloqui possum. vtinā z amplecti valerē. At istuc ait eurialus nō magno conatu facia scalaz huc admouebo. Tu obsera thalamū amoris nr̄is gaudia nimiū dissulim⁹. Caue mi eurialе si me vis salua fenestra hic aderterā. vicinusq; pessimus nec caupon credēdū ē: q̄ pua pecūia z te z me pderet: ꝥ alia incedam⁹ via. Sat est si huic ꝺmoni nro pz accessus rūdit lucretia. At mihi eurialus inq̄t moras ē hec visio: ni te sic amplector meisq; brachijs teneo mediā. Diu er̄ loco tractus ē ꝺmo missaq; huic arūdine sūt mūera. Hec eurial⁹ i vonis q̄ lucretia liberialioꝝ fuit. Sēlit dolos sosias: secūq; fruſtra inq̄t amātū conatib⁹ obsto: nisi astu ꝓuideo z bera pibit z dūs infamiā subibit. Ex bis malis sati⁹ est vnū auertere. Amet bera nibil nocebit si clā fit. Jpa p̄ amore ceca ē: nec q̄d agit pspicit. Si n̄ pōt custo diri pudicitia: sat est rumorē tollere. ne dom⁹ infamis fiat: neue parricidiū ꝺmittat. Adibo igit z opaz pbebo mea. Restiti q̄ad potui ne cōmitteret nephas id qz nō licuit meū ē curare vt q̄ pei⁹ agit occultū sit. Parā em refert n̄ agere z sic agē vt nemo sciat: nē bonū libido ē. Nec bō ē quē pestis hec nō agitet. z ille castior bz. q̄ cauti⁹ agit. Nūq; sic fac lucretiā egressam thalamo videt: aggressusq; femina. Quidnā est inq̄t q̄ nibil amoris mihi cōicas. Eurial⁹ tibi nihil omin⁹ dilect⁹ est: z me dam amas vide cui tres fidē. Dum⁹ sapie gradus est nō amare: Secundus vt sic amas ne pala fiat: Sola hoc sine inēnucio facē nō potes. Quāta mihi apō te sit fides longo iā tpe dicisti. Si q̄d mihi cōmittere vis iube. Mihi maria cura est ne amor iste detegat: z tu penā luas z vir oim oblocutiōes ferat. Ad ꝺ lu-

crētia. Sic est vt als sosia inq̄t: ⁊ tibi magnā habeo fidē: sed tu vīsus es nescio quō negligēs ⁊ meis aduersus dēsiderijs. Nūc q̄ sponte te offers vtar obsequijs tuis nec abs te dēcipi timeo. Tu scis quātū ardeo diu ferre nō possum hāc flāmā. Jnua me vt simul eē possum. Eurial⁹ amore lāguet ⁊ ego moriōr. Nil pei⁹ est q̄ obstare cupidini nr̄e. Si semel inuicē conuenirem⁹ tempanti⁹ amabim⁹. ⁊ tect⁹ erit amor nr̄. Vale igit eurialoq; viā vnicā me accedēdi dicito. Si abhinc q̄driduo dū rusticī frumētū afferūt vectoris psonā induat optusq; sacco triticū p scalas in horreū ferat. Tu te scis thalamū meū ad scalas hīc ostiū pīmū: atq; oia eurialo dicito ꝟ die manebo ⁊ dū erit tp̄us sola in cubili ero ipse ostiū impellat duz solus sit ad me ingrediat. Sosias q̄uis arduū facin⁹ esset maiora verit⁹ mala puinciā suscepit. Eurialoq; inuento cūcta ex ordīne nunciat: q̄ ille iudicans leuia libenter amplectit: seq; paratis accingit: nec aliud q̄rit q̄ nimiā morā. O insensatū pect⁹ amātis. O mētē cecā. O aīm audacē coq; intrepidum: q̄d ē tānimū qđ tibi nō paruū videat. Quid tā arduū qđ planū nō estimes: q̄d tāctansum quod tibi nō sit apertū. Tu oē discrimē pnsacis: tu nihil difficile censes. Jnanis est apud te ois custodia marito⁹. Nulle te leges tenent: nulli metus: nulli pudor obnoxius es. Omnis labor tibi est ludus tibi nil obstat vsq;. O rerū amor: domitor omniū. Tu virū p̄matē cesari acceptissimū diuitijs affluētē: etate maturū: imbutū lr̄is: prudētia clarū eo pducis vt posita purpura saccū induat: vultū foco tegat seruus ex dño fiat: ⁊ q̄ nutrit⁹ in delicijs fuerat. iā humeros gestādis onerib⁹ aptet: seq; publicū baiulū mercede locet. O rē mirandā peneq; incredibilē: virū aliq̄n in consilio grauissimū inē catheruas vectoꝝ cernere atq; i colluuio illa fereq; boūm ꝓtuberniū habuisse. Quis trāsformationē q̄rat maiorē. Hoc ē qđ ouidi⁹ methamorphoseos vult. dum fieri ex boib⁹ aut bestias scribit aut lapides aut plātas. Hoc ⁊ poetarū exim⁹ maro sensit dū circes amatores i terga ferar̄ verti cātabat. Jlla ita ē ex amoris flāma sic mēs alienat vt parū a bestijs differat. linquēs croceū tithonis aurora. Cubile iā die referebat optatū: morq; suū reb⁹ colore apollo reddēs: expectātē recreat eurialū. q̄ tūc se fortunatū beatūq; censuit cuz admirtū se vilib⁹ seruis nulli noscēdū vidit. Pergit igit ingressusq; lucretie domuz: frumēto se onerauit positoq; in horreū tritico: vltim⁹ descendētiū fuit atq; vt erat p docē⁹ ostiū maritalis thalami qđ i medio scalarū clausuz videbat impellit: seq; intro recepit ⁊ reclusis foris⁹. sola lucretiā serico intētā videt: atq; accedēs ꝓpi⁹. Salue mi aie inq̄t: salue vnicū vite p̄sidiū spesq; mee. Nūc te solā offendi. nūc qđ sp optaui semotis arbitris te amplector. Null⁹ iā pies nulla distātia meis obstabit oscu lis. Lucretia q̄uis ordīne ipa dedisset p̄mo cōgressu stupuit: nec eurialū ꝑ sp̄m se videre putabat vt q̄ virū tantū ad ea pīcula iturū sibi non suadebat. Vt vbi inter āplexus ⁊ oscula suū cognouit eurialū. Tu ne es inquit pauperule: tu ne hīc ades eurialē ⁊ ruboꝛe p genas fuso cōplexa boiem est arci⁹: ⁊ media fronte dissaniata morq; repetēs sermonē. Heu quāto te ait discrimini subiecisti q̄d ampli⁹ dicā. Jā me tibi charissimā scio. Jā tui amoris feci pīculū. Sz neq; tu me aliā inenies Dū tīm fata secūdent. ⁊ amori nr̄o ꝓsperū ventū dent: duz sp̄ūs hos reget artus p̄ter te nemo lucretie potēs erit: nec maritus q̄dē si rite maritū appello q̄ mihi inuite datus est. ⁊ i quē nūq; anim⁹ cōsensit meus. Sed age mea voluptas meū delicīū. Jbi cito saccū hūc teq; mihi vt es ostende. Exue vectoris spēm: bos funes missos face: eurialū me videre credito. Jā ille dep̄situ sordib⁹ ostro fulgebat ⁊ auro ⁊ amoris in officiū p̄cōp̄abat. Tum sosias ante ostiū pulsitās. Cauete inquit amātes nescio q̄d rerū querē menela⁹ huc festinat: tegite furta vestra voliseq; virū fallite mihi est quod egredi putetis. Tum lucretia latibulū inquit paruū substra to est. illic p̄ciosiores sunt: Scis tibi quid scripserim: si te mecū existēte vir aduentaret ingredere huc: tutus hic tenebris eris: neq; te moueris neq; screatū vereb⁹. Anceps quid agat eurialus mulieris imperiū subit. Jlla foris⁹ patefactis ad seriā redit. Tum menelaus ⁊ vna bertus assunt. cyrographa nōnulla ad rem pu-

blicā ptinētia quesituri. Que postq̄ nullis inuēta sūt scrinijs. In latibulo nostro inq̄t menela⁹ fo:sitan erūt lucretia lumēq̄ afferbuc intus q̄rendū est. Dis exterritus eurial⁹ virib⁹ exanguis fit. Jā q̄ odisse lucretiā incipit atq̄ intra se. Heu me fatuū inq̄t. Quis me huc venire cōpulit nisi lenitas mea. Nūc deprēhēsus sum:nūc infamis fio:nūc cesaris grām pdo. q̄d grām:vtinā mihi vita suplsit. Quis me hinc viuū cripiet. Emori certū est. O me vanū z stultū oim stultissimū. In hāc sniaz volens cecidi. Quid hec amoris gaudia si tanti emunt. Breuis illa voluptas est doloris longissimi. O si nos hec pro regno celoz subirem⁹. Mira est hoim insciā. Labores breues nolum⁹ p logissimis tolerare gaudijs. Amoris causa cui⁹ letiā fumo cōparari pōt:infinitis nos oblectam⁹ angustijs. Ecce meā m iam ego exemplū:iam fabula oim ero:nec q̄s exitus pateat scio. Hinc si me deoz traxerit auxiliū:nusq̄ me rursus amor illaq̄ habit. O de⁹ eripe me hinc:parce iuuētuti mee: noli meas metiri ignorātias reserua me vt boz delictoz penitētiā agam. non me amauit lucretia:sed quasi ceruū in casses voluit dēprendere. Ecce venit dies me⁹ nemo me adiuuare pōt nisi tu de⁹ me⁹. Audierā ego sepe mulierū fallacias nec declinare scaui. At si nūc euasero nulla me vinq̄t mulier/tegna deludet. Sz nec lucretia minorib⁹ vrgebat molestijs. que nō solū sui:s amātis quoq̄ saluti timebit. At vt est in piculis subitaneis mulierū q̄ viroz prōptus ingenij:excogitato remedio Age inquit vir. Cistella illic sup fenestra est vbi te nemini monimēta nonulla reconditē:videam⁹ an illic cirographa sint reclusa:subitoq̄ decurrens tanq̄ vellet apire cistellā:latenter illa deoz suz depulit z quasi casu cecidisset: Proch mi vir ait adesto ne q̄d dāni sentiam⁹ cistella ex fenestra cecidit:perge oc⁹ne localia vl' scripture disperiāt. Vte ite ambo quid statis. Ego hinc ne q̄s furtū faciat oculis observabo. Audeo audaciā mulieris nūc z feminis credito. Nemo tā oculatus ē vt falli nō possit. Js dū tarat nō fuit illusus quē cōiunx fallere nō deptauit. Plus fortuna q̄ ingenio sum⁹ felices. Mot⁹ hoc facto menela⁹ bertusq̄ vna repete i vicinū se recipitāt. Dom⁹ etrusco more altior fuit multiq̄ gradus descēdēdi erāt:hinc datū est eunlo spaciū mutādi locū. q̄ ex monitu lucretie in nouas latebras se recepit. Illi collectis iocalib⁹ atq̄ scripturis q: cyrographa q̄b⁹ op⁹ erāt nō reperērāt ad scrinia iurta que latuerat eurialus trāseūt:ibiq̄ voti cōpotes facti. Cōsalutata lucretia recesserūt. Illa obducto foub⁹ pessulo. Eri mi euriale. Eri mi aie inq̄t:veni gaudioz sūme meoz:veni foras delectationū mearū scaturigo: leticie fauū mellis:veni dulcedo incōparabilis mea. Jā tuta sūt oia:iā nr̄is ymonib⁹ libere camp⁹ pz:iā locus est amplexib⁹ tutus. Aduersari oculis nr̄is fortuna voluit:s aspiciūt dū nr̄m amorē:nec tā fidos amātes deserere voluerūt. Veni iā meas i vlnas:nihil est q̄ ampli⁹ vereare:meū liliū:rosarūq̄ cumul⁹. Quid stas:q̄d times tua hic sum lucretia:q̄d cūctaris:lucretiā amplexari. Eurialus vir tande formidi ne posita sese/q̄ recepit. Cōplexusq̄ mulierē. Nūq̄ me inq̄t tant⁹ inuasit timor:s digna tu es cui⁹cā tata gerāt. Nec istec oscula z tā dulces āplex⁹ obuenire cuipiā graz debēt. Nec ego vt verū fateoz sat emi tantū bonū. Si p⁹ morte rursus viuē posses teq̄ pfrui:emori milies vellē:si b p̄o tui possent āplex⁹ coemi. O mea felicitas. O mea btitudo:visuz video an ita ē:teneo te an sōnis illudor vanis:tu certe b es ego te habeo. Erat lucretia leni vestita palla:q̄ mēbris absq̄ ruga berebat: nec vel pect⁹ vel dunes mētiebāt vt erāt arct⁹ sic se oñtabāt: gule cādor niuale: oculoz lumē tāq̄ solis iubar:intuit⁹ let⁹ facies alacris gene sicuti lilia purpureis admixta rosis:risus in ore suauis atq̄ modestus pect⁹ amplū. papille q̄ duo punica poma ex vtroq̄ latē tumescebāt:pzuritūq̄ palpitātes mouebāt. Nō potuit eurial⁹ vltra stimulū cohibere:s oblit⁹ timoris:modestiaz q̄z abs se se repulit. aggressusq̄ feiaz. Jā inq̄t fructū sum am⁹ amoris:req̄ vbis ingebat. Obstabat mulier curaq̄ sibi honestaq̄ z fame fore dicebat nec aliud eius amore q̄ vba z oscula poscere. Ad q̄ subridēs eurial⁹. Quē satū est inq̄t me huc venisse aut nesciū. Si scitū nemo ē q̄ cetera nō suspicet:z stultū est infamiā sinere subire. Si nescitū z b

q3 sciet null9. B pign9 amoris ē: emorior priusq3 careā. Ach sceler est inq3t lucretia. Sceler est inq3t eurial9 bonis nō vti cū possis: an ego occasionē mihi necessaz tā q3si tā tā optatā amittere. Acceptaq3 mlieris veste pugnātē feiam q3 vincere nolebat abs negocio vicit: nec venerī hec sacietatē vt hamoni cognita thamar pepit: ß maioz sitim excitauit amoris. Nemoz tñ discriminis eurial9 postq3 vini cibiq3 paulisp hausit: repugnāte lucretia recessit. Nec sinistre q3spiā suspicat9 ē nisi q3 vn9 ex baiulis putabaf. Admirabaf seipm eurial9 dū viā pgeret. Secūq3. O si nūc inq3t obuiū mihi se daret cesar meq3 agnosceret: q3 illi habit9 b suspicionē faceret: q3 me rideret: fabula oīb9 eēm: t illi iocus nūq3 me missū faceret donec sciret q3d sibi hec rustica vestis vellet. Sz fingerē nō hāc ß aliā me dicerē adisse matronā. Mā t ipe hāc amat nec ex vsu ē meū sibi amoze patere. Lucretiā pderē q3 me suscepit seruaturq3. Dū sic loq3f visuz achaten polinurū cernit: eosq3 pit. nec pu9 ab bis cognit9 ē q3 domi fuit vbi posit saccis ptecta sumpta rep3 pādit euentū. Dū q3s timoz t qd gaudiū inf cessit meoruf scz narrat: nūc timēti sillis nūc exultāti fit. Interueniēdū sūt heu me stultū inq3t feie cōmisi caput nō sic me pī admonuit dū me nulli9 feie fidē seq3 debere dicebat. Ille feiaz aial dicebat eē indomitū infidū mutabile crudele mille passionib9 deditū. Ego paene imemoz disciplineq3 vitā meā muliercule tradidi. Quid si me frumēto oneratū aliq3s coguisset: qd dedec9: q3 nāufamia mihi t meis posteris euenisset. Alienū me cesar fecisset tā q3 leue t insanū. potuisset hec cōtenere. Quid aūt si me vir dū serinia vsabat latētē inuenisset. Seua ē lex julia mechis. Exigit tū doloz mariti maiozes penas q3 lex vlla cōcesserit. Necat h ferro. necat ille cruentē verberib9 q3sdā mechos t mugilis intrat. Sz putem9 vix pcessisse vite mee. Nū me i vinculis pecisset. aut infamē cesari tradidisset. Dicam9 t illi me man9 effugere: qz inermis erat: mihiq3 fidus ensis berebat lateri. At viro comitat9 erat t arma ex pariete pēdebāt captu facilia. In domo lōg9 famulorū ozdo: damozes mox inualuissent t ostia fuissent clausa: tuz de me supplicii sumptū fuisset. Heu me demētē: nulla me prudentia liberauit h discrimie. ß casus tñ Quid casus imo t pmptū ingeniū lucretie. O fidā feiam. O amatricē prudētem O insignū t nobilissimū amorē. Cur me tibi nō credā. Cur tuā nō sequar fidem. Mille mihi si assint ceruices oēs tibi cōmittā. Tu fidelis es: tu cauta: tu prudēs. Scis amare t amātē tueri. Quis tācito excogitare potuisset viaz qua me q3rētes auerteret vt tuipa excogitasti. Tu mihi hāc vitā seruasti eandē tibi deuoueo. Nō meū ē sed tuū qd spiro. Nō erit mihi durū pdere ppter te qd p te teneo. Tu vite mee ius habes: tu necis imperiū. O candidū pectus. O dulcē linguā. O suaues oculos. O ingeniū velox. O mēbra marmorea succiq3 plena q3 ego vos reuisam q3 iterū cozallina labia mozdebo. q3 tremulā linguā ozi meo murmurantē tenuo sencā. Papillas ne vnq3 illas retractabo. Parū est achates quod in muliere vidisti hac. Quo propioz est femina eo formosioz est: vtinā mecū vna fuisses. Non tam tandali regis lidie formosa vxor fuit q3 ista est. Nō miroz illū voluisse nudaz coniugem socio demonstrare vt plenius sumeret gaudiū. Ego quoq3 itidē facerē si facultas eēt lucretiā tibi nudā ostenderem. Aliter aūt nec tibi effari quanta sit eius pulchritudo possum. nec tu q3 solidū q3q3 plenū meum fuerit gaudiū potes cōsiderare. Sed congaude mihi: qz maior fuit mea voluptas q3 verbis queat exponi. Sic eurialus cū achate. nec paucioza secū lucretia dicebat. Ei9 tñ minor letitia fuit quo taciturnior aliis fidē nō habuit vt rē posset referre. Sosie nō audebat p verecūdia totū narrare. Baccarus interea pānon9 eques domo nobilis q3 cesarē seqbaf ardere lucretiā cepit. Et qz formosus erat: redamari putabat: solāq3 feie pudicitiā obstare rebaf. Illa sicut mos ē nīs dūab9 oēs vultu blando intuebaf. Ars est siue deceptio pori9 ne verus amor palā fiat. Insanit baccarus nec cōsolari pōt nisi lucretie mētē psentiat. Solēt matrone seneū. ad primū lapidē facelli diue marie. qd in bethleem nūcupāt sepi9 visitare. Huc lucretia duab9 cōmitatis vginib9 t anu qdā pficiscebaf. Seq3f baccar9 violā in manu gestās deauratis

folijs in cui⁹ collo epla⁹ amatoria subtilib⁹ inscripta mebranis abscõderat: hec mi rere. tradidit eñ cicero illa illiadã oẽm ita subtilit scripta sibi ostẽsa fuisse vt testa nucis clauderet. Offert viola lucretie seqz cõmẽdat baccar⁹. Respuit ronñ lucretia. Instat pãnon⁹ magnis pcib⁹. Tũ an⁹ recipe inqt bera donatũ flozẽ: qd times vbi nullũ ẽ piculũ. Parua res ẽ q potes būc militẽ placare. Secuta é lucretia anẽ lẽ suasionẽ violãqz suscepit. Parũqz vltra pgressa viola alteri ex ỹginib⁹ tradidit Hec diu post obuia facti sũt duo studẽtes q ỹgũculã vt sibi flozẽ traderet nõ magno negocio iduxerũt: aptoqz viole stipite carmẽ amatozũ iuenerũt. Solebat ẽ bominũ gen⁹ pgratũ eẽ nris matronis: ẽ postqz cesaris curia senas venit: irriden despicia z bũ odio cepit: q: plus armoz strepit⁹ q̃ lrarũ lepoz nras feias delectabat. Hic grãdis liuoz z simultas in gẽs erat: qrebãtqz tegne vias oẽs qb⁹ nocerẽt sagis. Ut ẽ viole vol⁹ patuit: ad menelaũ moritur epla⁹qz vt legat rogat. Ille mestus romũ pgit vroẽ increpat: romũqz clamoz ib⁹ implet: negat se reaz vroz réqz gestã exponit z an⁹ adducat testimoniũ. Jtur ad cesarẽ fit qrela: vocat baccarus Js crimẽ fatet: petẽsqz veniã nũqz se post lucretiã veraturũ iureiurãdo ꝓfirmat. Saẽs tñ iouẽ ñ iracũdia ẽ arridere piuris amãtũ. sterilẽ flãmã vt magꝫ pbibit⁹ erat eo diligẽti⁹ seqbat. Venit hyems exclusisqz notbis solũ bozeã admittebat. Cadũt ex celo nines: soluit i ludũ ciuitas. Jactãt matrone i vicos iuuenes i fenestras nouem. Hinc nact⁹ occasionẽ baccar⁹ epla⁹ altera cera includit cerã niue cingit: factaqz palã i fenestrã lucretie iacit. Quis nõ oia regi fortuna dicat. qs nõ fauoz abẽlẽ ei⁹ cupiat statũ fati. Pl⁹ eñ valet bera benigni q̃ si te veneris ꝓmẽdet epla mariti. Dicũt qdã nil eẽ q i sapiẽte queat fozt ña: ẽ ego bis sapictib⁹ ꝓcedo. q sola vtute gaudẽt: q z paupes z egroti z i eq fallaris dulsi vitã se credũt possidere beatã qlẽ nullũ adhuc vidi vl fuisse putarim. cõi vita bõim vita fauoris fortune indiget hec qs vult elcuat z qs vult dẽpmit. Quis baccarũ pdit nisi fortuna: nũqd prudẽtis ꝓsiliꝫ fuit i nodis viole clausisse tabellas: z nũc bñficio niuis epla⁹ trãsmisisse. Dicet alicꝫ fieri cauti⁹ potuisse. qõ si ẽ ꝓsiliũ fozt̃ua iuuisset. z caut⁹ ẽ z prudentissim⁹ iudicat⁹ fuisset. Dz obstãs fatũ pilã ex lucretie manib⁹ lapsaz apud ignez duxit vbi solutis calore niuib⁹ liquefactaqz cera tabellas manifestauit qs tũ vetule q se calefaciebãt tũ menela⁹ q aderat plegerũt: nouasqz lites excitarũt: qs baccarus nõ excusatiõe ẽ fuga vitauit. Hic amoz ex vsu venit curialo. Mã dũ vir gressus z actus baccari speculaẽ insidijs curiali locũ facit verũqz est qd dicꝫ solet. Nõ facile custodiri qd a plurib⁹ amaẽ vel impugnãt. Spectabãt amãtes p⁹ pmũ cõ cubitũ. secũdas nuptias. Uiculus erat iñt edes lucretie atqz vicinlart⁹ p quẽ pedib⁹ in vtrũqz parietẽ pozrectis i fenestrã lucretie band difficilis pbebaẽ ascẽsus Dz huc a scẽdere solũ noctu licebat. Menelao petẽdũ rus erat ibiqz pnoctãduz q dies ab amãtib⁹ tãq̃ saturnaliozꝫ expectabãt. Fit recessus. Mutatis curial⁹ vestib⁹ in viculũ se recepit. stabulũ illic menela⁹ habebat. qd curial⁹ docente sosia igressus est: ibiqz noctẽ manẽs sub feno latebat. Ecce dromo q erat menelai secũdus famulus equis ꝓpositus: impleturus pscpia: fenũ ex curiali latere suscipit. eratqz ampli⁹ suscepturus ac curialũ furca pcussurus ni sosias obuenisset qui vt discrimẽ agnouit. da mihi hãc operã frater bone. Ego hinc pabulũ equis pbeho tu interea loca vide an nobis cena instructa sit. Gaudẽdũ ẽ dñi ber⁹ abest. Mell⁹ ẽ nobis cũ dña q̃ cũ illo. Nec iocũda é z pliberalis. Ille iracũdus clamozosus auarus difficilis: nũqz nobis bene est pũ ille adest. Uides ne vt vẽtres nros iuuq castigat modio. q semp esurit vt nos fame cruciet: nec sustinet muscida frusta cerula panis osumi. ẽ besternũ minut alẽ fuat i mẽsez. vniusqz cene sillurnos z anguillas salsas in alterã vtert z numerata fila sectiui pozri ne qd tãgam⁹ signata reducit. Miser q p hec tozmẽta q̃rit diuitias. Mã qd stulti⁹ q̃ viuere pauperem vt locuples moziar. Quãtomeli⁹ bera q nõ ptẽta vitulis nos pascere z teneri bedis gallinas q̃z turdosqz mistrat z vini copiã meliozis. ij. dromo cura vt q̃ vncta popina sit. Jstud inqt dromo cure habebo. z mẽsã poti⁹ q̃ eqs fricabo. Uez ego

bodie in rus deduxti q sibi male succedat nunq̃ mihi verbū dixit. nisi vesperi cuz me remisit ad equos: renūciariq̃ dñe iussit nō se rediturū hac nocte. Laudo te sosila q̃ tandē odire cepisti dñi mores. ego iādiu mutassem dñm: nisi me dña matutinis offellis retinuisset. O velles nihil dormiēdū est hac nocte: bibam⁹ vorem usq̃ donec veniat dies. Nō tantū p mensez lucrabit berus quātū nos vna cena sumemus. Audiebat hoc curial⁹ libēs: tāetsi mores seruoz notabat. z idē sibi fieri nō dubitaret cū domo abesset vtq̃ dromo recessit. assurgēs curial⁹. O q̃z inq̃t beatā nocte sosia tuo bñficio suz babitur⁹ q̃ me huc duxisti z ne patefierem ꝓbe curasti. vir bon⁹ es meritoq̃ te amo. nec tibi nō grat⁹ inueniar. Aderat boza p̄scripta let⁹ curialus q̃uis duob⁹ pfunct⁹ discriminib⁹: murū ascēdit z apta fenestra lucretiaz iuxta foculū sedētē: paratisq̃ obsonijs expectātē repit. Illa vt amātē agnouit: assurgēs mediū cōplexa est. Hiūt blādiciae: dant oscula: itur i venerē: tensis velis fessāq̃ nauigio citbareā nūc ceres reficit nūc bacb⁹. Heu q̃bzeues voluptates sūt q̃logę solicitudines: vir boza curial⁹ letā babuerat: tū ecce sosias q̃ redit⁹ menelai renūciat gaudiūq̃ pturbat. Tunet curial⁹: fugē studet: lucretia mēsis abscōdit obuiā viro pgit: reuersūq̃ salutat. Et o mi vir inq̃t q̃ bene rediſti. nā ego iā te vilicā rusticatū rebar: q̃d tu tñ rure tādiu egisti. caue ne q̃d olfaciā. Cur n̄ domi manes: q̃d me cōtristari absentia studes: sp dū abes timeo tibi. tuz ne quā adeas foro do vt sunt inuidi vroz⁹ suis viri quo metu si vis me soluere nūq̃ extra dormias Necessē sine te nox ē mibi vlla iocūda. Sed cena bic iā post cubatū ibim⁹. Erant tūc in aula vbi familia prandere solet: ibiq̃ virū detinere lucretia nitebat donec curialus abeūdi spaciū suscepisset: cui necessaria ē mozula quedā. Menela⁹ autē foris cenatus erat seq̃ in tbalamū recipe festinabat. Tū lucretia parū me amas inq̃t cur nō poti⁹ domi apud me cenasti. Ego q̄ tu aberas non comedi: bodie nec bibi q̃cq̃. Den erūt tū villici ex rosalia nescio q̃d vini portātes optimū eē ferebāt trebeanū. Ego pre mestitia nibil gustaui: nūc q̃ñ ades eam⁹ si placet in cellarium introz sum: gustemusq̃ vinū si vt illi dixerūt tā suauissimū sit. Hisq̃ dictis lucernā dextra virū sinistra manu recipit z in intimū penu descendit: tā diu nūc būc nunc illū cadū terebrauit ac cū viro pitisauit. donec curialuz putabat abesse. At ita denū ad ingratos bimeneos cū viro transiuit. Curial⁹ in tēpesta nocte domū repetiit. Sequēti uce siue q̃ sic expediebat cauere siue suspicio mala fuit muro fenestrā menela⁹ obstruxit. Credo vt sunt cōciues nostri i cōiecturas acuti suspicionūq̃ pleni. timuisse menelaū loci comoditatē vtq̃ parū fidebat vroni: occasionē demere voluisse. Haetsi nibil conscius erat illi. vexatā tamē feminā multisq̃ die tim temptatā ꝓbus nō ignorabat: z animū cognoscebat mulieris instabilē: cui⁹ tot sunt voluntates quot sunt in arboribus frondes. Serus enim femine⁹ nouitatis est auidi⁹ rarocq̃ virū amat cui⁹ copiā babet. Sequebat q̃ via maritoz pmulgatā quoz opinio ē infortunioꝝ bonis excludi custodijs. Erepta ē binc cōueniēdi facultas nec mittēdis lris pmissa libertas ē. Maz z cauponē q̃ post edes lucretie vinariā tabernā cōduxerat: ex q̃ solebat curial⁹ affari lucretiā at lras p arūdinem mittē sicuti menela⁹ suasit mgrat⁹ expulit. Restabat sol⁹ ocloz intuit⁹. nutuq̃ tm̄ se ꝓsultabāt amātes neq̃ ista amoris extrema linea cōmode pfrui poterāt. Erat ingēs doloz vtriq̃ cruciatusq̃ mozti silis q̄ nec amoris poterat obliuisci. nec eo pseuerare. Dū sic anxi⁹ curial⁹ q̃d ꝓsiliū capiat meditat. Venit in mentez lucretie monitū qō sibi de pandalo scripserat menelai cōsobrino pitosq̃ medicos imitat⁹ q̃b⁹ mos ē i piculosis egritudinib⁹ anceps adbibē medicamētū z vltia poti⁹ expiri q̃z sine cura morbū relinq̃re. Aggredi pādalū statuit remediūq̃ suscipe qō antea refutarat. Hinc igī accersito z i penitiorē dom⁹ ptē vocato. Sede inq̃t amice rez grā dē tibi dictur⁹ suz: tidigētē bis q̃s i te scio sitas diligētia fide z tacitnitate. Do lui iā ducū b tibi dixisse: s nō eras mibi adbuc plene cognit⁹ nūc z te nosco z q̄z p bitate fidei es amo z obseruo q̃ si aliō te te nescirē. Sat̄ est q̄z oēs tui ꝓcives te laudāt: tm̄ comites mei q̃b⁹ cū amicitiā ꝓtasti: z q̃ sis z q̃nti pēdēd⁹ me certū fecere.

Ex quibus te cupere meā benuolētiā didici: cuius te iā facio ptic'pē qr nō min⁹
illa es dignus q̄ ego sum tua. Nūc q̄d velim: qm̄ inter amicos res agit̄ paucis ex
ponā. Tu scis mortale gen⁹ hūm in amore sit, pnū seu virtutis est seu vicij. late p3
ista calamitas: nec cor est si mō carneū est q̄ aliqn̄ nō sentiat stimulos. Scis quia
nec sanctissimum dauid nec sapientissimum salomonē nec sampsonē fortissimum
ista passio dimisit immunem. Incēsi pterea pectoris z amoris inbibiti ea natu
ra est: vt si q̄s pbibeat magis ardeat: nulla re magis curat̄ ista pestis q̄ dilecti co
pia. fuerūt plures tum viri tū mulieres tā nr̄a q̄ maior nr̄or memoria: q̄b⁹ inbi
bitio durissime necis fuit occasio. cōtra vo plerosq; nouim⁹ qui post cōcubitum z
amplexus passim cōcessos mor furere desinerūt. Nihil consulti⁹ est postq; amor
ossib⁹ desit q̄ furori cedere. Nā q̄ aduersus tēpestatē nitit̄ sepe naufragiū facit z
q̄ obtēpat pcelle supat. hec ō dixi qr te amore meū fare volo: z q̄d mei cā sis fa
cturus. Tu qd emolimētū hic sit ouerū nihil tibi tacebo: qr iā mei cordis alterā
te reputo ptē. Ego lucretiā diligo: neq; hoc mi pādale mea culpa est factū. sed re
gente fortuna in cui⁹ manu ē totus qué colim⁹ orbis: mihi nō erāt noti mores ve
stri nec hui⁹ vrbis pſuetudines norā. Putabā ego feias vias: qd oculis mōstrāt
in corde sentire: sz ineſcāt boies vie matrone z nō amāt. Hinc deceptus sum. Cre
didi nāq; amatū me lucretie fore dum me luminib⁹ intuebar placidis: cepiq; ptra
diligere: nec tā elegantē dñam digna putaui: cui vices nō redderem⁹ amoris. Nō
dum te norā vel tuū gen⁹. Amauī putās amari. Quis essi tā saxeus ē aut ferre?. q̄
nō amet amat?. Sz post̄q; fraudes nouī meq; volis irretitū: ne me⁹ sterilis esset
amor. nisus sum oib⁹ arcub⁹ illaz incedere: vt par pari referet. Ardere nāq; nihilq;
vrere tū rubor erat: tū anxietas animi q̄ me die noctuq; mirū in modū cruciabat z
erā adeo ītrorsus vt egredi nullo pacto valerē. Factū e igr̄ vt me ptinuāte par sit
amor ambor. Ita incēsa est: ego ardeo ambo perim⁹. nec remediū ptelāde vite
nr̄e videm⁹: nisi tu sis adiumēto. Elir eā custodit z frat. Nō tā vell⁹ aureū puigil
draco seruabat: nec aditū orcicerberus q̄ illā diligēt reclusit. Mouī ego familiā
vestrā. Scio qr nobiles estis inter primores vrbis diuites: potētes. amati: vtinaz
nūq; nouissez hāc femīā. Sed quis est q̄ possit resistere fatis. Nō elegi hāc sz ca
sus dedit amādā. Sic se res habet: rectus adhuc amor est. sed nisi bene regat̄ ma
gnū aliquod q̄d supi auertāt malū pariet: possem fortitā me cōpescere si binc abi
rē: q̄d q̄q; cēt mihi grauissimū: facerē tñ vie familie grā: li boc putarē ex vlu fore
Sed nosco illius furorē: aut me sequeret̄: aut manere coacta man⁹ sibi conscisceret
q̄d esset dedecus ppetuū vīe dom⁹. Qr igr̄ te volebā teq; vocaui: nr̄i cā est. vt ob
uiem⁹ bis malis. neq; alia via est nisi vt amoris nr̄i aurigā te pbeas. curesq; vt be
ne dissimulatus ignis nō fiat apertus: ego me tibi cōmedo: do: deuoueo: obseqūre
furori: nedū obpugnat̄ magis incendat. Cura vt simul cōuenire possim⁹: q̄ fa
cto mor bumiliabit̄ ardor tolerabiliorq; reddet̄. Tu scis adit⁹ dom⁹: scis qñ vir
abest: scis quō me valeas introducere. Frater viri aduertēdus ē q̄ est ad bas res
nimiū pspicax: lucretiāq; tāq; locū germāi teneat magna cura custodit: vniuersa
q; lucretie ōba euersas cernices: gemit⁹: screat⁹: tussim: risus. attēte pſiderat hūc
eludē sīa est: nec sine te fieri pōt. Assis ergo z qñ abfuturus sit vir me instrue: re
manentēq; fratrez diuertem ne custos affixus lucretie sit: neve custodes adhibeat
alios tibi credet: z q̄ dñ faciūt hāc fortasse pulsionē tibi cōmittet. quā si suscepe
ris z me iuueris (vt spero) iuuāda res est. Poteris cñm me clā dū ceteri dormient
intromittere z amorē lenire furentē. Ex bis q̄ emergāt vtilitates arbitror te pro
tua prudētia palā cernere. Seruabis nāq; in primis bonorē dom⁹: amorē teges
q̄ nō posset abs via infamia manifestari. Sobrius z tuā in vita tenebis: menela o
vrorē custodies: cui nō tā obest vna nox mibi cōcessa nescijs oibus q̄ si sciēte po
pulo illā pdiderit me sequētē nupta senatori romano secuta est ipia liddū at pha
ron z nulla famo sanq; mema lagi. Quid si me domi nobilē atq; potentem lucretia
sed statuat q̄d dedecus vīi generis ds ipli risus q̄ nōdū vīa sed toti⁹ ciuitatis infa

k.

nia diceret forsitan aliqs absumēda poti⁹ ferro aut ert inguēda venenis est mulier qz id agat. Sed ve illi qui se humano sanguine polluit z maiori scelere vindicat minus. Nō augenda sūt mala sed minuēda. Nos hoc scimus ex duob⁹ bonis melius eligendū: aut ex malo z bono qđ sit bonū: sed ex malis duob⁹ qđ min⁹ obsit. Omnis via periculi plena est: sed hec quā mōstro min⁹ habet discriminis p quā nedū tuo sanguini consules sed mihi etiā p deris q̄ pene insanio dū mei cā lucre tiā video cruciari. Cui potius eē odio velle q̄ te rogare. Sz hic sum⁹: eo deducta res est. vt nisi tuis artib⁹ tua cura ingenio atqz solicitudine nauis regaē: nulla salutis spes maneat. Juua igit z illā z me tuāqz domū abs nota cōserua: nec me putes ingratū. Scis apud cesarē quāti sim: q̄cquid petieris impetratū tibi efficiam. Et hoc tibi ante oia polliceor doqz fidē: palatinūqz comitē te futurū: oēmqz tuam posterioritatē hoc titulo gaudisurā. Ego tibi lucretiā meqz z nr̄in amorē z famam nr̄am: z tui generis decus cōmitto: tueqz mādo fidei: tu arbiter es. oia hec in te sita sunt: vide quid agas: z seruare potes ista z pdere. Subrisit his auditis pandalus factaqz mouila: noxā hec curiale dixit. z vtinā nō accidissent: sz eū in locū sicut abs te dictū est res redūt: vt necesse sit me q̄ iubes efficere: nisi z nr̄m genus officii otumeliis: z scandalū ingens cupiā exoriri. Ardet mulier sicut dixti: z impotēs sui est: nisi occurro ferro se fodiet. aut ex fenestris se dabit p̄cipitē: nec vite iā sibi nec honoris est cura. Ipsa mihi suū ardorē patefecit. Restiti increpaui lenire flāmā studui: nihil p̄fecī: oia p̄ter te paruifacit. nihil nisi te curat: tu illi sp in mēte sedes te petit: te desiderat. te solū cogitat: sepe me vocitās. Audi precor curiale dixit sic mulier ex amore mutata est vt iā nō eadē videaē. Heu pietas heu dolor nulla prius in vrbe tota vel castior vel prudētior lucretia fuit. Mira res si tantū iuris natura dedit amori in mentes humanas. Medendum est huic egritudini nec alia cura est nisi quā tu monstrasti. Accingā me huic operi: teqz dum tempus erit cōmonefaciā: nec ex te gratiā quero. quia nō est officiū boni viri cū is nihil p̄mereaē gr̄am poscere. Ego vt vitē infamiā nostre iminentē familie hoc ago quod si tibi cōducit. nō propterea sum amandus. At esn curialus inquit. Ego vel sic tibi gr̄am habeo z creari te comitē vt dictū est curabo. modo tu dignitatē istam non spernas. Nō sperno inquit pandalus. sed ne hinc p̄fecta sit volo. si ventū est libere veniat. nihil ego ꝺditionale facio. Si potuisset hoc te nesciēte fieri. mea vt opa apud lucretiā esses libentius egissem. Vale z tu vale retulit curialus: postqz aim reddidisti. fac finge inueni effice vt simul simus. Laudabilis pandalus letusqz abīt: tuz q̄ tanti viri gr̄am inueniisset: tum q̄ se iā comitē esse sperabat: cuius dignitatis tato erat auidior. quāto se min⁹ cupere demonstrabat. Sūt esn boies q̄dam vt mulieres: q̄ eis maxime nolle dicūt: tuz maxime volūt. Hic lenocinij mercede sortitus est comitatū. z aureā bullā sue nobilitatis posteritas demonstrabit. In nobilitate multi sūt gradus mi mariane: z sane si cuiuslibet originē queras: sicut mea fert: aut nullas nobilitates inuenias aut admodū paucas. que sceleratū nō habuerūt ortum. Cū esn bos dici nobiles videam⁹ qui diuitijs habundāt diuitie ꝺo raro virtutis sunt comites. quis non videt ortū esse nobilitatis degenerē. Huc vsure ditarūt. Illū spolia. Proditiones aliū. Hic veneficijs ditat⁹ est. Ille adulationibus. Huic adulteria lucrū p̄bent. Nōnullis mendacia p̄sunt: q̄dā faciunt ex cōiuge questū: quidā ex natis. pleroqz homicidia iuuant. Rarus ē q̄ iuste diuitias cōgreget. Nemo fastū amplū facit nisi qui oēs metit herbas: congregāt boies diuitias multas. nec vnde veniāt sed q̄m multe veniāt querūt: oibus his versus placet. Unde bas habeas q̄rit nemo sed oportet habere. Postqz ꝺo plena est archa: tūc nobilitas poscit: q̄ sic quesita nihil est aliud q̄ p̄miū iniquitatis. Maiores mei nobiles habiti sunt. Sz nolo mihi blandiri. nō puto meliores fuisse p̄auos meos alijs qs sola excusat antiqtas. q: nō sūt in memoria eox vicia. Mea suia nemo ē nobilis nisi vtutis amator. Nō miror aureas vestes eqs canes ordines famulox. lautas mēses: marmoreas edes villas p̄dia piscinas iurisditio-

nes siluas. Nā hec oia stult⁹ assēq̄ pōt: quē sic⁹ nobilē dixerit ipe fiet stult⁹. Pāda
lus nr lenocinio nobilitat⁹ est. Nō multis post diēb⁹ rure iñt menelai rusticos ri
tatū ē: t occasi nōnulli q̄ pl⁹ satis biberāt. opusq; fuit ad res cōponēdas menelaū
pfiasca. Tū lucretia mi vir inq̄t grauis es bō ꝛebilisq;. eq̄ tui q̄uit icedūt gre gra
dariū aliquē recipe cōmodatū. Cūq; pcūctaret vbi nā eēt alic⁹ optimū inq̄t pāda
lus ni fallor eurial⁹ bz: t tibi libēs ꝓcedet si me vis petē. Pete inq̄t menela⁹. Ro
gat⁹ eurial⁹ mox equū iussit adduci. Isq; sui gaudij signū recepit: secūq; tacit e di
xit. Tu meū equū ascēdes menelae: ego tuā vxorē ēq̄tabo. Cōuentū erat vt nocte
ad horā q̄ntā i vico eurial⁹ eēt: sperareq; bñ si cantātes pādalū audiret. Abierat
menela⁹ iāq; celū noctis obduxerāt tenebre. Mulier i cubili tps manebat. Euria
lus añ fores erat signūq; mouebat. nec cantū audiebat nec screatū. Jā pterierat
hora. t vt abiret eurial⁹ suadebat achates delusūq; dicebat. Dux erat amāti rece
dere t nūc vnā nūc aliā cām manēdi q̄rebat. Nō canebat pādal⁹ q: menelai frat
domi māserat t oēs adit⁹ scrutabat ne q̄d insidiar fieret noctēq; trabebat in sonē
Cui pādal⁹ nūq; ne inq̄t hac nocte cubatū ibim⁹. iā nox mediū poli trāscēdit are
t me ḡuis occupat son⁹: miror te cū iuuenis sis senis hre nām: q̄d⁹ siccitas somnū
aufert. nec vnq̄ dormiūt nisi paululū. ꝑpe die dū curr⁹ voluit septētrional' clicos:
cū iā tps eēt surgēdi: eam⁹ tandē dormitū. q̄d sibi volūt be vigilie. Eam⁹ inq̄t aga
meno si tibi sic videt: antea tñ inspiciēde sūt fores an satis firmate sint ne furib⁹ pa
teant: veniēsq; ad ostiū nūc vnā nūc aliā serā admonuit t pessulū addidit. Erat
illic ingēs ferrū q̄d vir duo poterāt leuare: q̄ nōnūq; ostium claudebat q̄d postq;
agameno leuare ñ potuit. Juua me inq̄t pādale admoueam⁹ ferrū B ostio. tū dor
mitū ibim⁹. Audiebat bos ꝓmōes eurial⁹ t actū ē tacit⁹ ait. Si B ferramētū adiū
git. Tū pādal⁹ q̄d tu paras agamenō tāq; dom⁹ obsidēda sit firmare ostiū paras
an tuti sum⁹ i ciuitate. libertas B ē t q̄es oib⁹ eadē. tū hostes ꝓail sūt q̄b⁹ cū bella
gerim⁹ florētini: si fures times sat̄ dau sū ē. si hostes nihil ē q̄d hac i domo te possit
tueri. Ego hac nocte ñ subibo B on⁹. q: scapulas doleo t infra suz fract⁹ nec gestā
dis oneri⁹ suz idone⁹: aut tu leua aut sine. Hab sat̄ est inq̄t agamenō dormitūq;
cessit. Tū eurial⁹ manebo adhuc B horā ait si forte alic⁹ adapiat. Tedebat ach atē
more: tacituq; maledicebat eurialo q̄ se tādiu retineret insonē. Hec diu māsuz ē
cū p rimulā visa lucretia ē. paz q̄d luminis secū ferēs vsus quā pgēs eurial⁹. Sal
ue mi aie lucretia dixit. At illa exterrita fugere pmū voluit: exīde recogitās q̄s tu
es vir ait. Eurial⁹ tu⁹ inq̄t eurial⁹. Api mea voluptas iā mediā noctē te hic opior
Agnouit lucretia vocē ꝙ q: silatione timebat nō pu⁹ ausa ē apire q̄ secreta inē se
tm nota ꝓcepit P⁹ hec magno labore seras remouit. Sz q: pluma ferrāmēta forez
retinebāt q̄ man⁹ feinea ferre nō potat ad semipedis dūtarat amplitudinē ostiū
patuit nec B ait obstabit eurial⁹ extenuāsq; suū corp⁹ p vxtrū lat⁹ itro sese ꝓiecit
mlierēq; mediā ꝓpler⁹ē. Achates extra i excubijs māsit. Tū lucretia sue timore
nimio siue gaudio exaiata inē euriali deficiēs brachia pallida facta t omisso vbo
ac oculis clausis. p oia sillis mortue videbat nisi q: adhuc calor pulsusq; manebat
Exterrit⁹ curialus subito casu q̄d ageret nesciebat secūq;. Si abeo mort⁹ suz re⁹ q̄
femina i tanto discrimine deseruerit. Si maneo interuenerit agamenon aut ali⁹
ex familia t ego perierim. Heu amor infelix q̄ plus fellis q̄ mellis habes. Nō tā
absinthiū ē amarū q̄ tu. Quot iā discriminib⁹ obiecisti: q̄t mortib⁹ meū caput de
uouisti. Hoc nūc restabat meis in brachijs vt feiam exaimares. Cur me nō pot⁹
interemisti. Cur nō me leonib⁹ obiecisti. Heu q̄ optabili⁹ erat in hui⁹ me pot⁹ gre
mio q̄ istā i meo sinu defecisse. Elicit amor vīz abiectaq; ꝑpie cura saluti cū feia
tā sit: eleuāsq; alti⁹ mutū corp⁹ at q; osculās madidi⁹ lacrimis. Heu lucretia inq̄t
vbi nā gētiū es vbi aures tue. Cur nō rūdes. Cur nō audis. api oc̄los obsecro
meq; respice. arride mihi vt soles. tu⁹ hic eurial⁹ assum: tuus te amplectit eurial⁹
mi aie. Cur me ñ ptra basias miror obisti an dormis vbi te q̄rā. Cur si mori vole
bas nō me monuisti vt me occidissez vna tecū: nisi me audis en iaz lat⁹ meū apiet

gladius ⁊ ambos babebit exitus vn⁹. Ach vita mea: suauiq̃ meū: delicie mee: spes vnica: integra q̃es. Sicine te lucretia perdo: attolle oculos: eleua caput. Mōduz mortua es video: adhuc cales: adhuc spiras. Cur mihi nō loq̃ris. Sic me recipis ad hec me gaudia vocas: hāc mihi vas noctem. Assurge oro requies mea: respice tuū eurialū. Assum eurialus tu⁹. At sic fatus lachrymaz flumē supra frōtē ⁊ mulieris timpora fluit: q̃bus tāq̃ rosaz acḡs excitata mulier q̃ de graui sōno surrexit amātēq̃ videt. Heu me inq̃t euriale vbi nā fui. Cur nō me poti⁹ abire siniſti. beata iā moriebar in tuis manib⁹: vtinā sic excederē anteq̃ tu hac vrbe recederes.
Cū sic inuicē fauē in thalamū pgūt vbi talē noctē habuerūt q̃lē credim⁹ inē duos amantes fuisse: postq̃ nauib⁹ altis raptā helenā paris abduxit: tanq̃ dulcis nox ista fuit: vt ambo negarēt tā bene inter martē venereq̃ fuisse. Tu meus es gaminides: tu me⁹ ypolitus dyamedesq̃ meus dicebat lucretia. Tu mihi pollirena es eurialus referebat: tu emilia tu ven⁹ ipa: ⁊ nūc os nūc genas nūc oculos cōmēdabat. Eleuataq̃ nōnūq̃ locice: secreta q̃ nō viderat antea ꝓplabat: ⁊ plus diceb bat iuenio q̃ putarā. Talē lauātē vidit acheon in fonte dianā. Quid bis meꝰ fozmosius: qd cādidius. Jā redemi picula. Quid est qō ꝓpter te nō vebeat sustineri. O pectus vecoz. O papille p̄mende: vos ne tāgo: vos ne babeo: vos ne meas incidistis man⁹. O teretes arctus. O redolēs coꝛpus: te ne ego possideo. Nunc non facili⁹ est qñ gaudiū boc est recēs neq̃ interueniat calamitas. Vie mi teneo te an somnio. vera ne ista voluptas ē an extra mentē posit⁹ sic reoz. Nō somnio: certe vera res agit. O suauia basia. O dulces amplex⁹. O melliflui mozsus. Hemo me felitius viuit nemo beati⁹. Sed heu q̃uelo ces boze: inuidia ner: cur fugꝰ Mane apollo: mane apud inferos diu. Cur equos tācito in iugū trabis: sine pꝰ graminis edāt. Da mihi noctē vt alcumene vediſti. Cur tu tārepēte citoni tui cubile relinq̃s auroza. Si tāgrata illi esses q̃ mihi lucretia: haud tā mane surgere te ꝓmitteret. Nūq̃ mihi noz visa est hac breuioz: q̃uis apud butanos vacoſq̃ fuerim. Sic eurialus nec minoza dicebat lucretia. Nec oscula nec verbū irrepensatū ꝓterijt. Stringebat hic stringebat illa: nec post venerē lassi iacebāt. Sed vt ar the⁹ ex terra validioz resurgebat: sic post bellū alacrioꝛes illi robustioꝛesq̃ fiebāt Nocte pacta cū crines suos ex occeano tolleret auroza discessuz est. Nec post multos dies redeūdi copia fuit. Crescentib⁹ vietim custodijs. Sed qia supauit amoz viāq̃ tandē cōueniēdi reperit q̃ vsi amātes sunt. Interea cesar q̃ iā eugenio recōciliatus erat: romā petere festinauerat. Sensit hec lucretia. Quicq̃ eīm non sentit amor: aut quis fallere posset amātē. Sic igit lucretia scripsit eurialo.

Lucretia scribit eurialo.

J posset aniu⁹ me⁹ irasci tibi iā succensere q̃ abituriū te dissimulasti. Sz amat te q̃ me magꝭ spūs me⁹: nullaq̃ pōt ex cā aduersus te moueri. Heu mi coꝛ: qd ē q̃ mihi cesarē nō dixisti recessuriū. Ille itineri se parat: nec tu h manebis scio. Quid obsecro te me fiet: qd agā misera vbi quiescā: si me relinquis nō viuo biduū. Perago bas lras meis lacrimis madidas: p tuā dexterā ⁊ datas fidē si te te quicq̃ merui: aut fuit tibi quicq̃ dulce meū: miserere infelicis amātis Nō peto q̃ maneas: s tolle me tecū. Fingā me vespe betblē petē velle: vnicāq̃ recipiāt anū. Assint illic duo treue famuli ex tuis meq̃ recipiāt: nibil negocij ē volentē eripere. Nec tibi vedecoꝛi puta. Nā ⁊ filiꝰ p̄auus ꝓiugē sibi raptā parauit nō iniuriabēris viro meo. Js eīm omnino me pditurus est. Nā nisi me abducas moꝛs illi me auferet. Sz nōli tu esse crudelis meq̃ moꝛturā relinquere q̃ te pluris semp q̃ me feci. Ad hec eurialus in hunc modū scripsit.

Responsio eurialj.

Clauis te vsq̃ nūc mea lucretia ne te nimiū afflictares anteq̃ tempus eēt. Scio moꝛes tuos: noui te q̃ te nimis crucias. Nec cesar sic recedet vt nō sit reuersurus. Ex vrbe postq̃ reuerterim⁹. bociter est nobis in patriam. Oꝛ si cesar aliā viā fecerit: me certe si vixero reducē videbis: negētq̃ mihi patriā

sugi: errabūdoq; sileamq; reddēt vlixi nisi hue reuertar. Respira ḡ mi aie tumeq; vires noli te macerare: ḡn viue poti⁹ leta. Qō dicis de raptu esset mihi tum grātū tuū iocūdissimū. Nec mihi maior voluptas ꝓstari posset q̄ te sp habere mecū ac meo ex arbitrio potiri. Sz cōsulendū est magis honori tuo q̄ mee voluptati. Exigit nāq; fides tua qua me cōplexa es: tibi vt cōsulū fidele pbeā: z qō in rez sit tuā. Tu te scis ꝓnobile cē z in clara familia nuptā. Nomē habes tū pulcerrime: tū pudicissime mulieris: nec apud italos soluz tua fama claudit: ḡ z theutones z pānonij z bohemi z oēs septētriones populi tuū nomē agnoscūt. Qz si ego te rapiā mitto dedecus meū qō tui cā floccifacerē. Qua ignominia tuos afficeres ne cessarios: quib⁹ dolorib⁹ tuā matrē pūgeres: quid de te diceret. q̄s rumor exiret i vrbē. Ecce lucretiā q̄ bruti cōiuge castior menelopeq; melior dicebat: nā mechuz sequit immemor uim⁹ parētū z patrie. Non lucretia sz yppia est vel ratione secuta medea. Heu me quātus meror cū de te talia dici audiā. Hūc amor noster clā est nemo te nō laudat. Rapina turbaret oia nec vnq; tā laudata fuisti q̄ tūc vituperaris. Sz mittam⁹ famā: quicqd amore pfrui nō valerem⁹. Ego cesari seruio Is me virū fecit potentē diuitē: nec ab eo recedere possum sine mei status ruina qō si eū dereliquerē nō quirē te recent bie: si curiā sequerer nulla quies eēt: omni die castra mouem⁹. Husq; cesari tanta mora fuit: quāta nūc sentis. Idq; belli necessitas fecit q̄ si te circūducerē z q̄ publicā feminā in castris habere: vide q̄ eēt mihi z tibi dedecor. Vis ex reb⁹ obsecro te mea lucretia mentē vt istam exuas: bonisq; cōsulas. nec furori magis q̄ tibi blandiaris. Alius fortassis amator aliter suaderet z vltro te fugere ꝓcaret vt te q̄diu posset abuteret: nil futuri prouidus duz p̄senti satisfaceret egritudini. Sz is nō esset amator verus qui libidini magis q̄ fame cōsuleret. Ego mea lucretia qō frugi est monco. Mane hic te rogo: nec me dubita rediturū. Quicqd apud etruscos incūbet agēdū cesari mihi cōmitti curabo vaboq; operā vt te frui abs tuo incōmodo possiz. Vale viue ama nec meū q̄ tu⁹ est ignē putato minorē: aut me nō inuitissimū hinc abscedere. Iterū vale mea suauitas z anime cib⁹ mee. Acquieuit his mulier z impata factura rescripsit. Paucis post dieb⁹ curialus cū cesare romā pretit: nec diu morat⁹ illic febrib⁹ est incensus. Infelix penitus q̄ cū arderet amore. febriū q̄z cepit ignib⁹ estuari. Cūq; iam vires amor extenuasset adiectis inorbi dolorib⁹ parū superat vite: tenebat q̄ spiritus medicor⁹ remedijs poti⁹ q̄ manebat. Cesar dictim ad eū veniebat z q̄ filiū solabat oēsq; curas apollinis adhiberi iubebat. Sed nulla valentior fuit medela q̄ lucretie scriptū quo viuentē illā z sospitē cognouit. Que res febres aliquātisp iminuit curialiq; surgere in pedes fecit. qui z cozonationi cesaris interfuit: ac ibi miliciā suscepit z aureū calcar. Post hec cū cesar parusiū peteret: is rome mansitionē dū ex integro sanus. Exinde senas venit q̄us adhuc debilis extenuatusq; facie. Sed intueri potuit nō alloqui lucretiā. Epistole plures vtrinq; misse sunt rursusq; de fuga tractatū est. Triduo illic mansit curialus dum sibi aditus oēs videret ereptos. recessum eius amāti renunciauit. Husq; tanta dulcedo in puersando fuit: quāta in recedendo mestitia. Erat in fenestris lucretia per vicū iam curialus equitabat: humidos oculos alter in alterū iacerat. Flebat vn⁹ flebat alter: ambo dolorib⁹ vrgebant vt q̄ suis ex sedib⁹ cor auelli violent sentiebāt. Si q̄s in obitu quātus sit dolor ignorat duoꝝ amātū sepationē ꝓsideret q̄ uis maior ḃ anxietas inest z cruciatus ingentior. Dolet anim⁹ in morte q̄ corp⁹ relinq̄t amatū: corpus absente spū nec dolet nec sentit. At cū duo inuicē ꝓglutinati p amorē vn⁹ sunt ai tāto penosior est sepatio q̄nto sensibilior ē vtriusq; dilectio. Et hic sane iā nō erat spūs duo: ḡ quēadmodū inter amicos putat aristophanes vn⁹ aie duo corpora facta erāt. Itaq; nō recedebat anim⁹ ab alio: ḡ vnicus amor scindebat i duos. Tū cor in partes diuidebat: mētis ps ibat ps remanebat. z oēs inuicē sensus disgregabant z a seipsis discedere flebāt. Nō māsit in amātū faciēb⁹ sanguinib⁹ gutta usi lacrime fuissent z genitus. Similimi mortuis videbāt. Quis scribere q̄s re-

ferre q̃s cogitare posset. illoꝝ mentiū molestias: nisi qui aliq̃n insaniuit. Laodomia recedēte ptheselao ꝛ ad sacras vlꝝ pugnas exeunte exanguis cecidit. Eadē postq̃ viri mortē agnouit: viuere ampli⁹ minime potuit. Dido pbenissa post fatalē enee recessum seipam interemit. Nec porcia post bruti necem voluit superesse. Hec nr̃a postq̃ curialus ex visu recessit in terrā collapsa p famulos recepta ē: cu biliq; data donec resumeret spm̃. Et ꝺo ad se redijt. vestes aureas purpureasq; ꝛ oēm leticie reclusit ornatū: vilisq; tunicis vsa nūq̃ postbac cātare audita ē: nūq̃ visa ridere. nullis faceciis: nullo gaudio: nullisq; vnq̃ iocis in leticiā potuit reuocari. Quo in statu dū aliquādiu pseuerat egritudinē incidit. ꝛ qz cor suū abierat: nulliq; menti dari cōsolatio poterat: inter multū plorātis brachis matris: ac collacrimātis ꝛ frustra cōsolatoꝝis verbis vtentis necessario indignātē aiam exalauit. Curialus postq̃ ex oculis nūq̃ se visurū abijt: nulli intereundū locut⁹: solā in mēte lucretiā gerebat: ꝛ an vnq̃ reuerti posset meditabat: venitq; tandē ad cesarē parusij manētē: quē deinde ferrariā mantuā tridentū cōstantiā ꝛ basileā secutus: ac demū in būgariā atq; bobemiā: sed vt ipse cesarē sic eū lucretia sequebat in somnijs nullāq; noctē sibi quietā pmittebat. Quā vt obijsse ver⁹ amator agnouit. magno dolore pmotus. lugubrē vestē recepit: nec cōsolationem admisit nisi postq̃ cesar ex ducali sanguine virginē sibi tum formosam tuz castissimā atq; prudentē in matrimonio iunxit. Habes amoris exitum mariane mi amātissime: nō ficti neq; felicis. Quē qui legerint piculū ex alijs: faciāt qđ sibi ex vsu fiet. Nec amatorū bibere poculū studeant. quod lōge plus aloes habet q̃ mellis. Vale. Ex vienna. v. nonas iulij. Anno. M.cccc.xliij.

Epit bapbiū mittit epō patauien. sup mire laudis lapide tumbali.

Epistola.cxv.

Euerēdissimo in xp̃o patri ꝛ illustri pncipi dño leonardo epō patauien. dño suo magno ꝛ futuro matrimo. Eneas siluius poeta impialisq; secretarius. S.p.d. Basilicā diui stepbani ptbomartyris cui pfides in vrbe tua patauien. cū nup intrassez mirarerq; veteres sepulturas. Nibil inq̃t magnificus caspar cācellari⁹ adbuc vidisti. Moderni ep̃i spectandus est lapis. Sequentiq; die cū viri pstates aduenissent. Siluester dieme. epos ac iobes mgr̃ regie camere. Tu illos cū cācellario postq̃ solēni prādeo recreaueras: vt lapidē cerneret ad duristi. Nec dedignat⁹ es me q̃z vna inter spectatores vocare. Vidi q̃ mirificum marmor qđ tā subtili ingenio sculptū erat: vt vel pbidie vel praxitelis op⁹ videri potuerit nec meo iudicio (q̃ tñ romanas statuas cōtēplat⁹ sum) altioris edificij q̃cq̃ buic opi poterat adungi. Vera tua illic iacebat imago. Job in vtrūq; latꝰ erat insculptus. Sup pect⁹ tuū crucifixus residebat. In infulis q̃z circa beatā virgē bis tua effigies cernebat. Ad pades tuos duo leones tā viuis silēs vt terrorez immerēt aspicientib⁹: Angeli vndiq; q̃ volātes astabāt. Arma tū tua tuz ecclie in plerisq; locis visebant. Laudaui ergo te mirū immodū q̃ etsi altū tenes dignitatis gradū multa q̃ possides opes: nō tñ esse te bominē obliuisceris. ꝑ qđ est bominis sapiētis ꝛ mortalē te nosas ꝛ de morte sedulo cogitas. Quo fit vt te nō nisi iustū iudicare possiz. Nā q̃ viuēdo morituꝝ se cōtinuo meditat: is pculdubio ꝛ vitā ducit meliorē ꝛ cū dies obitus adest min⁹ angit. Quia puisa iacula (sicut gregorius inq̃t) minus nocēt ꝛ facile cōtēnit bui⁹ mūdi blandicias ꝛ in anam̃ta refugit q̃ semp cogitat se morituꝝ. Unū tñ in tuo sepulcro defuit. qz nō erat ibi epitaphiū te ac tuis virtutib⁹ dignū. Volui igit̃ supplere defectū edidiq; nōnullos elegos. qui si placebūt in aliq̃ ex lapidib⁹ sarthophagi tui poterūt insculpi ꝛ ad posteritatis deduci memoriā: vt nō solū pūtes ꝑ etiā futuri populi q̃lis plat⁹ fueris ꝛ q̃s ecclie vtilis recognoscāt. Et q̃ tibi succedēt nō locū dūtaxat ꝑ ꝛ vtutes tuas bene pcurēt. Vale optime ꝛ fac q̃ tuus eneas si pbas est dicere tuissimus fiat.

Promotorialcs lr̃e.

Epistola.cxvj.

Euerēdo pī dño ēpo cōstañ. Eneas silusus ⁊ michael de phullendorff secretarij regij. S.p.d. Reuerēde in xpo pr ⁊ dñe. Obtinuit supiorib⁹ dieb⁹ bonozabilis. Cuius aīe statē regia pmanarū precū lras: p aliq̄ bñficio ecclesiastico sibi cōferēdo ad tuā collationē spectāte. Huc vo cū eisdē lris ad tue paternitatis pñtiā pficiscit: speras in oculis tuis gratā pmotionē inuenire. Verū qz idē. Cuius nobis p plurimū puersatus ē: nobisq̄ retroactis tpib⁹ obsequio sum se pbuit ⁊ acceptū: ⁊ eū semp bonestū ⁊ pbum inuenim⁹. Nō indignū putauim⁹ bas nras lras in eius recōmendatione tibi cōscribere. Quapropter licet nō dubitem⁹ paternitatē tuā cū intuitu ⁊ tutū suarū: tum marie ob reuerentiā regie celsitudinis beniuolā sibi ⁊ affectā esse. Rogam⁹ tñ vt ctiā nostro intuitu. Cuicūq̄ ipm recipias cōmendatū. vt p tui fauoris psidia q̄ p primū regiarū pcū sortiri possit effectū. In qua re reputabim⁹ spālem gratz a tua paternitate recepisse viceuersa in nobis possibilib⁹ ad tua beneplacita nos offeretes.

Epistola.cxvij.

Promotoriales lre.

Starij romane regie cācellarie. Reuerēdo pri ēpo constañ. dño suo. S.p.d. Licet merita nra nulla pcesserunt quoz vigore petere a te aliq̄d audere debeam⁹. Quia tñ res iusta ē. p q̄ interuenim⁹ ⁊ benignitatē tuā nō ignoram⁹ fiduciā habem⁹ q̄ ea q̄ rim⁹ libenē audies ⁊ libenti⁹ adimplebis. Qd autē poscim⁹ hoc est. Venit ad te cuiti⁹ cū lris regijs pmarū pcū sup aliq̄ bñficio ecclastico sibi cōferēdo ecclie tue: q̄ cū sit vir lratus ⁊ bonis imbut⁹ moribꝰ: facile apud te optimū piez grāz inueniet. Nos tñ cupim⁹ vt nre etiā sibi recōmēdatiōes pfint cū eū diligam⁹ ⁊ suis exigētib⁹ meritis pcaz habeam⁹. Rogam⁹ itaq̄ vt nro intuitu tuos sibi fauores impēdas q̄ ipe sentiat lras nras ad effectū sue regie gre cōsequendas nō modicū pfuisse quā rē nob ad papuā cōplacētiā recipiem⁹. Parati ēē in oib⁹ possibilib⁹ tibi ⁊ i cōi ⁊ in pticulari pplacē. Datū i noua ciuitate anno rē.

Ladislaus cōmēdat sūmo pontifici ne emulis suis regnū bungarie confirmet.

Epistola.cxviij.

Ridericus dei gra romanoz rex semp augustus sanctissimo patri dño eugenio pape quarto. S.p.d. Et si nō dubitem⁹ apostolicā sede tāq̄ veritatis doctricē: iustāq̄ vite magistrā. quozūlibet iurib⁹ fauorabilē ee: nullicq̄ p: sus iniuriā facere: q: quicq̄d ab eius solio manat: iusticie lancib⁹ librat ⁊ equitatis. Nō tñ ab re fore putam⁹ aliqua p nes scribi. b. tue. q̄bus ius serenissimi pr cipis ladislai bungarie regis patruelis nri charissimi pueri pupilli ⁊ orphani commēdatū efficiam⁹: ⁊ eoz q̄ ficta p veris referūt impijs resistam⁹ conatibus. Scit em̄ tua beatitudo patruelē nr̄m pfatū q̄ p obitū vite diue mēorie patrui ⁊ auncessoris nri alberti roanoz atq̄ bungarie bohemicq̄ regis in vtero materno postbiz mus remāserat. Ut primū nat⁹ fuit ⁊ sacri fotis vnda renat⁹: adbibit⁹ ex amore solēnitatib⁹ verā bungarie ⁊ scāz suscepisse coronā. Huc āt sicut accepim⁹ magnopē q̄dā uistāt vt tua scitas titulū regni sui ⁊ aliū trāferat mīta illinc emolimēta: tu scitati tue tū regno pfato. pueniētia dicētes q̄ licz nullaten⁹ aplicā moueret credamus: q: nullū cōmodū est tāingens. p quo bñ vendi iusticia possit. Mirandus tñ est coz conat⁹ q̄ ex alieno i cōmodo suū q̄rētes cōmodū: altissimi sanguinis puerū ⁊ paterno ⁊ auito regno cupiūt spoliare. Iniquū pfecto ⁊ abhominabile scelꝰ Fecerit em̄ ali⁹ quis magnalia sit potēs sit aptus regimini sit p aliqs accersitus. Volum⁹ ista discutere nec cū iniuria volum⁹ loq̄ cuiusq̄. Nulla tñ rō suadet huic puero suū adimi regnū q̄ si. pter se nō esset magni putādus ei tñ pter facta paterna vniuersa xpianitas fauorabilis esse deberet. Quis em̄ nri tpis bō ē q̄ pris sui glorioso pflictus tū otra thurcos tū otra bussitas nō audiuerit. Debet pterea ⁊ huic puero fauorē pbere. Hui sui clarissima gesta: ⁊ illa ecclie vnio pstātie reparatū. vo ⁊ karoli q̄rti ⁊ henrici septimi quoz vltim⁹ hic sanguis ē memoria cesarū. Tacemus inclite dom⁹ nre australis opa. tā p impio q̄ p ecclesia in fauorē fi-

rei q̄ nos ⁊ huius pueri ꝓgenitores edita. Quis tandē nō cōpati deberet inno-
centi puero parētiꝫ orbato: vero būgarie regi ac heredi. Insane ꝓfecto mētis ⁊
animi trucis sunt ac toti⁹ bostes iustitiae q̄ tā generosum pueꝝ regno puare ⁊ nus
tā clarū cōculcare nituntᵉ. Sciūt tū ⁊ illi ipsi q̄ talia petūt. inhumanū eē qđ optāt
atq; idcirco extinctū puerū ⁊ nusq̄ inuenirī ꝓfingūt. vt vel hoc colore regni titul⁹
in aliū diriuetᵉ. Sed aliud repit. Viuit em̄ rex ladisla⁹ ac fausta ⁊ felici fruit sospi
tate. Satus puer atq; formosus. Is est i noua ciuitate vicin⁹ būgarie adiriq; ab
hoibus pōt q̄ eius visendi sūt cupidi. Spes ⁊ nr̄a ⁊ oim est añcessoꝝ suoꝝ: virtu-
tes in hoc puero reuiciuras. Que oia tue. B. recensem⁹: ne p sinistras suggestio-
nes aliquid ex curia tua valeat extorqueri: qđ huic patrueli nostro possit eē noci-
uū vteꝝ puerū istū omnib⁹ imperū ꝓuincip⁹ sanguine iūctū aplice sedis fauore
tua sanctitas ꝓsequat. Sit igit hic rex pupillus in tuo cōspectu recōmēdatus. sit
añ oculos tue mētis sua generositas sua etas sua puritas: suoꝝ memoria p̄decessoꝝ ⁊ bui⁹ iustitia ex qua nō inanis ⁊ ficta. ꝑ vera ⁊ ampla vtilitas aplice sedi re-
dundare pōt. amplecti atq; tueri velis. Datū wienne.

Epistola.cxix.

Consolat merens sup morte amici.

Oderati ac pstabilis ingenij viro nicolao de vlm. insignis ciuitatis esselin
gensis secretario. Eneas epūs seneñ. S. p. d. Ludouicus impialis cācella-
rie notari⁹ homo frugi ⁊ nr̄i amās tuas ad me lras attulit quas michaeli
de pbullendorff impiali ꝓtbonotario dū viueret olim scripseras. Ex bis redūt in
memoriā obitus amicissimi bois qui me admodū turbauit. Quis em̄ naturale
⁊ cōe sit omnib⁹ mori neq; vitari necessitas mortis queat. humanū tū est dolere ⁊
cōtristari amicos ex amicoꝝ morte: fateor imbecillitatē meā cū michaelis mētio-
nē in tuis lris reperi. nō potui nō affici meroꝛe charissimi ⁊ dulcissimi amici: dum
tue ꝓsuetudine priuatū eē meminerā. Cōsuloꝛ tū meipm̄ qñ vt ꝓpianū decet obis-
se illū scio. Nihil est qđ illi morienti defuerit ab ecclia requisitū. Vixit cuꝫ virtute
mortuus est cū pietate. Nusq; mala mors inuenit vbi bona vita pcessit. Illud est
ad felicitatē sibi: ⁊ mibi ad cōsolationē cedit: qꝛ in ecclesia mea senensi sepultus ē.
Cui⁹ manib⁹ quotānis parentari curabo. Faxit deus cum illo apud ꝓm̄ saluato
rē in ꝓmissa patria reperiamur: vbi vere sunt opes: veraq; gaudia. Hic in terris
nihil est solidū nihil perpetuo bonū: oia senescūt: oia occidūt. Michael noster vt
mihi ꝑsuadeo illuc reuersus est vnde venit: magnusq; illū diem letus prestolat: in
quo surgentib⁹ omnibus corpus suū ex puluere tollat. ⁊ gloria vestiat immortali:
hec me scribere epla tua coegit. In qua nec grauitas deest neq; ornatus deseraᵗ
Sed vidi etiā picturam tuā qua diuum michaelem expressisti. Que in te res elu
cent eloquētia ⁊ pictura. Sed hac magis in qua vel apelli vel zeusi potes equari
Tu altera si ꝑseuerabis gregē exibis ⁊ ad singulares venies. Amāt em̄ se artes be
ad inuicē. Ingeniū pictura expetit. Ingeniū eloquētia cupit nō vulgare sed altū
⁊ sūmū: Mirabile dictu ē dū viguit eloquētia viguit pictura sicut demoscenis ⁊
ciceronis tpa docet. Postq; cecidit facundia iacuit ⁊ pictura. Cuꝫ illa reuirit hec
ꝙz caput extulit. Videm⁹ picturas ducēt oꝝ ānoꝝ nulla ꝓlus arte politas. Scri
pta ista⁹ etatis rudia sunt inepta incōpta. Post petrarcha emerserūt lre. Post io-
uez surrexere pictorū man⁹ vtraq; ad sūma iā videm⁹ artē deueniss̄e. Laudo te qđ
pictura sūmū: eloquētia mediocre hz. Et horor vt qualis es pictor talez te velis
oratorē pstare vt dicendi facultas quē olim apud alamanos nō vtilis fuit postea
in exiliū acta est te duce p̄ioꝛē locū vēdicet. Deniq; qꝛ mea videris amicitiā pete
re cōcedo petenti libēter: qđ recusanti vltro obtulissem in eo iā tecū bis lris ami-
citie fedus: meq; nō vulgarē amicū de tibi vt me postbac ex arbitrio vtare. Sciēs
qꝛ nō minus amaberis q̄ amabis. Vale ex noua ciuitate. Anno dō.

Epistola.cxx.

Oratoria ars ex grecis in italos ⁊ modo
ex italis in alamanos tbeutunosq; venit.

Metas eps tergestinus iurisco sultissimo viro dño gregorio bainburgensi. S.p.d. Cicero cū adhuc iuuenis apud grecos mirificā oratione habuisset admirabant q aderāt oēs: miriscz laudib⁹ omnia oratore efferebāt. Beuer aūt quidā amātissim⁹ patrie, int oim letitiā atcz tripudiū solus flebat. mirati circūstātes. Quid est inquiūt qd te letantib⁹ ceteris meroze pfiat. Tū ille oēs inquit grecoz artes in latinū migrarūt, vnica nobis z familiaris z charissima remāserat eloquētia. Sed hāc etiā acero nobis aufert atcz in italiā secū ducit uūquid iusta est cā lacrimaru. Sic mihi hodie de te visum est cū in regia de studijs que vocāt humanitat⁹ dissertares. Mā z legistā z theutonē supabas z italicā redolebas oratoriācz facundiā. Sz qd fuit meroz greco: mihi letitiā pbuit. Neqz em si theutonia īris claret: que illas tradit italia: min⁹ bz īrax. Sūt scētie sicut z lumina qui de suo lumine lumē accēdit: sed sibi retinet lucē z accipienti tenebras aufert. Inueni apud sanctū gallū qd sueuoz est opidū in veteri monasterio bibliotheca pductissā vbi z libros reperi ornatissime cōscriptos: quoz autores fuerūt theutones mirabar. Cur hodie nihil eloquētie his in regionib⁹ eluceret. Sed venit i mētē apud italos q3 tps fuisse q sepulta vicēdi facultate barbaroz iusticia dñabat. Ante centū ferme annos z antea tricentis q̄dungentisqz nō inuenies q p italiaz sermonē habuerit tersuz z lucidū. Sic pingēdi sculpēdiqz accidit arti. Si ducentorū tricentoz annoz aut sculpturas in tueberis aut picturas inuenies nō boiem s mōstroz portentoz facies. Pascis vo scealis appellē atcz zeusim: pollicretuz: phidiā: z praxitelē: magnos fuisse cōperim⁹. Et de statuarijs quidē ipsi videm⁹: z virgilio fidē habem⁹ duz ait. Credo ēē de viuos facies de marmoze vultus. De pictoribus vo testimonia sunt clarissimoz virox q̄ profecto minime tātis eos pconijs extulissent si picturā nō aspexissent sculpturē vel silem vel illa pulcrioze. Sz ecce iā reuixerūt sculpēdi pingendiqz disapline. Reuixit etiā eloquētia z nro q̄dē seculo apud italos maxie floret. Spero idē in theutonia futurū. Si tu tuiqz siles continuare z amplecti totis conatib⁹ oratoriā decreuentis. Accepi apud nurēbergā plebanū sci sebaldi virū greue tua pmotū suasione: multis lucubrationib⁹ hystoriā atcz rethoricā pscq. Obligo ego vos ambos q patriā moribus ornātes etiā literis munire studetis. Ceteruqz de nilo fuit hodie nobis sermo: nō video quo pacto ex paradisi mōti pgredi possit. Paradisuz nāqz terrestrē quā delitiaru vocāt in oriēte ponit volūt. atcz ex ipsa eufraten fluere: quez scriptura tigrim appellat: cuius z tigris ali⁹ in armenie regiōe caput tollat. q solino teste eufratē fluuiū in pticū defert sinū. Nilus vo a mōte inferioris mauritanie q occeano pduquat originē bz. Sic affirmare ferunt punici libri z iube regis scripta. Si solino credim⁹ z hic nūc latēs nūc apparēs diuersis argumētis deprehendit is esse qui irrigat egyptū z termin⁹ est affrice atcz asie. Licet lucano hui⁹ origo fluminis incognita videat dū ait. Egēs si qua iacet nascenti pscia nilo. Tale z qd verbis fieri debuisset scriptis accipe. Ex noua ciuitate pridie kls februarij.

Grates refert de multis beneficijs specialiter de equo veloci ppinato.

Epistola.cxxj.

Plēdido z magnifico viro dño caspari schlick impiali cancellario Eneas eps tergestin⁹. S.p.d. Cogor sequi regem quocūqz ierit duz me poscit. Si manū retrahit lōge fugiendū est. Ago tibi gras idoneū qui fugę equū mihi strasti. Tua sūt innumerabilia in me beneficia. Expectare vicē ex me nō debes q̄ vir possem numerare quot me beneficijs cumulasti. bñficia añ pmiata sūt q̄ exhibita. In alio quisqz suo benefactoz pmiū tulit. Quecūqz possidemus viuentes: heres nobis morientib⁹ vel inuitis aufert: sola fugiūt heredis manū auariqz amico dispensant aio. Reclusos in archa thezauros fures expilāt: predia latrones patēt. Nihil tārigide seruari pōt qd fortune nō subiaceat. Extra fortunā ē q̄cqd donat amicis. quas dederis solas sp habebis opes. Sic marcialis ait. Tua munificētia digna est laudū pconijs sempiternis. Ignorāt te tpa nra. Sic ē inuidia;

viuētes vrit: calcat: exterminat. Rari viuentes laudati sūt. Recte noster oratius virtutē incolumē odim⁹ sublatā ex oculis querim⁹ inuidi. Sed viue tu diu inuictis emulis: laudabere viuēs. Et si tacuerint alij: nra loquax nō tacebit musa. Inuidia cessabūt fata. Nō sp glacies geticis horret in agris. Nec sp mare vexant inequales procelle. Jā diffugere niues: iā cāpis gramina redeūt et arboribꝰ comā crescūt: mutāt oia vices que sub luna sūt. Nec felicia nec aduersa sūt imortalia: prui ne succedit ver. Pomifer estatē sequit autūnus. Quis beatꝰ es teipso et tua vtute cōtētus: speramꝰ tū beatiorē te cernere: soli et stellis acceptiorē. Vincet inuidiā virtus. ppauci immo nulli sunt tui similes. Jnbonoratā esse oportet curiā nisi tu quoq; bonoreris. Mittimus ista modo laurentiꝰ meus ex tergesto reuersus. Vise in foro iulij rumorē excepisse. Jā mediolani potitū esse francisci fortiani. Venetijs esse oratores galliarū et magni pstāi legatos. Jn regē aragonū cudit faba. Post laurentium alius venit ab italia qui mediolani nouitatē cōfirmat. Nescio credere priusq; nros audio nuncios. Timeo tñ et vari nris verba. Comiti facta suspicor. Sic sūt boim ingenia ppinquioribꝰ fauent pūtia picula formidanē. Auxilia lōginqua parū babēt spei. Rex nr binc abiturus cras existimat: nouāq; ciuitatez repetiturus: et inde post triduū ingressurus stiriā. faustū sit illi pcor iter. Cōmendo rē meā vie magnificētie: tuisq; me pstigijs fauoribusq; pmitto. Fuit hic magister bubarū ne dica nugarū: verba secū nulla feci: nec ipse mihi mutuz annuit. Noui nihil actū esse sic silentiū iudicauit. Vale optime. Certūq; me tuarū reddito operarū. Ex balneis austrie. xv. kls marcij. Anno ⁊c.

Epistola. cxxij.

Assentit pabꝰ et spōdet efficere rogatū.

Illustrissimo pncipi dño sigismūdo ducī austrie dño suo Eneas siluiꝰ poeta. S.p.d. Efflagitasti modeste a me pridie tibi vt amatoriā alicuius epłaz mitterē: qua suadere posses virgini quā diligis vt amare te sineret. Aliis fortasse tibi hoc negasset timens ne plabereris. Ego annuēdū duxi. Scio nāq; humane vite cōditionē: Nam qui nō amat in adolescentia in senio postmodum amat quo tpe verisimi est et vulgi fit fabula: quoniā etas illa amori inepta est. Nosco pterea amoris cōsuetudinē qui in iuuene torpētes virtutes excitat. Hunc in armis exercet illū in lris. Et studet q̄sq; id agere pter qd amice placeat. Et qr virtutes nomē bonū faciūt: virtute vat operā q̄ amat: vt ante puelle faciez laudet. Et quāq; hoc ineptū virtutis pmiū sit. pbabile tñ est quacūq; rōne virtutes adipiscaris. Adolescentes insup nō sūt nimiū cohibendi ne languidi et inertes fiant: p mittendusq; bis est aliquis ludus: indulgendū est aliquātis per voluptati eoz vt animū et cor sumant vt sciāt bonū et malū. vt versucias mūdi noscant: illaq; cum viri facti fuerint euitare sciant. Hec de cā gessi morē volūtati tue et optatā eplam hac ditione tibi trāsmitto: vt amās nō negligas studia lrārū. Sed quēadmodū apes ex floribꝰ mella decerpūt: sic tu ex amoris blandicijs virtutē veneris. Vale

Epistola. cxxiij.

Epistola plus audet viue vocis oraculo referre mētis cōceptū de pulchra puella.

Ambal dux numidie. S.p.d. et seipm vat singulari dñe sue insigni et formosissime virgini lucretie regis epirotarū filie. Volui te sepiꝰ alloqui amorēq; meū tibi notū efficere: sed etas mea nimis adhuc verecūda est. q̄ non patit qd intra me sentio foras exire ēpimū incipio loqui mox rubor adest: timor impedit et medijs vox in fauciḇ hret: nec cogitata possū effari. Timeo modestiā tuā ne me arguat. Vereor astātes ne me deridēat. Horresco meipz ne balbuciēs fiā. Hac de re qd statuerā dicere decreui lris cōmittere. Quia epła non erubescit: nō suspirat nō timet quēq;. Forsitan arduū aliquid et difficile postulaturum me putas: parū est qd volo hoc si mihi cōcesseris multū existimabo. Ego cū modestissima virgo fateor me tui amantē esse captūq; tui vultus splendore: nec aliud

die noctuq; cogito q̄ te: tu mihi semp es in mente tenere corde ⁊ in aio gero: tu mens desiderium es: tu spes mea. tu quies: tu refugium. Cū te video q̄escat animꝰ meꝰ ⁊ se oblectat: at cū abes nec te cernere possiz: magnis vrgeor stimulis. nec aliud medito: nisi vt q̄p̄amū te reuisaz: hoc multiplici cā factū est. Mā ⁊ forma ⁊ honestas in te cōcurrūt. Laudāt bolenā poete. At ego illā nō existimo tibi fuisse silem. Nec polixenā tibi cōparauerim. aut eā quā dilexit hercules deianirā: tu oēs vincas ⁊ pulchritudine ⁊ moribꝰ q̄ altera phūlomena. A calce vsq; ad verticē nulla est ite mēda. Crines tui splēdore auri superant. Frōs alta ⁊ spaciosa est. Supercilia in arcū tensa debitis spaciis distinguūt. Oculi tui tāq; duo emicāt sydera. inde sagittas emittis et vulneras iuuenes: hinc q̄s vis occidis ⁊ quos vis viuificas. Malus suis cōueniēs partibꝰ facie mirifice honestat. Genas cādore niuio respersas modestꝰ rubor intersecat. Quid labia corallina ⁊ cristallinas referā dentes ⁊ oēs oris tui partes vnde melliflua manāt verba: hinc risus ille ꝓgredit q̄ me sepe ad intima penetrat. O virū felicē. q̄ labia illa mordebit: qui tales osculabit genas q̄ mētū tuū ⁊ cādidiore sithica niue gulā tuā poterit tāgere. Volo pectoris tui ⁊ illoꝝ pomorū q̄ ibi latēt mētionē efficere: ne referēs nimis ardeaz. Tu te scis q̄ intra ⁊ extra formosa es. Ego mirari magis q̄ digne cōmēdare te possiz. Hoc tm̄ q; mores tui regio fastigio digni. ⁊ forma plus q̄ dici possit honesta: ex duce me seruū tuū fecerūt. Tuꝰ em̄ sum nihilq; magis cupio q̄ rē gratā tibi efficere. Nec miror. Nam ⁊ phebꝰ (vt inquiūt fabule) iz esset iouis regis crete (quē vetustas ꝓ deo coluit) filiꝰ. Admeti tm̄ regis filiā amās. pastore se feat ⁊ gregē pauit. Ego igit libēs seruio tibi: nec aliud a te postulo: nisi vt amare me sinas: ⁊ aio equo feras. si mei dicaris amatu. hoc est qd volo peto exigo nil postulo plus. Fer tuꝰ vt amator dicar. Mā ⁊ amator ero ⁊ seruꝰ tu mō annuas. Cōfitere dignā te fore: quā meliores ⁊ maiores q̄ ego sum amēt. Esset vir paris aut ypolitus dignꝰ amore tuo. Tu tm̄ noli q̄rere formam. Nam ⁊ qui pulchri sunt superbi etiā sunt: nec stabilē bñt amorē. In me erit amor perpetuus: q̄ natus in adolescentie mee flore cū etate crescēs ad senīū pduceꝫ dūmodo tu mihi faueas ⁊ me adiuues quē tm̄ nō debes despicere. Mā ⁊ mihi nō negauit deus mediocrē formaz. Sunt mihi ꝓterea opes multe que oēs erūt tue si vicē amoris rependeris. Ach quid dixi nimiuz erraui. nō vt amas peto sed vt amare sinas: hoc si tua erit gratia impetrauero beatus sum. Tu q̄d factura sis rescribe. Et vale animala mea delicie mee corculū meū.

Redarguit cōsanguineū auxiliū a se petentē. Epistola. cxxiiij.

Entzeslaus regie cancellarie scriba. S.p.d. Johanni de buchau fratri charissimo. Pulsas me crebris lris vt hospitio tuo panē soluā quem comedisti quasi tuus abus mea pinguedo sit: At ego non inebrior vino quod bibis nec me tua pulmentaria iuuant. Tu da pecuniā quia cōsūpsisti cibaria. Ego meū aurū cur dem. quia vir tantū scribēdo acquiro quātū sufficiat. Thagus hispaniaz ꝓterfluit: pactolus asiā: qui duo fluuij barenas dicuntur aureas habere: huc tibi eundū est si aurū petis. Cācellaria regia inops est virq; suos ascripticios nutrit Ego plus tibi feci q̄ deb crē: quia vestē quā emeram nouam dedi vt te ab hospite quasi captiuū reducerē. Martinus quem pannonia genuit: italia nutriuit gallia pastorē habuit. ⁊ omnis rpiana veneraf religio. nudo pauperi medium paludamē tū prebuit. Ego solidā dedi pallam. Nūc quereris nō satis esse hāc: quid ad me tu videris. Quod potui hoc feci nisi sufficiat: quereris aliunde quod sufficiat. Vir maturus es etate longeuus: nō tibi bonori est alienū subsidiū q̄rere cū possis ex tuo officio viuere quod si tenue est quid ad me. Proxim̄ sum egomet mihi: ego mihi puidebo nō curo quid hospes dicat. Vestē sibi nō me dedi: vtaf vt libet si satis ē habeat quod suum est. Si minus in te actio est. Me satis est vestem amisisse. Nihil ad me vrouis Job verba nihil maledictio. Nemo leditur nisi a seipso. Cupiat mihi mala quicunq; vult nisi opera faciam malo digna: unanuz maledicitur

mihi. Ego te rogo ⁊ alios oēs mei sanguinis homines. me vt iam missum faciatis: quia non sum in spem natus omnibus qui vix mihi sum satis. Viuite vos vt potestis ⁊ me nūq̄ fuisse natū credite. Cogitate oēs quō lucri facere aiam possitis. Id q̄z id curabo. Reliqua vana caduca nulla sunt. Hodie sum⁹ cras nō erimus. Ideo edificemus illic vbi neq̄ tinea neq̄ erugo est vbi nec fur nocet neq̄ latro. Illuc meus ferē cogitatus. Illic vt me queras volo ⁊ vtinā inuenias. De libris alijsq̄ rebus tuis fac qđ iusti est. ⁊ aliqñ cogita sine me posse viuere. qui possum ⁊ statim mori ⁊ multū viuere: ⁊ oia in manu dei sunt: ideo illi seruiendū est. Tu vale ⁊ desine me amplius lacessere iniurijs. Datū pridie.

Captat beniuolentiā ⁊ petit sibi aliquos libros accōmodari.

Epistola.cxxv.

Mecas siluⁱ poeta impialisq̄ secretarⁱ. Magnifico ⁊ generoso dño dño henrico comiti de lupfen dño suo. S.p.d. In scriptis veteꝝ tria inuenio q̄ nostri partim negligūt. partim assequi nō valent. Elegantiā em̄ ⁊ grauitatē sniaꝝ q̄b⁹ vetusti codices redolēt. nequeūt nīsi seculi boies imitari. qđ vitatissimū euo prōxi fuit. Allocutiones singulares enūciare: ⁊ si in epl̄aꝝ capite ponere possent nisi. Sz supina q̄dā ignorātia decepti. Dū blādiri volūt. oēz ofonis tertiū ꝓfundūt. Vos pcor inquiūt: vobis supplico cesar vrām maiestatē appello. vestruz officiū implozo vrām clementiā obtestor. reddite iudicū inopi iudicate potentē meā calamitatē inspicite: nemo vos magis q̄ iusticia mouet cesar. Et in hūc modū infinita. Hoc ⁊ mihi facere liceret: ⁊ veterē morē magis cōmendo. Et cū summos illos imitari sapiētes in eloquētie atq̄ philosophie studijs nequeā. In hac certe pte ipsoꝝ vestigijs iuberebo. Jō te q̄nis claro sanguine cret⁹ ⁊ multa doctrina sis fretus singulari appellatiōe saluto. Et sicut iulio cesari scribēs cicero se ante ponebat: sic ⁊ tu eq̄ aio feres eneā tuū fīo ꝓmo epl̄e angulo intueri q̄ nō arrogātis ē ⁊ veteres imitantē quoꝝ ignorātiā modernoꝝ scie ꝓfero. Hūc qđ ex te veliz paucis accipe. Retulit mihi vir mitis ⁊ mihi amicissim⁹: imo alter ego. Michael de pbullendorff notari⁹ impialis te plurib⁹ libris abūdare. quoꝝ noia etiā mihi ꝓscripsit. Jnē illos nōnulli sūt q̄s visere cupio nō q̄ antea nō plegeriz: ⁊ q̄ diu illis caruī. Et sicut amicus post magnā tpis intercapedinē auidus ē amici videndi: sic mihi cupiditas ē cōtubernales illos meos q̄bus nimiū priuatus fui: in domū recipe ⁊ p aliquod tēpus esse cū eis. Hoc pōt mihi pstare humanitas tua vt me michael instruxit. Est em̄ apud te ouidius de trist⁹ de arte amādi ⁊ amoris remedio. Terenti⁹ q̄z comicus ⁊ hieronym⁹ in epl̄is q̄s tā expeto relegere q̄z nūc pascalē adesse diē. vt piscib⁹ atq̄ olerib⁹ ⁊ oleo semotis: vesci carnib⁹ possim. qđ desiderū si tua benignitas impleret: magno me tibi nexu retinebis obnoxiū. Erubesco dū sic scribo. Nāq̄ cū nulla inē nos vsura ꝓcesserit nullaq̄ notio: temeranū quodāmodo videē me bñficiū ex te petere. Quisq̄s em̄ poscere aliq̄d cupit: añ oia se se dz metiri ⁊ an impetratu sit dign⁹ rigida trutinare censura: ne postulatis carēs ⁊ dāno ⁊ irrisiōe mulctet. Sz neq̄ ego hoc ptermisi. Sūt em̄ nōnulle rōnes que mihi spem faciūt te meis votis annuiturū: quas breuit tibi ex ponā ne me temere atq̄ incōsulte motū iudices. Oēs q̄ libros cumulāt aut oblectari illis ⁊ fieri legēdo peritōres cupiūt. Aut videre amatores sapiētie volūt vt trāseūtes p vīā digitulis mōstrent. Hi sunt q̄ magnas ⁊ ꝓciosas hñt bibliotbecas. In quoꝝ pariet⁹ aristoteles: plato: cicero: seneca. virgilius: liui⁹: ⁊ ois vetustas delitescit. Priores quidē vt gaudiū pfectū habeant: opuscula cōmunicant: cōmodāt: ⁊ incōmodatū recipiunt: transcribi permittunt. ⁊ tanto magis exultant quāto vulgaciora sapientū virorū volumina cōspicant. Alij vo tanq̄z thesaurum libros recondunt ⁊ corrodi potius tinea ⁊ opizis morib⁹ ferunt q̄z in apertū dari velint. Nec tā dili gent⁹ vellus aureū draco custodiebat. aut aditū orci cerberus q̄z isti suos libros: quoꝝ dūtaxat margin⁹ ⁊ aureis oblectant⁹: nūq̄ qđ interi⁹ sit aut legentes aut intelligētes. Oz si tu ex his oēs nūq̄ vel tibi scribere vel te alloq̄ tēptassem. Sed

aiūt oēs q̄ te norūt: simulē priorib⁹ esse q̄ poetas ⁊ oratores nō vt in tetro carcere claudas. sed vt ad tuā ⁊ cōem vtilitatē publices emere cōgregareq̄ studeas. Aiūt preterea te fore in oib⁹ reb⁹ liberalē: benignū: munificū: ⁊ tuis in oēs boies. tum in eos qui tuor studior amatores sūt largū atq̄ beneficū. His ergo allect⁹ morib⁹ decreui has meas lras ad te dare teq̄ hortari rogare obsecrareq̄: vt p aliq̄ tempus in vsum meū oratores ⁊ poetas quos ꝓscripsi venire pmittas: qm̄ ad te nihilo peiores reuertent: sed potiꝰ p rideticia prata ⁊ floridos agros verni tpe trāseuntes mecū postq̄ cōfabulati aliquātisp fuerit: tāq̄ recreati alacriores te repetent Quia nullus est tā gratus hoc⁹: nulla societas tāiocūda: cui⁹ nō aliq̄n emergat satietas. Missos igit illos fac vt nō solū mihi sed vt ipsis etiā geras morē. Ad hec accedit michaelis q̄ apud te est familiaritas: huic etiā placebis. Et is vadē cum dño wilhelmo raq̄ ptbonotario regio ⁊ tui obseruātissimo se dabit. libros non iturus eē sinistror⁹sus: ꝺ ad te pura fide remeaturos. Addo ⁊ terciū qm̄ mihi etiaq̄ libri sūt quor te potero cū voles participē facē: ⁊ sic vicissim tu meis vteris opusculis ⁊ ego pfruar tuis. Vt ergo finē epl̄e donem. Credo me nō eē stulta petitione vsuꝫ. si id postulo qd̄ morib⁹ tuis ē ꝓsentaneū cōcedere. Si tute mihi potes annuere: si tua etiā in eo versat vtilitas: si nō solū mea ſz etiā michaelis amātissimi tui cōmoditatē pmoueo. Tu fac vt rōne poti⁹ obtineā q̄ ceca fortuna repellar: mihiq̄ vti māpio impera. Datum in noua ciuitate austrie quinto idus aprilis. Anno. M.cccc.l.

Epistola.cxxvj.

Beraldor nomē ⁊ officiū vnde exortū sit.

Meas dei gra eps senen. dño iobāni binderbach secretario regio ⁊ amantissimo fratri. S.p.d. Querere multi solēt vnde sit beraldor nomē exortū Quis beraldos primos instituit: ⁊ q̄d officiū gen⁹ hoc hoim inē mortales habeat. Que res mihi q̄ aliq̄n fuerūt dubie. Sed cupiēti plurima nosse vt est humanū ingenū. q̄renticq̄ certior fieri. apud angliā que olim britania dicebaē. in scrario nobilis edis sancti pauli lundonieē. vet⁹ hystoria in man⁹ venit. añ annos sercētos vt signatū erat ꝓscripta q̄ si vera est ⁊ mee pōt ⁊ alior satisfacere cupiditati. In ea q̄d inuenerim tibi scribere decreui vt acn tuo iudicio cū viro primario ⁊ doctissimo dño vlrico de mōte solis q̄d tenēdū sit censeas mihiq̄ rescribas. Autor hystorie tutbides grec⁹ annotat⁹ erat: que fama celebrē claraq̄ nouim⁹: trāsla tor⁹ nomē nullū inueni. Cōstat tn peritū fuisse q̄ magnū illū ⁊ facūdissimū autorē latine lingue nō minorē q̄ grec⁹ē reddidit. Nō teneo hba hystorie vt erāt pterita. Snie memini i ea ad hūc fere tenorē scriptū erat. Beraldi sūt q̄ apd maiores nros heroes vocitabanē: q̄s maiores hoib⁹: hōs minores fuisse tradūt. Hā que pulsi reb⁹ gestis insignē videbāt gratū populis virtute sublimē in vor cetu colligebāt. Si mō miracula extabāt quib⁹ eū supra naturā aliquid opatū fuisse ꝓstaret. At si miraculi nihil erat ꝺtus tn admirabilis videbaē: hūc neq̄ deū neq̄ hominē ꝓpellare pbas putabāt. ꝺ mediū inē vtrūq̄ sortiti vocabulū heroem vocabāt q̄ i semideū: sic heroes introduceri a q̄b⁹ corrupto vocabulo beraldi sūt appellati. Illos aūt instituit pm⁹ oim dyonisi⁹ q̄ etiā pum⁹ armat⁹ ⁊ cū exercatu iuasit indiā ac rudes illos ⁊ agrestes boies corticib⁹ arbor ⁊ crudis ferarū carnib⁹ vtētes i vrbes legit: boues aratro iungere: frumēta serere: deos colere: nutrire comā: mitrā ferre: ⁊ vnctiones docuit vngēdor. Fuitq̄ bis dator vini sicut ⁊ grecis: armauit cos armis marcialib⁹ ⁊ ad vsum vite cultiorus erexit. Quib⁹ cōpositis cū vellet abire atq̄ alias lustrare regiōes fuerit cōplures i ei⁹ comitatu q̄ iā senio ꝓfecti ⁊ assiduis attriti laborib⁹ neq̄ remanē volebāt sine rege neq̄ secū ducē volebāt. Recessūq̄ pncipē lacrimis ⁊ fletib⁹ obsecrabāt vt sui misereret. Ad q̄s liber pr. pomite curas inquit cōmilitones frēsq̄ mei diu pugnastis diu me secuti estis. ego alia ex aliis i fata voco: vobis iā parata q̄es ē ⁊ hic pmia laboris vos manēt. Sistite ꝺ ⁊ vrbē hāc terrā quā vā mihi lacerti q̄siuerunt possidete. Ego vos hodie militie laborib⁹ absoluo. veteranes milites cē volo heroasq̄ vocari. Mun⁹ vbi finit re-

publice ꝓsulere fontes arguere: laudare ꝓbos: ceteꝝ mũerib⁹ vacabitis: q̃cũq̃ gẽtiũ terraꝝq̃ venerit̃. victũ vobis reges vestitũq̃ dabũt: bonoratiores apd oẽs erit̃. Xenia vobis ꝓcipes offerẽt. suasq̃ vestes ꝓdonabũt. Stabit fides dictoue stro: mẽdatia borrebit̃: pditores indicabit̃. q̃ feias male bñt bos infames assue rabit̃. Jn oĩ terra lib ertas vobis esto: securusq̃ vob trãsit⁹ ꝛ icolat⁹. Si q̃s vos vfmq̃ ꝛbo factiõe angariauerit quẽpiã gladio feriet. Ceterũ ex amicis meis ba chosissimũ. Spartebã vobis regẽ indisq̃ ꝓstituo. q̃ vobis alimẽta ꝓbeat ꝛ ãnuas stipes. Qui custodiat ꝓilegia via: ꝛ bonoratos vos bẽat ex grege vio ad regni fastigiũ euocat⁹: vos illi ꝓsulite ꝛ posteri. Cui⁹ si gen⁹ ꝛfuerit ex vobis vũq̃ liberi reges indoꝝ sunto. Jtq̃ sic adhortat⁹ heroas dyonisius ex india duxit exercituꝫ Spartẽbas aũt regnauit sup indos q̃nq̃ginta ꝛ duos ãnos. Budãq̃ filiũ succes sorẽ reliq̃t q̃ cũ regnasset annos viginti instituto filio cradena vitã finiuit. Ac p⁹ eũ p duodeciꝫ gnationes heroũ soboles vsq̃ ad herculẽ reg̃uit i india. Hercules aũt cũ vomiq̃ terraꝝ mõstris ac seuicia tyranoꝝ ꝛeleta penetrasset. Jndiã regnũ heroũ ise recepit. Priuilegia tũ bis non ademit: ꝫ auxit eoꝝ numeꝝ ꝓscriptis inẽ eos q̃ secũ ab hispania ꝛ mauritania militauerãt: ꝛ ꝫ gerionẽ triplicis aie ꝛ anteũ terre filiũ arma tulerãt lõgis itineri⁹ ꝛ senecta etate ꝛfũctis. Sz cũ venisset ad mortẽ multosq̃ filios bñt. (Multis em̃ mulieri⁹ mrimonio iũct⁹ fuit) ynicam aũt filiã sustulisset pandeã noie buic regnũ ꝓmisit. Et vt oñderet heroas q̃ti fa ceret ꝑ ceteꝝ liberis. vnũ ex nũero heroũ noie iobarẽ viꝝ filie ꝛdit. q̃ regẽ gereret q̃ngẽtosq̃ buic elepbãtes q̃tuor milia eq̃tũ ꝛ centũ trigita milia peditũ ꝓstituit q̃ bus regnũ tueret. Ex ꝫ nat⁹ ẽ polimbotras a q̃ dicta est, vbs maxia polimbotra. Cui⁹ posteriozitas vsq̃ ad alexãdrũ magnũ p cẽtũ ꝛ trigita octo reges idiã gubna uit. Ex q̃b⁹ ort⁹ ẽ poꝝ⁹: cui⁹ ꝛtutẽ mirat⁹ ẽ alexander atq̃ adeo dilexit vt victor vi cto regnũ dignitatẽq̃ restituerit. Cũ q̃z alexander ex suis militib⁹ heroas legit se nes q̃ngẽtos. lõga ꝛ laboriosa nimis militia ꝛtritos. q̃s poꝛro cõmẽdauit. q̃bus singulis annis i singula capita vigiti argẽti talẽta daret: adiecitq̃ ꝓilegijs heroũ vt auro ꝛ purpureis coccineisq̃ vestib⁹ ꝛ paludamẽto vti possent. q̃n ꝛ arma re gia ꝛ insigne ꝛferre q̃is gẽtiũ terraꝝq̃ loco fuerint. Si q̃s bos manu pulsasset aut ꝛbo lesisset. eũ capitis reũ eẽ bonaq̃ sua fisco ꝛberi. Sic tutbides vt ille re fert q̃ trãstulit q̃ silia herodotũ ꝛ didimũ ꝛ magastenẽ ꝛ xenefontẽ sentire ꝓtẽdit. Additq̃ demũ ex ꝑsona sua auctoꝛ ignoꝛ. Hz abem⁹ igr̃ heraldoꝝ nomẽ idẽ signi ficare qđ apud veteres heroũ significabat. Dyonisiũq̃ ꝓmũ boc gen⁹ boim apd indos instituisse. Officiũ eoꝝ eẽ vt regib⁹ assistãt vt cõsulãt reipublice vt ꝛtutes extollãt vicia fulminẽt. Nec aliud fũt q̃z milites veterani q̃ post multa egregia fa cinora mlta q̃ bella mirifice ꝓfecta ꝛ amplissimos triũpbos exbausti virib⁹ fessiq̃ senio a laboꝛe militari remittunt̃ ꝛ i curiã cõsulturi accersunt̃. Traditũ q̃z apud maiores ẽ bmõi boies sp honoratos fuisse actũ saulis tũ da uidis tũ salomõis tũ ceteroꝝ regũ hebreoꝝ latera cõstipasse q̃n ꝛ inter machabeos bec dignitas lo cũ obtinuit. Legim⁹ ꝛ iuliũ cesarẽ cũ victo põpeio in egyptũ prexisset boc noie ꝛ bonoꝛe pleroq̃ suos ꝓmilitões ꝛnauisse q̃ secũ ꝛ i gallia ꝛ britania ꝛ i germãia ꝛ i grecia: forti pectoꝛe militauerãt. iãq̃ toꝛpẽte senecta lãguebãt. Nec octauian⁹ august⁹ boc p̃clarissimũ gen⁹ boim neglexit: q̃ supato apud accĩũ marco anthonio extincta cleopatra. cũ partboꝝ superbia timoꝛe posito veniã postulasset: ablatoq̃ marco crasso cũ p̃clasis munerib⁹ signa remisisset: tũ reges indoꝝ ad famã tanti noĩs moti vsq̃ ad hispaniã legatos misissent. ac vltro parere se romano impato ri obtulissent. Cũ submerso cãtabro terra mariq̃ pacẽ rõan⁹ ppl⁹ bret: clausisset q̃ue tuo iã portas bmõi: ferẽ legẽ tulisse. Oẽs idcirco mortales exercere se solent ꝛ obiectare piculis ꝛ aliq̃n pace frui quiete possint. Nec laboꝛ est vllus q̃ ꝓmia non expectet. Eaꝛ ꝛopẽ maiores nr̃i militib⁹ q̃ bñ pugnauissent: nõ solũ stipẽdia q̃bus se suãq̃ possent nutrire familiã: ꝫ honores amplissimos ꝓstituerũt vt coꝛonas: ar millas: bastas: ꝛ alia ꝛtutis insignia q̃si solamẽ ꝛ ꝓmiũ laboris exacti. Silr ꝛ nos facere ꝛcet q̃ vȳs fauẽtib⁹ ꝛ magna ꝛtute militũ rẽ romanã restituim⁹ ꝛ altã pa-

cē toto referm abim⁹ ozbē ne milites q̄ lōgā z durissima nobiscū bella pegerūt: ac plurimū sanguinis tū sui tū hostiū effuderūt sine mercede tanti laboris euadant. Quisq; ḡ p decemnū nobiscū militaueris. Si mō q̄dragenari⁹ fueris siue pedes siue eques stipēdia mcrueris. militia p⁹ hac z oi labore vocato beroes esto veteranusq; miles. Nemo te ciuitate foro teplo bospicio tomo ꝓhibeat. Nemo tibi crimē ascribat. on⁹ imponat. pecuniā ex te q̄rat. Si q̄d peccaueris solā cesaris vidictā expectato. Quicq̄d turpitudinis admiserit bojes: te iudice ꝓpalato zeq; timeant seu ꝓuati seu ꝓncipes fuerint. Qd̄ dixeris affirmaueriscq;. nemo falsuz arguat Libera z apta tibi oia itinera locaq; sunto. In edib⁹ ꝓncipantū mēsa tibi potusq; esto. Stipēdia q̄b⁹ te tuāq; tomū serues ex publico quotānis habeto: quā legitima face dixeris vroꝛ: ceteꝛ feminis ꝓferat. quē exꝓbaueris infamēq; dixeꝛ: bic reꝓbat⁹ bō z infamis esto. Arma insignia noia z ornamēta beros ferto q̄ reges decēt. Que vicere aut facere velis vbiuis gētiū locoꝛ nationūq; facito. Si q̄s tibi iniuꝛ⁹ fuerit cervice careto vtq; senectuti tue q̄et⁹ cremonēsiū q̄ ꝛ vos antbonū ꝓtes fouerūt agros tibi tuiq; silib⁹ viritim diuidēdos affigiam⁹. q̄ si pauci fuerint addim⁹ z mātuanos vt bona fide z alta vtute ꝓfuisse te reipublice gaudeas. Sic octauianū veteranos suos bonozasse ꝓfirmāt dcreuerat idē pen⁹ bannibal facere nisi foztuna fract⁹ aduersa antbiochi regis z pussie coact⁹ fuisset. supplex tribunalia petere cōperim⁹. Atbilā bunoꝛ regē q̄uis efferatū z inanem gloriā. filia suis veteranis ꝓuilegia cōtulisse. Pleq; theoderic⁹ gotthoꝛ maxim⁹ z audētissim⁹ rex beroas inbonozatos reliquit q̄b⁹ z ciuitates z puincias tributarias fecit. Carolus aūt magnus q̄ ꝓmus post grecos apud romanos suscepit imperiū: germanus bō ex antiq̄ frācoꝛ ꝓsapia nat⁹ postq̄ saxones sepi⁹ rebellātes multa vi vomuit: ac feces bunoꝛ lōgobardos ab infestatione romani ꝓsulis exterruit. suscepto cesaris noie z augustus apellat⁹: milites oēs q̄ tāti laboris comites fuerāt: in būc modū bonoze ferē z libertate donasse. Jte inq̄t milites mei vos beroes vocabimini: socij regū z iudices criminū. Viuite posthac laboꝛes exptes: cōsulite regib⁹ et publico noi turpia corꝛipite: fauete feminis: iuuate pupillos. ꝓsilio circundate ꝓncipes. ab bis victū vestitū stipēdiūq; petite. Si q̄s negauerit inglori⁹ infamisq; esto. Si q̄s iniuriā vob intulerit reū se maiestat⁹ agīscat. Clos aūt caueri⁹ ne tātū dcus tātūq; ꝓuilegiū iusto belloꝛ laboꝛe partū aut ebrietat⁹ aut scurrilitatis aut alio quouis vicio maculetis. Ne q̄d vobis largimur ad gloriā: redūdet ad penā quā de vobis sumēdā si foꝛsitā excesseritis nobis z succesꝛib⁹ nr̄is rōanoꝛ regib⁹ ppetuo reseruam⁹. Hec sūt q̄ de noie z institutiōe beraldoꝛ q̄s beroas fuisse cōstat apud antiq̄s scripta cōperim⁹. Cur aūt nr̄is dieb⁹ q̄ nūq; militarūt z abiecti q̄dā bojes boc nomē assequūt. nescio cām nisi qz oia degenerāt: nec ē boim genus qd̄ stet suis legib⁹. Mā z indocti doctioꝛis insignia recipiūt: z q̄ nudū nūq; ensem viderūt militiā ꝓfitent nitentq; calcaribus aureis atq; vt de nr̄a dignitate dicamus: absq; lr̄is absq; moꝛibus sermone leues atq; vita catbedrā pōtificalē audemus ascendere. Quere religiones pcurre mechanicas artes: oēs oberrāt nibil est qd̄ suis legibus puris iuiolatisq; pseueret. Vale z si q̄d babes qd̄ bis consonet auctoꝛitate dignū z fide scribito nobis: nr̄i memoꝛ z amās. Cuius rei micha elem pfullēdoꝛfiū ꝓsecretariū tuū z nr̄i diligentē doctrina plenū. aut iudicē aut arbitrū experiemur. Ex wiēna kl̄s Junij. Anno dñi. M.cccdj.

Passagium q̄ difficile conduci possit in effectū arguit̄ pluribus ex rōnibus. **Epistola.cxxvij.**

Jttere ad me tue amātissime leonarde duplicate z triplicate peruenerūt Jn omnibus boꝛtaris me magnope ad rē bellicā instituēdā ꝓ: mea viri si quando apud cesarem seruio operas nauem facis vt xp̄ianum dcet et bominem senis natū cuius est (nescio quare id fiat) quominus pōt eo magis de cōi bono anxiū esse. Laudo tuū cogitatū: tuas curas probo. Utinā tui simules rebus maximis pessent. Credo multomeli⁹ xp̄ianitati eē ꝓsultū. Māq; si verū dice-

re libet: nimia ē inē orbis nr̄i rectores cōtulētia aut aduersus officiū aut p̄ter offi
cīū oēs intenti sunt. Arbitror te iā cognouisse que sit apud ratispanā gesta ⁊ q̄
negligenter eo conuētū est. Ex italia nulli cōparuere. Mā legati venetor̄ pr̄i⁹ so
lutū auduere solū quā bauariā ingrederent. Unus mihi videt sup oēs laudā
dus p̄nceps philippus burgūdie dux. qui ⁊si esset britanico bello implicatus vo
catus tamē ad conuētū qui p salute populi r̄pīani erat indictus: noluit excusari:
noluit reipublice deesse. Congregatione que cōmune bonū tractare videbat sua
p̄sentia noluit esse p̄uatā. Venit igit ratispanā iturūq; sē contra turcos in p
sona ⁊ p̄ria pollicitus est. Si vel cesar vel rex būgarie vel alius magnus p̄nceps
exercitū duceret. Si minimus missurū se quas posset copias: neq; bis in reb⁹ ex
cusatū se habere voluit: nisi tale sibi supueniret impedimētū quod tota r̄pīanitas
legitimū reputaret. Quis bunc satis cōmendare p̄ncipē posset. Nemo ē inter
christianos cui minus timendi sunt turci ⁊ infideles ceteri q̄ duci burgundie.
Nemo tamē est qui p̄o repulsandis atq; cōprimendis hostib⁹ fidei solitior es
reperiat. Unde ista mens homini. Nō cupido rapiendi būc trahit: cui sunt opes
infinite: nō spes vlla voluptatū quibus frui victores putant: qui est iam euo p̄o
fectior. Et si delitias amet nusq; maiores q̄ domi reperiat. Non augēdi dominī
ratio qui se nouit in grecia aut in asia nequaq; regnare posse. Sed est hic religio
sus p̄nceps amat ecclesiā matrē suā. Cupit fidei nr̄e cōsultū esse: dolet cuz audit
r̄pīanū nomē blaspbemari. Miseret in felicib⁹ aiabus que dietinus in captiuita
te a barbaris rapiunt. Pudet eum ignomie quā turci nobis inferunt. Est enim
nobilis animus: nō pōt mens alto sanguine nata: nō alta meditari. Nibil turpe
ferre pōt generosus spūs. Videt se dono dei amplissimis ⁊ populosissimis regio
nibus p̄fectū: multisq; beneficijs cumulatū. Nō vult ingrat⁹ videri. Recogno
scit munera i se diuina esse q̄plurima vult p̄ sua facultate vices reddere. Memi
nit iobānis patris sui: quē turci pugnātes p̄o fide catbolica captiuarūt. Cupit
vlasci paternū vulnus: imitariq; maior̄ suor̄ vestigia: quos p̄o fide orthodoxa
constat fuisse ardentissimos. Huius igit opa factū est q̄ in cōuentu ratispanensi
nōnulli articuli cōaperent quor̄ ego copia rectorib⁹ nostre vrbis feci. Nec me
dubiū tenet quin tu illor̄ notitiā babeas. Nam ⁊ illustri dn̄o venetor̄ apud qd
nunc moza trabis articuli p suos legatos huiuscemodi missi sunt quor̄ si fiet exe
cutio nibil erit nostre religioni timendum. Cesar eiusce rei cupidus nouuz apud
franckfurdiam concilīū indixit. Id futurū est tercio kls octobris. Cesar aut eo se
curiamq; suam transferet aut p̄sidentes plena potestate suffaltos mittet: neq;
negliget quātū in se erit q̄uentus. Hūc quoniā de me multa dicis: referabo tibi q̄
mihi incūbunt. Optaui domū reuerti visere amicos: cōsolari ac pascere quoeūq;
tandem pastu valerē meas oues supplicaui cesari. benignā mihi vt licentiā prebe
ret: qua patrios lares peterē: nō obtinui. Ait etsi sua serenitas necessaria sibi esse
seruitia mea dum instat apud franckfurdiā dicta dies. Eā ob rē fero moleste meū
exiliū. vereorq; qd nuper sum expertus. Etenim cū ratispanā pergerē inuasit me
dolor pedū quē podogram medici dicunt: que res mihi intereundū acerbissima
fuit. Nō tn̄ neglexi cōmissum onus. Iter cuz magno labore peregi: adeo vt pede
ad sellā suspenso vnius diei viā fecerim cū inter asperrimas alpes nō esset qua
drigis locus. Id timeo ne mihi nūc accidat: si vt mente intelligo cesaris vl̄ mit
tar inter legatos: vel suā sequi serenitatē iubear. Sed quid agā quis ego sum qui
tantū imperiū effugere possim. Video insup res maximas esse ad quas teneor et
vniuersē r̄pīanitati vtiles. Quid in laborē p̄o facultate mea statui manere ⁊ ad
meum exilium paucos menses addere: donec franckfurdiū consiliū finiat. Im
partiar meas operas in cōmune bonū. Et si nequeo grādes manipulos in aream
ferre dn̄icā at saltē spicilas aliquot in borreū ecclesie referam. Neq; eni deus no
ster tā facta boiz q̄ mētes ispicit. Et laudatā i euāgelio mulierculā legim⁹ q̄ duo
era minuta i gazophilaciū obtulit. Illū aūt p̄o leonarde amātissime nec vel pat-

sa giū cōtra tburcos instituēdū italice pacē cōpares. vel me monacho qui illā con
clusit equiparādū putes. Nāq; si pulcerrime z vere dicis nullā eē psonā adeo te
nuē p cui? mā? neq;at si velit diuina maiestas res maximas pficere. Et addis ex
emplū nr̄i tpis. Nā pacis italice humilis z quodāmō despect? beremitarū sancti
augustini monacellus auctor bi. Nō est tn̄ equa rer̄ z psonar̄ ꝓportio. Par enim
italica etsi vt ais rome ad maturitatē pduci nō potuit: adeo tn̄ in alto illo sūmi p
sulis igne ꝓistoriali decocta fuit vt paruo postmodū sole potuerit matureſcere.
Erāt z partes q̄ ptēdebāt lōge defeſſe bello cōtrite atq; exhauſte: intelligebāt q;
nisi ꝓcordiā amplecterent vtrinq; fundit? eē peundū. Nec plurima erant capita
quor̄ sensus cōbinādi ad ꝓficiendā italice pacē viderent. At nego ciū boc gerēdi
cōtra tburcos belli: rude adhuc indigestū z pene intactū ē. Nec germanie aut gal
lie ꝓncipes quor̄ potissime mētes excitāde sūt satis intelligere possunt: quid sua
nō intersit: cōtra tburcos arma mouē q̄ sūt ab eis remotissimi. Quis insup galliā
aut germaniā armet nisi cerebra pene infinita ꝓrūpat. Adde q̄ oēs italice vires
ad maritimā classez sūt vniēde. Qualis deinde inē me z monachū italice pacis in
uentorē cōparatio cadit. Fateor qz nihil est repertori ac rectori orbis factu diffici
le vello illi z posse vnū ē. Nec inficias eo spirare vbi velit spiritū dei: q̄ z aliq̄n in
fima mūdi eligit vt fortia q̄q; cōfundat. Sz audi psonās q̄ dispares adnectis. Ego
illū monachū q̄ ptes italie diffidētes cōposuit: crimie mūdū: lōga vite sanctimo
nia cōprobatū detrina plenum. Nihil miror si de? infirm elegit p qđ pacaret ita
liā. At istic q̄uis turpitudinē pdo meā lōge a me absit. Habet in me de? milta q̄
puniat: nulla q̄ ꝓmiet. Quo igit̄ pacto me velud organo magnis i reb? vtar̄. De
reor vereor vt te vera nō cele: nedū me grādib? ingero negocijs: ipedimēto magi
q̄ ꝓmotioni repiar. Tu desine de me tibi milta ꝓmittere: ac me domi q̄ foris ma
lis cimbā fortasse nō inutilē regaz. Mauis magne si clauē tenuero z me sil' z nau
tas perdā. Franckfurdie si fuero naucleros inueniā optimos: atq; ipse remigis
officio fungēs peccator̄ meor̄ partē delebo: hec tibi de me volui dixisse. Nunc de
ordine dato pauca differā. Scripsisti vocādos esse multos ex italia ad cōciliū ra
tisp̄anēse putasti id futur̄ constan. simile ne dicā basilien. qđ in annos viginti ꝓ
tensuz est. At nr̄m exacto mense finē accepit. Indictū eē aliud huc rursus vocanē
ex italia rer̄ aragonū: veneti: ianuēses: florentini. seneñ. lucani. Comes q̄z fran
ciscus: q̄uis nō est inuestitus de ducatu mediolanen. accersit z dux mutine: mar
chiones insup mantue: mōtisferrati z saluciarū. Videbim? quantus erit nostror̄
feruor italor̄. Regib? quoq; francie anglie bohemie būgarie polonie dacie suecie
norwegie scotie lre danē vt ad cuētū mittant. Principes alamanie adesse: comi
tates mittere legatos iubent. Si erit cōuentio grandis spez bene gerēde rei sum
mā. Si pauci conuenerint obtrigestam. Dices. Quid sentis: quid putes futurum:
Mallem tacere. Mallem opinionē meā esse falsissimā ac mendacis q̄ veri ꝓbe
te nomen. Dicā tamē q̄ me? presagit anim?. Non spero q̄ opto. nil boni menti
mee psuadere possum. Quare inquis. Quare inquā. Ego bene sperez xp̄ianitas
nullū habet caput cui parere oēs velint. Nec̄q; summo sacerdoti: nec̄q; impatori q̄
sua sunt danē. Nulla reuerentia: nulla obedientia est. Tāq; ficta noia: picta capi
ta sint: ita papā impatorēq; respicimus: Suū quecq; ciuitas regē habet. Tot sūt
principes quot domus. Quomodo tot capitibus quot regūt xp̄ianū orbē arma
sumere suadebis. Age dato cōcurrere in bellū cunctos reges. Cui ducatū dabis
Quis ordo in exercitu erit: que disciplina militaris: que obedientia: quis pascet
tantū populū: quis intelliget varias linguas: quis reget diuersos mores: quis an
glicos amicabit gallicis: quis ianuēses coniunget aragonensib?: quis theutones
bungaris bohemisq; cōciliabit. Si paucos contra tburcos ducis facile succūbis
Si multos confunderis. Undiq; sunt angustie. Perge vltra atq; inspice xp̄iani
tatis vultum. Nacata inquis italia est: facile aduersus exteros arma sumet domi
quieta. Nescio q̄ quieta. Inter regem aragonū z ianuenses adhuc belli reliquie

manent. Mec ianuenses vbi sunt q̄ cōtra thurcos pugnaturi credant quib⁹ tributa pendere dicunt. Veneti cū thurcis fedus pcussere. Et q̄uis aiūt se sumpturos arma p nr̄a fide: si ceteri xp̄iani bellū thurcis indicant. Quis hanc cōditionē implebit. Vocare nūc rogare atq; excitare venetos oportebit: q̄ cesos imitati ēēnt si pax eis cū thurco nō eēt. Quid cū italis facies qñ due nauales potentie z q̄dē maiores ēsunt. Rex aragonū q̄uis est potētissim⁹ z ad cōe bonū ardens: haud q̄q̄ solus bellū nauale contra thurcos agitabit. Sūmi pōtificis quāta sit classis nō ignoras. Deficit igit nobis altera belli ps. Mā cū terra mariq; thurcos verare ꝓpositū esset: deficientib⁹ italis nihil est qd de maritimo bello speremꝰ. Patebit asianis ellespontus. Et si terra bellū gerat: infinitas ex asia copias in greciā thurci traducēt. In hispania nosti q̄ multi sūt reges potētia regimine voluntate z opinione dispares. Mecq; illi in extremo iacētes occidēti ad septētrionē trahēdi sunt Estq; qd agūt cū granatēsib⁹ domi. Rex frācie z si toto regno pepulit hostē: marinas tn̄ bonas in q̄etas hz: nec militē extra regnū audebit mittere. dū classes exanglia repetinas timet. Anglici nil aliud aio gerūt q̄ vt repulsaz ex francia vindicēt Scoti vani sueti nouegū in vltimis orbis oūs siti: nihil ē qd extra domū queant Theutones int̄ se diuisi nulla in pte coberēt. Ciuitates cū principib⁹ dissident. Et ipsi inter se principes nullo cōcordie vinculo tenent. Suitenses cū ducib⁹ austrie vetus odiū tenent. Comes palatin⁹ archiepo mogūtino infestus est. Ducatus luczelburgensis inter regē bohemie z ducē burgundie litigiosus pendet q̄uis sunt ad kls vsq; nouēbris in eā rem inducie. Duces saxonie de sexaginta castellis cum bohemis litē habēt. Wratislauienses recūsiti p bohemie regē. homagiū facere recusarūt: nisi ad se rex p̄sciscat. Pruteni qui religioni sancte marie theutonicorum subiecti fuerūt: excusso priori iugo ad regē polonie defecerunt. Hsq; nūc regionez ingressus cū coniuge sacramenta fidelitatis accipit. Lignicenses quos ladislaus rex gubernatori bohemie dederat subire iugū recusant. Mec pudwicenses parere dño de rosis voluntarij sunt q̄uis dono regis ad eū ptineant. In austria nihil q̄ dū est. Baronē eyczinger dominātez spernūt. Ciuitates amāt seditiones frequentes agunt. wancho bohemus cū duob⁹ milibus latronū regionē longe lateq; vexat: In wienna crebra fiunt incendia: nec auctores in famā veniunt. In bungaria prelati z barones infensi sunt iobāni vainode: qui quondam gubernator fuit: nūc capitanij nomen tenet regniq; maximā partē occupat. Giskra bohem⁹ inuestitus a rege de territorio sepusion in bungaria ad possessionē venire p iobannem impeditur. Dispotus rastie q̄uis thurcis vnitus puter: auxilia tamen regis bungarie petit z thurcos asserit bello paratos. Nihil tn̄ ad hec bungari mouent: sed habituri potius inducias siue pcordiā cū hoste q̄ moturi bellū credunt. Ede nūc in tanta rerū varietate quid sperandū aut timendū sit. Intuere deinde mores hominū ac nostror⁹ principū facta cōsidera quantus auaritie sinus patet. quāta inertia quāta voracitas. Nemo litteris aut bonarū artiū studijs intentus est. Et tu cū hisce moribus veleri posse thurcor⁹ exercitus putas: vtinam tu verax inueniaris ego fallar. Vtcūq; res sese habēt: manebo ad dictā diez franckfurdien. z si nō, pdero reipublice xp̄iane. macerabo tamē ineipsum z in vindictā meor⁹ delictorum affligā corpus z mentē. Si quid in cōmuni redundabit boni tanto id libentius videbo. q̄to magis preter spem eueniet. Tu vale z me vt soles ama: z si amasti parū amorē auge. quoniā ego te pro tua virtute vehemēter amo. Ex noua ciuitate die. v. Julij. Anno. M. cccc. xliij.

Excusatio regis bacie quare ad dietam non venit.

Epistola. cxxviij.

Euerendissimo principi domino. F. diuina fauēte clemētia romanor⁹ imperatori semp augusto duci austrie tc. Cristernus dei gra regnor⁹ dacie norwegie sclauor⁹ gotor⁹ rex: comes i aldenborch z delmanhorst. Salutē z triumphantis victorie continuū incrementū, Perlectis nouissimis imperialib⁹

litteris nobis directis. merore cordis ⁊ mentis anxietate indicibili vrgebamur. Cum videamus tandē virus pestiferū in xp̄iānā fidem dudū congestū: viperam illā balymamech thurcoꝝ tyrannū feraliter euomisse: ⁊ qđ in sue impietatis cōtentaculis fabricauit incentiuū sue iaꝫ crudelitatis vterit. Hunc non ambigim⁹ imaginē bestie illius gestare. quā iohannes euangelicus vates ascendentē de mari p̄euidit. terciā partem stellarū ad ima trahentē: immo asiam ⁊ affricam ⁊ iam suis execrabilibus spurcitijs europe terminos vsq; edantē videre videmur. serenissime imperator ⁊ frater charissime qđ cū singulari mestitia referimus statuū oium ⁊ seruū omniū religionē fidē ⁊ vrbanos mores in populo xp̄iano adeo a iusticie tramite declinasse ꝙ diuinā nō cessent irritare: ⁊ puocare vindictā. In illos preci pue qui alioꝝ vita ⁊ exemplo deberent merito esse ductores: vnde vltione condigna hoc nostro tpe quo peccata magis ⁊ vicia subrepunt: flagellis ⁊ plagis grauioꝝ excribrant. Hullos cīs xp̄ianoꝝ fines p vniuersi orbis machinā a pestē cladib⁹ vel incursib⁹ hostiū ereptos videre aut cognoscere valeam⁹: omne ēꝫ solus vbi xp̄i nomē colit crebus agitari ⁊ oppugnare cōtrarijs. Hecꝫ ꝓterea vllam diuine miserationis ⁊ pietatis recuperande: maiorē adesse fiduciā ꝙ ꝙ incipientes a capitib⁹ diuinis institutis ⁊ bonis moꝝ⁹ p̄m cuāgdicā legem rēsumptis: prioꝝ culpā ⁊ noxas emēdemus in melius: quatenꝰ placata diuinitas suoꝝ calcoꝝ felicibus p̄opitia nō desit optatib⁹. Hec sunt inuictissime cesar arma fortissima: p̄pugnacula munitissima ⁊ secura p̄sidia quibus aptius ⁊ facilius: immo felicius ⁊ fructuosi⁹ hostium vires ⁊ frontē supbie demoliri cōueniat ꝗ̄ unilitaribus cuneis ꝗ̄ bellicis munimentis. Hoc quidē exemplariter phisicis traditionib⁹ comparat ꝙ medici satagentes noxiales coꝝporibus ebymos repellere p̄ p̄rius anthidotis ⁊ cathaplasmate congruentib⁹ p̄paratas ad exitum superfluitates deinde formato expellūt. Sic ergo impialis maiestas erga deū celi devota superioribus et inferioribus suggerat melioris vite feruoꝝē. Interioris em̄ consciencie penitentia cilicio sacco ⁊ cinere. non auro vel argento: non exquisitis monilibus nec in arcu fortium aut roboꝝe potentatus uim uite diuinā contra se concitatā placuere furoꝝē. tūc augustalis maiestas superno adiutorio comite: cum exercitibus xp̄ianis hostiū castra penetrabit secura: oēsq; barbaroꝝ cōstringet conatus ausus armis ⁊ potētia vindicabit. Erūtq; hostiū vires angelo dñi cohortante sicut stipula ante faciē venti ⁊ titubābūt pauoꝝe ⁊ timoꝝe sordescent. O salubrimū ⁊ iocūdissimū omen si fata p̄stassent. Qꝝ regnoꝝ nostroꝝ rebus cōpositis que varijs impresentiarū contrarioꝝ detinent anfractib⁹ cum proceribus nostris quos numero ⁊ solertia militari ornatissimos obtinemus: cū vestre serenitatis cōtuberuio p̄o fide catholica: p̄o gloria immortali: p̄o illius noie qui nos suo sacro cruore redemit: p̄ fideliū ibidē a thurcis oppressoꝝ tutela: in cesarea comitiua adesse possemus. Testamur deū nihil nobis gratius nihilq; optabilius ꝗ̄ ꝙ in tam sancto opere adesse liceret. Condolentes er ipsis cordis visceribus impiali constātinopolitaneñ. vbi: ⁊ venerāde patriarchali eccie quā constātinū magnū primuꝫ post philippuꝫ orthodoxoꝝ cesarem p̄decessorē vestrū fortissimis meniis ebfirmatā suo nomine que prius bisancium dicta est ⁊ p̄sentia legit̄ decorasse. Ubi sum⁹ ecclīastice ⁊ impialis maiestat̄ viguit sanctio. Ubi fuerat legū sacrarū fides viguit norma ⁊ religionis specimen institutis ⁊ obseruantijs religiosissimis p̄ornata. Licet ⁊ ibi quandoq; satban non abfuit. qui arrium sabellū manicheos nestorium macedonium dipstorum. Euticem ⁊ ceteros suscitauit hereseon: qui in agro domini in tritico fidei zizania seminauit. Verumq; impedimentuꝫ huic nostro sincero p̄oposito p̄stitit ꝙ vestras imperiales litteras dumtaxat decez diebus festum sancti gregorij p̄cedēn. p̄sentate recepimus baiulo. Cum vero regnum nostrū pacie vbi residemus ad p̄sens insulis intersecet diuersis vadis ponti a se distantibus inuicē ⁊ primo tempore parliamentum regni nostri predicti: cuius consultatione in rebus grauioꝝibus affectare solemus absq; plurī tem-

portis interuallis cōgregare minime poteramus. Tum etiā quia sum⁹ in ꝓcinctu ad regnū nr̄m nauigandi norwegie cū expeditione cōtra hostium nr̄oꝝ incursus quos frequentius sustinem⁹. Quo ꝓterea cesareis vestris desideriis ꝛ hortatib⁹ pronūc satisfacere minime potuim⁹. Si vō in p̄fata dicta ꝓ sancto isto ꝛ pio ope celebranda aliqua salubria ꝛ vtilia cōcludent de quibus nos certiorari duxeritis quātū nobis possibile fuerit. salutis regnoꝝ nostroꝝ negocijs aio gratissimo facie mus. Ceterū in cā ordinis ꝓtenoꝝ beate marie ierosolymitan. lr̄is vr̄e serenitatis plen⁹ intellexim⁹. Cū vō talis inter ordinē militiā ꝛ patriā sit exorta discordia vt peiora magisqꝫ indies nocitura verisimiliter formidem⁹. Quo ꝓterea indies tractatus cōcordie magis difficultari verisimiliter timeam⁹. in quo ordini ꝛ patrie ex intimis cōdolem⁹: si tū fuerim⁹ requisiti obtentu vr̄arū impialiū lr̄arū omnē ad ordinis ꝓfectū ꝛ patrie cōcordiāqꝫ ꝛ pacē efficacē operā libenti aio impendem⁹. Valete serenissime princeps ꝛ frater charissime in illo q̄ habitat in celis ꝛ imperat: cūcta sua ordinatione gubernās felicit ꝛ longeue tui nos offerim⁹ gratissimo aio ꝑparatos. affectātes a celsitudine fraternaqꝫ charitate vr̄a hāc p̄tez excusatione nr̄a ꝛ cōrā illustrib⁹ ꝓncipib⁹ ꝛ serenissimoꝝ regū oratoribus ꝛ legatoꝝ aplice sedis. qui dicte cōstitute p̄ntes extiterit legi ꝛ recitari. Datū in noua ciuitate nr̄a rostildē. die dñica palmarū. Anno a natiuitate dñi. M. cccc liij. nr̄o regali sub secreto.

Epistola. cxxix.

A rege aragonū ad sacrū collegiū cardinaliū spōte contra thurcos ire.

Euerēdissimi in xp̄o patres ꝛ dñi amici nobis singulares post memoriam nr̄am. Nihil ꝓfecto cecidisse recordamur qd̄ nos adeo cōmouerit aut tantā indignationē aio iniecerit: quātā cōstantinopolitane vrbis casus ꝛ grecoꝝ miserāda atqꝫ inaudita calamitas: neqꝫ vō ob id solū indignamur q̄ grecia q̄ magna ꝑs est xp̄iane gētis amissa libertate oppressaꝫ ac in manū ꝛ seruitutē infideliū: p xp̄ianoꝝ negligentiā redactā ꝛ xp̄iano corpe distractā atqꝫ dissipataꝫ videm⁹. (Quāqꝫ est id grauissimū qd̄ ꝛ oim mētes atqꝫ aios magnope cōmouere atqꝫ excitare in vltionē debet) sed etiā q̄ turpissimā ꝛ indignissimā notā noi xp̄iano ob eā rē inflictā cognoscim⁹: ꝛ que vix vnqꝫ vllis cōsiliis piculis aut laboribus aboleri posse videat. Quid em̄ tāindecēs tamturpe tampudendū xp̄ianis. q̄ pati xp̄ianos a barbaris opprimi ꝛ acerbissimo seruitutis iugo subijci fidēqꝫ nostrā labifactari atqꝫ fundit⁹ euerti. Pro qua tuenda atqꝫ cōseruanda dubitare dz nemo q̄ xp̄ianus re sit mortē impigre appetere. Sed hec cōis culpa sit. Quz em̄ alij alios intuemur aū cōstātinopolis calamitatē si quis in eius defensionē arma capiat ꝛ obsistere iniurie conet: illa ciuitas interiz capta est. ꝛ illa ois grecia cōcidit Capite em̄ cōfracto ꝛ cetera mēbra cassata sūt. Cū aūt quottidie intelligamus ex multoꝝ sermonib⁹ ac lr̄is ipsiuz thurcoꝝ ꝓncipē in eā insolentiā ac furorē ꝓuectū eē. ob res secūdas q̄ solent aios extollere atqꝫ inflāmare: eūqꝫ nō cōtentū grecie captiuitati cetera xp̄ianis atqꝫ e grecie claustris in italiā velle erūpere. Imperiū orbis terraꝝ sibi ꝓmittente ꝛ xp̄ianā fidē euertere molientē. Instituim⁹ aio illius furori ꝓ viribus nr̄is obsistere: conatusqꝫ eius nepharios quātū in nobis fuerit repūmere atqꝫ infringere. Sperātes xp̄o deo nr̄o autoꝝ atqꝫ fautoꝝ ꝓ cui⁹ fide defendēda hāc expeditionē glorioſam suscepturi sum⁹: vt ꝛ alij ꝓncipes ꝛ populi xp̄iani vna nobiscū ad salutē sacrosancte romane ecclesie exēplo nr̄o excitentur ac fore. illū atrocissimū fidei hostē nō solū vlciscamur ꝛ intra grecie terminos cohibeam⁹: sed etiā recupata oi grecia ipm̄ e tota europa depellam⁹. ac ne in asia quidē sua quietū eē sineam⁹. Que cū ita sint. ℟. p. vras oratas esse volum⁹ ꝓmū vt vosipsi qui fidei xp̄iane duces estis in eā tuendā ꝛ cōseruandā oēs vires ꝛ studia vra ꝓferatis. nec eā ruere patiamini: cuius ꝓtectores acerrimi merito esse debeatis: vt alijs exēplo sitis q̄ ad vos oculos referūt q̄cq̄ agiū intuent cū ad vos ꝓmū q̄ estis religionis capita acceptā iniuriā ꝛ cladē hāc ptinere existimēt. Deinde vt cūctos ꝑlos ꝓncipes ac reges xp̄ianos ꝑ legatos ac lr̄as q̄ad fieri possit

erhortemini atq; excitet: vt & ipsi exemplo vos nos q; hoc & necessariū & mirie glo-
riosiꝰ bellū suscipiāt: & p eo gerendo qs possint copias classes arma & comeatus
parēt. Si p fide nra tuenda in q̄ est salus nra repolita nō repugnam⁹: p q̄ diuina
re sustinebim⁹. Si feram⁹ iniurias xpo deo nro factas: cuius ille imagines deleuit
scōr ac martyrū statuis euersis: reliquijs luto polutis: sacris virginib⁹ incesta-
tis: filiab⁹ & coplecu parētū ad stupra rapt⁹ parētib⁹ ipis crudelissime necatis. Si
has inquā feram⁹: cuius tandē iniurias vlciscamur. Si religionē nram p negligē
tiā ruere patimur: vt omittam⁹ ignominias vincula cedes que xpianis impēdet
Quidnā spare ampli⁹ de aiarū salute possum⁹. Multis sane ac sūmis pricipib⁹
vt cōstantinū iustinianū omittam⁹: tum vomus nra que barbaroꝝ semp oppu-
gnatrix fuit. tuq; aliarū nationū ac gentiū maxime honore ac gloriosum fuisse scim⁹: xpianū nomē auxisse ac dilatasse. Quāto igit nobis omnib⁹ honestiꝰ & gloriosius fiet illud ab ruina & mālesto interitu vindicasse. Qz si nulli nobis adiutores fuerint ad tantā iniuriā vindicandā malūq; vulsandū quod existimare nō possum⁹. Nos tū p positū nrm exequi cōtendem⁹ sperantes in xpo deo nro rē pspere successurā. In qua etsi mori cōtigerit leto & cōstanti animo moriemur. Datū i castro nostro neapolis prima aprilis. Anno. liiij.

Dialogus cōtra bohemos & thaboritas de sacra cōione sub vna specie.

Epistola. cxxx.

Reuerendissimo in xpo & colēdissimo patri dño iohāni de caruial sacrosanc
te romane ecclesie sancti angeli diacono cardinali. Eneas epūs senensis
S.p.d. Quis apud bohemos aplice sedis legationē abieris & oēs illius
gentis mores opiniones q; noscas: tū q; peruersi quidaꝝ homines nouos indies
errores cudūt. Et ego nuper iussu cesaris in bohemia fui cognouiq; bonos & ma-
los & multa cū eis cōtuli: & audiui multa que sēdē apostolicā intelligere nō est in-
utile. Decreui que hac in via mihi cōtigerūt tue dignationi prescribere. Qz si ma-
gnā papirū impleuero. nō tamen erit arguēda narratio: q; res plurimas nō pōt
breuis epla comprehendere: & cauendū est ne fiā obscurus. dum breuis esse labo
ro. Pretermittā nihilomin⁹ locos illustriores. Adhibeat mihi benignas aures
tua modestia bonitq; cōsulat si liberius scripsero q̄ tue dignitati par sit. Mā vet⁹
notitia & vsura que inter nos olim fuit audacē me facit. Sed incipiā iam narrare
quia nulla est mihi de tua benignitate dubitatio: q; solet oia i parte recipe meliorē.
Cū ergo p hos dies de noua vomo versus pragā iter agerē: essentq; mihi college
nobiles. Albertus de eberstorf baro. procopi⁹ de rabenstain & henricus truchses
equestris ordinis milites. Et vsu visum nobis est (qz raptores & insidias timeba
mus) ad thaboritas poti⁹ q̄ in aptis villis pnoctare ac lupoꝝ magistꝝ lepoꝝ
sequi fidem. Premisum⁹ igit q; thaboritas accederēt atq; ab his ius hospitalitatis
expeteret. Acceperūt hec letis ais thaborite: vederūtq; fidē atq; obuiā venerunt
Res spectaculo digna fuit: rusticanū & incōpositū vulg⁹. q̄uis vrbani videri ve-
lint. Frigus erat pluuiale tēpus. Mā bohemia sepe miscet estati hyemē. Ex illis
aliqui nudi erāt solis tecti camisijs. Alij pelliceas tunicas induerāt. Alij sella ca-
rebāt: alij freno: alij calcarib⁹. Alteri crus occreatū fuit: alteri nudū. Huic oculus
defuit: alij man⁹. Et vt virgilianis vtamur verbis. Feduꝝ videre fuit populataq;
tpa raptis auribꝰ & trūcas inhonesto vulnere nares: Incedēdi null⁹ ordo. loq̄ndi
nulla modestia: barbaro & rusticano ritu nos excepere. Obtulere tū xenia pisces
vinū cerusiā. Sic rapidū igressi locū vidim⁹. Quē nisi hereticoꝝ arcē aut asilū vo
cē nescio q̄ appellē noie. Mā q̄cūq; tegūt inē xpianos ipietatē ac blasphemiarū
mōstra huc confugiūt. tutam ētq; b̄nt: vbi tot sūt hereses q̄t capita: & libertas c q̄
velis credere. In exteriori ciuitatē porta duo fuerūt scuta. In altero pictura erat
angeli: cui ēē tenētis q̄ cōione sub specie vini suaderet populo. In alta zisca pic⁹
fuit bō sener & vtroq; lumine cassus. Hic olim duo thaboritaꝝ fuerat & alterū oculū
in pugnia ēdiderat: alterū hostili sagitta p̄fix⁹ amisit. Ab hoc sepe victos fideles

aiūt. Sepe xp̄ianoꝝ cedes factas. Cōp'iures ciuitates etruscas diruta monasteris sacras edes incensas ꝓstitutas v̄gines sacerdotes occisos. Quē tbaborite nō solū monoculū ꝫ cecū ḥ̄ secuti fūt ducē: neq; absurde. Mā tali ꝓlo q̄ nihil diuinitaꝫ intelligit: nihil religionis tenet. nihil eq̄ rectiq; videt: q̄s ducatū ꝑbere debuit nisi cecꝰ. Impletū ē illō saluatoris in eis. Si cecꝰ ceco ducatū ꝑbeat ābo in foueā cadūt. Hic dū morti ꝓximꝰ eēt: ꝓsultare rēq; tbaborite quē post se ꝓncipē designaret Postq; inq̄t animꝰ a me fugerit. excoriate corꝑ meū ꝫ carnes date volucrib⁹. Ex corio vo timpanū facite atq; boci ꝓlio ducē habere. Mā quis locoꝝ theutones sonū eiꝰ audierit: mortem terga dabūt ziscbā i tympano formidātes. Hic postq; obiit tbaboritarū alij ꝓcopiū sibi ducē legerūt. Alij intātū illiꝰ mēoriā dilexerūt vt neminē dignū existimarēt. q̄ tāto duci succederet aspnatiq; ꝓncipē orphanos sese vocabāt qi pie carētes atq; orbatos. vt q̄ cecitatē nō viua tñ. ꝫ mortuā ḥz colēdā cēsebāt: ꝫ ad inferos vsq; sequēdā. Hūc aūt veluti numē tbaborēses bñt. Et q̄uis picturas oēs abhominent: buiꝰ tñ picturā religiose colūt: ꝫ honorē quē xp̄o negāt cōtēdūt zische. Mox secta pestifera ꝫ abhorribilis est ac sūmo digna supplitio. Romanā ecclīaz nolūt hīe ꝓmarū. Aut ꝓprij clerū hīe q̄ch̄. Imagines xp̄i scōꝝq; delent. Ignē purgatoriū inficiant. Nihil scōꝝ ꝑces iā cū xp̄o regnātiū ꝓdesse mortalibꝰ assyerāt. Festū die ꝑter dñicaz ꝫ paschalē nō agūt: ieiunia spernūt: horas canonicas abiecūt. Eucharistiā sub specie panis ꝫ vini ꝫ parvulis ꝫ dementibꝰ prebent. Cōficiētes nihil ꝑter oīonē dñicā ꝫ ẏba ꝓsecrationis dicūt: neq; vestimēta mutāt neq; oriat⁹ assumūt aliqs. Quidā vo eoꝝ despiūt: vt nō vez xp̄i corꝑ in sacro altaris: ꝫ repntatione quādā eē ꝓtendāt: errātis berengarij nō conuersi sequaces. Ex sacris eccle: baptismū: eucharistiā: matrimoniū: ordinēq; recipiūt. De penitētia parū sentiunt. De cōfirmatione ꝫ extrema vnctione nihil. Monachoꝝ religionib⁹ infestissimi sunt: inuectionesq; dyabolicas asserūt esse. Baptisma simplicis vnde volūt. Nullā aquā benedicūt. Cimiteria nō bñt cōsecrata. Cadauera mortuoꝝ in cāpis ꝫ vt dignia sunt cū bestijs sepeliunt: vanūq; censent orare ꝓ mortuis. Ecclesiarū ꝓsecratiōes deridēt: ꝫ in oīb⁹ locis passim cōficiunt sacrm. Nulla maior bis cura est q̄ sermōis audiēdi. Si quis negligēs est vomiq; torpet aut negocio ludoue vacat duz sermo ē. virgis cedit ꝫ intrare vt verbū dei audiat cōpellit. Est illis vomꝰ quedē lignea similis bozeo ruris: hāc tēplū appellāt. Hic populo ꝓdicāt. hic legē ꝓ oēs dies exponūt. hic altare vnicū bñt: neq; cōsecratuꝫ neq; cōsecrādū ex quo sacrm plebib⁹ exhibent. Sacerdotes neq; coronas ferunt neq; barbas tondēt. His tbaborite: frumēto: ceruisia: lardo: leguminibus lignis ꝫ omni suppellectili necessaria publice domū cōplent ꝫ addūt in singula capita singulis mensib⁹ sexagenā. Ex quo pisces carnes recētes etsi velint vinū emāt: in altari nihil offerūt. Decimas oēs damnant primitiarū: neq; nomē neq; rem tenēt Mō tamē concordes sunt in vna fide. Sed aliter isti: aliter isti sentiūt: velle suum cuiq; est. Hec voto vsuiē vno. Hos tamē sacrilegos ꝫ sceleratissimos hoies. Sigismūdus cesar ciuitate ꝓpulit ꝫ quos exterminare decebat. aut in vltimas terras ad fodiēdos secūdoſq; lapides humani generis oi cōmercio ꝑuatos relegare liberos fecit minimo ebuto cōtentus. Que res nō sibi tñ ꝫ regno ḥz maximo decori fuit. qz sicut modicū fermēti totā massam corrūpit. sic fex illa hoim totum nomē gentis bobemie fedat. Sz acape nūc vrbis situm: qz fuisti loco ꝓmus. Intueri menia potuisti que duplicata cingūt vndiq; ciuitatē: munita turribus ꝫ ꝓpugnaculis. Collis est in occidentē ertēsus: nulla ex parte viamis altior cāpis ꝫ ꝓruptis hinc atq; inde rupib⁹ tutus: hūc vno ex latere fluuius aluit: quē accole luzmize vocitant. Ex altero riuus est tenuis aque sed ꝑfundus ꝫ aditu difficilis. is quasi vellet añ opidū ingredi maiorē fluuiū: in angustias viginti passuū collēre strinxit: ꝫ penetrasset vt arbitror mōtē nisi saxis durioꝝb⁹ impeditus iter flectere coactus fuisset. Vertit ergo ad dexterā riuus ambiēs opidi magnā partē. tandē fluuio q̄ reliquā portionē circūdedit finito collo uniscit. Sic ciuitas ex omni

parte rupibus ⁊ aquis munita: vno tm̃ loco ꝑ planum habet accessum: sed artum ⁊ ingenti fossa ⁊ latiori muro defensus. Tres hic portæ sunt priusq̃ vrbē ingredieris. In priori do propugnaculū est: cuius muri viginti pedes latitudinis hñt: altitudinis duplū. Machinas belli plurimas victis hostib⁹ excisisq; ciuitatib⁹ obtinuerūt. Quas in foro ad terrorē vicine plebis ostentāt. domor̄ parietes aut lignei sunt aut lutei: aut nullo platearū ordine distincte: sed ad casum posite. Nam sicut olim tentoria passim locarūt: sic postea domos erexerūt. Multa illis ⁊ ꝓcio sa suppellex est: ⁊ diuitie inter eos plurime sūt. Multarū em̃ gentiū spolia in vnū locū cōgessere: voluerunt hi quondā ecclesie primitiue in omnibus viuere ⁊ in cō muni tenebāt omnia. Fratres seinuicē appellabant: ⁊ qđ vni defuit alter subinini strauit. Hūc sibi quisq; viuit ⁊ alius quidē esurit: alius aūt ebrius est. Breuis seuor charitatis. breuis imitatio fuit: sed priores xp̄i discipuli: ⁊ qui nascentis ecclesie fundamēta iecerunt: que ꝓpria prius habebāt fratrib⁹ cōmunicabāt nihil alie ni recipiebāt nisi sponte ⁊ amore xp̄i donatū. Thabore do hereditates alienas expilabāt ⁊ que violenta manu rapuerūt: hec tm̃ in cōmune dederūt. Nec sic perseverare potuerūt. Reuersi ad ingeniū auaricie iam oēs student. Et qr rapere vt olim nequeūt. Nam languidiores facti vicinos timent: lucris inhiant mercature sordido sq; sequūt questus. Sūt in ciuitate ad quatuor milia viror̄ q̃ possent edu cere gladiū: ſz artifices facti lana ac tela ex magna parte victū querentes inutiles bello creduntr: ꝓdia nulla bis erāt: ſ nobiliū ⁊ monasteriorū villas inuaserunt: qs sibi postea sigismūdus. nescio an diuine legis ⁊ humane puersor̄ idcirco dici pos set: ppetuo iure possidēdas ascripsit. Intelleristi q̃ sit hec ciuitas: qui mores hui⁹ populi: q̃ sit⁹ opidi: qualis hereticor̄ senat⁹: qualis nequitie synagoga: quale do miciliū satbane: qđ tēplū belial: qđ regnū luciferi. Hic ergo cū ꝓnoctassem ⁊ ab hospite meo cūcta q̃ ia scripsi vera esse didicissem: horrabar hominē tantis vt er roribus renūciaret. Nō erat hic oino durus neq; monitiones aspernabat ⁊ ba bebat in penitiori thalamo beate virginis ⁊ xp̄i saluatoris imagines: quas occul te colebat. Credo nisi timeret amissionē bonor̄. (Nā diues est) publice ab illa in sania resiliret. Sed malunt aiam pleriq; q̃ opes perdere: ⁊ multi ꝓpter pecunias periere. Idcirco saluatoris voce facili⁹ dicit: camelū p foramē acus trāsire. q̃ di uites adipisci regna celor̄. Increastinū cū venissem ad nos tam sordide ciuitatis magistrat⁹ ⁊ gras egerēt: qr visitassemus eos: ⁊ vrbani magis hono q̃ mente vide rent. Dico ego ad cellegas meos: peccauim⁹ frēs genti peccatrici ⁊ inimice dei cō municauim⁹. Nō putaui tantos hic esse quātos errores inuenio. Credebā solius rite cōionis hūc populū a nobis esse, secretū: sed nūc exptū habeo. hereticū e ē po pulū hūc infidelē vro rebellē: nihil pensi nihil religionis habentē. Quapropter si volum⁹ ꝓsc̄e satisfacere. necessariū est his aliq̃ dicere ne sua nobis facta placere putēt ⁊ apd vicinos glorieē. Romani reg⁹ sibi legatos cōicasse. Asseuerabāt mihi ꝓcopi⁹ ⁊ vtile ꝓsiliū dicebat. Sz australib⁹ terrore plenis ⁊ leporino corde pdiū psuadere smia mea nō potuit: cuius verba sic efferre ꝓposuissem vt nulla irritatio ꝓlī timēda eēt. Recessim⁹ q̃ ⁊ Iz dies dñic⁹ eēt: diuina tm̃ officia neglexim⁹ ne cōi carem⁹ hereticis. Erat anim⁹ nubi prage videre vrbē fama celebrē regniq; caput Sz pestis illic vigēs crassabat: nec min⁹ q̃ ducēta capita p singulos dies auferre dicebāt. Ob quā rē terrefacti, pceres q̃ fuerāt: cōgregatione soluūt ⁊ ad villā benedicti sese trāsferūt: ubi q; ⁊ viginti milib⁹ passuū a prage distantē. Interea ⁊ barbara impatrix q̃ fuit sigismūdi piūr. Friderici comitis alie soror diem obiit. Cui⁹ corp⁹ prage delatū in castro sepultū est. Cordata mulier fuit: sed future vite vt aiūt parū credula. Hūc si pie virit mercedē hz. Sūt qui defūctā bene ⁊ vt xp̄ia nā decuit sup̄mū spiritū emisisse dicūt. Cū venissem⁹ ad villā benedicti regni quē tū illic reperim⁹. Barones aūt erāt geor⁹ de cōstat ⁊ bodiebrat. Henricus de ro senberg. Alscbo ⁊ zdenko: ⁊ petrus de sternberg zdenko hab. Johannes de zim bu. Johānes de chiabelis: zdenko kostka. Johānes de maslowicz. Johānes de

radoch: ⁊ barones alij q̄plures ciuitatū oratores aderant. Ex praga ex cutbnis ex pilzna ex luna ex colonia ex glatobia ex gretz ex lytobirzitz ex slana ex satz ex budbeis ex thabor ⁊ erāt heretici ⁊ catholici simul mixti. Vidisses illud ysaie cōpletū illic vitulus ⁊ vrsus pascent. simul requiescent catuli eor. Proceres regni ex magna parte sequunt romanā ecclesiā. Ciuitates vt plurimū aut thaboritas aut rochezanā sequūt. Venerūt ad nos plurimi ex ambab⁹ partibus: ⁊ alteri alteros accusabant. Quia vo cōuentus ille nr̄i causa tenebat vt audiret que cesar ad petitionē regni respōderet. Fuim⁹ tribus diebꝫ in tractatu cum eis. Quartaq; demū die ⁊ illi nostrā intentionē ad vltimū intellexerūt. ⁊ nos illoꝝ ꝓpositū cognouim⁹. dimissumq; cōsiliū est. Prius tn̄ allate fuerāt marchionū brandēburgensiū lr̄e: q̄ conuentū inter regni ꝓceres ⁊ legatū apostolicū sancti petri cardinalē petebant ad res eccl̄ie cōponendas. placuit id nobis ⁊ apud ambas partes verba fecimus: quibus cōuentionē suadebam⁹. Accepta adyton est. dies ad festum diui martini. Locus cōuentionis in litomericia dictus. Mediatores inter cardinalē ⁊ regnū marchiones recepti. Farit deus vt finis discordiarū fiet. vt refloreat i bohemia fides. ⁊ erroꝝ plena religio veritatis ignara: tā tandem ad vere religionis cādidā lucē de ꝓfundo tenebroꝝ se superstitionis emergat. Ad quā rē vt nos quoq; ꝓ viribus nr̄is iuuamē adūcerem⁹: rogauit procopiū inter me atq; georgiū fidelis vt interpres esset. Nā magnū illū ⁊ potentē virū: quē regni pars maxia sequit̄. Si cōcordie cupidū inuenissem: adduci ceteros facile posse credebā. Fuimus diu simul. Que locuti fuim⁹ adinuicē nunc referā. Utq; sim breuior neq; opus sit verbis inquā: ⁊ inquit sept⁹ vti ꝓponam verbis meis nomē meū. ⁊ verbis illius nomē suū. sicut ⁊ ciceronē ⁊ pleroscq; factitasse reperio q̄ collocutores in suis opusculis introducūt. Sic em̄ me iudice breuior ⁊ dilucidior oratio reddit̄. Sed audi iam dialogū. Eneas. Qr te alloqui volui vir magnifice neq; priuata res est neq; parua: sed regni hui⁹ quietē tuiq; magnū bonū cōcernit: qua si vis audire mox tibi exponā. Georgius. Cupio audire dicto queciq; libet. Eneas. Ut ego in charitate nō ficta loqui volo que nihil reticeat. ⁊ sūma vtit̄ libertate. Georgius. Hoc expeto loquere. Eneas: Regnū hoc olim florētissimū fuit ⁊ inter occidētalia regna ditissimū. Uiguerūt hic religiones ⁊ oim bonaꝝ artiū studia claruerūt. Nūc inops regio est cōcussa lacera. Cur hoc sane. q; nō pōt veritas nr̄a mentiri dum apud euangelistā dicit. Omne regnū in se diuisum desolabit̄ ⁊ dom⁹ sup domū cadet. Vos bohemi nō solū inuicē diuisi estis verūetiā ab ipsa xp̄ianitat̄ maiori pte secreti. Nec romanā auditis eccl̄iā q̄ius mater est ⁊ magistra fideliū: neq; mandata cōsiliaꝝ recipitis: q; si vnitatē eccl̄ie amplecteremini ⁊ in domo dn̄i ambularetis cū cōsensu. facile regnū vr̄m pristinā dignitatē splēdorēq; suū resumeret. Tu ergo qui regni populos quouis trahis. fac tibi nomē grāde: fac vt te sedes aplica diligat: redde sibi filios quos satban abduxit. Hauriat ex fonte riuus aquas suas ne pasus aresc̄at. Redibūt oēs ⁊ romanā eccl̄iam venerabunt̄: si volueris te romanus pōtifex te cesar in primis carum habebit. Cūq; ladislaus in regnū venerit: te tutorē te patrē appellabit: tibi maximas gratias aget qui sibi pacataꝝ ꝓuinciā restitueris: erroꝝ expurgatā: pace quietā ornatā moꝝ⁹: fide feruente. Consequerisq; nō tu solus gloriā. sed ⁊ posteri tui ⁊ nati ⁊ natoꝝ ⁊ qui nascent̄ ab illis ob eam rem semper habebunt̄ bonori. Eritq; memoria nominis tui sempiterna ⁊ firus tue familie status qui vera virtute creuerit. Transiturus ex hac vita ad meliorē migrabis: lucidas sedes accipies beatitudinēq; perbenne immortalitate vestitus. Omnibus enim qui patriā ornauerint auxerint iuuerint defenderint: certū est esse in celo diffinitū locum quo beati euo fruant̄ sempiterno. Qr si viaꝝ nosti quo rectus ad vnionē trames ducat edoctū me redde. Nam sedē aplicam certiorē reddā. Vos iam legato cōuentū promisistis ⁊ recte quidem. Nam boni cupidus est ⁊ industrius pater doctrinaq; plenus. Inueniat nisi fallor conuenientes ad vnionē modos. nescio tamē qua facultate preditus est. Qr si sarem desi-

ria vestra scribere pōtifici maxīmo: isq; prius q̄z dies conuentionis adesset. de sua mente legatū cōmoueret. Georgius. Ago tibi gr̄as pater quia nostri regni curā geris. Regnū vt ais quassatū copilatūq; est. Mouit deus quoz culpa est. Nos cupidi pacis sumus: neq; bellamus vt bellemus: sed vt pace habeamus. Coacti gerim⁹ arma: coacti versamur in prelijs. Misim⁹ olim legatos nr̄os ad basilien. cōciliū: nonnullaq; cū patribus qui tūc ibi p̄sidebant pacta pcussimus que si seruata fuissent z cū sede aplica z cū ceteris x̄pianis pace habaremus: z in regno nulla diuisio esset. Sed violantur federa nobis. Heretici z schismatici vocatamur. Si qui ex nr̄is apud vos moriunt: cū asinis sepulturā accipiūt. Clerici nostri q̄uis docti modestiq; sint: nusq; cōsecrari possunt. Herident q̄ de calice bibūt. Fuit apud nos cardinalis sancti angeli legatus: adiuerūt eū nostri sacerdotes: fui z ego cuz eo. Petiuim⁹ innouari firmariq; pactū fedus: si nobis auscultasset: nō secuta fuissent scandala que postea emerserūt ob audiuit p̄ces nr̄as de cōpactatis. sic loquebat quasi nihil vnq; accepisset de illis. Nos tū illa valida sam⁹ z autētica q̄ generale cōciliū nobis admisit pactusq; dissolueret ab eugenio quarto. Oz si nicola⁹ pōtifex maxim⁹ nr̄i memor: nosq; sibi obsequētes cupit iubet seruari cōuenta z vene rabimur eū. Hec breuis est z vnica pacis vnionisq; via: hac gradiēdū est hac iter ad cōcordiā patet. Eneas. Nos boim est vt parib⁹ paria referāt. Cur violari fedus cōquerimini qđ p̄iores rupistis. Neq; em̄ sufficit vobis sub duplice specie coicare: nisi z sub vna sola coicātes dānetis. Georgi⁹: vbi damnam⁹. Eneas Cū dicitis. Neminē saluari nisi cōmunicet sub duplici specie. Nos oēs dānatis hereticos perditosq; dicitis. Quod mirū si vicū hereticis in vos retorquem⁹. Tu cōuētiones cū cōcilio factas refers z autenticas dicis auctoritate cōciliū, pbatas audio libenter: Sed cōciliū de coione vtriusq; speciei loquens: opinionem vie contrariū est. qz neq; ad salutē necessariā eē dicat: neq; x̄pi p̄ceptū esse sub duplici specie coicari populū. Georgius. Si nō est sub duplici specie mādata coio sub vna quidē. Mā qui sub specie panis coicari plebē iussit: z sub specie vini instit z in vsuz deduxit. Eneas. Mānq; x̄ps aplis nō plebi sacrm̄ p̄buit. Sed nō refert temp⁹ ista discutere sine me dicere qđ institui. Georgius. Perge auscultо. Eneas. Si voluerit legatus innouare pactiones vr̄as qđ miri est. Vobis indulta est sub vtraq; specie coicatio. Iussi tū sacerdotes vr̄i sunt quotiēscūq; ministrāt populo sacrm̄ cōmonere atq; instruere oēs ne sub duplici tm̄ specie sed sub qualibet totū z integrū eē x̄pm̄ intelligāt. Nihil faciūt. Prohibiti sūt infantib⁹ atq; demētib⁹ eucharistiā porrigere: porrigūt tm̄. Neminē coicare sub duplici specie debēt cōpellūt Sepulturā negātes ni coicēt qui pr⁹ nō habuit bui⁹ coionis vsum: repelli ab his debet. Ipsi aūt inuitant, puocant vrgent. Debent vniuersalis ecclesie ritū tenere postponūt. Diuinis officijs vulgaris carmini cōmiscētes: pulchra obedientia: pulchra federis obseruatio que, pbibent facere faciūt: q̄ iubent oino postponūt Cū ergo abutamini p̄uilegio z trāsgrediamini leges patrū: p̄uaricantes mādata cōciliū: baud iure legatū accusatis cōpactata firmare nolētē: qz p̄uilegiū amissis male vtentes. Georgius. In cōuentionib⁹ nostris cautū est q̄uis aliquis ritū qui generaliter obseruat nō statim reciperent: non tamē pacis z vnionis impediri fedus. Eneas. Vera dicis non si omnes sed si aliq̄ dicūt federa ritū eccle sie nō reciperēt cōpactata manere. Oz si oēs abūcerent ritus vt oēs abūjat: s vigoz conuentionibus auferet. Rursus quoq; de ritu fit mentio non de fide. Nam si fidem violatis que possunt inter vos nosq; federa robur habere. Et vos qđ pace tua sit dictum fidē nostrā abūjcitis duz necessariā populis sub duplici specie cōmunionē astruitis. Georgius. Ignota sunt ista mihi: sz hoc dico tibi nisi pacta seruent neq; paci locus erit neq; concordie mentio. Oz si rursus arma sumpserimus offeretis vltra pactiones vetcres neq; recipientur. Nō sumus vt creditis pauci. multi sunt in vicinatu qui nobiscū sapiunt. Nec aliud expectant nisi vt experatū educamus. Scitis que superioribus acta sunt annis. papa si sapiet nō dis-

putabit: an pdiderim⁹ priuilegia ne vēdicem⁹ armis maiora. Arma teneti oia dat que iuste negat. Sūt fortasse q̄ magna ꝓmittūt. q̄ grandes pollicent exerat⁹: q̄ via ad nos ense facturos se iactitāt. Nos vicinoꝝ moꝛes vireq; nouim⁹. Ego si papę ꝓsiliū vꝺerim cōpactata seruauerīz. Eneas. Ut video spem ponis in armis ⁊ aim tibi priozes victozie cōgeminat. Sed vincūt sepe mali vt boni pbētur Nō sp veritati victozia comes est. Alta nimis ⁊ incōpzehensibilia sūt iudicia dei vicistis diu. Quid scitis si vester dies adest. Vari⁹ est cuētus belli: neq; tēptanda sepi⁹ est fortuna. Non is vobis fauoꝛ est qui pri⁹ fuit. Multi a vobis vꝺecꝺerunt qui si exurgāt cōtra vos pugna ⁊ fronte ferīt ⁊ a tergo. Nā vestrā fidē irritaz vident. quā prius euāgelicā sanctissimāq; rebant ⁊ quā tūc fauoꝛe nunc odio insequunt. Sed mittam⁹ hec: tu pacis sola federū obseruātia stare putas. Mihi tribus ex rebus cōcoꝛdia pendere videt ex cōpactatis vt ais: ex bonis ecclīasticis q̄ occupant: ex archiepi cōstitutione que nec parua sūt nec leuiter cōponenda. Nā cōpactata postq̄ violata sunt: rursus innouare magnū est. Qui bona ecclesiaruz occupant inuite restituent. In archiepo vo sipsi vim facitis qui rochezanā petit ⁊ neq; aliū vultis quē nisi me fallat opinio: nūq; sedes apostolica ad id fastigiū pro mouebit. Georgius. De cōpactatis dixi tibi que sentio: si durus erit papa durius regnū inuenīet. nescio quis vincet. Scripturā scio que dicit. Si fortis in fortem impigerit ambo corruent. neq; nobis neq; vobis vtilitati contentio erit. De bonis ecclesiasticis nō est apud me grande pondus. Nā qui occupāt nullo se iure vꝺefendūt neq; bis regnū fauet. Verū q⁹ nōnullis ꝓscripta sunt hec bona. ⁊ multa p paucis iacent pignoꝛi: cū regni mos sit q̄ bona singulis ānis quinq; sexagenas habēt census: ea centū sexagenis emi. bi aūt p centū sexagenis ⁊ vꝺecē ⁊ viginti ⁊ ampli⁹ impignoꝛatas habēt. Cōpelli poterūt quos supza cōsuetudinē census occupāt: bos vt vestigio restituāt: reliqs teneāt vonec redimāt. Sic mox ecclie restaurabunt breueq; post tēpus oia vendicabāt. Vel si placuerit melioꝛ modus inueniret. De archiepo vo nescio cur nobis tantope papa sit aduersus. Cur nobis rochezanā rēnuat cōfirmare: quē sigismūdo cōsentiēte vlegim⁹: ⁊ assistere sibi ꝓmisim⁹ oēs. Eneas. Sepi⁹ ante questus es cōpactata cōuelli nunc tu solus es q̄ federa rūpis. Georgi⁹. Quo nā pacto. Eneas. In cōpactatis ꝓmisistis oēs seruare ritus vniuersalis ecclie ꝓterq̄ in cōione calicis. Ritus aūt latine ecclesie cui⁹ vos mēbrū estis hoc ꝛ: archiepos aūt eligit capitla eccl'a auctoꝛitate apl'ica cōfirmādos. Aut vacātib⁹ eccleſijs roman⁹ pōtifex solus ꝓficit. Vos aliū ritū nouūq; modū inducitis. Postq̄ vꝺeuoluta est, puisio electionē populariē facitis. Cūq; ritus ecclie sit examinare electionē electiq; meritū romani pōtificis iudicio cōpzobari. Vos nisi rochezanā habueritis nullū vultis seruare: hoc est aūt violare pactiones. Georgi⁹. Si priuilegiū regno est archiepm sibi eligere cur nō illud papa seruauerit. Eneas. Seruaret si qd eēt. Sz vob nulla ē hmōi facultas.

Georgius. Vetus cōsuetudo regni est: eligit archiepm rogāte rege capitulū. papa cōfirmat. Eneas. Nō in ficio: ⁊ nunc neq; capitulū elegit neq; potestas eligēdi fuit: postq̄ diutinam vacationē ꝓuisione vꝺeuoluta ⁊ ꝓsona qua vocatis electā grauib⁹ testimoniis infamat. Georgi⁹. Me iudice si papa rochezanā confirmaret bonū opus efficeret. Multū em̄ hic bomo ⁊ aplice sedi ⁊ regno ⁊ regi laudat sua ꝓdicatione cōsuleret. Eneas. Pōt fieri vt dicis: ⁊ neq; mihi neq; vt arbitroꝛ pape suadēda res est. Aliud tuū est aliud nr̄m vꝺe hoc boie iudiciū. Georgi⁹. Veracē te iudico. Tot em̄ sunt qui rochezanā q̄uis iniuria criminant: vt nedū mihi negare fidē arbitrer: sed neq; beatū petrū audire rome putauerim rochezane fauentē. Eneas. Admonet aplus neophicū ne ꝺs ep'm assumat: ne in supbiā elat⁹ in iudiciū incidat dyaboli. At tu⁹ rochezana nō nou⁹ in fide ⁊ nullus est q̄ sedē aplicā suis ⁊monib⁹ carpit. errareq; totā eccliaz dicit dū necessariū oib⁹ fidelib⁹ vtriusq; spēi cōione affirmat: ⁊ aliqs veritates sebi ꝓtestat q̄b⁹ romana eccl'ia cōtradicit. Sz fallax ē: ⁊ veritas nō est cū eo q̄ vltra apō temerarios cōne-

nasq; pragen. sine diuina dispsatione se pficit q̃ se ꝓpositū sine vlla ordinatiōis lege ꝓstituit. Qui negāte xpi vicario epi sibi nomē assumit atq; vsurpat officium: cui⁹ sermo vt cancer serpit z audit⁹ cordib⁹ mortale vir⁹ infudit. Sz nō pōtifica lis ꝙ pestilētie cathedra est quā tu⁹ occupat rochezana mgr erroris z artifex corrū pēde vtutis egregi⁹. q̃ derelict fontē aque viue z effodit sibi lacus detritos q̃ nō pñt aquā portare log apte qō sentio nihil reticeo. Quo pacto romanus pōtifex huic tātā eccliaz ꝓmedare pōt q̃ ꝓfudit aplicā sedē. Qui maledicit toti eccliē qui nouos ritus induxit. Qui nullo se subiicē vult examini q̃ pacē dñi discordie furore corrūpit. Qui cū velit pesse q̃ multis: nulli vult ipe subesse. Sicaine lupo comit tem⁹ oues: q̃d dicāt ceteri de regno q̃ romanā eccliaz fortipectore z imobili cor de nūc vsq; secuti sūt. An nō sic aggredi sūmū pōtificē possent si rochezanā ꝓmo ueat. Cui nos pat sancte cōmittis. Cui nos credis. Qui tibi fideles fuim⁹ hosti nostras a ias occidēdas pbes. Nūq̃d apō nos est quē possis eccliē nr̃e pficere. Nos plures sum⁹ siue nobilitatē regni siue plebē aduerē. Quid iuuat nr̃a fides: q̃d cōstātia meliori loco apud te sūt: q̃ tibi aduersi fuerūt beccaine tuis fidelib⁹ ꝓmia red dis. Archiepm illi babebūt q̃ cōsonē sub duplici specie tuear. Nos q̃ sub vna cōi cam⁹ orphani relinquemur. Nō arbitror georgiū fieri posse qō petis. vana roche zane: vana spes vīa est. Q̃ si pacē queritis sinite illū. Nec sigilla vos teneāt: qz p misistis assistere. sat est obligētiā ipediſſe. Impossibiliū nulla obligatio ē. Nec ve strō est papā cogere seq̃mini ritū eccliē z alioz xpianoz vos morib⁹ coaptate: sic benignū papā: sic oēs vobis affectos inuenietis. Sic trāquilli felicisq; regni bo nis in pace frui poteritis. Georgi⁹. Places mihi qz neq; fictus neq; tectus es: ꝙ q̃ corde geris ore pfers. Ego tibi ꝓpemodū habeo fidē. Neq; de rochezana spe randū ee apli⁹ arbitror: i alios cura vertēda ē. Quia tū regni voto electus est ille cōmouēdus z inducēdus erit electioni renūciare: tūc aliū ex aplice sedis clemētia postulabim⁹. Eneas. Facite vt libet dū rochezana desistat q̃ si respuerit z būili tatē induerit. gr̃az inueniet z aplici culmis benignitatē expiet: qz nō est abbreuiata man⁹ ei⁹ etsi tu rē bāc ad optatū ꝓduceres finē vt ante dixisti: z bonoz⁹ ꝓmio cu mulaberis. Mea tū snia est ne vnū solū: ꝙ pape plures viros noietis ex q̃b⁹ vnus doctrina z vita ꝓbatū possit eligere. Cetez qz de cōione duarū specierū deq; ꝓcepto dñi sermo incidit. neq; ociū ē tāti sacrī misteriū nūc exponere q̃uis disputata basilee declarataq; tibi z oi xpiano sufficere debeāt. Quia tū vr̃i sacerdotes nōdū conuersi sūt suaq; malūt prudenē ingerere q̃ nr̃a patienē audire. Cōsulo tibi aduenienteiobānē de capistrano docto scōq; viro: q̃ sūt apud te dubia sibi exponito. z oia tue mētis archana patefacito. Mā si operā medicātis expectas detegēda sunt vulnera. inueniesi volueris sanitatē. Georgi⁹ De rochezana cogitabim⁹ q̃ pa ci regnoq; cōueniāt. De iobānē capistrano q̃primū ad nos rumor venit dereui q̃ nūc diristi z si nullus mones facere. Neq; em̃ alta sentio z timeo ne offendam neq; mihi cōfido: neq; nr̃is sacerdotib⁹ habeo fidē ꝙ vale. Mā tēpus est alia i ma nus recipe. Eneas. Et tu vale nr̃i sermonis memor. Sic facto verbis fine dis iuncti sumus. Complura fuerunt inter nos dicta sed hic sensus eoz ē que de re bus ecclesie disputauim⁹. Et q̃uis verba nō eadē fuerint: sniam tū immutilataz inuariatāq; refero. Intelleristi que cū georgio de bodiebzat cōtuli. Non sunt vt mea fert opinio parui pōderis. Mā georgi⁹ apud bohemos magnū nomē bz̃ et potens est: z illius partis que sub duplici specie cōicat: z multi ex alia parte in re bus bellicis iuncti sūt ei. Si quis est q̃ ciuitates ad vnionē trahere possit georgi⁹ est. Sed transeamus nūc ad alia. Postq̃ soluta cōgregatio est. Accessit nos bē ricus de rosenberg: diritq; se patris scripto monitū: ne quo pacto domū redeat ni si z nos secū adducat. Onerauitq; nos multis ꝓcibus ertoritq; tandē vt secum irem⁹. Cū ꝓpe thaberiter facerem⁹ esset q; hora prandēdi exēptes thabouite ben rico z ad se diuerti at secūq; prādeat ꝓces accumulāt. Is q̃rit ex me iturus ne sim. Dico nolle me ampli⁹ apud hostes fidei diuertere. Tristat henric⁹. Mā z viscre

ciuitatē cupiebāt: ⁊ me solū relinquere nō audebāt ⁊ accusabāt me oēs uerumq; dicebāt ⁊ inurbanū ⁊ agrestē qui nollem nobili dño more gerere. Cui procopius Quin tu inquit ingrederis ciuitatē. Nūc ea facultas erit dicere que p⁹ uoluisti. Nūc tue cōscientie satisfacere poteris. Monuerūt me ꝺba, pcopij: intrauiq; ciuitatē ⁊ neq; comedi quicq; illic neq; bibi. Repetiui tū uetus hospitiū: ubiq; mansi dū ceteri prandebant: uirq; curru descēderā cū sacerdotib⁹ opidi ad me uenerant Nicolaus quē dicūt epm plen⁹ ducū malorū. Johānes galetb q̄ nup ex polonia fugerat ignē timēs: ⁊ wenzeslaus torāda uetus dyaboli mācipiū. q̄ sacramētū altaris sola figurā significationēq; esse cōtēdit. Cū his fuerūt scholares ⁊ ciues plurimi latinū edocti sermonē. Nā pfidū genus illud hominū hoc soluz boni habet q⁹ lras amat. Mox cōsultatio in būc fere modū fuit q̄ pscriptus ē. Gaudeam⁹ pater q⁹ ciuitatē nr̄am introisti. nosq; uisere dignatus es. suscipim⁹ te libēti⁹ animis utq; nr̄is bois utaris cupim⁹. Cū p⁹ hic fuisti nō te accessim⁹: q⁹ nō eram⁹ pūtes Nūc cū te uidem⁹ peamur aliq̄d nobis ꝓsolationis edisseras fructūq; ut nobis aliquē tu⁹ aduēt⁹ pariat. Tūc ego data mihi occasionē loquēdi let⁹ arripui dixiq; illis. Q⁹ me uoluistis accedere. Resq; urbas obtulistis urbana res est ⁊ digna suscipiēdi. Sūt em̄ hospites ⁊ oī humanitate fouēdi: sicut aplūs ait. hospitalitatē autē psequētes: neq; sine cā ꝺbū psecuti adiecit. ut non leui ⁊ usitato sermone atq; ut ita loquar. sūmis labijs hospites inuitem⁹: ꝑ toto mentis ardore teneam⁹ tanq; auferētes se de lucro nostro atq; cōpēdio. At ego hic nō facio prādiū neq; cibum ad noctē usq; recipiā. Quia ꝺo cōsolationē ex me queritis: loq̄r uobis q̄ mihi ꝓsolatoria uidebunt: erit q; sermo me⁹ nō in sublimi d⁹umane sapiētie ꝺbis: ꝑ in sinceritate cordis puroq; mētis affectu: sobrietatis ⁊ ueritat̄ sensa depromā: utinā recipiant ꝺba mea sicut a me, pferent aio bono. Quib⁹ dicētib⁹ ⁊ audire libenē et audiri uelle. Jussi eos ꝓsidere. Cupiēs certare fortiē: sacri mei memor ⁊ fidei. Cetera q̄ sequūt q⁹ dialogi forma habēt seruabo quē supra ordinē cepi. Tu si aures adhibueris ⁊ ineptias nr̄as audies ⁊ int̄ audaces senes puerilē pugnā spectabis.

Eneas. Optatis ex me uiri ꝺabo uite ꝓsolationē audire. Est igit̄ aliq̄d qꝺ uos pmit. Nā miseros tristesq; cōsolari nō beatos solem⁹. At cū uideo uos in ciuitate munita bonis tpalib⁹ abūdare: pacē cū uicinis habere: fruiq; sanitate. Nescio cur uobis ꝓsolatione sit op⁹ nisi fortasse in his q̄ fidei sūt uacillatis: ⁊ affligit spm̄ vr̄m dubitatio. Qꝺ sat̄ mihi uerisile ē. Nāq; cū multē in reb⁹ ab uniuersali ecclia discordet: necessariū est mutare credulitatē vr̄am ⁊ aios tristari vr̄os. Q⁹ si cōsolatoria, propterea ꝺba desideratis obsecr̄ petitioi vre: certūq; solamē oñdaz. Dubia q̄ uos cruciāt et sacris lr̄is oriunt̄: neq; em̄ scriptura unq; ulla sic aperta claraq; fuit: ut in diuersos flecti sensus neq̄ret: traxerūtq; sacris ex codicib⁹ ortū oia que ab initio surgētis ecclie usq; nūc fuerūt scisinata. Sed notat hoc futurū de⁹. Jdcirco cū p famulū suū moysen israbelitico ꝓplo legē dediss̄et: ⁊ qꝺ sectādū: q̄ due fugiendū eēt manifesta serie scripsiss̄et. Scies tū futuros eē qui legi sue dissonos sensus accōmodarēt. Cōsulturus futuro seculo ⁊ obicē positurus hereslb⁹ supremū tribunal in terra cōstituit ad qꝺ maiores cause ⁊ oēs afferri dubitatiōes de lege deberent. Ait em̄ in deutro. dñs. Si difficile ⁊ ambiguū apud te iudicium esse: prospexeris inter sanguinē ⁊ sanguinē: causam ⁊ cām: lepra ⁊ lepram: ⁊ iudiciuz inter portas uideris uerba uariare: surge ⁊ ascende ad locū quem elegerit dñs de⁹ tuus uenienq; ad sacerdotes leuitici generis: ⁊ ad iudicē qui fuerit illo tpe: ⁊ queres ab eis qui indicabunt tibi iudicij ueritatē: ⁊ facies quecūq; direrint qui presunt loco quem elegerit dñs ⁊ docuerint te iurta legē eius: sequerisq; sententiam eorum. nec declinabis ad dexteram uel sinistram. Qui autē superbierit nolens obedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat dño deo tuo: ⁊ decreto iudicis morietᵉ homo ille: ⁊ auferes malum de israbel. Sic ueteris testamenti sequacib⁹ dominus imp̄auit: ne quis sua seductus opinione scindere populū peregrinasq; religiones introducere posset. Vaz qui ambulant in errore cordis sui ueniēt sup

eos mala. Sed nec xps dñs noue legis conditor. veritatis magister ⁊ salutis inuentor superni refugiū tribunalis omisit. Elegit em petrū ⁊ in petro ceteros romane sedis antistites. qui post eū in celum ascensione vicariatū tenuerūt ⁊ in ecclesia primū locū. Cum claues regni celoꝝ illi promisit ac ligandi soluendiq; potestatē. ⁊ tandē pasturaꝫ gregis comisit dicēs. Pasce oues meas. Cur hoc. Quid tunc opus erat petrum fieri pastorē claues regni tenere: principatū accipere. xpi vicariatū gerere. nisi vt errantes reduceret. ignaros instrueret. timidos roboraret. pertinaces eliminaret. fidelib⁹ subueniret: hereticis repugnaret. Si iusti essemus ac nostro ingenio verū videremꝰ ⁊ sequeremur omnes. neq; lege neq; principe opus esset. Sed quia insurgunt ingenia pnitiosa que doctrinas pestiferas semināt. funduntq; venena letalia ⁊ occidūt credulas animas. necessaria fuit supremi tribunalis erectio q̄ inter lepꝝ ⁊ lepꝝ iudicaret. Hoc aūt est apō apostolicam sedem que cardo ⁊ caput vt factū est a dño. ⁊ non ab alio est cōstituta fidelium. Et sicut cardine ostium regit ecclesie dño disponente regunt. atq; vt calixti pape sanctissimi verbis vtamur. Nulli dubiū est q̄ apostolica sedes mater sit omnium ecclesiarum: a cuius nos regulis nallatenus conuenit deuiare. Vos igitur thaborite siqua vos fidei dubitatio tenet consulite romanā ecclesiaꝫ. audite vicariū xpi. Facite quecūq; dixerint vobis qui presunt loco quē dñs elegit. Dicite cū ysaia. Venite ascendam⁹ ad montē dñi ⁊ ad domū dei iacob. ⁊ docebit nos vias et ambulabimus in semitis eius. Quis est mons dñi nisi aplica sedes. Que domus dei nisi ecclesia. Quis locus electꝰ a dño nisi roma. quā beatoꝝ petri ⁊ pauli martyriū cōsecrauit. Fugiebat petrus ex vrbe mortē timēs. sed cū obuiuꝫ habuisset in via dñm. dixit ad eū. dñe quo vadis. ⁊ dñs sibi. Vado romā iterū crucifigi. Sic reuersus petrus cathedrā summi pontificatus erexit vbi crucis patibulū subiit. Huc ergo recurrendū est. hinc doctrina sumēda est. hinc veritat⁊ hauriēdi latices Hic fons aque viue signatus scaturit. hic ortus ꝛclusus: hic archa dñi extra quā omnis salus resilit. Non pudeat vos thaborite que de fide sentitis aplice sedi referre. Nam paulus vocatus e celo segregatus in euāgeliū xpi. securitatē non habuit euāgeliū p̄dicandi. nisi petri ⁊ ceteroꝝ aplorꝝ qui cū eo erant fuisse sententia roboratū. Ea ꝓpter ad galatbas scribēs. Iterꝝ inquit ascendi bierosolymā cū barnaba assumpto tito. Ascendi aūt sm reuelationē ⁊ cōtuli cū eis euāgeliū. seorsum aūt cū bis qui credebant aliquid esse. ne forte in vacuū currerez aut cucurrissem. Et diuus bieronymus doctrina plenus ⁊ oēm scientiā callens. cū fidei scripta dictasset ad damasuꝫ. hec est inquit fides papa beatissime quā didici in ecclia quāq; semp tenui. In qua minus perite aut parū caute forte aliquid positū est emēdare a te volo qui fide petri tenes ⁊ meritum. Sic ⁊ vos facere thaborites exhortor. Ostēdite vos ⁊ doctrinā vestrā romano pōtifici. facite q̄ iusserit neq; ad dextram neq; ad sinistrā declinantes. Sic ꝛsolationē spūs. sic animē vestre quietē assequētur ⁊ salutē. Nicolaus. Obedirem⁹ apostolice maiestati ⁊ omni deuotione subiecti essemus. nisi legi diuine cōtraria iuberet. Eneas. In bis q̄ sunt fidei nūq; repta est aplica sedes errasse aut adulterinis acquieuisse dogmatibus. Galeth. At fuit in agnete manifestus error. Eneas. Quā tu mihi agnetā cōmemoras.

Galeth. Quā romana sedes feminā ꝑ mare coluit. ⁊ in apostolatus apice collocauit. Eneas. Jstic neq; fidei neq; iuris error. sed ignorātia facti fuit. Neq; certa bistoria est. Nicolaus. At plures romani pōtifices criminosi fuerunt qui nūc dant apud inferos penā. Eneas. Nescio si quis tñ peccasse comptus ē. fragilitate deceptus. more boim lapsus est. Sed hoc ausim dicere romanus pōtul indubitatus nemo vnq̄ inuictus est falsc doctrine publicus assertor. Nicolaus. Sepe roman⁹ pōtifex legem precessoris euertit: aut vnus ergo aut alter errauit.

Eneas. Jnanis argumētatio tua est. Licet em vetus decretū. nouus papa turbet: nō tñ primi cōditoris sniam reprobat. qm̄ sm ꝓpaleges variant humane. Neq; em q̄ semel vtile fuit decretū: sp vtile ꝓseuerat. Hō errauit ecclia primitiua

que sacerdotib⁹ p̃misit vtrozes. Nec errat moderna q̃ subtrahit. Et vos q̃uis multis in reb⁹ romanã impugnatis ecclesiam. Cõiugia tñ p̃sbiz̃oꝝ abiectes neq; primituã ecclesiaz neq; grecã sed nr̃am sequimini. Quia vo mozes boim tpe variant. decreta q̃ sup bis p̃mulgant ꝑpetua ee nõ p̃t: sed vtiliter sepe cõscripta la psuit tpis vertunt ad noxam: ex quo fit vt alteruter sit cõmendãdus. z q̃ prius edidit. z q̃ postea decretũ abzogauit. Moysen nouim⁹ mãdato dñi serpente eneũ fabricasse. quẽ xp̃i figurã fuisse doctozes nr̃i testant. Iunctñ ezechias longo post tpe sine culpa destruxit. Sic z roman⁹ p̃sul anteceſſoꝛis sui legẽ sup mozib⁹ editã z absq; suo põt z absq; illius erratu cassare. Oz si lex fidẽ respicit z aliq̃d in fide declarat imutabilis est. Mã verũ fidei semp est vnũ: nec vllo põt vel loco vel tempore variari. Ideo decreta q̃ sunt de fide a sanctis patribus instituta: sũma veneratione recepta sunt z imutata: atq; inuiolata pdurãt. Galetb. Pergis romanã ecclesiaz ab erroze defendere. Incassuz laboras. Mã cõtra euãgeliũ xp̃i pdicat atq; agit. Eneas. Ubi nãq; quib⁹ in reb⁹. Galetb. Ubiq; gentiũ z in altaris sacro

Eneas quo pacto essare. Galetb. Porrigi calicẽ populo vetat christus iussit

Eneas. Ostende vbi iussit. Galetb. Apud iohannẽ inq̃t dñs. Nisi mãducaueritis carnẽ filij hois z biberitis ei⁹ sanguinẽ nõ habebitis vitã i vobis. Qui mãducat carnẽ meã z bibit meũ sanguinẽ habet vitã eternã. Magna est audacia nedicã tementas aplice sedis q̃ potũ sanguinis populo subtrahit: sine quo negat homin⁹ habere vitã eternã. Sed accipe nũc i natali magnibu⁹ sacñ que fuerũt xp̃i verba. Matbe⁹ sic rem gestã exponit. Cenãtib⁹ aũt illis accepit ihesus panem z benedixit z fregit z dedit discipulis suis z ait. Accipite z comedite boc est corpus meũ. Et accipies calicẽ gratias egit z dedit illis dicẽs. Bibite ex hoc oẽs. hic ẽ ẽ sanguis me⁹ noui testameti q̃ ꝑ multis effundet in remissionẽ peccatoꝝ. Videt vt impat oẽs bibere. Sed audi marcũ z mãducãtib⁹ illis ait. Accepit ihesus panẽ z bñdicẽs fregit z dedit eis z ait. Sumite boc est corp⁹ meũ. Et accepto calice gr̃as agẽs dedit eis z biberũt ex illo oẽs: z ait illis. hic ẽ sanguis me⁹ noui testameti q̃ ꝑ vobis effundet. Lucas pmo vo sic ait. Et accepto pane gr̃as egit fregit z dedit eis dicẽs. hoc est corpus meũ qđ ꝑ vobis dat. hoc facite in meã cõmemorationẽ. Similiter z calicẽ postq̃ cenauit dicẽs. Hic est calix nouũ testamentũ in meo sanguine q̃ ꝑ vobis effundet. Ostendũt euãgeliste vt vides: q⁹ iussit dñs facere qđ ipe fecit: verbo vsus impatiue facite. Oz si quis existimat circa p̃ioꝛẽ dũtaxat speciẽ stare ꝑceptũ dñi: sicut lucas testari videt. audiat ad chozin. paulum: q̃d ille. Ego ẽm accepi a dño qđ z tradidi vobis: qm̃ dñs noster ihesus xp̃s i qua nocte tradebat: accepit panẽ z gr̃as agens fregit z dixit. Accipite z mãducate. h̃ est corp⁹ meũ. qđ ꝑ vobis tradet. hoc facite in meã cõmemorationẽ. Similiter z calicẽ postq̃ cenauit dicens. Hic calix nouũ testamentũ est in meo sanguine: hoc facite quotiẽscũq; biberitis in meã cõmemorationẽ. Supplet aplus paul⁹ qđ euãgelistis defuisse videt. ꝑceptũq; nõ panis soluz sed calicis quoq; subiunxit. z matheus circa panẽ. Comedite inquit z circa calicẽ bibite q̃ sunt verba ꝑceptionis. Cũ ergo paulus z euãgeliste simul iuncti mãducationis ꝑceptũ z bibitionis ostẽdũt. Quis romanã buius mãdati violatricẽ nõ videt. q̃ populo xp̃i sanguinẽ interdicat. viãq; salutis occludit. His accedit sanctoꝝ aplorꝝ z aliorꝝ obseruãtia discipuloꝝ. q̃ noue legis sensum nõ ab hoie: sed ab ore dñi didicerunt. Quoꝝ actio nostra instructio est: quos errasse nephas est opinari. Grecia quoq; Iraruz mater z eis discipline magistra traditionẽ pauli imutilatã hucusq; seruauit: qui panis edendi bibendiq; calicis auctor illi fuit. Sicut eius ad corinthios scripta manifestant. Sũt ꝑterea nonulli doctoꝛes qui iohannis textũ ad nr̃m sensum accipiunt z leonẽ papã statuisse tradunt: vt qui sacramẽti suscipiat vnã speciẽ. a calice non abstineat. Quomodo igit romanã ecclesiam consulere z voce eius audire seruareq; legẽ possumus. que tãmanifeste diuinis cõtradicit ozaculis. Quid eo magis obedire oportet q̃ hominibus: xp̃o q̃ pape euãgelio q̃ decretalib⁹. Eneas

Multa ⁊ magna sunt que diristi. Nam ⁊ fucum veritatis habent ⁊ multos decipere possunt. qui sacre scripture sonū audientes sensuz negligant cuius mysteria non verbo vocem: sed spiritu revelant. Ideirco revela inquit david oculos meos ⁊ considerabo mirabilia de lege tua. Nemo scripturā nisi spiritu sancto docente cognoscit. Hinc paulus ministros ait: fecit nos deus novi testamenti non lre sed spiritu. Littera enim occidit: spiritus aūt vivificat. Est ergo necessariū si volumus eu angeliū intelligere vt spiritu ambulemus. sicut ad galatbas doctor gentium scribit. Verū ego quia peccator sum ⁊ iniquitate circūdatus. non credo mibi neq; me puto sacra eloquia intelligere ⁊ altos percipere sensus. Eapropter respōsurus tibi nibil de meo. sed sancti doctores divino afflati spiritu tradūt. ⁊ qđ docet ecclesia dicam. Nam sibi assistit xps ⁊ suggerit omnia spiritussanct⁹. Cui⁹ maxima dignitas est summa potentia immensurabilis auctoritas. que neq; fallit neq; fallit. Quā si quis docentē corripientēq; cōtempserit vt etbnicus ⁊ publicanus habendus est. Atq; vt cipriani clarissimi ⁊ doctissimi martyris sententie cōsonemus. Alienus est, pbanus est hostis est. Habere iam non pōt deum patrē qui ecclesiam non habet matrē. Plurima sunt sacri codicis verba: que diversis accōmodari sensib⁹ pñt. Quapropter nō alienū aut extraneū foris sensuz quere debem⁹ quē scripture testimonio cōfirmem⁹. Sed ab ipsa scriptura recipiendus est sensus veritatis quē sola novit ⁊ suis filijs exponit ecclesia: teneo te fortas sis nimis pstringo sermonē ⁊ ad rem, pero. Accusasti romanā ecclesiā que dū cōmunionē calicis plebi denegat. eu angeliū vicat. xpm negat. salutē admit. Quatuor sunt vt video que non te solū sed oēs mouent. quos buffitarū opinio ne dicam rabies ab ecclesia romana seiunxit. Primū est iobannis testimoniū. Secundū est institutio sacramēti per tres euāgelistas relata cū paulo. Tertiuz est ecclie primitiue grecoz; q; praxis. Quartū est nōnulloz; doctoz; ac romanoz; pōtificuz auctoritas. Sunt ad bec oia nobis parata ac clara responsa. que de penu spūssancti recipit ⁊ ministrat mater ecclesia. Negat iobannes vt ait imo negat apud iobannē dns vitā esse cuipiā. nisi carnē suā comederit ⁊ sanguinē ei⁹ biberit. Quib⁹ verbis nō min⁹ vtriusq; speciei cōionem q; baptismatis vndā mandatū censes. vetus bec armenoz; insania fuit. qui natos vt in lucē veniebant. mor baptisatos mor altaris sacramēto reficiebāt quod ⁊ vos aiunt facere. qui dementes atq; infantes ad eu charistie libamēta vocatis: inbonorantes divinissimū sacramentuz cōionemq; pauli despicientes. q; ad chorin. scribens ait. Probet seipsum bomo ⁊ sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. Quō se paruuli ⁊ dementes probare pñt: q; bus nec certus nec verus rōnis est vsus. Sed nō est in euāgelio iobānis quez sibi sensus asscribitis. Nō bibitio sacramētalis illic precipit⁹ spūalis insinuat. Nam sanguis xpi triplicē potū alberti magni sententia tradidit. in eo sermone quez de xpi corpe nō minus subtiliter q; veraciter edidit. Est em potus sacramētalis quē soli sacerdotes accipiūt. Est intellectualis q; plebib⁹ xpianis sub specie panis ministrat. Et est spūalis quo saluādi oēs vtunt incarnationē passionēq; dñi pia et assidua meditatione recolentes. Et bac bibitione dns apud iobannē ꝓcipit. Sicut verboz; euāgeliste series luculenter ostendit. Nā cū dixisset dns. Caro meave re est ab⁹ ⁊ sanguis me⁹ vere est pot⁹. Qui māducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē in me manet ⁊ ego i eo. Multi audiētes ex discipulis ei⁹ dixerūt. durus est bic ꝓmo q; pōt eū audire. Sciēs aūt ibesus apud semetipm qz murmurauerant de b discipuli ei⁹ dixit eis: hoc vos scādalizat. Si q; videritis filiū bois ascēdentem vbi erat prius. Spūs est q; vivificat. caro nō, pdest quicq;. Verba que ego loquor sum vobis spūs ⁊ vita sūt. Sz sūt ex vobis q; nō credunt. Declarat dns b; vbis nō carnalis esus aut potus illic. sed spūalis archana mysterij ꝓtineri. dū ait spūs est q; vivificat. caro nō, pdest q;q;. Et itez vba q; locut⁹ sum vobis spūs ⁊ vita sūt. Vis apte cogscē qm de spūali māducatiōe q; sit p fidē loq; euāgelista aduerte q; dicit dns. Qui māducat ⁊ bibit instanti; nō futuri rpis sunt vba. Erāt igit duz sic

loquerek dñs. q̄ mãducabãt ⁊ q̄ bibebãt eũ. Mõdũ passus dñs erat nec adhuc in
stitutũ fuit sacramentũ. Quõ g̃ mãducabãt bibãtq; xp̃m nisi spñaliter p fidem ⁊
charitatẽ credẽtes in eũ ⁊ facietes opa ei⁹. Mã ⁊ pn⁹ dixerat ego sũ panis vite q̄
venit ad me nõ esuriet. ⁊ q̄ credit in me nõ sitiet vnq;. Qui credebãt in eũ ⁊ opa se
ctabanẽ ei⁹: bi carnẽ edebãt ei⁹ bi potabãt sanguine. Atq; hic verio⁹ est euangelij
sensus. q⁹ aliter edi caro. aut bibi xp̃i sanguis nõ poterat. Fuit em̃ figurata locu
tio dñi: sicut ⁊ samaritane ⁊ in cruce sitire se dixit. q⁹ fidem illi⁹ ⁊ nr̃am salutẽ sitie
bat. Sic glosato⁹ intelligit hoc euãgeliũ. Sic magn⁹ augustinus doctrina ⁊ vere
cũdia iusta nobilis: cuius tãta gloria est. vt nullius laudib⁹ crescat: vituperatiõe
minuaẽ quo postposito. si quis wicleff rochezanãq; sequit. luci tenebras veritati
mẽdaciũ prefert quid plura. Mõne dñs in textu euãgelij dicit. Ego sum panis vi
te q̄ venit ad me nõ esuriet. ⁊ q̄ credit in me nõ sitiet vnq;. Eccũ tibi panes cibus
⁊ potus est qui esurie tollit ⁊ sitim. Cui tollit ⁊ quõ. Credẽti tollit p charitatẽ tol
lit. Mã q̄ fidẽ rectã habz: ⁊ opa facit digna fide. hic est qui carnẽ dñi manducat ⁊
sanguine bibit ⁊ acq̄rit vitã eternã: mũdo mortu⁹ xp̃o viuẽs. Sic qõ de iohanne
vobis assumitis. nostre sententie nõ vestre confert. Nunc ad reliquos euangeli
stas transeam⁹ bisq; paulũ adiungamus. Nam simul oẽs integrã referunt cenã
christi ⁊ q̄uis in vno plus q̄ in altero sit. Nulla tñ discordia nulla dissonantia est
Sed qõ vnus obmisit alter admisit. Et q̄uis euãgelistarũ nullus dicat hoc facie
te in meã cõmemoratione nisi solus lucas: qui post panẽ benedictũ hec verba po
nit. Hec post calicẽ geminat. Tñ q⁹ paulus hoc ad vtraq; spẽm repetit tenendũ
est: ⁊ post panẽ ⁊ post calicẽ dixisse dñm. hoc facite in meã cõmemorationẽ. Ex q̄
bus verbis p̃cepta tibi vtriusq; speciei cõicatio videt. Et q⁹ p̃cepta xp̃i seruanda
sunt. bis q̄ salui eẽ volũt. Quicũq; sub specie panis ⁊ vini nõ acceperit sacr̃m dã
nationẽ incidit ⁊ iniusta est aplica sedes bui⁹ inimica p̃cepti. Sed audi rũsionem
fateo⁹ sic locutos vt dicis euãgelistas: neq; vobis pauli q̄q; demo. Ho tñ idcirco
eẽ p̃ceptũ intelligo sub specie panis ⁊ vini cõicari plebes. Mã vba q̄ retulisti non
oib⁹ fidelib⁹ ⁊ aplis solũ dicta fuerũt. Quia vt est cõis sniã doctoꝝ aut iã sacerdo
tes. aut tũc sacerdotiũ acceperũt. Q⁹ si p̃ceptũ id est hoc facite in meã cõmemora
tionẽ. p̃ceptũ hoc nõ sacerdotes nõ plebẽ obligat eccl̃esiaq; sil'collectã. nõ qõlib⁹
eccl̃ie mẽbrũ respicit: atq; vt tecũ neruosus agã ⁊ argumẽtationib⁹ fo⁹tio⁹ib⁹ vtar
aut sacerdotes erãt apli qñ mãdatũ hoc acceperũt. ⁊ ad id soli sũt obnoxij sacer
dotes: aut adhuc erant laici. ⁊ tũc nõ sumere tm̃ ⁊ cõficere quoq; sacr̃m laicis est
p̃ceptũ. Sz boc tã vobis q̄ nobis absurdũ est. Ergo sacerdotes erãt apli ⁊ facer
dotes tm̃ p̃ceptio ligat. Galeth. At paul⁹ ad chor. nõ sacerdotib⁹ solũ ⁊ vniuer
se plebi clericis laicis manib⁹ femininis scribit. Eneas. Mõ mãdat illic paul⁹. sed
dñi mãdatũ refert ⁊ rẽ gestã. ⁊ quõ sacr̃m instituit dñs exponit. Cũq; nullus euã
gelistarũ verba illa hoc facite in meã cõmemorationẽ p⁹ cõionẽ calicis ponat. no
tãdũ est quõ paul⁹ loquaẽ. Quid ille post panẽ sacr̃m inquit hoc facite in meã cõ
memorationẽ. post calicẽ ait. hoc facite q̄tiẽscũq; biberitis ⁊ meã cõmemorationẽ
Addit hic q̄tiẽscũq; biberitis. Quid sibi vult hoc q̄tiẽscũq; biberitis inq̄t facite. Ho
ẽ qñ necessariũ erit de calice bibere. Qñ cõficietis qñ sacrificiũ offertis hoc facite i
meã cõmẽorationẽ. Qõ solis sacerdotib⁹ cõuenit. Quob⁹nãq; mõis hoc diuinis
simũ sacr̃m cõsideramus. vt sacramentũ solũ vt sacrificiũ ⁊ sacramentũ. In sacri
ficio vtraq; species erigit. q⁹ imago est illius sacrificij. in quo xp̃s assistens pon
tifex futuro⁹ bono⁹ peramplius ⁊ perfectius. tabernaculũ nõ manufactũ. id est
non bui⁹ creationis scilꝫ p⁹o nobis sacrificiũ obtulit deo p̃ri in ara crucis. Jõq;
nõ solũ repñtari dr̃ xp̃s passus. ꝟ etiã ãz passio xp̃i in qua sanguis fuit a corpe se
patus referẽda. In puro aũt sacramẽto qõ ad scificationẽ nr̃az requirim⁹: vt in
uisibilis gr̃a sub visibili specie nobis tradaẽ sufficit repñtatio xp̃i passi quẽ panis
spes abunde refert. Quia ⁊ dñs grano tritici se cõparauit q̄ mortuus est: vt m'tũ
fructum afferret. Atq; vt altius de tanto sacramento loquamur. Triplex est ⁊ vt

ait noster aquinas sanctus ⁊ pfundissimus doctor /huiꝰ excellentissimi rei significatio triaq; ꝓa respiciat. Ex ꝓterito significat nobis dñicā passionē vocat eā sacrificiū. Ex pñti refert ecclasticā vnitatē ⁊ cōmunio dicit. Ex futuro pſignat dei fruitionē quā pſtolamur in celis: ⁊ appellat viaticū: quia viā prebet ad patriam: ⁊ sm hoc etia eucharistia id est bona gra nuncupat. Et sacerdotibus quidē sacrificiū cōuenit: ceteris vo cōmunio atq; viaticū in quibꝰ spēs panis est sufficiens signū. qz ex multis granis cōficit ⁊ pulchre denotat ecclesiasticā vnitatē: ⁊ illū panem angelorꝫ quo fruemur in celesti bierlin. Galeth. Multa puoluis ⁊ a ꝓpositę questionis statu lōge recedis. Hoc facite inquit dñs id est cōficite vt ego sacrm sumite vobis: bibite ⁊ aliis date hic nodus est hic vis. Eneas. Pulchre de nodo locutus es. Nā tu nodū in sirpo queris. sed nō est hic nodus quē ferūt alexādrū in curru gordij reperisse. quē cum soluere manu nō posset ense recidit. Facilis est huius solutio nodi. Hec; em inquit dñs quō ego feci: sic vos facite. Sed hoc facite. id est hoc sacramentū cōficite in meā cōmemorationē. Oz si nota ꝓcepti sub illis latere verbis affirmas. Accapite ⁊ comedite ⁊ bibite. Hico q; puꝰ ad sacerdotes mandata referri: qz tunc apostoli sacerdotiū susceperūt. Ceterū sicut mandatū illud. Euntes ꝓdicate euāgeliū omni creature. Sic est istud. Suscepit ecclesia non ab omnibꝰ: sed ab electis ministris ac sacerdotibꝰ exequendū. Sic doctores intelligunt verba dñi: sic sancta ecclesia docet. Oz si xp̄s his verbis cōmunionez calicis etiā laicis imperasset. non solū bohemis sed alijs quoq; gentibꝰ p totanorꝫ curricula reuelatū fuisset. Sed nulla scola hoc sentit nulla ciuitas ꝓbat: nulla extra bohemiā collegia tenent. Mirabile dictu est: si multa fercula ⁊ mixta cerasie vina ⁊ longissimi somni melius vobis scripturā exponūt eā ceteris abstinentie atq; vigilie. Galeth. Male nos arguis. Nō em nostrā sed aplorꝫ doctrinam grecorꝫq; sequimur. Eneas. At illi nō dixerūt vānatos esse populos qui de calice nō acciperent. Nec nos ad oia tenemur que in ecclesia primitiua patres egerunt. Cōplurima illi que ad pfectionis statū pertinebāt tāq; perfecti obseruabāt Nec em quicq; proprij possidebant. Sed vt in actibus eorꝫ lucas ait. Oēs q̄ credebant erant pariter ⁊ habebant oia cōmunia possessiones ⁊ substantias vendebant ⁊ diuidebāt illa omnibꝰ prout cuiq; opus erat. Nos aūt nō cogimur omnia vendere: ⁊ tamē saluamur. Illi carnē cum sanguine non edebant nos comedim⁹ ⁊ non damnamur. Illis vrores fuerunt nobis desunt ⁊ magis meremur. Illi populum a cōmunione calicis non prohibebant: nos arcemus ⁊ meritum inde recipimus obedientes ecclesie que cōmunionē sub specie vini sub trabendam multitudini monente spiritusancto decreuit: dicente apud iohannem dño. Paraclitus autē spiritussanctus quem mittet pater in nomine meo: ille vos docebit omnia ⁊ suggerat vobis omnia quecūq; dixero vobis. Cum em ex precepto xp̄i nō sit cōicatio calicis in populo. Quis nō videt in hoc sicut in ceteris que domin⁹ expresse non iussit ecclesie standū esse iudicio. Cūcta enim que sub precepto diuino non cadūt regentis ecclesie sunt dispositioni cōmissa. Cuius mandata tanq; diuina recipienda sunt ⁊ omni deuotione cōplenda: quādo ꝓcepto dei nō sunt aduersa: vel vtrū sint aduersa non est certa cognitio. Sed nec tu tibi de grecia blandiaris: quis em nō errant greci vetustam consuetudinē obseruantes: non tamen vobis excusatio est qui sub latinis nati educatiq; moribus laudatū: securum: purū ecclesie romane ritum: auctoritate propria reiecistis: quis ordinationē eius siue consuetudinē longo vsu probataz infringere peccatum transgressionis existat. Hec scio quid vos in hac re grecam magis q̄ latinā ecclesiam imitari compellat. Latinus certe senatus ⁊ mundius ⁊ rōnabilius ⁊ cautius agit q̄ grecus. Nam trib⁹ de causis calicis potum plebibus interdixit. Prima ne rudis populus sub duplici solū specie cōtin eri xp̄m putaret. Altera ne qd est liquidū multum attrectatuz manibus effunderet in terrā. Quēadmodū nup in praga factū referūt vbi puerulus vix anniculus ab vbere matris ad sanguinē dñi raptus calicē ex manu mi⁹ ꝓsiderāti

sacerdotis arripiēs: sacramentū sparsit in bonū. Tercia vt impleret figura veteris legis. Que licet populo ministrari de sacrificio iuberet: libamina tñ solis sacerdotib⁹ leuitisq; reseruat. Quid est grecā eccliā tantopere laudatis. In nō latinā eccliam multo florentiorē cē q̄ grecā cernitis: z nr̄am longe lateq; dilatātē Illā machometi cultorib⁹ seruientē. hanc vno sub capite gubernatā: illa5 multis scismatib⁹ implicatā: hāc tēplis sublimioribus exornatā: illā omni splendore nudatam: hanc semper recta dogmata p̄dicantē: illā sepius erroi cōsentientē. Nolo cū cicerone dicere. Romanis aut nihil a grecis suscepisse: aut ab eis recepta fecisse meliora. Laudo z magnifacio grecos ex quor̄ fontib⁹ nr̄i maiores hausere doctrinā. Sed cōsenuit grecia. frigida est z nō habet qui calefaciat eā. Facta est sub tributo domina gentiū z que fuit asianor̄ magistra: nūc est discipula latinor̄. Quid est qd̄ vos bohemos sub norma latina nutritos in cōione calicis grecari cōpellit Cur nō ceteras quoq; grecor̄ obseruantias amplectimini. Cur nō panē fermētū p̄secratis. Cur religiōes monachor̄ quas illi recipiūt aspernamini. Cur vestibus ornatus vt illi sacrificantes nō recipitis. Cur nō cōiugio copulamini q̄ cū greca potestis z cū primitiua ecclesia facere nō dcet. Vos partim grecos partim latinos esse: aut calidū fieri oportet aut frigidū. Sz agite qd̄ in rem vestrā est. Molite plus sapere q̄ oportet. Audite docentē matrē. Amplectimini legē ecclesie q̄ sancta est z honeste condita. Nolite putare sp aplos alios q; xpi discipulos cōionem calicis accepisse: q̄r post xpi passionē de calice rarus: de pane frequēs bi sermo. vt est illud. Cognouerūt eū in fractione panis: z in actib⁹ aplor̄. Frangētes circa domos panē. Et iterū pseuerātes in fractione panis. Quib⁹ in locis nullā repimus de vino mentionē. Sed nec moueri debetis q̄ nōnulli doctores de cōione sacrali loquētes illāq; populo suadētes iobis vba recipiūt. Neq; essi ꝓpterea illi⁹ loci vl talis verus est z ꝓp⁹ intellectus. Sed ex quada similitudine ꝓsonātiq; rōne trahit inde sensus magis q̄ ducit. Et lz doctor⁹ oratorio more loquētib⁹ nūc figuris: nūc trāslationib⁹ vti; ex quo fit: vt sepe de signo loquētes trāseāt ad signatū. Sz plurimū interest an determinādo docentes an pluadēdo cōmouētes loquantur. Et aduertendū est q̄ z si pleriq; doctores incident verba iohannis ad sacramētū altaris referāt: in cōtinua tñ expositione nullus id agit. sicut in libro quē de textura euāgelior̄ scripsit zacharias chrisopolet⁹ affirmat. Qd̄ aūt de leonis decreto cōmemorasti. nihil impedit nr̄i ꝓpositi cursum. Nāq; cū manichei leone sedente rōm nō vero corpe sed fantastico z sine sanguie vestitū p̄dicarēt: neq; resurrectionē ei⁹ crederēt: neq; die dñicū sanctificarēt. Sumētesq; xpi corp⁹ sub specie panis vt suū palliarēt errorē. potū calicis renuerunt. Obuiaturus tāte necscie pontifex statuit vt qui sub vna specie cōicasset ab altera nō abstineret. Sic plurima sepe statuta sūt ex cā: ex ꝓsona: ex loco: ex tpe q̄ ꝓsiderare oportet q̄ de illis iudicant ne pr⁹ inculpēt q̄ intelligāt; pr⁹ arguant q̄ sensu ꝓquirant. Et cū bodie ali⁹ sit rerū status. Cū vr̄i nr̄iq; ꝓgenitores sub vna specie cōicauerint. cū multi doctores ab ecclesia recepti z in catbalogo scor̄ cōscripti miraculis choruscātes retinēdū plebi calicē dicāt. Cū latina eccla id seruet doceat mādat. Suadeo vt vos illi obtempetis: custodiatisq; legē matris. vt addat gr̄a capiti vro z torques collo vro Sicut salomonis vba ꝓmittūt bis que sunt matribus obsequētes. Nicolaus. Est ne vllū aplice sedis aut generalis ꝓcilij decretū q̄ laicos sub vtraq; spē cōicare ꝓhibeat. Eneas. Vultis obtempare si decretū ostendo. Nicola⁹. Obtēperabim⁹ si nō erit legi diuine cōtrariū. Eneas. Lex diuina nulla ē cui talis sanctio possit ee contraria. Nicola⁹. Tibi sic videt nobis longe alia sūa est. Eneas. Vos cōionē duplicis speciei de p̄cepto dñi dicatis. Nos cōtra. Cui magis credendū est: vobis an sedi romane. Nicola⁹. Ei credendū ē cui scriptura diuina suffragat. Eneas. At vos dicatis legē diuinā sentire vobiscū. Nos ꝓtra qd̄ nō. Nicolaus. Qui vbis diuinis legis ꝓpinquior est: hāc fidem dignior ē puto. Eneas. Quid si est hoc dubiū. Quis obtinebit. Nicola⁹. Xp̄s dns iudicabit. Eneas

Nullū ergo vt intelligo iudicē: nullū i terra supiorē vultis q̄ res dubias diffiniat Sic neq; romanū pontificē caput esse xp̄iani populi creditis. neq; militantē ecclesiā bonoratis: cuius est magistra fideliū: doctrix veritatis: inimica mēdacij: mater nostra que nos xp̄o regenerauit z alit atq; nutrit in fide. Oz si vos aliud non mouerit: vestra vos paucitas exterrere deberet. Quot em̄ estis qui aduersus vnos innumerabiles z mortuos infinitos linguas acuitis. Tota xp̄ianitas contra vos est. z tamen a sntia non receditis. Que si vera eēt omnes nostri ꝓgenitores cū diabolo z eius angelis arderēt: qui calicis expertes fuerūt. Nā regnū hoc postq̄ sacramentis ecclesie relictis idolis inicianū est: semp aplice sedis ritu cōicauit: exceptis paucis annis eui nr̄i. in quo monitore Iohanne huss atq; Hieronymo ab ecclesie vnitate recessistis. Galeth. Arguis paucitatē nostrā: sed xp̄s aduersus multitudinē iudeoz paucis discipulis arcuidat? p̄dicare nō timuit nec multi erāt iudei cōsiderata gētiliū multitudine qñ legē acceperūt mosaicā. Eneas. Xp̄s deus z homo dñs z mgr̄: nouā daturus legē in mūdū venit redepturusq; populū Qualis cōpatio lucis ad tenebras. Terre ad celū. Xp̄i ad belial. Nō tñ dñs sine miraculis creditus est: neq; moyses absq; signis legē tulit. Ad vos q̄ signa facitis vt vie paucitati credam? vobiscūq; simus. Galeth. Generatio prava z adultera signū querit. Mos paucitatis nr̄e tutorē xp̄m habem?: q̄ apud euāgelium dicit Ubicūq; fuerint duo aut tres collecti in noie meo: ego cū eis sum. Nō indigem? humano fauore qui ducimur celesti ductore. Eneas. Apud cipriānū martyrē z bis sexies verbis nonulli iactabāt. Quibus ille sic rñdit. Corruptores euangelij atq; interpretes falsi extrema ponūt z supiora p̄tereūt. partim memores partim subdole cōpimētes vt ipsi ab ecclesia lapsi sunt: ita capituli vni? sententia scindūt Dñs em̄ cū discipulis suis vnanimitatē suaderet z pacē. Dico inquit vobis: quoniā si duo ex vobis cōuenerint in terra de omni re quācūq; petieritis ꝓtinget vobis a patre meo qui in celis est. Ubicūq; em̄ fuerint duo vel tres collecti in nomine meo ego cū eis sum. Ostēdens non multitudini sed vnanimitati deprecantiuz plurimū tribui. Si duo inquit ex vobis cōuenerint in terra vnanimitatē p̄ius posuit. cōcordiā pacis ante p̄posuit: vt cōueniat vobis fideliter z firmit̄ docuit. Quo aūt pōt ei cū aliq̄ cōuenire q̄ cū corpe ipsi? eccle z cū vniuersa fraternitate nouū venit. Notate verba z signate mysteria. Nō est cum eis xp̄s q̄ ab eccla recedūt. In vna eccla fuim? oēs: pu? vna fides: vn? deus: vn? ritus z vobis z nobis erat. Nō nos a vobis: sed vos a nobis recessistis: facēteq; vobis cōuēticula diuersa: pegrina dogmata recipiētes. q̄ nō audiuerāt patres nr̄i veritatis caput atq; originē reliquistis. Oz si xp̄i p̄ntiā cupitis ad sponsaz ei? redeundū est. Galeth. Nos in eccla sum? neq; ab illa recessim? vnq̄. Trāsire aūt ad vos dū xp̄i legē violaq̄ nulla rō suadet. Quia nūq̄ mystico xp̄i corpori iūgit. q̄ ab eius euāgelio sepatur. sed cur nobis retices. si qua est ꝓstitutio q̄ sumere calicē vetat. Eneas. Quia nolui stis obediētiā polliceri. Sed dicā tñ. ego ita vos peritos arbitror vt ꝓsuetudinez vniuersalis ecclesie nō minoris efficatie censeatis q̄ scriptā legē qz vis legis ex cōsensu resultat. Cōsensus aūt minor nō inest ꝓsuetudini q̄ legi cōscripte. Nā ꝓsuetudinē longus z approbat? vsus inducit. Que nullius impedimenta clamore: diuino magis q̄ humano videt̄ recepta cōsilio. leges aūt q̄uis dei nutu decerni credant̄: sepe tñ vel populi vel senatus magna parte dissentiente tradunt̄. Ob quaz rem non minus plectendus est vetuste consuetudinis q̄ scripte legis preuaricator. Cū igit̄ iā plurib? seculis obseruarit ecclesia ne plebes de calice biberēt: decebat z vos bohemos bui? obseruantie tāq̄ paterne legis emulatores existere: q̄ si cut ante dictū est: neq; noui neq; veteris testamēti codicib? aduersat̄ sed rōne magna z honestate subnixa est. Verū qz scripti decreti sanctionē requiritis: nō frustrabor expectationē vr̄am. Euoluite constantien. concilium atq; eius acta perq̄rite. Consuetudinez quam modo exposui z approbatam z pro lege rectam z scripto firmaz reperietis. In basilea quoq; dum generalis synodus illic erat: postq̄

exacte visa sunt & diligēter excussa sacrarū testimonia lr̄arū: magnoꝝ cōsiliorū decretis: ac sanctoꝝ patrū & illustriū doctoꝝ traditionib⁹ enucleate pensatis: decretū promulgatū est: quod apte declarat fideles laicos siue clericos coicantes & nō cōficiētes ad suscipiendū sub specie panis & vini diuinū eukaristie sacrm ex p̄cepto dñi nō esse astrictos. In cui⁹ fine subiūgit. Laudabilis q̄z p̄suetudo cōcādi laicis lē populū sub vna specie ab ecclia & scis patrib⁹ introducta: ac hactenus diutissime obseruata & a doctoꝝb⁹ diuine legis sanctaꝝ scripturā atq; canonū multā periciā habentib⁹: tā lōgo tpe cōmendata p lege habēda ē. Nec alicui licitū ē ea reprobare: aut sine auctoritate ecclesie ipam imutare. Sic ergo & scripta cōciliorū babetis decreta & vetustū ecclie ritū. Galeth. Pōt ecclia vel cōciliū q̄ xp⁹ instituit sacramēta puertere. Eneas. Nō pōt. Galeth. At sacramētū hoc sub specie panis & vini xp̄s istituit. Cur puertit ecclia q̄ panē solū ad laicos defert. Eneas. Nō puertit ecclesia sacrm sed ritum mutat. Que sunt em̄ de necessitate sacramentoꝝ imutabilia pseuerant. Que circa ritum sunt imutare ecclia pōt. Cui⁹ potestas nō minoꝝ est bodie q̄ sub aplis erat. Ptās aūt & administratio ecclie sicut doctoꝝes tradūt: tribus in reb⁹ cōsistit. In ordinibus diuersoꝝ p̄latoꝝ. In administrationib⁹ sacramētoꝝ. In diuersis p̄ceptis subditoꝝ. Ob quā rē nō sine rōne putauit doctor insignis aq̄nas. in arbitrio esse ecclesie diuersos gradus p̄latorū instituere & institutos p̄ro rer̄ diuersitate vel tēpoꝝ amouere. Sic subdiaconi sūt ordinati: quos ecclesia primitiua nescuit. Sic plati p̄sbyteris ep̄i quos olim hieronymus equalis fuisse ptātis affirmat. Sic cardinaliū sacer senatus inuentus: ecclesie magnū decus & stabile firmamentū. Pōt etiā ecclesia in administratione sacroꝝ abolitis prioub⁹ nouos ritus inducere & cerimonias nouas. Qua de re ls̄ dñs discipulos suos facta cena cōicauit: ecclesia tm̄ neq; p̄ādos neq; cenatos fratres: nisi necessitatis cā tantū sacramentū p̄mittit assumere. Rursus quoq; quis amictus lint bea xp̄s. quotidianaq; veste indutus. hoc sacramentū instituerit: diritq; paucissima verba. ecclesia tamē ob eius reuerentiā & ornamenta vestimentoꝝ sacerdotib⁹ dedit: & missarū solēnia ep̄betaꝝ & aplōꝝ lectionib⁹ & deuotis orationibus adornauit. Sic em̄ in veteri lege rubricatas pelles & rudia tabernaculi sacra sublimis gloria templi secuta est. Sic & in nouo testamēto post illa ecclesie primitiue rudimēta pedetentim splendor in cultu diuino & ritus sacramentoꝝ expolitior & maiestas sacerdotq; maior successit. Tercio loco pōt ecclesia statuta & ordinationes patrū que de moꝝb⁹ agūt: put loco & tpi & p̄sonis viderit q̄uenire immutare & abrogare: sicut & pr⁹ dixim⁹. Sed q̄ntū ad sacramētū ptinet qđ necessariū est tolli nō pōt. qđ necessitati nō subest variari pōt & tolli. In eukaristia vo sicut ante platū est nō est vsus vtriusq; speciei populo necessari⁹: adimi q̄ altera spēs nō inepte potuit: quia nō est hoc sacramentū variare ꝫ vsum. Galeth. Sacramentū est sub specie vini quis neget: ergo qui vini speciē tollit: sacramentū tollit. Eneas. Haud recte infers. Septē sunt ecclesie sacramenta & si vos q̄ntm̄ recipitis. ex his vnū est eukaristia p̄cellentissimū & maximū hoc semp integrum: & vnū est siue sub vna specie sumit̄ siue sub duabus: & licet mille ptcule panis fiant vinicq; totidē: vnus tamen est vbiq; totus & integer ch̄ristus. Nec subtracta vini specie subtrahit̄ sacramentū. q̄ totuz in altera sumit̄. Recte igit̄ & sanctissime romana ecclesia in huius obseruantia sacramenti sese habet. Quibus ex rebus si cōsolatione spūs cupitis: si quietem amatis: si veritatē queritis: si lucrifacere animas vultis: sedē aplicam audite: sequimini traditiones eius: honorate illam q̄s sancta est immaculata sponsa xp̄i: colūba pura & albissima: ex cuius ore felicis ramus olive dependet: qui pacē boibus pollicet: superbis bello minat. Finitis sermonibus istis assurrexit vnus de primoribus thaboritarū & animo satis inflato. Quid tu nobis inquit apostolicā sedē tot verbis amplificas. Nos papā & cardinales auaricie seruos nouimus: impatientes: inflatos: tumidos: ventri ac libidini deditos: ministros sceleꝝ diaboli sacerdotes & antixp̄i p̄cursoꝝes quoꝝ de⁹ vent̄

est pcauta celū. Erat hic hō ventrosus crassus ⁊ multo abdomine pinguis: quē cū aspexissem admoui ventri eius leuiter manū ac subridens. Unde inquā tumor hic ventris est. Cur te ieiunio maceras ⁊ affligis inedia. Riserūt oēs magnisq illuz ea chimmationib⁹ exceperunt. At ego cū animaduerterē sacerdotes illos magis studio cōtradicendi q̄ voto discendi ad me venisse. posui modū verbis meis subtrahiq disputationi pedē. Intellexi cīm qz facili⁹ ⁊ leui⁹ esset turbuleti maris cōcatos fluctus clamoz ib⁹ retundere: q̄ illoz rabiē sermonib⁹ cohercere. Nā labor irritus ⁊ nulli⁹ effect⁹ est offerre lumē ceco: sermonē surdo: sapiētiā muto. Cōuersus tamē ad eos dixi. Collega mei prāsi sūt: ⁊ itineri se accingūt. hora est vt a vobis recedaz satis diu simul disputauim⁹. Vos tū vt video nec meis verbis fidem p̄bebitis: nec ego vīs argumētationib⁹ mouebor: remaneam⁹ oēs qđ ante fuim⁹. Existimaui h̄ priusq̄ incipere: nolui trāsilire vt mea taciturnitas opinionū vārū fieret auctoritas. Nec q̄s post hac dicerer: fuit apud thaboritas senex. eps nec q̄q̄ aduersus illoz sniam dixit. aut eos vera sentire putauit: aut eoz argumēta posse superare diffisus ē. Qz si nihil aliud vba nra fecerūt: hoc tū pstāt q̄ me vīs opinionib⁹ aduersantē oēs q̄ astāt intellexerūt. Vos tū ampli⁹ ⁊ fortasse meli⁹ cogitabitis. Tūc illi si tps eēt afferem⁹ duc libros ostēderemusq tibi: qz rpi sequaces ⁊ legis dei zelatores sum⁹. Sz vale. Ad q̄s ego. Nec vobis nec mihi ociū est: valete. Atq hoc mō a me eos dimisi ⁊ exeūte dño de rosenberg cū eo sobolania vem atq indecurnaz insulā ⁊ senioē de rosenberg dñm petiui. videbat mihi vltra sauromathas ⁊ glaciale occeanū fuisse. inter barbaros. inē antropofagos. aut inē mōstruosas indie libieq gentes: nec sane in omni terra quā circuit ampbitrites. gens nulla est mōstruosior thaboritis. Etbiopes cīm quoldā ⁊ satas ⁊ trapobanas corpis vicio mōstruosos aiunt. Thaboritas vo de pzauate mētis vicia ⁊ innumerabiles aie macule mōstruosos efficiūt. Ad quos oēs bereses migrauere. q̄s ab initio nascētis ecclesie vsq̄ in hūc diē pestifera ingenia seminarūt. Sūt ibi nicolaite. sūt arriani: sūt manicbei: sūt armeni: sūt nestoriani: sūt berēgarij: sūt paupes de lugduno. Dicebant hi tū apud eos waldenses habent vni⁹ rpi vicarij ⁊ aplice sedis inimici. q̄ dum frena supiozitatis abiecāūt: libertatēq̄ p̄dicāt. necessariū est vt oēs errores admittāt. Ad q̄s⁹ duz exiuissez. ex inferioi videbar inferno reuersus. Nec me pri⁹ ad superos recepisse putaui q̄ budwiseos atq vlricū de rosenberg pueni: Nā ⁊ budwisci nullis bereticis⁹ inq̄nati sūt. ⁊ vlric⁹ acerrim⁹ hostis bereticoz ver⁹ ecclie filij⁹ inter alios bohemie pncipes q̄ fidē catholicā vbis armisq tuent: anteriozi est dign⁹ quē sedes aplica inē caros habeat ⁊ inē pmos bonoz ęt. Scripsi hec tue pstabilitati festino ⁊ currēti calamo: Propante nāq romā iobē meo quē pbe nostima lui te q̄ mihi in hac via pdigerāt vtcūq narrata cognoscē q̄ penit⁹ ignozare. Res altas de fide disputātes ⁊ archanos scripture sensus attingē pūpsim⁹. Sed qz nō defuerūt ineptie. Nā rudē ⁊ inexpertū tyronē hec me pugna suscepit. Sz nolui latrātes impune lupos abire: nolui deserere veritatē: nolui ecclie desse: ⁊ q̄m imperitie mee tenebras nō ignozaui: supne claritatis lumē intrepidus expectaui: iactaui sup dñm curā meā ⁊ ipse adiuuit: sensi diuinit⁹ assistentiā. naz verba nescio quō suapte fluebāt. quib⁹ miseri thaborite miserabiliter pmebant benign⁹ ⁊ misericoz dñs: qui nec peccato⁹ voces obaudit. Credo ⁊ certus suz qz non mea vita: sed mea fides meruit audiri: ne thaboritarū elenchis inuoluerer aut sophismatib⁹ caperer: vtcūq res acta ē. Scio me pla tūc dixisse ⁊ minimo scripsisse digna correptione. Sz q̄ tūc dixi corrupi nequeunt. qz semel emissum volat irreuocabile verbum. Que nūc scribo facile poterunt emendari priusq edant. Ideo te per veterem benuolentiā ⁊ quam mihi semper ostendisti charitatē precoz te ⁊ oro huic opusculo vt tuā limā summamq manū admoueas. Necq prius in lucem simas exire q̄ tuo fuerit acri ⁊ graui iudicio comprobatū. Vale nostri memoz ⁊ amans Quando deus ⁊ fata volent veniem⁹ ad te. Ex noua ciuitate. xij. kl. septembris. Sub anno dñi. M. cccc l.

Onstātinopolitana clades reuerēdissimi patres. Illustrissimi principes: ceteriq; viri genere & doctrina pstabiles: q̄ thurcor̄ grādis victoria. Hecor̄ extrema ruina. Latinor̄ suma ifamia fuit: vnūquēq; vrm vt arbitror tāto magis angit magisq; cruciat: quāto & nobiliores estis & meliores. Quid cīm viro bono & nobili magis congruit: q̄ curā gerere fidei orthodoxe: fauere religioni xpi nomē saluatoris pro sua virili magnificare atq; extollere. Sed amissa nūc cōstantinopoli tanta vrbe in ptāte hostiū redacta: tanto xpianor̄ sanguine fuso tot animab⁹ in seruitutē abductis: vulnerata est miserabiliter catholica fides. Cō fusa turpiter nr̄a religio: xpi nomē dānificatū nimis atq; oppressus. Necq; si verū fateri volum⁹: multis ante seculis maiorē ignominiā passa est q̄ modo xpiana societas. Retroactis nāq; tpibus in asia atq; in aphrica: hoc est in alienis terris vulnerata fuim⁹: nūc vo in europa id est in patria in domo ppria. In sede nr̄a pcussi ecclīq; sumus. Et licet dicat aliq̄s ante plurimos annos: ex asia thurcos in greciaz transiuisse. Thartaros citra thanaim in europā cōsedisse. Saracenos berculeo mari traiecto hispanie portione occupasse. nunq̄ tn̄ aut vrbē aut locū amisim⁹ in europa. qui cōstantinopoli possit equari. Est em̄ ciuitas illa toti⁹ terre q̄ cōmode colit pene centrū. Portūq; hz & amplissimū & tutissimū: in quo nō dicā naues sz numerose classes armari sustentariq; possūt: atq; inde p bosfor̄: hinc p helespōtū ad oia mediterranei maris siue tuēda siue vexāda littora trāsmittit. Ut hic locus tā cōmod⁹ tā vtilis tā necessari⁹ nobis tacētib⁹: ne dicā tormiētib⁹ amissus xpō saluatori: lucrifactus machometo seductori est. Quid q̄ ibi ex duob⁹ imperatorib⁹ xpianis alter occisus est. Mōne ex duob⁹ xpianitatis oculis alter erutū: ex duabus manib⁹ altera amputata dicere possum⁹. Addite q̄ ex quatuor sedib⁹ illis patriarchalib⁹ primis & principalib⁹: q̄bus veluti solidissimis basib⁹ xpiana subnixa fides sē oēm terrā ramos suos extēdit. Maiores nr̄i duas sil'cū hierosolymitana p ignauiā atq; secordiā pderūt: nos tercia & illā quidē cui oēs prudentes: multi ad horā multi ad orientē: thanaim iacētes populi seruiebāt. nō minori desidia: maiori tn̄ infamia. prius amisim⁹. Mimirū principes si toletis oēs ac de tanto xpianitatis vulnere: quo cecidisse grecos: supasse thurcos: profusos eē latinos aduertitis: cōsternati atq; attoniti estis. Sz no est minor diui cesaris friderici dñi nostri gloriosissimi q̄ vester meror. Vidissetis eū cū tanti mali factus est primū certior: in cubiculo stentē: in aula mestū: in pfilio solicitū: in ecclesia supplicē: in quouis loco turbatū & aiprū. Verū cū res xpiane nō tam dolorē & lacrimas: q̄ vigorē & arma requirent. (Mā thurci maiora indies mala minant̄ Joperepcūi existimauit sua seruitas: tum principū: tum ciuitatū accersiri conuentū. in quo de tuēda xpiana republica pfilia cuperent. Mā priusq; incipias cōsulta & vbi cōsuluerис mature facto opus ē. Fuit itaq; cōciliū apud ratispanā cōuocatū. que ibi gesta sunt oēs tenetis Ex auctoritate illi⁹ cōgregationis hic nūc cōuentus habet. Cur non fuerit apud nurēbergam indicta cōuentia: & cur nequiuerit ad hec negocia cesar ascēdere. satis bis dieb⁹ expositū est. Ille quidē p tanta xpianitat̄ necessitate in hoc cōuentu minime defuisset: si domū tutā relinquere potuisset. Sed cū ei⁹ desideriū ab his impediret. quib⁹ nō tam par & ociū q̄ cōtentiones & bella sunt vsui misit bosce pstantissimos & celeberrimos legatos: qui suū locū tenerēt. suasq; vices implerent cū plena & ampla ptāte. siue res imperii siue cōe fidei tuēde negociū tractare libet presto erūt. Ceteq; q̄ sup articulis ratispane meditatis: hec potissimū cōgregatio pfultura est. vosq; cesaris animū circa illos cognoscere cupitis. que sit eius mens quę sententia: que voluntas. aperire me nunc collegarū meor̄ auctoritas iubet. Ego qui malo p obedientiā parū prudēs q̄ per cōtumaciā videri sapiens. onus meis humeris pene intollerādū subiui confisus in eius auxilio qui victimis obedientiā pretulit. Nec timeo sub tanto fasce deficere: quādo presto sunt qui cadēti

mibi manū porrigant. Pareo quoq; in hac re tanto libentius: quāto z cōspectuz vīm frequentioꝛē intueoꝛ: z mibi benignioꝛē autumo. Hec ego de oibus articulis verba faciā: sed illum qui est principalissim⁹ aggrediꝛ: hoc est an potra turcos: q̄ cōstantinopolim p iniuriā inuaserūt: nobilitatē cū principe grecoꝝ occiderūt: sacra nr̄a oia polluerūt. z vltra vincula verbera cedes xp̄ianis oīnibus minitant: sit bellū suscipiendū. Quo psuaso quantas habere copias necesse: quō legēdi milites. que stipendia danda. que priuilegia cōcedenda: vnde cōmeatus habendi: q̄ bellica instrumēta paranda. quo tpe qua via sit eundū facile cōcoꝛdabim⁹. Capitaneū quoq; seu belli ducem quē pristi romanoꝝ imperatoꝛē aptissime consueuerunt: non erit arduū nominare. Hec ꝝ dubitabitis illum eligere in quo sit scientia rei militaris eximia: virtus excellens: autoꝛitas cuidens: p̄sumpta felicitas qui sit laboꝛiosus in negocijs. fortis in periculis. industrius in agendo. celer in cōficiendo: cōsultus in pꝛouidendo: qualem reperiri apud vos minime dubitauerim. Hec de pace domi tuēda multū laboꝛabitis. si fortis bellū gerere decreueritis vt postea suo loco dicem⁹. Intelligitis iā principes oꝛo mea quib⁹ in reb⁹ radices agat. z q̄ sit cā in manib⁹ videris de bello gerendo tota cōsultatio est. Ego q̄ noie cesaris bellū venio suasurus: nequaq̄ boc oneris accepissem. nisi rē dignā vīa virtute. vīa nobilitate. vīaq; natione. manifestissime p⁹ intelleriss̄em. Agite igit̄ audite z cognoscite an bellū boc p fide vīa xp̄iana suscipe debeatis. Dis senatus oisq; populus cui bello gerēdo psultatio est: clarissimi p̄ncipes tria diligent̄ ac rigide z presse discutere debeatis. ne quid agat cui⁹ deniq; penitudo sequat̄. Turpe est em̄ vt scipionis puerbiū fuit: postq̄ erratū est dicere non putarē. Bellū q̄ gesturus primo querat an sit iustū. secūdo an vtile. tercio an facile. Nisi em̄ bec tria cōcurrāt. nō est cur bonis atq; prudentib⁹ viris belligerēduz sit. Discutiamus z nos bec ex ordine p̄ncipes. Ac primū de belli iusticia cognoscam⁹. Bellū quod p tuēda religione. p saluāda patria: p cōseruandis socijs: ex auctoꝛitate supioꝛis gereret nemo vnq; veteꝝ reputauit iniustū. Hinc moysi. hinc iosue. hinc saulis. hinc dauidis: hinc machabeoꝝ plia cōmendant̄. Hinc illi demoscenis clamoꝛes q̄b⁹ plenū exultabat apud athenas theatrū in marathone in arthemsio in salamina p patria defunctos cōmēdant̄. Hinc et romanis oꝛatoꝛes: decij: fabij: z alij pene innumerabiles celebrant̄. qui p salute suoꝝ ciuiū se deuouere. Hinc ex vīis germanis karoli: rolādi: raynaldi: cōradi: ottonis: henrici: friderici: eternis p̄conijs extollunt̄. Qui p tutādis xp̄ianoꝝ finib⁹: maximis se piculis obiectarūt. Hūc tū vīis pgenitoꝛib⁹ tā iusta pugnādi cā. q̄ vobis obiecta est. Hūc illi tā atrocez iniuriā taminsignem cōtumeliā ab infidelib⁹ acceperūt. quēadmoduz ppessa est bec nostro tpe xp̄iana cōitas. Repetēda est breuiter boc loco cōstantinopolitana calamitas. Si em̄ z iniurie magnitudo nocioꝝ z belli iusticia manifestioꝛ erit. nulla pulsatus iniuria machometus. Sic em̄ vocat̄ qui turcis impat. Bellum grecis indixit. Cōstantinopolim obsedit. ac male defensam expugnauit. Ubi cōstantinus grecoꝝ impatoꝛ intrantib⁹ vrbem turcis in extremo patrie sue piculo foꝛtissime pugnans obtruncat̄. Caput eius lancea infixum spectaculo ferē. Fit miseranda grecoꝝ cedes. occidunt̄ nō solū qui se tueri conant̄. verūetiā q̄ ptectis armis sese dedunt. Hec ego boc magni duco in ipo furoꝛe p̄mi introitus trucidatos eē xp̄lurimos. Illud boꝛreo illud abbominoꝛ illud oino detestoꝛ. Capta ciuitate depositis armis: cōiectis in vinculis ciuib⁹ tuz maxime senectuz est. tū filij añ oꝛa parentū occisi. tuz viri nobiles velut bestie mactati. tuz sacerdotes laniati: tū monachi excarnificati. tū sacre virgines incestate. tū matres ac nurus ludibꝛio habite. O miserā vrbis faciē. O infelicē populū. O sceleratū machometū. Quis talia fando temperet a lacrimis. oia luctu plena cede cruoꝛe. cadaueribus erat cernere. Machometus ipe terribili facie tetris oculis terribili voce crudelibus verbis nephādis nutib⁹ bomicidia mādat. nūc istū nūc illū ad cedē poscit: manus i sanguine xp̄ianoꝝ lauat. O ia fedat. omnia polluit. Templa dei nostri pseudo pro-

phete traduncꝝ: diuina altaria ꝓterunt. Ossa martyrū ⁊ aliorꝫ scōrꝫ iam cum xpo regnantiū. aut pauis aut canib⁹ obūciunt: frāguntꝫ statue: picture deleꝫ. Nec ma tris dñi regine celorꝫ gloriose marie virginis imagini paraꝫ: cꝫn ⁊ ipm saluatoris xpi crucifixi simulacrū cū magno clamore: maiori irrisione ꝓcedentib⁹ tympanis actubis in castra referꝫ: huc atqꝫ illuc rapiꝫ cōspuiꝫ: luto ꝓuoluiꝫ. O nephas in expiandū. O ignominiā xpiane gentis. O dedec⁹ nr̄i noīs sempiternū. Huic signo in quo redēpti ⁊ saluati sumus: thurcorꝫ fetidū gen⁹ illudit: ⁊ quasi nos signum nō signatū colam⁹. Hic est inqt xpianorꝫ deus. Sentio qz cōmouemini principes duz saluatoris iniuriā refero: duz tante ciuitatis dāna cōmemoro: ⁊ quis cladez illi⁹ vrbis: qs funera fando explicet aut possit lacrimis equare laborez. horret animus talia meminisse luctūqꝫ refugit. O nobilis grecia: Ecce nūc tuū finē: nunc tēmū mortua es. Heu quot olim orbes fama rebusqꝫ potētes sūt extincte. Vbi nūc thebe vbi athene vbi nicene vbi larissa vbi lacedemon vbi corinthiorꝫ ciuitas vbi alia mēorāda opida: quorꝫ si muros ꝙras nec ruinas inuenias. Nemo solū i quo iacuerūt queat ostendere: grecia sepe nostri in ipsa grecia reqrūt: sola ex tot caduerib⁹ ciuitatū cōstātinopolis supat: quē paruo ambitu bizantij a pausonia quōdā edita. ꝑ constātinū primū imꝑatorē eius nominis in emulatione romane vrbis erecta. tantū opez mirabiliū. tantū armorꝫ. tantū lr̄arꝫ. tātū gloriē habuit. vt omniū ciuitatū dāna hec sola vrbs recōpensare ac resarcire videreꝫ: hinc post pacē cū gratiano factā. ⁊ a theodosio cōfirmatā venies constātinopolim: rex gotorū athenaricus: cū regie vrbis amplitudinē splēdoremqꝫ cōtēplatus eēt veluti stupens dixisse ferꝫ. Vere deus terren⁹ est imꝑator hic habitās. Et quisqꝫ aduersus eū man⁹ mouerit: ipse sui sanguinis reus existit. Et cꝫuis post impium ad vos o germani trāslatū: sepe cōstantinopolis capta direptaqꝫ fuerit: nūqꝫ tñ in ptātem xpi hostiū: nisi mō deuēit: nūqꝫ basilice scōrꝫ diruteꝫ: nūqꝫ bibliothece ꝓbuste: nūqꝫ monasteria desolata. nūqꝫ sacra nr̄a ex toto nisi nūc deleta fuere. Itaqꝫ mānsit apd cōstātinopolim vsqꝫ ad nr̄m tp̄s vetuste sapiētie monumentū: ac velut ibi domiciliū lr̄arꝫ eēt: ⁊ artiū fōme ꝓhie. Nemo latinorꝫ satis doctus videri poterat nisi constantinopoli aliquādiu studisset. qdꝫ florente roma doctrinarꝫ nomē habuerūt athene. hoc tēpestate nr̄a cōstantinopolis obtinebat: vñ ⁊ multa veterꝫ sapiētiꝫ volumina susceperam⁹ ⁊ in futurū suscipe sperabam⁹. Ast nūc vincentib⁹ thurcis ⁊ oia possidentib⁹ q̄ greca potētia tenuit: vereor ne de lr̄is grecis omnino sit actū. Neqꝫ cñ vt plerisqꝫ arbitrant asiani sunt ab origine thurci: quos vocāt theucros ex quib⁹ est romanorꝫ origo quib⁹ lr̄e non essent odio. Scitarꝫ genus est ex media barbaria ꝓfectū. qd̄ vltra ex euxinū pirrichiosqꝫ mōtes vt etbico ꝓho placet ad septētrionalē occeanū sedes habuit: gens imūda ⁊ ignominiosa. fornicaria in cūctis stuprorꝫ generib⁹. q̄ vt tradit yester otto frisingensis epūs: non futulis auctor: regnante apud francos pipino mōtes caspios exiuit: ac longo itinere in asiam se recepit: ibiqꝫ post hac morata est. Et cꝫuis submitti celo ⁊ mūdiori terra per tot secula parūper exultā se ꝓbuerit. sapit tñ adhuc multū pristine deformitatis. neqꝫ oēm barbariē deterſit. Carnes adhuc equorꝫ vesonaū vulturūqꝫ comedit. libidini seruit: crudelitati succūbit: litteras odit: humanitatis studia ꝑsequit. In cuius manus veniſſe nūc doctā eloquētēqꝫ grecā. nescio qs latis dolere queat. Sed dicitis milites. Quid tu nobis lr̄arū detrimentū cōmemoras. quid nobis dolis. nos bastas gladiosqꝫ versamus. Vos genus ignauum tecto gaudetis ⁊ umbra. Immo ꝙo fortissimi equites nullius cꝫ vestri magis interest studia litterarū esse cꝫ florentissima. Quid em̄ vos viri excellētes aliud q̄ritis: cū prestanti aio ⁊ alto corde preliū cōmittitis cꝫ fame dulcedinē laudare vultis scio. ⁊ gaudetis cum de vobis bonos eē rumores auditis. Trahimur oēs studio laudis ⁊ optimus quisqꝫ gloria ducit: inquit cicero. Sed que laus vsa diuturna esse pōt nisi lr̄is cōsecret. Breuissima est fama que humane vite spacio terminat. Diuūt noie ꝓbemū qs lr̄e insertos habent fortunati ambo si quid mea carmina possunt. nulla dies vincꝫ

me moꝛi vos etimet euo. In curialū ꝛ hisum inquit maꝛo. Nec nos aut sampsonis aut gedeonis aut iepte aut alioꝝ iudicū fortitudines ꝛ regūq; magnifica gesta faremus: nisi hīs edocti essem⁹. Quāto ergo quisq; vīm nobilissimi equites aut industrioꝛ est aut foꝛtioꝛ animosioꝛ: tanto fauere ingenijs ac hīs magis dz. Hec sunt eīm que ꝓgenitoꝛes vīos virtute pstantes: q̄uis iam dudū moꝛtuos: memorie tn̄ hoim quasi viuētes exhibēt: ꝛ que vīm nomē si viriles fuerit is ad posteros referre cū laude queant. Senserat hec alexander macedo. qui cū in sigeo sepulcrū vidisset achillis. O foꝛtunate inquit adolescens qui tue virtutis p̄conē hom̄eruꝝ inueneris. Et vere inquit oratoꝛ. Nā nisi illi ars illa fuisset: idez tumulus qui coꝛpus cōtexerat nomē etiā obtulisset. Themoscenes aūt ille sumus athenis vir: cū ex eo quereret cui⁹ vocē libētissime audiret. A quo sūma virt⁹ inquit optime laudat: quo dicto nimiꝝ humanitatis ꝛ eloquētie studia magnope cōmendauit. At nūc cōtrita vel etaq; grecia quāta sit facta fr̄arū iactura cūcti cognoscūt: q̄ latinoꝝ oēm doctrinā ex grecoꝝ fontib⁹ diriuatā nō ignoꝛatis. Quid q̄ in tanto dāno in tanta iniuria dicem⁹ p̄incipes. An de iustitia belli aduersus hec mōstra hoim dubitabim⁹? q̄ nulla humanitat̄ studia colūt: q̄ federa nulla custodiūt q̄ sanguinē nr̄m sitiūt: q̄ cedib⁹ saturari nō possūt. q̄ sacra dei nr̄i oia polluūt ꝛ exterminat. Foꝛtitudo inquit ambrosi⁹ in officijs q̄ bello tuet̄ a barbaris patriā vel domi defendit infirmos vel a latronib⁹ socios. plena iustitia est. Oꝛ si oꝛdo ille naturalis paci accōmodat⁹ augustino teste id posc̄at vt suscipiēdi belli autoꝛitas atq; p̄siliū penes p̄incipes sit: neq; bellū alio q̄n iustū existimet̄ videte quāta ē huj⁹ belli iustitia: cui⁹ nō solū papa ꝛ impatoꝛ duo maria luminaria: duo primi in terra principes. sed ipse rectoꝛ orbis mūdiq; fabricatoꝛ de⁹ est autoꝛ: qui sponsaꝝ sub ecclesiam matrem nr̄am vt pupillā oculi nobis tuēdā cōmēdat. Mōstrauim⁹ belli iustitiā fortasse plurib⁹ verbis q̄ necesse fuit: s̄ traxit me iniuriarū acerbitas. Parcite subirato. Date veniā leso. Nūc ex bello q̄ sequat̄ vtilitas breuit̄ exponēdū ē. Cur eīm se bello quisq; immiscet: nisi ꝛ bello se iuuat. Vos igit̄ principes si fructū hui⁹ belli ꝛtra thurcos suscipiēdi cognoscere cupitis: dāna que toti xp̄ianismo imīnēt: nisi thurcoꝝ frangat̄ impetus pēsitate. Audiuistis q̄ passi sunt cōstantinopolitani. Idez nūc multe ciuitates expectāt. nisi duꝝ tp̄s est opitulamini. Serpit indies hoc vīrus magis ac magis: nūc vna puincia nūc alia nobis vētcit. Rascia iā nouissime occupata est. Dispot⁹ ei⁹ puincie cū cōiuge ꝛ liberis in būgariā se recepit būgari q̄ bacten⁹ nr̄i fidei clipe⁹ nr̄e religionis murus fuere: bis victi bello post mortē alberti regis: bis capti a thurcis sunt centū milia hoim aut eoplus vuob⁹ plus amisere. Nō tulerūt integri thurcoꝝ vires quō fracti ferent. Succubuerūt auxiliantib⁹ polonis quō vincēt soli. Magna ē thurcoꝝ potētia ꝛ in asia ꝛ grecia. Thartaroꝝ ferocē gentē federe iunctā habēt. Ducenta ꝛ tercētamilia pugnatoꝝ ne dicam plura in armis cogere possunt. Quoꝝ sunt būgari strēnui ꝛ potētes viri atq; omni laude digni: non tn̄ tantis viribus pares habent. Siue vincāt būgaria siue coacta iungāt thurcis: neq; italia neq; germania tuta erit neq; satis renus gallos securos reddet. At nōnulli q; suis dieb⁹ non videre similia nec fieri posse ꝓfidūt. Nos aūt sepe thartaros ptrita bungaria germanie fines ingressos ad renū vsq; vebachatos nouim⁹. Hungari priusq; xp̄m colerēt: sepe austriā: bauariā: sueuiaꝝ: franconiā: saxoniā pcurrerūt. Attila rex hunoꝝ ab būgaria q̄ tūc pannonia dicebat digressus: quātas italie: quātas germanie: quātas remotioꝛi gallie atq; hispanie turbas intulerit: nō ignoꝛamus. Quid gothos: q̄d wandalos. quid gepidas quid herulos: quid longobardos: q̄d burgūdiones referat. Oēs hi populi p bungariā ab vlteriori scithia venientes: banc nr̄am xp̄ianitatē miris afflixerūt modis Expectabim⁹ igit̄ ꝛ nūc venire thurcos. atq; accersitis thartaris nobilē atq; potentē bungariā sui iuris efficere: ac inde reliquā xp̄ianitatē loc⁹ustarū moꝛe coꝛrodere. Pugnandū ē vobis oino p̄incipes. si liberi. si xp̄iani vitā ducere cupitis. Existimatote nunc. an saluis ꝛ integris locis. an fractis atq; dimissis id agere

magis expediat. Romani quos fama sapiētissimos fuisse p̄dicat. socioꝝ tutelam semp̄ suā saluti eē ducebāt. ac forte q̄ tomi pugnare malebāt. Mā fortis si q̄ fuerit accepta calamitas emēdari pōt. Que tomi excipiunt clades extiales habent hinc hanibal maxim⁹ ille penoꝝ imperator cum regi syrie antiocho aduersus romanos bellū suaderet: nō in asia siue in grecia. sed in italia pugnādū esse dicebat. Et vos ergo theutones: si quē admodū spero sapiētes eritis maiores vros imitabimini: qui remota sp̄a tomo bella gerere: ac vicinoꝝ fines nō min⁹ q̄ suos tueri cōsueuerūt. Q̄d si vos germani hoc tpe būgaros neglexeritis: nō erit veniꝫ curvos ex gallis auxilia p̄stolamini: nec rursus illi apud hispanos opē inueniēt. Atq; ita fiet: vt cū singulis semp̄ gentib⁹ pugnaturi hostes. facile q̄d cupiūt orbis imperiū assequent. Q̄r si acceptis armis t hungaris t rastianis t aliis xp̄ianis: qui vicini sūt thurcoꝝ potentie opes tuleritis: nō solū vicinos vros tuebimini: sed vosipos vxores ac liberos vros ex maximo piculo liberabit. Atq; hec ē vt mihi videt̄ maxima vtilitas belli gerendi. Cū explorat̄ sit ad nos dietim thurcos p̄perare: p⁹ occurrite q̄ vestros fines ingrediunt t auxilia vicinis afferte. Mā tūc tua res agitur vt ille vt paries cū p̄xim⁹ ardet. Q̄r si certissimi essetis nūq; illos ad vos esse venturos p debito tū baptismi vri quo estis initiati p maximis beneficijs quib⁹ vos diuina pietas cumulauit: aduersus hos euangelij corruptores t xp̄i p̄fidos inimicos ciuisq; crucis veriores bellū gerere deberetis. Equidē p̄stantissimum principes cū oibus virtutib⁹ affecti sitis. nihil tū arbitror vos magis velle q̄ gratos eē atq; videri. Hec est em̄ vna virtus nō solū maxia & mater oim̄ tutū reliquaꝝ Quid est em̄ pietas nisi volūtas grata erga parētes. Qui sūt q̄ libenti⁹ aio p patria pugnāt: nisi q̄ patrie beneficia meruerūt. Qui sūt qui fidē erga p̄ncipes inviolatā custodiūt: nisi q̄ eos in se beneficos recordant. Qui sūt q̄ p̄ceptores bonorāt nisi q̄ se doctrina ab bis accepisse nō sūt obliti. Qui sūt q̄ amicos oi studio p̄sequunt: nisi q̄ fructū amicitie tenaci memoria tenēt. Q̄r si erga patriā erga parētes p̄ncipes: p̄ceptores: amicos grati eē debem⁹: quātoma⁹ erga deū nr̄m: t cui⁹ obsecro pignora q̄ dei nr̄i beneficia sum⁹ experti. Ille cū nihil eēmus nos in esse p̄duxit neq; lapides aut arbores aut equos & boues rōnis participes nos creauit nobis ingeniū sermonē virtutē vires corpis atq; aie dedit. Et cū primi parēt culpa inferni mancipiū facti essem⁹: vt nos redimeret descēdit de celo: exinaniuit seip̄z formā serui accepit: bouem induit: fact⁹ obediēs vsq; ad mortē: mortē aūt crucis: in q̄t apls. Sub ipsa aūt passione t cruce p̄iuscq; ad crudelitatē neclis t effusionez sanguis pueniret q̄ cōuiciaꝝ p̄bra: q̄ otumeliaꝝ ludibria tulit: sputamina insultatiū excepit. q̄ sputo suo ceci oculos aperuerat: flagellatus ē q̄ ptātē flagellādi demones bz. Spinis coronatus est q̄ scos suos floribus coronat eternis palmis. Infaciē cesus est q̄ veras palmas mūdū vincentib⁹ tribuit. Spoliatus est terrena t caduca veste q̄ celesti atq; immarcessibili cāditate aias vestit. Cibat⁹ est felle qui sē abū bōi p̄buit. Potat⁹ est aceto q̄ ip̄o suo nectaria pocula reprobauittit. Agn⁹ ille innocēs: imo ipa innocētia: ipa iusticia int facinorosos cōputata est. pepēdit inter latrones de⁹ nr̄. viderūt facie ei⁹ t nō erat spes neq; decor. A vertice capit⁹ vsq; ad plantā pedis nō erat in eo sanitas. & passus ē vt nos redderet impassibiles. mortu⁹ est vt nos redderet imortales. Passus q̄ ipe voluit: t in q̄tates nr̄as ipe portauit. O bonitatē o clemētiā magni dei: miserationes diuine pietatis incredibiles: q̄m maxima t inestimabilia sint xp̄iano populo p̄stita beneficia. Sed corā sūt hec in oēs fideles dona dei. Vos aūt o germani peculariter q̄d honoris rō reddit obnoxios. Mā q̄ vobis imperiū dedit. Is vos oib⁹ populis gentib⁹ nationib⁹ p̄tulit. Hec ē em̄ prima in seculo dignitas: cui oēs p̄incipes: oēs reges cedūt. Quā saluator fm carnē nascēdo: pegrinādo: morieēdo dignam censuit quouis honore. Que in p̄betis p̄missa in euāgelio cōprobata. in apl̄oꝝ scriptis magnifice commēdata existit. Hec est illa excellētissima dignitas qua stāte nō est cur antixpi formidemus aduētū quēadmodū tertullianus t cipria⁹ t augustin⁹ t multi vete-

ruz et verbis doctoris gentiū pauli colligere videnť. Idcirc antiqui nři spūsancto pleni: cuius adhuc idola coleret. Imperatores psequerenť qz xpianos. Uitā tamē illis pl iram imperū securū: domū tutā: ere ratū fortē. senatū fidelē: populū probū: obē quietē optabāt. Vos igit magni: vos inditi o germani quib⁹ tāta dignitas credita est: curare pre ceteris debetis: ne vobis imperātib⁹ xpiane religionis maiestas intereat. Sed quid vos ad hec vro rependitis: imo quid nos oēs xpiani p tantis beneficijs agim⁹: vbi tanto⁹ bono⁹ memoria est. Principes vbi gratitudo est viri potētes terrā sacratissimā in qua visus est dēus noster t annis supra triginta homo cū hominibus cōuersat⁹ agareni occupant. officinas nře salutis machometus obtinet sacrosanctū dñi sepulchrū lectūqz illū veneratu dignissimū in quo ꝓpter nos vita nřa obdormiuit in dño saracenoꝝ impurate man⁹ obtrectāt. loca illa scā loca benedicta: loca pciosa t agni imaculati purpurata cruore: dū nos silem⁹ hostes fidei nře cōculcat. Et qd ad hec aītis pncipes. Cur hec accidisse putatis: abbreuiatā ne manū dñi creditis: aut impotēte factū qui est oipotēs. Nūqd nō pōt mittere plus q̄ xii legiones angelo⁹ qui saracenos turcos t tartaros se blasphemātes exterminēt. Aut certe tm̄ vbo dicere t fiat qđ voluerit. An qui feroata: é sennacherib angelo dimicāte cōtriuit: q̄ funbundū bolofernē in manū mulieris vidue dedit: qui pcussit reges magnos t occidit reges fortes q̄ dausit egiptis mare. q̄ sodomitis sulphur pluit t igne: q̄ ventis impat t mari. q̄ fecit celos in intellectu. machometi supbiā frenare nō poterit: omne subest ei cuz voluerit posse. Quid igit opinamini. quid creditis pncipes. Temptat vos dñs dē⁹ noster: experiri vult an se diligatis. an virtute p̄esteris: an religiosi an grati sitis: quid inter nos si sit aliquis qui sapiat t intelligat ac requirat hec t indoleat vicē eis. Quid g̃ moramini quid statis: an nō est hic marim⁹ bellādi fructus: maria vtilitas vřa. si plūs aduersus inimicos crucis cōmittetis vos beneficij memores ostēditis: deo nřo placeris: alias vias lucrifacitis t habitaturi cū angelis: triūphaturi cū sanctis martyribus: regnaturi cū xpo celū acquirtis. Omitto hic pncipes id emolimenti quod plericz oēs milites nři tpis et bello querūt aurū t argētum: teuromata: pictas tabulas: equos: vestes: seruos: anc̄illas. Mā q̄uis multa hmōi hec expeditio repromittit. Nolo tm̄ vos xpi milites hec ambire: nolo vos rapinas q̄rere: nolo vos spolijs gaudere. Pusilli est animi lucris inhiare terrenis. Mēs generosa t alta celestes aspirat in thesauros. Brevis est vita hois sup terrā. Fugiūt animi nři licij vite nře sūt aranearū tele: cito dirūpit. Festinat em̄ decurrē velox flosculꝰ. anguste miserecz breuissime vite ꝑao. duz vna cibos sōniacz poscim⁹ obrepit nō intellecta senectus. nemo scit qđ vespere vehat. Curriculum cui nři in certū est. Peregrini in terra sum⁹. spes nřa in celū tendēda est. vbi euangelio teste nec fures fodiūt nec tinee rodūt. Multe sūt vie q̄ nos eo vducūt. Sz hoc pfecto tpe pncipes nullū iter certi⁹. nullū securi⁹. nullū expediti⁹. nullū glorios⁹ est. quo possim⁹ celū scandere: q̄ si cōtra turcos celestis patrie nře ciuitatē supne hierusalē pfidos inimicos arma sumētes puris t cōstantib⁹ animis bellū geram⁹. Cognoscatis vt arbitror iaz pncipes bui⁹ belli qđ suadem⁹ nō honesta tē mō: verūetiā vtilitatē. Huc de facilitate gerēdi belli pauca subnectā. Hoc est em̄ de quo tercio loco dicturū me pmisi. Frustra em̄ instū bellū. frustra cōmodosum pbauerim⁹: nisi etiā factu facile ne dicā possibile dēmōstrem⁹. In hac parte illud meo iudicio aiaduertendū est: optimi pceres. ne maioꝝ hostib⁹ q̄ nobis sit scia rei militaris: ne frequētioꝝ vsus ne pecunia: ne copiosioꝝ potentia: sapioꝝ ne dēus iōe fauentioꝝ. q̄nimmo neq; si pares vtrinqz vires fuerint bellū suaseriz. Mā teste octauiano cesare qui plūs sue certa ꝓrogatiua cōmittit silis ei est qui hamo piscaī aureo: facile nāqz plus amittere q̄ lucrari pōt. At mihi seu noua cōsiderāti seu vetera mēte repetenti: inter oēs nationes quas bello idoneas iudicant. nulla expeditior: nulla fortior: nulla peritior: nulla audentior q̄ vestra videť. Vobis boies. vobis equi. vobis arma: vobis pecunie sunt. Nulla natio tam grādis sub

celo est ꝙ habeat deos appropinquãtes sibi sicut adest nobis dñs deus noster. Et vbi obsecro tot clarissimi pncipes: tot generosi, pceres: tot fortissimi eqtes: tot potentes cultates: tot diuitie: tot auri: tot argẽti: tot ferri minere. vbi tãta ppli multitudo: tãta iuuent⁹: tãtũ animi: tãtũ roboris. Germanie fines vt vet cres tradũt ab oriẽte viscella fluui⁹ z bũgarie limes fuere. Ab occidẽte ren⁹. A meridie danubi⁹. A septẽtrione occean⁹ z mare balteũ quod pzutenicũ vocare possum⁹. Nũc quãtũ extra hos terminos possideatis ipsi videtis vos angliã pulsis britanis occupastis vos belgarũ belnecioꝝqꝫ fines eiectis gallis obtinuistis. Vos reciam z norciã inuasistis. vos vsqꝫ in italiã pedẽ extendistis. vos bulmerigros qui nunc pzuteni vocanꝯ ex manib⁹ infideliũ detraxistis: soli ex alienis in vro solo bobemi sedẽt potentissimi z nobilissimi populi. Sed z illi vestro imperio parere se aiunt. Regẽqꝫ habẽt vũ sanguinis nobilissimũ ladislaũ. Vos igit magni vos bellicosi vos potẽtissimi: vos fortunatissimi ac deo accepti germani estis. ꝗbus adeo fines extendisse licuit: z sup oẽs mortales romane potẽtie datũ fuit obsistere. Nã terrarũ ille calcator olim: z orbis domitor iuli⁹ cesar ꝙuis subactis gallis sepe renuz transierit rescꝫ maximas in germania gesserit. Bellicosam tamen z asperã sueuoꝝ gentẽ dimisit indomitaz. Augustus octauian⁹ cui z partboꝝ z indoꝝ reges munera miserũt qui vnus olim romanoꝝ fortunatissimus creditus est de quo illa sunt metra. Augustus cesar diuũ gen⁹ aurea condet. Secula qui reuersus latio regnata p arua. Saturno quõdã supat garamãtas z indos ꝓferet. Imperiũ iacet extra sydera tellus extra anni solisqꝫ vias. vbi celi fer atlas: axem humero premit stellis ardẽtib⁹ aptũ. Ille inquã felicissimus impator nullibi vnqꝫ nisi apud germanos succubuit. Nã lollia nã z variana dade in germania ppessus ẽ. Lolliana maioris infamie qꝫ detrimẽti: variana pene exitiale: trib⁹ legionib⁹ cũ duce legatiꝫ z auxilijs oibus cesis. Longũ esset referre quas intulerũt romane reipublice molestias germani. qũ z si romanoꝝ fortune aliquãdo cesserũt. postea tñ ipsi de romanis de gallis de hispanis de bũgaris deqꝫ alijs diuersis gentib⁹ sepenumero triumpharũt. Nec romani cũ rerũ potirent res magnas sine germanis auxilianti-bus gesserũt. quoꝝ tanta in bello virtus. tanta in domo fides fuit: vt cesari corporis custos coborz ex germãis potissime legeret. Cõferam⁹ nũc turcos acvos inuicẽ z qd sperandũ sit. Si cuz illis pugnetis examinemus vos nati ad arma illi tracti. Vos armati illi inermes. Vos gladios versatis: illi cultris vtunt. Vos balistas tenditis illi arcus trahũt: vos lorice thoraceseqꝫ ꝓtegũt: illos calcitra tegit. Vos equos regitis illi ab equis regunt. Vos nobiles in bellũ ducitis. illi seruos aut artifices cogũt. Vestri milites nati atqꝫ nutriti in armis sunt: illi copias suas exceptis quindecim milib⁹ pugnatoꝝ quos expeditos habent: ex agris atqꝫ officinis erũt. Vobis flectere ludos equos z tendere spicula cornu. Vos omne cuuz feroze teritis. vestra iuuẽtus torneamẽtis intenta est. aut quatit opida bello: nec tarda senectus vestras vires debilitat mut atqꝫ vigorẽ canicie galea ꝑmittis: semperqꝫ recentes belloꝝ habere causas cupitis: z vti cere in armis: illis pictis croco z fulgenti mitice vestis desideqꝫ cordi sunt. Summa volũtas est in dulgere coreis. Solus machometus z quos diri quidecim milia expediti sunt. quos sonus delectat armoꝝ: z animi⁹ in bella paratus erbibet audaces. Ceteros inexpertos timidos effrenatos nulli⁹ precij iudicetis. Or si man⁹ cum illis ꝓferatis nihil est qõ de victoria dubitetis. Si modo quã gesturi estis pro deo pugnã: aduersus deuz non cõcertatis mala mente ꝓcedentes. Cũ ergo maiores vestri pncipes eẽs vicinos ac longe positos populos armoꝝ gloria supauerint cuz timentes ipsi nullos omnibus terrori fuerint. Cum vos ipsi nihilo minores vestris progenitoribus estis: cum omnibus bis rebus abundetis quas bello necessarias putant. cum vobis fortissimi milites. peritissimi duces ac satis fortunati sint: cum deum in causa sua propitiũ sperare par sit: cum vestri hostes longe inferiores vobis existant nõ est cur tam honestum tamqꝫ vtile bellũ ꝓ deo vro gerendũ detractare quoq mõ

bebeatis. Dicat hic fortasse qui spiã. Rẽ nõ cẽ cũ thurcis tẽm: sed cũ thartaris simꝫ
ꝫ saracenis: cũqꝫ oibꝰ gentibꝰ quas illi subiecras bñt. Hinc ego ꝓtra insto. nec ego
vos soli theutones inquã pugnabiẽ. Ex italia ex gallia ex hispania multi ꝓcurrẽt
nec bũgari verũt: nec bohemi fortissime gẽtes. Rastiani bulgari oẽs illirienses:
oẽs greci sumpta occasione cõsurgẽt. Vicini q̃z in asia dabũt manꝰ. Molite existi
mare ꝓuincipes. Ita oẽm asiam machometo parere: vt nõ multi sint ꝛpo seruien
tes. multi in cilicia: bitinia: capadocia: põto: syria: ꝛpiani sũt q̃ꝫ iugo vultuꝫ op
pssi. byberi q̃ꝫ ꝫ georgiani vocãt. Trapesuncij: armeni: ꝛpm colũt. nec cunctabũt
arma sumere si vos viderit audẽtes. Veneti q̃z ꝫ ianuẽses potẽtes populi q̃ꝫ
pacẽ cũ thurcis bñt: ꝓtes tñ vr̃as dassibꝰ adiuuabũt. Coacti nãqꝫ ne ciuitates oꝛ
entis admitterẽt pacẽ facere. At qđ boies iuiti ac necessario faciũt neqꝫ diu neqꝫ
diligenẽ facẽ possũt. Veneti certe fidẽ imperatoꝛi vẽdere: facturos se qđ deceat ꝛpia
nos si bellũ cõi fideliũ ꝓsilio ꝺ thurcos vecernaẽ. Ego ꝫ si certe scio ꝓceres vobis
arma sumẽtibꝰ ex tota ꝛpianitate affutura ꝓsidia. Nihilominꝰ ꝫ illis vomi manẽ
tibꝰ: huic bello solã germania sufficere nõ dubitauerim. Scio em̃ gotfridũ q̃ fuit
lotharinge dux: cũ solis trãsrenanis theutonibꝰ ꝫ aliqbꝰ gallicis paucis italis bũ
garã pussisse: greciã penetrasse: bellespõtũ trãsisse: asiã pmeasse. Jerosolimã ex
ptãte infideliũ vẽdicasse: victis ac ꝓstratis oibꝰ q̃ occurrerẽt i medio gẽtibꝰ q̃ꝫ
ꝫ thurcꝫ ꝫ saraceni numerosi resistere conarenẽ. In eiꝰ exercitu ducẽta milia pu
gnatoꝛ fuisse tradunẽ: atqꝫ multo maiores copias sola germania cogere põt. Sꝫ
dicatis vt existimo quõ fœus bellũ gerem? q̃ vomi cõtẽdimꝰ: nec poꝛtio est germa
nie vlla q̃eta. Sit pax ĩntus nõ recusabimꝰ extra bellare. Puꝰ thurci renũ attin
gãt q̃ꝫ lites oẽs extirpenẽ. Idcirco sapiẽtes illi q̃ ratispane fuerũt: indicẽdas i to
ta germania q̃nquenales inducias putauerũt: id nũc explẽdũ ẽ. Oẽs q̃ cõtendũt
ĩmpũ ꝓncipes: ac vasalli aut subditi sunt. nisi cesaris mãdata custodiãt: fidẽ fran
gunt: bonoꝛ maculãt: rẽpub. ledũt: sibipsis nocẽt. Nõ ego de tãta nobilitate mi
nime putaueriꝫ. Nã q̃s erit adeo durꝰ: adeo obstinatꝰ bonis: adeo aduersus mo
ribꝰ vt treugas ꝓ cõi ꝛpianoꝝ salute indictas ꝓsumat infringere. Est hic legatus
aplicus q̃ censuras ecclasticas ĩterponet. Legati cesaris impiale bannũ ꝫ alꝫ pe
nas admẽt. Proch germani nobiles: gẽs bellicosa: gẽs alti cordis: an mõ in tãta
ꝫ vr̃a ꝫ oĩm ꝛpianoꝝ necessitate vẽficactis: eritis ne adeo incauti adeo ceci vt rane
murisqꝫ fabulã in vobis impleri sinatis: q̃ duꝫ inuicẽ se mordeẽt preda milui fue
re. Mõne cernitis dũ simul ꝓtẽditis venientẽ thurcũ ꝫ oĩa rapientẽ. que vos liti
gare cõpellũt: Expellite puꝰ cõmunẽ hostẽ: tũ si pacẽ tenere neq̃tis de terra: de do
minio de ceteris bonis: pugnate q̃ nõ thurcis ꝺ vr̃is filiꝫ relinquere valeaẽ. Eq̃
dẽ si has inducias amplectimini ꝓuincies. nõ est mihi dubiũ q̃n validissimũ ꝫ co
piosum exercitũ cõparare possitis: quo educto pacẽ in almania necessario relinq̃
tis: latrones em̃ ꝫ raptores oẽs exbũt agricola ꝫ artifices vomi manebunt: para
tũ genꝰ boim quẽadmodũ tpe cõradi cesaris euenisse ꝓstat. cũ ille copias aduer
sus saracenos ꝫ thurcos eduxit. Et fortasse hec vna est pacãde germanie via: ne
scio an vos alꝫ habeatis. Sꝫ dicatis q̃d cũ prutenis agemꝰ: q̃ rebellantes suis do
minis relicta religione theutonica: ad magnũ regẽ polonie destinerent. Tria hic
remedia sũt: duo dicã: terciũ in aliud tempꝰ retinebo. Aut sersenẽ hic inducie si
cut i ceteris germanie litibꝰ. Aut si hoc durũ religioni videẽ: sinite frẽs religiosos
cũ saxonibꝰ bohemis ꝫ aliꝫ quos possunt allicere: suã ꝓuinciã vendicare. Neq̃
em̃ ꝓterea vester exercitus magnope impediẽ. Mã ꝫ imperãte conrado de quo
pauloante dixi. cum teraꝰ eugenius romanus pontifex ꝛpianos excitaret ꝓ tu
tela terre sancte: quã saracen euertere conabanẽ prutenj cũ ceteris vltenoꝛibus
idola colebãt: ac crebus excursionibus: nunc saxoniã: nunc alios viqnos ꝛpi cul
toꝛes infestabãt. Conradus aũt dimissis saxonibus aut ceteris vicinis qui domi
cũ prutenis ac reliqꝫ barbaris decertarẽt: ipse cũ renensibus: suevis: franconibꝰ:
bauaris: bierosolymã penetrauit. Idẽ ꝫ nunc vobis agere licet. Ceteꝝ q̃ non

nullos esse audio qui machometi tyranno quietum existimãt. Neq; vt ego dico tanto pere festinãdũ cessent. Reserabo vobis aliqua de pristina consuetudine et natura huius hois. que mihi p eos nota sũt. q̃ secũ aliquãdiu cõuersati fuere: vt q̃d sperandum q̃ue timendũ sit eo certius habeatis. Est aũt machometus adolescẽs annos natus quatuor et viginti acio truci et gloriæ cupido: robusto corpore ac laboris patiente neq; vino neq; cenis indiget. et q̃uis more gentis libidinosus. nõ tñ inter vxores ritu languescat: coreas fugitat: venerea tractat. raro indulget mollib⁹: nõ cantu nõ sono delinit: non canes alit: non aues nutrit vna ei voluptas est arma tractare. Honorat milites: equos amat: naues: curros: machinas bellicas: formosis mulierib⁹ pfert. Et q̃uis est natura barbar⁹: abhorret tñ lras. gesta tñ maiorũ cupide audit. ac iuliũ cesarẽ et alexandrũ magnũ oibus anteponit. quorũ illustria facta superare posse pfidit atq; cõtẽdit: nec se min⁹ aptũ ad subiendũ orbẽ dicit q̃ illi fuerũt cũ sua sint longe maiora principia q̃ illorũ referãt. Et q̃m falso gloriabere suo machomet. ex quo cõstãtino subiecit. nõ dubitat q̃n ad ro. submittere possit barbara temeritate et asiana superbia plenus. Hic est vester hostis: pceres existimato tute nũc. an talẽ naturã q̃escere sit verisile. Sed q̃d cõiecturis aut argumẽtis in reb⁹ vtimur manifestis. Mõne hic victa pstantinopoli mox perã delcuit: pinquas ciuitates oppressit. Ciclades insulas maris egei magna ex pte diripuit. Hispotũ ex rostia pepulit. Et q̃uis essent cũ hungaris inducie: eorũ tñ fines ingressus: nõnullos agros depopulatus est. Ecce pace turcorũ optimi principes. Ecce q̃etes quã sperare potestis. Nolite pfidere: nolite differre. Cõsulite vobismetipsis et vtilitati libertatiq; vestre duz tempus habetis. Causa belli vt intelligitis et iusta est et necessaria et maxima vobis adpugnã oia q̃ turcis meliora supsũt. Orat vos cesar ne xpiane reipublice ne vobismetipsis hoc tpe desitis. sed quẽadmodũ ratispane cõdictũ est: quos potestis milites equos arma currus instrua bellica cõmeatus pparetis. Nã et ipse que sunt in sua ptate ad hoc opus oia pmittit: quecũq; sibi vt imperatori romanorũ. vt austrie duci. vt religioso principi. vt hominis xpiano incũbunt exequi. pñto est et valẽs: tñ vos principes in hoc loco de bello gerẽdo cõcordes sitis. Nã si vnq̃ pugnãdi tẽpus fuit: pfecto nũc est: q̃n nõ solũ honor et status vester: sed ipsa libertas vestra: ipsa fides: ipsa vita in dubio ponit. Neq; enim si turcos pgredi ad vos sinitis: q̃rendũ erit in quo statu: in qua fide viuere et viuere debeatis. Memẽto te patrum vtiorũ generosi pceres: ponite ante oculos illustria facta maiorũ: recolite q̃tiẽs pgenitores vtri cũ magnis exercitib⁹ alpes italicas transire. Alfonsus lõgobardorũ regẽ stephano pape molestũ pipin⁹ cohercuit defidenũ ei⁹ pincie regẽ. Adriano insultantẽ carolus magn⁹ cõpescuit. Romanos formoso põtifici rebelles arnolfus edomuit: Berẽgariũ q̃ se regẽ italie iactitabat: vocatu iohãnis pape otto primus magno bello cõtriuit. Referre quidẽ grauis fuerit quotiens vtri antecessores promana ecclia: pfide catholica: psalute cõi decertauerũt: Illi quidẽ duz patrocinii aio xpianã religionẽ tuerent romanũ imperiũ ad se trahere. Videte nunc quẽ vobis animũ suscipiẽdũ ee putetis: patres vri p suis nõ dicã ciuib⁹ sed agriculis paulo cõtumelioslus tractatis sepe bella gesserũt. vos vno imperatore cũ tota grecia nobilitate crudelissime necato. nõ putabitis esse pugnandũ. Illi frequẽter suis ministris parũ rcuerẽter cõpellatis nõ dubitarũt arma recipere: vos dextro pbrose cõtempto nõ armabimini. Illi pamplectẽdis xpianor⁹ finib⁹ durissimis se prelijs cõmiserunt. vos p tuẽda religione fideq; vestra recusabitis arma capescere. Non est de rebus leuioribus hoc bellũ: pro patria: p liberis: p vxoribus: p socijs: p libertate. p vita: p fide: p religione: p sanctis martiribus: p magnis apostolis: p glorioſa matre dei aduocata nostra regina celi. Maria p filio dei: p redemptore: p saluatore: p maximo et certissimo deo vestro: pro spũsancto directore: p patre eterno: p diuinissima trinitate. quaz spurcidus ille machomet⁹ prosequit: cõmittendũ est pliũ. Cogitate principes quo redacta ẽ xpiana religio quãtũ in orĩẽte: quãtũ in meridie diminuta ẽ nostra fides. Sumite alta corda. indui-

te fortes animos: defendite matrē vestrā ecclesiā q̄ vos xp̄o regenerauit. Accingimini gladio supra femora vestra potētissimi. occurrite inimicis xp̄i. Nolite esse vltimi quos impiū dignitas iubet extre priores. Carolus rex franco⁹ z nobilissimus z potentissimus pugnaturū se dicat si vos armemini. Que sit mens inclite la dislai regis hungarie z bobemie ex suis oratorib⁹ audietis. Regis dacie suecie ac norwegie ſras habem⁹ que mentē illius optimā exponūt. Alfonsus rex aragonū z sicilie nostri seculi clarissimū sidus: etiā silentibus ceteris hoc magnificū bellum banc glorioſaz expeditionē p xp̄i nomine vltro suscepturū se pollicet. Philip⁹ burgundie dux nō minus auo quā sanguine clarus: potētatu ac dominatu par magnis regibus non mō se iturū ad hoc bellū promittit: sed alios quoq; vt se accingant magnope adhortat. Intueamini hos duos principes alfonsuz z philippuz maximos dnos terra mariq; potētes: ambo etate pfecti sunt: ambo septuagesimuz annū transiere. Ambo cū certamini sese offerūt neq; in p̄uis psonis pro deo suo pugnare recusant. Quid vos faciatis electissimi principes quib⁹ etas floxida est. quibus ebulit sanguis: quibus maxus labor iocundus quidē ludus videri debet En milites: en duces: en robustissimi iuuenes: sinitis ne senibus maiorē q̄ vobis animū esse. dormietis ne domi cū illi foris militent. marcebitis ne ocio dū illi i negocio vigent. Minime de vobis talia suspicor: degeneres animos timor arguit. Vos aūt erecto animo alacres intueor. Incipio bene sperare. Sentio iam titilla re pectora vestra ac flagrare amore bellandi. Nec miror vos etate integra milicie sectatores huius belli cupidos esse. Nax z egoipe q̄uis senio grauis: q̄uis ecclesie debitus. incendor z estuo nimio feruore talis visende pugne. Veterib⁹ illis ex quibus vobis origo est principes: cū essent adhuc gentiles. nullū fuit graue bellū qđ p patria suscepissent. nullā illi morte miserā putauere que p republica subiret. Sed que respu. maior aut melior q̄ nostra xp̄iana que patria dulcior aut nobilior q̄ nostra. illa celestis ad quā cūcti aspiramus formosa bierusm. Illi cū p patria morerent tñ maxime exulabāt. Nos cū morimur tuz finimus exiliū. tum patriā ingredimur. O felix mors que vitā p̄mit temporalē cōcedit eternā. O faustū ac desiderabile bellū in quo si vincis in terra siue vinceris in celo triūphas. q̄d ni ergo ardenti pugnem⁹ aio quib⁹ tanta p̄mittunt emolumēta. Ecce dñs nr̄ sanctissim⁹ xp̄ianor⁹ summ⁹ pater nicolaus papa quint⁹: omiū xp̄i pastor romanorū pōtifex successor: beati pe. xp̄i dei nr̄i vicarius: oibus qui hāc expeditionē sequent delicta remittit: culpas abluit: veniā phet: celū promittit. Hec de p̄misso est dubiū q̄n is est qui ptātē habet ligandi ac soluēdi: q̄ locū illi⁹ tenet cui date sunt claues regni celor. Ecce nūc celi aperti sunt. ecce nūc iter in patriā. ecce scalā qua super oēs planetarū orbes scandere valeatis: atq; ad ipsaz galaxiā puenire q̄ nos ad regia magni dei recto tramite ducat. Qr si oib⁹ vt inqit orator q̄ patriā allexerint iuuerint defenderint. certū est in celo esse diffinitū locū in quo beati eus eterno fruant. Quid de vobis putandū est principes nō q̄ p terrena sz pro celesti patria pugnaturi estis. Quid dicā. Multa dicere possum: s hoc tpe apli pauli doctoris gentiū verba cōmemorasse satis erit. Quia neq; oculus vidit neq; auris audiuit neq; in cor hois ascēdit q̄ p̄misit dñs diligētib⁹ se. Quales vos futuros esse o germani nobiles nemo dubitauerit: si hoc bellū vt impator admonet papa petit: xp̄s iubet p diuino bonore atq; amore suscipietis.

Epistola.cxxxij.

Gaudet bñ valere amicū z se incolumē scribit.

Meas Bartholomeo massano. Eximie doctor fili amātissime. inuentā dē alis ſre tue ad nos cōsolarūt. Credim⁹ solas timuisse tālogū iter. nam sil'epſe tue reddite sūt. Cōuenere apud venatias vt arbitramur: siue alio i loco italie simul p̄uisq; germanie mōtes penetrarēt. inde facto cuneo fortiores audētioresq; trāsierūt. Intellexim⁹ te. nr̄osq; oēs bñ valere. qđ nobis voluptati est. Qr vo nr̄m reditū suades eē celerē. cōsulis que nobis i aio sūt. stat sma medio

mēse octobris omnino iter arripere. Sic enim licentiā cesaris nō sine labore obti
nuimus. Vicariū nostrum speramus non recedere priusq; reuertamur: tuā pru-
dentiā non dubitamus ad id officiū sufficientē. Sed nosti clericor; morē: qui non
equo animo ferunt: laicos sibi iudices dari. De hoc reuersi latius colloquemur.
Anthoniā tibi gratam z morigeram esse gaudemus. Matrez z sorores nostras
tue fidei cōmendamus. Bartholomeū cognatū nostrū tuum socerū optimū viz
z franciscum eius filiū saluere iubemus. De calculo cum procuratore facto intel
lexim⁹: quia redire intendimus cito non plura dicimus. Valete optime. Ex gre
zio die. r. Augusti. Anno. M. cccclij.

Hortat genitricē suā fouere z amicū studio frarū cōducere.

Epistola. cxxxiij.

Enerabilis dilecte noster. Cōquesti sum⁹ te nō scribere: neq; sine cā. Nam
lre tue nobis minime reddebant. Nūc vo intelligim⁹ te scripsisse: sed lras in
via mansisse. Nūc em aliquas ex his accepim⁹: quibus te plurimū facis ex
cusatū. Suscipim⁹ verba tua bono animo z ita pfidim⁹ ee vt scribis. Multa ha-
beremus tibi rescribere: sed quia mēse octobris primo ad vos iter arripere con
stituim⁹: sic em cesar nobis annuit: nō est cur multa modo dicam⁹. De cūctis tūc
transigem⁹. Cōtentamur tibi z vicario nostro insimul bene ee ac facescere discor-
dias. De frumento q̄z que acta sunt cōprobam⁹. Cura vt facis diligēter negocia
dom⁹: vt redeūtes tuā solicitudine: atq; solerciā cōmendare habeamus. d. mari
ano sizino vt nos faciat pmēdatos cupim⁹. Mauē cognatū nostrū vt officio suo
accurate tet operā nostro nomine hortare: te notario apud villas nras tenendo
p reddēda iustitia placet: vt que nobis scripsisti. d. gregorio z dño bartholomeo
de massa dicas vel alteri eor;: z vt ipsi consuluerint nauim vti faciat nostro nomi
ne impabis. Matri nostre que vult queq; petit: nulla rōne neges. Scimus enim
eam nihil optare: nisi que consona sunt rationi. Anthonius nisi studiosus erit: nul
lā apud nos gratiā inueniet z penitebit eum negligētie sue: si redeuntes indoctū
inuenerimus. Thomas capellanus noster tibi reconciliatus erit ex nostro iussu.
Vale ex grezio stirie die. x. Augusti. Anno. M. cccclij.

Hortat vices suas paulo longius com-
plere aduentū suū ciaus spondens.

Epistola. cxxxiiij.

Enerabilis z eximie vector dilecte noster. Scim⁹ nō sine labore locū nrm
teneri a vobis. Tamē q; cito rediturī sumus fauēte dño. Rogam⁹ breue
hoc tēpus equo aio feratis. Ac scōm annū officij vri velitis implere. Nos
em ad mediū mensis octobris hinc recedere cōstituim⁹: domū reuersuri. Sic em
cesaris licentiā nō sine labore obtinuim⁹. In rebus que iusticiā cōcernunt: satis
q; vobis plenū imperiū cōmisimus: hortamur ita faciatis: sicut de vestra z doctri
na z pbitate cōfidim⁹. Nec plura impūtiarū. Redeuntes aūt plura vobiscū cōfe
remus. Valete in xpo optime. Ex grezio stiric. r. die augusti. Anno quo supra.

Scribit nouitates z aliis referre iubet.

Epistola. cxxxv.

Euerēdissime i xpo pr z dñe mi colēdissime p⁹ būlē recōmēdationē. Ma
gno meroze pfectā ee dignationē vram: ex clade cōstantinopolitana non
ambigo. Quis em xpianus nō doleat tm vuln⁹ illatum ee catholice fidei
Tristor z ego vobiscuz colendissime pater: z quidem si aliquid possem: studerem
p mea virili que xpiane reipublice putarem esse salubria. Sed sum ego priuatus
bō: nihil ad me magna ptinēt. Ut vra dignatio q̄ inter senatores orbis locū habz
sūmoq; sacerdoti z assistit z cōsulit. Nō dubito q̄n mō sūmo studio ad ea nitatur
p que turcor; furor ne vlterius ad nos pgrediat reprimi possit atq; retūdi. Nō
sco em z zelū z fauorē animi vri. Quia nō potestis quiescere duz respublica xpia
na collidit. Noui quoq; scissimi dñi nri mentē ad cōe bonū z solidā z ardentem.

Jtaq; nō fuz oīno spe vacu⁹. Cōfido adhuc aliq̄d fieri: q̄ qđ crudeli z enormi vul
neri: nup apud grecos accepto medeat. Sane q̄ sit anim⁹ impatoris in ea re suis
er lris quas applico culmini scribit plenī⁹ intelliget. Nō ē cur multa scribā. Hoc so
lū dico. Nūq̄ de vlla re cesarē aut frequētius loq̄. aut attēt⁹ audire posti sibi an
nis seruio decē aiaduerti: actū in hoc negocio. De bohemia misse sut mihi lre per
capitulū pragēse. Illas dignationi vestre remitto: vt de bis dño nro sanctissimo
verbū faciat. z si visu z ex vsu fuerit ad cōsolationē illoz aliq̄d rescribat. Res pru
tenoz cū suis ciuitatib⁹ ad. xv. dies post festū sci michaelis suspēsa ē: ꝓpter captu
rā legatoz ciuitatis. Ego statuerā hoc mense domū petere: z dignationē vestraz
rome visere. Sed tenuit ūnitū me caspar ad eā die. Exinde ꝓmisit mihi licentiā
ad tēpus dare qua domū repeterē. viderēq; res ecclie atq; paternas. Legati pdi
cti iā redditi libertati ferunt. Aramit q̄ būgaros ꝓmit dicit indies maiores da
des regio inferre. Recōmendo me dignationi vestre colēdissime: cui seruire pa
ratus suz. Ex gretz die. x. augusti. Anno. M. cccclij.

Epistola. cxxxvj.

Ladislaū bohemiā intrare co
ronā susceptur⁹ significat.

Agnifice z generose comes maioz bonoraāde. Nō est mihi dubiū quin res
grecoz magnas z tibi z toti romano curie occupationes ꝓbeat. Jdeo te
paucis teuebo. Scripsisti mihi pudē vti suaderez cesari ne rem patauien.
ecclesie ampli⁹ sus spēsaz teneret: sine retq; ꝓmoueri electū. Jā feci magno
conatu z multis viab⁹. Sz nihil ꝓfuit mea solicitudo. Cesar in suo ꝓposito pse
uerat: neq; passurus est quantū in se electū ipm ꝓmoueri nisi humiliatū. Ille vo
nescio qđ secreti habeat sup⁹ est. neq; dignat ꝓncipi se submittere. Habes quō
res se habeat. Nūc vrm est cogitare z facere qđ magis ex vsu sit. Neq; aliud ar
ca hoc. Nos hic neq; pacē habem⁹ neq; bellū: pēdet vtrūq;. Jn būgaria magnos
mot⁹: aramit excitauit: neq; adhuc repressus est. Cōstātinopolitana dades būgas
terroz est. Rex ladisla⁹ ad festū michaelis ingressur⁹ est bohemiā: corone susapiē
de cā. Vale atq; his paucis esto cōtentus. Venia ad te atoz si p curas tuas licē
bit agā verbis qđ scripto deest: cupio. S. dñi nri pedib⁹ cōmēdatū me facias. Ex
gretzio sirie. x. die Augusti. Anno. M. cccclij.

Expetit sibi statū italie
scriptis notificari.

Epistola. cxxxvij.

Encrabilis vir amice bonoraande. Magna mihi cōsolatio est. qz mihi sepe
de rebus curie scribitis: cuius aliqn̄ que noliz audiā. Sed significare opor
tet z bona z mala qđ vos accurate facere gaudeo. Qz nō succedit de annua
ta nō miror. Est em necesse pauperē vt agā vitā: sic mea natura vult. Forsitan p
ter res grecoz statuet papa ex oidero decimā colligē id verit. duplici malo ple
ctar duz vno cupio liberari. Verū puto me vt prīdē scripsi breui ad vos venturū
tūc videbo: qđ nā esse debeat de annuata z oēm fortunā tolerabo fortiē. Cesar an
nuit mihi post festū michaelis expedita re patauica vt domū ad tēpus repetam.
Acceptaui tēporanea licentiā: ac cū domi fuero p fras aliā manēdi facultatē: vel
impetrabo vl certoz quebo: me sp curiale seruitute seruiā. De patauien. ecclesia nō
video q̄ ex hoc loco vnq̄ possit haberi cōclusio. Si tū papa p se aliq̄d ageret: cu
pio z dñi vlrici sonnenberger z mei memoriā habeatis. Sed puto mei infortunij
augendi cā nunq̄ ecclesia patauien. expediet. De pace olim tractata vt res se ba
beat scriptū est a me. pendēt adhuc oia. Putbbaim qui nobiscū prius fuit. iā bo
stis est: ꝓpter stipendia que vel nimia petit vel pauca offerunt. Tractat tamē de
cōcordia secū: de q̄ nō est magna spes. Sic semp aut belli est: aut belli metus. Jn
qeta est hec terra z assiduis verat turbinib⁹. Rex ladislaus adhuc est in ꝓposito
petēdi bohemiā in festo michaelis corone susapiēde cā. Scribo aliq̄ reuerēdissi
mo dño meo sancti angeli de facto capituli pragen. scripsi z prius dño firmano.
Rogo petas vt aliq̄d rndeat. De bello italie quō esse habeat cupio. d. Stephani

n

nostri lris instrui. Velitis cū vt scribat cōmone facere. Alias vti me hēlras to
ctoratus p amico dñi assissini. eas mecū afferā sic ei meo noie dicere nō grauemi
ni. ⁊ valete optime. Ex gretz die. x. augusti. anno vt supra.

Item boc expetit ⁊ qđ papa ⁊ cardina
les de clade ꝓstantinopolitana sentiāt. **Epistola.cxxxviij.**

Enerabilis ⁊ erimie docto: amice bonorā de. Que nuper scripsisti mibi
de reb⁹ italie cupide legi: notaq; cesari feci: expecto ex te plura. Puto nūc
de pace apud italos agi: cōmonitos clade greco⁹. Apud nos em fama est
constantinopolim expugnatā esse a tburcis. Peram captā. Manes pluris rece
ptas magnam xp̄ianor⁹ factam cedem. Misi ergo nunc inuiccm pacificamur. ac
de modo resistendi tburcor⁹ furor: cogitamus: actum de nobis est. Quippe cesar
ad eam rem q̄ feruentissimus est. Si modo papa ⁊ alij reges concurrere velint.
Oro igit te ne pigriteris mibi de omni statu italie scribere quid agat in tanta no
uitate facer o: bis senatus. Que mens sit summo sacerdoti: quid prudentes ita
lie viri de tali concussione xp̄ianor⁹ sermocinent. Et si res ipsa quo gesta sit ordi
ne scitur apud vos: cupio id mibi cōicatum facias. Nos bis in regionibus nibil
aliud noui babemus q̄ ista de grecia allata nouiter borrenda ⁊ volenda cuncto
populo xp̄iano. Que vtinam tam falsa essent q̄ vera timeo fore. Vale ⁊ me ama
vt soles. Ex grezio die. x. Augusti. Anno. M. cccclij.

Congratulat̄ ꝓsperitati successus ⁊ petit
certior fieri de clade constātinopolitana. **Epistola.cxxxix.**

Euerende in xp̄o pater ⁊ amor⁹ frater. Feciste probe q̄ te possessionē ba
bituri ecclie significasti. Jā em scripta nōnullor⁹ ad me venerāt qui se ma
le tibi sperare aiebāt. Que res mibi erat molestissima. Cōgratulor igit ti
bi ⁊ gaudeo mibi: q⁊ te pōtificē nō titularē audio. Tua fortuna ois mea est: neq;
sine me vel tristari vel gaudere potes. Videbo te vt spero ꝓdie. Nā cesaris vo
luntati ꝓmū ad dies aliquot repetā. Et si deus annuet curabo in ecclesia ꝑseuera
re: viuereq; mibi ⁊ populo meo. Jnterdū ⁊ romā veniēs te cōueniā: ⁊ dulcis nr̄e
cōsuetudinis fructū capiā. Quis talia iā ex grecia noua ferunt: que nullū xp̄ia
nū bonā bie mentē ꝓmissura vident. Apud vos nō dubito illa esse q̄notissima.
Quare mibi feceris rem acceptā si vt negocia constantinopolitana rome dicunt
gesta me docueris. Vale optime ⁊ reuerendissimo dño nro cōmuni cōmendatum
me facito. Ex gretz die. x. augusti. Anno. M. cccclij.

Hortat papā vt xp̄ianos ꝺ tburcos defendat: ⁊ in
notescit q̄ ꝑ manib⁹ sunt int̄ būgaros ⁊ australes. **Epistola.cxl.**

Eatissime pater ⁊ clemētissime dñe. post deuota pedū oscula beator⁹ ⁊ bu
milē mei recōmendationē. Scripserā nup. S. vestre de pditione constāti
nopolis. Deinde noua hic fuerūt que ciuitatē illā adbuc ꝓ xp̄ianos teneri
dicebāt. Jd mibi ad tēpus cōsolationi fuit. Sed nunc inuenio primū nuncii ni
mis verū fuisse. Quibus ex reb⁹ etsi mibi aliter non ꝓuenit de tanta re loq̄: tamen
vt xp̄ianus tacere nō possum. Multa cū cesare de bac calamitate reipublice xp̄ia
ne sum locutus. Jnuenio mentē eius bonā: sed impossibile est preclare agere eus
cui desunt facultates. Q⁊ si vestra sanctitas cui principes auscultant ad boc naua
rit operas. Non est mibi dubiū quin furor tburcor⁹ comprimi possit ⁊ xp̄iano po
pulo bene cōsuli. Tanq̄ igit vermiculus scripsi nup ⁊ modo scribo vti ad rē bāc
vestra pietas viriliter assurgat ero velit ⁊ toto pectore negocū fidei susciat. scri
batq; cesari suum ꝓpositū qui pfecto volēs est: ⁊ aplica mandata totis conatibus
exequet̄: quēadmodū ex suis lris cognoscetis. De reb⁹ barū partium bec referre
possum. Būgari ad festū sancti bartholomei primū conuentū babituri sunt apud
possoniū cū rege suo. Jbi tria dicunt agenda. Primū danda est opera vt pax cum
cesare tractata ratificet̄: ad id australes cupientissimi sunt. Comes alie aliū ain

habet. Plus tamen valituri q̄ mali credunt. Secundū est vt aramit ex bulgaria eliminari possit qui multas strages bungaris dedit. Ferūq̄ iam. xiij. milia hominū in armis habere t ad eos iam confugisse giskram nonnulli tradunt: sed hoc nondū certū est q̄uis recessisse eum mali animi a rege ladislao constet. Teraium est vt de facto thurcoꝝ consiliū capiat. Hec de būgaris. De austria hec sunt. Veniunt nūc ad sanctitatē vestrā legati regis dicunt acturi de censuris t de ecclesia patauien. De hoc vltimo scit vestra pietas quid cesari promissum sit. Durum est offendere tantū principem t ecclesiam semper vacare fortasse durius. Nescio q̄d dicam vestra sanctitas meliorē partem eliget. Aiunt aliqui legatos illos etiā de compactatis bohemorum cum vestra sanctitate acturos. Maz rex illa bohemis promisisse ferūt. Male vt intelligo res apud bohemos se habent: quando heretici dominant. Comes cilie parum de fide curat. Rex puer tantū cupit quantū sapit. Nunc apud vratislauū inter regē polonie t alberti filiam matrimoniū tractat: creditq̄ iam cōclusum. Hec habui que modo pietati vre scriberē. Cōmendo me pedibus vestre. S. quam diuina pietas diu sospitez nobis prebeat. Ex grezio stirie die. xj. augusti. Anno quo supra.

Epistola. cxlj.

Cōstantinopolitana clades veridice refert.

Euerendissime in xpo pater t dñe mi colendissime. post humilē recōmendationē. Vedi nuper dignationi vre litteras p quas aiebā noua huc delata esse: q̄ calamitatē cōstantinopolitanā venegarent. Ita equidē factuz ē. Nam de venetus illa vana leticia venit. Sed nunc ex plurībus locis habemus nimis verū fuisse primū nunciū. Nam t constantinopolis capta p thurcos in seruitutē redacta est: hominū magna cedes facta anime multe abducte sunt: t alia plaq̄z loca occupata. Quibus ex rebus verisimile est superbū t crudelem hostem non quieturum: neq̄ per ignauiā t socordiā: tantam victoriā neglecturum. Incūbit ergo apostolico culmini: de tanti periculi auersione cogitare: admonere pncipes ac populos instare: vigilare: festinare: nihil omittere ex his que ad reipublice salutem pertineant. Ad quam rem licet sacrum orbis senatum ardentē nō ambigo. Tamen dignationē vestrā pro veteri seruitute mea bis paucis onerare psumpsi. Quibus me veluti xpianū de talibus nouitatibus anxium esse: catholice religionis timere t prouisione optare. Meq̄z alia sup hoc modo: de rebus bohemicis aliqua nuper dignationi vestre significaui: si p occupationes vestras licet: cupio responsum habere. Meq̄z vestre. P. reuerendissime quoad possum me facio commēdatū: quacūq̄z in re possum illi seruiturū. Ex grezio stirie die. xj. augusti. Anno. M. cccclij.

Epistola. cxlij.

Auctoritatē absoluēdi impetrat vicario.

Euerēdissime in xpo pater t dñe mi colendissime post humilē recōmēdationē. Assumpsit alis vestra reuerendissima. P. ad preces imperatoris in suum vicariū bonorabilē t modestum virum dominū iacobum plebanū in stain: qui t cesari charus est t omnib⁹ acceptus. Verum in litteris vicariatus nulla ei facultas cōmissa est: aut conferendi beneficia: aut in casibus reseruatis absoluendi delinquentes. Sed hanc facultatem habere dicit episcopus pectinen. quere domino iacobo grauis est. Audire enīz causas t corrigere excessus odiosum est. nisi t potestas sit absoluendi t gras cōcedendi. Credit autē ipse t mihi satis verisimile videt dignationē vestrā id inaduertenter obmisisse. Eapropē multū deliderat vt officiū suū ampliare dignemini t ptātem sup pmissis sibi cōcedē. Ad quā rē q̄ cesar scribit: nō ē opus multa me hba facere. Tm testificor id futuz cesari charissimū t dñm iacobū. p sua hstute hoc bonoris mereri. Cupiēs etiā meas pces apō viam dignationē sibi vtiles esse. In ptib⁹ istis nō habem⁹ alia noua nisi illa horribilia t dolenda de cōstantinopoli pdita. Que vt nos die pturbāt: sic

ꝛ dñm nostrū ꝛ sacrū collegiū meroze afficere nō ambigo. Vrget aūt pietas diuina oibus xpianis regib⁹ mentē dare: vt sup his cogitent: ꝛ ad obuiandū turcoꝝ potētie festinent: de qua re parū spero: nisi dñs noster sanctissim⁹ eius rei se principē pbens roꝛmietia hominū pectora excitauerit. ℜ Recōmēdo me reuerēdissime paternitati vre: ad cuius mandata paratissimū me sp habebitis. Ex grezio die x. augusti. Anno. M.cccclij.

Epistola.cxliij.

Excusat se cur patriā vt dixit reuisat.

Ximie doctoꝛ amice colēdissime. Qz ad me nō scripseris p oratoꝛē regis tui id arbitroꝛ cause fuisse: qꝛ non putasti me iam rediisse in patriā. Nā q mei oblitus sis nō cadit in mentē. Nouī em qꝛ tenaciter amas neqꝝ pueroꝝ moze variaris. Miraberis ergo cū scripta hec recipies in quibus me intelliges adhuc germanū cē ac vitā in exilio ducere: cuz tibi me breui domū velle repetere dū penas nos aderas affirmauerim. At cā remansionis mee fuit bellū tusciē quod rex aragonū florentinis intulit. Id em patriā meā in turbine multo tenuit qua de re fuit mihi anticus abesse. Nunc vo qñ obnixe sumus: pōtifex paci faciū de operas nauat. Spero me breui ecclesiā meā repetiturū: ac dulciss⁹ amicis ꝛ primis vsurū: quibus iā duob⁹ ꝛ viginti annis caruī: ꝗuis aliqñ paucis diebꝰ domi fuerim. Hec volui tibi velut amico scripsisse: cui oia cōsilia cōicanda sūt. Que apud nos agant ex oratoze regio plenius intelliges. Cesarea cōiunx bene valet satqz boib⁹ vti sūt vti: magnūqz tota germania pulchritudinis nomē bz. ℭ maius prudētie atqz modestie: vtinā ꝛ sozoꝛ vna ex suis ad ptes has nuberet. Sic em sozoꝛ sozoꝛi plolationi eēt: ad id ego quātū valeo tantū nitoꝛ ꝛ cōsilio. Rogo te serenissimo regi tuo qué nfi seculi decus magnū eē confirmāt: cōmēdatū ꝛ deditus me facias. Dñm lupū si redierit saluū dicas meo noie: ꝛ silr alterū lupū q quōdā basilee mihi beniuolus ꝛ singularis amicus. Vale cū cōiuge ꝛ liberis si q tibi adhuc nati sunt. Ex grezio stirie die. xxiij. Augusti.

Epistola.cxliiij.

Promouet. M. pirkamer ō. M. pe. knorren de eccliā sancti laurencij in nurēberga.

Eatissime pater ꝛ dementissime dñe post deuota pedum oscula beatoꝝ ꝛ humilem mei recōmendationē. Quis meis litteris iamprudem spectatum ꝛ doctū virū dñm thomam pirkamer in iure canonico licentiatum. vestre beatitudini cōmendauerim: super lite quam habet de ecclesia sancti Laurencij nurbergen. cum aduersario suo. Tamen quia lis ipsa nondū decisa est. non ab re puto eundem vestre pietati de nouo facere recōmissum: vt in suo iure confoueat. Neqz enim aliud is petit ꝗ iusticie complementū: quod etsi sperare omnes de summa vestre sanctitatis equitate possint: hunc tamen nonnulle prerogatiue certum reddere videntur. Namersi ambo collitigantes boni viri sunt docti: ꝛ beneficio de quo litigant digni. quia tamen vnius esse debet. non duoꝝ dic merito preferēdus est: qui ꝛ possessoꝛ est: ꝛ ciuis ꝛ acceptus populo. Quodqz magis pōderandū arbitroꝛ. etiam cesarea maiestas huic affecta est: eumqz in sua ciuitate hoc beneficiū obtinere apprime cupit: quēadmodū ex suis litteris vestra clementia plenius intelliget. Quib⁹ ex rebus valde vtile putarē si fieri posset q in hac ecclesia predictus thomas quietus dimitteret ꝛ aduersario suo de aliquo alio beneficio p modū ꝛ cordie. puideret. Sic em vestra sanctitas illis ciuibus nurembergensib⁹ de sede aplica benemeritis specialissimā gratiā faceret: ecclesie bene consuleret: virū bonū. pmoueret: ꝛ cesareo culmini cui res cordi est cōplaceret. Hec p debito meo erga pietatē vestrā volui scribere: cui me iterū atqz iterqz facio cōmendatū. Ex grezio die. xxiij. Augusti. Anno. M.cccclij.

Epistola.cxlv.

Impetrat quidā gratiā cesaris.

Meas eps senen. docto ꝛ prudēti sacerdoti dño iobāni forster amico suo. S.p.d. Binas epl̄as tuas p bos dies accepi. In primis cōmendasti ami-

ci tui cām. In alteri⁹ tuū negociū. Nimis vt te latere nō arbitror abunde satisfeci. Alteris quoq; gessi vt potui more. Fui cū cesare de tuo casu locutus. Ostendi tuā innocentiā: mōstraui tuam fidē: de tua doctrina tuq; locutus. Supplicauī te in gram reciper. velletq; te suis in dominijs tuto esse. Pōtes fuerit vlricus sonnenberger z iobes binderbachi⁹ viri boni z tui amātes. Rndit cesar nihil se bñ aduersū te fauerecq; tibi qū velles z vbi velles in suis territorijs morā faceres. Bñs iacob⁹ tūc egrot⁹ fuit neq; potuit sermoni interesse. Quātū tñ ad hāc ptē res tua absoluta ē: potesq; cū voles tuto venire. De seruitio aūt nescio vbi nūc id tibi patere possit. Si venerit saltzburgen. antistes: ero tui memor studeboq; tuā ꝓditionē efficere melioꝛē. apud me nō vacat locꝰ. Familia mihi eq; maioꝛ ē: z ego indies dispono domū repetē seruilēq; hāc vitā relinquere. Hec ad cām dicta sunt: tuas lras probo z cōmēdo z suadeo vti pseueres. Doctꝰ es fies breui doctissimꝰ: neq; stuti tue locus derit. Vale ex grezio stirie. die. xxv. augusti. Anno. M. cccclij.

Epistola. cxlvj.

Significat amico infirmitates. suas.

Itteras tuas amātissime frater sanꝰ accepi quibus egrotatus rndeo que res valitudinis genus neq; abre a deo nullū mihi ignotū est. Nulla sunt corporis aut incōmoda aut pricula: que non ptulerim. Febriuz mille spes sum exptus in vsu veluti quotidiano morbo assignatus sum. Calculi passio familiaris est mihi. Dolores ylioꝛ rome duodecim diebꝰ me verarunt. Oculos pegi perdidi. Dolui dentes in vltima britanie parte quā nūc appellāt scotiam. nō sine cruciatu podogra quocūq; terrarū pergo me sequit. Quid stomachi debilitatez aut ventris torsiones referā. Nulla mihi molestia corpopis nō est nota. Unum erat incōmodū quod nondum attigerā. Urinarum profluuiū ac vesice lassitudo veluti quedam paralysis. Jd nunc expcior: nō sine corrosione carnis z fluxu sanguinis: Credo te cū hec audies crediturū me magno pe afflictū eē neq; falleris si ita credis. Cruciaꝛ. n. z torqꝛ nō corpe solū s etiā mente. Cuius em tam ferreus animꝰ est vt dolente corpe nō doleat: Cōiuncta sunt hec duo corpꝰ z animꝰ. Neq; dū gerūt boiem alter alterꝰ nō turbat molestia pōt. Ceterū ego etsi ango: non tñ ita cōsternatus suz vt nō aim ad mētē reuocē cogitēq; dolores istos aliqñ vel sanitati finiri vel morte. Medicus mihi vir bonꝰ z mei amantissimus quē optime nosti. Nobilis eques iacobꝰ de ladrona spez salutis primā facit: cui ego multum tribuo. z ꝓpter doctrinā z ꝓpter fidē quā scio in eo suinmā eē. Jtaq; spero me breui cōualiturū. Quod si deus dederit moꝛ equo cōscendo. ad te venia domi qđ superest vite ꝓsumpturus. Cogito tamē z in alterā partē res posse deflecti. Nanq; cū dubia vita sit beneualentis que nō pōt in egrotante certitudo repiri. Existimo fieri posse vt vel hoc augescente morbo: vel alio supueniente: vitā ei qui dedit reddam. Neq; in hoc mihi cōsolatio deest. Nā etsi moꝛ extra patriā longe a necessarijs nōnulli miserū putent. ego qz libentius inter meos q̄ inter exteros moꝛer. Nescio em quo mollius ossa cubent manibꝰ tumulata suoꝝ. Teneo tamē mentis quod ille ait: non incelebratus philosophus: vndiq; tantūdē esse ad inferos vie. immo etiam ad superos ad quos me tñ crediturū nō despero. Maeꝛsi magna peccatoꝝ sarcina premoꝛ: maioꝛē tñ esse diuinam misericordiā q̄ meam iniquitatem non dubito. Jn hac confido: in hac me totū resoluo. Hec ego cum illis sentio qui post hanc vitam extingui animos putant. Ac propterea mortem timendam negant in qua nihil sit mali: noxq; dicūt esse totū quod ante nos fuit: z quod nobis desinentibus est futurū. Nam quid homini molestius dici potest: q̄ eum ita desinere morientem vt nihil omnino post morte sentiat. Sitq; velut extincta lucerna que neq; priusq̄ accederet lumē habuit. neq; cū extincta est habet. Hec em si crederē terrere me profecto moꝛiturū. Sed persuadeo mihi vez eē qđ magni philosophi tradiderunt. quod xp̄s saluator predicauit quod mater ecclesia docet. Exutis corpore animabus vitam esse alterā in qua boni a malis seorsuz habitent

ꝛ alij beatam ꝛ alij miſeram vitam p̄out in corpore geſſerūt recipientes. Hec mihi vera conſolatio videf: cū vita excedendum ſit: ſperare in concilio migrare ſancto: ꝛ aſcendere ſuper ſydera: intueri celum: iungi beatiſſimis angelis: diuinitatis infinitatē intelligere cognoſcere trinitatem: ꝛ omniū que nobis in terra manentib⁹ obſcura videnf tenere cauſas: rationes inſpicere: atq; mihi ita nedum in morte nihil mali: ſed multum boni eſſe perſuadeo. Dis tamē quos xp̄s ad ſe vocat: vocat aūt omnes qui cuꝫ vocanf. Libenter eum comitanf. Talibus ego inter egrotandū exhortationib⁹ vtor. Preparo me ſi vocer ad exitum: vt ſi forte vita pellar ſeculi huius: non tam hinc eiectus q̄ deſup citatus videar. Hec tibi pro egrotatione mea ſint dicta. Verū quia tibi nihil tacendū eſt. Nō me ſolū valitudo mea cōmouet: ſed etiā petri nepotis qui febribus acutiſſimis detinef. Jam tū meliuſcule ſe habet: extra periculū poſitus fuit: non ſine diſcrimine liberaf: non ſine tēpore. Libratim vt aiunt morbi veniunt: vnciatim abeunt. Sed iſta parentib⁹ ſuis occultanda ſunt curandūq; eſt vt filiū puius ſanū intelligant q̄ egrotū fuiſſe cognoſcant. Nunc ad id venio in quo me vehementer accuſas: velut patric parentuꝫ ꝛ amicoꝝ penitus oblitum: qui nolim domuꝫ redire. Non ſum gregorii vt eſtimas meoꝝ immemor. Dies noctesq; dulce ſolū patrie ante oculos habeo. Nunc matrē nūc ſorores: nunc nepotes: nunc te mente reuoluo. Neq; aliud cupio q̄ domū q̄p̄rimū repetere. Miror te poſſe opinari de me. Scribis etenim vbi ego vel dulcius: vel ſuauius eſſe poſſum: q̄ ea in terra que me produxit: ꝛ vſq; in virum aluit vbi amicoꝝ copiā habeo ꝛ p̄inquoꝝ. Et quod maximū eſt cum auctoritate ꝛ honore inter meos eſſe poſſum. An non putas me cupide ad ea colloquia reuerſuꝝ que aliquādo ſimul amici conſueuimus. Ubi nunc marianus zoſimus. Nūc franciſcus patricius: nunc georgius andrenſ⁹ ſermonē habeat. An non me delectabit: modo franciſcū ptholomeū: modo iohannē campanium: iam mihi epiſcopali dignitate equatū audire loquentē. Pretereo dulces cognatos ꝛ affines. Feſtino ſane: neq; aliud cogito: niſi vt quātotius ad vos redeā. Sed curo ne dum tuo meoq; deſiderio ſatisfacere conor. Ceſaris animū offendā. Decimū ſibi iam annū ſeruio: inueni gram in oculis eius. Crcui ſub eius vmbra multū me ſua benignitas extulit. to opam cū bona gra: ab eo recedā ne malꝰ ſit finis: vbi p̄cipiū bonū meliuſq; mediū fuit. Omniū rerū exitus extimari ſolet. Petiui per hos dies licētiam viſendi domū: eamq; ceſar ita mihi conceſſit: ſi puius inter prutenos iudiciū ageref: cui dies. xij. kl. nouembris dicta eſt. Illū ergo expectare non ceſarea ſolū voluntas: ſed etiam egritudo me cogit. Tunc autē ſi ſanitas aderit: itineri me ſtatim cōmittā. Interea te rogo mearū rerum curam geras. matrē meā cōmendatam habeas. Bartholomeū cognatū quem ſenio grauē accepi: meo nomine viſites: vicariū horteris officiū ad reditū cōtinuare. Bartholomeū ꝑcuratorē domeſtice cure ſolerter intendere. Amicis omnibus ex me multas ſalutes dicas. Senatui ciuitatis me cōmendes: cui ex his regionibus paucas nouitates referre poſſum. Mā volendū illuc ꝛ acerbiſſimū conſtantinopolitanū nouū: iā vetus apud nos eſt. Stulte xp̄iani p̄cipes egerint: niſi furentib⁹ thurcis occurrere ſtuduerint. Germani modo pacati ſunt: ꝛ ſi quis eos ad eā rē excitaret: nō apti modo: ſ etiā volūtarij reperirenf. Rex būgarie in poſonio conuctū regni habet. Tria ibi tractanf: De modo expellēdi latrones qui regnū infeſtant. De pace cū ceſare firmanda. Ac de modis inueniendis p quos thurcoꝝ conatus ne vlterius ſerpat cā p̄mi poſſit. Vale ex gretz ſtirie. iij. die ſeptēbris. Anno. M. cccc liij.

Epiſtola. cxlvij.

Sperat ladiſlaum regē bungarie cum ceſare pacem confirmare.

Meas ꝛc. Henrico ſenftlebē. Venerabil' amice chariſſime. Grate ſūt mihi ſemp littere veſtre: ex quibus nō mea ſolum negocia quē curſum habeāt: ſed etiā de ſtatu curie: ac etiā totius italie certus fio. Pro quibus reb⁹ ingentes vobis gratias habeo. Intellexi que nuper egiſtis in receſſu cardinalis ſci

angeli circa remissionē animate: obligatis me dictum magis: fauit deus vt aliquando vices rependere possim. De constantinopoli cognoui que scripsistis. Ego q̄z prius in ea re vobis litteras dederam. Calamitosa z deploranda res est. Sic nostre nequitie flagitant discordamus omnes vulneram⁹ nosipsos intus cedimur: z exterius flagellamur: vltio peccatoꝝ est: res male sunt: spes vo multo peior: nā que tanto vulneri medela paretur non intelligo: dormiunt nostri principes de salute cōmuni nemo cogitat: nisi pōtifex maximus quem de pacanda italia sollicitum esse accipio. Meseio quantum eius votibus itali parcant. Sed z tanta res quanta est thurcoꝝ potentia non italos solum: sed omnes contra se xp̄ianos exposcit. Nos istis in partibus quieti sumus. Gregorius de puchaim cesari reconciliatus est. Rex ladislaus in possonio cōuentū habet regni hūgarie: sperat confirmaturus cū cesare pacem. Nā satis habet per se negocij aduersus aramit: qui cū magna multitudine latronum sepusinos verat. Cogitare quoq; de thurcis vltra omnes xp̄ianos reges habet: qui eis vicinus est. Promisit etiā bohemis ad festū michaelis primū bohemiā ingredi coronaz recepturus: que res forsitan facient pacem cum cesare vt libentius amplectat. Hec habui que nunc ad vos scriberez Finito negocio pristbenozum cuius causa manere me cesar voluit: domū repetā tumq; vos visere curabo. Eius rei dies est. xij. kl. Nouēbris. Valete ex gretz die iij. septēbris. Anno. M. cccclij.

Epistola. cxlviij.

Paraulen. epūs electus prepedit confirmari ꝓpter cesaris indignationē.

Meas senensis epūs. D. petro de noxeto. Magnifice comes maioz bonorāde post recōmendationē. Susceptis litteris tuis vna cū breuib⁹. S. domini nr̄i mor cesareā maiestatē adiui que tunc forte in mēsa sedebat. Expectaui finē prandij: deinde semotis arbitris: reddidi sibi aplica scripta: fingens me nescire quid illa continerent. Cesar vt aperirē vtq; legerē iussit: quo facto remansit aliquātulū territus: dixitq; alia ista scripta sunt: q̄ q̄ nuper accepim⁹. Cui ego noua inquā cesar impedimenta. noua remedia querūt. Deinde ꝓsecut⁹ multa in eā ptē locutus suz vt mentē cesareā ad volūtatē dñi nr̄i sciſſimi pduceret: petiui q̄z dari rēsum. Sed multū animꝰ eius turbat⁹ erat: duo potissime cōsideras. Unū q̄ electus cōtra volūtatē suā in ciuitate imp̄alis feudi obtineret epatū. Alterū q̄ tā manifeste z publice p oratores electi diffamat⁹ isset. Quib⁹ cum mederi verbis studerē: rēsumq; tādē deposcerē. Vit se velle reliq̄s cōsiliarios bñe atq; cū his plen⁹ deliberare: iussitq; vt cū illis venirē ad se. Res est dilata p aliquos dies vt est modus curie nr̄e: q̄ nihil absoluit sine mora. Cū reuentū esset ad cōsiliū: magister vlricus sonnenberger z ego soli fuim⁹ qui ptes electi fuim⁹: conatiq; magiope sum⁹ cesaris mentē ad illū inclinare. Sz neq; cesar flecti potuit neq; reliq̄ ꝓsiliarij q̄. ꝓpositi erāt vt electo mos gereret. Sic res ipeditaꝰ: eo tñ deducta ne gotiū. vt placet cesari eccl̄ie paraulen. puideri de q̄cūq; plona excepto electo quē admodū ex lr̄is imp̄alib⁹ plene capies. Neq; plus hac vice obtineri potui. Facit sibi hoc in cōmodū electus ipe: qui nimis nisus est cesarem paruifacere. Misit em̄ huc ex suis vnū secretissimū marescallū. M. curie sue p eūq; non decē milia vt mentiti sunt oratores sui rome: sed duo milia tñ florenoꝝ obtulit si cesar sibi iniurias remittens. p eo pape scriberet. Visum fuit cesari graue tantā iniuriā. p tā parua pecunia remittere. Ille aūt dixit se ad suū dñm ituꝝ: reuersurūq; post dies aliquot cū maioꝛi ptate: sperareq; bñ posse negociū terminari. Sic ille abijt: neq; vnq; reuersus est. Scripsimus magister vlricus z ego ipi electo sperabamusq; negocū. p minoꝛi summa posse cōponi: q̄z sex miliū florenoꝝ. Neq; putabam⁹ rez illicitā q̄ ille pecuniā daret. p offensa dño suo facta: si gr̄am mereri vellet. Est enim modus olim gentiū vt dāna pecuniis resarciāt. Ille aūt elect⁹ q̄ pluries mihi scripserat z mgro vlrico vt cām suam adiuuaremus: neq; nuncū ad cesarem remisit neq; ad nos rescripsit. Mesciam⁹ q̄ causa eū retinuit: nisi quia putabam⁹ babuisse

eū scripta de curia: p que certificat⁹ sit etiā inuito cesare papā sibi puisurū. Sic bonus vir sibipsi turbas facit. Et nūc ꝓcuratores sui cesarē publice diffamāt. Qđ ꝯmoleste sublimitas impatoria tulerit neꝯ expīmere. Vt cūꝯ sit cesar ad id deuenit vt placeat ei ecclie patauien. de quis ꝑsona ꝓuideri: dūmō elect⁹ excludat: p hāc viā poterit dñs nr ecclias illā pacificare. Neqꝯ em difficile erit aliū repire q̄ suam ecclīaz electo tradat z accipiat patauien. vel frisingen. vel batisbon. ve eystetensis vel augusten. vel ali⁹ quius reg̃at. Mihi tñ hoc mediuz videt magis qđ subijciā videlz. Qz dñs noster scissim⁹ on⁹ hoc ꝓcordādi electū cū cesare in se susciperet: z faceret q̄ electus ratū se hīe ꝓmitteret: q̄cqđ p suā sanctitatē determinaret vandū cesari p satisfactione iniuriarū. Putarē em hoc impatorē nō recusaturū: z sic ille ecclīam obtineret: alioquin nō intelligo q̄ papa possit sine indignatione cesaris būc electū ꝓmouere: z possent i hac re nasci multa mala. Nec expediret inter papā z impatorē qui modo se summe amāt nasci rubiginē ꝓpter banc ecclesiā. Qz litteras meas legis z sūmo pōtifici quaten⁹ opus est exponis: marie mihi voluptati est: multūꝯ idcirco tibi suz obnoxi⁹. Neqꝯ expecto vt rescribas sp̄ q̄ tuas occupationes innumeras esse scio: satis supꝯ satis ēsi scripta mea dignaris respicere. tua tñ humanitas oēm laborē vincat. z mihi vel manu ꝓpria rescribere nō refugit. Est in te ꝑstās amicitia neqꝯ defluit amor tu⁹. Adhuc te basiliēsez recognoscas z vsure veteris memorīā tenes. Scis quātas sil'duxim⁹ noctes: pauci ex achademia supsunt: mihi ex amicis veterib⁹ penere. Quāto numerus amicorū restrictior est: tanto decet amorē esse feruentiorē. Quez te ꝑstare in me sūmum nescio dicere quātū me delectat. Tu te ipse melius cogitabis: q̄ meos mores egregie calles. De patria que scripsisti plene apud me nota sūt: doleo terrā illā tot cladibus affici. Spero tamē sapientiā summi pōtificis id curare: vt nostris saltē diebus vltimis pacē habeamus. Qz si xp̄iani p̄incipes non tm̄ sapuerint vt inter se lites finiant. Inuenient qui eos vocebit thurcoꝝ impatorē. Et illa de nobis fabula decantabit: quā de rana z mure scribit esopus. Deus tantum facinus auertat. Verum vt de vomo mea dicam: q̄uis hoc tempore non fuissez illic quieto aio vt ais: tamen illi ciues frequentibus me litteris vocant: meāꝯ moram tādiutinā egerrime ferre vident. Nunc ex tuscia nuncius venit absq̄ citatorijs lr̄is Sunt modo p̄ces modo nunc quibus ad reditū vocor. Nō video me posse amplius obsistere. Cognosco me senē z morbis q̄plurib⁹ grauē. Itaqꝯ statuo si deo placuerit in patria mori. Rogauiqꝯ cesarē vt indulgeret me vomū visere. Concessa est mihi licentia arca festū martini quindecim ante dieb⁹: eo tñ pacto vt redeā in curiam Dico me reuersurū si cōmoditas affuerit. Vt cū vomi fuero p lr̄as me absoluam. Neqꝯ em meū est semper exulē eē: scio nō multos mihi annos supesse: ne dicā dies eos dignū puto inter dulces cognatos z affines cōsumere: quoꝝ mihi z magna z honesta copia est. Hic puto multos esse qui ꝓpositū meū damnābit: z illos potissime q̄ me maiorē cupiūt. Dicēt. Si mā sisset eneas apud cesarem: hoc illi z hoc euenisset. Fateor petre amātissime: me pluris fieri dū cesari seruio: q̄ duz maneo vomi. Sz q̄d ad me falsa boīm existimatio. Nolo ex alieno pēdere. In me mihi stabilitatē quero. Nolo sp̄ seruire: mihi viuere aliqn̄ decreui. Quis ꝓterea nouit si apud germanos manens melius babiturus sim. Ego de me ipso iudico quod in alijs inspicio: z que pcioza sunt posse mihi accidere nō dubito. Preparoꝯ pect⁹ meū aduersus oēs fortune cōtumelias: si cōtra me velit irasci: q̄uis i hāc vsqꝯ diē nō habeo q̄ fortune accusem. Naz siue bonores siue opes siue alia bu⁹ seculi bona inter boies eque distribuant: scio me plus virili pte assecutū. Itaqꝯ nihil mi petre cur nō bono aio esse debeā. Facio qđ suades lect⁹ sum. Gaudeo bis q̄ possideo bonis: gaudeo in amicis: gaudio in meipso. Vtinā in alio seculo mihi secūda sint oia quantū in pñti fuere. Quis em me miserū dicere possit: qui z sūmi pōtificis z impatoris gratiā reperi. Magna cōsecutus sum tuo fauore: z sanctissimi dñi nr̄i benignitate: neqꝯ despero quin alia etiā maiora ex vīa beneficentia suscipiā. Non

tamen id apud me firmū est: scio posse mutari aplicam mentē ꝛ alia multa cōtingere ꝓpter que fallaꝫ opinio mea: immo vt verū fatear: psuadeo mihi nihil futuꝝ ex his que magna voce vel mihi vel cesari sunt promissa. Nō q verba reputem vana: sꝫ quia mortales intelligo mores: reuertar atq; domū vt bis qui velit inter suos morꝛi ꝛ iam se munerib⁹ huius seculi defunctū putet: si quid ꝓeter spem euenerit: id cū terentio nō deputabo esse in lucro. Forsitan aliquis erit qui cum turbinibus seculi eremptū me viderit. O enea dicat solus scis viuere. sicut de vaccia dictū scribit seneca: ꝛ si illud non probat. Hec volui apud te dixisse: ne mentē me putes graue habere: qui iubes ꝛ bene iubes: vt animo bono sim: sum nō bono solū: sed etiā iocūdo: atq; eo magis leto q te ato visurū me arbitror. De litteris militie tue q̄ primū cesari verbū feci: mor cōmissa res fuit. Amat em̄ te sua maiestas tibiq; gratā rē facere cupit: ac de tua virtute graviter ꝛ magnifice loquit. Titul⁹ litterarū erit ille quē denotasti. Neq; dinceps tibi magnifico scribet. Gubernatorem cancellarie nolui in hac re tua onerare: quē neq; in meis nūq; negocijs accedo: neq; em̄ mihi amicus est. Sꝫ habet cesar duas cācellarias: impialē ꝛ australe Qui australem regant ad vnū oēs mihi beniuoli sunt. Ibi ego oia expedio. Illic est magister iohannes binderbachius decretoꝝ doctor: singulari beniuolentia mihi cōiunctus: huic puncta cōmisi. Is rez tuā libenē absoluit ꝛ aio volenti. Itaq; fe tue p latorē p̄ntium expedite ad te veniēt. Cū hec scripsissem. placuit iohanni binderbach q̄ intra decēdiū ad curiā venturus est: lras tuas retinere ꝛ illas secū afferre: vt cū aliq; munere ad te, ficiscereꝫ. Nec ego id sibi negare volui q̄n nullū erinde ꝓiudiciū fieri tibi cognoscerē: nisi decē diez morā interuenire. De bñficijs patauien. Ad eū modū distribuēdis vt scribis: habeo tibi ingētes gras: pcorq; id solidū esse, pcures: si cōfirmari eū aut, puideri sibi cōtingat. Post hec iam scripta Captata hora magis felici allocutus sum itez cesarē sup facto p̄fati electi. dixiq; sibi me timere ne tandē papa cogereꝫ electo ,puidere: qz nō facile repireꝫ: q̄ pmo nēdus eēt ad eccliam quā alius possideret: durūq; eēt romano pōtifici insignem eccliam diutius vacantē dimittere ꝛ multoꝝ p̄ncipū ꝓ electo rogantiuꝫ spnere pces. Qz si ille, pmouereꝫ inuita sua maiestate nimis sibi dedecoꝛosuꝫ eēt. Ex alia pte ꝓsiderare me aiebā. Graue cē sue serenitati ꝓsentire q̄ su⁹ inimicus nō recōciliatus ꝛ q̄ nullā sup dāmis ꝛ iniurijs satisfactionē impendisset ad eccliaꝫ insignem sui feudi, pmouereꝫ. Ob quā rē retuli me reperisse vnū medi. ꝓ qō ꝛ sanctissimo dño nro pape ꝛ sue maiestati mos gereretꝫ. Id aūt hmōi ꝓposui scissimo q̄ sua maiestas remitteret ad dñm nr̄m. S. plenū arbitriū cōponēdi secū ipm electū: ꝛ inducendi eū ad satisfactionē, p dāmis ꝛ cōtumacia impedientem: ꝛ quicq̄d dñs noster in hoc facto ordinaret: maiestas impatoꝛia ratū haberet: puiso q̄ similiter elect⁹ ipe dñi nr̄i arbitrio acq̄escereꝫ. Cōfirmat⁹ em̄ sperare me. S. dñm nr̄m inducturū illū electū ad cōuenientē recōpensam ꝛ tūc ille sine cōtroversia posset, p moueri. Ad hec dixit cesar se de dño nro dementissimo plene cōfidere. Jussit tn̄ in cōalio rem, ponī. quo facto oēs cōsiliarij hoc mediū ꝓmendarūt: ꝛ ita cōmissum mihi fuit: vt beatitudini dñi nr̄i scriberē. Sic ergo dñs noster dignet hoc negociū in se assumere ꝛ inducere electū ad humilitatē ꝛ satisfactionē q̄n cesar de suo arbitrio cōtentus remanebit. Illoquinn̄ dō stante illo ꝓtumace nunq; consentiret eū, pmouerī quē ad modū pleni⁹ ꝛ apti⁹ sup hoc de mandato cesareo apostolice culmini scribo. Nō fuit visum certis de causis q̄ impatoꝛ hoc scriberet: sed ve niet intra paucos dies ad curiā romanā sup vno alio satis, magno negocio. dñs iohes p̄fatus ꝛ ipe de hoc plenā habebit ptātē. Tn̄ ex nūc cesar ꝓtestū fecisse dicat in eo futurū esse. qđ. S. dñi nr̄i inter ipm ꝛ electū duxerit ordinandū: ita tn̄ q̄ ille de dāmis ꝛ iniurijs illatā aliquā faciat emēdā: tātis excessib⁹ conuenientē. Habes q̄d ire patauien. p me factū sit: nō potui plus & p hūc modū existimo negociū ipm bñ ꝓsumari posse. Docet pietas dñi nr̄i, p curatoꝛes electi q̄ dicūt mīta impatoꝛi oblata ꝛ dicat eis se velle negociū cōponere. ꝛ si hōt ptātez iubeat eos scribere dño

sno ⁊ facultatē querere eo mō aut res vottuā habebit expeditionē aut honestius illis resistet. Pōt aūt. S. dōs nr scribere cesari sebimōi mediū a me sibi transcriptū eē de mēte ⁊ volūtate sue maiestat; ⁊ dicere q̄ id velit arbitriū acceptare ⁊ tūc res erit planissima: ⁊ si videt bonū eēt q̄ sup hoc lre aplice ad me mitterent añ binc discederē. Sic em magis instructus ad vos venirē. nec alia mō. Vale optie ⁊ me sūmo pfuli cōmendato curatoq; vt sua erga me benignitas augeat potius q̄ minuat. Itidē ego p te apud cesarē facio sedulo de tuis familiarib⁹ teneo que scribis. Vale ex gretz die. xviij. septēbris. Anno. M. cccclij.

Epistola. cxlix.

Gratulat de promotione amici in epm.

Euerendissimo in xpō patri dño iohanni de agazoria ecclesie grossetane pōtifici. Eneas eps senensis. S. p. d. Fuerunt mihi gratissime lre tue ex quibus factus sum certior non solū de tua dignitate: verūetiā de summa felicitate: qua in hac promotione es vsus. Qui celerrime atq; vno impetu ad summum euasisti. Sentio me pterea deo gratum quādo ⁊ amici mei sue pietati sunt chari Tres vno anno ex bis quos in primis amaui exaltati sunt nicolaus amiclanus ecclesiā mediolanēn. sortitus est. Iohānes cāpisius ad placentinā vocatus est: tibi grossetana obuenit. Quis non me felicē dixerit cuius amici sunt fortunatissimi Verū iohānes amātissime: duobus illis longe a me positis vti non possum nisi literis. Te frui etiā pōte potero festinoq; vt q̄celerrime ad te veniā teq; cōplectar ⁊ vna viuā tecū. Nec scio q̄d hoc tpe ex diuino munere magis optare potuerim: q̄ q̄ diuina pietas i te mihi pscripsit. Ago sedulo superis gras: q̄ me respiciūt: duz meos amicos extollunt. Intelligo ex tuis scriptis q̄q; necessari⁹ sit meus reditus ecclesie mee. Idē quoq; ceteri scribūt: oēs me vocāt amici necessarij noti: vt venien dū est. Mā etsi cesari molestā rē facio: neq; sūmo pōtifici morē gero ex almania recedēs: satis est q̄d ecclesie q̄d patri ipi satisfacio. Facessant oēs alie species mihi viuere cū iohanne grossetano pontifice cū mariano sozino: cū francisco ptolomeo: cū gregorio lollio: cū patricio. Cū ceteris amātissimis patrie mee ciuibus: mai⁹ duco q̄ pape aut impatoris gram. diu curialē seruitute seruiui: diu militiā secutus sum: mitti tandē debeo ⁊ inter vetera nos cōputari. Queris qñ hoc erit. Ante martini festiuitatē binc abire decreui q̄uis scribis nō esse timēdū bellū q⁹ romanus pōtifex paci opam nauat. Ego tñ maxime anxius sum neq; de pace magnā spem habeo: nisi deus oculo mitiori italiā intueat. Accipiā tñ iter etiā cū discrimine. Raro em res mee sine piculo fiūt: habeo deo grates quia supare soleo quasuis difficultates. Idē nūc mihi suadeo: ⁊ si frequēter obiectare sese periculis q̄piculosissimū sit. Qd sponte offers in agēdis ecclesie mee tuū auxilium accipio admodū libent. Mā id erit nō vtile solū sed etiā necessariū. Germanū tuū cupio bene valere ⁊ tu optime vale. Ex gretz die. xxv. septēbris. Anno quo supra.

Epistola. cl.

Promouit quēdā in cōsiliariū cesaris.

Eximie doctor amice charissime. Mō habui dudū ex te lras: nescio quo pacto: vales cupio tibi bene esse te memoriā mei habere tui ergo nisi fortasse dormiēs immemor esse nō posse: dodic de te cesari verba feci qui libēti aio in cōsiliariū suū te accepit. Litteras eius rei in tua paucos dies accipies: p dñm iohannē bünderbach qui ad curiā venturus est orator impialis ci suis in reb⁹ assiste rete oratū volo: interea viue nostri amās ⁊ que gerunt in italia tuis lris me scire curato. Vale ex gretz die. xxix. aprilis. Anno quo supra.

Epistola. cli.

Baro de puchaim cesari cōciliat.

Significe vir maior bonor: de. Scio te magnis vrgeri curis. tuz pter negocia italica. tuz pter cladē constātinopolitanā. ideo te multis verbis tenere non audeo: qr tñ necesse est pōtificē maximū que apud nos geruntur

intelligere. Scribã tibi ꝓbreuissime barũ partiũ statũ. Tu vnde sue scitati ꝑ ut dignũ putabis scripta mea referes. Cesar baronẽ quẽdã que vocãt de pucbaw supioribus diebus aduersantẽ habuit. Is modo recõciliatus est accepta quadã pecunie quãtitate suꝙ ceteris cõtentionibus arbitrio cesaris se submisit. In bun garia vt alis apostolico culmini scripsi: surrexit quidã latro noie aramit: qui cum magna predonũ manu regnũ vexat: neqꝫ gubernator potens est cũ regno depelle re. Ob eã cãm habet ꝙ hos dies rex ladislaus oẽs regni ꝓceres: apud possonium cõgregatos. Cũqꝫ bis cõsultat: quonã pacto regnũ expiare latronib⁹ possit. wa lachi qꝫ cõtra gubernatorẽ arma mouerũt: que vñari sibi egreferebãt. Est etiam qõ de turcis in eo cõuentu cogitet: quos ꝓximos habet. tiã nona elatos victo ria plurimũ timet. Que res cõpulsura bũgaros credit: vt pacẽ quã diu cũ cesare refutarũt: vltro tꝛeposcant: nisi malicia hoiũ magis ac magis exercuerit. Idem rex ladislaus in kl. octobꝛis ꝓrimis bohemiã intrare ꝓmisit: ibi coronã receptu rus. magni ob eã rẽ apparatus fiũt. Ituri cũ eo ferunt albertus austrie. Ludoui cus bauarie duces: ac albertus marchio brandeburgẽ. Bohemi offerunt q̃cũqꝫ bona ad coronã spectãt regi restituere: ptẽqꝫ rex ecclesiasticaꝝ redimere ab his: qui eas possident tꝫ ꝓ regis arbitrio ecclesijs satisfacere. Credo res aliquãto mino res futuras q̃ fama ferunt. In partib⁹ rhemi q̃ dissidebãt ꝓncipes cõpositi sũt pacẽqꝫ tenẽt. Ludouicus bauarie dux eiꝰ cõcordie ductor nomie: re aũt marchio brandeburgẽ. albertus fuit: qui iam ꝓncipuꝫ auctor est. Res ꝓtenicas arbi trorꝫ te nõ ignorare in nrõ cõsistorio pendẽtes eẽ. Ciuitates tñ que ꝓtra religionẽ fedus iniere nõ putant iudiciũ subiturę. Mã reges polonie vires sibi accedere spe rãt: tarmis magis q̃ iuribus fidunt. Rex ille iaꝫ magistro ꝓussie lras dedit que suũ aim in cõitatũ fauorẽ erectũ significãt. Cardinalis q̃ꝫ cracouiensis mihi scri pta direrit: p que cõprehẽdo polonos ipsos cõitatũ partẽ adiuuare: hec habui q̃ ad te scriberẽ hoc tpe: credo cõsultũ eẽ: ne festinet in ꝓcessu ꝓtra ciuitates ꝓussie q̃ mõ apud nos agitãdus dicꝫ ne cesure aplice sicut in austria factũ est cõtemnant Nisi em spũale gladiũ materiale sequat: pax est qõ populi formidẽt. Vale tapo stolice scitatis pedib⁹ me cõmẽdato. Post res ꝓtenicas absolutas te visaꝫ. Sic em licẽtiã cesaris habeo. Ex gretz die. iij. septẽbꝛis. Anno. M. cccc liij.

Epistola. cliij.

Spõdet ad patriã suã redire etiã multis periculis obiectis dño francisco ptolomeo.

Ximie doctor frater amantissime. Que ꝓ nos gesta sũt in facto dari viri io bannis petri: cõciuis nostri ex ipso cognosces. Noua italie q̃ scripsisti mo lesto ferimus aio: cuius frustra angimur. Ex his que sive culpa nostra fiũt sperauim⁹ pacẽ procurante sũmo pontifice nõ defuturã italie. Nunc accipimus ar dentius feruescere bella: neqꝫ spem esse cõcordie. Cupiebam⁹ domũ reuerti tꝫ cupi mus. Metamus th qua via penetremus: vndiqꝫ bella tonãt. Peregrinũ induere nõ possum. Prelatũ agere periculosuꝫ est. Statuim⁹ tñ ad vos ire: qñ vocabus a tamur oium. neqꝫ lra vlla ad nos venit nisi reditũ suadẽs. Quid dicam⁹ tãtis ꝓ cib⁹ nisi vincite etiã cũ nro piculo. Sam⁹ cũ quãto incõmodo reuertimur offendi mus cesarẽ q̃ licẽtiã prebet inuitus. Pape rẽ ingratã facim⁹. Mille nos boc tpe viarũ piculis obiectam⁹. Ad patriã redeam⁹ suspitionũ plenã. In ancipiti diu fui mus. At cũ viderem⁹ tot ꝓces tꝫ aliqñ minas cognatarũ expirem⁹: succubere ne cesse fuit. Veniem⁹ igit ita suadet ꝙ oẽs. Sam⁹ tñ te cũ nos audieris dicturũ. Nec si scirem⁹ nũqꝫ de reditu ad te scripsissem ꝓ hoc tpe. De nro epo seneñ. Mos em extra senas epatũ habem⁹. Intellexim⁹ q̃ scribis. Redeũtes de cã cognoscem⁹: vi debimusqꝫ sibi an nobis mitria debeat. Interea bonum habe aim tꝫ vicariũ nrm bortare vt viri cor se habere demõstret. Nos etiã sibi ad eã rẽ lras damus. Vale Ex gretz die. xxv. septembꝛis. Anno quo supra.

Epistola. cliij.

Mouitates almanie notificat.

Meas ꝛc. Cardinali ſci angeli. ℟euerēdiſſime in xp̄o pat̄ ⁊ dñe mi colēdiſſime: poſt humilē recōmēdationē. ℟euocillat⁹ ſuꝫ aliquātiſp lr̄is vr̄is ex q̄b⁹ romanū pōtificē dare opaꝫ intelleri vt ⁊ nobis italia pacē recipiat ⁊ iſultātib⁹ thurcis xp̄iane vires reſiſtāt. Mā me q̄dē ꝓſtātinopolitana clades magnope angit. Spero aūt ſi vocē aplicā ortbodori p̄incipes audiuerint: thurcoꝝ rabiē retrocceſſurā futurūq; vt nedū ꝓſtantinopolis recupet̄: verūetiā vt in ſuis ſedib⁹: thurcoꝝ pfidia cōpimat̄. ℴſtēdi ceſari q̄ ſcripſiſtis q̄ vīe dignatiōi gr̄as agit: ozatq; vt ad pacē italie feruēti aio intendat: qđ in rē fidei ſua ſerenitas p̄ſtare poterit ici nō negabit. Par illa olim ꝓduſa inter maieſtatē ſuā ⁊ regē ladiſlauz uōdū ratificata eſt: mō in poſonio bungarie ſunt magnūq; cōuētū bñt. Agit ibi de hac pace firmāda: de latronib⁹ regno pellēdis. ac de modis p q̄s thurcoꝝ conat⁹ rep̄mi poſſint. Exinde rex itur⁹ in bohemiā ferē: coronā ſuſcepturꝰ: inulta de bonis ecclie reſtituēdis dicūt: q̄ filia ſomno videt̄. Duz ē veteres poſſeſſores expellere. ℟es putenica apud nos adhuc pēdet. Timēdū tñ ēne rex polonie cōtra religionē ciuitatū partes tueat̄. Principes reni ꝓpoſiti ſunt. Alia ex his ptib⁹ ſcripto digna nō occurrūt. Si dabit̄ pace italie quā ſperam⁹: romū eueſtigio repetaz ⁊ aliq̄n dignationē vīaz videbo. qđ pietas diuina cito faxit. Lr̄as reuerendiſſimi patris dñi aſſiſſienſis expeditas penes me habeo. quas p certū nunciū ad eum mittā q̄primū occurrerit. ℟ecōmēdo me dignationi vīe reuerēdiſſime ad cuius mādat⁹ paratiſſimus ſum. Ex gretz die. iij. ſeptēbris. Anno quo ſupra.

Offert ſe patronū volūtariū in gerēdis rebus dño wilhelmo epiſcopo tullen. **Epiſtola. cliij.**

Eucrēdiſſime in xp̄o pr̄ ⁊ dñe mi colēdiſſime poſt recōmēdationē. Gratiſſime mihi fuerūt lr̄e vīe: quas ex vlma ad me ſcripſiſtis. Intelleri nāq; dñationē vīam. ℟. bene valere ⁊ me veteri ex more diligere. Cognoui quoq; i vrbe roma p me dicta eē a vobis que oportuit. Cōtētoꝝq; dato rñſo. Circa nr̄as res hic pendētes nihil innouatū eſt: neq; innouabit̄ donec dicta dies aſſit. Veſtri aduerſarij nūq; hic fuerūt poſtq; receſſiſtis: neq; quiſq; eoꝝ noie hic cōparuit. Jō nihil eſt cur vereri nouitates oporteat. Mā etſi veniſſent: nihil in vr̄m p̄iudiciū ſine vocatione fieret. Jta ceſarē diſpoſitū ⁊ inclinatos cōſilianos inuenio. De me certe poteſtis vobis pſuadere: q; ad veſtrū cōmodū vigilantiſſimus eſſem. Lr̄e ſalui cōductus p familiarē veſtrū. d. vīe. ℟. afferent̄. Scribit etiā ceſar comiti tulenſi quēadmodū deſideraſtis q̄uis apud boies obſtinatos pax valitura ſcripta putē: p vobis vbera eſſent offerēda. Fiet tñ ſpero laudabilis finis p vobis ⁊ ecclia vīa ſi aduerſarij iudiciū ſubituri cōparuerint. Alia nō occurrūt. ℟ecōmendo me dignationi vīe reuerēdiſſime cui ſeruire paratus ſum quoad poſſum.

Paſſagiū pſuadet cōtra thurcos et clade cōſtantinopolitana. **Epiſtola. clv.**

Euerendiſſimo in xp̄o patri ⁊ dño dño. ℳ. ſacroſancte romane ecclie. ēē. ſancti petri ad vincula p̄biro cardinali ac pōtifici bātien. domino ſuo colendiſſimo. ℟euerendiſſime in xp̄o pater ⁊ dñe mi colendiſſime. Venit ad me ac ipſa hora qua ſcribo vir bon⁹ ⁊ vr̄i obſeruantiſſim⁹. Hermetus. ptb onotarius impialis: oſtendens mihi lr̄as veſtras. i⁹ quibus ſibi de quodam theoloniō ecclie veſtre tranſmutando facitis mētionē. De qua rē nō nihil ſimul locuti ſum⁹. Mam ⁊ meā q̄q; operā veſtra dignatio requirere videbit̄. Non eſt quod nunc ad hoc reſpondeā. quia nondū ceſari verbum feci. Decreui cū ceteris ſeruitoꝝb⁹ veſtris quos in hac curia plures habetis: rē ipſam ceſareo culmini exponere ⁊ cōmēdare. Quid reſpōſi habebo. illud veſtre dignitati quātoci⁹ notū efficiā cui ſeruire in oībus ſum obnoxius: atq; vtinā poſſem quātū vellem. Nec plura de hoc. Propero ad alia reuerendiſſim⁹ pater archiep̄s ſaltzburgen. quandā pridie capelle fundationē cōfirmauit in valle murze in loco non remoto a ſcō laurencio. vbi p̄ inuocationē diuinū nois ⁊ p̄ merita ſcī leonardi plurima dicūt fieri miracula

Cōfirmaui z ego fundationē ipam ex auctoritate cōmissionis mee. vt q̄ populi deuotionē augendā magis ac magis estimaui. Deinde accepi dignationē viaz cū p id locoꝝ trāsitū faceret, phibuisse ne capella vltenus edificaret nec diuina illic officia celebrarent. Itaq; cū rustici z incole loci ad me redirēt atq; remediū peterent. Dixi nō decere me neq; posse petra tāti patris decretū aliq̄d agere remisiq; illos a me vacuos. Ipsi aūt post aliquot dies per nobiles de stubenberg ad p̄ntiā cesaris introducti. Grauiter questi sunt piū op⁹: diuinū sanctūq; apud eos ceptū impediri: dixeruntq; murmur esse magnū in plebe: cui⁹ deuotioni obuiā iret. Vocauit igit̄ me cesar ad se petiuitq; votis vt annuerē z nobiliū z populariū indulgerēq; capellā edificari z diuina ibi celebrari officia addēs se magnū bñe i sanctū leonardū deuotionē. At cū ego nō eē mei muneris affirmarē vie reuerēdissime paternitat̄ facta rescindē: petiuit saltē p̄mittere ad tres mēses celebrationē ibi diuinoꝝ bū. vt interim via dignatio ꝓsuli posset: z ita feci: nescio an illi rustici adhuc miserūt ad viaz p̄ntiā. Quōcūq; aūt sit p̄cor rescribere mihi digneminī: q̄ cā motuerit vr̄am mentē ad hmōi interdictū: vt p̄m illud ego q̄z excusare me possim: qz nō auderē neq; vellē quis pacto vr̄is aduersari sentētijs. Mihi tñ i valle illa dictū ē z affirmatū: nihil illic eē mali z oia ad laudē dei fieri z bonā eē populi rectāq; deuotionē. Sz plebanū sci laurētij ecclie vie canonicū, p suo puato iure aduersari. Utcūq; sit meū nō ē de vr̄is actib⁹ iudicare: q̄ seq̄ debeo nō pire: nec alia de cā certitudinē peto nisi vt excusare me cesari z aliis supplicantib⁹ efficati⁹ possim. Mūc ad nouitates venio. Pruteni de ordine sancte marie theutonicoꝝ sunt apud nos in curia: petūtq; iudiciū aduersus cōtrates: que ligā cōtra se fecerūt. Pars aduersa oratores miserat: sed illi apud morauiā latronū patriā intercepti sūt: spoliatiq; bonis omnibus in vincula cōiecti, p̄ter quam causaz dicta dies iudicij necessario circūducēt. Nescio an illi poterunt in breui reddi libertati. Rex em̄ ladislaus sub cui⁹ saluocōductu capti sunt: ad eoꝝ liberationē omnia operā dat. Petiuitq; iam bñnam p̄sonaliter q̄nquaq; est ei latroni qui illos tenet. Puto in curia sua multos esse qui scelus hoc ne puniāt adiutant: vt sunt mores hominuz. Alij amicitia alij pecunia muneribusq; deliniunt. Quēcūq; aūt finē captiui habeant: nō video hac vice terminū cause p utrbenoꝝ imponi posse. Rex ladislaus in bohemiā iturū se ad festū michaelis, p̄misit q̄uis bohemi id citius expetierint. Georgius ibi plenā gubernationē habet. multūq; rochezane fauet. Catholici oppressi sunt. heretici dominant. Minores monachi qui tp̄e sigismūdi p̄dicaz redierant: instante rochezane denuo pulsi sunt. Dominus de rosenberg z alij qui fideles credunt̄ parū votis habent. Temporalia regni georgius. spūalia rochezana gubernat. Nescio quid fiet in aduentu regis. Puto q̄ tenentes tenebūt. Mā puer non poterit mutare regimē. In bungaria quomodo iobānes vaiuoda gubernat. Sz ecce latro quidā aramit noie homo bohemus cū quatuoꝝ milibus hominū infestare patriā cepit. Castella quedā expugnauit munitiones erexit: spolia multa abduxit: resistentes bungaros aliquot cōfixit. Nunc aduersus eū totū regnū est occupatū. atq; hinc factū est vt nos pacē habeam⁹. Mā licet bungari tenere cōuenta nolint. Mō tñ audent alijs implicati bellis nos inuadere. Australes aūt libenter pacē ratificarēt: ꝫ nō audent inuitis bungaris. Quib⁹ ex rebus eo deducta res est vt pacē sine pace habeamus. De patauien. eccl̄a silentium est. Timeo ne diuturnioꝝ vacationē eius cōtingat: q̄n electus humiliare se cesari penit⁹ respuit. Ego quid ibi dicam nescio: malo silere q̄z male loqui. Accepi regem ladislaum in ea re atq; alijs legatos suos romam missurum. Transeo ad maiora que magis vrget. Quis res o.ēē sat̄ notas z nimis heu nimis notas dignatiōi vie nō dubitē. Mō tñ ab re arbitror de illis cū vr̄a pietate z colloq̄ z dolere. Qui p̄tes illas vidistis z quātū inde x̄piane religioni possit emergere p̄iudiciū optime nostis. Quō se beat Grecia ad reliquā europā nō ignoratis. Tracie sitū scitis ꝓstātinopolitane vrbis magnitudinē muroꝝ molē adiacētis maris z terre q̄litatē pulchre tenetis

Que sit turcoꝝ potentia: q̄ latinoꝝ negligentia: nō latet vr̄am dignationē. Sz cur hec tam longi? psequor. Nempe q̄r: felix: infaustū: vtrūq; horrendum ad nos delatū est nunciū. Constātinopolim expugnatā: perā turcis deditā. Classez xp̄ianoꝝ que opē ferre obsessis ibat victā interceptāq; esse. Aiunt em̄ qui de rascia ad nos veniūt imperatorē turcoꝝ p̄die kalendas ianuarij ad vrbem constātinopolitanā machinas bellicas admouisse: insultusq; trinos dedisse. Primis duob? succubuisse: multosq; suoꝝ amisisse. Deinde iratū omne militū robur. Ducenta enim z amplius milia viroꝝ in exercitu ferē habuisse. Muros adire atq; conscēdere scalas iussisse. Iōmq; inter pugnatores ꝓfectū alijs minatum: alijs p̄mia pollicitū. Tercium insultū magna vi summoq; conatu aggressum: tandē fatigatis magis q̄ victis opidanis rupto cuiusdā veteris portę muro vrbem introisse: datis edictis vt a sex annis supra oēs vtriusq; sexus persone necarent. Imperatorē noue rome captus: mox capite truncatus asserit. Sacerdotes z vniuersi monachi: diuersis tormentoꝝ generibus lacerati necatiq; sunt. Reliquū omne vulgus gladio datum: tanta sanguinis effusio facta vt riui cruoris per vrbem currerent. Sic nobilissima vrbs per constantinū p̄imū condita in manus infidelium venit. Ab eius ꝓditione anno. M.cxx. vel circa. Tātoq; tpe paulopluri senior roma steterat: quando p̄imum a gothis capta est. Athlaricus em̄ anno ab vrbe condita. M.clxiij. romam irrupit. At hic ne basilice sanctoꝝ effringerēt edixit. Quid aūt factura sit turcoꝝ rabies in vrbe regia nō scio: suspicari facile est. Inimica gens nr̄e religioni. Nil ibi sanctū nil mūdū relinquet. Aut destruet nobilia tēpla: aut certe ꝓphanabit. Heu tēplū illud sopbie toto orbe famosissimuz. Mo ningentis quondā sacerdotibus celebratū: mirabili ope: p̄ciosa materia constructū. Vel ruine iaz p̄z: vel machometi spurcitie subiacet. Monachoꝝ abdita sanctoꝝ sancta lupanarib? seruiēt. Aut delebit ciuitas nobilis aut in mā? xp̄iani populi detrimētū turcoꝝ sedes efficiet. O insignis grecia: ecce iam tuū finē. Quis nō tuā indoleat vicē. Plurime olim vrbes in grecia fuerūt fama rebusq; potētes Legim? thebanoꝝ res gestas lacedemonioꝝ z atheniēsiū illustria facta. Fuit corinthioꝝ nō ptēnēda respublica. Clare olim miccne. Carissa potēs pluresq; memorabiles vrbes: quoꝝ si nūc req̄ras muros nec ruinas inuenias. Nemo solum in q̄ iacuerint queat ondere: Sola ex tāta ruina vetustat? cōstātinopolis supabat. Que de paruo bizancij ambitu a pausania quondā ꝓstructa: p cōstantinū cesarez in emulatione vrbis rome ad incredibile fastigiū erecta. Tantū mirabiliū operū tantū armoꝝ: tantū litterarū: tantū gloriē habuit: vt olim ciuitatū dāna hec vrbs sola recōpensare videret. Hinc post pacē cū gratiano factā z a theodosio ꝓfirmatā veniēs cōstantinopolim rex gothoꝝ achanaricus: miratus vrbis regie splendoꝛē ac magnitudinē velut stupēs dixisse fert. Deus terren? est impator: z q̄s̄ja aduersus eū manū mouerit ipe sui sanguinis reus existit. Et iz post diu: suz imperiū siue trāslatū ad frācos vt meli? loquamur: sepe cōstātinopolis in man? hostiū venerit. Ut tn̄ vtam dignationē dicere solitā memini. Nūq; illa vrbe xp̄iani nois hostes potiti sūt: neq; basilice scoꝝ destructe: neq; bibliothece cōbuste: neq; despoliata penitus monasteria. Itaq; mansit vsq; in hūc diē vetuste sapictie apud cōstantinopolim monumētū: ac velut ibi domicilij lfarū esset. Nemo latinoꝝ satis videri doctus poterat. nisi p tēpus cōstātinopoli studuisset. Odq; florentē roma doctrinarū nomē habuerūt athene. id nr̄a tēpestate videbat cōstantinopolis obtinere. Inde nobis plato reddit?. Inde arestotelis: demostenis: xenophōtis: thucididis: basilij: dyonisij: ozigenis: z alioꝝ multa latinis opa die? nr̄is manifesta sunt. Multa oz in futurū manifestāda sperabam?. Hūc xo vincētib? turcis: z oia possidentib?: q̄ greca potētia tenuit: actū esse de lr̄is grecis arbitroz. Hunc mea sinia maior greco nomini iactura q̄ modo ptigit. Xerses z dari? qui quondā magnis dadib? greciā afflixere: bellū viris nō lr̄is intulerūt. Romani q̄uis greciam in ptātem suā redegissent: nō solū grecas lras aspnati non sūt sed vltro am-

plepi veneratiq referunt: adeo vt cū quisq doctissimus haberet cū grecissimū se oūderet. Nūc sub thurcor impio secus euenit: seuissimor boim bonor morum atq litterarū hostiū. Nō enim vt quidā renī thеucror sunt soboles neq persarum qui nūc thurci dicunt. Scithарū ex media barbarie genus ꝓfectū est. Quod vltra eusinū pirrichiosq montes ad occeanū septētrionalē sedes puus habuisse traditt vt ethico pbo placet. Gens ignominiosa t incognita fornicaria in cunctis stuproꝝ generibus: lupanariū cultrix que abhominabilia queq comedit. Ignara vini frumenti atq solis. Nullū die festū agens. nisi augusto mense quo cesari octauiano censum dedit in auro littorico: nō coacta sed sponte sua: videō ceteras regiones censuq pbere. Sapiūt igit adhuc aliqui origīis licet in asia multis moratī tpibus alicd pristine deformitatē amiserint: seq nō nihil exultos reddiderit deuitant em adhuc vinū: carnes equor: vesuuiū: vulturūq comedunt. In libidinē ꝓuoluti sunt: litterarū studia paruifaciūt. Incredibili fastu superbiunt. In quor manus venisse grecā eloquentiā: non scio quis bene mentis nō doleat: vbi em modo fa cunda ingenia requiremus. Preciſus est fluuius olim doctrinarum. Musarū deſiccatus fons. Nūc poesis. nūc phia sepulta videt. Fateor multis locis apud latinos studia litterarū cē illustria. vt rome: parisiis: bononie: padue: senis: perusij: colonie: wienne: salamantice: oxonie: papie: liptzk: erfordie. Sz riuoli sunt oēs isti ex grecor fontib? deriuati. A fōte pcide rinī: pcisus aresci. Quo pacto in riuo repias aquā cū fontē ipm inuenias aridū. Nō possiz nō dolē scē pat cū talē fieri iacturā video lrarū maiores nr putabāt q lris mādarent eor eternā eē memoriā. Inde poeta quidā nō insulse dixerat. Eripiūt quēuis a mortis dēte camene. Et nr naso nūq se moriturū ope pdaro putauit dices. Jāq opus exegi qd nō iouis ira nec ignes. Nec poterit ferrū nec edax abolere vetustas. Et infra Nomeq erit indelibile nrm. Virgili? ꝙz euriālo t niso suis versib? eternitatem elargiri posse putauit. Dū ait. Fortūati ambo si qd mea carmia pūt. Nulla dies vnq me mouī nos eximet euo. Nec flaccus aliē sensit: cū de seipso dicit. Exegi monumētū ere perennius regaliq situ piramidū alti?. Qd nō imber edax nō aq̄lo impotens possit diruere: aut innumerabilis annor series t fuga tpis nō ois moriar. Decepti oēs sūt. Morīunt etiā muse: labunt e memoria poetar scriptorq olim queuis egregia opa. Quot iā poetas cū tpe nomē amisisse putandū est. Nihil est sub luna ppetuū. Que ꝓtinapiū būt: bis ꝙz finis suus est. Diu viuūt q lris conseranē: nō tn imortales fiūt. Surgūt noue secte: fiūt noui lrarū caracteres: emergunt ingenia diuersa: q oia tollūt: dcād ante se fuit ineptū putāt. Ecce nūc thurci lrarum t grecarū t latinarū hostes: vt suis lris locū faciāt: nullū libū alienū esse sinūt. Dī nūc cōstantinopoli capta quis dubitet incēdio queuis scriptor monimēta cōcedēt. Nūc ergo t homero t pindaro menandro t oibus illustrionib? poetis secūda mors erit. Nūc greco pbo vltimus patebit interitus. Restabit aliquid lucis apud latinos. Et fateor neq id erit diut unum nisi mitior nos oculo de? ex alto respererit: fortunāq vel impio romano. vel aplici sedi pbuerit meliorē. Cū sede romana viuūt: morīunt latine lre. Sed bāc quo in statu videam?: supsedeo dicere de cōstantinopoli nō de roma sermonē inchoauim?. Cum qua cadente grecas interisse litteras t volemus t angimur. Magnū est hoc detrimētū: s multo mai? illud q fidē xpiaā ominui t iangulū coartari videm?. Nā q totū olim orbē occupauerat: iā ex asia libia q ꝓfligata: neq i europa q̄escere ꝑmittit. Multi ē q tartari thurciq tenēt: citra thanaym t bellespōtū. Saraceni q̄z apd hispanos regnū occupāt: parū ē qd in orbe xpiani nomē obūbrat. Terra in qua visus ē deus noster t annis. xxx. t ampli? homo cū hominibus uersatus. quā miraculis illustrauit quā ꝓprio sanguine dedicauit: in qua ꝑmi resurrectionis flores apparuerūt iā diu ꝓpter peccata nra crucis inimici cōculcāt. Terra būdicta terra ꝓmissionis terra lac fluēs t mel: sceleratē gētis impio paret. En ipsam dei viuētis ciuitatē officinasq nre redemptionis: sanctaq loca agni inmaculati purpurata cruore

saracenoꝝ iã diu manus pedesq; polluerit. An nõ ipm xpiane religionis sacraria sanctũq; lectũ cõculcãt machometi satellites: in quo ꝓpter nos vita nostra obdoꝝ miuit in mo:te. karolus magn⁹ multo sudo:e primũ terrã illã vendicauit: deinde pdita recuperauit gotifridus. Ad quã retinẽdã etiã conradus cesar ludouicusq; rex francoꝝ nõ dubitarũt: coactis exercitibus in asiã ꝓficisci. Ac cũ postea nr̃i ꝓncipes desidie se tederint: neq; hierosolima: neq; antiochia: neq; accaron in ptãte nr̃a remãsere. Quicq̃d in asia tenuim⁹ turpiter amisimus. Fugiẽtes victoriã machometo reliquim⁹. Ingẽs iactura matimũ dedecus. Verũ tolerabilius fuit ciuitates quas inter hostes habuim⁹ amittere q̃ bis expelli vrbib⁹: que nr̃o i solo fundare xpianisq; cincte fuerint. Quid ẽ qõ modo amisim⁹. Quippe regiã ciuitatẽ orientalis impij sedẽ. Grece gentis colũna: Secũdi patriarche soliũ. Heu late patens xpiana quondã religio quõ coartaris t defectis ex quatuoꝝ maximis patriarchis: t sol⁹ tibi rõan⁹ supat. Quo pacto iã scire potes: ex q̃tuoꝝ celũnis q̃b⁹ oẽ stetit ecclesiasticũ edificiũ tribus ademptis. Ex duob⁹ oculis alteruz amisisti. Nisi diuina te miseratio respiciat: parũ est quod de tua salute speremus. Quippe thurcoꝝ impatoꝝ cõstantinopolitana potius victoria: nõ vt plerosq; veterum fecisse legimus desidie sese tradidit. Sed perã mox aggressus vicinã vrbem. t a ligurib⁹ longo tpe possessaz in ditionẽ accepit. Classem quam summ⁹ pontifex nicolaus cũ venetis ac ianuẽsib⁹ t catbelanis in auxiliũ grecie strnxerat. Siue tẽpestatibus actũ siue p ignoratiã locoꝝ inclausaz: siue alio quouis infortunio male defensam vt rumoꝝ est intercepit: maximas ibi opes bellicoꝝ instrumẽtoꝝ vim summã armoꝝ ois generis ingẽs pondus adeptus est. Puberes oẽs occidit. Tãtisq; nũc cladibus xpianũ populũ affecit: quãtis ante hac multis seculis inauditũ arbitroꝝ. Triplicẽ ille sub vno tpe gerit triũphũ. nos triplici conflictu cõsternati iacemus. Ferũt qui de venetijs ad nos veniũt: o a luctibus plena esse: nullãq; domũ vacare merore. Hinc matrone inde viri lugẽt. Alie mantos alie filios alie fratres deflent nulli nõ ꝓpinquus ademptus est. Priuatim t publice lamenta audiunt. Cõsternatus senatus iã nõ pontica aut syriaca seu cretica solũ: sed adriatici quoq; nauigationẽ amisisse vident. Neq; ab re albanie partes thurci tenent. Quid si nũc victoriã ꝓsequant. quo pacto thurcoꝝ potentie durachiuz resistet. Cui cõstantinopolis par esse nõ potuit. Inde bundusium ex parte italie vicinũ Quis tuebit. Claudent adriaticũ sinũ. Magna iactura veneti nominis: sed maioꝝ xpianitatis: que supatis venetis: nõ habet ampli⁹ maris imperiũ. Neq; catbelani aut genuẽses quis potẽtissimi sũt: sine venetis pares poterũt cẽ thurcis. Satis erit illis affricanoꝝ molestias t assiduos cõpescere impetus. quibus cũ perpetuis cõtentionibus agitant. Hec mihi pie pater t acerba t miserrima vident ex quibus habemus de preterito que doleamus: t de futuro que timeam⁹. Ideo volenti condoleo. Res mala est: spes multo deterioꝝ. Videmus cladẽ grecorum Nunc latinoꝝ ruinas expectamus. Eruta est vicina tumus. nũc nostra prestolat incẽdiũ. Qui sunt iam medij inter nos t thurcos parũ terre: parũq; nos hinc atq; inde diuidit aquarũ. Immixti iam nostris ceruicibus thurcoꝝ gladius t nos interim intestina gerimus bella: fratres persequimur: t hostes crucis in nos craffari sinimus. Theutones cã theutonibus irati furũt. Vtrãq; sanguinẽ man⁹ itala fundit. Neq; galli neq; hispani inter se conueniunt. Inter finitimos viget vbiq; simultas: immo: tale odium t male sanabile vulnus. Opportunum thurcorum ducꝝ sibi tempus elegit. Tuto grecos inuasit: dum latinos inter se diuisos accepit. Auferat sibi mentem deus vadendi in nos vlterius: dum sumus discordes. Neq; frater fratri. neq; filio pater fidit. Actum de nobis est nisi diuina pietas adiumento fuerit. Sed vigilantibus atq; agentibus superi fauent: ignaros fugiunt. Nisi se quisq; iuuet frustra diuinam petierit opem. Audentes fortuna iuuat: timentes negligentesq; procul abigit. Ob quas res licet sanctissimum dominũ nostruz vniuersiq; sacri senatus ordines ad reipublice xpiane salutẽ sum-

mo nunc studio intentū fore confidā: magnopē tamē optarē hoc tpe vīam pru-
dentissimā dignitatē esse rome. Scio currentē equum calcaribus vigeretis: neq;
vllā in tāto negocio negligētiā pateremini. Nūc istū nūc illū cardinalē alloquere
mini. Neq; apostolicas aures sineretis esse quietas. Sperarē vestra solicitudine
breui pusionē fieri: qua nō solū aduersus infideles xpiana res defendi. ⁊ suis in
sedibus thurci quesiti: cōteri ateq; deleri possent. Puto aūt in tāto negocio aut re
uocabit ad vrbem vestra dignatio cōi vtilitati cōsultura: aut certe iubebit: susce
pta legatione germanicā gentē ad succurrēdū labenti fidei excitare. Oz si neutrū
boz ficret licet ego mineruā instruere psumā. optimū tū factū putarem vltro di-
gnitatē vīam summo pōtifici ac sacro collegio īras dare: vt nūc in tanta rez aspe
ritate totis assurgant animis: Neq; pecunys neq; psonis ignoscāt. Dum noua
sunt vulnera remediū qrant: neq; putrescere p incuriā sinant vulnᵉ. Vocēt reges
⁊ pncipes incertū aliquē locū: dicāt cōueniēdi diem: mittāt legatos de latere sū-
mi pōtificis: exponāt mala q̄ passa ē mō xpiana respublica: monstrēt q̄ futura ti-
menē picula: quidēdi modos aperiāt: int xpianos aut pacē aut inducias belli cō
ponāt. Crucē pdicēt: remissionē peccatoz polliceanē: Intonet aplica tuba: nihil
negligat: nihil hoc tpe omittat. Nō est mihi dubiū: si locᵒ rebᵘ accōmodus noiet:
qn reges aut veniāt aut mittāt. bonisq; animis hoc fidei negociū aplectanē. Ego
qdē ia cesari nō clāculū: sed in publico cōsilio de hac ipa re nō pauca vba feci. In
uenī mentē eiᵒ ⁊ volūtatē ⁊ apzime ardentē. Sane multi ex senatoribᵘ q̄ aderant
dū me hortātē. Cesarēq; rīdentē audiuerint: vbera lacrimas emiserūt. Vidisse
tis senes venerāda canicie suas manᵘ in hāc expeditionē pmpto corde offeren-
tes. Et qui se mori beatos dicebāt si militantes aduersus impiā barbariē cade-
rēt. Taceo robustos viros ⁊ feruēti sanguine iuuenes. Quibᵘ vntᵘ dici moza in ta
li negocio annus esse videt. Arbitroz ⁊ in alioz pncipū curijs itidem inueniri.
Neq; renēsiū nobilitatē neq; galloz magnanimitatē: neq; pudētiā italoz: neq;
hispanoz fortitudinē aut angloz audaciā in tali necessitate futurā: vel rō sua-
det vel animᵘ timet. Quippe bohemos: būgaros: polonos: ipa loci pximitas ad-
monebit: fiet mihi credite: fiet cōi omniū xpianoz passagiū: si romani pōtificis h
tpe surrexit auctoritas ac bonoz pdicatoz. Inter quos eē vīam pietatē cōe iudi
cium habet: fideles ac diserte voces in fines orbis terre sonuerint. Neq; necessa-
riū erit de matathia vel alijs exempla ponere: q̄ p patermis legibᵘ cū paucis ad-
uersus hostiū innumerabiles copias pugnādo vicerūt. Est terra nra fecūda viroz
fortiū: exercitū innumerabilē cōponere pōt. Robusta iuuenū pectora i armis ha-
bere: siue viros siue equos siue arma rogas: supiores xpiani sūt thurcis: nihil est
qđ nobis obsit: nisi vel negligētia vel dissensio nra. Siue mari siue terra pugnan
dū ē: velimᵘ solū: victores erimᵘ. Sola quōdā italia grecia a sua libia egiptūq; ar-
mis vicit. Quid nūc adiunctis germanie gallieq; viribus agat. Scimᵘ maioz no
stroz memoria quotiēscūq; latinoz vires cōuenerūt orientalis populos cōtre-
muisse: semp nros exercitᵘ remeasse victores. nisi forsitan aliqn peccatis popu-
li deᵘ iratᵘ vel pestilētia nros vel fame cōtriuit. Mā marte manifesto semp victo-
ria penes latinos fuit. Oz si nūc bonis animis xpianᵘ populᵘ. nō tetre auaricie cā
nō inanis glorie cupidus: ⁊ dei solū zelo accensus: p fratrū salute: p lege xpi: pro
augmēto catholice fidei sumpserit arma respiciet nō ē dubiū ex alto dns plebem
suā letusq; sup filijs hominū hereditatē suā tuebit: ac nō solū de thurcis si pseue-
rantes erimus. ⁊ de saracenis quoq; ceteris barbaris gentibus. victrici dextera
sua triūphū nobis elargiet. Hec habui q̄ nūc dignationi vestre cōscribere nimis
fortasse psumptuose. ⁊ trahit me feruor animi simulq; putaui dignitatē vīam q̄-
cūq; a me dicunt in partē accipe meliorē. Valete in xpo meiq; nonūq; veluti fi-
delis mancipū memoriā habete. Ex grezio stirie qđ bauaricū vocant. xij. kl'. augu
sti. Anno. M.cccclij.

Littere pmotoriales.

Epistola.clvj.

Meas ꝛc. dño cardinali firmano. Reuerēdissime in xpo pr̄ ꝛ dñe mi colēdissime post humilē recōmēdationē. Venit ad me lator pr̄tium georgius mayer. frater ordinis beate marie theutonicor̄: exponens mihi q̄ ipe alis cupiēs dictū ordinē intrare ac pfiteri falso fratrib⁹ ipsi⁹ ordinis accolitū se esse dixit. Deinde recept⁹ in religione: neglecti minorib⁹ ad subdyaconatū: dyaconatū: ꝛ pbr̄at⁹ ordies pmouēri se fecit diuq̄ ministrauit i illō. Suscepit tñ postea miores vt ait ordines ab epo curcensi. Nec dispensatione sup p̄missis obtinuit. Sup q̄bus rebus nūc tristis ꝛ volēs. vt sibi de remedio dispēsationis oportune puideret lacrimādo me rogauit. qđ cū sibi denegare q̄ facultas mea ad id se nō extēdit. Petiuit vlteri⁹ sibi vt pfilium q̄d actur⁹ eēt pberem. Suasi ḡ ei vt ad romanā curiaz se pferret: ubiq̄ peccatū suū detestans misericordiā peteret. Ait id se libenti aio facturū. ꝑ cū de licentia supior̄ suor̄ id agere nō posset: petiuit vt sibi auctoritate legationis mee illā sibi pcederē. Interrogaui cur licētiā nō possit a suis maiorib⁹ bre dixit q̄ vel lēt. pfectionis cām agnoscere. quā si eis apiret cert⁹ eēt. q̄ ab eis ex ordine repelleret cogeret q̄z deinde ppetuo mēdicare. Motus hac rōne dixi me si bi licētiā ei dare quātū posset. quātūq̄ mea sese facultas extenderet: atq̄ has litteras in ei⁹ rei testimoniū sibi cōcessi. Supplico igit vīa dignatio eū recōmissū habeat sueq̄ necessitati subueniat. Exp̄ volēs ad cor reuersus peccata sua detest. pia mater ecclia nō claudit redeūtib⁹ gremiū. neq̄ mortē peccantis ꝑ quersionē q̄rit Cupio pces mee sibi apud dignationē vīam pficue sint. Nec alia sup hoc modo De nouitatib⁹ barū partiū nihil habeo qđ scriptura dignū putē. Mā silere cuncta videnī. Pacē habemus ꝑ in certā de turcis. Fuerūt hic nup horrenda noua ex rastia atq̄ etiā ex venetijs missa. Fuitq̄ vehemēs rumor cōstantinopolim pditā classē xpianor̄ amissā. perā turco traditā. Jd cesari ꝛ oi curie sue molestissimū erat. Quēadmodū sanctissimo dño nro sup eo negocio nō breuē eplam scripserit Huc feliciora relata sūt: aut non tāa spera noua. Dicit em̄ p̄sidiū dñi nr̄i intrasse ꝓstantinopolim ac regiā vrbē defensaz esse. Perditas tñ nonnullas naues. Jtaq̄ mēte q̄etiori sum⁹. Cesar ad inquirendū veri nūcios misit. quos ꝓpe dies expectamus. De bohemia hec sunt q̄ cupio sanctissimo dño nro fieri nota. Rex ladislaus ad festū michaelis eo se itur̄ recepturūq̄ regni dyadema p̄misit. Georgico né regni gubernatore vsq̄ in diem coronationis ꝛ vltra ad annū recepit. Cōpacta vt aiūt cū basilien. oliz cōcilio facta ꝓfirmauit. Catholici in regno male mētis sūt volentq̄ se georgicani vtriusq̄ speciei fautori cōmissos. Canonici capitulū pragen. ad me scripserūt vocatos se ad coronationē dicētes dicūtq̄ se nescire q̄d agāt. Si nō eūt timent reg indignationē. si pgāt formidāt insidias gubernator⁹ ꝛ rochezane. Verenī q̄z ne cogaut cōpactata recipe ꝛ rochezanā i archiepm admittere. petūtq̄ ꝓsiliū meū q̄ tēpus adhuc longū ē. Scripsi eis velle me de tali re S.d.nr̄m ꝓsulere. Jdeo hec supplico dignemini pietate aplice nota efficē vt sua sapiētia p suo arbitrio puideat. Putarē bonū esse capitulo ecclie pragen. in pilzina cōmorāti. vnū breue scribi. p.d.n. in quo mādaret illis ne quid in facto cōpactator̄ ad cuiusuis instantiā attēptarēt. Jd sufficeret eis pro excusatiōe. Posset aūt hoc breue dirigi Reuerēdissimo dño meo sancti petri ꝛ is vlteri⁹ facili modo ad pilzinā trāsmitteret. Hec cū fiducia scribo. R. dignatiōi vīe quā reb⁹ pūs affectā nō ambigo. Cupio me sp ee in mēte dignationis vestre reuerēdissime ꝛ illi seruire. Ex gretz die. xxvij. iulij. Anno. M. cccclij.

Epistola. clvij.

Cōsiliat capto pragen. ecclie quō se habeāt.

Meas ꝛc. Decano ꝛ capitulo ecclie pragen. Venerabiles viri amici bono rādi. Vras vras accepim⁹ magnasq̄ illas mentiū vestraruz fluctuationes cognouim⁹. q̄ nos impūtiarū nō sine cā exagitāt ꝛ sup quib⁹ nr̄m ꝓsilium petitis. Respondebim⁹ breuiter prudētie vīe q̄ multa ex paucis cōprehēdere nouit. Affecti fuim⁹ semp ecclesie vestre. vtinā potuissem⁹ aliqñ vt optauim⁹ illi pdesse. Certe missi ad ptes istas p. S.d.n. anno ꝓxime ꝓtento: speravim⁹ ꝛ bene-

miſ intrare. ad quā regionē legati de latere ſancte ſedis aplice auctoritatē habuimus ⁊ adhuc habemus. ſed interciderūt aliqua impedimēta, ꝓpter que noſtro deſiderio locꝰ eſſe nō potuit. neq; nūc in his terminis ſumꝰ vt cū ſereniſſimo rege ladiſlao ad coronationē eius tranſire poſſumꝰ niſi aliud ſanctitas dñi noſtri nobis iniūgeret: cuiꝰ mādatis parere cogeremur. Optaremus aūt veſtri cauſa id itineris aſſumere vt vobis aſſiſtere ⁊ veſtris rebꝰ ꝓſulere poſſemꝰ. At ſi nos nō venimus de qua re nullū mādatū habemꝰ: fortaſſis alius veniet ex diſpoſitione romane ſedis cuiꝰ directio ⁊ auctoritas vobis vtilior erit q̄ noſtra eſſe potuiſſet. Atq; hec ad ea dicimus q̄ noſtrū in bohemia trāſitū reſpiciūt. Nūc ad cōſiliū qđ petiſ rndere pgimꝰ. Grauis res ⁊ ardua que nobis iminet ⁊ maior q̄ p nos dirigi poſſit. Scimus vos cē ꝓudentes nec dubitamus: ex duobus malis quin id recipiat quod minus poſſit nocere. Tamē aliqua ꝓ captu nr̄o bona fide ⁊ ſincero dicemꝰ aio. Sane cupimꝰ in vtrāq; partē vobis iminere pericula. Siue ꝓgā intretis vocati ſiue recuſetis ire. Si pergitis duo pericula inſtāt. Vnū ne p inſidias aduerſantiū in mortis aut carceris incōmodū rapiamini. Alterū ne cōpactatis cōſentire ac rochezane electioni ſubſcribere cogamini. Magna ſūt hec ⁊ animi cor poriſq; diſcrimen in ſe habent. At ſi vocati nolitis ire: cōtēptꝰ regiꝰ opponi vob poterit: multa ꝺ vos dicent. Fortaſſis ⁊ in locū vr̄m aliū ponent: ⁊ implebit nobilis eccliа ſciſmaticis ⁊ hereticis miniſtris. Quid ḃ ꝓſulamꝰ: ſane hereꝰ timemuſq; ne ille vorago inter nos gēdū cupiger cuitare caribdim. Vtcūq; ſit illud nob ꝓma frōte ſuadēdū videt. Si vocat vos regia ſūblimitas nō exiſtimamꝰ declinādū ipe riū: ſ petēdū ſaluū ꝓductū ad tēs nō breue: q̄ recepto poterit aliq̄ vr̄m intrare ꝓgā: ſp aliq̄ḃ extra manētib⁹ inueniet apud regē multos bonos viros. q̄ cauſe vie aſſiſtent: informabitis ꝓſiliarios eius ius veſtrue dicetis. Credimꝰ equidē plures erūt cauſe vie effecti: q̄ rochezane. Neq; putamꝰ vos ꝓpelli ad rē aliquā iuſtā ⁊ cōtra ſtatū eccleſiaſticū dū publice ſecuritatis habebiſ. Or ſi vobis aut de rochezana in archiepm recipiēdo. aut de cōpactatis amplectēdis verba fiant: poteritis vos ſp ad dñm noſtrū papā referre dicētes. Or ſine eiꝰ ſpāli mādato nihil in talibus vos agere liceat. ⁊ ita vobis cōſulimꝰ. Neq; nūc aliud dicendū videt: niſi quia rogamus vt fortiſ aio temptatiōes pferatis: qm̄ virtus in aduerſitate pficiť. Nos tn̄ hec que ad nos ſcripſiſtis ſanctiſſimo dño noſtro cūcta ſcripſimus. Supplicauimuſq; ſue ſanctitati vt de vobis vr̄aq; fidelitate paterno more cogitet. ſperamus aliquid ſua ſanctitas meditabiť: quod ad veſtrū ac regni veſtri ꝓſolationē ptineat. Mānet ſi nūc ſup rebꝰ grecoꝝ afflictis multa diſponere bz. nō tn̄ ortho doroꝝ qui ſūt in bohemia oblitꝰ eſt. Xp̄s dñs noſter vos tueať. Valete ⁊ in diuina ſperate miſeri. cordia que ꝓſto eſt cū ſinceritate ad eā recurrentib⁹. Datū in gretz ſtirie die. xxvij. Julij. Anno quo ſupra.

Epiſtola. clviij.

Hortať fortiē aduerſa eccliе tolerare.

Meas dño wenceſlao de crumnau decretoꝝ doctori: decano ⁊ adminiſtratori eccleſie ꝓpoſitū. Venerabilis ⁊ eximie doctor amice bonorande q̄uis lr̄as veſtras libenter accipimꝰ. q̄ veſtrā memoriā recentiorem nobis fecerint. contenta tn̄ earū inuiti audiuimus: quippe volemus eccleſie veſtre inſignis negocia nō bene ac votiue ſuccedere. ſimulq; vobiſcū timemꝰ ne peiora emergāt Hortamur aūt vos: q̄n vocati eſtis in arcē ſolicitudinis. vt fortis pectore cūctis procellis reſiſtatis. vt vim oēm aduerſantis inimici ſolido ſcuto fidei repellatis: aſſiſtet vobis dñs: ⁊ q̄uis vigeri ventoꝝ turbinibus ſuā nauē patiať. nō tamē ſimt ſubmergi. Cū magis tribulať eccleſia: tūc fortior aſſurgit. Cōfidite in dño ⁊ viriliter pugnate. ꝓ cā dei. Habiť victoria legitime pugnātibus: Scribimus venerabili caplo vio. q̄d nobis in reb⁹ vr̄is ex vſu videať. Quia legetis vna cū capitulo nr̄as litteras. nō eſt cur verba repetamus. Cōpatimur veſtris laborib⁹ vellemus ⁊ cōſilio ⁊ auxilio eſſe. ſed tantū facimꝰ quantū poſſumus. Scripſimꝰ dño noſtro

speram⁹ sanctitatē suā res vras minime neglecturā. Quē nobis rescribenē curabim⁹ vre pudētie nota facere⁹ t vbicūq; poterim⁹ tā vre psone q̄ memorabili ecclesie pragen. vsui studebim⁹ esse. Rogam⁹ nos magnificis dnis de rosenberg: patri t filijs quoz memoriā colim⁹ t obseruam⁹ cōmēdatos faciat⁹ t ad vota eoz⁹ offeratis. Valete in xpo optime. Ex gretz die. xxvij. Julij. Anno quo supra.

Epistola.clix.

Qux venetū reddit certū imperatorē romanū de clade constātinopolitana.

Serenissimo t excellētissimo dño dño Friderico diuina fauēte clemētia romanoz imperatoi semper augusto ac austrie stirieq; duci ꝛc. illustrissimo. Franciscus foscari dei gra dux venetiarū ꝛc. Recōmēdatione⁹ t psperoz successuū incremēta. Nihil nobis attulerūt noui serenissime princeps littere vre cesaree maiestatis si quēadmodū ipa scribit: graui molestia ac meroze cōmota pstiterit cū primū innotuerit sibi acerbū t bozrēdū nouū vbis cōstātinopolis quā pfidissimi theucri magna xpianoz strage suo impio submiserit. Est siquidē casus iste infelix: tātū magnificadus. vt nil supra tpib⁹ nris ptingere potuisset. At qm̄ vra serenitas neq; eīm indigne cupe videt eusce nefāde rei seriē a nobis certi⁹ ac pticulari⁹ itelligē. t si hec referētes doloze t amaritudinē renouem⁹: vt tm̄ maiestati vre moze geram⁹. nūciam⁹ quidē imperatoē thurcoz q̄ cū maxima potētia incredibiliq; apparatu ēra manq; ꝑ vrbē cōstantinopolitanā castrametat⁹ erat die xxix. maij pteriti: ciuitati ipi quā circūquaq; obsessā tenebat oiq; tormētoz belli coz genere debellauerat: maximū t acerrimū bellū itulit. Tandeq; eā die ipa ineuitabili xpianoz clade subegit: rēq; vtiq; obscurā: calamitosā ac xpiano nomini sūmū imodū piculosam. Hec si quidē noua: vtinā taz falsa essent q̄ numiz vera sūt. Mā ea accepim⁹ a capitaneo galearū nrārū nup huc regresso: q̄ ad illud viagiū cōstantinopolis t romanie cuz nōnullis nris triremib⁹: moze mercatozio pfectus erat. Qui ve cū eisdē galeis ad tutandā vrbē illā vsq; ad vltimū ei⁹ excidiū cōstās pmānsit: ita vt magna ps boium: triremiū earūdē male pierit. Mā ptim trucidati partim in miserabilē captiuitatē abducti sūt. Multi q̄z nobiles ciues t mercatoies nri q̄ in ea vrbe aderāt cū facultatib⁹ t bonis suis magni valoris aut gladio pierūt aut ad seruitutē ipaz crudelissimā deuenerūt: nec ab sq; magno cre redimi poterūt. Preterea subinde nūciatū ē. teucrū ipm occupasse ciuitate pere. t q̄dā alia loca finitima cū magno xpianoz exercidio. De qua tm̄ re aliā certiozē notitiā nōdū accepim⁹. Enimuero princeps excellētissime. hostis iste truculētissimus adept⁹ ē vrbē pcipue. Cōstātinopolis nobilissimā. t tā rōne sit⁹: q̄ ex alijs dignis ꝺditionib⁹ aptissimā t mirūimodū accōmodatū ad potētiā suā augēdā: ita vt vbiq; terra t mari de hoc potētissimo hoste sit plurimū dubitādū. Et pfecto nisi xpiane potētie alit eratēr: t huic morbo valid⁹ pulsiōib⁹ occurrāt. aīq; vlteri⁹ plabat. videē videmur magna picula incūbere toti xpiane religiōi. Quib⁹ nō facile erit xpianis pncipib⁹ posse resistere. Datū i nro ducali palatio die. xxvij. mēsis iulij. Indictiōe pma. Anno. M. cccclij.

Epistola.clx.

Sup intēdēs iconomo instruit q̄d agēdū.

Ximie doctoz fili charissime. Ser mēsib⁹ postq̄ senis scripte fuerūt: restitute sūt nobis littere tue: q̄s lz veteres: tm̄ auide legim⁹: cū loqui tecū quem habem⁹ charissimū videmur. Est nobis voluptati q̄ athoniaz tibi placere ais: suosq; moies laudas: speram⁹ indies acceptioē tibi futurā: si mō vestigia parentū secuta fuerit. Mā q̄z vt de soroze nra taceam⁹ in q̄ cōmēdāda posset nos fallere sanguis. Quis bartholomeo pze modestior: q̄s suauior: q̄s amātior: vtinam iuuenescere t bō ille. Sed nimis iā senio pfectus est. Qui a p etatē labunt: animus q̄z fit tpe debilioz. Iuuenescūt tm̄ in filijs t quodā modo renascunt boies. qm̄ paternos habit⁹ sepe liberi referūt. Tenes q̄d dicere velim⁹: athonia sua virtus t imitatio paterna nō sinet nō esse grata. Hec plura de hac. De vicario cognouim⁹ q̄ scripta sūt a te t a dño gregorio: qm̄ breui ad vos redire studem⁹: nō ē cur multa

sup eo dicam⁹. Habet dñs gregoꝛ⁹ mentē nr̄am. Multa tolerare oꝫ boies cōpati q̄z alteruꝝ ꝓuenit. Cuiq̄z suū viciū est viuēdū sine socio fuerit q̄ vitiū habenti noluerint cōuersari. Neq̄z coꝛpa sine macula: neq̄z animi sine menda repiri facile possunt. Cū dño bartholomeo ꝓcuratore cupim⁹ cōputū fieri: ne cū veneriuus ad⁹ rei curā habeam⁹: nouim⁹ eū bonū esse virū. Sꝫ nemo est q̄ nō egeat adiutoꝛe Ideo te hoꝛtamur cū ꝓ occupationes lꝫ supintēdas domui nr̄e. De frumento sepe mentē nr̄am intellexist⁹: credim⁹ vos q̄ meliora sūt agere viuimusq̄z aio q̄ tioꝝ dum te curare simul cū manna res nr̄as intelligim⁹. Cōmendamus tue fidei matrē z soꝛoꝛes nepotesq̄z ac neptes nr̄as. Bartholomeo socero vt nr̄o noie multas salutes dicas bonūq̄z animū facias optam⁹: quē loco patris habemus plurimūq̄z videri optam⁹. Franciscū a⁹ filiū saluere ubem⁹. Antoniū nepotē si q̄n errat: acriter coꝛripito z ad studiū incendito. Amicas nr̄is. d. mariano soꝛino: geoꝛgio andreantio: franciſco patricio: thomaſio z antbonio ac guidoni pi colomib⁹ ne rediat nr̄a vice salutes dicere z vale optime. Ex grezio die. xiij. Julij Anno quo supra.

Rata habet facta ab amico noie suo.

Epistola. clxj.

Meas senen. epō dño fr̄anciſco de tholomeis canonico senēſi. Venerabilis z eximie doctoꝛ amice z frat̄ amātissime. Tuas lr̄as postq̄z senis date sūt. Sex mēsib⁹ accepim⁹. In q̄b⁹ de collatione cuiusdā eccl̄ie mētionē facis: cupiſq̄z tuū ꝓbari factū. Quid ni ꝓbem⁹: aut q̄d a te fieri pōt nō ꝓbatu dignum placēt nobis oīa que facis: laudamus ꝓbamusq̄z singula. Hāetsi rōnē facti nullā afferas. videꝫ quatū virtuti tue tribuim⁹: ap̄a nos auctoꝛitate moueres. Habeto bonū aimi nō est cur tua gesta reſcindere cupiam⁹. Vuerem⁹ quippe securioꝛes: si te vices nr̄as semp̄ ducere sarem⁹: tibi nāq̄z nibil bone state z aia⁹ salute nouim⁹ eē antiq̄us. Sed mittim⁹ hec q̄n ꝓpe diē te visere atq̄z amplecti speram⁹. Interea cupim⁹ reuerēdo p̄ri nouello epō gresſetano ꝓnēdatos nos facias: cui⁹ ꝓmotionē auide intellexim⁹: etsi nemo ex nr̄is de re illa nobis scripſerit. Vicariū nostruꝫ tue charitati acceptū eē cōmendatūq̄z cupimus. Cui cū nouiſſime scripſerimus: nō fuit mō necessariū lr̄as multiplicare. Vale z nos ama z nr̄a cura vt soles: sciatq̄z te nobis eē chariſſimū. Ex grezio stiriēſi die. xiij. Julij. M. cccclij.

Epistola. clxij.

Ad nicolaū q̄ntū pōtificē summū de clade vniuersalis eccl̄esie ortbodoxe z de situ z fertilitate būgarie z de aduerſ⁹ ꝓuenoꝛ⁹ ꝯ cruciferos oꝛdinis theutonicoꝝ

Multus quidē beatiſſime pater q̄ aduersa sūt scribo: sꝫ cōpellit me debitū officij mei. qui iussu pietatis vie germaniā incolēs: q̄cūq̄z accidūt siue secūde siue aduerſe sortis nouitates. Aplico tencoꝛ culmini notas facere. Sane ꝓ bos dies noua res in būgaria eꝛorta est: q̄uis mala z aduersa paci boniſq̄z moꝛib⁹: tū scitu digna z admirabilis. Quā vie scitati referre bac epl̄a breuiter instituī. Būgaria sicuti vie beatitudini ꝓstare nō ambigo: z vltra z circa danubiū latiſſimas terras occupat. Quod citra danubiū est: oliꝫ pānonia fuit: q̄ ab oꝛiēte moeſiā: ab occidēti noricū babuit septētrionē ei danubi⁹ austrū illiricū mōtes exceperc. Quo isidoꝛus magno erroꝛe vt mibi videt̄ decept⁹ apēninos vocatat. Que trās danubiū būgaria iacet. ꝓs scribie p̄i⁹ erat: duasq̄z gētes babuit gepidas q̄ ꝓtermini germanis fuerūt z dacos. Illo q̄ nūc daci vocāt: quoꝝ rex ad occeanū germanicū int̄ sueciā z saromiā latiſſimo regno: ꝑ paluſtri potit. Hā bi dani melius apellant. Sed q̄ ea loca tenuerūt q̄ nūc transſiluani occupāt viana tartar⁹ in coꝛone speciē mōtibus cincta. In bac parte būgarie: que gipidarū fuit adbuc territoꝛiū est: quod sepuliū appellant ꝓ gepudio: vbi aque riuus babet: in quo mersa ferri materia in cupꝛū vertit. gleba illic frumenti ferat. Auri z argenti diuites vene multū pecoꝛis: aer salubꝛis: terra optimis cōparanda nisi sua se vbertate coꝛrūperet. Verū latrones ex omnibus puncti⁹ ꝑ circuitū depulsos: ap̄a soli

inuitat fecūdicas. Illic eñ velut asilū impunitas habeant: oēs qui domo vl' ppē flagicia vel pter seditiones exulāt: armati sese recipiūt. Censuales q sibi accolas reddūt. Sepe illic dū sigismūdus imperauit latrōib' receptacula patuere. Neq alberto cesare raptorib' ea regio caruit sub rege polonie parmiserī incolis ignota fuit. Waischia bohemus nō alto loco natus: multa vi animi t corporis eā prouinciā: magna sibi ex parte subegit; multa ibi plia varia fortuna cōfecit. Sepe cū paucis magnas hostiū suoꝝ copias fudit sepe victor raro victus. Tandē būgarie pceres ipsumq regni gubernatorē mortuo rege polonie pacē ex se petere cōpulit. Ciuitatesq regionis illius diutine ac miserande seruitutis iugo cōtriuit. Novissime aūt cū ladislā alberti fili' paternū regnū suscepisset. Biscrāq data pecunia sepulturis opidis cedere suasisset: spes erat quieturā terrā. atq post lōgas belli calamitates dulcis tandē ocij suauitatē fruiturā. Sz minime ita visuz est supis Mou' latro noua plia miscet. Nempe int' montes t siluas; q poloniā būgariāq disterminat. diu latrocinatus est bohemus quidā obscura domo vilibusq parentibus ortus: s audax bō manu atq ingenio, promptus laboris patiēs: piculiq cōtempto: cui' multa facinora referunt. Quicuz sericeā dyploidem dño qui seruiebat olim furat' erat: cognomēto eramit appellat' est: qō latine villosū sericū sonat. Hic postq̄ gisera sepulsio amotū audiuit: terrāq milite vacuā agnouit: cōgregata nō pua latronū manu quasi in ei' locū suffectus regionē inuasit: duabusq arcib' natura t arte munitis: ptim dolo receptis: mox ruriculos in aprīs villis cōmorātes. ferro atq igne terretos: ministrare victui necessaria pecunias dare mēstruas ad oēmq nutū pstō esse coegit. Cūq munitiones aliq̄t locis opportunis cōstruxisset atq in his psidia collocasset: ciuitates q̄z munitas sibi tributarias reddidit. Deinde astutus bō q̄z in potēti regno diu crassari sine magnis copijs: se nō posse intellexit. Ad ingeniū bohemicū redies. pulchrā fallaciā cōmētus ē. qua latrones vniuersos ex primis regionib' ad se traberet. Omnib' eñ q̄ sub eo militare vellent: stipēdia publicauit: bōi eq̄stri in ebdomadā aureū nummum; pedestri mediā ptē: ac tributoꝝ t spoliorū oim equā cuiq distributionē. Quicq̄d eñ ex tributis rapinisq cōgregabat in cōi réponit. Cūq pfinitū diuisiōis adest tēpus: emerita cuiq stipēdia psoluunt. Qō supat virtim diuidit. atq vt mos bohemoꝝ ē ad euāgelij cōtricē cūcta referre. Tātū pscq̄uūt q̄ vltima die mēsis in societatē belli veniūt. quātū qui mensez integrū arma tulerūt. Sic eñ euāgelū velle ait i quo vltimi venientes q̄ prima bona venerant oparij cōparant. Qua re cognita oēs ignis flagicij egestas. cōsci' animi' domo, ptulit ad eramit cōfugiūt. Et q̄b' ille iā q̄nq milliū pugnatoꝝ cōflauit exercitū: ac iā nō. Sepulsimis tñ s vniuersis hungaris terribilē formidabilēq sepbet. Neq iohes bimyad gubernator bui' bojs impetū cōpescere pōt. Qui t si maiores sepe mot' sedauerit: maioresq hostes regnum ingressos releuerit. nō tñ mō latronis hui' obuiare conatib' audet. Cui t nonulli regni barones clā man' porrigere phibēt: q̄b' gubernatio iohis diuturnior grauiorq videt. Ob quā rē impellatus est ladisla' rex. vt in būgariā aduersus latrones pficiscat nisi regni magnos motus. subditorumq varias clades audire velit. Hic aūt etsi bohemis iturū se prāgā. pmiserit: tñ q̄z maiori piculo pr' occurrēdū putauit: exercitū tota austria atq morauia cōgregari mādauit. Publice dictitās aduersus eramit psonaliter se velle pficisci. Persuaderi tñ pīo nō poterat regez puez aduersus latronē ductare exercitū. Sed opinabant nonulli hāc esse comū cllie t iohānis gubernatoris būgarie tegnā: qui pacē cū cesare tractatā hic ratam nequaq volūt. Hec militē cōgregare possūt: cupientib' ociū australib'. Ideo q̄si eramit exterminaturi: ingētes hīe copias studebāt. quas cōgregatas in cesarem verterent. Quidā vo altiori cōsilio rem pensitātes in caput iohānis cudendam fabā existimabāt. qui parū regi paret: nec ampli' q̄ vigintiquatuor milia florenorū vt aiūt in ānos singulos regali erario cōtribuit. qō supat sibi retinet: regnūq p suo arbitratu gubernat. Hūc extollēs: illū humilians: vt imperium apud eum

regni titulus apud ladislaū esse videat: Judicabāt igit aliqui comitē cilie locum eius appetere: neq; posse ad eū puenire nisi iobānē fraude circūueniat. Eū igit cōmentū esse vt cōuocent oēs ex būgaria: austria morauiaq; barones in ereatum ad p̄sentiā regis causam cōuocationis aramit babunde pbere nō posse. Jobannē nō cōparere: Cōparentē aūt in vincula recipi cōpelliq; regni quecūq; bona sibi vsurpauerit: regi reddere. Tūq; comitē voti cōpotē fieri. Que res mihi baud ẋo silis esse visa est. Neq; em facile recipi gubernator potest oculatus bō z amicis p̄udētibus circūdatus. Frustra quippe iacit rethe añ oculos pennatoꝝ. Utcūq; fozet australes insidias veriti sine couētu terrigenaꝝ delectū babere militū negauerunt. Comes aūt qui multis nō ignozat inuisuz se esse: cōgregationē multitudīs veluti pestē vitauit: ne vt ante cesaris: sic z tūc suū iugū exciteret. Itaq; carere exercitu maluit q̄ cōuocando populū regimē suū in dubio ponere. Ne tn nibil oino fecisse videret mercenarios milites ere publico mille coduxit atq; i būgariā misit qui se copijs gubernatoꝛis adiungentes in aramit vaderēt. Quō aūt res acta inter illos sit nondū explozatū babeo: timēdū est ne fozt una latronibus faueat vt sepe malis q̄ bonis est melioꝛ. Interea bobemoꝝ legati wiennā venere: petieruntq; regē ad eos q̄p̄rimū iter facere: cozonāq; regni accipe. Nisi boc ageret: mutationes in bobemia timendas dicentes. His risuz est regem ad festū sancti michaelis iturū: p̄ius etsi maxime velit nō posse: multis in austria morauiaq; negocijs occupatū z auro excussum: nō babere comitatū regi cōuenientez Cū tpe fieri oia. Legati q̄uis responsi eos tederet: illud tn in bobemiā relaturos se p̄miserē. Interea fratres sancti franciſci: qui p sigismundū cesarē post multas bussitarū clades ad p̄agā reducti fuerant. coniante rochezana repulsi sunt. Sacerdotes si qui bene de fide sapiūt infinitis cōtumelijs afficiunt: oia in manu bereticoꝝ babent: neq; illic x̄piana religio postq̄ bobemi baptismū susceperūt magē vnq̄ oppzessa fuit q̄ modo: neq; p̄dia: neq; coꝛpoza tueri possunt. Qui fidez ozthodoxam sequunt ex arbitrio p̄fidi z boim qui viuunt sceleratissimi rochezane cūcta gerunt. Ladisla⁹ em rex georgio gubernatoꝛi ptātē regni i clericos laicosq; p̄cessit. Is vo qz cōionis labē induit. Rochezane quē maxime timet nibil cōtradicit. Tempalia solū curat. Spiritualia rochezane p̄mittit. Sic regnū illud nobile z olim opulentissimū ab bereticis ex integro gubernat: qđ ante hunc diez inauditū est. Quis em bussitarū rabies p̄imas in regno partes aliquādo possederit: semp tamē aliquot ciuitates atq; barones ecclesie romane ritū seruātes: extra imperiū illoꝝ mansere. Nunc omnis nobilitas omisq; plebs georgio paret. Hic p̄inceps hic caput habet. Nec dubiū est q̄n mores dñantis imitari seruientes studeāt. Inde malū ingens regno imineꝛ z vicinis regionib⁹ imensa calamitas nisi rex ladislaus cito bobemiā ingrediat rebusq; modū q̄dbibeat meliorez Qđ futurū multi sperāt. Ego cū videro tunc credā. Doleda sūt bec q̄ modo narro. Sz p̄testatus sum ab initio de reb⁹ aduersis me verba facturū. Pergaz vltra nō vt molestus sim vie sanctitati. ẽ vti vrm soliū quātū valeo nibil ignozare sinā q̄ germanos inē agant. Quz bobemi atq; būgari q̄ dicta sunt gerūt. Pzutent qui aduersuz mgrm ozdinis sancte marie theutonicoꝝ certū inē se nō laudādū sedus pepigerāt. Vocati ad iudiciū cesaris: legatos ex se p̄imarios boies delegerāt: q̄ maiestatē cesareā accedētes causam suam tuerent. Sed fuit bis iter per morauiā latronibus inbabitatā terram vbi tanto quisq; nobilioꝛ ducit: quanto spolia maioꝛa cōmisit: ubi bomines intercepti: excussiq; rebus oibus aliquibus eoꝝ occisis: in captiuitatē reducti. Quis z cesaris z ladislai regis publice fidei lras baberēt. Sicq; victa iudicij dies circūducit: neq; spes est iusticie locū fieri. Procedere nāq; aduersus absentes q̄ cōparere non possunt nulla rō patit. Profiteri dies sine p̄sensu ptiū nō pōt: qñ ex cōpromisso res agit. Neq; pcuratoꝛes magni mgrī p̄sensuz, progationi adbibent. quo attn cesar pōt ad pcoꝛdiā nanat operas. Sūt em aliqui ex parte ciuitatuz: q̄ z iuri stare non possunt. Cōpositionis tn ad

mittende ptāteū habent. Neq; in hac re magna spes est ciuitates fedus dimittē religiosi pmittē nolūt. Qz si reb⁹ infectis hic ptes abeāt: magnū discidiū magnūq; malū instat. Religio potēs est armis amicas auro babūdās: neq; ciuitates nude sunt. Quinq; z qnq̄ginta simul opida iūcta sūt. Ciuitates imperij q̄s vocāt stagnales: cū bis sentiūt: opēq; pollicent. Rex ḡz polonie vicin⁹ ciuitatū partes adiuturus timet: q̄ sepe religioni z magno mgro fuit infestus. Viri seniores cū vetera mēte reuoluūt admodā verēt: ne bohemis pruteni siles fiāt. Indeq; magn⁹ ille z clarissim⁹ theutonicor ordo pellat. Hec ad extrema germanie ptinēt z ad oceanū versa: parū mediterraneos mouēt boies. Sed quid illud horribile nouū modo allatū de constantinopoli tremit man⁹ dū hec scribo: horret animꝰ: neq; tacere indignatio sinit: neq; dolor loqui pmittit. Heu misera xpianitatē. Pudet ia vite: feliciter vtinā ante būc casū obūssem⁹ italia: germania: gallia z hispania magna ex parte salua. proch pudor ab effeminatis thurcis indita vrbē cōstātinopolim capi pmittim⁹. Credo hec iam vie pietatē aures accepisse: egredior germaniā z ad grecia pergo: thurcor imperator magnus militū copys cōstātinopolim primis bis diebus obsidiōe terra mariq; cinxit. Atq; admotis machinis z insultu facto expugnauit: populū oēm gladio extinxit. Sacerdotes diuersis tormētor generibus excarnificauit. neq; sexui neq; etati pepercit: quadraginta z ampli⁹ milia personarū illic occisa referunt. Qui res gestas ad nos ex rastia venientes enarrant. Paleologū qui apud eos imperauit capite mulctatū. filiū eius ereptū fuga i pera modo obsessum aiūt. Nolo ista sigillatim psequi: q̄ p alios z meli⁹ z veri⁹ sanctitati vie pscripta ee nō ambigo. Satis est mihi cū vra pietate de tāta xpianitatis ruina dolere. Urbs q̄z p⁹ cōstantinū in annos. M. c. z vltra duraueraī: neq; vnq̄z in ptātē venerat infideliū. spurissimor thurcor hoc infelici anno directioni patuit. Roma quoq; post suā cōditionē in anno. M. clxiij. p gothor regē atblaritū direpta referī. Sed hic ne tēpla sanctor violarent edixit. Thurcos aūt in ecclesia dei seuituros q̄s dubitet. Doleo tēplū illud toto terrarū orbe famosissimus sophie: vel destrui vel pollui. Doleo infinitas sanctor basilicas: ope mirādo constructas: vel ruine vel spurcitie machometi subiacere. Quid de libris dicaz q̄ illic erāt innumerabiles: nodū latinis cognit. Heu qd nūc magnor noia virorꝰ peribūt. Secūda mors ista homero est. secūdus platoni obitus. Ubi nunc phor aut poetarū ingenia requirem⁹. Extinctus est fons musar. Utinā tantū nobis superet ingenij vt hāc calamitatē dignis vocib⁹ explorare possem⁹. Admodū ista cor meū vrgēt atq; expungūt scissume pat. Uideo simul z fidē z doctrinā deleri. Idq; nra desidia accidit q̄ solum pātia respicim⁹. Qz si feruētiores ad rē xpi publicam aios adhiberem⁹: hec pfecto nefanda clades inferri nobis minime potuisset. Certꝰ sum qz meror e magno via sanctitas est affecta: multūq; rei bui⁹ explorat cuentū Neq; ab re quidē. Nemo est em̄ cui magis tāti malifama: q̄z vie pietati sit obfutura. Mā scriptores oēs q̄ apud latinos romanor pōtificū gesta referēt. cum ad vrm tps fuerit ventū in hāc suisz de via gloria scribēt. Nicola⁹ papa q̄nt⁹ natiōe tuscus. Sedit annis tot. Patrimoniū ecclesie ex tyrannor manib⁹ vendicauit: diuisaz ecclam vnioni reddidit. Bernardinū senēsem in catbalogo scor annumerauit. Palatiū sā petri pstruxit. Basilicā ei⁹ mirifice repauit. Jubileū celebrauit Fridericū terciū coronauit. Pulcra bec z decora de vio nomine pdicabunt: si illud oia funestabit: cū in fine adiiciet. At bui⁹ tpe vrbs regia cōstātinopolis a thurcis capta direptaq; est: nescio an diruta incensaue dici potent: q̄uis in manu bostiū data min⁹ erusta nobis q̄z integra possit obesse. Itaq; luet vra fama sine vra culpa. Qui z si totis conatib⁹ opez ferre misere ciuitati studuisti: nō tn xpianis regib⁹ psuadere potuistis vt arma sil capescētes cōe fidei negociū adiuuaret. Ne gabāt tantū eē periculū quātū dicebāt: metiri grecos: medicare pecunias arbitrabant oia ficta vana reputabāt. Fecit vra beatitudo qd potuit. Nibil est qd vie clemētie possit impingi. si tn impinget hoc vio nomini posteritas rerū ignara. cū

vīo tpe ꝓstātinopolīz amissaz dicidcerit. Timui semp hoc beatissime pī cū multa ex scia vīe gloie succedere aiaduerterē: ne siniſtrū aliq̄d emergeret qđ felicitatis cursuz impediēs: lacrimabile afferret materiā. Ecce qđ timui ex duob⁹ xp̄iani taē luminib⁹ alterū iā videm⁹ erutū. Quētalis impij euersaz sedē. Grecā oēm gloriā extinctā cernim⁹. Maiores nr̄i hierosolimā: acceperon: antiochiā pdiderūt fateor: ingēs malū: & nulla clades moderne ruine cōparanda est: i asia z in aliena possessione nr̄i veteres vrbes amisere: nos ūi europa in nr̄o solo: int xp̄ianos potētissimā vrbē: ouētalis impij caput grecie: columē fr̄arū domicilū ab hostili manu sinim⁹ expugnari. Jā regnat int̄ nos machomet⁹. Jaz nr̄is ceruicib⁹ iminet thurcoz gladi⁹. Jā nobis clausus est eusin⁹ z thanays inaccessibilis factus. Jā walachos thurco parere necessuz ē. Inde ad būgaros. Inde ad germanos thurcoz gladi⁹ penetrabit. Et nos interiz tot nr̄as diuitias q̄tim⁹ ut odys. Reges frācie z anglie inter se litigāt. Germani p̄ncipes inuicē bella gerūt. Raro hispania tota q̄escit. Italia nr̄a pacis erpsit tē alieno iure ꝓtēdit. O quāto melī⁹ tātū armoz tantuz q̄z militie i hostes fidei verteremꝰ. Uez beatissime pat̄ nō scio cui magis q̄z vīe sanctitati hec cura debeat. Uestrū ē iā assurgere: scribere regib⁹: mittere legatos: monere: hortari p̄ncipes atq̄ cōitates in aliquē cōem locū: aut veniāt aut mittāt. Nūcq̄ duz malū ē recēs xp̄iane reipublice cōsulere festinēt: pacez aut inducias inter socios fidei cōponāt: atq̄ iunctis vinbus aduersus salutifere cruis inimicos arma moueāt. Spero equidē si vestra sanctas suo ex more hoc negociū feruido z ardēti aiā totoq̄ corde ꝓmouēdū accepit. z dēū z boies assensuros: futuruq̄ breui vt insolētie sue thurcos penitеat atq̄ in altum xp̄iana fides emergat. Hec habui que nūc ad viam pietatē scriptiōe digna putarez. Et q̄uis de tanto z tam arduo negocio maiores viros q̄z ego sim loq̄ deceat. qz tñ xp̄ian⁹ sum: nihil a me alienū puto qđ xp̄iane religionis vtilitatē cōcernat. Nec ambigo q̄ p me scribunt: efficax pietatē vram in ptē accipe meliorē nec alia modo. Recōmenda me vīe pietati: qua pius z optimus deus felicē ecclesieq̄ sue statū diu ac votiue sospitē z letā cōseruet. Ex gretzio stirnensi die. xij. Julij. Anno. M. cccclij.

Jmpatoz sūmo pontifici spondet auxilio esse cōtra thurcos.

Epistola. clxiij.

Eatissime pī z dñe reuerēdissime. Cū nobis renūciatū eēt bis die⁹ ꝓstantinopolim grecie caput z ouētalis impij quōdam sedēs p thurcoz dñm expugnatā z in seruitutē redactā: multūq̄ ibi xp̄iani sanguinis fusuz cē. Graue uiter quidē vt debuim⁹ z molestissime tulim⁹ cōem xp̄iane religionis calamitatē atq̄ iacturā: intelligentes nō de preterito solū qđ doleamus: sed de futuro q̄q̄ qđ timeam⁹ tante vrbis amissionē fidelib⁹ xp̄ianis hab̄nde pbere. Nāq̄ si verus est rumor ad nos delat⁹: hoim q̄draginta milia cesa sūt. Die plures in seruitū miserabile ducte. Tēpla diuino nomini dedicata fundit⁹ diruta. Naues nō pauce capte. Amissa ciuitas famosissima z rōne situs z aliis pditionib⁹ ad tutelā xp̄ianitatis admodū necessaria. In qua p multa secula z patriarchalis dignitas claruit z impialis maiestatē insignia floruerūt: taceam⁹ de litteris ac bonarū oīm artū studys: q̄ veluti domicilū ꝓpriū ex tota grecia cōstantinopolim habuere. Quid⁹ mō cū ciuitate cadētib⁹ nullū pfecto credim⁹ eē xp̄iano noie insignitū: q̄ de tāte vrbis ruina supra modū nō angat z doleat. Maximū certe atq̄ horribile vuln⁹ illatū ē ecclie catholice nr̄o tpe. ac mai⁹ q̄z scripsi possit aut vobis exprimi. Jt cū potētissimus hostis crudelissim⁹ inanissimusq̄ in manu victoriā hāc. locūq̄ nactus sit: ex q̄ fidei xp̄iane quā p̄sequit̄ ꝓ sua libidine possit officere: q̄s nō eū indies plura conaturū existimet q̄b⁹ xp̄ianoz gentē in omnē desolationēq̄ ducat. Quippe victoria sui natura insolēs. etiā si ad mites veniat. feroces eos impudentesq̄ reddit. Quid cū his agit qui suapte ingenio soliti sunt seruire: an putare quisq̄ pōt iratoz hominū cupidoz atq̄ acerbissimoz quietura esse victoria. Enimuero q̄ ex illis ptib⁹ ad nos veniūt: z pera aūt xp̄iamis pdatam z alia pleraq̄ loca vicina

cõstãtinopoli ꝑ thurcos occupãta q̃ ꝓrimã quãq; victoriã nõ desidie aut socor die ducũt. ℭ instrumentũ sequẽtis habẽt: studiũq; oib⁹ enituñ vt xpianũ nomẽ ad internitionẽ redigãt. nescim⁹ an vera sint q̃ auctore nõ certo dicunt. Timere tñ q̃ sperare multe nos vrgẽt rõnes. Fama q̃ de veteris thurcor̃ exercitib⁹ erat ciuitas regia ꝑ magnitudine sua parũ populosa: bostiũ ꝓpinquitas: aurilq; spes remotior. t infelix ac dolorosum nũciũ optato t fausto semp credibili⁹. Quibus ex rebus t si nõ dubitem⁹. S. vestrã bis cognitis cratatã cẽ ad cogitãdũ inueniẽ dũq; modos quib⁹ tam piculo t potẽti hosti ne ampli⁹ noceat oportune resistat. Tamẽ q; nos quoq; velut impatorẽ t aduocatũ ecclie res ista cõcernit: baud ab re credimus esse. Si clementiã vestrã ꝑ cõi fideliũ salute accensa: magis ac magis inflãmare nitamur. Neq; eñ res est que vel negligi debeat vel differri: occurrere oportet priusq; vulnus alti⁹ infigat aut veneni labes in corda vrcdat. Ceterũ cũ tanto negocio nõ vn⁹ puincie. aut paucor̃ principũ. ℭ oim xpianor̃ regum seu certe magne ptis eor̃ necessarie vires eristãt. Dicem⁹ ofidẽt qõ nobis ex vsu videf: neq; dubitam⁹ q̃n dicta nra vra sanctitas in ptẽrecipiet meliorẽ. Sanc ꝑ tanto t tãnecessario ope optimũ factu censem⁹: deinẽtiã vraz q̃ locũ tenet in terris saluatoris nri ibu xpi: cui⁹ res agit: nũc erurgere: scribere regib⁹: legatos mittere: monere. hortari ꝓncipes ac cõitates in aliquẽ cõem locũ: aut veniãt aut mittant. Nunc dum malũ est recens: xpiane rei cõsulere festinẽt. Pacẽ aut inducias inter socios fidei cõponãt: atq; iunctis viribꝰ aduersus salutifere cruc̃ inimicos arma ꝓmoueãt. Or si vra. S. toto pectore suoq; more ad rem hanc tampiã t vtilẽ intenderit: nõ est nobis dubiũ quin plures t reges t ꝓncipes: in quib⁹ zelus domus dei t ardor fidei ortbodoxe nõ est extinct⁹: ad mãdatũ vestrũ volũtarios t obsequẽtes se ꝓbeant. Nos certe pietati vre vt libuerit: t assistere t cooperari ꝑ nñi officij debito minime omittemus. Soluz precamur vt vrm in hoc negocio cõsiliũ t intentũ cõicare dignemini. Nãq; si fuerit opus nre rõnis t imperij sacri ꝓncipes ad hoc cipm cõuocare: t alia q̃ iurta cõsiliũ vestrũ putauerim⁹ opportuna implere nõ negligem⁹. Quia ẏo ad hmõi negociũ maxime cõducere arbitramur Italica bella q̃ozimũ sopiri q̃uis beatitudinẽ vram ad hoc conari t ꝑ se sufficere nõ ambigam⁹. Tñ q; anno ꝓxime decurso t rome t neapoli t ferrarie t venetijs: de hoc plurimũ egim⁹: lz frustra si pietati vre impñtiaꝝ quouismõ expedire videf q̃ oratores aut ad. S. vram aut ad ptes contendentes mittam⁹. siue alio modo ꝑ pace celerius cõficienda laborem⁹. vt vestre sanctitati fuerit visum: eo medo faciem⁹ omniq; cura t studio proni erimus ad ea intẽdere: ꝑ que pace taz italis q̃ ceteris xpianis data: t furori thurcor̃ resistat: t xpiana religio in suo statu cõquiescere possit t debito sub splendore foueri. Datũ ꝛc̃.

Spondet se citius patriã visuruz.

Epistola. clxũj.

Meas seneñ. epũs dño georgio nicolai crimie doctor frater amantissime. Scripsimus tibi nup de receptione tuarũ lrarꝝ quẽ nobis cumulatim redditę sunt. Ex quib⁹ ingratũ illũ t dolendũ tue matris amice nostre sanctissime femine cognouim⁹ obitum. Respondim⁹ ad oia que significasti. Non est cur multa dicamus modo. Solũ illud te scire volum⁹: supplicauim⁹ cesari paucis ante hunc dieb⁹: repetẽdi domũ ad tẽpus facultatẽ vt nobis daret. His aũt q̃uis indendi imperiũ habeat: tñ rogauit ad. xv. diem post festum diui michaelis apud se maneremus. Instat eñ eo tpe cora sua maiestate grandeindiciũ: inter ciuitates quinq; t quinquaginta prussie t fratres ordinis beate marie theutonicor̃. In q̃ nõ vult nos abesse. Necesse est igit ad illã diẽ vt pseueremus. Exinde mox conscensis equis ad vos veniemus: t anteq; intret aduentus dñi si deus dabit vobiscũ erimus: deq; rebus singulis transigem⁹. Fortasse medio tpe calamitas cõstantinopolitana nros italos de pace cogitare magisq; hactenus admonebit. Ex grezio kłrie. v. idus augusti. Anno. M. cccclij.

Descriptio vrbis wiennensis p poetā eneam siluiū edita.

Epistola.clxv.

Jenna ambitu muroꝝ cingit vuoꝝ miliū passuū: & hz suburbia maxia et ambitiosa fossa ⁊ vallo cincta. Vrbs aūt fossatū magnū hz: inde aggeres altū. Menia vtinde spissa ⁊ sublimia: frequentesq; turres ⁊ pugnacula ad bellū pmpta. Edes ciuiū ample ⁊ ornate: structura solida ⁊ firma: vbiq; fornices aule late. Quey bis estuaria sūt loco tridinioꝝ q̄ ab his stube vocitāt. Mā byemis aspitatē b vomitāt mō. Fenestre vndiq; vitree plucēt ⁊ ostia plerūq; ferrea. In bis plurime aues cātāt. In vomib⁹ multa ⁊ mūda suppellex. Equoꝝ iumētoꝝ ⁊ ois generis capacia stabula: altē vomoꝝ facies magnificeq; visunt. Unū id decoꝝ est: q⁹ tecta plerūq; ligna contegūt: pauca latē. Cetera edificia muro lapideo ꝓsistūt. Picte vom⁹ ⁊ iten⁹ ⁊ exten⁹ splēdēt. Ingressus cuiusq; domū i edes te ꝑncipis venisse putabis. Mobiliū platoꝝq; dom⁹ libere sūt neq; ciuitatis magistrat⁹ in bis ius habēt. Celle vinarie adeo pfūde ⁊ spaciose sūt vt sub terra non min⁹ q̄ supra trā edificioꝝ apō viēnā cē ferāt. Plateaꝝ solū stratū lapide duro vt neq; plaustroꝝ rotis facile ꝑterāt. Scis celū tenētib⁹ ipiq; marmo vocē tēpla dicata ⁊ ampla ⁊ splēdida: secto lapide ꝓstructa: plucida ⁊ columnaꝝ ordinib⁹ admirāda. Scoꝝ plurime ⁊ pciose reliq̄e: argēto: auro. gēmis vestite. Tēploꝝ ingens ornatus: diuesq; suppellex. Sacerdotes abūdātes bonis plurib⁹. Qui dero pest apō sanctū stephanū solo romano ꝑncipi subest. Ciuitas in parochia patauiē si ē maior filia matre. Plures in ciuitate dom⁹ cōsecratas ecclias bīt ⁊ ꝓprios sacerdotes. Quatuor ordines mēdicātiū ꝓcul a mēdicitate ibi absunt. Scoti ⁊ canonici regulares sci augustini admodū diuites habenē. Mōialesq; sacre ⁊ scē virgines. Ibi q̄ monasteriū est ad sanctū bieronymū nūcupatū. in q̄ meretrices cōuerse recipiunt q̄ die ac nocte bymnos lingua theutonica decantāt: quarū si qua redire ad peccatū cōpēsa fuerit. i danubiū ꝓcipitāt. Sz agūt ibi pudicā scāmq; vitā. Rarus de bis sermo inal⁹ audit. Scola q̄z bic ē liberaliū artiū ac theologie ⁊ iuris pontificij. Noua tñ ⁊ ab vrbano sexto papa ꝓcessa. Magn⁹ studētiū numerus eo ꝓfluit ex būgaria ⁊ almanie ptib⁹ supioꝝ⁹. Quos bic claruisse cōpertū habeo ꝓstātes theologos. Henricū de bassia: q̄ parisi⁹ edoct⁹ buc in ꝓncipio vniuersitatē aduolauit: ꝓmusq; catbedrā rexit: ac plurima voluminā notatu digna ꝓscripsit. Ille fuit nicola⁹ de dinckelspubel sueu⁹ vita bona ⁊ doctrina multa clar⁹. Cui⁹ ymones bodie auide a doctis legūt. Est ⁊ ille bodie thomas baselbach nō incelebratus theologus: qui em scribere bistorias non iutiles aiūt: cui⁹ ego doctrinam laudarē: nisi duos ⁊ viginti annos ysaie ꝓmū capitulū legisset: neq; adbuc ad cal cē venisset. Maximū aūt buⁱ⁹ gimnasij vitiū est q⁹ nimis diutinā operā in dyalectica: immiq; tpis in re nō magni fruct⁹ terūt. Qui magisteriū artiū titulo decorāt bac vna i arte marie examinant. Cetey neq; musice neq; retborice neq; arsimetrice curā gerūt: q̄uis metra q̄dā ⁊ eplas ab alus editas imperite magistrādū cōpellāt. Oratoria ⁊ poetica apud eos penit⁹ incognita: q̄b⁹ oē studiū i elenchis est vanisq; cauillationib⁹ solidi baud q̄q; multū q̄ libros arestotelis alioꝝ ꝓbox barbaros in enies: cōmēctaris plerūq; vtunt. Ceterū studētes ipi voluptati operā pbēt: vim cibiq; auidi. Pauci emergūt docti: neq; sub censura tenent: die noctuq; vagant: magnaq; cimbus molestias inferūt. Ad hec mulierum ꝓcacitas mentes eoꝝ alienat. Ciuitatis populus q̄nquaginta miliū cōicantiū credit. Cōsulat⁹ octo ⁊ decē viroꝝ eligit. Quz iudex q̄ iure reddūdo pest. Deinde magister ciuiū q̄ curā ciuitatis gerit. bos ꝓnceps assumit. quos in ciuitate sibi fideliores arbitrat: ataq; ab eis iusiurādū exigit. Magistratus alij nulli sūt nisi q̄ vini exigūt vectigal ad illos oia referunt: quoꝝ ptās annua est. Incredibile videri pōt quot p dies singulos in ciuitatē victualia ingerunt. Quoꝝ atq; cancroꝝ multe quadrige aduenīt. pistus panis: carnes: pisces: volatilia sine numero afferunt: vbi aduesperascit nibil venale ex bis inuenies. Undecimia bis ad quadraginta dies ꝓtendit: nullo non die trecenti currus onusti vino bis terq; inferunt. Ducentos ⁊

mille equos indies ad opus vindemiarū exercet. Ex villis ꝓterea ad festum vsq; martini libertas oib⁹ est vinū in vbē redigere. Incredibile dictū ē quāta vis iducaē vini. Qđ vel mōne bibit: vel ad extraneos ꝑ danubiū ꝯ cursuz aque magno labore mittit. Ex vino qđ mōne vēdit minutim decim⁹ denar⁹ ꝓncipi cedit. Ea res aut duodeam milia quotānis ad camerā defert: in reliquū parū oneris ciuibus inest. Ceterū in tāta ⁊ tānobili ciuitate multa enormia sūt: die noctuq; rixe admodū plū gerūt. Nūc artifices aduersus studētes. Nūc curiales in artifices nūc isti opifices aduersus alios arma sumunt. Rara celebritas absq; homicidio pagit. Frequētes cedes cōmittūt. Ubi rixa est nō sūt q̄ diuidāt cōtendētes. Neq; magistratus neq; princeps custodiā (vt par esset) ad tanta mala adhibēt. Ciuū domi vēdere nihil extimationi officit. Oēs fere aues vinarias tabernas colunt: stubas calefacūt: coq̄nā instruūt: bibulos ⁊ meretrices accersiūt: biscq; cibi aliq̄d cocti gratis ꝓbēt vt ampli⁹ bibāt. Ş minorē mēsurā bis dant. Plebs vētri dedita vocar q̄cq̄d ebdomada manu q̄siuit. id festo die totū absumit: lacerq; ⁊ incōpositū vulgus. Meretricū maxim⁹ numer⁹. Raro mulier est vno ꝓtenta viro. Nobiles vbi ad aues venūt: vxores eox ad colloquiū secretū trahūt: vini allato vino: domo abeūt cedūtq; nobilibus. Plurimeq; puelle patrib⁹ insciis viros sibi delegūt. Vidue intra tpa luctus ex arbitrio suo nubūt. Pauca in ciuitate sūt quox ꝓuos vicinia noxit: rare familie vetuste, aduene aut mq̄lim fere oēs. Mercatores diuites senio ꝓfecti puellas i mrimoniū ducūt: easq; breui dimittūt viduas. Ille ine familiares domesticos cū quib⁹ sepe ꝓfuctudine adulteriū habuerūt iuuenes viros acapiūt. ita q; beri pauꝑ bodie diues fuerūt. Cōtra q̄s bi supuiuētes: vxores alias acapiūt resq; p circulū ducāt. Raro fili⁹ ꝓi succedit. Lex apō eos est, q̄ supuiuēti ꝓuigi ꝓtē defuncti bonox media tribuit. Testamenta libera sunt. Ira ⁊ viri vxorib⁹ ⁊ vxores viris bona testant. Captatores beneficiatū multi q̄ senib⁹ blādientes scribi beredes sese curāt. Aiūt ⁊ mulieres eē admodū multas q̄ viros gnes vxorib⁹ veneno auferūt. Cōstat sepe a nobilib⁹ cessos esse aues: q̄ vxores suas ꝺbo terruerūt: q̄b⁹ amatores i curia fuert. Aiunt ꝓterea sine vlla scripta lege. Mores aiūt se tenere vetustos. q̄s sepe ad suū sensuz vel adduxit vl' interptant. Jus admodū venale est q̄ possūt sine pena peccāt. Pauꝑes atq; amicos nudos iudicia plectūt. Jurameta q̄ publica sūt tenaciter obseruāt qđ negari iuratū pōt: nulla vim bz. Mutuū dantes ad tēpus sicd detrimenti tulerūt. elapso termino iureiurādo quā sūmā volūt extimāt: maioq; dāno debitores afficiūt. Pignora q̄ mutui cā danf: si q̄d afferūt nō extimāt vsuras. Excōicationes tantū timēt quātū infamāt aut dāno tpali sūt. Furta que apud furē inueniunt iudici cedūt. Ad hec festa parū religiose colūt. Carnes oi festo vēdunt. Iunge nullo vacant die. In austria relīq multa opida sūt: nullū aūt magni nois. Barones multi potentes ⁊ nobiles. Inter q̄s pamū dignitatis locū obtinēt schaumburgen. ⁊ maitburgēses comites: quib⁹ aūt supare credunt de walse: de liechtenstain: de puchau. Hec parū habent nomē puttedorffer starēberger eberstorffer eckertzauer bobenberger ⁊ alij ꝙplures. Eyzingerl licz nouissimi sint: potētia tū bodie ⁊ auctoritate inter primos habent. Monasteria ꝙplurima sunt ⁊ magna ⁊ diuitia. Ecclesie ꝓtecta cathedrales saltzburgenses: patauienses: ratispanen. frisingen. latissimas possessiones i austria castellaq; plura possidēt ac domos egregias q̄s ibabitāt. Sūt ei oēs ꝓsiliarij ducū austrie bosq; veluti maiores honorat. Siue bellū gerē siue curiā celebrādi bre velit austrie duces ⁊ ꝓlatos ⁊ ꝓceres veluti reges i comitatu habēt.

Tractatus pulcherrim⁹ enee siluij de curialiū miseriis.

Epistola. clxvj.

Meas siluius picolomineus. S. p. d. Dño iohanni aich perspicaci ⁊ claro iurisconsulto. Stultos esse qui regibus seruiunt vitamq; tum infelicē tuz miserimā ducere curiales: vereor ne q̄ me arguant mibiq; maledicant: si hac epla quā tibi sū scriptur⁹ oñdero. Nec ei deerūt q̄ me ꝓcipib⁹ referāt ⁊ vosmet

reddere curēt: qm̄ videar boies ab eoꝝ obsequijs arcere. Mā q̄s p⁹ hac inquiēt illi regū atria frequētabūt: si se futuros illic miseros intellexerint. At ego non id ago vt ꝓcipib⁹ ꝺrogē: s illos poti⁹ magnis leuo molestijs. Instāt assidue ꝗplurium ⁊ nobiles ⁊ magni viri: q̄ regū aures obtūdūt dū in curiā ſ̄ab⁹ recipi postulāt: q̄s cū nequeūt reges aut vtilit̄ recipe: aut honeste repellere: in magnaq; ꝓterea sunt anxietate: gr̄a mihi nō odiū bū ꝺebit si quē ex his monuero: curie regis vt ſuapte reuūcet. Nec timēdū est meis scriptis id fieri vt regū aule ꝺeseranť: erit enim ſp stultoꝝ numer⁹ infinit⁹: q̄ vitā beata apꝺ reges solūmodo iudicēt inueniri. Sz esto ꝺicāt alij ne diuinis aduersere ꝓceptis dū regū suades euitari seruitia: cū petrus apl̄oꝝ ꝓnceps ⁊ caput ecclie subiecti estote dicat oi creature humane ꝓpter deū: siue regi quasi ꝓcellēti siue ducib⁹ q̄i ab eo missis. Absit aūt a me scel⁹ hoc vt apl̄o cōtradicā vel regib⁹ dicā nō eē parendū. cū ⁊ veritas in cuā gelio reddi q̄ſūt cesaris cesari iusserit ⁊ q̄ ꝺei ſūt ꝺeo: cūq; ad romanos paulus ꝺoctoꝝ gentiū dicat Omis aia ptātib⁹ sublimioꝝbus subdita sit: nō est eñ ptās nisi a ꝺeo. Clamo ⁊ ego obedite ꝓcipib⁹ vr̄is oēs populi. Subijcate vos sublimioꝝ⁹ ptātib⁹ oēs gētes. Sz memineritis q̄ petr⁹ ꝓpter deū vt subijcamini iubet. nō ꝓpter opes potētias vel honoꝝes. Ac ista nō ſūt cōtraria meis scriptis si cū ꝓbeta dixerim nolite ꝓfidere in principib⁹ in filijs hoim in q̄b⁹ nō ē sal⁹. Preterea ꝗplures obiectiōes alias q̄ꝫbus te respōsoꝝe ꝓstituo. si q̄ ſunt q̄ velint me ampli⁹ impugnare. Ego ad rē ipaz veniā si prius quid hoc me disputare cōpulerit paucis absoluero. Genitoꝝ meus siluī⁹ q̄ mortuo pie posthum⁹ natus paternūq; nomē tulit: adolescētie sue floreꝫ apud antiquū ducē mediolanēsem: bui⁹ philippi ducis patrē pegit: affectuſq; tandē curie tedijs: domū redijt vxoꝝe ꝺuxit: filios genuit ⁊ vſq; in hāc diē vitā q̄ꝫ laudatāq; ꝺegit. Is cū ad se duos senenses iuuenes admodū nobiles accessiſſent: ⁊ an regi seruire ꝓduceret ꝓcunctati fuiſſent: sic rūdit. Menippus cū adolescens apud homerū besiodūq; diuersa ꝺeoꝝ scelera legiſſet: ea lucata eē atq; honesta credebat. nā q̄ ꝺij faciāt q̄s nō arbitret honestū. Hic vir postea factus: cū illa tāq; turpia ꝓhiberi legib⁹ aia aduerteret. incertus ai ꝓbos adūt: sciscitaturus ab eis q̄ nā esset optima vita: sed neq; ꝓbi satiſfecerūt: cū inter se dissentirent. ⁊ alij voluptatē: alij vacuitatē ꝺoloꝝis: virtutē alij. quidā ꝺo animi corꝺoiſq; ⁊ fortune bona simul iūcta vitā ꝺicerēt ꝑstare beatā. Incertioꝝ igit̄ ille multo q̄ꝫ antea. vt verbis vtar terentij: cōsulere mortuos ꝺecreuit: ⁊ ad inferos penetrauit: ac ex thiresia qui ⁊ ipe vates diuinatoꝝq; fuit: vbi vita beata esset ꝓquisiuit: cui cū vates diu respondere negasset. in aures tādē insusurrās: apud ꝓuatos inq̄t optimā vitam. hoc est felicitatē iuenies. Gyses q̄s lyddoꝝ rex: q̄ se ꝑe ceteris fortunatiſſimū reputabat. Appollinē cōsuluit q̄s suo tpe felix eēt: cōtēpsit oraculum regias opes ⁊ apparat⁹: atq; aglaū quēdā arcadē modica rura cultoꝝē: q̄ metas agelli sui cupiditate nā q̄ꝫ excesserat: felicē esse respondit. Vos igit̄ o iuuenes si quo modo vita tis optime queritis: minime reges adibitis. nā cū ipsi felicitatis expertes sint: felices q̄ sibi ꝺicati sunt nullo pacto possūt efficere: quippe q̄ ꝓncipibus seruientes nihil sibi libertat̄ relinquūt. vt ea ꝓsequi possint quib⁹ ꝓuiti multo sunt q̄ꝫ antea miseriores. Virtutes ei o iuuenes felicis vite sūt effectrices: q̄ a ꝓncipū tomicijs exclusę: si q̄n casu aut erroꝝe limē ingrediunť: euestigio cogunť fugere: ꝓterrite sinistris moꝝb⁹ q̄b⁹ in altis palatijs viuit̄: q̄ si tēpus disserendi ꝺaret mōstrare vobis oēs boies stultos eē: qui vitā habētes alitā in qua possint honeste versari in curijs ꝓncipū se ꝓcipitant. Sed abest ocū. Ideo vos tm̄ moneo: vt agrum hūc histriones ⁊ adulatoꝝes ⁊ alios nebulones metere sinatis: qui nigrū in candida vertunt: nullus est eñ virtus bonis apud ꝓncipes locus: nulla emolumēta laboꝝ ⁊ vt iuuenalis verba resumā. Minoꝝ est hodie res beri q̄ꝫ fuit: bec eadem cras ꝺetrahet exiguis aliq̄d. Sic siluius genitoꝝ. Illi ꝺo ab insano ꝓposito reuocati domi manere ⁊ sibi ⁊ musis viuere ꝺecreuerunt. At paterna vox min⁹ in filijs q̄ꝫ in extraneis potuit: nec eñ me pater ab obsequijs curie valuit auocare: q̄ꝫ uis

sepe multi ne me post principū vesanias ire pditū admonuerit. Sed exptus sum qđ pius nō credidi: veraq; pius sniam inuenio: de q̄libet me nūc in hac epla differtare: grauiq; tuo iudicio remittere cūcta. nā t tu annis cōplurib⁹ inē aulicos canes latrauisti. Vidi te apud albertū cesarē bonorato in loco: t cū te p imū noui: oratoꝛ suus in basiliēsi pcilio bñdictionē sibi ex patrū cetu petebas: cum is regni bū garie diadema moꝛtuo socero suo sigismundo cesare suscepisset: atq; post q̄ is q̄z vitafiict⁹ē. ñ em̄ triēnio toto impauit: ad nepotē ci⁹ albertū austrie ducē te cōtulisti cui⁹ es adhuc pfiliar⁹. Quā rē nō sum nescius apud ignaros reꝛ mee snie plurimū detrabere. quis em̄ infeliciter viuere curiales crediderit: cū tu qui vir baberis bon⁹ t sapiēs: solut⁹ semel curie vinculis. iterū te vincieris sed sum ego q̄z in cadē qua tu es causa. qui annis iaz. xv. curialē seruitutē seruiui. t nūc ecclīasticos nūc seculares secutus suꝛ principes. t q̄uis liber nōnūq; euaserim. moꝛ tamen i vincula meapte redij. Itaq; posset aliq̄s opinari: vt solus vel cū paucis curie voluptatib⁹ fruar: idcirco memoꝛes curie coꝛā aliꝭ detestari sic apud mediolanum qui bernardino pdicatoꝛi cōtractus vsurarios accusabat: vt pbibitis ab bis reliquis solus ipse fenerarer. Sz lōge aliter est: nō em̄ qꝛ placeat mibi curia lō versoꝛ in curia. sed ne leuitatis accuser: qui genus vite receptū nesciuerim pfec̄: idē t te arbitroꝛ retinere. Accidit em̄ nobis sicut coniugat̄. Sunt em̄ admodū multi qui viuente pmuge mrimoniū damnāt: t vroꝛis obitū cupiūt libertatē amoꝛe. sq; illi⁹ ad corinthios pauli mādati meminerit. Solutus es ab vroꝛe noli q̄rere vroꝛē. At bi post q̄ libertatē sūt assecuti. moꝛ altera ducūt pmuge vt vir q̄dā exequias dēcte valeāt expectare. Sic em̄ ē boim calamitas: vt vitā quā viuūt diuq; vixerūt etsi malā scīūt. mutare tñ aut neq̄ant aut nesciāt: hinc oratꝛi ad eos q̄ suā vitā damnātes alienā laudāt. Jā facā qđ vult⁹ inq̄t. eris tu q̄ mō miles mercatoꝛ: tu cōsul⁹ mō rustic⁹. hic vos bic mutat discedite pri⁹. cya q̄d statis volūt. Plima sūt mi iobes q̄ nos cogūt pseuerare & nulla ē rō poꝛ q̄z ambitio. q̄ tāq; emula charitatis oia fert onera q̄uis grauissima vt bonoꝛib⁹ seculi ac ipl'ib⁹ laudib⁹ efferaē. Oꝛ si būiles essem⁹ t aiaz poti⁹ lucrari q̄z vanā venari gl'iaz studerem⁹: baud multi p fectoꝛi bec tedia sese recipent. Ad eos igit̄ q̄ pr̄ea seq̄ reges volūt qꝛ platos t woctos i curijs eē pspiciūt. saluatoꝛis nr̄i ibu voce obtēciam. Sup cathedram moy si sederī scribe t pbarisei q̄ dicūt facite p̄m opa coꝛ nolite facē. Nō igr̄ qđ insignes viri ac magri vite faciūt. & qđ facē debēt imitari oꝛ. Exp̄edat pri⁹ seipz q̄ se dicare vult regib⁹ an tolerare laboꝛes famē ppeti: sitiz sufferre: ptu mcliaq; valeat sustinere. Deinde, pspiciat diligēt vtrū ex curia pseq̄ possit qđ su⁹ desiderat ai⁹: mibi t āgustie apd pncipes infinite itolerabiles eē videt: t q̄ boies optāt illic nullatenꝰ inueniri quo fit vt verā pris sniam arbit̄ de q̄ nūc trāsigem⁹. Repetēda ē igit̄ paterna voꝛ. qđ ille stultos eē autumat singulos q̄ nō coacte pncipib⁹ seruiūt. Clara voꝛ dura tñ fortasse nōnullis videt. Sz audiāt q̄ pacto pbet. Stulti q̄ ad ꝓpositū nr̄m trib⁹ modis dicūt boies. Stult⁹ ē q̄ q̄rit at qđ neq̄t inuenire. Stult⁹ t q̄ q̄rit qđ nocet inuētū. Stult⁹ q̄z t ille ē q̄ fine ꝓposito ad quē tēdit. cū plures habeat callea. de terioꝛē deligit t piculosioꝛē. vt si roma petitur⁹ cū due sibi pateāt vie: altera breuis atq; secura: altera lōgioꝛ plena latronib⁹ pgere vltimā velit. Curiales igit̄ homines aut primā stulticiā incidūt aut alterā aut terciā. Aut em̄ qđ assecq̄ nequeūt inuestigāt. aut qđ inuētū detrimēto sit q̄rūt. aut semitā peioꝛē deligūt q̄s res meli⁹ longe cognoscem⁹ si q̄ sint curialiū desideria t q̄s sibi pstituāt fines p:euideri-mus. Mibi videnī oēs q̄ regū vel pncipū latera stipant: aut bonoꝛes querere. famāq; seculi: aut potētiā aut diuitias aut voluptates. Hec inficias eo nōnullos esse qui se apud pncipes lucrari aias arbitrent: vt meritū tanto mai⁹ nāsciscant quāto cū maioꝛe piculo militauerint. De bis igit̄ q̄nq; gen crib⁹ boim dicēdū est nobis: q̄s tantū distare vt sapiētes sint oēm⁹: vt facile q̄uis eosdē deliros: amētes insanos ac stultissimos q̄at cognoscere. Qu⁹tū q̄z bo caggrediar: oēs oratos volo ne me quēpiā pncipū carpe censeat: aut quouis pacto sereniss̄imo diuoq;

principi meo friderico cesari retrahere. Mā etsi dicturus inter disputandū fuerit vicios principes esse. t libidinū ac stultitie seruos: nō tñ id oibus ascripserim. nec enim me latet inueniri nōnullos vtutū ac sanctionis cultores q̄ a principatu vicia diuino quodā munere sepent. quēadmodū boni apud gentiles principes augustus vespasianus titus traianus t anthoni⁹ pij sunt habiti t apud xp̄ianos cōstantinus arcadius bonor⁹ theodosius carolus magnus t quē bamberga venerat̄ henricus sanctus in quib⁹ si vel pietatē vel māsuetudinē vel pacis amorem vel iusticie zelū vel religionis affectū requiris. Fridericū nostrū nulla in re minore inuenies. Tantūq; abest vt meis sibi scriptis velim retractatū: vt eius laudes illustrare. t versibus quoad possim t oratione soluta recreuerim: nec me nūc ei⁹ curia retineret nisi sua me bonitas alleriss̄et. Sed me quāta sit curialiū infelicitas ostēsurū: nō q̄d ipe t alij pauci quos eqs amauit iupit. & q̄d cōit̄ principes agant referre oportuit: q̄ si oia que inferius mala recensent in nostri principis inueniri curia dixerim: apte mētiar nec minus mētiar. si nihil illorū hic esse ostenderim nec ego quēq; momorderim. q̄ sic est boim vita vt plus mali vbiq; q̄ boni repiat.

Nostra intentio est fatuos esse qui principibus berent disputando monstrare. ideo igit̄ illos aggrediamur qui tanq; appetiētes bonorem principib⁹ seruiūt. Ad uersus quos cū iuuenali libet exclamare. O media media pertundite venas: delirant enim qui propter bonorē principibus famulant̄: ad quorū purgandas mētes non meis scriptis sed elleboro potius esset opus. quis enim in aulis principū verum bonorē dixerit inueniri. Nam̄ bonores in curijs nō p̄m mores atq; virtutes. Sed vt quisq; ditior ē atq; potentior eo magis bonorat̄. Mā quē vnq; pauperem tēpestati p̄stanti virtute preditū: regū aliquis sublimauit. Audio q̄ obijcis fuerūt nōnulli dicis obscuro nati loco atq; inopes quondā. q̄ nūc oib⁹ sūt prelati: sic em̄ principes voluerūt. sed quos oro sic p̄latos ais nēpe quos suis moribus cōformes inuenerūt. quibus mor⁹ auaricie libidini: luxurie: crapule: crudelitati. Sic est sane. Placet auaro regi qui pecunias vndecūq; refert. Gratus est libidinoso q̄ virgines atq; maritatas sibi conaliet. Carus est ebrio qui cōbibit. Crudeli iocūdus est qui sanguinē q̄multū effundit humanū. Nemo acceptus est nemoq; ex paruo statu preferē alijs. nisi magno aliquo facinore sese principi conaliauerit. Et hic nō est verus honor t stabilis. qui ex radice venit nō bona. Vera gloria vt inquit cicero: est illustris ac quagata multorūq; t magnorum: vel in suos ciues. vel in patriam. vel in omne genus hominum fama meritorum: quā nec p̄ncipes assequunt̄ nec qui seruiunt eis. Cum vitijs omnes fere sint vexati. nec bonū aliquid agant nisi fortuito. At transeunti per vrbem tibi inclinabunt homines. denudabūt capita: cedent loco: salutes dicent. manus osculabuntur. Ita est certe At vbi trāsgeris digitos retorquendent: subsannabūtq; tibi. Et ille est inquient: qui principem nostrum seducat. qui bellum suadet: qui vectigalia auget. qui onera nobis importabilia cumulare facit. t etiam qui verso pollice quos vult ex nobis occidit quem dū vexq; omnes perdāt. ne sub eius tyrannide diutius simus. Huiusmodi est bonor curialiū. qui si te quisquis es oblectat. non verebor te stultum atq; insanū affirmare: qui oblectationes tuas in re fallac. varia atq; omnino falsa reponas. Et parasitorū vocibus qui te cenarū grā laudāt. quātū tribui debeat tuipe nosti. Preterea histriōes atq; ioculatores t totius vulgi laudes. quas vir prudēs p̄ nihilo reputabit. q̄ nulla est vera laus. nisi a veris proueniat laudatis Adde q̄ oēs curie sequaces nō quibus p̄sint. sed a quib⁹ p̄cedantur inspiciūt t altius semper euolare nituntur atq; cum reliqui p̄cesserint ipsis etiam regibus incipiunt inuidere. quia inexplebilis est humane glorie appetit⁹. Cui postq; te dederis semper illud ciceronis in ore habebis. Quicquid est enim q̄uis amplum sit id certe parum est: cum est aliquid amplius. Est insuper philosophorū sententia ac p̄sertim arestotilis in honoribus non esse finem ponendum: q̄ t res incerta est t in potestate alterius. t qui seruit honori t buj⁹ seculi fame ne-

esse est vt multa faciat inuitus. Interdū pl⁹ boib⁹ q̄ deo seruire cogit. Duo enī cū sint bonoꝝ: alter viroꝝ bonoꝝ: alter multitudinis. Stultus est q̄ primū apd regē venat: qz inueniri verus bonoz nō pōt vbi virtutes nō regnāt. Qui vo alterum multo stultioz est. qz z rem pniciosam sequit: z viciosaz z instabilē z incertā Atq; hī quidē ppetuis cruciatibus affligunt: cū sibi pferri plurimos z sepe indignissimos videant. nec qui bonoꝝ est auidus vsq; magisq; in curijs angit atq; iā satis de bonoze sit dictū. Nūc ad potentiā eamus: pulcbū videt apud principes esse potentē. tutoze vocari regis: precipe alijs bellū indicere. pacē coponere: posse obesse z prodesse q̄pluribus. Sed multi decepti sūt. dum posse apud reges plurimū q̄ fuerūt: apud tiberiū. Neronē claudiū tam potēs Seianus fuit vt impator apud capreas cū rege caldeo sedente: solus bic imperiū administraret. secūdūq; illud totius orbis caput veneraret. Et quipe si ante ipm oppressa cesaris senect⁹ fuisset. hunc vnū populus augustū vocasset. Sz nulla est apud principes diuturna potestas. nulliusq; status debilioz. nullius incertioz. nullius infirmioz est. q̄ eius qui apud principē videt esse potentioz. Sūt emuli multi: simultates: odia. Dis potentia magne inuidie subiecta est. Incidūt suspitiones: parantur insidie: pstrepūt vndiq; delatoꝛes. Atq; vt oculus parua festuca turbat. sic principum gratia offensiuncula vel minima cadit. Interdū etiā nullo crimine pditur. tantū apud principes subdola lingua pōt. apud adrianū impatorē delatoꝝ voces adeo valuerunt: vt amicos quos ad sūmū prouexerat: post bostium loco habuerit. Sed ad seianū redeo: vis ne salutari sicut seianus: z tam esse potens vt ille fuit. At bic vnica principis epla captus est: p vbē vnco uuctus ad spectaculū: z in tibridis ripa truncatus. Oēsq; ipsius statue ex capitolio dieccte sunt. perlege sacras lras: quot saul: quot dauid: quot salomon ex bis qui apud se potentes erant occidi iusserunt Abimelech qz potentē vidit apud se ysaac ex regno repulit forsitan: z interfici iussisset. nisi digit⁹ dei cū illo fuisset. Clitonē sue nutricis filiū philippi patris laudes cōpare fuisset. Alexander macedo sua manu interemit. Extant nri tpis admodū multa exempla: q̄ p̄sulto fugio ne cui videar detraxisse. De magno regni appulie seneschallo nemo me dicere pbibet. qz tuta est in mortuos repbensio. Hic apud reginā Joannā pmo in loco fuit. potentiāq; suā firmioꝛē putabat. qz z stupris sese insinuauerat. At regina cōuerso in aliū amoze: percussores ad illū noctu trāsmisit: quo mortuo alios sibi cōcubinos substituit. Parati sūt q̄ apud reges ppetuo sint potētes. Sepe q̄ beri placuit bodie displicet. nullū est in aliꝛis principū mai⁹ studiū q̄ vt alios de gradu p̄cipitēt z se erigāt. potentū quilibet appetit. nulla inter curiales habitat fides: nō frater a fratre tutus inuenit: nec patri filij⁹ fidus est. nec filius patrē seruat. quilibet sibi studet. oēs pferri volūt. oēs mādare. Si quis potens est. mille circa se oculos habet z totidē linguas ad ruinam eius aspirates: z vnus hinc ali⁹ illinc p̄mit. Minimū multos timere babet q̄ multū pōt. z illum oēs oppugnāt q̄ principi gratioz existimat. Ruunt turres q̄ iuxta flumē site ppetuuz in se aque cursum recipiūt: quid tu facias qui ex vni⁹ volūtate dependes. in cuius amoze nec ferro nec plūbo sed cera firus tenet: quā vel infrigidat⁹ amoz exurtiet vel ire feruoz eliquabit. Nō oibus tantū arridet fortuna. quātū cācellario nostri cesaris caspari schlick. quē vel miranda fati clemētia: vel singularis virtus. atq; pstantia (que in paucissimis boib⁹ repit) apud tres cesares inter primoꝛes potentē reddidit. Alios vo vix vnq; vidim⁹ in curia successoꝛis tales eē q̄les apud antecessoꝛē fuere. Sz p̄cipitari cōplurimos ex gradu cernimus. ita vt quāto pri⁹ honoratioꝛes z potētioꝛes censebant: tanto exinde debiliores z inbonoratioꝛes fiāt z sint inimicis gaudio. amicis vo z propinquis z sibi doloꝛi: molestie atq; dedecoꝛi. Est autem vulgatissimus eorum finis qui apud principes vel bonoꝛē vel potentiam queritant: quos in erroꝛe tam manifesto cōprebensos stultissimos eē nemo negauerit. nec plura de potentia. Nunc diuitias p̄sequamur quas mīme dubiū ē plures mortales curiales carceres attraxisse q̄ cū oratio se laboꝛē fer-

re vicāt senes: vt in ocia tuta recedāt: quidā ꝺo Iuuenalis referūt verba: qñ ego figam aliquid quo sit mihi tuta senectus a tegete ⁊ baculo. Aduersus quos possum saluatoris nr̄i sermonē referre: qui tā difficile dicat diuitē intrare regna celorū: cū ꝑ foramē acus transire camelū: quo fit vt stultum sit diuitias querere: ⁊ spem patrie celestis amittere: nec mihi quisq̄ timorē famis adducat: quasi nō beat xp̄s vnde alat pauperes suos. Apostoli nauim ⁊ retia reliquerūt inquit hieronymus: nec tamē illis quicq̄ defuit. Libertas xp̄i pauperū ⁊ olera. Creſi diuitijs ꝓferunt: sed ista fortasse nimiū religiose dicunt: nec talia sunt que vulgo probari queāt. Agamus igit̄ pingui minerua: cōsentiamusq̄ Iuuenali ⁊ aristotili ad felicem vitā opus esse diuitijs: qz non facile emergunt quoꝝ virtutibus obstat res angusta domi. Sūt qui se posse putāt diuitias cumulare principibus seruientes: at bi vt diuitias cōparēt libertatē vendūt: nec tamen diuitias assequūtur: nam si tibi princeps vel beneficia contulit vel feuda cōcessit: vel res alias: tantomagis seruire teneris quanto maiora sunt dona. Qđ si aliunde nescis ex gregorio disce. Cū em̄ inquit ille augent dona: rōnes etiā crescūt donoꝝ. Oz si tūc ex curia velis abire cum diues es factus: mox oia perdidisti. Inuenit causa. Submittit accusator: cōuinceris reus: etiā nō cōmissi criminis auferuntur bona: ⁊ ne cōqueri vnq̄ possis eripit ⁊ vita. Si ꝺo in curia ꝑseueraueris: oportet ad quemis impia regis esse paratū: ire in bellum: per latrones transire: nauigare in mari: manere in peste: mille capitis adire pericula. Iustū ⁊ iniustū exequi mandatū: ridere ⁊ flere cum rege: laudare quē laudat: vituperare quē vituperat: nulla tibi in verbis aut in operibus libertas superest. Quid igit̄ stultius est q̄ diuitias per tot termēta cogere: cuz sit manifesta frenesis: teste satiro: vt locuples moriaris egenti viuere fato. Nonne preterea deliramentū est cum duo vel tres cumulauerint opes: oēs huius liberalitatis munificētiā expectare: ⁊ nō potius infinitos respicere: q̄ duz regibus seruiunt: ad extremā inopiā sunt reducti. iam dabit inquit Persius iam iam donec deceptus ⁊ expes ne quicq̄ fundo suspirat inanis. in imo diuit: bꝰ non nūcq̄ dari solent diuitie: sicut in mare feruntur aque. Memo pauper cuius diu ⁊ admodum vtiliter seruiuerit: tantū pretiū reportabit quātū diues ex obsequio paruo. Nō enim seruicia in curijs principū: sed persone ponderant. Mā ⁊ paruos parua decent ⁊ magnos munera magna. Nec donare reges solent: qđ nequeant cuz libido fuerit auferre: itaq̄ nec rē donatā si velis alienare poteris: nec in aliud regnū trāferre: nec ex ea quicq̄ disponere qđ regi nō placeat. Nō sūt igit̄ tue hmōi diuitie q̄bꝰ nō potes vti ꝑ arbitrio. Quid q̄ nec testādi facultatē habebis nāq̄ si liberis careas nemo tibi nō princeps erit heres: si adsunt filij: nisi ⁊ ipsi principi seruiāt nō succedēt tibi. Taceo quot diuites necati iussu eoꝝ sint qui eos ditauerint. Solēt em̄ principes sic nōnullis largiri multa: sicut ⁊ nos sues pascimus vt eos postq̄ impinguati fuerint deuorem. Sic de seneca Longinoq̄ legimus quos ꝓpter diuitias interemptos Iuuenalis affirmat dis versibus. Temporibꝰ diris igit̄ iussuq̄ neronis. Longinū ⁊ magnos senece prediuitis ortos. Clausit ⁊ egregias lateranoꝝ obsidet edes. Tota coborsꝰ perierūt em̄ ⁊ laterani ꝓpter diuitias Sancte igit̄ scriptū est ⁊ vere qui amat diuitias fructū nō capiet ex eis. Adde q̄ paucissimi reges q̄ sua sunt dōnāt: rapiūt em̄ vt dōnent: q̄ nec vera sunt dona nec iuste possidēt. Cū vir regnū vllū inueniāt qđ nō sit vel partū vl̄ ꝓtinuatū fraude q̄d ego qđ largire iuste ꝓncipes possūt vñ pecunie vñ iocalia veniūt q̄ apud principes sūt. nisi ex raptu vl̄ ꝺeditione iusticie: aut ex spolijs ecclīarū. At ista sōt iuncta tis ꝑmia: q̄ nec regi ꝓdesse neq̄ tibi vtilitati si donata fuerit eē possint. Relin q̄mꝰ igit̄ hāc diuitiarū cupiditatē qz nō impleāt auarꝰ pecūia. ⁊ auaro vt inq̄t Hieronymus ⁊ Seneca prꝰ dixerat: tā vest qđ hz: q̄ qđ nō hz. Scimꝰ scripturā dicentez qz nō ꝑderūt diuitie in tpe vltionis. diues em̄ cū interierit nō sumet oia ⁊ nō descēdet cū eo gloria domꝰ eiꝰ. Quiam̄ obsecro tā q̄ nihil habētes ⁊ oia possidētes victus atq̄ vestitus vt itez hieronymi ꝟbis vtar: diuitie xp̄iano sunt; ⁊ has est

potēs nobis dūs absq; ministerio ꝓncipū tradere: diuitias veras apud reges vel nō inuenim⁹: vel tales iuenim⁹ q̄s lōge meli⁹ fuerat ñ iuenisse. At boc tē diuitijs libasse sufficiat. Ex q̄b⁹ ni fallor mōstratū est stultitie opaz dare: qui ob opes ꝓncipib⁹ famulant. Hunc tēs admonet vt tē voluptatib⁹ disseram⁹ in quib⁹ multi mortales beatitudinē posuerunt. Atq; in pūs epicurus vir aliq̄n magn⁹ quē pbi nri tpis magis ꝙbis q̄z facē reprobāt. nā q̄tus ē obsecro vir theologor⁹ q̄ voluptatib⁹ nō inseruiat. Si obuēri si quē forte inueneris q̄ aspuet oculis pulchritudinē rē: nō odore vllo nō tactu nō sapore capiat: seducatq; auri⁹ decē suauitatē: huic boies t fortasse pauci deos ꝓpitios plerisq; aūt iratos putabūt. In ozone ꝓ marcello ciceronē dñantē inuenim⁹ q̄bus in ꝙbis oēs q̄nq; sensus tetigit q̄bus voluptates bauriunt. Cūq; due vie sint q̄bus būana vita cōtinet: altera ꝙtutis: altera voluptatis: illa tēserta inculta atq; interdusa frōdib⁹ t virgulta: hec sp boiuz frequētia tenet. nec q̄sq; est q̄ voluptati non obsequat. Sūtq; admodū multi q̄ tāq; voluptatib⁹ fruituri obsecāa ꝓncipū amplectunt: qdq; stultissimū sit opepcū fuerit oīdisse: ac tē voluptate q̄ primū oculis pcipit primū dicam⁹. Oblectant nō nulli dū splēdidos eqtes ꝙspiciūt. dū bella geri exercitusq; cōcurrere videt: dum formosas cultasq; mulieres intuent. dū cetus boiuz ornatoz: dū ludos: dū iocos dū pulchros equos: dū picturas: dū sericeos pānos: purpureos: aureos: duz mirificas vestes: insignes vrbes: egregias domos: alta palatia: marmorea templa: testudines: viridātia prata: lucos: fontes: flumina: feras serenū aerē: mōtes apricos: amenas valles: armēta: canes: t binōi cetera cōtemplant. ad bec oīa multo iocūdiora sūt priuat⁹ boibus q̄z curie obligat. nā q̄ seruicio regū mācipatus est in bello nō vt spectator. ꝙ vt miles aderit. t huc atq; illuc cōcurrabit. ac hostē ferire seq; tueri magisq; oblectare oculos cogitabit. Mulieres nō intuebit nisi cuz regi placuerit. tūcq; illas videbit q̄ alijs grate sibi molestissime sunt. ornati vestib⁹ hominez pl⁹ iudicie q̄z voluptat⁹ ꝓbebūt. t alienos eqs t meliorez t nitidiorez q̄ sui nō letabit inspexisse. iocis atq; ludis praro intererit: lateri regio sp assistēs. palatia ꝙ tēpla picturas facili⁹ spectare mercatorez atq; puati boies q̄z curiales possunt. Cūq; reges praro suoz regnoz limites exeāt: vrbes inspicere nō nisi vnius regni poteris. nec q̄d apud alias gētes sit ꝓciosū videdi tibi copia dabit: ea q̄s q̄ in cāpis sunt visu delectabilia rarissime inspicies: domo clausus q̄z si captiuus nec vnq̄z exibis. nisi cū rex vel venari voluerit: vel aliter animū relaxare: qō cū fiet cū maxime velles domi manere cū niues agros cooperuerint: vel cuz solis feruore mundus ardebit. Sed marcet plerūq; sub tecto squalida puluerib⁹ ps maior curialiū. nec in chorzeis atq; tripudijs femināru delectatio dabit: cū tu illā respicias q̄ in aliā ferē: t te nedū spernit: ꝙ etiā odit. Nulla dies est in q̄ res mille nō videas q̄ tuū ꝓturbēt aium. Semp tibi ante oculos inimici sunt: oscularisq; manū ꝓsepe cogeris quā velles trucata videre: facileq; plus amaritudinis q̄z dulcedinis visus tuus ex curia reportabit. At in auditu dices magna est curialiū delectatio dū nouitates tōtius vrbis viros sapientissimos loquētes: duz gesta viroz magnoz: duz cantus sonosq; audiūt musicoz. Credo t boc plerosq; decipe. Sed medēduz est etiā huic ptī: ne q̄s oblectaturus aures curie se astringat ac molestiā ꝓ voluptate capiat. nā qō tu mibi de nouitatib⁹ ais abs negocio ꝓfuto: cū plura illic displicētia q̄z grata audiant. Cū nūc ciuitates capte: viri pstantes occisi: spolia facta rapine cōmisse: victores mali: victi boni sepi⁹ referant. Eliros aūt sapiētes qui de morib⁹ ac secretis nature disputāt, quiq; bystorias referūt. nō nisi p adulationes apud ꝓncipes acapies: q̄ si nōnūq̄z oratores atq; pbi diserti curias adeūt. oratio nesq; cozā ꝓncipib⁹ bñt. nō tādulce est eos illic audire. vbi cū metu magis loquūt q̄z in scolis vbi sūt liberi: t ad veritatē nō cōplacētiā fant. Hinc ē q̄ athenis duz libera ciuitas fuit t rome duz cōsules rēpu. gubernabāt: lrax studia marie floruerūt. In curijs vo q̄libet sermo p adulationē bz. nibil ad verū dz. Cōmēdant mali bonisq; vitupant. Sūt q̄ veterū narrant bystorias: ꝙ mendose atq; puerse: claris auctoribus nō credit: ꝙ fabellis iuuenib⁹ fides adbibet. Plus guidoni de colūna qui

bellū troianū magis poetice q̄ hystorice scripsit. Vel marsilio de padua q̄ trāslationes impij q̄ nūq̄ fuerit ponit vel vincētio in orcho q̄ liuio: salustio: iustino: quinto curtio: plutarcho: ac suetonio pstātissimis auctorib⁹ credit. Citharistas vo ac cātatores: q̄uis curia solet optimos hīc pl⁹ eīm hoc genꝰ hoiuz q̄ phozū vl poetaz pncipib⁹ placet: ñ ad tuā ē regis audies voluptate. Cūq̄ dormire aut aliud opus agē velles: tū potissime istoz sonis aut cātib⁹ inquietaberis. Oib⁹ hoc viciū ē cātoribꝰ ināt. Oratoꝰ int amicos vt nūq̄ inducāt aīm cātare rogati: iniussi nūq̄ cessātes Quo fit vt cū nolis audias. cū velis nusq̄ appeāt. Et tñ bis singlis klis aliq̄d cogerī et largiri. Quid q̄ oīa iurgioz atq̄ ritarū sūt plena: vnꝰ alteri maledicit: increpāt se inuicē. Blasphemie in dēū scōsq̄ iaciunt: oēs in pfuso loquunt. tot clamores sunt: vt vix socū q̄ppe te est valeas audire. q̄libet sua facinora narrat cū derogatiōe alterius. Illi sua patriā laudāt et alienā vituparant. Spurcissima vndiq̄ verba psonāt: nulla in vbis modestia: nulla reuerētia nullꝰ pudoꝛ. Scurre sp audiūt vel detrabētes vl ructātes. Vā bis solis libertas ē: q̄cq̄d vel facere velint vel dicere. At hec si q̄s sapiat surdꝰ potꝰ eē velit q̄ audire. Jā de tactu pgamꝰ in q̄ venꝰ potissime dnāt quā nōnulli rerū ignari bladissimā in curijs eē pfidūt. Et eo errātes q⁹ mulieres eos amare psueuerūt: q̄ vestibꝰ sūt ornati q̄ crines vētilāt: q̄ torneamēt intersūt: q̄ canūt: q̄ choreas ducūt: q̄ sp leti atq̄ hilares iueniunt: sicut curiales eē vident. Sz minime ita ē vt grata sit hic venꝰ: nā si qua est mulier que hos amat: nō tñ eis se credit: q̄s loq̄ces agnoscit iactatoꝛes instabiles plurīū amatoꝛes: nisi forsitan aliq̄ est q̄ famā paruifaciat: tūcq̄ multi circa vnā cōcurrūt. nec vllā sine riuali diliges. hinc rixe: cōtentiones: odiosa verba: interdū vbera et homicidia: nullā nutrire modico poteris: cui adsint qui multa ꝑmittāt. veniet alter re pulchꝛioꝛ et acceptioꝛ: nulla tñ fides ē q̄ vno ptēta sit viro sepe cū amicā peres aut aliū cū ea inuenies. aut isse illā ad aliū repies. Oꝛ si tibi grata obtigerit et fida puella. nō poteris nisi raptim. et p furtū eē cū illa: neq̄ eīm seruire regi et amoꝛi poteris q̄ vterq̄ insolēs dns est: et q̄ boiem totū vult sibi. Adde q⁹ nedū amicā sed nec cōiugē in curia pudicā ꝓuabis: tot sūt vndiq̄ pci. tot formosi iuuenes. tot ꝑmissores: tot lene. vt nec castissima cōiunx resistere tot impugnationib⁹ possit. Oꝛ si pbissima fuerit: deserēda ē tñ: cū indies curie pncipū moueāt. Siue cōiūx sit siue cōcubina tūc anxietas mētisq̄ doloꝛ: q̄ nec cū amica remanere nec illā ducere tecuz poteꝛ: et instabilitatē femine remanētis cui⁹ē in boꝛas mutari sp suspectā bēbis. Jūge irrisiones ac detractiōes q̄ fiūt amātib⁹. Dinumera discrimia: pōdera suspitiōes: oia hec cū sint ꝓuiatē ḡuia: curialib⁹ iportabilia. nec vsq̄ i atrijs regū tactus oblectat. Sequūt alij duo sensus odozādi et gustādi q̄ ptiz ꝓiūcti sūt pti disiūcti nāq̄ dū fercula redolētia sapidaq̄ ꝓmedim⁹ vterq̄ sensus letat. Si q̄s aut flozū aut vnguētoꝛ seq̄t fragrātiā nō gustū s odozatū inuabit. et officiū suū odoratus amittet cū i palato alib⁹ masticabit. At bi q̄b⁹ in solo palato ē cā viuēdi stulti sūt et pecudū vitā nō boium sectant. Vā et apls eos vituperat quoꝛ deꝰ vent ē. rē nāq̄ dānatā sequūt: quāuis plurimi ꝓterea velint regib⁹ obsequi: vt bibere atq̄ edere maxime possint: et q⁹ pncipes optimis vtant vinis atq̄ cibarijs velci q̄s se eisdē sperāt: poturosq̄ cū regib⁹ se cōfidūt: ac sicut musce pingues mensas sic isti vnctas dnoꝛ popinas insectant: q̄uis regalibus epulis magis musce q̄m isti potiantur. Videam⁹ igit apud fastigiū regale quāta sit curialiū edēdi atq̄ bibēdi voluptas: q̄ sane tūc optima est. cū fames adest atq̄ sitis: cū nec illa nec ista ꝓtrabitur At in curia raro añ meridiē cibaria distribuunt: quo tpe nō famelici sed rabidi sunt boies. quibus dā vo expectatio longa debilitatis spiritibus appetitum subripuit. alij modico pane vel caseo pregustato oꝛificiuz stomachi clauserunt: quo fit vt alij vorent quicquid apponit et ad crapulam impleant. Alij vel minimū sumere nequeant. Interdum in ortu diei et ante lucem fercula posita sunt. que nisi comederis vsq̄ in noctē ieiunabis. nec tñ stomachus officiū suū fecit nec appetitus adest cū post meridiē prāsus fueris rursus post boꝛā cena ponit. nūq̄ in suo tpe

abus afferk: hinc subitè mortes atq; intestata senectus: t oxeris t vomit⁹ t ilios volor t calculus: t morbor⁹ oia genera viuūt: qualis cena tñ vinū qđ succida nolet lana pati. vt Iuuenalis ait afferk: qđ cū biberis insanus fias acetosus: aquaticū: corruptū: pēdulū: acerbū: aut frigidū: aut nimis tepidū: colore sapore; malo. Taceo illos pnapes qui tñ ceruisiā in potu pbēt: q cū vbiq; amara sit: in curijs tñ t amariſſima est. Nec tibi aut in argento aut in vitro dari pocula credas nāq; in vno furtū timek: in altero fractura. Potabis igit ex ligneo apbo: nigro antiquo: fetido: in cui⁹ fundo fex cōcreta est: in quib⁹ sepe minxisse dñi cōsueuerunt. nec tibi vni apb⁹ dabit vt si velis vel aquā miscas vel purū bibas: ꝙ in cōi potabis: atq; ibi morsebis vbi nūc vel pediculosa barba vel saliuosus labiū: vel immūdissimi dētes fuerūt. Interea vinū antiquū in tua pñtia regi ꝓpinabit: cui⁹ tanta fragrātia ē: vt ei⁹ odore tota dom⁹ repleat. Libetis muscarellū: maluaticū: ex gallys: ex matrigali: ex riparia genuēsi: ex būgaria: atq; ex ipa grecia sibi afferri vina iubebit: nec vnq; tibi vel minimū cyathū cōcauit ꝙuis cardiaca passione cruciet q si bonū vinū añ te sit nō tñ iocūde sapiet: cū meliozis fragrātiā tue bauserit nares. Vellem nōnūq; bibere ꝙ nō audes nisi maiores incipiāt: nec famuli vinū apponūt nisi post medium mense: q si añ petieris t importun⁹ t petulās t obtuosus iudicaberis. nec sine ignominia qđ postulas obtinebis: nec ad tuā sed ad maiox⁹ sitim potabis. Vinū posq; in mēsa fuerit p multas man⁹ trāsibit añq; ad te veniat: nec speres mūdari apbū dū pincerne remiscēt: ꝙuis in fūdo fex bereat vel int⁹ alios ructauerit. nā sicut in tēplis aque bñdicte supinfūdik. sic i atrijs ꝓpinapū vinaria vasa quib⁹ familie potāt in anno semel cu acuata mūdant. Nec in vino tñ sed in aqua q; cruciat⁹ inest. Mā si stomach⁹ dñi vt iuuenalis ināt feruet. potuq; aboq; frigidior geticis petit decocta pruinis. Quibusdā i estatē seruant glacies atq; hac in ferculis⁹ vina frigefiunt: nec tibi intima portio dabit maioriq; siti cruciabit: qr videdo nihil gustabis. Quid tibi de mappis dicā: nigris laceris vnctis q̄ neduz tibi fasti⁹ iū moueāt: ꝙ manib⁹ applicant teq; sequūt: si qñ te voluer; tergere q⁹ plures veniti madidas pungui iure man⁹ in ꝓpijs deficāt vestib⁹. hinc ē illud abdomē q⁹ in pectoralib⁹ curialiū cernis. vt sati⁹ sit in stabulis porcor⁹ q̄ i curijs comedere pñor⁹. nā mēsalia illa mūda: sericia duplicata: solis ꝓpinapib⁹ seruiūt t indices mutant: tua trūcis affira tādiu discerni a mēsa possint. Audi nūc cabaria t sume voluptatē si potes: nulla tibi alia mactant aialia q̄ boues: capre: porci: vl vri. si. nec ista receniti a vel paululū trita. ꝙ post q̄ fetere ceperūt dispēsatores emere solent. nā qu o minoris emūt eo magis furant. Carnes tue frigide bis cocte imūde insipide: fetētes fumo t carbonib⁹ plene: nullis pdimētis: nullis salsamētis speciebus; nullis apparate. Caules putridi: rape marcētes t musade: legumina semicocta: cicera: pisis: fabis: lētib⁹: interdū pulueriib⁹ atq; cinerib⁹ mixta. Case⁹ raro ad te venit: aut si venit vi⁹ ē plen⁹ vermib⁹. vndiq; pforat⁹ situ squalid⁹: sapore duriore: butyrū fetidū lardūq; rancidū tua fercula cōdit. Qua tūc apponunt tibi cū iā pullos alūt. Pira t poma maraida q̄ nisi tu comederis porcor⁹ esca fuissent oleū quo tibi excoquunt fercula de lāpadib⁹ sumit vel lucernis: cui⁹ fetore fugari serpētes possent: q̄le illud fuisse credendū est ꝓpter qđ rome cū bocbare nemo lauari volebat. Ego magnifico bero meo caspari cācellario grās ago: qui me hac ex sentina imūdiciarū detraxit. t ad lautā ei⁹ mēsam deduxit: q̄mis nisi ipse fuisset iā curarū tedijs renūciassem. Sed ꝓsequar ceptū iter. pisces tui vel lucij parui vel carpones vel alleca. Si natalicū fuerit poteris t renkam gustare luti in quo iacuit odore fetentē: vel anguillā colubre cognatā: aut bosce pisces qui apud cloacas vrbiū nutriūt. Si quis tibi nobilior piscis apponet q̄dr duan⁹ erit. Panis tu⁹ niger t adeo durus vt vix genuinis dentib⁹ frangi queat. Et ꝙuis eodē pcio sepe niger t albus panis emat: ne tñ assuescas sp nigro pasceris. Volūtq; dñi assidue inter se ac seruos disparitatē notant: ꝙuis neq; voluptati nōnūq; neq; vsui fuerit. Tua insup fercula eadē sūt: facileq; in annū dd tibi edendū sit scire poteris: q̄ res

admodū voluptatē diminuit q̄ solet varietatib⁹ irritari. Posset fortasse aliq̄s hꝫ tolerare. nisi meliora p̄ se ferri ꝓtinuo cerneret. sicuti curialib⁹ accidit: q̄ dū sordi dū panē terunt. dūq; in mozē equoꝝ vel ordeū vel speltā vorant: aut qs vocant casearas. Interea dñi piscē quē cozsica misit vel thauromenitane rupes. seuiētia nāq; guttura saciare nō sufficiūt nr̄a flumia nec maria dū piscatores ꝓpria queq; scrutant retib⁹. nec piscē sinūt i vicinia crescere: ecce mor aliū q̄ lōgi latiq; pectoris. necnō squillā defert asparagis vndiq; septā: cui⁹ cauda nedū familiā ꝫ hospites q̄ sic̄ anfuerunt ꝓuiaſq; despicit ille murenā adducat ex sicilia quā inē scyllā t charibdim cepit. dum auster se ꝓtineret. quid accipenseres. turtures temulas aut alios pisces enumerare. q̄cq̄d in aquis suaui⁹ alitur. ante ꝓncipē atq; id vel assum vel oleo vene frano vel vino coctū optimo inē odoziferas herbas intuebaris. Maria inē pisces tibi inuidia accresc̄at. nec minoz inter carnes. Cū ceruuz lepozē aprū capreā castoza fasciānū perdicē gruē pauonē onocē gallinā turdos merulas ficedulos ardeas. Anseres hedulos agniculos cumedos: aspiolos t q̄cq̄d volat t q̄drupedat saporis egregij vorantē ꝓncipē videas. atq; hec egregie condita pulm etarusq; ꝓparata suauissimis. q̄ cum respicis nihil ex his q̄ ante te sunt mordere potes. Sz expectas t ad comite dias ecce iā dabit nobis semiesuz lepozē aut aliq̄d de clunib⁹ aprī. iā piscē assum. iā ꝓgelatuz aromatico iure ad nos mittet. iā pullū gallinaceū iā duas auiculas destinabit. sed euanescat oīs cogitat⁹ tu⁹ nā curialibus nihil boz pozrigit. nisi forte ad cruciatū tuuz aliq̄d socio tibi assideri mitterēt. quo scires illū te ꝓncipi canozē. nōnūq; t tibi tantilluz dabit non quo te satieris. sed q̄ magis afficiar tedio q̄ suaues sunt epule ꝓncipis. scies panē aī dñm niueū ac molli saligine factū aspicies ad quē pistandū ꝓnus eligit t magno stipēdio retinet artocopus. quē si tangere volueris increpatus peruenieris qui panē tui ministri nō receꝑis nec intactū beri dimiseris q̄ si ver fuerit t optata tonitrua cenas maiozes reddiderūt. radunt tubera terre t vsq; alibya deferuntur. Boleti optimi. quales edere solebat daudi⁹ ante illū in quo venenū vxoz sibi pozrexit. Curialib⁹ aūt vilescit fungi ponunt. t in quib⁹ sepe moꝛs editur. Poma ꝓncipis talia sunt q̄lia sozores dicunt Hesperides habuisse t bis solū oblectari potes. tā efficia sunt. vt nō solū ꝓmquos. sed lōge etiā stantes odore suo pfundūt. tangere tñ illa nō poteris aut quouis pacto gustare. Case⁹ ex parma placentiaq; deducit. Sudās cecus: pinguis ex ouib⁹ factus. q̄ solū serpyllū cuz suauissimis herbis depaste sunt. Structo ꝺe interea saltantē p domum t cheiromāta volanti cultello ante dñm diuersis gestibus lepozē atq; gallinā secantē spectabis. t qui te nihil boz ꝓmittit tangere quibus oblectareris. Quis est q̄ rebus in istis voluptatē esse curialibus credat. quis non potius penā ingentez cruciatūq; maximū recognoscat. an non similimū est hoc tozmentū illi quod poete finxerūt de Tantalo qui nec in aquis bibere nec in pomis edere pōt. q̄uis ad mentū vsq; ytraq; sibi ꝓtingant. Quid q̄ in mensa princeps assidue fabulat atq; tacēda dicēdaq; fat. cum tu nec loqui nec biscere audeas. nā si forte nutrire ꝓsumpseris aut nutu aliquid significare. quasi casus p plantas educeris foras. ac vel latro vl fur vocaberis vel adulter. Maria queq; dom⁹ vt iuuenalis ait seruis est plena superbis. ille panē magno cū murmure porrigit: ille indignat q̄ se aliquid poscas t q̄d se stante recūbas. aut nō videt famuli defectuz mense. aut si vident negligūt emē dare. Sepe tibi vinū vel panis deerit. nec tñ aliquod ipsoꝝ poscere audebis. Si vel aquā vt vinū tonas vel acetuz vt piscē mergas vel sal vt carnes aspgas vnctq; petieris importunus diceris. Enumero tibi sedentiū tedia. sed maiora illoꝝ sunt qui stātes seruiunt: t quotiēs aliquid mozdes ipi tecum biant t aerē soluz capiūt qui solis pascunt cenaruz reliquiis. Sz accipe molestias alias. Sunt in cuna diuerse dapes. nā raro minus quatuor ferculis cena parat. at ista nūq; vt optares ex ordine dabunt. semp quod vltimuz velles erit primum cum panē fatur t vsi plenus vaso fueris. tunc cibaria meliora porrigent. vt yl stomachat⁹ renuas vel

ad crapulā cū tuo mātimo dāno comedas. ꝙ si ḡs casus meliores epulas initio mēse ꝓcesserit. mox ille ex oculis auferrent. Est em magna mistris diligētia ne diu tius res ꝑciosiores esse in mēsa ꝑmittāt. nā ⁊ in ponēdo tardius culo. ⁊ in leuādo celerrimi sunt. Aspice insup in parapside ḡt man⁹ enatāt circa carnes. ḡt cultelli festinat: quale piculū illic manū apponē nisi ḡs chirothecā ferreā receperit. Sicut apud strigoniēsem archiepm illū qui añ pōtem secūdus fuit florētinū quēdaz fecisse cōmemorant. Cōtigit em vt nōnūqz alicui⁹ ḡs digitū vel pozticunculā man⁹ accepit atqz momozderit. vituli carnē vel bouis existimās. Mense in curijs vnqz circūdant edentib⁹. Cibaria supra caput tuū ⁊ humeros afferunt: sepeqz super te ius totū effūdit. Mic te ꝑmittis raptat ⁊ in faciē tuā vomit int ferculū ⁊ ferculū magna fit mora: tēpusqz lōgū expectādo ꝓsumit cū interz nec spuere nec sercre potes. nisi scurrarū numero velis baberi. Munqz certa comedēdi est hora. Si tñ in ipso mēse initio nō affueris: cena mulctaberis aut iurgijs afficieris acerbis Inter hec nec pozros neqz cepe neqz alliū: qz venenū ab oratio vī comedere poteris. Nec igit q̄ principes edunt. nā illa tuū ventrē dedignant. nec que rustici vorant. qz vetozē dnis ingerūt: gustare ꝑmitteris. Crassis igit illis ⁊ nullo sapore cōditis vteris vapib⁹. In quib⁹ si voluptas esset aliq̄: cessaret tñ qz continue sunt ⁊ imutabiles. nā voluptates vt iuuenalis affirmat rariozvsus cōmendat. At i bis rebus tantū vest vt gaudiū aliqd intercedat: vt male iudicare non existimē: qui sūmā in eis miseriā sūmaqz cozdis afflictionē posuerit. Sed stultū atqz imperitū vulgus bec tedia nō aiaduertit: solūqz suspensas auro vestes ac sublimes respicit in eqs milites. Et cū opes argentū aurū famulozcateruas ⁊ ornatū exteriozem intuet. miserias interiozes nequaq̄ ꝓsiderat. At seneca sūma prudentia vir. Jsti inquit quos ꝓ fclicib⁹ aspicitis. si nō qua cernunt ⁊ qua latēt videritis. miseri sūt sordidi: turpes: ad similitudinem suoz parietum extrinsecus culti: quo fit vt curialibus q̄ ꝓter irritamenta gule ꝑncipib⁹ seruiūt: nedū ciues priuatos q̄ cuz iocūda cōiugē inter dulces liberos caste ac parce comedūt: vel ruricolas q̄ medias inter oues castaneas molles ⁊ mitia poma cū lacte vorantes. nitidi fluminis vndas exhauriūt. Sed ipsos quoqz qui in crepidinib⁹ petrarū vel in pontib⁹ vel ad ecclesiarū valuas mēdicāt. sine cunctatione ꝑponā. Cū illis nec ex sūia succedat quod appetūt: nec si successerit meliores ꝓterea beatioresue fiāt. Sūt igit omnes stulti q̄ ob has cās in regiū famulatū sese recipiūt. Ceterū eū ab initio diximus quosdā ee qui tanq̄ aie cōsulturi regalib⁹ sese dedūt obsequijs: ertimāt em consulendo regib⁹ vtilitatē reipub. ꝓmouēdo: pupilli ⁊ vidua⁹ tuēdo causas afflictis ⁊ inopib⁹ succurrēdo. tanto magis deo placere quanto maiore tedio ista pagunt. Respōdendū est etiā bis. ne qui stultiores sūt alijs. sapientiores oibus videant q̄ uis neminē adbuc cognouerim qui nō suū aliqd tpale cōmodū apud reges insectaret. Fingamus tñ aliquē fore quē sola salutis aie ratio mouerit. An ita est vt hoc in curia sibi possit obtinere. ꝓsulemus ne nes viro bono in obsequio vt se regis intergat. Put abim⁹ ne sic animā lucrefieri. Mibi hercule nō fit verisimile in curijs principū vbi tot vicia regnāt. vbi tot irritamēta ab exercitio ꝓbitatis subducūt vi virū aliquē bonū posse ꝑseuerare. Nāqz vt sessor bon⁹ in eq̄ retrogrado vl̄ calcitroso exercitet: dilabet qz tandē: sic vir bon⁹ ⁊ iustus apd reges difluet. vel immunitus rerū licētia ac fluxu: ⁊ tot imundicijs tum vicioz tum hominū circūuētus declinabit a via: ⁊ in scopulos ruet ventoz virib⁹ actus ⁊ tēpestatū. ꝙ cū plato in athenieſi curia ꝑperisset. fugere potius statuit q̄ inter tot vicioz inquinamēta morari. Cognoscito igit teipsum qui seq̄ curiā statuis. ⁊ an platone sis maior: aiaduertito an virtū plus tibi q̄ illi sit ad resistendū male consuetudini: oportet in curijs obsequi oibus cōicare quod habes: seruire tēporibus: versare naturā ⁊ regere. Necnō teipsum huc ⁊ illuc torquere ⁊ flectere: cū tristib⁹ seuere. cum remissis iocunde: cū senibus grauiter. cū iuuenibus comiter: cū facinorosis audacter cuz libidinosis luxuriose viuere. Quod nisi feceris: nec magnus in curia nec

diuturnus esse poteris. Sed replicabis mihi forsasse illū ipsum platonem quem fugisse curiam superius scripsi. Posterius tamen ad dyonisiū sicilie tyrannū peruenisse illicq seruisse. Sic est vt ais. Sed vide quid obtigerit. nā q vocatus ab illo per doctrine speciē. cum tyranni vicia corripuisset. tyranni fraude venundat? ē Nec is solus ex sapientibus iram principis expertus est. nā z zenonē pbm senē admodū pbarans tyrānus omni cruciatus genere dilacerauit. Anaxagoras nobilis pbus ab anaxeronte cyprioꝝ rege occisus est. Boetius iussu theoderici regis interijt. Longa moza esset si quos viros bonos necari principes iusserint enumerare voluerim. Nec mihi quispiā vel moyses vel beliseum vel aliuz quēpiam pbozum cōmemozauerit: quasi z sibi liceat quod viris diuinis permissuz extitit nec enim cū regibus illi manserunt: sed functi legatione quā deus eis mandauerat abierunt. Solus ioseph apud pharaonē mozatus est: quem ordinatio diuina pro salute populi illuc transmiserat z venundatio eterna. fateboꝝ z mauricium z martinū militasse ac principibus seruiisse: sed ille q̄ primū xpianus cognitus ē cum tota maꝝ legione thebea truncatus est capite. hic vt vir factus est z regia castra dimisit z in obsequiū dei se sequestrauit. Sciebat em̄ vir sanctus quia pupillozꝝ z viduarum cause ad principes nō egrediunt: quia nunq̄ apud reges causa pauperū defendit. quia venalis est omnis iusticia: qz impudicus est omnis sermo quia nulla misericordia: nullus religionis zelus. nulla charitas: sed inuidia z ambitio tantūmodo dominat. Quibus obsistere fortissimi fuerit z plus diuina q̄ humana sapientia. Et q̄uis esset martinus ipse sanctissimus. posset q̄z sua virtute superare militiā: amplius tamen malicia nec per se voluit sequi nec alijs imitandā suo exemplo demonstrare. Nec saluatoꝝ noster xp̄s interrogatus quid faciendū esset ad vitā consequendaz. vade dixit z regibus seruito: sed vade inquit z vende oia q̄ habes z seq̄re me: nō p̄cipē nō regē: sed me nō curiā. q̄ me inquaz sequere. Videas igitur tibi vir bone qui ꝓpter animā sequeris curiā. ne ꝓpter curiam illaz perdas. quia multi sunt ibi laquei multa offendicula. multe insidie demonū. Durum est ambitionē frenare: auariciā compescere. Inuidiā domare. Iram cohibere. Luxuriam cohartare. diz semper inter ista verseris. Si quis tamen a deo sibi creditū talentum nouit vincere: vt ista possit z tā q̄ solim aculatus in luto versari. si pōt picē tangere z ab ea nō inquinari. Si pōt ignem ingredi z nō vri: nō illuz curiā sequi pbibeo. nam meritū tanto grandius assequet quāto periculosius militauit. Sed persuasum est mihi neminē esse. qui curie seruiendo nō potius vincat a vicijs q̄ vicia vincet. Docales imitandis vt iuuenalis verba recenseam turpibus ac prauis omnes sumusin genesi quoq̄ diuinū oraculū est in hunc modum Sensus em̄ z cogitatio humani cordis in malū prona sūt ab adolescētia. nō suaserim igit̄ vlli in curijs imoradū. nā z aia vt dixi discrimini magno supponit: z vita sepe ante temp? amittit: quoniā vel principū desiderio fauebis ac vltro suis vicijs arridebis: z iam pdidisti: vel increpabis malos mozes: accusabisq̄ scelera z in reiram principis exercebis. Cyrus persarū rex arpalo familiari suo admodū ante charo: ob dep: ebesum in se vicium: filios epulandos in cōuiuio dedit. Cambises eiusdem ex charissimis qui se de ebrietate corripuerat: filium sagitta trāsfixit. Nec tu mihi aristotilē obijcias summū pbm alexandri magni castra sequentem nescis enim qua voluptate hoc egerit: z an sibi libertas fuerit aliter faciēdi. At secuti sūt alexandrum cōplures alij. calisthenes pbus exitus frater collactaneus lysimachus miles z pbus insignis. Calisthenes dum adorari more psico alexādrū pbibet: trucatis manib? z pedibus. effossis oculis z auribus amputatis miseraz vitā in carcere ducere cogebat: Cui cum lysimachus in remediū erumnarum venenū obtulisset leoni obiectus est. Crito cum alexandrum philippi patris laudibus extrabentē redarguisset. ab eo dē vt supra retuli in conuiuio est occisus. Sūt igitur stulti meo iudicio: z vt arbitroꝝ tuo Johannes amantissime: z qui ꝓpter superiores causas z qui ꝓpter animę lucrum seruicia principis amplectunt

qm̃ vel qđ querũt nõ inueniũt. vel p viã spinosaz ⁊ ancipitẽ pgũt: cũ ad finẽ quẽ cupiũt tutissimis possint ⁊ quietissimis itinerib⁹ phiasci. Esset ꝯ iã satisfactũ bis q̃ ab initio ꝓposuim⁹: possemꝙ iã eplaz claudere. Sz sũt adhuc alie ꝯplures molestie curialiũ de quib⁹ nõ erit ab re ꝯbreuiter meminisse. Plurima int̃ dormiẽd ũ sunt tedia. Sepe i asserib⁹ dormiẽdũ est: in paleis: in lapidib⁹: nudoꝙ solo: in vẽto: i pluuia: i frigoꝛib⁹. Si plumas fueris assecut⁹: ad pediculos: pulices: culices: ⁊ alias infinitas vel mordẽtes vel terrime fetẽtes bestiolas te ꝑpara: nũqꝫ solus dormies: nisi cũ socii cupes. Linteamina imũda: fetida: lacerata: ⁊ qb⁹ nugrime pestilẽtia sũt mortui tibi dabunt. Comes adiungeť scabiosus: q̃ se tota nocte fricabit: ali⁹ tussitabit: ali⁹ fetido flatu te purgebit. Interdũ ⁊ leprosus tibi cõiacebit. Alius frigidus est ⁊ vestimẽta ad se rapit. Ali⁹ febre calidus ⁊ lodicẽ cũ oĩ tegimẽto supra te iacit. Semꝑ vel ille tibi molestus erit: vel tu illi videberis tedio sus: dormit̃ frequẽť in cõ: vbi vel. x. sũt vel. xx. vbi vir⁹ stertit: alẽ pedit. ali⁹ calces iactitat. nũqꝫ ante mediũ noctis est silentiũ. Veniũt ebrij dormitũ: confabulant: garriũt: raptãt: riuant: pugnãt: ⁊ seinuicẽ cedunt. Surgunt mingentes: sepe apd̃ stabula sunt cubicula tua: ⁊ eqs fremitantes vel se mordẽtes audis. nũqꝫ scies vbi iacere debeas. nisi dñi dormitũ iuerint. Sũt i diuersoꝛijs multi aduene: imiti ignoti: ⁊ vita curialiũ plerũqꝫ in bospicijs publicis statuť vbi ꝑtinuo fures timẽdi vel formidãdi siccary sũt. neqꝫ res tuas vnꝙ tãdiligenť custodies q̃n alicui detractũ repias. nã ⁊ ipsi fures in thalamo tuo dormiẽt: ⁊ te sospito assurgẽt: resqꝫ tuas sb te q̃ iacẽtes eripiẽt. Adsũt meretrices: ancille: lenones: ioculatoꝛes: lusoꝛes pasiti: qui iurgia cõtinuo pludũt. tantusqꝫ clamoꝛ eroꝛiť vt nedũ dormire: ꝑ nec q̃ ꝑte est loquẽtẽ socii intelligere queas. Adde loquacitatẽ eoꝝ qui nocte q̃longa ẽ nũqꝫ quiescũt. Absentẽ cantat amica z vt flaccus ait: multa, plutus vappa nauta atqꝫ viatoꝛ. Nulla dormiẽti quies datť. q⁹ si vnꝙ rumoꝛes ⁊ alia mala somn⁹ vincerent: ac oculos claudere ceperis: euestigio reuocabeť, ⁊ aliq̃ casu surgere cõpelleris: credo te ista millies exptꝫ. ideoqꝫ sum breuioꝛ. Sz alia accipe q̃ int̃ bospitãdũ sunt tedia. Marescall⁹ oꝛãdus ẽ ac ꝓpo ꝓducẽdus. rogãdiqꝫ seruiẽ⁹ ⁊ alliciẽdi munerib⁹: vt bospitiũ tibi tolerabile ꝓbeať. qđ si ꝓmiserit nõ tñ implebũt: tecꝫ vel in remotissimis locis vel in fetidissimis ganeis collocabũt. Interdũ ⁊ honestũ locũ quẽ dedit vt deseras ⁊ alteri cedas minis ac vi coget. Sed esset tolerabile fortasse. Marescallo caput inflectere cui⁹ est officiũ nõ inhonestũ: at sordidos homines seqũ atqꝫ bis supplicare ⁊ offerre pecuniã grauissimũ est. Nec tñ hoc potes effugere nã ⁊ coquis ⁊ pistoꝛib⁹ ⁊ frumẽtarijs ⁊ bladi vinicꝫ distributoꝛib⁹ humiliare te cõuenit ⁊ ipsoꝝ beniuolentiã emere. Quid ostiariũ referã. Heu quotiens ille vlnas in pectus detrudet tuũ: quotiẽs te pugno vel calce repellet: quotiẽs vbi te viderit venientẽ portã que patebat stat im reducet. Quotiẽs te excluso q̃uis auꝝ dederis: vel minũ vel scurrã vel emulum tuum intromittet: quoticns tibi vl dormire ꝓpicẽ vel in consilio esse vel egrotare mentť. Quid de motu castroꝝ dicam. quis tormenta que nunc incidunt possit enumerare. Quanta equoꝝ est cura. quanta armoꝝ: quot vrgent angustie. Transeunda sunt alta flumina. pontes ancipites ascendẽdi. Equitandũ in tenebris: in pluuia: in vẽto: in niuib⁹: in luto in glacie: in fluminib⁹: in spinis: in nemoribus: in saxis: in ꝑcipitijs: in abruptis colliũ: inter latrones: inter bostes: nũqꝫ certus est ꝓcipis recessus. fama nõnũqꝫ vagať in crastinũ esse castra remouenda: cũqꝫ accinctus es vie mutať opinio. q⁹ si forte impatus fueris repente fiet recessus: ibitqꝫ cũ paucis: ⁊ sequi pene festinatur omnes iubebit: idqꝫ tunc potissime cuꝝ vel egrotabis vel medicinã sumpseris vel sanguinẽ diminueris, aut equi aut famuli tui minus dispositi fuerint. Si quis ⁊ standi vel recedendi certitudinẽ habere voluerit. ex cauponibus vel meretricibus meli⁹ instrueť ꝯ ex aliis. nũqꝫ quo sit eundũ scies: nisi postꝙ pueneris. Creditur summa luce rex abiturus: tũcqꝫ oẽs in equis expectant ⁊ ad meridiẽ vsqꝫ taz multi ꝯ equi ⁊ currus onerati manent, sepeqꝫ onera tãꝯ decepti deponũt cũ ꝛo

iter arreptū est in his locis potissime mālio fit. vbi nec vina sunt nec cabaria: nec quib⁹ recipi queas diuersoria: vbi vo vbertim oia supersunt. nunq̄ post biduum castra manebunt. Est eīm regibus tediū quotiēs multitudinē letā audiūt: contra vo ex angustijs afflictionēq̄ plebis solatia suscipiūt. ideo nōnūq̄ mille passus p ficiscunt. Interdū quinquaginta milia passus obambulabūt. Gaudebūtq̄ cū te vel familiarē p didisse vel equū accipient: vel cum te p capitatū in lumina vel frigore obriguisse: vel estu defecisse cognouerint. cum ipsi ⁊ cōtra frigus ⁊ cōtra calorem armati exierint. In castroꝝ preterea ꝓcessu. quot presure sunt. quot calces quot trusiones. quot casus. quot irrisiones. quot blasphemie. nūc tuus equus aliū cedit: ⁊ in te culpa referē. nūc tuus ledit ⁊ afficieris dāno. Litigant inuicē famuli ⁊ in bellū descendūt dñi. interdū seruare ordinē oportet. nusq̄ cedere loco lz. festinandū est cū alij festināt. tardādūq̄ cū alij tardant. nec ꝓpe te erit quē velis amicum nec ad eū vbi sit poteris ire. Si quo casu ceciderit nemo te colliget. sed vniuerso exercitu calcaberis ⁊ tam tu q̄ equus in puluerē redigeris. nūc in locis palustribus ⁊ in luto castra ponunt. nunc in arena locoq̄ sterili: ex quo nec lignatuꝝ nec aquatū absq̄ magno discrimine ꝓgredi queas. tūc aut estas erit ⁊ caloribus exureris cicadis obtunderis. culicib⁹ mordeberis. serpentib⁹ intoxicaberis. feroꝝ bus ac exalationib⁹ pessimis cruciaberis. Aut est hyems ⁊ tecto atq̄ vestib⁹ nud⁹ pibis. q̄ si tu forsan euaseris. famuli tū ⁊ equi superesse nō poterūt. Adde cū prope sūt hostes maiores molestias. nunc vitandos lapides nūc sagittas timēdas. nūc fures formidādos. nūc latrones. nūc insultus est faciēdus in hostes. nūc cauēdū est ne hostes ipsi officiāt insultātes. In armis edendū est. in armis dormiendum semp in vallo castroꝝ in portis excubie sunt habende. nūq̄ hora quieta est: nūq̄ in pace manere lz: nunq̄ tube nunq̄ cornua tacēt nūq̄ insidie cessant. Quotiens itur ad muros vel cū duo cōcurrunt exercitus. quāta trepidatio est. quot clamores nūc erigunt mach:ne. nūc ferunt tribuli. ꝓcurrūt iacula fodunt missilib⁹ scuta. Corruscāt enses. sub illo equus occidit. hic fossus telo ruinam minat. Illi caput auferē. huic man⁹ amputat. quidā calcant inter equos. q̄dā in foueis iacent exangues: mille facies mortis vbiq̄ videnē. nō hic misericordia est. nō benignitas no bū anitas. Si ille vir bon⁹. ille miles egregi⁹. ille fortissim⁹ credit imperatoꝝ q̄ plures sua manu necauit. quiq̄ cruentū gladiū ex plurū viroꝝ iugulis edurit. Sūt eq̄stres pugne sūt pedestres sūt nauales sūt murales vbiq̄ res sūt horrēde ⁊ facies iferni silis. nihil ibi lucrari absq̄ iniuria ꝓrimi potes. nec tua sūt q̄ bellis q̄runt iniustis vt fere sunt oia bella q̄ inter domesticos fidei cōmittunt. Perdere sūt illic nedū res ⁊ vitā ⁊ aiam potes. nec tute vitare posse bellū confidas in q̄ tuus rex interfuerit. nemo se mare vitaturū speret cū rex nauigauerit aut cōmitādus rex ē. aut amittēdus inē tot tantaq̄ difficultates. aut iuuenis es ⁊ sufferre insolitas res nō potes. aut antiqu⁹ ⁊ deficiētib⁹ viribꝰ nec inediā nec sitim nec laborez sustinere vales. Preterea morbos q̄ duz sic angimur nos aggrediūē. q̄b⁹ coacti vel in via deserimur. vel inter ignotos plerūq̄ die claudūt. q̄ domi manentes p multos annos viuere potuissent. Sed redeam⁹ iam in vrbes. simus in amplo spacioso q̄ loco quiescat curia: deerūt ne ꝓterea cruciatus. an nō fient indies noua edicta ⁊ cōstitutiones noue. quib⁹ vt te coaptes. singulis diebꝰ de nouo incipies viuere. Siue rex sedeat siue stet. tibi tū semp erit standū. nec vllam tuis tibijs poteris dare quietē. Sed nōnunq̄ sedens temerari⁹ iudicaberis. Quid vo in stipē dijs exigēdis. quāta morositas: quātaq̄ diminutio ē. nūq̄ i tpe dat. nūq̄ integr nūc ad istū nūc ad illū remitteris. diuersisq̄ mēdacijs eluderis. multa sunt ꝓpter q̄ magnifico caspari cācellario teneor. sed in hoc q̄z sue magnificētie sum obnoxius. qz me non patiē solario meo frustrari sicut alios video: qui suuz gemūt fraudari salarium. Illūq̄ stipendia recipiunt nisi distributorem tenuerint nec vllus est qui tam clara conuentionis sue capitula faciat: ⁊ ad voluntatē officialium nō recipiāt interꝓtationē. qui sūt omnes aurī corrosores. Si iā de necessarijs aliq̄d

dicam?: qui ⁊ ipsi curialiū tormēta ⁊ augent: nūc hoc nūc illud impetrari sibi petentes ⁊ siue durū sit siue absurdū qđ optant: tñ impetrare te volūt. Quidā potētes sunt qui ex gra principis, promouere, ppinquos possent: ⁊ tales sunt eius cosanguinei. vt vel eis benefacere nō audeas: vel si audeat infamiā populi ⁊ indignati onē supra se dei sustineat. Quid q amorē in se pncipis nemo vere assequit: nāq; vt socrates in eo quē de regno scripsit libro testat. Principes neminē nisi in consulto quodā impetu diligūt. q si quē amāt: nō vt amicū diligūt. Inter pares essi amicitia versat: sed eo modo amant quo ⁊ canes ⁊ equos diligunt: fructū vt exinde suscipiant. Quid dixi errauit: certe multo plus equ? aut canis q̄z homo diligit mortuo quippe viro mor vir alius adest qui locū defūcti magnis pcib? sibi dimitti postulat. at canis vel equi mortui vice non supplebit alius nisi vel emptus precio vel gra. Parū adhuc diri. cū nedū non dolenda sed optanda mors tua principi sit: q̄ diuti? seruisti: aut enim p longis obsequijs nō te remunerauerit: ⁊ soluit obligatio morte tua: dulceq; suo ex ore sonabit. Ach si mortuus nō fuisset hō ille: magnis eū muneri? donassem. Aut largitus est tibi plurima q̄ te mortuo recupare se sperat. vir essi hodie diues alijs mort: cui pncipes nō succedāt. Sz audi tā quot imineant tibi molestie, pter psonā principis. raro nedū inter pncipes sed inter priuatos quoq; vir bonus repit. Cicero in diuinationū libris. Si que rarissime fiunt monstra putāda sunt: inquit magis monstrū erit vir bon? q̄z part? mule. Astipulat huic sententie iuuenalis: qui licet prius diuisset. Rari quippe boni: virtutum numero sunt totidem quot thebaz porte vel diuitis hostia nili. Postea tamē q̄si septē reperiri nō possent amplius se restrinxit dicens. Egregiū sanctūq; virum si cerno bimembri vt monstrū puero ⁊ miranti sub aratro piscabus inuētis ⁊ fete cōparo mule. Nec diuina scriptura remissior est. Si quidē apud paulū, pbete verba relata sunt. Est aūt deus verax omnis homo mendax. Et iterū scriptum est. quia non iustus quisq; nō est intelligens. non est requirens deum. Accursus: non est qui faciat bonum non est vsq; ad vnū. Vides vt oratores ac pecte cum sacra scriptura concordant: vides ne vt rari boni. mali vo infiniti sunt. Si ergo rex tu? malus fuerit volebis eius infamiā eiusq; vicijs cruciaberis. Si auarus est angeris: quia nec te premiat nec alios benemeritos ⁊ quia plurima negligit ne sumptū faciat. Si liberalior est times ne, pfusione nimia oblimiet erariū. Si crudelis vereris ne i te tuosq; seuiat. Si pius egrefers: quia nō vlasat iniurias. Si audax pericula reformidas. Si vecors hostib? inuides qui sibi semp insultāt. Si loquax multiloquiū esse nō absq; peccato cognosces. Si tacitus dicis q: nec amicos nec seruitores verbis scit retinere. Si vinolētus accusas ebrietatē. Si vino nō vtit q: parū sit letus grauaris. Si luxurie cultor est doles. q: plurimis iniuriat. Si feminas fugit: dicis non esse virū. Si paucos ad se admittit: displicet tibi inter illos nō esse. Si cōis est oibus: iraseeris q: tam reliquis q̄z tibi sit familiaris. Si omni ex parte bonus est quod mōstrū fuerit: cū tu sis malus dolos q: tuis vicijs nō alludit. Aut si tu quoq; sis bonus quēadmodū est difficile: dolebis pncipi bono nō arridere fortunā. semp q; anxius eris suo statui: egrotabis cū eo: quoniā non tam filio suo pater afficit q̄z bono principi bonus seruus. Cui et si fortuna fauerit nūc mutationē: nūc insidias times: nec somnies vnq̄: nec vigilabis in pace. Est insup magna virorū recreatio mētis secessus: cum se aliquis retrahit in solitariū locū ac vel meditat vel legit vel scribit: totūq; se musis prebet. Et nūc platonē: nūc aristotilē: nūc tullium: nūc virgilū: nunc alios doctores iam dudū mortuos ⁊ fama viuētes ⁊ scriptis alloquit. Sed hac voluptate priuati sunt curiales qui semper in ocio sūt: in clamoribus: in tumultibus: si tibi nonūq; particulā mense deleger? in qua vel legas aliquid vel scribis: mor aliquis instabit qui te vexet. Et si alij cessauerint: nō aberit dispensator: qui prope te computū faciat: eraq; moueat. nusq; tibi angulus patebit quietus. in quo possis cum scipione dicere. nunq; minus solusq̄z cū solus. Oportet te psecis illis sanctisq; viris carere atq; inter homines vi

nere quos rectius bestias omni virtute carentes appellaueris. Sunt qui dicūt filios suos idcirco p. inapibus tradere vt mores ediscant fiantq; virtute pstates. Melius dicerent ad intelligendā maliciā turpitudinēq; discendā se filios transmisisse. Sunt enim in curijs vicio[s]issimi iuuenes: sermones inhoneſti: ille luxuriā cōmendat. ille vorācitatē: nemo de virtute se iactat: sed aut virginem violasse aut stupr[a]sse nuptam. aut emulum occidisse aut rapina sese aliquid nactu[m] gloriabit̄ que scelera sic adolescentes imitantur atq; imbibūt vt nunq; postea dimittant. nec te putes adolescentem pudicū sobriū verecundū ⁊ bene morigeratū apud principes inuenire: omnes bmōi sunt quales magistri. Verū est enim q; terenti⁹ ait. ad peiorem plerūq; partem animū applicari. si quis ad eā rem magistrū sortitus sit improbū: sic natura iubet: velocius ⁊ citius eos corrumpunt exempla mala cum animū magnis auctoribus subeunt. Refero maximas deo grates qui mihi iam viro sequendi principes animū tradidit: cum iam a parentibus virtutes aliquas sic acceperam: vt amplius amittere nō possem: q; si aliud non est. hoc saltem habeo quia nōnullas didici litteras quarū essem omnino ignarus: si puericiā meā curia suscepisset. Est enim in curijs principum vicio[s]um litteras nosse. ⁊ pro bri loco ducitur disertus. Est itaq; magna litteratoꝝ molestia cum se contemni p omnia viderint: ⁊ res maximas ab istis dirigi: ne dicam ego negligi: qui vix inter manus ⁊ pedes quot habent digitos norunt. Sed est etiam illiteratis sua turbatio cū viros in curiā doctos ac latine loquentes veniſſe videnti: quos ipsi nequeūt intelligere. Quid preterea de cōscientia tua dicam que semper inquieta est semperq; te mordet cū tu te scias multis vicioꝝ illecebris inquinatum: nullū grauꝫ supplicium vt seneca scribit q; cōscientiā. hinc iuuenalis cum tamen bos tu euasisse putas. quos diri conscia facti mens habet attonitos: ⁊ surdo verbere cedit. Occultum quatiēs animo tortore flagellum: penaq; tam vehemens ac multo seuior illis: quos ⁊ cedicus grauis inuenit ⁊ rhodamantus: nocte dieq; suum gestare in pectore testem. Sed audi obsecro ciceronē pro sexto roscio: cuius hec si bene memini verba sunt: sua quēq; fraus ⁊ suus terror maxime vexat: suum quēq; scelus agitat. amentiaq; afficit male cogitationes cōscientieq; animi terrent. Hec sunt impijs assidue domesticeq; furie que diesq; noctesq; penas parentū a celeratissimis filijs repetant. Quaq; te vertis: obloc[u]tiones de rege. de consiliarijs: de te ipso fiunt: cum vel nimis subditi grauamur: vel hostes instant dum curia in choreis est: aut in venationibus occupata. Nullū inter res mundanas maius: munus est hominibus a deo cōcessum. vt cicero dicit q; amicitia. At hoc bono tam suaui tam vtili tam necessario priuati sunt curiales. nāq; vicio[s]issimi fere sint oēs nō amicitia inter eos esse sed factio quedam ⁊ cōspiratio pōt. Inueniunt nōnulli industrii laborioſi curiales: at in his adumbrata non expressa sunt signa virtutū Vident quidem liberales sed rapinā sequunt. Si sūt casti ambitioſos inuenies eos atq; superbos. Si humiles ebriī sūt ⁊ nebulones. In nullo virtus est aliqua quē mille vicia nō comitent. Arduum est in hac hominū colluuie: virum amicitia dignum reperire: q; si quis inuentus fuerit bonus: vel regi nō placebit vel magnatibus. nec eius vti benivolentia poteris: quia nō licet in curijs habere cōmercium inter illos qui non sunt accepti: videbisq; nōnunq; illos quos diligis: ⁊ qui tibi sanguine sūt cōiuncti ad supplicia rapi: ⁊ q̄uis d ffriale sit tacere cum doleas nec cōqueri poteris neq; hiscere. Sepeq; cum illo cōuersari cogeris qui tibi vel patrē vel matrē occident. Si ei⁹ cōditionis fueris vt famulatū possis tenere inueneris fures ebrios: gulosos: rixosos: insolētes: immemores: negligētes: inertes adulēs homicidas. Si rursus tu alī famuler: dñz auarū grulosū iuuidū temulētū loquacē repletū. Discurre p oēs curie stat⁹q; cōtēti p siliarij sūt: suis cōsilijs non acquiescere principes. Quid aiunt cācellarij cū eoꝝ littere ad honorem regis ⁊ vtilitatē scripte trāsire nō possūt: nisi corrupte ⁊ ex bono in malum mutate. Quid magistri curie ⁊ marescalli: dū obediētiā nō inueniūt. q̄d mgri camare duꝫ

eoꝝ computa corrípiunt. quid capellani dum in celebratione diuinoꝝ officioꝝ suspendunt. quid medici dum negligi sana ꝛ uocitia recipi cernunt. quid milites quid cubicularij. quid tubicines dum stipendia sibi negant: quid coqui qui nil parare sine reprehensione possunt. nullus est cui non sint infinite molestie. Atq; vt breuiter dicam: p multas tribulationes intrant iusti in gloriā dei. curiales ꝛo cuꝫ multis cruciatibus acquirere sibi gehennā student. Nihil de clericis ꝛ religiosis dixerim qui cum Joseph pallium. cum Matheo theloniū. cum Johāne sindonem: ꝛ cum samaritana cupiditatis ydriā iussi sunt relinquere. Taceo ꝛ illos q̄ necessario ꝛ inuiti sequūt curiam. naꝫ vt Cicero p̄o sexto Roscio dicat quod ego inuitus ꝛ necessario facio. nec diu nec diligenter facere possum. Credo iam me p̄ missioni mee satisfeciſſe. quia stultos esse, phaturū dixi. omnes qui aliaꝫ vitā babentes in qua possint se honeste traducere. curiaꝝ molestias sequunt. Qđ cum ita sit relinquamus hoc pelagus inquietū. nosq; in aliā vitam redigamus. Nāq; si pacē cupimus. si ocū diligimus. si nobis viuere volumus. si salutē anime queri mus. fugienda sunt nobis atria regum ꝛ aulici tumultus. in quibus nec requies nec bonarū artium exercitatio. nec virtutis amor aliquis regnat: sed auaricia tm̄ libido crudelitas crapula inuidia ꝛ ambitio dn̄atur. quibus vicijs qui sit deditus nullo se poterit argumēto tueri. quin apud viros doctos ꝛ malus esse conuincat ꝛ stultus. Vale vir nisi ex curialibus vnus esses meo iudicio prudens. Pridie kl̄. Februarij. Anno salutis. M. cccc xl v. Ex prucb.

Epistola. clxvij.

Gaudet de reditu amici.

Aspar schlick cancellarius imperialis. S.p.d. Reuerendo patri dño Johannī carnaial iurisconsulto ꝛ apostolici palacij causaruꝫ auditori. Venit ad me nuncius tuus cum litteris quibus mihi significas te iterum nurēbergam repetere. In qua re pbetam me reddis: scis enim hinc reditꝫ tuum me tibi p̄edixisse. quia dietas nostras p̄eterm̄ittere non potes. Et sicut arbitror inter nos libenter viuis. nam ꝛ nos letis animis te intuemur. Sed vellem ego aliā ob cām te inter germanos cōmorari nec semp hoc eccl̄esie negociū in manibus nostris nunq; expediendū penderet. Longe nāq; plus mali secum affert hec diuisio xp̄ianoꝝ qz inuicē litigamus. q̄ turcoꝝ impugnatio aduersus quos cūcti sentimus idem. Sed dabit deus bis quoq; finem. Quod de diete cursu deposcis. non possum cum certitudine scribere: hoc scio ꝛ hoc tibi notum facio nostrū regem in dies se instruere vt ad dietaꝫ ascendat. Diem certam recessus p̄scribere nequeo: sed omnis apparatio fit vt q̄tocius iter sumat. Quid autem impedierit celeriorē recessum dicam tibi cū p̄esentialiter ꝛba serem⁹. nā ꝛ bohemoꝝ ꝛ hungaroꝝ res innouate sunt. quas me referēte plenius agnosces. Cuꝫ etiā quō in re frisingen. successerit tibi aperiā q̄q̄ iā audisti germanū meū castrosum ꝛ aduersariū meū castratū eē. cui iam adepta sunt q̄ inualerat castra. Sz multe nobis p̄ basilienses inferunt mine aduersus ꝗs opus erit armis tuis ne iuri nr̄o ꝛ aplice sedi fiat iniuria. Noua bona q̄ scribis de afferre leto corde intelligā vt illinc fructⁿ aliꝗs emergere possit q̄ te nosq; letitia cōpleat. Vale optime. Ex vienna. xx. maij.

Epistola. clxviij.

Reprehendit cardinalē nō scribentē. Et itez cesarē scribit ad vnionē ecclie tractatuꝫ.

Aspar schlick cācellarⁿ impialis. S.p.d. Reuerēdissimo in xp̄o p̄ri dño iuliano cardinali sci angeli. Accedūt nos indies ex buda diuersi nūcij nec vllus est q̄ me tuis lr̄is p̄solet. Quid cēsit nō scio solūq; mirari me restat interdū ēt p̄iectuꝫ vtoꝝ sepeq; mecū dico. Aut nimis secūde sūt res cardinalis q̄ sui toꝝ obliuionē p̄stāt. aut nimis aduerse ꝗs scribēdi nō vlt ne me p̄tristet. Sz neq; b q̄escio. Nā cū tua p̄udētia ꝛ sūma sapiaz mēti reuoluo scio qz nec p̄sperꝫ reb⁹ iflatꝫ nec ꝛuꝫ succūbis. ꝺ quēadmodū ꝺ socrate suo dicē rāti ipe solebat. i oi fortūa vultū eūdē geꝛ. nec vultū dūtaxat vt ille ꝺ aim q̄z. Cur ꝺ aut vñ sit hec tacitꝫnitas nō

possuz agnoscere. Is nunc⁹ q̄ mō palatini lras ad me detulit: epl̄am meā inēt se tue paternitati reddidisse. Posset aliās dicere latere te cū aliq̄ huc veniunt: id fit qz nō est inq̄sitio facta. Nō admitto expurgationē: aut altioz cā q̄ q̄escere faciet. quā nec cogitare possum nec somniare. Vtq̄z sit p̄cor tua dignitatē ne me tes obliuiōi neue me tuis scripp̄uatū facias. Cupio sane sospitatē tuā regni būgarie statū z q̄d aduersus pfidā machōeti sectā pareſ. Scis itaq̄ nos eē ꝓdictos'. vt z tu m̄ būgarica z ego tibi theutonica facta renūciē. Inter oēs boies seruāda sūt pacta: z hinc fides dr: qz fit qō dictū est. Si nō est apō te papirus: scribe more ve tusto i cereis tabulis z ego abbic nauē nō papiro tm̄ ꝙ etiā pgameno p hystrū tibi onustā mittere curabo. Nūc me qō rep̄bedo ipse faciā: significabo q̄ hic fiat. Sdi latū est vsq̄z in hāc diē iter ad cōuentū nurēbergen. nō sine magnis z arduis cau sis possum dicere nō esse itū. Sz cur nō sit itū z si scio causas non possuz dici. Tu scis regib⁹ quāte sint cure. Nō tā facile rex mouet castra q̄ miles equum ascēdit Nūc iā sum⁹ ad iter accincti. Nō puto me ampli⁹ ex his locis tue reuerēdissime paternitati scripturū. Ex nurēberga meas fortasse lras recipies. Illuc sequunt̄ re gē albert⁹ z sigismūdus austrie duces. Ulric⁹ alie comes z dñs de walsee pncipes theutonie z oratoꝛes cōitatinu oēs aderūt. Quid secuturū sit in reb⁹ ecclie: nedū scribere sz cogitare difficillimū est. Sūt em̄ inter se pncipes admodū discoꝛdes z aliq̄ huc trabūt. Johānes carnalal vir tuz doctus: tū sensatus. z nicola⁹ cusan⁹ nr̄i sanguinis oculatissim⁹ illic sūt: z alter⁹ partiꝛ oratoꝛes. Jā tonitrua z coꝛuscationes inceperūt. Utinā pluuiā nō grandinē habeamus. Sūt nōnulli q̄ iudicia sua pluris faciūt qz toti⁹ oꝛbis sniam. Voluisses in hoc cōuētu tuā reuerēdissimā paternitatē vt vidisse quale bellū apud eos verbis gestū sit. In quo certamine scio quātū valuisses. Preliū cōtra infideles: etsi militū cohoꝛtationes de sideret: z cōcilia matura manib⁹ tm̄ ꝙ verbis magis gerēdū est. nec ꝓterea min⁹ est vtile vnio nē in caritate tueri q̄ hostes pellere. Quid em̄ ꝓdest eos qui extra ecclesiam sunt cō p̄mere si ab his qui intus sūt laceramur. Sz dixi iā satis. Ex italia nihil noui ha beo nisi q̄ ille cōuent⁹ q̄ senis p cōi toti⁹ ausonie pace diuti⁹ sedit: reb⁹ infect⁹ dis solutus est: nec animi pncipū cōiūctiones sūt q̄ aī fuerūt. Tibi fortitan certius illius terre noua scribunt̄ vñ tua oꝛigo est: mihi qz solo materno genere sum ita lie cōiunctus nō tā diligenter singula patefiūt. Vale optime z me q̄ semp tu⁹ fui z ero vita comite noli scriptoꝛ tuoꝛ expertē facere. Datū wiēne die. xxuij. Junij Anno. M. cccc. xliij.

Epistola. clxix.

Laudat treugas i regno būgarie fieri z aliq̄ de vnione ecclie ac de passagio ꝓtra turcos inserit.

Aspar schlick cācellar⁹ imp̄ialis. S.p.d. Reuerendissimo in xp̄o p̄ri dño Juliano cardinali sci angeli aplice sedis legato. Erā dubi⁹ q̄d causse foꝛet q̄ ad me diu nō scripsisses. Uereb ar nāq̄ neue mei cēs oblitus vel alia ti bi molestia cōtigisset q̄ scribere nō p̄mitteret: cū lras tuas accepi in die ascensiōis ex buda missas q̄ mihi nō solū dubietatē ademerūt ꝙ magnā q̄pe voluptatē z le ticiā p̄buere. Ex illis nāq̄ sospitatē tuā intelleri. z memoriā mei sp̄ mēti tue berē Agnoui quoq̄ quo animo litteras cernis meas: qō certe ex amicitia ꝓuenit vt scribis: q̄uis aliqui inter seruum z dominum nō amicitiā ꝙ tm̄ dicāt dilectionez vigere. nō est tū de re ꝙ de noie disputatio: mihi tā serui qui pro salute dñoꝛ q̄ do mini qui p seruoꝛ capite magnis sese obiectāt periculis veri videē amici. Quis enim seruū illū nō vere amicū iudicet: qui ob vindictā necati amici. penoꝛū impe ratorē interemit: captus r̄ dēs crucē sicut z liuius scribit z cicero. nisi fortasse di cere volumus seruū esse desinere qui dñi naciscāt amicitiā cū amic⁹ sit alter ego z amicitia nihil sit aliud q̄ diuinaꝛ z humanaꝛ rerū cū sūma charitate cōsensio Inter cui⁹ pomeria nec seruitus intrat nec dominiū: ꝙ siue hoc siue illud sentim⁹. mihi palā est er amoꝛe fieri q̄ epistolis meis benignus est auditus tuus. Et quia sic cōfido scribo sepius tue dignationi. nec vereoꝛ ineptias meas ostendere: z nūc

res leues nunc irrisione dignas significare: dum tui nō videar oblitus qui semp̄ sum memor. Sed vtinā reuerēdissima paternitas tua quo vultu quo aio. quaq̄ iocūditate z ala critate tuas suscipiā lras. certe nō semestre sed ois dies mihi scripta tua differret. cū me scribere poscis ip̄e pot⁹ scriberes. Sz mitto boc sperans vt inceps frequētiores ep̄las ex te me recepturū. Qō de treugis refers cognoui libent. nā z ego in hac pte magnā opam p̄bui vt reciperent: vt q̄ būgarie tāq̄ patrie mee bene eē cupio. z illi⁹ videre quietē toti affecto p̄cordijs: nec exeratui contra turcos ituro vellē aliq̄d obstare. tū q̄ subditos meos pacis cōmoditate potiri videro. Sz timeo ne meū desideriū euanescat z plus alijs q̄ mihi mea stulticia p̄sit bene fit q̄ alijs cōsciū⁹ agros. Nā pācratij satellites q̄ casilij sunt. nō abstinet boldis meosq̄ rusticos nō sinūt quiescere. & grauiores indies exactiōes agitāt. Ut iā videre videar treugas ipsas q̄ oibus sunt accōmode. mihi t̄mmō noxias fore nisi aliter p̄uideat. Ego certe apud cesarē nr̄m summo studio nitrus. vt in agris magnifici palatini boldarū cessat exactio. In qua rescriptū ē capitaneo iazrini quantū op⁹ est: nec illi⁹ agricole ampli⁹ vexabunt. Cōfido igit palatinū ip̄m mihi vicissitudinē redditurū sicuti sibi scribo. Sz p̄derit etiam mihi diligētia tua cū ipo palatino si apud regē polonie z alios put res desiderauerit mea cām p̄moueris. Ad quā rē non pozrigo multas p̄ces: quoniā viris p̄udentibus z amantibus satis est indigentiā denudasse: vulnusq̄ medico dexterisse. Solū peto vt treuge q̄ publice sunt vtiles. p̄uatim quoq̄ frugifere sint. qz nec publica sine p̄uat⁹ sūt. nec sat est erariū ciuitatis vel p̄ncipis abūdare. nisi z dom⁹ p̄uate sint opulente: scrinia ciuiū plena. Magnope curandū ē vt be biēnales inducie rate sint z stabiles. qm̄ sicut existimas aliq̄d pariet hec tēporanea pax. vt melior possit haberi z longior. Naz sicut ex paruo bello mai⁹ sequit sic ex breui pace gigni diuturnior pōt. Molliscabunt hoc biennio sicut putandū est truces animi: subibit i niuriarū oblīuio: cōmercia inuicē habita familiaritates pariēt ex quibus facile si sic diuine pietate placuerit vniuersalis cōcordia poterit inueniri qđ deus p̄cedat. Nūc res ecclesiasticas ingredior. Laudas me q̄ in nurbergēn. cōuentu labores meos p̄ pace ecclesie z veritatis defensione sim posturus. Hoc nō me dignū laude sed indignū reprehensione facit. qz obnoxij sum⁹ oēs q̄ xp̄iano censemur nōie. matrē nostrā ecclesiam p̄solari: veritatē tueri: xp̄i vicariū honorare: apostolice sedi reuerentiā atq̄ obedientiā impertiri. Qui secus agit dignus est obp̄robrio z anathemate. ac ecclīam labefactat. hos decet potissime insurgere q̄ maiori auctoritate z p̄tate fruunt. Et hi maxime arguēdi sunt. si negligētes aut desides crescere malū sinūt z virus effundi ampli⁹. Me quidē z mei similes oportet hortari: rogare: instare: z incessabili vocis tuba clamitare vt p̄ncipes euigilēt manūq̄ opponant. Qđ ego p̄ mea virili nō negligo. speroq̄ si res nō bene iuerit mihi nihil eē imputādū. qz nec clauus nec temo in manu est mea. Jā ibim⁹ nurēbergā. Nā rex z sui fratres german⁹ z patruelis itinere se accingunt. Puto qz circa iobānis festū scribimus austriam. Quid secuturū sit nec dicere possum nec opinari. Tot enīz capita sunt vt nihil difficilius sit q̄ vaticinari quo illa diuertāt quot hoies tot snīe. Audio plura q̄ me p̄turbāt. Utinā sicut alīs scripsi tua reuerēdissima paternitas i dieta fuisset qz z cōcilio z auctoritate multū ad pacē valuisset. Quicq̄d sequet̄ forti aio tolerādū erit. q̄uis nō putē id obtinere qđ paucoq̄ p̄fidia z ambitio q̄rit. sed tñ aduersus hos tua paternitas p̄fuisset z cū regia maiestate z p̄ncipib⁹ electoribus de passagio tractare potuisset. Res ardua z magna. magnos p̄motores desiderat. nec tot p̄ncipes in vnū cōuenire queūt. nisi facundia boni viri moneant. Ipsi p̄ se p̄ncipes nūq̄ ista somniāt. nec fidē p̄bent si q̄s nō maxime auctoritatis velit p̄suadere. Ego certe reuerēdissime pat egregie qđ scribis cupio nec dubito cogitatus tuos vt suspicaris: sed p̄bo laudoq̄. nec scio in qua re possis vtilius q̄ in hac insudare. Quid enī vel honestius vel sancti⁹ est q̄ nomen xp̄ianū ampliare. q̄ fidē seminare catholicā. q̄ alias dyabolica fraude deceptas ad lumē veritatis

reducere. Hoc ē sane qđ cardines decet ecclie. hoc est opus ecclesiastici viri. hoc dignitati tue ꝑcipue cōuenit. sed mihi reuerēdissime ꝑ impossibile videt tantuꝫ op⁹ ꝑ lr̄as fieri. Cū athenen. bello ꝓmouerent. demostenes qui tūc exul erat nō lr̄is q̄uis scribere facūdissime saret. ꝑ lingua vniuersas grecie ciuitates in fauorē patrie nouit. Idē mihi tue reuerēdissime paternitati gerendū videret. Suscipiē da legatis foret ad germanie gallie ⁊ britanie principes. rogādus rex noster vt sicuti regum ꝓmus est ita ⁊ belli principē se cōstitueret. Scio qz mineruā loceo: ꝑ non obest. Magna res hungaria est. multos viros habet multasq; vires. sed ad pellendū thurcos: europāq; vindicandā maiori potētia opus est. nec tu id inficiaris: q ⁊ germanos cōcurrere cupis ⁊ italoꝝ dassem. Sz mihi nō psuadeo tantam rē p lr̄as posse moueri. Ideo videē velle reuerēdissimā paternitate tuā ꝓncipes nostros adire cū mādatis ⁊ bullis aplicis ⁊ eoꝝ q̄ ꝑsentiūt lr̄is. q̄ casu nedū de passagio greciā ex vnguib⁹ machometi. ꝑ asiā q̄z liberādā sperarē. Hec volui diuisse cū venia. Cōmēdo me tue paternitati reuerēdissime. Cesar tibi ⁊ virtuti tue mirū immodū ē affect⁹. Do⁹ secūdū iter tuū ⁊ qđ paras opus. Datū wiēne. xviij. maij

Exponit quo pacto eps patauien. **Epistola. clxx.**

fridericū cesarem honorauit.

Meas silui⁹ imperialis secretari⁹. S. p. d. Iohāni cāpisio pstāti pbo ⁊ amico veraci. Jubet lex amicitie oia inter amicos ee cōia siue modesta siue iocūda q̄ contigerūt. Tu hec pbia iam dudū ⁊ a teneris vt aiunt vnguiculis edocuit. iō nō agā hoc plurib⁹ sed ad rē veniaz. Magna mihi p hos dies oblata voluptas est: ad cui⁹ plenitudinē sola tui pntia defuit q̄ mihi omne gaudiū solidi⁹ reddidisset. Sed cōcabo tibi lr̄is qđ verbis nequeo: q̄uis ⁊ calam⁹ impotens est oia referare. Audi tū ⁊ voluptatis mee pociunculā recipe. Fui nup apud wiennā plurimū mestus: qz cesarē nostrū res tuz ecclesie cū imperij timebā negligere Nam qđ dictū ⁊ scriptū fuerat de cōuētu nurbergen. videbā quodāmodo postergari. Sed aduenerūt mox regia mādata q̄ nos sequi regē iubebant quoniā is die iouis. ix. iulij ex noua ciuitate recesserat iter suū versus nurēbergā cōtinuaturus. Letati oēs hoc nuncio sumus. Ego cū magnifico cancellario caspare tui amante regiam maiestatē biduo sum secutus. Post cū rex o ꝑpiduz suū quoddā extra viā positum visere vellet. nos anasum prexim⁹ vbi olim ecclesia metropolitica ꝓfuit laureacensis dicta. Fuit em̄ laureata vrbs admodum insignis in ampla cāpozum planicie ⁊ super flumē qđ etiā anasum vocitant. Sz post q̄ achilla rex bunorum vrbem hāc delcuit vbi arx erat o ꝑpidū ex nomine fluminis restructum est Sedes vō metropolitica in salczburgam translata. Hic vna nocte cōsedimus. Postera die cū duo miliaria teuthonica cōfecissemus nemus supra collē transiuimus: castellū conspicimus ecclesie patauien. qđ alij apozū planicierū montē appellant. Ibi prelatus insignis residebat leonardus episcopus patauiensis. qui suscepturus regem illic obuiā venerat. Tu bomine nosti. Haz ⁊ hic wienne fuit cū tu cardinalē sancti angeli secutus regiā maiestatē iam annus est visitasti: vir elegantis stature: blandi colloquij: ingenij ꝓdentis ac liberalis: qui ꝓmū in concilio regio locū tenet. Hic vbi ex alta specula cancellarij vidit aduenientē ware scallū suū obuiā destinauit qui nos ad secretā viā deduceret. Ju publicis autē diuersoꝝ⁹ ꝑceptū erat ne q̄d nobis venundare vel ad boim vel equoꝝ vsum. Et qz dispensator cancellarij ꝓcucnerat iamq; popinaz armauerat oia iussit eripi. nec vnū ex familia nostra passus est extra arcē cē: sz eis etiā pabula ministrauit. qđ vbertim triduo factū est. Veniimus igit ad eius cōspectū: post q̄ hic diuina pegerat nō tam letus herculē susceꝑit eu ander aut achestes anchisen. q̄ hic nostrū cancellariū. Nam illū ⁊ nos singulos blando vultu ⁊ alacribus oculis ad se recepit. modesto q̄z risu quoslibet amplerabat ac dulcissimis verbis consalutabat ⁊ vt q̄libet valeret pcūctabat. nec nos vti seruos q̄ nō erat impar. sz vt filios vl' frēs ptractabat. nemo crede mihi ē io⁹ amātissime quē vnq; videri tā benign⁹ atq; būan⁹ i suos hospites. tā magnific⁹ i edificijs tā splēdid⁹ in quibus. tā largus

erga psonas miserabiles tã equ⁹ in subditos. tã iustus in oẽs: q̃ istũ p̃latũ accepi. Hospitalitatẽ magnificẽtiã ac liberalitatẽ egoip̃e suꝫ ꝓtẽplatus. Hec q̃ hic sicut pleriq̃ bona ecclesie inꝯ necessarios partiꝯ. aut i alios illaudabiles vsus cõuertit ꝙ elargiꝯ paupib⁹ xpi q̃ plurima. Hec ꝓnceps ẽ bis in ptib⁹ ante cui⁹ ostiũ plures pascuꝯ inopes. Taceo elemosynas q̃s dãculũ facit. Nã ꝛ comitib⁹ ꝛ baronib⁹ nõnullis occulte subuenit: quos rota fortune instabilis p̃cipitauit. Patet p̃terea vom⁹ a⁹ p̃claris sp hospitib⁹. Et lꝫ ea resistentia quã tibi albert⁹ austrie dux fecit: q̃ postea rex bũgarie bohemie ac romanoꝝ fuit: in octuaginta milib⁹ aureoꝝ suã ecclesiam dãnificauit: hic tñ postea q̃ pacẽ nact⁹ est: in edificijs tũ castroꝝ tũ ecclesiarũ reparãdis septẽ ꝛ viginti milia florenoꝝ exposuit. Jn redimẽdis aũt censibus ac p̃dijs pignore datis tria ꝛ viginti milia. Ultimã tales ꝓlatos tridẽtina sortita fuisset ecclia. Sꝫ q̃d ego ista cõmemoro: sequar qđ cepi. Erat iã prãdiũ opiparis epulis appositũ. Ascendim⁹ aulã ibiq̃ iuxta fenestrã quã leuis aura pflabat cõsedim⁹. Dum⁹ erat eps. secũdus cãcellari⁹. tercⁱ⁹ illustris comes ortenbergẽ. q̃rt⁹ p̃positus frisingẽ. vir ꝛ nobili loco nat⁹ ꝛ iuris iuterps. Sed nec mihi vltim⁹ locus in tã sublimi mẽsa negat⁹ est. Credo me alienigenã honorare voluerũt. Nihil lauti⁹ illa quadra fuit. nec tã florẽtes epulas metellus q̃ stor hispani dr̃ habuisse: nec tã exq̃sita fercula crispin⁹ aut apic⁹ ꝛ alij romani vorabant. Post q̃ abrogatꝫ cibarioꝝ legib⁹ pisca seueritas luxu cessit maligno: nos germanoꝝ ẽ pisces carnib⁹ admiscere nec felix putaꝯ q̃ tñ carnib⁹ vetaꝯ. Suauissimi igiꝯ fuerũt pisces appositi: quos tũ danubi⁹ ꝓpinqu⁹ tũ trauna ꝓterlabẽs administrabat. Nescio quẽ accipẽsere laudãt antiq̃ qsue murenas. Ego inꝯ cẽdũ sepe recordatus sum eius quẽ arestotiles dicit collũ gruis optauisse. vt q̃naria cibor̃ voluptate pfrueꝛ inꝯ carnes aũt ardeã pinedim⁹ turdos altiles orices cerũ apũ lepores: omitto reliq̃. Nec dux hec legis saliuã in labra reducas mũdato q̃ dentes lactuca fatiges Jnꝯ alias aũt voluptates iocũ dissimũ erat fruatas p hyemẽ glacies i feruẽti estu mẽse apponi: vinaq̃ illis reddi frigidiora. Quid tibi de vrbanitate faceq̃s miroq̃ dicẽdi lepore bui⁹ plati satis potueriꝫ dicere. Sũt nõnulli q̃ hospites q̃ verecũdia coacti vocitãt oẽmq̃ morsum dinumerãt: ac cũ agnũ lacerari dentib⁹ cernũt nõmin⁹ tristantꝯ q̃ si ꝓpria mẽbra mãdarentꝯ. At hic p̃sul tũc volebat tũc increpabat hospites cũ cessare videbat nec q̃ edilia ponerentꝯ ꝙ nõ cia fuissent q̃rebat Or si vt dicim⁹ nobilitat multũ frons generosa vapes: q̃d tũc dicem⁹ cũ laute mẽ se copiosisq̃ apparatib⁹ ꝛ vult⁹ leti ꝛ verba gratissima adiunguntꝯ. Post q̃ xo exempta fames epulis mẽseq̃ remote sunt: ducit nos põtifex p castrũ. locaq̃ singula monstrat: sitũ ostendit ꝛ quicq̃d est laudabile in apto facit. Prebe aures paulũ: locũ tibi describã vt cũ legeris exhylarari etiã possis. Castellũ boc in ea terra ẽ q̃ inter bauariã ꝛ austriã iacet marchionatus anasi. Quidã volunt banc cẽ portionẽ austrie post q̃ ibi ducatus erectus est. Sedet aũt castellũ in rupe tramie cui ab oriẽte austria: ꝛ ab occidente bauaria. Boreã sibi bohemia prebet austruꝫ siria. Trauna fluuius est mire perspicuitatis qui ex alpib⁹ sine p̃cipitatus quosdam lacus efficit. Exinde p quinquaginta milia passuũ discurrẽs: planiciẽq̃ persmenã secans: non longe ab boc castello ferꝯ in histrũ. Habet hic amnis miri saporis pisces. Nec scio an alius feratior sit. Scripsi iam tibi cursum eius q̃ admodum bꝛcuis est. Jus in eo piscandi multoꝝ est. Pat auiẽsis ecclia. rũ. bꝫ piscatores: quoꝝ quilibet tres ministros secum ducit. Dux austrie quatuor. Comes de schaumberg totidẽ. Dñs walse ꝓpositus sci floriani. Dñi de trauna ꝛ de lichtenstein totidẽ: q̃ ꝓ libitu suo piscantꝯ ac familias suas nutriũt. Preter hos tñ q̃ i borũ man⁹ pisces aduenũt: ad teloncũ bui⁹ oppidi q̃dragita piscũ modũ q̃tãmis dicunt ex bis q̃ ad mẽsurã venũdãt. Nã grãdiusculi numerati vẽdũt. Modi⁹ aũt ꝓmagna mẽsura ẽ ꝛ vltraq̃ reputes capax. Quid plã. Musq̃ trã aut arenã iuxta boc flumẽ effodies q̃n aq̃ intercrescẽte mox pisces iuenias. Hoc quẽadmodũ vides ad ornamẽtũ castelli lociq̃ voluptatẽ plurimũ ꝓducit. Sꝫ adbibe ãpli⁹ te mihi

rotūq; intuere meli⁹. Mihi si castrū aliqd dē inhabitātū vbi ad recreationē viuere velim: hoc potissimū placeret. Quid em̄ ē ad plenā letitiā necessariū qd hic desiderare. Fateor nō eē hic vineta seu oliueta: nō ficus: nō cedros: nō poma punica ⁊ alia q̄dā q̄ apud italos habent cōplurima. Sz vina hic ex austria q̄z gratissima pferunt amica nature: gustuq; suauia q̄ nos in prādio afatim bibim⁹. Mel ex athesi delsunt aut ex tergesto: quia vbi pecunia est illuc ⁊ vina vehunt. Qd si desunt racemi ⁊ cū ficub⁹: mel ones sūt pira ⁊ poma admodū gustui sapida: sūt cerusa multimōi generis. Est aer saluberrim⁹. Tēperatulus suauis. Si nud⁹ incesseris sic os apueris: si ventrē onderis ⁊ quātūuis flātis aure pcepis: nihil exinde lederis. Cū estus ē quātūuis alibi maxim⁹: sp in castro flat⁹ respirat amen⁹. Prospect⁹ illinc ad nouē dēcē ⁊ eut bonica miliaria ptēdit. Videt mōtes nemora fluuij cāpi colles culti vireta iocūda. Hinc trauia currit: illic byster ,plabit. Prata ēplissima ridētia cū tēp⁹ fert circūspicaunt. Pomeria circa castella tria sūt. Quo altissimis munita foueis: nec actib⁹ oino nuda vbi statiōes habent vmbracula ō solē aptissima. Si piscare velis aq; i oculis sūt. Si aucupari sepes ēplime auicalis refert circūstāt. Si tibi venatio placet vir ad mille passus silue distāt: q̄rūuis ferarū genere plene. Est in colle ,primo nem⁹ vmbrosuz altissimis quercub⁹ septū qd fouea sepsq; cingit i modū pozci seu lepozarij. Vbi ēplime fere pcluse sunt. Illic etiā nisi sunt ēplures: q̄s in arboib⁹ humana diligētia ad ordeoz vsuz custodit: que ibi pozrectis cibis nutriunt. In planicie feraces sunt agri tātū frumēti siliginisq; reddētes: vt ex eo qd supest castro munito facile possit vinū cōpari. Hec foris sūt. Huc arcē ipsaz interi⁹ pspice. Est vt dixi sup alta rupe pstructū castellum ex trib⁹ ptib⁹ ex planicie surszuz erectū ac sua natura defensuz. Pars q̄rta duplicez hz foueā: pōtēq; duplicē. Profūditas fouearū altissima ē. In hac parte turris ē in celū tēdēs vndiq; ,pugnaculis cōmunita. In cui⁹ sūmitate custos residet qui cornu tuba ppetue clamitat. Interdū z rustica musaz exagitat. Mur⁹ cācelli vndiq; duplex est: z in plerisq; locis triplex. In medio vo platea ē arcularis. Vbiq; fons amenissim⁹ scaturit ac p fistulas ereas bis ser: aquā ,pinat. Fontis ambit⁹ marmoz⁹ est. Iné colūnas mediū est tabernaculū qd desup eminet creū mirifice structū vt elebanozis opus diiudices aut policeti cui⁹ fabrices trecētis z mille aureis empta est: septē circū ,pcere ac frōdose vlmi tēdunt i celū q̄ vmbrā gtissimā reddūt. Cena dū estus ē i cācellis apud būc fontē parat. Pisces ex fluminib⁹ i fōte tāq; in viuario reseruāt ac dū sedes in prādio capi pisces z in coq̄nā deferri cernis: q̄s e vestigio coctos māducas. Est z ali⁹ fons lapide⁹ dulces z plucidas aq̄s effundēs. Terci⁹ in coq̄na ē cui⁹ cānule limphas in q̄slibet ollas igni admotas inferāt. Est pterea huius castri mirū ,pilegiū sue cōsuetudo: rusticole q̄ circū habitant obnoxij sūt queuis necessaria ad vsuz castri pbere. excepti⁹ bis que maioz⁹ habent sumptus: dāt caseū butyrū lac ligniū z fenū ad cloacas oportunū: grati mundāt domū: ligna scindūt: discos mēsarū exbibēt scutellas z cacabos lauant. Post hec capellā vidim⁹ ad diuinū cultū pornatā vbi tres are pfecte sūt in ābitu supiori p⁹ aulā maioz⁹ habitatio regi pata erat vbi bec loca notaui: stuba vna tapetib⁹ ornata z attrebatēsib⁹ pānis camera pampla vbi z lect⁹ aureis ornamētis z apparatu regio relucebat. Ex q̄ z fenestra quedā i capellā pbebāt intuitū: erat z studiolū ppulcrū. Rursusq; alia camera ,pinqua p⁹ habitaculū extra murū castri pōtibus sustētatū vndiq; patulū i occiduū z septētrionē meridianūq; solē respiciens vbi sp aura suauis respirat cū alibi feruid⁹ estus sentit. Exide adit⁹ p pōtes i alterā ferē camerā q̄ extra murū trabib⁹ sustētata ē: z orientē arctoū z occiduū solē intuet: quā marescallus regi⁹ inhabitat. Scōm locuz dux sigismūdus obtinuit q̄ et aulā z stubā z thalamū i minori cultu q̄z rex habuit ipe sibi pōtifex cācellariū seruauit: vbi rursus alia māsio suis mēbris ad vsuz principis erat ornata cācellario ,pulchrū thalamū i alta turri z sub eo vultero regis ,paliario: locū castri q̄ respiat orientē meridianūq; solē. ,pfectus arcis cū cōiuge ac nōnullis nobilib⁹ dominabus

occupauit. Mā ⁊ ibi māsiones ꝯplures fuere tū ample tū vtroꝝ cellaria sub castro pampla ⁊ stabula multa. Int castellū ⁊ flumē trauna villa ꝯdā fuit apta quā hic pōtifex breui tpe cinxit ⁊ ad incolētiū tutelā armauit: atq; his in locis rōanoꝝ regē ⁊ sigismūdū austrie ducē suscepit: honorauit pauit: atq; oēm ecclīatū pedita tūq; recreauit. Mecq; cōtetus his suptib⁹ rursus cū rex linchiā peteret: cū cācellario viā ꝓripuit ac patauie apud regiā maiestatē māsit. Est aūt patauia ꝑclara ciuitas inf̄ danubiū euūq; sita quā prisci cesares ecclie tradidere. Danubi⁹ ex mētib⁹ sueuie venit ynus ex alpib⁹ q̄ germaniā ab italia disterminat: atq; hoc i loco mixt⁹ danubio nomē amittit: vbs ipa i longū tēdit nec magno negocio formā insule suscipet: si q̄s ab euo foueā in danubiū duceret. Hec yni ingēti passus sūt ex vna i alterā aquā. Sup yno pōs est ligne⁹ q̄ sex decim bz arc⁹ ⁊ ciuitat ptē q̄ trās flumē ē ciuitati maiori ꝓiūgit. Est ⁊ ali⁹ pōs sup danubiū p quē via ē ad mōtes q̄ bobemiā respiciūt: p⁹ bos mōtes fluui⁹ ali⁹ niger admodū plabit: q̄ ex bobemia veniēs ꝯpidulū iudeoꝝ ⁊ terciā patauie ptē diuidēs sub castro ꝑsulis danubio q̄ ex opposito yno se imiscet. Itaq; tria flumia vno in loco cōiūgunt. Ac ꝓpte rea locū istū q̄dā vbo italico passum ß ē trāsitū vocitāt. Mā ⁊ p hūc locū merces italie i bobemiā ferebant. Et supiores theutonici austriā vl̄ būgariā petebāt sic ⁊ hodie fieri videm⁹: i medio vbis tēplū ē diui stephani pmi martyris b⁹ epatus pīon: egregie ceptū ß nōdū pfectū: ch or⁹ hic admodū pulcer edificat: ß q: pceni mis tū ciuitas tū capitulū ad fabricā ꝓferebat. Leonard⁹ eps magnā pecuniā ad hoc opus vtdit. Adeoq; is celeriť edificat: vt q̄driēnio putet ex integro pfici posse. Apud hoc tēplū edes epi sūt ad eā ptē q̄ respicit ynū tū capacissime tū splendidissime. In q̄b⁹ fridericū cesarē ac sigismūdū ducē aptissime collocauit: esset iam admodū lōga epla si tibi oēs ediū ptes vellē vtscribere: si vel capelle relīquas setas vl̄ aureos pānos q̄b⁹ vndiq; muri vestiti erāt oñdere ꝓtēderē nescio q̄s ꝑceps nō se is edib⁹ egregie habitare putaret: ego ⁊ regib⁹ ⁊ cesarib⁹ atq; ipsis eccīe romane lūmis pastoꝝb⁹ cōmēdatissima vl̄ cōueniētissima hec palacia iudicauerim nisi q̄s forsitā bussitarū more nimiū sūptuosa hec sacerdotib⁹ existimauerit: ß nec ß solū habitacula regib⁹ digna sūt. Trās danubiū due q̄z sūt arces epi: altera i sūmo mōtis cacumine: altera in radicib⁹ apud aq̄s vbi danubi⁹ ⁊ niger bobemie fluui⁹ q̄ etiā fert vnōes ꝓiūgunť: est ad sublimioꝝ arcē grādis ascēsus atq; difficilis q̄ tm ex vno angulo pōt oppugnari. Sz tot ibi munitiōes addite sūt: tā muroꝝ q̄z foueārū: vt expugnari posse nulla vi hoīm videať: ibi ⁊ aule sunt ⁊ camere splendidissime q̄s q̄ viderit nec ornati⁹ alicq̄d nec muniti⁹ vsq̄z esse putauerit. At vbi descēderis in arcē q̄ infra iacet: ornatū maiorē videbis: te studinatas cameras ⁊ aulas ꝯplures: lectos ad regiū cultū stratos. Mirari ꝑ potius q̄s cōmēdari potui. Sūt meo iudicio theutonici mirabiles mathematici: oēsq; gētes in arcbitectura supant. At bic epos papu⁹ ē siue suapte natura i hoc inclinat⁹: siue pitissimis magistris edoctus. Vidi ego ꝯplurimas arces tū apud italos tū apud alias gentes. Sz ille vel ad bellū sustinēdū ostructe vel ad voluptatē patefuerunt. Has vo leonardus eps ad vtraq; rē miro artificio coaptauit: ita vt nec ad iocūditatē nec ad tutelā vlteri⁹ q̄q̄z videret q̄ oia cācellario ⁊ mibi ostēsa fuerūt dū patauie regē operiremur. Venit aūt rex die lune cū sigismundo duce. xij. kl̄. iulias: triduoq; māsit quē patauien. eps cū oi familia tā copiose q̄z splēdide pauit: nec aliquez vel ꝓcipē vel priuatū boiez q̄ curiā sequeret passus est patauie obulū exponere: cūctis ipe sūpt⁹ q̄z liberalissime pbuit. Sz q̄ fuert q̄ verecūdia ducti nollent fercula petere illis vsq; i domū vbertim edilia mittebāť ⁊ vina nec potuit alioꝝ cibū morē dere q̄ nō ex epi coq̄na venisset. Cū rex moneret epm ne tātis se sūptib⁹ oneraret tace inq̄t rex nolo cū bac vita migrauero pīon⁹ me⁹ me arguat stephanus: q̄ scit bec bona sibi p tuos aūcessoꝝs elargita dignecq; tibi ex illis bonorē impēdi. Ministri pterea esculēta ⁊ poculēta: eq̄rūq; pabula tā voluntarie exbibebāt: vt tūc se ꝯmaxie lucrari putaret: cū effusi⁹ dispēsarēt. Ego mi iobes nō potui duz ista cer-

nerē nō letari. Videbar videre puscos illos z admirabiles viros qs tātope cōmē dat antiqtas: sicut de seneca scribit pilonecz gneo z cocta q̄b⁹ z titulis z falsabus maior fuit vnādi gloria. Fortunet deus būc pfulē: vitācz cornicis pbeat z annos nestoris: sapiētiā aūt eaz sibi vsqz in finē vite pstet quā mō hz. Ma etsi multos sb se iplos tenet z castella vltra triginta possidet: z dioceses ad trecēta milia passuū extensaz a ratispana ꝑpe vsqz in posoniū qō est būgarie oppidū regnat. Tanta ei⁹ tñ est prudētia singularisqz vtus: vt nihil dubiū sit sub ei⁹ gubernatione pstantiſſmā hāc eccliaz tā in spūalib⁹ q̄s in tpalib⁹ ꝓsperari. Vale cāpisi optime z bui⁹ darissimi viri laudes reuerēdissimo dño tuo meoqz cardinali tarētino z ceteris romane curie senatorib⁹ expone: cuius tarētin⁹ ipe platū būc z noscat z amet. Ex pauia. x. kl. Julias. Anno. M. cccc xliij.

Epistola. clxxj.

Cōsulit q̄ sūt agēda in cā frisingen. eccliē.

Neas siluius Caspari schlick cācellario impiali. S. p. d. Pauci admodū sunt dies quibus per casparē sacerdotē nunciū tuuz de singulis quoad potui plene scripsi: nec rem frisingen. aut aliā scriptura dignā pretermisi. Olui namqz potius scriptis oibus longitudine tediosus: q̄s pretermissis quibusdaz breuitate odiosus esse. Sed aduenit mox germanus tuus henricus frisingen. electus: z cū eo simul reuersus nyperg. Ipse aūt electus idarco huc ꝓfectus est: qz frīs tuis instructus erat vt ꝑ oppidoz possessione instaret. Mā z tu regi ad eaz rē scripseras: q̄ erat adhuc nescius coz que gesta erāt nōduz cū frē mee ad euz puenerant qs sibi sup his scripserā. Retuli aūt ei seriem rez z regis responsum mihi datū z sibi scriptū quo ꝓcepto agnouit electus se frustra ꝓfectuz huc. Accessit tū nyperg tamqz singularē amicū: quo cum in via sepe contulerat de negocio: narrauit sibi que in causa essent acta cōciliiqz decret. Is dixit se velle regē alloqui z cui⁹ mentis esset pscrutari an mutari snia posset. Accessitqz illū heri cuz iam nox ruisset celo: petitqz vtrū in re frisingen. vellet aliquid agere cuz frater cancellarij adesset. Rex autē iussit mox electū accersiri: quo veniente surrexit ex cubili z nōnullis passibus obuiam ꝓcessit: Tum electus dixit se huc venisse regraciatuz maiestati regie ex cuius munere ꝓmotus esset: supplicaturūqz vt possessio daret in plenitudine gratie z ad hoc se monitū tuis litteris inquit. Rex vo habito cōcilio dixit se iam tibi in hac re rescripsisse teqz vocasse z postqz reuerteris rem banc absoluendam. Gratias ꝓ responso electus egit: subiunxitqz se scire nōnullos venturos cē etiam viros magnos qui partē alterā ꝓmouerēt. Ideoqz se supplicem petere ne quid in eius ꝓiudiciuz illis responderet: Ad hec dictū est regiam maiestatē cancellariū expectare nec se velle in eius absentia aut illo inscio de hac re ad cuiusuis instantiā aliquid agere. Dixeruntqz consiliarij henrice licet scriptum sit cancellario vt veniat: tu tamen sibi rescribito z mittito ꝓpriū nunciū omninoqz ipsum adhorteris vt q̄festinanter veniat: tum pro rebus huius ecclesie frisingen. tuz pro negocijs regijs in quib⁹ sua ꝑsentia est necessaria. Nam multi casus ꝓfit accidere q̄ primuz nunciū impedirent. Annuit henricus mihiqz dixit bonum esse vt latoz ꝓsentiū anderlinus huic se itinere accingeret: quod mihi quoqz ex vsu visuz est admodū necessariuz: qz nescio quā diligentiā habebunt collegę tui admittendū frās. Duz hec agerent venit ex rōana curia osilien. eps ꝓxten⁹ quē nosti: ꝑ hunc putabat hēricus bullas sue ꝓmissionis trāsmissas sicut iobes tolner sibi pantea scripserat. Accessimus q̄ diuersoz eius pcontati sum⁹ an bullas afferret. Is retulit se fuisse ordinatū vt ipse afferret q̄ cuz expeditio ei⁹ longior videret placuisse romano pontifici vt tabellarius suus guido noie ad te illas deferret: qui cum q̄ndecim diebus cuz ꝓcessisset miratus e nō ee nobis traditas bullas deditqz hēricus sibi z tibi directas ex roma bononiaqz trāsmissas. Quib⁹ aptis cognouimus hūc ei⁹ vez fuisse: sicut z tu ex ipsis frīs agnosces. Mā ipsas tibi cum pnūb⁹ destinam⁹. Nos vo opinamur bullas casdē ad te vel dūm iobānē carnaial ꝓuolasse. Mā guido ille vt accepimus ad aplicos nuncios frās habuit. Quod si sic non est

aut venetijs sūt apud mercatores: aut guido corrupt⁹ aduersarijs eas vēdidit: vt
siniſtri aliud accidit. Tuū ē pcūctari diligēt nā matie expedit bas lras bñ in qb⁹
fundat ius. Nec putat henricus australes moueri posse vt castra tradāt nisi ostē
dant bulle. Ideo curet tua magnificētia eas oīno secū afferre si apud nurēbergā
inueniri possūt: alioqn opus erit iterū eas ex curia suscipe. Nūc aūt ne mireris q nīl
cū ꝓpriū destinam⁹ cās subiūgem⁹. Nā prima ē q rex sic desiderauit t ꝓsiliarij p
suaserūt. Secda ē qz videm⁹ regi necessariū ee reditū tuū i multꝫ arduis negocijs q
egreferet sibi te deesse cū op⁹ é. Etide q vult pncipis grāz is in aduersis fuat. Nā
i fecūdis plures iueniunt fuitores qꝫ sit necesse. Post bec videm⁹ instare piculū i
ecclia frisingeñ. nisi veneñ cito. Qz si veneñ bñ oia dirigi posse ꝓfidim⁹. nam t rex
bñ affectus est t myepergadiutor. Mgr aūt curie scripsit i fauorē tuū: t sicut spe
dē pncia recepit: absentia pdit. Alteri⁹ scim⁹ dñm treuereñ. vētuꝝ: q cuz sit alē bō
qꝫ solebat nec multū tibi afficiat: timem⁹ ne qd in bac re sicut ꝓcerto intellexim⁹
aggrediat: t alijs qz possit tibi obesse. Scis q d velim⁹ dicere t q alis tēptata sūt
Dns etiā ali⁹ vocatus é vt nosti p alias lras qs neutralitatis amator t bauaroꝝ
fautor nō suadebit tibi dari possessionē. Dicet piculū ee t qd nō poterit publice
clā tractabit: nisi fortasse p te sit nurēberge psuasus. Accedit ad bec alius tibi no
tus q t ipse clāculū electo suo fauet t qꝫuis nūc absit cito tñ reuertet: nā in pincia nō patuit sibi t suis collegis accessus. Itaq oibus bis ex causis dutrimus mit
tēduz ee nuncū vt si alie lre negligant be saltē te cōperiāt teqꝫ ad veniēdū induc
ant qz nullaten⁹ supsidendū est. Intuere aliud qd ingerit ad scribendū. Allocu
tus est henricus quēdaz regiū ꝓsiliariū q se oñdit sibi affectū. Sz qntuz ex eius di
ctis cōp bēdimus is magno ipedimēto fuit ad possessionē babēdā. Inqt em̄ nul
latenus se regi cōsultuꝝ possessionē dare q parcialis videret: ꝙ suadere vellet vt
oēs custodirent introit⁹ bui⁹ ecclie t exide clā subueniret henrico ad litē ducēdā
donec p iusticiā terminaret cā. Sz ꝓsiliū qꝑnicioſuz sit cernis: qi honesti⁹ sit ꝓn
cipi seculari bona ecclia⁹ absqꝫ vllo titulo detinere qꝫ ius bñti ꝓcedere. Sz nō vi
det oculat⁹ bō qntū dedecus rei resultaret t qntū infamie! t vt p būc modū magis
se odioſum bauaris redderet q se bostē faceret t quantis molestijs se subijceret.
Maz castra tenēs nūc p cōaliū: nūc p electū: nūc p pncipes rogaret restituere et
interim qz bona ecclie dissiparent. Sz addidit bō ꝓsiliū magis insulsuz. Sit em̄ si
castra j manu sint regis: p quacūqꝫ pte declaratio fiet impetratuꝝ regē vt henrico
ecclīa ꝓferat. Qua re nescio an aliq dici stultior possit. nā boc manifestū ē in ꝓuū
agere. Solet em̄ qñ fiūt declaratiōes obediētiaꝝ illis ꝓsuli q sūt in possessiōe. Et
cū aduersari⁹ iā cor⁹ ecclie t dioceſis i possessione habeat henricus ꝺo nibil: q⁹
dubitat melioꝛē futurā ptis aduerse ꝺditionē cū iura sp possessionib⁹ faueāt. Vo
luit insup ille cōparationē facere bui⁹ ecclie ad patauien. ꝓpē quā albert⁹ multas
expēsas subiuit t tādē succubuit. Sz nō aducrt t vir meo iudicio nō ipudens t
suo valde sapiēs ibi albertū ei fauisse q nullū ius habuit: t se pape opposuisse. Nūc
rex habentē ius tuet t papā secū bz ꝓcurrentē. Post boc intelligo qsdā ee q tra
ctare cōcordiā vellēt vt cederet henricus pti aduerse cū aliqb⁹ emolimētis t spe
alterius ecclie: qd tā decet te facere qꝫ famā t nomē pdere. Nā cū grato aio erga
te fuerit eugem⁹ ac vomū tuā hac puisiōe decorauerit: t pter oēm ꝓsuetudinem
bullas absqꝫ obligatiōe miserit: qd tñ dicere poterit si ei⁹ gra relicta cū ei⁹ boste du
rissimo recōcilieris. Plus hic ignominie redūdaret qꝫ ex puisiōe receptū sit bo
noris. Nec nō attingo pfūdius qz meli⁹ me nosti: t cū bic eris lati⁹ bec agitabim⁹.
Post bec mittit tibi henricus ꝓcuratoꝛū ad resignandū ꝓbendā suā ratispaneñ.
Itaq rogat vt qñ illa credendo trāsis capitulū accedas: rogesqꝫ vt aliū germa
nū tuū eligat i canonicū t liberās henricū absolutiōe statutoꝝ dfecere velit vt so
lū frāciſci noie dē pecunia: qd existimat p te nō egere impetrari posse: q apd eos
dilectioni es t reuerentie. De via ꝺo p quā tibi rex cōueniēdus sit nō possumus
aliqd certi scribere: ꝙ nobis expedientius videt wiennā vt pficiscaris ad regē t

nouitatib⁹ scripsi in alijs lr̃is dia. Post illa venerũt ex finib⁹ bũgarie regis polo-
mie ⁊ dñi cardinalis eple: magnas ⁊ felices nouitates referẽtes: ꝙ aliud rex aliud
cardinalis scribit: pl⁹ ille bic casti⁹. Exẽplũ eaꝝ tibi cũ bis mitto. De italia nibil ẽ
pl⁹ noui nisi qđ refert ofilicñ. Quẽtũ habendũ ẽ inf oẽs principes ⁊ coitates ita-
lie papa ⁊ aragonũ rege inf futuris: ꝙ nõdũ ẽ de loco quẽtũ. Id si fiat nõ pu mo
meti erit. Vos illis de reb⁹ nibil olfacim⁹. Vale feliciꝫ ⁊ reuertere absq; mora via
rũ discrimina vt nosti astute cauẽdo. Suadet nyeperg vt ozno venias cito si tuũ
bonoꝛẽ ⁊ exaltationẽ optas. Henricus bodie wiennã versus pgens a nobis ẽ abi
turus. Ex scõ vito die. v. Januarij. Anno dñi. M. cccc. lvij.

De coemẽdis politicis ⁊ aliq̃d de petro noꝛetano. Epi. clxxij.

Obanes cãpsius enee siluio impiali secretario. S. p. d. Ras dedisti pdie
idus octobris ex wienna ad me pferẽdas ego illas rome idibus nouẽbris
iobãne nro tolner restituẽte accepi: babeo gras bũanitati tue de tua erga
me beniuolẽtia q̃ vti saluti mee timuisti istinc patriã ⁊ meos repetẽtis: ita ⁊ sospi
tati mee gr̃ulatus es cũ pmũ ex meis ad te lr̃is accepisti: senas me sospitez scias
aduẽisse: res meas fuisse itineri ꝓmissas qđ nõ nisi tua diligẽtia ⁊ mathei nr̃i opa
pactũ estimo imo certũ mibi psuades me cogit vt ingẽtes tibi ⁊ illi gras ⁊ q̃ntas
ex aio possuꝫ agã: etsi ex venetijs nõdũ de illis q̃cq̃ senseriꝫ. Scripsisti me parce
res tuas apud insubꝛes attigisse in q̃ nonnibil accusari a te video⁹: scripsi cas cur
mediolanũ nõ accesserim: q̃ppe q̃ sauigũ fortũ apd rõanã curiã cũ englino abesse: ⁊
itẽ cũ nauariã nõ ierim: rõ apud me fuit ⁊ ꝓlixũ nõ ꝓdẽnadũ: si mibi credis me ex
cusatũ babebis: si min⁹ voleo te ex mea quã mibi ascribis negligẽtia molestiã vllã
accepisse. Que tũ bũanitaꝫ fuerit ⁊ nr̃e inf nos veteris beniuolẽtie ⁊ familiaritaꝫ
venia mibi ꝓcedere: etiã si min⁹ vti vis in re tua ociosus fui dum deserui tuũ ⁊ polli-
tica aristotelis cõuersa q̃primũ in tãta locoꝝ distãtia licuerit assequaris' curabo
ipsa alia aut alia via vt iubes explere. Hec me pecunie timoꝛ afficiet. Vtinã non
me magis mea q̃ tibi vtinã soli nota cẽt: nõ me magis q̃q̃ solicitaret aut afficeret ege-
stas. Q̃ tũ si me sũmi põtific⁹ victa ⁊ beri mei amoꝛ ⁊ gra nõ fallũt: magna ex pꝛ
te leuari puto. Et fortassis ipe de h̃ aliq̃d ex me sentiet ꝓsq̃ be lr̃e bic ad me ascẽ
dãt. Sz ad rẽ nr̃az venio. Credidi bñ ⁊ qđ amici ⁊ mei officij esset facere si te pꝛ
de ꝓcio libꝛi admonerẽ: vt ⁊ ipse diligẽtia mea i pquirẽdo libꝛo agnoscꝛes ⁊ ego
cõstãtis ꝓi tui liberalitatẽ cernerẽ. Sicq̃dẽ isti⁹ moi libꝛũ q̃ me⁹ fuisset babuissez: ia
dudũ dono ad te mittere curasseꝫ. Proinde ne crediderꝭ voluisse me aut velle in
eo qđ mibi tecũ sit negocio indẽnitati mee ꝓsulere. Sz qđ ais si mioꝛ ꝓcio q̃ scri-
pserꝭ bri neq; libet id auri ꝓferre: min⁹ te q̃ voluisse liberalẽ oñdis: nã ꝟbis illis ad
moneoꝛ libꝛũ illũ q̃nti mꝭoris emã qđ argumẽtũ ẽ ai paulopl⁹ ad nũmos q̃ opoꝛ
teat affectꝭ: ego ꝟo vt scias q̃ liberꝭ i re tua ꝓ vsu nr̃e familiaritaꝫ agere possũ: cu
rabo ꝓ virib⁹ ⁊ igenio meo vt libꝝ q̃optimũ habeas: ita tũ vt me nõ in prudẽtẽ
emptoꝛẽ iudicare possis. Tolner nr̃i ita mibi not⁹ ẽ vt nota magis nulli domus sit
sua: ⁊ iã cũ eo ea de re locut⁹ suꝫ libꝛo repto ⁊ empto ꝓsiliũ capiem⁹: ⁊ qđ meli⁹ vi-
suꝫ fuerit vt desiderio tuo satisfiat sequemur. De petro noꝛetano nro nisi me fal-
lat memoria: scripsi ad te aliquid posterioꝛib⁹ q̃s nõdũ accepas: quasq; nũc ꝓ ma
thiã cãpsoꝛẽ accepisse debuisti: q̃ ad reuerẽdũ dñm meũ legatũ iã diu reuersus est
q̃ si nibil scripsi silẽ certe vt scribis monstri ẽ: nisi forte debilitas oculoꝝ meoꝝ id
effecerit. Noꝛetan⁹ nr̃ optime valet: indies ditioꝛ ⁊ tũ vir melioꝛ ⁊ magis amici-
tie cultoꝛ cuadẽs. Heri moꝛtẽ quã certe humane ⁊ grauiter tulit fert sapiẽs. So-
lus viuit vt idẽ coꝛpe ⁊ aio liber. Edes cõductas nõ supbas sed liberales bz: pue-
ros q̃z ⁊ equos quibus eũ rome vti necesse est. Quid añ officij gerat me rogas:
imo q̃d officioꝝ rogare oporuit Et scriptoꝛ aplicus est ⁊ abbꝛeuiatoꝛ: est lectoꝛ
cõtradictarũ: causas nõnũ q̃ solicitat. Tũ lucra ex bis oibus capit. Est preterea i
amicos liberalis ⁊ ociosus ⁊ adeo officiosus: vt inde me ꝓcio plura iaz damna ⁊

ſuīcōmoda receperit: q̄ tamen idē nihilipendit. Jn te ꝙ me teſte eo ꝓſeuerat aīo quo ſemp fuit: fortunis tuiſq̄ bonoꝝb⁹ tam letus q̄ dici a me nō pōt. Sepe de te eſt inter nos amicus ſermo: ſepe te pūtem ⁊ ꝓcilioꝝ nr̄oꝝ participē fieri optam⁹ Sepe duz a laboꝝb⁹ laxare iuuat animos quātū inter noſtras occupationes ſz fiunt nobis ob tuā abſentiā quā cōtinuo recolim⁹ iocūda ſolacia. Nō ad te nihil ſcripſerit tuis cplis vt ſcribis ꝓuocatus: miroꝝ admodū ⁊ apud illā maximaz de hoc querelā ꝓponā: etſi forte in nr̄a taciturnitatis lege cōfidit. Deinde aduerti q̄ grauitas de generoſo aio: ſcripſiſti qualis fuit alexandri tui exitus. Jtē que de bambale quoq; breuit ſcite tñ ad te dicta ſūt. Vale feliciē ⁊ tibi felicē accozmicis vitā ſ qualē theofraſtus moriēs ⁊ naturā accuſans optauit q̄ boibus tam breue de diſſet)tribuat oīpotēs deus. Poſt hec noretan⁹ noſter cū apud fratrē petrū que relā quā dixi ex me ꝓpoſitā audiſſet: multa hilaritate fuſus a riſu vix finē faciēs ac verba tua iterū atq; iterū relegēs ſ oſtendi eſſi illi tuas ad me lr̄as)excuſatum apud me fecit ſcripturūq; oīno ad te pollicit⁹ eſt: cōfeſſus palā binas dūtaxat ex te lr̄as accepiſſe. Negius tuis ꝓſperis reb⁹ exultās ſaluū te ex aīo iubet. Jdez facit ⁊ iacob⁹ caluus venerabilis vir centes cuius ⁊ canonic⁹ ſeneñ. bō: quo natura neq; incliozē genuit neq; ſuauioꝝē: in cui⁹ pectus aiam credo ꝓfiliſſe meaz: ⁊ ita vt ariſtophones poeta ſait ex vnob⁹ coꝝpib⁹ vnā factā eſſe inē nos aiam. Js in q̄ ſalutes tot tibi mittit ſ placet eſſi mihi ſic apud te loq̄)quot ſūt auis in coꝝpe plume. Hec ad te ſcripſi: mō reb⁹ ſic exigētib⁹: ⁊ vt tibi parerē q̄ iuſſiſti ne lege taciturnitat̄ nr̄e ſeruarē: ⁊ quātū licuerit ſcribā ad te creb⁹ eo tñ pacto vt lex ipa taciturnitatis firma maneat: q̄ eſt vt liceat nobis adinuicē nō ſcribere. Vale iteꝝ ⁊ me ſi ne fine quod etiā atq; etiā rogo atq; obſecro cōmēdatū fac magnifico caſpari in eiuſq; amoꝛe ⁊ gr̄a ꝓpetua ꝓſerua. Rome idib⁹ nouēbꝛis. āno dñi. M. ccccxliij.

Epiſtola. clxxiij.

Dubitat an vtoꝛē ducat cū ſit inops.

Etrus noretan⁹ ſcripto ꝛ apliciis Enee ſiluio poete ⁊ amātiſſimo fratri. S. p. d. Cognoui ex lr̄is quas eſtate decurſa p nicolaū caſtellanū ad me dediſti: ⁊ ite ex bis quas noſter cāpiſius ex te nup recepit: admiratū te foze q̄ tecū diu tacuerim idq; ꝓterea factū putare videris quia vir magn⁹ ⁊ diues eas ſerim: ſic eſſi ſcribis: ego vo irrideri ſcripſ bmōi mererer: niſi tu⁹ erga me ſingularis: amoꝛ mihi foret explozatiſſim⁹. nā ꝓ tua in me beniuolētia ⁊ charitate maxima q̄cq̄d ad me ſcribis in bonā recipio ptē ſi tñ vt tibi ꝓſuaſuz eſt vir magn⁹ ⁊ diues eſſem: non ſoluz lr̄is ſed omnis q̄z te ſp viſitarē nec quēq̄ ſpernerē: ⁊ pſertim quē plurimi facio atq; vt meipm colo amo ⁊ obſeruo: ſi q̄ ꝓditio mea tā tenuis ē vt nec amicis nec mihi ꝓeſſe valeā: taceo nec amicoꝝ aures obtūdere audeo nil ꝓter vba offerre valēs dū vixit cardinalis ſcē crucis cui⁹ mēoꝛia nūq̄ ex me delebit: ſpes erat mihi ñ mediocris: q̄ tota cū illo cecidit: ſcriptoꝛiā ſicut noſti: ⁊ ite officiū ꝓdictaꝝ pecuniꝝs emi: q̄rū ps amicoꝝ fuit mutuo mihi ꝓceſſa: ⁊ eā cū iaz reſtituiſſez ⁊ ſperarē ali q̄d ex iis officiꝝs cūmulare: ecce infelix ⁊ inopinat⁹ cardinal obiit⁹ q̄ bumi ꝓſtrat⁹ ſuz: oz nāq; ꝓtiꝝs ſuſtinb⁹ me viuere ⁊ ex ſudoꝛe manuū mearū ꝓ deū imoꝛtalē enea nr̄i ſuauiſſime bodierna lucra vix alimoniā pbēt. Noſti fluctuatiōes curie. Si pacata foret eccl̄ia ⁊ integrā dñs nr̄ hꝛet obediētiā: viuere ex bis officiꝝs poſſez. Scribēs tñ ab oꝛtu ad ſolis occaſuz tā q̄z copoſita. Jncūbūt ꝓterea multa onera q̄ nō oēs noꝛāt. Pat adhuc viuit grādeu⁹ ⁊ paup: q̄ a me nullo pacto ē deſerēd⁹. Eſt ⁊ filia q̄ mihi floꝛētie nata ē ex puella: quā nūq̄ cognoſcē potui cū eēt ego: ⁊ optioꝝ moꝝ niſi pmiſſiōe data mſimonij. Et ſz nec teſtis adeſſet nec an̄im⁹ occurreret: vrget me tñ ꝛcia: ⁊ pſertiz cū iteꝝ guida ſit ⁊ ꝓpe partū inhumanū puto eā deſerere. Eſt eſſi bene nata: honeſte nutrita: ⁊ oēs bonas ptes hꝛet ſi adeſſēt opes: ſi paup eſt. Extima nūc bñaniſſime frat̄ q̄b⁹ implicer curis. Eq̄dē valeo reſpirare. Que oia ad te ſcribere dimiſerā ne te doloꝛe afficerez. Vtcūq; eſt nō deſpero tñ nec deſperabo vnq̄: q̄ iuuat deus in ſe ꝓfidētes. Ego te

ero ſaltē mei cā q̄ tuo ⁊ corpe ſuo tuo: ⁊ ero duꝫ viuā: parti vt nr̄e faueas quātuꝫ potes. Poteris aūt ſi voles plurimū: nec te penitebit in poſterū. Quo aio erga te ſuꝫ cāpiſi⁹ nr̄ tibi ſcribit. Ego tui tūc obliuiſci potero dū moriar: ſi ſenſus cū morte pereūt. Senis vidi nobilē ⁊ clariſſimū patrē tuū optimū ⁊ tibi hūanitate ⁊ ceteris nature atq; ai votib⁹ ſilem: multaq; tū ipſe tū ceteri neceſſarij q̄b⁹ abūdas obtulerūt q: me tibi amicū ſciebāt: fuiſſēq; is vſus ſi neceſſitas incūbuiſſet tu ſi vnq; bas ptes repetas qđ dū faciāt: etiā ſi vir maxim⁹ ſis caſulā meā intrare dignaberis: ⁊ qđ fuerit appoſitū cōmedes ſiue vtorē ducā ſiue ipa careā. Interea ſi q̄d ad me ſcribis in menſa medicoꝝ exponi ſras iube ⁊ vale optime ex roma die. xviij. nouembris. Anno. M.ccccxliij.

Epiſto. clxxiij.

Pollicē ſuā diligētiā i reb⁹ apō ſenatū venetū.

Adreas donatus eques venet⁹ Enee ſiluio poete doctiſſimo. S.p.d. Muperrime ſre tue mihi obſignate fuere quas libenē plegi: ⁊ eo libenti⁹ q̄ clarius ſalutē magnifici caſparis cōcepi: que mihi ꝓpe domū clariſſima ē: vidi ꝓterea ex ipſis ſris qđ de re pecuniaria quā cū hoc ſenatu agere hz ad me ſcribis: q̄ duc nūcij vri huc ꝓfecti ſapienē attulerint lucullētius ꝓcepi: deus q̄dez mihi teſtis eſt: quē aiuz quā mentē quā diligentiā in oībus cōmodis ei⁹ ſp habuerim: habeā ⁊ habitur⁹ ſim: cetera ptermittēs modo ſatisfacere ⁊ inſeruire poſſem ſue magnificētie: cui p ei⁹ ſūma in me beniuolētia quā magnifacio obnoxi⁹ ſum: nec me vllus labor grauaret aut pōderis quātitas aut verboꝝ ꝓlatio que paſſim maxia eſt in repu. ex q̄bus q̄nq; aures aliene obtūdunt. Oia nā in me ꝓcurrūt ad rē ipaz bene ⁊ optie ꝓficiēdā: q: niſi a me ita magnū fieri poſſit q̄ beniuolētie ⁊ dignitati ſue gerere morē mihi ſat eēt: ſ sicut ſcit ei⁹ magnificētia q̄ nouit mores huius rei pu. cui⁹ volūtati maiores ⁊ miores ſuccūbūt ſū cuis hui⁹ ciuitat⁹ ⁊ q̄q; ⁊ auctoritatis ⁊ dignitat⁹ locū aliquē teneā: tn̄ veſt mihi ptās aliq̄d faciēdi ſine auctoritate ⁊ mādato hui⁹ ſenat⁹ q̄ regimini oium ꝓſidet: indulgeat g̃ magnificētia ſua ſi ita ſufficienē votis ei⁹ nō ſatiſfit: cognoſcit em̄ rex cās q̄b⁹ res ipſa veferē: qđ tn̄ differē nō auferē: ſp aūt i ea re ⁊ ceteris me ꝓmptiſſimū habebit: q̄ oēm opaz curā ⁊ ſtudiū adhibere nūq; veſiſtā: qđ reliquū q̄dē ē a nūcijs vūs ſniaz: ⁊ opinionē meā dan⁹ viue vocis oraculo ſenties quā ei⁹ magnificētie referre poteri: cui me obnoxiū cōmēdatū facies. Vale felix ex venetijs die. xij. Januarij. Anno. M.ccccxliij.

Epiſtola. clxxv.

De politicis areſtotelis ⁊ de vegio poeta ⁊ leonardi arctini morte.

Obānes cāpiſi⁹ enee ſiluio poete doctiſſimo ac ſereniſſimi dñi reg̃ ſecretario. S.p.d. Erā aio nimis ꝓturbato cū mihi hodie māe ad ſcolas baſilice ꝓncipis aploꝝ noſtran⁹ nr̄ſ ſras tuas reſtituerit: pñte conte nr̄o ſeneñ. vnico vite mee ⁊ anguſtiarū meaꝝ ſolacio atq; refugio. Illis lectis nō potui hilaris p id tpis non fieri: tuꝫ q̄ ex alijs tuis ex ſancto vito ad viceſimū ſextū decēbris ad me ſras dubius factus extiterā: ne mee ⁊ noſtrani ad te ſre minime ꝓueniſſent: tuꝫ q̄ ꝓter ſcripta tua cū te mihi attulerūt quē ſemp optime noui. nam ⁊ amicitiam tuā ſolidā eſſe oſtendiſti ⁊ libertatē loquēdi inter nos vt libet conſtitutā eſſe ꝓbe atq; egregie declaraſti. Ex ipa quoq; verboꝝ tuoꝝ copia ⁊ facilitate ⁊ rez pōdere quas neſcio an dicā grauis an ornati⁹ an poti⁹ modo vtroq; attigiſti. Exbibitus es mihi rhetor ⁊ poeta nobiliſſimus: debinc quidē grauis doctiſſimuſq; philoſophus. Cum iterū atq; iterū tuam epiſtolam relegiſſem: quin imo ⁊ vnuz dico qđ forte ridebis: ꝓbetā te certis in locis eplē tue de meipſo affirmare poſſem q̄rū locoꝝ ꝓbetiā libenē aperirē: ſ oia tā ſris mādare q̄ coram explicare licebit. Habeo em̄ q̄ vt hbo tuo vtar mihi expuēda eſſent q̄ tn̄ apud noſtranū nō expuere nō potero: quo cū officiū ⁊ omnes horas dicere ⁊ licet ⁊ iuuat. Noſti enim q̄ ſit in celebrando officio ⁊ libens ⁊ religioſus. Libū politicoꝝ vt alis ad te ſcripſi ſenis inueneram: ſed rome nondum inuenire venalem potui: ⁊ ſic nō illi inueniēdo

exactissima diligẽtia intẽdere qđ mihi credas veliz. Nõ est certe rome illa libroꝝ venaliũ copia q̃ florẽtie gentiliũ pſertiz ꝛ boꝝ maxime quoꝝ est noua aretini traductio. Tu tñ certe habe me voti tui implendi gſanq quietuꝝ: nisi forim vt libꝝ hũc q̃primũ lucuent habeas. Et q̃ difficillimũ erpio: inuenire vẽditorẽ: nec etiã facile est habere qui illum mihi nisi ad bꝛeue cõmodet statui scriptorẽ inuenire q̃ libꝝ ipsum veloci manu bona tñ lra trãscribat. Et trãscriptũ mediolanũ mittaz ad sigberiũ vel anthoniũ vt iubes: aut p aliã viã illũ ad te ꝛferri curabo: quẽadmodũ Johãni tolner meli⁹ videbiť. Habeo gras humanitati tue q̃ magna letitia intellexisti vt scribis ꝓcepisse me spem fortune melioris: Uez nimis docta in postremo sermone fuisti: pſertim cũ dixisti te mihi munus sperare. De noꝛctano nro sic est vt scripsi: nõ muto sniam: q̃q̃ nõ illis é fortunis aut bonoꝝ⁹ quib⁹ eũ dignũ censeo. Tu recte potissime locũ illũ de ipso facetissime q̃ attigisti. Uerũ vt verius de boie amicissimo nro accipias: ego etsi dixerim me non mutare volo tñ moderari sniam: nã nõ est res sua tãampla quãtũ forte ipe supioꝝbus ad te lris scripsi: vel tu ex eisdem accepisti: etsi vt affirmaui pueros ꝛ equos pascit: nã neq̃ sunt hoc tpe in curia hmõi lucra: sed abũdantia vt aiũt coꝛdis locut⁹ sum. Caluũ nr̃m tui noie resalutaui vt iussisti. Fuit illi resalutatio iocũ dissima ꝛ gras bz ingẽtes ꝛ tuũ seẽ ꝓfessus ẽ. Contes nr̃ q̃ iocũ de lras tuas totas legerit: ꝛ de te q̃rni de audiuerit: quãtoq̃ in sermone de te fuerim⁹ nõ est vt vltra tibi aperiã qñ q̃dẽ iã tibi ꝓ me cognitũ ert vnã esse illius ꝛ meã moze aristophanis aiam vegij nri fortuna si ad eũ spectes aut admodũ tenuis est aut nulla: si ad tpa nra q̃b⁹ vere vt scribis dicere possum⁹: exurit intactã pandi ni vẽdat agamenõ. Eã vel magnã dices vel minimã. Nã ꝓterid q̃ sacras sũmi põtificis ede ꝛ quadrã colit datari⁹ est: qđ minus tñ baud est illi lucrosuz voleti se: qđ ꝓstanter facit bonũ viz conseruare. Que res facit vt ex eo officio neq̃ ditioꝛ neq̃ diues fiat: emolimẽti tñ alicd bz q̃ abbꝛeuiatoꝛ est: ꝛ nouissime sancti petri in vrbe canonicus faci⁹ extitit. Hec vt dixi ad hominẽ parua sũt. Uez tñ vt maioza sint q̃q̃ que ipse post tot ꝛ tã tos tãq̃ varios tot annoꝝ laboꝛes mereri potuerim q̃ nihil certe ꝓter dedecus ꝛ reꝝ oium quib⁹ reliquã vitã tueri possim tenuitatẽ ne dicã indigentiam possideo Quo nemo certe ẽ philosophioꝛ: si mõ phi est bonoꝝ eternoꝝ oino nihil habere Et bis ꝛ ex ꝓncipio epl'e vbi me fuisse aio nimis pturbato affirmaui: scio negaueris me phm ꝛ recte. Nã etsi sapiẽtũ amatoꝛ: siz ꝛ mihi placeat ipa sapiẽtia: ꝛ phi losophoꝝ studia me aliquando delectarint ac delectarent si mihi adessent facultates: tantũ tñ abest vt me phm cẽseri ab vllo abs te etiam veliz vt nihil a me magꝫ sit alienũ. Neq̃ illã stoycoꝝ aut pipateticoꝝ sapiaz attigisse me vlla ex pte expioꝛ: vt vel nulla qđ stoicoꝝ ẽ: vel moderata qđ pipateticoꝝ ai pturbatio mentẽ attingat. Suz em de nũero mortaliũ: q̃ꝝ vt q̃dã docta apud ciceronẽ inqt. Me moẽ quẽ nõ attigat egestas moꝛbusq̃: de reb⁹ legati ꝛ exerat⁹ pãnoniũ i thurcos iocũdissime legi. Tãetsi illa vob iã diu vetera sũt: q̃ de euersione sophie ciuitatis in cineres: noua certa accepim⁹: apud q̃s ꝛ fama ẽ sed nõ dũ certa captam esse andrinopolim primã citra mare magni thurci sedẽ: captã q̃z ꝛ ei⁹ filiũ: acipo esthurcos adeo in fugã esse ꝓuersos vt finẽ nondũ faciẽt fugiẽdi. De quib⁹ reb⁹ iã apud vos nũc fortassis idẽ rumoꝛ vt ita dicã volitat. Mortan⁹ ad te scribit. Vale rome die septima Februarij. Anno. M. cccc.lxiij. hecia diu scripta ꝛ ad te ferenda fuerũt. Uez cõperi ex Johãne tolner nũciũ iã reuertisse. Un effectũ est vt postea vsq̃ in hãc diẽ tabellariũ nõ habuerim cui has cõmittere potuerim. Interea vo tpis cũ libꝝ politicoꝝ venalẽ nullomõ reperirẽ: tametsi multoꝝ ꝛ maxie libꝛariorũ aures obtuderim. Uix inuenire licuit q̃ libꝛum mihi cõmodatũ faceret nisi ad valde paucos dies: vereui vt libꝛũ ipsum politicoꝝ poti⁹ habeas q̃lẽcũq̃ ipsum habere possuz ꝛ id q̃cato: q̃ nimiũ differẽdo expectationẽ tuã vehementẽ ꝛ bonestissimã offendere. Jtaq̃z a cardinali de colũna exemplar habui ꝛ scriptorẽ saꝭ eruditũ inueni q̃ celeriẽ vt fidẽ dedit hoc op⁹ absoluet: absolntũ curabo adiutorio

tolner q̄ nūcios patrie nouit ⁊ mores vt q̄p̄rimū illud habeas. Erit aūt liber hic i papiro ꝓterea q̄ scriptorē nōdū bñe potui q̄ in pgameno ipm scriberet ea lra ⁊ eo tpe q̄ conueniret ⁊ oporteret. Nā vt dixi nō possuꝫ diu exemplar tenere. Scriptū g̃ mittā ⁊ deinde si malueris aliū pulcriorē bñe q̄ munus meū exiguū teneat fa cia vt iusseris. Sꝫ reuera nihil mētior dū tibi q̄s dixi in hac re difficultates p̄dico Ut aūt nō ignores q̄bus in finib⁹ me ⁊ mea teneāt facta: fui hacten⁹ nunq̄s inter spem ⁊ metū fortune melioris. Nec nūc q̄driduo spes redire cepit: ⁊ q̄dē paulo maior q̄ adhuc apud me fuerit. Nā cū ꝑ me fortuna rogaret audiui āmotas cē seras ⁊ talia fūt respōsa vt credi possit me posse certi⁹ q̄ antea sperare. Sꝫ vale. nā duꝫ tecū libenē loquor inepte inepti⁹ ineptissime tibi boi aptissimo scribo. Ue rū dabis familiaritati nre ⁊ mee de te fidēie venīā. Rome secūd⁹ marcij scriptor iaꝫ dimidiū libꝝ politicoꝝ scripsit. Cū absolut⁹ fuerit tolner nr̄ vir certe bon⁹ cura babebit illū ad te ꝑ nuncū fidū trāsmittēdi. Vale. Datuꝫ vtō. Clausis iā lr̄is meis ⁊ illis iam nr̄o tolner destinatis q̄ illas ad te deferri curaret: reddite fuerūt mihi lr̄e tue date in labaco vindelico vt scribis o pridie. xviij. februarij. Q̄d de libris politicoꝝ arestotilis scire optas ex lr̄is meis p̄ntib⁹ intelliges. Ex hac cedula morē leonardi accipies aretini ⁊ in ei⁹ officij locū suffectū eē pogiū apud illam florētinoꝝ democratiā. Placuit mihi ⁊ bñ a te factū ē: q̄ de receptis bullis eccle frisingen. ⁊ de futuro optio imperialis cācellarij aio cū id rediēs rescierit aliq̄ gra uiter certe scripsisti: laudata etiā sūmi pōtific̄ ⁊ sacri senat⁹ liberalitate. Fui itaq̄ in ea apud dñm meū. Is te vehemēter multū laudauit ⁊ cupe se dixit re ipa ostēdere q̄ sit plurimū virtuti tue affect⁹: ⁊ q̄ grato erat aio q̄ illum p̄stanter amas. Quare si q̄d ex eo cupis fac vt sciat: inuenies te apud eū nō quū neq̄ postremū locū tenere. Et q̄n iubes cauebo sūmope ꝑ virib⁹ ne legē nr̄e taciturnitatis obseruē: p̄sertiꝫ cū sciā te multū hāc abhīeasse cura ne seruari nō debeat. Vale. Datuꝫ rome feria tercia p⁹ die palmaꝝ q̄ die lr̄as tuas accepi. Ex cōte nr̄o infinitas ⁊ gratias ⁊ salutes habe. Apud vegiū nōdū fui. Ad noctem tamen nr̄m nūc pgo vt ab eo lr̄as ad te capiā si paratas habuerit: q̄s cū his meis ad te mittā. Vale iterꝫ. Non pōt nō ꝑdesse mihi cū ad me scripseris vt in lr̄is tuis aliq̄d adiicias ꝺbꝺꝝ quib⁹ veluti calcaribꝫ q̄busdā berus me⁹ ad mibi bñ faciēdū vrgeri a te velle videat: si optimo sit erga me aio. Vale vtō.

Epistola. clxxvj.

Fed⁹ inf venetos ⁊ ducē mediolani factū eē.

Acobus de arzimboldus doctor. Enee siluio poete singularīq̄ amico. S. p. d. Gratissimū fuit nuper ex tuis intellexisse lr̄is te esse sospitem: ⁊ eo dignitatis gradu ꝓuectū esse quo serenissimus dñs noster romanoꝝ rex dignū te officio secretarij iudicauit. Et recte quidem vt cetera oia ꝑ sūma sua prudentia siue fidem siue doctrinā siue multarū ⁊ maximaꝝ rer̄ experientiā fuerit cōtemplatus. Ego certe ita hoc augmento tue dignitatis gaudeo: ac si eo dē mecuꝫ parente gemitus esses: quādo quidē ex ipso p̄sertim tpe vna viuentes familiaritatē ⁊ benuolentiā diutina consuetudine ⁊ honestis autoribus hausim⁹. Te sp germani fratris loco dileri. Potes igit sūma cōfidētia di opa mea vbicūq̄ sensurā illā cognoueris ad augmētū aut ꝓseruationē rei vel bonoris tui non min⁹ vti q̄ fratre ⁊ optimo amico faceres. Ego q̄d de ꝓpositura mihi addidisti onus libēs ⁊ amplector ⁊ ad exitū vsq̄ ꝓducā vires aut ingenīū mō non defuerint. Interim curabo ea farcina q̄ reliq̄as quasdā mee legationis bꝫ me explicare. Deinc q̄c̄ q̄d fieri poterit q̄d ue facto fuerit: opus te meis reddā certiorē lr̄is. Vale ⁊ vbi aliquid ocij fuerit si res digne occurrerint q̄s dietim cumulationes eueturas p̄dico facome participē. Ego quid scribā nunc nihil aliud dignū habeo q̄ esse deo iuuāte inē illustrissimū dñm meū ⁊ ducē illustrē ligā factā: nō recōciliationis mō oium ꝑ territarū iniuriarū rubiginē extergēte: sed societatē amicitiā: ⁊ q̄d ipse ego despera bā tale aioꝝ vdtatē vt vm⁹ incōmoda ab alter⁹ dānis secerni n̄ pūt. Vale ex mediolano die. xiij. octobris. Anno. M. cccc. xliij.

Epistola iocosa. **Epistola.clxxvij.**

Obānes pegallus scripto: aplic⁹ petro gemigero. S.p.d. Philo:ciū quā bic amasti tumidū vētrē gerit: siue is vent⁹ē siue cib⁹ nūm⁹ Jobes nurēbergeñ. secretari⁹ vtrē putauit illi⁹ vētrē vino plenū: ascēditq; sup calcauit ꝑsit oīq; studio nix⁹ē vt vinū ꝓrumperet: ꝙ nihil ꝓter ventū exiuit. O si lacrimas cerneres z plāct⁹ audires q̄b⁹ misera p⁹ tuū abitū se maceraut. Certe nisi Jobes opē tulisset: aiaz eralasset misella: qz nescīūt mulierc̄le vt viri flāmas amoris ferre. Sz abijt nūc q̄z iobes: nescio q̄d actura sit infelix: mihi si eēt theutonic⁹ sermo adirē feiaz: solarer z blādis ꝟbis recrearē. Sz nihil mihi cū viris alemanis ꝓcter tactū est. Ipse insipid⁹ est nisi z verba sint. Subdelegabo igit michaelē nostrū q̄ z verbis vlixes z factis achilles. Tu vale z mei memoriā gesta. Ex basilea. Anno dñi. M.cccc.xliij.

Petit confirmari priuilegia beremi camaldulen. **Episto.clxxviij.**

Mbrosi⁹ camaldulen. sereniss̄imo ac sacratiss̄imo imperatori sigismūdo semp augusto: felicitatē z subiectionē. Qz ferraria tārepēte discessi: ne q̄so negligētie ascribat aut ꝓtēptui maiestas tua. Fuit ei rōnabilis ꝓfecto cā q̄ me vrgeret ad exitū: satisq; feciſſe z officio z affectui meo visus suz: q̄ z augustā faciē tuā videē z mitti illo tuo ac suauiss̄imo eloq̄o frui meruiſſez. Accedebat q̄ singlāri amoris tui vadē acceperā: cū priuilegiū auguste mēorie karoli pīs tui sūptū ex manib⁹ meis q̄ tāt⁹ ille vir camaldulen. beremū z ordinē sub ꝓtectiōis sue cura susceꝑat imitat⁹ maiores q̄z suos ꝓfirmare: atq; inouare te velle tua spōte benigniss̄ime pollicit⁹ eras: cū vicissiz dulce amoris nri pign⁹ crisostomi vitā a me ꝑuersam ex greco benigna suauitate suscepiſſes: nihil ꝺdignat⁹ erigendū mun⁹ qđ ꝓ dignitate materie maximū eriſtimares. Dis g̃ rōnib⁹ auguste cesar induct⁹: cūctat⁹ nō sum necessitate ꝓpellēte maturare ad reditū. Eras tn dare ad clemētiā tuā ꝓsiliuz fuit q̄b⁹ z officiosiss̄imū i te animū meū tueq; maiestati ꝺditū z penit⁹ obnoxiū ꝺclarare: z postulare supplex vt inouatione illā patni priuilegij quā tāta libalitate ꝓmiseras acceleraret gtisq; expediri iuberes: neq; ei vt cozā excusauī argētū aut aurū mē emulo aplice pauptatē q̄ Eras illas tāgratitudines queā redimere si ꝑcio taret ea gra. Abs te igit ꝓ serenitatē tuā dulcēq; clemētiā peto cesar nuncte: vt id qđcūq; ē muneris impij tui famulo digneris largiri: q̄ fit z pietas notior z vberior. Decet em regiā maiestatē dono singularis libertatis excellere id te institutuz ꝓter ceteros maiores tuos imitari solitū: atq; aplexari magna ꝓstātia pgere: qz mihi psuasuz est ne agā plurib⁹ vt qđ cupio impetrē ne diffusus videar erimie pietati tue. Sereniss̄imū dñm meū trāq̄lla romani impij pace fruct̄ē z barbarice feritatis vomitorē xp̄s dñs nr̄ oipotens seruare diutiss̄ime dignet incolumē: z cuo donare felici z ex corde petim⁹ z oram⁹. Bononie. xiij. septēbris.

Litterę pmotoriales z cōmēdaticie. **Episto.clxxix.**

Enzesla⁹ bobem⁹. S.p.d. canonicis wratislauien. eccle. Nihil dubij apud nos arbitror q̄n iobes plosq; vir bon⁹ z frugi plenū ius z certū bēat i altari qđ sibi resignauī. Sūt tn̄ qdē adeo sitibūdi bñficiorū: adeo ābitiosi atq; nepharij: vt nihil pacificū velit dimittere: ꝙ nūc bos nūc illos molestēt ārū conatib⁹ t ato diligēti⁹ē resistēdñ: quāto iuriaz fieri ab eis nosc̄im⁹ inīciores. Idez agē vos sentio circa eccle vīe bñficiatos q̄s aduersus molestatores ꝓsueuistis: sp tueri. Si tn̄ aliq̄d pces mec apd vos valēt oro ꝓcor obsecro: vt iobis iurib⁹ faueatis: eūq; defendat ne oppimi iniuste q̄at: q̄ re z ipm z me ꝓsolabimini z in imensum obligabit. Dacet si teneor vobis ꝑ vīs i me q̄plurimis bñficijs: placitū tn̄ ē vt ēt iobis cā vob obnoxi⁹ maneā: quē veluti patrē optimū diligo amoq; z cui⁹ intuitu q̄cūq; possem facerē. Hec plura circa boc. Mona q̄ hic sūt libent vobis cōico. Hic ē vn⁹ legat⁹ sacri basilien. scalū alexander dux mazonie i cardinalē ꝑ felicem creat⁹. Intra nō multos dies vētur⁹ē ali⁹ ex pte eugenij cardinalis angeli. Debz cm̄ in felio ascēsiōis dñice de pace regui būgarie trāsigi. Eugem⁹ semis ē rec essit q̄z

et florētia cū magnā venetoꝝ ⁊ florētinoꝝ indignatiōnē: intātū vt p̄latos ab eccl̄ia reuocarint. Bohemi hic sūt vt scitis: q̄d egerit ab eis postmodū redeūtib⁹ pnoscetis. Rex nr̄ ad vnionē eccl̄ie reintegrādā parat⁹ est: totis conatib⁹ laborare. Valete optime vt seruitorē vr̄m cōmendatū suscipientes ex wiēna.

Epistola.clxxx.

Dolet de amici absentia.

Aspar nouarien. S.p.d. Enee siluio p̄ceptori suo. Nihil lr̄is meis ꝓterq̄ singularē q̄ndā dilectionē quā in te bēo significare studeo. Intellexi tn̄ p fecto vt opinor iā dudū me tibi illā bñe: tāetsi nullo effectu indicaueri. Sz q̄d res mea atq̄ ꝓclīo vsq̄ ibāc die effici passa fuit: vt effectu ipo volūtatē meā patefacerē. Solū hoc mihi de te pmissuz fuit: vt ad te nūq̄ venirē q̄n doctior abierē. Idcirco te sūmope accedere sepi⁹ conabar ⁊ id mihi op̄ cūi fuit: tuo q̄z fruor ꝓsilio vsq̄ oblectat⁹ sum: ⁊ me vt ita dixerim te mgro ꝓficatorē putē. Hec q̄dez recessuz tuū vidēre mihi facile fuit q̄ ⁊ ꝓclio ⁊ re ipa ꝓderas. Hepe vt pñs mentē meē subiuuū eras: ita absens tristicia fact⁹ es. Atq̄ vt comica nr̄i ꝓbis vtar. Haud vex est qđ vulgo dici solet. diez adimere egritudinē boi. Hā mihi q̄tidie nō de filio vt ipe ait: sē de te mgro ac pte integrascit voloꝝ. Unū tn̄ est qđ mētē meā letat: tui videz stat⁹ augmētū: qđ icōmodo meo inēdū cōparo ⁊ in ipo mee mētis archano tibi stationē facio. Hecū talē mādūcas ⁊ bibis. Et q̄m de tuis ꝓsib⁹ quos indies suauiores facis: nuil⁹ ad me venit: expedit me gñq̄ q̄s fecerī fingere: ⁊ inde tāq̄ tuipse eos feceris gaudere. Nouissime aūt vna ⁊ illā voco eglogā fecūn q̄ in artuiū gallū felicianū ꝓsecretariū tuū tecū altercātē merito q̄dē introduxi. Illū q̄dē post te in mgr̄m meū assūpserā: illoq̄ pauculos dies potit⁹ sum q̄ cōfestiz cū felice nr̄o ab hac vrbe decessit. Stephanū deinde auūculū meū altercationis nr̄e iudicē statui. Et id duas ob cās factū est. Prima eq̄dē vt nec ipe arbitrarer meōrū q⁹ apud me ꝓrsus pisse siue vilē effectā esse. Altera ꝙ vt illos versiculos non tāq̄ a me sed a discipulo tuo editos esse cōrigeret puscq̄ in alienas partes diuulgarer. Habes nūc oēm vsq̄ a principio causam quare hec cōdita sit i hūc modū Vale ⁊ opto ⁊ me ama vt soles: atq̄ age vt non diu rñsum expectē. Si q̄d tibi qđ rei mee euenire iudices euenerit: mei meminēris queso. Cupio quidē tecum esse. Iterum vale ex Basilea.

Epistola.clxxxj.

Gr̄ates refert de pmotiōe ⁊ reddit certiorem de munere ⁊ lr̄is nō p̄ñtatis.

Artholome⁹ epūs cometan⁹. S.p.d. Enee siluio ꝓthonotario. Jocūdissimis lr̄is tuis vir clarissime q̄b⁹ generosi militis ac tua opa me assumptuz ee ad ꝓclariatū cesaris nūciabas: a duob⁹ mensib⁹ rñderā p alias superiores meas lr̄as quas si habueris lector. Cognosces em̄ quantā ex eo mihi iocūdi: tatem attuleris: videbis ⁊ gr̄as quas huiusce rei nobis cooperatorib⁹ offerebā ob hoc insigne mun⁹ qđ nosti: q̄to ego cū studio flagitarim duz vna essemus in germania apud regē. Post hoc nullis alteris tuis lr̄is q̄cq̄ de te cōcepi: nisi quēadmodum enūciat pegallus noster te valere ⁊ apud eū cesarē indies pluris existimari ⁊ ad vtrāq̄ cācellariā in ꝓthonotariū iussu regio assūptū. Quo gratulor⁹ cupioq̄ vt indies felicioꝝ successus de te sentiā. Unde ne hoc meū desideriū frustra sit: stude pcor: sp vt cesaris reb⁹ intētus sis ac illi cōtinuo morē geras. Qđ si effeceris crede mihi meli⁹ secūdaberis ⁊ eos oēs q̄s tibi amicos habes letos ⁊ piocūdos efficies. Uex vt ad rē meā regrediar: vel cor ne lr̄as sup ꝓclariatu q̄s er lr̄is iacobi ad me nuprie obsignat⁹ intelligo: fuisse traditas wilhelmo de ꝓstātia: vt illas aut ad me mitteret aut daret: ob ipsius amiserim fortasse pertitudis iudiciū: cū nunq̄ eas ad me miserit: ⁊ qđ me magis excruciat nec mittet ex causis q̄s tu tecū ipe coiectaberis. Maz ipe apud ꝓstātien. em̄ ⁊ nos abnegauit. Intelligis iā q̄d i ea re actū sit: ⁊ nisi tu itez iuueri puabor munē hūngēti. Quare veli sicq̄ oro te: vt eas lr̄as vna cū iacobo cui scribo renouari cures: qđ facile impetrabis. Et cū tonū ad

me mittes secretiori mō ad manꝰ bois boni assignari mādabis: nec vsq; hīngēs obsequiū oblrabūt tpa nec etates. Nulla ex regioibꝰ italicis altera noua apō nos sūt q̄ ad te scribā: nisi venetos t florētinos pare maritias t terrestres copias q̄ ingētes. Rursus apō pōtificē maximū due practice sūt sereniſſimi regis aragonū, p q̄ ad mēsez hīs fuit reuerēdiſſimꝰ nicenꝰ ac illustris comitꝫ frācisci nūciꝰ: a q̄ missus ē thomas reatinꝰ quē nosris t eū vidisti apud cesarē: q̄s ēctatꝰ t practicas pōtifer nr̄ ex aio t corde oplectit: vt ex ytrauis baꝝ q̄ bn̄ sperē t quēadmodū res ipa succedit etiā pꝰ intelliges. Rei iacobi nō secꝰ q̄ mee intētus suꝫ t ci scribo vbere. Si q̄ scire valebis oia: aspicies q; ex bullis t sup pfectis. Scato tn̄ pegallū aiām, p minuta t grossa pūe lre dedisse pecūias. Sepiꝰ ac sepiꝰ me cōmēdatū facias cesari: t iterato gras, p psiliariatu sue maiestati reddes noie meo cui ero obseruātissimꝰ t generosissimi nois sui pdicator indefessus. Itidē t facies apō reuerēdū pīez meum cbimeñ. Et tu vale ac amorē nr̄m t amicitiā obtua corde. Vale iterꝫ ex clausano.

Epistola.clxxxij.

Gratulaꝝ de scripto sermone etrusco: t pollicet̄ pmouere ipsum.

Iulianꝰ cardinalis sancti angeli aplice sedis legatus doctissimo viro dño Enee siluio de senis amico cbarissimo sereniſſimi dn̄i regis romanorꝫ secretario. S. p. d. Optime enea nō minꝰ iuuit me videre epl̄am tuā etrusco sermone cōscriptā q̄ si latina fuisset. Et cū rara sepe delectēt q: diu hmōi lras nō vidi delectatus suꝫ in eis nō paꝝ. Multūq; diligenē cōmissa mihi facis negocia magnifici cācellarij. Recte agis t debito tuo facis satis. Dignus em̄ est, p meritū suus vt t tu t oēs alij res eius corde habeatis t eas totis, p mouetis viribꝰ. Quātuꝫ aūt ad psonā meā attinet id mihi me necesse erat. Cū em̄ eū vt fratrē diligā: negocia sua mea eē existimo: t mea sponte sine hortatu cuiuspiā illa curare merito debeo. Qō si hui⁹ regni negocia i meliori essent statu: t maior eēt obediētia erga illos q̄bus seruit: plꝰ ipi cācellario facere posset. Et q: sibi sup his plene scribo t tibi innotescūt oia: nō opꝰ est ea repetā. Certū em̄ facito q̄ nihil est tāgrāde qō, p ipso t eiꝰ honore nō facerē: nō secꝰ q̄ si meꝰ germanꝰ eēt. Vale fidelit̄. Datū bude.

Epistola.clxxxiij.

Monitates t locos scribit.

Aspar schlick cācellariꝰ impialis. S. p. d. Dño iuliano cardinali sci angeli aplice sedis legato. Scripsit mihi crebro tua dignitas t in oibꝰ q̄dē lris hūanis nūc seria nūc iocos interserendo q̄bꝰ ita, ob lectorꝫ vt sepe fastidius curie stomachatꝰ eaꝝ lectione recreer t illaꝝ pīertiꝫ q̄ penultime apud me sūt quibus nūc paucis respōdebo. Primūq; res gues attingā: pꝰ si videbit̄ satisfaciā salibꝰ. Tria sūt q̄ pōdus hn̄t maiꝰ: Primū ē q: in factis meis actū scribis: tū de donatiōe scole revocata: tū de vbis pācratio factis. Pro q̄bꝰ reb⁹ gras agere tibi ex cuius bec officina, pdisse non ambigo nisi ius beniuolētie violare videar q̄ gras non vbis sed factis rependi vult. Scio pterea tuā dignitatē altiorem expectare mercedē q̄ ego possum referre. Nam cū rem dei agas in eo quoq; spez tuā iactaꝫ esse q̄s dubitet. Hoc sapientes faciunt quoꝝ extra numerū nemo te ponit. Ignosco ego quia prudenter cogitas faciq; spem in dño reponēdo. Ille nāq; abunde retribuit nec vllū frustrat̄ premio virtutis. Non tn̄ idcirco immemorē me esse decet erga tuā paternitatē cuius affectū magis pendo q̄ rem. Secūdū est qō litere tue deposcunt vt apud regiā maiestatē suppler lras impetrē apud capitaneum Jaurinen. ne molestiā comiti palatino in suis possessionibꝰ inferat. Ipsūq; fuisse t esse amicū meū significas. Et primo loco apud sereniſſimū polonie regē habeni Multūq; expedire putas ad pacē hungaricā ptractādaz sibi cōplacen: cū nauis hec clauū regat t quo velit ratē impellat. Consona bis verba maiestati regie scribis. Ego tibi fateor postq̄ nouī palatinū (que res iam est vetusta me semp eius virtute fuisse affectū illūq; fratris loco t amasse t cōplexū fuisse. Nec ab hoc aio suꝫ alienꝰ: memor t suoꝝ erga me meritoꝝ nec meoꝝ erga ipm oblitꝰ. Itaq; pro-

tus sum de siderōs eā ad posse parere. Ac eā ob cām regiā maiestatē sup re sua nō cōibus vbis ꝙ q̄b⁹ pmouerī res amica solet suꝫ allocut⁹. Nec maiestatē ipam abhorrentē iuem ꝙ auidā: tuꝫ palatini cōmodis subuenire tuꝫ pcibus tuis annuere. Jōqꝫ accersitis mox iaurinēsib⁹ q̄busdā q̄ forte aderāt: scrutiniū sup negocio illo habuit repitaqꝫ nō posse se de reb⁹ q̄s poscas ad pñs intromittere. Possessiōes nāqꝫ palatini antea sibi sublate fuerāt q̄ regia maiestas pupilli noie de regno se intromitteret: q̄ tpe pmisit būgaris ⁊ theutonicis ad suā obediētiā veniētib⁹ tueri eos i possessioibus vniuersis q̄s tūc tenerēt. Nec aliud innouare velle qđ vel eis vel pupilli iurīb⁹ p̄iudiciū afferret. Nō posset igit̄ rex pmissis suis Jnius cē. Verbū esn regiū q̄ oraculū bī: firmūqꝫ sp ⁊ cōstās dr cē. Maz cām br palatin⁹ aduersus regē q̄rele de gestis añ regimē suuꝫ. Sz dr potius tolerare donec illa cōuentio fiat inter reges quā tua paternitas excogitauit. Tūc esn aderit ipe: aderunt alī ⁊ ad ꝓcordiā nouabit opa. Et si pax regni cludi poterit nō verunt mōi q̄b⁹ ipse palatin⁹ reddat ꝓtentus. Interim maiestas regia nihil innouare: ꝙ cū fratre suo rege polonie bonā tenere amicitiā reposita est nisi fuerit (vt sepi⁹ dictū est) puocata. Vt si rē meā cū hac pacificare velles equūqꝫ diceres: itidē mihi fieri rnderē nō esse parē cām eius q̄ bellis intēfuit vt alterā ptē secut⁹ alterā impugnauit: cū illo q̄ ciuili bello fragrāti se subduxit: nec vidē voluit igniez q̄ regnū incenderet studio pacis sp itentus'. Tercio loco tua ꝛ fraꝫ poscebas comitatū palatinū alberto de bonacossis ferrariēsi ex regio ꝓcedi munere. Sūme pces tuo noie serenitati regie facte sūt. Sz nihil ē qđ ab ea difficili⁹ impetrēt. Nemo adhuc dignitatē istā obtinuit nisi viri magne nobilitatis regiqꝫ visi ⁊ bi nōdū q̄tuor fuere. Vult in hac re ꝓfusam (vt opinor) Sigismūdi cesaris ꝓcessionē restricta ⁊ pca donatiōe cōpēsare. Nec sane indigne. Mā (si verꝫ fateri volum⁹) nimis passim bec honesta ⁊ ampla dignitas repit̄ ꝓcessa. Nō tn ꝓpterea de sperandū amico tuo diverīz. Naz si ꝓtigerit te rursus esse apud būe ꝓncipē nō negabit̄ (vt estimo) tibi qđ lris tuis nō est cōcessuꝫ. Jdcirco rē banc i aliud tpus differas: q⁹ nō est qđ eplis tuis valeat impetrari aut p domesticos obtineri. Jamqꝫ de seriis sat quoꝫ scopulis intromisset planū pelagus ingredimur facetiaꝫ. Jocat̄ mecū tua paternitas. Audio libenter iocos: idqꝫ nō improbari a pbis didici: q̄ medios int̄ rusticitatē ⁊ scurrilitatem iocos posuere ac damnat̄ extremis media ꝓbant. Jocemur igit̄ audacter. Exercitus in q̄t indies struit ꝙ adeo lente vt verear ne aduenīēte. Michaelis festo impropes mihi qđ als wienne diristi vt cū temp⁹ venerit memineris eoꝝ q̄ dixti tibi qđ ego dixi tibi. Nempe nō exituꝫ hac estate aduersus thurcos exercitū. Tu cōtra tanta spe ducebaris: vt vix crederes tācito budā attingere q̄n pu⁹ in armis ois būgaria surrexisset hec tibi improbari times. Queris an potī⁹ mēdax veliz q̄ verus inueniri ꝓbeta. Utiliusqꝫ hic mendaciū q̄ vitatē putas. Nec ego alteri⁹ sum opinōis. Māqꝫ (vt animi mei nucleū pandaz) cur ego nō potius falsus cū xp̄ianitatis vtilitate ⁊ bonore velim videri q̄ verus cū dāno ⁊ dedecore nominis xp̄iani. Nō suꝫ tāauarus fame mee nec rumores pono añ salutē publicā. Utinā falsus vates. vtinā falsus p̄dicator hui⁹ rei cōperiar. Sz noui ego mores quorūdam: Scio me multos hīe amicos q̄bus carior q̄ mihi sum. Vereor ne illi plus mee q̄ sue cupidi fame sint: timeo ne vt meū nomē illesuꝫ seruent suū cōmaculēt. Ego illis aff̄icator ⁊ illi mihi q̄ pilades ⁊ orestes. Jta suū seruare orestem pilades a piladē mallebat orestes cū alter̄ occūbere oporteret. Jnt̄ nos nō fame: nō vite certamen est. Et alter alteri⁹ magis caripēdit bonorē: ⁊ sane magis me obtinere expediret tū regno būgarie tū xp̄iane reipub. q̄ latissima sit: nec ego q̄ sepe in expeditionib⁹ bellicis aduersus thurcos p salute būgarie ⁊ facultates ⁊ corp⁹ cum effusione sanguinis p̄sto fui exponere: nūc parcerē fame duꝫ res agit̄ eadez. Sed cogor inuit⁹ vt video videre ⁊ vates hīi ⁊ p̄dicator vitaꝫ admirādus qđ nec i hac re fiat dū supplex iterꝫ atqꝫ iterꝫ posco. Subiūgis magnificuz iohem vaynodā etsi oēs deficiāt solū velle cū trāsfluuanis aggredi hostes. Illūcqꝫ iam eqtes curruscqꝫ

bobemico more istructos hie: p q̃z expeditiõe q̃dragita milia florenoz exposue rit. Ad quẽ ia iter fecisses nisi peditũ ꝓparãdoz curã tibi mãdasset. Quos nõ fa cile apd nos dicis repiri. Sub delegaresq̃ mihi diligẽtiã bãc nisi breuitas tpis im pediret: qz stat sua q̃celerie castra mouẽ. Nec rursus i me fidẽ habes q in rẽ eam ꝓnus. Tu wiẽnen. times q̃ tres galeas z loricas totidẽ dũ ab eis recederes egre aspectari tulerit. De meo aio ia dictũ est nihil ẽ qd inde dubitare te opteat. Crede m q nemo poloz q̃ ego i eã rem ꝓnioz eẽt. Nec wiẽnen. obstarẽt qñ pecunias vber tim afferri viderẽt. Sz noluerẽt ꝓ re modica se intromittere. Ibi em iõ tuis armis molesti fuerẽt: qz videbãt tribꝰ loricis nõ posse europã tutari q̃ aduersus australes arcꝰ tres bũgaros reddituros. Qd vo de tpe iterser: id ego i dubiũ suscipio: qz mea solicitudine z affectũ q̃ ducoz i hoc opꝰ nosti. Nõ audes mihi mãdare vt pedites ꝓducã: times nãq ne puꝰ veniret q̃ ceteri eẽnt instructi exercitꝰ: excusariq̃ potiꝰ sup peditibꝰ nõ inuẽtis q̃ impatis argui vis. Libet iocari: libet ridere z aium bis comitatibꝰ relaxare. Nec inẽ sales intempestiue nouitates erũt: tu lris q̃bꝰ p supio ra satis rẽsum ẽ narras cardinalẽ venetia aplice sedis legatũ ꝓ classe mantima venetias aplicuisse: iãq̃ nauare sue cõmissioni opaz: mihi ex rõana curia lre mis sũt q̃bꝰ significaẽ parũ spei foze in venetis. Earũ exẽplũ cũ pntibꝰ mitto vt ple ne oia pderes. Videẽ em in regẽ aragonũ spes uersa nauigiũ ducẽq̃ burgũdie ex nicia missuꝝ classẽ putãt. Añ cuiꝰ aduẽtũ sat spacii erit ad iueniẽdos pedites siue apud nos eos velis q̃rere siue apud polonos. Optet nãq ex nitia ituros in belle spõtũ infeꝝ mare ptrãsire salleis se gurgutibꝰ credẽ: tũ creticũ: tum ioniuz: tuz egeũ pcurrere pelagꝰ. Multi scopuli vitãdi: ceraunia fugiẽda: radẽda epyrꝰ ci rcuẽda peloponesus: tũ plyades hyadesq̃ timẽde z sydus helene pnio cissimuz n auigãtibꝰ. Et nihil i hyeme formidabiliꝰ mari: qd q̃ ingressus nõ ẽ: nescit qd est sic piculũ. Et frustra. Neptunũ accusat q̃ naufragiuz patit. Videsne tuz tpis ad cõducẽdos pedites tibi elargioz. Mitte auꝝ mihi si nõ añ aduẽtũ classis ingentẽ misero peditatũ cruci me obnoxiuz vedo. Ex basilea q̃z nobis nõ deest materia ioci. Illi em cardinales q̃ tãto tpe autoritatẽ eccie ac generaliũ ꝓcibãt ꝓcilio rũ vt mori ꝓ illa velle viderẽt: vnis sui regis lris q̃bꝰ nos moz s quatio bñficioꝝ mãdabat. Basileã dimiserc. Sapiũt q̃ppe fide potiusq̃ plebe volũtate. Nõ tñ p cul abierẽt s apud solotrũ residẽt secũdos iussus expectates. Recedit em inuiti: s magis stringit bursa q̃ bonoz. Quid em saluis infamia numis. Credo ia sat lusũ esse iõ z nouitatibꝰ z iocis facio finẽ: supplicas oia salibꝰ ascribi nihil scõmatibus: qz pcul ab his sum: nec mihi animꝰ nisi sale cõditus est. Cõmẽdo me paternitati tue reuerẽdissime ad cuiꝰ mãdata suz meo ex corde atq̃ debito ꝓmptissimus. Da tum in noua ciuitate. M. cccclxiij.

Epistola. clxxxiiij.

Acceptat anthoniũ luscũ dono mittẽdũ.

Meas silui. S. p. d. Frãcisco de fuste theologo z oratoꝛi optio anthoniũ luscũ sup oꝛones ciceronis q̃tuz desideraueꝛiz basilee duz essem? intelleꝛi sti quẽ etiã manu mea trãscribẽ statuerã, si ocũ fuisset. Sz obstitit repeti tus meꝰ recessus. Postea curaui vt p aliũ mihi rescriberet. Id q̃z negatũ ẽ qz libe rari? nusq̃ apd nos perit? inuẽtus ẽ q̃ hoc opꝰ recte absoluere posset. Nuper vo scripsit ad me pegall? velle te mee auiditati satisfacẽ libꝝ̃q mihi dono mittẽ. Quã oblationẽ si cozã te eẽm nõ audere suscipe: graue ẽ em boi prudenti ab his donari de q̃bꝰ nihil se meritũ putet. Dex qz epla vt cicero dicit ñ erubescit abñs acceptabo qd rẽuisseꝛ pñs. Nec verebor a te p lras recipe qd marie cupio z alit hie nõ possuz: Nec timebo ne sustinere tua vl inumerabilia i me bñficia possim. Et qz ai ẽ ingenui cui multũ debeas eidẽ plurimũ velle debere: amplectoꝛ libẽs tuũ mun? qd apud me pign? erit ppetuũ amicitie charitatisq̃ nre. Tu si ex me aliq̃d valueꝛ qd possiz pstare nũq̃ frustra postulabis. Noua q̃ apud nos sũt ex pegallo cogno sces quẽ volo tibi oia cõicare. Vale optime z reuerẽdissimo dño nro cõi ac mgro su dree si qñ mei memoꝛ est me totũ dede. Ex wiẽna kl. iulij. ãno. M. cccclxiij.

De trāsitu impatoris in italiā. **Epistola.clxxxv.**

Aspar schlick. S.p.d. Nicolas de Azimboldis amico optio. Recepi lras tuas qs sup facto plūbini ad me misisti petēdo vt puideré q aliqō fūdamētū haberes q mediāte tractare de feudo plūbini posses: ne inuznū inci peres. Oñdi lras tuas regie sublimitati: obtinuiq vt tibi scriberet quēadmodū ex lris regis intelliges qs tibi cū pñtib⁹ mitto: suadēs vt rē istā inchoes videasq an vrsin⁹ velit sūmā quā rex petit exbursare: cui hoc psuadē potes plurib⁹ modis Nā cū dñiuz illud ad impiū deuolutū sit: nō ē dubiū qn oēs reddit⁹ regie maiestati deueant. Itaq reuerek p plurib⁹ annis. Exinde dz ipe ꝓsiderare q z seneñ. et florētini z alij illud dñium petūt: nō paruā pecuniaz sūmā offerētes. Et si rex illis ꝓplaceret bñ sarēt ipsi possessionē adipisci. Et plura alia dicere potes q aium ei⁹ mouere habeāt: cū nulla ptās sit diuturna q iuris careat fūdaméto. Si tū oīno vides summā p regē petitā obtineri nō posse. videas an. xvj. vel. xv. milia ad minus possint bāi: qz ego modū reperiā q r gia maiestas ḡescat: z curabo q tibi exin de satis fiat p tuis trib⁹ milib⁹ florenē: sicut alis tibi scripsit. Jōq velis in hac re tuas opas z solitā diligētiā impūtiri qz z regi cōplacebis z tue vtilitati cōsules. Nec desperes regiā maiestatē in italiā venturā: qz hoc sibi multū cordi ē: nec res italas spnit ꝛ videbis q primū res eccle cōposite fuerint. Et lz tu putes germanicos nō curare italiā z pterea italos germaniā nihilipēdere dicā. Aliē res se hz. Nos germani tardiores sum⁹ ad motū q itali: ꝛ vbi incipim⁹ nō facile desistim⁹ quēadmodū itali. Hec nra natura ē. Et boies sūt sic vti eis debem⁹. Mihi spes est magna in rege nro nec ambigo ipsum italiā petiturū: z iura vēdicaturz imperij z totius xpianitatis psperitatē. Tu vale z me vt soles ama. Datū wienne. xvj. octobris. Anno. M. cccclvij.

Excusatoria ducē mediolanū nō vocatū ad cōgregationē p cōcilio decernēdo. **Epistola.clxxxvj.**

Aspar schlick imialis cācellari⁹ Magnifico vnguetoni de cōtrariis ducat⁹ mediolani gubernāti amico p̄cipuo. S.p.d. Nō putabā me nūc tuas lras suscepturū. Nā cū regimini ducali p̄sis: innumeris curis detinearis sat ē supq satis cēsebā inē tot occupatiōes rē meā tibi fuisse studio: quā sicut ex lris de Azimboldis agnoui egregie absoluisti: ita vt p⁹ illustrissimū meū p̄cipē dominū meū ducē nulli magis qz tue magnificētie gras debeā. Dz supat oem bñanitatē tua benignitas: q nō ptēta ē desideriū meū implesse: nisi etiā suauissimis lris suis me visitet: qs cū magno munē penes me bēo tā qz tui erga me amoris ppetuos testes. Illō tñ i bis mihi molestū ē: q tue magnificētie digne regrari nō possuz Nāq vt omittā facta: vir vba repio q mihi ad reddēdā graz idonea videaē. Dz scio tuā prudētiā aim magis qz vires intueri: q certe talis ē vt nihil possibile sit neglectu⁹ qd tibi eē noluerit ꝓmodo vl bonori. Jdēq veli sp de me tue magnificētie psuasū forze. Nūc es ptē eplē tue attigā q mirari videri serenissimū regē nrm ceteri xpianitatis p̄cipib⁹ scripsisse, p quētiōe i festo sci martini i ā. p̄xio tenēda z solu⁹ p̄cipē ducē mediolani negleriss̄e: circa quā rē ego qz mirat⁹ sum illū eē neglectuz q int̄ pmos z notatos z apō regiā maiestatē dilect⁹ est. Dz stupui regios apices sibi nō eē redditos. Nāq cū lrei ozbē mittende scriberent quāq pceptū eēt potissime pfato duci scribi: affuit laurēti⁹ de rotella canonic⁹ tridentin⁹ q se latuz regia scripta spopōdit: z intra dies. xv. mediolani futuz: respōsumq remissuz. Qui si lras nō reddidit aut malo cōsilio fecit aut aliquo impedimēto p̄uēt⁹ fuit. Et certe nos hic valde turbati sum⁹ rūsum nō eē habitū: cū ille illinc circa vicesimū diē Julij recesserit. Effect⁹ aūt lrarū erat q z dñs dux pfatus ad tollēdū scisma quod nūc viget p viā cōcilij generalis nouit cōgregādi cū maiestate regia z p̄cipib⁹ z electoris⁹ cōcurrere: tanq impij p̄incipis z cōmunis vtilitatis zelator: de sua intentōne aute festū pdictū respōdēdo. Qō si postea nō habuerit pfat⁹ dux rogo

vt ista tue celsitudini referes: ne te vel neglectā putet vel spretā: cū regia maiestas sibi vltra oēs impij principes tāq; psanguineo z imperij fidelissimo afficiat. Eūq; adhortari velis vt oratores q̄s pelegerat trāsmittat z i facto ecclie eū voto regie maiestat̄ qđ purū z sincer̄ est ad vnionē ecclie procurandū pcurrat. Exinde cū videā tuā magnificētiā rogatib⁹ meis pnissimā: nō erubescā post̄q; mea rē pfecisti vti humanitate tua regios seruitores z amicos eidē recōmēdando. Est em̄ in cancellaria nra regi⁹ secretari⁹ eneas silui⁹ seneñ. mihi admodū dilect⁹ z regie maiestati pcarus: quē leonardus de lassarrata cleric⁹ vercellen. ppositure sci laurēcij maiorис mediolani spoliauit ipm basilee figēdo. Scripsit p pfatū laurētiuz regia serenitas duci: vt eidē cnee sua ppositura restitueret. Nescio q̄d secutū sit. Māq; si lre alie reddite nō fūt: neq; iste verisimili⁹ pētate. Ideo pcor tuā magnificētiā vt eneā ipm recōmēdatū suscipiēs ducalē excellētiā informare de hac re velit z regie maiestatis intuitu: q̄ iā p eneā scripsit: z meū ob respectū rogare vt ppositura restituat. Monitates vo bar̄ ptiū alis i pētiarū scribē neḡo: nisi q̄ hic bohemi fūt in magno numero: petētes q̄ maiestas regia administrationē regni noie regis Ladislai pupilli sufficiat: cū q̄b⁹ in tractatib⁹ sum⁹ cōclusionē bonā auctore dño pstolātes. Vale optime z me ducali āplitudini facias recōmissuz q̄ ad ei⁹ z tua mādata pnus suz z ero qsoad vixero. Datū wiēne die. rij. decēbris. Anno. M.cccclviij.

Epistola.clxxxvij.

Sua det regni būgarie parē.

Aspar schlick cācellarius impialis. Magnifico viro laurētio palatino bungarie: veteri z pstāti amico ac fratri. S.p.d. Intellexi tū ex lris tuis mihi directis: tū ex bis q̄ regie maiestati scribis q̄rimoniā tuā quā facis de damnis tibi p capitaneos laurineñ. illatis. Et p iure veteris amicitie nre q̄ i me nūq; extinguet̄ vivo. Regie serenitati supplicaui vt sup bis vellet, puidere magnificentiā tuā pmēdatā suscipiēdo. Displicuit regi audiuisse damnū tuū sūmeq; sibi hec genera iniuriaz̄ bincande facta molesta eē rndit: voleq; se nō posse vt vellet, puidere. Nit tū in facto tuo velle se scrutiniū br̄e. Et q̄cq̄d boni p te possit libēti aio facere. Ego aūt sicut alis scripsisse me memini video sic res illius inclyti bungarie regni se habere: vt impossibile putē singulares boies pace gaudere nisi cū vniuerso regno: q̄m hoc tpe duz iste diuisiones sunt: mandata regū cōtēnunt. Nulla obedientia est: sed q̄libet sibi vult esse dñs. Qđ ego quoq; cū magna iactura experior. Licet em̄ serenitas regis polonie pancratio z scole mādauerit: vt a reb⁹ meis manus retraherēt ego tñ p illos maiora indies patior tetrimēta: nec aliqs ē bis i pti bus supiorib⁹: quē illi magis verent q̄ me: qi mādata regis in Zuū impetrent iusq; sint me vnū impetere molestare. pseq; extirpare. Ego tñ sup bis nō regi polonie succēseo & cōditionib⁹ tpis. Sic z magnificētiā tuā hortor facere: q̄m alia via nō est p quaz possumus q̄scere nisi p pacē vniuersalē tot⁹ regni: quaz procurare z p nro priuato z p cōi bono tenemur. Ad quam rem tanto magis te rogo quanto scio cōsiliū tuū pre ceteris magis audiri. Ego idipsum ex hac parte faciā semp ad tua pmptus beneplacita. Datū wienne die. rr. octobris. M.cccclviij.

Epistola.clxxxviij.

Consolat̄ principē infirmū.

Aspar schlick. S.p.d. Illustri iohi fracisco marchioi mātue dño z affini charissimo. Affers mihi lris tuis singlare gaudiū q̄ties ad me scribis: qz z amore erga me tuū z humanitatē q̄ me, pseq̄ris q̄ videris in illis lego. Vel lē tū letiora audisse de sospitate tua. Mā cū scribis te supiorib⁹ dieb⁹ egrotasse nec adhuc pristinā recuperasse sanitatē: nō leue molestiā capio: q̄ oē tuū icōmodū meū dico. Scio tñ necessariū eē oēs q̄ viuūt: nūc validos nūc debiles fieri: nec stat⁹ homis firm⁹ ē: nec vlli dat̄ ppetua frui alacritate. Affirmitaq; ē armare mētē ō oēm fortūe impetū: sareq; z sanitatē ferre z egritudinē. Et cū patiēt̄ cor p⁹ adiumēta q̄ possum⁹ illi pferre. Qđ maxie decet principes facē ex q̄z vita sal⁹ multoz pēdet.

Et q̄ nō dubitē te nihil omittere ex necessarijs: hortor tñ q tamor ipellit vt cō/
ualescētie tue tāto amplⁱ studeas q̄to plures sūt in pſonā tuā q̄ dirigūt oculos.
q̄s tua ſoſpitate velis reddē ſolatos. Inē q̄s me letū efficies q̄ optimā tuā vali/
tudinē nō minus libent audiā q̄ ſentio meā. Vide ꝓter hec quā diligētiā fac/ vt
regia maieſtas te nouitatibⁱ italie reddat certiorⁱ q̄ re plurimū ſibi cōplaces: q̄
tuo ſtatui tuoq; honori admodū afficiat. Recepi eñ capla federi inē. L. ducē me
diolani ac venetos florētinos. Eaq; ſereniſſimo dño nro plegi: q̄ tibi gr̄as agit ex
iſtructiōe hmōi. Cupide nāq; agnoſcit res italas: vt q̄ ſuo tpe ſpat iura impij ven
dicare. Cur aūt dux mediolani ad h̄ ꝺeſcēderit nec ſcire poſſuⁿ nec imaginari q̄
cās vrgētes nullas intueor niſi ad hec palā veniāt. Ille tñ ſapiētiſſimⁱ bⁱ: nec pu/
tādū eſt cⁱ prudētia abſq; rōe moueri. Aliq̄d latet alios qđ eſt illi notū. Sz velit
deⁱ vt hñ oia cedāt. Nos h̄ nō habemⁱ alia noua niſi q̄ his dieb⁹ magni tractatⁱ
habiti ſūt cū hodiernis q̄ huc venerūt. Res optime abſoluta ē: ita vt maieſtas re
gia tutoris noie dñs illⁱ regni cenſeat. Sup facē ecclie mittunt oratores ad nurē
bergā: inē q̄s etiā ſuzvnⁱ deſignatⁱ. Eroq; ibidē tēo dāte cū alijs in feſto ſci marti
ni primo. Quid ſequet ſciri adhuc nō pōt: q̄ varie ſūt volūtates. Vbi tñ aliq̄ cō
cluſio repiet q̄ vtinā ſalubris ſit. Regie maieſtati facio ſepe de te mētionē ſp tibi
illā affectā inuenio. Me nō expedit vt offerā: q̄ iā dudū ſum tuⁿ. Mādare potes
in oibⁿ parato parere. Cōmēdo me tibi ſupplicās vt me ſepe de occurrētibⁿ inſtru
ctū efficias. Ex wienna die. xxiij. Octobris. Anno. M. cccc xliij.

Epiſtola. clxxix.

Hortat ad pacē hungarie.

Aſpar ſchlick imperialis cācellarⁱ. S. p. d. Marikombano ſclauonie z lau
rēcio palatino hūgarie magnificis fribⁿ z amicis charissimis. Gauſus ſuz
nō modice vīs ex lr̄is mihi nouiſſime redditis interna illā z vetuſtā co/
gnouiſſe beniuolētiā q̄ me ꝓſeq; ſolebat nōdū ē extinctā: ē potⁱ tpe auctā. Maz
id qđ ex pte mea ꝓtigit q̄ vobis indicis magis ac magⁿ afficior z ardētiſſimi amo/
ris erga vos repēdo vicissitudinē ſingulares ē tutes vīas tantū amās quātuz de
miror. Hinc certiſſimⁱ ſuz ſtatū z locū quē apud ſereniſſimū dñm romanoꝝ regē
teneo vobis ꝓplacē ac foze gratiſſimū. cū optimoꝝ ſit fratrū z amicoꝝ fraternos
optare z libent videre ſucceſſus. Nec dubitare debēt magnificētie vīe mei q̄cūq;
ſtatu ad inclyti regni hūgarie pacē z cōmodū inuigilare z oē meū ſtudiū ad cⁱ vti
litatē cōuertere. Nāq; cū diu illo in regno fuerim multaq; bñficia illic ſuſceperim
ingrati viri officiū foret nō ē ad ipſⁱ cōmoda ſtudioſum: z pāpue cū regnū illō
xpianitatis clipeⁱ ac murⁿ aduerſus fidei hoſtes exiſtat. Exq̄ ſicut cū hñ baz: oia
xpianoꝝ regna fructū ꝓcipiūt: ſic cū oppⁿimⁱ detrimētū ꝑne eē videt. Hoc z ma
ieſtas nr̄i regis apte cognoſcit: atq; idcirco opam dat: vt diſſenſiōes z inteſtina bel
la ex regno tollant. Qđ marie poſſit fieri ꝓfidit ſi ad dictā illā p ſuā ſerenitatē in
finibus hūgarie aut auſtrie inſtitutā vtriuſq; ptis barones ac plati cōuenerint
ꝓut z vocati ſūt p regias lr̄as: q̄ iā erāt expedite z trāſmiſſe añq̄s ego ad regiā cu
riā de domo mea rediē. Itaq; de liberationibⁿ illis neq̄q̄ interfui. ē cū rē vniuer
ſam intelleri iuſtiſſimā illā ſanctiſſimāq; iudicaui. Quid eñ vtilⁱ q̄d recti q̄ due
honeſtⁱ fieri pōt q̄s pacē inēr xpicolas ꝓcurare. Nō latēt vos q̄t rapine tumultus
incēdia vaſtitatesq; in hūgaria fiāt ꝓpt hāc que ꝓcdolor orta ē de regno diſcor
dia. Palā ē quō oppidū ꝺ oppidū z nobiles ꝺ nobiles inſurrexerūt: q̄s mō inimi
citiarū gladn craſſent vbiq;. Quidⁿ malis obuiaturus rex nr̄ cōuētū indixit. vt
q̄ ſcit ſe ex debito. Romane regie dignitatis orphanos ac pupillos debē ꝓtegere:
z vniuerſoꝝ regnoꝝ paci z trāquillitati ꝓſulere: ſperās p cōuentionē ea oia fieri poſ
ſe ad q̄ bono aio magnificētias vīas audio exhortari vt ꝑſonaliē venire velitis:
vobiſcūq; poteſtis q̄plurimos ꝓlatos nobileſq; trahere vt tanto illic melius fir
miuſq; hūgarie vnio: pſia poſſit vt vnuſq̄ſq; in iuſticia ſua manuteneri q̄ plures
digniozeſq; ꝓſenſerint. Vos ꝑſertiz q̄ vnamecū ab auo z pie dñi nr̄i regⁱ Ladiſlai

r

z honores z beneficia ímeſa ſuſcepiſtis. Hec em cōuentio eſt p quā pōt regnū illud pacari z ad priſtinā reduci fortunā. Et nō ſolū reſiſtere thurcis ſed eos laceſſere queat. Hec ego vobiſcū ſentio q̄ ꝓpter cōuētū hmōi turbari paſſagiū aduerſus thurcos inchoatū dicitis. Hā lōge aliter eſt: cū niſi cōuētio hec fuiſſet indicta iā maxim⁹ ignis arderet in hungaria. Hāc nō latrocinia: ſingulareſq; cedes ſed grauiſſima plia cū ſeuiſſimis ſtragib⁹ exarſiſſent. Sūt em plurimi germanie bare nes z pncipes: q̄ videtes ſereniſſimū regē Ladiſlaū ꝓpterea q; puellus z pupill⁹ z orphan⁹ in ſuo iure oppūi: miſeratiōe cōmoti z tā amore iuſticie q̄ ſanguinis ꝓpinq̄tate excitati: cū validiſſimis auxilijs hungariā petere diſpoſuerāt. Silr q5 z bohemi q̄ iā in maximo nūero barones z nobiles ad maieſtatē regiā in legatio ne miſerūt: q̄ nūc mecum eſt ab illo ꝓpoſito nō diſſentiūt. Quos oēs cuētiōis no mē retinuit z vſq; in eius exitu retinebit: q; cū rex romanor (vt dicitis z veritas eſt) toti⁹ xpianitatis ſit caput: z ad eū potiſſime ptineat xpianor iniurias ꝓpulſa re: vides ſua maieſtas thurcor insolētias nō poſſe cōpeſci: niſi xpiani pri⁹ vniti ex titerint: ad pacē vt p̄dictū eſt in hungaria reintegrādā p̄dictā cōuentionē indixit. rē iudicio oi q̄ abſq; ptialitate exiſtūt paſſagio de quo facis mētionē nō vtilē tm ē penitus neceſſariā: cū nulla potētia reſiſtere hoſtib⁹ poſſit niſi munita fuerit vni tate. Pulchre ſi q̄dē apud criſpū legim⁹ discordia pue res creſcūt: diſcordia marie dilabunt. Verū de mantina claſſe p ſciſſimū eugeniū panda facitis mētionē. Ego ita illi⁹ mentē fuiſſe diſpoſitā ꝑcedere poſſuz: ē doleo quā modū execution is non video. Claſſis em ſi fieri dz venetijs parāda eſt: ē iā inimicicie inē eugeniū z vene tos orte ſūt; ꝓpter receſſuz ex florētia factū. Intantū vt ꝓhibiti ſint ꝓlati veneto rū curiā ſequi. Que res maritimā expeditionē ꝓculdubio pturbatura ē. Exercitū aūt fieri vt ſcribis maximū in hungaria cōtra thurcos apprime laudo cupioq; vt fe licē ſorciat euentū. Qd ſi fieri poſſet iterq; atq; iterū vos oro z obſecro vt de pace hungarie pri⁹ cogitātes cōuentū accedatis p̄dictū; inteſtinas diſcordias vna cum alijs qui aderūt ſublaturi. Ad quā rem z ad paſſagiū poſtea pagendū maieſtatez regiā animatā z me puſillū paratiſſimū ſemp habebitis. Datū in noua ciuitate. xvij. kl. decembris. Anno. M. cccclij.

Epiſtola. cxc.

Hortat ad reſcribendū.

Iohardus valentin⁹ ſcriptor aplicus Enee ſiluio amico optimo. S.p.d. Tāta eſt vis amoris in te mei vt iterū ad te ſcribere cogar. Qd tñ plibenē facio q̄q; tu ad me nūq; ſcripſeris vel meis lr̄is ꝓpulſatus vl tuo nutu mo tus poſtq; z bonore z dignitate z emolimētis ampli⁹ es decorat⁹. Cui nō eq̄dē in rideo: ē ingratior poti⁹ felicitati tue. Precor aūt ſi aliq̄ p ociū lz ſaltē tua manu ad me ſcribas ne inter nos ꝓbari videat qd nr̄a in patria vulgatū eſt. Remotus ab oculis remot⁹ a corde. Reuerēdiſſim⁹ p̄ſul archa aquilegien. q̄ me ſuū cōmēſalē z ſecretariū fecit binc breui eſt receſſur⁹ ad ſerenitatē romanorū regis recta via primo: ac deinde in regnū polonis ac hungarie ꝓfectur⁹: futuruſq; ibidē legatio ne ſua. Rediturq; me aut vnā ſecū abeam aut ꝑ quibuſdā ei⁹ negocijs mediolanū accedā. Quā ꝓfectionē arripiā nondū decretū eſt. Cū dñatione ei⁹ libenti⁹ irem vt in tuū cōplexū veniā. Attamē vbiuis gentiū fuero tibi penit⁹ deditus ſum. Ex baſilea. xxj. Aprilis. Anno dñi. M. cccclij.

Epiſtola. cxci.

De vtilitate litterarū.

Regori⁹ Iollius ſeneñ. S.p.d. Enee ſiluio patrueli ſuo. Hieronymi vetus admodū ſnia eſt ꝓbatiſſima: lr̄arū inter ceteras hāc ee vtilitatē vt abſen tes p̄ntes faciāt. Predare q̄dē. Hā abſentes bis loq̄mur videm⁹ trāſmā rinos: ammiq; nī cogitatio ſine voce: notarū picturis atq; lineamētis denūciaī q̄ certe vtili⁹ q̄ſq; aut humano generi antiqui⁹ nō facile inueſtigari poſſet. Verū ea hmōi vicissim ꝓfui poſſum⁹ vtilitati aut alteri⁹ fortune cōſcij letarenē: altero tñ

latis habes te. l. virū bui⁹ p̄rogatū pticipē. Est id q̄dē mihi carū. Sz multo carius si alternas mutuasq; erauerit vt z tuas dū legerē te alloq̄rer: tuisq; pictas notulas digitis parētū oculis offerrē q̄ tantopē obseruauit vt filiū tum vt piū decet. De bis hactenus. Vale ex senis.

Laudat fridericū cesarē.

Epistola. cxcij.

Rā cisc⁹ de picciolpassis dei gra scē mediolanen. eccle p̄sul. Omnatissimo viro dño enee siluio poete laureato. S.p.d. Ingenti voluptate z gaudio eloquētissime enea mi in xp̄i charitate dilectissime afficit me epla tua data i feltkirchen nonis decēbris: mihi reddita idib⁹ eiusdē cū recēsione veterū tuz p more inē nos mutuarū scriptionū: tū ipa serie cōtentoz. Cūq; p lepore stili serie ac facultate dicendi z ertimatiōe quā de te facim⁹, pq; cordiali erga te amore nro tua scripta sp legerim: nō min⁹ auide q̄libenē et vbi forte nō q̄q; rūderi. Hic maxime nūc q̄n q̄dē intelligā opante diuia gra eo te loci euectū: vbi sicut virtute cōscēdisti ita poteris ipa virtutis via, plicē plurimū ad rei publice ecclieq; pacē gliosissimoq; p̄ncipi: nō mō tuū verū z vniuersoz: ac plurimis tibiq; ipi z bonoz tuo cōferre nō modicū. Atq; q̄n te nouim⁹ tuiq; igeniū desideriūq; nō te supuacuo exhortamur ac, p ista trāslatiōe tua z ai dispone pgratulamur. Itez atq; itez collectem tibi cui accessus ē ex loco z officij dignitate vt te valeas demōstrare: si quazdā bis opaz fidelit z prudēt spo expecto z expecto. Alio ei rōne dispositō z diligēt ad bona vadēti oia pspe cedunt. Justa nāq; desideria diuia sp pictas comitat. Age itaq; z pseuera felicit vt magno cepisti p̄ncipio. Exerce ad pietatē q̄ fm aptm ad oia vtil⁹ missionē hz vite q̄ nūc ē z future: vt asseqūris laureā verā. l. cozonā iustitie z eternitat. Dicas z cū aplo ad festū: Nō insano optime feste sz vitat z sobrietat vba eloq̄r. Ad q̄ maximū incitamētū tibi z hōi xp̄iano z Ifato cozona laurea quā assūpsisti vt accepisti. Ego vo deinceps crebriozes expecto Ifas tuas rex iudices tuiq; successus: neq; tardus ero i reddēdo meas: dūmō intelligā ad te posse deferri. Nūc eim ad fortunā scribo: nōq; tardi⁹ q̄ debuerā. Nō facile eim, p̄ducit incerta z fortassis etiā multo seri⁹ ad te puenīūt: Iz varijs z multiplicat Ifis emitamur vt vel saltē hmōi rescriptionū nr̄aruz quicq; reddat q̄nq; tibi. Nā sicut ambiguitas frustrandi laboris reddit hoiem pigriozē ita p diligentiā supet necesse sit. Et q̄dē libent scribo z scriptitabo intelligēs z cōsideras tū ex epla tua tū et aliis cōditionē totis tā nature q̄ vtut z sacratissimā augustissimāq; intentionē cesaris nr̄i pōtis q̄ velut nouū q̄dā sydus emicauit: hac tēpestate necessariū vt sperem⁹: velut august⁹ illi suo seculo pacē reddidit z fūdauit: sic istū suo. Ego q̄dē ita mihi sua deo nō incerta spei rōne. Est eim vt in primis audio p̄nceps iste catholic⁹ z pi⁹ eta te floridā: quā sapia gūitas z vite integritas comitant. Cani sūt eim sensus hoīs z etas senectus vita imaculata. Corpe strēnu⁹ vegetusq; z robust⁹ apt⁹ z patiēs ad labores: fortū p̄stāsq; ai sobrietat cultoz p̄cipu⁹. Cū vt scribit i sapia sobrietatē eim docē prudētia z iusticiā z virtutē q̄b⁹ vtili⁹ nihil ē i vita hoīb⁹. Attēde q; p̄mittit sobrietatē q̄ huic p̄ncipi maxie insita ē: cetere sūt virtutes. Et catho inq̄ebat nō legisse se neq; vidisse boiez sobriū iuadētē rēpublicā pter cesarē. Audio z bucnostrū p̄cipē obduratissimū ac pessimū ita eē tpis z vtilē locatoz ē: vt ne q̄dē pūctū terat q̄d potissime pat sobrietas. Estq; méoz sapiēt. Nihil eim p̄aosi⁹ tpe q̄d nec auro nec vlla potētia redimi pōt elapsuz. Soluszq; sapiēs eo sat vti z i suā redigē ptātē z efficē q̄cūq; mag. Et atq; ēt cū vulgo seu indocte ociosus appet. Est pterea liberal iurta exigētiā rex z tpm z pōter p̄missoz suoz tū i re dapsili tū ceteri z obseruātissim⁹ z vtilis dispēsatoz: q̄d vtrūq; reḡnt p̄cipue i p̄ncipe. Nā bñ facta male locata cicerone, pbāte malefacta arbitrāt enim⁹. Quid ē. n. violari pdari oneri b⁹ intolerabili⁹ subditos tozq̄re: cū effusiōe splēdeas spgas z dissipes nisi glieri i malis: z roboraz filij z regis successoris salomois more pares ipe tui ruinā. Mendax vo omnis cū improbe vt scribit execrabilioz multo p̄nceps. Justi z magnatū z p̄ncipis est verbū tenere suū vt scriptū est. Verbū regis verbum vitatis sub-

dikos regere ꝓfouere ac tueri velut bon⁹ paterfamilias: vectigalia q̄ eo ordine diſpēsare ne cogat̄ inūcere man⁹ i aliena q̄ ſp euitaunt traian⁹ ceſar ille auguſtiſſim⁹ atq; pūſſim⁹ gratiſq; fuire in ꝓuios vt facile gloriosus apud alienos efficiat̄. In malis ſeſeq; ſil' ꝓdenet deo t mūdo magꝫ ingloriꝰ t impotēs ad oia fact⁹. Impoſſibile nāq; ē vt in q̄t Arestoteles i etbic' aut certe nō facile: ꝑclara ab eo agi cui deſunt facultates. Nec dubiū q̄n magno ſint adiumēto diuitie in gerēdis graui⁹ei q̄ liberalit̄ t ꝓbe ſciuerit vti: ſuiſq; locis t tpib⁹ exīde diſpēsare. Quinimo ſecus ab oi conatu t gloria inchoatoꝝ cogeꝝ cū ignominia reſilere. Qō ſiḋē prudēs t magnanim⁹ nr̄ ceſar euitabit vt peſtē tā ꝓuio ꝓſilio q̄s ſuoꝝ: q̄b⁹ vt audio coiter t eccl'iaſticoꝝ t ſeculariū excellētiū iſigniū t lr̄atoꝝ q̄s venerat̄ t lateri ꝓgregat ſuo iuxta morē ceſarū t prioꝝ ꝓncipū ꝑdeceſſoꝝ ſuoꝝ: ne ſibi obijciat̄ euāgelicū illō. Ecce hō q̄ cepit edificare t nō potuit ꝓſūmare: cū ſit ipe ꝓuidētiſſim⁹ atq; ordinatiſſim⁹ in vita t i oib⁹ geſtis ſuis. Que cū ita ſint ſuauiſſime mi ēnea: ceſarq; opib⁹ habūdat potētiaq; nūero boiuꝫ t copia gentiū: etaſq; ꝓudētia t magnanimitas ꝓueniat: q̄ ꝓpua fūt ad res arduas capeſcēdas. ꝓditioq; tpuꝫ t plima ſe offerāt q̄ ſuffragenť: nō dubito ſi voluerit dūmō duret ſupſtes iuxta dies nature futuruꝫ i ptāte ſua vt pacē det eccl'ie: t cōponat nō mō ꝓncipat⁹ t oēm ꝓlim t̄pianū ſ t̄ni uerſuꝫ orbē ad vnicā verā fidē t̄pianā t ſanctā deducat eccl'iaꝫ ad altiſſimi dei gloriā t bonorē ſublimitationeq; troni ſui cū laude ꝑpetua t ēna ſalute. Qō vt die bus nr̄is ꝓſpicē valeam ꝓpietas diuina ꝓcedat. Sicq; culmē diuine maieſtat̄ exhorare noīe meo t me nūniū cōmēdatū facſue clemētie: deuotiſſimū q̄dē ſuulū vir tutū ſuarū t effice tāt: tāq; ſcē ſpei auidiſſimū expectatorē. Preterea de re tua cū ſereniſſimo ac doctiſſimo gūforto nr̄o ſecretario ducali: verbū habuit nicola⁹ tu⁹ nr̄q;. Cōuenies eū domi q̄ ſubſequenť nobiſcū fuit. Agitauimuſq; q̄ eēt incedēdū via: ꝓ honeſti tui deſiderij ꝓplemēto: q̄ ita ſe ꝓmptū vt i re ꝓria offert. Deideq; arbitramur ſilq; arbitrati ſum⁹ vt l'ras ceſar̄ q̄s ei ꝓponis' ipetres ad illuſtriſſimū ꝓncipē nr̄m nec tua ꝓfectas manu nec ſcriptiōe nr̄a: t mittē ſtudeas ad manus ipi⁹ gāforti q̄ ꝓmodi⁹ mām ingrediat̄. Deq; vel nicolauꝫ ꝓmonefacto cuꝫ l'ras ipas dederi q̄ ſolicitatiōe nō deſit nec diligētia. Ea em ē q̄ adepta prara impetrari queūt. Libū demū tuū dyalogoꝝ habuim⁹ t penes nos ꝓſeruam⁹. De rcb⁹ ita lie accipe: q̄ ad pñs ſic ſe hñt: roman⁹ pōtifex nō obſtātib⁹ publicis edict̄ ſeu enūcia tionib⁹ ꝓſcripq; de trāſlatiōe ad vrbē romanā q̄ debuit eſſe ſeptima Januarij, prie lapſi: etiā florētie ſedet: nec motui ſuo ſile videt q̄q̄. Rex aragonū victor i regno neapolitano copias ꝓgregat tā eq̄tes q̄ pedeſtres: Jōgo vt dr̄ nūero vigiti miliū eq̄trū t peditū i copia. Jdē t h illuſtriſſim⁹ ꝓnceps nr̄ etiā p⁹ victoriā pcuſſerāt in uicē fed⁹ ſeu poti⁹ renouarūt. Et manēt veneti iuxta ꝓſueta mgr̄i militie: relīq; vt pri⁹ tā iuxta inſubriā ſeu p lōgobardiā q̄ p picenū t tuſciā. Duo tū militie primi pes abſūt vt diu ex patria iſta adnuice ciuitates ſeu male ꝓcordes apud piceno t patriā puſinā, prio vere detegenť ea q̄ ꝓducere ꝓſueuit. Qū apd nos interiz bella ceſſant. t patria iſta italie flos reſpirat: ciuitas tua q̄eſcit. Reuerēdiſſim⁹ cardinal' placētin⁹ vl' morē obijt vl'qe febrib⁹ t etate decrepita corrept⁹ apd caſtellionē ſuū deſideratū imo heri vt ordinatū t̄pianū decet obdormiuit i dño. Vale felix in dño amātiſſime in xpo fili. Datū mediolani. iiij. februarij. M.cccc.lij.

Epiſtola.cxciij.

Petit reſcribere litteras.

Obānes de bogonia cardinalis ſci calixti. S.p.d. Enee ſiluio viro clariſſimo. Trinas ſupiorib⁹ dieb⁹ tū ad nos tū ad dilectū nr̄m iobannē percgalū vidim⁹ l'ras tuas: q̄ nobis, put ſp ꝓſueuerūt ſcripta tua gratiſſime fuerī: t rei quā dirigi felicit̄ vterq; nr̄m exoptat nō parū ꝓficue. Quare ꝓpter diligētiā atq; virtutē tuā ſūmope cōmēdates: pcordiales tibi agim⁹ gr̄as qui ſp vt ꝓſueuiſti memor es nr̄i. Nec diſtātia locoꝝ aut vllis occupationib⁹ ſeu laboꝝ aſcribendo retrabere ſ aſſidue intimare, pcuras qō aḋ rē ꝓducere poſſit de qua nūc agit̄.

ñ dariſſimū de illa quā in te eē nūq̄ dubitauim⁹ fide capim⁹ exp̄imētū. Roga-
muſq̄ vt quēadmodū cepiſti ita in poſterū agere pgas. Neq̄ te retrabat aḃ aſſū-
pto opc multitudo imēſa labo⁹ q̄s ſubire indies ⁊ pati te optet: q̄m ad ḃ oēs na-
ti ſum⁹: ⁊ eo⁹ p̄apue ꝺ̄tus extolliť q̄ pectore firmo pſiſtunt. Sed ne iné maxias
occupatiões tuas nos ḃ eē ociosos exiſtimes mittim⁹ eū p̄ntib⁹ gloſā aurelianeñ.
q̄ cōi puerbio ꝺ̄icit tertui ad rñſionē eugenij datā regis oratoꝝ atq̄ alijs per
nos editā q̄ iudicio nr̄o nō modicū ad rē facit. ⁊ p quā cunctis rñdere pteſq̄ nr̄as
tueri ac alis put expediēs fuerit te iuuare poteris: publicādo ⁊ cōicādo eā ſicut vi
debiť. Alia hic occurrētia ꝓnūc reticēda cēſem⁹: cū nudiuſq̄rt⁹ ex medijs vt ita
loq̄mur reb⁹ ad te acceſſerit reuerēdiſſim⁹ cardinalis aḋlegien. p illas ptes legat⁹
de latere: ⁊ cū eo plures de bis oīb⁹ informatiſſimi. Ex q̄b⁹ intelligere poteris q̄d
apud nos agať q̄due de reb⁹ ſperandu⁊ ſit. Vale feliciter. Ex baſilea. Anno. M.
ccccxliij.

Excuſat ſe q̄ nō ſcribat.

Epiſtola.cxciij.

Enceſla⁹ bohem⁹ Johi canonico wratiſlauien. amico ꝑcaro. S.p.d. De-
bes veniā dare occupatiōib⁹ meis ſi ad te vt cupis ⁊ ego optarē n̄ ſepe ſcri
bo: vix eīm ſpaciū ſōni cibiq̄ ſumēdi habeo. Ita me ſupim⁹ cācelliari⁹ fatiga
tū reddit. Jné oēs tñ labores ſuꝝ mēor ſp tui: nec vnq̄ ex corde recedis meo. Et ſi
poſſem i aliq̄ tibi ꝓdeſſe ambab⁹ in animb⁹ facerē: nouitates aūt ⁊ iſta leuia ſcribere
nec ociū habeo nec curo. Si q̄d cēt gō te vellē mei cā facē: ſtatiz reb⁹ omiſſis alijs
tibi ſignificarē. Jdē ⁊ facere te vellē erga me. Sz ſumere calamū gtis cū tota die
inuitis ſit in manib⁹ nō video cur me debeas adhortari: nectū hac vice retrogra-
dus tibi ſim bec de nouo ad re deducā: bohemos. ſ. cū maieſtate regia diuerſos ha
buiſſe tractat⁹ tādēq̄ cōueniſſe vt i feſto ſci michaelis alia ḃ teneať q̄etio cū eis
vt res oēs pficiaňť q⁹ vt ſpes ē oia bñ terminabunť: Oratores regis polonie hic
ſūt ⁊ cū eis cardinalis ſci angeli. Jāq̄ tractari de reb⁹ hungarie hic debz. Vale ex
wienna. Anno. dñi. M. ccccxliij.

Excuſatoria taciturnitatis.

Epiſtola.cxcv.

Jcola⁹ amidan⁹. S.p.d. enee ſiluio poete p̄ſtāti ⁊ amico ſingulari. Credo
te vehemenť admirari enea dulciſſime q̄ poſtq̄ iſtinc abūſti lr̄az mearū
nihil ſuſcepiſ: p̄ſertiz cū ⁊ ego antea pollicit⁹ ſepe fuerim me crebro ad te
ſcripturū de bis q̄ apud nos indies agerenť. ⁊ tu iā ꝓde vnas ad me lras videris
Ego q̄m reuerēdiſſim⁹ cardinalis ſci laurēcij in damaſco ad ſereniſſimos romano
rū ⁊ polonie reges legat⁹ p bāc ſacrā ſynodū deſtinat⁹ craſtino mane a nobis ē re
ceſſurus ⁊ vna ſecū laurēca⁹ nr̄ cui p̄ntes cōmiſi. Jāq̄ maxima ps noctis effluxit
nō poſſuꝝ excuſatiões meas ⁊ ſilentij cās ad te ſcribere: p̄apue cū multarū rerum
plen⁹ ſuꝝ ḡs p lras tecū cōicare libenť vellē. Sz q⁹ ꝓbibēte angustia tpis id effice
re vllo mō nō poſſuꝝ: malo boc modicū tpis q̄d mihi ſupeſt i alijs ſcribēdi cā i ex-
cuſatiōe mea ꝓſumere. Scio eīm q⁹ tu oīb⁹ in reb⁹ grauiſſimo ſp iudicio vſus es: ſi
lentiū meū in bonā ptē accipias. Qđ ſi forſitan ⁊ culpabilē ⁊ punitiōe aliq̄ me di-
gnū iudicaueris parat⁹ iaz ⁊ ꝓmptus ſuꝝ correctionē tuā oēm ſubire. Quā etſi
aſperrim ā aio tuo forſitā ꝓceptur⁹ ſis: eā vnica pegallij interceſſiōe leniri poſſe cō
fido. Quare nō ē q̄d ſerenitatē tuā multū formidem: q̄n q̄dē certiſſim⁹ ſum arma
mihi grata q̄b⁹ ſupare te facillime poſſim accipe igiť ex multis hec pauca. Vale ex
baſilea. M. ccccxliij.

Cōmendat cauſaz friſingeñ. eccleſie.

Epiſtola.cxcvj.

Meas ſilui⁹. S.p. dicit. Reuerēdiſſimo i xp̄o p̄ ⁊ dño colēdiſſimo Ludo
uico cardinali arelateñ. Recepi nup lras tuas admodū longas: ⁊ cuz bis
fuerūt capta pacis ⁊ lige inter eugeniū ⁊ regē aragonū ꝓcurate. Poſt bec
ſignificabas receſſuz illoꝝ cardinaliū ex baſilea q̄s abūſſe iuitos aſſeruiſti. Cupie-
baſq̄ vt oia maieſtati regie referarē. Sz iā oia ex italia erāt ſibi nota: nec latet re
gē nr̄m pleroſq̄ p̄ncipes eē: q̄ magꝭ ſua q̄rūt q̄ illa q̄ ſūt ihu xp̄i: p̄onulli tñ mirāť

in quoꝝ numero me ipsuꝫ pono: qm̃ gallici q̃ ꝓpter regimẽ sicilie ptẽ alterã sequẽ banẽ. nunc illa pdita in pastina sniaꝝ scuerãt. Cũ dici solet effectũ tolli cessante cã sensissem⁹ nos gallicoꝝ mẽte sic hobes offenburgẽ. lras in frãciã referẽdas diligẽter misisset. Sz timeo ne fuerit piger in republica q̃ solet in ꝑuata diligẽtissim⁹ eẽ Scripsit nup serenitas cesarea sacro ꝓcilio in fauoꝛez henrici viri optimi ⁊ lfati: vt eũ frisingẽ. ecclie p̃ficeret epm. Existimaui tãtũ p̃cipẽ exauditũ iri p̃ter spez accidit vt preces eius reiecte fuerint. Interim elect⁹ ẽ p capitulũ siue iure siue iniuria cardinalis sci martini. Js recursuꝫ ad vos bẽbit ꝓfirmatiõis cã: rursus scribit casareũ culmẽ vt supsedere velit ꝓfirmationẽq; differat. Ego itidẽ suadeo ⁊ ꝓcoꝛ itidẽ ꝓpter bonũ sacri ꝓcilij. ne spnatis hãc petitionẽ sicuti primã: debetis enim hũc tãtũ p̃cipẽ ad quẽ ceteri oẽs oculos dirigũt: quiq; nec munerib⁹ nec pab⁹ ad aliquã iniuriciã mouẽt: vobis ⁊ ꝓcilio fauoꝛabilẽ facere. Ne irritãtes suã clemẽtiã cogat eũ iter flectere. Scis p̃terita quãtũ apud eũ possit magnific⁹ caspar cãcellari⁹ q̃ si vobis fauerit: nihil est q̃ alios timere habeat. Allicite igit̃ hũc virũ ⁊ bñficijs deuincite: maxime hoc tpe qñ cõuẽtus nurẽbergẽn. instat q̃ p totã ꝓpinquitatẽ est vulgat⁹: qñ ⁊ carnalia ⁊ alij instant vt rex se ꝓ altera pte declaret. Et cardinalis sci angeli apud bungariã ꝓ virib⁹ dõm suũ tuet: qñ eugenius⁹ nec ꝓgregari aliud cõciliũ nec fieri declarationẽ vult nisi ꝓ se fiat: nec ẽt ambigo q̃n rex aragonũ aliter rñdisset in factis ecclie nisi p ipsuꝫ fuisset pturbat⁹. Videbit̃ in breui cõuentũ fieri ad quẽ si rex nõ iuerit ꝑ tumet saltẽ mittet plenũ mãdatũ sicut eius lre in ozbẽ misse decantãt. Etsi vota veniẽtiũ ꝓsonauerint ad cõgregationẽ indubitati ꝓcilij ꝓcedet. Jd si neq; at obtineri: declaratio fiet quã de⁹ bona det. Sz ad hoc optet nos ꝓncipẽ hũc affectũ bñe: ei⁹ pces exaudire ⁊ seruitores suos ꝓmouere. Maxieq; vob ẽ op⁹ cãcellarij votis annuere: vt ei⁹ frat̃ obtineat ecclias frisingẽn. nã si ꝓfirmatio cardinalis nõ maturet: aderũt vic q̃ vram ptẽ iuuabũt plurime: ⁊ vos postea i quietu nurẽbergẽn. maioꝛe fauoꝛe bẽbit̃. Et ꝑsertim si eoꝝ miseriꝝ oꝛatoꝛes q̃ ptãtem hẽant regie maiestati ꝓplacere nõ aũt ꝛba dare q̃ vetrẽ nõ iplẽt. Qd aũt suades vt facta ecclie regi cõmẽdẽ: ego nõ suz tãti. Jn eo tñ gaudeo q; hũc ꝓncipẽ religiosuꝫ video ⁊ nulli⁹ mali auidũ. Electoꝛes eẽnt i hãc rẽboꝛtãdi q̃ ꝓsultoꝛes sũt ⁊ mẽbra impij nõ eneas q̃ vermiculus ẽ ⁊ cui⁹ ꝛba in fumum trãseãt. Vale ⁊ me vt soles int̃ tuitoꝛes ama. Ex gretz.

Epi. cxcvij.

Offert opas suas in causa frisingẽn. ecclie.

Rãcisc⁹ q̃drati⁹ aduocat⁹ ꝓsistorialis Enee siluio. S. p. d. Recepi mi enea lras tuas lõgo tpe expectatas q̃b⁹ plectis ex ea; ꝓncipio ꝓcepi nil aliud nisi te credere me falsa psuasione vsuz. versutiq; vacare. Ꝛda mi enea si ceteros versutos apellas q̃ cũ veritate nitunt̃ ꝛsutus ero ⁊ in hãc ptẽ ꝛsucias ⁊ traxi Jn pontiarũ aũt cũ ⁊ vatũ nũero aggregar⁹ sis nõ ꝛsucias ⁊ velie sciam me captas se excogitare debes: q̃ siui ego illa ipa poemata q̃ mirme repirt̃ qui. Credo deliam oia traxisse q̃ vt primũ affuerit lyrã reassumã tuaq; glozã lauree imortalẽ reddã Ceteꝝ mi enea lz tua epla in cã quã nosti nihil lucri assereret: ego tñ q̃ primũ vidi lras regis serenissimi a nemine ꝓmotas: expeditionẽq; rei ꝓ cardinali futurã: ac tres sacras disputatioes ꝓ eo in vnũ ocurrisse ꝓ serenissimo rege memet lz irrẽq̃sit⁹ oꝓsui cãmq; sic pozaui vt ibi effectũ sit: vt expediti o q̃ celeris credebat̃ retardationẽ soꝛtiret̃ indies ⁊ p⁹ factũ totaliꝝ h̃ impedimẽtũ ẽ vsq; ad aduẽtũ lrarum ꝓfirmatiõis facte ꝓ metropoliticũ. Si rões assignate i lris reg̃ vere sũt: electio ⁊ ꝓfirmatio nihil opitulãt̃ oia ruũt. Quã rẽ copiosi⁹ ⁊ serioſi⁹ scribo caspari c⁹ nego cũ agit̃. Jdcirco mi enea etsi in dicta cã nullũ lucrũ ẽ: tũ restiti sine lucro q: non oia lucrũ petũt. Sz illo⁹ vet⁹ puerbiũ te mihi excusatũ reddit: neptunũ nayades petũt in futurũ. Sis meoꝛ tui frãciscũ q̃ te ad animã diligit. Deũ testoꝛ q; primuz ingeniũ reassumã: tibi insultũ dabo. Recõmissuz me velim regie maiestati serenissime cui me vt romanũ indies offer ⁊ strẽnuo militi caspari cui ad plenũ scripsi necnõ eximio artiũ medicine doctoꝛi iacobo cesareo medico: vale ⁊ me ama vt so

les. Ex basilea. Anno. M. cccclxij.

Epistola. cxcviij.

Cõmemorat opas suas ⁊ italas nouitates.

Arian⁹ sozim⁹ Enee siluio. S.p.d. Olim nullas ad te dedi lras q⁹ nec itellexi aliquẽ de te recta via venietẽ. Tuas tñ ex gregorio frequẽtes salutatiõnes accepi a quo etiã intellexi felices successus tuos q̃ mihi gratissimi ⁊ iocũdissimi extitere: felicioresq; milies expecto. Ceterũ bic ludouicus qui sereniss̃imũ imp atorẽ accedit: tui ꝓgnitionẽ asseruit habere: quare q̃dã tibi exponẽda cũ eo cõtuli. Tu igit̃ fidẽ adhibebis: meiq; amore ⁊ cõtẽplatione si illi officiosus eẽ potes id agas exore. Ego isto anno lecture renũciaui: [illegible] aliquãdo viuere nõ sp̃ degere instituit: tu vo cogitabis ⁊ operã dabis bis q̃ ab [illegible] ludouico mei ex parte erunt exposita. Post tui vltimuz discessum tres filij [illegible]culi mihi nati sunt. Ex q̃ bus duos habeo ⁊ indies alium expecto. Sup decretalibus cõmẽtarios edidi: ⁊ .xviij. tractatus cõposui: ⁊ nouissime opusculuz de sortib⁹ ad reuerẽdissimũ cardinalẽ nicenũ trãsmisi q̃ oia si tẽpus ꝓcessum fuisset ad te dedissem: ꝑ dabo q̃primum potero. Postremo nil aliud supest nisi vt valeas ⁊ nostri memor existas: noueris clarissimuz regẽ aragonuz ⁊ victoriosissimũ ducẽ nicolaũ picininuz ꝑ sacratissimo dño nr̃o eugenio totã marchiã ⁊ patrimoniũ recupasse. firmo atq; eculo dũtaxat exceptis: ꝓtẽq; romãdiole: plures enim ab eo cõductores discesserunt ex bis quos fidelissimos arbitrabat: sanctissimus dñs noster. xvj. kl̃. octobris hinc iocundissim⁹ ⁊ letissim⁹ abijt: eritq; rome infra paucos dies. Vale ex senis.

Epistola. cxcix.

Exhortat̃ ad respõsum rescribenduz.

Dam de mulin anglic⁹ aplice sedis ꝓthonotari⁹ Enee siluio poete. S.p.d. Amãtissime socie modicoꝛ supioꝛ tpe delatas ad me pñtiũ ꝑ latorẽ dulcissimas epl̃as tuas libẽtissime recepi: eaq; extigẽtiã ꝑ virili mea suz secut⁹. ita q; regia celsitudo impñtiaꝝ bñ inclinata ẽ habitoq; auisamẽto sui magni ꝯsilij: id plene spero fiet de q̃ aũ⁹ tu⁹ otẽt⁹ erit. Aperui mẽtẽ meã latoꝛi hui⁹: cui⁹ q̃uitas ⁊ industria plenã vẽdicãt adhiberi sibi fidẽ: quã mei ex pte sibi q̃so dare velis ⁊ noie meo ab eo dignanter recipe bursulã pusilã quam tibi mittit de manu sua laboratã ẽgo nobilis neptis mea. Optime mi enea significare q̃so digneris mihi ade tuo: si q̃d i anglia tibi gratũ fiendũ erit ⁊ añ oia accõmoda mihi sepe epl̃as tuas q̃s potero ad tui memoriã in ꝓspectu ꝓncipis ostẽdere q̃m tali adiutorio digne sunt. Rogo ⁊ iterꝝ rogo mihi sepe scribe ⁊ vale felix optime ⁊ antiq̃ socie. Ex lõdonys. Anno dñi. M. ccc. xlij.

Epistola. cc.

Agit gras ꝑ cõsiliariatu.

Artholome⁹ epũs conctanus. S.p.d. Enee siluio seneñ. poete clarissimo ⁊ amico pstãti. Dulce mihi admodũ ⁊ suaue ẽ vir clarissime q⁹ valeas dummõ recte valeas: q̃n te apud tuũ cesarẽ bonore primũ ⁊ cõmodis nõ carere existimẽ: ꝑ apud cũ indies te ob ingẽtes vtutes tuas ⁊ doctrinã magnipẽdi sciã ⁊ intelligã. Scripsissem ad te crebr⁹ nisi ꝓuolut⁹ visitationi epat⁹ gebenẽ. quaz ob graue meã penuriã vt viuerẽ sumpsi inuit⁹. Cũ eñ vt solẽt visitatores ipso⁹ exercitio ꝑ eã dyocesim curerẽ discolus: nõ potui nec creba⁹ nec plus scribere ad te cui in scribẽdo ac oib⁹ fere me more ferreo stringoꝛ. Scias itaq; me valere cũ oi familia q̃q; misere: susceptisseq; ꝓ aliariatus regij ad q̃s tu tãtope laborasti: mibi q̃dẽ caras ⁊ gras ⁊ inter res alteras cariores. Et ea ꝓpter cesari tuo primũ q̃ tãta in me humanitate vsus es⁹: tibiq; ac iacobo q̃ ⁊ initiũ ⁊ incepte rei finem ꝓbuisti ago gras indefessas: nõ recusans si mõ possiz vãs: bonoꝛi ⁊ cõmodo ꝓbere vices. Restat aliu d vt cõi rei nr̃e tractãde nũc admotis calcarib⁹ totis vinbus te exbibeas in mediũ ꝑ veritate neminẽ extimescẽs. Potes eñ nunc q̃ gratuloꝛ rei nr̃e apprime fauẽ: ⁊ vales ad cesarẽ ⁊ oẽs suos. Idarco tãq; fortẽ athleta ac certatoꝛi mediũ cãpũ occurras: ⁊ vt res successerit me certũ reddas. Etsi vt gliscim⁹ successerit apũd regẽ ⁊ suos rẽ meã q̃ tua ẽ singlari affectu ꝓmẽdatã suscipies vt sic videã te alteꝝ eẽ i re mea quẽadmodũ ⁊ i tuis agerẽ idefessus. Vale ⁊ me ama vt cepas

licē absentē ⁊ insudes gratificari tuo humanissimo cesari. Ex gebennis tercia die octe bris. Anno. M. cccc. xliij.

Refert quō ab imis ad altiora pscendit. **Epistola. ccj.**

Meas tui gra epūs senēsis dño petro noretano eq̄ti ⁊ comiti palatino amico singulari. S. p. d. Pupugerūt cor meū lre tue q̄s nudius q̄rt⁹ ex oratore florētino accepi lacrimasq; meis ex oculis nō paucas excusserūt. Mā ⁊ tristes videbantē miseriā quā dā p̄ferētes ⁊ manu tua scripte nescio q̄d latēs energie ad cōmiserationē p̄uocādā ampli⁹ attulerūt. Videbar cū illas legerē teipsum videre ⁊ alloq̄ cui p̄fer[illegible]minē ⁊ quē añ sex annos nō vidissē: Legi q̄ scripta tua nō sine lacrimis: q̄s pti[illegible]ocūda recordatio mutui amoris ptim ꝓmiseratio tuaq; aduersitatū ꝓuocauit. Lacrimas nob aliq̄n insperatū gaudiū aliq̄n inopinat⁹ meror extorquet: vtrūq; in cā fuit. Mā suauis epla tua nō spanti mihi reddita ē q̄ absentē charissimū amicū p̄tez reddidit: q̄ te pter opinionē mestū atq; afflictū ostēdit. Itaq; cū primū tue man⁹ caracteres inspexi obortē lacrime testimoniū leticie ꝓbuerūt. Cū tuā cognoui calamitatē meroꝛi meo astipulate sūt neq; eā cū flente amico nō flere ⁊ cū volēte nō velere fas fuit. At postq; meli⁹ ad me redij cuꝫ aiaduerterē te rōnꝫ exigere statui satisfaccre desiderio tuo imo veri⁹ meo. Mā quō fieri pōt vt ego scribēti amico nō rescribā q̄ neq; bis rōnionē soleo negare q̄ me oderūt. Multa sūt petre amātissime in tuis lris rūsione egētia q̄bus capitulatim annotatis: ⁊ tibi ⁊ mihi eq̄bzeui⁹ potero morē geram. Alis q̄ in primis ꝓmolestū tibi fuisse q̄ me alloq̄ florētie neq̄ueris. Credo equidez ⁊ eo mihi acerbi⁹ fuit q̄ magis p̄ter spem tuo colloquio sum priuat⁹. Acceperā nāq; bononie te roma reuersum florētie morā agere: atq; iō spe plen⁹ iter acceleraui. Cū veni florētiā didici ex roberto martello cōi amico te valitudinis cā in villa lanari. Scripsi ad te si cōmodo tuo posses in vrbē redire⁊ dū mādata cesaris apud magistratū ciuitatis exeq̄rer. Demorat⁹ sum illic bidno q̄ neq; tu aduenisti neq; rescripsisti q̄cq̄. Venissem ad te in villa nisi putassem oneri me futurū bōi q̄ cum ꝓiuge ac liberis secessisset. Vbij q̄ rursuꝫ. Postea cognoui martellū cui lras credidi nō fuisse i reddēdis illis vt ꝓmiserat diligentē. Senis aūt mansi apud necessarios meos dies octo: neq; me tu⁹ bō ꝓuenit quē dicis a te missuꝫ q̄ me alloq̄reť. Cū eēm rome paucis q̄ ad me scripsisti abūde rndi. Et iterū p⁹ rursum alteras ad te lras dedi q̄s cōiecto tibi fuisse nō redditas q̄ nullā eaꝫ mētionē facis. Existimaui deniq; cū redirē i germaniā te mihi nullo mō eripi posse q̄n florētie ꝓuenirem⁹. Vale dixi romane curie ⁊ collectis sarcinulis: senas repetij eo aio vt ordinatis eccīe mee reb⁹ ad impatorē q̄ me reuocauerat q̄p primū redirē teq; in trāsitu florētie viserē. Sz q̄ pplia boiuꝫ certa q̄ cogitatiōes rate: obstitit votis meis charitas patrie q̄ diutino afflicta bello: pacis egena: q̄etis auida alphōsum regē aragonū me petere hortata est ab eo vt salutē sibi ipetrarē. Fridericū q̄z impatorē q̄ cū nouisset iusto bello seneñ. circiuctos eē mutato reuocatiōis mee ꝓposito ꝛ opponēdis tuscie reb⁹ mihi mādatū dedit. vtq; romā ⁊ neapolim me pferre ea de cā iussit. Ego q̄uis i me nullū eēt i tāto negocio momētū. p̄ie tn nō imisereri nō potui: neq; impatori nō obedire licebat. Redij romā ibiq; mēsib⁹ q̄tuoꝛ suꝫ retent⁹ añq; binc darer exeūdi facultas: nūc b mēses duos ago. Nescio q̄s erit rer finis scio: q̄d vellē: video q̄d nollē. Sp illud ꝛgilianū añ oculos mēq; mee vsat: bella horrida bella ⁊ tybrim multo spumātē sanguie cerno. At q̄ ia vis bec lyderū tā iniq̄ q̄ fato⁊ diritas cū q̄esceret ois italia patria mea q̄etē bre nō potuit. q̄nq; male bellū seneñ. ducūt. Et q̄ ciuitas tā opulēta ē q̄ nō exhauriat exinaniat tā diutino belli malo. Nemo tā robust⁹ ē qui nō aterat ptinax febris. Dicat alicq̄s. Dabit de⁹ bis q̄z finē. Scio ei neq; tēpestas ē quā n seq̄t trā q̄llitas. At multi percūt pusq̄ positis vētis sternat eq̄r. Olim rer vicissitudo est. Fateoꝛ ꝛ nos interea patimur. Verū ꝛ mora nō solū patrie cā m molestissima ē ꝛ ea q̄z rone q̄ tūc pacē q̄ro neq; illā neq; te iuenire possiꝫ: fero tn patienē q̄ sine mea culpa accidit te q̄z p sapia tua idē facere velim. Sz ego vlterius

In tuis lris dicis te oib⁹ in reb⁹ erga me vere amicitia officio fuctū. Cōfiteor istō. Nec ego me amicū habuisse vnq̄ scio q̄ te verior aut sincerior fuerit. Nāetsi solēt res scde imutare boies te tñ nulla fortūe amplitudo mutauit. Fuisti enee tuo sp dē. Nescio q̄d de te alij dicāt: ego te mihi alterū scipionē alterū piladē atq̄ vt nr̄is vtamur exēplis alterū ionathā suj expt⁹. Quecūq̄ volui ex romāo pōtifice te ad iuuāte suj psecut⁹. Fores tue q̄ pre magnitudine negocior̄ q̄b⁹ festinabāt sepe cardinalib⁹ obserate fuerūt: nō mihi tñ verū t in nūcijs meis oi tpe patuerunt. Cūq̄ ego me satis a nicolao papa euectū supq̄ satis existimarē nihilq̄ vltra pete rē: tibi null⁹ in me collat⁹ bonor sufficiēs videbat̄ q̄uis eps ab illo creat⁹ essem t int̄ p̄ncipes eccīe sederē. Cardinalatū quē ego mihi neq̄ arrogabā neq̄ optabā q̄d de enee tuo cepisti q̄rere. Cū tuipse credo piugio alligat⁹ id psecq̄ non posses me vnū a te dilectū eē q̄ eo, pueberet q̄ tua te vt⁹ extulisq̄ nisi mrimoniū p̄risses. Arbitrabaris igit̄ quātū sentio bonorē q̄ ego fugerer tuū eē: t te dici cardinalē si tu⁹ eneas rubio pilco tonaret. Effectū eigr tua opa vt impatorī a nicolao p̄missū sit Mā t is me, pmoueri obtabat int̄ primos q̄ creādi cardiales eēnt enea nullo pacto pteritū iri. Idq̄ nicola⁹ ipe cesari affirmauit t mihi. Idē q̄z duo vberrimi testes impatorī suis lris asseruerūt sci petri t sci angelj cardinales q̄rū scripta t q̄dē signata impatorē ipe mihi restituit. Sz obijt ille, pmissi plen⁹. Credidit plus sibi vi te supesse vt aiūt poete pl⁹ statuim⁹. Decept⁹ ē nō decepit pi⁹ t optim⁹ p̄. Quē p̄ sua integritate nō ambigo celicolar̄ chorus annūeratū. Jacq̄ nō cū ioue illo quez sūmū ceca dixit antiq̄tas. B cū xpo matio t singlari deo nectaria pocula siccare et de genimine vitis i regno p̄is bibere: sessurū i iudicio. cuz. xij. aplis. xij. tribus isrl iudicaturū. At q̄uis, pmissa irrita sint inuanūcq̄ tui conat⁹ ierint: nō suz tñ min⁹ obnoxi⁹. Tolūtatē nō factis metior. Decq̄ vt ipe dicis amicitie scē legib⁹ oi tpe satisfeciss nō eā insicias. Sz ārsuz B mi petre: nūcq̄ te accusaui nūcq̄ de te male sensi. Quid igr an tu forte ingratū me iudicas q̄ nō suz tui mēor: q̄ cū fortūa a te recesserit. Nā cur te ius amicitie puasse dixeris nisi illud me violasse cōtēdas. Molim petre ita de me opineri: t ipe leges amicitie iuiolatas custodio. Sz times fortasse ne mō i viaz beniuolētiā peccare incipiā: nec seqr alios q̄ tua ope magni potētesq̄ facti nūc te psequūt. Pessimū gen⁹ boiuz geminia vipar̄: semē diaboli. Sz late p̄z vitiū. In deū rp̄z q̄ nos creauit ingrati sum⁹: q̄d miri ē si boies fallim⁹. Ferre nos oz q̄s de⁹ ipe sustinet. Nō sūt oēs accepti bñficij mēores. Magna ps boiuz eos perūsse expetūt ex q̄b⁹ bñficia psecuti sūt. Sic enim se vinculo solui q̄ teneret. Neq̄ id falsū oino ē q̄d sigismūdū impatorē frequēti pmone vsurpasse ferūt. De cunie vl gratuitū mutuū multos imeritos fecere. Pauci q̄s equ⁹ amauit iupit aut ardēs euexit ad etbera vt⁹ bñfacti mēores extitere. Int̄ q̄s ego meū nomen dare baud dubito. Nāetsi multa me vitia occuparūt diua tñ mihi coopante gra ingratitudinē tñ sp odiui: bisq̄ totū me dedi q̄s mei amātes noui. Nūc tu me illis annūeres q̄ te p⁹ casuz reliq̄re. Disparē illor̄ t mea rō. Illi tuz primū te colere atq̄ obseruare ceperūt cū prim⁹ eēs i aplico palatio: pinguedine mellis tāq̄ musce seqbāt amicū pōtificē nō petrū amauere officio nō boi alludebāt. Mutati sūt te mutus abierūt vbi cessauit stillare fauū nō sūt iniurij nihil ē q̄ illis iputes. Quesiuerūt i te magnū secretariū t cū nō iuenissent alia de nocte. Lud⁹ fortūe ē t b⁹ mūdi cōsuetudo. At ego te dilexi anteq̄ palatiū igrederer. Dileri paupez dileri diuitē: quō n diligā ad p̄ora reuersū: q̄q̄ nec ista p̄ora sūt nec tu paupēs. Cur me tu⁹ casus ali enauerit cū tu⁹ ascēsus te minime trāsmutauerit. Nihil apō te petre variatū est. Solida t incorrupta charitas q̄ tibi me semel p̄iūxit: nūcq̄ dissoluta beniuolētia est Sū bodie q̄d olim fui: nihil ē imminut⁹ amor: nihil ignor⁹: nihil imemor de tuis erga me officijs narras. Dia sūt añ oculos vetis puersatiōis illi⁹ cū e plūbino soluētes corsicā circuiim⁹: cū nos pene i affricano tēpestas littore illisit. Subit adhuc recordatio q̄ tedio int̄ nautas apō speciā t i portu venetj pnoctauim⁹ cū sentine correpti sub duno dormire maluim⁹ q̄z sub tecto q̄uis horrida fuiret byems. Ali

dimus vna gemua ligur in metropoliz. Supauim⁹ arpēnūm ac trāsmisso pado philippū illū inclytū lōgobardor ducē apud mediolanū ducē adiuim⁹. Trāsmisim⁹ celo vicinas alpes z formidabilē pontē z lucrinū lacū z cāpos eluctior. Venim⁹ basileā z sub dño cardinalis tui q̄ tūc scē marie inuiolate cognomine fuit: nunc sancte crucis appellat. In p̄silio magno fuim⁹: q̄ dulcis p̄uersatio nr̄a fuit q̄ suauis in oī fortuna societas: nihil mihi graue te comite videbat. Memini memini adhuc petre cū simul vno cubiculo tumirem⁹ q̄tiēs mihi ad multā noctē vigilāti ac nūc vnū nūc alterū poetā legēti subridēs dixeris. Quid te maceras enea: doctr eque ac indoctis fortuna p̄sulit. At cū dñico q̄uis eēt is benign⁹ z optim⁹ pater cū pauptate eo tpe p̄merēt p̄seuerare mime potuim⁹. disiūcti aliq̄t anis fuim⁹: q̄ iterū nos fortūa p̄iunxit apud nicolaū scē crucis venerādū patrē z oium opinione sciissimū. Qui cū e florētia rurs⁹ mediolanū petiuim⁹ z supato iouis mōte p locū lemānū tonomū venim⁹: meorādāq̄ illā repallie berenū introiuim⁹. In q̄ dur sabandie amede⁹ tetulit: babitu cultuq̄ scō cuipiā beremite simul quē viri tercz eq̄stri ordine seq̄bant q̄ seculo renūciās p̄missā barbā z bispidū pallū z retortū bacillū mūdanis opib⁹ p̄tulerat. Inde basileā reduim⁹ coloniā agrippinā petētes p belgas atrebatū venim⁹: ibi quetus ille marim⁹ celebratus ē. In q̄ pace galliar p̄stituta philippus burgūdie dux a britānis q̄ nūc anglici appellant ad regē francie tefecat. Virim⁹ ibi sicuti z alibi p̄cordibus ais: nec nos lucelli cupido disiūrit: q̄uis ābo idē officiū idē lucruz sectaremur. Inde ego in vltimā britāniā q̄ hodie scocia dr̄ missus suz: q̄ in itinere multa picula aduersa q̄pe q̄ duodecim diebus i p̄fūdo occeani fui terris nusq̄ apparētib⁹ ac vi tēpestat⁹ in vltimā ad septētrionē norwegiā actus vix tādē bonitate dei testinatuz iter tenere potui. Sz nihil mihi gui⁹ videbat q̄ q̄ carebā cui⁹ p̄solatione i oi aduersitate leuari solebā. Reuersus ex britānia te basilee pueni neq̄ ibi diu mās im⁹ p fucuos rhenos lacū bugantinū z tridētin as alpes bononiā in deq̄ mediolanū repetiuim⁹ cardinalē nr̄m sicuti q̄ de pace italie inē senatū venetū z mediolanēsem p̄cipē lacturus erat. Illic tercio disiūcti sum⁹ z tu q̄dē romanā curiā secutus es: ego basileā reuersus i p̄alio plurib⁹ annis p̄seueraui. Et ls inē romanū pōtificē z basilieū. synodū gues inimicitie maligneq̄ lites inē cidissent z tu pōtificis z ego synodi ptes seq̄remur: nihil tñ benuolētie nr̄e tractū ē publicā illā finim⁹. Cui⁹ rei epl̄e nr̄e vltro citroq̄ misse testes sūt in q̄b⁹ noster amor expressus ē. Itaq̄ nō dubito te p̄fessuz bñe dū latuimus dū fuim⁹ ambo paupes incōcussaz stetisse amicitiā nr̄am. Tolerāt essi se facile tenues neq̄ miseriā cognoscāt inuidia. Cū vo ditat⁹ es atq̄ in te vnū quātū pōt fortūa ostēdere voluit vnusq̄ palaciū aplicū gubernasti: scio nō arguis me leges amicitie reliq̄sse. Quis essi letā amici fortunā teseruit. Illud vereor ne me tibi cū multa posses obsequētē adulari crederes. Est essi ois benuolētia suspecta potētib⁹. Minime igit̄ oblitū me tui fuisse dices cū felix babebaris. Sz accusas me fortunā q̄p⁹ euersaz potētiā tuā te obseruare tesierim: imo vo nihil ē essi a me p̄termissuz qđ boni amici eēt: q̄ vt primū cognoui nicolaū papā q̄ cū creueras nature debitū p̄soluisse mor ex noua ciuitate austrie ad te scripsi bonoq̄ vt esses aio iussi. Nam etsi pōtificē maximū fortuna tibi abstulisset. Fredericū tñ impatorē reliq̄sset apō quē si velles locū te digniū inuenires qđ is te maximū faceret. Idq̄ nō ex meipso s ex ore cesaris astruebā receptū cē q̄ ita me scribere iussisset cū te illi cōmēdassem. Nescio an hmōi lr̄e tibi reddite fuerit: nā de illis nihil significas. Cū veni florētiā q̄sui de te diligēt vt supra relatū ē. In roma vo btissimo calixto pape de te dixi q̄ de viro bono z amico optio dicēda fuert. Et vbicūq̄ de te fmo habit⁹ē tuas ptes egregie defendi: q̄uis pauci me corā te accusari t: siue q̄ graue est inocētē criminari siue q̄ scāt oēs tuū honorē ad me tāgi: tuāq̄ ledi quoq̄ mō famā: me minime passurū eē. Persuade igit̄ tibi petre amantissime dū spūs bos regit artus animuz erga te meū imutari non posse. Māq̄ neq̄ tu cōmittes vt mutari opteat: neq̄ is sum q̄ q̄nq̄ z viginti annoz amicitiā sine cā dissoluā. Hec me turbatū fugientez

videbis quo cūq; me in statu fortuna tenuerit. Ie ero erga te eq̄ fui cū essem⁹ basilee. Neq; tu dū petrus eris: eneas cē desierim. Neq; plura i accusationē tuā direrim. Sequar alias cplē tue pticulas. Alis te putare q̄ cū nicolao pōtifice de me cepta sūt apud calixtū pfici debere. i. ūn cardinalat⁹ ordinē me suscepturū iri. Idq; cupis z qz futuz speras gaudes meq; rogas postq̄ id factū sit vnū ex tuis necessarijs vti capellanū admittā. Fortasse oia q̄ scribis buc tēdūt. Amico voluisti satisfacere. Et qz nō es ea potētia q̄ olim fuisti scribis multa z impetres pauca. Opinaris essi q̄ pri⁹ vno vbo obtinuisses nūc vir plurib⁹ obtineri posse. Hoc fortassis apud alios ita vsui cuenit: apud me tua tāta ē auctas quāta soi tpe fuit. Rñdebo tñ ad hec aliq̄d. Cardinalatū ego nō q̄ro nō expecto q̄uis cesar mei cā solicit⁹ sit Si tñ qō neq; opinor id bonoris sors aliq̄ ad me detulerit: nō ē q̄ roges ꝟ aut illud. Nō min⁹ tibi q̄ mihi mea dom⁹ obediet. Qō aūt arbitrari i fūdamētis apud nicolaū facē edificiū supducēdū eē fallei mea sinia. Loge essi aliē pterita vocēt. Nouus rex vt in puerbio nouā legē edit. Nā quot⁹ successor inuēt⁹ est q̄ pdecessoris amicos dilexerit q̄ pe adeo nros añcessores odim⁹ vt certissimū argumētū putet Hūc pōtifex amauit q̄ nouissime mortu⁹ erigit huic odio ē q̄ viuit. Et creasset hūc cardinalē ille si apli⁹ vixisset: nō igr inē eos nosabit q̄ mō creādi sūt. Qō si fuisset aliq̄ cā q̄ mei cū ordinē assumēdū suaderet: hec sat ē ne assumat qm̄ ex illoz nūero fui quoz dignitas apud nicolaū āplificāda credebat. Qō aūt mei bonoris augmētū cupias baud ē apud me dubiū. Quis essi amic⁹ ē z amici glouā nō expetit At ego mi petre si hāc dignitatē expectē demēs suz q̄ maiora meis būeris imponi onera exoptē q̄ illi ferri q̄ant. Videarq; nō dico erga fortunā ꝟ erga magnificētiā dei igrat⁹ q̄ loge mag⁹ bonorat⁹ q̄ par sit nō q̄esca. Eteim mi petre supos ozovt sileā de mario deo a quo est oē datū optimū z oē donū pfectū: q̄d est qd ego de lege fortune aut fatoz q̄rar. Nā quē dom⁹ egredietē melioū statu q̄ me fortuna ꝓsecuta est. Nā q̄uis annos sex z xx. nat⁹ cū darē iuriciuili opam: exorto bello patriā z studiū coactus suz relinqre. Accessi tñ grādē illud basilien. cōciliū inueniq; fāam i oculis patrū. Scriba i synodo fui z frat⁹ abbreuiator: z vn⁹ de duodeciz viris q̄ mgratus illic q̄ cēsoz⁹ bebat. Neq; essi sine duodeciz viris ad cōsultāduz de reb⁹ cōsiliarib⁹ q̄ sq̄ admittebat z admissi q̄ nō inuenirent idonei bis iubētib⁹ cōmouebant. Erāt in cōcilio q̄tuor cōuētus q̄ deputatiōes appellabant de fide et pace: de reformatorio: de cōibus pūdētes. De suos singule singulis mēsib⁹ elegerūt In deputatione fidei in q̄ erā inscriptus sepe pūsedi. Inē collatores q̄z bñficiorum bis sum electus. Legat⁹ ab ipso cōcilio ad cōplures pūncipes missus. Cū pōtifica tū amede⁹ dux sabaudie suscepisset felix nūcupat⁹ in secretariū suz ab eo accitus. Hec diu p⁹ vocat⁹ ad fredericū impatorē ptbonotariat⁹ officiū ab eo sum adept⁹ (sic germani secretariatū appellāt) dū legatiōes cesar ab eo vniuersaz ferme germaniā circuiui. Dissidebāt teuthōes cū eugenio maxio pōtifice. At neq; illi neq; felici obedientes neutrales vocabant. Cōcordia plurib⁹ in cōuētib⁹ agitata ē q̄b⁹ iubēte cesare sp interfui. Bis cū tractatu pacis ad eugeniū veni: tercio' nationis illi⁹ apostolice sedi obedientiā attuli. Secretariat⁹ z subdyconat⁹ bonore ab eugenio z mor illo defacto a nicolao suscepi. Cuius cōclauis cum eligerē cum ceteris pūncipū legationibus custodie pfui. Lapsum est postea breue tempus in quo me nicolaus tergestine ecclesie nihil tale merentē pfecit episcopū: quadriennioq; abinde decurso senensis vrbis vnde mihi origo est pōtificatū ad me detulit. Cesar vbo a quo in pfiliarioz ordine susceptus essem neapolim me petere iussit. Quo in loco mirimonū inter ipsuz cesarē z leonoza portugalie regis: sororē alphōsiq; nepte otrariū: eandēq; imperatricē anno post nauigio vectā e pisis ad impatorē semis agētē duxi. Cū id mihi vni cōmitteret. In coronatiōe cesari q̄ rome celebrata ē nosti q̄ mee ptes fuerit. Quippe q̄ me sepi⁹ impatorio noie apd remanū pōtificez z publice z priuatim loquētē audiuisti. Reuerso in germaniā legatio mihi aplice sedis p bobemiā z oēs pūncias austrie ducū cōmissa est. In conuentu germa-

norꝫ q̄ ratisponе habit⁹ est: quo ꝫ philipp⁹ burgūdie ꝫ ludouicus bauarie duces et alij ꝯplures ꝓncipes ꝫ reguli cōuenerūt de salute rp̄iane reipublice agētes: impatoras vices tenui. Silī mō ꝫ in frāckfordeñ. ꝓalio vbi ꝫ germanos aduersus thurcos decernere bellū dicta oꝛone suasim⁹ ꝯquis postea negligētia ꝫ iscicia eorꝫ q̄ cūcta sibi decere putār germani tepuerūt. Mortuo nicolao calixtū successorē eius quē nūc impatoꝛiū noīe tāꝯ successorē verū rp̄i vicariū recognouimus. In hisce nos bonoꝛibus petre versati sumus. Nec tm̄ intelligim⁹ cur adeo diuina pietas nostrā ꝓuitatē extulerit: nō doctrina: nō vite bonitas hec meruit. Cognoscim⁹ i mꝑfectū nr̄z ꝫ nosipsos sepe cogitātes nō extollimur quidē: ꝫ magis erubescim⁹ ꝫ cōfundimur: q̄ ꝓ tantis bñficijs nō sum⁹ grati. Respicim⁹ aliq̄n retro: ꝫ quoniā multi viri nobilibus orti natalib⁹: virtute ꝫ doctrina ꝓstabiles abiecti ꝫ incogniti iaceāt cōsideramus. ffateoꝛ ꝯplurimi sunt q̄ opib⁹ ꝫ bonoꝛib⁹ aūcedunt ꝫ multo plures sequunt. Plurib⁹ cōmisereri ꝯ inuidere possuꝫ. Et illi quidē qui me dignitate ꝓcedūt etiā vtute supant. Ego bis q̄ sequunt nulla rōne sum melioꝛ. O q̄t viri sūt q̄ nō cētū aureos annuis ex bñficijs eccl̄iasticis haurire possūt. Iuris diuini atꝫ humani interꝑtes: quoꝝ nō eēm dign⁹ corrigiā calcāmēti soluere. Atꝫ ego ignarus bebes atꝫ vitioꝝ mole ꝑssus atꝫ iniq̄tate circūdat⁹: q̄ aliq̄ bñficiolo cōtētus extitissez: vl̄ minoꝛi ā annuos mille aureos possideo: qō ꝫ magis mirere dū germaniā petij cp̄atū i patria ꝓscr̄. Magna hec mi petre i q̄b⁹ nō mea solū puitas ꝫ magna vt⁹ q̄escere possit. Apud tres epos ꝫ totidē cardinales dictādaꝝ epistolarū officiū exercui. Mi tres q̄z pōtifices maxim⁹ secretarioꝝ collegio me ascripserūt: eugeni⁹: nicola⁹ ꝫ felix. ꝯquis būc adulteriū dixerit. Apō cesarē nō secretariat⁹ mō ꝫ ꝓsiliariat⁹ ꝫ ꝓncipat⁹ honore auct⁹ suꝫ. Neꝫ ego ista fortune imputo ꝯquis nescio cām: ꝫ ipsi⁹ rectoꝛi ꝫ dñatoꝛi oīm deo cui⁹ est in quēcūq̄ voluerit vsū vasa formare. Neꝫ būane corruptiōi subiciunt q̄ libera sūt ciusq̄ libertati gras agere decet q̄ dat oib⁹ abundant ꝫ nō imꝑoperat. Ex nos igit̄ tāta miseratione ꝓuenti cardinalatū anxij expectauim⁹. atꝫ būc q̄z nobis bonorē deberi putabimus. Vtinā dignitati quā ꝓsecuti sum⁹ pares iueniamur: ꝫ ita qō supest cui traducam⁹: ne q̄ possit i nobis ingratitudo notari. Porro cardinalat⁹ fastigiū maius existimā⁹ q̄ nr̄is humeris comitti debeat. Vtinā ea dignatio bis credat q̄ afferre illi poti⁹ q̄ ab ea recipe gl̄iam possint: q̄les nos esse nullo pacto cognoscimus.

Restat vltio loco de ꝓsolatiōe aliq̄d dicere. qñ ꝫ te illi⁹ egētē oñdis. Quo fuert vt scripta tua edocēt q̄ te ꝓturbauerūt: mala valitudo tua: ꝫ obitus nicolai pontificis: quo cū ipe cecidisti: q̄ in calamitate ꝓstituto nemo tibi amicoꝝ affuit. Egritudinē coꝛpis ꝫ oneroſaz tibi ꝫ molestissimā fuisse nō miroꝛ. Vir em̄ q̄sq̄ repiē q̄ nō morbo succūbat voloꝛibusq̄ vincat: belle q̄dē tum multi cū valent recta cōsilia egrotis ꝓbent: ac ipsi si velint mente excidant. Ita natura cōparatū ē ꝛbo q̄ multi philosopbant: reipsa admodū pauci. Etcūq̄ sit nō oportuit vitā optare diuturniā nisi ꝫ senescere vellem⁹. Cū senio aūt circūsilit agmine facto moꝛboꝝ omne genus: quoꝝ si noia queras: ꝑmpti⁹ expediam quot amarit ipia mechos. Parati ergo ad hec esse debemus: ꝫ nunc yliū ꝫ nunc capitis dolorē expectare: et ad oia mala nosipsos armare quibus ꝓtribules nostros affligi cernimus. Si q̄d minus accidat in lucro ꝓputare: Cum ꝛo dolor incipit. non ab amicis sed a nobisipsis solatia ꝛpetere. Nihil habent certi qui sunt in aliena ꝑte: que nosipsi possumus nutui nr̄o nūq̄ ꝺsunt. Tibi ergo cum egrotares a teipso ꝫ cōsiliuꝫ expetendū ꝫ auxiliū requirendū fuit q̄ te video non negleriſſe cum deū tibi affuisse ꝓsolatoꝛē dicas. Optim⁹ hic ꝑculdubio ꝫ certissim⁹ in omni egritudine medic⁹ q̄ nō coꝛpis tm̄ ꝫ mētis morbos expellit. Estq̄ deus si senece credimus q̄sq̄ sibi Māq̄ dū nobisipsis recte ꝓsulim⁹ mēte nr̄am diuinitas incolit. Et tu quāq̄ coꝛpe vales nō tn̄ adhuc mētis egritudinē posuisti. Est vuln⁹ adhue ai recēs ꝫ amissi regni fortunā mercēs. Monstri sile mihi est: te virū q̄ multa legeris ꝫ mundi vices sis contemplatus: idcirco angi quia blandus fortune vultus tibi mutatus sit.

Cogitare te oportuit q̄ primū ascēderes. Neq; enī fortuna quēq; extollit: de quo rem iudi ptāte nō sibi reseruet. Hac ꝺditione ascēdimus vt cū illa velit e vestigio descēdam⁹. Huc lōgū tenet vna comas nūc plus vmbras iniēt ille. Caduca oīa sub luna: quāto alti⁹ extollimur: tanto periculosius cadim⁹. Volubilis rota fortune est: nemo illi clauū affixit. Incōstās z infidelis bera fortuna nulli⁹ ꝑpetuo bona est. Alexandrū illū macedonē quē mūdi dñm fecerat: in ipo inuētut floze veneno extinxit. Pōpeius magn⁹ cēties vicies semel octuagintatria boiuz milia fudit: fugauit: occidit: in ꝺditionē accepit. Naues octingētas q̄dragintaser piratarū ꝺpssit aut cepit. Castella aut opida mille z q̄ngēta trigintaocto in fidē recepit. Terras oēs a meoti ad rubrū mare subegit. Sz huic q̄z fortūa (q̄uis sent) abstulit caput. Cesarē dictatoze in senatu trucidauit q̄uis ei⁹ ductu vi[illegible]es centena nonaginta duo milia viroz in prelijs interijssent nō cōputatis illis bellis ciuilib⁹ interierūt. In gayo mario quātū fortuna luserit nō ignoras: quē mō victū apd minotauros expectare supplicū: mō victoz̄ truci vultu quātū neces imparet legisti Magna de lucio marcello ē opinio q̄ fortūa huic vni sp arriserit. Fuit enī bis cō sul: dictatoz: magister eq̄tū: elephātes primꝰ ex ꝓmo punico bello duxit. In triūpho ꝓmari⁹ bellatoz habit⁹: optim⁹ oratoz: fortissim⁹ imperatoz: auspicio suo matre res geste: magno bonore vsus sūma sapiētia: sūm⁹ senator pecuniā magnam bono mō iuenit: liberos multos reliq̄t: clarissim⁹ in ciuitate fuit. At is ozbā lumi nib⁹ egit senectā amissis incēdio cū paladiū rapet ex ede feste: mēoꝛabili casu sed euētu misero: vt plini⁹ ait. Hom⁹ q̄z nepos metellus macedonic⁹ fortūati nomē habuit q̄ a q̄tuoz filijs illat⁹ ē rogo: vno ptoze: trib⁹ psularib⁹: duob⁹ triūphalib⁹ vno cēsozio. At hi i floze dignatiōis sue a catino labione tribuno plebis quē senatu cē soz eiecer at e capitolio ad tarpeiā rapt⁹ ē vt inde ꝑcipitaret. Sz intercedēte altero tribuno alūne erept⁹ alieno bñficio postea vixit. Sz octauianū augustū fortas se obijceres q̄ victoz orbis ānis sex z q̄ngēta impauit: q̄ sup garamātas z indos ptulit impiū. Exēplū hic vnicū būane felicitat⁹ ee videt. bis q̄ a⁹ secreta ignorant Sz multa huic aduersa apud auūculū i magisterio equitū: repulsaz tulit ꝺ petitionē ei⁹ pla to lepido in plio filipeo fuga notat⁹ ē: z in palude triduo latuit. Vita ei⁹ sepe i insidijs petita ē: luxit liberoz mortes: z adulteriū nepōis ac filie: afflixit cuz re bellio illirici: pestilētia vrbis: varia clades: fames italie: quadriduanā mediā sustinuit: moriēdi cupid⁹ berede nō suo filio vita excessit. Et vt ad nr̄a redeam⁹ saul regno potit⁹: victorijs clar⁹: ad extremū insanie z in plio vict⁹ serui manū q̄ pcutiat supplex oꝛat. Ab ouiū custodia vocat⁹ ad regnū dauid: post claras ex hoste victorias a filio pellit: ꝺ quē supbis armis nō satis intelligit vincere velit an vinci. Dicat alijs salomonē sapiētē ac pacificū regē ꝑpetuo fortune afflatu beatū: q̄ vsq; ad mortē q̄eto trāsilloq; regno potitus ē. Sz neq; hic regnare sine fratricidio potuit z amicoz̄ sepe nēces imparit ac postremūq; ocubino seruicio ꝓflus: vxs alienis atq; ipsis ꝺmonib⁹ sacrificauit. In q̄ re miserrimū eū vl⁹ iudicio nemo dubitauerit. Euo nr̄o vnū oēs felicē philippū mariā mediolanen. ducē iudicauimus q̄ nō florētinos mō & venetos z vniuersā italiā ꝓtriuit z regē alphōsuz frēsq; cū vniuerso ꝓcerū comitatu: nauali plio supatos captosq; domi sue vidit. Verū hic añ obitū ianuā amisit: agri magna pte mulctatus: adeoq; veneto⁹ armis attrit⁹ ē vt vix mediolani sese tueret. Et q̄uis vltra citraq; mōtes regū auxilia imploraret nulli⁹ tñ opē sensit: amisso visu: rege quē captuū habuerat: berede instituto decessit. Frācisco fuscaro duci venetiarū diu adulata fortuna ē: sub q̄ supra q̄nq; et viginti ānos senat⁹ ille ꝑplusq; venet⁹ mirū in modū auctus duxeam bergamū z maximā ptē gallie trāspadane in suā ditionē redegit. Sz gloriā ei⁹ obfuscauit: felicitatēq; obrupit fili⁹ ob turpē cām bis i exiliū actus. Hec cū tibi notissima ēnt petre nō debuisti vel volere vel admirari si z tecū suā cōsuetudinē fortūa seruauit q̄ iure suo veteri z in oēs etates ꝑ scripto vsa ē. Nihil de tuo tibi abstulit. qō suuz erat repetijt: potētiā quā ad tēp⁹ ꝓcesserat: in eo quē statuerat termino sibi traxit

Quid obsecro est qđ de fortunā cōqraris? Quid tecū illa dure egit? Nicolao pape vitā eripuit. At mortuū eū iā pdēnoueras. Illo mortuo ⁊ tua potētia mortua ē. At nicolao cadēte sciebas te stare non posse. Nibil tibi aduersi accidit qđ nō puideris. Pręt spez vo si recte iudicas nō pauca bona tibi fortūe bñficio: siue vt meli⁹ loq̄mur diuia miseratiōe relicta sūt. Ex palatio salu⁹ existi collegisti sarcinas tuas. Secretariat⁹ officiū cū cōiuge ⁊ liberis absq; vlla pcūelia dimissus es. Hoc tu bñficiū nō pderas: qđ tāto mai⁹ ē quāto rari⁹ accidit. Etēm ąt meozāt̄ q̄ potētes i palatio p⁹ obitū pōtific nō maxias calamitates iciderit. Nepotē bonifacij nomi mēdicare pane nra etas vidit: quē vt edit⁹ i lucē fuerat i calat rosaz obtulerāt patruo Martino q̄nto satis fūcto q̄ fuerūt apd eū potētes: alij bonis oib⁹ excussi sūt: alij i carcerē rapti: alij i exilio missi: alij i crucē sublati: alij alio mō necati. Neq; ego crediderim oēs q̄ martio placuert pēa fuisse dignos. Sz ita mos inoleuit: odio hi⁹ successoz q̄s; añcessoz accept⁹ fuit. At te calixti clemētia pserauit: q̄ de te sinistre credere noluit: q̄uis ēent q̄ te accusarent: nō pauci hostes. i. inimi tui corona tua ⁊ q̄dē pciosissima. Hoc ē petre q̄ iteger credit⁹ intact⁹ abijsti Hāc tu laudē ad posteros pene sol⁹ trāsmittes: nomeq; tui miozes ex te claz habebūt. An⁹ em ex palatio pōtific oi iudicio exist⁹ es q̄ salu⁹ euaderes. Fateor ñ tāta tibi erūt lucra quāta fuert nicolao viuēte. Neq; iā tibi assurgēt boies q̄cūz ieris. Sz ego tibi satis pecūiaz cē arbitroz si ad vitatē nō ad opionē vitā ducēvo lueri. Querēde pecūie null⁹ ē finis bis q̄ vulgo viuāt. Crescat amoz nūmi quātuz ipa pecūia crescit. Si volum⁹ eē diuites nō pecūie adiciēdū ē: ⁊ cupiditati retrahēdū. Cū pb⁹ dicēdū ē. Diuitias ⁊ pauptates ne dederis mibi ⁊ tm victui meo tribue nēcia. Nō babes opes cosmi: at marcelli bēs. Nō eris florētie prim⁹: at vl luce vl senis esse potes tuoq; cū oratio. At pcoz integra cū mēte nō turpē senectā regere nūc citbara carētē. Nec vo tu tibi sbtractos bonoz̄es direris. Adulatiōes ille nō bonoz̄es fuert. Potētie tue nō tibi tetert turba caput: sepe manū tuā oscula tata ē q̄ tunicā illā optauit. Fuim⁹ ille ac vēt⁹ fuit q̄ cū fortuna nō cū vtute decurrit. Ach q̄d illa tua potētia miserabili⁹ fuit quā te tātope amisisse voles? Recogita obsecro q̄ ex loco sis delapsus: nō tu ex padiso delitiarū cū primo parēte i terrā erūi osaz descēdisti: ⁊ veri⁹ ex ,pcelloso mari trāq̄llū portū enauigasti. Mā q̄d ē romana curia bis q̄ sūmā tenēt: nisi turpissimū pelag⁹ vētis vndiq; turbulentissimiq; tēpestatib⁹ agitatū. Nuaricie ibi atq; inuidie ,pcella vir quēq; intactū pterit: laudāt i faciē: a tergo ciconia pinsit. Quis tela enumeret q̄ i potētes iacūt. Tot tibi rhetia mi petre: tot insidie tēdebāt: vt mortuo nicolao iure dicere posses. Laqus cōtrit⁹ ē ⁊ nos liberati sum⁹. Mā obitu illi⁹ carcerē eruisti. Mā curiā miserā reliquisti nō potētiā: p uitutē posuisti nō gloriā: bellū effugisti nō pacē. Eras cū mācipium nicolai: nulla tibi edēdi nulla vomiēdi certa bora fuit. Nō comites alloq; ñ erire in lucē poteras. In aere tetro i puluere i caloze i fetoze latebas. Nūc q̄uis libratē donat⁹ ex tuo arbitrio viuis. In hac vita nemo mortaliū felix. Bñ atq; indulgent cū eo agit q̄ vere dici nō infelix p̄t. Mā q̄tus ē cui nō plura mala q̄ bona iueniās: cui leticia nō supauit merozi: nēo viuit q̄ felicit optet: Oz multos afflixere impia q̄ multos pdidere diuicie ⁊ vltis iniecere supplicijs. Moriēdū ē tādē nob vlinuitis. Quo nobis ex hac luce migrātib⁹ itinera occurrūt: aleo celū petim⁹: altero inferos. Illic cū dijs h cū sceleratis deputamur. Illic regnū: h supplicū erpectam⁹. Iter eligere lz dū viuim⁹. Ex vite merito pz via: post mortē nulla meredi facultas. Et nos ḡ amātissime petre dñ vita comes ē ad opa pietat̄ erer ceamur. Absint voluptates: illecebre odia simultates. Absit auaricia ⁊ bonoz̄ i mēsa cupido. sat⁹ nobis de⁹ ip⁹: sup q̄z satis elargitus ē. Nec tu mibi cardinalatū cupias: nec ego tibi optē potētiā curialē. Mimis em potētes ⁊ bonoz̄ati fuim⁹: tu apd romanū pfulē: ego apd imperatorē. Mā si vtutū ere q̄ q̄ vocanē bona distribuāt: nō tu meditū ei⁹ qđ obtinuisti accipias: nec ego ḡrtā ptē ei⁹ qđ mibi dīna bōitas elargita ē oseqr. Vale ex neapoli nonas may. Anno dñi. M.cccclvj. Indictiōe qrta Pōtificat⁹ sciissimo i xp̄o p̄is ⁊ dñi nr̄i dñi calixti pape tercij anno secūdo.

Enee Seneñ. tituli scē Sabine cardinal epl̄e felicit̄ incipiūt. Grates refert de promotiōe ad cardinalatū. **Epistō.ccij.**

Duo ipatoꝝ Friderico augusto dño suo. Eneas sacroscē rōane ecclie tituli scē sabine pb̄r cardinalis ⁊ epc̄s seneñ. S.p.d. Qđ iā dudū optasti, curastiq; cesar i psona mea nūc demū opletū ē. Habes tota qđ mēte petisti. Mā qđ scē mēorie nicolaꝰ papa dixit? tue māsuetudini sepe pollicat? ē: btissimꝰ pōtifex maximꝰ calixtꝰ terciꝰ ipleuit. Qui nō meis meritis nulla essēt me vtꝰ honore dignū effecit: ꝙ tua incredibili bōitate q̄ vsq; ad indignos pꝛtēdit: ⁊ tua potissimū int̄cessiōe bis viēs ad cardinalatꝰ ordinē cū q̄nq; alijs venerabilibꝰ ⁊ magne auctis epīs me pꝛuerit. Intelligo quātū debeo tue sublimitati: ⁊ vñ psoluere possiꝫ debitū nō itelligo. Conaboꝝ tñ dū spūs bos regit artꝰ ita me gerere vt oēs intelligāt ad hāc me dignitatē tuo fauore ⁊ ex tua curia, puenisse: eaq; theutonicū magl̄ q̄ italicū cardinalē cē. Tuū erit mihil mecū remissiꝰ agere q̄s pꝛa. Mā ego ꝓ tua maiestate: ꝓ sacro impio: ꝓ dyta domo austrie: ꝓ tuis q̄buscūq; caris nullos vsq; laboꝝes: nullas curas effugiā. Mihil ei vnq̄ tue māsuetudini negabit̄: qđ mea opa effici possit. Vale ex vrbe die. xxij. decēbꝛis. M.cccc lvij.

Epistō.cciij.

De eodem.

Eremissime ipatrici leonore auguste dñe sue. Eneas sacroscē rōane ecclie tituli scē sabine pb̄r cardinalis ⁊ epc̄s seneñ. S.p.d. Nō meis meritis que nulla sūt ꝙ tua ac pꝛortis tui diui friderici rōanoꝝ impatoꝛis augusti int̄cessione ad cardinalatꝰ honorē supioꝛib⁹ diebus pietas aplica me, puerit. Multa ertāt tua i me bñficia: ꝙ hoc maximū ē: q̄ hac dignitate me dignū iudicasti: ⁊ vt il lā cōseq̄rer nihil omisisti. Qñ ⁊ sūmo pōtifici ⁊ sacro collegio ⁊ anūculo tuo regi aragonū potētissimo me sepi⁹ comēdasti. Habes igit̄ apud scdē aplicā boiez tue magnitudini dēditissimū: q̄ p te tuoq; splendoꝛe gloꝛia amplitudine oi tpe curiosus erit. Meoq; em vl⁹ me vnq̄ g̃uabit̄ laboꝝ: quē tua cā susceperim. Tue maiestatis demceps erit ita me vti: quēadmodū ingēnia q̄ mihi pꝛaliꝰ bñficia deposcūt. Vale ex vrbe romana die quo supꝛa.

Epistola.cciij.

De eodem.

Eremiss.mo ⁊ potentissimo pncipi Ladislao hungarie atq; bohemie regi. Eneas cardinal' seneñ. S.p.d. Qꝛ me sūm⁹ pōtifex bis viēs ad cardinalatus ordinē accersiuerit: tua int̄cessiōe magna ex pte factū ē nō ambigo: eā sepenūero ⁊ frīs ⁊ nūcijs aplice pietati me cōmēdaueris. Scio igit̄ me obnoxiū q̄ ad viā ⁊ facultas adsit: tuis oīb⁹ desideꝛijs morē gerere. Meq; id negligam q̄dē. Mā si q̄d ē qđ noua dignitas mihi credita: vl' tue amplitudini: vl' subditoꝝ tuoꝝ vtilitati pferre possit: ad tātū negabit̄ quātū ipe req̄rere postpoſuerī. Hec mihi res vlla iocūdioꝛ fuerit q̄ tue voluptati placuisse. Tuisq; regnis ⁊ reliq̄s pncipib⁹ vsui aliq̄n fuisse. Ex vrbe ro. die. xxij. decēbꝛis. Anno. M.cccc lvij.

Epistola.ccv.

Promotionē suā amico notificat.

Meas cardinal' seneñ. Jacobo picholomeo. S.p.d. Diuīe bōitati cuiꝰ cōsilia nobis inpscrutabilia sūt visū est bonoꝛes augere nos: atq; i corde sūmi pōtificis ponere vt nos ad cardinalatꝰ ordinē assumeret: ⁊ ita factuꝫ ē. Sāmꝰ tibi id futuꝝ gtū. Illud nob⁹ tñ molestū ē q̄ nos ip̄ares tāto mūeri cernimus. Ut cūq; sit frēm ista latere nolumꝰ. Tu deū rogabis vt q̄ dignitatē tribuit. id q̄ pfici ꝙ dignitati satisfaciamꝰ. Insup q̄m illustris dux mutine sp nob⁹ amicus fuit singlaris vt nos sibi cōmēdes rogamꝰ. Et q̄ possumꝰ aut i futurū poteriꝰ ercellētie sue pleno offeras oꝛe: qꝛ nos sibi pleno corde cupimꝰ cōplacere. Et hāc cardinalatꝰ dignitatē si q̄d hꝫ vtilitatꝫ magē suā cē volumꝰ q̄s nr̄aꝫ. Vale cū pforte ⁊ liberis. Ex vrbe ro. die. xxij. decēbꝛis.

Epistola.ccvj.

De eodē ⁊ se totū offert.

Meas cardinalis iobi cardinali scī angeli. S.p.d. Qđ ānis tā plurimis re uerēdissime pꝛ tuo filio cōcupiuisti q̄ siuisti q; nūc demū cōpletū ē: sūma cū

decozdia sacri collegij calixt⁹ pōtifex maxim⁹ ad cardinalatus ordinē me vocauit atq; assūpsit. Scio quāto alti⁹ euect⁹ sum q̄ merui: Sz ita suasiones tue pcesq; ceteris effecerūt. Mō suz ego q̄ gras agere possū tue erga me charitati. nā q̄d pstare tāto dño seru⁹ possit volūtas mea iāducū tua ē: q̄cūq; postmodū accessere illā sequūt. Fui tuus cū eēm paup pōb: neq; me manu tua epatus eripuit. Sū tu⁹ et cardinalis. Habes i collegio plures amicos z me seruū: nisi me veluti mācipio vtaꝛ nihil in me culpe fuit. ⁊ velut emācipat⁹ fili⁹ aut manumissus fu⁹ nō minus sgā q̄ par fuerit. Vale optime ex vrbe roma. die. xxij. decēbꝛis. M. cccclvij.

De eodem. Epistola. ccvij.

Meas cardinal' Alphōso regi aragonū. S.p.d. Serui q̄ mō q̄cūq; peculiū augēt rex serenissime ac potētissime ifideles dānādiq; fuerit: nisi dñis suis rōnē lucri reddiderit. Ea ob cām cū hodie maxim⁹ pōtifex calixt⁹ terq; me vl'min⁹ merētē ad cardinalat⁹ honorē puexit: peculiūq; meū adauxerit. Officiq; mei eē putaui id tue maiestati cui⁹ sum mācipiū q̄uis inutile tñ fidele notū efficē Ut si q̄d est in ea dignitate mihi credita vl' decoꝛis vel vtilitat̄: id totū tuū eē noueris. Ad me laboꝛ tñ molestiaq; suscepti officij ptinebit. In quo tāto magis affligēdū me scio: quāto indignioꝛ hoc muneris: suz psecutus. Ex vrbe ro. die. xxiij. Decembꝛis. M. cccclvj.

Auxilio amici sperat onꝰ impositū pgruꝰ ferre. Epistola. ccviij

Meas cardinal' Johi cardinali papien̄. S.p.d. Si q̄ mihi voluptas est ad cardinalat⁹ honoꝛē eē assūptū. Inde tātū ē q̄ tua dignatio mihi collega z pī z dñs tradit⁹ ē q̄ cū viuē dulcissimū erat. Nūc tui laboꝛes pmia suscepe rūt: nūc tue vtuti gō suū erat creditū ē. Scio q̄d lucri accepit sacer senat⁹ ex tua p motione. Magnū lumē romana suscepit ecclia. Tua nobilitas tua doctrina meā ignoꝛantiā z ignobilitatē obteget. Sub scuto tuo indign⁹ ego secur⁹ militabo. Vale ni igit: sitibūdi expectam⁹ oēs reditū tuū. Jaz sat̄ alemania gallia q̄ z būgaria te tenuit. Italia nūc z ipa mr̄ oꝛbis roma te pfrui vult. Nisi redieꝛ cito z ipe tybꝛis maledicet absentie tue. Mō fuisti i bello z vicisti. Scies q̄ pugna facta est cū redieris. Nulli vnq̄ cardinales egri⁹ q̄ nos collegij intrauere. Jā eēm rubigo cardies ita obduxerat vt verti ostiū z apiri nō posset. Arictib⁹ z oi machinaꝝ genē vsus ē calixt⁹ pōtifex vt valuas apiret domūq; arte nō modica belli seratas postes portasq; refregit. Vale ex vrbe romana. xxvj. die decēbꝛis. Anno. M. cccclv.

Promotionē suā notificat amico singulari. Epistola. ccix.

Meas cardinalis Nicolao listio legū doctoꝛi. S.p.d. Quis cognoscimus nosipsos impares dignitati cardinalat⁹ ad quā vocati sum⁹. Qua tamen amicis oia cōicare solem⁹ q̄ nobis accidūt siue secūda siue aduersa sint. Et nos te inter amicos habem⁹ pcipuū hoc te latere nolum⁹. Ut si q̄d ē in ea dignitate nobis credita vel honoꝛis vl' vtilitatis. Jtēq; decoꝛis vel dānī id tibi nobiscū cōe eē nō nesciās. Mā nos legē amicitie q̄uis altius euecti nullaten⁹ pterire intēdim⁹. Nec nobis cardinalat⁹ aut tuā aut alteri⁹ cuiuspiā beniuolētiā minoꝛabit. Datū rome. xxviij. die decēbꝛis. M. cccclvij.

De eodem. Epistola. ccx.

Meas cardinal' Nicolao cardiali sci petri ad vincla. S.p.d. Placuit altissimo z dño nr̄o pape calixto p hos dies me lōge imeritū ad cardialat⁹ oꝛdinē assumē. Vtq; sacro cetui aggregare. Scio quātū pōderi⁹ habui. Nec video q̄ pacto credite mihi dignitati satisfacia nisi fortasse tua reuerēdissima pīnitas ad curiā rediret. Tūc eēm instruct⁹ ab ea securi⁹ i ꝑ pcelloso mari nauigarē. Prie coꝛigī si pces fuitoꝝ audiēde sūt vt iā demū i patriā redeas. Mā cardinali sola roma pātia ē. Etiā si apd indos is nat⁹ fuerit: aut recusasse pilleū oportuit aut certe receptū rome gestare: z matri oim sedi cōsulere. Neq; illa excusatio idonea est. Mō

audio2 recta monens. Mutanť enim tempora. ꝛ qui olim cōtemptui fuit nūc ꝑ-cipue honoratur. Veni igiť obsecro veni. Neq; em tua ꝟtus ē que inter niues et vmbrosas clausa valles, languescere debeat. Scio cōplures esse q̄ te videre audire ꝛ sequi cupiūt inter quos me semp auditorē discipulūq; obsequentē inuenies. Ex vrbe romana die. xxviij. decembris. M. cccclvij.

Epistola. ccxj.

Promotionē suā amico notificat.

Meas cardinalis senensis Jobanni varadiensi epo. S.p.d. Quod ex Nicolao pontifice maximo magnopere efflagitasti ad nostri honoris augmentum iam nūc calixtus successor eius executus est. Is em proximus quatuor temporib⁹ exactis ad cardinalatus ordinē nos assumpsit. Suadere longe magis tuam paternitatē letari q̄ nosipsos non dubitamus. Neq; ab re quidem. Nam nos parū gauisi sumus ex hac promotione. Cum intelligamus honorē non merenti creditū ignominiā potius esse q̄ decus. Tua vero dignatio que me pluris existimat longe q̄ valeo. Non mirū si amicus libenter audit subleuatum. Utcunq; sit id sibi psuadeat tua amicicia volumus qđ re ipa cōperiet nos suos esse. Nec aliā ob causā magis cupide banc dignitatem cardinalatus accepisse q̄ vt sibi aliquando in aliqua re digna morē gerere possimus. Datum rome die. xxvij. decembris. M. cccclvij.

Epistola. ccxij.

Nouitates.

Meas cardinalis senēsis senatui senensi. S.p.d. Que credimus expedire vt vester senatus intelligat nō tacebimus dum poterim⁹ honeste lris aut nuncijs cōmittere. Nunc quod significem⁹ hoc est. Rex aragonum grauiter egrotauit deinde cōualuit. Nobis relatū est eum recidiuasse nescimus an verū sit id. Comes tolocen⁹ pridē morte obiit. q̄ res nō nihil nouitatis paritura videť. Mā comes euers⁹ hereditatē petit. Abbas vrsin⁹ ptra nitiť. Comes vrbinas bellū ferť idixisse malatestis. Hec ad alios ptinēt. In reb⁹ vris hec sūt. Orator ducis mediolani ꝓmunicato nobiscū ꝓsilio enixe cōitatē viam summo pōtifici cōmendauit. Qđ habuerit ab eo resp̄sum scietis. Diis nibias ꝑ custodia mōtis acuti petit aureos trecētos. Dicit em se tenuisse famlos plures ꝑ custodia. Cui cū dicerem⁹ nō fuisse necessariū. Replicauit penitus oportuisse ꝑ securitate pascuoꝝ at qđ significet ipi itelligit. Nūc de nouo reuerēdissim⁹ cardialis de vrsinis petit a sanctissimo dño nro aureos trecētos q̄s mutuauit sibi tpe exercit⁹ Papa vo rndit illos ptinere ad ratōnes vias. Scitis qđ in hac re agere debeatis. nobis cōsultissimus videť vt oratores vios hic habeatis qui loqui apte valeāt. nobis nō licēt omnia Juuabim⁹ tn oratores ipsos cū fuerint summa fide vteq; reipublice qntū facultas tulerit nunq; deerim⁹. Datum rome die. xxix. decēbris. M. cccclvij.

Epistola. ccxij.

Refert grates et agere spondet.

Meas cardinalis senenſ Jobāni bichio senensi. S.p.d. Scietes qntum ꝓ nobis conatus es in magistratu tuo illo capitaneatus ꝑpli. reprehensibiles fuerim⁹ nisi nosipsos gratos ostendam⁹. Sed hoc modo prestare non possum⁹. Quippe q̄ nō vbis ſ reb⁹ reddēdas eē gras nō ignoram⁹. Ac si qn facultas se obtulerit cognosces nos tui amātes esse ꝛ accepti bñficij memores. Nunc non ē aliud quod scribam⁹ nisi qđ ꝓ republica vra cēsem⁹ expedīes apud hunc pōtificē oratores vios ꝓmoueri. Quia mlta indies occurrūt ponderosa ꝛ vestrā ciuitatē tāgentia. Scis qr nō oia nobis licēt ſ oratorib⁹ vris fideliter assistemus. Ex vrbe romana die. xxiij. decembris. M. cccclvij.

Epistola. ccxiij.

Indignū officij se agnoscēs exora deū. pro vita que tante dignitati par sit.

Meas cardinalis seneñ. A. bindio senēsi. S.p.d. Credimus vt scribis pro motionem nostrā tibi iocunditati fuisse. Ita em̄ exposcebat vetus amicicia nostra. Nos autem ex hac dignitate nescimus tristari an letari debeamus. Nam sublime ꝛ eus nō merenti traditum oneri potius q̄z honori ē. Venit in mentem illud apolinis p̄ceptū quo iubet vt nosipsos cognoscamus. Cōsideramus impfectum nostrū. Et dum hinc paruitatem nostrā inde altitudinem dignitatis adepte metimur dorescimus et trepidam⁹. Naz quāto altior est ascensus tanto periculosior casus. Inter hec tā anxie mētis dubia nullū occurrit nobis aliud remediū nisi ad deū ipm recurramus. ꝛ ei supplicemus vt q̄ dedit honorem ꝛ ipse cōseruet. ꝛ nos eaz vitā ducere donet q̄ tante dignitati par sit. Tu vo de nobis persuadeto tibi qm̄ illi erga te sumus q̄ sp fuim⁹ ꝛ amicicie iura incōmiuta seruabimus. Vale ꝛ amicos illos nr̄os metropolitanos nr̄o nōie saluere iubeto. antbonium panormitam. matheū malferitū. bartholomeū faciū. matheū iohannē ꝛ reliq̄s q̄b⁹ nos offerto. ꝛ pato Ex vrbe ro. die. xxviij. decēb. M.cccclvij.

Amicicia nō abstulit dignitas adepta. ꝑ aucta ꝓstās ē. Episto. ccxv.

Meas cardinal' senēsis Leonardo beneuolēti seneñ. S.p.d. Si q̄cq̄ amicicie nostre detractum arbitraris qm̄ aucti honore videmur longe falleris. Nam verā amicicia nulla dignitas tollit. Sumus q̄ fuimus dum pedib⁹ simul peteremus romā. Si potuisset adq̄ benuolentie nostre aliq̄d cardinalatus noster ꝓfecto addidisset. Sz plena q̄ sūt vascula nihil āpli⁹ admittūt. nos igitur erga te idē erim⁹ vita comite. Nec de te aliter arbitramur. De dño dñico prepositō nepote tuo sumus memores. Et q̄a breui senis venire nō possumus cogitabim⁹ quō rem illā b̄ diffiniam⁹. Erimusq̄ illi fauētes q̄ntū fert eq̄tas q̄ comes amicicie iseparabilis ē. Vos viri senenses more vro ꝓuidi fueritis si baci curia sedulo babebitis oratores. Quib⁹ ꝛ nos magna fide assistem⁹. Vale laurentiū nostrū iube saluere. ꝛ nos sibi offerto ꝛ dominū galganū pari modo. q; scribere non possumus omnibus. Ex roma die. xxix. decembis. M.cccclvij.

De eodem ꝛ seruatum locum pro suo aduentu pollicetur. Epistola. ccxvj.

Meas cardinalis seneñ. Nicolao pistoriensi doctori vtriusq̄ iuris. S.p.d. Nihil nobis ē dubiū te vt scribis nr̄a ꝓmotiōe letatū esse. Quis em̄ amic⁹ amici honorē non libenter intuet. Scis quo te loco habem⁹ ꝛ quāti te faciemus. Quid ni ergo leteris nos auctos dignitati esse. Cum ꝛ tu vna creueris. si modo creuimus. etenim nobis nondum liquet an letari an flere potius debeam⁹ ad tante dignitatis culmen euecti. Nā q̄d miserius est q̄z id officij gerere cui neq̄as satisfacere. Onus grauissimuz ꝛ humeris nr̄is omnino impar subiuimus nisi miserator dñs q̄ dedit honorē ꝛ retinēdi facultatē ꝓbeat. Intelligim⁹ quātū imminet ꝓpiciū atq̄ idcirco de nobisipsis nescim⁹ iudiciū. vtcunq̄ sit nostra erga te benuolētia nunq̄ minuet. naz q̄ te dilexim⁹ in episcopatu in cardinalatu magis ac magis amabim⁹. Famulos q̄s polliceris recipere non possumus supra q̄z nostra ferat facultas onerati. Tibi vero semp erit i domo nostra seruatus locus. si saltem dignaberis apud nos esse et nos illi sumus qui tibi vsui possimus esse. Optamus mulā aliquaz perq̄ras ꝓ nobis et req̄ras ꝓcium anteq̄ emas. vt tibi p bancum de mirabilis pecuniam mittamus. Vale et dominū Ambrosiū ac dominū alterium nostrū iubeto saluere. nosq̄ illis offerto ꝛ dato. Silvucio amplissimo dicato ne oīno fidei renunciet q̄uis indies indignos ad maiores assumi dignitates aduertit. vt nobis modo factū ē. nā diuina potētia tūc potissime demonstrat cū subleuat q̄ sūt minima ꝛ consilia eius nr̄a non possunt ingenia attingere. Iterum vale. Datū rome die xxiij. decembis. Anno dñi. M.cccclvj.

Epistola.ccxvij.

Offert se ꝓmotorē quantū possit.

Meas cardinalis senēsis Alerio epō dulcino. S.p.d. Cognoscim⁹ ex bis q̄ senas ad nos venerūt ꝓmotionē nr̄am tibi iocūdā fuisse idq; multis signis monstratū esse. Multa hactenus tibi debuimus ꝓ tua erga nos solita caritate s nūc magis ac magis obligamur. Erim⁹ itaq; tui semper memores et cūius dignitas nobis credita paruz merentibus oneri potius q̄ bonoꝛi sit. Si tamen in ea boni aliq̄d erit id cōmune nobis cū tua dignatōne futuꝝ est atq; ita cupimus ꝑsuasum esse. Vale ex vrbe die. xxiij. decembꝛis. M. cccl v.

Epistola.ccxviij.

Confidit in deo qui dignitatem dedit: in sufficienti vires tribuat.

Meas cardinal' senēsis Jobāni epiſcopo grossitano. S.p.d. Si cui ꝓmotionē nr̄am placuisse credim⁹. id ꝓfecto de tua reuerēda paternitate non dubitam⁹. Scimus enī q̄ nos solide amas. At ꝓterea nr̄ bonoꝛis augmentū veluti tuā gloziā ducis. neq; falleris. Minime enī bonoꝛari possum⁹ q̄n ꝓticeps nobiscū sis. nos tñ ignoꝛam⁹ an hec dignitas nobis credita cardinalatus decoꝛi sit cū im pares sumus tanto muneri. Cōfidim⁹ in deo q̄ dedit vt vires tribuat ad cōseruatōnez huius status. vtcūq; sit tibipsi ꝑsuadere volum⁹ nos erga te esse q̄ olim fuim⁹ ad emolumēta et bonoꝛes tuos omni tempoꝛe volentes. Tm̄ rogam⁹ vt siq̄ sint qui episcopatū senensez desiderēt id ex capite coneris detrabere q̄m viui nō intēdimus ecclesie senēsi dulcissime matri et spōse nr̄e renūciare. Vale ex roma die. xxix. decembꝛis. Anno. M. cccl vij.

Epistola.ccxix.

Cohibet vlteriozē ꝓmotionē quia mauult paup amari q̄ diues odiri.

Meas cardinalis senensis Petro cardinali sancti Marci. S.p.d. Referro gratias būanitati tue que se tambenigne obtulit in materia comerariatus sacri collegij. Volūtatez ꝓ facto suscipio. At cū intelligā id alteri officiū baberi. supplico ne vlterius rem ꝓmoueas quia nulli reuerēdissimoꝛū dnoꝛū meoꝛū, vel grauis vel iniuriosus esse volo. Maloq; paup amari q̄ diues odiri. Spero tamen tuo auxilio z sanctissimi dñi nostri clementia ita mibi aliq̄n ꝓuisū iri vt honeste vitā traducē possiz. Ex vrbe die. xxix decebr̄. An. M. cccl vij.

Epistola.ccxx.

Monitates de terremotu cometa z turcis.

Meas cardinalis senēsis Diuo Friderico cesari. S.p.d. Audies ex latore presentiū q̄ mirabilia z incredibilia damna fecerit terremotus in regno apulie. Nam multa opida fundit⁹ corruerūt. Alia magna ex ꝑte collapsa sunt. In neapoli oēs fere ecclesie et matrima palacia ceciderūt pluscq; triginta milia coꝛpoꝛa oppressa ruinis traduntꝰ. plus oēs habitat i tētoꝛijs. Rex aragonū qui aberat audito nouo incidit i febriez et colicā passionez ferebat curatus. nūc dicatur recidiuasse z vita eius i periculo esse creditur. Oꝛ si moꝛiatur tantus rex (q̄d absit) nō frustra cometaz vidim⁹. cuz turci fugati et magna ex parte cesi fuerūt gubernatoꝛ būgarie z frater Jobānes obierūt. Comes cicilie interfectus occubuerit. Et ꝓfect⁹ vrbis comes tagloton⁹ vita fūctus sit. Sz velit pietas diuina tantū regez adhuc diutius terris cōcedere cui⁹ obit⁹ magnaz ytalie et byspanie partē ꝑturbaret. Datū rome die. xxviij decēbꝛis. Anno. M. cccl vij.

Epistola.ccxxj.

Pollicetur se ꝓmotorē in requisitis.

Meas cardinalis senēsis Mariano zozino seneñ. S.p. dicit. Promotionē nostrā ad cardinalatus ordinē iaz te accepisse nō ābigim⁹. aucti honoꝛe ꝑter merita sum⁹. Dond⁹ lōgemur? impositū nobis ē q̄ ferre possum⁹?

Siquid tamen est in hac dignitate nobis credita qđ tibi tuisq; cõducere queat. nisi libere nos requisieris amicicie nostre veteri inunitã feceris. Nam beniuolẽtia que vera ẽ supueniẽte quouis bonoꝝ cumulo plus augeri q̃ minui ꝓsuevit. Nos te tuisq; rebus deinceps ita vtemur quẽadmodũ olim soliti sum⁹. Tu si erga nos secus feceris bonis officio fungeris haud recte d amicicia sentientis. Vale ex vrbe die. xxx. decembris. Anno. M. cccclvij.

Epistola. ccxxij.

Promotionẽ suam notificat.

Meas cardinalis senensis Magistratui Balie. S.p.d. Non mea vtus q̃ scio q̃tenuis ẽ ꝙ bonitas sũmi ꝓsulis calixti et intercessio diui cesaris Fridrici ad cardinalat⁹ honorẽ hodie me ꝓuexit. Nõ ẽ cur ex hỹ me⁹ turgeat anim⁹. Nam dignitas min⁹ meriti credita oneri poti⁹ ẽ q̃z honori. Itaq; nõ veluti iacta bundus collegio vro. promotionez meam significo. Sed qr dignũ existimo q̃cunq; mihi obueniunt vobis nota efficere. Nã siqđ erit in hac noua dignitate mea vel honoris vel emoluẽti id totũ desugat dulcissima patria volo. Ad me nihil nisi labores molestieq; ptinebũt. Datũ ro. die. xxvij. decembris. Anno. M. cccclvij.

Epistola. ccxxij.

Congratulatur promotioni.

Ranaiscus pychonius Enee cardinali senensi. S.p.d. Gratulor ytalie et reipublice xpianoꝝ t nostre ciuitati, quibus ob tuã promotionem bñ leuenisse putaui. Commune est bonũ et communis de te est omiũ⁹ letitia nũq; fuit hic ciuitati tant⁹ animorũ cõsensus in idem gaudium. Nec diuinitus instituta credendũ est. Nam de sua ecclesia deo cura ẽ. Videt quanta ẽ bonis id est tue reuerẽdissime paternitatis ꝓstantia cui benigna est mens boim deoꝝq;. Ego q̃nto gaudio afficiar non possum lris explicare. q̃quidẽ vincit gaudiũ magnitudinẽ omniũ epistolaꝝ. Oĩ de balia elegerũt me oratorẽ necdũ me mittũt. Spero tñ añ festa natalis iter arripere. Interea, rogo tuã reuerendissimã dignitatem digneris me auditorẽ tuũ eligere. Notes apud te bominẽ me peritiorẽ inuenire. hominẽ deditissimũ tue reuerẽdissime ꝓnitati vt ego sum. q̃ te tuaq; omia diligat inuenire nec in ytalia nec in germania poteris. Recõmendo me tue reuerẽdissime paternitati. Ex senis die. xxij. decembris. M. cccclv.

Epistola. ccxxiij.

Notabiliter de eodem.

Eorũ⁹ Iollius doctor Enee cardinali senẽsi. S.p.d. Gaudeo reuerendissime pater domine mi sacrosancte romane ecclie que talẽ virũ in sacro admisit senatu per quẽ res sua summa in agẽdo industria et optimo in prouidẽdo cetera gubernet. Gaudeo reuerẽdissime dñationi tue. cui maximis in negocijs labor. t summis in periculis fortitudo. innumeraq; ac ingẽtes virtutes partim debitis honestant premijs. etsi non ignorem labores cum gloria augeri: letor patrie que tantũ glorie assecuta ẽ quantũ ferre petere decuit. Qđ etiã ad summũ reipubli. maxime ꝓfuturũ non dubitat. presertim in hac tam maxima temporum difficultate. Gaudeo letorq; omibus bonis q̃bus vehemẽtius adiuctã esse bene agẽdi auiditatẽ q̃s non putet. Cum vtutes extolli premijs adornari vidẽt. precipue litteraꝝ studijs dediti cũ talẽ ꝑ se studioꝝ suoꝝ ducẽ intueant. Letor sũmopere mihipsi. Cui tota ciuitas gaudet. vniuersus ꝓlus letat. singuli q̃ues congratulant. Cæteruatim domũ venitãt q̃si hec oia ipe sim adeptus. Et id q̃dẽ iure. qđ enĩ maius hoc in seculo assequi possim⁹ q̃z sũma glia extolli eũ. q̃ me ab incunabulis vsq; seu a teneris vnguiculis semp atq; vnice dilexit. Cui magis q̃z genitori sũ obnoxi⁹ nisi reus sim sũme ingratitudinis. q̃ crimine apud ꝓfas nil olim detestabilius. Etsi nõ ignorẽ fortẽ t ꝓstantẽ reuerẽdissime dñationis tue animũ. bu iusmodi reb⁹ minime efferri. ꝙ in cõcussũ geri vt magnanimũ decz. Oĩ⁹ aũt qđ-

cũq; pro xpi religiõe. ⁊ sacrosancte ecclesie statu quo ãio ac libẽti subire. Hoc ita men totũ vt tibi bonũ felix faustũq; sit deũ immortalẽ oro obsecroq;. Sitq; reue rendissime dñatõni tue semper xpitius. Ego autem ⁊ tibi ⁊ reuerẽdissime do. tue cõmendatus optime ac felicit valeo. Senis. xx. decembris anno. M. cccclvij.

Epistola. ccxxv.

Promotionem suã notificat.

Meas cardinalis seneñ. Petro notetano. S.p.d. Quod cepisti apud nicolaum pontificẽ maximũ nũc diuus calixt⁹ psumauit sacro collegio cardinalium sumus aggregati imm eriti et indigni q uidez. Sed tũc ostentãt principes suam potentiam cum ex infimis sublimes faciũt. Quod aduertẽs alexander macedo. in asia oriulanũ quẽdaz ad regni fastigiũ euexit. Et nos igit sũmus dñs noster erexit ex puluere fecitq; cũ principib⁹ ecclesie sedere. In qua re siquid boni est id cõmune tibi nobiscũ esse volumus. Nam si qñ te basilee dilexim⁹ nũc maxime amamus hoc te scire voluimus. Valeat vrbe roma die. xxvij. decembris. M. cccclvij.

Epistola. ccxxvj.

Se offert vsui tãq; frater.

Meas cardinalis seneñ. Johãni cõpisio cpo placentino. S.p.d. Audisti ex alijs opinamur nos cardinalat⁹ ordine adeptos. Et q̃uis indigni hoc honore sumus. id tamẽ tibi gratũ esse confidimus. Quis enim amicus ẽ ⁊ amici exaltationẽ nõ querit. At pro meritis vices amicũ amici dignitatẽ expetere. Jstã amicicã stoicoꝝ fortasse sententia dictauit. Amicicia nra ex mera pbia est ⁊ pinguj quadã minerua res metit suas. Vtcũq; nobiscũ actũ ẽ: nostrã promotionẽ tibi dulcissimã fuisse cõfidimus. Cũ ad nos nuncij eius delatũ est. vellem⁹ id primi enũciasse patri amantissimo. Sed nulla lrarũ velocitas est que famã imitari possit. Audisti ex alijs nobis cardinalatus creditã dignitatẽ audi ⁊ nũc ex nobis. Et psuade tibi nos eos ee erga te q̃ papie mediolani basilee romeq; fuim⁹. Et nobis pro veteri amicicia tãq; fratre amantissimo vtere. Ex roma die. xxviij. decembris. Anno. M. cccclvij.

Epistola. ccxxvij.

Refert grates congratulatori.

Meas cardinalis seneñ. Comiti Jacobo piccinino. S.p.d. Jllustris ⁊ magnifice comes amice charissime. accepim⁹ bũanissimas lras tuas q̃b⁹ de promotione nostra ad cardinalatũ cõgratularis. Offers officia ⁊ operas tuas ad beneplacita nra ⁊ teipsum efficis nobis cõmendatũ. rogans vt negocia tua cũ frequentius requiramur gratioso fauore exequamur. Respõdebimus breuiter hmõi argumẽta tractanti qui facta magis q̃ verba requirit. De gratulatione quã sincero ex animo pdire nõ ambigim⁹ gras agim⁹ ideoq; pro tuis oblationibus dicim⁹ sentiẽtes nos pterea tue magnificẽtie plurimum obligatos. Honori tuo ⁊ cõmodo vbi p nos aliq̃d agẽdũ occurrat bono ãio faciem⁹. Vellem⁹ interte ⁊ seneñ. eã vigere beniuolentiã que inẽ cos clareq; memorie genitorẽ tuũ olim viguit. Sic enim liberiori ⁊ promptiori animo ⁊ loqui ⁊ scribere ⁊ subuenire alẽ alteri valeremus. Datũ rome die. xviij. January. M. cccclvij.

Epistola. ccxxviij.

De cõsolatione super morte.

Meas cardinalis seneñ. Jobãni Miraballio equiti neapolitano. S.p.d.

Non scripsimus tibi statim cũ audiuimus dilectissimũ filiuz tuũ mortem obijsse. Neq; enim consolari magnificentiã tuam poteramus: ipsi consolatione indigentes. Nihil enim minus me afflixit prudẽtis ⁊ ornatissimi viri rapt⁹ q̃ te eius parentem. quippe tu filij mortẽ (vt natura iubet) grauiter ⁊ acerbe tulisti nos ⁊ illius obitus ⁊ tuus meror non mediocri dolore affecit. At nũc paulum ad nos reuersi ⁊ humanarum rerũ conditiones animo reuoluentes arbitramur te pro tua sapientia finem luctui posuisse. neq; amplius velle angi super his

que mutari non possunt. Omnibus vitā conditio posita est tandem mori lex nā-
ture est ītutabilis ⁊ ineuitabilis: que ꝫ vnū ꝙ alterū serius appēdit. bono tñ
viro nūq̄ tempestiuior putāda est qui ex tenebris trāsit ad lucē ⁊ ex laboribus ad
quietē: ex miseria ad felicitatē. Cū ergo filius tuus vitā mundā atq̄ optimā du-
xit: cōgaudere illi debemus: quia terrena ⁊ trāsitoria pro celestib⁹ atq̄ eternis p-
mutauit. Oramus igit vt questibus ⁊ lacrimis modū ponēs tibi ⁊ reliquis filijs
tuis bilaritatē sumens consulas: neq̄ essi nobis ⁊ ipsi proli tue quicq̄ grati⁹ aut
acceptius pstare potes q̄ tuā vitā cū iocunditate ⁊ letitia traducere. quod certe
facies cū cogitabis diuinā pietatē de donis innumerabilibus cumulasse. Nam ⁊
vitā longā ⁊ opes amplissimas ⁊ regū grām ⁊ sobolē electissimā ⁊ nomē bonum
⁊ inter omnes italos atq̄ externos maximā reputationē deus ipse magnus ⁊ mi-
sericors cū sapientiā ante donasset liberaliter elargitus est. Datū rome die. xviij.
Januarij. Anno domini. M. cccclvij.

Epistola. ccxxix.

Congratulatio sup promotione amici.

Ogius florentinus Enee cardinali senensi. S.p.d. Cum audissem pater mi
p reuerendissime te factū esse sancte romane ecclesie cardinalē gauisus sum:
Sane maiorē immodū prout amor in me tuus ⁊ mea erga te obseruātia
postulabat. Id vo maxime mihi fuit voluptati cernere eā dignitatē (que maxia
est) in te collocatā: que nō ambitu vel gratia sed virtutū studijs quesita esse vide
ret. Accedit ad cōsolationē meā ⁊ summā iocunditatē q̄ vir eloquētissim⁹ opti-
misq̄ artibus eruditus fructū eloquētie ⁊ doctrine sit (qđ perraro accidit) p̄secu-
tus. In quo gloriari quodāmodo mihi merito video⁹ posse nr̄i quondā ordinis
virū. hoc est eloquētie studijs ⁊ dicendi exercitio pstantē eo in statu esse collocatū
vt sue doctrine emulos extollere. ⁊ eis presidio atq̄ ornamēto ee possit. Magnū
pfecto eloquētib⁹ viris suffragiū ex hac tua dignitate ꝓpositū esse videt. cum sint
habituri veluti certū refugiū in quo illoꝝ desideria cōquiescant. Ego quidē p̄mū
tua tū vo mea. tuq̄ eloquentiū omniū causa gratulor ⁊ exulto te tam in insigni lo-
co positū nō secus ac si aliqua mihi ꝓspera fortuna accessisset ⁊ illū mihi diem il-
luxisse felicē puto q̄ declaratus es cardinalis cū palā factū sit locuꝫ esse probitati
⁊ doctrine ⁊ nō semp neglectā iacere virtutē. Quod vo ad me attinet magnū re-
bus meis existimo esse fructū. Scio enim te maiori animo ac promptiori diligen
tia curaturū que ad me ptinēt q̄ bi quorū mens ⁊ voluntas remissior est in doct⁹
viris subleuandis. Sentiāt alij quod velint. virū doctissimū ⁊ ornatū virtutib⁹
necesse est doctos diligere ac bonos. Nō mihi tamen tñ arrogo vt profitear me
doctrina ⁊ virtute p̄ditū esse. Id dicā dedisse me operam quoad facultas tulit
vt nō in postremos essem reijciendus: nolo (vt plures solent) cōmorari in tuis
laudib⁹ aut meritis enumerādis: ne videar (qđ vicio ꝓcul abest a meis moꝛib⁹)
adulatoris officiū assūpsisse. Hoc tñ ꝓfitear tāte dignitatē tibi gradū tāq̄ tuarū
virtutū p̄miū fuisse tributū. Vale ⁊ pogij tui memor. Florentie die. iij. Janua-
rij. M. cccclvij.

Epistola. ccxxx.

Suadet fedus inire cū sūmo pōtifice

Neas cardinalis senensis Magistratui balie. S.p.d. Decreuerat p hos
dies sanctissim⁹ dñs nr̄ certū oratorē suū ad vos trāsmittere. q̄ vobiscum
ad ea intercedat. p que par vestre ciuitatis ⁊ securitas libertatis ⁊ regimi
nis vestri solidari posset. Et quātū eius mētē capere potuim⁹: sua sanctitas alie-
na nō esset ad certā vobiscū intelligentiā habendā. per quā ⁊ vestra erga eū deuo
tio ⁊ sua in vos protectio cōfirmarē augereť q̄. Id quā rē etiā nos suā pietatē
horati sumus. Vereť tñ ipse pōtifex maxim⁹: ne suus orator frustra de his apud
vos ageret: que res nō esset apostolici sedi honorifica atq̄ ideo suspēdit illi⁹ missi
onē. Or si vestre magnificētie ad hoc animate sint cupiantq̄ verā ⁊ efficacem ha-
bere intelligentiaꝫ cū ipso summo pastore. idq̄ nobis significaverint. speram⁹ ita

efficere q̄ oratores predictus ad vos transmittet. z ad effectus predictos operas suas interponat. Nos aūt aduertentes animo quātas superioribus diebꝰ vestra respublica passa est calamitates z ad ea sedulo intendentes p̄ que vestrū regimē patrie vīe (vt quidē putamus) saluberrimū confoueat z stabiliat. nihil arbitramur vtiliꝰ q̄ hoc tpe ciuitatē vestrā cū omnibꝰ bonā amicitiā z vicinitatē cū summo vero pōtifice spālem habere intelligentiam qua illa vos vt filios tueat z vos eū vt patrē reuereamini. Sup qua re vestrū responsum p̄stolamur. Datuz rome xxij. Januarij. Anno. M.cccclvij.

De eodē z credita reposcit. Epistola.ccxxxj.

Meas cardinalis seneñ. Johanni bichio ciui senensi. S.p.d. Videbis que scribimus magistratui balie cogita super illis z nobis rescribe. Nos salutē vestri regiminis in eo cōsistere arbitramur vt cū vicinis omnibus bonam amicitiā tenentes cū summo pontifice spālem intelligentiā habeatis. eteniz vos cum papa patre omniū spāliter colligatos nemo infestabit. De aliis aūt vestrum sit cogitare. Preterea non habebūt locū rebelles vestri vnde quouis pacto vos offendāt si pape vniti eritis. Verū hec cogitari nullo mō queunt nisi res pecuniaria a vobis absoluat. Suademus ne cū illo qui vobis libertatē tutatus est z in futurum tueri pōt. z vult si vos voluerit de pecunia modica cōtēdatis. Nos insup sciētes tibi cōmissaz eē expeditionē crediti nri cōmendamꝰ eam rē amico optimo z singulari quē scimꝰ nobis nō defuturū. Ex vrbe. xxij. Januarij. M.cccclvij.

De eodem. Epistola.ccxxxij.

Meas cardinalis seneñ. Cristofero gabrielis ciui senensi. S.p.d. Scribimus magistratui balie aliqua que credimus ad vtilitatem reipublice pertinere. Ea videbis z intelliges. Scimus magistratus vestros oia meliꝰ intelligere per sese q̄ nos cogitare possumus. Tamen vt bi qui patrie nre tenemur cōsulere cogitauimus que credimus esse salubria eidē. Rogamus examines oia z que vobis meliora videnť nobis significes. Nos cñ vbi videmus patrie vie z p̄nti ei? regimini posse bene cōsulere nō dubitamus. Insup qz tibi cōmissa est z aliquibus alijs expeditio nostri crediti petimꝰ vt tanq̄ amicus noster (de quo plurimū cōfidimus) opas tuas impartiaris cum effectu vt nobis fiat satis. qz multis vrgemur oneribus. Datū rome. xxij. Januarij. M.cccclvij.

De eodē z petit responsum. Epistola.ccxxxij.

Meas cardinalis senen⁹ Leonardo de beneuolentib⁹ ciui senensi. S.p.d. Sepe simul locuti sumus de republica seneñ. Fuitq̄ nostra (si recte meminimus) sententia expedire ciuitati seneñ. cum vicinis omnibus pacem habere illisq̄ mozē gerere vbi sine detrimento magno id fieri possit. cuz papa vo omniū cōmuni patre amplius atq̄ amplius sese intelligere. Nā pape collegatos nullus italie potentatus vexare audebit. Secus si alterius p̄incipis aut populi vestra respublica federibꝰ implicet q̄ seueremus nos eoipso in ꝓposito atq̄ ideo dñis balie sup ea re scribimus. Facrogamus vt responsum det. Nā q̄ si vestros alios ad eā rem volētes inuenerimꝰ arbitramur salubrem rē pcuratū iri ciuitati z patrie vestre z potissime regimini p̄nti. auferet q̄ vestris hostibꝰ nocēdi facultas Verū difficile est de bis aliquid tractare nisi rēs pecuniaria cōponat z que pape z que piccinino debet. Nec nobis aut bonozificū aut vtile videt vestris magistratibus cū eo de pecunia cōtendere qui ciuitatē ipsaz vestrā de morte reuocauit ad vitā. De ꝓposito tuo curabimꝰ ea fieri que digna sut. Jamq̄ caplo vzo scripsimꝰ responsumq̄ p̄stolamur. Datū rome die. xxvj. Januarij. M.cccclvij.

Congratulaē promoto optans salutem plurimā cōfisus de patrocinio. **Epistola.ccxxxiiij.**

Horatius durantinus Enee cardinali senen. S.p.d. Cū primū nobis nunciatū est cardinalatus dignitatē ad te reuerendissime pater esse delatā maximū in modū gratulati z gauisi sumus. Nā cū tua virtus: doctrina: mozz elegantia. z vite sanctimonia nobis iam pridē cognita z pspecta eēt. eam tibi iure optimo deferri cupiebamus. Augebat huiusmodi desideriū nostrū mutua caritas z singularis beniuolentia qua inuicē obstringimur. Itaqz certo teneas maiorem etiam quā declarare possumus ex tanto munere voluptatē cepisse. Sic ipse deus noster a quo omnia bona procedunt longeuuz te faciat prestetqz vt eo bene beateqz semper vsqz ad extremū perfrui possis. Referente clarissimo iurisconsulto domino iacobo nostro intellexim⁹ cōpleno cordis affectu tua reuerendissima dominatio nobis afficiaē. Et quod de ea dēqz statu suo omniū quātūuis amplissimo non minus cōz de nobisipsis ac nostro disponere possemus. Et ita bac spe z fiducia freti decetero in his que nobis rome semper tractanda erūt ad tuā reuerēdissimā dominationē vt ad dominū z presulē in quo summā fidem z spem locauimus audacter recurremus. Quod vero reliquū est tue reuerēdissime dominationi nos nostraqz omnia plenissimis manib⁹ offerim⁹. ita vt eis vti z abuti possit. p̄ sua volūtate z arbitrio. qō quāto liberius id fecerit reuerēdissima. d. tua sciat nobis tanto gratius esse futurū. Datū die. xv. Januarij. M.cccclvij.

Denūciaē promotio vtrozūqz amici. **Epistola.ccxxxv.**

Priores z gubernatores ciuitatis senarum Borcio duci Mutine. S.p.d. Mūcius bodierna die nobis allatus est quosdā nup cardinales esse designatos immortalis dei gratia. inter quos vnū esse reuerendissimū in xpo patrē z dominū: dominū eneā cuem z episcopū nostrū dignissimuz. Quē virum iam duduz cognouim⁹ integerrimis moꝛib⁹. sūma pbitate. mirificisqz virtutibus z doctrina p̄ditū. natūqz claris parētibus z ex modestia z antiqssima familia nostre ciuitatis. Quod quidez non modo vbi nostre verū vniuerse reipu. salutare admodū faustūqz fore existimauim⁹. Idcirco cū oia que accidāt cōmunia nobis eē cū tua illustrissima dominatione arbitremur: significandū duxim⁹ cōgratulandū quoqz eidē illi dominationi tue quā ꝓpetuo felicē eē vehementē cupimus. Ex senis die. xix. decembris. Anno. M.cccclvij.

Pollicet diligentiā sup cōmendatis. **Epistola.ccxxxvj.**

Meas cardinalis senen. Jobāni frunt ꝓbonotario colonien. S.p.d. Accepimus lras tuas q̄bus rem tue p̄positure nobis efficis cōmēdatā. Amamus te z semp loco fratris amauimus. Nec mō de nra mēte decidisti nec decidere potes dū fruimur aura. obtulimus p̄curatoꝛi vio nras opas. Si q̄d erit qō ille nobis expetierit baud q̄cqz frustrabiē si mō res erit q̄ vires nras nō supet Cupim⁹ te videre atqz amplecti aliqñ (si deus dederit) añqz hac luce migremus. Ex veteriḃ⁹ eñ veris ac solidis amicis q̄s basilee dilerim⁹ pauci tecū supsūt z vita nra instar fluminis rapidi abit. Mō possum⁹ tenere lacrimas cū p̄sce beniuolētie nre mētio incidit. Itaqz iam vale z reuerēdissimo dño colonien. cōmendatos nos effice. nā sui sumus. Tilmanno ꝓposito sancti Floꝛini z Jobāni polart nro noie salutes dicito. simulqz Jobāni winderos nosqz illis ad queuis beneplacita offerto. Iterū vale.

Grates refert de ꝓgratulatiō e promotiōis sue. **Episto.ccxxxvij.**

Meas cardinalis senen. Antbonio petri collen. S.p.d. Tamiocūde fuerūt nobis lre tue q̄b⁹ de suscepto cardinalat⁹ honoꝛe ꝓgtulari q̄s tibi gratā rnsionē nraz eē p̄didim⁹. Mibil nobis dubij ē z anthonio z tibi nrm omne qcus sumopē acceptū eē. Sed vtinaz dignitati satisfacere possimus z ita nobis

deus agere vitā tribuat ne munus qđ nobis splēdoꝛi est eꝛ nobis polluaꝫ qñq̄dē impares sum⁹ qui hoc gradu potiri debeam⁹. Speram⁹ (si deus annuent) estate prima patriā reuisere. Cū q̄q̄ z anthoniū z te illic conuenire z amplecti. Quos amamus z amabimus dū psenti fruimur aura neq̄ vera beniuolentia supuentu dignitatis auferet. Rogasti vt rescriberemus: fecim⁹ non inuiti z manu ppria qđ iam nobis perrarū est breuē hāc eplām exetauimus. Sumus in scribēdo breues In loquēdo longioꝛes erimus. Vale z nomine nostro anthoniū valere iubeto. Ex vrbe die. xxij. februarij. Anno. M.cccl vij.

Epistola.ccxxxviij.

Petit moniales p se deū exorare vt collato honoꝛe digne esse possit.

Meas cardinalis senen. Hoꝛotbee sanctemoniali sue consobrine. S.p.d. Charissima soꝛoꝛ z filia i xpo amātissima letati sum⁹ in tuis lris quas tua vice videmus. Cōsolaꝫ nos tua vita deo (vt cōfidimus) accepta. Perge z seruito deo q̄ seruos suos sui regni cōsoꝛtes facit. Cōgratulaꝛis nobis p dignitate cardinalatus. Graue pōdus accepim⁹ z magis q̄q̄ nīi queāt humeri ferre. Tu ancilla dei fac qđ dicis roga deū p nobis. Idē quoq̄ vt reliquę soꝛoꝛes tuę faciāt etboꝛtare. nisi enim diuina opituleꝫ gratia non est q̄ tantā ferre saciną valeam⁹ Confidim⁹ in tuis oationib⁹ z aliaꝛū psonaꝛū deo dedicataꝛū. Pꝛioꝛissam tuā vt nostro nomine salutatā reddas volumus quā sanctā esse virginē z matrē accepimus z optime filias suas in monasterio gubernare. Placet deo placet ciuitati z nobis perseuerate. Omnis breuis est vita. Et q̄uis est laboꝛ eē in dusum nō sunt tñ passiones huius seculi que cōparari possent ad futurā gloriā que reuelabiť in nobis. Gregoꝛius lollius frater tuus z noster nobiscū est: z bene bz noli eⁱ causa te afflictare. Bene vale. Ex roma die. xxij. februarij. M.cccl vij.

Epistola.ccxxxix.

Expedire scribit oatoꝛē apud sanctissimū haberi z incarceratū emācipare.

Meas cardinalis senen. Magistratui balie. S.p.d. Retinuim⁹ tabellariū vrm in banc vsq̄ diē vt (si possemus) rei vie melius pꝛsulerem⁹. z circa ne gocia tritici z circa montē acutū. sed nō potuimus aliud obtinere q̄q̄ pridē imo nescimus vnde procedat sanctissimus dñs noster q̄ pꝛius ait velle pecunias eꝛ pascuis puenientes cōuerti in solutionē castri custodie. nunc mutatus est neq̄ audire vult verbū. Itaq̄ (sicut in aliis lris vobis scripsimus) vtile videť nobis mitti huc aliquē oatoꝛē laycū q̄ audacter loqui possit. Naz sua sanctitas statim nos tacere iubet cū de hac re loquimur. Et dignū est nobis obedire. Oatoꝛi vio alię eueniet cui nos etiā assistem⁹. Et pfecto quāto pl⁹ hec materia mōtis acuti differť tanto peius est. Speramus si mittetis oatoꝛē fortasse dominus de vsinis cōtentabiť de pascuis si tamen pꝛoueniaꝫ solutio eoꝛ. Alioquin de bursa pape nihil extrabeť. in moꝛa periculū est multis respectibus. Videbitis que scribit dñs noster in breui suo z de pascuis mutatum est vt preferť. De tritico non est mirum si haberi nequit. Nam nec per vsum subditi ecclesie triticum (vt petebāt) habere potuerunt. Et franciscus venerio ob rem frumētariā male administratam in carcerem coniectus est. itaq̄ desperata est huiusmodi materia. Scripsim⁹ nuper de domino Gregoꝛio. Facietis nobis rem gratissimā si eum absoluatis ab impositę sibi calūnijs. neq̄ dignum est vt ad relationem nepharij hominis z in toꝛtura loquentis ac de auditu asserentis. nō de visu vir bone fame doctoꝛ insignis z ciuis nō ex vltimis vbonesteť. Cū si ceteri deessent ille suffragari debeꝛet q̄ noster frater est z vixit nobiscum qui vere reipublice: nō vulgariter seruiuimus z in futurum (si vita comes fuerit) possim⁹ aliquando pꝛodesse: quod fecim⁹ z facimus omni tempoꝛe animo volenti. Mittimus vobis quitantiam pape per suum breue nobis directum z comitis Jacobi per publicum instrumentū. Superest vt de futuris solutionibus in tempoꝛe pꝛouideatis. Datum Rome die. xxij. februarij. Anno domini. M.cccl vij.

Notificat suã promotionẽ ⁊ offert se ad beneplacita obsequiosum.

Epistola.ccxl.

Meas cardinalis senensis Theoderico archiepiscopo coloniẽsi. S.p.d. Scio semp me charũ ac acceptũ fuisse dignationi tue postq̃ germaniã incolui a quo tẽpore iam .iiij. ⁊ .xx. anni decurrerũt. Plurima em̃ beneficia plurimosq̃ fauores impendisti mihi sed nõ valui rependere vices. Quid em̃ ego vermiculus cõtra tãtũ principẽ prestare poterã. Non fui tamen ingratus (siquidez gratia etiã solo animo impendit) colui ego dignationẽ tuã amaui obseruaui supra ceteros nostri seculi principes ⁊ cũ aliud nihil possem nomẽ tuũ quocũq; diuertebam. etsi nõ paribus virtuti tue. at saltẽ quibus poterã laudibus extollebã. Nihil est quod vltra tũc principi de me optime merito exhibere quirẽ. Hic fortasse sibi minimũ est quod valeo aliquid tamẽ plus dignationi tue cõferre q̃ pri licebit quãdo cardinalatus honorẽ nõ meis vllis meritis sed diuina charitate et summi presulis beneficẽtia sum obsecutus. Atq; hoc est qđ bis lris tue dignationi notificare libuit. nã ego qui tuus clericus pbyter ⁊ epus fui. tuus quoq; cardinalis esse nõ desinam. Utaĺ me igit dignatio tua neq; mihi vllo in tpe vllo in labore ignoscat. nã tũc me viuere iuuabit cũ pro te. tuis consanguineis amicis benivolis exercebor. Datũ rome. xxiij. februarij. M. cccc lvij.

Consiliat amico quomodo cõsequat notabile cõmendatũ monasterij.

Epistola.ccxlj.

Meas cardinalis senẽsis Roderico cardinali sancti Nicolai. S.p.d. Trine iam mihi reddite sunt lre tue suo more suauissime ⁊ ab amantissimo pectore prodeuntes. priorib⁹ respõdi nõ vt debui sed vt potui. Quis enim tam euiscerate charitati satisfacere possit. Scio qđ debeo. facio quod valeo. Ad vltima scripta ꝑpero nõ repeto quod de benivolẽtia vltro citroq; dicta posset. mea animus tuus est. dabũt aliquãdo testimonia nõ verba sed opera. Sũmo pontifici nõ desino. de charissimo sibi nepote cũ se offert occasio loqui. nec pretereo intactã cancellariã. nihil adhuc solidi est manet arbitror alta mente repositũ cõciliuz Nõ oia prodit senex que facturus est. cũ negat tũc maxime cupit. Nõ cessabo cũ licebit iterũ atq; iterũ perloqui. fama hic est vacasse epatum tulensem. Episcopꝰ eius loci monasteriũ cõmendatũ habuit. cuius animꝰ valor mille ⁊ ẽngentorum aureor̃ esse ferẽ sub ditione ducis burgundie. Dñs noster id tibi cõmendaturuz se ait. rotbomagen. eius rei ꝓmotor fuit. Ex vsu erit illi scribere ⁊ rogare eum vt rez pagat. Qđ si feceris noli me quoquo mõ noiare atq; hec secreta sint. Ita em̃ expedit. Intelleri que scribis de psidatu fabriani. Rogo velis hortari ciues eius oppidi vt ernũc eũgãt bartholomeũ massanũ illũ doctorẽ ⁊ affinem meũ neptis mee virũ pro sex mensibus sequentib⁹ amicũ magistri symonis. Electio em̃ solet fieri post introitũ potestatis noui inter duos menses. Ita q; vtile fuerit ꝓuenire Scio illos cõplacituros dignationi tue. Sũmus põtifex bene valet. Datarius (vt fama est) tbesaurarꝰ creabit ⁊ bartholomeꝰ regnarꝰ ꝓthonotarꝰ dignitatẽ assequet. cardinalis papien. infra biduũ aduenturus ferẽ. De neapolitano nihil est certi cũ rex ille nõ oino cũ pictate aplica ꝓsonet. Florẽtini arbitrati dñi nri sententia in .xviij. milib⁹ aureor̃ damnati sunt dñis de gãbatritis ob certa q̃ illis oppida abstulerunt nihil plus noui est. Cõmendamus nos tibi cui seruire presto sumus. Ex vrbe die .xxiij. februarij. M. cccc lvij.

Refert grates clero suo p̃ procuratorẽ suũ de charitatiuo subsidio ⁊ ꝓcipit satagere vt detẽt emãcipet.

Epistola.ccxlij.

Meas cardinal senen. Fracisco picholomeo. S.p.d. Accepim⁹ tuas lras triplicatas. Ad priores rñdim⁹ qđ⁹ de locatiõe epatus mirari videris. Nihil est q̃ inde cõmouearis. Nos clero nostro nũq; oneri fuim⁹ nec volumus ee. Quippe q̃ plebẽ nõ modo clerũ affectu colim⁹ singulari. Nõ disponemus vt putam⁹ de illo regimine añ aduetũ vrm. Et tũc faciem⁹ vt bonũ pastorẽ

vecet qui nō cōmēdat oues lupis. Placet qō fecisti cū clero. Stimulęq; te vocetis ducatis cōtētissimi sciētes inopiā in q̄ estis. Placet q̄z differre ad tēp⁹ exactionē medie ptis. Volum⁹ vt nr̄o nomie ipsi clero grās agas ⁊ dicas nos semp futuros ad ea que illis conducāt paratos. Miramur capitulū in facto p̄positi nō aliter de nobis q̄z scribat fidē adhibuisse. nec scimus an velimus hoc onus iudiciale accipere ⁊ strepitū illū audire. cupimus leonardo benevolenti be apsa referas. In facto Gregorij laudam⁹ diligentiā tuā vtq; cōtinues hortamur donec bon⁹ assit eritus. Mā gregorius vt vidimus ex copia citationis ,pfus est innocens. Alit cīm q̄ eū criminat. Anno dñi. M. cccclxij. mense aprili locutū esse gregorij cū aliq̄b⁹ in sancto desiderio. Iterum eodem mense pulo post fuisse in domo omnimode bellantibus. Iterum eodem mense paulo post fuisse. vt audiuit accusator ipsum gregorij in domo oratoris venetī ⁊ tibi scripsisse cū aliis cū iacobo piccinino. Vides cū non ponat dies mēsis rem ,ptendi verisiliter ad. xv. ⁊ xx. die aprilis añq̄ scriberet piccinino. at gregorij quarta mēsis die ex senis abijt ad regē aragonum accusator insup de audito loquit. Ista nō cohercent. Preterea velis hominē innocentē iuuare ⁊ potissime nr̄o intuitu imo iussu. Tibi cīm p̄cipim⁹ vt platus tuus ne quo pacto bāc defensionē ptereas. Scimus viros magnificos Johannē gucci ⁊ Franciscū luctiū ⁊ cristoferū nantis amicos cē nostros nobisq; fauere. Vnos aūt alios adito ⁊ cura hanc cām ,p nr̄o desiderio terminari q̄quidē nos semper ad ea tendimus q̄ sūt illi regimini vtilia ⁊ honorifica. Vale ex roma die. xxiij. Februarij. Anno. M. cccclvij. De nepte nr̄a dicto cū parentib⁹ nos man⁹ lauim⁹.

Gratanter suscipit carmen de eius. preconijs compositum.

Epistola. ccxliij.

Meas cardinalis seneñ. Lodusio crebello mediolanēsi. S.p.d. Accepim⁹ carmen tuū. Lodusi nobis amātissime nō sine animi singulari voluptate q̄uis nobis plura tribui vis q̄z debita sunt. Scimus impfectū nostrum ⁊ q̄z pro cui ab eo simus boie quē describis nō ignorām⁹. At si peccari erga nos aliquē oportet. malimus laudādo q̄ vituperando metas ab illo trāsgredi. Fecisti qđ amātes cōsueuere. Diristi de nobis nō que modo sciebas verūetiā que voluisses esse vera. Permittim⁹ oia dilectioni tue. Nesciebam⁹ ante hos dies vbi locorum esses vel que te fortuna teneret. nūc certiorati sum⁹ ⁊ tuis scriptis ⁊ ducalis oratoris verbis. esse te optimo loco apud illustrissimū ⁊ magnanimū ducē mediolani ab eo q̄z diligi. Id est supra modum nobis gratissimuz. Videmus cīm tue vtuti quā sp magnificimus suū locū cē tributū. Dignus ē ille cui fuias. Mā cui boc tpe honestius famulet q̄z ei q̄ totius italie splendor esse ⁊ deus singulare oīm iudicio existimat. Perge orare. tilli vt tua ,pbitas te hortat indefesse tuos p̄be labores. Neq; cīm sinet ille tuā virtutē iacere. Cū aūt facultas aderit nos illius excellentie cōmendatos efficies. q̄ ,p singulari munere feremus siqū aliquid accidat in q̄ sibi fuire ac ,pdesse possim⁹. Vale ex vrbe die. xvij. februarij āno. M. cccclv.

Amicitiam suā notificat ⁊ se cōmendari exorat p̄ncipi.

Epistola. ccxliij.

Meas cardinalis seneñ. Stephano de curte. S.p.d. Expectauimus insignis eques post nr̄az ad cardinalatū assūptionē duos mēses si forte aliq̄d nobis scriberes. Videbat cīm nobis a te scribēdi initiū sumēdū. ne gloriā būde nouā dignitatē nob creditā significare videremur. nescim⁹ q̄d factū sit. nulle ad nos tue lre allate sūt. nec de te q̄dq̄z audiuim⁹. Fatemur nos victos cē silentio tuo. neq; posse tādiu tacere q̄diu ipe taces. Fortasse tibi equi⁹ videt nos antescribere debuisse. Credim⁹ tibi ⁊ ab optimo singularisq; amico nō egre vincimur Habeto igit has lras q̄b⁹ nō ,motionē nr̄am (quā p multoz cognouisti lras) q̄ animū nostrū erga te illū esse scias q̄ sp fuit. Amauim⁹ te vnice in cpatu. Amam⁹ ⁊ cardinalatu nō min⁹. tu nosti naturā ⁊ mores nr̄os. nō tumem⁹ nouis bonor-

bus quos nobis oneri cognoscim⁹: honoresc̃im⁹: cū eo loco nos euectos cernimus quē viris clarissimis debitū intelligim⁹. Veremurq; ne gradus nr̃a virtute altior ad ruinā nobis sit atq; ideo si vnq; amicis egeuimus nūc potissime illoz nobis copia necessaria est. Et quoniā te veracem ⁊ amantissimū experti sumus: nō possumus te pro veteri consuetudine nō colere ⁊ obseruare. Cupimusq; idē erga nos te agere ⁊ eundē eē modo qui fuisti actenus. Expectamus tuas lr̃as q̃bus de tua fortūa ⁊ tui p̃cipis optima valitudine atq; felicitate certiores nos efficias. Grata tū aūt nobis fuerit si nosipsos dño duci cōmendaueris ⁊ quāta sit nr̃a in eū deuotio demōstraueris. Est enim siquis principū et italici nominis cuius ꝓsperitati faueamus. is vnus est cuius ingenti virtute ⁊ clarissimis rebus gestis nostrū seculum illustrabit. Cūq; ille in hac curia plurimos habeat seruitores nobis quidem circūspectione: doctrina: autoritate pstantiores. At fide ⁊ effectu qui nos erga eū superet neminē. Atq; hoc te illi nomine nostro dicere ⁊ affirmare optamus. Vale Ex vrbe die. iij. februarij. M. cccclvij.

Congratulat̃ promoto ex virtutibus enarratis e merito.

Epistola. ccxlv.

Andreas cōtrarius venet⁹ Enee cardinali senen̄. S.p.d. Postq̃ mihi neapoli allatū est reuerendissime pater ⁊ dñe sacrosancto collegio te associatū. Sane (vt debui) cōgratulatus sum ecclesie dei. Debinc vt tui amantissimus atq; obseruatissimus maximo gaudio ita me deus amet atq; incredibili letitia affectus sum. Tu enim reuerendissime pater cū pro viribus de sacrosancta romana ecclesia nūc publice nunc priuatim semper benemeritus sis profecto nūc egregie tue virtutis premia cū ingenti laude ⁊ gloria pulcerrime es consecutus. Presertim cū semp ea de te omniū esset opinio ꝓ tuis amplissimis atq; maximis in rēpublicā x̃piana meritis ⁊ officijs pro gloria rerū ad te gestarū. pro tua sūma integritate: cōstantia: religione: sanctimonia: prudētia: doctrina: eloquētia: ⁊ (vt vno verbo pstringā) diuinarū atq; humanarū scia vt ab oibus sūmo sacerdotio dignissimus haberēris. Nō scribo hec temere: noui animum. nouī ingeniū: nouī cōsiliū tuū: nēpe quāti te fecerit vir ille diuinus Nicolaus q̃ntus pōtifex maxim⁹ q̃ quidē cū eēt (vt ita dicā) spectator pfonarū vt oibus notū est. mirū in modū delectat̃ suauitate ingenij tui: pbitate: virtute: innocētia atq; incredibili sapiētia. vt te nō solū dilexerit verūctiā amauerit ardenti⁹. Argumēto sūt suis in reb⁹ maximis ⁊ grauissimis ad mūdi reges ⁊ principes tot clarissime legationes q̃bus q̃dē ꝓ repu. pro eccl̃ia dei ac pro toti⁹ x̃piani populi pulcerrime. integerrime atq; sanctissime functus es. Quid dicā de illustrissimis atq; inuictissimis orbis pncipib⁹ scz Friderico cesare augusto romāoz imperatore: atq; aragonū rege iclito alphōso: quoz alteri tuis pstantissimis reb⁹ gestis q̃ carus q̃ iocundus q̃q; gratissimus fueris. quippe amplissima atq; maxia ista tua fortuna atq; dignitas declarat. Alē ꝺo sepenumero multis audiētib⁹. ita regie ita honorifice: ita generose: ita magnifice atq; splendide de te loquit̃: ⁊ quidē cū summo omniū fauore atq; assensu vt ⁊ mihi dictu facilis ⁊ tibi suasu difficile esset. Sed quid ago respu. sane cū impresentiarū cōgratulatione vtendū eēt abundantia quedā amoris mei erga te vt tibi animus meus multo notior atq; illustrior esset hoc tpe facere nō potui quin parū de tuis laudibus scriberē. Verū cōsultius eas in aliud tēpus differamus. Deindeq; ne lōgior sim excellētiā tuā oro. vt postq̃ fauēte deo immortali ad tāte dignitatis culmē euectus es. hoc est ad apicē cardinalatus q̃ humanissime quēadmodū supiori parte solebas me aio cōplectare. Is enim sum reuerēdissime pater ⁊ nomine qui pro mea vice: fide: charitate ac beniuolentia vehemēter cupio excellētiā videre tuā ⁊ alloqui quod breui spero me cōsecuturū. Valeat excellentia tua Ex neapoli pridie idus Januarij. Anno. M. cccclvij.

De eodem.

Epistola.cclxvj.

Artholomeus factius Enee cardinali senensi. S.p.d. Et lras meas reuerendissime pr̃ dñationi tue a legato senensi redditas ⁊ congr̃tulatões meam tibi gratam extitisse leto⁹. Teq; existimare magne mihi voluptati fuisse dignitatis tue ascensionem. Ego enim nullum meum in te officium sine magna reprehensione video⁹ mihi posse preterire. Tanta est enim tui erga me amoris magnitudo vt q̃uis maxima tibi optare atq; ãplitudini tue fuire debeã. Vare te multos existimo qui dignitati tue faueant: quiq; te in amplissimo statu cupiant. Sed certe non concedam vt eorũ quisq; tibi aut vehementius affectus aut honoris tui cupidio⁹ sit. De quo plura ad te scribere vereo⁹. ne dubitare videar animũ in te meum dominationi tue non satis exploratum esse. Poliatationes tuas mihi gratissimas fuisse cito p̃sertim q̃ eas ab optimo animo ꝓfectas scio ac pro bis dominationi tue gratias ago. Vbi opus fuerit et opera tua libenr̃ vtar et quid a te agi velim prescribaz. Expectamus regez breui ex apulia beneuẽtuz tam profectũ. Ego ad vrbẽ redij q̃uis de remotu nonulla adhuc suspitio sit. Librum quem de viris illustribus scripsi regi dedicaui ac tradidi. In quo ope vt alĩ quando videbis si non quantuz virtutem tuaz magnitudo postularet. At quãtum ingenij mei paruitas potuit quãtumcunq; res ipsa passa est tibi a me tributum cognosces. Siquid vero est quod a me agi dominatio tua cupiat iube. Vale pater reuerendissime ⁊ domine mi pãpue. Ex neapoli die.

Epistola.ccxlvij.

Iniuste damnatum excusat.

Meas cardinalis senensis Bartholomeo massano. S.p.d. Intellexim⁹ eximie docto⁹ et fili noster amantissime que ad nos scribis de fratre nro Gregorio. non tuo exindicio prodijsse sed aliuz quempiam vt ad nos ea scriberes suasisse. Respondebimus tamen tibi breuiter. Gregorium nos iniuste damnatum: non arbitramur modo sed scimus. Si tamen pena ea esset que tolerari ab eo posset suaderemus collum summitteret et fortune nouercanti cederet. Sed quid tibi vt videtur ducẽtos aureos soluere ⁊ viginti annis relegari. Quo argento papiam Gregorius petet omni ere vacuus ⁊ nihilominus auro mulctatus. faciet qõ sibi libuerit impossibilia non suademus. Quod si patria idcirco nobis indignabitur si populi senensis fauore priuabimur. si maledictis ⁊ obprobrijs subijciemur. Non erit hoc primum. Sufficit nobis cõscientia nostra. Scimus indigna nos esse passuros. Et id quidem verum est. Omnes qui pie ac iuste viuere volũt psecutões patiunr̃. Seruiuin⁹ bacten⁹ patrie magnis in rebus ⁊ fideliter et vtiliter. nõ meremur hec p̃mia fratrem nostrum in domo nra manẽtem virũ bonum atq; innocentissimum de re publica optime mentũ tamatroci sẽtentia oppumi. Putabamus etiam si noxius idem fuisset ob nra tñ in patria merita eundẽ nobis cõdonari. ⁊ tu bone vir times ne populare auram ⁊ plebis rumusculos admittamus. Utetur arbitrio suo senẽsi. Nũquid i nobis causam iueniẽt cur nos oderint? Si gregorius ius suum apud romanũ põtificẽ prosequar̃ ⁊ auxiliũ petat. oppressus vir ẽ. etatẽ habz pro se respondebit. Nos nihil male eum agere arbitramur q̃ iudiciali via suam innocentiam ostẽdere conatur. Scripsim⁹ balie ⁊ ciuibus plurib⁹. nihil valuere preces nostre. patimur nec ꝓterea populo indignamur. Atsi ꝓlus cõtra nos ipse mouer̃: de⁹ inter nos diiudicabit. tu (vt videris) sentis pseuerare vis procul a ꝓposito de quo olim locuti sum⁹. ⁊ ad Stephanum scribis. Vincat tuus sensus ⁊ tibi habe delicias feneñ. nos rome etiam sine re tuisq; viuemus. nũc proficiscẽ ad vos cpũs aretinus legatus pape. Jube eum in domo nostra recipi ⁊ sibi cuncta ministrari pro persona ac iumentis duz sibi wãserit. Vale ex Roma die. iiij. Marcij. Anno. M. cccclvij.

Demādat ꝓcuratori vt legātū summi pō-

Epistola.ccxlviij.

tificis ꝓuisuꝝ recipiat et audacē illi assistat.

Meas cardinalis senensis Bartholomeo ꝓcuratori suo. S.p.d. Venit impsentiaꝝ ad ciuitatē seneñ reuerēdus pater dñs Angelus epus Aretinus sanctissimi dñi nostri legatus ꝓ nōnullis rebus arduis. Et inter cetera etiam de Gregorio nro ꝝba faciet. Volumus igit vt eū in domo nra recipias sibiq; z familie sue iumētisq; honestas ac decētes ministrare studeas expēsas dū ibi māserit. et ita secū te z cū suis habeas. vt in reditu eius optimā de te relationē habeam. Tu q̄z et vicari noster sibi in agēdis assistetis. ita tamē vt non meticulose/ vt soletis / ꝫ ardenti animo. et audaci mente causam iustissimā gregorij tueamini et ita nostro nomine ipi vicario dices. Scripturas insup de quib scripsisti nras p ipm epm ad nos remittere poteris. cogitauim de tritico sonitille. vtile videt id adhuc non alienari nisi aliud scripserimus z ita illi ꝑsbytero iubebis. Datum rome die. iiij. Marcij. Anno M.cccclvij.

Scribit ne affectionem ta-

Epistola.ccxlix.

citurnitas diminuat.

Meas cardinalis seneñ. Ludouico cardinali sanctoꝝ. iiij. coronato ꝙ legato bononie. S.p.d. Nihil scripsi reuerēdissime paternitati tue ab ea die de qua hinc recessisti vsq; nūc. Nihil em erat scriptōne dignuꝝ. Fuit tamē animus meus erga dñationē tuā semp intent memoriq; suauissime conuersatiōis nostre. nec modo q̄cq; est qd magnope memorandū sit. Sz vincendū fuit silentium ne taciturnitas affectōnem diminuatam significaret. cupio nosse qui sint tue reuerendissime dñatōnis successus. Necꝝ ego q̄cq; audiam libentius q̄ ꝓ voto cūcta tibi succedere. Hinc qd scribā nihil aliud ē nisi sanctissimū dñm nrm bene optieq; valere z reip. ꝓ sua ꝛsuetudie vtiliter ꝓesse. Si qua sint i qb dignationi tue aut voluntati vtilis esse possem. cupio ꝓ impio tuo me vtaris ad mādata patissimū amicū ambrosij nri Jo. de spannochijs digneris ꝛmendatū habere qui ambo tui sunt. nec plura. Recōmendo me itez atq; iteruꝝ tibi. Ex roma die. viij. Marcij. Anno. M. cccclv.

Mouitates refert z dire cū ca ptino egisse rephēdit.

Epistola.ccl.

Meas cardinal seneñ. Magistratui balie senesis. S.p.d. Que de Jacobo piccinino scribitis accepim etiā aliūde. sed absq; fūdamēto necq putauimus dignā rem esse quā scriberem. nūc q̄q; nō arbitramur futuꝝ bipm sed accepim aliq̄s ex comitiua illius vēturos in auxiliū comitis euersi cōtra vrsinos q̄pr mū berba vireat pazalia z nescim. q̄s aliū peditū ducturos milti sūt. dies cassi sūt nō a capitaneo sed ab ipo dño nro cū nimis mlta peterēt. An bi sūt qui cū luca sclauo territoriū vim inuadere conent ignoram. Utile ē oportūe ꝓuidere z reipu. bn ꝛsulere. nos papā alloq̄mur/ vt petitis / z rñsuꝝ significabim. Gaudem d aductu leonardi oratoꝛ vri quē vir z solertē z circūspectū nouim. Utilis erit eius mora i hoc loco. De gregorio nro lōge alr q̄z nos sentiq. Nō em misc̄diter sz seuere z dire secū egistis. nec satisfacit q dicet: mesez datū ad purgationē sic velint se inocētes oñdere nisi id fieret i loco tuto. Videbim tm quō rndebitis oratori apl̄ico. Et sic̄d valēt dicta pape z ꝓces nre. Da. ro. viij. die Marcij. M.cccclv.

Commē dat oria cū clausula credētie.

Epistola.cclj.

Meas cardinal senensis Sacre impiali maiestati. S.p.d. Reuertitur ad maiestatē tuā vir bon z bonoꝛe dign benric senftlebē illimitati tue et impio sacro deditissim. mihi āt singlaris amic. Et q̄ iussu tuo ꝓ motiōez meā mag̃ fide exacta ac singlari prudētia ꝓsecut ē. Nō ē cur eū tuo culmi ꝛmē-

rem quem scio acceptissimū. Vis referet que apud nos agūtur omnia ⁊ habet in mādatis exhortari vice oratoris serenitatem tuam in expeditōne ptra turcos. Persuades mihi eam rem tue glorie psuasam esse. Nam pfecto nihil est qō noi tuo autoritatiq; augustali magis queniat q̄ p defensione fidei catholice ⁊ xp̄iana salute arma ⁊ scutum sumere. Cum offics in tuā maiestatem oculos ita intentos habeant vt ea pficiscente pfecturi. ea q̄escente q̄eturi videātur. Scribo hec p fide q̄ tuo solio sum astrictus. nihil besitans omia in parte recipi meliorē. Verum serenissime cesar cum ego tuo munere ad cardinalat⁹ honorē assūptus sim. nihilq; magis mihi in hoc officio incumbat q̄ ea regere q̄ putem glie tue conducere. Reliquū est vt de meo statu cogitare digneris vt habeam vnde viuā. Nam ego hactenꝰ fui diues satis ⁊ quāq; pauca possidea erāt tñ illa dignitati mee sufficientia. Nūc vo pauprim⁹ sum ⁊ iam pmū q̄d sit miseria expio. Tua sublimitas absq; damno suo inopie mee cōsulere pōt si patit aliq; bñficia ex suis territoriis me impetrare quē admodū pfatus Henricus latius man suetudinē tuam alloq; tur. Cui precor in his que noie meo direxerit plenā digneris fidē ⁊ benignas aures adhibere. Ex roma die. viij. Marcij. M.cccclvij.

Epistola.cclij.

Decima ⁊ indulgentia pdicat contra turcos.

Meas cardialis senensis Johanni cardinali sancti Angeli. S.p.d. Persuaues (et vt optani) p longas epl̄as tuas redditas nobis. xj. ianuarij die cognoui quas pscribis de pflictu turcoꝝ illū. s. nō sine cura et diligentia tua diuinitus datū. Nec ego secus q̄d arbitrabar. q̄uis scripserim dignationem tuam mea opinione egreferre q; vbi gesta res ē nō interfuisti: nō est q; his addam aliquid. voleo obisse illū xp̄iani exercitus ducem vaynodam sine (vt aiunt) humatē. Nam morte illius spes quoq; nostra interisse videt. Nil em relicū xp̄ianoruꝫ principes cogitare videnꝫ. nemo oponit p nra salute manū. Pōtifex maximus clamat ⁊ nō audit. minat ⁊ non timet. Et q̄d sua.b. pōt nō sufficit tāte bellozꝫ moli. Rex portugalie aductur⁹ fert. Sz timeo ne aliozꝫ desidia illius diligēti am impediat. Quid em sol⁹ agat ex vltimis terrazꝫ ⁊ occidētis finibus in greciaz asiāq; pfectur⁹. nisi data opa vt theutones bohemi hungari pmuni animo copias parent. Nō intelligo q̄d aliū acturi sunt. Hec viri pii optimo. Papien. cardinalis ex alemania decreta q; sibi puincia reuersus ait theutones ad expeditōnem inclinatos esse sua opa si modo cōuent⁹ agere pmittanꝫ sine quentib⁹ nihil putat eos acturos. Cardinalis neapolitanus pe diem ingressur⁹ credit. cū rege aragonū nō ē ea sinceritas quā negocia nra reārerent. Ex francia multa referunt. que mihi p nugis sunt. Rex vi castelle in gravatā ductur⁹ copias dicit. Pontif et decimas et indulgētias in suis regnis pdicari. medietatē pecuniaꝝ inde pueniētē sibi in id bellū recipit. Alterā medietatē cōtra turcos pape largit. Dñs sancti marci cardinali cōmissum ē vt de vacatōne ecclesie pragen se informet vt ille pficiat i archiepm datarius pape. Hec habe ex nobis ⁊ dilige tuū eneaz vt soles. tuam omnem familiam cum dignatione tua optime cupio valere. Ex vrbe viij. die marcij. M.cccclvij.

Epistola.cclij.

Se offert pmotorem.

Meas cardinalis seneñ. Ulrico epō Burceñ. S.p.d. Reuertit ad te henricus senftleben vtriusq; nrm amātissim⁹. Non ē cur multa scribam⁹. ipse nra erit epla q̄ nouit animi nostri secreta. Qui fuim⁹ olim erga te. illi idez semper erimus. nec obliuiscemur vnq; suauissime consuetudinis nostre nec immemores erimus tuozum erga nos meritoꝝ. Cupimus si qua sunt que tibi grata possumus ne nobis ignoscas. Confide in hac curia nullum habes qui maiori affectu tua negocia sit actyrus q̄ nos q̄uis plurimi sint tui amantes qui plura

q̄ nos possunt. Sed quid agimus. Iniuriā henrico facimus dum tot scribimus Ipsi omia cōmittim⁹. Illud tm̄ addimus vt nos diuo cesari z modo z semp cōmendare velis. cui omnia debem⁹ cū ab eo omia habeam⁹. Datuz rome die q̄rto marcij. Anno. M.cccclvij.

Epistola.ccliiij.

Se gratū refert obsequia p̄stare.

Meas cardinalis senēsis Diue leonore impatrici. S.p.d. Nihil ē serenissima augusta q̄ nunc aliud velim. nisi mansuetudinez tuam bene valere et p suo desiderio felicitate potiri. Ego qui cōsortis tui diui cesaris rogatibus ad cardinalatū nil meritus sum vocatus. debeo tanti toni tātiq; boni omni tempore memoriā tenere. z ita facio q̄dem atq; idcirco z sibi z tibi sepi⁹ scripsi et nūc scribo. scribamq; frequēter vt opa mea fidelissimi mācipij oibus i reb⁹ vtamini. Nam beatū tūc me existimabo cū vestris negocijs exercebor. Nil aliud his lris volui cōmendo me sublimitati tue. quā vt diuina pietas ad vota dirigat feliciter obsecro. Ex vrbe roma. die.x. Marcij. M.cccclvij.

Epistola.cclv.

Hortatur bono x̄pianitatis cōsulere z imperatorē ad id inducere.

Meas cardinal' senensis Johāni vnguardio imperali camerario. S.p.d. Reuertitur ad cesarē venerabilis vir henricus senftleben. Cui papa nōnulla commisit cesareo culmini referenda super expeditōne contra thurcos ducenda. Velis suadere cesari vt circa rem illam animum intendat, suū quoniam ita gloriē sue competit. Omnes cīm in suā maiestatē oculos direxere et nisi sua maiestas aliquid agat. timenduz est ne x̄piani plaga affligant. Insup aliqua nostro nomine dicet tibi henricus. Velis ei benignas aures z fauores vt speramus gratos impertiri. Datū rome die.x. Marcij. M.cccclvij.

Epistola.cclvj.

Cupit scire quo tūo valeat.

Meas cardinalis senēsis Johāni nibili astronomo bohemie. S.p.d. Ex henrico senftleben intelliges que apud nos agunt. Et quid rozatus somniet in ecclesia pragēn et que in tua dispensatōne acta sunt. nos tui cōmodi semp erimus auidi eque ac tuipse. Perge vt nos ama et vt soles. Si q̄d henricus nostro nomie ex te petierit assistito sibi z facito p nobis vt consueuisti. Vale ex roma. x. Marcij. M.cccclvij.

Epistola.cclvij.

Promotionem suam notificat z se cōmendatum haberi erozat.

Meas cardinalis senensis Dyonisio cardinali Strigonien. S.p.d. Que fuerit mens mea. quis antebac animus erga te nō ignoras. nam semp dignationem tuam optimi patris et benignissimi domini loco venerat⁹ suz Ita tua bonitas merebatur. Verū si vnq̄ fui tuus vel filius vel seruus. nunc me potissimū id p̄stare oportet quando ad eum ordinem sine meritis sum vocatus. in quo tu iure optimo iamdudū sedes. Placuit aplice pietati me cardinalū collegio nil merentē aggregare. Sentio quantū z tue dignationi z ceteris reuerendissimis patrib⁹ debeo. Preco⁹ igitur meam volūtatē amplectaris. Et me veterē seruitoze iam factū nouū mancipiū tuum intelligas. Imperes mihi omni tempore si quid est in quo tibi obsequi possim. naz mihi voluptas erit q̄tiens videro in tuis aut in tuoz amicoz negocijs me posse exerceri. Cupio insup serenissimo regi z domino cōmuni aliquando me cōmendes vt sit memor sua maiestas que deuotio fidei erga se mee. quia omnibus meis scriptis. z verbis vbicūq; fui ius suū in regno hungarie cōtra polonos tueri suz conatus. Vale at optime dignatō tua Cui me humillime cōmendo. Ex roma die.x. Marcij. Anno. M.cccclvij.

Epistola.cclviij.

Pollicet gratitudinē ꝓmotionis sue.

Meas cardinalis seneñ. Varadieñ. epō. S.p.d. Scripsim⁹ nup de nra ad cardinalatū assumptione quā tua ꝓmotione facta nō ambigim⁹ quantū tibi teneamur id etiā tūc diximus. Nō est cur modo iam dicta repetamus Nos in hac dignitate cōstituti quātū hungarie regno quātū regie psone quātuꝫ dignationi tue debeamus ante oculos semp habebimus. Tuū erit opa voluntatū bonis vti. nobis in tuis negocijs exerceri voluptas. Interea rogamus regie sublimitati nos cōmendes. studeasq; vt de nostra promotione sūmo pontifici ⁊ sacro collegio gratias agat: cū ꝓ nobis sepius scripserit. Vale optime ⁊ nos vt soles ama. nā nos dignationē tuam vti patrē colimus ⁊ obseruabim⁹. Ex vrbe Romana die. xj. Marcij. lvij.

Epistola.cclix.

Hortat vt rex bohemie grates referat sūmo pontifici ⁊ cardinalibus de sua ꝓmotione.

Meas cardinalis seneñ. Nicolao listio. S.p.d. Gratissime fuerunt nobis lre tue quas de nece comitis alie ad nos scripsisti. nō q̄ moꝛs illi⁹ nos letificaret. neq; em̄ alicuius malo gaudem⁹. sed q̄ rem gestā ex ordine narrasti quā prius cōfusam accipiebam⁹. Ecce q̄ vana est huius seculi pompa q̄ caduca gloria q̄ breuis potētia. Cecidit q̄ suo nutu maria regna rexit. Et q̄ sanguinē sitiunt in sanguine perijt. Percussit gladio alios ⁊ ipe gladio percussus interijt. nō pōt veritas nostra mentiri que ait gladio feriētes gladio pituros. Sed ignoscat illius anime deus. ⁊ regno hungarie consulat ne discidijs agitet. Scribimus domino ꝓpio aliqua de archiepatu ꝓgensi fac vt ipse ad nos rescribat. Res em̄ in piculo est. Insup cupim⁹ des operā vt regia maiestas sanctissimo dño nro ⁊ sacro collegio gratias agat de nostra ꝓmotione q̄ ad suas pces nos extulerint Cupimus etiā aduertas vt quādo scribit de negocijs hungaricis dño nro ⁊ cardinalibus ita efficias vt videamur q̄ sumus ipsi. s. regi etiā affectissimi. nam sunt q̄dā qui nos supare nituntur tāq; magis regij sint q̄ nos. Putamus tñ suā maiestatem nō esse oblitam nostre erga se deuotionis ac fidelitatis. ⁊ eoꝝ que sibi puero scripsimus. ⁊ quomodo cōtra polonos omni tpe ius suum defendimus. Impar fuerit si nouī recentesq; locū nostrū iuuaserint. Hec rogamus agites cū reuerendissimis dominis nostris strigonien. cardinali ⁊ epō varadieñ. q̄bus nos cōmendatos reddas. In ecclesia colocensi fecimus quecūq; potuimus: vt plane referre poterit nūcius ad causam missus. Iterū vale. Ex roma die. x. Marcij. Anno dñi. M. cccclvij.

Epistola.cclx.

Postulat ecclie pragen. sponsus dari.

Meas cardinalis senensis Procopio cancellario bohemie. S.p.d. Perraro sunt littere ad nos tue: vellemus frequentius scriberes qui te vnice amamus ⁊ tuas epistolas veluti apollinis oracula ducimus. scripsimus tibi quid egerimus in re bohemica neq; a te responsum habemus. Interea tuus oratus: homo multiuolus ⁊ magniuolus ex bohemia procurauit offerri postulationem ad pragensem ecclesiam cuiusdam datarij apostolici boni quidem viri sed catbelani ⁊ sermonis bohemici prorsus ignari. Postulationē attulit lucas tibi notus monachus quem lucrifasium appellare soles. Impediuimus ducusq; ꝓmotionē huius rei: ne rei nostre nocumentū inferret. Timemus ne diutius impedire possimus. Nam datarij plurimos fauētes habet. Et oratus die nocteq; bos illos adit: suadens nil regno esse vtilius q̄ promotionem hāc fieri. Velis de bis ⁊ regem ⁊ gubernatorē cōmonefacere vt sciant quibus in terminis res sunt. Et an ista placeāt eis nos certiores facito. Nā regi ⁊ regno vio fuire ꝑsto sumus

t

Cupimus tes opaz vt rez tē nostra ꝓmotione sūmo pōtifici ⁊ sacro collegio gra
tias agat. Idqz q̄primuz. Et quotiēs aliquid emergit vt nobis scribaē quia ma
iestati sue semp erimus ad seruiendū ꝓmpti ⁊ volūtarij. Ex roma die. r. Marcij.
Anno dñi. M. cccclvij.

Epistola. cclxj.

Spōdet facile obtinere qđ ꝑstare ꝑōt.

Meas cardinalis senensis Johāni troster theutonico. S.p.d. Ingratz ē
nobis teque ac tibi que te fortuna exagitat. Vellemus tibi quietū esse locū
in quo tibi ⁊ nusis viuere posses: ⁊ aliqñ nobis: nūc tñ quod apud archi
epm saltzburgen. diu ertisti: speramus rez tuā meliorē futurā. neqz eīm ille est qui
suos amicos iacere sinat. Habiē tue virtuti ꝓmiū. ⁊ post tenebras sequiē aliquā
do lux. Cupim⁹ ipsi archiepo cōmendatos nos efficias ⁊ offerias quecūqz possu
mus ad ei⁹ nutū parata. Tu vo siquid vides posse nos tibi ꝑstare. scito illud fa
cile obtentū. ⁊ psuade tibi te nobis charissimū eē. Johannē qz Lauterbacen nro
more saluū eē iubeto. Ex roma die. xiij. Marcij. Anno. M. cccclvij.

Episto. cclxij.

Littere credentiarū.

Meas cardinalis seneñ. Ladislao bungurie atqz bohemie regi serenissimo
S.p.d. Nonulla meo nomine referet maiestati tue venerabilis henricus
senftleben decanus vratislauien que cōcernūt partim regnū tuū bohemie
partim meipsum. Rogo vt illi plenā credentie fidē ꝑstare digneris: ⁊ in agendis
eū fauorē de tua sublimitate mihi ꝑsuadeo. Postremo meipsum regie māsuetu
dini ⁊ do ⁊ cōmendo. Ex roma die. r. mensis Marcij. lvij.

Epistola. cclxiij.

Cōgratulaē ꝓmotioni sue in cardinalē.

Fredericus diuina fauente clemētia Romanoz imperator semp augustus
⁊ austrie stirie carinthie ⁊ carniole dux ⁊ comes tirolis. Enee sancte roma
ne ecclesie cardinali. Epo seneñ. principi ac cōsiliario nro charissimo. Sa
lutē ex lris benrica senftleben cōciliarij nri vlrico epo Surceñ. etiā principi ac cō
siliario nostro prudē ex vbe destinatis accepim⁹ paternitatē vestrā nuper in pri
mis quatuor tpib⁹ p sanctissimū dñm nostrū papā ad dignitatē cardinalatus
ꝓmota extitisse: de quo ꝓfecto leticiā ⁊ cōsolationē habuim⁹ valde singularē. pre
sertim cū id multo ia tpe desiderauim⁹ ⁊ sūmope expectauim⁹. Gaudemus enim
nos voti nostri cōpotes effectos. at tot pces ⁊ scripta nra nō vsqzquaqz incassuz
potuecta fuisse. Quēqz paternitas vra bmōi gradū in eccl̄ia suis etiā meritis ⁊ la
boribus p sede aplica multipliciter pspectis digne fuerit cōsecuta. Optam⁹ ita qz
vt ea dignitas vobis felix fausta ac longo tpe duratura existat. Sperantes per
hanc apertā esse viā paternitati vre ad mai⁹ aliqđ fastigiū dño ꝓcedēte pscēdē di
gneadmodū ⁊ sepius sum⁹ auguriati. Nec dubitam⁹ ea quidē dignitatē in ꝓmis
sancte romane ecclie ⁊ vobis plurimū decoris ⁊ ornamēti. nobis vo ⁊ sacro roma
no impio ac inclyte domui nre austrie/ cui i minoribus semp fructuose ⁊ vtilit̄ ꝑfu
istis nō mediocriter cōmodū ⁊ vtilitatē allaturā. cū id longe magis efficere pote
rit. Cōfidim⁹ enim ac p certo tenemus paternitatē vraz in ea dignitate ⁊ loco ea
q̄ psonā nostrā statū atqz dignitatē nram ⁊ sacri impij necnō dicte iaz domui nre
ac nrm ac nroz bonoz cōmodū atqz vtilitatē respicere videbunt̄ p sua solita in
nos fidelitate ⁊ cōsuetudine: necnō singulari prudētia vestra tam apud sanctissi
mū dñm nostrū: q̄ etiā sacrū collegiū cui modo scripta est: diligent̄ ꝓmoturam ⁊
vbicūqz opus fuerit optime defensurā. Rogam⁹ aūt ⁊ hortamur paternitatē vraz
q̄ten⁹ nos suis lris nobis sp iocūdissimis crebro visitare nec suū circa nos officiū
intermittere velit. Et nos pro occurrentibus singulis ad vos tāqz patronum ⁊

ꝓmotorē negocioꝝ apud sedē apostolicā agendoꝝ cōtinuo recurrem⁹. Paternitatē vestrā bene valere ⁊ optimis successibus ꝓsperare, ꝛsiderantes. Datum in Gretz die dñica. xxx. mēsis Januarij. Anno. M. cccclvij.

Constantiā sue amicitie refert. Epistola. cclxiiij.

Meas cardinalis senensis Bartholomeo factio genuensi. S.p.d. Jocundissime fuerūt nobis lre tue quib⁹ amicitiā inter nos apud neapolim contractā ex tuo latere affirmas in cōcussam solidāq; ꝓmanere. Idem tibi ꝓ suadeas volum⁹ ex parte nostra fieri. Neq; enim sumus qui more adolescentuloꝝ nūc amemus nūc odio habeamus. nō sum⁹ in contrahenda amicitia faciles. at neq; post cōtracta est illā leuiter dissoluim⁹. Dilexim⁹ te postq; nouim⁹ quāti esses neq; decepti sumus in eo qđ de te iudiciū fecim⁹. Itaq; par est amor ez erga te nr̄m dum viximus duraturū qm ⁊ tua virtus te minime relicturā est. Qđ scribis in eo quē de viris illustrib⁹ cui nr̄i cōposuisti libro datū nobis esse locū nō meritis nostris sed tue charitati ascribim⁹. Et in hoc quidē cōfitemur imbecillitatē nostrā nō tā inuiti supra meritū laudamur q̄ vituperamur. Ita em̄ natura cōparatū est vt nulli laus onerosa videat: nos em̄ libr̄ū cū volueris cupide videbim⁹ legemusq;. Nūc qđ tibi aliud scribam⁹ nihil se offert. Cupim⁹ antbonū panormitā illustrē poetā ⁊ matheū malfericū Jurisconsultū egregiū. etsi quādo candidū oratorē ꝓstabile offenderis nr̄o nomine saluos dicas. Charissimū quoq; fuerit si qñ maiestati regie nos cōmendaueris. quā ꝓ ceteris nr̄i seculi potestatib⁹ ⁊ veneramur ⁊ colimus. Ex vrbe ro. die. xxv. Marcij. M. cccclvij.

Gratissimus est de amicitia regis adepta. Epistola. cclxv.

Meas cardinalis senensis Ludouico putio magistro de mōtesio. S.p.d. Quis ex vulgato sermone ⁊ rebus hispanicis ad nos scribis. plurimū tm oblectāt nos lre tue: multū em̄ salis illis multū beniuolētie ad nos oñant. Scimus nos amari a te. ⁊ id quidē nobis est iocundissimū. diligimur em̄ a magno ⁊ ꝓbato viro. Et ab ipso quē nos ꝓ sua ingenti virtute ꝓq; suis in nos meritis ⁊ amam⁹ ⁊ obseruam⁹ vnice: qđ refers de charitate erga nos regia q̄uis rō ego egeat. responsum tamē nō inuenit: nā quid nos vermiculi dicamus cur tāti regis gram adepti sumus. Supat hoc nō verba solū verūetiam cogitationes. Utinaz possimus aliquādo vna saltē in re mōstrare quātū nos illi excellentissimo regi debere fatemur. Verū cū sciam⁹ nihil esse in nobis cur ab eo culmine diligamur. petimus rogamusq; vt tu banc nobis gram cōseruare studeas. Et si em̄ indigni sumus quos p̄mus nostri seculi rex amet: nollemus tm non amari: ⁊ tantū bonuz perdere. Oz suades eius maiestati sepius scribamus: parebimus consilio tuo. Et nūc quidē cum bis lras nostras habebis: quas regie mansuetudini nostro nomie restituas. Eiq; nos ⁊ cōmendes simul ⁊ des: nā mancipij loco nos semp habebit nepoti tuo nobili ⁊ modestissimo viro quoties ab eo requisiti fuerimus nūq; decrimus nec minus in eis curiosi erimus q̄ tuipse. Vale optime. Ex vrbe romana die. xxv. Marcij. Anno. M. cccclvij.

De morte comitis Cilie ⁊ prestigio cometes. Epistola. cclxvj.

Meas cardinalis senensis Alphonso aragonū ceclie regi. S.p.d. Si maiestati tue rarius scribo. nihil obsecro vel negligētie vel aduerse volūtati ascribaꝝ. Cupio siquidē frequentes lras meas in manus tuas dari. nā sic potētissime meoriā mei tua mā suetudo tenati⁹ apd se bret. Vez mā quā ego scri-

bere vellem nō occurrit: quē occurrit hāc scribere nolo: neq; em̄ tutū est oīa man dare lris ꝛ hoc p̄sertim tpe quo nec qui via recta incedūt careant suspitione. Ce terū q̄ hac in curia gerunt sūt q̄plures qui tue sublimitati ea cōscribūt. Et nōnul li quidem multo plura ꝛ secretiora q̄ ego nouerūt. De germania tantū est sic ar bitror q̄ emulante nullo significare possum. Curabo igit̄ quotiēs illis ex regioni bus ad me aliqua referant nota digna: ne p me tuā maiestatē lateāt: nūc vo que habeam paucis explicabo. Ulricū alic comitē apud albāgrecam quā vocant alij albam occisum: iam pridē accepisti hoc oppidū nostri belgradum vocitant: apud veteres taurinū dictū inuenio. qui fauum flumen miscet danubio apud thauri num tradunt. In quo loco nunc belgradū iacere constat. Occasionem comitis nō est ambiguū ladislaum fuisse filiū iohannis humatis: eius qui sepe thurcos rebel lauit. Et hoc anno superbiā machometis apud eundē locum confregit. Creditū est nō minus filiū p̄fuisse reipublice xp̄iane in occasione comitis q̄ patrē in p̄ofliga tione machometē: cū machometes ꝛ comes hostes religiōis essent. Ille exteru⁹ iste domesticus. Memorabilis hic annus est quo thurci rebellati sūt ꝛ magnus comes magni regis gubernator obtruncatus est. Cometes qui visus hoc anno est: opinionem quē de se fuit abunde satisfecit. Apud thaurinū nāq; q̄ dicta sunt pa trauit. Terrā in regno tuo supra auditū antea sic horribiliter mouit. Impletisq; ciuitatib⁹ seditiones excitauit. maxime apud senam vrbē. vnde nō parua ciuium ps exclusa est. Pestis multis in locis debachata magnā ꝑtē ꝛ p̄sertim i bun garia deleuit. Caritas annone nō italiā modo sed germaniā greciā ꝛ orientis plu rimas regiones afflixit. Sed maiora sunt q̄ astrorū periti vel vates timēda p̄edi cant. Quos vt deus ipse mēdaces arguat optandū est. Sed vt ad germaniā re deam: morte comitis apud austriā cognita: nō parua de hereditate eius cōtrouer sia suborta est. Que fuerūt illi bona sub corona bungarie ad regē Ladislauz sine cōtentione ptinent. Que sub impio iacent multi sibi ptinere asserūt: alij ab inte stato: alij ex testamēto heredes se dicitantes: vt albert⁹ ꝛ sigismūdus austrie du ces: tum michael comes madeburgen. ꝛ vlrice comitis georiae filij. Sed potiss mū ius ad imperatorē spectare visum est. Conciliū plator⁹ baronūq; ꝛ ciuitatū sti rie carinthie carnioleq; ꝛ marchie sclauonite haberi placuit apud gretziū baioza ricum. In eo auditi sunt oēs qui comitis alienis hereditatē ad se dixerunt perti nere. Denicq; diffinitū est oppida castella arceſq; que comitis alie sub impio fuis sent in manu imperatoris tradi. Tum si q̄s ius in illis sibi cōpetere dixerit ab eo pe tēdū ee: ateq; hoc pacto p̄fecti vrbiū locorūq; quorūcūq; possessionē imperatori tra didere. Ita multom elior bodie cesaris cōditio est q̄ pridē fuit: qñ nō solū ab ho ste liberatus est pessimo: sed ꝛ que fuerunt illi vires sibi accesserūt. Hec volui scri bere serenitati tue: baud ignarus cūcta ei esse gratissima que ad gloriā cesaree ma iestatis cedunt. Imperatrix ipsa augusta optime valet. De apparatu p̄tra thurcos in bungaria cū nihil certi habeā nihil scribo. Sanctissim⁹ tamen dominus noster ꝛ germanos ꝛ bungaros nunc litteris ꝛ nunc nunciis excitare atq; vrgere conat. Mihi nō magna spes fuerit nisi videriz celsitudinē tua classe instructa in magne illius memorande nauis puppe armatā: signū profectionis contra thurcos dare. Nam reliquis orbis principibus: etsi voluntas est: nō adest facultas qua greciaz inuadere possint. Tue sublimitati si volūtas affuerit nihil deerit: neq; plura mo do me tue mansuetudini dedo: a cuius mandatis nunq̄ discedam. Ex roma. vj. kl̄. Aprilis. Anno. M. cccc lvij.

Epistola. cclxvij.

Regi neapolitano petit cōmendari.

Aeas cardinalis senensis Johanni soletio electo barthinonensi. S. p. d. Quis raro p̄ncia tua fruamur: eius tamē memoria apud nos dulcissima est. quotiēs eius cōsuetudinis que inter nos neapoli fuit recordamur: qō

quidem sepe contingit: neq; eñ obliuisci possumus amicitie suauissime: que ⁊ lucrū est quod ex neapoli reportauimus: existimam⁹ eñ magni tuā beniuolentiam nos eē cōsecutos: cupimusq; ea vt ꝑpetua sit q̄uis nō aliter credere debeam⁹: cū vera sit amicitia nostra ex honesta cōuersatiōe nata. Amicicia vo que desinere potest: vt Hieronymo placet nūq; vera fuit: sed de hac satis. Cupim⁹ nos aliquādo regie māsuetudini cōmendatos efficias. Sui eñ nō minus sum⁹ q̄ illi q̄ ex aragonia vl' catbelania nati sunt: q̄uis quoddā naturale ius eos regie maiestati obnoxios teneat: nos beneficia q̄ ab eo recepim⁹ obligauerint. Verū illoꝝ aliq̄ fortasse absq; scelere se nibil regi debere diterint: nos absq; ingratitudine quod est vicioꝝ pessimū id dicere nō valem⁹. Sciat ꝑ te clemētia regia nos fateri debitum ⁊ cupidos esse id ꝑsoluere etsi obligatio maior est q̄ per nos dilui possit. Insup de minū de mōtesio amam⁹ ardenter qui nobis amicissim⁹ fuit. Rogamus vt illi nostrā opam ad queuis eius beneplacita offeras. Postremo si quid est gd̄ tui causa efficere valeamus scias nos esse quib⁹ vti ꝑ voluntate possis. Ecclesiā bartbinoneñ. cōfidimus tuā esse futurā. Etsi modo aliquid subest impedimenti: tēpus oia donat. Vale ex Roma. xxvj. Marcij. M. cccclvij.

Reprehendit cōsolari nolentē super morte filij.

Epistola.cclxviij.

Meas cardinalis senensis Johanni miraballio equiti neapolitano. S.p. dicat. Referunt q̄ ex neapoli ad nos veniūt: magnificentiā tuā adhuc mestam esse ⁊ cōsolationē nullā accipe de morte filij: id nobis molestū est. Rogamus ne temet affligas: nō est super ea re volendū que amissa nequit recuperari. Sunt tibi alij filij virtute fama bonore prestantes. Isti tibi in terra seruiunt. In celo ille locum parat: age: cogita: quid est buius mundi gloria. Caduca sunt omnia que in terris acquirimus: nibil stabile: nibil certū: nemo sibi bodie vite ꝑmittere potest: nemo de crastino habz noticiā: fugit etas: fugit omnis terrena voluptas. nibil habemus nisi presens ⁊ id momentaneū est. Quid igit̄ tristamur si priuamur momentaneo bono. Dicamus bec sapienti viro ⁊ qui ista optime nouit. lib et tamē dicere homini amico ⁊ bene de nobis merēti. Precamur ne desinceps in bac re scribere cogamur: quod tūc fiet cū magnificentiā tuā hylarez atq; iocundaz esse audiuerimus: alioquin nō possumus tacere. cū tua mestitia nostra sit molestia. Cupimus te indulgere bone valitudini ⁊ viuere animo leto. Sic eñ ⁊ nos ⁊ reliquos amicos tuos consolaberis. Albericū filiū tuū optam⁹ bene valere. Alexander florentie bene valet vir magni precij ⁊ verus tuus filius in quo tui mores exp̄sse sunt. Vale ex roma die. xxv. Marcij. M. cccclvij.

Refert grates congratulatori promotionis sue.

Epistola.cclxix.

Meas cardinalis senensis Urbano epo Sabineñ. S.p.d. Ex aladia ad nos tue lre deuenerūt quibus de nostra ad cardinalatū vocatione cōgratularis: nō est bona erga nos tua charitas. Scimus te nos amasse ab eo tpe quo vienne simul versati sumus vsq; bodie absq; simulatione: nec nos min⁹ te dilexim⁹ ⁊ diligim⁹. Itaq; si quid bonoris nobis accessit ⁊ tibi aucta dignitas est. quādo inter amicos veros oia esse cōmunia decet. Tu itaq; desinceps cardinalatū nobis creditum ⁊ tibi cōmunicatū ꝑo nostra inuicem charitate iudicabis Quod speras ampliꝰ de nobis: rogamus ex cerebro tuo ꝑcul amoueas: naz q̄ buc euecti sumus plus est q̄ meruimus. Et vtinā nos geram⁹ auxiliante deo ne dedecori dignitati sum⁹. Liberationē tuā audiuisse pusq; capturā voluptati fuit: nam si prius te captum accepissemus nō caruissemus grandi molestia. nūc euasisse te periculum dulce est ⁊ aliquādo suauc tibi fuerit meminisse laboris. Vale ⁊ nos ama vt soles. Ex roma.

Laudat industriā ⁊ nouitates rescribit.

Meas cardinalis senensis Roderico cardinali sancti Nicolai. S.p. dicit Quod nihil tuarū ſrarū iampridem acceperim: cām esse arbitror ingētes ac grauissimas occupationes tuas ⁊ illarū terrarū pericula. Ego tñ gaudeo q̄ in aduersis ⁊ arduis rebus tua virtus elucet. nā qui ex agro piceno veniūt: tua cura: diligentia: studio: ⁊ singulariſſuno ingenio ex grauissimo discrimine seruatā pinciā aiunt. In senatu aplico magnifice summi sacerdotis verbis tua dignatio commendata est. Senatus ipse omnis se obnoxiū probitati tue fatet cuz tua opera ciuitas esculana saluata sit: qua perdita: nō marchia solū sed omne patrimoniū beati Petri ibat pessum. Perge igit incūbe cōmuni cure: intende neruos p cōseruatione rerū eccleſi asticarū vt facis. Hinc em gloria hinc sempiternuz decus. non tue solū dignationi sed vniuerse burgiozū familie redundabit. Protho notarius tuus allocutus me est tuāq; erga me charitatē mihi quidem notissimā conatus est amplius atq; amplius incēdere. Sed ita mihi psuasus est amor tuꝰ vt psuaderi magis nō possit: ait ille cupere dignationē tuā huc reuerti. vtinam id detur ⁊ cōceleriꝰ. Etenim vtilissimus esset reditus tuus. Cōsolareris grandeuuz illū summū pontificē patruum tuū: qui assiduis curis intentus nullum habet leuamen. Presentia aūt tua in primis letificaret eū: neq; em sine dulcedine quadā mētis ⁊ animi suo sanguine sanguis beret. Exīde partez curarū susciperes nec oporteret illū omnia solū subire onera. Curia q̄z vniuersa tuo aduentu exultaret habēs boiem ad quē posset vrgēte necessitate recurrere: nā modo multi frustrā nō valentes aditū habere pōtificis: q̄tis audientie die noctes; sua sanctitas sine intermissione intēta est. Nescio quid deliberabit de tuo reditu. Ego quidem si q̄d in eā rē potero nō ero deses. Scripserā vsq; huc cuz tue nihil lre reddite sunt eloquio plene suauissimo. Mirabar prius nō te scribere: nūc demiror in tanta rerū mole qua premeris id occ̄ fuisset ad me dare lras potueris. Sed nihil ē amanti difficile. Omnia vincit amor: nullus grauis labor q̄ nō leuissimꝰ ei videat q̄ ex amore opat. Intelligo igit esse nō vana opinionē meā q̄ me amari a te arbitror ⁊ mihipſi prius suadeo: sed de hoc fortasse nimis inter veros amantes. Queris ā apud nos nouitates eas rescribā ⁊ dicā breuiē qđ audeo. Jacobus piccininus ad pōtificē misit q̄ se purgarēt in esculanis insidijs nihil a se pdītū. Pōtifex respōdit id magno regi aragonū suadēdū esse qui eiꝰ exprobrassor fuit. Sūt qui putāt comitē iacobū velud indignabundū (nā ei stipēdia negata sūt) aliq̄d nouī paraturū incendij. Alij referūt eū ad maiestatē regiā, pfecturū: siue vt se expurget siue vt aliqua exquirat in rē suā. Utcūq; sit vigilandū est ne q̄d detrimēti ager ecclesie patiat. Inter comitē euersuz ⁊ vrsinoꝝ dñm feruet discordia. Cōcordia se pius agitata in lucem nō prodijt. Nocte ante hanc die tercia transiuerunt copie comitis euersi p hanc vrbem deceptis portarū custodibus. Premiserūt enim quatuor viros qui se germani tui illustris capitanei famulos dicerent: sumptis vestibus que fidē facerēt ad morē eoꝝ qui capitaneo seruiūt: ⁊ bi intromissi captis custodibus ianuas aperuere vehementi exercitui comitis euersi. Me aūt copie profecte sunt ad oppidū cui mōticello nomē est illud cū arce ferunt occupasse. Nō habemus rem comptā. Sepe em plura referunt in hac vrbe que ab ipso vero pcul sunt. Et id quidē vicīū late patet apud oēs gentes. De tburcis hec ferunt dispotus rascie senioꝝ morte obijt: filij eius ad tburcos defecere: tburci magnas parant copias rursus bungariā inuasuri. In bungaria nō est paratus exercitus: nec auxilia expectant ex alemanis q̄ cito illuc pergere possint. In gallia ⁊ sup rhodanū triremes fiunt breuiq; armāde credunt vt in tburcos eant. Rex portugalie n p posito pseuerat: nescio tamē quid facturus sit vbi viderit paucos secū principes turcos. Dñs noster p suo more feruet desiderio exterminādi machometicā sup-

sitionē: t que ab eo pendent summa cura psequit. De beneficijs sum curiosus t tibi t mihi cōsulā. Sed decipimur t fallimur falsis rumoribus. Dis ꝯ nup apud nurembergā obijsse ferebat: primis diebꝰ hic fuit t mecū pransus fuit. Similiter t tullen. epūs qui apud nouā ciuitatē austrie defunctus vita affirmabat. ad ducē burgundie incolumis rediit. Ero tñ attentus si quid vacet: sed tua dignatio bz optimū pcuratorē dñm nostrū sanctissimū. Et puto iā tibi aliqua monasteria cōmendāda esse p curatorē cuiusdā ptbonotarij de monte ferrato ad quādam abbatiam ditissimā. Spero etiā cū rege aragonū si vera sunt que feruntꝫ concordia fiet dignationi tue admodū vtilis. Nec plura modo. Cōmendo me dignationi tue cui cupio cōplacere omni tpe. Ex roma die. j. aprilis. M.cccl vij.

Epistola.cclxxj.

Refert summū pontificē bene valere.

Meas cardinalis senensis Jobāni cardinali sancti angeli. S.p.d. Quis nihil modo scriptione dignū offerat. ne tñ sine meis lris ad te nuncij ex hoc loco ptingant: scribā p pauca ex his que apud nos aguntꝫ. Summus sacerdos corpe t mente ita valet vt ante cōplures annos. Animus illi ad exterminationē machometice secte magnus est t ardēs. Nihil ab eo ptermittit ex his que suo arbitrio pendent. Utinā principes eius desiderio satisfacerent. Sed q̄d germani: galli: bispani: bungari: poloni: faciāt tu melius q̄ ego nouisti. italia ipa pace fruit duobꝰ tñ in locis fremūt: apud genuā liguris caput. Et circa nos inter comitē euersum t familiā vsinorū. Quesita cōcordia nondū est inuenta. Sūmi tñ pontificis sapientia banc rē optimo sedabit termino. Comes iacobus piccininꝰ bis diebus delatus est ad pōtificem tāq̄ esculū furto voluerit occupare. Js sese multis argumētis purgat nondū tñ pōtifici fidē fecit. Timor est ne quies italica turbet: minis eñ diu quieuimus: t a nro more procul fuimꝰ. Hec est italia. Cupio dignationi tue ita bene esse vt cupis. Scio durū esse. puincā tuā neq̄ aliud ab initio putaui: nunq̄ iudicio meo res bungarica bene a turcis defendet nisi t simpator vnū sapiat. Pereant qui discidij sunt auctores. Hec volui scripsisse. Vale optime ex vbero. kl'. aprilis. Anno. M.cccl vij.

Epistola.cclxxij.

Suadet regem bobemie postulare vt cācellariꝰ suus ecclie pragen. cōs pficiat.

Meas cardinalis senensis Nicolao liscio volaterano. S.p.d. Scripsimꝰ ad te iampridem. Jtidē procopio cancellario de re bobemica: exinde speramus non nihil in eo negocio fieri posse: nihil audiuimus. Miramur t feremus molesto animo tot nos incassum subijsse labores: perijsseq̄ salutiferum t necessariū opus. Fortasse ita deo placitū est. De pragen. ecclesia: multi sermones babiti sunt: admittenteq̄ rogatu nostro causa cōmissa fuit cardinali sancti Marci: vt plebi bobemice vatarius pape preficeret episcopus. Et ille quidē vir bonus t doctus t quē dignū boc honore putamus: nobis tamen nō est visus ad talē ecclesiam quēq̄ pmouerī nisi cōsulto rege. Jdeoq̄ quoad potuimꝰ differri pmotionē conati sumus. Tu bec procopio dicito t curato vt responsum babeamus: vellemus regia sublimitas pro ipso cācellario instaret. Arbitramur eñ non frustra conaret: Que nobis de comite alie scripsisti cognouimus t cōmunicauimus non sine tua laude. Plurimum optamus sepe ad nos scribas t nibil subticeas de turcis t de rebus alijs cognitione dignis. Apud nos timor belli est futuri. Credimus tamen summi presulis sapientia obuiam ibit. Rogamus procopiū regie maiestati nos efficiat commendatos. Tu vo reuerēdissime domine Strigonen. cardinali t varadiensi episcopo commendabis. Ex vbe roma. kl'. Aprilis Anno dñi. M.cccl vij.

MUSEU A.C. HERCULANENSE

Admonet cōmissa diligenter exequi. **Epistola.cclxxiij.**

Meas cardinalis senensis Henrico senftleben. S.p.d. Credim⁹ te ad curiā cesaris incolumē puenisse. Idq; cupimus. Rogam⁹ igit imperatorie maiestati nos cōmēdatos efficias. Cesar enim est quē in terra vnice colimus. ⁊ illi pre ceteris qui viuāt obligati sumus: loquere secū de reb⁹ cōmissis diligentie tue. Maxime aūt horteris suā excellentiā ad bellū cōtra thurcos gerēdū Excitandosq; germanie populos qm ipse prim⁹ est quē xpiani respicāt. Dic em rumor est nō sine auctore certo: magnas apparere copias thurcoꝝ dnm vt rursus hungariam inuadat. Quod nisi theutones psidio fuerint: actuz de regno illo nō dubitaē. Hec agito cū reuerēdissimo patre nro epo Burcēsi ⁊ singularissimo amico preposito frisingensi quos nostro nomine iube beneualere. Rem varimiem sem curabis ꝑ tua prudētia expedire: nescim⁹ quomodo ad aures procuratoris dilata est pretenor: ille tamē nō ostendit se credere: mora piculosa est. Nos si difficultas eēt in reseruatione ꝑterea quia in cardinalatu sum⁹ offerimus' apostolicas lras obtinere quibus reseruatio auferaē: quēadmodū ⁊ plures alij fecere cardinales in gallia ⁊ alemania. Reliqua cōmittimus prudentie tue. Vale optime. Ex roma. iiij. Aprilis. M.cccclvij.

Offert opam suā quoad pōt. **Epistola.cclxxiiij.**

Meas cardinalis senensis Ulrico epo gurcēn. S.p.d. Que sūt apud nos nouitates scribimus cesari: nō repetimus que illis in lris videbis. Precamur nos cesareo culmini cōmendes: eiq; contra thurcos expeditionē suadeas. Ita em exposcit xpiane religionis necessitas. Dilationē a creditoꝝ⁹ tui p decessoꝝ obtinuit henricus senftleben sicut ab eo relatū tibi nō ambigimus. Si qua amplius sunt q̄ cupias ex nobis, tantū aderit voluntas quātū simet potestas Scimus em nos tibi esse obnoxios ⁊ cupim⁹ aliquādo partē debiti psoluere. Vale ex roma die. iiij. aprilis. Anno dni. M.cccclvij.

Petit cesarē induci ad bellū ꝓtra thurcos. **Epistola.cclxxv.**

Meas cardinalis senensis Ulrico ridrer. S.p.d. Henricus senftleben tu⁹ ⁊ noster apud te est: ⁊ que sunt apud nos satu digna tibi exposuit. Nō est cur fatigemus aures tuas: cū post eius abitū nihil noui emerserit satu dignū. Rogamus vt exhorteris cesarea maiestatē ad bellū cōtra thurcos. Ita enim suus honoꝝ ⁊ reipublice xpiane salus exposcit. Nā thurci vt fama nō vana est ꝓxima estate rursus hungariā sunt inuasuri. Si qua sunt que cupias ex nobis scis nos esse tui amantes ⁊ cupere volūtati tui morē gerere. Velis nos magistro camere cōmendatos facere. Et artbongū nostro noie saluū dicere. Ex vrbe die. iiij. aprilis. Anno dni. M.cccclvij.

Nouitates italie scribit. **Epistola.cclxxvj.**

Meas cardinalis senen. Diuo frederico impatori. S.p.d. Que nūc scribā pauca sunt. fama hic est: dispotū rascie seniorē obiisse morte: filios eius ad thurcos defecisse. Jāq; xpianis insidiari. si ita est credim⁹ non latere maiestatē tuā. Accipio illoꝝ sororē esse in castro alie que fuit vxor comitis. Cauēdū est ne mulier fraternā labem sequaē. At puto sublimitatē tuam id non negligere Quia tamen aliqui iusserunt me hoc scribere: non fuit consilium vt reticerez. In partibus motus est futuri belli. Et multa eius rei signa sunt: deus meli⁹ consulat. Ciuitas senen, discordijs ciuilibus agitaē. Rex aragonū suo more venationibus

opam dat: fuitq; (vt aiūt) in periculo ptimis diebus ne per aptum interficeret cū ceciderit in quo sedebat equus. Rex portugalie venturus cū classe affirmatur mense ptimo. quod mihi nō fit vere simile cū nec terrestris p bungariā pateat nec ex italia classis alia paranda putet nisi aplica. Indigemus dei auxilio si bene optamus nostras res dirigi. Cōmendo me tue sublimitati ad eius mandata ptissimū. Ex roma die. iij. apulis. Anno. M.cccclvij.

Epistola.cclxxvij.

Informat amicū de gestis in reb⁹ suis.

Meas cardinalis senen Johanni hinderbach. S.p.d. Ex fratre tuo credimus te nosse q̄ hic agunt nos rē tue pposituros accepim⁹ apud dñm nostrū: de pbenda ratisp aneñ. faciem⁹ que poterim⁹. Sed durus est aduersari⁹ tuus: z fauorē habet cardinalis zomeren. quē nosti dñm esse imutabilē nos tñ vt amicū decet tuas preces iuuabim⁹: nouitatesq; apud nos sūt scribim⁹ cesari: vi debis ras nostras: nō est cur laborē sumam⁹ in anem. Utinā annus iste pterito z q̄etior sit z melior: mēdaces q; vates z astrologos faciat: quor iudicia raro aliq̄d boni pstagiūt. nos ea tpa optauerim⁹ q̄ aduersa sint. pharū z astrologor iudiciis Cupimus amicos nros iacobū de lodrano nobilē equitē. iohannē nibili astronomū pstabilē nro noie saluos dicas. Impatrici aūt auguste nos humilime cōmendatos facias: cui parē z volūtarij z accincti sum⁹ quotiēs nobis aliq̄d impauerit qđ in nra fuerit facultate. Vale ex roma die. v. apulis. Anno. M.cccclvij.

Epistola.cclxxviij.

Preconia regis aragonū enumerat.

Meas cardinalis senen. Johāni soletio. S.p.d. Pergrate fuerunt nobis lre tue quib⁹ bonā valitudinē tuā z animū tuū erga nos cū esse qui prius fuit abunde intellexim⁹. Illud quoq; nobis iocūdissimū fuit q̄ regiā maiestatē paruitatis nre memorē tenere: z nos amare assueras. Nihil est enim qđ magis cupiamus q̄ inter seruitores suos cōnumerari: q̄nquidē ipse rex vnus est q̄ nrm exornat seculū. Un⁹ aūt inter principes doctus est. z terrarū cultor: vn⁹ liberalissimus: vnus in armis pitissimus. Unus qui domi belliq; magnus euo nro videri possit. Unus denique q̄ religioni indefesse fuiat. Quor si animū ad perdendum turcor⁹ pfidiā intenderet: vt sepe pfessus est: nō modo q̄ nūc viuūt reg⁹ pferē dus erit: sed oēs preludubio anteceda quos prisca secula inclytos cōmemorant viros. Est igit nobis dulcissimū cū tanti regis seruitores sum⁹ z credimur. De re tua nō minus cupidi sumus q̄ tuipse: imo vel tantomagis quāto tu p humilitatem tuas virtutes extenuas nos per veritatem illas magnificamus. Scimus cui que sunt merita tua z que tibi debeant premia z que possunt tibi dignitates committi. Quor si aliquando vt speramus res tua in medium adducet: audient cardinales quale de te iudiciū faciamus. Nullus tamen est qui pbitate ac doctrine tue nō sit affectus. Illud solū impedimēto est promotioni tue: q̄ alia negocia non cōponunt. Atq; ita fit vt vtile per inutile viaet qđ leges abhorrere solent. Putamus tamē his rebus breui modū imponi z bonor tuo cōsultū iri. Suadendum ē sublimitati regie vt in promotionibus ecclesiarū ea media cōplectat que tolerari possunt. Valde aūt cōducit rpiane rei bos duos principes esse charitate coniunctos. Et qui dissidiū querūt neutrum amāt. Audimus libenter que scribis de voluntate regia erga senenses. Alteruz vo quod subnectis vt senenses, ipsi cauti sint neq; seipsos implicent malis. quibus cū velint explicare nequeāt: salubre cōsilium est. Sed nos multū illi reipublice timem⁹: tum q̄ ciuilis discordia populū exagitat: tum q̄ presidia querunt qualia fugienda essent. Sed ipsi viderint nos patrie z si bene volumus illi tamē consulere non possumus. qz nobis non creditur. Cardinalis sancti angeli scribit turcum proxima estate in bungariā maiori conatu q̄ prius venerit rediturum. Non esse bungaros ad resistendum potentes

ni si externa habeāt auxilia. Petit classem apostolicā dugen̄ t ifestare mantimas thurcoꝝ oras: nostro iudicio regis opus hoc magis q̄ pape fuerit: nec plura modo. Rogamus sublimitati regie iterum atq; iterum nos commendes. Et dominum de montesia singularez amicū nostris verbis saluere iubeas. Ex roma die v. Aprilis. Anno dñi. M.cccclvij.

Epistola.cclxxix.

Recitat metū de thurcoꝝ feritate.

Meas cardinalis senensis Alphonso aragonū regi cecilieq;. S.p.d. Hac ipsa die rex indyte ac potentissime allate sunt lr̄e ex bungaria summo pōtifici: oēmq; curiam cōturbarunt. Referunt enim machometē thurcoꝝ dominum cum soldano egypti: cum caramanno cilicie: cum tarcaro scichie inito fedele coactis ingentibus copijs rursum ad bungariā properare albam: qd̄ alij castrum belgradum vocant summis viribus obsessurum. Jamq; iter accepisse: nec dubium est quin diebus quindecim cum toto exercitu ante oppidū sese collocet. Ferunt quoq; iurasse eum etiam si asie maiorē partē amissam audierit nō sese retro abiturum. Hec albenses legato apostolico scribunt pleni metu. Quippe q̄bus sola spes de celo est: neq; em̄ tā securi homines dei: quin humanum expectāt auxiliū. Incredulū est mortale genus neq; illud ponderat quod scriptū est in sacris eloquijs maledictus homo qui cōfidit in homine. Sed miserandū illis est. si semel diuinitus liberati rursus pietatē diuinā temptare verenē. Percussit de celo deus hoc anno thurcos: neq; em̄ humana victoria fuit que apud albam parta est. Voluit experiri deus quidnā reges agerēt: ceteriq; xpiani populi rectores, profligauit hostes: occidit qui ferociores videbanē. Abstulit innumerabiles machinas: spaciū dedit quo si vellent xpiani populi sese accingerent: redituroq; thurco armati occurrerent. Sed quāto magis indulget deus: tanto egligentiores sumꝰ abutentes ocio. Ecce redit hostis t nemo est qui laboranti bungarie opem ferat t vereor ne bungaria pessumeat: t nobile illud regnum hostilis gladius euertat. Quod si deus tulerit cadit murus nostre religionis. t itinere plano per carnos t forum Julij in italiā thurcorum turme decurrent. Ad hec accedit filiorum olim gubernatorez bungarie captura: qui per regem in arce budensi deprehensi custodiunē. Cūq; his non parui nominis prelatus interceptus est Johannes varadien. episcopus. Feruntq; t alijs plerisq; nobilibus indyta vincula. Incomperta est adhuc causa: sed vero simile est necez comitis cilie hoc peperisse. Infelices christiani quos tanta cecitas exagitat vt nec premētibus hostibus domestica deponant odia. Surgat igitur tua serenitas: t quod potuerit huic periculo remedium adhibeat. Ceteri principes in tuā sublimitatē cuncti fere contorquent oculos: eam ipsam quicquid egerit secuturi. Neq; enim rex est in orbe christiano apd̄ quem plus auctoritatis q̄ apud te sit: qui regnorū potentia: rei militaris peritia experientia rerum multarū: t incredibili sapientia ceteros europe principes antecellit. Hec per me ad tuam mansuetudinē fide dicta sint. Datū rome die septima Aprilis. M.cccclvij.

Epistola.cclxxx.

Refert noua regi scripsisse.

Meas cardinalis senensis Johanni soletio. S.p.d. Scribimus aliqua de thurcis sublimitati regie: que cupimus sibi offeras legasq;. Nisi enim ipse laboranti christiane religioni opem ferat. id imminet discrimen ex quo vir alius liberare non possit. Nunc opus est arte ingenio t viribus vti. Hec apud eum nisi inueniamus vbi perquirenda sint ignoramꝰ. Vale ex roma die septima Aprilis. M.cccclvij.

Equo animo fert fortune ludum. **Epistola.cclxxxj.**

Meas cardinalis senensis Johanni binderbach. S.p.d. Ad nos de statu curie cesaris nouitas peruenit. Ita se humane res habent: nunc iacemus nunc in alto sumus: deo laus qui cesarem omni periculo liberauit. Dolemus vicem gurcen. episcopi nostri amici optimi: cōmiserati sumus & vnguodio cui non dubitamus admodum nocere diuitias. Facta sunt hec que fieri potuere executoriales misse littere: & modo nuncius aplicus eo pergit sacre theologie professor laurencius ravarella: quem tibi cōmendamus si cui videris. Ambrosio nostro diximus que misisti. Expectabit adhuc aliquantulū. Etsi molestū fert tādiu suspensum teneri de proposito bartescaden. expectabimus quid agas. Cupimus si quod monasterium vacare contigerit id nobis significes vt tandem aliquid cō sequi possimus quo leuior fiat nostra paupertas. In causa ꝓbende tue veramur marime ob dominum zamorcen. qui tuū aduersarium tuet. Juuamus tamen te quoad possumus. Vale & senatui tergestino episcopoq; ac prepposito pisini nostro nomine salutes dicito. Ex vrbe romana die. iiij. Julij. Anno dñi. M.cccclvij.

Episto.cclxxxij.

Mouitates italie.

Meas cardinalis senensis Johanni cardinali sancti angeli. S.p.d. Scripsi nuper reuerendissime pater & domine mi colendissime non paucas litteras dignationi tue: nescio an potuerint ad te penetrare cum audiuerim & te postea dimissa bungaria bosnam petiuisse. nunc pauca subiiciam & casui mea scripta cōmittam: nam que littere tot montes: tot flumina tot barbaras nationes nisi casus inopinatus pertransire iubeat. Scripsisti mihi de prageñ. ecclesia tuo more paucissima verba: sed preter consuetudinē mordentia. Dicis enim nos hic omnia bene expedituros: nec dubium est quin sermo tuus ironicus fuerit: non dicam amplius: etsi opinor quorsum ea verba tendant me non ignorare. Ego p mei animi libertate semper aperte cum dignatione tua sum locutus. Et ita faciā si quando redieris quod deus breuissime concedat cum sospitate & bonore. Tūc si quid erit quod mihi velit tua paternitas obiicere: audiam patienter. Et vel obiecta purgabo vel petam veniā: nisi quod plerique agunt alta mente archanū tuū includere volueris. Et de hoc satis. Audiui vt dictum est de tuo transitu: credo fuisse vrgentem causam. Sed doleo armis plenam esse bungariam quibus non in turcos sed in sese barones eius terre depugnent. Illud quoq; molestissimum est q̄ inter imperatorem & bungarie regem vetuste contentiones renouescūt. Vellem tua studia huic morbo mederi: & que sunt in visceribus nostris auferre mala conari potius q̄ que cutem attingunt. Sed cuncta optime nouit prudentia tua cui iudiciū nūq̄ meo postposuerim. Venio ad res italicas. Dominus noster bñ valet ad cruciatā totis intentus animis. Apud esculum latrones cum iosia & octauiano arcem munitissimā ecclesie occupauere. Legatus adductis eo copijs oēs in deditionē accepit. Visini cū comite cuerso contendūt. & colūnenses qui bactenus quieuere: nouissime se bello miscuerunt. Rex aragonum cum genuensibus bellum gerit. De pace nullum verbum. Dux mediolani quiescit & Veneti q̄uis nuper nonnulli ciues in exiliū acti sunt: & aliqui manus amiserint. Senenses intestino morbo laborant. piccininus regis homo est nec putat hoc anno arma sūpturus. Ex rheno audiuimus aliqua que non placēt: nescio an erunt vera: papa nuper interrogauit cur non impedires: respondi vt soleo libere suam sanctitatē eū esset in hispania: italica negocia curare nō potuisse: tuā reuerendissimā paternitatē in bosna valde a rheno distare. Camerarius legat? octōcis duos pape nepotes in vincula cōiecit qui cyprum populati fuerant. Que scribā alia non habeo. Ex vrbe die. iiij. Julij. Anno. M.cccclvij.

Epistola.cclxxxiij.

Dollicek rogatu opam dare.

Meas cardinalis senensis Illustri pncipi ludouico duci bauarie. S.p.d.
Reddite sunt nobis littere tue humanitatis 7 beniuolentie plene. quib⁹ rogas vt illustri pncipi ruperto nepoti tuo ad consequēdam ecclesiam ratispanen. nostros fauores impertiamur. Reducisq; nobis ad memoriam clare memorie genitoris tui erga nos charitatē: 7 tuā illā quā simul habuimus in noua ciuitate consuetudinē. Vidimus libenti animo epistolā tuā 7 mirati sumus subscriptionē pprie manus. Scribis enim optime quod est in tanto pncipe valde laudabile. Recordamur quotiēs in curia cesaris suaues habuimus sermones insimul 7 cū de lapide inuisibilitatis inquisitionē faceres. Tenemus memorie in ditione tua possedisse nos ecclesiam hispanen. 7 fuisse a genitore tuo benigne tractatos. Scimus q̄ nobilissima est inclyta domus bauarie: 7 q̄ illi sedes apostolica tenetur. Intelligis vti confidimus nos non esse ingratos. de nepote tuo sunt egregia testimonia quia tamen cōmissarij sumus in causa huius ecclesie ratispanen. non possumus aliud dicere nisi q̄ inuenies nos verā relationē fecisse 7 paratos esse nunc 7 in futurū vt tue voluntati morem geramus. Datū in vrbe romana die quinta Julij.

Epistola.cclxxxiiij.

Refert bella italie.

Meas cardinalis senēsis Nicolao missio vollatriano. S.p.d. Audiuim⁹ vario relatu inclytū hungarie regē wiennam redūsse. Et nobis placet pro quiete illius regis vt sit extra turbinē hungarie. Dolemus tamē regnum illud inter se diuisuz esse: veremurq; ne xpiani inter dissentiones thurcis aperiāt ianuas. deus melioza permittat. Nos in italia magnis etiam afflictamur malis. Rex aragonū cum genuensibus bello implicatus est. Magnam romani agri partem vrsini 7 comes euersus vastant. Senen. discidiū indies augēt: nouiq; indies ciues aut plectunt aut in exilium agunt. nec videmus quo pacto quiescere possint. Aiunt cancellariū ad vos ex bohemia redūsse dicito illi multas nostro nomine salutes. Commendamus tibi laurencij rouarellam nuncium apostolicū qui has tibi restituet: non fuit in austria prius. Commonito cuz atq; instruito in agēdis. Si non est dimissus episcopus varadien. pro eo verbum faciet 7 litteras affert: quarum nos promotores fuimus pro veteri amicitia 7 quia innocentem eē confidimus. Vale ex vrbe die. iiij. Julij. M.cccclvij.

Epistola.cclxxxv.

Commendat nuncius pape captos redimendos.

Meas cardinalis senensis Henrico senftleben. S.p.d. Dominus noster sanctissimus mittit laurencij rouarellam qui has litteras secuz affert ad serenissimum bungarie regem. Non fuit homo alis in austria. Necessaria erit ei instructio 7 directio tua. Commendamus eum tibi. bonus vir est: doctus theologus. Cura eius erit vt captiui imperatoris dimittant : varadien. relaxet. Et par si fieri potest illas demum partes inspiciat. Ab eo intelliges italicaruz rerum 7 huius vrbis statum. plus mali q̄ boni audies. Neq; enim italia quiescere consueuit. vosq; germani didicistis mores nostros 7 non modo vicinos 6 fratres atq; ipsos parentes bello premitis. Nihil est vsq; tutū. Damnosissimum est q̄ austrie inclyta dom⁹ in seipsa discidiū hz. Deus illos pncipes aliq̄ meliori respiciat oculo. Et quos fecit maximos faciat amicissimos. In cā varimen. expectam⁹ q̄d sequat: qz ibi multū spei collocauim⁹: alioq̄n ad mēdicitatē redacti sumus. Sz si q̄d in partib⁹ illis vacat qd obtineri posse cōfidas: velis nobis significare: gratias agito regie maiestati p lras missis pape regratiando de mea pmotione. Bene vale. Ex roma die quarta Julij. Anno. M.cccclvij.

De eodem. **Epistola.cclxxxvj.**

Meas cardinalis senensis Johanni inbili. S.p.d. Que scripsisti de curia nostri cesaris iam pridem nouera mus. Fuit nobis res permolesta agim⁹ deo gratias qui personam cesaris custodiuit. Credimus impatricem animo conturbatā esse. eiusq; cōpatimur adolescentie: que ad calamitates in germaniam venit pferēdas. Putamus tamē eam ipsam sibi cōsulere: t cōsolationes q̄rere. Cōflictiones bungarie didicim⁹: omnia sunt ad thurcoz potentiā augēdā: ferenda sunt que deo volente fiunt. Ille ex malo bonū elicit. Si dabit aliquando facultas cogitabimus de te non aliter q̄ de nostro fideli t singulari amico. Laurentiū ronarellā qui cū presentibus ad te veniet nuncii apostolicū tibi cōmēdamus vt assistas ei t cōsulas si qua ex te quesierit. Tu quoq; si aliq̄ monasteriuz vel ppositurā bonā vacare pceperis fac nos primū certos. Potes p venetias mittere lras. Illinc em frequētes ad nos currunt tabellarij mercatoz: querenda suffragia sūt. Vale ex roma die. iij. Julij. M.cccclvij.

De eodē t cōsolat sup morte amici. **Epistola.cclxxxvij.**

Meas cardinalis senensis Procopio rabensteyno. S.p.d. Ex wienna tuas accepimus lras cū bohemiā peteres. Nescim⁹ an redieris. Iudiciū⁹ insignē fratrē tuū t amicū nostrū singularē iohannē equitē extremo die fūctū. Credimus te turbido t amarulento esse ajo. Mā t nos tali socio priuati non volere vehemēter nō possum⁹. Sed q̄d agam⁹ trita est hec via: aut nō nasci oportet: aut natū mori. Nos parētes preire: fratres sorores amici: pauci admodū sūt cū quib⁹ iā viuere delectet. Mā etate graues: parare nouos amicos nescimus. Et veteres paucis demptis mors abstulit. Nec mō aliud expectamus: nisi aut eripi nobis eos quos amam⁹ reliquos: aut nos auferri ab illis. Atq; q̄cūq; dies illa venerit nō erim⁹ inuiti vt olim: quib⁹ ad maiorē amicoz cumulū erit eundū. Credimus te ista etiā meditari nec egere cōsolatione. ideo pterimus hec. Accepim⁹ turbulētas esse res germanie neq; imperatori bene esse cum rege būgarie. Solem⁹. Mā res pessima est t nocia nō modo austrie sed vniuerse reipublice xpiane. Deꝰ meliora pmittat. Cupimus de rebus bohemicis fieri certiores: sed t quid sperandū sit. Laurentiū ronardellā qui has ad te defert. Cupimus tibi cōmendatū eē frater est archiepi rauennatis tibi amicissimi cōsiliū tuū optabit in rebus agendis. Me desit sibi rogamus prudentia tua. Vale t nicolaū nostrū p tua cōsuetudine cōmendatū habe. Ex vrbe die. iij. Julij. M.cccclvij.

Petit ad possessionē epatus varimen. p pcuratores suos induci plerisq; captās beniuolentiā regis. **Epistola.cclxxxviij.**

Meas cardinalis senen. Casimiro regi polonie. S.p.d. Cū vacaret nuper ecclia varmien. cōuenientes canonici ei⁹ in glogonia maiori t cogitātes de futuro pōtifice: vota sua in me direxerūt postulātes a sūmo pōtifice vt ecclesiā illā mihi cōmitteret. Id q̄q; fecerūt serenissimi pncipes dñi impatoz t rex būgarie atq; bohemie cōsanguinei t affines tui. Annuit btissim⁹ pōtifex pab⁹ eoz. t sūmo cardinaliū cōsensu ecclias illā mihi cōmēdauit. Mittā q̄e die pcuratores meos ad serenitatē tuā cū lris aplicis: q̄b⁹ pcoz vt ad possionē capiēdā necessarios vel imptiri fauores. Scio em q: sine tua opa pax pficeret. cū tā prudcia i māu tua pene tota eē ferat. Intelligo me magno munere donatū a tua māsuetudine. si mei pcuratores vt nō abigo tuis adiuti psidijs ecclie possessionē psequant. Facies rē gratissimā sūmo pōtifici t sacro collegio: simulq; imperatori t regi būgarie quos nō dubito maiestati tue p me scpturos eē. Ego vo conabor nocte dieq; oi studio t diligētia tue serenitati me gratū oñdere: atq; ita efficere vt mihi pfuisse

tuā clemētiā nō pēniteat. Jāq; ꝑ me virili in sacro collegio bonorē tuū tutare ce
pi. Nāq; cū agerē de culmine ecclesie pro qua scripseras. erātq; qui omnino illā
cōmittēdā esse dicerent procuratori magni magistri ordinis beate marie teutho
nicor. Ego prorsus restiti: meaq; suasione factū est vt res suspēsa sit. cū tue maie
statis preconia: simulq; genitoris tui z germani qui pro fide catholica in bello cō
tra thurcos obiit clarissimas virtutes retulissem. Quibus auditis sedes aposto
lica que prius inclinata erat ad promouendū procuratorē ordinis: mox sentētiā
mutauit: decreuitq; supersedere. vt interea tpis aliquid de cōcordia z pace illarū
partium tractari possit: z medio tpe rectorē aliquē siue administratorē illi eccle
sie dare: qui tue serenitati merito displicere nō debeat. Ceruz ego pro ea qua tuo
culmini deuotione afficior: audeo. suadere: idq; vtile arbitror. vt tua serenitas si
mul cū illis de terra prussie oratores suos ad sedē aplicam mittere ēt totius stu
deat: viros prestabiles z autoritate insignes: qui offerētes viā iuris ac concordie
cū aduersarijs coram sanctissimo dño nostro censuras ecclesiasticas in terra pru
sie quomodolibet fulminatas aut tolli aut suspendi petant. Spero em̄ eo modo
res magnifice ad bonorē tue sublimitatis z illarū partiū trāquilitatē cōduci pos
se: cum sanctissimus dñs noster ad hec optime sit inclinatus. Et multi sūt in sacro
collegio cardinales reuerēdissimi qui maiestati tue sunt affectissimi. Inter quos
est reuerendim⁹ dñs rotho magen̄. Ego xo minimus int' oēs nihil omittā ex bis
que ad augmentū status z glorie ptineāt tue sublimitatis. Cui me humillime re
cōmendo. Ex roma die vltima augusti. M.cccclvij.

Recōmendat illis ecclesie ratispanen̄. prouentus.

Epistola.cclxxxix.

Meas cardinalis senēsis Ottoni z ludouico bauarie ducib⁹. S.p.d. Ob
tinuistis tandē ecclesiā ratispanen̄. reuerendo patri ruperto filio z nepoti
vestro cōmendari. Satisfactū est desiderio vro. Merebāt inclyta domus
vestra exaudiri in suis ꝓcibus. Nec talis est ecclia ratispanen̄. que vel ꝓbitati vl
nobilitati eiusdē rupti satisfaciat. Duo tñ obstabāt petitionib⁹ vris. etas scilz ꝓ
mouēdi minor z capituli ipsi⁹ eccl'ie desideriū a quo erat ali⁹ electus nō indignus
neq; ignobilis. Sed cū reperisset pietas dñi nr̄i electionē ipsam min⁹ canonicam
esse z binc rupti merita libraret. ptulit nobiliorē. Nec putauit in etate momentū
eē faciendū. quā tante dom⁹ claritas cōmunisset. Est igit' vr̄m recognoscere ꝑ be
neficiū ab ipso dño nr̄o sanctissimo. Qui etsi fecit qd̄ debuit. bonorādus est tñ iu
uandus z extollēdus q̄ hoc tpe nobilitatis cultor z cōseruator existit. Ceruū cum
eccliam ratispanen̄. q̄ olim florētissima fuit z a ꝓgenitorib⁹ vris fundata magnis
opib⁹ abūdauit: iā paupem: ac pene ruentē z vndiq; lacerā eē intelligam⁹: nobili
tatē viam rogamus obnire. vt postq; ad man⁹ vras redit z caro vra illi' pest. ita
efficere velitis vt palā oibus fiat vos nō vbo sed ope ipsius ecclesie ꝓtectores z
aduocatos existere. Sit vobis cōmendata cleri libertas: date opam vt distracta
z impignorata bona ipsi⁹ eccl'ie absq; grauamine cleri recipiant. Sit ipse ruptus
ouiū suarū nō lupus sed pastor: sit canonicor. z alior. clericor. nō tyrānus sed pa
ter. Memínerit q; iubet aplus vt nō dñemur in clero: sed tā q; forma facti gregis
eccl'ie ꝓsideam⁹. Mouerit nō se eccl'ie sed eccliam sibi cōmendatā esse. Cōmenda
mus denicq; etiā excellētie vestre venerabilē henricū de babsperg. cuius electio nō
suis demeritis: sed ꝓpter omissas iuris solēnitates reiecta est. dignus est certe cui
rupertus z qui res suas gerūt nō insultēt sed cōpatiant: nō iniurient sed foueant
potius z ipsum ament. Est em̄ vir bonus cuius nobilitati ingenui correspondent
mores. Etenim manifesta est nobis eius ꝓbitas. Nā ꝑ multa in eū quesita sunt
testimonia ad eius famā denigrandā. nemo tamen repertus testis est qui eius bo
nori detraxerit. Passus est vir bonus nō modicā iacturā. Venit roma cū grauī-

bus expensis. fuit hic ea pte anni qñ est ardentior ⁊ periculosior aer. ⁊ppessus ē cōplures labores: ⁊ tandē succubuit. Prosequebat cām suā. quesierat honorē quē sibi debitū existimabat. Fecit quod ceteri mortales agunt. Nā quis est qui electꝰ in episcopū alicuius ecclesie nō conet electionē suā tueri: ⁊ a summo pōtifice confirmationē suā obtinere. Qui ēpatum querit inquit apostolus bonū opus querit. Verū ea vsus est modestia: ea grauitate in suo iure prosequēdo. vt nulli ꝰ vnq̄ honori detraxerit. nullius fame preiudicauerit. nullius psonā in discrimen adduxerit. Idē fecere ⁊ qui cū eo missi sunt a capitulo. Testes nos sumus coram quibus causa agitata. Tantū est ꝗuis in electū ipsum ⁊ eligentes nōnulla crimina obiicerent p̄r procuratores ruperti. Ipse tamen electus ⁊ sequaces nihil aliud quesiuere q̄ se purgatos atq; innocentes ostendere. De ruperto nihil vnq̄ reprehensione dignum dixere. Sed tam ipsius q̄ pgenitores suos ⁊ excellentias vestras: ipsamq; bauarie domū cū magna veneratione cū summa reuerentia ⁊ singulari quadam maiestate nominauerūt. Quibus ex rebus iustum ⁊ supra q̄ iustum esse putamus vt eundē henricū ⁊ qui cū eo venere cōmendatissimos suscipiatis. eisq; fauentes ac consilijs assistentes ⁊ auxilijs quod est vere nobilitatis erga eos ostē datis: que vicisse contenta non insultat victo sed victum sepe iacentem eleuat et in partem felicitatis assumit. Hec pro nostra erga vos charitate ⁊ inclytā domū vestram affectione diriſſe volumus: q̄uis sciremus nobilitatē vestrā quod scripsimus per seipsam id fuisse facturam. Datū Rome die quarta septembris. Anno. M. cccclvij.

De eodem.

Epistola.ccxc.

Meas cardinalis senensis Ottoni ⁊ Ludouico bauarie ducibus. S.p.d. Annuit sanctissimus dominus noster p̄ibus vestris ac ratis panen. ecclesiam reuerēdo patri dño ruperto filio ⁊ nepoti vestro cōmendauit. Voluisset apostolica pietas eam ecclesiam multo maiorē ⁊ ditiorē fuisse: ⁊ talem que nobilitati ⁊ moribus ipsius ruperti satisfaceret. Sed ꝗlicūq; est recipi debet alacri animo: ⁊ habende sunt ingentes gratie eidē dño nostro: qui valde libere deside rio vestro studuit complacere. Cōmendam? igit excellentie vestre ecclesiaz ipsaz ⁊ derum eius: q̄uis certi sumus fundationē progenitorū vestrorum in manibus vestri sanguinis constitutam felicibus incrementis augendam esse. Insuper qz venerabilis vir henricus de babsperg qui fuit electus a capitulo in prosecutione iuris sui modestissime se habuit: idemq; fecerunt qui cum eo missi fuerunt ad confirmationem electionis petendam. dignum censemus vt eos benigne recipere ⁊ tractare velitis. non permittentes eis aliquā inferri molestiam vel iniuriam. Nā cum ipsi tam de prefato Ruperto q̄ de vobis ⁊ indita domo bauarie cum sūma semper veneratione locuti sint. ⁊ prosequendi ius suum honestam modestiaz habuerunt. non esset propterea iustum eos iacture aliquid ferre. Scimus hec per se nota esse prudentie vestre ideo non plura scribimus. Tm̄ rogamus vt si qui sint qui eos in conspectu vestro criminari voluerint tanq; litigando in hac curia bonori vestro detraxerint: nolite illis credere: sed nobis potius fidem prebere corā quibus est causa agitata ⁊ qui vobis scripsimus. Datum rome die. vij. septēbris Anno. M. cccdvij.

Grates refert de promotione ⁊ eflagitat iterum promoueri. Refert etiā nouitates vrbis.

Epistola.ccxci.

Meas cardinalis senensis Imperatori frederico. Salutem plurimam dicit. Accepi superioribus diebus litteras tuas super negocio concernente reuerendum patrem episcopū laurien. Introduci ad sanctissimū dñm

nostrū nuntiū tuū. obtinui lras fieri sm̄ desiderīū maiestatis tue' quas idem nuntius apportabit. Supplico serenitati tue digneris ita facere vt capitane⁹ in vozch tensteyn non sit nimis onerosus illi ecclie laurien. q⁹ reuera multum exorbitat ⁊ grauat clerū. tua maiestas sp pia fuit ⁊ sacre religiōi affecta'. Cōtinuet in hac sua gloria tua pietas nec patiat a suis officialib⁹ vexari clerū quē sp misericordit̄ tractauisti. Hec dico q⁹ cupio sp honoꝛi tuo dñi cōsultū eē. Accepi ⁊ alias lras q̄s in facto ratisponen. ecclie trāsmisisti. rupto fauētes iā ille ꝓmotus erat ad ipaz ecclesiam q⁹ repta fuerat electio capituli inualida. Cā mihi cōmissa erat. Et ego in ꝓsistorio relationē fecerā. Postq̄ dñs nr̄ ꝓsiderauit scripta q̄ pu⁹ tua maiestas miserat fundata sup electiōe canonica. nō dubitauit ꝯ in ea repta inualida ꝓmotionē rupti cōmēdares qđ ego etiā ita putaui futurū. Et ita cōplacitū ē illi nobilissime domui. Insup̄ gras ago maiestati tue ꝓ lris sanctissimo dño nro ⁊ sacro collegio sup facto varien. ecclie in meū fauoꝛē missis. Hūc cū idē dñs nr̄ ecclam illā mihi cōmēdauit. supplex oro vt digneris lras opportunas i bona forma scribere ad serenissimū polonie regē. subscribēdo illas manu ꝓpria: vt maioꝛ videat affectio: rogātes eū vt ꝓcuratoꝛib⁹ meis possessionē ipsi⁹ ecclie assignari faciat. Veni et em̄ infra paucos dies vn⁹ ex ꝓcuratoꝛib⁹ ipis ad serenitatē tuā ꝓ lris accipiens dis quē cupio celeriter expediri. De nouitatib⁹ baruz ptiū hoc tm̄ modo scribere possuz. Rex aragonū maxima ⁊ potētissima bz in mari classem minat genuēsib⁹ Bz ⁊ alijs ꝯplurib⁹ terroꝛē incutit. Comes iacob⁹ piccininus cū exercitu regnuz apulie exiturus est ꝑpe die. Dicit se ꝓtra sigismundū maletestā arma sumpturum sūt tm̄ qui senēsib⁹ ⁊ qui ecclie romane timēdū putāt. Vrsini ⁊ comes euersus inē se cōtendunt. nec finis pōt inueniri discordie. Cardinalis de vrsinis quasi papaz timeret ex vrbe iam pdē recessit: ⁊ inde simultates nō pauce exoꝛte sunt in ē ipm̄ ⁊ romanū p̄sulem. Missus est tm̄ mō p collegiū cardinalis sancti marci qui eum aplice pietati recōciliet. Nescio quis fructus sequet̄. Nō sumus sine periculo intestini belli si vrsinoꝝ domus implicata remāserit. Ex oriēte nouitas allata est fratrem cardinalis poꝛtugalien. veneno periisse in cypro: q̄ regnaturus eo ꝓfectus erat ac filiā regis duxerat. Turcoꝝ classis mitbelenā insulam conatu vexatura ferē: sz auxilio illi erit legatus aplicus cū triremib⁹ suis ⁊ rhodiēsi manu. Alia q̄ scribā nō babeo. Cōmēdo me humillime sublimitati tue ad cui⁹ mandata sp ero paratus. Ex roma die. xj. septēbris. Anno dñi. M. cccc lvij.

Epistola. ccxcij.

De eodem.

Veas cardinalis senen. Ladislao regi bungarie. S.p.d. Que scripsisti mi bi sup negocio vratislauien. electi. curaui atq̄ diligent pegi: ꝯ quis res eēt difficilis ⁊ pecuniaria. Gestus est mos tue serenitati ⁊ remissa ē electo magna pecunie ps. Laboꝛaui vt satisficret desiderio tuo circa ratisponen. eccliam ⁊ obtēta ē tua voluntas. Prefect⁹ ē em̄ illi ecclie illustris ꝓnceps rupt⁹ bauarie dux cōsanguine⁹ tuus: fui ego in ea cā cōmissari⁹: ⁊ quēadmodū debui conatus suz eā relationē facere q̄ cū veritate eidē rupto vtilis eēt. Feci id libenē q⁹ intelligebam me sublimitati tue. simul ⁊ inclite domui bauarie cōplacere: ⁊ ecclie illi bñ ꝓsulere nec de b̄ plura. Verū serenissime rex cū tua pietas dignata fuerit dño nro pape ꝓ me scribere atq̄ instaurē supplicare vt ecclia varmien. mihi cōmēdaret. idq̄ iā factū est rogo ⁊ supplico vt ceptū cōtinuās bñficiū: serenissimo regi polonie soꝛoꝛio tuo vrgent scribere dignet̄ ꝓ possessiōe ipsi⁹ ecclie meis ꝓcuratoꝛib⁹ dāda quēadmodū henricus senftleben decanus vratislauien. tue sublimitati latius declarabit necessariū esse. Idē etiā celsitudini tue nouitates baꝝ partiū quas sibi scribo seriosius exponet. Nec aliud impsentiarū nisi q⁹ me tue sublimitati ite rū atq̄ ite rū cōmendo ad eius semp mandata paratū. Ex roma die. xj. septēbris. Anno domini. M. cccc lvij.

Hortat vice sua promotiones prin-
apum ad regē polonie impetrare.

Epistola.ccxciij.

Meas cardinalis senēsis henrico senftleben. S.p.d. Scripsisti nobis bis diebus frequentes litteras pro quibus gratias agim⁹ tibi: qui veri t opti mi amici officium imples. Intellerimus illarū disturbia partium. Nolemus principes vestros non tam se beniuolentia q̄z sanguine contingere. Cuius rei causam non ipsis ascribimus sed illis quorum voces pre ceteris audiunt. Infortuniū est hoc nostri temporis vt tunc potissime diuisi simus cū expediret maxime esse vnitos: sed dabit deus bis quoq; finem. Pro electo vratislauien. laboravimus diligenter: t tandē confecimus quod petebat. Nam tria milia ferme ducatorū remissa sunt. In qua re intelliges ex wenceslao que fuerunt partes nostre. Rogamus velis esse cum maiestate regia t ab ea litteras oportunas impetrare ad serenissimū polonie regem t alios vt opus esse putabis duplicatas. Nam ipe wenzeslaus offert se iturum nomine suoꝝ dominorū in poloniam: t nos statim mittemus bartholomeū canonicū varinien. cum litteris t procuratoriis oportunis: t necessariū est q̄ ambo habeant litteras regias. Nam nos eisdem ducibus per hos dies non parū obsequiū fecimus: qui pugnātibus fere ceteris cardinalibus: sanctissimo dño nostro suasimus consanguineos eorum rupertum ad ratispanen. ecclesiam promouendū esse: cum essemus cōmissarij t alterius electionem inuenissemus non valere. Mittimus tibi litteras credentiales quarū vigore poteris eis supplicare vt tibi assistant ad regias litteras impetrādas. Procopio t nicolao scribimus quos arbitramur suos fauores non negaturos. Cardinalem sci angeli vellemus apud se esse vt eius summa prudentia lites austrialice cōponerētur. Rogamus vt nostras litteras sibi transmittas. Et veniq; cures vt veniētib⁹ dictis wenzeslao t bartholomeo littere que necessarie sunt in promptu habeant. De nouitatibus barū partium pauca sunt que scribere possum⁹. Eaq; sunt hmōi vt supra in littera imperatoris. Vale optime ex roma die septima septembris. Anno. M.cccclxj.

Petit patrocinari vt promotio
regis impetretur.

Epistola.ccxciiij.

Meas cardinalis senensis Procopio cancellario bohemie. S.p.d. Quis raro nobis scribis. Ex nicolao tamen simulq; henrico senftleben intelligimus te veterem erga nos beniuolentiā retinere t omni officio veri amici satisfacere: nō repetimus que pro nobis fecisti. Sunt eīm plurima: nec nos bi sumus qui referre gratias valeamus. Illud tamen quod possum⁹ facimus: reclamamus magnificentiā tuā: t animū habemus paratū omnia facere que tibi grata sunt t nobis possibilia. Id ostendemus si quādo p venerabili germano tuo p posito vice gradēn. aliquid acciderit quod sibi vtile futurū putem⁹ t in nra pte consistat. Interea rogamus te vt pseueres in officio charitatis t tui enee semper memineris. Insup q̄ mittemus propediē procuratores nostros cū lris apostolicis ad capiendā possessionē varinien. eccle si saltē haberi poterit. Rogam⁹ amicitiam tuā vt eas litteras impetrare velis a regia maiestate quas henricus predictus dixerit oportunas. Nam tantū pondus huiusce rei consequendē in serenissimo rege ipso hungarie atq; bohemie cōsistit: t qui cepit perficiat. Erimus in eternum sue maiestati t tibi obligati. Quippe qui ecclesiam eam suo t tuo fauore obtinuerimus. Conati inq̄ semper sumus nos gratos ostendere. Credimus cardinalē sancti angeli iam apud vos cōstitutū ee. Quod si ita est cōmēda nos sue dignitati tāq̄ patri veneratu dignissimo. Que sūt apud nos noua scribim⁹ ipsi henrico tibi cōicanda. Feruet apostolica mens desiderio exterminādi thurcos t principes xpiani inter se discedentes pium propositū prorsus deserunt. Deus meliora prebeat: quod speramus. Vale optime. Ex roma die.xj. septembris. Anno domini. M.cccclxj.

Hortat concordie imperatoris
z regis hungarie intendere.

Epistola.ccxcv.

Meas cardinalis senensis Johanni cardinali sancti angeli. S.p.d. Bre-
ues moze tuo scripsisti ad me nuper epistolas. Vidi eas libēter quia signi
ficabant te ex bosna reuersum prope hungariam degere: ac bene valere
quod pre ceteris mihi iocundissimū fuit: Spero hec scripta mea repertura esse in
austria personam tuam: inter mitiozes gentes. Utinā ita fiat. Maz presentia tua
futurum opinoz' vt principes illarum partium prozsus componant. Ait etiā car-
dinalis papiēn. se cum anno superioꝛ ageret in austria omnes lites inter impato
rem z regem hungarie adeo attenuasse: vt parum ad integram concordiā super-
fuit. Composuisset omnino partes ipsas vt est opinio: nisi coactus fuisset nurē-
bergam ascendere. Existimo igit baud dubie dignationē tuam fide debito terre
naturam quod ille infectū reliquit: si tamen ita est vt compositioni tam parua vt
referunt res defuerit. Utcūq; sit elaborandū est eo negocio. Nec minus erit cō-
posuisse imperatorem z regem q̄ thurcū deleuisse. Et ego quidem hanc coronaz
tue dignationi auguroꝛ z opto. Nouitates harum partium non dubito intelligis
ex aliozum litteris. Ex me tamen hec pauca habe. Rex aragonum maximam ha
bet in mari classem galearum supza. xxx. magnarū oneranarū septem: minoꝛum
nauigioꝛum ēplurium. Dicit se iturum in catholoniā vt inde foꝛtioꝛ redeat con
tra thurcos. Inde factum est vt rex portugalie aduentum suum suspenderit. Ge
nuenses hanc regis classem contra se armatam putant: simulq; cum eis florentī-
ni z senenses timent: certitudo nulla est quid tandem rex intendat. Comes ia-
cobus piccininus cum exercitu ciriter duoꝛum milium bellatoꝛum exiturus belli
fertur. Territat ecclesiam simulq; senenses: cum se contra sigismundū maleteste
profecturum minat. Ursini z comes euersus adhuc inter se litigant. Cardinalis
de vrsinis iam pluribus diebus e curia recessit: veritus ne quid sibi sinistri acci-
deret: cum papa exercitum misisset aduersus fratres eius. Nunc rex aragonum vr-
sinoꝛum familiam in suam protectionē recepisse fertur. Timoꝛ est ne romanus
ager nouis inuoluat litibus. Missus est cardinalis sancti marci ex parte collegū
ad ipsum dominum de vrsinis vt si possibile est controuersie cōponant. Domin⁹
noster sanctissimus iterum duas galeas cū pecunia ad legatū mittit in oꝛientem
facit pius pater quod pōt. sed relinquit a principibus nec solus potest tanti belli
molem sufferre. Impatoꝛ thurcoꝛ contra mitbelenā missurus classem ferē non
modicam: sed dns insule spe legati fretus z auxilio genuensiuz nauale bellum in-
stupidus manet. In albania dicunt scanderberchium magnalia ꝓpetrasse cōtra
thurcos. Quod si verum est melius tua paternitas reuerendissima que per id tē-
poris ꝓpe fuit exploratū habuit: Cupio vt tandē redeas nec velis triennū com-
plere nisi principes contra thurcos excitari posse cōfidis. Recōmendo me digna
tioni tue ad eius mandata semper paratum. Ex roma die. xj. septembris. Anno
domini. M. cccc lvij.

Epistola.ccxcvj.

Petit auxilio eē vt ꝓmotiones impetrent.

Meas cardinalis senensis Nicolao listio. S.p.d. Grate fuerūt nobis lit-
tere tue quibus germanica negocia nobis significasti vtinā melius se res
haberent. Sed ferenda sunt que nobis tempoza dant. Faxit deus vt prin
cipes illi vestri aliquando cōcordes sint: ne qui sunt sanguine proximi odio disiun
gant. Gaudemus procopium conualuisse z nostri memoꝛem esse. Cupimus nos
sue magnificentie sepius efficias cōmēdatos. Scribimus regie maiestati z sibi de
litteris necessariis ad obtinendā ecclesiam varmiēn. Rogamus in ea re tuo moꝛe
sis vigil. Et ita efficias quēadmodū henricus senftleben expetierit qui ꝓditiones
illius patrie nouit: z noster est fidelissimus amicus. Fib eo scies que sunt hic noua
Fluctuamus z nes moꝛe bominum nauigantiū. Frater tuus vulterras repetit

italia multis in locis peste laborat: sed potissime fera. Maz que bello afflicta fuit z caritate annone: nunc quod tercium erat morbo languescit. Vale z nobis sepius scribe. Datuz rome die. xj. septembris. Anno dñi. M.cccclvij.

Pollicet pecuniã cõcedere pro redimendis litteris.

Epistola.ccxcvij.

Meas cardinalis senensis Ulrico ridrer. S.p.dicit. Recepimus litteras tuas quas reddidit nobis iacobus imperatorie maiestatis nuncius. Agimus tibi gratias pro litteris scriptis in facto ecclesie varinien. Scimus enim te eas dictasse z expediri fecisse. Nunc opus est vt alias iterum expediri facias ad serenissimum regem polonie z alios prout opus fuerit: latius te admonebit procurator noster quem statim mittemus ad possessionem capiendaz. Super facto laurionen. expediuimus litteras iurta desiderium maiestatis imperatorie: quas ipse Jacobus secum apportabit. Rogauit enim nos vt concederem' sibi pecunias. Concessimus primo sex aureos. Et deinde iterum rogauit nos vt alias sibi pecunias mutuaremus pro reditu necessarias. Fecimus sibi illas per bancum con cedi. Et obligauimus nos pro eo intuitu maiestatis imperatorie cui debemus omnia. Voluissem' q ipse habuisset aliqua scripta vel maiestatis eiusdem vel tua. Libentius sibi subueniissemus: tamen quia nuncius imperatoris: noluimus eum derelinquere sicut ab eo intelliges. Rogamus tes operam cum co posta redierit vt nobis satisfaciat. Intelleximus de dispensatione tua: erimus cum conrectore: z videbimus quid faciendum sit: scito q littere nulle possunt obtineri gratis ab isto papa: nisi pro persona imperatoris. Si vis q exponamus pecunias pro te scribe nobis z libenter id faciemus: cuius pauperes simus: adhuc tamen pro te inueniemus centum aureos cum opus fuerit. Habebis cum presentibus litteras ad Johannem binderbachium. Rogamus eas sibi mittas vbicuq fuerit. Et nos sublimitati imperatorie cõmendes ad cuius mandata paratissimi sumus. Ex vrbe die. xj. septembris. Anno. M.cccclvij.

Significat cõcordiã factã z exorat auxilio ee p possessione eccle assequẽda.

Epistola.ccxcviij.

Meas cardinalis senensis Johanni binderbachio. S.p.dicit. Laborauimus diu tui causa aduersus aduersariuz tuum super prebẽda ratisponen. z deinde peperimus tibi pacem. Obtinuimus nanq prebendam prouisi ratisponen. dari domino bumanno vt tibi quies esset. Et ita factum est. Hoc scribimus ad consolationem tuam. Rogamus vt nos imperatorie maiestati cõmẽdes z iuues nos ad possessionem habendam ecclesie varinien. Vale optime. Ex roma die. xj. septembris. Anno. M.cccclvij.

Credentiarũ littere.

Epistola.ccxcix.

Meas cardinalis senensis Ludouico bauarie duci. S.p.dicit. Veniet ad excellentiam tuam venerabilis vir henricus z aliqua nostro nomine referet. Cui rogamus vt plenam credentie fidem prestare velis. Et in his que vice nostra petierit benignũ impertiri fauorem quemadmodum de tua erga nos charitate plene confidimus. Ab eo etiam scies negocium ecclesie ratisponen. pro tuo desiderio expeditum esse. In qua re fecimus quod vires nostre potuere vt bonori tuo satisfieret. Ex Roma die vndecima septembris. Anno domini. M. cccclvij.

Littere cõmendatorie. **Epistola.ccc.**

Meas cardinalis senen. Ludouico duci bauarie. S.p.d. Sigismūd⁹ schr̃etel bone indolis adolescẽs ꝓmus huc venit in causa eccl̃ie ratisponen. Pr̃i musq; lr̃as tuas nobis reddidit. Institit die noctuq; diligentissime labo rans vt desiderio tuo satisfieret. Cũ res sit ad votũ expedita dignus est qui digno fauore tract̃et. Rogamus igit̃ vt ruperto administratori ratisponen. consanguineo tuo cũ cõmendare velis: atq; ita efficere vt de ꝓmo beneficio vacaturo t cõuenienti: sibi omnino prouideat. Reddes enim mercedẽ condignam suis laboribus: t nobis singularẽ cõplacentiã facies: qui eum iam pridem nouim⁹: t ꝓ sua virtute dilexim⁹. Datũ rome die. xj. septẽbris. Anno dñi. M.cccclvij.

Cõtra negãtes auctoritatẽ sũmi pontificis a xp̃o institutã esse. **Epistola.cccj.**

Meas cardinalis senensis Martino mayer. S.p.d. Sunt nõnulli nationis tue boies parũ pensi babẽtes: q̃bus romani põtificis auctoritas neq; necessaria esse videt̃ neq; a xp̃o instituta. Cõtra quos bãc ep̃lam scribere t tibi trãsmittere decreuim⁹: vt si qñ tales homines te adierint: habeas ex nobis quo gladio eoꝝ temeritatẽ cõfodias. Nã qñ eos nõ solũ scripta iura reuellunt t auctoritas ecclie longe lateq; diffusa: sed ipsa ꝝ naturalis rõ eis aduersa est: que lex nature immobilis t inuariabilis adeo fixa est: vt neq; epicheiã ferat. Audi ergo quo modo istos reuincamus: reuellimus: ꝓsternimus: cũ xp̃ianis nobis questio ẽ qui euangeliũ recipiũt t xp̃m filiũ dei ꝓ nostra salute incarnatũ t passum fatent̃. Di nobis baud quaq; negabunt sacramenta in eccl̃ia ab ipso filio dei instituta: q̃bus ad salutẽ nostram vtimur: baptismi: confirmationis: eucharistie: penitentie ordinis: matrimonij t vnctionis extreme: quoꝝ vnũ quod est ꝑncipalissimum scz ordinis alioꝝ duoꝝ que potissima esse videnť: eucharistie ac penitẽtie mysteriũ in se continet. Nã sacerdotes hac potissimũ cã sunt instituti: vt purgantes ꝓ penitentiã boies a peccatis suis t in gratiã dei redeũtes: idoneos faciant ad corpus xp̃i participandũ. Deinde corpus xp̃i consecrantes illud eis administrent. Videm⁹ aũt natura ita cõpatũ esse vt ois ptãs que ad ꝑncipalẽ aliquẽ ordinata est effectũ: inferiores ordines sibi subseruientes habeat qõ maxime in artib⁹ apparet. Nam arti que formã materialẽ inducit alie subseruiũt que materiã disponũt Et rursus ars illa que formam inducit alteri seruit ad quã pertinet finis perfecti operis. Nam qui ligna cedit arti nauifactiue deseruit. Et hec rursus gubernatorie illa ꝺo militari vel iconomice quẽadmodũ ad diuersos ordinanť fines. Cũ g̃ potestas ordinis in eum finem constituta sit vt purgatis hominibus corpus xp̃i ministret palam est inferiores ordines ei deseruire: ea ꝓparantes que ad hoc op⁹ necessaria sunt. Et infimi quidem ordines sacerdotali deseruiunt populũ prepa rantes. Ostiarij quidem arcendo infideles a cetu fideliũ. Lectores instruendo catheczuminos elementa fidei tradentes: propter quod eis scriptura veteris testamẽti legenda cõmittit̃. Exorciste ꝺo eos purgant qui per demonioꝝ vexationes a sacramentoꝝ perceptione impediunť. Atq; ita bi tres ordines disponendi populi curã habent. Est t quart⁹ ac colitoꝝ ordo: cui vasa nõ sacra credita sunt in q̃ bus sacramenti materia ꝓparat. Subdiaconi ꝺo ministeriũ habent sup vasa sacra t sup dispositione materie nondũ consecrate. Diaconi ꝺo vlterius procedũt: administrant eñ atq; contingũt materiam iam consecratã xp̃i sanguinem populo dispensantes. Subseruiunt autem bi ordines sacerdotali etiam ꝓparatione populi. Nam diaconibus cõmittit̃ euãgelica doctrina ꝓparanda populo. Subdiaconibus epistola. Accolitis luminis cõmissa est cura. quod ad solẽnitatẽ doctrine pr̃inet dubio pertinet. Atq; ita bi sex ordines ad septimũ referunť qui sacramentalis appellat̃. At cũ ordinũ hoꝝ collatio cũ sacramento quodã pficiat̃. sacramenta aũt ecclesie dispẽsatores req̃runt idoneos: necessariũ est superiorẽ aliquam

ptātem esse in ecclesia altioris ministerij que ordinis sacramēta dispēsent. Hanc aūt maiores nostri epālem appellauere: que ꝙuis in cōsecratione corpis xpi sacerdotalē nō excedat: supat tñ in his que ad regimen populi ptinēt. Hā ipa sacerdotalis ptās ab epāli diriuat. Et q̄ sunt ardua circa populi curā epis referuātur. Nec sacerdotes ipi vū corp̄ xpi cōficiaūt reb⁹ alijs vtunt q̄ p epm cōsecratis vt altari calice vestib⁹. Est igit manifestū summā regiminis qđ in populo xpiano gerit ad epālē ptinere ptātem. Verū ꝙuis populi p diuersas dioceses ac ciuitates distinguant: sicut tñ vna est ecclia sponsa xpi: ita t vnū oportet esse populum xpianū. Et sicut in vno xpō spāli vnus requirit eps ad quē suma rei referat: ita t in toto populo xpiano pnecessariū est vnū eē toti⁹ ecclesie caput: vnū p̄ceptorez atq; magistrū ad quē maria queq; t difficilia referant. Cūq; ad vnitatē ecclie conseruādā illud potissimū requirat vt vna sit oiuz fides: circa ea vo q̄ fidei sūt questiones varias suborīri cōtingat: vnū esse principē vniuq; caput oportet t supmū iudicē qui q̄stiones ipas dissoluat. Alioquin sniarum diuersitas ecclesiaz ipaz diuideret atq; solueret vnitatē. Quēadmodū factū eē videm⁹ ante psiliū nycenum dū sibi q̄sq; viuebat t ad romanā ecclesiā puus babebat respectus. Et nos quidē palā videmus oēs qui tempestate nostra pegrina inuenerint dogmata: t errores pdicāt illud in primis sibi vsurpare vt romane ecclesie auctoritatē t pnapatum diffiteant. Et cū xps deus nr̄ sponsam suā ecclam tā feruēti amore dilexerit vt sanguinē suū p ea effuderit crucis tormēto ꝑpessus. Nequaq; credendū est eū in his que necessaria sunt ecclesie nō oportune cōsuluisse: cū de synagoga p ysaiam dicat quid vltra facere debui vineę mee t non feci. Itaq; cum necesse sit ad pfectū regimen vnū esse a quo ceteri dependeant: minime dubitandū est quin ex ordinatione xpi vnus ecclesie p̄esit. Et nos hūc romanū p̄sulē appellamus: vulgus papam nominat. Insup cum ecclesie regimen ab eo institutum sit p quē reges regnant t legis conditores iusta decernūt: non est ambigendū quin ecclesie regimē optime sit ordinatū. Optimū aūt multitudinis regimen illud est quod ab vno regit. Id aūt ex fine patet. Hā finis optimi reginiinis pax est t vnitas subdito⁹. Unitatez aūt que pacis est nutrix nemo dubitauerit longē meli⁹ ab vno seruari q̄ a plurib⁹. Unus em̄ dignitati cōgruit. Ob quā rē nō est ambiguum quin ecclesie regimini tā optimo p̄sit vnus. Huc accedit qđ in apocalipsi Iohannes ait se sez vidisse hierusalem descendentē de celo. Et moysi mandatū est vt omnia faceret ꝑm exemplar ei monstratū in monte. Quibus ex verbis quid aliud colligim⁹ q̄ militantē in terris ecclesiam: instar esse triūphantis ecclesie in celo. At cū in illa vnus sit dominus dicente eodem Iohanne rursus in apocalipsi: ipsi populus eius erūt: t ipe deus cum eis erit eoz deus. Quis non intelligit ecclesie militantis vnū esse principem oportere. Recte igit oscē primo scriptum est. Cōgregabunt filij iuda t filij israhel pariter t ponent sibimet caput vnū. Dñs quoq; apud Iohannē ait. Fiet vnum ouile t vnus pastor. Et ad ephesios doctor gentium paulus. Solliciti ingtitis seruare vnitatē spiritus in vinculo pacis. Unū corpus t vnus spūs sicut vocati estis vna spe vocationis vestre. Unus dñs: vna fides: vnū baptisma: vnus deus. Sed dices fortasse vnū caput: t vnus pastor ecclesie xps est qui est vnus et vni⁹ ecclesie sponsus: t hic cūcta gubernat: nec opus est aliū adhibere pastorem. Vana est argumētatio tua. Nam cū omnia ecclesiastica sacramenta xps ipe ꝑficiat. Ipse est enim qui baptizat t peccata dimittit: ipse est enim verus sacerdos qui sese obtulit in ara crucis: t cuius virtute corp⁹ eius quotidie ꝑsecrat: possem⁹ dicere minime necessarios sacerdotes quod quāte sit absurditatis nequaq; te latet. Scim⁹ em̄ xpm cū ex hoc mundo trāsiturus esset ad patrē: cū corpore affuturus erat: elegisse ministros p quos sacramēta fidelibus dispensaret. Eadē em̄ ratione necessariū fuit aliquē eligere cui vniuersalis ecclesie curam cōmitteret quod fecit. Dixit enim petro ante ascensionē suam. Pasce oues meas t ante passionē tu interim cōfirma fratres tuos. Et rursus petro ait. Tibi dabo claues regni celoruz.

Quibus verbis palã ostendit potestatẽ clauiũ ꝑ petrũ ad alios diriuandã vt ecclesie seruaret vnitas. Nec fas ẽ dicere hãc dignitatẽ petro datã ad successores eius non diriuari. Nã xps ecclesiaz vsqz ad finẽ seculi duraturã instituit ꝺm illud Ysaie.ix.capitulo. Sup soliũ dauid ⁊ sup regnũ eius sedebit ⁊ ꝓfirmet ⁊ corroboret in iudicio ⁊ iustitia amodo ⁊ vsqz in sempiternũ. Nã ptãs apud eos q̃ cũ xpo vixere; ita instituta est vt ad posteros diriuaret ꝓ vnitate ecclesie vsqz ad finem seculi. Et hoc est qꝺ ipse saluator ait Math. vltimo. Ego vobiscũ sum vsqz ad cõsummationẽ seculi. Itaqz liquet vnũ esse põtificẽ qui ꝓsit ecclesie vniuerse. Et ꝺ post xpm petrus fuit: illo aũt vita functo successores eius vsqz ad calixtũ tercium xpi vicariatũ tenuere. Nec põt dici aliã quẽpiã ecclesiã hoc ꝓgatiuo gaudere. Nec ipsa quidẽ hierosolomitana in qua fuit officina nostre salutis: ⁊ cui iacobus frater dñi magnus ꝓfuit aplus. Nam xps cum vicariũ suũ petrũ elegit: ei loco hanc dignitatẽ concessit quem petrus ipse suo sanguine cõsecraret, Hierosolomitanã autẽ ecclesiam huius nycena synodus ab omnib⁹ honorandã esse voluerit saluũ tamen esse decreuit ius cesaree palestine: que tunc eius erat metropolis Romana igit ecclesia vt sacri canones aiunt caput omniũ est: que principis apostoloz ⁊ doctoris gentiũ sanguine dedicata ibi apud se celeste regnum habere meruit: vbi terreni vsqz ad summũ creuerat imperiuz. Nam sicut romulus ⁊ rem⁹ initiũ ibi mortalis imperij fecere; ita petrus ⁊ paulus celeste regnũ fundauere.

Preconizat scripta eius.

Epistola.cccij.

Meas cardinalis senensis. Epo oneten. S.p.d. Litteris tuis ⁊ letati ⁊ oblectati sum⁹. Letati quidẽ q̃ tempora nostra claris florere ingenijs ⁊ vim eloquẽtie passim crescere atqz ad exteras penetrare nationes animaduertimus. Oblectati autem q̃ in epistola tua multũ lepozis: multũqz salis inuenim⁹ Et cũ omnia que scribis grauia dignaqz philosopho proculdubio sint; tum nobis illud precipuã quandã exhibuit voluptatẽ; q̃ in exemplis ietro ⁊ moyse quibus impugnabaris: quasi armaturis tuis quib⁹ ⁊ defendereris ⁊ aduersariũ tuũ ferires vti nouisti. Est eñ simile hoc illi quod de virgilio legim⁹; qui cũ crimini sibi daret: q̃ homeri versus operi insereret suo. At hoc inquit quod vituperatis laude baipua dignum est: tanq̃ ego clauam ex manu herculis arripuerim. Hoc itidem ⁊ nos de tuo ingenio dicimus. Perge igit ⁊ florentes eloquij tui vires sepe exerce. Sic enim ent inter disertos oratores nõ vulgare nomen tuũ. Vale quanti es. Ex vrbe tercio octobris. Anno dñi. M.cccc vij.

Ex humilitate se indignũ cardinalatu confert.

Epistola.ccciij.

Meas cardinalis senẽñ. Leodrisio cribello. S.p.d. Affecerunt nos haud modica voluptate prestans vir ⁊ amice singularis littere tue quas ex mediolano.xvij.kl. septembus ad nos scripsisti: legimus iohannis crisostomi epl'am: quam ex atbica romanã feci⁹ti. Mesciebamus te ante greci sermonis gnarum esse: priusq̃ translationẽ hanc vidimus q̃ te grece doctum audirem⁹. Tanto te magis extimamus quanto magis est duas linguas q̃ vnã nosse. Non est nobis iudicium de grecis. At quod latine scriptũ est ex greco versum: si quid est qꝺ sentimus admodũ laudabile est: versum: suaue: nitidum. Gaudemus te huic doctrine profectum vt laudari ab omnibus tua scripta debeant. At quod de nobis iudicium facis, Longe maius est q̃ nostra exigant merita: nosc̃imus nosipsos nec fallimur cum laudamur. Or ad cardinalatũ euecti sumus diuine miserationis est non nostre virtutis. Nec omnia consilia dei humana põt inuestigare cogitatio. Sepe ad nostraz ruinã tendũt que nos quasi felicia vel cupimus vel admiramur Neqz dignitas cardinaliũ tantũ in se boni habet quantũ pre se ferre videt: ⁊ quidem nobis qui tante glorie impares sumus instar est potius miserie q̃ felicitatis Itaqz probe ad nos epistolã de exilio militis misisti vt solamen nostre calamitati

afferres aliqđ: egemus em cõsolatione nõ parua. Nam sicut pstantissimi patres inter viles erulant boes: itaq; tignari nostriq; similes quasi a patria fugati sunt cum cetu admiscenť probatissimoꝝ: Idq; nobis accidit in sacrũ collegiũ accersitis in quo trementes viuimus. Farit deus vt si non implemus opiniones hominum: at saltẽ ne confundamus eos qui de nobis bona predicant. Viri prestantes ꝛ euo nostro singulares Nicolaus arcemboldus ꝛ scena cortensis dum nos commendant faciunt magis quod se decet ꝙ quod meremur. Stephanus cacia nouariẽ. ad quẽ scribebas diez obijt. Nos loco suo tuas legimus litteras. Amauit te ille ꝛ amat proculdubio in paradiso viuens. Non em perit aia cum a corpore abit: neq; viri boni ꝛ stephano pares ad inferos migrant: dum satis funguntť: sed recta via celum petunt ei seruituri: eoq; fruituri a quo receperunt esse. Ex vrbe romana die. xxij. octobris. Anno dñi. M. cccclvij.

Epistola. cccliij.

Spondet cõmendato pficere.

Meas cardinalis senẽ. Nicolao arimboldo. S.p.d. Mille annis si tacuisses nihil ad me aut de me scribens: nihil tñ de nostro erga tẽ amore diminuissemus. Neq; em nos latet quocũq; in statu simus nos caros esse ꝛ amatos in mente tua. Accepim⁹ modo litteras tuas quibus amicũ comariũ nobis cõmendas. Erit nobis cure causa sua: ꝛ intelliget si opus fuerit tuas cõmẽdationes sibi fuisse vtiles. Hic cardinalatus quẽ sine vllis meritis cõsecuti sumus: nulla in re nobis voluptati est: nisi vt aliquãdo prodesse possum⁹ amicis nostris inter quos tua probitas pcipuũ habet locum. Tuum est igiť vt opera nostra cõfidenter vtaris. Cupimus tibi consortiq; ꝛ liberis bene esse. Vale optime: ꝛ nos quando facultas sese exhibet domino duci cõmendatos effice. Ex roma die. xxij. octobris. Anno. M. cccclvij.

Leodrisius crebellus ad eneã siluiũ cardinalẽ senẽ. in epłam iobis crisostomi plog⁹.

Epistola. cccv.

O patrem reuerentia cultuq; dignissimũ dñm eneam siluiũ episcopum senensem ꝛ sacrasancte romane ecclesie presbyterum cardinalẽ benemeritissimum leodrisius crebellus. S.p.d. Existimo dignissime presul ingentem iam esse litterarũ accessum: earum que ex omni italia germaniaq; ꝛ ab optimo quoq; viro studio congratulandi per hos menses ad tuam dignitatẽ sunt cõscripte. Et ꝙuis virtutes alias: alia merita: spes etiam in futurum vberiores sin gillatim ꝛ facilę ꝛ vere: ex magna copia vt cuiusq; animus tulit (etsi non ijsdem verbis) annotauerit: eandem tamen seriem eandemq; voluntatẽ videre videor omnes imitatos esse. Quo numero cũ ipse fuerim ab amplitudine tua nõ ab ingenio meo vires capies: statui impresentiarũ: nouo ac diuerso scemate felicitatẽ tibi tuã ꝛ diuine maiestatis pitiũ numen ante oculos ponere. Hec est epistola iohannis crisostomi: qui cũ ex pontificali throno suo pulsus ꝛ exilio damnatus eẽt amiciq; exinde sui secq; scitatis ꝛ eloquij diuini cultores meroze ꝛ cruciatib⁹ afficerent: ad ciriacũ epm ꝛ ipm exilio dãnatũ hãc epłam luctus ꝛ miseriarũ plenã scripsit. Quã ego dñi e greca latinã feciſſem statui pstantissime dignitati tue: ea potissimũ cã dare: vt intelligas quãto meliore conditione te cũ diuina pietas agat. Illũ em virũ sapiẽtia ꝛ scitatę pziũ: inimicoꝝ fraus potẽtiaq; pessundedit: tu oiuz aduersantiũ iuidiã mirabili ingenio ꝛ vite cãdore supasti. Ille ex pria crudeliť pulsus ẽ: tu a remoťregiõib⁹ ꝙuis ibi etiã felicitť degeres felici⁹ tñ in pziz es reuocat⁹. Ille de throno suo ejecť⁹ ẽ: tu ad maiorẽ sublimitatis es. Illi⁹ ruina suos oẽs miserabili calamitate inuoluit: tua vo felicitas tñ ceteris oib⁹ amicis ꝛ dilectib⁹ tuis: tñ mihi maxime phemis leticiã mãm pbuit. Itaq; leges hec diui crisostomi scripta non ingratis oculis. Sed ita tamen vt scribẽtis grauitas interptis nouitate nõ ledať. Tuã vo reuerẽdissimã paternitatẽ diutissime bñ valere pcab⁹ pcor: cuius grauissimi pconem: nicola⁹ archemboldus ꝛ scena

curtensis non in hoc clarissimo senatu tm̃ sed in omni italia primarij viri eidem sese sūmo affectu cōmendant. Mediolani. xvj. kl̄. septēbris.

Iohannes crisostomi archiepi constantinopolitani in exilio cōstituti ad cirriacum ep̃m t ipsum exulem Epistola e greco in latinū traducta a leodisio crebello.

Epistola.cccvj.

Ge rursus exhauriā mrorem tui vultus t dissipabo cogitationes q̄ hanc nubem efficiant. Quid em̃ est q̄ cōtristaris t meres: qz grauis est ꝓcella t acerbū naufragiū quibus ecclesia ꝓturbat. Hec t ego scio nec quisq̄ inficiabit. Sed si velis harū tibi rerū imaginē fingam: mare cum videt ab ymo fundo ventis cōuelli: nautas vo ipos t clauis t remis man⁹ genibus complicare: t ꝓpter tempestatem desperatione deficere: non celū aspicientes: nō pelagus: non aridā: sed p transtra ia cētes lamētari t flere: atq; hec quidē in mari pueniūt. Hūc aūt in nro mari peior tumultus peiores etiā fluctus: s tu roga dn̄m nostrū ihesuz xp̃m qui nō arte supat tēpestatē: sed spūsancto ꝓcellā dissoluit. Et q̄uis rogaueris neq; exauditus sis ne deficias animo. Hmōi em̃ cōsuetudinē seruat benignus deus: nec em̃ ille tres pueros liberare nō poterat ne in fornacē ignis mitterent: s cū captiui facti ēnt t in barbaroz regionē deportati: nudati insup pena beredi tate: t ab omnib⁹ derelicti: nihilq; eis reliquū superesset: tū subito xp̃s verus de⁹ repentino miraculo dissipauit ignē. Cū em̃ scoz virtutes ignis nō pferret: exiliū foras: t quotquot circa fornacē inuenit chaldeoz absumpsit. Ecclesia igit illis fuit fornax: ipi vo creaturā oēm inuocabant visibiliaq; angelos t ptātes atq; ita oia colligētes dicebāt. Benedicite oia opa dn̄i dn̄m. Vides vt scoz patiētia t ignē t rorē mutauit: t tyrannū cōuertit. Vis em̃ in vniuersum orbē dimisis: magn⁹ inquit sydrach misac t abdenago. Quātā insup q̄q; acerbā penā imposuit si qs verbū aduersus eos ptalisset: publice ei⁹ dom⁹ oisq; substātia diripiat. Me igit electo atq; pusillo aio esto. Nā t ego cū a ciuitate expellebar nihil boz nō cogitabā sed mecū ipe dicebā. Si quidē voluerit: impatrir me exilio dānare dānet. Dn̄i ē terra t plenitudo eius: si mediū secari voluerit. Secet. Isaiā habeo in exemplū. Si in pelag⁹ me ꝓiici iubeat: ionā reminiscor. Si me velit in fornacē mitti: tres pueros habeo hoc ꝓpessos. Si me vultferis obiicere danielē in fouea leonib⁹ appositū recordor. Si me lapidare voluerit lapidabit: stephan⁹ mecū est ꝓthomartyr. Si caput auferre auferat: habeo iobez baptistā. Si facultates arripe arripiat: nudus exiui de ventre matris mee t nudus reuertar. Mortaē me aplis dicēs. Perso nā bois de⁹ nō accipit: s si boib⁹ placere xp̃i seru⁹ nō eēm. Armat me dauid inq̄ēs. Loq̄bar in ꝓspectu regū t nō cōfundebar. Multa aduersuz me ꝓsinterūt dicētes me in cōione q̄sdā accepisse postq̄ ia comedissent. Nō si q̄dē a me factū ē: deleat nomē meū de libro aploz: neq; scribat i libro fidei orthodore. Nā si hmōi q̄ppiā a me factū sit ejceret me xp̃s de regno suo. Si vo matie hec dicētes ꝓtendūt: cōdēnēt t paulū q̄ cena facta integrā domū baptizauit: ꝓdēnēt t ipm xp̃m q̄ postq̄ cenasset aplis cōione dedit: dicūt me cū muliere iacuisse nudate corpus meū t inuemetis mēbroz meoz mortificationē. Verū hec oia liuore impulsi fecerūt. Tu autem valde cōtristaris ciriace frater propterea q̄ bi quib⁹ auctoribus in exiliū pulsi sumus summa fiducia p foꝛum ambulant stipati satellitū turba. Verū t tu rursus diuitē t lazaruz memoria repete: vtri eoz in presenti seculo afflictionis vtri gaudia cōtingent. Quid illi nocuit pauptas nunq̄d velut atbleta t victor in sinu abrahe deportatus est. Quid aūt illi ꝓfuere diuitie in purpura t byssо superbienti vbi lictores: vbi satellites: vbi in aureis frenis equi: vbi parasiti t regalis mensa: Nunq̄d tāq̄ latro ducebat ad monumentū nudā aiam de mundo effugiens t exclamat in ani voce. Pater abrahā mitte lazarū vt irriget extremū digiti t refrigeret mihi linguā. Vroz em̃ vehementer. Quid patrē vocas abrahamum cui⁹ vitam non es imitatus. Ille tomus ve cūctis hominib⁹ hospitiū prebuit: tu aūt nullius

paupis vnq̃ curā egisti. Non est q̃ lugeam⁹ aut defleam⁹. Maz qui tantarū erat diuitiarū dns: aque gutta dignus nō fuit. Cū participē micarū nō faceret paupe rem: guttā aque nō recepit. In byeme nō seminauit misericordiā venit estas et nō messuit. Et hec dñi est dispensatio qui ex aduerso statuit p̄dictionē impijs z iu stis retributionē: vt sese respiciāt z inuicē cognoscant. Cūc etenz q̃libet martyr ꝓpriū tyrannū cognoscet: z tyrann⁹ ꝓpriū martyrē quē afflixit: & nequaq̃ hec mea verba sunt. Tu audi sapientiā dicentē. Cūc in multa fiducia stabit iustus in con spectu tribulātiū se. Quēadmodū em̄ viator in estu pambulās sitiq̃ ardēs si lum podissimū inuenerit fontē: z multa conceptus fame si ad mēsam omnib⁹ repletaz cibarijs p̄sederit: p̄hibeaē aūt a potētiore aliquo mensam attingere aut cibis ve sci torq̃bit vehemēti animi dolore: z affligeē qm̄ iuxta fontē cōsederit aque vsus negeē. Sic in die iudicij videbūt impij exultātes sanctos: a regalis aūt mēse fruitione acerbuntē z bona tm̄modo videntes eoz vsu carebūt. Eteim̄ cū vellet deus plasci adam: fecit e regione paradisi terrā: vt p singulas boras ad illaz respiciens optatā regionē vnde ejerat animi dolore torqueret. Sic z nos hic inuicē nō con gredimur: illic em̄ nullus nos a mutua cōuersatione p̄hibebit. Videbim⁹ autē il los qui nos in exiliū dederūt quēadmodū lazarus diuitē z martyres tyrānos su os. Ne igit̄ desperaueris sed recordare ꝓpbete dicētis: subsannatione hominum ne timueritis z eoz contēptu ne vincamini. Sicut em̄ lana a tinea sic corrodent̄ z tāq̃ vestis inueterascent. Ei aduerte aūt z ipsum dñm quēadmodu⁹ statim ab incunabulis p̄secutionē patiē: z in barbarā terrā ejciē is qui mundū cōtinet: ere plū nobis factus ne molestē aduersa feram⁹. Memoria repete saluatoris passio nē quāta obprobria ꝓpter nos sustinuit. Quidā em̄ eū samaritanū vocabāt: quī dā vo demoniacū z gulosum z pseudo ꝓphetā. Dicūt em̄. Ecce homo edax z vini potator z qui in p̄ncipe demonioz demonia ejcit. Quid aūt cū eum ad patibu lum ducerent. Quid etiā cū aceto z felle potarēt eum. Quid cū caput eius arun dine p̄cuterent. Quid insup cū damidē induerēt z spinis eū coronarēt z, paden tes eū illuderēt: oēmq̃ in illū cōtumelie speciē exercētes. Cūq̃ circūduceret illuz sanguinarij illi canes: tūc cū nudus ad passionis locū cōduceret. Cūq̃ illum oēs deseruissent discipuli: z vnus quidē ipm̄ negauit: alius vo euz p̄didit: ceteri fuga sese occultarēt: z solus stetit in medio turbe illius: dies em̄ festus tūc oēs congre gauerat. tāq̃ maleficū in medio sceleratoz eū crucifixerūt. Cūq̃ insepultus pen deret. non ante eum a cruce deposuerūt q̃ ipm̄ quidā expetijt: qm̄ sepultura cum ceteris dign⁹ nō videbaē: cū tamen nullā in eū culpā adinuenissent. Et dixerunt q̃ nō resurrexit sed furati sunt eū discipuli eius. Recordare rursus z aplos quē admodum omnib⁹ ex locis p̄secutiones patiebanē abscondebanē q̃ p ciuitates cū nō possent in publicū p⁹odire quēadmodū petrus apud simonē coriariū latuit z paulus apud venditricē purpure mulierē. Nec em̄ diuitibus fidebāt. Postmo dum aūt omnia plana facta sunt eis. Tu quoq̃ non tristeris. Audiui em̄ z ego de illo deliriante nectario: quē constituit imperatrix in throno q̃ fratres z virgines afflixit: qui cōicare secū noluerunt: multi etiā eoz ꝓpter me in carcere mortui sunt. Eteim̄ sub specie ouis lupus ille figurā ostendit epi. Necbus aūt cristi. Sicut em̄ mulier adultera est que viuente marito alteri iūgit̄: sic z ipe adulter est nō car nis sed spūs: viuente me ecclesie mee thronū inuasit. Hec em̄ tibi scripsi a syracu so ecclie vbi nos regina mandauit exulare. Multe vo tribulationes in via no bis acciderūt: at nos nullius curā fecim⁹. Cū aūt venissemus in regionē capado cū z in thauro ceciliā: occurrerūnt nobis obuie fuerūt patrū sanctoz viroz: nec so lū di sed z multitudines monachoz z virginū inortales lacrimarū fontes effu dentiū. Flebant cū viderent nos exiliū abeuntes dicebāq̃ secū vtilius solis ra dios obscurari q̃ a Johannis ore silentiū agi. Hec me perturbauerūt z afflixerūt cū viderem omnes flentes circa me qui cetera omnia paruifeceram. Valde aūt benigne nos suscepit epus ciuitatis huius multāq̃ in nos charitatē ostendit vt

etiam si possibile eet thronū suū nobis cessisset nisi nos lege teneremur. Obsecro tua genua tangēdo obtestor abijce huius mestitie luctum p nobis memoriā habēs ad deū. Ut ē nobis scribas obsecram⁹.

Epistola.cccvij.

Preconizat scripture ornatū.

Meas cardinalis seneñ. Pogio florētino. S. p. d. Rure datas pogi amantissime ſras tuas accepim⁹ q̄ nobis tā iocūditati t voluptati fuerūt. Neq; enim est ali⁹ quisq̄ bonum cuius scripta libentius q̄ tua legam⁹. Est enim in eis t dicendi ornatus t sine quo sacrificiū veteres fieri noluerūt debiti salis cōdimētū. Gaudem⁹ te bñ valere. Et iñ rusticādū philosophari. Utinā t nos parvita teneret. Sūt q̄ egreferūt inter rusticos vitā agere ex q̄bus nihil queāt discere. Nobis aūt molestū est iñ eos versari quos nihil decere possum⁹. Tedet semper discere t mgri voces oibus bonis aurib⁹ inculcari nris. Dr si alterū eligenduz est: auditores libenti⁹ q̄ doctores ferem⁹. Nā si pueris molestū ē sp audire: q̄d senes agīt. Poeta insignis in opis sui initio. Semp ego in q̄t auditor tm̄ nūq; ne reponā veratus toties rauci theseide codri. Multi sunt bodie t codri t trasones quos audire inuite cogimur t nihil discētes discere. Nos igiē te felicē dicimus q̄ apud eos euū traducis q̄ te plane sapientē fatenē t audiūt pcupide. Dnuis alio i loco fueris idē tibi accidat necesse ē: cui⁹ etiā apud patres nros nomē laudatissimū fuit. Ad oblationes tuas nihil mō respōdem⁹. Cū priorib⁹ lris t quo te loco habeam⁹ t q̄les erga te sum⁹ abunde a nobis scriptū fuerit. Credim⁹ te arbitrari nos t tibi t tuis eē deditissimos q̄ si ideo es aio nihil falleris. Nos oia de te nobis psudemus. Vale ex vrbe. xv. kl. decēbris. Anno dñi. M. cccclvij.

Epistola.cccviij.

Refert nouitates italie.

Meas cardinalis seneñ. Jobāni cardinali sci angeli. S. p. d. Ex buda iteꝝ lras tuas accepi pater colēdissime. Ex quib⁹ didici nō cōperto cōuentu australes reges dignationē tuā cū iaurinū venisset retrocessisse. Nō est mihi dubiū quod dcū q̄ facis optimo ꝑsilio fieri. Turbines illarū partiū nōdū esse sedatos: t publica t priuata causa moleste fero. Sz nouit deus (sine cuius nutu nihil agīt) quid rei xp̄iane expediat q̄d redeas in germaniā pragā q̄ petes t pbo t laudo. Qd times in re bohemica: credito nihil ego temptabo: sileo t silebo q̄diu voleris nō tñ adulabor. Nō sum in opinione tua vt scandalizari teutbones illa in re putem. Sz q̄nis mihi nō psuadeas. Illō tñ plus mihi q̄ tibi credo. Cedo t captiuo ingeniū meū: t vbi nō est rō auctoritati cōsentio. Illud tñ vaticinor. Nūq; vel tua dignatio vel mea paruitas bohemiā ex integro apostolice sedi vnitā videbit. Atq; ego vtinā fallax sim vates t inueniar in hac ꝑte cia ignauus. De reb⁹ nris nihil est q̄d scribā memoratu dignū. Vrsini cū comite cuerso sicut heri t nudiustercius bello sese agitant. Cōcordia sepe q̄sita nūq; inuēta ē. Cardinalis ei⁹ familie abest neq; se tutū rome arbitrat. Aplica pietas eo ē vultu q̄ fuit dū abijsti Prefectus vrbis e grauissima febre cōualuit. Piccinin⁹ e regno neapolitano cuz copijs suis in agrū picenū, pfect⁹ sigismundo malateste bellū intulit: castellaq; nō nulla ei ademit. Genuēses a regis classe admodū oppriment. Legat⁹ marchie indies expectat cancellariā intraturus. Que scribā non habeo plura. Cōmēdo me reuerēdissime dignationi tue rogās vt si regē bungarie adeas. Apud cū cām ecclesie mee varie iuuues. Nā is cū rege polonie plurimū pōt.

Epistola.cccix.

Refert grates de rescriptis materiā scribēdi querens.

Egius florētinus Enee cardinali seneñ. S. p. d. Cū quererē aliquod epistole argumentū pater t dñe mi reuerēdissime nihil sane occurrebat quod aut mea scribere aut tua scire maxime interesset. Et tñ cū scribere cupiam recurrā ad illud q̄d ipsum credere arbitror me penit⁹ tuū eē tibiq; satisfaciendi cupidū: si qua in re mea tibi cura studio ope diligeti a op⁹ eēt: q̄uis hec mea polli

citatio inanis esse videt cū rure habitē vbi nec mihi quidē video: satisfacere pos-
se: nedū alijs meā operā polliceri. Recessi iā ducū cū familia ab vrbe: declinandi
morbi gra. Vbi suffultus libris inter bos rusticos aliquid mihi sapere video: le-
gens tamen sepi⁹ mitigo solitudinē que hoc tpe videt ee salubris: sed legendo as-
sequo: vt minime videar ee solus sed in pstantissimo⁹ viro⁹ cetu quo⁹ vocib⁹
melio: fio: t ab inani appetitu remotio:. Verū qō in primis scribi opo:tuit: postre
mū erit. Ago tibi gratias quātas possum maximas. p lris qb⁹ mec eple tā elegantē
tā bumaniter tā amice respōdisti atq; adeo suauit t benuole vt ne filio quidē pa-
rens alicui tanta charitate ac beniuolentia scribere potuisset. Hec scripsi pau-
cis tecū loquēdi materiā q̄rēs. Me forte mea taciturnitate antiq erga me beniuolen-
tie obliuiscar. Vale diu t felix t me vt soles ama. Die tercia. Nouēbris rure.

Cōquerit de odio cācellarij impialis t petit ꝓmotiones p cācellariū austrie cōmitti. **Epistola.cccx.**

Meas cardinalis seneñ. Friderico impatori. S.p.d. Accepi lras a bartho
lomeo canonico varimeñ. ꝓcuratore meo: q̄ scribit mihi se circa negocia
meū benignissimū t humanissimū babuisse respōsum. Nam vt retulit sibi
henricus riedrer: tua maiestas litteras requisitas ad serenissimū regem polonie
mei causa scribi iussit. Fecit tua clementia vt consueuit erga me seruulū suū cui⁹
auxilio atq; fauore ad cardinalatū eleuatus sum. Sed seruauit etiā suam in me
consuetudinem cancellarius vlricus qui rogatus t interpellatus multis viab⁹
quas iussus erat litteras expedire contempsit. Expectauit procurato: meus ser
diebus t tandem sine litteris tue maiestatis recessit. Ob quā rē negociū meū ma
gnū patiet detrimentū cuī videbor tuo fauore priuatus. Metuo cur me ille adeo
psequat. Nā si ego illā ecclesiā nō obtinuero nō tamē aliquis amicus suus eam
adipiscet. Supplico igit vt tua clementia p aliā cācellariā lras requisitas expedi
ri iubeat. Et deinceps si quid occurrat mea causa scribendū: in cācellaria austrie
digneť mansuetudo tua id cōmittere expediendū. Nam ego vlrici gram inuenire
non possum nescio sua an mea culpa. Ego bis die⁹ suum cōsanguineū apud pō
tificē maximū adiui t cuī illi deesset pecunia in domo mea alui donec expediret
Deus sibi meliorē mentē ꝓbeat. Noua istarū partiū bec sūt. Vrsini t comes euer
sius adhuc bello seuerant. Comes iacobus piccinin⁹ sigismundū malatestā ar-
mis lacessit. Rex aragonū genuēses classe premit: t in riparia genue plura oppi-
da vi t tractatu cepit. Papa sospes est t in rem cōtra turcū feruentio: indies as
surgit. Ex oriente certū est nuncū allatū turcos apud mitelenā bello victos fu-
gatosq; ee. Alia nō occurrūt. Facio me cōmēdatū sublimitati tue ad ei⁹ semp mā
data paratū. Ex vrbe. xxij. decembris. Anno. cccclvij.

Excusatoria q ꝓpositurā nō impetrauerit. **Epistola.cccxj.**

Meas cardinalis senensis Jobi nibili. S.p.d. Accepim⁹ lras tuas quib⁹
rogas ꝓpositurā burmeñ. tibi impetrem⁹. Voluissem⁹ nō puētā amicitiā
tuā. Feecissem⁹. p te qō nostre vires potuissent. Nā te sincere amamus et
fratris habem⁹ loco. Sed ia carater mensis tres elapsi sunt: q dñs vicislaus bo
bem⁹: cū hic eēt orato: dño⁹ de rosis: eā in nostra psentia a dño nro petiuit t pa
pa nobis cōmisit vt aduenīēte tpe sibi ad mētē reducerem⁹. Itaq; nō poteram⁹
fidē non seruare. Ideri ea ꝓpositura vicislao collata est q̄uis maiestas regia reser
uari illā postulato cuperet. Rogam⁹ igit vt equo animo feras qō factū est. Nos
deinceps curabimus pro viribus tue voluntati morē gerere: si quid occurrat in
quo possimus tibi adiumento esse. Nā certe antiū sumus. p tua virtute tibi nō eē
puisum. Si obtineremus varimeñ. ecclesiā ibi aliquid pingue tibi ꝓcederemus.
Sed res longa est atq; pplexa. Agim⁹ tibi grās q nouitates illarū partiū nobis
sepenumero scribis. Itaq; vt sedulo facias rogamus. Datū rome. xxij. die nouē-
bris. Anno. M. cccclvij.

Arguit de negligentia. **Epistola.cccxij.**

Meas cardinalis seneñ. Jo bi binderbachio. S.p.d. Accepim⁹ ex litteris bartholomei canonici varmieñ. ꝓcuratoris nri lras in causa nra petitas ꝙuis a cesarea maiestate ꝓcessas: nō tñ obtentas fuisse: qm̃ cācellari⁹ cas expedire suo modo negleriſſet. Ob quā cām bartholome⁹ ꝙuis ser diebus expectasset sine illis recessit. Et Iz artongus illas ad nouā ciuitatē deferre debuisset nihil tñ factū est. Nō miramur de cācellario. Ille em̃ erga nos seruat suā ꝓsuetudinē. Sz miramur te passuz esse res nras in man⁹ illius queniſſe qui nosti: t nos t illū. Poteras insup cū eius ꝓcrastinationē videbas cesarē accedere t rei nre alio modo cōsulere. Nos hic nullā habem⁹ curam aliā ꝙ cesari t suis morē gerere: et scimus nos id obnoxios facere nec cessabimus vita comite. Equū tñ putam⁹ alit nos in curia cesarea tractari. Et cū nō dubitemus ꝓncipis grām nos hz: nō possumus nō vehemēter admirari rē ita nostrā esse neglectā. Ceterū cū ꝓterita reꝑdendi facilius ꝙ corrigi queāt. Rogam⁹ dū inceps nō patiaris: quod nos tāgit ad impialem deferri cācellariā t cū nos hic vestri simus vos illic nō sitis nobis alieni. Si videt aliq̄ via ꝙ adhuc lre mitti ad regē polonie possint: facito ꝙ amico credis eē vtile t purga morā. Valc ex roma die. xvij. octobris. Anno M.cccclvij.

Hortat in rebus suis nō ita negligenter agere. **Epistola.cccxiij.**

Meas cardinalis senensis Ulrico ridrer. S.p.d. Lre cesaree ad regē polonie nostri cā scribende vt ex bartholomeo sumus edocti ꝙuis a cesare cōcesse benigne: obtineri nō potuerūt. Nescim⁹ an vel vlrici culpa rēnuit expēditionē an tua qui homini nobis parū amico expeditionē cōmisisti. Nos certe nō sine grandi dāno frustrati sum⁹. Si quid a nobis est ꝓpter qd̄ ita debeamus in curia vra tractari rogam⁹ nos certiores efficias. Etsi peccatū nrm est id emēdabimus. Nos certe qui a cesare venūt sūma eos diligētia ꝓsequimur: ac nō solum verbis sed etiā pecunijs adiuuam⁹. velit dinceps tua amicitia negocia q̄ nos cōcernūt ad aliā deferre cācellariā vbi amicos habem⁹. Et lras nras cesareo culmini legito. Datū rome. xvij. nouēbris. M.cccclvij.

Conquerit ꝓmotiones suas a cācellario neglectas. **Epistola.cccxiiij.**

Meas cardinalis seneñ. Ulrico epo gurgen. S.p.d. Gaudem⁹ de reditu tuo t q̄ maluisti magnā pecuniā ꝙ corp⁹ negligere. Si potuissem⁹ tibi esse adiumēto id quidē cupide egissem⁹: neq; neglexim⁹ qd̄ in nobis fuit ꝙuis ꝓfuit nihil. Ita nūc res se hñt: neq; humana neq; diuina iura pōdus habēt. Sed putam⁹ adhuc illū paturū penas q̄ tātū admisit scelus. Nūc qd̄ scribam⁹ non est aliud nisi qd̄ tecū cōquerimur nō potuisse nos in curia cesarea lras obtinuisse ad regē polonie cōmēdatiuas. Qd̄ quidē nō de cesare dicim⁹ nā sua māsuetudo benigne ānuit lras scribi debere. Sz cācellaria impedimēto fuit. Cui⁹ rector ꝓcrastinādo negauit expeditionē t ꝓcurator nr̄ deluſus abijt ñ sine dāno magno nro: q̄ lras cesareas nob admodū ꝓfuturas arbitramur. Rogam⁹ te vt cesareo culmini exponē vel. Et si q̄s ē quidēdi mod⁹ rei mee ꝓfulito. Ex roma die. xvij. nouēbris.

Etsi se tanta laude indignū sciat mauult laude ꝙ vituperio transgredi. **Epistola.cccxv.**

Meas car. seneñ. frācisco pbilepho. S.p.d. Lras tuas frācisce amātissime t q̄dē suauissimas accepim⁹ mediolani ad. viij. kl. nouēbris scriptas. Cūq; bis dulce carmē sale cōditum optimo. Dnores q̄z nobis reddite fuerāt t ꝺsus impes ex officina tua ꝓcudi terliq; q̄b⁹ iāpridē respōdim⁹. Nūc pauca ad noua scripta dicem⁹. Jo bes papa tera⁹ t vicesim⁹ cū pl⁹ equo laudaret: scio inq̄t me ludi: ꝙ falsa q̄z laus me delectat. Idē t nos dixerim⁹: nō sūt nre q̄s nob attribuis laudes. Scim⁹ q̄ pede claudicam⁹ quē volem⁹ dentē. Laudari tñ falso ꝙ vero

vitupari malim⁹. Tibi gras habem⁹ q̄ nos īmortales facis. Libru⁹ tuū iam ducū in cathalonia abīsse putamus. Nihil est qđ de illo speres. Vacua bibliotheca est p̄ter verbosas leges nihil hz::zenophōtē filiū tuū optimū adolescētē z tuis imbutū disciplinis i familiā nr̄am recepissem⁹ z sui z tui cā libenē si facultates nr̄e tulissent. Sz nō sūt opes nr̄e q̄ lōgū ferāt famulo⁹ ordinē z curiā splēdidā. Viuim⁹ tenui mēsa z inē vitios bū cardinales sat eē putam⁹. Vale z nos pge amare: qñq̄ dē id recipe cū sit. Ex vrbe romana. vij. kl. decēbris. Anno dñi. M. cccclvij.

Cōquerit̄ p motoriales lras p cācellariū neglectas.

Epistola. cccxvj.

Meas cardinalis seneñ. Henrico senftleben. S.p.d. Negligēter factū est q̄ lre impiales nō sūt bite. Ita illi amici sūt nos alit̄ cū eis agim⁹. Curandū est ne desint. Fortasse ita placet deo: regi tū sum⁹ obnoxij. Scim⁹ imperatorē nō ee in culpa cuius benignitatē expti sumus: vlrici ea malignitas est. Cura ergo ut peridē de rei tua ē. Qđcūq̄ mādatū p̄curatorib⁹ nr̄is dederis: id volum⁹ ratū esse. Credimus tū necesse erit paulū eo p̄ficisci: alioq̄n parū speram⁹ cū te huc redituru audiam⁹. Alia q̄ mō scribam⁹ nō occurrūt: italia ita se hz sicut beri z nudiustertius. Nepos pape adhuc egrotat z putat euasur⁹. Legat⁹ ex marchia p̄dixit redituru expectat. Vale optie. Ex vrbe romana die. xxij. nouēbris.

Dispositurā amico impetrauit.

Epistola. cccxvij.

Meas cardinalis seneñ. wenceslao bohemio. S.p.d. Seruauim⁹ qđ p̄mi sim⁹ z annuēte deo satisfecim⁹ tue volūtati. Dispositurā brunecñ. p̄secut⁹ es z munē applico z nr̄a potissimū solicitudine q̄ iuuāte reuerēdissimo dño rothomagensi cardinale papiēn. alteri p̄sulēte viam⁹. Tuū nūc est vt possessionē assec̄ studeas z p nobis in eccl̄ia varimiēn. tuas opas impartaris in q̄ re noue undies difficultates emergūt. Faciāt dñi de rosis rē nobis ḡtissima si hac de cā ad regē polonie te miserint. Vale. Ex vrbe romana. viij. kl. decēbris.

Excusat quare nō scripserat.

Epistola. cccxviij.

Meas cardinalis seneñ. Latino cardinali de vrsinis. S.p.d. Quis nō scri pserit⁹ p̄mitati tue: nō tñ min⁹ illi z dedit⁹ z affect⁹ fui. Sz cām mee tacturnitatis tua singularis p̄udētia p se ipsa optime nouit. Nō sūt ea tpa q̄ missitationes lras exposcāt. Nec vidi meis lris aliqđ afferri posse p̄sidiū rebus tuis qđ si vidissez etiā cū piculo scripsissez. Ita eñ dignatio tua de me merita est. Nūc vo taceo z simul supos ozo vt finē aliqn tuis tēpestatib⁹ tribuāt: z reddant nobis p̄sonā tuā: q̄ nō sine incōmodo sacrū collegiū caret. Nouitates nullas habeo scribēdas q̄s nō putē dignationi tue notas: nisi forte germanicas: simpliciati bello. p̄prio boies nō solēt externa curare. Hec scripsi ne ppetuū silētiū meū accusares. Quis scio tuā circūspectionē ita me tui seruitorē amare: vt nihil in sinistrā p̄tē recipiat. Cōmēdo me itez atq̄ itez paternitati tue ad ei⁹ mādata paratissimus. Ex vrbe die. xxvj. mēsis nouēbris. Anno. M. cccclvij.

Cōsulat cōquerēt̄ib⁹ grauami na vbis cōtra alamanos

Epistola. cccxix.

Meas cardialis seneñ. Theoderico archiepo colonieñ. S.p.d. Ex lris q̄s mihi q̄sq̄ sanctissimo dño nr̄o scripsisti serenitatē tuā erga scām romanā p̄mātq̄ sedē plane cognoui: neq̄ ambigo vbi tua dignatio sit: ibi nihil p̄cludi posse nō iustū sanctūq̄. Ago gras benignitati tue q̄ pala mihi dignata ē aperire qđ sentit. Vlez q̄ certificat⁹ ē dñs nr̄ in quēstionib⁹ q̄ i germania fiūt aliq̄ tractari q̄ hāc sedē cōcernūt. Ozo ne tua circūspectio his aures adhibeat q̄ nouitates efficere cupiūt vt vel sic emergāt. Mānq̄ si romane sedis autoritas reprimeret credito q̄ nec tua nec alioz epoz salua manebit. Audito tū que cōsulis vt hic quoq̄ ea reformentē q̄ odiū tue natiōis parūt: z ego si mea vox audiet ad id opaz dabo

Nam z hic aliqua cōmittunt: que nō laudo oia. Verū illud salubre puto vt super grauaminibus que vestri allegāt ad romanū pōtificē recursus habeat: qui nō ne gabit assensuz iusta petētib⁹. Nibi ea cura est vt ea sp agā que nationi tue & qua quodāmodo vnū me puto z bonoꝛi z vtilitati sint. In reb⁹ aūt q̄ tue ꝓsūt ita me habeo z habebo quoad vixerim tāq̄ mee sint. Scio em̄ quātū dignationi tue debeo cui⁹ hūanitas multis me affeat beneficijs. Ceterū qz ppositura santensis q̄ nūc mihi cōmēdata est in dioceſ. ac dominijs tuis sita ē: placeat patētib⁹ lris mā dare vt officialib⁹ meis quatin⁹ cōsuetū est absq̄ cōtrouersia pareāt: ita vt gaudeat ea dignitas se mihi cōmissam eē. Et cardinalē seneñ. apud p̄sulē colonieñ. intelligat nō esse in vltimo loco. Nec alia modo. Cōmēdo me tibi ex romana vrbe quarto nonas decembris. Anno. M.cccclvij.

Epistola.cccxx.

Petit se cesari cōmendatū fieri ob neglectas litteras ꝓmotoriales.

Meas cardinalis seneñ. Ulrico epo gurgeñ. S.p.d. Susceptis lris tuis vo cauim⁹ ad nos cuestigio ꝓcuratoꝛē berforden siuz cū quo plura locuti sumus. Illud ab eo tandē obtinuim⁹ vt in cā illa testamētaria nō ꝓcedatur nobis insciis. Et putamus eū quieturū iurta desideriū tuū donec aduenat noster senftleben. Est em̄ hic ꝓcuratoꝛ vir bon⁹ z infortunio tuo cōpatit. Solū tunet ne ꝓncipales sui cū tergiuersari suspiccnē. Nec alia mō rogam⁹ vt nos maiestati cesaree cōmēdes z nos in gra ei⁹ retineas qz ipe est cui p̄ ceteris q̄ viuūt obligati sumus. Displicet nobis nō habuisse nos illā fortunā vt p nobis cesarea maiestas regi polonie scripserit in cā varinieñ. ecclie. Fecit hec ver⁹ vlrici ꝓsuetudo q̄ gra cesaris nobis impediuit. Id nobis est nō dāno solū sed etiā infamie. Nā qui nos annis. xv. seruisse cesari scūt nostrā paruifaciūt existimationē: cū lras cōmēdaticias ex curia ei⁹ obtinere nequerim⁹. Deinde rogam⁹ aliter agat nobiscū q̄ dies noctesq̄ cesari seruire z suis curialib⁹ moꝛē gerere studem⁹. Vale optime. Ex vrbe romana die sexto decēbris. Anno. M.cccclvij.

Denegatā dispensationē vt in sacris cōstitutus nubat significat.

Epistola.cccxxj.

Meas cardinalis seneñ. Johāni frunt. S.p.d. Affecerūt nos lre tue non paruo gaudio vir p̄stās z amice singularis: qñ nude scribis z interna animi tui pādis. Credim⁹ te vti nō insulso ꝓsilio si cū neqas obtinere cōiugiuz q̄ris q̄uis id prius cogitādū fuerat añq̄ initiareris sacris ordinib⁹. Sz nō sum⁹ dij oēs q̄ futura ꝓspicere valeam⁹. Qñ huc vsq̄z ē vt legi carnis resistere neqas meli⁹ est nubere q̄z vri: nō tñ hec pōtificis sua vt dispēsandū cēseat: stat i sua serenitate: nec putat vni cōcedendū qđ multos in noxiū vertat malū: z vnū pati ꝓ multis nō incōuenies arbitrat. Expectādus est q̄ vt tute agas alter⁹ aplatus q̄ mitioꝛ sit. Nescim⁹ tñ an vita tādiu comes erit. Nā sepi⁹ agni ꝓmoriunt ouib⁹. Tu quā de nobis geris opinionē vt deponas rogam⁹: neq̄ em̄ nos bi sum⁹ q̄s arbitraris. Utinā ita viuamus ne cardinalatū indigne videamur adepti. Cupimus nos sepe reuerēdissimo p̄ri dño nro colonieñsi facias cōmēdatos cui⁹ vitā diutur nā cupim⁹ z sue dignatiōi rē gratā facere optam⁹. Ꝓpositō sci florini z tilmāno vt nos offeras petim⁹ quos inter amicos obseruam⁹. Nec sec⁹ de iobāne polart dicim⁹. Sum⁹ em̄ oibus obligati. Vale z ꝓcuratoꝛes nros vt aliq̄d cōsequamur sdiuua. Datū rome die. vij. decēbris. Anno. M.cccclvij.

Cōmittit diligentiā ꝓfectus sui z indulgētias impetrauit.

Epistola.cccxxij.

Meas car. seneñ. Jobi tolner. S.p.d. Que scribis oia cū voluptate legimus aduertētes q̄ nos ai sinceritate z amoꝛe ꝓseq̄ris. Tua nobis z fides z ꝓuidētia magno emolumēto ē. Circa rē ppositure expectam⁹ decanū ꝓcuratoꝛē. Sz ille fortasse nō tardioꝛ est q̄ sperat nouis q̄ cudūt legib⁹ sese magnū fieri. Utinā magn⁹ sit cū reipublice vtilitate xpiane. Intelligim⁹ eccliaz quā nob

ꝑ ꝓpositura dimittere intẽdit tm̃ũ bẽ ruinosaz quã palatin⁹ comes eccl̃ie sum ptib⁹ repari vult. Dõ si forte reddit⁹ plurũ annoz in eã ꝓferant id nobis eẽt one rosum. Rogam⁹ igit attente ista pensis z cũcta nobis rescribas. Pro eccl̃ia collegiata impetrauim⁹ septẽ annoz indulgẽtias plures obtinere nequiuim⁹ z illas ad .x. annos duraturas. Si volũt expedire poterunt bi quibus ea cura cõmissa ẽ Mos q̃ possum⁹ cũ bonestate ꝑ eccl̃ia varimen. efficere volũtarij sum⁹. Cõmẽda nos epo z decano ac iohãni de pakenstein amicis optimis. Et vale in dño semper Ex roma die. vij. septembris. M. cccclvij.

Notificat animũ de se sentientiũ.

Epistola.cccxxiiij.

Meas cardinalis senensis Jobãni cardinali sci angeli. S.p.d. Accepi ex laurino lras tuas. Scripsisti nos hic oia bene agere. Putaui id yronice dictũ esse: nũc yroniaz oẽm abfuisse cõtẽdis. Credo vincentiq̃ tm̃ manũ. De re altera bohemica nõ est q̃ mõ disputem⁹: libris nõ lris eẽt agenda z tãdem sua cuiq̃ sinia remaneret. Velle dignatio tua i germania potiusq̃ in bũgaria degeret Jdq̃ putarẽ vtili⁹. Res pniciose agitant: q̃ cõtra nos sũt gallicanã appetũt sanctionẽ q̃ nobiscũ sentiũt papatũ ex aplica sede reg̃rũt. Tua prudẽtia multũ vtilis est ad obuiandũ pr̃iusq̃ vuln⁹ infligat. Sũt quidã de hic stantib⁹ q̃ se oia vno ꝓbo modificaturos aiũt si cũ impio ad ptes illas emitterent. Sz ita ẽ humana cõditio ois pluris apud nosipos q̃ apud alios sum⁹. Cum ꝓba fiũt de tua ꝓpulsione apud pontificẽ maximũ abũde se sua sanctitas tue dignatiõi necessaria mistrare affirmat. De bñficijs hispanicis scis nõ dubito meã vocẽ cẽ tenuissimã q̃ nec senensia impetrare valeo. Noua sũt apud nos sicut heri z nudiustertij. Rex aragonũ classe ingẽti liguriq̃ minat z tuscos ẽritat. Jacob⁹ piccinin⁹ obsidionẽ tenere fertur ꝑ pgulã sigismũdi oppidũ. Sz met⁹ est maxim⁹ ne sigismũd⁹ z ipe simlꝫ conuenientes iussu regis ꝑ senã ꝓficiscant diuisionib⁹ laborãtẽ. Mã finito octobri nõ eiacobus ampli⁹ senẽsib⁹ obligat⁹. Mec alia mõ. Cõmẽdo me reuerẽdissime pnitati tue ad eius mãdata paratũ. Ex roma die. ij. nouẽbris. Anno. M. cccclvij.

Excitat ad satagendũ tpe cõgrue z instanti.

Epistola.cccxxiiij.

Meas cardinalis senen. Procopio de rabenstein. S.p.d. Presũptio nra fortasse est q̃ tibi in patria inter necessarios int̃ dulces amicos constituto lras dãtes ab illis te vertere ad scripta nra ꝓfidim⁹? Sz nos sum⁹ etiã amici z timem⁹ ne int̃ delicias tuas obliuioni demur: q̃ si ꝑsumim⁹ nimis: ꝑsũptionez charitas pepit. Tibi certe non erit facultas q̃n viso epigramate nro ad interiora trãseas in q̃rẽda. Scis em̃ q: nõ frustra solem⁹ scribere. Sz q̃dẽ dicis magnũ est Scis quãto labore ꝓclusionẽ i re bohemica dederim⁹: scis q̃t sint aduersantes z magni z rubri capit̃. Muc tẽp⁹ ẽ neruos intẽdas tuos z opam naues dũ rex apõte ẽ: audito ferrũ dũ calet z nobis q̃celerrime scribito q̃ nũq̃ in facto illo deerim⁹ Mesciam⁹ an cardinalis sci angeli pr̃ optim⁹ ad te vẽtur⁹ sit quẽadmodũ papa sibi mãdauit: crederem⁹ dignationẽ tuã vtilẽ cẽ in tãto ꝓcẽtu qõ de⁹ ꝓcedat. Roganmus te vt in cã varimen. eos fauores nobis ꝓbeas q̃s speram⁹. Mã lukor tibi notus nobis aduersaf z hz fauorẽ regis polonie: italia satis q̃escit. Sz met⁹ maxim⁹ est ne finito mense octobri: rex aragonũ etruriã infestis signis terra mariq̃ petat Nam z dassem habet ingentẽ: z iacobũ piccininũ cũ exercitu misit in marchiaz De⁹ melioza pmittat. Jn cã olonunerensi faciem⁹ cõtẽplatione tui quecũq̃ pote ramus. Tu aũt dinceps curato vt lre regie ad papã dirigende in causis ẽpalibus ad nos trãsmittant. Et sic poterim⁹ magis prodesse. Nam cause illis cõmitti solent qui lras regias pntant. Et ita nũc factũ est cũ dñs papien. illas habuisset. Expedit igit post hec cõsiderare qui sint illi quib⁹ lre cõmittende. Cupimus vt nos maiestati regie z magnifico gubernatori sepius cõmendes. Vale optime Ex roma die. ij. nouembris. Anno. M. cccclvij.

Hortat vt rex querelæ fidēs bis quos lōga experientia nouit. **Epistola.cccxxv.**

Meas cardinalis seneñ. Henrico senftleben. S.p.d. Lfe tue. xxvij. septēbris scripte hodie nobis redditæ sūt. Cognouimus rex gestaq apud vos ordinē. Omnia placēt pterq discordia que principes exagitat. Sed post bellū erit aliquādo pacis locus. Rouarella si cōmēdauit amicū nō miramur. ambo gallizant: ardet homo incredibili desiderio: vt theutonicus videat q theutonicē rector. Rex si sapiat his vtet cū quibus salis comedit modiū. Cardinalē sci angeli probatissimū patrē cupimus albaniā reuisere q consulere rebus agendis: mitto sibi litteras apostolicas super facto varinieñ. ecclesie in fauorē nostrum et contra lutikonē curato vt sibi q̄celerrime tradant: ne nostri procuratores impediant circa possessionē iurisdictionis q papa spes daret pro lutikone: cōmēdamus tibi paulū legendorff vt iuues eū in adipiscēda possessione decanat? glogouie maioris quā sibi cōferri fecim?: bonus vir est q omni fauore dign?. Si placuisset tibi olomūzeñ. ecclesia. idq; tuis litteris intellexissem? omissemus ad honorē tuū procurandū sed visum est reuerentiā tuā non habere in ea re animū: ideo supsedimus ne credentes placere displiceremus. Hic non sunt noua memoratu digna nisi q piccininus iam est in marchia q obsidet locū cui nomē est pgula Sigismūdi malateste. Prefectus vrbis egrotat sed cōualitu rus creditur. Vale optime. Ex vrbe romana die. ij. nouēbris. Anno. M. cccclvij.

De codē q petit regis nuptias eē faustas. **Epistola.cccxxvj.**

Meas cardinalis seneñ. Johanni rhode secretario regio. S.p.d. Facis pbe q ad nos sepe scribis. Ostēdis eim te nostri amicū: q voluptate nos afficis ornatissimo dicēdi genere regiā maiestatē nihil credimus nō iuste non prudenter agere. Cum q̄ sua natura in bonū ferē. Cum quia stipatus est cōsiliarijs optimis. Cupimus eius nuptias faustas esse q orbi futuras quales sperant Cōmendasse rouarellam in suo recessu hominē de quo scribis nihil miramur ambo parisius studuere: ambo gallizāt. sed maior ille rectorē se germanie q patrem regis videri vult. Regia vo maiestas si more patrio vtē illis se credet quibus cū salis modium edidit q amicitias veteres preponet nouis. Gaudemus te cōsecutum esse beneficiū q iam deniq; obligatum ecclesie: videbimus te pculdubio magnū si vixerim?. Es eim apud eū regem qui tue virtuti debita nō denegabit premia: tm perge vt cepisti q ab optimo regis latere nūq; discedito. Cui si nos aliquando cōmēdaueris facies: qđ de tua erga nos charitate nō dubitam?. Datū die. iij. novembris: Anno. M. cccclvij.

Cōmēdat se fouēri in causa varinieñ. epatus. **Epistola.cccxxvij.**

Meas cardinalis seneñ. Nicolao listio. S.p.d. Credimus te miro pfrui gaudio in bohemiā reuersum. Rogam? ne diuitie pragenses memoriā tibi nostri auferāt: sed cures poti? quō res inchoata cōcordie suum teneat cursum q nobis rescribas persepe. Causaz quoq; varinieñ. ecclesie tāq; tuā tibi cōmēdamus: neq; eim nobis sine te frugifera erit: stude vt frequētibus litteris ex curia regis procuratores nostri ad possessionē capiendā missi iuuamē habeant: q cōfundant tuo patrocinio qui nobis aduersi sunt: videbis que scribimus magnifico cācellario. Cura ita fieri vt cupimus ne plus apud regem videant valere qui iuniores sunt in eius gratia. Credimus te plane intelligere que dicimus. Nostra italia nūc quiescat: soli genuenses cū rege aragonū lites habet q Sigismūdus malateste q̄ quē missus est iacob? picciniñ? sed magnus timor est ne sigismūdus ipse cū comite iacobo cōueniēs aduersus etruscos nostros incēdiū vertat q regia classis thelamonē aggrediat. Mā id iā boies auguriari vident. Cetera apud nos ḡescūt. Vale optime q serenitati regie silq; gubernatorē nos aliqñ cōmēda. Ex roma.

Petit creditū restitui. **Epistola.cccxxviij.**

Meas cardinalis seneñ. Ulrico riedrer. S.p.d. Miramur nō esse reuersū eū cui mutuas vedim⁹ pecunias cū in cā laurimeñ. ab impatoria maiestate fuisset missus. Si qd te eo audiueris velis ꝓcurare vt nobis fiat satisfactio. De tua dispensatione faciem⁹ cū dño cozrectore quātuz erit nobis possibile. q: cognoscimus nos esse obligatos in oibus mozē gerere voluntati tue quātum facultas adest. Fuisset tamē necesse vt alias cū de ꝓuiozib⁹ dispēsationib⁹ noticiā nō habeam⁹. In cā varinieñ. credim⁹ tā te expediuisse nuncaū nr̄m: si qd fiendum veincepas est cām illā amicitie tue cōmēdam⁹. Gaudem⁹ reuerendū patrem dñm gurceñ. libertati restitutū eē. Sed volem⁹ grauī cū pecunia mulctatū: sue sapiētie fuit equo aio tolerare bui⁹ mūdi cōsuetudinē in quo nihil est certi. Cupim⁹ tandē pacē esse inter cesarē z regē quā deus ipe largat. Nos hic alia nō habem⁹ noua. nisi q: rex aragonū comitē iacobū piccinin ū cōtra sigismūdū malatestā misit. sed multoz opinio est illos duos duces inē se cōcozdiam habituros. iunctis viribus ꝓtra senā ituros. Nescim⁹ de futuris iudicare. Classis magna regis: tyrenū nauigat equoz: z dum genuensibus minatur. genueñ. z florentinos simul territat: reliqua omnia quiescunt. Hec imperatozie maiestati significare poteris. nosqz sibi cōmendare ad eius semp mādata paratū. Datū rome die. ij. nouembris. Anno M.cccclvij.

Creditū repetit vt fideiussozia liberet. **Epistola.cccxxix.**

Meas cardinalis seneñ. Jobi binderbach. S.p.d. Accepim⁹ lras tuas q̄ nobis gratissime fuerūt. Cōgaudem⁹ tibi bñ succedē vtinā z pacē in cōi haberes. Expectam⁹ fratrē tuū vt q̄cito redeat z ambrosio satisfaciat: q̄ nos sepe in cā pecuniaria molestat. Expectam⁹ tandē aliq̄d grati audire. Cōmendamus tibi eccl̄ias nr̄as in grecz: z in birminge vt tuo fauoze iuuenē z nobis teniqz vtiles esse possint. Silr z iacobū nr̄m sucber tibi cōmēdam⁹ in agēdis suis. Cupimus vt nobis sepe scribas z nos impatozie maiestati ꝓmēdes. In ꝓpositura tua vsqz mō nihil sentim⁹ aduersi: si qd senserim⁹ erit nobis amica cura vt di. Alia nō occurrūt. Vale optime. Ex roma die. ij. nouēbris. M.cccclvij.

Cōgaudet redepto ex vinculis z se totū pollicet. **Epistola.cccxxx.**

Meas cardinalis seneñ. Ulrico epo gurcensi. S.p.d. Quis ꝓmolestus nobis est q̄ audiuim⁹ de magna pecunia tibi impōsita. gaudem⁹ tñ q̄ carcere cuasisti z tandē libertas parta est. Si qua fuit q̄ tui cā facere possum⁹ habes nos in oē tēpus tuū z ꝓnos z volūtarios. z illi sum⁹ in amicitia q̄ semp fuim⁹. Rogam⁹ vt equo aio feras fortune nouercātis impetū. q: hic est mūdi cursus: z is recte vtit̄ q̄ min⁹ mouet aduersis. Vale optime. Ex roma vt supra.

Pellicet ꝓmotionē. **Epistola.cccxxxj.**

Meas cardinalis seneñ. Jobi nibili. S.p.d. Jocūda fuit nobis oia scripta tua q̄bus germanica negocia patefacis: q̄uis nō ea fuit q̄ vellem⁹. Deus aliq̄n finē imponet diutine calamitati z ꝓsanguineos reges nō sinet inter se odijs ampliozib⁹ ꝛeflagrare. Italia nr̄a non minus q̄ germania discors est: vbi semp aut viget bellū aut belli metus instat. De beneficijs postulati olomunzeñ. nō videmus quid ꝓ te fieri posset cū postulato reseruata petanē ob ecclesie tenuitatē. Curauimus conferri tibi iam pridē canonicatū z prebendā varinieñ. quod tibi vacesla⁹ exposuisse debuit. Si varinieñ. cōsequimur ecclesiā erim⁹ tui in primis memores z dices nos te ꝓcul dubio amauisse. Vale z serenissime impatrici cōmendatos nos facito. Datū rome die. ij. nouembris.

Excusat se de gestis cōtra varadieñ. **Epistola.cccxxxij.**

Meas cardinalis seneñ. Jobi troester. S.p.d. Scripsim⁹ tibi p nicolaum creul quid fecerim⁹ in re varadieñ. patris optimi. Rñdisti nobis oia bene se habuisse fuit nobis id gratū. Sed accepim⁹ postea rouarellā vbis suis oia in bonore alter⁹ trāstulisse que nosipsi feceram⁹ t pōposuz illū ventosum ac fumo plenū quē optime nosti oim rerū auctorē ditisse credim⁹ patrē illū sapiētez nō plus credere q̄z necesse sit: t optime nosse q̄ sit natura gallor quos necesse est cacumina petere: vt inde clamātes meli⁹ audiant. Sz ista quorsum velint prūpāt vilabant q̄z. Nos qō fuim⁹ id erim⁹ erga varadieñ. Tu cura vt valeas t nob̄ q̄ sepissime scribas cui⁹ lras scim⁹ veraces eē. Datū rome eodē die quo supiores.

Cōmiserek cōpatik mereti super morte amici. **Epistola.cccxxxiij.**

Meas cardinalis seneñ. Andree vicecomiti. S.p.d. Accepim⁹ hodie litteras tuas antea vo nullas. Obitū reuerendi patris epi nouarieñ. vna tecū deploramus: deus illi misertus sit t locū pacis dederit. Vellem⁹ audire de te meliora t oia tibi ad votū succedere. Mā te loco fratris amam⁹ cui⁹ nobis amicitia quondā dulcissima fuit: t nūc gratissima recordatio. Miramur magnificuz scaraumā nō te fraternis oculis intueri. Scribem⁹ tibi t p virilinfa hortabimur ne carnē suā deserat. Laudam⁹ magnificū alexandruz qui tibi non deest t nomini suo satisfacit cuius est esse liberalē. Nos si q̄n pinguior fortuna resperserit: nō dabimus oblivioni andreā nr̄m cui t p sua virtute tenemur. Et q̄ ex illa domo nat⁹ est cui debem⁹ oia p beneficijs que inde accepimus. Vale.

Dispēsationē sup bigamia obtinere nō potuit. **Epistola.cccxxxiiij.**

Meas cardinalis seneñ. Jobi de lisura. S.p.d. Nō potuim⁹ dispēsationē pro amico tuo obtinere sup bigamia. Difficilē banc rē summ⁹ pōtifex arbitrat⁹ est. pro eo q̄ contra cōcordata vexari dicebaṫ. Fecimus verbū dño nostro mandauit sua sanctitas vt vocato iudice cause preciperemus ne vlterius pcederek. Judex erat bernardus de busco quē nosti: vocauimus eum t voluntatem summi pontificis notam sibi fecimus. Is pariturū se ait: vbi cōstiterit illum contra concordata vexari. t nunc id discutiḳ. Quantū nostre facultatis erit non violabiḳ concordia nationis pro cuius bonore semper pugnabimus. Per vigandum secretarium moguntinū misimus tibi alphabetum t nunc duplicamus si forsitan illud non recepisti: poteris scribere mentis tue conceptū: t consulere ecclesie necessitati. Motū est nobis acumen ingenū tui multūq̄ tuo iudicio deferimus Labore tuo nostroq̄ quietā cōsecuta est ecclesia nostris diebus apud germanos Faxit deus ne laceran videamus quod aliquando resarcuimus. Multa rumor affert t germanos fieri gallos imitatione contēdit. Nobis illa via salubrior eē videtur qua patres nostri ambulauere. Si noua tentabunt itinera nouaq̄ pericula inuenient. Nec facile sua in dyocesi quisq̄ pontifex papatū habebit: t sunt qui querunt t eius rei causa nigrum in candida vertunt. Sed tu bene vale. Audies vocationem oratoris principum que hic facta est. Utinam ea aliquid boni pariat. Datum rome, iij. die nouembris.

Polliceř se germanice pficere. **Epistola.cccxxxv.**

Meas cardinalis seneñ. Johāni tolner. Accepim⁹ lras tuas pro quibus gratias tibi agim⁹ qui nostris in rebus fideli solicitudine veteris: grauam⁹ te: sed non pōt fieri quin amicoz vtamur opera. Et nos aliquādo si deus dabit aliquid pro te faciemus: Expectamus cyriacū qui veniet in facto prepositure t quantū in nobis erit cōcordabim⁹ cū vocato. q̄ postq̄ pmissum est nolum⁹ retrocedē. De pbenda wormaciēsi scripsim⁹ vt petro morez gereres. habita aliq̄ recōpensa. nescimus quid ille fecerit cecū. Jdē quo q̄z de pbēda collegiata sentire cupimus quō se habuerit ille cui promisimus cedere. Quod nouissime accepta sit

alia ꝓbenda noie nro nō placet. Volum⁹ eē in pace cū istis paruis beneficijs: nec intēdim⁹ si possum⁹ cuipiā eē molesti. bñficio q̄z ꝛ cōcordata nolum⁹ acceptare id est monasteria: ꝛ vtinā possem⁹ facere etiā sine ꝓpositura: qz nolemus illi nationi q̄is mō displicere: ꝑ necessitas vrget si statū tenere debem⁹ cōueniēt ē ꝛ reputam⁹ nos eē germanos q̄ tanto tpe illi nationi seruiuim⁹. Dō si natio illa nos ꝓsus excludere vult: eā ferem⁹ aio: nec minimū bñficiū ampli⁹ in illa q̄rem⁹. Dō de benignitate illoꝝ ꝓlatoꝝ nō arbitramur eē. Vale ex roma quarta nouēbris.

Magnificat renia ex amore mittentis ꝛ mallet facto q̄ vbo gratus esse.

Epistola.cccxxxvj.

Meas cardinalis seneñ. Ludouico beatoꝝ q̄tuoꝝ coronatoꝝ cardinali legato bononieñ. S.p.d. Et olim as ꝛ tutera quib⁹ me bonorare voluisti cupidissime accepi: tū q̄ hoc gen⁹ alimēti bic rarū ꝛ ꝓciosuz ē. Tū q̄ id gen⁹ alimēti ex amātissimo ꝛ mihi ꝓcipuo ꝛ benefactoꝛi singulari venerit. A quo quecūq; venerint nō possint mihi nō eē gratissima: ꝛ renia q̄ dētanto acceptiora sunt quāto is q̄ mittit amātioꝛ ē. Qua rone nō potuissent munera tua apud me esse iocūdiora q̄ sūt quā ꝛ me amari a dignatiōe tua nō vulgarit sum exptus ꝛ ego tue reuerēdissime pat̄nitati tā ꝓ pri optimo ꝛ dño benignissimo suz affect⁹. Uellē aūt ea i me facultas eēt q̄ possem me gratū ondere nō vbo ꝑ facto. Scio tñ prudētiā ꝛ māsuetudinē tuā ex me nibil ampli⁹ expectare q̄ possim ꝛ in redditione bñficiorū ai tñ inspicere ꝓmptitudinē. Sz me mulꝝ dignationē tuā mouer qđ semel dictū est id nūq̄ indictū erit. Nosti q̄ fuerūt int nos vba dū agere de me ad cardinalatū ꝓmotiōe: nūq̄ ex aio meo illa cadet: nec vnq̄ id cōmittā vt tāti bñficij i memoꝛ dici possiz. Dō si nō scribo ad tuā benignitatē nō mioꝛ ē mea deuotio nec imn⁹ amo. Id tua reuerēdissima pnitas experiet si q̄ i re unibi possibili mea opa vti dignabit. Nec plura mō. Datū rome die. viij. marcij. Anno. M.cccclvij.

Excusat q̄ cōtra cōmendatū suam ꝓtulit iusticia exigente.

Epistola.cccxxxvij.

Meas cardinalis seneñ. Latino cardinali vrsino. S.p.d. Reddite fuerūt nobis lre tue q̄bus gundissalui familiaris tui cām cōmēdas. Legi tua scripta nō sine iocūditate cū plena essent charitatis ꝛ beniuolētie. Illud aūt molestū fuit q̄ desiderio tuo morē gerere nō potui. Mā iudex in cā ꝓstitut⁹ solum verū seq̄ debui. neq; fas fuit ad dextrā vel ad sinistrā declinare quoad tū licuit pte familiaris tui iuuare nō destiti. Accessiui ad discussionē negocij tres ex rota viros ꝓstabiles quos ptes ipse delegerūt cū bis fuit ꝛ auditoꝛ me⁹ ꝛ iobes de cesarinis nō indoctus legū interpres. viderūt bi registra: ꝛ plurib⁹ inter se dicb⁹ de meritis cause cōsultarūt. Postea cozā ꝓstituti retulerūt familiari tuo baud quoq; ius cōpetere. Idq; preter vnū oēs affirmauere. Uolui ꝛ ipse cognoscere cām ne lippis oculis iudicarē. Neq; bis cōtentus seoꝛsuz aduocaui aliquos iurisconsultos ꝛ deniq; nemo fuit qui gundissalui partes tuendas diceret. Ea propter interpellatus ꝑ sententia feci quod iudicis fuit. Si tua reuerendissima paternitas iudex fuisset. baud aliter sese habuissēt q̄ ego. Unū quod potui nō omisi. Induxi autē partem aduersam ad expēsarū dimissionē: si familiaris tuus nō appellauerit. Hec acta sunt per me in causa gundissalui. Doleo nō fuisse ius pro eo: secutus sum iudicia collectoꝝ auditoꝝ. Scio dignationē tuā non plus ex me velle q̄ ferat bone stas. De reliquis que apud nos agunt nō scribo paternitati tue quia nibil bic fit quod te fugiat. De germania credo audiuisti matbiam vaynode filiū in regē electum bungarie annis. xviij. natū q̄is in bobemia esset captiuus: sed quinquagiꝛta milibus aureis redimit. Bobemie regnum adbuc pendet ꝛ status austrie ad bobemiam aspirat simulac dux saxonie wilbelmus: ꝛ gubernatoꝛ regni georgi⁹ dispotus rasie moꝛtu⁹ est. Cardinalis auinioneñ: reuersurus breui creditur. Utinam idem faceres cum tuo bonoꝛe ꝛ cōmodo tuipse posses. Ex roma die. ix. marcij. Anno. M.cccclvij.

Epistola.cccxxxviij.

Meas cardinalis seneñ. Jobi 10cc. S.p.d. Calamitatē illā lugubrē deplorandāq; regis ladislai mortē: alioq; officio tue dignationi inotuisse autumo. Ob quā rē: p tua erga ipm deuotione iā plene inueterata. incredibili te doloze affectū cē certū scio. Hūc aūt te praga ad quā infausto totiq; orbis auspicio cū regia celsitudine accessi. viennā remigrasse: putaui mihi de hac re ad te aliquid scribēdū eē: conātē tñ id facere suspiria lacrime t singultꝰ ita impediūt: vt mihi ex ea morte acceptꝰ doloꝛ nō mō renouari: ſ augeri videā. Quid aūt potissimū i hac publica clade explicē nescio. Magna ē varietas sermonū q̄ genere mortis fatū obierit. Ego vo etsi scio neminī plus me cedē optē habitudine noticie huius rei: q̄ frequentissime apud regē etiā egrotātē sim versatꝰ: tñ silendū potiꝰ eē duco ꝑ que loquēdō: sciā rē illā indies magis clarescere. An adolescentē regē robustissimū nullū plus vel doloris indiciū sentientē: cū quo die lune pterite mortē: vsq; ad noctis horā tertiā sūma postrema t facili letitia fui. xxxvij. horaꝝ intervallo aliqō genꝰ mortis naturalis pternere potuisset an quē vel minimꝰ q̄sq; ex eiꝰ familia neq; post eū vllus: etiā eoꝝ q̄ ei egrotāti quotidie astetimꝰ. aut alioꝝ q̄spiā minime sortis: hoc genere mortis interyt. Sed repimā ego me ne doloꝛi nimiū idulgere videar. Scio, pcopiū t nicolaū tuū alit ad te scripsisse q̄bus certe nihil cedo buiꝰ rei noticia. Mā neuter eoꝝ regē egrotātē alis vidit. Et vt q̄sq; optime de bohemis sentiebat ita hāc rē maxie dissimulat. De hoc satis ego dic ago dies admodū molestos: ita t legati illi q̄ oēm frāciā petierūt ꝑ regio thalamo. Legati illi q̄ infelici boi frāciā petierūt ꝑ regio thalamo ad nuptias sepulchrū cōpenirēt. O ianes nras cogitatiōes. O caduca fallaceq; spē ex tāto t tām magnifico nuptiarū appatu t splēdoze: tām incredibilē merorē subito interuenire posse q̄s credere q̄isset. Sed illā cladē qua totus orbis pculsus ē in salutē mutare nequiuimꝰ. Et tantū de publico detrimēto. De priuatꝝ rebꝰ nihil ē q̄d magnope tue pietati scribere queā. Ea q̄ mihi nūc scribis de electo olomuncen. curare vt mihi mos gerat. magna voluptate pcepi. Deꝰ faxit vt sedulitas tua voto potiat. Dux albertꝰ hic agit expectās portionē hereditat ex regia morte ad se deuolute, satis modestus ē in petitiōe sua quātū ad se ptinet. Cesar in noua ciuitate expectat. Post hec de ipsis cōponēdis cardinalis sci angeli aget t meditabit. Qm sigismūdus dux in itinere esse dicatur ego rōnibꝰ meis ita pspiciā vt regia morte nō oino attenuat? aut fractus videar. Que dū ꝓfecero nō patioꝛ id tua dignationē diu latere quā imortalis deus diutissime in columē cōseruare dignet: in quā etiā spes mea nitit. Ego ad ecclesiā meā me recipiā donec turbationū australiū euentū serenitas illuxerit ego quoq; emergā wienne die. xx. decembꝝ. Anno. M.cccclvij.

Hortat circa plura de diligentia t solicitudine.

Epistola.cccxxix.

Meas cardinalis seneñ. Henrico senftleben. S.p.d. Gratissime fuerūt nobis lre tue quibꝰ regiū in bohemia transitū significasti t nuptias excellentes in praga futuras. Retulimꝰ singula sanctissimo dño qui mox litteras scribi iussit ad cardinalē sancti angeli legatū mandās ei vt cuestigio būgaria post habita ad regiā maiestatē se conferat eius nuptias honoraturus. Mittimꝰ tibi litteras ipsas siue bzema sunt rogantes ne graueris q̄totius ea sibi transmittere q; pondus habent in senū modicū de roꝛam nr̄o fecimꝰ verbū aplice pietati negat ipe dñs nr̄ decimarū aliq̄s bullas illi cōcessas eē. Laurentio rouarelle bñ a te ꝓsilia t auxilia ꝓmpta sunt. eū chanteti tue magꝰ magisq; cōmēdam. Rē vratisla uien. epi oportune absoluimus sicut ex venceslao cognosces: restat episcopum ipsum nobis in agendis nostris fauoꝛabilē foꝛe. Audies ex bartholomeo canonico nostro quid actū sit in ecclesia varinien.. Rem totā suis cōmisimꝰ humeris vt ab eo finis habeat qui dedit initiū. Gaudemꝰ te de reditu cogitare. Sꝫ prius cu-

pimus negocij nr̄m ep̄atus absolui & redeas. qđ facile fiet si quē admodū fama est rex polonie ad praga se ꝓtulit. Cura inē cetera vt ea obligatio habeat in q̄ magn⁹ mgr̄ pulcie a ñcessori nr̄o in q̄nq; milib⁹ florenor̄ quos mutuo recepat sese obnoxiū fecit quē admodū bartholome⁹ p̄fat⁹ plenius instruct⁹ ē. Noua alia p̄ nō sūt nisi q̄ inēr̄sinos ⁊ comitē euersuz beri treuge vsq; ad ānū p̄mā sure indicte fuerī ⁊ ab vtraq; pte recepte qđ saluberrimū ⁊ reb⁹ agedis apprime ꝓducit. Inter regē aragonū ⁊ sigismūdū malatestā pcordia tractat: q̄ si quereret vt spes ē res italicas admodū quietabit. Vale. Ex roma die prima octobris.

Admonet pmotionē regis spōsi exigere ad regē polonie vt ep̄atū varmien. cōsequat. Epistola. cccxl.

Meas cardinalis seneñ. Nicolao liscio. S.p.d. Jocūde fuerunt nobis lre tue quib⁹ regiā maiestatē in bobemiā trāsiturā cē cognouim⁹ p̄claras ibi nuptias pacturā. Utinā oia pꝓsimo illi ⁊ serenissimo regi ex sñia cedant. Credim⁹ cōueniēte secū potētissimo rege polonie ⁊ aduenientib⁹ principibus vt fama ē cōplurib⁹: i eo cōuētu aliq̄d tractari debere qđ religioni xp̄iane saluberrimū fiat. Legat⁹ aplicus sicut sibi mādatū est ad vos si pualebit pꝓsus se ꝓferet: quo cū sapienē erit de re tibi nota tractādū nā ei nō oia q̄ alijs placet. Rogam⁹ rē nr̄i ep̄atus varinieū. si rex polonie affuerit curādā suscipias. nā ꝓbo vno sublimitas nr̄i regis eā absoluet. Stude vt magnific⁹ cancellari⁹ bocāpm cordi habeat: nihil est em̄ qđ dubiten⁹ fieri nō posse: in quo sua magnificētia neruos intēderit suos. Cōmēda nos ꝓbitati suę: eusq; bone valitudini ꝓsule. Mā ei⁹ sanitas ⁊ nr̄a ⁊ multorū pꝓsperitas ē. Cōmēda nos etiā veterib⁹ amicis ⁊ pꝓsertim varmien. si affuerit gubernatori dñis de rosenberg ⁊ dñis de dcua: silr̄q; selenchoni ⁊ alijs illius regni pceris⁹ quoꝝ cōmoditatib⁹ sp studere ꝓpni erim⁹ ⁊ voluntarij. Bellū qđ in fordus vrbis bui⁹ accusabas tādiu māsisse: beri p inducias ānales sublatū ē interea pax integra cōponet. Turbide fuerūt res nr̄e bacten⁹ nūc sereneścūt ⁊ vie secure fiūt Jacobus piccinin⁹ in marchiā petit trāsitū sigismūdo malatesta illaturus bellū Sz̄b q̄z incēdiū extinguere a mutit̄ pōtifex maxim⁹ qđ si ꝓ spe fecerit tota ferme italia cōquiescet: ⁊ ad tutandū cōtra turcoꝝ pfidiā verā xp̄i religionē liben⁹ intendere poterit. Hec ꝓpio ⁊ cardinali si affit cōicata esse cupim⁹. Tu vale pro tua cōsuetudine nostri memor. Ex vrbe tercio kal. octobris.

Indignat papa epō berbipolen. ꝓpter pecuniā sublatā: ⁊ bester imuriatū. Epistola. cccxlj.

Ulrtus ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei Theoderico archiepō moguntino. S. ⁊ a. b Ex lris tuis quas in fauorē venerabilis fris nostri Jobis ep̄i berbipolen. nuper ad nos misisti. plane ꝓcepim⁹ fraternitatē tuā de gestis ipsis ep̄i aliē instructā esse q̄ veritas ipsa requirit: nūq; em̄ tua moderationis integritas tam efficaces apud nos ꝓces ꝓ eo ꝓferrisset. si facta ipsius aperta tibi cognitaq; fuissent. Intolerāda nāq; ⁊ detestāda ꝓsus est ei⁹ ꝓsumptio: qui pecunias auctoritate aplica collectas ⁊ apud fideles manus recōditas: auctoritate ꝓpria violenē eripe ⁊ in vsus suos cōuertere nō erubuit. Et cū nr̄o nomine ad restitutionē ip̄arū pecuniarū requireret: nō solū mādata nr̄a cōtempsit: sed in nos quoq; ꝓbrabia cere ⁊ maledicta cōferre nō dubitauit: nūcius q̄z nostris quos bonorare tenebat minas inferēs eos ex territorio suo nō tā recedere q̄ fugere cōpulit: cū nr̄a ⁊ apostolice sedis iura requirerēt. Hec est cur sub colore charissimi in xp̄o filij nr̄i regis ap̄ illustris excusationē ꝓtēdat: tanq; ad illū ex ordinatione nr̄i pdecessoris dicte pecunie ꝓtineāt. Scim⁹ em̄ abunde qđ cū ipso rege sit agendū: nec quisq; est tamarum babēs ingenū qui romanū pontificē de talib⁹ pecunijs liberā babere dispositionē ignoret que cum ita sint: toleraui⁹ tamen iam septē mensibus ep̄i contumaciā ⁊ rebellionē: expectantes non sine māsuetudine si forsitan ad cor reuersus cū debita humilitate errorē suū recognoscēs oportune satisfaceret: q̄ quāto mitius secū agim⁹: tanto vbriorē eius cōtumaciā experiur. Miraremur cer-

cē si quisq; alius epiſcop⁹ eo modo erga nos ſe haberet. Sed multo magis in iſto miramur quem noſipſi promouimus. Et niſi fallimur primus eps est quē nos in pontificatu noſtro pronunciauerim⁹. Dolemus tales esse primitias noſtras: cuz potiſſime nobis infectum esse quem noſtri honoris pre ceteris cupidiſſimū esse decebat. Omittim⁹ iuramentū ab eo nobis prestitū z verba que ſui ꝓcuratores nobis de eo fecerunt: cum preſulatū cōmiſimus: longe aliter ſeſe habet q̄ vt putauimus vel nobis de ipſo perſuaſuz fuit. Veruz q̄uis pro tanta z tam notoria dicti epi rebellione merito ad vlteriora ꝓcedere z conuenientis animaduerſionis in eū cen ſuram extendere deberemus. vt tamen precibus tuis quātum cuz deo poſſumus deferamus. z quanto maior est dicti epi contumacia: tanto clementia noſtra lucidius oſtendat. mādauimus in cā ipſa ſic pcedentem in pcedi: vt poſſet interim: ſi velit tua fraternitas dictū epm ad debitā ſatiſfactionē inducere. ipſe vo ſeſe cor rigēs cū camera nra ſicut tenet cōcordare. Or añt cām alia dilectū filiū iohannez hefler: z liberos ei⁹ cōcernentē ad partes alemanie remitti petis. nō est q̄ tuo de ſiderio ꝓcedere valeam⁹. noſti em vt arbitramur q̄dure q̄q; acerbe ſeuitū esse di cit p dictū epm in ſculcetū vxorē z liberos. Quos poſtq̄ diris carceribus mancipauit: z aliq̄diu grauioribus afflixit moleſtijs: vix tandē cū pmiſſione vt ad mādatū ſuū redirent extra territoriū ſuū dimiſit: bonis oibus excuſſos pauperes z miſeros: nulloq; niſi amicoꝝ leuamine ſuſtētandos. quib⁹ q̄ difficile ſit in partibus illis cū tali epo iudicialiter cōtendere nō ignoras. Sz agit cā ipſa coram iudicib⁹ rote noſtre inter graues z optimos iuris interpretes: q̄ tā pauperi q̄ diuiti iuſticia mini ſtrare cōſueuerūt. apud quos nō potētia vel gra ſed ſola veritas valet. Si iuſta ē epi cā poterit p ꝓcuratorē idoneū ſe defendere: ſi minus tolerandū erit iudicium qđ rite pculdubio in hoc negocio ſtatuet. Nos añt fraternitatē tuā exhortamur vt pmiſſis ꝓsideratis ipi epo ea ſuadeas q̄ ſibi ad ſalutē z honorē cedant: nec velis ea⁹ opa qualiacūq; ſunt ita fieri vt illi magis errāti q̄ nobis z aplice ſedi recta monēti fauere videaris. Datū rome die. xv. octobris. M.cccd vij. Dictata p enā.

Epiſtola.cccxlij.

Littere credentiarū.

Meas cardinalis fenēſ. Jodoco electo wratiſlauienſ. S.p.d. Cōmiſim⁹ aliqua paternitati tue referenda nro noie bartholomeo canonico eccleſie nre varinien. ſup reb⁹ eccleſiā ipam z anteceſſoris noſtri bona ꝓcernēnib⁹ Rogam⁹ igit vt ſibi in his que noſtro noie dixerit plenā credentie fidē z in agendis opportunum fauorē preſtare velis: ſicut de tua erga nos ſingulari charitate plene confidimus. Nos ad beneplacita tua omni tpe parati z voluntarij ſumus. Ex roma die. xv octobris.

Epiſtola.cccxliij.

Laudat diligentiā legati z mādat cōcordiā inter impatorē z regē bungarie conari.

Alixtus epūs ſeruus ſeruoꝝ dei. Dilecto filio iohanni cardinali ſancti angeli apoſtolice ſedis legato. Salutē z apoſtolicā benedictionē. Ex litteris tuis diaci. xvij. iulij datis intellexim⁹ te in partibus illis moraturū per aliquod tempus. vt quid thurci agant quidue parent facilius intelligas: ac nobis z filio chariſſimo noſtri regi bungarie q̄celerrime ſignifices: Intelleximus z antea q̄ geſſeris in regno boſne. Laudamus opa tua z oia p te geſta prudenter z accurate recognoſcim⁹. Cōmendamus quoq; circūſpectionē tuā z animi pſtantiā ac bonitatē que dum epi dei nri negociū agit. nec labore frangit: nec timore deijcit: nec periculo vllo a ſancto ꝓpoſito retinet. Multa tibi debet apoſtolica ſedes. z q̄dē pro ſingulari virtute tua. proq; grauibus laboribus quos perpeſſus es ſcimus nos plurimū tibi obligatos: conabimurq; vita comite p tuis meritis pſonā tuam honorare. nūc tū neceſſe est vt perſeueres in ſancto ope: pſonāq; tuā a labore cepto non retrabas: ſ p tua excellēti prudētia i his cōtinues q̄ ſalus eccleſie ex te expoſcit. Cūq; ad res fidei cōtra thurcos ꝓſpecte dirigēdas maxime neceſſariū ſit, vt

charissimi in xpo filij nri. fridericus impator romanor: z ladislaj bugarie atq; bo
emie rex inter se coaliati. in tburcos arma couertant. sitq; modo quedaz dicta
inter eos indicta ad pacē tractandā: in qua dilectus filj nobilis vir ludouicj ba
uarie dux tanq̄s mediator futurus asserit: vtile nobis videt z quodāmodo neces
sariū. vt z tu quoq; eo te conferas in tā sancto opere nostro nomine tuas partes
adhibiturus. Eapropter mādamus tibi vt nisi alia causa magis necessaria in bū
garia te retineat ad impatorē z regez prefatos gressus tuos q̄totius dirigas eos
ad pacē ducere coneris z oia facias que tibi videbunt ad reconciliationē ipsorum
principū necessaria. Etenj videt rebus agendis omnimo conducere q̄ tu dictos
principes adeas. siue per ipsum duce ante tuū aduentum pax cōcludat siue non.
nāq; si pacē factā inueneris qđ deus pro sua misericordia largiat: babchis expe
dita viā qua principes ipsos ad ducendū contra tburcos exercitū efficaciter in
uitare possis: z alia multa sunt in alemania gerenda que tuā presentiā exposcūt.
Sin vo quod absit concordiā nondū factā inueneris. laborandū tibi erit totis vi
ribus vt eam perficere possis. Nisi em principes ipsi depositis inter se discordijs
ad cōmune bonū vnanimes fiant: nō videmus quid per būgariā cōtra tburcos
patrari possit laude dignū aut existimatione. Verum quia sepe occurrūt in quib⁹
personaliter adesse nō vales z tamē tuā diligentiā exposcunt: misimus ad te di
lectum filiū laurentium rouarellā sacre tbeologie professorē z subdyaconū nrm
quē mittere possis ad ea loca que tuipse adire non vales. Js enim sicut in māda
tis a nobis habet quicq̄d iusseris exequet: z a tua voluntate nullatenus deuiabit
Insup vt intelligas que nūc in partib⁹ rbeni p electores imperij tractant: facim⁹
tibi copiā lrarū nrarū quas impatori trāsmittim⁹: vt p̄ eas scripta nostra z tuā sin
gularē prudētiā eo te meli⁹ gerere valeas. quo fueris de singulis occurrētib⁹ plen⁹
informatus. Datū ro. die. xvj. octobris. M. cccdvij. Dictata p enā.

De liberatione babita
respondere pollicet.

Epistola. cccxliij.

Alixtus epūs seru⁹ seruor dei. Charissimo in xpo filio nro karolo regi fran
corū illustri. S. z a. b. Audiuim⁹ ea que dilectus fili⁹ nicolaus parui secre
tarius tuus ex parte tua seriose nobis exposuit. sup nōnullis negocijs ve
nerabilē fratrē nostrū wilbelmū epm ratanen: z quendā iobannē de albiest mili
tem nouateū. dioceseis ac nōnullos officiales tuos cōcernentib⁹. Intellexim⁹q̄
plane desiderij tuj eo intendere vt p̄fatus miles sim ulq; dicti officiales tui a nō
nullis excōicatiōis z alijs cēsuris eccleasticis p dilectū filiū iobānē tinctoris cau
sarū sacri palatij nostri auditorē. z capellanū nostrū: ad instantiā dicti epi fulmi
natis absoluant: z nibilominus aduersum dictū epm cā cōmittat sup nōnullis
excessibus: q̄ ab eo siue eius. p curatore in psonis executor quarūdam lrarū nra
rū ad petitionē tuā venerabili fratri nro archiepo turonen. directarū cōmissi z p
petrati dicunt: voluim⁹. p nra informatione etiā ipius epi. p curatores quid dice
rent intelligere z cōsideratis omnib⁹ bincinde relatis. q̄uis causa nobis pplera
videat ac difficilis. serenitati tamen tue que de nobis z aplica sede plurimū meri
ta est cōplacendū duximus quēadmodū secretario tuo p̄fato plene respondum⁹
Datū rome. iij. kl's decembris. Anno. M. ccclvij. Dictame enee.

Hortat rōnib⁹ not abūlib⁹ ad pcordiā cum impatore

Epi. cccxlv.

z excusat se de rumoribus aggūatiōis germanice natiōis.

Alixtus epūs seruus seruor dei. Charissimo in xpo filio ladislao regi būga
rie illustri. Salutē z apostolicā benedictionē. Intellexim⁹ non sine gra
ui displicentia mentis nostre z amaritudine cordis. q̄ adhuc inter charis
simum in christo filium nostrū fridericū romanor imperatorē augustum z tuam
serenitatem. nō solū discordia sed apertū bellum perduret. z bincinde subditi ve
stri vexant z laceran. Que res tanto molestior nobis ē quāto maj⁹ exinde xpiā
ne reip. detrimentū resultat. Est p̄fecto res detestabilis q̄ vos qui vna ex familia

nati estis ꝓtimi sanguine: fratresq; patrueles: tantis adinuicez odijs feruetis vt etiã armis decertetis. Dolendũ est q opulentã z nobilẽ patriã vestrã nunc ferro nunc igne dissensio vestra deuastat: z illas vires inter vos consumitis quas debe retis in hostes fidei ꝓ tutela xpiane religionis effundere. Et q̃uis imꝑatoꝛ ꝓfato tanq̃ primo inter seculi principes aduocato ecclesie z protectoꝛ fidei catho lice potissime incũbat: pace in suo imperio ꝓcurata: totis conatibus in eos mili taria signa trãsferre qui nomini xpiano insultare nituntꝫ. Tibi tamen non minoꝛ cura esse debet ad hostes fidei ꝓpulsandos: z maxime thurcos qui regno tuo hungarie latissimo z quondam florentissimo non solum vicini sunt: illiq; mole stias indies inferunt: sed etiam non paruas eius ꝓuincias sibi vsurpauerunt. Dolemus certe z angimur vehementer: cũ indies ex illo regno xpianos capi z in barbaricã deduci captiuitatẽ accepimus: miramurq; te non maioꝛi studio teneri ꝓ defensione ipsius regni q̃ videamus: qui dum in austria cuz patruele tuo cõ tendis ꝓfati regni curã posthabuisse videris: tãq̃ plus doleas vnã tibi ꝑ xpia nos villam auferri q̃ si per thurcos vna ꝓuincia surripiat. Certe illud palam ẽ q cum tu z dictus imperatoꝛ inuicem discordes estis z domestico bello impliciti non solum hungaria sed tota fere xpianitas in periculo ponitur. nam quomodo gallici z hispani vel anglici contra thurcos exercitum ducere curabunt in remo tis agentes. quando vos qui prope estis. z quoꝝ potissime res agit̃: inter vos dissidentes nihil cogitare videmini. super his que thurcoꝝ perfidia gens aduer sus christianos indies molitur. Est igit̃ super q̃ dicere possumus periculosa hec vestra discordia: nec vidimus quin mala infinita ꝓcurumpant: nisi q̃ celerrime tu z imperatoꝛ ꝓfatus simul conalemini. Audiuimus tamen vnũ quod nobis con solationi est: dilectum filium nobilem virum ludouicuz bauarie ducem in austriã descendisse. concordiam inter vos tanq̃ cõmunem amicum ꝓcuraturum: nos autem dilecto filio nostro Johanni cardinali sancti angeli apostolice sedis lega to: qui iamdudum ꝓ salute regni tui hungarie. ꝓq; cõmuni christianoꝝ vtilitate non sine magnis laboribus z expensis ibidez cõmoꝛatus est: litteras de dimus vt ad imperatoꝛẽ z tuam serenitatem confestiz se conferens: omne studiũ suum ad id conuertat vt tandẽ lites vestre tollantur z penitus sopiant̃: redeatq; ea inter vos beniuolentia quam ꝓpinquitas vestra requirit: z nos desideramꝰ Interea dilectus filius laurentius rouarella sacre theologie ꝓfessoꝛ nunc⁹ z subdyaconus noster. simul cum dilecto duce ad eam pacem ꝓ viribus se agita bit. Velit igitur tua serenitas ad ea que pacis sunt animũ indinando ita se habe re: vt iam demq; finis imponat̃ domestice dissentioni vestre: nec velis audire eos qui fomenta suggerunt dissentionum. sed modos quoslibet idoneos perquire: vt in austria ceteriscq; tuis dominijs pacificatꝰ ad defensionẽ hungarie predictoꝝq; thurcoꝝ eciam insurgere possis: z ita efficias vt imperatoꝛ tuam erga se cha ritatem intelligens vna tecum vocatis ex alemania subsidijs exercitum ꝓ tute la fidei z regni tui salute ducere inuitet̃. Insuper quia nonnullos per germaniã rumoꝛes esse audiuimus tanq̃ nos nationem ipsam diuersis modis aggrauemꝰ mittimus copiam litterarum nostrarum quas imperatoꝛi direximus tam super pace tecum habenda q̃ super rumoribus huiusmodi: vt si forte ad aures tuas ob locutiones istiusmodi peruenerint. habeas ex nobis vnde serenitatem z innocẽ tiã nostram tueri atq; ostendere possis: hec scribimus tibi ꝓ ea charitate qua personam tuam prosequimur: qui postq̃ te hic rome in minoribus constituti vi dimus: z tuam indolem adhuc in etate tenera consideraꝝimus: ab illo tempo re personã tuam tam singulari quodam affectu dilexim⁹: z existimantes te ꝓ magno aliquo xpianitatis bono ad maxima reseruari. de bona valitudine tua ac felici statu semper curiosi fuimus. Tuuz nunc est que a nobis scribunt̃ bona mẽ te recipere. z spem quaz de tua probitate concepimus adimplere. Datum rome Anno. M. cccc vij. Dictamen enee.

Consulat meliorē esse pacē certam q̄ desperatā victoriā.

Epistola.cccxlvj.

Meas cardinalis seneñ. Sigismūdo malatesta. S.p.d. Fuim⁹ hoc mane cū sanctissimo dño nr̄o duz cācellari⁹ tuus audiret: z intellexim⁹ que dicta sūt taz p sanctitatē dñi nr̄i q̄ p ipm cācellariū sup cōtrouersia q̄ inter sere nissimū regē aragonū z te est: circa quā rem etiā seorsum dñs nr̄ nobiscū locut⁹ ē. In sūma videm⁹ ipm dñm nr̄m affectū esse statui tuo velletq; ei sp bene cōsultuz ēe. Oportet tñ suā sanctatē habere respectū nō modicū ad pfatū regem aragonum z habere oculū ad terras ecclie z ī nō necesse est vtp; udent se habeat: nec pōt sp oia facere que vellet. Quib⁹ ex reb⁹ psideratis oibus p directione rez tuaz ad euitā dū picula que possunt emergere: videt nobis consultū esse q̄ tu de summa pecuniarum quas regia maiestas a te petit offeras illā quantitatē sine vlla dilatione psoluere que liquida est. De parte aūt alia sup qua ptendis nō teneri: pbeas mēsam in qua dicta pecunia parata sit ad requisitionē regis casu quo sanctissim⁹ dominus noster decerneret te obligatū esse: z affirmes te velle stare determinatiōi dñi nr̄i. Et hec videt nobis via rōnabilis. nec putamus alio mō rem bene sopiri posse. Rogam⁹ vt psideres oia z reapias psilia eoz qui te amāt: nec velis p modica pecunia te in piculo ponere: q; non est paruus aduersari⁹ tu⁹ nec res bellice sp ex opinione succedūt. Melioz ē multo certa pax q̄ desperata victoria. Scim⁹ te nō libenē audire psilia. Quia tñ periculū puncie timem⁹ nō possum⁹ facē q̄n ea q̄ nobis videnē vtilia significem⁹. Tuū est in bonā partē recipere que a nobis sincera mente scribunt. Datū rome sexto kl̄. decembris.

Petit adiuuari ad cōsecutionem ep̄atus varinien.

Epistola.cccxlvij.

Meas cardinalis seneñ. Jacobo lodonio medico. S.p.d. Habuim⁹ ex ferraria l̄ras tuas libentius te vidissem⁹ p charitate qua sumus tibi affecti. Det de⁹ vt aliq̄n simul repiamur. Facerem⁹ libenē oia que possem⁹ p tuo bonoz z vtilitate. ℔ nō videm⁹ mō cōmoditatē tpa eīm mala sunt: ℔ si quid occurrat nō erim⁹ tui imemores. Rogam⁹ vt cōmendes nos impatorie maiestati z iuues latoz ē pntiū ad expeditionē suā i facto nr̄e ecclie varinien. quā si obtinere poterim⁹. nō erit q̄n vtilitas tibi redundet. Salutes ex pte nr̄a vlricū ridrer z walterum zebinger ac cācellariū impialē z alios amicos nr̄os. Dolem⁹ inultū de captura epi gurgeñ. z lobānis vngnad z alioz vtinā possem⁹ eoz liberationē pcurare nihil omitterem⁹ ex nobis possibilibus. Johannē binderbach cupim⁹ nostro nomine salutari. simulq; dilectū filiū nr̄m fridericū cū cōiuge tua honestissima. Vale in xp̄o optime nr̄i memor z amās vt soles. Datū rome. vij. kl̄. decembris.

Emittunē plura apostolica scripta ptra murmurantes de grauamine nationis germanice.

Epistola.cccxlviij.

Meas cardinalis seneñ. Laurentio rouarelle. S.p.d. Q latoze pntium recipies quatuoz bullas apostolicas z vnū officiū transfigurationis. Ex bullis vnā reddes impatoi simul cū officio z breui sibi directo. Alias bullas curabis mittere trib⁹ pncipib⁹ electoib⁹ simul cū breuib⁹ suis. Extant z alie tres bulle apostolice simul cū duob⁹ officijs ac trib⁹ breuibus. Officia dirigent regi bungarie ac dño legato. bulle quoq; eisdē: tercia vo strigoñ. sed hec oia mittim⁹ p aliū nuncium qui post biduū recedet. Si te inueniat in curia regis bungarie assignabit tibi ea sinaūt tradit per seipsum regie maiestati que sibi dirigunt. Alia vo curabit transmitti archiepo z legato. Nec alia circa hec. De negotijs rbem multa referūtur nō bona ppter que necessariū erit vt q̄primū cū consilio impatoris z cum l̄ris suis ad partes illas te trāsferas z labozes iuxta cōmissionē tibi traditā. Interea bonū est vt pcures q̄ imperatoria maiestas scribat archiepiscopo magdenburgeñ. simulq; rigensi. z in pumis treuereñ. z saltzburgeñ: vt si querant ad aliquā cōuētionē in factis eccl̄ie nō cōsentiāt. sed ad seipam oia referant q̄ grūtur. Et

suadeat vt si qui sunt qui nouitates querãt illis nõ assentiãt q; periculũ est in mo
ra. Habebis mor alias litteras dñi nri qui plenius de hac materia ad te scribet ⁊
intelliges rei grauitatẽ ac periculũ bonũ est etiã laborare apud dacem bauarie lu
douicũ: vt scribat palatino rheni cõsanguineo suo ne se implicet cõuentionib⁹ eo;
qui cõtra sedẽ apostolicã aliquo modo moliunt: psuadẽdo sibi q; multo facilius
filiũ principũ ꝓmouebunt per sedem aplicam q; per capitula vel ordinarios. Et
hoc bene cura in auribus principũ cõculcare q; veritas est. Vale ⁊ scribe sepius
quõ tibi succedat. Datũ rome. viij. kl'. decembris.

Epistola.cccxlix.

Hortat ad excusationẽ grauaminis germanice nationis.

Alixtus epc̃s seru⁹ seruo; dei. Dilecto filio henrico leubing notario nro.
S. ⁊ a. b. Intellexim⁹ veridico relatu nõnullos cẽ principes germanie nationis ecclesiasticos ⁊ seculares qui de nobis ⁊ de nra curia murmurantes nationẽ germanicã nimiũ per nos grauari ꝓtendunt. Id faciũt more hominu; q; sepe bonũ quod habẽt nõ cognoscut: nec sub alicui⁹ regimine quãtũcũq; optimo quiescere possunt. Scim⁹ te deuotũ cẽ sancte sedi aplice: ⁊ nostri honoris cupidũ nec placere tibi ea que ꝓter ordinẽ fiũt. Eapropter mittim⁹ tibi copiã nõnullaru; lrarũ quas charissimo in xpo filio nostro friderico romano; impatori semp augusto super hac materia direxim⁹ vt intelligas plenissime mentẽ nra;. Et habeas ex nobis quõ bis respõdere possis qui nobis detrabũt. Hortamur etiam ꝓ zelo quẽ geris ad romanã ecclesiã: vt sumpta opportunitate venerabili fratri nro archiepo magdeburgen. qui sicut accepim⁹ ad nouitates mutat. que imperatori ꝓfato scribimus: aut litteris aut verbo cõices: ipsumq; horteris ne peregrinas sequat opiniones: sed more ꝓdecessor; suo; in solida sancte sedis apostolice doctrina cõquiescat. Idem etiã facies apud dilectũ filiũ nobilem virum fridericũ marchionem brandeburgen. sacri romani imperij electorẽ ⁊ apud alios vbi videris cẽ ne cessariũ. In qua re nõ solũ nobis sed ipsi deo cuius res agit plurimũ cõplacebis. Datũ rome. Dictata per eneam.

Epistola.cccl.

Hortat audire suo nõie loquentẽ.

Alixtus epc̃s seruus seruo; dei. Charissimo in xpo filio ladislao regi bungarie illustri. Salutẽ ⁊ apostolicã benedictionẽ. Audiuimus ea que dilectus filius wenceslaus canonic⁹ vratislauien. tuo nomine nobis exposuit ⁊ quantũ cũ deo potuimus ⁊ vt semp in animo gerimus: desiderio tuo satisfecim⁹. Diximus eidem quanto desiderio cupiam⁹ te cũ charissimo filio nostro friderico romano; impatore reconciliatiõ ad ea tendere que ꝓ defensione fidei catholice ⁊ tui regni hungarie tutela necessaria esse vident. Et quãto cum ardore cupimus regnũ illud bohemie sub tuo regimine extirpatis heresum dogmatibus ad vnionẽ verã sancte matris ecclie reuerti: sup quibus rebus velis ipsum wenceslaũ nostro nõie loquẽtẽ audire: ⁊ sicut de tua in cõe bonũ affectione cõfidim⁹. nos tandẽ in ꝓmissis ꝓsolari. Datũ rome kl'. decẽbris. M. cccc. lxvij. Per eneã dictata

Epistola.ccclj.

Excusatoria grauaminis germanice nationis.

Alixtus epc̃s seru⁹ seruo; dei. Dilecto filio nicholao cardinali sci petri ad vincula. Salutẽ ⁊ aplicã benedictionẽ. Considerauimus diligẽter ea que nobis scripsisti super practicis quas nõnulli principes ac prelati in partibus rheni tenere dicunt in negocijs ecclesie: perpẽdim⁹ quoq; cõsilium tuũ salubre ⁊ optimum esse. Eapropter scripsim⁹ charissimo filio nostro frederico romano; impatori semp augusto: sicut p copiã presentib⁹ inserta videbis. cuius tenore plecto habebis ex nobis quõ bis obuiare possis qui nrm ⁊ apostolice sedis honorẽ confundere nitunt. Hortamur igit vt scripta nra vbicũq; necessariũ esse videris publicari ⁊ mentis nre serenitatẽ sicut teneris ⁊ de tua in cõe bonũ affectione nõ dubitam⁹ manifestari ꝓcures. Datũ ro. Per eneã dictata.

Murmur grauaminis germanice nationis reseraꝝ ⁊ notabilib⁹ rōibus enerueꝝ.

Epistola.cccliij.

Meas cardinalis seneñ. Martino cācellario archiepi moguntini. S.p.d.

Fuit nobis epistola tua non minus iocunda q̄ grata: ex qua valitudinez tuā simulq; coniugis tue bonā esse cognouim⁹ ⁊ natum tibi esse filiū quē archieps moguntinus p̄zo sua benignitate de sacro fonte leuauit quod tibi ⁊ bonoꝝ esse ⁊ vtilitati nō dubitam⁹. Faxit deus vt filius supstes sit: ⁊ tue virtutis heres atq; doctrine. Audiuimus deinde que vir p̄rob⁹ ⁊ modestus vigādus ciusdē archiepi secretarius tuo nomine nobis exposuit: que duo principaliter fuere. Primo em̄ que fiunt apud moguntinū de sanctissimo domino nostro ⁊ ipsi⁹ curia indies querele narrauit ex ordine. Secūdo retulit quo animo sit idem moguntinus contra romanā ecclesiā ⁊ ip̄z sanctissimū dñm nostrum: ⁊ quō ad obuiandū perueꝝso⁊ hominū machinationib⁹ necessariū tibi videꝝ intelligentiā quandaz fieri inter sanctissimū dominū nostrum ⁊ ipm archiepiscopū. Intelleximus etiā per q̄ media eandē intelligentiā recipiēdā esse putas. Sunt nō parua que nobis significas neq; ill lotis attingenda manib⁹. Facis nobiscū vt amica cū amicis solent: libere atq; aperte loqueris ⁊ cōfidenter q̄ geris in aio patefacis. Jd ḡo ex animoꝛe fieri cognoscim⁹ teq; veteris amicitie memorē antiquū seruare morē aiaducrtimus Cū simul in noua ciuitate ꝛgerem⁹ nihil tūc tā arduū fuit: nihil tā abditū atq; secretū quod alter nr̄m non cōicaret alteri: facis probe qui lōgo licz loco⁊ interualo disiunctus nobis nihil putas reticendū esse. Faciem⁹ ⁊ nos idē erga te. Aperiemus tibi omni ex parte animū nostrū atq; (vt amicitie nostre cōuenit) sūma cuz libertate loquemur. Cōsideraui⁹ igit̄ in p̄mis que dicunt̄ ꝑtra sūmū pontificē apud germanos fieri murmura. Nec miramur siquidē nullius vnq̄ locū beati peteri tenuit qui nō latrantiū dentib⁹ impeteret. Nec magnū putamus siq̄s detrahit calixto cū mgr̄o eius sciam⁹ detractū fuisse xp̄o. Verax est em̄ saluator ipse nec poterit veritas nr̄a metuī q⁊ nō est discipulus sup mgr̄m nec seruus maioꝛ dño germani tñ (si ver⁊ fateri velint) similiterq; reliqui xp̄iani nihil habēt cur de calixto murmurare possint. nisi q⁊ eū pontificē tradidit nobis de⁹ quo digni nō fuim⁹. Neq; em̄ hui⁹ sanctissimi p̄sulis mores plebi sue cōformes extitit: qui cū diuinā in terris agat vitā: angelis poti⁹ debuit p̄fici q̄ hoibus. Nihil pius pater quod suum ē q̄rit. cogitatus suos oēs iactauit in dño. honoꝛē xp̄i saluatoꝛis nr̄i: defensionez fidei: decus ecclesie: salutē plebis toto conatu: toto studio: tota mēte ꝙquirit. Nisi fuisset eracta ipsi⁹ solercia ⁊ incredibilis ad cōe bonū sā turcoꝝ sentas nō būgariā modo p̄triuisset: sed ipam quoq; alemaniā infestis armis petēs: xp̄ianis omnibus terroꝛē simul ac laboꝛē incussisset. Nā si victi apud bungariā ⁊ p̄strati sūt magni turcoꝝ exercitus: non est cui post deum alteri gratias q̄ calixto xp̄iani debeant. Ipse em̄ solus fuit qui torpentibus ac pene mōrientib⁹ xp̄iani oꝛbis p̄ncipib⁹ legatū in bungariā misit bungaros cū turcis induciaruz federa queretes prohibuit: labentes animos erexit: copias ꝓgregauit: bellūq; illud cōmittere suasit: in quo p̄mum etate nostra turcoꝝ dñs turpissime fugere visus est: ⁊ salus xp̄iano populo parta. Tacemus que gesta sunt in oriente ꝙ dassem aplicā: ⁊ que in albania ⁊ alijs q̄plurib⁹ locis ipsius dñi nr̄i pecunijs ꝑ tuenda fidei indies geruntur. Nihil aliud sua scitas i aio gerit q̄ suo tpe ita inimicos salutifere crucis humiliare. vt tandē vocat⁹ a dño credita sibi ecclesiā in statu securo ac trāq̄llo relinquat. Ob quā rē nescim⁹ ꝓfecto q̄d sibi velint q̄ tā sanctū p̄sulē ⁊ tm̄ de cōi vtilitate solicitū calūniari p̄sumūt. Nā q⁊ auꝛ a vobis extoꝛq; at unq̄ ē ꝓsus accusatio. Nihil em̄ ꝑter ꝓsueta iura recipit nisi fortasse spōte sua nōnulli i classez cōtra turcos offerāt q̄s paucissimos eē cōstat. Vtinā tot cēnt q̄ tāte rei ac necessarie optime subuenirēt. Ecclesiaꝝ electiōes canonicas q̄ dicāt a sua scitate ꝓtēni. aut ecclesias metropoliticas seu cathedrales i alemania reseruari lōge a veritate recedūt. Nulla electio reiecta est quam constitit fuisse canonicam pontificalis ecclesia in

alemania nulla reseruata est: specialiter a dño nr̃o contra concordata vestra. nec est eius ꝓpositū neq; fuit bacten⁹ quicq̃ agere. Et q̃uis nemo imputare possit si sua sanctitas dignitates principales in collegiatis ecclesijs siue primas post pōtificales reseruauerit: neq; em̃ cōcordata in hoc aduersant nō tñ inueniēt facile reseruationes beneficior̃ nisi ꝑ cardinalibus aut aliquibus fortasse maximis viris ab eadē sanctitate emanasse. Itaq; nescimus quo vultu quo ore qua deniq; audacia p̃sumant aliq̃ sanctissimo p̃suli nostro detrabere. tāq; nationi vie onerosus existat. qui ꝓfecto nō tantū nationi hispanie vnde sibi origo est: quantū germanice affectus esse videt: q̃ qui diuinitus nobis datus est vt hoc periculoso tpe ab infidelium incursione maximeq; thurcor̃ impetu orthodoxam x̃pi religionē non solū tueret sed etiā eleuaret q̃ ꝓpagaret. Laudam⁹ igit̃ q̃ omni honore dignū reputam⁹ archiepm̃ mogūtinū: qui reiectis malignātiū insidijs apud ipm̃ dñm nostrū sanctamq; sedem aplicā omniū fideliū matrē atq; magistrā p̃manere decreuit. Facit qđ doctū qđ prudentē qđ bonū ꝑlatū decet: qui peregrinas respuens opiniones: in solida sancte romane ecclesie doctrina: q̃ in ipa x̃pi petra pedes figit. Facit mō qđ fecit duz alīs eadē quererent que mō tentant. Nūq; em̃ eugenio sancte memorie summo pontifici defuit: q̃uis multi ex germanis in illum desenirent. nouit oia noster pontifex: eiusq; ꝓbitati miro mō afficit. nec vnq; eius nois absq; singulari laude meminit: ita vt certissimi sum⁹ nūq; ipsi⁹ petitiones in cōspectu bui⁹ ꝓsulis vanas fore: que digne audiri videāt. Ceterū qđ secūdo loco secretari⁹ antedictus exposuit: nobis alienū visuz est q̃ ex viro docto ex iuris interprete q̃ magnis versato causis prodire debet: nouisti em̃ romanū p̃sulē vnicū eē principē cui oēs obedire tenent: petri q̃ pauli locū tenere qui sedet in aplico throno: x̃pi vicarius ē qui romane presidet vrbi. nō est igit̃ cur se cuipiā intelligentie nomine vel federis obliget neq; subdito ꝓ est cum dñis suis federa quere: nec tñ fortasse ita loqueris vt romano ꝓ presulem ex intelligentia queras obligare qđ nosti quantuz iura ꝓmittant. Sed aduertimus que peritis intelligentie iā magna profecto q̃ que nos aliquantulū de tua cōpulerint admirari. Samus quia cum amico oia confidenter agis. Idem q̃ nos facimus. Utimur respondendo ea fiducia qua tu interrogando es vsus. Equidez indigna putauimus que nomine archiepi peterent. nec arbitramur eos bene agere qui archiepo ea petenda suadent: q̃uis nec sue menti que semp modestissima fuit talia credim⁹ eē ꝓsuasa. Sue nāq; dignationi id satis esse debet vt anteceſſoribus suis equalis existat. Neq; illa querit que ante centum annos nullus obtinuit archiepūs. Rectū q̃ laudabile fuit ꝓpositū eius: si neq; romanū pontificem minorē nec se maiorē suis anteceſſoribus esse velit. Illud q̃z attente cōsiderabit quisquis ecclesie moguntine prefuerit vt neq; romana sedes conculcet aut quouis modo damnet. Certum est enim quia languente capite nequeunt mēbra consistere: neq; possunt riuuli non arescere fonte siccato. Salus ecclesiarū omniū profecto ex romane sedis precellentia q̃ summa auctoritate dependet. Quibus ex rebus nō essemus ausi ea quoquo mō aperire dño nostro que nobis pro intelligentia contrabenda significasti. Sunt enim enervatiua apostolici iuris q̃ non minus profecto preiudicij pre se ferentia. Et illa presertim que de confirmationibus pontificaliū ecclesiarū attigisti: non ignoras vt credimus qualis sit ipse dominus noster: quanta est in eo circūspectio. quanta omnium rerum notitia: quanta grauitas atq; constantia. Etsi enim omnes laudandi sunt quos nouimus romani presules: hunc tamen omnibus preferendum putamus. qui cum vite mundissime sit q̃ omnia gerat cōmendatione digna: tum ꝺo bis conditionibus preditus est vt falli non queat. Est enim etate graudeuus. Uersatus est in arduis q̃ magnis negocijs. Doctrina ea prefulget cui similis nemo est qui audierit in anteceſſore fuisse. Itaq; nō facile decipiēdus qui tum multa p etatē viderit: tū cōscientie lumen cum rerū magnarū experientia cōiunxerit. Rideret nos sua sanctitas siquid ea ꝓponerem⁹ doctissimis eius aurib⁹ quoquo modo indignuz: atq;

ob hanc cām nō presumpsimus ea sibi referre que tuo nomine exposita sūt. Nec ēē sua pietas cos ꝓbare solet q̄ res minus iustas sibi ꝓponūt. Verū vt ad gratiamina nationis vre redeam⁹: si quid est qđ emēdatione egeat laudamus id sanctissimo dño nro significari. Nec dubitam⁹ quin sua scitas debito modo ꝓuideat. Illud aūt nobis exploratissimū est. archiepm. s. pfatū in optima reputatiōe apd sanctissimū dñm nrm esse: fauoreq̄ sibi t oportunū presidiū ab eo nūq̄ defuturū. Certo scimus aduersus oēs qui sibi molesti fuerint: q̄ si eor⁹ oratores huc venerint recipient. pfecto benigne t humaniter tractabunt. nec duras inueniēt apostolicas aures in his que cōcessu digna petierint. Qđ vo dicis serenissimū imperatorē t ipm archiepm si se cū sancta sede aplica intellexerit facile impedituros aduersantiā machinamēta. Id quidē credim⁹ t ita factū esse nouimus in supioꝝ annis. At cū imperator prefatus cū sanctissimo dño nro vnanimis sit: nec vnq̄ ab hui⁹ sancte sedis deuotione declinauerit: curandū est vt ipe archiepus idem agat. In qua re cū multa tua cōsilia possint: rogamus vt in hoc tuos intendas neruos veliscz doctrine tue nomē i defendēda romāe ecclie auctoritate poti⁹ q̄ impugnāda clarē facē. sic em t mogūtine ecclie recte cōsules: t tibi t tuis amicis vtilitates crescēt t accumulabūt honores: Datū rome. xij. kl'. octobris. Anno. M. cccc lvj.

Destinat legat⁹ apostolic⁹ ad nuptias ladislai regis.

Epistola. cccliij.

Aliptus epūs seruus seruorum dei. Dilecto Johanni filio cardinali sancti angeli. S. t. a. b. Ex litteris que de partibus austrie ad curiam nostram indies deferunt: intelleximus dilectionem tuam cū litteras ille scriberent adhuc fuisse in hungaria: de qua re plurimū admirati sumus: cū iam pridem tibi scripsimus vt ad partes alemanie te conferres: eam discordiā pro tua facultate sedaturum: que inter charissimos filios nostros fredericum romanor⁹ imperatorem: t ladislaum hungarie t bohemie regem versat: que quantū periculosa sit t quātū reipublice christiane damnosa pro tua singulari prudentia nō ignoras. Nescimus que te res tamdiu retardauerit: cum non lateat non min⁹ vtile fore dictos principes adinuicem reconciliare cū turcor⁹ pernicios⁹ obuiare conatibus. Si quidem non ioza multū sunt intestina bella cū externa: t frustra his qui foris sunt resistimus si alijs qui intus sunt vulneramur. Itaq̄ voluissemus te cū primū recepisti litteras nostras ad imperatorē t regē pfatos iter arripuisse. quod quidē fuisset nostro iudicio expedientissimū. Verū cum nouissime nobis relatū sit dictum hungarie ac bohemie regem circa festum sancti martini. prime futurū decreuisse bohemiā petere: vt sibi sponsam suam charissimi filij nostri karoli regis francie natam cōduca faciat: t cū eadē ibidem solēnes nuptias celebret: pro qua iam fertur oratores misisse. Cōmittimus tibi t harū serie mandam⁹: vt omnibus alijs postpositis ad ipsum regem cū celerrime te cōferas: eiusq̄ nuptias tam sui cū dicti regis francie cōsideratione nro t apostolice sedis noie vt dignū est tua psentia honores. Erit em vt fama est de nuptie plurimū excellentes ac magnifice tā respectu psonarū inuicē cōtrahentiū cū principū q̄ cōuenturi eo dicunt: cū nō solū dilecti filij nobiles viri bauarie t saxonie: duces marchionesq̄ brandeburgen. cum cōiugibus. Etiā charissimus filius noster casimirus rex polonie: simulq̄ consors eius regina earūdem nuptiarū celebrationi afferant interfuturi. Considerabimus autem q̄ in tantorum conuentu principum multa tractabunt: in quibus erit tua presentia nedum vtilis sed etiam necessaria: per quos religio nostra contra turcorum impetus defendat commode tractare. Et cum sint tibi nōnulli male de fide catholica sentientes eorum malitia ne quid in tanta cōgregatione nocere possit oportune obuiabis. Quibus ex rebus necesse est vt eidē cōgregationi prorsus interesse cures: t ita nos dilectioni tue iterum atq̄ iterum cōmittimus t mādamus: responsum tuum super his cū celerrimū expectantes: Datū rome die prima octobris. Per eneam dictata.

Hortat legatū q̄ celeriter nuptias regis adire.

Epistola.ccclviij.

Meas cardinalis senensis Jobāni cardinali sancti angeli. S.p.d. Cognosces ex litteris sanctissimi domini nostri q̄ necessaria sit p̄sentia tua in nuptijs. quas serenissimus rex hungarie celebraturus est in praga. Ob quā rem q̄uis nō puto necessariū dignationē tuā adhortari vt q̄ celerrime eo se conferat: quia tamē eius rei vtilitatē nō solū animo capio sed manib⁹ quodāmodo vt ita loquar palpare video: nō possum facere quin tā q̄ seruitor tuus ea scribā que bonorē tuū cōcernere aiaduerto. Sane q̄uis pietas dñi nostri id iudicū de tua dignatione faciat. quod de viro prudētissimo et optimo habendum est: q̄uisq̄ oia que p te facta sunt miro modo cōmendet. Illud tamē plurimū admirat q̄ dissidentibus inter se serenissimis p̄incipib⁹ romanor imperatore et hungarie rege nō statim te ad sedandas eor discordias sepositis alijs negocijs p̄parauisti. cū certū sit illis inter se cōtendētib⁹ nō solū nobile illā austrie ducatū turbari: sed etiā thurcis viā p̄beri qua facili⁹ ad xp̄ianitatis inuasionē p̄cupere possint. Videt igit mihi admodū expediens q̄ tua dignitas ad p̄fatas nuptias iter suū acceleret. que vt extimat mēse ianuario aut tardius februario celebrabunt. Erit conuētus ille celeberrim⁹ in quo duo reges et tot p̄incipes cōparebunt. Nō dubito quin magna ibi tractent: et vt arbitror quin principaliter agitabunt in eo loco negocia. nāq; cū lites imperatoris et regis nodum comp̄osite sint: erit cura illorū p̄incipum in primis illas sedare. Inter polonie regem et fratres sancte marie teutbonicor aget de concordia. Bohemi de suis articulis curiosi erunt. Illi qui sunt in rheno et res nouas cōtra sedē apostolicā practicare nitunt nō omittent p oratores suos ex conuentu aliquid attentare. Postremo etiā de defensione fidei contra thurcos vt mea fert opinio inter tantos proceres sermo fiet. Magna sūt hec et p̄fecto tuā p̄sentiā merito exigūt. Itaq; tā q̄ seruitor tuus suadeo ne quo pacto ei congregationi absis: quod esset et inhonestū et incōmodū aplice sedi. q̄ si interfueris cōplacebis p̄culdubio non solum regi hungarie: sed etiaz regi francie cuius filie nuptias honorabis: obuiabis malis que per nonnullos p̄curant. Et multa bona opera p̄curare poteris tam p̄ pace xp̄ianor q̄ p defensione fidei q̄ inimicos crucis xp̄i. Diumq; sanctissimi dñi nostri desideriū hoc petissimum modo adimplebis. Et rem facies tua virtute dignā. Duabusq; maximis nationib⁹ gallice et germanie simulq; duobus maximis p̄incipibus hoc est imperatori et patruelis sui: et regi francie in filie sue honoratione rem gratā faciēs demulcebis capita. Datū rome die prima octobris. Anno dñi. M.cccclvij.

Scribit se bene valere nec superfluis curis angi velle.

Epistola.ccclv.

Meas cardinalis seneñ. Petro noritano. S.p.d. Si nō scribimus ad te sepius id facit negocior multitudo quib⁹ destinamur: simulq; tua humanitas qua nō veremur abuti. Extant apud nos scripta tua quibus satis esse dicis si quater tibi scribamus in anno. Hoc nos pigros reddidit: dabimus et sex et octo epl̄as in annos singulos amicitie tue: nunc hec prima sit anni huius q̄ nos bene valere et animo et corpore intelligas q̄uis multa indies emergunt que conturbare cuiusuis hois mentē queant: sed nolumus affligere cor nostrum quādo nihil est quod mestitia nostra reipublice prosit. Faciemus quod nostris subest viribus reliquū deo relinquim⁹: cuius est et nos perdere si velit et saluare bancp̄am mūdi machinā quā de nō esse in esse produxit: cū dubiū nō est ei curaz esse operum que sue fecerunt manus. Hec tibi pauca scripsisse voluimus rogantes vt tu q̄z leto animo id vite traducas quod supest. Optam⁹ te aliq̄n̄ visere atq; amplecti. Bene vale. Ex vrbe romana octobris.

Negat se altiorē gradū ambire
& collaudat poetice metrificantē

Epistola.cccclvj.

Meas cardinalis seneñ. Francisco philelpho militi & poete. S.p.d. Carmen tuū insignis eques & optime poetarū accepim⁹ simulq; lras maturo scriptas eloquio. Fuerūt vtraq; iocūda ab amico missa & cōdita salib⁹. In carmine plus aliquid est q̄ nobis cōueniat: nūq̄ id somniauim⁹ qō tibi de nobis polliceris: neq; grandia hec sine p̄sagio vel fatū vel somnioꝝ solent euenire. nr̄a sors maior est virtute nostra: stulti sumus si volare altius ambigiam⁹. Sed inest tuis versibus incredibilis suauitas que nos etiā adulando delectauit. Quod que ris de parallelis plutarci: vanū est periērūt oīa. nemo ē qui de his loqui nosit nau fragiū passe sunt littere: & quidē apud rhodū vbi neq; reliquias relegere nautas licet. Tu si more tuo sapias amisso libro nō adijcies vt aim cruciēs. Apud reuerē dissimū cardinalē de colōna vidim⁹ & legim⁹ forsiadam tuū: opus tersum & dignū quod p̄fatis poematibus annumeret. Et tu francisci ducis gestas res decantare dignus eras: vt illius virtuti tua musa debebat. Si tamē dignis ille te premijs p̄sequitur & egere vetat. si secus boxtamur fistule vt cerā amoueas: nam magis illi tua taciturnitas q̄ sibi tenacitas detrimentū p̄stabit. Vale & nos ama vt soles. Ex vrbe die. xxv. octobris.

Mestus ex morte amici
consolat his medijs.

Epistola.cccclvij.

Meas cardinalis seneñ. Jobi cāpisio epo placentino. S.p.d. Si nō scribimus sepe dignationi tue vas veniā nō ambigimus. nā & nos vegio poete ignoscim⁹ q̄ quis nunq̄ nos adierit nec nobis quicq̄ scripserit postq̄ cardinalatū suscepimus. Sumus memores legis nostre quādo cōmēdas nobis aliquos huc venientes: & si nō respondemus operas tamē nostras illis offerimus: estq; nobis iocundissimū literas tuas legere & illas audire que a te venientes bona valitudinē tuā nobis enunciant. Cupimus te aliquādo hic videre etsi parū spei super aduentu tuo habemus q̄n iam sedem elegisti & vite simul & mortis. Nos modo quod scribam⁹ nō habemus nisi obijsse stephanū catiā nouarien. cōmunē amicū: quo cū magna pars amicitie a nobis abijt. Afficit nos incredibili meroze suus obitus: illud tamē cōsolationi nobis fuit q̄ fortē eū in transitu cognouimus nūq̄ em̄ eiulauit: nūq̄ verbū admisit nō xpiano nā sapiēte viro dignū ecclesiasticis sacramētis deuotissima mente susceptis ad extremū vsq; anhelitū intellectū & verba prudentis hominis retinuit. Sepultus est apud hospitale sancte marie teutbonicoꝝ die. xj. huius mensis. Vale optime & amici aiam in orationib⁹ tuis recōmendatā habe. Datū rome. xx. octobris. Anno. M. cccclvij.

Mortē amici denunciat.

Epistola.cccclviij.

Meas cardinalis seneñ. scene. Salutē plurimā dicit. Stephanus noster catia nouariensis. communis amicus animaꝝ creatori reddidit. Hec scribimus vt non doleas amici obitum qui more christiano & vt sapientem decuit ordinatis rebus suis ex hac luce migrauit. sed vt congaudeas illi ad melioꝛem vitam profecto: nobisq; compatiaris tali orbatis societate: cogitesq; aliquādo de nobis qui hoc in pelago sine velis remisq; nauigamus. & fluctuantes ab ipso naufragio non longe absumus. Vellemus hic esses & rerum nostrarum cursus intuereris. Sed quid queriмur ferenda est fortuna quā deus mittit: neq; em̄ dubitandum est quin deo sit cura huius mundi quem sue condidere manus si cuꝛat igit̄ quecunq; accidunt aut volente illo aut permittente fiunt. hoc nos consolatur & equo iubet animo expectare tempus in quo & ad stephanū & ad reliquos qui nos p̄cesserunt amicos euocemur. De re tua audiuisti que sit pōtificis sententia: nō est que modo alia queras. deus ipse operā ferat iobāni caimo optimo

viro ⁊ amico tuo nostroq; dixim⁹ de sanctifero nos esse facturos qđ tua' luberet amicitia nec mutauim⁹ opinionē: rogaim⁹ te p̄ncipi simulq; nicolao zimboldo nos cōmendes: cuius benignas lras bis diebus accepim⁹: nec dubitamus eu3 p̄ veteri cōsuetudine nos amare. Vale optime. Ex ro. die. xx. octobris. M. cccd vij.

Pollicet opas suas amico ⁊ cōcordatis minime derogare. **Epistola. ccclix.**

Meas cardinalis senensis Martino mayer. S.p.d. Scribimus tibi non sine fiducia singulari litteras breues. non scimus dare inania verba. Amamus ex corde amicos ⁊ bis adulari nescimus. Crede optimo corde loquimur: si facultas affit nunq; dubitemus votis tuis ⁊ id certo certius habe. quia vetus amicitia nostra solida est. In facto ecclesie romane illud tibi dicimus quia nō leditur caput sine membris: nos hic curabimus ne concordatis deroget. Deinceps non credimus nationem vestrā habere causam querele si pacta seruentur. De gratia nostra siue reseruatione scripsimus ⁊ nunc repetimus: non est animus noster vexare quēq; occasione illa nec intēdim⁹ p̄cordatis per gratias nostras in aliquo derogare. Vale ⁊ nos vt soles ama. Ex vibe die. xx. octobris.

Denūciat desideriȝ amici satisfactū. **Epistola. ccclx.**

Meas cardinalis senensis Theoderico archiepo maguntino. S.p.d. Exvigando secretario tuo accepimus litteras dignationis tue. Cognitis bis que cupiebas mox adiuimus sanctissimum dominum nostrum qui leto animo votis tuis annuit. Movit sua pietas quo animo queue opera tua dignitas superioribus annis romanam adiuuerit ecclesiam: ⁊ vbi occasio detur monstrabit se diligere tuam virtutem. nos autē in quacūq; re poterimus erimus semper ⁊ voluntariȝ ⁊ proni desideriȝ tuis morem gerere. Datum rome die vicesima octobris.

Pollicet sexingentos florenos amice p̄ro vote aut ingressu religionis. **Epistola. ccclxj.**

Meas cardinalis senēsis Jacobo picbolomeo. S.p.d. Litteris tuis quas de montania ⁊ andrea filiȝ tuis nepotibus nostris ad nos scripsisti: respōdimus semel ⁊ iterum: nescimus an nostra scripta in manus peruenerint tuas. Ideo bec pauca repetimus vt non putes mente nostra excidisse quod illic immobiliter sedet. De mōtania ob res que geste sunt difficile est rectū ferre consilium. Intelligimus eñ eam monasteriū abhorrere: matrimoniū aūt reperire sua conditione dignū difficile est: nos igitur relinquimus tibi banc p̄uinciaz vt sibi persuadeas q⁹ in rem suaz sit p̄udens. Si essemus pecuniosi: ⁊ more quorundā cardinaliū abundaremus: daremus illi ⁊ virū ⁊ dotem. At cum tenuis sit conditio nostra: volūtatē potestas impedit: vt cūq; sit ex paupertate nostra sexingentos illi aureos spondemus quamcūq; viā ingrediat. Scriptoriā apostolicaz andree tuo ⁊ si optamus acquirere tamē nō valemus: nemo' eñ est qui absq; mille aureis eam consequi potest. Oportet igiť illas ingredi vias: nos vbi poterim⁹ non deerimus necessitati tue. Et si deus dabit vt possessionē varinien. ecclesie consequi possimus: ita nos geremus vt intelligas nos amantissimi fratris locū tenere. Datum rome vicesima octobris.

Refert mortē amici ⁊ se cōmendari orat. **Epistola. ccclxij.**

Meas cardinalis senensis Latino equiti ciprio. Salutem plurimam dicit'. Duabus epistolis tuis gratias nobis egisti super bis que tui causa fecimus. Cognoscimus nos nec p̄ro debito: nec p̄ro voluntate satis-

feciſſe: ſed tua benignitas parua pro magnis accipit. Gaudemus obtigiſſe tibi deſiderium tuum: nam & tua virtus maiora meretur. Afficiat tibi ſummus pontifex & deſideriis tuis vbicūq; poterit faciet ſatis. Amicus tuus & noſter ſtephanus cacia: cuius fine lachrimis non poſſumus meminiſſe creatori deo animā reddidit: rogamus te vt eius nepotes apud illuſtriſſimū ducē cōmendatos habeas quibus beneficia ſua collata ſunt. Et nos etiā vnam prepoſituram tenuē obtineamus: velis nos principi & ſoti cū cōmendare q̄ ad eor beneplacita ſemp inueniemur attentiſſimi. Datū rome. xx. die octobris.

Cōcordatis eccīe opam dare promittit ne violentur. **Epiſtola.cccliiij.**

Meas cardinalis ſeneñ. iohanni leſurē. S.p.d. Amauimus pbitatē tuaz ante promotionem noſtrā & nunc potiſſime colimus obſeruamuſq; Inuenimus eñ in te & veritatē & prudētiā. Credimus plene illud eſſe ſcz aliquos qui vulnerent: vt medendo lucrenť: & nō patieť caput ſine dolore dānoq; mēbroz. Mittimus tibi cū p̄ſentibus alphabetū quod optaſti: quod ſignatū recipies: poteris illo vti & nobis que grauiora erūt ſignificare: habebiſq; reſponſa ex nobis que res ipſe exiget. Decet bonos viros curare ne vnitas eccleſie magno parta labore iteꝝ ſcindať. De cōcordatoz obſeruatione ſoliciti ſumus. damuſq; operā ne violenť. Amideus pro quo ſcribis ſi ſuenieť fuiſſe in poſſeſſione tēpore cōcordatoz habebit pacem: idq; dñs noſter nobis cōmiſit inquirere: vale optime & ſcribe nobis frequenter. naz litteris tuis quaſi p̄ſona tua tuemur. Ex roma xx. octobris.

Excuſat ſe cōtra concordata eccīe feciſſe. **Epiſtola.cccliiij.**

Meas cardinalis ſenēſis petro knozen doctori. S.p.d. Grate fuerūt nobis littere tue quibus nouitates germanicas ſignificaſti & dietarum inſtitutiones. Sāmus nos eſſe tibi charos qui omnia vt amico communicas Eſtq; nobis nō parua voluptas te tenere memoriā veteris amicicie: vellem nationē tuā vti ſano conſilio & non repente ad nouitates p̄rumpere: multo labore parta eſt pax eccleſia africa: facile rumpeť ſi volueritis. At erit non nobis ſolū dānoſa ſed etiam vobis. Cuz volueritis reſarcire nō poteritis leuiter. Quod nobis dicis imputari de reſeruationibus ac penſionibus: neſcimus quid id ſibi velit. niſi fortaſſe de vno monaſterio prope conſtantiā quod impetrauit p̄bonotarius de lapide: de quo nobis penſio centū florenoz aſſignata extitit: id ille aiebat placere p̄incipi patrie: nec erat contra concordata cum electio ibi canonica non fuiſſet. De alia penſione nunq; nos intromiſimus. De reſeruationibus eſt veruz q̄ habemus bullam p̄o duobus milibus florenis. Credebamus nationem illam non egreſſurre ſi nos qui in ea nutriti ſumus tantū in beneficiis haberemus. Et nihilominus diximus pape: & ſcripſimus archiepiſcopis moguntino: treuereñ. & colonienſi: nos illa bulla nullatenus vti velle: vbi concordatis cum natione aduerſareť. Itaq; neſcimus cur nobis aliquid imputari poſſet. Cōmendamus tibi vnionem eccleſie vt facias quemadmodū conſueriſti quia nihil pace melius. Cōtra p̄tenos ſedes apoſtolica vſa è ſuis armis: reſtat vt veſtris vtamini. Si qua in re natio ipa graueť. poteſt recurrere ad ſedem apoſtolicā. Credo non ſperneť preces ſue. Fuimus locuti ſanctiſſimo domino noſtro de iuramēto tuo. ſanctitas ſua viue vocis oraculo nobis dixit q̄ iuramentū illud ſuſpendebat ad effectum vt poſſes romane eccleſie vtilius ſeruire. Et ita poteris affirmare te non eſſe obnoxium iuramento. Age igiť vt cōſueriſti: nos ſemper inuenies paratiſſimos ad ea que tibi grata ſint & inclyte nationi vtilia. Cupimus vt nos commiſſos facias p̄incipi marchioni alberto cuius eximie virtuti omnia debemus. Vale ex roma die. vij. nouembris.

Captata benivolentia petit amicū suo nomine audire

Epistola.cccLxv.

Meas cardinalis senensis Francisco duci mediolanensi illustri. S.p.d.
Dūis in curia serenissimi imperatoris ⁊ alijs in locis vbi morā traxi: semper bonoris ⁊ gloriē tue cupidus fuerim: illisq; pro mea virili consule re studuerim: vt testes sunt magnificus eques scena de curte ⁊ alij quos tua excellentia ad imperialē maiestatē ⁊ romanā curiam aliquādo transmittit: fateor tamen me nunq; aliquid egisse propter quod presumere debeaz gratiā quātūcūq; minimā ex tua mansuetudine deposcere: sed audaciā petenti quā mea nō pstant merita tua liberalitas ⁊ in omnes beneficia concedit: que cū vel ignotis pdesse solet: mihi vt existimo non claudet aures: neq; ego illam implorare audereꝫ nisi me necessitas vrgeret: sed cum vocatus ad cardinalatus honorē eos nō habeam redditus qui huic dignitati cōueniant: cogor ad eos recurrere quos p sua singulari bonitate mihi bene velle arbitror. Inter quos excellentiā tuā veneror. nam ⁊ amici quos mediolani habeo hec mihi ⁊ litteris ⁊ nūcijs indies cōfirmāt. Quibus ex rebus cōmisi prefato scene integerrimo amico meo: vt aliqua meo nomine mansuetudini tue exponat. Cui precor ⁊ benignas aures impertiri ⁊ preces suas quas vice mea attulerit bono animo exaudire velis: nam ⁊ opus pietatis exercebis ⁊ me seruitorē tuū magis ac magis obligatū habebis. Ex roma quarto nonas decēbris. Anno. M.cccclvij.

Instruit de mente sua apud principē exequenda.

Epistola.cccLxvj.

Meas cardinalis senensis scene de curte. S.p.d. Raphaelem capinū nobilē adolescentē (quem ad nos misisti) recepim⁹ in familiam nostram: ⁊ tui causa ⁊ sui libenti animo: nam ⁊ nos tibi obnoxij sumus ⁊ in omnibus morem gerere cupimus: ⁊ ipse pre se fert modesti ⁊ prudentis indolem iuuenis. Vtinam bi simus qui virtuti sue satisfacere possimus. Quod pmittis te apud illustrissimū ducem pcuraturū nostri causa non est apud nos dubiū: nouim⁹ animū erga nos tuum ⁊ amicū verum te esse nō ambigim⁹. Si bona principis mēs in ea re fuerit tua non deerit opera. Ita nobis psuasum est. Scribimus excellentie sue litteras quaz exemplaria cū presentib⁹ ad te mittim⁹. Si putas reddendas esse reddito: si minus vtere cōsilio tuo ⁊ rem nr̄am pro tua circūspectiōe curato: nos tantū volum⁹ quantū licet. Pauperes nati sumus ⁊ in hac vsq; diez vixim⁹ tenues: nūc si aucta est dignitas non tamē accreuerūt opes: Confidimus in bonitate sūmi vt qui nos nunq; destituit neq; in cardinalatu deseret: quādo nō bis sumus qui maria mōtesq; cupimus. Satis nobis fuerit nō egere. Quod illustrissimi ducis auxilio futurū cōfidimus ⁊ tua solicitudine. De maxima illa concubina non est quod mirere: lata est romana curia ⁊ omnium rerum capax: boni ⁊ mali apud nos versant: hic supbia ⁊ humilitas: hic auaricia ⁊ largitas: hic luxuria ⁊ frigiditas: hic libido ⁊ continentia. hic summa virtus ⁊ summum vicium. Sagena hec est in mari missa omniū genere piscium plena. Triticū adhuc simul ⁊ palea in area est: ⁊ magna fatuitas ⁊ summa sapientia simul habitant. Quid miruz si opera aliquando preclara efficimus digna laude: aliquando sic agimus vt rēp bendi vel a minimis valeamus.

De palatio budēn. ⁊ aliquid contra basilience cōcilium.

Epistola.cccLxvij.

Mbrosius camalduleñ. Reuerēdissimo ac sacratissimo imperatori sigismūdo semp augusto fidelitatē ⁊ subiectionē. Habeo gratias ingentes maiestati tue clementissime princeps q̄ priusq; pannonia discederē pulcerrimi ⁊ magnificentissimi omniū quod vnq; viderim spectaculi te esse participem voluisti. Inspeximus sūma cū admiratione precipuoq; stupore edificatū abs te pala

ciū tantaq; occurrunt singulariter miranda vt quod magis mirari quod primū ꝓdicare debem⁹ nō occurreret. Taz multa ad se trahebāt atq; in se rapiebāt obtutū affectūq; nostrū. Denicq; structure moles taz vasta est vt nullam toto orbe maiorē reperire posse arbitremur. Eius oia membra adeo magnifice tādecenť instructa sunt vt ad grām nihil possit accedere: singuleq; vt dictū est partes secum de pulchritudine z magnificētia certare videnť vt quod primū admiremur non occurrit: nisi q; simul oia inspecta excedunt oēm admirationē: vitq; arbitremur persis illā formosissimā regiā de qua tam multa ꝓdicanť huic tue cōferēdā. Trāsimus ad cōtuendū peripatū illum spaciosissimū ꝓspectū omnino mirabilē pleriq; voluptatis. Neq; bis contenti piscinas quoq; z ortos arcuire plena occurrebant oculis. Pauca de multis que me mouent in vnū congressi execratione digna tueq; serenitatis oculis legenda subiecti. Equidem cōsideratis scandalis q̄ indies ex hui⁹ perpetuatione cōciliū prodeūt hui⁹ sentētie sum vt ꝓ firmo z rato habeā nihil a tua pietate posse fieri vel dco grati⁹ vel accepti⁹ seculo vel ecclesie matri vtili⁹q; huius eneruationē abhominationis ꝓ viribus moliaris. Et oro ne tua me pietas temeritatis arguat ita sentientē. Nā si ex habūdātia cordis os loquit ego istam sinam ex altu cordis eructo. Deus autē noster omnipotens serenitati tue que ad paccm sunt inspirari dignet annosq; tuos benedicere religiosissime princeps z auguste pissime. Ex wienna. Anno. M. cccclvij.

Cōmendat cām suam z spōdet operas suas in reciprocū.

Epistola. cccclxviij.

Meas cardinalis senen. S. p. d. Cum forto iuris cōsulto ac serenissimi dñi ducis mediolani secretario. Ex leponsijs hac ꝓterita hyeme sup re ꝓpositure mee litteras ad te dedi vt illustrissimo principi duci mediolani ꝓ me loquereris te rogās obsecrās: nihil exinde responsi a te suscepi: quod non tibi sz tuis occupationibus imputo. Scripsit aūt mihi paucis ante diebus q̄ morer et mediolanen. antistes de tua erga me optima voluntate dixitq; tuū esse cōsiliū vt cesaris lras ad ducē impetrarē. Factū est vt ambo suasistis. Lras refert vir vrbanus z tuus meiq; amantissim⁹ laurentius de rotella cōcanonicus meus tridentinus. Is te alloquit z mea agitabit cām. Precor illi cōsilio z auxilio vt sis. Vtq; reprobes quod ep̄lis de te mihi ꝓfatus reprimisit antistes. Habeq; in te q̄cquid spei habeo. Fiam voti compos si me iuueris. Sin deseras nil est qd̄ sperem. Scio mores curie vestre z aliarū. Nemo aliquid obtinet nisi magnis fult⁹ amicis. Ego z si iusticiā ꝓsequar: nisi te habeā ad quem recurrā habeo neminez. Nec te quo iure teneam video qui nullis beneficijs mihi obligaris. Sed confido in tua humanitate: Similiterq; studia z officia quib⁹ dediti sum⁹ paria fiduciam ꝓbent vt opera consilio: auctoritate z gra tua amice vtar. Ego si quid intelligā aut ad voluptatē aut ad cōmodū: aut ad amplitudinē tuā ptinere: etiā nō rogatus faciam nec ad me vnq; ꝓ te vel ꝓ tuis frustra scribes: si mō quod petieris in mea fuerit ptāte. Vale z spem meā imple. Ex vrbe sexto idus Julij.

Excusatio precū nō eruditaz.

Epistola. cccclxix.

Meas cardinalis senen. preposito spirēsi. S. p. d. Accepim⁹ litteras tuas quib⁹ rogas vt ius nrm in pbēda ecclesie maioris wormaciensis in nepotē tuū trāsferre velim⁹. Cōplacuissem⁹ certe tibi cui libenti aio tāq; singulari amico z homini virtuoso gerim⁹ morē: nisi pueti fuissem⁹. Scripserūt em̄ nobis. Decan⁹ z cantor wormaciēsis: q̄ negocia ꝓpositure nre gerūt de vacatione pbende hmōi: multūq; suaserūt vt ius nrm illi dimitterem⁹ q̄ ꝓ capitulū ad possessionē q̄uis de facto erat admissus: cui iā ꝓpositurā nraz arendauerāt. Deinde etiā supuenerūt lre illustris principis comitis palatini ꝓ eode dictā pbēdā petētes. quib⁹ inducti aim inclinauim⁹ ad cōplacēdū prefato possessori: siue vt recti⁹ dicamus intruso. Nam q̄uis spreti fuerimus a capitulo: quia tñ natura litigiosi

non sumus: decreuimus bonū ꝑ malo rependere. Rogamus aūt te vt equo ao
feras: si hac vice ꝑcib⁹ tuis nō annuim⁹: cū sicut ꝑdiximus alioꝝ scripta ꝓcuene
rint: deinceps si quid occurrerit qđ tui cā facere possim⁹: nō enim⁹ requisitiōi tue
quoquo modo aduersi. Sed quantū vires nr̄e tulerūt ⁊ tibi ⁊ amicis tuis cona-
bimur rē gratā facere. Datū rome die. xxij. iulij. M. cccclvij.

Annuit precib⁹ ⁊ petit se excusare de grauamine germanice nationis. **Epistola. cccLxx.**

Meas cardinalis senensis decano wormacien̄si. S.p.d. Cognouim⁹ que
scripsisti de prebenda que nup vacauit in ecclesia wormacien̄si. Suades
ne nos de illa intromittamus ⁊ ius nostrum possessori tradamus: cū neq;
vtile nobis sit dictam prebendā obtinere ꝓ̄m statuta ecclesie: neq; dispensari ad-
uersus ea cōsuetum sit. multū tribuimus cōsilio tuo: ⁊ credo qz non est mens nr̄a
grauare ecclesiā illam: nec litigiosi sumus vt velimus supra modum cōtendere.
Nos si eam prebendā obtinuissemus non ꝓterea violare statuta vestra voluis-
semus aut aliquod vobis afferre grauamē: sed iuxta cōsiliū tuū fecissemus: ⁊ cōfi
dimus q̄ non fuisset capitulū vestrū de nobis male contentuz. Verū vtcūq; res
se habet: q̄uis cōsiliarius Palatini nullum ius habeat in p̄dicta p̄benda ⁊ nobis
spretis in ea se intruserit: tamē quia vir nobilis est ⁊ illustris. Palatinus pro eo
scribit: tuq; plurimū id suades. ⁊ iohannes tolner etiam hortat: crimus contenti
transferre ius nostrū in predictū cōsiliariū si cū eius procuratore qui hic est cōue-
nerimus: ⁊ denicq; confide quoniā ecclesiam vestrā iuuare atq; extollere: non de-
primere aut quoquo modo ledere intendimus. Verū quia capitulū ecclie sancti
andree animo deliberato nobis spretis ⁊ litteris nostris contemptis ad possessio
nē prebende per nos acceptate aliū intrusit. intendimus experiri de iure: quis sit
potior. Itaq; rogo ne mireris si litem pro parua re ingredimur. quia cōtem ptū
potius q̄ prebendā animo metimur: quā etiā si obtinuerim⁹ alteri eiusdē natio-
nis resignabimus. Postremo scribit nobis iohannes tolner querimonias factas
esse apud aliquos germanie prelatos de reseruationibus cardinaliū quas habēt
in partibus illis: nescimus an propter nos ⁊ gratiā nostrā is rumor fiat. Nos qui
dē supra. xxiij. annos in alamania seruiuim⁹ ⁊ semper bonorem illius nationis ꝓ
virili nostra promouimus: ⁊ nunc ad cardinalatū q̄uis insufficientes vocati: id
conamur: id studemus: id tota mente querimus: quod illi nationi vtile decorūq;
esse putamus. cum nonnullis aliquādo vehementer contendentes ita vt in sacro
collegio nos magis germanū q̄ italum esse dicant. Quibus ex rebus non sumus
arbitrati germanice nationi futuꝝ odiosum. si beneficia in ea pro duobus milib⁹
ducatoꝝ in annuis redditibus obtinerim⁹. Et q̄uis in bulla reseruationis nostre
fiat mentio de monasteriis. nūq; tn̄ intentio nostra fuit ad ea monasteria litteras
trahi que p cōpactata reseruari nō possent: ⁊ ita sanctissimo dño nostro diximus
adūcientes q̄ pro nullo monasterio vnq; litigaturi essemus: sed solum id recipe-
remus quod cū bona gratia principū in quoꝝ territorio esset habere possemus.
Itaq; nō existimamus aliquos prelatos occasionē habere vt de nobis conqueri
possent. Quapropter rogamus te qui soles cū pluribus cōuersari: vt mentē no-
strā omnibus declares: ⁊ presertim archiepo mogūtino: apud quē nō dubita-
mus nos haberi cōmēdatos: cū ⁊ nos sui status ⁊ honoris quātū vires nostre fe-
rūt semp defensores sum⁹. Datū rome die. xxij. iulij. Mcccclvij.

Frustra conat̄ ipetrare vt der⁹ coitat̄ seneñ. ꝓ ꝓfir- matiōe studij vlis ꝓtribuat ⁊ auisat de exercitu ꝓgregato. **Epi. cccLxxi**

Meas cardinalis seneñ. Balic seneñ. S.p.d. Que ornamēto splēdori glo
rieq; isti ciuitati vestre patrie nr̄e eē possent: nūq; tedio nobis eēt aut gre
re: aut si in ptāte nr̄a esset exhibere. Eapropter cū nuper nobis scripsisti
vt ꝓ studio legū aliarūq; facultatū in vrbe vestra reformando. Sanctissimo dño

nr̄o verba faceremus vt q̄ dei⁹ vr̄e vitionis ad eā rem certā pecunie quātitatē cōferret impetrare conaremur. Fuim⁹ eueſtigio cū eodē ſanctiſſimo dño noſtro Oratore veſtro ſpectato viro leonardo ad id accerſito. Peroauim⁹ cām: vt arbitrati ſumus oportere: ſ nō exorauimus. quō aūt pietas dñi nr̄i ad eā rē rñderit nō ambigimus leonardū p̄fatū collegio veſtro ſignificaſſe. Itaq; non eſt cur plura circa hec dicam⁹. Illud adūcim⁹ qđ noſſe magnificētias veſtras nō inutile arbitramur: Hodie lr̄e ex neapoli aduenerūt: q̄bus certior fama ſit. Comitē iacobū piccininū ab inclyto rege aragonū pecunias nō paucas accepiſſe: quib⁹ copias ſuas inſtruere poſſit ad regni metas exire. Ferūt eum aduerſum ſigiſmūdū malateſtam arma motur⁹ inſtante vrbinate comite. Sed mille ſunt hominū inſidie: nec ſagitta ſemper eo tendit qui directa videt. Sapiūt magnificentie veſtre t quod ex vſu fuerit cogitabūt. Nos pro debito nr̄o hec reipu. veſtre ſignificādo putamus: cuius tranquillā quietem indeſinenter optamus. Datū rome die. xxij. Julij. M.cccclvij.

Petit p captiuo vt benefacta eū male factis penſatis liberum emittant.

Epiſtola.cccl xxvij.

Meas cardinalis ſeneñ. balie ſeneñ. S.p.d. Accepimus lr̄as veſtras q̄b⁹ cognouimus que de comite iacobo piccinino t eius tranſitu ſuſpicamini.

Fuimus ſepe cū ſpectabili oratore veſtro de eadem re locuti t eadē videbanē nobis formidanda q̄ vobis ſi homo ille regnū exiret. Nūc ſcriptis vr̄is cōmoniti ſtatuim⁹ de re illa certior⁹ p̄ficē facere. Sz cū podagra nos impediret ne preſentiā dñi noſtri accedere poſſemus: ſcripſimus q̄ nobis videbanē aplice maieſtati: t rogauimus vt oratori veſtro audientiā preberet qui latius loqueret. Placuit id clemētie ſue. Oratorēq; veſtrū mox poſt cedulā noſtrā audiuit: t ita ſemp oibus rūdit quēadmodū de patre optimo t diligētiſſimo conſeruatore vr̄e libertatis ſperandū erat. Scribet oia ſeriosius ſenatui veſtro leonardus orator. Itaq; non eſt cur nos ea repetamus. Sumus t crūm⁹ ſolicīti in bis q̄ veſtre reipublice trāquillitatē reſpiciūt. Poſtremo q⁹ franciſcū patriciū in vinculis cōiectum accepimus: virū fama clarū t qui ornamentū ciuitatis vr̄e nō parū bacten⁹ fuit: Rogamus in eius iudicio bñfacta cū malefactis pēſare velitis. t boiem i vita relinq̄re q̄ ſuis ſcriptis vīam vbē illuſtrauit t in futur⁹ ſplēdore ei maximum adūcere pōt: Quod ſi feceritis oēs collegū nr̄m cōmendabūt in quo plus beneficij q̄z iniurie recordatio valuerit. Datū rome die. xviij. Julij. M.cccclvij.

Captat beniuolētiā t offert cōmendatū nepotē ſuū.

Epiſtola.cccl xxviij.

Meas cardinalis ſeneñ. epo tridētino. S.p.d. Redeūtē in alemaniā nicolaū crewl capellanū nr̄m t cōpatriotā: tū cū tridēto trāſitur⁹ ſit: noluim⁹ ſine nr̄is ad te lr̄is dimittere: q̄bus intelligas nos veteris amicitie t quō ſit ad ſacros ordines promoti fuimus: memores cē. cupidoſq; magnope aliq̄ aliq̄d agē qđ tibi gratū exiſtat. Reliqua de nr̄a erga dignitatē tuā volūtate t de ſtatu romane curie: idē nicolaus plenius referet: cui velis tāq; nobis plenā crede ntie fidē p̄bere. Inſup q⁹ nepos noſter frāciſcus grām expectatiuā habet in eccleſia tua. Rogamus vt in euentu vacationis alicuius p̄bēde aurillo ſibi eſſe velis ad obtinendā poſſeſſionē: quēadmodū de tua erga nos beniuolētia t amicitia veteri plene p̄ſidim⁹. Datū rome kal. auguſti. M.cccclvij.

Refert noua italie t vrbis romane.

Epiſtola.cccl xxviij.

Meas cardinalis ſeneñ. Nicolao cardinali ſancti petri. S.p.d. Reuertiē ad ptes germanie. Capellanus meus nicolaus crewl: quē in agēdis ſuis dignation⁹ tue quātū valeo p̄mēdatū efficio: diu nihil noui de tua dignitate accepi. Puto eā bñ valē q̄n i p̄trariū nihil accipio. De p̄latis germanie t dieb⁹ eor⁹ multa hic dicunt nō bona. Tuā dignationē nihil latere opinor. Niſi tua ar-

cūspectio illis obuiet reb⁹: nescio q̄s alius occurrē possit. Ego tñ te in hac curia pñtē pon⁹ eē vellē. q̄uis parū est q̄ cardinales reipublice ꝓsulē possint. Sz iuuaret me sepe in pñtia tua cē. ⁊ ꝓ veteri more dulces miscē sermōes. Fortasse aliq̄n nō tederet dignationē tuā in curia morā traxisse. Quis sit status barū ptiū non dubito q̄ familiares tuos dignationi tue scriptū eē. Referā tñ paucis quō res se habeat. Dñs nr̄ in primis bñ valet. Roma q̄z ꝑter solitū hucusq̄ sana eē videt. Obiit cardinalis neapolitan⁹ in curia potius medicoꝝ q̄ aeris grauitate. Vrsini ⁊ comes euersus adhuc inter se armis ꝓtēdūt: q̄ res facit vt annus vberrim⁹ sterilis videat. Huc accedit indignatio quā pōtifex ō vrsinos accepit: tractat cō cordia nescio q̄ facile bēbit exitū. Comes iacob⁹ piccinin⁹ q̄ hactenꝰ in regno fuit nūc susceptā a rege aragonū magna pecunia extur⁹ regnū vi. ⁊ ō sigismūdū malatestā quē rex odit arma moturus. q̄ cū ꝓfectur⁹ ē comes vrbinas. alij arbitrāt hec fingi ō ꝛualatestas: vt improuisi senēses inueniant. Quic q̄d egerit piccinin⁹ si regnū exierit: arbitrant oēs totā italiā rursus in arma tuiturā. Atq̄ b mō gereꝝ bellū cōtra thurcos: nec meli⁹ in germania res se bñt: q̄n impator ⁊ rex bungarie sicut nosti inter sese acerrima cōtentione ꝛpugnāt: de⁹ ecclie sue meli⁹ ꝓsulat. Cōmēdo me dignationi tue ad eius mandata omni tpe paratū. Ex roma kl̄. Augusti. M.cccclvij.

Epistola.cccLxxv.

Cōmēdatoria singulariū amicoꝝ.

Meas cardinalis senen. archiepo saltzburgen. S.p.d. Nicola⁹ cretwl capellan⁹ nr̄ dilect⁹ vētur⁹ est ad dignitatē tuā quā rogam⁹ i agēdis suis cōmēdatū bze velis ab eo itelliges romane curie statū ⁊ quō res italie sese habeāt. Itaq̄ nō est op⁹ de his aliq̄d scribam⁹. Mō sum⁹ ime mores bñficioꝝ q̄ a dignatione tua ꝓcepim⁹ dū i germania essem⁹: ⁊ quō i saltzburga sepi⁹ a tua dignatiōe gratanter accepti ⁊ honorati fuim⁹: ob quā rē erit nobis sp cura vt tibi ⁊ ecclesie tue ꝓ nr̄a possibilitate vicē repēdam⁹. Insup q⁹ duo sūt i tua curia nobis a lōgo tpe dilecti iohes lauterbachi⁹ ⁊ iohes troster viri boni ⁊ fidelissimi: eos dignationi tue quoad possum⁹ efficim⁹ cōmēdatos: reputaturi nobis impensuz q̄cq̄d i eoꝝ ꝓuis bom ꝓte collatū fuerit. Datū rome kl̄. augusti. M.cccclvij.

Epistola.cccLxxvj.

Gratulat de liberatiōe epi varadien. cui⁹ noie regi scripsit ⁊ ab aplico scribi ipetrauit.

Meas cardinalis senen. Iohāni troster. S.p.d. Fecisti probe q̄ nobis ex bungaria vienaq̄ singula scripsisti q̄ tum gerebant: audiuim⁹ inuiti illarū partiū tribulationes velit deus vt tandē pncipes inclyte dom⁹ austrie inter se reconcilient. Illud aūt libenē intellexim⁹ q⁹ de epo varadien si viro optimo significasti: cuius inocētia libertatē ꝓsecuta est. Nihil ꝓfecto b tpe nobis iocundius significari poterat: tu de nobis sibi oia vera dixisti. Mā cū audiuim⁹ capturā eius vehemēter ꝓbatissimi patris fortunio cōmoti fuimus. scripsimusq̄ mox regie maiestati q̄ nobis de patre sincero ⁊ optime merito testificāda videbātur. Rogauim⁹ etiā pōtificē maximū vt lras ad regē daret quibus relationez epi peteret: easq̄ bis obtinuim⁹. Prunas ꝓ casuale quēdā tabellariū misim⁹. Secūdas vo ꝓ laurētiū rouarellā destinauim⁹ q̄ nūcus aplicus ad regē ꝓfectus est: q̄ q̄uis tarde hinc venerint testimoniū tñ pbebūt nr̄e in epm charitat̄. Postremo q̄ suades fecim⁹. Cōgratulatorias em̄ epias eidez epo ⁊ misim⁹ ⁊ mittemus. Itaq̄ nō est cur vereaꝝ⁹ officiū nr̄m requiri posse. De rebus curie nr̄e supsedim⁹ scribere: cū nicolaus nr̄ crewl te cōuēturus sit: ex quo cūcta vel minima q̄ in italia gerunt babūde cognosces: Reliquū est vt bene valere studeas. archiepoq̄ fideliter seruias apud quē tua obsequia nō erūt sine ꝓmio. Nos aūt sp tui memores erimus. Vale ⁊ si iacobus lotronus istic est: mille ei salutes nr̄o nomie dicato Ex vrbe roma kl̄. augusti. M.cccclvij.

Epistola.cccLxxvij.

Familiaris vt bene valeat.

Meas cardinalis seneñ. Johi lanterbachio. S.p.d. Ex nicolao nro crewl tibi amicissimo cognoscēs q̄ apud nos gerūt ꝛ q̄ nos in te aio sumus. Nā quēadmodū te iāpridē dilexim⁹: ita ꝛ nūc amamus: cupimusq̄ tibi bñ eē ꝛ si qñ aliq̄d p te facē possemus: nō eēt in nobis mora: pfidimus tibi bene futuꝝ apud archiepm salzburgeñ. Qui p sui singulari virtute seruitijs tuis debita pmia nō negabit. Vale igit ꝛ nos eidē archiepo ita offeras vt intelligat nos sibi cōplacēdi cupidos eē. Datū rome kl. augusti. M.cccclvij.

Cōsolatoria sup morte filij. Epistola.cccLxxviij.

Meas cardinalis seneñ. dño de rosēberg. S.p.d. Magno merore affecerūt nos lre amicoꝝ q̄bus dariſſimū ꝛ spectatiſſimū filiū tuū henricū diez clausisse extremū cognouimus. Doluim⁹ certe illū in flore sue iuuentutis ex hac luce migrasse: cū multa ꝛ p vmo tua ꝛ p inclyto regno bohemie facē poterat: tū vo istud molestissimū fuit q̄ senectuti tue ꝛ baculū ꝛ solamē ereptū esse vi debamus. Sz cū cogitamus ai tui sapiētiā: nō dubitam⁹ q̄n p solatione ipse rerū mortaliū vsus tibi pbeat. Frequēter accidūt hec: sepe filij patres i morte p̄cedūt raro est sener q̄ plures ex suis filijs nō p̄miserit. Tolerāda sunt hec: nec dolore cōsiliū est: vbi dolor nihil affert pficiū. Accēscendū ē diuine voluntati oia deus i vsuz meliorē quertit: nihil ipe pperā: nihil temerē agit. Ille sapiēs bō ē q̄ ea vult q̄ velle deū nouit. Nos filiū tuū i eo statu in eo tpe vocatū a deo nō ambigimus: in q̄ illi melius fuit exuisse boiem. Itaq̄ cuius nō dubitamus magnificētiā tuā q̄eto esse aio: ꝛ ea velle que deus voluit: tū p nro officio rogamus vt hec humana equa mē te feras. ꝛ qđ restat eui cū reliq̄s tuis filijs dulciter ac suauiter traducas. Id erit nobis supra q̄s dicere possum⁹ acceptū. Diligim⁹ enī sūmopē psonā tuā: nec obliuioni dare possumus quāta nos charitate in uicēa quōdā cōplectebaris: ꝛ denīq̄ sp nobis ante oculos est humanitas illa atq̄ vbanitas: quā nobis ꝛ p copio rabensteyno ondisti in crūmenaw: ita eñ nos ardēti charitate ꝛ vt aiūt euiscerata dilectione suscepisti: vt di tpe nos ꝛ tibi ꝛ natis tuis ꝛ bis q̄ nascent ab illis obnoxios eē putem⁹: ꝛ b quidē ondem⁹ si vnq̄ sese facultas obtulerit. Reliq̄ referet nicola⁹ crewl capellan⁹ nr dilectus quē tue magnificētie cōmēdam⁹: cui tāq̄ nobis credētie fidē plenā adhibere velis. Datū rome kl. augusti. M.cccclvij.

Post regiā maiestatē recōmēdatā refert grates eōi paradieñ. de emācipatiōe. Epistola.cccLxxix.

Meas cardinalis seneñ. Ladislao regi būgarie. S.p.d. Cū supioribus diebus iohes paradiensis eps apud budā in vincula piectus esset. Idq̄ tuo iussu factū diceret: egre id mihi duplici de cā fuit. Nā ꝛ pfulis integerrimi ac mihi amicissimi infelicitati cōpatiebar: ꝛ bonorē tuum parumper obnubilari dolebam: cū enim de tua serenitate optime meritū ꝛ doctrina preditum singulari tua sublimitas in carcerē retrusisse affirmaret. Scripsi itaq̄ mox excellētie tue q̄ mihi in ea re faciēda videbat p gloria tua: quēadmodū fideles famuli benignis dñis suis cōsulere aliquādo solent. Scripsit etiā sanctissimus dñs nr semel atq̄ iterū. Nā qui varidiensem pontificē vtute ꝛ noie optime preditū intellexisset: nō poterat ei (cū indignia ferret) nō opitulari. Nescio an hmōi lre tuā sublimitatē adierint. Illud nūc relatū est q̄ tuā hāc curiā gaudio repleuit nō sine precipua ꝛ ingenti laude tue sublimitatis. Nā cum eps idem nō tuo motu: sed aliquoruz potentū impulsu: quibus nō facile resistere poteras in captiuitatē ductus affirmaret: nūc illud plane dr qđ innocentē platū quē alieno impulsu cepisti: tua spōte solūmō relaxasti: er q̄ re patefacta est animi tui innata pbitas ꝛ epi innocētia liquefacta. Quippe sanctissim⁹ dñs nr totusq̄ cardinalitiū cet⁹ recti tudine animi tui ꝛ singulare prudentiā magnis extolluntpreconijs. Ego vo qui eundem epm iamdudū virum probatissimū esse cognoui: eiq̄ singulari amicitia sum cōiunctus nō solū laudo circūspectionē ꝛ bñficētiā tuā: ꝛ gras q̄s possuz tue serenitati ago

p salute boi amicissimo restituta. Intelligēs nō me mūr ea de cā tue glorie obligatū eē ipm epm. Erā etiā ante seruitor sublimitat tue multis de causis obnoxius: & accedēte hō beneficio: nihil est qđ iā mihi reliq sit: q̄n totū qđ possuz maiestati tue debeā. Ex roma nonis augusti. M.cccclvij.

Epistola.cccclxxx.

Captat benivolentiā r capellanū suum cōmendatū faciat.

Meas cardinalis seneñ. Electo vratislauiēsi. S.p.d. Reuertit ad partes istas dilectus capellan nr nicolaꝰ crewl: canonicus vratislauiensis: tibi iā pridē notus ab eo senties q̄cūq; apud nos gerūt: r qs aius nr erga te sit: q̄ r tibi r domui tue nobilissime tato magis afficimur: quāto in dies pr̄is tui fratrū r tua erga nos merita magis recolim. Itaq; nō erimus in scribēdo lōgiores Tantū dignationi tue nicolaū cōmēdam. Rogates siqua sūt q̄ p nos tui cā fieri possint: ita de nobis pfidas: qui admodū veri amici inter se psueuerūt. Datū rome nonis augusti. M.cccclvij.

Epistola.cccclxxxj.

Mere familiaris.

Meas cardinalis seneñ. henrico senftleben. S.p.d. Per nicolaū nr̄m canonicū vratislauiēsez q̄ nūc in alamaniā reuertit: nō putam necessariuꝫ eē multa scribē. Ita em repete factur est iter vt multi eū p̄cessuri sint. Visitabit em quocūq; i loco suo et more cōpatres atq; cōmatres. Nec dubitam euz cū ad te venerit q̄n volūtates italicas meli referre q̄ ab eo discere valeas. Itaq; parcimus vbis. Tñ rogam vt in reilla varimēsis ecclie si qđ ei cōmittēdū videt id p tua prudētia facias. Est em vratislauiā petiturus vt ait: r a nobis bēbit lras ad epm illū credētiales: vt si op fuerit eis vti possint. Reliqua ex eo audies quē fortasse licentiatū in decretis habebis. Vale r amicis nr̄is nos effici cōmendatos Datū rome nonis augusti. M.cccclvij.

Epistola.cccclxxxij.

Refert noua italie r se quantulus sit in toto pollicet.

Meas cardinalis seneñ. iobi cardinali sci angeli. S.p.d. Que superioribus dieb apud nos gesta sūt: ea iā p alias lras tue dignationi significaui. Nūc subijciā q̄ secuta sūt: exinde scies qđ sperādū sit: qđ ne timēdū cōi xpianorū cause. Dns noster sanctissim nōnullā aduersus vrsinos indignationē induit adeo vt etiā nepotē suū ecclastice militie ducē cōtra illos miserit: castrūq; sci gregorij ab eis extorserit: nūc p̄cordia tractat. Expectam exitū rei pacēq; magnopere cupimus. Mā bella huic ciuitati charitatē annone nō puā inducūt. Fuit ipe sanctissimus dns nr bis diebus aliquātisp egrot: nūc diuino munē qualuit: cui prudētia nō ē dubiū: q̄n reipublice salubre p̄sulat. Mepotes ei q̄ p̄iarchā legatū in orientē secuti fuerāt: atq; ibi ob qđā malefacta cōphēsi nudiusq; rtus redire. vtq; se crimine purgēt patriarchā criminant: & dño nr̄o r sacro collegio cognita ē illius legati integritas atq; p̄stantia: nec sinistri q̄q; de eo facile credit. An autē nepotes ipi culpabiles sint vt legati nūcij tradūt. id alij inuestigēt. Ego r accusatores r excusatores eoz eōs auribus accipio. Rex aragonū bellū habet cōtra ianuenses acerrimū: r nūc vna nūc altera ps naues in mari pdit: & ipsa ianua muro affricta est. q̄ nō regis tñ & etiā suoz exulum armis p̄mit. Permus dux eius magno vir animo r manu p̄mptissimus: miseros ciues territat: q̄ se nō alio mō q̄ morte unius perū positurū affirmat: r nūc hunc nūc aliū ciuē ad necē rapit: qui suis consilijs aduersat. Rex aūt p hos dies vt fama ē insigne opidū. Scarlinū noie in tuscia lucrat est: si vez est qđ hodie mercatorib scriptū ferūt. Id erat in ptate dñi plūbinēsis. Ob quā rē sūt q̄ arbitrant nō q̄etuz regē nisi r plūbini dñio potiat. Quod si obtinuerit locū bēbit oportunissimū vñ seneñ. florētinos ac ianuēses cū velit lacessere possit: atq; vtinā nō ex hac pax italica p turbet: hoc est italia. Que aūt i germania gerunt optime nouit dignatio tua. Cupio scire vbi locoz atq; gentiuz sig

q̄d agas q̄bene valeas ⁊ q̄ spes sit rebus agēdis. Sūt em̄ q̄ dignationē tuā egro tante se reliquisse affirmāt q̄ res mihi molestissima est. Ea ꝓpter suadeo bonor⁹ ⁊ obsecro vt sanitatis curā geras: cureſq; vt aliq̄n reuertaris bucletus ⁊ soſpes: qđ oēs amici tui maxie cupiūt. Ego v̄o nihil magis desidero q̄z te in tomo tua rome sepe videre ⁊ alloq̄: ac ꝑ veteri cōsuetudine mā suetudine tua ⁊ benignitate pfrui. Mō offero me dignationi tue: aut familie tue vel amicis aliq̄d apud sūmū pōtifcē ꝓcuraturū. Mā ⁊ mimū est qđ possuz ⁊ dignatio tua potentissimos cardinales bz q̄ eius negocia fidelissime gerūt. Itaq; nō ē cur mea indigeas opa. Ego tñ q̄n tulus sum ⁊ tuus sp fui ⁊ ero. Ex roma nonis augusti. M.cccclvij.

Excusatio cōtra murmur grauaminis germanice nationis. **Epistola.cccLxxxiij.**

Meas cardinalis seneñ. Martino mayer. S.p.d. Jocūdē nobis fuerunt lre tue: quas in cā decani mogūtini ad nos scripsisti: erāt in eis plures partes quibus breuiē rñdebim⁹. Cōgaudes de nra ad cardinalatū ꝓmotione nō est ea res nobis dubia. Sicq̄ dē noster bonor tuus bonor est: ⁊ hāc dignitatem nō minus tibi creditā q̄z nobis eē: equū est te arbitrari q̄n inter nos vera est ⁊ stabilis amicitia que iubet inter amicos oia eſtimari cōia. Quippe si q̄n aliq̄d occurrerit in quo vel tibi vel ꝓsanguineis aut amicis tuis ꝑdesse possim⁹ oñdemus nos memores eē veteri beniuolētie ⁊ dulcis vsure quā simul in mulē locis habuimus. Que scripserūt nobis ꝓncipes electores: ⁊ tu etiā ꝓ decano mogūtino nō obaudiuimus: nāetsi ꝓpositurā wormacieñ. apud nos libenē retinuissemus: cōcordauimus tñ cū ꝓcuratorib⁹ eiusdē decani de mutatiōe vt ꝯ dictis ꝓncipib⁹ q̄z tibi ⁊ ipsi decano quē iā dudū cognouim⁹ ⁊ amauimus: rē gratā faceremus dam⁹ nūc opam vt lre expediant̄ opportune. Illud aliquātulū dur̄ est qđ in calce lrar̄ tuar̄ scribis q̄relas. s. magnas fieri de romana curia q̄ nationē germanicā multē incōmodat modis. Quatuorq̄ capita tāgis. Unū est q̄ decreta cōstantieñ. ⁊ basilieē. cōcilior̄ cōpactataq; nationis mime obseruent̄: ⁊ q̄uis in ꝟ articulo oia cōtineri videant̄: tñ specificas q̄ electiones canōice facte nō ꝓfirmēt̄ q̄ magna vis pecunie rū ab his q̄ beneficia ꝓsequūt extorquet̄ q̄ sub colore indulgētiarū ⁊ decimarum varijsq; modis ex alamania pecunie bauriūt̄: ⁊ denicq; subiugis de grauia quaz obtinuimus de bñficijs in cōmēdā babēdis quā insolitā esse asseueras. Cogimur ad hec nō nihil rñdere: ⁊ in primis q̄dē fatemur q̄ scribis inclytā. s. nationē vram olim fuisse florentē ⁊ suis virtutibus romanū imperiū meruisse. Addim⁹ tñ ⁊ illud excellentissimā beati petri sedē postq̄z ille martyrio coronat⁹ est: sp rome fuisse in qua q̄ sederūt: vicariatū xp̄i tenuere: clauesq; ligādi atq; soluēdi penes se habuere: siue grea: siue itali: siue germani aut ex alia gente fuere: nec nūq̄ regni celestis introire ianuā potuisse q̄ romanor̄ pontificū auctoritatē cōtumaciter cōtēpserē: nec hodie illis gloriādū eē q̄ auctoritate ꝓpria leges sibi ꝓstituūt. q̄bus pro suo libito romane sedis iussiones spernē possint. Hos em̄ catholica veritas nisi resipuerint ante obitū. ignis eterni mācipio sine intermissiōe deputat. Fatemur insup aliq̄n in romana curia quā regūt boies aliqua fieri que digna essent emēdatione. nec dubitamus ipsos romane vrbis ꝓsules etiā inquātū boies falli errare. labi ac decipi posse. Sed vt ad querelas tuas veniamus dicamus tibi: dignū eē vt cōpactata cū vestra natione seruent̄. Jdq; semp ꝓdicauim⁹ ⁊ in futurū ꝓdicare nō omittem⁹. Sicq̄ dē nationi tue a q̄ plurimū fuimus honorati: nō minus q̄z nre afficimur. Dep cū dicis decreta basilieē. ꝓalij nō custodiri. Jdq; putas iniuriosum eē nationi indignā dicimus eē q̄relā tuā. Propter decreta em̄ basilieē. ꝓalij inter sedē aplicā ⁊ nationē viam discidium cepit: cū vos illa ꝓsus tenēda dicere tis aplica v̄o sedes oia reyceret. Itaq; fuit denicq; ꝓpositio facta: i qua nos impatoriq; noie interfuimus: ea certā legē dedit deinde inuiolabilit obseruādā: ꝑ quaz aliq̄ ex decretis ꝓalij ꝓdicti recepta videnē aliqua reiecta. Itaq; nō iuste agis: si ꝑ oia ꝟuāda eē decreta ꝓtēdis. Sz venio ad electiones quas passim cōtēni refers

boc nos nō inuenimus ita esse vt asseueras: nā postq̄ ex alamania huc venimus plures ecclesie cathedrales eiusdē nationis vacauerūt: in quibus vel postulationes facte vel electiones fuere. De postulationib⁹ nichil est qđ obiici possit: nā ille ex gr̄a pendēt etiā vetusto iure. libez̄q̄ est pōtifici matimo eas admittē vl reiicē. Electiones aūt si canonice fuerint cōpactaz̄ vigore cōfirmationē merent. nec repelli p̄nt: nisi de vtiliori psona. Roman⁹ pōtifex de psilio fratrū suoz̄ sancte romane ecclesie cardīm alīū duxerit. puidendū: & neq̄ hic est alic̄d qđ reprehendi merito possit. De tpe dicimus quo ro. curiā sequmur. Neq̄ em̄ (iā biennio tm̄ est q̄ hic sumus) vlla electio huc allata est: q̄ rite z canonice facta cōpta sit. Haz trajectēsis electio de qua magni rumozes babiti sunt: in psonā excōicatā ceciderat. Alie vo alios defectus babuere. Itaq̄ vides nō ee cur vra natio circa electiōes iustā q̄relā habeat. Qđ deinde subiūgis extoz̄ri multū auri ab his q̄ dignitates vel alia beneficia assequunt: nō est cur de hac sede cōqramini: & poti⁹ de cupiditate z ambitione vroz̄ hoim: q̄ currētes p epatib⁹ inueniētes cōpetitozes: his qui bus palatiū patet certatim pecunias offerūt. Illi vo q̄ alloq̄ pōtificē p̄nt: nō sūt oēs siles angelis: & quales in almania. Galliaq̄ multos repias. recipiūt em̄ qđ offert nō extoz̄quēt: roman⁹ aūt p̄sul solus in thalamo suo nūc hos nūc illos audit z illos ꝓmouere solet q̄ magis cōmēdant: nec sat nec etiam arbitrat pecunie cā hos aut illos cōmēdatione pferri. Nec sibi plus auri dat q̄ cōcordata ꝓmittant nisi forasse aliq̄n occasione expeditiōis ō tburcos: aliq̄n sup annata recepit: qđ sibi pfecto nō fuit in tāta necessitate negandū: babes q̄ in hac pte rn̄sione vram de pecuniis indulgētiaz̄ miramur fieri q̄relā. Nā ille postq̄ collecte fuerāt pfecto romani pōtificis arbitrio nō alteri⁹ erāt distribuēde. De decimis q̄z credim⁹ nō esse indignū quod refers. Nā si alie nationes ꝓ expeditiōe cōtra tburcos babēda decimas exbibēt: nō videmus cur etiā tbeutones nō cōtribuant. Laudam⁹ tm̄ in ea re debitos adbiberi modos. Ceterū cū tota questio de pecunia vertat. dicimus hāc vetustissimā ee querelā: q̄ nūq̄ auferri potuit sp em̄ sūt boies pecunia rū auidi: z quodām odo insatiabile: q̄ cū multa lucrari velint exponē aliquid sacri legiū putāt: nec vlla gēs est que aio equo ex regione sua aspoztari aurū ferat. Nō gari alamanos ea potissimū cā detestanť: q̄ in regno suo negociātes multū auri aspoztāt. Eadē querela est polonoz̄. eadē danoz̄. In alamania q̄z ex plures gentes reperiem⁹ quaz̄ altera incusant alterā quasi argēti sui extoztricē: nec curieve stroz̄ pōtificū accusationib⁹ carēt. Patet itaq̄ lōge lateq̄ B genus querelarum. Verū q̄ dicis germaniā vtam quondā ditissimā fuisse: nūc vo ꝓfusa exbaustaz̄ omni ere vacuā esse: nos cōtra sentim⁹ illud: audacter dicimus: nūq̄ germaniā ditioꝛē fuisse q̄ hodie: nunq̄ ornatioꝛē: nūq̄ armis potentioꝛē: si vni dño paruerit. Nāq̄ si legamus vetusta tpa: inueniemus germanos olim ritu viriisse barbaro: vestibus vsos laceris. Venatiōi tm̄ z agroz̄ culture dedisse opam: feroces quidē bomines z belli appetentes: sed argenti ꝓfusis inopes: q̄bus q̄pe nec vini vsus erat. Itaq̄ germania intra mare z danubiū: rursusq̄ intra rbenū z albim cōtinebat: nūc vo quātū trāsgressa sit suos limites nō ignoram⁹? Nam plus fere est q̄ extra nacti estis in gallia: retia: notico: vindelico atq̄ in ipa scitbia seu sarmatia q̄ intus habuistis. Quid memoremꝰ nobilissimas vrbes vras z splēdidissimas: ditissima templa opulentissimos ꝓncipes ac platos: certe nō videmu⁹? ꝓuincia esse q̄ cōputatis oibus vtam superet: q̄ si resurgeret aliquis illoz̄ tbeutonū qui tpe iulij cesaris vixit: germaniā peragraret: vt arioniste: pfecto diceret non esse eam terram quā olim viderat: negaretq̄ suā ee patriā: cū vinearū z arboruz fructiferaz̄ cōsitiones: vestitus boim: vrbanitatē ciuiū. splendoꝛē vrbiū: tantāq̄ nitidā politiā apud vos cōtueret. Verū hāc mutationē q̄s fecit in vobis nisi religio xpi. Cultus quippe xpiane religionis a vobis barbariem oēm expulit: atq̄ ita expoliuit: vt iaz greci ipsi barbari: vos autē recti latini appellari mereamini. Cultū autē salutifere religionis si vez̄ fateri vultis. Roma vobis z aplica sedes

dedit què predicatores ad vos mittēs idolor relinquèrè cultum: ⁊ verū deū colere vocauit. Plus est hoc martine q̄ aurum ⁊ argentum: plus est quod accepistis q̄ quod datis: Itaq; decet vos accepti beneficij memores esse: quod quide tātū est vt nulli possit thesauri cōpensari. Transimus modo ad eā epl̄e tue partem q̄ nos concernit: dicis nos ⁊ alios plerosq; sancte romane ecclesie cardinales insolitas apud nos reseruationes habuisse: indeq; multos exoriri rumores. Nos et metensem olim cardinalē: ⁊ alios nōnullos silibus vsos gratius comptum habemus: ⁊ ab illis ſrārū nostrar̄ formā extraximus. Reprehendis q̄ beſrē cōpactat̄ aduersari videanť: dicimus nihil in eis esse cōtra ea que cōcordata vocanť: nisi fortasse illud recenseať: q̄ etiā monasteria reseruari videnť: in quib⁹ electioni locus esse debet. Nos de hac parte abunde satisfecimus dño nr̄o. Quo essi ditim⁹ eius beatitudini. Primū q̄ nullius monasterij electionē impedire vellem⁹. Alterum q̄ nullū monasteriū acceptaturi essem⁹ cōtra voluntatē eius p̄cipis in cui⁹ ditione situm esset: ⁊ ita p̄curatoribus nr̄is dedim⁹ in mandatis. Quod si putas etiā collegiatarū p̄positurarū electiones cōfirmādas eē: neq; debuisse nos earū reseruationes acceptare: longe falleris: nā cōcordata ipsa dignitates p̄mas post pōtificales ⁊ in collegiatis ecclesijs p̄cipales aplice sedis dispositioni permittunt: in alijs aūt beneficijs inferioribus habet ipsa sedes suos menses q̄ si superhmōi beneficijs ac dignitatibus reseruationes obtinuim⁹: accepimus a summo pontifice quod nobis cōcedere potuit sine cuiuspiā iniuria. Sed arbitraris fortasse beneficia que in germania sunt: germanis poti⁹ cōmitti debere q̄ extraneis nec nos aliter sentim⁹. Sed cū nos iā annis supra xviij. germaniā incolucrim⁹: nō reputam⁹ extraneus existimari debere: ecclīq; impatori ipsiq; nationi longo tēpore fūma fide magnis laborib⁹ seruierim⁹: ⁊ nūc ad cardinalatū recepti: ea curemus quę nationis ipsi⁹ bonori atq; vtilitati p̄ducant: ⁊ ita p̄sus agam⁹ vt nationi germani poti⁹ q̄ itali putemur. Nō iudicauim⁹ trib⁹ illis p̄uincijs mogutine: colonien'si: treuerensi: indignū videri aut graue censeri: si annuo duo milia ducator̄ in eis obtinerem⁹ ex illis beneficijs q̄ sedes aplica p̄ferre haberet. Pu tauissemus etiā maiora in eadē natione cui sp seruiuim⁹ sponte offerri: sed nō sumus nos insatiabiles. Cōtentamur eo qđ p̄s debiti status p̄seruatione sufficiat nec plura circa b. Qr aūt opus tuas ad id offers vt gr̄e nr̄e fructū cōseqūmur: agimus tibi gr̄as q̄ ptes amici nō negligis. Idq; rogam⁹ vt interueniēte casu opportuno p̄sus efficias. Scis q̄ sit mens nr̄a ⁊ quō gr̄am nr̄am restrictā eē voluim⁹: si qua p̄positura vacauerit aut eccl̄ia parochialis magni reddit⁹ velis ita efficere vt ad cōplemētū gr̄e nr̄e peruenire possim⁹. Deniq; requiris an aliq̄d dicēdū faciendūue sit circa eā ptē q̄ nationē vram ⁊ aplicā sedē cōcernit. Rndem⁹ futurū esse ad p̄cipes electores nūciū aplicū Laurētiū rouarellā cum eo poteris sup hac re plen⁹ loq̄: sibiq; cūcta cōicare q̄ p sua circūspectione nō ignorabit: qua via sit in talib⁹ incedendū. Nobis tñ illud p̄silium videret̄ q̄ plati ⁊ p̄cipes vii si qua ire grauamina sibi nō digna inferri putāt: legatos suos ad romanū pōtificē mittere nō postponerēt. Et q̄ sunt illa in q̄b⁹ grauarent̄ exponerēt. peteretq; debitā fieri reformationē. Mā sedes ista p̄ sua insita māsuetudine viis votis ſq̄ qđē rōe subnixa essent Jnq; denegaret assensū. Nos aūt etsi parū valem⁹: studia tñ nr̄a sp in eo dirigem⁹: vt in dyte nationi germanice dum equa postulauerit mos gerat. Vale optime archiepō moguntino cui p veteri noticia sum⁹ affectissimi effice cōmēdatos. Ex roma die. viij. augusti. M.cccclvij.

Congratulat̄ epō varadien.
o vinculis emācipato.

Epistola.cccl xxxiiij.

Meas cardinalatus eneū. epō varadiēsi. S.p.d. q̄ntū de captiuitate tua indiq; ⁊ acerba voluim⁹ tātū tūmō de liberatiōe gaudsi ⁊ sūmopere exhilarati sumus. Quippe nō solū dignationi tue cui⁹ bonitas ac innocētia magnifice patefacta est. verūetiā serenissimo regi ladislao p̄gaudem⁹ cui⁹ bñficentia ⁊ ai rectitudo

mdles magis ac magz elucescit. Mag̃q; sicut nobis relatū ē: cū p̃sona tua i arce budē si retēta fuit: mime aim⁹ regi⁹ ad eā rē inclinat⁹ erat: ꝙ sedurexit eū eoz̃ psilia q̃ tue ꝓtuti inuidebāt: nec rex adhuc iuuēculus 7 i regno nou⁹ magnis p̃sultozib⁹ aduersari audebat: cessit furoꝛi loco 7 tpi. Illud tñ cauit ne q̃d i cozp⁹ tuū emuli tui molirent. Ex nūc q̃ sua mēs fuerit apte liḡt. Mā q̃ alieni p̃silio atq; ꝑtunitate dignationē tuā in carcere p̃iecit: idē suapte igenio libertatē tibi restituit. O quaz rē nemo ē q̃ nō itelligat capturā tuā ab emulis tue ꝓbitat. Liberationē ꝓo ac salutē a solo rege ꝓcessisse. Est igit qđ 7 tu serenitati regie quēadmodū bacten⁹ feci sti: ita 7 ipostez̃ sūma cū integritate tuias. Nos aūt 7 ceteri q̃ te amam⁹ gr̃as referam⁹ qđ nos q̃dē mime negligem⁹. Eram⁹ bacten⁹ occupati vt liberationē tuam ſnis aplic̃ 7 nr̃is ꝓcurarem⁹ q̃s bis regio culmi trāsmissim⁹. q̃z ꝓmas mox itelle cta nouitate trāsmitti curauim⁹. Vt eas ꝓo laurēti⁹ rouarelia nūc⁹ aplic⁹ secū attulit. Cui ēt ꝓbo ꝓcuratio tue salut̄ nobis ānitētib⁹ omissa fuit. Sz itelligim⁹ euz tuā dignatōnē iā restitutā libe: tati iuētuz̃ qđ q̃dē gratissimū ē nā 7 regratiari regi q̃ supplicare lōge ē p̃stanti⁹ 7 bonoꝛ tu⁹ maioꝛ ꝑculdubio reddit: cū nō ꝓcib⁹ ſ innocētie libertatē tuā ꝓcessaz eē manifeste liqueat. Roganus igit ꝑceps bono aio sis 7 iocūde viuas de nobis ꝓo tā q̃ de veteri 7 fideli amico fiduciaz obtineas scīs q̃ votis tuis q̃ q̃dē nr̃a in ptāte fuerit nūq̃ deerim⁹. Vale 7 reuerēdissimis patribus strigoniēſi 7 sci angeli cardinalibus aplice sedis legat⁹ si qñ cū eis cōuenies meinoziā nr̃i facito. Datū ro. die. p. augusti. M.cccl vij.

Epistola.cccl xxv.

Excusatoꝛia de grauamine nationi germanice illate 7 ꝓcaſ pacē cū ladislao inire 7 contra tburcos gladiū vibrare.

Illustrus eps fu⁹ ꝓuoꝛ dei. Charissimo i xp̃o filio friderico rōanoꝛ imperatori sp augusto. s. 7. a. b. Quis aplice sedi sicut placuit altissimo p̃sidētes: ea nos sp cura tenuerit: vt indyte nationi germanice ꝑ nr̃a possibilitate cōplaceremus: 7 oibus illic ad nos ꝓcurrētib⁹ faciles ac benignas ꝓbeamus aures. Sup tñ sicut nob relatū ē: nōnulli ex venerabilib⁹ fribus nr̃is ac dilect filiis nobilibus viris rōanī imp̃ii electoꝛib⁹ 7 alij plerīq; ꝑncipes ac ꝓlati natiōis eiusdē dieta q̃dā sine quētu inē se celebrato oratoꝛes suos ad te miserit: q̃ de nob̄ veniēq; curia nr̃a nō pua q̃relā faciētes inē ceta exposuisse ferūt q̃ nos diuersis mōis nationē ipaz aggūātes q̃ inē te noie nationis 7 añcessoꝛē nr̃m felicis recoꝛdationis nicolaū papā. v. ꝓcoꝛdata fuerit: mime adimplē aut obſuare curem⁹. Quibus ex rebus 7 si ñ dubitem⁹ serenitatē tuā ꝑ sua erga rōanā eccliaz ex̃mia deuotiōe: illoz̃ q̃relas acrit̄ ac vbite ꝓfutasse: dignū tñ putabim⁹ sup his q̃ nob̄ obiciūt sinceritatē tuā ꝓmōie ad tuas aures deferāt: habes ex nr̃is lr̃is qđ murmurātib⁹ ac detrahētib⁹ hoibus rñdē atq; obiicē possis. Eq̃dē cū nos oēs 7 ꝑsani oꝛbis natiōes benigne q̃ntū cū deo possum⁹ tractare curem⁹: ꝑcipue tñ germānicos ꝓncipes ac ꝓlatos singlari q̃dā charitate 7 ꝑpuo ꝓsecuti sum⁹ affectu. Merq; cū nos lateat quo fauoꝛe amplectēdi sūt eccliaz̃ ꝓsules: 7 seculi ꝓncipes bonoꝛe ꝓueniēdi. vt illos fratz̃ 7 istos filioz̃ loco sua cuiq; dignitate suata hīe debem⁹. Sūt euāgelia sacra sp añ oculos mēt nr̃e: scōz̃ q; patz̃ decreta sedulo in aio voluim⁹. Monimus quid ꝓis liceat: q̃d ꝓncipes deceat: q̃d officio sūmi sacerdoti incūbat. Merq; coꝛdi nr̃o q̃cq; tenatius beret ē ita sacros canones obſuare. vt idoneu ministerioz̃ 7 ꝓi dispēsatoꝛes inueniamur. Nota ē oibus aplice sedis auctas: mānifesta cuiq; ꝓme sedis dignas: vulgata ꝑ orbē vicariū dei ptās. Cui dictū ē a dño. Pasce oues meas: 7 qđ cūq; ligaueris sup trām: erit ligatū 7 i cel⁹: 7 relq̃ q̃bus i euāgelio. Rōani ꝓsul em⁹ nē tia diuinit⁹ declarat. Quibus ex reb⁹ñ ē: cur aliq̃s opa nr̃a crimiari possit tā q̃z latius euagemur q̃z nobis liceat aut tā q̃z in aliena messez falcē mittē videāt: cū nō huius aut illi⁹ puicie ſ vniuersi oꝛbis ꝓsulatū i aplice sedis specula ꝓsecuti sum⁹ q̃ cū ita sint. scām⁹ tñ eos q̃ vocati sūt i ptē solicitudinis nō ee turbādos: suamq;

cuiꝫ iurisdictionez nisi forsitan abutanť seruā dā esse nō ignorā. Eap: opter ita nos gerere in hāc vsqꝫ diē curauim⁹. ne q̄ de nobis cuiuis boim ḡrela cōpetē possit. nec putam⁹ aliqs eē q̄ se lesos aut spretos a nobis dicāt. nisi forsasse aliq̄ fuerit q̄ desideria sua nō recte metiētes. tūc se cōtēptos ac ḡuatos arbitranť: cū petitionib⁹ eor: iniustis nō annuim⁹. Sz audiuim⁹ rumore eē tāꝫ nos aur: ex natiōe tua supra quā deceat extorꝫam⁹. Iniurianť ꝓfecto nobis: a vero lōge recedūt: qui talia dicūt nihil vnq̄ nro nois ab bis extortū é. q̄b⁹ bñficia ꝓtulim⁹. vt illi garrīūt Nibil exactū: nibil petitū: ꝓter annatā vetusto iura debitā. At si q̄ ꝑ tburcos pecuniaria nobis subsidia obtulerūt: nō recusauim⁹ nec recusare quidē debem⁹: p tā ta xp̄iane religiōis necessitate. Pecunias aūt hmōi a alis vndecūqꝫ veniētes: nō vsurpam⁹ nobis. Nō recōdim⁹ in archa: nō exponim⁹ in localib⁹: nō ꝓsumim⁹ in delicijs: ꝫ in defensionē fidei ꝓuertim⁹ a in oppssione pfide tburcoꝝ gent̄ ad nr̄m exterminiū sp intēte. Innumerabiles sūt a intolerabiles nobis q̄s indies subim⁹ expēse: nūc in ouētē legato classis nr̄e: nūc i albaniā scanderbechio fortissimo xp̄i athlete indefessoqꝫ bellatori: nūc legat̄ a oratorib⁹ in diuersas mūdi ptes emissis nūc istis nūc illis p greciā a asiā laborātib⁹: ne destituti pditarēť pecunias mittim⁹: nec fuerūt inanes huiuscemodi supt⁹. Licz em̄ nobis in dño gloriari q̄ p ministros suos torpētib⁹ ac pene tormiētib⁹ cūctis ferme xp̄ianis pncipib⁹ no bis tm̄ō instātib⁹ atqꝫ vrgentib⁹ tburcoꝝ supbissima colla a insolētissimas acies apud būgariā ꝓfregit: magnūqꝫ illū a potētissimū exercitū pstrauit: q̄ sibi nō būgariā modo: ꝫ germaniā totā galliā atqꝫ italiā ꝓterere: legēqꝫ xp̄i fundit⁹ euertē ꝓmittebat. Itaqꝫ liberauit dñs ꝓplm suū sub pstulato nr̄o: plebeqꝫ suā ex ipis q̄dāmodo faucib⁹ crudelissimi siue inanissimi draconis eripuit: nūc q̄z classis nr̄a rhodū tuet̄. Cyprū mitilenē chium a oēs i orientē xp̄iani nois insulas q̄ sine tali psidio baud quoqꝫ tburcoꝝ nauib⁹ indies incursantib⁹ resistere potuisset quodqꝫ laudabili⁹ est ac diuino nobis munere ꝓcessum: nō tm̄ q̄s dixim⁹ insulas: legatus noster sua prudētia a armoꝝ robore tutat̄ est: ꝫ alias pleraſqꝫ tburcoꝝ dño seruiētes: ad aplice sedis deuotionē obedientiāqꝫ redegit: nouissimeqꝫ nō pauca eorūdē tburcoꝝ nauigia ad oppugnādas xp̄ianoꝝ insulas exeuntia: potent̄ inuasit: debellauit: i ptātē recepit. Nec albania ingruētes barbaroꝝ impet⁹ primis diebus inclinare potuisset: nisi nr̄aꝝ intueniſſent pecuniaꝝ auxilia: q̄ scbāderbechio misim⁹. In bis nos reb⁹ pecunias ꝓsumim⁹: in bis ꝓfudim⁹ q̄q̄d vndecūqꝫ corradere possim⁹ auri vl argēti bonorē dei nō nr̄m q̄rim⁹: p salute ꝓpli nobis cōmissi laboram⁹: nō ꝓ priuata vtilitate nr̄a. Curam⁹ ne nr̄o tpe xp̄ianū nomē spurcissimi tburcoꝝ pedes ꝓculcare possint. Sz nō sūt ꝫ onera q̄ nos soli portare q̄am⁹: vel sedes aplica valet p seipam tolerare: facim⁹ tm̄ qđ possum⁹: a q̄escentib⁹ alijs q̄ nobis auxilio eē deberēt: instam⁹ acceleram⁹: vrgem⁹: nibil omittim⁹ ex bis q̄ facultates nr̄e ꝑmittūt. Necessaria nobis detrabim⁹ vt incūbēti necessitati ꝓ pte nobis possibili subueniam⁹. Que cū ita sint audēt tm̄ nōnulli paꝝ q̄dē religiosi a ad cōe bonū min⁹ intēti nos redarguere q̄ ab bis pecunias recipim⁹ q̄ ꝓmouenť q̄uis spōte ablatas in classem ꝑ tburcos emissaz. Qđ q̄ inimicū agunt ia plane prospicias. Sz aiūt plerīqꝫ ocordata de q̄b⁹ mētione supra feci⁹ p nos mime obseruari: affirmātes electiōes. Eporꝫ alioꝝqꝫ platoꝝ nos quipēdē: ac pius abūcere qđ pari mō neqꝫ vere neqꝫ iuste nobis obūciť. neqꝫ em̄ electiōes platoꝝ i germania factas q̄uis pacto ꝓtenim⁹: neqꝫ ex cōcordatis oēs passim electiones ꝓfirmare tenemur: ꝫ illas tm̄mō q̄ canonice expiunť: qđ q̄dē a nobis diligenē custoditū ē. Nūqꝫ em̄ aliquā electionē repim⁹ quā repim⁹ eē canonicā. Uiros aūt ꝓplures illis eccl̄ijs siue mōasterijs ꝓfecim⁹ in q̄b⁹ electa tiā min⁹ canonice ptendebāť. Ut si aliq̄ sūt q̄ confirmationē petētes nō obtinuerit: sūt aūt paucissimi: sciāt se idcirco ex sua petitione ceciđisse: q⁹ nec canōica fuerat eoꝝ electio nec ꝓmotio eccl̄ijs ad q̄s vocabanť fuisset vtilis. Ptāte aūt illa q̄ nobis ex diuino atqꝫ būano iure silꝫ ꝓcordatis ex ꝑdictis cōpetit. puideāt eccl̄ie de ꝓsona magis idonea. etiā si ca-

nonica in illis electio facta repiat: adhuc nō sum⁹ vsi: nec vti ꝓponim⁹: nisi ex magna ⁊ vrgentissima cā. Sup reseruationib⁹ aūt ceteris q̄z bñficioꝝ ꝓuisionib⁹ de q̄bus silēter accepim⁹ q̄relas coz̄ tua serenitate fuisse ꝓpositas: nō sum⁹ memores aliq̄d a nobis eē cōcessum ꝫ cōcordata p̄dicta. Oz si q̄d tale factū est vt sepe i multitudine fr̄ārū ac negocioꝝ aliqua trāseūt: neq; bene gesta neq; bñ remissa: nō ē intentionis nr̄e aut ordinarioꝝ mēsib⁹ ꝛrogare: aut cōcordatis ipsis ꝓtrauenire Quinimo q̄uis liberrima sit aplice sedis auctoritas: nulliſq; debebat pactionuꝫ vinculis cohereri: ex mera tñ liberalitate nr̄a: ex zelo quē gerimus ad pacē: ex charitate qua te tuāq; nationē ꝓsequimur: ꝓcordatis ipis locū eē voluim⁹: nec patiemur ea temere violari dū romana sedis gubernacula retinebim⁹. Si q̄d preterea est qđ ipsi nationi molestū videat: ex his q̄ ꝓdeūt ex nr̄o solio. Idq; fortasse vignū emēdatione censeā: possum⁹ eīm ⁊ nos vt hoīes aliq̄n labi atq; errare i his maxime q̄ fati sūt non decet eos aut alios quosuis mortales sup aplicā sedē auctoritatē sibi vēdicare: aut illos imitari quoq̄mō q̄ pessimo more detestabiliq; exemplo in pniciē ecclīastice ierarchie in cōfusionē mystici corꝑis xp̄i in aiaꝝ sua rū ruinā: leges sibi cōstituūt: p q̄s licitū sibi esse arbitrant aplice sedis mādata cōtēnere: ac ꝓ suo volūtatis arbitrio ecclīastica disponē spūaliaq; negocia. Haz q̄ talia p̄sumūt alieni sunt: dū patrē suū appellare nō p̄nt: q̄ matrē eccliam recognoscere nolūt: ſ tāq; mēbra vel putrida vel arida a reliquo corꝑe recidi debēt. Nulli eīm pmissa facultas est: vt ꝫ romanā eccliaz oim fideliū matrē ac mgr̄am recalcitrare possit: vel se ab illi⁹ impio subtrahere. Cōmendādus est vna in domo pascalis agn⁹: manere oportet in archa regnāte diluuio: cui cura est ne pereat. Un⁹ de⁹ vna fides: vnū baptisma. Un⁹ xp̄i vicari⁹ in terris ē: q̄ celos bñ merētib⁹ apit claudit aūt malignātib⁹. Si q̄s aūt arbitrat secū nō bñ agē aplicā sedē: recurrē ad eē oz: grauamē suū exponē: remediū petē: nūq; pia mr̄ filioꝝ desiderio deerit. qđ viderit ad salutē eoꝝ ptinē. Et tu q̄ serenissime imperato⁹: si q̄d arbitraris tue nationis p̄latos bñe qđ ꝓ nos emēdari debeat: admone eos: hortare ⁊ vrge vt ad nos veniētes suas nobis necessitates exponāt: grauamina referāt: desideria ꝓferant Mā votis eoꝝ q̄ a rōnis tramite nō discordēt: tātō libentius annuem⁹: q̄nto consideri⁹ eos ad nos recursuꝫ bñe videbim⁹. Ceteꝝ q̄ charissimū in xp̄o filiū nr̄m Ladislaū būgarie ac bohemie regē illustrē nōdū reconciliatū tibi eē ꝓcepim⁹: ſ adhuc inē te atq; ipm lites eē ferunt pūgētes: q̄uis nō dubitam⁹ ꝓ tua te sapia ea dñta rat seu q̄rere seu velle q̄ sint eq̄tati ac iusticie ꝓsona: q⁹ tñ discordia vra tātoma gnō angit: quātomagis xp̄iane reipublice dānū resultat. Serenitatē tuā rogamus vt ante tuos ponas pmū cū quo ꝓtēdis: ⁊ vbi ꝓtēdis: q⁹ cū carne tua: cū sanguine tuo: cū fratre tuo: ⁊ in domo tua. in agris paternis: in hereditate auita belluz geris: in quo nec pdere nec vincere tutū est. Cōsidera q⁹ tu imperato⁹ es aduocat⁹ ecclesie: ptector fidei catholice: pr̄im⁹ inē seculi pncipes. Pr̄im⁹ q̄ arma ꝓ defensione religionis nr̄e induere debeas. Cōsidera q⁹ tu ille es in quē o'm xp̄ianoꝝ oculi ꝓiecti sūt: q̄ si (quēadmodū tibi ex officio incūbit) aduersus impiā thurcoꝝ gentē arma pmoueris: vniuersos fere reges ac pncipes vt te sequāt: puocabis labentēq; rē xp̄ianā magnifice subleuabis. Sin vo domi māseris alios occupat⁹ curis: nemo erit q̄ bellū xp̄i gerere velit: eriſq; tuipse cā cur nr̄o tpe fides catholica negligat. Intelleristi q̄ fecerūt thurci supioꝝ annis: vt cōstātinopolim orientalis imperū caput: ac tocius grecie colmē inuaserūt: vt vrbes q̄plimas incēderūt: vt xp̄ianū sanguinē effuderūt: vt altaria euerterūt: vt scoꝝ reliquias canibus obiecerūt: vt imagines dei nr̄i gliosiq; matris ei⁹ aut lanceis effoderūt aut sputis luto q; deturparūt. Scds q̄ nūc cogitāt q̄ parāt q̄ molliunt: nullū illis studiū ardentius: nulla cura ꝓsperior est q̄z vt ea agāt p q̄ possint xp̄ianā gentē fundit⁹ dē: vincula: verbera: neces: fidelib⁹ oibus cōminant. Prope eſt coꝝ gladius ⁊ adesse festinat tpa: ⁊ tu interim ac patruelis tuus. arma q̄ merito in hostes fidei verterent: ꝫ subditos ⁊ vasallos vros exerceāt. Dices fortasse q̄cuissem nisi me magna necef

sitas impulisset: & parate fuerūt insidie mihi: hereditas mea in piculo posita est. Coactus sum arma p defensione capescē. Invitus pugno cū sanguine meo: possibile est qđ ais nihil inficiamur age: sint vera q̄ refers oia sit iustissima tua cā: at iustius est p rpō pugnare z maior necessitas est hereditatē rpi q̄ tua defendere. Si tua perit est adhuc vbi saluearis. Si perit rpi hereditas (qđ tñ nullo pacto futurū putam⁹) z tua hereditate perire oportet: z rpiane reipublice fūdamēta conuerere Cogita igit de cōi piculo priuus z maiora minoribus anponel. Exercito oēs vias ibus cū patruele tuo quātū sanguine iungeris tantū dilectione z affectu sincero copuleris: nec illi imputes quoquō q̄ p alios et ati tenere subgerunt. Audiuimus dilectū filiū nobilē virū ludouicū dauarie ducē inter te z ipsum patruelē de pace actum in austriā descendisse. Credimus z dilectū filiū nostrū iohannē cardinalem sancti angeli aplice sedis legatū quēadmodū sibi scripsimus eisdē tractatib⁹ imē futurum. Age flecte animū z amplectere bona mente cōcordiā: noli omnia que tibi debent exquirere: esto contētus bis que potes obtinere. Nec graueris p bono pacis de tuo iure pauca dimittere. Deus p cui⁹ cā pacez accipies: maiora tibi retribuet. Cōmēdabunt oēs tua sapientiā que furori tempantiā arrogātie bumilitatē: duricie māsuetudinē: tenacitati largitatē obiecerit. Sit finis aliquādo ciuilis z intestine discordie vt tandem cū patruele tuo recōciliatus: z tu z ipse cete rique germanice terre p̄ceres quor consueuit in armis esse inuicta virtus vnie iā viribus ac cōcordibus animis in thurcos militaria signa feratis. Infelices rpianos q̄ p greciā captiui merent: a iugis seruitutis crimatis: ac regiaz ciuitatē que de cōstantino cesare nomen habet q̄turpiter pridem amissa fuit: tam glorioſe recuperetis. Hec scripsimus tue serenitati nō sine fiducia singulari. p ea qua tibi z inclyte nationi tue ingenti charitate sum⁹ affecti. Tuum est vt hec tam bono alo recipias q̄ sunt a nobis optimo corde p̄lata. Datū ro. apud sanctū petrū pridie kl. Septebris. M. cccclvij. dictata p eneā cardinalē senen.

Epistola. ccclxxxvj.

Excusat rōne se p̄ces non posse exaudire.

Meas cardinalis senen. Bartholomeo etensi artium z medicine doctori publico archiepi moguntini. S.p.d. Reddidit nobis vigandus lras tuas que gratissime fuerūt tuā bonā valitudinē indicantes. Doluissemus petitioni tue morē gerere: sed nos non decet cōtra primarias preces imperatoris aliq̄d attemptare: quia illas impetrauimus z sepe defendim⁹: z imperatorie maiestatis bonorē tueri debemus qui ab illa p̄moti z magnificati sum⁹. Si qua alia in re possemus tibi complacere esset id nobis voluptati. Vale ex roma die. xxviij. octobris. M. cccclvij.

Epistola. ccclxxxvij.

Certiorem reddit amicū largū esse animum sibi complacendi.

Meas cardinalis senen. Nicolao arzimboldo. S.p.d. Quis raras ad te lras dederim⁹. Mā be secūde sunt: post⁹ cardinalatus honorē cōsecuti sumus. Nihil tñ min⁹ te amam⁹ z reuerem⁹. Est indelebilis memoria illius dulcissime p̄suetudinis quā simul florētie habuim⁹. Recordamur q̄nto fauore nos mediolani dux legatione cesarea fungeremur: p̄sequebaris'. Nec obliti sum⁹ eoz q̄ rome in coronatione imperatoris vna agitauim⁹. Que oia suauissima mihi reddūt recordatione tui nois. Ad hec accedūt ampliſſima in me merita caſparis schlick cācellarij cesarei. q̄ suis necessarijs z amicis mirū in modū nos obligatos tenēt. Hec scribim⁹ semel p multis vicib⁹: vt scias nobis aim eē cōplacēdi z tibi z tuis oibus. Mā quotiens tuo noie requireremur: totiens in memoriā charissimi amici non sine voluptate quadā reuocamur. Et te aliud nihil petim⁹ nisi vt nos ames ex veteri cōsuetudine: z illustrissimo p̄ncipi duci mediolani cō mendatos efficias. Cuius clarissima virtus oēm inuidiā fugauit. Vale ex vrbe ro. iij. nonas decembris. M. cccclvij.

Rñdet fran cor regi sup materia epatus tornacen.

Epistola.cccl xxxviij.

Jus eps seruꝰ seruorꝫ dei charissimo in xpo filio karolo regi frãcie illustri salutẽ ⁊ aplicã bñdictionẽ. Que ad nos de cõditionibꝰ tornacen. ciuitatis tua serenitas scripsit: nõ diffitemur ita eẽ vt scribis: abũdãs eĩm multitudo ppli est in regni tui cõfinibꝰ: q̃ mãsit in tua ⁊ pgenitorꝫ obia seculis multis: pbetq; tibi oportunitate loci cõmoda pmulta ⁊ magna. Qd vo adiungit ecclam ipam, pmissaz tibi in psonã cardinalis pstãtien. fuisse in eo vel tua maiestas informata vere nõ est. vel q̃ de ea nos cõpellarũt rñsa nra interpstati bñ nõ sunt. Diuẽtiũ bñficia cuiq; pmittere mos noster nõ est. nec fuisse in dũc die(adiutorie deo) meminim⁹. Recordamur oratoribꝰ dixisse cũ vacare illã ptingeret: rẽ facturos de qua cõtentari merito posses: daturos aũt cui velles eã ecclaz nec dixim⁹ vnq; nec cogitauim⁹. Aduenientẽ tũ obitu trãslati epi facẽ maiestati tue rẽ gratã in aio gessim⁹ p obitũ nõ vacauit. Genet grãdeu⁹ incõmoda multa pferre in ea ciuitate nõ valẽs: pcatus ẽ illuc robustiorẽ trãsferri. Fuit iusta ⁊ pia ei⁹ petitio. Rare vel nulle supplicationes bmõi a sede aplica solẽt repelli. Si doles bouem duci burgudie subditũ illic eẽ positũ: minor culpa bec nra est q̃ fuerit pdecessorꝫ nrorꝫ q̃ plures burgũdos illic statuerũt. Nos rem nouã nõ fecim⁹: veterẽ ⁊ vsitatã sum⁹ secuti. Boc q̃z ad trãsferendũ tulleñ. pniores nos fecit. q̃ sicut serenitas tua intelligit. tota tornacen. dioceꝫ sub dñatu ẽ burgũdorꝫ: nec putam⁹ videri incõueniẽs posse: si ex dominio illo daretꝫ eps. intra cui⁹ limites maior ẽ ⁊ amplior iurisditionis illius ps. Mã q̃ tua serenitas q̃rit ⁊ bis ⁊ alijs reb⁹ se cernẽ cõmoda regni tui ⁊ cõsanguineorꝫ tuorꝫ nobis paz cordi eẽ. Jn boc credim⁹ euenire tibi qd nobis: vt esm tu cõplaceri tibi a nobis sepe non putas. sic nos sepe exaudiri a te vota nra nõ cernim⁹. Mõ tñ pterea de tua in nos volũtate sinistrũ aliq̃d credim⁹: cogitamus sp causas tibi aliq̃s eẽ pter quas non fortasse posses q̃ volum⁹. Accusam⁹ necessitatẽ mẽte: ⁊ aio equissimi sum⁹. Par officiũ a te req̃rim⁹ charissime fili nec vellem⁹ quotiẽs tibi obtempatũ nõ est: totiẽs de aio nro iudiciũ faceres. Meminim⁹ in gr̃az tuã multa feciſſe honore tuo multa militis dedisse. Si sp nõ dim⁹ ñ semp eẽ aplica sedes põt vt vult. Multa illã circũspicere oportet: multa metiri. Jta sp actiones suas dirigẽ: vt reddẽ illaz rõez deo ⁊ boib⁹ possit. Postremo q̃ nobis denũcias te pmissurũ nõ eẽ vt idẽ tulleñ. tornacen. ecclie pñt. Nibil in boc aliud rñdem⁹. nisi maiestatẽ tuã sane intelligere qd regẽ catholicũ deceat. Et nos pstanter sperare te si factũ nrm diligentius cõsiderare volueris: nibil dissimile a claris pgenitorib⁹ tuis eẽ facturũ: q̃s nõ minus veneratio in ecclam dei ⁊ obedientia in sanctã sedẽ aplicã q̃s cetera gloriosa facta illustrarũt. Jpaz aũt trãslationẽ cũ facta soleniter sit: mutare sine repbensione nõ possum⁹. Dnũ a te petim⁹ charissime fili: vt detractoribꝰ sedis aplice semp nõ credas: multa illoꝝ passionib⁹ tribuas. p certo habeas nos serenitatẽ tuã amare. Jlli cũ possimus obsequi cupere nec ptermissuros vnq; occasionẽ aliquã eẽ in qua tue bonitati placere cũ deo possemus q̃ si in aliquo piudicatũ tuis iurib⁹ putas: parati sum⁹ tue celsitudini iustiam cũ omni benignitate administrare: Datũ ro. ix. decembris anno. lx. pontificatus nostri. anno tercio.

Epistola.cccl xxxix.

Ad eundem in eadem causa.

Jus eps seruꝰ seruorꝫ dei charissimo in xpo filio karolo regi francie illustri S. ⁊ a. b. Nisi tua signata manu ⁊ tua fuisset impssa sigillo: nũq; tuã putauissemus epam quam tuo nomine michael secretari⁹ tuus nouissime ad nos detulit. Multa eĩm cõtinet q̃ a tua prudentia ⁊ tuo scribẽdi more vident aliena. Sz neq; poritor neq; signũ neq; subscriptio patiẽ vt tuas ſras eẽ dubitem⁹ que tãq; abs te misse reddite sunt: eas ob res cogimur rñdere ⁊ nraz excusare innocentiã. Neq; enim nos sumus qui vel tuã serenitatem vel aliũ quẽpiam odio

pſeq̄mur. aut odiū causa q̄cq̄ agam⁹. Mos q̄dem tuaz mansuetudinem sp amauim⁹. sp magnificauim⁹. sp obſeruanim⁹. Tū ꝓpē maiorē tuoꝝ gliam z magnifica gesta. Tum ꝓpē modestiaz z religionem q̄s in te sitas vidicim⁹. Necq̄ sane vnq̄ in ajo nro fuit q̄cq̄ agere qđ tibi aut incōmodū cēt aut molestū. ſ alr tibi ꝑsuasuz est vt scripta tua oñdunt tam nobis q̄ sacro collegio nro directa. Ignoscat bis diua bonitas q̄ talia suggerūt q̄ magnum est pctm̄. summa iniq̄tas. mala mēs. malus anim⁹. Illoꝝ est q̄ tuam excellētiam aduersus nos irritare aut ꝯmouere nitunt similes illis sunt q̄ filium tuū a te alienauerūt. illi em̄ carnalem p̄ filium abstulerūt. hi nobis spūalem auferre nitunt. ſ minime obtinebūt si tuam ꝯstantiam z moderatoꝝ retinebis. z nr̄is vocib⁹ auscultabis q̄ non tam nr̄e sunt q̄ dei z filij ei⁹ rp̄i cui⁹ vicariatū nō nr̄is meritis ſ sua dispēsatōe in terris gerim⁹. Audi q̄ nos fili z in charitate accipe q̄ ad tua scripta rñdem⁹. Scribis de tornacēsi eccl̄ia ad quam translatū esse. tulleñ. ep̄m haud eq̄ animo fers. putasq̄ tibi iniuriam factam q̄ p̄ces tuas nō exaudiuerim⁹ q̄s ꝑ cardinali ꝯstantie ad nos porrexisti. z plurima subiūgis q̄ paulo post capitulatim attingem⁹. ſ pusq̄ hoc agim⁹ rē gestam accipe. sic em̄ z tua z nr̄a cā melius cognoscet. Fuerūt oratores tui vel bis vl̄ ter pusq̄ vacaret eccl̄ia tornacen. diximusq̄ nr̄m antecessorē eccl̄iaz ipaz dispōni siue rebuasse. vt ꝓtingente vacatōe illi ꝓuideret de ꝑsona tibi accepta. petierūtq̄ vt nos idem efficerem⁹. cū tue solēnitat̄ plurimū interesset in ea ciuitate q̄ tua eēt. ep̄m p̄sidere tue maiestati fidum z acceptū. Idem egere nobiscū duc̄ burgundie legati nō semel ſ iteꝝ atq̄ iteꝝ. dicētes diocesim tornacen. fere totaz z reddituum maximaz ptem in ptāte ipsi⁹ duc̄ ꝓsistere. ad quē magnopē ꝑtineret ep̄m tornacen. eum creari q̄ sibi amic⁹ z char⁹ eēt. ꝓpē magnas z opulētas flandrie ciuitates vicinas anglic̄. in q̄bus stat⁹ sui robur ꝑtinet. aduertētes retroactis tp̄ib⁹ marie a. lxx. annis citra nunq̄ in ea eccl̄ia ꝑfuisse. q̄ nō ex charis duc̄ burgundie fuisset. z q⁹ vn⁹ alr ꝓmot⁹ ab eugenio tādem trāslat⁹ extitit ad eccl̄iaz narbonen. cū pace illic potiri nō posset. Intellerim⁹ rem vt cūq̄ arduaz atq̄ ꝑplexaz. nec vel tuis vl̄ duc̄ oratorib⁹ q̄cq̄ certi ꝓmisim⁹. ſ negātes nr̄i moris esse ꝑ aliq̄ noiatim eccl̄iam cathedr. rē ꝑuare. rñdim⁹ ꝓtingente vacatōe nos eccl̄ie illi ita ꝓuisuros vt nulli cā q̄rele merito eē ꝑbeat. Cūq̄ tui oratores ꝑ ꝓstātien. cardinali rebuari eccl̄iaz peterēt. burgūdi vo ꝑ epo traiecten. dirim⁹ a pte nulli duas eccl̄ias cōmissuros. put ipsi efflagitabant. Hec sunt ꝓmissa nr̄a. ſ acta vobiscū sunt añ vacatōz. eratq̄ nr̄m ꝑsiderū vt nunq̄ ſ vacatio nro tpe incideret. cū viderem⁹ absq̄ turba z molestia huic eccl̄ie ꝓuideri nō posse. Hec nobis senas ex mātua reuersis reddita sunt autētica scripta z mādata. ꝑ q̄ tornacen. z tulleñ. epi ex iussis causis ꝑsiderabāt inuicē eccl̄ias suas ꝑsignare. z ad alt̄utra trāsferri. admisim⁹ nos resignatōes. z trāslationes fecim⁹ de fratre nr̄o ꝓlio. Deinde cuz viterbij essem⁹. anteq̄ trāslationes ꝑdicte effectū sortite fuissent. nūciat⁹ est nobis obitus epi tornacen. ꝓmisim⁹ cāz vt fit vni cardinali. z facta est relatio in ꝓsistorio libere z grauit oēs frēs nr̄i suias suas dicere. placuit oib⁹ tulleñ. ep̄m ad eccl̄iaz sic vacantē trāsferri. nihil sine ꝓsilio z matura ꝑliberatōe frat̄ egim⁹. oia eis apuim⁹. q̄ vel tui vel alij oratores in hac cā exposuerāt. quāq̄ ꝑ sese cūcta nossent. fecim⁹ hanc trāslatōz suadēt̄ib⁹ frib⁹ q̄ alij affirmauerāt tulleñ. olim ep̄m tue serenitati z fidelē z acceptū esse. ac ꝑ ei⁹ medium tibi vt duci burgūdie ꝓplacitū iri. Cūq̄ pr̄ ille antiquus q̄ multis annis cū laude tornacen. admin̄straret eccl̄ie. in extremis vitę spōse sue de hac ꝑsona ꝓuidēdum esse censeret. nō videbat eius vel votum vl̄ ꝓsilium spnēdum. Fecim⁹ ſ hanc ꝓuisionem. nec videmus aut frēs nr̄i viderunt penitus loci z tp̄m q̄litate vtili⁹ posse ꝓuideri. q⁹ si ꝑ tue serenitati nō placent nō est tn̄ q⁹ ea in tuam ꝓtumeliaz facta esse diiudices. cū nos te amem⁹ z bonoraꝝ sp eē velim⁹. Sz iaz ad ptes tue eplas reuertamur eisq̄ q̄ad possum⁹ satisfaciam⁹ Dicis ipm̄is te nunq̄ cessaturū q̄ usq̄ tua dep̄catio exaudiat̄. non oportebit te diu ꝓtendere si ea perieris q̄ cum honestate ꝓcedere valeam⁹. est em̄ lucē nr̄m cū

tibi ceteriscq regibus iusta petentibus oplacem⁹. Dicis te loqui de re tui dominij Iurisconsulti dupler dominium tradunt. Alterū directum. alterū vtile. Ciuitas (vt aiunt) vtroq iure ad te ptinet. diocesi vrbis tm. Nam vtile dnī est qđ multipluris faciunt. nec tua excellētia epatū bacten⁹ vim fecit q̄ in ducatu burgundie vacauerūt q̄uis asseras t vere asseras ꝓcipatum illum sicut t flandriam a tua corona dependere. Dicis te instare p cardinali p ꝓsona digna t benemereti Mibil ō ꝓsonam eius dictum est. Laudam⁹ hoiem⁹ t q̄uis honore dignum censem⁹. cui cardinalat⁹ insignia misim⁹. Rubū pileum. q̄uis egreferimus. si vere est qđ aliq retulere eum. s. in tua curia nō vti cardinalat⁹ insignib⁹ q̄si non acipiet cum honore decēti. qđ si ita est. decet tuam excellētiam q̄ dicat se cardinales amare in hac re ita ꝓuidere. ne dignitas cardinalat⁹ in tua curia minor vel abiectior q̄si in alijs videat. Dicī nō decere cardinalem pati repulsam. nō paret si ea petierit q̄ absq alteri⁹ iniuria cū dī bñplacito ꝓcedi pñt. Dicī ecclias fuisse refutatas t rem hanc a ꝓdecessore nro calixto ꝓconcessam. cum calixt⁹ obiit oia ei⁹ ꝓmissa intierūt. si virisset in hanc die tui mos gestus esset. nūc de eo nihil possum⁹ iudicare. sciunt docti refutatōes suas ad nra tpa non extendi. Dicī tuos oratores impatient a nobis auditos fuisse t vacuos remissos. Si legati nri ita in tua curia benigne viderent t audirent sicut tui in nra. multo freqnti⁹ q̄ faciant nūcij nri ad te accederēt. ꝯ tui q̄tiens volūt die noctuq nos adeūt t q̄ volunt dicunt. nri vix plurib⁹ in mesib⁹ tui copiam hñt. nec a tuis curialib⁹ benigne visunt. quāq tua maiestas in oi audiētia modesta est t ꝓbumana. Nescim⁹ q̄s ille est q̄ se dicat a nobis impatient auditum. Quo cardinales ex tua natōe interfuerunt qn vltimū in hac re oratorem audiuim⁹? Rotbōgen. t auinionen. ipsi testari pñt qr vsq in finem omni cū māsuetudine boiem audiuim⁹. q̄q rndendo aliq eius ꝓba parum moderata repbendim⁹. Remisim⁹ illum vacuū in petitōe tua. ꝯ plenum in suis Maz grās q̄s a nobis petiuit cōctas intuitu serenitatī tue ꝓcessim⁹. libenti⁹ tuas q̄q suas audiuissem⁹. ꝯ rei difficultas nō patiebat. Ille cū satisfacere tibi nō posset satisfecit sibi. t immemor accepte gre nos criminat⁹ est. Dicī neq adrianū karoli magni neq leonem ottonis ita intercessiones rēnuisse. vt nos tuas repulim⁹ t q̄ nemo ꝓsecrabat epūs nisi laudat⁹ t inuestit⁹ a tuis ꝓdecessorib⁹. Quid fecissent illi duo romani pontifices in h casu nescim⁹. qđ fecim⁹ ipsi scim⁹ t facti nri rōem reddere possum⁹. karolus t otto romani impatores fuere. t h ꝓuilegiū a romana sede obtinuerūt qđ refers ꝓpter ingentia merita. t qr ita tpa poscebant t arriani or alioq bereticoq factiones q̄s impatoris malleo ꝓterere oportuit. ꝯ cum ꝓuilegium ꝯgeret ad notam revocatū est. t successores illoq impatoq illi renūciauerūt in ꝓuentu voznatiē. Maz sicut ezechias ꝓpter eneum almoyse erectū i beremo abstulit. idq ꝓstauit qm ydolatriaz inducebat. Ita t ꝓuilegia auferēda sunt h ꝓpter vtilitatē publicam ꝓcessa inueniunt esse damnosa. Subiūgis q̄ neq calixt⁹ neq nicola⁹ neq alius simile aduersus te agere attentasset ei⁹ qđ nos fecim⁹. De mortuis nō est nrm iudicare q̄d facturi fuissent in humanis agētes. nos certe aduersus te nihil ex ꝓposito egim⁹. nec tibi aduersi sum⁹ neq acta nra attētata dici dñt q̄ fiunt in senatu aplico. in loco qđ dns elegit in ꝓma mūdi sede in beati petri auditorio. in ipi⁹ saluatoris tribunali. Videāt ne ipsi attētatores sint q̄ nobis resistūt. t decreta nra impugnāt t aplicis aduersant mādatī. Dicis ꝓter spē tibi eueniss̄e q̄ in re tam honesta aduersantē romanū pontificē ꝛc. Vide qđ dicas. si tu id vis q̄ papa nō putat faciēdum. nō roman⁹ potifex tibi aduersat. ꝯ tu ei aduersar t pū ac mgro tuo ōdicī. cui⁹ est de honestate iudiciū longe magis q̄ tuum. Dicis si tandē ita fiet vt ceptū est. te nō ab re putatur aduersus te ꝓceptum odium. absit a tua bonitate ista h cogitatio. q̄ cunq agem⁹ in iustitie trutina suspēdem⁹. t nos nō vnq aut odium aut gra ex tramite recto deturpabit. mitte bas suspitōes. neq bis aures adhibeto q̄ pessimū virus tuis auri⁹ instillare conant. velis cūcta pēsare. neq boib⁹ sue rei affectatī neq etiaz tibipsi credito.

Audi viros deum timentes. & an liceat tibi iudicare sedis apostolice iudicia. plene cognoscens & intelliges. nihil nos in tua ignominiam aut molitos esse aut moliri velle. Addas tandem bona & digna bono regi verba. Absit inquis inter quos decreta patrum pacem & charitatem fuari volunt scintillam crescere dissidij. Idem votum nos facimus. nec nostra culpa inter te nostrosque vnquam suboriet dissidium. Faxit diuina pietas ne castam tuam & piam mentem delatores eludant. & ne tibi falsa pro veris obstendant. Dicis te obsequentissimum & obedientem sancte sedis romane filium. Id petimus ne molestes pauca feras patris verba. audies verba charitatis & fidei neque mouearis. si amaritudinis aliquid hoc dulcia fient & suauissima si bono corde audiens. Dicis te filium obedientem pace fili si hoc pax precamur. si filius obedientie es. cur pragmaticam sanctionem tenes atque defendis. Eugenius te hortatur est vt illam dimitteres quam non est pium deum. Idem petijt nicolaus. idem rogauit calixtus. tres romani pontifices sancti ac venerandi pies memorie nunquis & legatis. nam literis te rogauere. vt pragmaticam reliquias magni in ecclia dissidij ac mali. tum nunquam audiuisti in hac parte vocem ecclie romane. Vbi est tua obedientia vbi deuotio vbi religio. plus regni tui aliquibus placuis quam ratione fidei auscultasti. loquimur cum fiducia sine felle sine arrogantia. amor in te nostri loquitur. deus in eris pro filium suum ihm xpm crucifixum applicas sedem erexit. & primum ac summum tribunal esse voluit. nulla potas est quam huic cedi possit. Id de oibus hoibus ac dignitatibus iudicat. eas solus iudicat deus. Non est de grege dominico quam romanum pontificem suum ee pastore negat. Audi quid dicat dns. qui non colligit mecum dispergit. Certe cum xpo non colligit qui cum vicario eius non seminat. Pragmatica sanctio quas tui subditi obtuant. non est ex aplico semine. quippe qui neque recte aplica neque ciuilis generalis alicuius recte firmata est. Nam etsi decreta aliquot ciuilia in ea inserta sunt & pontificum sanctiones. nihil tum ita reptum est vt promulgatum fuit. Si vel additiones facte sunt vel mutilationes. quod placitis tui regni facere baud quaquam licuit & sine damno aiarum suarum illis vti non potuit. Tacem quam multa laicalibus manibus pragmatica procedit. quam neque humana neque diuina iura permittunt. Patere id dici fili. neque inuitus audias veritatem. tui aliquin antecessores pragmaticam ferme silem ordinauerunt. videntes id sine sede aplica facere non posse abstinuerunt. Segre vestigia maiorum tuorum. & dimitte hanc pragmaticam quas xpianissimi tui antecessores ignorauerunt. & siquid est quod reformandum sit in ecclastico regni tui statu. ciuile aplicam sedem quam tuis honestis desideriis nunquam deerunt atque hic mos filium te obedientem & obsequentissimum appellare verissime poterimus. simulque tibi ciuiles & regno. Dicis te nunquam posse postea esse nobis nisi honestas. mutant tpa & negadas reddunt multis ex causis. & multa faciem honesti habent quam diligenti inspecta iniusticiam ostinet. Addis te ad iniuriam receptum nisi quam postules impetres. Iniuriaris ipse. si sine ea te passum iniurias dixeris. & presertim ab ea sede quam mos est iusticie & equitatis. Postremo per amicitias per charitatem per pacem quas erga te fuare debemus multope rogitas. vt peibus tuis annuetes tornaceñ. ecclias cardinali spectantien. omittam. & tullen. epi translatos reuocem. Mo ego im tot adiuratos aut tot pab. nostra pte natura tibi moz gerem. si res ipa ferret (si audiuisti quo res gesta est) ias tullen. translat est ex ciuilio vniuersi senatus aplici. & sue ecclie alter pfectus. quo fiet quo petis sine iniuria. Jam vo ventum est vt pti quam sitem ius sit. id sine cause cognitione auferri non dz. quam si (vt oratores tui dixere & re tue sonant) iudicium tibi factum putas. & banc translatos iuste estimas reuocandam. iudicium tibi rectum equumque offerimus. Causa de maiorib est & ad sedem romanam pertinet. psuade tibi. & nullatenus dubites. si ea cognita inuenerimus ita esse vt arbitraris. facile obtinebis ab hac sede quam voles. Nihil enim magis optamus quam tue serenitati per iusticias placere. Hec ad tuas literas. ad ea quam secretarius tuus exposuit non censemus rndendum. Ea enim dixit quam de tua mente nullo mo esse putamus. Datum rome. apud scm petrum. Anno incarnatois dnice. M. cccc. lxj. viij. kal. aplis pontificat nri anno iij.

MUSEE BIBLIOTHEQUE

Epistola.cccxc.

Hortat burgundie ducem oratorib⁹ principū asie vt iuuū ꝓbeat auditū de passagio ꝯ turcos conāter.

Ius epūs huus suoꝝ dei. Dilecto filio nobili viro philippo duci burgundie. S.t.a.b. Jnualescente magno turco fidei xpiane aduersario. t infinitos pene xpianos saluatoris nr̄i ihu xpi sanguine in cruc̄ patibulo abunde effuso liberatos in suam seruitutē redigente. felic̄ recordatōnis ꝓdecessores nr̄i. maxime Nicola⁹ q̄nt⁹ t calixt⁹ terci⁹ curam assumpserūt. ne turc⁹ iste ꝓualeret ꝓ viribꝫ ꝓuidendi. t qz spabant in europa posse tantū efficere. q reges t ꝓncipes xpiani se volūtarios t fideles xpi milites in ꝫ necessario tpe ofderēt. q̄sq; eoꝝ ad asiam t orientis ptes misit dilectū filium lodouicū de bouonia. frēm ordinis minoꝝ de ebseruātia regulari. vt is ꝓ sua prudētia reꝝ locoꝝ boimq; noticia xpianos orientis t alios xpianoꝝ amicos excitaret. ad faciēdum similit̄ arma ꝯ thurcum. Nos aūt cū in ꝓdecessoꝝ ꝓdictoꝝ labores ꝺina ordinatōe succedim⁹ mātuaz accedeñ. simili spe ibidem xpianoꝝ exercitū adunandi. eundem frēm ludouicū misim⁹ cū instructōib⁹ opportunis xpianos t amicos xpianoꝝ ꝓcordandi t vt in thurcos eos vires ꝓiungerēt incitandi. data ei spe nos in europa nullatenus defuturos. accedēs frat̄ ludouic⁹ oia sibi ꝓ nos ꝓmissa diligētissime t prudētissime est execut⁹. q̄ vt optimaz illoꝝ regum t ꝓncipum obedientiam t deuotōz quam bñt ad banc sedem aplicam intelligere possem⁹ curauit secū aduenire dilectos filios michaelem impatoꝛis trapessundaꝝ nicolaum regis ꝓsaꝝ costopam duc̄ georgione mānetbein assenbech soldani mesopotamie mozathum ybzechi in armenia dñm. oratores t nūcios. q̄ nobis lr̄as attulerūt suoꝝ dñoꝝ. exp̄mentes fauorem ad ꝓsumptuosissimi thurci destructōz t simul motiuaz nr̄oꝝ deside rioꝝ executōz. Cm̄ ꝺo talium regū t ꝓncipum ꝓclusiones ad honorē dei t fidei nr̄e tuitōz tendunt. iō volum⁹ tuaz serenitatē ptcipem fieri ipisq; iniūxim⁹ vt cū ꝓfato fratre ludouico nūtio t oratore nr̄o ad tuam veniāt celsitudinē. t singula q̄ nobis ꝓbo t scptis rñderunt plene referāt. Desideram⁹ itaq; a tua excellentia vt taz ip̄m ludouicū q̄ ipos orientaliū oratores etiam nr̄a ꝓtemplatiōe ad tuaz admittas audiētiam. t suoꝝ dñoꝝ ad ea q̄ xpi sunt deuotōz attente ꝓsideres. attendatq; tua nobilitas. q nō min⁹ q̄ orientis reges obligat̄ ad similia t maiora i ꝓnis hostis destructōz ꝓ viribꝫ impēdenda. t de hoc nos ac ipos simul t totam eccliam ratam t ꝓsolatam reddes. eosdēq; q̄ totiꝫ ad nos remittas votiue expeditos. Cōmisim⁹ aūt dicto fratri ludouico vt nr̄o noie celsitudinē tuam reddat certiorē. nos in oibus mātue ordinatiꝫ ꝓnos t patos sine defectu futuros q̄ntum ad nos attinet q̄etiam vltra q̄ ibi ꝓclusa sunt t nos ꝓcernūt omnia nobis possibilia i dei laudē adq̄em⁹. Datū ro. apud scm̄ petꝝ. anno incarnatōꝛ. M.cccc. lx. ydibus ianuarij pōtificatus nr̄i anno iij. sic signatum Ꝫ de birspato.

Epi.cccxcj.

Hortat ꝯ thuraum agere bellum t refert q̄nto auxilio potētissime ibidm obtinere t eā regē terre scte ꝓstituere.

Illustrissime dux burgundie. Ego dauid impator trapessundarum post plurimam salutem. libenter ad te scribo de bis q̄ hic apud nos occurrunt vt cum certior factus ꝓ tua regilione t amore erga fidem nr̄am possis deliberare q̄d tibi agendum sit. Nuper em̄ ego t reliq; xpiani ꝓncipes q̄ in istis summis regionibus fedus atq; ligam iniecimus inter nos. bellum gerendi ꝯ thurcos t ego filiam catholanis fris t ꝓdecessoris mei vxorem dedi asambech q̄ filiꝫ fuit caraiuch potentissimi ꝓncipis. Et hoc feci vt ipe firmus sit t fidelis in liga quā nobiscum fecit. t vt pseueret in bello gerendo ꝯ thurcū q̄ tenet ꝓstantinopolim cū quo bellū iam gerere incepit multasq; illi regiones t opida pugnando cepit q̄ ꝓpe ꝓsinia sua erant. nūc vo reuersus est in p̄riaz suā. Itaq; nos t ipi pati sum⁹ t expectam⁹ aduētum vr̄m ꝯ infideles. quēadmodū dñs papa ad nos scripsit. t ꝓ suum oratorē nobis significauit. q vos latini ꝓncipes debeatꝫ inire ꝓsiliū in ciuitate mātuana vt faceretis exercitum ꝯ infideles. Quod si facietis nos pati sumus

Ego cum .xxx. biremib⁹ z cum .xx. milib⁹ hominuz. Asambech ꝓmptus est exire
ad bellum istud cū q̄nq̄ginta milib⁹ hoim ad bellādam z subiugendam bursiam
z totam nataleam. Quapꝛopē rogo illuminatissimaz dominatoꝛ tuam vt placeat tibi dare aliqd ꝓncipiū huic bello ex ptib⁹ būgarie. Nam si vos aliqd impedimentū etiaz puum tburco inferetis. vt ipe ad diuersas ptes distrabāt nos adeo ipm vrgebim⁹ ex latere nꝛo vt facile destrui z rebellari possit. Et si dñatio tua deliberat ad ꝑ intendere z venire z aliquē tuoꝝ mittere. nos oēs oꝛientales ꝓncipes ꝓmittim⁹ tibi ꝓstare omne auxiliū opem z q̄cq̄d in nobis erit ad recupandaz ibꝛalim. z te illi⁹ regem ꝓstituem⁹. Et vt sciaꝫ q̄ sum⁹ q̄ ꝓfederati sum⁹ z ꝑ tibi ꝓmittim⁹. Ego in ꝓmis q̄ pat⁹ sum (vt dixi) cū .xxx. biremib⁹. z .xx. milib⁹ hoim Georgi⁹ rex pfaꝝ ꝓmpt⁹ est cū .lx. milib⁹ hoim. Gozgoza dux georgiane pat⁹ē cū xx. milib⁹ ecꝛtum Bendian rex mirigrelie cū suo filio ꝓmpt⁹ est cū .lx. milib⁹ hoim qꝫ illi facile erit. Rabia cū suo fratre z suis baronib⁹ cū .xxx. milib⁹ hoim. Matio gitboꝝ z aranoꝝ ꝓmittūt militare sub vexillo georgij regis pfaꝝ. Bardebech dñs armenie minoꝛis cū .x. milib⁹ hoim. Asambech affinis me⁹ (vt dixi) infidel⁹ ꝓmisit nob dare trāsitum z psonalit venire cū q̄nq̄ginta milib⁹ hoim. Sunt etiā nobiscū ꝓfederati duo alij infideles dñi. Caꝛoman⁹ z dñs Sinopi q̄ ꝓtinue q̄runt quō possint se vindicare de tburco ꝓstantinopolitano z terras suas recupare. aliud impñtiaꝝ ad dñationē tuam nō scribo. nisi q̄ ꝓmendo tibi michaelez de algeꝛij baronē z oꝛatoꝛē meum quem ad te mitto. cui fidem plenam sup istis rebus adhibeas q̄ vbis oēm intentoēz z deliberatoēz nrām exponet. Jteꝝ te oꝛo vt ne ꝓmittas ꝑ nrm pium negociū z inceptū frustra fieri. qm̄ a deo factū credim⁹. Ego ex illo tpe q̄ amicitiā ꝓri cum boibus tuis q̄ ad bas ptes puenerūt. sp mihi agnit⁹es. tuiq; bonoꝛis. z dignitat⁹ fautoꝛ sp fui eroq;. Vale in xꝓo. Data trappessunde in palatio nꝛo residētie. Anno dñi. M. cccc. lix. die. xxij. aplis.

Assertio ꝓmissoꝝ. z declaratligam orientalium ꝓncipum ꝯ tburcum.

Epistola. cccxcij.

Illustrissime dux burgūdie. Ego gozgoza dux georgiane mitto ad te plurimam salutē. Qm̄ intellexi te eē fidelissimū xꝓianum z desiderasse sp aliqd agere qꝫ bonoꝛi z amplitudini eēt sancte fidei nre sicut tui fecerūt anteceſſores. Jdeo multū desidero tuaz bie amicitiam. Maz ego xꝓian⁹ sum z ꝓ defensione z amplitudine illi⁹ sanctissime fidei moꝛi cupio: nec q̄cq̄ libēti⁹ facio q̄ bellum cū infidelib⁹ gerere. maioꝝ meoꝝ. vestigia z ꝓsuetudinē imitando. Post em̄ obitum pīis mei multa cū illis bella gessi. z sepissime gra dei de illis victoꝛiaz habui multas ciuitates ipoꝝ debellando cepi. z nisi bis supioꝛib⁹ annis bella q̄dam inter me z aliqs ꝓncipes xꝓianos finitimos meos oꝛta fuissent. maioꝛa pfecto ꝯ infideles gessissem. Sed ipñtiaꝝ qm̄ mandato dñi vicz ludouici nri patriarche pacē feci cū omnib⁹ xꝓianis finitimis meis. oīno decreui oēm meam facultatē z vires oēs adhibere ꝯ tburcos z quēadmodū ꝓmisi dño patriache nro. ego psonalit cū xx. milib⁹ ecꝛtum ad hoc bellum ꝯ infideles aggrediar qꝫ vt facili⁹ fieri possit. nō solum pacē ꝑ fedus z ligam feci cum oibus ꝓncipib⁹ xꝓianis q̄ in istis sunt regionib⁹. vt cōib⁹ copijs tburcū q̄ tenet ꝓstantinopolim inuadam⁹. Confederati em̄ sumus ego z georgi⁹ rex pfaꝝ Dauid imperatoꝛ trappessunde. bendian rex mirigrelie. Rabia dux anocasie. Bedebech dñs armenie minoꝛis. z alij dñi oriētales. habem⁹ etiaz nobiscum in nra ꝓfederatiōe. iij. potentes ꝓncipes infideles q̄ tburci ꝓstantinopolitani sunt inimici. caramanū. s. z ismailbech filium q̄ndam dispendiarij. z assembech filium q̄ndaz caraiuluci. q̄ assembech cū ꝓuincia bēat ex ista nra pre cum tburco ꝓstantinopolis ꝓmisit nobis dare aditum ad inuadēdum natoliam. z nobiscū psonalit venire cū omni sua potētia. z in ꝓmis capere ciuitatē bursie. z illam possideat ꝓ se z potiaꝫ oēs nos capitulis z pactōib⁹ ꝓclusim⁹ cū bac. s. ꝓditione. vt ipse sit sp amicissim⁹ xꝓianoꝝ. Et si vos latini ꝓncipes z ꝓuincie venietis ad recuperandam vrbem sanctaz ibꝛalim. ipse debeat ꝓstare vobis omne quod

potuerit auxilium ⁊ fauorem. Nobiez nos hec omnia pacem a ligam ex parte
nra fecim⁹ que a ꝯgentis annis citra in bis nris regionib⁹ nō sunt audita. idq;
fecimus psuasi. tum autoritate dñi patriarche nri. tum lris dñi pape quibus ad
nos scripsit se. ⁊ omnes principes latinos in ciuitate mātue tenere conuenire. ⁊ ibi
pgregato psilio in exercitum prepare ꝯ infideles. Nos vo quid vehementer cu-
pim⁹. vt possim⁹ vos vna nobiscum vnire ad banc rem pficiēdam mittim⁹ nros
oratores cum dño patriarcha nro. ad vos oēs principes latinos. ⁊ psertim ad
te qm̄ accepim⁹ te ⁊ omnes de domo tua diu multūq; desiderasse terram sanctaz
recupare. ⁊ vt possitis ex ipsis nris oratorib⁹ intelligere quem animū habeam⁹
omnes ad hoc negocium fidei. ⁊ qđ p nos actum sit hoc tpe. Cupim⁹ etiam ⁊ ro
gamus vt nros oratores certiores faciatis vt ipsi postea referre possint an pati
tis ⁊ pmpti sumere hoc bellum iustissimū vt sciam⁹ q̄ tpe ad arma pgredi de
beam⁹. Hoc vnum vobis pollicemur in vna estate debellare ⁊ auferre totaz na-
taliam ⁊ qcqd dñs otbomanoz. i. ipse turc⁹ pstantinopolitan⁹ possidet ex nro
latere. Alteram vo gtem dominij sui q̄ grecia est quam mare eurinū diuidit vob
expugnādam relinq̄mus. qđ vobis facile erit. nam ipse turc⁹ in medio positus
duoz exercituum cū resistere minime poterit cito succumbet. ⁊ nomen suū e ter
ra delebim⁹. Quas ob res te ante omnes alios pncipes latinos oro. vt sup hoc
velis cogitatoꝝ ⁊ curam fusipe. ⁊ non sinas banc pmoditatem quaz vobis offe-
rim⁹ pterire. nec dedigneris nos imitari q̄ omnib⁹ reb⁹ postposit fidei vtilitati in-
tendim⁹ ⁊ vacam⁹. Quod si banc rem (qđ absit) neglexeris. nibil a nobis actum
erit. nam hac pditōe nos obligati sumus ad hoc bellum si vos dñi latini vna nobiscum eritis. Alioq̄n soluti sum⁹ ab ista liga ⁊ pfederatōe. Omnia em̄ nra pacta
⁊ rōnes dependent a lris dñi pape. p dñm patriarcham ad nos allatis. ꝯs veras
ee psupponim⁹. Et finaliē hoc vno psiderato q̄ si hoc tpe cum a nobis sitis iuua
ti ⁊ adiuti nibil facietis. hic inimicissimus turcus interim tantas vires ⁊ animos su
met. vt q̄n ipsi resistere voluerit is. nullo mō poteritis. ⁊ oēs nri conatus si vos
non rideatis inanes fore nt. eritq; fere impossibile iterū nos in istis regionib⁹ tam
pronis voluntatib⁹ oniri sicut nūc sumus. Multa eēnt dicenda q̄ p meum orato
rem poteris agnoscere. cui fidem indubitatam pstare poteris. habeasq; cum ozo
mendatum. Vale in xpo. Data in carcere anno. M.cccclx. nouēbris.

Epistola.cccxciij.

Assertio pdictoꝝ.

Illustrissime dux burgundie. Ego georgi⁹ rex psaz te plurimum saluto. ⁊
vt intelligas q̄ res geste sunt impñtiaz p nos in oriēte istas lras ad te scri
bo. Scias igit me ⁊ omnes principes xpianos q̄ moramur in istis regio-
nibus feciss e int nos pacem ⁊ fedus ac ligam. ⁊ piuraste inuadere cum omni nro
conatu ⁊ potentia turcos. ꝑ psertim illos q̄ sunt in pstantinopoli. qm̄ sunt xpia
noz inimicissimi. In q̄ qdē liga nos singuli apparatum ⁊ copias nras obtulim⁹
Ego pmisi psonalit exire cum. xl. milibus boim. Dauid imperator trapesse dnaz
obtulit ⁊ patas bz. xxx. biremes cum vinginti milib⁹ hominū. Bendian rex mi-
grelie omnem suam potentiam exhibuit. Gozgara dux georgiane psonalit ve-
niet cum. xx. milibus eqtum. Rabia dux anocasie cum suis fratribus ⁊ baremib⁹
pmisit nobiscum. ⁊ ipse veniet cum omni sua potētia. Herdebech dñs in arme-
nia minori pollicit⁹ est ad banc nostraz expeditōz. xx. milia hominum. Sunt etiam in dicta liga. ⁊ alij ipi githiarani ⁊ saloni ⁊ tres dñi potētes turci. q̄ pmptis
simi sunt mouere bellum domui otbonianoz. boc est turco dño pstantinopolis
q̄z vnus est Caramānus. alter Ismailbech filius q̄ndam stipendiarij. terci⁹ ali
embech rex mesopotamie filius q̄ndam carailuci. q̄ ⁊ potēs ⁊ capitalis inimicus
turci pstantinopolitani est paratissim⁹ adimplere omnia q̄ pmisit. Que qdem
omnia supradicta int nos capitulis penis ⁊ alijs vinculis pmisim⁹. rataq; feci-
mus hac. s. pditione adiecta. si vos latini vos mouebitis ⁊ nobiscū vna eritis ex

vestris ptibus bellum thurcis inferendo. alioquin si vos non intēdi/tis hoc bellū
susc̄ape. nos ad exoluenda ea que ꝓmisim⁹ nullo modo sumus obligati. q̄obrem
rogo vt omnibus reb⁹ postpositis. velis ad hoc bellū intendere. nec te distrahant
aut diuertant a tam sancto ꝓposito alia q̄cunq; sint obstacula quemadmodū ego
feci. q̄ si difficultatib⁹ q̄ mihi occurrebant intendere voluissez. nunq; dño patri/
arche nr̄o paruissem. cui⁹ oꝑa t mandato b̄ nostra liga t ꝯcordia int̄ nos facta ē.
Nunc vo licet in q̄busdam rebus tpalib⁹ mihi damno b̄ ꝯcordia fuerit. tñ ꝓten
tissim⁹ sum illud pegisse. cum spūale a deo premiū ꝓpt̄ hoc expectem. Impñtiaz
aliud ad te non scribo qm̄ mitto ad te oratorem meum vnacum dño patriarcha
nr̄o cui⁹ vbis fidem adhibeas. qm̄ ex ipso omnia poteris cognoscere habeasq; eū
ꝓmendatū. t vt tres illi tuas lr̄as r̄nsionis te oro. vt possim intelligere tuā sniam
t opinionem. Vale in xp̄o. Data in castris nr̄is ꝓpe tentorium. Anno. M.cccc.
lix. die. v. nouembris.

Epistola. cccxciij.

Oratio legator⁹ orientalium pr̄incipum ad ducem burgundie ad bellum ꝯ thurcum ꝯgregandum.

Ece magi venerunt ab oriente ad stellam quam viderūt in occidente. Si
hodierno die xp̄ianissime p̄nceps de priuatis rebus aut pax necessarijs
eēm apud tuam dñationem vba facturus. nō auderem ꝓfecto sine animi
ꝓmotione q̄dam aut formidine dicere. Non em̄ ignar⁹ sum q̄nta tue celsitudinis
diuina sapia toto terraz orbe celebrata ac diuulgata. t mee tenuitatis minime
sum oblitus. Ceteꝝ quotiens breuis hui⁹ oratiōnis nr̄e necessitatem t publicam san
ctissime religionis vtilitatem mecum ꝓsidero. totiēs animi timorem atq; formidi
nem abiicio. Vellem nr̄ religiosissime ꝓnceps. vt dignitati ac magnitudini rex de
q̄bus impñtiaz agit̄ par eēt oīo t ingenium. Sz qm̄ necessitate munerꝫ mihi in/
iuncti id recusare nō potui. fretus incredibili benignitate ac sapientia dominatio
nis tue. que acumine ingenij ex paucis multa ꝓpere solet. vt cunq; potero di
cam. Et dicam breui⁹ q̄ tanta res dici possit. q̄d. s. afferant q̄d petant. bi clarissi
mi orientalium pr̄incipum oratores. quos apud dominatōz tuam astare vides.
t tuam pñtiam augustissimam intueri. Magnific⁹ dñs michael de alguri orator
serenissimi dñi dauid imperatoris trapessunday excellētissim⁹ ꝓsul. Nicola⁹ ora/
tor georgij alexandri magni regis pzay diligētissim⁹ in rebus agēdis. machome
tus machometista orator asserimbrech thurcumani regis mesopotamie infide/
lis strēnuus miles. Custodam orator bellicosissimi gorgore ducis georgiane lite
ratissim⁹. morat⁹ vaytberch armenie minoris orator. Et in ꝓmis religiosissim⁹
pr̄ t dñs dñs frat ludouic⁹ patriarcha anthiocen⁹. orator sanctissimi dñi nr̄i pa
pe. q̄ qm̄ ab ineunte etate in regionib⁹ orient⁹ vsat⁹ sit. tanto vsu rex diuinaz t
humanaz pollet. vt ꝓsilio t auctoritate sua (q̄ plurimum valet) apud illas exte
ras nationes effecerit. vt omnes vniuersalem pacem t vnitatem ampl⁹ cetereꝝ.
t hui⁹ legatōis potissima causa fuerit. Sz qz ꝓpt̄ morum diuturni tpis q̄ apud il
las gentes vsatus est. nō recte tenet vsum t ꝓfluctudinem latini ꝓmonis. licet in
alijs linguis sit peritissim⁹. t ipsi oratores sint latine lingue penitus exptes. Id
circo voluit t mandauit vt ego vice oim mea voce latine eoz sniam explicarem
mihi vo cām aduent⁹ eoz ad. d. tuam diligenti⁹ ꝓsiderant. numiz illud euangeli
cum dici posse videꝝ. Ecce magi venerūt ab oriente ad stellam quam viderūt in
occidente. nō auz non tbus. nō mirram (q̄ caduca sunt) afferentes. ꝫ alia q̄dam
multo maiora deferentes. pacem. s. t vnionem cum occidentalib⁹ denunciantes.
xp̄ianos ad ꝓmunem fidei nr̄e defensionem t amplitudinez exhortantes. t te ad
deus t ad gloriaz t immortalitatem tue dom⁹ illustrissime exhortantes. Ad stel
lam inquā veniunt occidentalem boc est ad tuam. d. q̄ cum fidei lumen xp̄ianis/
simum semp extiterit. tum vo istis diebus tanto splendore effulsit. ad orientē vsq;
ꝯ hoc vsq; tum fama puulgatissima oim gentium t nationum. tum ꝓdicatione
R. d. patriarche vt orientales pr̄inces t nationes illuminans. noua consilia

inire nouasq; res moliri ꝓ amplitudine sanctissime fidei xpiane vocuerit t oratores suos dariſſimo lumine ad tuā vsq; pñtiam augustissimā pduxerit. t(vt spamus) amplissimo lumīe vniuersum orbē illustrabit. Non ēm casu aut repētino q̄dam ꝓsilio vel temeritate aliq; ducti hi oratores ab illustrissimis ꝓncipibus eor t ꝓ'o missi veniūt ad.v.tuam. ß matura ꝑliberatōe t dina disꝑsitōne ducunt. Maz quēadmodum magi illi ab oriente ad saluatorem nr̄m ihū vex t autorem religionis xpiane pueneruīt. initium ipi? surgētis fidei significantes. sic ex hisdez regionibus ꝓncipes ad te dei nr̄i vex imitatorem pium pacificum t religiosum ꝓncipem patronū t ꝓfuatorem illius sanctissime fidei ꝓfugiunt. ꝓclamant. t inuitant. vt ꝓ vetusta ꝓsuetudine tua vna secū non solum illam tueari q̄ a barbar ignominiose veraī t lacerat. ß exonerare t amplificare velis t domum sanctam ihr̄m a fedissima infidelium ꝑuitute liberare. quēadmodū eam supioꝛb? tpibus religiosis viri coli inhabitariq; curauisti. Maz lz nonulli ꝓncipes xpiani pace eor dixerim regio noie ierosolomitano soleāt insigniri. tu tn̄ ne vbis ß re illum titulū iam ꝑdem tibi attribuisti ac vendicasti. tum aspera ꝫ infideles gerēdo bella. tum xpianos hoies i bi degētes ac ꝓmozātes opibus annuisq; sumptibus sustentādo Sz cum ß luce meridiana darioꝛa sunt. t in orbe oim gentium t nationū vsenī. nēro impñtiaz in bis exponēdis occupatus. Veniā ad sanctam piamq; ꝑliberatōz ꝓncipum orientalium q̄ superioꝛbus annis tum xpī antiq; odia q̄ inī se exercebant acerrima gererēt bella. tuz autore t psuasore. R. do. patriarcha pacē t vnionem expetiuerūt. fedus ac ligam oēs iecerunt. t tum ꝫ ceteros xpiane religionis inimicos. tum maxime ꝫ turculētissimū t imanissimū thurcum ꝓstantinopolitanum xpiani nominis inimicissimū. admirabili q̄dam ꝓsensu ꝓiurauerūt. q̄ facile se ꝑliberaturos hoc tpe ꝓpto bn̄t. si modo ex istis occidētis ptibus bellum vt paruum illi moueaī. Cogitantes igiī ipsi ꝓncipes diu multumq;. ad quem potissimū occidentis ꝓncipem ꝓ tanta re pagenda mittere deberēt. occurrebat in primis illustrissima. d. tua q̄ multa ꝓ fide t xpianoꝛ vtilitate ꝓmuni clarissima sanctissimaq; facinora pegit. Itaq; ꝓmuni oim vtilitate atz snia postq; rem matura inī se examinauerūt. ꝓmunibusq; copijs maximum exercitum ꝓpauerūt. nonnullisq; ꝓncipibus infidelibus thurci tn̄ ꝓstantinopolitani inimicissimis onera secum adscitis. ac ꝓfederat(. vereuerūt tandem mittere suos oratores cum lr̄is t nuncijs ad omnes ꝓncipes occident(. ß in ꝓmis ad illustrissimam potētissimā. q;. d. tuam tanq; ad autorem t ꝓncipem hui? belli felici auspicio gerēdi. Manda uerūtq; ipsis oratoribus. vt ꝓmo venūcient tibi q̄d ipsi ꝓncipes in oriente ꝑfecerint. Deinde te orent t ꝓtestent vt cum sis sacri baptismat(fonte renatus. t xpi saluatoris noie insignitus. t inī xpianos ꝓncipes maxim? ac potētissimus. tante ꝓmoditati tibi diuinitus oblate vesse nolī. imo ad defendendum t amplificandū xpianū nomē cū summa laude t glia noīs tui te ꝓmptissimū ac beniguissimū ꝑbeas. Nec magnanime ꝓnceps oblatio ñ est ꝑfecto ꝓtemnēda. nec vllo pacto negligenda. in tanta ꝑsertim aioꝛ gentium oim orbis terraq; cupiditate. atz arto re belli suscipiendi. ꝫ impijssimos hostes saluatoris nr̄i ihū xpi t violatoris gentium. Vex. q; xpianum nomen e terra telere t penitus extinguere omni conatu viribusq; nituntī. nec aliud ꝓmodius tpus expectare oz. ecce remotissime gentes a nr̄o climate se offerūt. orant. obtestanī q; (qd nunq; auditum nec lectum supiori tpe ausim affirmare) teip̄m eligunt ouetales. anī tot ꝓncipes occident(. te omnes ꝓncipes. te omnes ꝓpli t nationes occiduaq; ptium seqnī. te veniq; oēs xpiani sitibundo pectore t accincti armis expectant. tm̄ ꝓncipio opus est. Adeo ēm xpianoꝛ oim animi ꝗs audiuimus ad hoc iustissimuz bellum suscipiendum sunt parati atz inflamati. vt si ꝓncipium aliqd fiet. ingens t incredibilis hoim multitudo cōfluet ad militandum sub fortissimis signis ac vexillis illustrissime. d. tue. Quid dicam de sanctissimo nr̄o pontifice pio. ij. homine(vt omnibus ꝑspicuum est) ingentis animi ac sapientie. q̄. ꝓ suis in repub, xpianaz meritis. nūc in terris

ꝑ altero colit deo. ꝓfecto dies noctesq; nil aliud cogitat. nil aliud molit nisi quo mō. q̄ via. q̄bus medijs turcum ipm inanissimum aggredi possit. cui⁹ q̄dem rei testimonio sunt t clarissime legatōes. q̄s vt pmum pontifex maximus declarat⁹ est ad omnes orbis terraꝝ ꝓncipes t natōes diligentissime misit. t ipse ꝑter valitudinem suam asprimo ueris tpe dimissa vrbe mātuam se ꝓtulit. q̄ facili⁹ ibi celebrato ꝓsilio. ꝓpatisq; singuloꝝ ꝓncipuꝫ t ꝑsonaꝝ copijs ꝑ conatus impijs turci insurgeret. Principio itaq; opus est. q̄ igit̄ ꝗ ꝓncipium faciet nō ꝓncipium tm̄ ꝗ totaꝝ rem ꝓfecisse vi. Sꝫ ꝗ t hmōi illustrissime ꝓnceps. d. tue. ꝑ tua singulari sapientia ꝓsidērāda relinq̄. Reuertar nūc ad oratores nros. nihil ipsi postulāt. nec pecuniaꝫ nec subsidium regionum suaꝝ. ꝗ vt tu quem occidentales seqnt̄ ex bugarie confinijs turco ꝓstantinopolitano bellum inferas. Ipsi vo oriētales ex alio latere turcie (quam natoliam appellāt) ipm vrgebunt adeo vehemētissime. vt vtute duoꝝ exercituum ex diuersis lateribus ꝓssa ceruice manus victas ꝑbere cogat. ꝗ de ꝗ satis. Nam q̄d ipsi petāt q̄d offerant q̄d polliceant. q̄ etiam res sit facilis. si mō aliq̄d ꝓncipium iaciat satis certioratam. d. tuam t lras t vbis arbitramur. Itaq; ne idem sepius recēsendo aures tuas in rebus arduis occupatas videar obtundere. illa ꝓsulto ꝑtereo. Illud vo qđ ꝓprium est bui⁹ oratoris nre t votum ac desiderii oim xpianoꝝ minime ꝑtermitto orare. s. t obsecrari vt animi tui religionem t pietatem erga deum nrm (quaꝫ sp in pluribus difficilibusq; rebus ondisti) nūc gloriose ꝓnceps. ꝓ fide. ꝓ salute oim xpianoꝝ aiīm ondas. suscipe patrocinium fidei sanctissime. Sētiant t male expiant̄ hostes. crucis potentiam t felicitatem tuam in re militari. Et vt finē aliq̄n faciam. cum nullus sit ꝑter te cui huius belli gerēdi ꝓuincia sit demādanda. q̄ pietate. religione. q̄ nō minus fortuna t potentia. q̄ sapia. t ingenio atq; magnitudine excellis. q̄ denicq; rei militaris gla omnes facile supas q̄ scis paci imponere finem t ꝓcere subiectis. t debellare superbos. Incumbe oramus ꝓ immortalem deum ad hoc suscipēdum. defende religionem t fidem xpianam ab incursibus barbaroꝝ. Vindica sanguinē tot xpianoꝝ humi sparsum. t qđ magis volēdum animas tot fidelium xpianoꝝ impurissimam ac fedissimā sectam. Machometi plapsas atq; impostes euēturas ad fidem sanctissimam reuoca barbaricū impetū ac rabiē inauditam. q̄ ritu fera rūq; omni humanitate sublata in xpianos turculētissime seuitum est. ꝓpesce atq; ꝓtere. Neq; eo aio q̄ aduersus alios hostes pugnare soles. ꝗ cū indignatōe q̄daꝫ atq; ira. velut si suos tuos ꝑ. d. tuam repetere videres. Vlciscere etiam aliq̄n ꝓinceps iustissime tantam ignominiā imissaꝫ xpiano ꝓlo t saluatori t deo nro. q̄ vt nos redimeret ꝑ ciosissimū ac sanctissimū sanguinē effundere nō dubitauit. in direptōe inclite olim vrbis t nūc infelicissime ꝓstantinopolis. Expugnata em̄. t in vtutē redacta ipsa vrbe. q̄ fedissime ac crudelissime gessere truces canes. q̄nta cedes t cruoꝝ manauerit dictu incredibile ē. boies pti trucidati. pti acerbissimo tuitu iugo subacti sunt. tēpla dei religiosissima polluta. t tetro machometi ritu fedata. sanctoꝝ statue i frusta diuise. Imagines vo pictꝝ depicte pti luto pti sterco ribus deturpate. t in pmis ipsius beate Marie vginis t mris. vt fidedigno testimonio accepturus es imago. ꝑ ꝗ nefas ignominiose tractata. altaria diruta. relige martirum pocis obiecte. sacerdotes occisi. matrone t puelle ipseq; sacre vgines rapte. Nobiles vrbis inf̄ vina t epulas ipsi⁹ turcoꝝ duc crudelissimi iugulati. simulacꝝ saluatoris nri in cruce pendētis. in derisionem atq; ꝓtemtū sputo. luto ac feditate iactatū. O fides. o pietas. q̄s ꝗ credet. Sunt tm̄ t ꝗ. t multo nephandiora in obprobrium fidei nre ab illis cambus gesta. nec q̄ q̄ augēde crudelitatis ꝓfectum est cā. Sꝫ sic se res habuit. vt ab his q̄ tantis facinoribus interfuerunt fidelis est relatum sanctissimo. d. nro summo pōtifici t sacro collegio cardinalium. Sꝫ qđ vetera recensemus. q̄si desit aliq̄d indignum recent t nudiustertius ab ipsis ꝑpetratū. q̄tidie de xpianis triumpāt. nouas villas opidaq; nāciscunt. nō em̄ ꝓtenti sunt victoria miserrime vrbis ꝓstantinopolis. vbi ꝑ ius fasq;

supbe impant. crudeliter dñant. ℔ūnos nephanda dictu moliunt noua ꝓsilia in pectore suo volutant. vt ꝓtiū sibi ꝓstituant impiuz. leges ꝓmutāt. z sua sanxi unt. oia iura dīna z humana puertūt atz ꝓtaminat. xpi ño cultores z eius morte z sanguine redempti ad dēz z ad libertatē nati. z aio q̄ victi eē solent. ℭturpissi me p vim p arma sub fuili atz itollerabili iugo ꝓmunt. Quas ob res inuictissime ꝓnceps si ꝫ furorem z rabiem insurgas. ꝓmū a deo immortali cui res agit supra q̄ humana lingua dici possit. mirūmmodum gloificaberis. Deinde amicis tuis. z bis q̄ p tua celsitudine te colunt. z obseruant clariores indies efficieris. Inimicis ño tuis (si q̄ fortasse sint) terrorem z formidinem nō paruaz incuties. Et demū deo nihil accepti⁹. nihil in terris pstanti⁹. z maximo xpianissimoq̄ ꝓncipi digni⁹ agere posses. ℭ omnia missa facere z omni cura z cogitatione de omni republica xpiana bene mereri. Omnes ꝓfecto xpi cultores q̄ sunt. quiq̄ futuri erūt vt gra ti vt memores vt iure optime eē debebunt. glorie ac sapientie tue fauebunt. z q̄ reipublice xpiane tantū ꝓsiliꝫ. ingenij tui oñderis. in tanto ac tam cōmuni bono. imortales atz ingentes grās habebunt. nomenq̄ tuum ad sydera tollent. Adde etiam q̄ si iuxta phoꝝ sniam omnib⁹ q̄ patriam ꝓfuauerint adiuuerint. asserit. certum est in celo diffinitum locuz eē. vbi beati sempiterno cuo fruant. q̄d tibi pi issimo ac xpianissimo ꝓncipi p maximis atz amplissimis meritis in rempu. debe bit. ꝓfecto imortalia atz simul ppetua vtriusq̄ vite ꝑmia ꝓpabis. Et stella q̄ in occidente clarissima visa est. q̄ semp in fide xpiana replenduit. orientales illumi nabit. z oratoribus iter oñdet. z penni lumine vniuersum terraꝝ orbem illustra bit p infinita seculoꝝ secula Amen.

Epi.cccxcv.

Conat ducem burgundie instigare ꝛ palatinum reni z eēm magūtinum ꝓpē triuz principum captiuitatem.

Ius eps seruus seruoꝝ dei. Dilecto filio nobili viro duci burgundie. S. z.a.b. Scripseramus superioribus mensibus charissimo in xpo filio. Fride rico romanoꝝ imperatori augusto q̄ potuimus accurati⁹. vt causam defen sionis ecclesie moguntine amplecti vellet ac opam daret liberationi venerabilis fratris nostri Georgij epi meten. z dilectoꝝ filiorum karoli marchionis badē. z vdalrici comitis wirtenburgē. qui superiori estate reb⁹ aduerse gestis a friderico comite palatino reni capti extiterunt. Req̄siuimus suam serenitatem vt aggre di vellet hec opa in quibus z laudem z gloriam sibi parare posset. Rescripsit no bis nup sua sublimitas animumq̄ ꝓmptum q̄dem z optime dispositum demō strauit. Adiecit autem int̄ cetera nonnulla de quersu ꝓposito palatini p̄dicti. eūq̄ accensum contra honorem nr̄m z apostolice sedis eē significauit. q̄q̄ post in ducias nurēberge initas inter ipsos idem palatinus astu z dolo nonnullis p̄n cipibus z ꝑlatis ac ꝓmunitatibus se ꝓiungere z colligare nitus est eo consilio. vt apostolicaz impialemq̄ dignitatem p damnabili sua libidine ꝓfundere z pessum dare posset. Suadet imperator obuiandum eē tante iniq̄tati. z ad conseruatiōem vtriusq̄ dignitatis prie ceteris vnam z expeditam viam nobis obtulit. qua vis vna opa occurri possit malignitati palatini z ꝓplicum. z liberatio epi meten. aliꝝq̄ captiuoꝝ ꝓcurari. Ea ē vt nos simul cum ipso imperatore ꝓmuni nomine no bilitati tue aut dilecto filio karolo nato tuo. ꝛ palatinum z ditbey de yscnberch. z comitem de katzenbelleboge. z illis adherentes ac sequaces. capitaneatum cō mittam⁹. lrāsq̄ apostolicas cum censuris z penis ecclesiasticis ad coercēdum re belles z hostes ꝓcedamus. Placuit nobis z placet imperatoris ꝓsilium. idq̄ am plecti animo decreuim⁹. Sz q̄ nescim⁹ que sit in hac re intentio tue nobilitatis. deliberauimus ꝓpius ad te scribere vt nobis significes quid intendas. Nam si no uerim⁹ tibi corde hanc rem eē alacri animo. capitaneatum hmōi. vt imperator cen set deferemus. Nobis em̄ gratum supra modum futuꝝ est. vt nobilitas tua aut fi lius tuus onus ipm assumat. z vt assumere volet affectuose hortamur ac requ rimus. Jd etiam postulantes vt sup eam rem tuam intentiōz nobis notam facias

si eam acceptandaz duxeris. nos confestim lras apostolicas ad te transmittem⁹ Confidentes nihilomin⁹ q̄ ꝑpt̄ hoc non deseres religionem xp̄ianam. quū ei ꝯ turcos (vt sepe pollicit⁹ es) auxilia opportuna ipse ꝓstes. Erit igit̄ prudentie tue examinatis rebus id ꝓsilij cape. qđ dignum sit tanto p̄ncipe. z qđ tibi z tuis tue laudē z gloriam afferat. Cetez ex ipsis impatoris lris leto animo accepim⁹ eum vereuisse. nr̄a p̄ptim ꝓtemplatione ꝓcedere tibi regalem inuestituram. sup quo in tui fauorem sepi⁹ ad celsitudinem suam scripsisse meminim⁹. Et nō solum hoc facere deliberasse. ſ etiam affinitatem tecū ꝫbere rōne filij sui z filie tui nati. ac tibi vicariatum imperij in terris gallicanis vltra renum ꝓcedere statuisse. qđ ꝓfecto nobis est gratissimum. Idcz serenitati sue z generositati tue ꝓspez z felix eē optam⁹. ad pacem z ꝓpetuam ꝓsolatōz vtriusq; vim ac sedis aplice z xp̄iane religionis ꝓseruatōz z augmentum. Datū ro. apud scīm petz. anno incarnationis dñice. M.cccclxij. xiij. kal. Februarij. pontificat⁹ nr̄i anno q̄nto.

Hortat̄ ducem burgundie vt voto z ꝓmissis satisfaciat. z secum bello int̄sit ꝯ turcos.

Epist̄o. cccxcvj.

Ius ep̄us seruus seruoz dei. Dilecto filio nobili viro Philippo duci burgundie. S. z a. b. Rumor ad nos delatus est nobilitatem tuam q̄ magno z alto animo. Italiam petere cum valida classe ac deinde in expeditiōem ꝯ turcos imminentē; beluam machometem xp̄ianum sanguinem sine fine sitientem nobisc̄ꝫ. ꝓficisci. ꝓmiserat. mutato ꝓsilio vom̄ remanere. certumq; bellatoz numez q̄ tuam vicem impleant mittere. Dubia res nobis est nondum veritate ꝓpta. nescim⁹ an qđ refert credere debeam⁹. fidem exposcit scribētis auctas. de q̄ z timor eroū q̄ z magn⁹ est z bie se grauia testimonia dicit. Concrescat ꝓstātia tua z votum z ꝓmissio z bonor z ipsa rez necessitas. nosim⁹ te ꝓstantem eē ac ꝓseuerantē in ꝓposito. diu meditari soles ac deliberare anteq; aliqđ magni decernas. decretū incōcussum seruare. Non est verisimile qđ de ꝓfectōe tua iam ꝑdez ꝓsulto statuisti nūc mutatū ire. Scim⁹ aūt multos z magnos viros postq; audiuere te ventuz conatos fuisse tuam ꝓfectōem impedire. multasq; tibi vel rōnes vel cās exposuisse cur nō eēt veniendum. Inter ās z sozor tua nobilissima z charissima z amantissim⁹ filius tu⁹ (vt relatum est) dissuadentes iter ꝫba fecere vehementib⁹ p̄cib⁹ teneras lacrimas ac suspiria miscentes. nec te tñ flectere potuerunt. Mansisti penes tuam sniam solidus z imutabilis sicut annosa ꝯreus borealibus frustra ꝓcutit̄ spiritib⁹. aut aspera cautes assiduis incassum agit̄ ꝓcellis. nec loco suo dimouet̄. Ita z constans animus tuus eo p̄ncipe dignus. suasionibus ꝯbus cunq; reiectis vsq; in hanc diem ꝓpositum suum tenuit. Non est credibile ꝓseuerantiam tuam nunc periisse. Accedit votum publice factum qđ sui natura inuiolabile est tanq; deo debitum. Louete inq̄t scriptura z reddite. Non est fallendum numen dei. Si seruanda est hominum fides. q̄ntomagis deo pstringere vota impune non cedit. Ipse deus dñs est z iudex. nec decipi potest. tua nobilitas non consueuit homines fallere verax z dicti sui tenax. Non est cur credam⁹ te modo in voto tam solenni. tam publico. tam sancto a tua bonitate recedere ac mutare naturam. Obstant z ꝓmissa tua ferrarien. epō nomine nostro ad te misso facta. Tenes memoria q̄ illi dixisti. cum te lectulo decumbentē z egritudine laborantē inuenit. affirmasti sanitatem cū illo ad te missa z omnia facturam tuam nobilitatem p defensione fidei. missuramq; in breui legatos cū ptāte ꝓcudendi tam de transitu tuo q̄ de rebus alijs ad expeditōem necessarijs. Venere legati tui viri pstantes z in ꝓsilio tuo primarij. qui nos tybure ꝓcientes. inē ꝓma colloquia ꝓcunctati sunt a nobis. an adhuc ꝓfecturi esseuus quod tibi p ferrarien. esset episcopum fuerat significatum. hoc est an psonaliter contra turcos in bellum ꝓfecturi essemus. Respondim⁹ nihil nos esse mutatos. venturoq; tibi ꝓcul dubio futuros comites. q̄ dicto subintulere legati se hīc in mandatis vt affirmarēt nobis excellentiaz tuam aut venturam ad nos eē. z in sancta ꝓfectōe

ſturam aut in itinere moriturum. Credidim⁹ oratoribus tuis. ⁊ adhuc credimus
Secuta eſt promiſſio in conſiſtorio publico facta. aſſeruerūt oratores tui in magno
concurſu rome coram nobis te primus venturū. nec vllo pacto remanſurū domi. niſi
tale impedimētum inferet quō toto mūdo iudice legitimū eſtimet. vulgata eſt p
orbem fama nobiliſſimū ac potētiſſimū burgūdie ducem ſtatuiſſe vna cum roma
no pontifice bellū thurcis inferre. totiſq; conatib⁹ defenſionem religionis ample
cti. Audiuit tota xpianitas hāc tuam promiſſionē. erexere exinde animos veneti. atq;
in thurcos multo q̄ pius audatiores effecti ſunt. Vngarū ſpes pulcerrima iniecta
eſt. q̄ ſe tandem de inimiciſſimis hoſtibus vlciſcanē. regnumq; ſuū perpetuo thurco
rum moleſtia libereť. Grecia tota omnis illyricus tractus de libertate cogitare
cepit. thurcor⁹ animos nō paruus inuaſit metus. Tanta eſt nominis tui eſtimatio. q̄s
nūc arbitreť generoſitatē animi tui poſt tot promiſſiones ac ſpem tantaq; de re p
ſtitam velle mutare conſilium. triſteſq; fideles xpi populos reddere. ⁊ letoſq; cruci bo
ſtes. Nullum inceſſit impedimētum quō mūdus legitimū iudicat. imo nec tuipſe
excuſatōz vllam iudicaſti ſufficiētem. q̄ppe q̄ neq; ſenium neq; debilitatē tui obij
ceres atq; idcirco te remorari conatib⁹ aſſeruiſti. Nūc te ob has cās aut alias re
manſurū putet. q̄ excuſatum ſenſerit nō excuſante mūdo. Vbi honor vbi eſtima
tio tua remanet. q̄d dicet populus. Nōne illuſos ſe omnes xpianos cenſerent. Inclita
francie domus honorē ſp ceteris rebus antepoſuit. nec tu francie ſanguis vnq; fu
iſti prodigus. Nunq̄d aduerſus honorē ſepe facere magne ſubiiſti pericula. aut nūc
potiſſime q̄ hacten⁹ conſtantiſſim⁹ ⁊ promiſſi dictiq; tenax atq; obſtuantiſſim⁹ fuiſti
Nihil apud te inuenē honore charū fuit. nō eſt q̄ modo in etate matura ⁊ cū ma
xime ſapis honoris ptemptorē putemus. cui⁹ nobis ſola vel pauci alijs relicta ē
ſp voluptas. confidimus pterea te. p tua prudētia nō ignorare. q̄ periculoſa ſit tua do
mi remanſio. q̄tum rebus gerendis noceat. q̄tum xpianos debilitat. q̄ntum ro
bur adūciat hoſtib⁹. Nam q̄ audito aduētu tuo extriti erant. cognita remāſiōe
cornua erigent. ⁊ in ſctm euangeliū ferocius inſultabūt. nobiſq; amātiſſime fili ſi
vel⁹ fuerit q̄d arbitrari nō poſſumus mutati conſilij tui fama baud paruam afferet
Nam q̄ de victoria belli ſpē. que certā pcepam⁹. te nobis deficiente rem dubiam
cernim⁹. Veremur ne tuū exemplū ſequntes ſocij remiſſiores efficiēť. atq; q̄rent
cū hoſte conditōes vt eſt nā mortaliū regni q̄ fidei tenatior. Nec tua auxilia ſine te
tuū ſatis implere offīm poterūt. nullus exercit⁹ tuus tantus eſt q̄nti tuipſe. nihil
tantū valet in bello q̄ auctas ⁊ ſepe iam vincat opinio. Tu ſi nobis deſis cuius
nomē eſt apud formidādos ⁊ apud nōs honoratiſſimū. facile intelligis q̄tū re
bus gerendis officias. Nō eſt igit cur opprimer te conſilio mutato velle domi ma
nere. q̄ ſepe diriſti. ⁊ ſi tibi moriēdum eēt in hac pfectōe venturū te. tm q̄uis ſi ve
nias (vt confidim⁹) in dño vita tua lōgior erit ⁊ validi corpis. ⁊ redibis cuz gloria
domū victor hoſtiū. xpiane religionis conſeruator. In domo timēda eſt ira dei. ſcis
q̄tiens infirmitates q̄ſi monitōes q̄daz te inuaſerūt. tu teipm monitū diriſti fuiſ
ſe. vide q̄d agas. caue ne monitōes dñi irritas facias. nec pferas humana mādata
diuinis. Nos q̄dem niſi aliud audiam expectamus excellētiaz tuā cū deſiderio. ⁊
te veniētē pcupide videbimus ⁊ amplectabimur. tecū pficiſcemur in hoſtes q̄b⁹
tota italia comes erit. Decretū em nrm de decimis vicesimis ⁊ tricesimis ⁊ idul
gentijs ab oībus italie potētibus receptū eſt. ⁊ oēs auxilia p ſuis facultatibus. p
mittūt. nec florētini deſunt viri prudētia potētes ⁊ opibus. q̄uis de his aliq̄n fue
rat dubitatū. nūc certū eſt eos egregie i thurcos de expeditōe laturos opē. Nobi
lis vir frāciſcus Sforcia dux mediolañ. vnū ex filijs ſuis ſe nobiſcū promittit. ⁊ cū
eo eq̄tum peditūq; validum. Succeſſura ſunt oīa te venturo quēadmodū ſpera
mus ex voto. q̄d ſi deo promittente pē pcta noſtra tuus aduētus fuerit impeditus
non tm iter noſtrum retardabimus. Et q̄uis non fuerit pfectio nra promiſſa niſi
te veniente. ibimus nihilominus nec fraudabimus ſua ſpe pclin xpianum. facie
mus q̄d promiſim⁹ ⁊ vltra q̄ promiſſū ē. Nec dicturus ē. Ō promiſit pius pōtifex ⁊ nō

fecit. Iturum se dixit ⁊ non iuit. Magnifica verba ꝓtulit ⁊ non compleuit. Ibimus autore dño mare intrabimus. in hostes nauigabimus. ꝓ victoria nominis xp̃iani. ꝓ defensione fidei totis viribus nitemur. Nō grauis etas nos retinebit. nō impedita morbis arteticis mẽbra. nō ꝓsimonie ecclie cura. non picula maris. nō mortis metus. Scimus moriẽdum nobis esse. nec honesti⁹ vnq̃ vitam finiri posse q̃ inexercitu. ꝓ xp̃o saluatore ⁊ eius lege decertante. Si xp̃iani ꝓncipes ꝓpli q̃ auxilio fuerint. neq; ꝓ fide laborantes defuerint. nihil est gd̃ de victoria despe remus. Si nim⁹ nō dubitat vt ꝓfidimus. ipse deus ⁊ saluator ibus xp̃c cui⁹ res agit. Consuecunt eñ diuina pietas in se sperantes baudquaq̃ deserere. cui tam facile est cum paucis q̃ in multis vincere. ⁊ ibi cepit diuinum repetitum p̃sidium. vbi humanum deficit auxiliũ. In deo spem nr̃az collocabim⁹. ipse si vult victoriam nobis elargiet. Etsi alie maiestati sue placuerint. satis erit nobis. ꝓ defensione religionis q̃tum facultatis datum fuerit eo ꝓcessisse. Justus est dñs deus. nec vltraq̃ pñt homines exigit. Nobis cauendum est ne diuine voluntati aduersemur ⁊ ne ꝓlios illusisse videamur. Cunq; vulgata sit nr̃a ꝓfectio. dabimus operam vt opinioni hominũ satisfaciam⁹. diuineq; voluntati ꝓ nr̃is viribus pareamus. tuam nobilitatem exorantes. ac ꝓ viscera misericordie dñi nostri ihu xp̃i in charitate vera ꝓfecto corde obsecrantes. vt ⁊ tuipse idẽ facias nec ꝓmissis tuis deo maxime nobisq; factis deficias. Memineris dñi dei tui ⁊ q̃nta susceperis ab eo bona. nec velis ingratus videri nec vba cuiuspiam pluris pficias q̃ dei mandata Consule bonori tuo ⁊ anime tue. nec expeditionem frustrare quam fideles te te ꝓpli pñt. noli auferre spem quam nobis ꝓbuisti. ꝓsolare nos ⁊ vniuersam plebem xp̃ianam. vt deus ⁊ pater dñi nostri ihu xp̃i ⁊ deus totius ꝓsolatiois ꝓsolet̃ te in omnibus aduersitatibus tuis feliciter. Et qd̃ reliquum est xp̃is in hoc seculo deo offer ⁊ cõsecra. vt tandem in altera vita sui regni pticipem te faciat. Cupimus sup his vt q̃primum nobis rñdeas. Datum spes. viij. kal. aprilis. Anno. M. cccc xcij. pontificatus nostri anno sexto.

Rñdet excusationi ⁊ minis palatini. **Epistola. cccxcvij.**

Jus epūs puus ⁊c. Nobili viro Friderico comiti palatino sacri imperij electori salutem. Qz te dilectum de more filium non vocamus neq; benedicimus tibi. faciunt opa tua q̃ ⁊ ecclesie maguntine bona. ad te detrabẽs aduersus aplice sedis mãdata ditero puato ⁊ anathematizato iungere arma nõ es veritus. ea vlterius publica edicta ponere ne q̃s lr̃as nostras in tuis tentoriis vel publicare vel exequi audeat. mortem ei ꝓminatus q̃ ꝓtra fecerit. quod nihil est aliud q̃ pme sedis ⁊ ihu xp̃i vicario rebellare. Quibus ex rebus q̃uis non a nobis. ipso tñ iure excõmunicatus es. ⁊ extra xp̃i ecclesiam factus. Neq; dilect⁹ filius appellari potes. neq; benedictionis capax haberis. nec tua te tuent̃ edicta nec inhibitiones q̃bus aplica decreta ꝓhibes ad te deferri. Non flumina. nõ mõtes. non muri aut alie q̃uis munitiones excõmunicationis ad te aditum impedire pñt. dei fulmen est aplicum anathema. cui nulla pñt arma resistere. Tu longaz epl̃am ad nos scripsisti vt excusares qđ fecisti. ꝙ q̃nti momenti sint q̃ dicis deus nouit ⁊ tuipse scis. nec ignoramus. iudicat te ꝓsapientia tua. q̃ te causa mouerit ditero tuo ꝓpus inimico auxilium ꝓstare ꝙ iusticiam: omnes intelligunt. Potes multa dicere. ꝙ veritas in suo loco manebit. Petis. ne credam⁹ inimicis tuis. neue cãz tibi deinus querendi remedia q̃bus defendi possis. ⁊ arroganter aliqua ꝓ minas subnectere videris. Nos solum operibus credimus. ⁊ ea que palam videmus non possumus non credere tua offensio notoria est ⁊ manifesta rebellio. Si te volueris emendare vt bonum filium decet aplicis obedire ꝓceptis. vtemur pij patris officio. nec redeuntem filium aspernabimur. q̃n potius vitulum saginatum apponemus. sicut in euangelio erga filium ꝓdigum fecisse legimus bonum patrẽfamilias. q̃ si pges ap̃licam sedem impugnare ⁊ eius decreta ꝓtenere. senties romanaz esse maiorez eccliaz. q̃ vel tu sis. vel q̃cunq; alius q̃ tibi opem offerre vo-

luerit. Nudēs es t nosti q̄ pñt aduersus te fieri t plane intelligz. qz ñ pt vīciveri tas. t q̄ iniuste agēti nulla salutata pñt inueniri pfidia. Datū ro. vij. kal. marcij.

Notificat parisiensib⁹ se papaz electum t precaī p se orare. vt digne subministret. Epi. cccxcviij.

Ius epūs huus huoz dei. Dilectis filijs vniuersitati studij parisien. S. t aplicam bñdictōz. Pius t misericors deus nr̄ vniuerse pditor creature. q̄ sapientia fundauit terram. omnia ordinans celestia t terrestria. sacrosanctam romanam ecclesiam ea⁹ plectī charitate. vt p successiuam vicariozuz suoz mutatōz. nulla aduersus eam ꝓcella. nullus ꝑualere possit spūs tempestatis. Sane felicī recordatōis Calixto papa. iij. pdecessore nro de hui⁹ mortalis vite valle. viij. ydus augusti ad celestem patriam euocato. t ipsi⁹ funeris ac exequarum celebratōe solēni ac debita subsecuta. Nos vna cum fratrib⁹ nr̄is sancte romane ecclie cardinalibus de quoz numero tunc eramus. rome in aplico palatio apud sancti petri aplozz ꝓncipis basilicam. in q̄ dictus pdecessor habitauerat. ac debitum nature psoluerat. mō actpe ꝓgruis. p futuri creatione pontificī curauimus conuenire. nobisq; cum eisdem fratrib⁹ sub deliberatōis magne negocio quaz tante rei q̄litas exigebat aliq̄diu tractantibus. tandem ipsi fres lz potuissent in alios maioris meriti psentire. tñ sanctispūs (a quo sancta romana t vniuersalis ecclia xp̄i sponsa regit) infusione. ipoz animos sic afflante. ad psonam nr̄az viri gentes. vnanimiter vota sua nos tunc ēt sancte sabine pbiz cardinalem. nescimus q̄ occulto b nobis tremendo iudicio. ad celsitudinis aplice fastigium ꝓcordit elegerunt. Nos aūt imbecillitatī nr̄e pscij. nr̄aq; paruitatem virium ad tanti oneris sarcinam digne pferēdam agnoscentes. postq; diu q̄d agendū foret cogitauim⁹. tandem ꝓsiderātes romani pontificis electōz non ab hominibus § a diuina inspiratōe ꝓcedere. cui⁹ non lz resistere volūtati. sperantesq; eum q̄ ab initio fundationis ecclie infirma mūdi elegit vt ꝓfunderet fortia. vires suas nobis ad tanta gubernacula submīstratuq;. cupidi bene agere t pdesse poti⁹ q̄ pesse. in spū humilitatis colla submisim⁹ iugo aplice huitutī. Quapropter deuotōz viam pcamur. q̄tenus omnipotētem deum instanti⁹ exoretis. a vīsq; omnibus exorari curetis. vt nos q suam grām roboret t dirigat in agendis. Nos eīm ꝓ nre ergavos mētis affectu dispositi sumus. in casibus occurrētibus viam deuotōz specialiū grāq; ꝓrogatiuis t aliis beneplacitis q̄ntum cum deo poterim⁹ ꝓfouere. Datuz ro. apud sctm petrū. anno incarnatōis dñice. M. cccc. lviij. pdie nonas septēbris pontificatus nostri anno primo.

Vocat psonaliter ꝓgregationi mātuane interesse. aut legitimo impedimento ꝓpedito oratores cū pleno mandato illac mittere. Epistola. cccxcix.

Ius epūs huus huoz dei charissimo in xp̄o filio karolo francoz regi illustri. S. t a. b. Ut psoluerem⁹ omnipotenti deo t fideli pplo vim ab infidelibus patienti id cuius causa ad banc sedem sumus assumpti. de venerabilīst fratū nroz sancte romane ecclesie cardinaliū ꝓsilio t assensu p certas nras lras q̄s celsitudini tue pñtib⁹ mittim⁹. omnes reges t ꝓncipes catholicos ad diem solēnem mātue vel vtini in primis kal. Junij celebrādam. aplica voce duxim⁹ ꝓuocandos. statuēdo ꝓcedente altissimo eo loco eodēq; tpe ibidem psonaliter adesse. impedimētis postpositis q̄ circūstant nos vndiq;. Et si erga ea mēs tua fuerit sp ad tuendum nomen sanctū dei. t nō aplice sedis nec cuiusq; alteri⁹ exhortatione multū egueris. tñ qz hec nonsolum nobis est cordi. § dominico gregi in primis necessaria. sublimitatem tuā hortamur in dño. t p illud sanctum baptisma in quo in xp̄o renatus es t nomen christianum geris. rogamus. vt veris p os nr̄m vocatus. abiectis respectib⁹ omnibus q̄ p honore dei non sunt attendendi. ad eadem loca t ad diem pscriptum psonalit interesse. Etenī cum vicarius ihu xp̄i in terris hoc agat. quem recte vadentem sequi xp̄ianis plus debet. nō de-

bent principes terre grauem sibi ducere laborē ab illo susceptum amplecti. Habitus es charissime fili deuotissim⁹ princeps fidei. z religiōis nre p̄cipuus. nec imerito ob xp̄ianum nomen egregie a pgenitoribus tuis defensum. nomen xp̄ianissimi ab illis hereditarium habes. Accedit potentia singularꝫ q̄ ideo omnipotēs deus insigniri te voluit. vt eēt q̄ tpe necessario ille nunc imminent. illam ad ptectōnem sui gregis oferret. Erit⁹ vt in dño confidimus aduētus tuus maxime ad hoc salutare opus vtilitatis. non eo solum q̄ sapienti psilio tuo dirigere tantam molem gloriosissime poteris. ℔ q̄ gentes z regna audientes xp̄ianissimū regem frēcoꝝ relictis sedibus suis ad augendam z tuendam omunem cām altissimi cū romano pontifice ouenisse. erubescent ipsi exemplū tuuz nō sectari. vt pene ob hoc ipm plus momenti ceteris omnib⁹ allaturus appareas. Pro deo igit charissime fili. p̄ mendatōe cēna nois tui. p̄ passione fidelis pli ptinue sentati thurcoꝝ sanguine suuz fidelit̄ dant⁹. exaudire dement velis pias nr̄as bmōi pces. z fletu z lacrimis oppressoꝝ nobis impositas. ℔ eīn vera sunt opa regum. ℔ camp⁹ in q̄ honeste decertare z triumphū vere salutis reportare cū gloria p̄nt. Cetera fluxa sunt z caduca. vix solide laudis in se bñitia. etiam psepe ingrata. Oz hi casu aliquo qđ deo non placeat carēdum nobis erit tua p̄ntia. z p oratores oplere ℔ munus ostituas. req̄rim⁹ eo casu celsitudinē tuam. vt cū pleno mandato illos trāsmittere velis. nō ad decernēda solum ea q̄ cā vocat⁹ es. ℔ ad oponēdaz pacem vel invicendas treugas cū illis cū q̄bus esset tibi forsan otentio. vt demū pacat⁹ vtiq; fidelibus ocordius ceptū opus. psecq̄ possim⁹. Speram⁹ tn̄ accessuꝝ omnipotentem deū. vt tua serenitas poti⁹ p̄ seipam q̄ p oratores suos sit affutura. Attento q̄ mātuanaz ciuitatē tui potissimū cā delegim⁹. vt vel serenitas tua qđ pmū expetim⁹. vel saltē p̄cipes alios de latere tuo illuc accedere facil⁹ valeant. Hortamur q̄z z req̄rim⁹. vt p̄ p̄ntem nūcium velit sublimitas tua optatū nobis rīsum dare. Datum ro. apud scm̄ petꝝ. Anno incarnatōis dn̄ice. M.cccc.lviij. tercio ydus octobris. ponificatus nr̄i anno pmo.

Epistola.cccc.

Rēgio regis francie

Catissime pater pacis abbinc diebus beatitudinis vestre lr̄as p̄ latorem p̄ntium suscepimus. earumq; tenorem attente intellexim⁹. Et q̄dem in pmis oportunde sunt ipsi pietatis fonti gratiarum actiones amplissime q̄ hoc tpore forte tristissimo. ad resartiendas ecclie sue sponse immaculate. p̄tes labefactas eandem beatitudinem vocare dignatus est. Attollendum q̄z plurimū. positum eius salutifer⁹ z pie exhortatōes sincero animo amplectēde. Verum cum hec res q̄ nulla maior p seipsa satis exorare videat. z p̄cipes catholicos ad id pfuaso⁹ nimiꝝ esse credam⁹. matura z salubri deliberatione pcip̄. non pau egre pspiciat̄ conuocatoz solennem platoꝝ pcipum z aliorꝝ virorꝝ notabilium ecclesiasticoꝝ z secularium regni nr̄i intra dietam assignatam facere. z tunc q̄ deliberata oclusaq; extiterint. p nr̄os solēnes oratores debita ptāte suffultos. eidem beatitudini patefacere plane decreuim⁹. Porro si in reb⁹ humanis fluxis q̄dem z caducis psepe soleant turbatōes accidere. In illi⁹ tn̄ misericordia z pietate sperandum est q̄ nescit abesse pie sperātibus in se. q̄q; tantaz ecclesie sue dedit ptātem. vt q̄nto grauissimis psecutōibus impioꝝ seuius impugnat. tanto postmodum ipsi⁹ miseratione adiuta. potentior⁹ surgit in aduersis. Beatudinē vram cui boc sanctum positum pie credimus celitus forte inspiratum. ad ecclesie sue felix ministerium dirigat z seruet is cui⁹ vices in terris geris pius z misericors dns. Scriptum rē.

Collaudat de collisione pragmatice pstōuis. z hortat̄ ō thurcum bellum inire.

Epistola.ccccj.

Ius eps suus seruoꝝ dei. charissimo in xp̄o filio Ludouico regi francie salutem z aplicam bñdictōz. Accepim⁹ er lr̄is venerabilis fris nostri Johannis epi attrebatēn. quanta cum charitate oplexus sis. z epium erga

nos ꝛ romanaꝫ ecclīaꝫ geras affectuꝫ. ꝛ q̄ ad tollēdum de regno tuo ꝓstitutōem illam q̄ pragmaticā dicta est. volenti ꝛ erecto sis animo. Laudam⁹ dñm ꝛ sue maiestati benedicimus. qui talem tibi mentem dedit. Nam quid aliud dicere possumus. nisi q̄ dei beneficio ex maximis piculis liberatus es. ꝛ in hec tpa reseruatus vt esses qui suscepto regno paterno. sublatis erroribus libertatem sancte romane ecclesie instaurares atꝫ restitueres. ꝛ maiōꝝ tuoꝝ equata gloria xp̄iano nomini quietem fundares. Benedictus dñs q̄ tue pſone custos fuit ꝛ spm̄ tuuꝫ erexit vt cogitares que pia ꝛ omni laude digna sunt. Sic magnus ꝓstantinus. sic duo theodosij. sic karolus magnus. ꝛ plures ex tuis ꝓgenitoribus. immortale nomen ꝛ inextinguibilem consecuti sunt gloriam. q̄ romanam ecclesiam matrem suaꝫ debito sunt honore ꝓsecuti. quoꝝ te vestigijs inherentem ꝛ diligimus totis precordijs. ꝛ laudamus. ꝛ omnis te posteritas celebrabit. Illud autem inter cetera cōmendamus. q̄ absq; conuentu ꝛ ꝓsultatione multoꝝ pragmaticam auferre constituisti. quem admodum idem epūs nobis significauit. Sapis certe ꝛ regem te magnum oñdis. qui nō regaris ſ regas. Optimus em̄ ꝓnceps est. qui ꝑ se recta cognoscāt ꝛ operāt. qualem te esse confidimus. Nec scriptura que ait. vbi multa consilia ibi salus multoꝝ multitudinem requirit. ſ consilioꝝ maturitatem ꝛ digestionem que res in paucis magis q̄ in multis reperiunt. Neq; em̄ aut honestas aut iusticia multitudini facile suadet. que varijs affectibus agitata ad ꝓna frequēter inclinat confusioni. subita est ꝓsulentium multitudo. neq; bene res se habet. vbi suffragia numerant. non ponderant. Sepe em̄ fit vt maior pars meliorem vincat. Facis que te decet. q̄ sciens pragmaticam esse absq; dō. eam de regno tuo eliminare decreuisti. Nec vis in deceptatione ducere an fieri debeant que tuipse faciēda nouisti. Hoc est regem esse ꝛ bonū regem. ꝛ quem boni amēt. mali timeant. Nam q̄ ꝑ alios regunt. nec ꝑ se intelligunt q̄ sunt agenda. contēptui sunt. Probamus igit̄ ꝛ ꝓmendamus admodū que de tua liberatione circa pragmaticam epūs attrebateñ. scribit. hortamurq; vt q̄ ꝓposuisti in animo. cito effectu facias. neq; cum possis hodie benefacere cras faciam dicas. Hilarem datorem diligit deus q̄ iusta ꝛ honesta sunt nolunt morari. Fac tuam sapientiam sicut nos cognoscimus. ita ꝛ mūdus omnis q̄ primum cognoscat. neq; aliqs dicere possit diu noluit. q̄ diu deliberauit. Qꝛ si placati tui ꝛ vniuersitas aliqd ex nobis desiderent. te mediatore ad nos recurrant. naꝫ si ds vnq; pontifex fuit gallice nationi affectus vt multi fuerunt. nos certe inter ꝓmos reperiemur. q̄ nomen ꝛ gentem hmōi honorem⁹ ꝛ diligam⁹. ne vnq; postulatis honestis aduersabimur. scimusq; dignum esse vt fratribus nr̄is coepiscopis in multis differamus. eosq; honorem⁹. parit̄q; viris doctis ꝛ q̄ docti esse cupiunt in ſuniuersitatibus lr̄ā studia sectantibus subueniēdum esse non ignoramus. Ab his em̄ catholica fides defendit ꝛ doctrine lumen ꝓpagat. Age igit̄ fili. ꝓfice quod in animo geris. ꝛ confide nos tibi ꝛ regno tuo animo ꝓcessuros. que ratio ꝛ honestas suadebit. Ceterum quia regina Cypri ad nos ex regno suo deiecta ꝛ ex terris ꝓfecta est. ꝛ ad tuam credimus serenitatem ꝓficiscet. ꝓsilium ꝛ auxilium petens. naꝫ regnum ei⁹ soldani egiptij gente occupatum est. Et q̄ (sicut accepimus) mahometus thurcoꝝ dñs greopin ꝛ trapesuntem ꝛ multas alias in asia ciuitates ac puincias de nouo sibi subiecit ꝛ in europaꝫ victor ac tuinēs eo ꝓposito rcuertit vt xp̄ianitatē ꝓterat ꝛ ꝓculcet. serenitatē tuam rogam⁹ ꝛ flētes petim⁹. vt respicias in q̄ statu est catholica fides. quō ex vno latere thurci. ex alia saraceni vrgent. Pone ante oculos lamētabiles xp̄ianoꝝ voces. q̄ ꝑ asiam ꝛ greciam in medio natōis puer se ꝓstituti miserabilib⁹ modis affligunt. Cogita in q̄ loco est sacrum dñi sepulcr̄ quod inspicere absq; mahometoꝝ voluntate non possumus. Sancta terra que nobis lucem fidei prebuit nunc in tenebris est. totus orbis plenus est spurcicia mahometica. que etiam in europam suum virus effudit. inde grecie. hinc hispanie pte occupata. nec dies est in q̄ mille xp̄ianorum animę pereant. Rhodus in

piculo ⁊ nobilis insula maris quōdā victa peloponēsus in ptāte tburcoꝝ est pau cis exceptis locis. Epirus tota ad eos cōfluxit bulgaria walachia ⁊ rauēna ex pte tburcis parēt. Hungaria vulnꝰ expectat: qꝝ multū afflicta dadibꝰ nō pōt tātos bel li motꝰ sustinē. nec ē q̄ ꝓsoleāt eā: timet victoriē machometē iā spolijs orientis ⁊ asie virisꝰ auctū. Timemꝰ sane illi gēti: timemꝰ ⁊ alijs q̄ sūt in bostiū circuitu: nec nos sumꝰ q̄ succurrē possumꝰ: volumꝰ oculos nr̄os mō huc mō illuc: ⁊ lustrantes oibus xp̄ianoꝝ ꝓincijs nemo regū nemo p̄ncipū nobis occurrit q̄ tāte rei subuenire possit: nisi tu solꝰ quē piꝰ deꝰ sui xp̄i saluatorē (vt ꝓfidumꝰ) bucusq̄ saluauit incolu mē: nec ꝓmisit imanꝰ te ꝓsequētiū incēdē. Tu dei ope hereditariū regnū in pace ꝓsecutꝰ es mortuo pie. Philippꝰ burgūdie dux clarꝰ ⁊ potēs tibi obsequētissimus est. ⁊ ceteri duces ⁊ comites regni glianē ⁊ tibi sine ꝓtroversia parent: Ex anglia (si voluerit) nihil tibi aduersabit bispaniā hēs amicā. Oēs p circuitū te venerant ⁊ colūt ⁊ legationes ex lōginqs ptibꝰ ac ex ipa italia te bonoratū ⁊ salutatū veniūt Magna ē gloria tua. magnū ē dei donū. Intellexit diuina pietas cogitatiōes tuas ⁊ multa coḡuit in aīo tuo ꝓposita eē ad cōe bonū: nec dubitamꝰ q̄n cū ēes exul q̄dā mō a regno tuo tecū sepe dixeris. Si paterno in solio aliq̄n sedeā: q̄nta facia tibi deꝰ grata. Ceu te nō patiar tuā hereditatē tburcoꝝ insania laniari. Audiuit te deꝰ ⁊ oia tibi aduersa repulit: planauit iter tuū: ⁊ te i aucto regno collocauit excelsuꝝ p regibꝰ terre. Oia tibi tranquilla dedit siq̄d aliq̄n intra te deo ꝓmisisti id ꝓuato: si nō ꝓmisisti (qđ nō ē visile) recognosce bñficia q̄ accepisti a dño deo tuo: q̄ te filiū regē creauit: ⁊ regnū cū diu ex terris fuisti sūma cū gloria restituit: oñde te gratuꝝ diuie pietati: ⁊ p tantis bñficijs vicē repēde: tolle vt factuꝝ oratoꝝ in nr̄o ꝓpōdi sti ꝓgmaticā ꝓstitutionē. ⁊ b̄ facto qđ nō ē difficile: erige te totū in exiliū xp̄iane religionis ꝛ tburcos. Stude vt expeditio aduersus hostes xp̄i fiat. Exhibe te buiꝰ rei ducē ⁊ caput. Nec dubita cūcta erūt tibi ꝓspera: b̄ ē negociū te dignū: tibi hec glia seruata est. Nihil est in q̄ te laudabiliꝰ exercere possis: hereditaria hec tibi ꝓuincia est. Mā pugnare ꝛ tburcos ⁊ vincere ⁊ terrā sanctā recupare: ⁊ fidē salua re: ⁊ romanā eccliaz honestare: francoꝝ regū gratiū est: ⁊ hec tu cōmodissime p̄e stare potes: vera frācoꝝ soboles sapia. ⁊ rex expietia pditus: i opulēto ⁊ pacifico ⁊ potētissimo regno sublimatꝰ. Oīm oculi in te respiciūt: oēs afflicti te inuocāt: ⁊ nos ꝓter te nō videmꝰ q̄ hec possit ꝓstare. Jō ad te vnū recurrimꝰ xp̄iane fidei defensorē. Tu ḡ ⁊ a nobis ⁊ a toto xp̄ianoꝝ populo rogatꝰ: ⁊ in ꝑmissa deo cōmonitus: ꝓpara te huic ꝓuicie ad quā felicit dirigēdā oia obtinebis a nobis q̄ a iusto ⁊ pio xp̄i vicario ⁊ beati petri successore obtineri debeāt. Datū ro. xxvj. octobris anno. M. cccclxj. pontificatus nr̄i anno. iij.

Epistola. cccciij.

Responsio ludouici regis francie.

Ludouicus dei gra frācoꝝ rex. Tibi sanctissimo ⁊ beatissimo patri nr̄o pio pape. ij. Obedictiā filialē ⁊ plenos deuotionis affectus. Deū solū scietes ei: cuiꝰ p̄uidētia bñ cōsulit reb⁹ humanis: meliusq̄ regna ⁊ vrbes religio ne cingi atq̄ defendi q̄ armis ⁊ mēbris: te vicariū dei viuētis ea veneratione ꝓ sequimur: vt sacra p̄sertim in eccliasticis reb⁹ tua monita veluti vocē pastoris audi re: illisq̄ parere ꝓmpta mēte velim⁹. Quaꝓpter beatissime pater ⁊ si ꝓstitu tio queda in regno nr̄o quā ꝓgmaticā vocāt: magno ꝓlatoꝝ quietū: magna tē poris deliberatione ꝓclusa fuerit ⁊ iā callū obducta quietū ꝓpe fixerit statū: tu tū tuis ad nos lr̄is illā a regno nr̄o auferri explodi: abrogariq̄ flagitas: nobis q̄ dilectꝰ ⁊ fidelis ꝓsiliariꝰ noster iohes eps attrebacēn. quē cū ptāte legati de latere ad hoc nr̄m regnū misisti. cōmemoraverit ea ad q̄ p ipm tibi nr̄o nomine pollicē da: vouēda: et ꝓmittēda: nos añq̄ regnū suscepissem⁹ religionis instinctꝰ q̄dam dederat: nos nr̄a ꝓmissa et q̄ accedēte moderatrice rex ecclesiastica aucꝝ tua au ctoritate studem⁹ ac volumꝰ. Et id quidē tanto volumꝰ aio ꝓpitio quāto nobis regnū frācie floriēs ⁊ bello vacuū tuit deꝰ ⁊ ꝓtegit. Oibꝰ itaq̄ victimis potio: cz

obedientiã intelligẽtes. assensi sumus his q̃ tuo noie nobis apta sũt: ip̃am. s. p:a-
gmaticã sanctionẽ. tibi tuecq̃ sedi eẽ infensaz: vtpote q̃ in seditiõe ꝛ scismat̃ tpe:
atcq̃ p seditionẽ sectionisq̃ a tua sede figurã nata sit: ꝛ q̃ dum tibi a q̃ sacre leges
oriunt̃ ꝛ manãt q̃ntũlibet eripit autoritatẽ: oẽ ius ꝛ oẽm legẽ dissoluit. Illud eĩm
cr̃oit̃ qõ idẽ ꝓsilian⁹ nr̃ noie tue scitatis astruxit: vt dũ p pragmaticã ip̃am sũme
in ecclĩa tue sedis auctoritas minuit̃: dũ platis in regno nr̃o qõdã licẽtie tẽplũ p
illã pstruit̃: dũ cõgruẽs vnitas ad alia regna ꝓformitasq̃ tolli videt̃: abrogãda
sit ipa pragmatica pellẽdacq̃ a regno nr̃o. Quippe q̃ aduersus tuã sedẽ oĩm eccle
siarũ matrẽ ab inferioꝛib⁹ plãtata sit tãcq̃ vt scriptura loquit̃. Quõ si eleuet̃ vir-
gã ꝛ leuantẽ se: aut baculus q̃ vtiq̃ lignũ est. q̃ q̃dẽ beatissime pat̃: illi pleriq̃ vo-
cti homies ꝓfutare niterent̃ atcq̃ diluere: multacq̃ nos vehꝛtarent̃ abrogare san
ctionẽ ip̃am. Te tñ pncipẽ tot⁹ ecclĩe te antistitẽ sacroq̃: te dñica gregis pastoꝛez
pfitemur ꝛ sam⁹ ꝛ teq̃ iubẽtẽ seq̃mur. Tibi ꝛ btissime petri catbedre ꝓsentim⁹
ꝛ iũgimur. Itacq̃ sicut mãdasti pragmaticã ip̃az a nr̃o regno nr̃oq̃ viennẽ. vel
pbinatu ꝛ oi ditiõe nr̃a p pntes pellim⁹: vetijcimus: strepitusq̃ abꝛogam⁹. Et quã
qualẽue añ pragmatice ipi⁹ editionẽ circa ecclĩarũ beneficioq̃ aliarũq̃ rerũ spũa-
liũ dispositione cẽsurã: moderationẽ i regno nr̃o oĩmq̃ ditione nr̃a tui pdecessoꝛ-
ris. Martin⁹. v. ꝛ eugen⁹. iiij. romani pontifices babebãt ꝛ exercebãt: talẽ eãdẽq̃
nr̃o adiutoꝛi beatissimo petro tibiq̃ ipsius successoꝛi reddimus pstamus ꝛ resti-
tuimus cũ sũmo impio: cũ iudicio libero. cũ ptãte nõ coartata. Tu eĩm cum sciaz
q̃d autoritate diuinitus tibi tradita possis: q̃s p regni nr̃i ꝛ ecclĩarũ in eo trãq̃lli-
tate postulabimus nõ negliges res necessarias poterisq̃ sp qõ optimũ fuerit iudi
care. Utere igit̃ cẽpto in regno nr̃o ptãte tua vt voles: atcq̃ illã exerce. naz vt
boim mẽbra nulla cõtentione capite vno atcq̃ vna mente ducunt̃: sic tuis sacris
decretis ecclesie plati in regno nr̃o ꝛ delphinatu cõsonantiã ꝛ obedientiã plenaz
refundẽt. Quod si forte obnitent̃ aliqui aut reclamabũt: nos in verbo regio pol
licemur tue beatitudini atcq̃ pmittimus exequi facere tua mãdata. oĩm appella-
tionũ aut appellationis obstaculo: pꝛsus exclusoꝛ: eosq̃ qui tibi cõtumaces fuerit
p tuo iussu cõprimemus ꝛ refrenabimus. Datuz turonis sub magno sigillo nr̃o
die. xxvij. mensis nouẽbꝛis. M. cccc lxj. ꝛ regni nostri anno primo. Sic signata p
regẽ in suo cõsilio verone solloit̃.

Dat pꝛiuilegia trãseũtib⁹ p terras ꝛ do-
minia pncipũ vt sũt liberi a grauaminib⁹.

Epistola. cccciij.

Ius eps ẽ. Francisco forzie duci mediolanen. s. ꝛ. a. b. Bene cognitũ pu
tamus eẽ tue nobilitati: piũ sanctũq̃ ꝓpositũ nr̃m succurrẽdi fidei catbo-
lice: ꝛ populi xp̃iani tutele cõsulendi. Id vnũ opus mente agimus: id tot
sensibus sumus e complexi ꝛ (q̃ antea inauditũ est) pacifi corpus p salute ouiz
nobis cõmissarũ exponere decreuimus. Inuitauimus xp̃i fideles toto xp̃iano oꝛ
be: misimus lras cũ plenissimis indulgentijs: pmia vite eterne ꝓposuimus sequẽ
tibus nos ad hoc certamẽ diuinũ. Quo fit vt ꝓfidamus de benignitate dei q̃plu-
res xp̃ianos vndequaq̃ cõuẽturos: qui p sulẽ romanũ pastoꝛẽ ozbis: patrẽq̃ aia
rũ in bella p defensione sancti euãgelij vadentẽ sequent̃. Decet nos ad hãc par-
tẽ pie etiã respicere ꝛ curã gerere: vt q̃ crucẽ tollentes iuxta ꝓceptũ dñi vias no
stras secuturi sunt: humaniter ꝛ benigne recipiant̃: ꝛ vt ipsi bene susceptos se vi
deãt ꝛ ceteri ad id auxiliũ veniendũ aient̃. Hoꝛtamur itaq̃ nobilitatẽ tuã: cui nõ
dubitamus hoc sanctũ opus cozdi eẽ: vt in terris ꝛ dominijs tuis bas facias oꝛ-
dinationes: mãdesq̃ diligẽtissime obseruari. Primo vt peregrini oẽs siue cruce
signati fuerint siue nõ: q̃ ad banc expeditionẽ venturi sunt: in oĩbus terris ꝛ locis
tuis omni humanitate ꝛ gr̃a tractent̃: ꝛ sub grauib⁹ ꝛ formidabilibus penis ne-
mo psumat eos dicto vel facto ledere seu molestare. Monete eoꝛũdẽ venientiũ
tãlauree q̃ argentee ꝛ ere: expendant̃ ꝛ recipiant̃: videlicet p valoꝛe ꝛ pcio ꝛ põ
dere earũ: nec a quoq̃ possint vel debeãt requiri. Victualia cuiuscũq̃ generis ac

pāni ⁊ alia vtēsilia humano vsui necessaria. vēdant solito pao: nec can⁹ extimēt q̄ hactenus p̄sueuerūt. Lectigalia ⁊ gabelle nō exigant ab eisdē. nec passus flumi nū aut portarū seu portuū ⁊ scafar⁹ soluere cōpellant. Denicz oi gra humanita te ⁊ beneficentia eos tractari facias. Decet em̄ fideles ad t̄ra necessariū bellum p̄ xp̄o vadentes oi auxilio ope ⁊ fauore p̄sequi. Datū petrioli diocesis seneñ. Pontificatus nostri anno. vj.

Copia cuiusdā breuis ad eundē.

Epistola.ccccuij.

Dilecte fili intellerim⁹ ea q̄ significata nobis tuo noie fuerūt p̄ dilectū filiū ottonē oratorē tuū. s. nobilitatē tuā iā adeptā ee ciuitatē ianuen. qō nobis singularē attulit leticiam. Quecūcz em̄ tue generositati ⁊ p̄spera succedē intelligim⁹: nō minori gaudio nos afficiūt q̄ si nos ad ipsos spectarēt. Oramus teū immortalē: cui⁹ benignitate tue felicitati oia aspirāt: vt noua hec dominū accessio felix sit ⁊ fausta: tibi liberisq̄ tuis stabilis ⁊ diu p̄manēs: vt quo potētia tua auctior erit eo ⁊ gloria ⁊ felicitas sit āplior ⁊ maiora fidei xp̄iane labāti subsidia impēdere possis: ac exinde vniuerse italie totiusq̄ xp̄ianitatis paci ⁊ quieti cōsulat. Nos em̄ nō sine diuino numine hec tā leta tibi venire arbitramur: vt q̄ optimā p̄tē geris ad amplectēdū defensionē p̄lī fidelis: opes ⁊ facultates habeas: quib⁹ possis ea q̄ p̄clare cōcepisti exeq̄ ⁊ adimplere. Ceterū vt prime tibi scripsim⁹ florētini lente admodū ⁊ cūctanē se bñt in executione eo⁹ q̄ ex tua declaratione polliciti sūt: horamur tuā nobilitatē cui scim⁹ eos merito plimū tribuē. illos coherteris ⁊ inducas: vt sine dilatiōe faciāt q̄ p̄miserūt: Angustia em̄ tp̄is ⁊ sūma necessitas q̄ instat nihil segniter aut tarde fieri postulat.

Copia cuiusdā breue ad ep̄m vintemilien: gubernatorē perusij quēadmodū exigat stewrā ab illis.

Epistola.ccccv.

Dilectissime in xp̄o fili nostr serenitas tua: quo mētis feruore quo ardore ai amplexi sumus tutelā p̄lī xp̄iani vt etiā q̄ p̄rioribus seculis inaudītū ē p̄rij⁹ corp⁹ q̄uis senio ⁊ morbis affectū: p̄ salute nobis cōmissi gregis laboribus ⁊ p̄iculis obiectare nō formidemus: ⁊ magno aio piū sanctūcz p̄positum iādiu publicatū adimplē oīno intēdimus. Cūcz res oposa sit: ⁊ nemini dubiū ee debeat magnā molē suptuū nobis subeūdā ee: ad quā nequacz substātia nr̄a est suffectura: quā quātacūcz sit: cū corpe sit equo aio exponē decreuim⁹. Req̄siuim⁹ a xp̄ianis oib⁹ ⁊ p̄cipue a nr̄is ⁊ aplice sedis subditis opportuna subsidia. Int̄ q̄s req̄siti perusini pollicati sunt certā pecunie ⁊ frumēti sūmā impēdere in subsidiū cuius maiora ab ea ciuitate expectari debuissent: q̄ opulēta ⁊ potēs ⁊ inter alias nr̄a ⁊ ecclesie romane maxima singularia bñficia ⁊ indulta p̄secuta ē. Contēti tñ eramus eo q̄ pollicīti erāt arbitrātes bona fide eos adimpleturos in tpe q̄ xp̄o obtulerāt. Sed multū nr̄a decepta opinio est: ⁊ cū tempus adimplēdi p̄missi instat: cernim⁹ parū sinoz dicta factis non respōdere. vt appareat eos simulate nobiscū egisse ⁊ verba dari voluisse. Cūcz eoz p̄missa certis fucatis coloribus ⁊ exquisitis velamētis palliare conent: ire in lōgū p̄trahūt: dū labaē tp̄s vt vel nihil faciant eoz q̄ p̄miserūt vel parū ac pene nullū fructū afferāt opi. Si nos nobi sumus q̄ veros filios a falsis ⁊ verā deuotionē a simulata nō cognoscam⁹. Dolemus tñ vt par est ⁊ angimur aio q̄ perusini quoz vt eos decet papalē studium in hoc sō opere futurū opinabamur: nō bona fide nobiscū incessisse videanē ⁊ nihil agūt. Cū deo res agit q̄ falli nō pōt: ⁊ vt ē scrutator cordiū p̄mia diligēnb⁹ se in veritate: penā vo reprobis statuit. Et q̄ causa a nobis suscepta talis est vt p̄ eius auxilio xp̄ianos oēs ob periculi magnitudinē nō solū inducere sed cōpellere etiā merito debeamus: p̄sertim subditos nostros. Et ne perusini se nobis verba dedisse iactēt. volumus vt eis itez cōmemores beneficia ⁊ priuilegia que a sede aplica p̄ceteris ecclesie ciuitatibus obtinent ostendas quātū deo immortali debeant qui eos i sūma felicitate ⁊ quiete locauit. Apertas necessitatez fidei catholice demonstres fauorem nostrum. Denicz q̄ nobis p̄miserūt obseruare

vel negligāt vel ptēnūt: ne se nos ludificasse gloriēt: volum⁹ eis mādes nr̄o nōie vt vsq; ad mediū mēsem maij in stātis q̄ndecq; milia ducatoꝝ auri de camera soluisse debeāt. Qđ si recusauerit vel distulerit: declares ipso facto. singulares psonas ipius ciuitatis excōicatas; t ciuitatē ecclīastico subiacē interdicto. Et nihilomin⁹ decernim⁹ t mādam⁹ vt psone dicte ciuitatis earūq; bona vbilibet cōstituta tā mobilia q̄ imobilia in nr̄is t dicte ecclie ciuitatib⁹ t terris capiant t detineāt que ex nūc huic opi applicam⁹ t cōfiscam⁹. Tu vo hāc rem toto pectore complectaꝝ atq; ita te erigas vt intelligam⁹ te nō pati vt bonis verbis t pollicitationib⁹ pos sis illudi. Datū petrioli vt supra.

Responsio ducis mediolani t pollicet in psona ipius cōtra thurcū ire.

Epistola.ccccvj.

Litteras tuas beatissime pr̄ vt grauissimas t ornatissimas ita ardentissimi desiderij plenas r̄pianeq; reipu. studiosas nō minori delectatiōe q̄ dolore: sūma tamē cū reuerētia vti par est legi atq; accuratissime legi. In q̄ bus cū tāpie atq; eleganē r̄piane religiōis fideiq; catholice calamitatē nō mō vt lr̄is sat erat narratā: vez sculptā effigiatāq; aduerterē: nō potui nō vehemēt dolere t angi. Mā o tpm nr̄oꝝ ignominiā singularē. O ppetuā etatis nr̄e infamiā. O execrabile apud posteros nomē coꝝ q̄ viuunt. Di populi q̄s cyrus vniuersa asia subacta in citeriorē scytiā pxim⁹ ducere ausus est: q̄ vere a thamari vidua fusi p⁹o stratī t ad interemptionē deleti sūt: regis capite i vtre sanguinis misso. cū ex p⁹o batiōne illa: satia te humano sanguie quē sitisti. Quos inde post tpm spacia a pse maiori cū apparatu. maioriq; exercitu terra mariq; in grecia ductos q̄ q̄sq; alius quarūuis an se aut post se etatū nationū gentiū duxerit: temistodes qua manu vicit: fudit: t in asiā redire coegit: alexāder macedo subegit. Et q̄ nō modo a romanis olim rex p̄nis: verūetiā a q̄busuis alijs imperatoꝝib⁹ nō secus ac femine fugati in ptātē acti t pecoꝝ more vomiti sunt: eosdez r̄plos esse diri. Mā etsi thurci illi prisci bis se populis immiscuerūt. coꝝ mollicies t vetus patrie psuetudo atq; habitus deides illos effeminatos q; reddiderit: ita vt nomē dūtaxat thurcoꝝ apd eos mānserit virt⁹ mor et i secūda generatiōe extincta ē. Quotiēs cīm post ea tpa a finitimis victi sūt. Et ne lōga exēpla petam⁹ cū patrū nr̄oꝝ mēoria: eius q̄ hac etate thurcis impat auus: sepi⁹ a tāberlano fusus. tandē capt⁹ t catbenis nudus iniectus est: nūc tādē p⁹ocb dolor nō mō in europā trāsire ausi sūt: verū nobilissimaꝝ illi⁹ partē t apud quā imperiū olim fuisse ferūt cū pleriscq; alijs non ignobilib⁹ nationibus occuparūt: vinpuerūt. ferro igneq; vastarūt: templa dei sanctissima t vetustissima ppbanarūt. cū maxima nō populoꝝ mō: verūetiā pcerū t ipoꝝ q̄s pn cipū inmanissima strage. cū grauissima t ignominiosa nois dñi nr̄i ihu r̄pi iniuria velut scitas tua distincti copiosi⁹ seriosius scribit. Errata debinc mea ex illis cuꝝ facile recognouerim: t q̄ multis me deus optim⁹: maximis donis gratijs bñficijs auxerit: nullo eī grato studio fuerim psecut⁹. Et qđ mihi graui⁹ succensendū foret existimo: cū cōtumax illi vt ais rebellisq; fuerim: multaq; in legē sa sponte deliquerim: qđ neq; negare possum t facile fateor: nullo saltē digno ope satisfecerim volui quidē: atq; vehemēt ingemui. Cū tū quib⁹ pcellis q̄busue periculis petri nauicula agitet ire tue me attetū reddiderūt: etsi pleraq; alia boc vnū vel maxie lenito dolore in spem parie delectationēq; me vtit q̄ intelligaꝝ te q̄si celo ad banc rē dimisso rectore ad salutis portū: t q̄de incolume eā reducere fore. Accedit ad boc potentissimi illi⁹ principis philippi ducis burgūdie votū insupabile laudeq; immortali dignissimū: cui⁹ virtus potētia auctoritas ad spem ipam plurimū conferūt. Verū ne eple modū excedā: ad eā partē me cōferā: vñ ois frarū tuarū videt oriri intentio. Hortat me sanctitas tua: ac mult; t quidē robustissimis; teq; ipo dignissimis argumēt: suadet pia atq; iusta arma p salute publica in machometē mōstrū spurissimū capē: magnanimiq; philippi imitari exēplū. Et vel in primis supiā maiestatē tuā sequi: q̄ t eternā filij dei repsentat t vices illi⁹ gerit in terris

Fateor btissime pr̃ nullã eẽ ad eternã felicitatẽ aut expeditiorẽ aut certiorẽ viaꝫ aut fama ꝛ glia digniorẽ q̃ qđ supest mihi vite ꝓ noie ꝛ glia illi⁹ exponẽ q̃ bũanã se induit carnẽ. ꝛ mori elegit quo bũanũ gen⁹ nõ mortale mõ ꝓ pctõ: ꝫ mortuus factũ ad vitã reduceret sempitnã. Fateor me philippo maiorẽ natu nõ eẽ. Veruꝫ rei militar⁊ scia ⁊ tute auctoritate felicitate ꝓuisq; necessariꝰq; imperatoris mũeribꝰ nõ mihi mõ. ꝫ oib⁹ multaꝝ etatũ imperatoꝛib⁹ pferẽdũ eẽ. Mũera clarissimas ei⁹ victorias: gẽtes domitas: nationes subactas: pplos sub imperiũ missos: ꝛ tãdẽ rerũ ab eo gesta ꝝ glioꝛ aũ oculos pone. Quũ testis ẽ germania. testis gallia. testis britãnia. q̃q; scitati tue lõge notiores eẽ q̃ mihi certiores sint. Et facile inde intelliges eũ dignũ eẽ i quẽ moles tãti ꝛ tãampliss̃imi impij referat: ꝛ cui⁹ auspicijs xpiana arma ꝛ signa militaria moueãt. Mũanissimũ eũ atq; modestissimũ pncipẽ ꝛ dignitatẽ tuã clemẽtissimã ac sapiẽtissimã scio. Sꝫ vereor ne vires meas pace vtri usq; direri supra modũ eristimates opinione fallam⁊. Molꝫ tñ btitudo tua dictũ ℞ opinet: q̃ equũ bũeris meis fugiã oⁿ ipoⁿi. quoue parẽ tibi fortassis recusem. Parebo em̃ ibo q̃ iusseris: ꝛ oia pagã q̃ xpianũ boiez ꝛ tue scitatis studiosissimuꝫ decet. tũ ob reuerẽtiã clauiũ: timoꝛe dei ꝛ pietatẽ i primũ. tũ q̃ inata q̃dã idignatione afficior q̃ etas nra tãta ꝛ tã isigni ignominia notata sit. Opinar⁊ ne btissime pr̃ q̃q; vel nature mee cõmodi⁹ vl̃ ꝓsuetudi apti⁹ q̃ exeratiũ castrẽse: pftim in q̃ ab adolescẽtia mea educat⁹ suꝫ ꝛ vsq; ad hãc etatẽ vsat⁹. Par m̃ fateor ꝛ in pmis italica placet: ꝓ q̃ edificãda ꝓseruãda ãplificãda: nulla opa: nullũ studiũ: nulla idustria aut ptermisi aut ptermissur⁹ suꝫ. Veruꝫ ociũ tãq; nature mee inimicũ ab horrẽdũ sp fugiẽdũq; istitui: q̃ velut scribis testãt q̃ medici i hãc nouissimã q̃ me ad extitiũ ꝛpe inuasit valitudinẽ incidi. Neq; vtoꝛis igit aut natoꝝ blãdimenta: neq; delectatio pncipat⁹: neq; deliciarũ mollicies i ociũ me cõpellũt: neq; labores ꝛ picula q̃bus assuetus suꝫ a capessendo bello ℞ abborrebũt neq; necessarioꝝ aut amicoꝝ psilia mẽtẽ ab instituto diuertẽt. q̃n xpi crucẽ sequar: q̃n facultates oẽs meas ꝛ ipaꝫ q̃z vitã ꝓ xpiana religione tuẽda exponã. Sꝫ sup oia ꝓ eterna felicitate adipiscẽda: qua ꝓ ꝓbetas pmũ de⁹ inde ꝓ filiũ: nũc ꝓ te bis oib⁹ ꝓponit: q̃ caput suũ ℞ blasphematoꝛes ꝛ inimicos fidei catholice deuouerit. Cõsueui btissime pr̃ ab ãnis etiã min⁹ grauib⁹ fidelia amicoꝝ ꝛ necessarioꝝ cõsilia: ꝛ q̃dẽ attẽte studioseq; diligẽ audire ideq; ꝓ quat aut publicis negocijs: qđ melꝰ arbitrat⁹ suꝫ eligẽ deliberare disponẽ: facẽ. Mũ q̃ sat apud me ꝓbata ẽ eoꝝ pditio: q̃ cũ apud eos sũma impij vl̃ regimis sit regi malũt q̃ regẽ. Eristiat ne clemẽtia tua apd̃ me eẽ quẽq; q̃ i eũ furoꝛe vl̃ demẽtiã ⁊ geret q̃ dignitat⁊ mee curã q̃ salutẽ publice studiũ: q̃ felicitatẽ desideriũ dissuadẽ auderet: aut me tãte fortassis ignauie: vecordie desidie vt tãfacile i falsoꝝ suasoꝝ sniaz trahẽt: de⁹a me pi⁹ hãc metis stupiditatez auertat: neq; stat⁹ẽt mei iactura formido. Est mihi vt tu dicis vtoꝛ ⁊ tute acrerũ exptẽtia pdita: ñ min⁹ dilecta q̃ desiderata a pplis. Est ꝛ galeaꝰ pmogẽit⁹ me⁹ iã grãdis ꝛ supra etatẽ prudẽs. Sũt ꝛ veneti nõ federe solũ mihi ꝫ amicitia singlari beniuolẽtiaq; ꝓiuncti. Floretinos eo loco bẽo q̃ tuipe dicis. Ꝛ xpianissimo frãcoꝝ rege in oẽm casuꝫ fauoꝛe reb⁹ meis auxilia: subsidia: psidia: pstolarer. Cũ ceteris ℞o finitimis nulle mihi ꝓtẽtiones nulle simultates nulle inimicitie sũt. Et sup oia dei mihi filiũ spero ꝓ cui⁹ glia ꝛ noie pugnatur⁹ suꝫ optimũ defensorẽ. Ita q; neq; etas neq; molliũ deliciarũ cupiditas. neq; domi rex meaꝝ met⁹: neq; pecuniaꝝ defect⁹ q̃bus te iueniẽdis optimã opaz nauatuꝝ eristio: a scissimo me desiderio tuo atq; ab instituto meo diuertẽt. Vereor tñ btissime pr̃ ne circa huo nos breuitas tpis vigeat: ꝛ q̃ ad tãtũ apparatũ terra mariq; disponẽdũ quãt⁹ huic maxie expeditionis moli necessarius ẽ: paꝝ ad ver vsq; primũ spaciũ datũ eẽ existimẽ: ꝛ q; qpleriq; malis pstine egritudinis reliquijs tenear. q̃ nisi quotidiẽ magno studio ꝛ diligẽtia curarenr̃ i maximũ me periculũ traberẽt. Instituerũt medici adhibito magni eramis psilio balneis illas curare atq; ꝓsumẽ pollicẽr q̃ illis me ad salubrẽ ꝛ integrã valitudinẽ restituere. qđ si factũ vt spero fuerit aliaq; (qđ de⁹ auer-

rat legitima cā nō aduenerit: instituí q̄tū supest mihi vite ꝓ defendēda xp̄ianorū religiōe: ꝓ fide catholica ampliāda ꝓ dei euāgelio ꝓseruādo: ꝓ machometis idolatria ex scissimis dei tēplis iā nō solū ꝓbanatis ⁊ adulteratis: pessundaꝫ: dirutis: expellēda deducere. Mā si deus pariter ⁊ deq̄ filiꝰ: ꝓ senatus ꝓlicq̄ sui victoria: si plericq̄ aliꝰ romani ꝓ patria: si innumerabiles pene oim etatū gentiū nationū ꝓ mortali dūtaxat gloria sese deuouerūt: q̄d nobis faciendū: q̄bꝰ celestis glia ac beatitudo eterna ꝓponit. Ibimꝰ ꝓfecto in expeditionē hāc ⁊ ptē nr̄am ꝓ incorruptibili corruptibile: ꝓ celesti terrestrē; ꝓ eterna mortalē; ꝓ ꝑpetua caducā exponemꝰ. Et q̄q̄ ꝓ tua singulari ꝓuidētia magnaq̄ rer̄ experientia oportune te desiderasse existimē: q̄ ad hāc maximā expeditionē necessaria sint: tua tū singulari bonitate ⁊ clemētia fretus: velut q̄ rei bellice studiosissimꝰ fui dicā quid sentio. Primū qđ in bellis suscipiēdis ꝓsiderādū est: ⁊ magno cōsilio explorandū: quanta sit inimicoꝝ potētia: quātꝰ ⁊ qlis exercitꝰ: q̄ sit eoꝝ militādi disciplina atq̄ industria: q̄ locoꝝ situs: q̄bus vel se valeat exteris ꝓsidijs auxilijsq̄ tueri vel impugnare hostē atq̄ repellē. Debinc ita se ad bellū parare: vt optia spes de victoria habeaē. Turcoꝝ quidē potentiā adeo spernēdā. vt q̄ ad victoriā necessaria sūt negligamꝰ nō censeo: neq̄ vt ab inferēdo bello desistamꝰ timēdā. Vide q̄d capta iſtinc ad me trāsmissa: debinc illa eadē diligentiꝰ ac maioꝛe studio a viris (vt parē credē) inimicaꝝ virū ⁊ facultatū exptis: examinata atq̄ digesta oñdāt. Trecēta milia militū turcoꝝ impatoꝛē ducturū foꝛe affirmāt: pleriq̄ deinde alios machomete secte reges: tuꝛ ob eoꝝ ꝓfidiā: tuꝛ q̄ sibi ac reb⁹ suis gentib⁹ populis regnis timebūt: turcoꝝ ruinā desolationēq̄ passuros nō recte existimāt. Ad que ſre tue eos populos inermes effeminatos imbelles eē rñdent. Fateoꝛ q̄ beatissime pater maxiꝛ eoꝝ ptē eius mōi cē. Uerū in armis bellicisq̄ expeditionib⁹ vti facile meminisse possum⁹ multos etatis nr̄e annos cū maxia xp̄ianoꝝ strage versati sint: arma bñt ad emin⁹ cōminusq̄ pugnādū. Pro eoꝝ lege atq̄ imꝑatoꝛe non mō parere impio ⁊ moꝛi q̄ docti atq̄ parati sūt. Hānt ꝓterea ⁊ ad inuadēdū ⁊ ad fugiēdū equos agiles coꝛpaq̄ eoꝝ agilia. Adde etiaꝫ castris serdecim vt plures affirmāt pugnatoꝝ milia q̄s janizaros vocāt robur firmamētūq̄ militie pbalangis, instar armis assuetos: rei bellice exptos diuersaꝝ nationū diuersarūq̄ gētiū mercede ꝓductos. Huic sicut nō timēdo ita nō spernēdo exercitui q̄les ꝓ adi piscēda victoria vires oꝑonēde sint. q̄lesq̄ exercitus ꝓducēdi: ⁊ si cū pbūlippo ceteriſq̄ in tuis lr̄is noiatis satis erit gentiū italicaꝝ eaꝝ. s. q̄ in hāc expeditionē ducent ad mōstruꝫ b̄ virulentū ⁊ fetidū ꝓculcādū: te nō puidisse mō ⁊ ꝓuidisse certioꝛ sum. Moui eñ sicut acumē ingenij ita ⁊ maxiaꝝ rerū experientiā: ita singulare atq̄pe diuinā sapiaꝫ tuā. Itaq̄ aliarū te nationuꝫ xp̄ianarū ꝓncipes potētatusq̄ ad supplēdas exercitꝰ tui vires aut vocasse aut vocaturꝰ nō dubito. Et q̄q̄ cōmonitiones has ꝓsumptione certe nō carere q̄ mineruā instrui velim plane cōgnoscēdiē tū benignitati tue dictas pie atq̄ humane suscipias oro. Si igit vt soles cetera oia: ita hec q̄ recte instituisti: nō mō europa machometeā idolatriā expellemus: verū xp̄iana signa in asiā traducemꝰ: irlm dei sacrariū recupabimꝰ. Ibu nomē fidēq̄ catholicā sanctūq̄ euāgeliū i ea loca restituemꝰ: in q̄bꝰ ꝓ aplos traditꝰ olim atq̄ ꝓpagata fuerāt: desideratū triūphū romā ad sedē tuā reportaturi. Capitoliū q̄ obliterata laurea barbaricis ouēt aliū ꝓlixꝰ spoliꝰ ingenꝰ quibꝰ tandē lateran. petriq̄ basilicā exornabimꝰ. Uex q̄n buic expeditioni pūtiā tuā pstaturū affirmas: cogitāti mihi atq̄ ipm accurate pensanti: quid vtilitatis ad hac rem gerēdā. q̄ due de trimēti ea ipa afferre valeat: multis hinc atq̄ inde argumentis. ⁊ q̄dē firmissimis agitata: mens neq̄t nō trahi in varias diuersasq̄ snias: b̄ vnū quietē mihi ipam speiq̄ optime plenā reddit q̄ intelligā rē hanc a te mature vt eiꝰ mos exposcit grauit studiose diligēter ꝓsideratā. Itaq̄ q̄cq̄d a te excogitatuꝫ deliberatūue fuerit: id mihi nō humano ⁊ diuino ꝓsilio factū ee ꝑsuadebo. Datū mediolani. viij. kal. nouēbris. Anno. M. cccc. lxviij.

Mortaꝫ rōnlbꝫ ne virum
ꝓhibeat ire cōtra tburcū.

Epistola.ccccvij.

Jus eps ſuus ſuoꝛ dꝛi. Dilecte filie nobili mulieri blancc mediolani du
caſſe. S.ꝛ.a.b. Jrū tuū aduerſus impios tburcos arma ſumē iubet deus
boc eīm ei ſcribim⁹ vide ne obſtes. Periculoſuꝫ ē diuine volūtati reſiſtere
Periclitaꝫ ꝛpiana religio. Jn foꝛib⁹ boſtes aſſunt. Prope ad radicē poſita eſt ſe
curis. niſi vigilam⁹: niſi foꝛti aio reſiſtim⁹ boſti: actū eſt de nomine ꝛpiano. Spes
magna ſalutis in tuo viro ſita eſt ſi ſumpſerit arma ꝛ ſcutū ducꝛēq; ſe ꝛpianis ꝑ
duerit: liberabit dns in manu eius populū ſuū ꝛ imaniſſimū draconē ꝓteret. Qđ
ſi ꝓuincīā banc recuſauerit: nec diuine vocationi paruerit: ceteri quoq; ſe ſubtra
bent: impedieꝛq; ſua culpa ꝛpiane fidei expectata defenſio: qđ dꝛ ſua magnani
mitate baudquaq; putam⁹: cui magna ſemp ꝛ ꝑdara coꝛdi fuerūt. Teipſaꝫ vere
mur ne viri ꝓpoſito aduerſeris ne retētes ire volentē: obūbiaeſq; moꝛe mulierum
mille pericula amantis eſt ab amato nō poſſe diuelli. Concedim⁹ iſta cōiugio nec
miramur acerbā tibi futurā eius abſentiā: ſic maritalis exposcat affectio: ꝙ maioꝛ
eſt xꝑi charitas. Si plus virū q; deū diligis nō es deo digna. Jn euāgelio h legiſti
deo nibil negari pōt. Caue ne tui amoꝛis cā virū a deo ſeiungas. Odire boc cēt
nō amare. Moli eē impedimēto bis q̄ diuina maieſtas oꝛdinat. Recoꝛdare quot
accepiſti a deo bona: nec velis ingrata videri. Deus būc tibi quē diligis virū de
dit: audebis ne ꝓ paruo tpe reposcenti negare. Cōceſſuꝫ in multos annos: i pau
cos menſes ꝓcedēti nō ꝓmittes. Caue ne celeſtē maieſtatē offendas: in cui⁹ ma
nu eſt virū tuū auferre cū velit: nibil ei negandū eſt q̄ pōt cogere. Siue veniat cō
iunx tuus vt ea faciat q̄ iubeꝫ. ſiue deleat peccata ſua boc itinere ꝛ ſue ſaluti cōſu
lat: deris tu q̄ meriti ſui particeps: ſi ꝓ ſeruitio dei mariti abſentiā equo aio tule
ris. Propone tibi ꝛ cōiugi moꝛiendū eſſe aliq̄n: ꝛ q̄ etate ꝓuecti ambo diu ſimul
in h̄ ſeculo eē nō poſſitis. Fugit vita moꝛtalis ꝛ q̄ ſum⁹ cito euaneſcit: grēda ē al
tera q̄ neq; moleſtias babet neq; finē. Illic theſaurizandū eſt illuc aſpirandum.
Si virū tuū in ꝓuincīa ſibi deꝛectā iuſſeris ire: aut ire volentē nō impediueris ꝛ
illi ꝛ ſibi optime ꝓſules: ambo poſt banc vitā cū xꝑo regnabitis: alioq̄n illi ꝛ ti
bi timemus. Moꝛtamur igiꝫ ne viam viri impedias: ne abſentiā parui tpis inui
ta ſuſtineas. Redibit ne dubita cito ad te gloꝛioſus. gaudebiſq; ꝛ tui ꝛ ſui cā. Am
bo in boc opere celeſtis vite ꝓmia cōſequimūr: ꝛ qui fuiſtis in boc mundo feli
ces: in altero eritis beati pius ꝛ miſeꝛicoꝛs deus in aio tuo ponat que ſue ſunt be
neplacita voluntati. Datū rome.

Mandat electū eīm aſſumere
ꝛ nullis aduerſis cōtraire.

Epistola.ccccviij.

Jus ꝛc. Dilecti filij. S.ꝛ.a.b. Cōmiſſa nobis deſup cunctoꝛ fidelīū cura:
nos vigilare cogit: ne ſatban diuiſionis auctoꝛ aduerſari⁹ nr̄ ꝓualeat: ꝛ cre
ditas nobis oues aut mactet aut diſſipet. Hinc ē q̄ cauſe eccliaſtice liber
tatis ꝛ iuriſditionis cōſeruande ꝓtra vos ꝙ dilectū filiū electū leodiēn. dīm vīm
mota: ꝛ ob boc eccliaſticū interdictū poſitū: offeratiſq; vt intellexim⁹ ea q̄ ad hui⁹
differētie ſublationē oportuna credunt. Signū arbitrati ſum⁹ vt vices noſtras i
ea cauſa taliter interponam⁹ q̄ eccliа leodiēn. releueꝫ ꝛ diuinus cultus reſumaꝫ
atq; inter vos ꝛ ipm dīm vīm bona paꝛ ꝛ cōcoꝛdia fiat ꝛ ꝓſerueꝫ. Oꝙ quā rem
feliciter pagendā mittem⁹ de ꝓximo virū ꝓbatū ſufficiēti de bac ptāte fulcitum.
Quaꝛopter vos in charitate boꝛtamur: atq; aplica auctoꝛitate diſtricte ꝓcipiē
tes mādam⁹ ne ꝙ vos aut ꝙ vīos ſeu aliū queq; dicto dño vro electo. ſeu aliis q̄
buſcūq; in bac cā aduerſarijs moueatis guerras: aut via facti cōtra ipos quicq;
attentare ꝓſumatis: ꝙ venturū ad vos noſtri ex parte expectetis: ne ſanguinis ef
ſuſio (ſi qđ abſit interuenerit) dēo offendat ꝛ eam ipſam difficlioꝛē deſperatāq;
reddat. Datum rome apud ſanctū petrum ſub annulo piſcatoꝛis die. ij. Januā
rij. Anno. M.cccclxiij.

Penitet olim cõposuisse tractatum de duobus se amãtibus.

Tractatũ de amore olim sensu pariterq; etate iuuenes cũ nos scripsisse recolimus karole fili dilectissime penitẽtia imodica pudoreq; acmeror animostrũ vehementer excruciant. quippe qui sciamus quiq; ptestati exp:esse fuim⁹ duo contineri in eo libello:apertã videlz sed heu lasciuã nimis pruritemq; amoris historiã: t morale quod eã consequit edificãs dogma. Quor primũ fatuos atq; errantes video sectari cplurimos. Alterũ heu dolor pene nullos. Ita imprauatũ est atq; offuscatũ infelix mortaliũ genus. De amore igit qua scripsimus olim iuuenes cõtemnite:o mortales atq; respuite:sequimi que nunc dicimus t seni magis cq; iuueni credite. Nec priuatũ hominẽ pluris facite cq; pontificem. Eneam reiecite: Pium suscipite. Illud gentile nomẽ parentes indidere nascenti: hoc christianum in apostolatu suscepimus. Porro si quem descripsim⁹ curiali lucretieq; amorem deuoti vt accepimus. O miseri: O insipiẽtes perlegitis huc pro pensius iamiam accedite. Quando quidem non duorum modo: sed omnium amorẽ:immo vt poete fingunt deum amoris cupidinem quanto valemus ingenio quanto possumus artificio describemus. Si artem queritis o scriptorum nostrorum curiosi lectores:plus artis profecto hic cq; ibi reperietis. Si fructum:si compendium:si ornatũ hic totus est fructus compendium totum:de ornatu aliorum detur iudicium.

Idimus effigiem lasciui nuper amoris
Que nimium mentem mouit imago meã
Nec barbã malis:nec corpe tegmen habebat
Nudus terga manus pectora crura pedes
Et humeris ale suberant t flexilis arcus
Lumina sub tenero ceca supercilio
Cur puer imberbes nulla lanugine malas
Cur melius nulla corpore veste tegat
Lumine cur careat pharetram cur gestet t arcum
Cur habeat pennas calliopea refer
Sic ego. Sic retulit quesitas illico causas
Maxima pegasei calliopea chori
Qui sapit euitat malesana cupidinis arma
Et tñ pueros intrat ineptus amor
Siue q; est puero similis qui cepit amare
Et pcit mente. pingitur inde puer
Pingit t nudus. nullum seruare pudorem
Et meminit simpler t manifestus amans
Pingitur t cecus quia non bene cernit honestũ
Nec scit quo virtus quo ferat error amans.
Vel quia que peccet credat secreta latere
Cuncta nec in sese lumina versa videt
Sic est omnis amans sic se sic omnia nescit
Consilium famam federa iura deos
Aurea q; curuo torquebat spicula cornu
Pungere corda ferus significatur amor
Or leuibus volucres humeris suspendeat alas
Causa est:hucilluc q; leuis errat amans
Vel q; amor cursum non semp seruat eundem
Nunc abijt t paruas post redit inde moras
Dixerat t pressis omnutuit ora labellis

Effudi tales protinus ore sonos
Quā vidi effigiē pharetrā gestabat z arcū
Fax tamen in vertera non fuit vlla sua
Sed quoniā veterum fint ere poemata vatū
Quos ego quid temere cōmemorasse putem
Sic quare nam tedas fertur gestare cupido
Sic precor armatas cur habet igne manus
Quesitam verbis respondens musa duobus
Sic leuiter causam reddidit. Trit amor
Accipe lasaui quenam sit amoris imago
Carole cypriace gloria magna soli
Ut melius miserā caueas dum noris amorē
Et redeas ad te dum mea metra leges

On insule igitur vt est apud lactantium quidam poeta triūphum cupidinis describens non modo potentissimū deorum cupidinē, sed etiaz victorem facit. Enumeratis em moribus singuloz quibus in potestatem cupidinis ditionēq; venissent: instruxit pompam in qua iupiter cum ceteris dijs ante currum triumphantis ducitur catbenatus. Eleganter id quidem a poeta figuratum: sed tamen non multum distans a vero. Qui enim virtutis est expers: qui cupiditate aut libidinib⁹ vincatur malis. non cupidini vt ille finxit sed morti subiectus est sempiterne. Stultus aūt marcustullius inquit lactantius qui gayo verri adulteria obiecit: eadem enim iupiter quem colebat admisit qui pelodio sororis incestum. At illi optimo maximo fuit z soror z coniunx. Quis est ergo taz excors qui hunc regnare in celo putet: qui ne in terra quidem debuit. Aspice quoq; phos vite magistros moresq; eorum z vitam diligenter inquire: z inuenies paucis exceptis iracundos: cupidos: libidinosos: arrogantes: proteruos: z sub obtē tu sapientie sua vicia palliantes: cum potiꝰ faciant ea q̄ in scolis arguissent. Mētior: fortasse accusandi gratia. Nonne idipsuz tullius fatet z querit in bec verba Quotus quisq; phorum inuenit: qui sit ita moratus: ita animo z vita institutus vt ratio postulat qui disciplinam non ostentationē scientie legem vite putet: qui obtemperet ipse sibi z decretis pareat suis. Videre licet alios pecunie cupidos: alios gloie: multos libidinū seruos: vt cum eorum vita mirabiliter pugnet oratio. Hec cicero. Qua de re coacti sunt ꝯplures: di vo maxime qui sequunt in venerem. incq; libidinosos z molles: immo in brutales veneris mundiq; amatores taliter exclamare.

Prudentius

Ha venus ad nutum trabis omnia numina celi
Astra moues alioq; rotas errore planetas
Accendis gelidam sub fratris lampade phebem
Tu fera: tu ceca: ceci tu ianua leti
Corpora tu maculas animas in tartara mergis
Abde caput triste: iam feruida pestis abysso
Occide prostibulū: manes pete: claudere auerno
Inq; tenebrosum noctis detrudere fundū

Arbitrenius

Combussit frigium pastorem pergama grecos
A veneris surgens faculis amor ignis z ira
Canduit alcbides veneris messiq; fauilla
Hoc sale sal dominū salomon insulsos amari
Demeruit: morē qui amaro gessit amori

Sunt qui vicia herculis inuadūt ⁊ de virtute loquuti
Clunem agitant ego te ecuentem serte verebor
Infamis varillus ait: quo veterior te
Loripedē rectus derideat ethiopem albus

Lactantius. Igit̄ qui docent tm̄ nec faciunt: ipsis p̄ceptis suis detrabūt pondus Quis em̄ obtempet cū ip̄i p̄ceptores deceāt nō obtēperare. Bonū est recta ⁊ honesta p̄cipere sed nisi ⁊ facias mendaciū est. Et est incongruēs atq; ineptū: non pectore sed in labīs habere bonitatē.

Seneca in epīs. Plerīq; pbor tales sunt vt sint deserti in conuiciū suū. Quos si audias in libidine in auaricia in ambitionē perorātes: iudiciū suū p̄fessos putes adeo redundant ad ip̄os maledicta in publicū missa. Quos nō aliter intueri decet q̄ medicos: quor tituli remedia habent pricides venena. Quosdā ho nec pudor tenet vicior ⁊ patrocinia turpitudinis sue fingūt: vt etiā honeste peccare videāt. Faciet em̄ sapiēs q̄ nō p̄habit vt etiā ad maiora trāsitū inueniat. ⁊ relinq̄t mores bonos ⁊ tpi aptabit ⁊ quib⁹ alīq; vtunt̄ in gloriā aut voluptatē vtet agēde rei cā. Lactanti⁹ institutionū libro tercio aristippo cirenaicarū mgro cuz thaide nobili scorto fuit p̄suetudo. Ad̄ flagicia grauis ille phie doctor sic defendebat vt diceret multū int̄ se ⁊ ceteros thaidis amatores int̄esse q̄ ipse haberet thaidem: alī a thaide haberent̄. O p̄clara ⁊ bonis imitāda sapiētia. Huic viro liberos in disciplinā dares: vt discerēt bñe meretricē. Alicūd int̄ se ⁊ p̄ditos int̄esse dicebat: q̄ illi sua bona p̄derēt ipe grat⁹ luxuriaret̄. In quo plane sapiētior meretrix fuit q̄ sic pbm habuit p lenone: vt ad se ois iuuētus doctoris exemplo ⁊ autoritate corrupta sine vllo pudore cōcurreret. Quid q̄ interfuit quō pbs ad meretricē famosissimā cōmearet: cū eū populus ⁊ riuales sui viderēt oibus p̄ditis nequiorez Hec satis fuit ita viuere ⁊ etiā docere libidines cepit: ac mores suos de lupanari ad scolas trāstulit: differēs voluptatē corpis esse sūmū bonū. Que doctrina execrabilis ⁊ pudenda nō in corde pbi sed in sinu meretricis est nata.

Epīsto. cccc x.

Referat thurco fidei nostre veritatē ⁊ collidit errores machometi atq; sectā suam.

Jus eps seruorum dei. Illustri machometi p̄incipi thurcor. Timorem diuini nois ⁊ amorē. Scripturi ad te aliq̄ p tua salute ⁊ gloria. p̄ceq; cōi multar gentiū cōsolatione ⁊ pace. Hortamur vt benigne audias verba nr̄a nec p̄ius damnes q̄ iudices: nec p̄r iudices q̄ singula diligenter intelligas Accipe que scribim⁹ in bonā partē ⁊ vsq; in finē patiēter audi. Si bona sunt que suadem⁹ amplectere. Sin mala respue ⁊ in ignē mitte. Neq; idcirco eplaz reiciaas q⁹ xp̄iani bois est: ⁊ ci⁹ xp̄iani q̄ ceteris p̄est. Nō em̄ te odio p̄sequimur: neq; tuo insidiamur capiti q̄uis nr̄e religiōis hostis existas: ⁊ armis xp̄ianā vrgeas plebē opibus tuis nō tibi sum⁹ infensi: diligim⁹ iubēte dño inimicos nr̄os. ⁊ p̄secutor⁹ nr̄is orem⁹. Sapientib⁹ ⁊ insipiētib⁹ debitores sum⁹ ⁊ doēs cupim⁹ fieri saluos grecos: latinos: iudeos: saracenos: oibus optamus bona. Sz scim⁹ vera bona ne minē assequi posse. q̄ extra euāgeliū tegit: ⁊ a xp̄o dño nr̄o est alienus. Moli aūt aures claudere aut oculos auertere: cū xp̄m nosam⁹ quē machometea lex in qua natus es ⁊ virū sanctū ⁊ p̄phām magnū: ⁊ virginis filiū: ⁊ miraculis claruz dicit Multa tibi p eū ⁊ maxima bona aduenient si ei crediderīs ⁊ eius sacris initiari volueris. Horresces hec cū p̄incipiū accipies: ⁊ audienda est tota lex. deinde iudiciū p̄mendū. Audi quo tendim⁹. Multa tibi ⁊ tuis p genitoribus cū xp̄ianis bella fuerūt. Multus sanguis effusus est. Multe vrbes delete. Sacre edes incē se. Rapte virgines. Violate matrone. Vastati agri. Scelera ppetrata sunt. quecūq; in mente venire possunt duz thurcus ⁊ xp̄ian⁹ vter imper gladio contendit. Tibi vt fama ⁊ opa ipa loquunt̄: ingens desiderii est xp̄ianos sub iugū mittere: ⁊ imperiū latini nois obtinere. Et sunt fortasse qui hoc facile suadent: ⁊ oia tuis

armis peruia dicunt: ⁊ alij tuas vires amplificantes xpianas attenuant. alij in diuisionibus ⁊ odijs que gentē nostrā ꝛcecedūt spem collocant: haud difficile existimantes eos vinci ab exteris posse: qui inter se dissident. Nos nō ita ignarū te credimus nr̄arum rerū. quin scias quanta est xpiane gentis potentia q̄ valida hispania: q̄ bellicosa gallia: q̄ populosa germania: q̄ fortis britānia: q̄ audax polonia: q̄ strēnua būgaria: q̄ diues ⁊ animosa ⁊ bellicarū perita rerū italia. Sola bungaria diu pgenitores tuos ⁊ teipsum fatigauit. Octuagesimū iam annū aduersus bungaros thurcosq; signa ferunt: ⁊ adhuc circa danubiū berent. vna te gens tua sęq; vires agitat: quid facias si tibi cū italis aut gallis aut germanis res fuerit amplissimis ⁊ robustissimis populis. Fortasse est qui dicat iustinianū imperatorē constantinopoli sedentē missō in italiam belisario: cū parua manu militum perditā romam ⁊ reliqua loca vsq; ad alpes recuperasse nec te iustiniano minorē eē. Caue ne te fallant adulatores: domestica regū ⁊ assidua pestis. facilēs principes magna de se loquētibus aurē prestant atq; idcirco sepe decipiunt. Rarus est qui non se vero maiorē credat. Justinianus vniuersę grecie ⁊ illirici ⁊ asie ⁊ libie dñs erat: ⁊ italiā nō acquisiuit: sed recens perditā recupauit: ⁊ a gothis gētē barbara: non ab italis abstulit: nondū amor impij romani in mētib⁹ italis refrigerat: necq; vllus erat qui barbaricū iugum equo animo ferret: cuncti arma pro imperio ⁊ pro patria magnis animis susceperūt. nec tam belisarius italis libertatem restituit q̄ itali suum decus vendicarunt. Cui progenitores nr̄i q̄ aut possederunt italiam aut viderunt: nec tibi ius vllum in ea est q̄ si pergas italiam inuadere. senties tibi cum viris bellum esse. Fatemur res claras tui maiores egere nec tua minora sunt opera qui constantinopolim expugnasti: ⁊ peram e regione iauensium. coloniā ⁊ peloponesum: magna ex parte in deditionē accepisti: ⁊ in rasia ⁊ in walachia non paucum agri adeptus es: ⁊ sepe tuos hostes fudisti. ⁊ hanno. Synopem vetustā vrbem metis eupatoris patriā ⁊ eius tyrannū cepisti: ⁊ trapezunte direpta incolas eius ⁊ imperatorem in captiuitatē abduxisti. Et iohannem cassanum prelio congredi ausum superasti. Magna hec tibi vident nec nos parua dicemus. At iulius cesar cum de victoria pontica triumpharet in curru quo vehebatur hec verba iussit inscribi. Veni: vidi: vici: imbelles eas gentes ⁊ parui momenti existimans. quas pompeius paulo ante domuerat: ⁊ tu hec esta te superasti. Alia est italorum natura: alie vires: alia ingenia: alij animi. nesciunt subesse qui soliti sunt preesse: ⁊ nunc tota italia armata est equis ⁊ hominib⁹ plena. nec pecunia caret: que neruus belli dicit. Nō pugnabis contra feminas: aut italiam: aut bungariā: aut aliam in occidenti prouinciaz ingressus: ferro hic res geritr nō asiaticis sudib⁹ calibe⁹ torax pectora tegit, equi sit ⁊ hoies tecti pugnāt ordines seruant: nec vano metu pauent. Fortior sit necesse est ⁊ manu promptior ⁊ animo prestantior q̄ eos loco depellat. Nec christiana discidia desiderio tuo cōducere putes: aut in his confidas: venient christiani omnes: si quando te audiant interiora xpianitatis accedere: nec tu melius christianoz paci consulere potes: q̄ validis ⁊ magnis copijs xpianitatem inuades: cessabūt priuata odia vbi publica seruarunt: ⁊ cōiunctis viribus aduersus cōmunē hostē arma sument. Nec tu necesse arbitreris ad pulsandas tuas incursiones ad cōpimendū tuū impetum: tua sęq; vires dividendas: totam xpianitatē vniendā esse: qđ fatemur difficile. Sed vna ex quatuor nationibus satis fuerit supq; satis tuas copias profligare. Atq; vt de aliis taceam⁹ q̄ plures esse in tuo palatio arbitrant qui terrā italiā lustrauerūt: ⁊ vires ⁊ ingenia noscāt: ipos audi atq; interroga: an equari tuis viribus italia possit. an vinci tuis armis. an tuo impio subiici. Plus negocij romanis fuit italiā acquirere q̄ orbi reliquo frena imponē. Dicet aliqs qđ supra tetigim⁹ intestina odia que nr̄am gentē exagitant: intoitū tibi in italiā posse prebere etsi vn⁹ principum te excludat: alterum inclusurū daturumq; aditum. Sūt diuisiones sane ⁊ inimicitie ⁊ simultates inter italos plures ⁊ graues ⁊ periculose: ⁊ vtinaz non

rẽnt. Sz nullus ẽ q̃ dñm pati nõ xp̃ianũ velit oẽs i fide orthodoxa mori volunt. Mulli anim⁹ ẽ a religiõe recedẽ. Mõ hic inuenies qd̃ tui maiores apd̃ grecos q̃ cõtendẽtibus de impio duob⁹: nũc vni nũc alteri min⁹ potẽti auxilia mistrauere donec ambos enervatos ⁊ exhaustos eiecẽ: ⁊ sibi principatũ arripuere. Alie sũt italie potẽtie: alij regũ oculi: alia ciuitatũ ꝓsilia venetoꝝ respublica sapia diues ⁊ auro: xpo devota: vt nr̃a fert opinio prius euertet̃ fundit⁹ q̃ hostẽ religionis in italiã patiat̃ intrare. atq; hec q̃dẽ p se se q̃ statuerit nullis adiuta vicinis tuas opes euertet tantũ terra maziq; põt. An florentine vrbis magnificentiã ignores ⁊ vires ⁊ opes et quãtus ẽ in ea religiõis cultus: quãta erga ibm reuerẽtia: quantus amor: credis ne fieri posse vt hec ciuitas italiã diuerse religiõis hoibus aperiri sinat: Sũt alie multe vrbes insignes: multi ꝓncipes clari et magni. Nihil de regno sicilie dicimus qd̃ armis hac tepestate ꝓcutiẽ: nõ possum⁹ multa nobis de illo ꝓmittere: lz tñ hoc asserere q̃ q̃ duo reges de ipso litigẽt et bello decertẽt: maluerit tñ vterq; regno priuari q̃ tuis auxilijs victoria potiri q̃ si ad te alter ꝓfugerit toti⁹ italie in se odia cõcitauerit. In gallia cis alpina q̃ et ipa pars ẽ italie dux mediolanẽsis in armis excellit et potẽtia: par regib⁹ bz. Nec parue sũt ducis mutine vires aut ianuensis qui liguribus pest mari. Nõ ꝓtẽnendus ducis sabaudie opulẽtus et validus in italia ꝓncipatus. Adest marchio mãtuan⁹. Sũt alij cõplures vrbiũ dñi. q̃bus nihil põt esse molestius q̃ nobilẽ italiã vane superstitionis ritu fedari. De nobis et ecclie romane ciuitatibus et ꝓuincijs taceamus. qñ nr̃am tibi ꝓfessionẽ baud ignotã eẽ ꝓfidem⁹: quibus sola cura est seruãde et ampliande fidei dñi nr̃i ihesu. Hec si accepisti ab alijs gaudemus. veritatem em̃ accepisti. Si' minus hortamur hec discutias et verũ vestiges: inuenies nihil nos cẽmẽtitos. Nõ foliũ sibille vt quidã ait de euãgelij pagina recitamus. Difficile est atq; adeo difficile vt impossibile dici queat: te tua in lege ꝓmanentez: voti cõpotem fieri si vt aiunt imperiũ xp̃ianoꝝ desideras. Dices q̃plurimos tibi xp̃ianos subesse: et de reliquis idẽ speras: nõ est par rõ. pauc̃issimi sub tuo imperio xp̃iani sunt: q̃ ad veritatẽ ambulent euangelij. Omnes aliquo sunt errore imbuti. Quis xp̃m colant armenij: iacobite: marenei: et alia quedã nomina greci a romane ecclesie vnitate aberant. cuz tu constantinopolim inuasisti: neq; adhuc decretum florentinũ acceperant et in errore stabant: neq; de sancto spiritu: neq; de purgatorio igne cõsona recte fidei sentientes. Pauci fortasse inopes veri xp̃iani: necessitate nõ voluntate tibi obediũt. At vrbes italie potẽtissimas nõ est tuuz cogere: validiores sunt q̃ tuis queant exercitibus supari. Nostri que tibi acciderũt cum taurinũ inuasisti: qd̃ nostra etas belgradũ vocat. Pauci cruce signati innumerabiles tuas copias prostrauerunt. Mõ est de italis speranda victoria quibus aduersa fuit in hungaris pugna. Quocirca vt eo tandẽ veniamus quo nostra festinat oratio et id dicamus quod ad scribendũ cõpulit: tuam q̃ gloriã et tuam salutez tibi deniq; ostendamus. Adbibe bis pauc̃is animũ. Si vis inter cbristianos tuum imperiũ ꝓpagare et nomen tuum q̃ gloriosum efficere. non auro: non armis: non exercitibus: non dassibus opus est. Parua res omniũ qui bodie viuunt: maximum et potentissimum et clarissimũ te reddere potest. Queris que sit non est inuentu difficilis neq; procul querenda: vbiq; gentium reperiẽ id est aque pauxillum quo baptiseris et ad cbristianoꝝ sacra te conferas et credas euãgelio. Hec si feceris non erit in orbe ꝓnceps qui te gloria superet: aut equare potẽtia valeat. Nos te grecoꝝ et orientis imperatorẽ appellabim⁹: et qd̃ nõ vi occupas et cuz iniuria tenes: possidebis iure xp̃iani te oẽs venerabunt̃ et suarũ litiũ iudicẽ faciẽt. Oppressi undiq; ad te veluti cõe patrociniũ cõfugiẽt: ex toto fere orbe ad te ꝓuocabit̃: multi sponte sua se se tibi subijciẽt: tribunalia tua sequent̃: et tributa pstabũt Licebit tibi surgẽtes extinguẽt tyrannides. iuuare bonos: oppugnare malos: nec romana eccl̃ia te arguet recta via vadẽtẽ. Eadẽ erit erga te charitas ꝑme sedis q̃ ceteros reges: et tãto maior q̃nto eris ipe sblimior. Facile b̃ pacto sine sãguie sine

armis multa poteris nãcisci regna. wladislaus lituanie ꝓnceps vituldi frat̃ cum aspiraret ad regnũ polonie: eẽtq; infidelis vt voti sui cõpos fieret: xpian⁹ effect⁹ ẽ z regnũ obtinuit: ⁊ nũc fili⁹ casimirus regnat: alt̃ fili⁹ q; etiã apd̃ bũgaros regnauit in bello ꝑ genitorẽ tuũ gesto supat⁹ occubuit. Quid reris de te fiet xpianis initiato sacris. Magn⁹ erit ad te cõcursus z felicitatũ gen⁹ existimabit̃ int̃ subiectos tuos ãnumerari. Quippe vt arbitramur si xpian⁹ fuisses: mortuo ladislao bũgarie ac bobemie rege: nemo ꝓter te sua regna fuisset adept⁹. Sperassent bũgari pl⁹ diuturna bello⁹ mala sub tuo regimie pacẽ z illos bobemi secuti fuissent. Sz cuz eẽs nr̃e religionis bostis elegerũt bũgari viri fortes z fidelissimi: religionẽ poti⁹ cũ bello retinẽ q; ea pdita pacẽ ꝓsequ. Quot sũt in epiro: i pelopõneso: ĩ macedonia: i reliq; grecia: i dalmacia: i insulis. egei: carpacij z yonij maris: q; tuũ impiũ nõ alia de cã refugiũt: nisi q; alien⁹ es a xpi ritu. z bi mõ ad nos mõ ad alios recurrt: opẽq; petũt: extrema oia sbituri pusq; te circũcisũ z alienigenã: dñz ferãt: z nos eos aligñ argẽto aliq̃ frumẽto aliq̃ reb⁹ aliꝭ subleuam⁹. Sd̃ si baptizat⁹ eẽs z nobiscũ ambulares in domo dñi cum ꝓsensu: nec illi tuũ impiũ tanto tpe formidarẽt: nec nos eis aduersus te ferrem⁹ opez. Sz tuũ pot⁹ brachiũ in eos implorarem⁹: q; iura ecclie romane nõnũq; vsurpãt: z ꝑ matrẽ suã comua erigũt. Et sicut nr̃i anteccssores stephan⁹ adrian⁹ leo aduersus baerstulphũ z tesiderũ gẽtz lõgobarde reges pipinũ z karolũ magnũ accersiuerũt. z liberati de manu tyrãnica impiũ a grecz ad ipos liberatores trãstulert. Ita z nos in ecclie necessitatib⁹ tuo ꝓcinio vteremur. z vicẽ redderem⁹ accepti bñficij. O q̃nta eẽt abũdãtia pacis quãta xpiane plebis exultatio: quanta iubilatio in omni terra. redirent Augusti tpa: z q; poete vocãt aurea secula renouarent̃. Miraret pard⁹ cũ agno: z vitul⁹ cũ leone. Gladij verterent̃ i falces i vomeres ac ligones rediret oẽ ferrũ: excolerent̃ agri: euelleret̃ aspera dum⁹: terra nitesceret: vici reparent̃ z vrbes resurgerẽt tẽ pla deo sacrata q; ceciderũt emergerẽt: collapsa mõasteria z plena viris religiosis diuis oia laudib⁹ psonarẽt. O quãta tibi redũdaret felicitas q; ad eterni pastoris ouile cũctas redigẽs oues. O quãtũ te oẽs amarẽt: obseruarẽt: extollerẽt: q; cõis oim pacis z salutis fuisses auctor. Licet aliqs bãc pacẽ bãc vnionẽ bãc cõem letitiã bũ posse sub tua lege. Errat q; b cẽset: multos reges multos populos vnitos ec⁹: ꝑusq; tuã legẽ vbiq; dissemines: nec si vnias corpa vnies aios: sanũt xpiani suã legẽ sanctã eẽ z verã z salutarẽ: nec dimoueri ab ea pñt. q̃uis aliq̃ aut libidie ducti aut auaritia tracti: aut voluptati illecti: aut metu mortis attõiti: aut cruciatu supati. nõnũq; circũcidanẽ: z tuos rit⁹ ꝓcedãt. q̃z si cozda posses inspicẽ: itelligeres neminẽ ee q; libenẽ ꝓsultoq; recessisset ab euangelio. Sñdim⁹ supra q̃ntũ ꝓcellãt xpiane gentis vires. Et q̃ difficile sit totꝫ nationes xpiã colẽtes euicẽ. Nõ ẽ q; pacẽ speres sub lege machometbea: i q; nõ ẽ sal⁹. difficultates exprimentis ipe vides q; etsi multũ xpianis biscq; oino nõ veris impas: mime tñ eis tuã legẽ psuadẽ potes min⁹ psuadebit̃ veris q; nõ i argumẽtationib⁹ rõnũ: s i solo ferro fũdata ẽ: z q; vicere disputãdo ñ sperat: z vici formidat. Nõ sũt xpiani q; vel bello supari possint vel disputatiõib⁹ decipi. q̃n z armis excellũt z rõnib⁹ inuitissimi sũt: nõ solũ diuine scripture: s ẽt pbice. Impossibile est sub lege machometbea vnionẽ fieri. sub xpiana facile fieri põt. Et id magis ex pte i tua volũtate cõsistit. Tu vn⁹ si annuas: turci oẽs annuẽt. Nec syri aut egyptij aut arabes aut libies aduersabunt̃: tecuz q; q; ẽ citra bellespõtũ z eupbratẽ z q; q; possides i europa pueret̃. Quid faciet bacul⁹ egyptioz arũdine⁹. q̃n xpianũ te viderit effectũ. Quid imbellis arabs q; d nudus aser. Quibus bis ethiopes iminẽt: pbio iobani parẽtes. q; xpianus est non poterũt z illis z reliq; xpianis obsistere. Mili cursuz retinere possũt ethiopes. z ꝓgregatã aquã dimittẽ q; rũpat aggeres. Et totã inundet egyptũ. atq; submerget cu sydus apparet arcturi byspani z siculi facile mauritamaz inuadũt z catbalani cũ ianuẽsib⁹. Scis quãtũ valeãt occidue classes. z quãtus est terroz vel tirijs vl alexandrinis vel ceteris oriẽtalib⁹ q̃n xpiane triremes ad eos nauigãt. Tua certe

auctoritas ⁊ ai magnitudo: ⁊ in bellis felicitas apud oēs ammiratioi est q̄ machometeā sequūt legē. Qz si te nobis adiungeris breui totus oriens reuertet ad xp̄m: vna tm̄ volūtas pacare orbē pōt. Et ea tua est si ad baptismi gr̄am se cōuertat. In te est crudelib⁹ bellis imponē finē ⁊ tantū pstare mortalib⁹ bonū quantū effari nō possum⁹. Queret aliꝰs quō quiescet orbis: turcis⁹ ad xp̄m cōuersis. qñ nec ipsi xp̄iani inter se pcordes existūt. ⁊ multa p italiā germaniā galliā: ⁊ reliqs puincias deseuiūt bella. Dirim⁹ dissidere inter se pcordes existūt. Et multa⁹ ita siā germaniā galliā nr̄e gentis boies nō negamus ⁊ pluribus in locis ferro contendit diuino olim cōsilio sub octauiano, pter reuerētiā saluatoris qui tunc fm carnē natus est ea pax in orbe fuit q̄ nec antea nec postea visa ē. Difficile est ⁊ quo modū impossibile quiescere in terris oia: vbi boies sunt affectib⁹ subiecti repro bis. Illū ambitio exagitat: hūc cupiditas trahit: libido aliū impellit: multa ē int mortales belli materia: sed nō sunt tam atrocia inter xp̄ianos plia q̄s int turcos ⁊ xp̄ianos. Christianus cū xp̄iano de agri possessione: de regno: de imperio: de gloria contendit: cuz turco de religione: de libertate: de vita. Inter xp̄ianos qui bello vincunt positis armis nec vitā nec libertatē amittunt: ⁊ multis etiā patrimonia dimittunt. principes imperio priuant: inferiores dominū mutāt. reliqua tenent. In prelijs que gerunt aut cū turcis aut cū saracenis qui succūbunt si vitā non amittūt in seruitutē rediguūt. ⁊ multi etiā religioni renūciare coguūt. Hec acerbissima sunt ⁊ inanissima bella: que si tollant quod in te sitū esse monstrauimus pax marima exorit ⁊ vniuersalis quies. Nō sunt reliqua bella huic compata faciem quodāmodo pacis habent ⁊ ocij: nec illa tāmulta erunt quādo vnus assit q̄ solo nutu cōpescere possit iniurias. qualiter te futurū nō ambigimus si cū tua potentia xp̄ianus efficiaris. Vides ne quātū tibi laudis affert baptismi lauacrum quātū cū xp̄o sublimis⁹ ⁊ cōspicu⁹ redderis. Quis ꝓhibet aquā quid metuis. Voces fortasse aulicoz times tuoz: quoz non pubitam⁹ dicturos tibi aliquos: q̄d cogitas q̄d agis. quorsum te tua voluntas trahit. Vis baptizari vis xp̄ianus fieri. Nescis quod periculū adis. oēs te turci deserent: ⁊ vbi existimas fieri magn⁹ fies nullus: ⁊ turcus natus turcos deseres inter turcos creuisti: turcoruz te manus extulit. turci asiā ⁊ greciā gubernāt: turci exercitibus pūnt. qui si vel minimaz famā tue mutatiōis acceperint: euestigio sumptis armis te de iecto: imperatotē aliū substituēt tu nudus ⁊ expulsus euaseris: apud xp̄ianos mēdicabis panē: nā q̄s turcus est quē sue religionis peniteat. moriemur oēs pr̄ius q̄ nr̄i ꝓpbete iugū excutiam⁹. Nō sūt parua q̄ isti obtēciūt adbibēda est ⁊ huic parti medela: quā nemo tepo melio⁹ inuenerit. Posti tuos boies ⁊ q̄bus puincias cōmiseris: nō ignoras quāta sit cuiq; fides. ⁊ q̄s anim⁹ nō te latet nō fit sine piculo magnū facinus ⁊ memorabile: vilia sunt q̄ paruo emunt: diligētia hic ⁊ laboze opus est. pucstigāda sūt amicoz cōsilia. noscenda subditoz ingenia: ⁊ bis vtēdū est q̄s fidos ⁊ prudentes videris. Seruiūt tibi nō pauci ex xp̄ianis nati. q̄ q̄uis circūci si sunt nō tm̄ xp̄iani nomē oderūt. Quis exercitus bis pfecturas reddē potes q̄ tui sint amātissimi: ⁊ ita regnū ordinare: vt q̄n velis pstō sint oia tui subditi magna ex pte greci sunt ⁊ armeni vt dirim⁹. Jacobite q̄ etsi aliquot erroris bñt. xp̄iano tū nomie censenť. nec aliud magis cupiūt q̄ te silem eis eē: ⁊ illū tēū colere quē colūt ipsi. sperarēt meliozi eē loco futuros q̄ nūc mācipia q̄uissima sūt. tributa exsoluunt grauia: iniurijs afficiunt quotidianis ad bellū ducunt inuiti ⁊ inermes cedibus exponunt. priuant liberis ⁊ vroz⁹: miserrima res est post q̄s filios educa ucrūt: eos pdunt: rapiunt in palatiū pueri circūcidunt ⁊ machometeis ritib⁹ imbuunt. Videt infelices parētes nō mō corpa liberoz verū aias etiā ire perditu ⁊ angustiati inter tot calamitates plorare nō pūmūt. maiora mala timētes. Nemo borū te diligit. neq; em̄ natura fert vt eos amem⁹ a q̄bus patimur mala: q̄ si te xp̄ianū cernerēt: mirū immo q̄ diligerēt felicitatē tuā cuperēt: ⁊ oibus studijs

tuã gloriã q̃ rerẽt. ⁊ filios suos ⁊ seipos q̃libẽtissime tibi dõnarẽt maz̃ ẽ boꝝ multitudo: ⁊ ꝓ sua religione ꝓstãtia. Oz si pzudenr eos tractauer. nibil tibi de religione thurcoꝝ verẽdũ erit. Per medios inr xpianos sese videtes tue potr volũtate ꝓsentiẽt. fortunas ⁊ dignitates suaturi q̃ mortr piculo se subñciãt. Mõ suademr rẽ nouã aut insuetã. tritũ est iter qđ ostẽdimr. Multi h ⁊ magni reges ingressi sũt Apud frãcos ⁊ gẽtilis ydolatra xpianr effectr ẽ clodoueꝰ. ⁊ simul cũ eo regni ꝓceres baptizari nõ recusarũt. Apud bũgaros stephanr nris iniciatr sacris oẽm ulã gẽtẽ xpo acq̃suit. Apud vesogotas q̃ lõgo tpe i hispania regnauerũt ⁊ vsq; in hec tpa eiusce gentr sanguis impat. Ricardꝰ lemugildi filiꝰ suadẽte leãdro ipalẽsi epo arriane renũciauit hereri. ⁊ cũ oi gẽte sua catholicã fidẽ cõpleꝰ est. Apud lõgobardos agilphꝰ suasu ꝓiugis theudelinde reliq̃t idola. ⁊ cũ oi ꝓlo xpiane sese legi subiecit. Apud byberos q̃ sũt i asia impante ꝓstãtino maiore: rer gentr cũ coniuge ⁊ oi nobilitate atq; plebe ad ꝓdicationẽ vniꝰ captiue mulieris relicto idolorũ insania baptizatꝰ est. Sz qđ mozamur. ⁊ nõ exemplũ illud adduximr qđ oim matrimũ ꝓstãtinꝰ ipe impator ac monarcha viã apuit quã tu ⁊ tui siles ingredi absq; vlla cũctatione posseris. Oẽs q̃ eũ ꝓcesserãt impatores excepto philippo gẽtiles fuere: iouẽ: mercuriũ: apollinẽ: herculẽ. ⁊ alia q̃ sũt mõstruosa noia tãq; deos colebãt. Senatui ꝙi rõano pplo stulticia xpõs erat. Proponebanr passim edicta q̃ xpianos cõpbẽdi iubebãt: ⁊ nisi sacrificarẽt idolr crudelibꝰ modis interfici. Mil vilis erat noie xpiano. Infame genr ⁊ maleficũ bẽbãt oim q̃ xpõ crederẽt sub nerone: sub domiciano sub diocletiano crudelissima i xpianos desęuit ꝓsecutio. ac cõstãtinꝰ accepto imꝑiũ fastibꝰ postq̃ ꝓsuasus ẽ a siluestro ꝑdecessore nro i simulacr? demonia coli ⁊ vnũ tm̃ dẽũ eẽ cũ ꝓle ⁊ spũsco xpõ ibm ⁊ i euãgelica tm̃ lege saluẽ iueniri. nõ ẽ cũctat? xpi fidẽ ãplecti. nõ dirit senatr mibi aduersus erit. resistet ꝓplis: copia q; duces alienabũt impio deficiar. Sz alto aio iactãs i deo spez suã edidit q̃ publice xpõm coli iussit: ⁊ eã fidẽ teneri ab oibꝰ impio subiect. quã bti apli petrꝰ ⁊ paulꝰ rõanis tradidissent: nec ꝙterea sinistri aliq̃ sibi accidit. Sz tũc potissimũ excellẽs ⁊ gliosus euasit. cũ i vexill? suis crux dñi ihu apposita resplẽduit. Viderat ꝑ q̃etẽ i aere signũ crucẽ. ⁊ vocẽ audiuerat dicẽtẽ i h ꝓstãtine vince pauit: vexilla crucẽ erexit: ciuilibꝰ bellr finẽ iposuit supauit hostes barbaros afflixit imꝑiũ ampliauit. pacẽ subdidit. vedit: ecclias apuit: palia sacerdotũ celebrauit. hereses eliminauit: lucẽ quã acceꝑat ab euãgelio cũctis gẽtibꝰ cõicauit. Magnificꝰ ⁊ excelsus sup oẽs cesares inuerꝰ. grecis ⁊ latinis nris celebratꝰ imꝑauit ãnos supra. xxx. sedẽ imꝑij apud bisantiũ erexit. Et ampliatq; ciuitatis membꝰ multisq; tũ publicis tũ priuatis edificijs magnifice ꝓstructis de suo noie cõstantinopolim appellauit: ⁊ plenꝰ dierũ apud nicomediã edito testamẽto in quo filios imꝑij successores reliq̃t: vt xpianũ decet sacris ecclie receptis e vita decessit. Quid erat quod ille amplꝰ in terra posset optare: imꝑio potitus est oim maria vita ci ⁊ lõga fuit ⁊ pauci obnoxia morbis: inimicos humiliatos vidit: et qđ hoibus dulcissimum eẽ solet. heredes amplissime fortune filios dimisit. Nec alienũ fuerit tantũ imperatoꝛẽ q̃ xpianã fidẽ tãtope ampliauerit in alio seculo. cũ xpõ regnare vt est credẽ cui seruiuit duꝝ hic viueret. Qđ si oibꝰ q̃ patriã auxerint iuuerint defenderit: certũ ẽ eẽ in celũ diffinitũ locũ in q̃ bti euo sempiterno fruanr: sicut pbi doctissimi tradiderũt: multo id certꝰ de illis sperãdũ ẽ q̃ ꝑ lege dñi vt fuãda vl augẽda sũmis studijs ptẽderũt. sicut de ꝓstãtino oñsuz est: quẽ sicut i terra felicẽ fuisse didicimr ita et i celo btm̃ credimr. Eadẽ pculdubio euẽtura tibi eẽ ꝓfidimr si nobiscũ sapiens xpm colas et magnũ ꝓstãtinũ imiteris: quẽadmodũ rõani cũ suo ipatore xpiani sũt effecti. ita et thurci vna tecũ baptiz abũt eritq; tuũ regnũ sup oia q̃ sũt i orbe: et nomẽ tuũ nulla silebit etas. Latine te lre et grece et barbare celebrabũt nẽo inr mortales erit q̃ te potẽtia aut gliaꝑcedat. Magna sũt hec q̃ pmittimr maiora q̃ sequumr de regno de potẽtia hr seculi. de gliã hũana sumꝰ locuti. Caduca hec et incerta sunt et fluxa. oẽs mozimur. oia nata occidũt: et omnia orta senescũt: breuis est

bumane, p̄sperita q̄ cursus cito rēgnū ꝛficit: nulla potētia lōga ē. Gloria q̄z clari nois q̄uis de maximis reb⁹ diu pseueret: finiē tn aliq̄n. ⁊ cū tpe ꝛficit: nihil est inē mortales nō mortale. cōterit oia tp̄s: esto duret p multa secula nomē: q̄ dulcedo post obitū laudis: aut dānatus ē bō in altera vita ⁊ nihil ei pdest fama q̄ remānsit aut saluatus ē: ⁊ ea nō eget beatitudine: vel natus eterna q̄ oī ex pte plenissima est filios ac nepotes: p̄clara maior⁹ noia iuuant: ⁊ nobis q̄z duz viuim⁹ dulce ē talez hereditatē posse relinquere. que sit posteritati solatiū. Est id quidē aliquo modo bonū: s̄ melioza q̄renda sunt ⁊ stabilia bona: que nostra sint: neq; vnq̄ nos deserant. Philosophi q̄s pipatheticos vocauit antiq̄tas tria bonor⁹ genera posuerūt ⁊ alia eē animi dixerūt: alia corpis: alia externa. Stoici ea dūtaxat bona existimarūt que animū excolerēt. Nec facit iusticia: p̄udētia: moderatio: fortitudo: ⁊ que sunt alie in aio votes: egregiā corpis formā: roboris multitudinē: nobilitatē cliētelas opes: inter bona nō acceperūt: que neq; sūt in ptate nr̄a neq; possessori felicitatē p̄stāt. Sed neq; ille quatuor vtutes que p̄ncipales existimant tranquillā homini mentē reddūt. nisi aduniant alie tres quas theologicas appellāt: ⁊ i aio site sunt: spes: fides: charitas. Tristis est ⁊ in anxietate moraē ⁊ torpet ⁊ angit ⁊ nihil boni opat qui spe future vite p̄uatus est. Sine fide impossibile est placere deo q̄ est vltimū bois bonū ⁊ finis in quē tendim⁹. Charitas diuino amore seruet curiosa est. aie nr̄e ⁊ p̄mo cōsulit: quē iubet lex vt tā nos ipsos diligam⁹. Si ꝫ animi bona cupimus: ⁊ moralib⁹ vtutibus opus est ⁊ theologicis: neq; in his vlla est nobis cū tua lege cōtentio. Alia sunt in quibus discrepamus. Fatebitur tua lex ⁊ vitā eternā in altero seculo repiri: ⁊ in his itineribus ad eu3 pueniri dicet fidē necessariā eē: vez nō eā fidē quā nos recipim⁹ amplectet. Laudabit charitatē s̄ alia eius officia dicet q̄z xp̄ian⁹. Sine spe nō posse bene boi cē fatebit: s̄ spei finē lōge diuersum a nr̄o recipiet. par erit in boib⁹: bellū in reb⁹. Fatescat hec nūcupatio: ⁊ quō vera ⁊ eterna bona ex fide xp̄i p̄sequi possis: ⁊ aie tue cōsulere. q̄ immortalis ē oñdam⁹. Etsi em̄ hui⁹ seculi q̄ dicunt bona cōcupiscis: ⁊ inē mortales magn⁹ videri vis: nō tn aie tue oblitū te credim⁹ nec ex illor⁹ numero censem⁹: q̄ cū epicuro ⁊ alijs q̄busdā delirantib⁹ p̄bis: extingui aiam sil cū corpe putauerūt. nec rursuz te sine deo cē cēsem⁹ sicut olim de callecis in hispania traditū ē q̄ nulluz collebāt deū. Et de pitagora quē ferūt dicē solitū eē: nō ligere sibi an de⁹ aliq̄s esset q̄ disputatio adeo ipia iudicata ē: vt ab atheniēsib⁹ auctor ei⁹ eiectus sit. Et libri in q̄bus ea ptinebant exusti. Possidoni⁹ scripsit epicur⁹ nihil de deo sensisse: s̄ ea q̄ de dijs locutus est inuidie depellēde cā dixisse. Stultor⁹ hec ē assertio sicut i p̄ba legim⁹ dixit insipiēs i corde suo nō ē deus. Haud eq̄dē te adeo rudē existimam⁹ vt celū credas rectore carere: ⁊ bāc pulcerrimā mūdi machinaz casu emersisse: ⁊ oia fieri fortuito Sed arbitramur te deū nr̄m p̄fiteri: ⁊ in eū credere q̄ celū creauit ⁊ terrā ⁊ oia q̄ in eis sunt: ⁊ q̄ q̄ creauit nō negligit. Nec te ignorare censem⁹ incorruptibiles eē aias boim: ⁊ cū enr̄is corporib⁹ migrāt in alias regiones trāsferri: ⁊ bonas leta sorturi loca: malas ad suppliciū rapi. qđ nō solū in euāgelio nr̄o scriptū est ⁊ in p̄bis: s̄ tua q̄z lex idē decet: q̄uis in h̄ mūdo tpalia q̄ putant bona cāu quodā fortuito euenire nō recte arbitrat. Socrates ⁊ plato ⁊ aristo. p̄bor⁹ p̄ncipes: de mūdi regimine: de imortalitate aiar⁹: de deo eadē crediderūt q̄ xp̄ianj q̄uis aliq̄ noue legis archana que nōdū edita erāt ignorauerūt. Platonis in in epl̄is hec ꝫba legunt. Credendū est autē sp veterib⁹ sacrisq; sermonib⁹ nobis asserentib⁹ aiam esse imortalē: iudicesq; hīe ac penas dare maximas cū a corpe fuerit sepata. qđ intelligendū cum male vixerit. Non est hic locus apud te altius craminādus: q̄ pro tua lege deū esse intelligis q̄ oia videt ⁊ oia iudicat: ⁊ aias corporea mole solutas: p̄ suis opibus in alio seculo vel p̄mia recepturas vl supplicia nō dubitas. Que cū sint stultū cognoscis terrenis reb⁹ ita aliquē imberere. vt celestia negligat: ⁊ dū corpori studet: aiam perdat. Breue est omne quod viuimus euum: etiam si matbusalem: aut etiam nestoris annos possimus attingere. quic-

q̄d eternitati ꝓpaꝝ momentaneū est. Quot⁹ hodie rēpit q̄ centēsimū videat annū. Quot⁹q̄ octuagesimū impleat annū. vita hois vt inq̄t ꝓpha in ipsis septuaginta ānis in potētatib⁹. align̄ ad octuaginta ptēdit vlteri⁹ labor ⁊ dolor. Quotus itaq; ex eis q̄ nascūt ad ptā puadit etatē. cū multi moriunt infantes. q̄t pueros extinguit mors. paucissimi iuuetutē supāt. Angustissima ē vita hois ⁊ incerta. mille instāt i oēs horas pricula. mille mortē fauces vite nr̄e insidiāt. mima res cursum nr̄m interrupit. Alieno ꝟ arbitrio sum⁹ vocat nos de⁹ q̄n vult. ⁊ vbi vult. ⁊ cū minime credim⁹ tūc citamur. pēptoria monitio ē. nec ꝛg puocare aut ꝺ nitī. parcendū ē altissimo dño. ⁊ villicatoris rō reddēda. sapiūt q̄ ita vitā instituūt. vt vocati placeri aio⁹ abeāt. ⁊ cotidie iudicē q̄ nihil ignorāt ipauidi ꝓsistāt. in die illa tremēda ⁊ amara valde. in q̄ nihil āpli⁹ mereri ꝛg. ⁊ oīs spes ac met⁹ ex his q̄ acta sē pendet. nec supplicare iuuat neq; negare. Est igit de aia curādū. q̄ p⁹ hāc vitā alia bz vitā in q̄ vl volet vl gaudet. q̄d ꝓdest boi si vniuersum mūdū lucret. inq̄t in euāgelio dñs. aie vo sue detrimētū patiāt. aut quā ꝓmutatōz dabit hō ꝓ aia sua. hac viuim⁹. ac sapim⁹. hac deo⁹ siles sum⁹. ꝟ melior ps nr̄i est. reb⁹ oīb⁹ ꝓciosior. ꝟ dimisso corpe in alias regiones ingredit. corp⁹ in ra iacet. ⁊ in puluere puertit. ⁊ usq; ad vltimū maximiq; iudicii sensu carebit. tūc vo ꝓ meritis q̄ illi cū aia fuere cōita. vel ad gliaz vel ad penā resurget. Quid⁹ nino ꝓdest late p asiā impasse. q̄d semirami di⁹. q̄d dyonisio. q̄d berculi ad inclos usq; penetrasse. q̄d ydātbirso scithe atz asie iugū imposuisse. q̄d nabuchodonosoro ad gades usq; pressisse. q̄d osiridi dimissa egypto. ꝓ syriā ⁊ asiā i traciā duxisse copias. q̄d agamenoni ylii extulisse. q̄d cyro psaꝝ impiū ostituisse. q̄d alexādro magno illū ꝺeuertisse. ⁊ usq; ad byspasim i oriē tē. ⁊ ad iaxartē fluuiū septētrionē ꝺsus arma tulisse. q̄d bambali italiā vexasse. q̄d scipionib⁹ cartaginē ꝺeuisse. q̄d pōpeio orientales reges ꝺebellasse. q̄d iulio cesari subacta gallia rōnum impiū inuasisse. q̄d bunoꝝ regi atbile pānoniaq; potita aq̄legiaz in italiam subuertisse. q̄d tamerlano tot asie syrieq; vrbes incēdisse. atz auū tuū pūo supasse. q̄d genitori tuo amirati. sepe de grecis. sepe de bungaris triū pbasse. q̄d ceteri regib⁹ atz impatorib⁹ res magnas ⁊ claras gessisse. ꝓdest si absq; ꝓgnitiōe veri dei mortui sunt. ⁊ nūc eoꝝ aie apud inferos cruciant. landant ꝟ ardent illic. Que sane voluptas i cruciatu eē pōt. q̄ dulcedo glie in horib⁹. dura vox ē eoꝝ. q̄vl i thauro pbalaridis btitudīnē eē dicūt. ñ bñ cobitāt horis aeuo luptas. nec vll⁹ ē in felicitate meroꝝ. Jn celo plēa felicitas ē. apd inferos plena miseria. cū eo ventū est nihil iuuat glia q̄ pcessit. ⁊ fama seculi. Studēdū igit ē vt p⁹ obitū (q̄ p oēs se horas infert. certe⁹ ꝛicert⁹) aiab⁹ nr̄is bñ ꝓsulam⁹. Preueniēd⁹ ē pūs opib⁹ dies mort⁹. ⁊ oēs act⁹ nr̄i ita dirigēdi. vt deo placeam⁹. Jpe ē em finis oim ⁊ sūmū bonū. ad qd̄ aspiram⁹ ⁊ ipa bt̄itudo ē cupiditas oib⁹ moꝛtib⁹ inest. q̄rendū est iter ad eā. Jā recta fides oñdit. ⁊ opatō iusticie. q⁊ nec iusticia sine fide nec fides sine iusticia sufficit. iust⁹ ex fide viuit vt scptū ē. ⁊ sine fide nēo ē accept⁹ deo. Tua ler vt aiūt. i sua quēq; fligiōe saluari hoiem cēset. si alio q̄n caste iuste viuat nisi machometea traditōe relicta ad alia trāsierit. dicūt ⁊ i tua lege scptuz eē (ē ei sibi psi sepe ꝺua) nulli salutē patē nisi i ea. nos ꝺ sentim⁹ ⁊ certi sum⁹ via vita soli xp̄iano si bñ agat aptā eē. Jit ei veritas nīa in euāgelio. q̄ crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit saluabit. q̄ nō crediderit ꝺdēnabit. tu g̃ si futuꝝ credis seculum. si vis fieri salu⁹ si aie tue bñ ꝓsultū cupis. vt fidē rōne eccle extra quā nō ē sal⁹ ⁊ baptismū recipias oꝛ. Jlis duab⁹ dauib⁹ fide ⁊ baptismo apiunt paduli porte. ill tñ q̄ apposite ad fidē viuūt. nā sine opib⁹ fides mortua ē. Euāgelio pbēde sē aures ⁊ xp̄i doctrina seq̄nda q̄ nullū fallit. Dic⁹ nolle tue legi nrāz ꝓponē. aut machometē relinq̄re. ꝓpha magnū. rogauim⁹ ab initio vt benigne audires. idē nūc petim⁹ ⁊ nūc marie artētis auribus ⁊ pia mēte op⁹ ē. ⁊ iudicio recto q̄n ad radicē arboris infructuose admouem⁹ securiz. Iudi serie rez. nosse hystoriā fidei. pbē aures vero. cui praro ē in altis edib⁹ loc⁹ calistenē pbm crudelib⁹ modis lacerz in custodiam rapuit alexander. q̄ verā loq̄ns diuinū cultum homini denegauit. ⁊ ditū pbi-

lippi laudes ꝓmẽorantem lancea transfodit. timent homies exempla ⁊ vsidentes meli⁹ adulatorib⁹ succedere ꝯ recta monẽtib⁹ ad nugas se ꝓuertũt. ⁊ q̃ placeãt loquunt. Antigon⁹ aliq̃ vn⁹ ex successorib⁹ alexandri q̃ regnauit in asia. int̃ ve nandũ mutata veste. relictis comitib⁹. errabũdus apud agrestes boies in vili tugurio ꝓnoctauit incognit⁹ ⁊ ꝓbibens. de seipso. tanq̃ de altero ꝓcũctat⁹ astantes oia q̃ fecerat mala ab eis audiuit. Mane q̃ situs atq̃ inuẽtus. cũ veste allatã ⁊ regium ornatũ vidisset. date inq̃t purpurã. quam vt ꝓmũ indui. vex̃ de me misi hac nocte nũq̃ audiui. Et august⁹ mortuo varo. idcirco seip̃z supra modũ volere aiebat. q⁹ nõ eẽt a q̃ vex̃ audiret. Ad pauges ꝓbos relegata ẽ inq̃sitio veri. q̃ ꝓtea sapie amatores vocant̃ q⁹ veritati fuiunt ⁊ nolũt decipi. turpe est cuiq̃ boi errare. marie regi. q̃ si p seip̃m nõ satis intelligit. ꝓpe b⁹ mgrõs q̃s interroget. tm̃ place at audire nec pudeat discẽ q̃d ignoras. Tria st̃ boim genera vt inq̃t besiodus. ꝓmi ⁊ optimi sunt. q̃ p sese oia noscũt. His ꝓximi q̃ recta monẽtibus auscultant Tercũ ꝓtus damnãdi sunt q̃ neq̃ ipi videt neq̃ videntib⁹ credunt. ꝙ nulla in re piculosi⁹ errat q̃m in his q̃ ptinẽt ad fidẽ. neq̃ vtilius inuenit vex̃. Recte ad anti patr̃ de alexandro scribit arist. monẽs ne p tot exercitib⁹ victoriosq̃ ⁊ subiugatione orbis terrar̃ gloriet. ꝙ cogitet q⁹ si q̃s de deo recte cognoscat. nõ minori gloria dignus est. q̃m ipse p tantis reb⁹ gestis tantaq̃ potẽtia. Et in erbicis sapientẽ inq̃t eẽ amicissimũ deo. sapiẽs aũt nemo existimãdus est. q̃ a recta fide est alien⁹. In his vo q̃ sunt fidei neq̃ tu⁹ legifer satis intellexit. neq̃ tu in hãc vsq̃ diem satis dicisti. An vo recta monẽtẽ audire ⁊ seq̃ vel. futur⁹ dies oñdet. si vo b̃ q̃ ad te scribim⁹ audier⁹. signũ erit ad discendũ pati. si feceri⁹ q̃ monem⁹ eris. p culdubio sapiens. Nemo sapiaz ptẽnit. nemo odit. nemo est q̃ nolit cẽ sapiẽs. Dex̃ ꝓmus sapie ḡdus est nolle errare ⁊ vex̃ q̃libentissime audire. maxime in his rebus vñ homini ẽ salus. sicut ẽ religio q̃ ordinat̃ ad eternaz vitam. Audi ḡvex̃ circa religionem. Si nõ scribim⁹ vex̃ argue scribẽtes ⁊ despice tanq̃ stultos. ꝙ noli falsum dicere nisi cognoueri⁹ falsum eẽ. Et narrabim⁹ breuissime ab initio mũdi vsq̃ ad obitum saluatoris xp̃i nr̃i legis archana. deinde aliq̃ de tua lege dicem⁹. eaq̃ ꝓferemus adinuicẽ. ⁊ q̃ntũ intẽsit oñdem⁹. Conabimurq̃ q̃tuz ex alto dabit lucẽ tibi oñdere. p quã possis ad eã lucẽ peruenire. q̃ illuminat oem boiem venientem in hũc mũdum. Cũ creasset d⁹ in ꝓncipio celũ ⁊ terrã ⁊ maria ⁊ lucẽ ⁊ solẽ ⁊ lunam ⁊ alia sydera. ⁊ plantas ⁊ herbas. ⁊ volucres ⁊ pisces ⁊ q̃drupedum gen⁹ inexti nabile vt scribit in genes ꝓncipio. ac reptilia ac alia aiantia. Postremo adaz creauit ⁊ insufflauit in eũ spiraculũ vite ⁊ posuit eũ in paradiso delicior̃. ⁊ fecit adiutorium sibi: euam ex costa ei⁹ eductaz. ⁊ data lnia q̃ possent ceteros plantationus degustare fruct⁹ vt abstineret a plantatõe prudẽtie impauit. ⁊ ambos cũ puarica ti eẽnt ex paradiso deiecit. atz in eis humanũ gen⁹ morte dãnauit. iussit laboriosaz vitam ⁊ erũnis plenam agere. ab his ꝓpagata creatura rõnalis. cũ rursus aio rebelli dinaz maiestatẽ ptẽneret. ⁊ i vicia q̃z ꝓlaberet. aq̃ diluuio deleta ẽ noe cũ ꝓuge ⁊ ser alijs aiabus in archa saluat⁹ est. ⁊ ab his oẽs boies q̃ mõ sunt ⁊ post diluuiũ fuerit origine ducũt. Tres filij noe sem cha ⁊ iaphet redeũtib⁹ aq̃s in locuz suũ humanã gẽtẽ repauerit. adeo vt tradit̃ ꝓfq̃ noe mortuor̃ milia boim ex suis ⁊ filior̃ labis exiuisse. ex q̃bus etiaz vniq̃ emerserũt. Membrotes fili⁹ chaz ⁊ q̃ cũ eo in ptumelis dñi turrim babel edificare cepert. In ea diuisum ẽ labium vniuerse terre ⁊ confusione impeditũ opus. secuta ẽ pctm̃ pessimũ pentapolitanz submersio. ⁊ abrahã ⁊ loth iuẽti religiosi i semine abrahã bñdicte st̃ gẽtes. ⁊ circũcisionis pactũ cũ eo ꝓcussum ẽ. fuit eñ iust⁹ ⁊ placuit deo in opib⁹ suis. cũ filium ysaac dino impio immolare nõ detrectasset. neq̃ ysaac ꝓfis viam deseruit cui nat⁹ est iacob. q̃ alio noie dict⁹ est isrl. ⁊ huic. xij. filij fuerunt a q̃bus duodecim tribus emanarit. is cognito q⁹ ioseph quẽ putabat extinctũ magn⁹ ⁊ potẽs eẽt in egypto cũ reliq̃s filijs ad eũ migrauit. multiplicatũ ẽ illic iudeor̃ semẽ. ⁊ in gẽtem magnã cũ creuissent israbelite. surrexisset q̃z rex ali⁹ q̃ ioseph ⁊ opa ei⁹ ignoraret. ḡuissimis

laboribus oppressi sunt & ptumelijs innumerabilibus affecti. Et miserante deo p̄ man⁹ moysi & aaron fuit utē effugerūt. & sicco vestigio rubro mari traiecto p̄ annos. xl. cibo celesti vitam in deserto egerūt. & circa montē sinay dinaz legem in tabulis lapideis acceperūt. Ac cōsita est terra p̄missionis & nō tota in manu moysi. Post obitum eius mirabilia fuerūt opa iosue & aliorū iudicum. inē ḡs etiā p̄bē daruerunt viri excellentissimi. Successerunt deinde reges & alij p̄bē in plo dei & nō sine celesti munimine p̄seruata est gens hebrea. & p̄bē q̄dem interpetati legem salubria tradidere p̄cepta. superbiam extollentes. & vicia effulminantes. & multa p̄ illos scripta sunt diuinit⁹ reuelata. q̄ de futuris noticiaz p̄buere. non tñ pauca perpessi aduersa iudei. cum legem dñi p̄temnerent & in traditionibus patrum non p̄manerent. ceperunt eos chaldei & in suitutē redegerunt. & nunc syri nunc arabes nunc egyptij in eos arma sterunt. multe fuerunt eoz tribulatōes. multe calamitates ac miserie. & de omnibus liberauit eos dñs. cum ad deum clamauerunt & tota mente redierunt. qz cor p̄tritum & humiliatum nō despicit diuina maiestas. Hec vt arbitramur p̄munia tibi nobisq; sunt. & in alcorano machometeo magna ex pte p̄tinent. Veraz igit & tuo & nr̄o iudicio lex iudeoz verax moyses & dauid & salomon. & ysaias. & ieremias. & ezechiel. & daniel. Veraces omnes p̄bē dñi. vera iudeoz fides q̄ ante xp̄m in lege manserūt. mendaces omnes gētes que coluerunt idola. Motus ante xp̄m solum in iudea deus. Nihil h̄ vsq; contendim⁹. procedis hec nisi fallimur omnia. In his que sequunt discordia erit. Sz nos in luce ambulamus neq; offendimus ad lapidem pedes nostros. & ne cetero tu q̄z offendas magnopere cupimus. & vltra ne recipiaris lumen offerimus. Tu creatura dei es & ouis eius & errabunda extra caulas. in alienis pascuis p̄cul ab ouili dñico letifer carpis cibum. & pestifera aleris herba. nos boni pastoris exemplo q̄ relictis nonagintanouem ouibus in deserto vnaz que aberrauerat secutus est. te querimus. & in viam salut⁹ optam⁹ reducere. Dolemus te viz excellentem. nobilitate maioz illustrem. gestaz rez gloria claz. impio magno p̄ditum. & pluribus nature votibus eminentem. non incedere in vijs dñi. non nosse mandata eius. nō esse in lege sua. Compatimur tibi. & tuoz subditoz infelicitatē deploramus. q̄ tecum pereunt. nec te credimus libenē errare. cui⁹ naturam bonā esse p̄fidimus. Ignorantia vertit te retinet. tui te parentes & seipsos p̄ ignorantiam decepere. cum p̄ genitoribus labaris. Sz timenda est scriptura que ait ignorans ignorabit. Qz si cetcris in rebus p̄cipuam curam. exactam diligētiam. summum studium adhibes. ne q̄s fallat te. circa religionem potētissime curandum ē ne fallaris. in q̄ tanto cautiorem te esse oportet. quto in ea cum maiori piculo delinq̄t. Ceteraz rez ignorantia. hec que sunt tpalia in hoc seculo adimere potest. Religionis errorē alterius vite bona. i. anime felicitatem eripit. qđ ne tibi accidat si nobis aures & fidem p̄stiteris. facile adiumento erimus. Audiuisti ea que de veteri testamento diximus. nunc de nouo agendum est in q̄ plurimū discordamus. Audi que subiungimus. Sic & tue legis tenebras odio bebis vt speramus. & nr̄e lucem amabis. Quo in veteri testamento vaticinia repiunt. quoz alterū illud ē qz nō auferet sceptr̄ de iuda neq; dux de femore eius donec veniat q̄ mittēdus ē siue vt chaldei dicunt. messias. Alterū est qđ ait. cū venerit sanctus sanctoz cessabit vnctio vra. his vaticinijs p̄dictum est in aduentu xp̄i iudeos & regnū amissuros eē. & sacerdotium. sicut & factum est. Regnum qđ iudeoz fuerat ydumei acceperūt. regnāte nāq; ipso herode antipatris filio genere ydumeo & alienigena xp̄c ex maria virgine natus est dei filius. verus deus & verus homo. q̄ sacerdotiuz iudeoz ad xp̄ianos transtulit. Petro sibi successore dilecto. in quem pontificis maximi potestatem transfudit. Neq; vlteri⁹ apud iudeos pastoralis ouium cura p̄mānsit. dicēte dño ad petr̄. pasce oues meas. pastor ipe bon⁹ & pōtifex magn⁹ xp̄c. pastores deinceps & pōtifices xp̄ianos nō iudeos ee p̄stituit. Quis petr⁹ & alij plures ex iudeis nō ampli⁹ iudei. sy mnū pōtificium acceperūt. sez in hūc modum

iudaica cessauit vnctio ⁊ translatum est sacerdotiū. Quo facto ⁊ lex ipsa trāslata est. dicente apło. qz translato sacerdotio. necesse est vt legis etiam translatio fiat. Deꝰ igit̄ q̄ multifariam multisq; modis olim pūbꝰ in ꝓphetis locutꝰ fuerit. nouissime p filium suū quem ꝓstituit heredē vniuersoꝝ. p quem fecit ⁊ secula. allocutꝰ hoies nouam legem edidit. ⁊ noua dedit ꝓcepta q̄bꝰ buatꝫ vitam merent̄ eternā In tpe igit̄ qđ in altissimo trinitatꝫ ꝓsilio ab ēterno fuerat diffinitū. regnante apō bezreos herode. imperante apud rōnos augusto. q̄escente mōdo ⁊ aduentū dñi mirabili ⁊ inaudita poꝛibꝰ seculis pace honozāte. Missus est gabziel angelus de celo. q̄ marie felicē ꝓceptōez ⁊ sacratissimū ptum annūciaret. ꝙ añ ꝓcursoꝛ natꝰ est iohes. q̄ pniaz p̄dicaret ⁊ viam dño ꝓparet. ꝓcepit ꝺgo de spū vt p̄dixerat angelus ⁊ fuata dignitate ꝺginitatꝫ. filiū sinnul ⁊ dñm pepit. Natus est xp̄c ⁊ saluatoꝛ viū. kl̄as ianuarias. ⁊ in ipis kl̄is circūcisus est. ⁊ iuxta vocem euangelicam ihūs apellatꝰ. qz salutem attulit humano generi. Plurima de infantia saluatoꝛis scripta sunt. nec dubiū est q̄n ois etas signis ⁊ miraculis plena fuerit. ꝙ ecclie nr̄e q̄uitas ⁊ acre iudiciū ea tm̄ recipit q̄ certa sūt. apocripha ꝓtermittit. Quodecimꝰ saluatoꝛis annꝰ mēoziaz bz. qz templū ingressus cū legis doctoꝛibꝰ disputauit. ⁊ aliq̄ ex pte splendoꝛē sue dignitatꝫ oñdit. ꝙ circa tricesimuz annū fulgoꝛ ille plenꝰ emicuit. tūc em̄ baptizatꝰ est a. iohe. ⁊ iohez ipse baptizauit. ⁊ p̄na vox audita ē. Hic est filiꝰ me⁹ dilectꝰ in q̄ mihi ꝓplacui. Conuertit aquaz in vinū ⁊ in innumerabilibꝰ choꝛusca uit miracul. Elegit sibi discipulos q̄s vocamꝰ apłos. ⁊ circūiens regionem ⁊ mētes hoim ⁊ coꝛpa sanauit egrotātium. ⁊ facēs ipe q̄ docebat toto trienio p̄dicauit euāgelium p iudeaz ⁊ vicinas ꝙuincias btissima vox ei⁹ intonuit Que vita hoim eē deberet oñdit. ⁊ p̄cepta tū vetera innouauit. tū noua poꝛibus vtiliora instituit. abdita ⁊ obscura q̄ erant in veteri lege multa reuelauit. ⁊ absco sos ꝓphaꝝ aperuit sensus. ⁊ q̄ de se p̄dicta fuerāt palā exposuit. mysteriū scē trinitatꝫ oñdit. ⁊ vnitatē i trinitate mōstrauit. docēs tū pzez. tū filiū. tm̄ spūsctm̄ dīnis bonoꝛibꝰ pseq̄ndum. ⁊ hos tres vnū eē deū. Predixit nō mō mortē suaz. verūetiam gen⁹ mortꝫ. ⁊ q̄ tercia die resurgeret. ⁊ q̄ ascēsurꝰ in celum reditur⁹ eēt in fine seculi iudicare viuos ⁊ mortuos. Comp̄hensus est sicut ipe voluit. ⁊ tradit⁹ pilato p̄sidi q̄ eum neci daret. testes in eū citati sunt nec ē inuenta morte cā. qz pcm̄ n̄ fecit. nec reptꝰ est dolus in oze eius. maximū crimē obiecerūt. qz filium dei se fecit. ⁊ regē dixit. ⁊ ꝓpē veritatē occisus ē. crucifixꝰ atz sepultꝰ. ⁊ iuxta ꝺbum suum resurrexit a mortuis. Et. xl. diebꝰ cū discipulis conuiatꝰ. cū eos confirmasset ⁊ coꝛroboꝛasset atz in oꝛbē ire iussisset euāgeliū dissemjaturos. Tande videntibꝰ illis eleuatꝰ est ⁊ nubes suscepit eū ab oculis eoꝝ. Ascendit ad celū ⁊ sedet ad dexterā dei pūs. ⁊ inde vēturꝰ est iudicare viuos ⁊ mortuos. ⁊ redditurꝰ vnicuiq; sm̄ opa sua Infra spūsanctꝰ ab eo missus oia suggerit ecclie q̄ nccia sunt ad vitam etnaz. ꝙ nos xp̄iani firmit̄ credim⁹. Hec est fides nr̄a quam cūctꝫ gentibꝰ p̄dicam⁹. ⁊ imptiri oibꝰ cupim⁹. ꝙ ab aplis ⁊ eoꝝ successoꝛibꝰ p fideles man⁹ inmutilata ⁊ incoꝛrupta ad nos vsq; delata sunt. Hec vos turci ⁊ saraceni magna ex pte negatis. etsi em̄ xp̄m et ꝺgine natū ⁊ scm̄ viz. ⁊ dei filiū. ⁊ ꝓphaz magnū. ⁊ mirabilium opm effectoꝛē. ⁊ adhuc viuētem ꝓfitemini. deū tm̄ ⁊ dei filiū esse inficiami. nec sibi nec sanctoꝛ spūi diuinitatē ꝓcedit. ⁊ trinitatē ꝓsonaꝝ in dīnis respuitis. ⁊ xp̄i mortem veridetis. quē trāslatum ⁊ aliū sibi simlem loco suo ineffectuz arbitramini. nec eius aduētum in extremo iudicio expectatis. ⁊ alia nō pauca xp̄iane legis reiciū ⁊ plurima creditꝫ q̄ apud nr̄os risu digna videnť. ⁊ q̄ nō dimittem⁹ intacta. Et q̄ nos credim⁹ nō solū ex noua lege ꝙ ex veteri mutuamur. Vos machometi ⁊ alcoranoꝛ ei⁹ fidē tantūmō adhibetis. ⁊ hoiem mortuū sine ꝓteste. sine rōne. sine miraculis seq̄mini. nos viuo credim⁹ viuit em̄ vio testimonio xp̄c. nos vo ꝓbam⁹ aures. ⁊ signis ⁊ rōib⁹ sacris ducimur testimonijs. Qz si nos audies mōstrabimus breuit̄ nr̄e legis splēdidaz lucē ⁊ tue obscuram caliginē detegem⁹. ꝙ op⁹ est pūs ⁊ ꝓtenꝫ auribꝰ q̄n fidei sblimitas attingit̄ ⁊ magni dei pandunť archana. Depe

socis z inanib⁹ fabulis te pñtē adhibuisti z leuiores audisti narratões. nō est aur
ꝑ grauia ꝓtēnas aut ea nosse recuses. ex q̄bus tua pēdet salus. Non ē aia nobil
cui nō insit veritat⁹ amor. nō est homo q̄ nolit salu⁹ fieri. Audi ḡ q̄ generosus es.
audi q̄ te saluari pñt. Quid ē inē rpianos turcosq; ꝓtroversie. in q̄ simul ꝓtēdi
mus. que discidij cā. Sane nō ali⁹ discordie fons ē. misi q⁹ circa dinitatē nō eadez
sapim⁹. de pie. de filio. de spūsancto ꝓtēdim⁹. ꝫ est ꝑcipuū discidium. q̄ sublato fa
cile oia ꝓtemnent. attingem⁹ ꝫ z q̄ sit inē nos de dinitate dissensio lati⁹ exponē⁹.
Nos in deo tres dicim⁹ psonas. piem z filiū z spmsctm. vos vnam tm. quam nec
piem nec filiū dicat⁹. ꝫ deū tm appellatis. z būc vnicuz eē dicit⁹. Creatorem celi z
terre z oim que in eis sunt. nulla ē de vnitate ꝓt entō. nō latent nos ꝟba moysi di
centis in exordio legis. audi isrl dns de⁹ tuus vnus ē. Et rursus in lege scptum ē.
Ego sum dns de⁹ tuus q̄ te eduxi de terra egypti. nō erūt tibi dij alij ꝑter me. Et
rursus ego sum q̄ sum. z si q̄ dixerint nomē meum: vade z dic eis. q̄ est misit me ad
vos. Et in cantico exodi dr. Dns omps nomē eius. que testimonia vnū esse deuz
z vnum dnm manifeste declarāt. z vnaz ptātem z vnam nāz. nomē fatemur idē
qđ vos. ꝫ amicitia ē atz ꝓcordia vob⁹ vnus deus ē. Nam deus nature. dns ptātis
nomen ē nobis vnus. dicatis ꝓncipiū oim rez eē deuz. nos idem affirmam⁹. in q̄
igit dissentim⁹. multa sunt q̄ de deo alr rpiani dicūt. alr saraceni seu turci. Vos
deum corporeū dicit⁹. nos incorporeum. vos fortuita eē que ꝫ in terra gerunt ar
bitrami nec curare de bis deū. nos gubernare eum q̄ creauit oia nō dubitamus.
Vos deū piez in dinitate negatis. nos piem z filiū cognoscim⁹. vos spmsctm ex
dina maiestate reiicitis. nos ponim⁹ veneramur. Mittam⁹ alia. ꝫ aggrediamur
in q̄ plus ponder est. nos rpm dei filiū dicim⁹ vos negat⁹. Cur negat⁹. sane q⁹ nec
vrozem ḃz deus ex q̄ filium ꝓcreare posset. Oz sivroz fuerit filiosq; genuent. mū
dus q̄ vni⁹ impio regit. i plures diuisus dnos diu stare ñ posset. In vnitate ꝓcor
dia est que ſuat impia. in pluralitate discordia q̄ maxima regna subuertit. ꝫ qs
tam rudis. tam ecors. tam demēs rpian⁹ ē. q̄ generare deū ex ꝓnubio z ꝓmixtōe
femine arbitret. nō sumus adeo bebetes rpiani vt tantū nepbas admittamus.
Saracenis suaderi ꝫ posset. q̄ deo z corpus z caput z manus z cetera mēbra ꝓce
dunt. nos deū spm eē asserim⁹ incorporeum imortalē. eternum z incomprehensibi
lem. q̄ dum seipm intelligit in mēte sua ꝟbum ꝓcipit. qđ nos filiū dei esse dicim⁹.
nec aliud ē in deo seipm nosse atz intelligere q̄z deum eē. nihil etem in deo nisi de⁹
Deus aūt cui⁹ ē ꝟbum noiam⁹ prēm. z ꝓcessuz ipi⁹ ꝟbi generat ōz filij dicimus.
Nec veritas ꝫ de ꝟbo dei apud rpianos tm illuxit. Gentiles pñ iaū rpi aduentū
eadem q̄ nos asserim⁹ nonnulli affirmauert. si q̄dem platonici in suis libris aptissi
me dixert. q⁹ in ꝓncipio erat ꝟbum. z ꝟbum erat apud deum. z deus erat ꝟbum.
ꝫ erat in ꝓncipio apud deum. Omnia p ipm facta sunt z sine ipo factum ē nibil.
Et reliq̄ ferme oia ꝓbabant de ꝟbo dei que iobes in euāgelio suo tradit vsq; ad
incarnatōz ꝟbi quam ignorarūt. q⁹ nōdum natus erat rpc. z alta legis mysteria
abscōderat deus a sapiētib⁹ mun⁹ seculi. que reuelauit parvulis. Oz igit platonici
ꝟbum dei noiant z deum eē dicunt. nos filium vocam⁹ ex deo genitū z deum esse
fatemur. nec ruinam mūdi ex filij generatōe timem⁹ qñ vnus dūtaxat filius est.
pr z filius vnum sunt. vna ptās. vna volūtas. vna maiestas. nec ꝟbum ꝓceptum
ab intellectu ꝓpiente discordat. Obscura ꝫ videbunt atsi voles ꝑsto erunt q̄
lumen afferant z aptissima oia reddant. Et tu sol cm būc corporeum cerniscj no
ctem abiens effiat. rediens ꝫ a seipso lucis ꝓducat radios. Hec ꝓductio genera
tio q̄dz ē in sole. z radij solis filij solis ñ incōuenienter vocant. que silitudo q̄ius
multifarie est inepta. Nam solis plurisepe vidim⁹ radios. deo vnic⁹ ē filius. i eo
tñ ꝓuenit. q⁹ vna ē z solis z radioꝝ ſba. z vna ē pris et filij dinitas atz ēntia. q̄
uis ꝓpatio corporalium rez nulla satis cū dinis eqpari pōt. ꝫ accipe testimonia. et q̄
rōe nō capis. cede aucti. Vetus testamētū et iudeis z rpianis et saracenis cōe ē.
Eructauit (inq̄t dauid ex ꝑsona dei) cor meū ꝟbū bonū. ꝫ ē qđ dei filiū dicimus

z vnigenitū ꝑis ēterni. nō ex carnali ꝓiugio aut būano ꝓplexu. ℌ ex corde dei. i. ex intellectu ꝓductū asserim⁹. z rursus fili⁹ me⁹ es tu. ego hodie genui te. Hodie dicit. q3 do nec heri ꝓterit. nec cras iminet. ℌ hodie sp adest cui pntia sūt oia. Item añ lucifer inq̄t genui te. vt itelligas q3 ñ loq̄t ō salomōe vō. ℌ de⁹ pi. ō filio deo. q3 añ lucifer nēo fuit. Eterñ in li. sapie legi⁹ sapiam q̄ dei fili⁹ ē dicētē. Hōdū erāt abissi z ego iā ꝓcept⁹ eram añ mōtes z colles ego parturie bar. Munq̄ eñ, pi sine filio fuit. nec sine pie filius z ℌ est qō i euāgelio inq̄t iobes. In pncipio erat v̄bū z v̄bum erat apd deū z ds erat v̄bū. Que mysteria pfunda et alta cū ñ itelligeret arri⁹ nec machometes ꝓbēderet. negare maluit di veritatē. q̄ sua ign̄atia ꝓiteri. et suas ieptias ipudeter igerere. q̄ alioz sapiaz būūr discē. Stulta ℌ z dānosa ptinatia ē. deo ei z v̄bis oz credere et si q̄d ē c⁹ rōez ñ capim⁹. dēm⁹ cū paulo dicē O altitudo diuiciaz scie z sapie di q̄ incōpbēsibilia sunt iudicia ei⁹ z inuestigabiles vie ei⁹. Fatēt iurisc̄ulti. ñ oim q̄ a maioub⁹ suis istituta st. rōz reddi posse. z tñ legi pendū ee. q3 ñ sine cā ꝓdita fuerit. q̄ntomin⁹ archana di lz agnoscē. plurime sunt occulte cāe ad q̄s nulla potuit curiositas boim puenire. sic oculi noctue ad solē. ita z nr intuit⁹ ad ea q̄ se dinitat⁷. Hō ē q̄ mirādū si neq3 generatōz filū neq3 spūssancti ꝓcessiōz. neq3 trinitatē in dinitate itellexit carnal⁹ vl arri⁹ vl macho metes. ℌ illud i eis dānabile ac detestabile fuit. q̄ sacre scpture dinisq3 testionys ñ acq̄euert. Hā q̄d op⁹ ē argumēt⁷ vbi ds ipe loq̄t. De pithagoz⁷ traditū ē q̄ in disputādo soliti erat dicere. ipe āt erat pithagoras. tanq̄ q̄ aucti ñ liceret aduersari. q̄ntomin⁹ do q̄ verax ē. z ois bō mēdax. ℌ negabis ℌ ee dei q̄ asserim⁹ testimonia. De bis posteri⁹ asserem⁹ nūc d spūsctō ageduz ē. cui tua lex dinos bonoz es abzogat. nō ē hmōi erroris machometes iuētoz arrij z nestoꝛij z macedonij ℌ olim demētia fuit. q̄s sacra patz ꝓfilia dānauerit. ℌ eoz virus apd egyptios z arabes alicūdiu latuit. z postremo auctore machomete z mgro eius sergio late diffusuz ē. ne moneaꝛ dū vera loq̄mur. caue ne seq̄ris cecos. disce spūsan. eē deū z terciā foze in trinitate pson̄. Dixim⁹ paulo añ deū patrē dū se cognoscat v̄buz ꝓcipe z filiū gignere. nūc qō sc̄ī. Adhaim⁹ cognitōi annexā eē appetitiuā q̄ndaz opatōez. cui⁹ pncipiū volūtas ē. Inē opatōes vo q̄s volūtas ꝓducit. ꝓcipua est amare. adhibe ℌ aures z mētē erige. in do pfectā z absolutā fateri cognitōz oz. z amoꝛē pari mō. c⁹ ꝓcessus p appetitiuā opatōz exp̄mit. sicut z v̄bi generatō p intellectiuā. z alia ē opatio q̄ intelligit alia q̄ appetit. Intellectiua ex bis ꝓplet q̄ sē q̄ animō in ipo intelligēte. naz sicut sensibilia i sensu. ita itelligibilia in intellectu dicim⁹ eē. Appetitiua āt ꝓplemētū accipit ℌm q̄ndā ordinē vel motū ad eas res q̄ obiaunt. appetitui z occultū q̄daz pncipiū sui mot⁹ bz. ea vo q̄ a pncipio ferunt archano spūs nomē accepert. nā z vētos spūs dicim⁹. z in scpturis pcellaꝛ spūs appellant. q3 ñ aparet afflatōis spūs initiū. Respiratōz et z arteriaꝛ motū ab intrinseco z occulto pncipio manātē vocam⁹ spm. atz ℌ mō ꝓgruēti q̄dam si militudīe q̄tū dina būanis v̄bis iudicari pōt. dīm⁹ ipe amoz a pie filioq3 ꝓcedēs spūs dict⁹ est. In nob duplex ex cā ꝓcedit amoz. aliq̄n ex corporea. z mali nā. et is plerūq3 imūdus ē z meti noxi⁹. Aliq̄n ex ipa ꝓprietate spūalis nature. cū bona itelligibilia z rōni pueniētia adamam⁹ z ℌ pur⁹ ē amoz z laudabilis z aie salutar. In deo corpalis amoz seu mālis locū nō bz. ℌ ille tūs repit q̄ simplex ē z nitidissim⁹ z purissim⁹. que spūs sanc̄ appellam⁹. Hec nos itellectuali z sctō amoꝛe q̄cq3 p seq̄mur. nisi qō intellectu ꝓcipim⁹. Conceptio āt vt dixim⁹ q̄ fit intellectu verbū est. atz ita necesse ē amoꝛē ex verbo oīri. Amat eñ de⁹ qō de seipo intelligit. i. v̄bum qō ꝓcipit. intelligēdo. Verbū āt dei dicim⁹ filium dei. q̄ ipse pie z nouit z amat. atz ita fit. vt amoz ipe cui sanctusspūs ē nomē. ex pie filioq3 ꝓcedit. flatq3 cū pie z filio piter de⁹. Nam sicut diuinū intelligere eēntie dinitat⁷ est. ita z amare. z sicut deus se sp intelligit ita z se sp amat. z oia amat. suam bonitatē dum amat. Rursusq3 sicut dei fili⁹ q̄ est v̄bum dei in natura dina subsistens pū coeternus pfectus z vnus de⁹ est. ita et spūssanctus de⁹ est pū z filio coeq̄lis z coeternus. Et qz

ome qđ subsistit in natura intelligibili apud nos ꝓsona dī. apud grecos ypostas. ꝓns est vt tres ꝓsonas in ōinitate ponam⁹. qz tres sunt subsistētes pī et verbū et spūssanct⁹. Nec ꝙ ꝓsonas dicim⁹ eē ꝑ eēntiaz diuersas ꝙ ꝑ solas relatōes distinctas. q̄ er ꝓcessione ꝛbi et amoris ꝓuenīūt. Atz in būc modū xp̄iana religio ōinitus illustrata. distinctas tres ꝓsonas ꝓfitet in ōinis. nō tres deos. sicut machometes falso opinat⁹ ē. ꝙ ꝓnem et filiū et spm̄sctm̄ esse ab eēno deum asserimus. nec tñ ipm ꝓnem q̄ fili⁹ ē. nec filium q̄ pī est. nec spm̄sctm̄ q̄ pī est aut filius. Una est. em̄ ꝓnis et filiꝰ et spūssancti eēntia in q̄ non ē aliud pī. aliud fili⁹. aliud spūssanctus. q̄uis in ꝓsonis. alium patrē. aliū filiū. alium spm̄sctm̄ ōina docente auctē dica⁹. Nec silluero in his q̄ creata sunt summe deest trinitat⁊. Inuisibilia dī ⁊ sicut apls ait ⁊ ea q̄ facta sunt intellecta ꝓspiciunt. sempiterna q̄z virtus eius ac ōinitas. re lucet q̄ppe in anima nr̄a et q̄dam ōine trinitatis imago. Est em̄ aīa nr̄a ꝙba quedam incorporea et rōne ꝑdita. et actus q̄dem siue forma organici corpis. q̄ dum corpus monet et regit. sui meminit. se intelligit. et se diligit. q̄bus in rebus q̄dam apparet trinitas. mēoꝛie. intelligētie. et amoris. Tria b̄ ad seipa referunt. qz nō ē amor sine mēoria. nec mēoria sine noticia. Nam q̄s meminit aut amat qđ nescit Inseparabilia sunt b̄ a semetipsis. et tñ qlibz eoꝝ et simul oia vna eēntia sunt. et vna vita in aia vna. Differunt qz mēoria nō est intelligētia vel volūtas. nec intelligentia voluntas siue amor. Qz si b̄ diligenē inspicias. inuenies summe illi⁹ trinitat⁊ atz vnitat⁊ vestigium et imaginem q̄ndā q̄uis imparē. Quicūq; em̄ sempiternam et incōmutabilē nāz. ꝑ mēoriaz remisit. intuet ꝑ intelligentiam. amplectet ꝑ dilectōz. ꝓfecto repit in seipo summe trinitat⁊ imaginem. nō tñ oino silem ꝙ q̄cumcūq; ita vt in similitudie magna inueniat dissimilitudo. etsi em̄ bō meminit. intelligit. et diligit. nō tñ mēoria est. nec intelligētia nec dilectō. ꝙ sunt b̄ in eo et in vna ſba. nō sicut accidētia in subiectis q̄ ꝑnt abesse. ꝙ substantialit̄ existunt in aia. et vnus homo est q̄ bz b̄ tria. nō ipse est b̄ tria. in simplici ꝛo nā q̄ deus est q̄uis vn⁹ sit deus. tres tñ ꝓsone sunt vt dictum ē. et ipse deus ē et tres ꝓsone. ꝙ illud satis ad rem nr̄az est. qz tria b̄ aliq̄ mō vnum sunt. Repit et sub alīs noibus et alio mō in nr̄a natura illi⁹ summe et ineffabilis trinitatis imago. Nam mens et noticia ei⁹. et amor tria q̄dam. mēs em̄ nouit se et amat se. nec amare se pōt ni si etiam nouerit se. duo q̄dam sunt mēs et noticia ei⁹. Duo ēt sunt mēs et amor eius. Cū se nouit mēs et se amat. manet trinitas. ſ. mēs amor et noticia. et b̄ tria q̄uis distincta inuicē sint. vnū tñ esse dicunt. qz in aia substantialit̄ existunt. Et ē ipa mens. q. parens. et noticia ei⁹. q. ꝓles ei⁹ mens em̄ cū se cognoscit noticiā sui gignit. et est sola parēs siue noticie. Tercia⁹ ē amor q̄ de ipa mēte et noticia ꝓcedit dum mēs cognoscēs se. diligit se. nō em̄ posset se diligere nisi cognosceret. amat em̄ placitā ꝓlem noticiā suā. et ita amor q̄dam ꝓplexus ē pentis et ꝓlis. nec minor est amor pente et ꝓle. i. mente et noticia. cū tantum se diligat mens. q̄ntū se nouit et q̄nta est. Considerat b̄ rōnalis homo. et videns tria in vna eēntia naturere. extēdit se ad ꝛtemplatōz creatoris et intelligit vnitatē in trinitate et trinitatem in vnitate. Et vnū deum colit. vnaz eēntiaz et vnū ꝓncipiū sicut et pīarche et ꝓphe atz apli tradidert. Sz audiam⁹ tādem ipos et ōine legis auctem et testimonia in mediū afferam⁹. sine q̄bus ois est vana argumētatio. deū ꝓiez oēs sacrelse ꝓfitent. et dei nomē ōinitatē ad oia refert. etsi filiū dicim⁹. ñ possum⁹ ꝓiez negare. de filio adducta sunt testimonia legis. q̄ et pīs ōnsus ē. sicut et saluator ait Philipe. q̄ videt me. videt et ꝓtem meū. Huc ve. ff. qđ cepim⁹ ꝓsequendum ē. In gen. legimus qz spūs dñi ferebat sup aquas. Quis tunc dns nisi deus fuit. Et cuius spūs nisi dei. Et quō dei spūs nisi deus. Deus est quicquid dei est Nec aliud illi ⁊ virtus est. Incompositus est. simpler est et purus deus. In iob scptm est. Spūs dñi fecit me. et spiraculū omnipotētis dei vīificauit me. dei sunt hec opa non hominis. q̄d facit boiem nisi deus aut vīificat boiem nisi deus. Est igit̄ spūs dñi. ꝓpter qđ dictum ē in ps. Spūs dñi replevit orbē terraꝝ. z hoc qđ ꝓti-

net omnia. Jsa ꝟ spūs nisi dei. cui celum sedes est. z terra scabellum pedū eius. Et apud poetas deum nāq; ire p omnes terras. tractusq; mari. celumq; pfundū traditum est. Et rursus ē ne dei sedes nisi terra. pont⁹ z aer z celum z ⁊tus ꝓter qđ recte inq̄t dauid q̄ ibo a spū tuo. oñdens nō esse locum in q̄ possit fugere spīm dñi q̄ est vbiq;. Esse aūt vbiq; implere z ꝓtinere mūdum. soli deo tributū est. Deꝰ igit sanctus spūs est. q̄ ꝟ pagit z futura ꝓnoscit z ꝓdicit. sic scriptū est. Rñsum accepit symeon a spō. sancto qz nō moreret nisi videret xpm dñi. Non est cur deum negem⁹ q̄ dei efficit opa. Non igit solus pr deus est. neq; solus filius. ꝟ spūs sanct⁹ cum pre simul z filio deꝰ est. qz nō aduersat rōni trinitas psonaꝝ. in vnitate diuinitat. quemadmodum supi⁹ oñsum est. Sz iam trinitatem ipam z sacris codicibus demōstrem⁹ z moysen añ omnes audiamus. cui⁹ ꝟ sunt ⁊ba. In capite libri quem genesim nri vocant. In ꝓncipio creauit deꝰ celum z terram. Terra aūt erat inanis z vacua z spūs dñi ferebat sup aq̄s. tria ꝓmēorat. deum. ꝓncipiuz. z spīm. Jdeo in deo patrem intelligimus. in ꝓncipio filium. in spō domini spīm sanctum. Et accipiat ꝟ in loco ꝓncipium ꝓ filio. sicut in psalmis de suo filio dicit deꝰ. Tecum ꝓncipiū in die ⁊tutis sue in splēdoribꝰ sctōꝝ ex vtero añ lucifer genui te. Atq; ita in exordio nascēt⁹ mōdi. trinitas ipa in dīnis psonis adducit. ꝟ si placeret. inēseri posset de beloym ꝑm ieronimū ad marcellum. temptās dyabolus ꝑmos parentes. inēposito ꝓpente z suadēs vt edant de ligno ꝓhibito. eritis inq̄t sicut dñ. sciētes bonum z malū. qđ ꝓinde accipiēdum acsi diceret. eritis sicut dine psone q̄b⁹ ignotum ē nihil. z cum eiecit adam ō paradiso inq̄t dñs. Ecce adam factꝰ est sicut vnꝰ ex nobis q̄bus nobis pū. s. z filio z spūsancto. Sz manifestꝰ eadem trinitas oñdit cum dī. Faciam⁹ hoiem ad imaginem z similitudinē nrām. cū ait faciam⁹ z nrāz. plures psonas inducat. cū dicit imagine vnitatē diuinitat⁹ oñdit. nec solitari⁹ est cū dicit faciam⁹. neq; alieno a se loq̄t q̄ nraz ait. Duo sunt pluralia ⁊ba faciam⁹ z nraz: vt videat pr cum filio z spūsancto miscere ꝑmonē. qđ nō sono vocis ꝟ intellectu q̄ singularia sunt. qz vnꝰ est deꝰ. z vna exp̄ssa est diuinitat⁹ eēntia. Dixerat creauit deꝰ celū z terram. mox subiūgit faciam⁹. z nram. vt pluralitas in psonis intelligat. Jdez z psalmista canit regi⁹ dum ait. ⁊bo dñi celi firmati sunt z spū oris ei⁹ omnis ⁊tus eoꝝ. Quid manifesti⁹ dici potuit in ꝓditōe celoꝝ tres psone ꝛcurrūt. dñs. ⁊buz z spūs. dñs prēm exp̄mit. in ⁊bo filium accepim⁹. spīm is quē sctm vocam⁹. Et rursus ꝓba vt trinitatē psonaꝝ in dīnitate cognoscas. ter deū ꝓuocat in bñdictōe. Bñdicat nos inq̄t deꝰ deꝰ nr. bñdicat nos deꝰ: z metuant eum vniuersi fines terre. Trina dei ꝓfessio. trinitatē exp̄mit psonaꝝ. z cum subdit. metuāt eū vniuersi fines terre. vnitas apit dīnitat⁹. Jn ps q̄z. xliij. multum exp̄sse trinitatē innuit. cū dicit filio. sedes tua deꝰ in seculū seculi. z postea subdit. ꝓpterea vnxit te deꝰ deꝰ tuus. i. pr z spūsanctꝰ. z cū seq̄t. pre ꝓticipib⁹ tuis. mysterium incarnatōis apit de q̄ suo loco ꝓseqūmur. Ysaias in visione sua clamantia introducit seraphin. sanct⁹. sanct⁹. sanct⁹. dñs deus sabaoth. ter sanct⁹ ad tres psonas refert. z semel dñs z semel deꝰ dī. qz vnꝰ est dñs z vnꝰ deꝰ. Et rursus idem vates ex psona xpi loq̄t z dicit. Dñs meꝰ misit me z spūs eiꝰ. dñs meus inq̄t. i. pr misit me. s. filiū. z spūs eiꝰ qđ est sctūsspūs. q̄s ꝟ nō intelligit trinitatem: nō latuit ꝓphas ꝟ mysteriū. Possent z alia plura hmōi testimonia ex veteri testamēto afferri. q̄ trinitatē plane oñdūt. plani⁹ tn locut⁹ est i euāgelio dñs. q̄ cū in orbē mittēt discipulos. Eūtes inq̄t docete oēs gētes. z baptizate eos in noie pris z filij z spūs sancti. tres noiauit psonas. Jn noie dixit nō in noib⁹. vt eēntie vnitatē in psonaꝝ trinitatē mōstraret. z iobes euāgelista q̄ de pectore dñi veritatem hausit in epla sua inq̄t. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo. pr. ⁊bum. z spūsctūs. z hi tres vnū sunt. Et apls paulus. misit inq̄t spīm filij sui in corda ꝛa. z alibi. Spūs ei⁹ q̄ fusci tauit ihm in bitat in nobis. Et iterꝝ ex ipso inq̄t z p ipm z in ipo sunt oia. ipsi bonor z gloria. ex ipo dicit. ꝓpter prem. z p ipm. ꝓpter filium. in ipo. ꝓpter spīmsanctum. Non dicit ex ipsis aut p ipos siue in ipis. nec in ipis ꝟ ipsi bonor z gloria inq̄t. vt trini

tatem simul ꝛ vnitatē cognoscerem⁹. Atq; his testimoniis ꝛ auctoritatib⁹ illumi
nata est vēsup xp̄iana religio. Summa em̄ fiducia p̄fitet ꝛ p̄dicat vnum ee deū.
q̄ est cā cāꝝ. p̄incipium ꝛ finis oīm rerū. ꝛ omnis auctor creature ꝛ summū bonū.
ꝛ nibilomin⁹ tres p̄sonas in deo recognoscit. ꝛ trinitatē in vnitate venerat. Cui
q̄ aduersat. salut⁊ erptem se reddet. ꝛ ambulat in tenebris ꝛ veritas nō est in eo.
Tu vo si sapias & tenebris emerges. ꝛ candida luce pfusus. sacratissimā trinita
tem ꝛ cognoscēdo coles ꝛ colēdo cognosces. nec aduersaberi sacrosancto cuāge
lio in q̄ legit. Verbum caro factū est. Negat tu⁹ legiser incarnatōz v̄bi. nam cur
inq̄t fact⁹ est de⁹ homo ꝛ in ligno cruc⁊ passus. q̄ alio mō humanū gen⁹ redimere
poterat. negat tua lex xp̄i necem. ꝛ alium suo loco inēfectū existimat. nec deuz in
carnatum cognoscit neq; crucifixum aut mortuū. Vos vtrūq; p̄dicam⁹. q; factus
est homo de⁹. ꝛ passus ē. ꝛ p̄ salutē hois ℔ facta esse testamur. Ait em̄ de seipso
dñs. venit fili⁹ hois saluare q̄d pierat. Cōstabat p̄mi pentis errato omnes hoies
culpa teneri. clausa erat paradisi porta. nec mortalib⁹ patebat in celū adit⁹. Dece
bat summaz dei bonitatē hoiem q̄ ceciderat repare. nec miseꝝ esse ꝑpetuo sine
re. q̄ ad beatitudinē pfruēdam creat⁹ fuerat. ℔ obstabat iusticia dei q̄ ꝑ pcō satis
factōz exigebat. dignus erat infinita pena. q̄ maiestatē offenderat infinitam. nec
bō tanti erat vt infinitā posset redimere culpam. stabat hinc dīna iusticia vltōz
petēs. illic dīna bonitas miserēdum eē ptēdens. Audieda fuit vtraq; vox. q; vni
uerse vie dñi miscōia ꝛ veritas. q̄re etsi poterat de⁹ alit humane imbecillitati cō
sulere. est em̄ omps. b tñ pueniētissim⁹ fuit modus quem elegit. vt assumpta hu
mana nā. ipe penas solueret. Fact⁹ ē de⁹ homo. vt bō fieret de⁹. veritas de terra
orta ē. ꝛ iusticia de celo ꝓspexit. oiūcta est humanitas dīnitati vt acciret ō pleni
tudine bonitat⁊. q; sue defectum suppleret infirmitat⁊. Fuit ℔ modus saluādi hu
mani generi dīni bonitati pueniēs. satisfactum est iusticie simul ꝛ miscdie. satisfa
ctum est amori ꝛ odio. Placuit ℔ dine potētie. q̄ oēm defectum nr̄m sua vtute su
pat. placuit ꝛ sapie. q̄ nibil frustra nibil nō decenē ac pueniētissime facit. Et lz ne
cessitate absoluta q̄ nccium dicim⁹ sine q̄ aliud eē non pōt. incarnatio v̄bi neces
saria nō fuit. eo tñ mō q̄ necessarium accipit id q̄ pueniētius ꝛ congruenti⁹ pueni
ad finem. dicere nō pudet. ad repatōz hominis incarnatōz filij dei necessariaz fu
isse. Ego sum de⁹. ego sum dñs. ꝛ nō est absq; me saluator. ex psona xp̄i inq̄t ysai
as. q; nō poterat homo saluare seipm. Et necessarium fuit vt homo fieret deus.
ꝛ de⁹ homo saluaret hoiem. p̄ q̄ pulcerrime ꝛ ad ꝓpositū aptissime inq̄t. ex nr̄i
pfessoribus vnus in hunc modū de mysterio dīne incarnatōis. Suscipit a maie
state humilitas. a vtute infirmitas. ab eternitate mortalitas. ꝛ ad dependendum
ꝑditōis nature debitum. nā inuiolabilis ē vnita passibili. deus q; ver⁹ ꝛ homo ve
rus in vnitate tenet. vt q̄d nr̄is remedijs ꝓgruebat. vn⁹ atq; idem hoim deiq;
mediator. ꝛ mori ex vno ꝛ resurgere posset ex altero. Nisi em̄ eet verus de⁹. non
afferret remedium. nisi eet ver⁹ homo. nō ꝓberet exemplum. Intelligis q̄ cōue
nient filius dei. carnem assumpserit vt de⁹. ꝛ mortem obiret vt homo. Sed q̄ris
testimonia antiq̄ legis. nō negabim⁹ p̄sto sunt. ecce inq̄t ysaias. ego concipiet ꝛ pa
riet filium ꝛ vocabit nomē eius emanuel q̄d interptat nobiscū deus. Quō no
biscum deus. nisi q; v̄bum caro factū est ꝛ habitauit in nobis. Et iterꝝ eiusdē ꝓbe
v̄ba sunt. Puer nat⁹ ē nob ꝛ fili⁹ datus est nob. cui⁹ imp̄iū sup humeꝝ eius. ꝛ vo
cabit nomē ei⁹ admirabilis. p̄siliari⁹. deus fortis. p̄ futuri seculi. p̄nceps pacis.
An nō sic mysterium incarnatōis plane oēdit. ꝛ q̄ tunc futura erāt tanq̄ ꝓterita
manifestant. Puer inq̄t nat⁹ est nob. q; nat⁹ est in hūana puitate. ꝛ dat⁹ ē filius.
quēadmodū iobes ait. q; sic deus dilexit mūdū vt filiū suū daret vnigenitum. da
tus ē xp̄c ex dīnitate. nat⁹ ex humanitate. nat⁹ ex virgine. cui⁹ imp̄ium sup hume
rum eius. q̄d est imp̄ium xp̄i. nisi lignum crucis. in q̄ pependit. mūdū vicit. aereas
ptātes debellauit. ꝛ subacto triūpatoq; dyabolo regnū suum potenter intrauit
Oportuit em̄ xp̄m pati. ꝛ sic intrare in glāz suā. vt dī in euāgelio luce. Impium

igit sup humer⁹ eius fuit. q⁹ crucem suam suis gestauit humeris. cuius eo fatigato. simon cyrene⁹ angariat⁹ sit eam tollere. vt admirabilis ꝑ signa ⁊ ꝓdigia que fecit lume cec⁹. auditū surdis. claudis ambulatō⁹. debilib⁹ fortitudine ⁊ mortuis vitaꝫ restituēs. Cōsiliari⁹ appellat. ꝑ euāgelica ꝓsilia q̄ adiecit antique legi. Deus asserit. ne putares puꝝ hoiem natum. naꝫ d⁹ humane nature ꝓiunct⁹ est. Portis. q⁹ spoliauit infernū. ⁊ portas creas ꝓfregit. ⁊ vectes ferreos dissipauit. ꝑ futuri seculi. q⁹ celū apuit electis. ⁊ regnū homi ꝑpauit eternum post hāc vitam in celesti ierlm. ꝓnceps pacis. q⁹ nato xp̄o clausum ē apud rōnos templuꝫ ianꝰ. ⁊ mira pax est orta. ⁊ gla in excelsis deo cātauerūt angeli. ⁊ in era pax hoibus bone volūtatis. Añ dicit ⁊ alio loco idem ysaias icarnatōꝫ vbi dicēs. Dñs em iudex nr̄. dñs lucifer nr̄. dñs rex nr̄. ipe veniet ⁊ saluabit nos. qđ pide accipiēdum ē. acsi dicat. carnem accipiet ⁊ morte ꝑ nob subibit. Et rursus. vere tu es d⁹ absc̄dit⁹. deus isrl. saluato⁹ absc̄dit⁹ inct. q⁹ in carne latuit. saluato⁹ isrl. q⁹ sua morte nr̄aꝫ mortem redemit. Et ne putes tpalem esse salutē. saluatōis gen⁹ addidit isrl. saluat⁹ ē inct in dño in vtute dñi. ⁊ subdit salute eēna quam ꝓsecuti sunt oēs q̄ ex isrl xp̄o crediderūt. aptissimū testimoniū est ysaie. Si audi ieremiā sua sunt b⁹ vba. Ecce dies venient dicit dñs. ⁊ suscitabo germē iustum ex semine dauid. ⁊ regnabit rex et sapiens erit. ⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiam. ⁊ in dieb⁹ illis saluabit iuda ⁊ habitabit isrl ꝓfidēt. ⁊ b est nomē qđ vocabūt eum. d⁹ iust⁹ nr̄. Considera vba ⁊ attēde mysteria. Suscitabo inct germē iustum. i. xp̄m sctm ⁊ iustum. ex semine dauid sm carnem. q⁹ ex ꝓsapia regis ⁊ de sanguine dauid. Maria mr̄ dñi nata est. ⁊ regnabit rex. quo regnabit. sane quēadmodū ipse apud matheum in euangelio dicit. data est mihi ois ptās in celo ⁊ in terra. qđ est regem eē. ⁊ sapiens erit ait sapia. s. creata que bois est. ⁊ increata que dei est. ⁊ q̄ est añ secula. et faciet iudicium discretōꝫ ⁊ iusticiam discussionis nāe discretōis dum degit ex mortalibus ās vult. ⁊ alios suo arbitrio dimittit. et in fine seculi iusticiam discussiōis. qñ reddet vnicuiq⁹ sm opa sua. In dieb⁹ illis saluabit iuda. s. q̄cunq⁹ crediderint ⁊ baptizati fuerint salui erunt. ⁊ habitabit isrl ꝓfidenter in statu eccle triumphantis. ⁊ hoc est nomen qđ vocabunt eum d⁹ iustus nr̄. vt scias q⁹ xp̄s ex semine dauid natus est. non solum homo sed etiam deus est. nec alteri q̄ xp̄o b verba conuenire ꝑsit. Accedat ⁊ alius ꝓpha baruth noie. Quid ille ait. Hic est inct deus nr̄ ⁊ excitabit alius aduersus eum. Hic adinuenit oēm viam discipline ⁊ tradidit illam iacob puero suo. ⁊ isrl dilecto suo. post hec in terris visus est. ⁊ cum hominib⁹ conuersatus est. docent hec omnia incarnatōes verbi ⁊ hominem factum dei filium manifestant. Nunc de morte audi ⁊ eos qui temnito q̄ xp̄m volunt esse trāslatum et nōdum mortuū. Sz incredibili clemētia citra diem supmum iudicij cum omnib⁹ angelis inficiendū putant. O nephandam audaciam ⁊ stulticiam alq̄s inauditam. dimittim⁹ angelos q⁹ substantia incorporea est ⁊ imortalis. xp̄m infectum negant ⁊ aiūt infitiendum. ac dauid ex ꝑsona xp̄i. que nō rapui tunc inct exoluebam. q⁹ nō peccauit ⁊ penas dedit. et ꝑ alieno delicto mortem subiit. Qđ manifesti⁹ ysaias oñdit dicens. Vere languores nr̄os ipe tulit. et dolores nr̄os ipse portauit. Ipse vulneratus est ꝓpē iniq̄tates nr̄as. attritus est ꝓpē scelera nr̄a. disciplina pacis nr̄e super eum. et liuore eius sanati sum⁹. Omnes em nos. q. oues errauim⁹. ⁊ vnusq̄sq⁹ in via sua declinauit. ⁊ deus posuit sup eum iniq̄tatem. i. penam ꝑ iniq̄tatibus expiandis. oim nr̄m. et subdit. oblatus est q⁹ ipe voluit ⁊ non aperuit os suum. et paulo post. tradidit in mortem animam suam ⁊ cum sceleratis deputat⁹ est. ipe multoꝝ pcā tulit ⁊ ꝑ transgressoribus rogauit. Si vidisset ꝓpha passionem xp̄i vir potuisset aptius loq̄. Hec ieremias tacuit ꝓmenta dñi q̄ cum in ligno crucis ita loquentem inducit. O vos omnes q̄ trāsitis ꝑ viam. attēdite et vi. si est do. sicut do. meus. Et ipe saluato⁹ de se ait. Ecce ascendim⁹ ierosolimam ⁊ filius hominis tradet ꝓncipibus sacerdotum et scribis et ꝓdemnabūt eum morte. ⁊ tradet eum gentibus ad illudēdum ⁊ flagellandum et crucifigendum. et tercia die resurget.

Et itez alibi. Sicut moyses exaltauit serpentem in deserto ita exaltari oportz filium bois. vt omnis q̄ credit in eum nō peat. ℔ hēat vitam eternam Et ne de morte dubites scribit euangelista. Cum accepisset ihs acetum dixit ꝓsummatum est. z inclinato capite emisit spm̄. ꝙbet xp̄m mortuū z a mortuis surrectuꝝ ꝓdixerit euangeliste. z obūisse in cruce z sepultū resurrexisse tercia die affirmant. certa res est. nihil ambi guitatis hz veritati omnia ꝓsonant. resurrexit dñs. ascendit ad celum z ventur⁹ est itez z faciat iudicium in fine seculi. Tua lex ℔ non recipit. qz ñ sapit de xp̄o q̄ sape oportz. Cui⁹ alterꝝ aduētum nō solum euāgelium ℔ antiq̄ etiam vates oñdunt sicut pauloante de ieremia dixim⁹ ꝓtestis eius est daniel dicēs Ecce in nubib⁹ celi q̄si filius bois veniebat. z vsq̄ ad antiquum dierꝝ puenit. et sessū. z dedit eis ptātem honorem et regnum. et omnes ꝓpli tribus z lingue seruiēt ei. Quibus ꝛbis veri doctores iudicium xp̄i facile inuenīt in fine mundi. Et ipe xp̄c de seipo loqr̄. Dico vobis q̄ vos q̄ secuti estis me in regeneratōe cum sederit filius hominis in sede maiestat⁹ sue. sedebit⁹ et vos iudicantes duodecim tribus isrl̄. Et in actibus apl̄oꝝ legim⁹ ꝓstitutum eē xp̄m a deo pie viuoꝝ et mortuoꝝ iudicem. Hec nos de deo sentim⁹. ℔ et firmiē credimus. ℔ salubriꝝ ꝓdicamus eternam vitam ꝓmittētes omnib⁹ q̄ xp̄o credūt etin trinitat⁹ noie baptizati opa faciunt euāgelio digna. Quer⁹ que sit⁹ ista vita eterna. dd agat illic homo. q̄ voluptate letet. et quam beatitudine assequat. rndem⁹ cum euāgelio ioh. Hec est vita eterna vt cognoscant te vez deum et quē misisti ihm xp̄m. Suma ibi felicitas erit videre deū in sua nā. et eius ꝑfrui bonitate gaudiū nre mētis erit. hac satiabimur hac iplebimur. hinc summa felicitas erit hie deū et deū cognoscere Videmus eñ nūc ꝙ speculum vt ait apls. tūc facie ad faciem. et in ihū. teste Job in facie dñi videbimus lumen. et satiabimur cū apparuerit glia eius. et erim⁹ sibi similes sic ait ioh. Nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit. que ꝓmisit dñs diligētibus se. Et apo. nō esse dignas ꝓpassiones hui⁹ seculi dicit ad futuram gloriam q̄ revelabit in nobis. Tua lex in alia vita flumina lacte et mellis et vini ꝓmittit. et cibaria delicata et vrores multas et ꝓcubinas et virginum coitus. et angeloꝝ in turpibus obsequiis misteria. et dcd caro depositi. bonis ℔ gadius et asini poti⁹ q̄ hominis est. Nam q̄s mortalis est bois dñs faciem. q̄ ꝓ omnem vitam suam corpi fuiat. q̄s non aliq̄n in mētis secessum abit. q̄s non pascit intellectum aliq̄n et a sensibus recedit speculādo. An nō est bonoris et glie voluptas multo iocūdior et diuturnior q̄ venerī. An nō dultior est dñ acte vite laus q̄ cibus ipse vel potus. Bibit sapiens atz edit vt viuat. tua lex iō vitam appetendam homini existimat vt edat et bibat. Sicut in ℔ seculo carneus fuit legifer tuus ita et in futuro carni studēdum putauit. nec curauit satiare mētē cui omne studiū fuit iplere ventrē. atz in ea re summū bonū eē putauit. qđ nec gētiles pbi pter paucos admisissent. inē q̄s summa fuit de supmo bono disensio. Alij in voluptate ꝓducta. vt calypho et sinoma chus. alij in scia vt crilus. alij i sola ꝛtute atz honestate. vt zenō et stoici. alij in bonis animi et corpis et fortune. vt arist. et ꝓpatetici. Soli aristippus et epicurus et eoꝝ scola summū bonū i voluptate locauerūt. atz his tua lex ꝓformis est q̄ fer oim pboꝝ et fetidū scenū fuere. nec tñ illi i eo erroze fuerūt vt hāc felicitatē in altero seculo expectarēt q̄bus future vite spes nulla fuit mōrlem aiaz existimātiū. nisi pbi summū bonū nec in tra nec in sensu. ℔ in celo et in deo q̄rendū censent. et eo satiandā mētem existimāt. Et nā instituit nos vt celū aspicerēs eos votis oibus aspiremus. sicut ē illud poeticū. Os homi sublie dedit celūq̄ videre iussit. et erectos ad sidera tollere vultus. q̄s nescit finē bis pstare que sunt ad finē. oia ℔ corpea oblectamēta eo repta sūt. vt spes bois ꝓseruari et in suum finē q̄ est deus p hec adduci posset. Quis aut ederet aut biberet aut ꝓcreandis liberis opam daret. nisi esset in his aliqua delectatio. at hec nou est finis hominis qui ad deum factus est. et nisi ad deum veniat nunq̄ quie-

sait. nec p carnales delectatões ad deũ ipm puenit. ꝙnto his magis immersus est
hõ. tanto é ab ipo dõ rmotior. q aliqñ eo beatior existit. ꝙnto angelice dñeq; na
ture magis ac magl adheret. Nec curat carnalia desideria q bonis fruit spũalib⁹.
sicut ignis z aq; simul esse nõ pñt. sic delicie spirituales carnalibus nõ coherent. tra
hunt ille ad se humanam nãz et totaz in se rapiunt. nec sentire sinũt que caro ap
petit. Gustato spũ deripit omnis caro. vt ínq; vnus ex nris. Tu aler in padiso vo
luptates admittit q̃s nec salon nec ligurgus pmisit in terra. Quot feditates ꝺ cl
bo z potu. z alijs voluptatibus oriunt. qs in padiso nepbas fuerit noiare. aut ei
gignerent sine fine homines z implerẽt omnia nunq; mouituri. aut frustra eẽt p
mixtio mar z femine sine fructu. que etiaz in h modo damnat. Dicl q̃d g feminis
opus est si nõ est coitus. Dicam⁹ z nos q̃d opus est coitu si nõ est generatio. ꝓpter
voluptatem dices. at h feda voluptas e z indigna. que padisum nõ ingredit. nã
quõ illic pmissa erit h turpituꝺ. que h tanq; obscena ꝓhibet. z tm ꝓpt sobolem
aut euitandi maioris mali cã pmittit. Ypocrates diuine vir scientie. venereum
coitum ptem esse q̃ndam morbi tetrimi existimabat. quem nri comicrale dix ert.
Quis igit hñs aliq̃d humani pudoris. ac vt ꝟbis cuiusdam gẽtilis vtamur. vo
luptatib⁹ istis duabus coeũdi atz comedendi. que homi cũ sue atz asino cões sũt
gratulet. nõ sunt h que pia mẽs in celo reꝙrat. Dicis itez nõ erit plena felicitas
in padiso si aliq̃ ꝺefuerit oblectamenti genus. g vt existimas cũvarijs rebus ob
lectent homines. saltatõe. venatõe. piscatõe. ludo. lucro. cãtu. cibo. potu. venere.
z alijs ẽplurib⁹. eadem oia in padiso tuo reꝙres z cum ꝟgilio dices. Que gra
curruum armoꝝq; fuit viuisq; cura. nitẽtes. pascere eq̃s eadem sequit tellure re
postos. Vana h phia est. quam nulla vnq; ciuitas. vñ instituta recepit. nos vt di
timus mentis gaudia z spũales delicias querim⁹. Beatitudo nra quaz expecta
mus in altera vita. est ipsa dei visio q̃ nihil optabilius inueniri põt. Videbit em
btũs anim⁹. z q̃ se in celo. z q̃ sb celo. q̃d erit qd ei⁹ aspectũ fugiat q̃ videbit vidẽ
tem omnia. Que nunc vident obscura de deo. de trinitate. de incarnatõe ꝟbi. de
pcessione sanctispũs. de sacramẽtis ecclie. de ceteris archanis. tunc apta erunt z
manifesta. nullum derit oblectamẽtum. nihil reꝙret vltra plenus animus. nam
q̃d pleno opus est. nihil illi deest q̃ nihil cupit. desideria nra implebit optimus ac
maximus deus. in q̃ omnia bona sunt. nec vllum cupiditatibus nris relinquet lo
cum. Erit deus omnia in omnibus q̃ sine fine videbit. sine fine amabit. sine defa
tigatione laudabit. que lingua dicere. vel q̃s intellectus capere sufficit illius supne
ciuitatis q̃nta sint gaudia. angelo⁹ choris interesse. cum beatissimis spiritib⁹ glo
rie ꝺditoris assistere. pñtem dei vultum cernere incircũscriptum lumen videre.
nullo mortis metu affici. incorruptõis ꝓpetue munere letari. Neq; illic beatitu
do humani corpis in epulis erit. aut in vino aut in coitu. Ex redundantia beati
tudinis anime glorificabitur corpus ipsum z similitudinem eius induet. Fulge
bit tanq; sol in conspectu dei. tenuitati eius nulla resistet materia. leuitas z agi
litas infinita spacia in ictu oculi pmeabit. nihil erit q̃ amplius ledi posset. Inuio
labile erit z impassibile. more anime. Et ita totus homo exultabit z dicet cum p
pheta. cor meum z caro mea exultauerũt in deum viuum. Nec frustra erit ꝺffe
rentia sexuum aut artus relicq̃ supfluent. resurgent viri z femine integris mem
bris. z nõ solum in spẽ. g in ipso individuo humane nature pfectio reintegrabit.
nec tñ animales opationes aderunt. nec pmixtio maris z femine. q̃ cessabit cã
ꝓpter quam fuerat introducta. Erit em ꝓpleta multitudo hominum a deo pfini
ta. nec vllus erit carnalis apetit⁹. nec pulsabit temptatio inimici. nõ patebit insi
die locus cũ puentum fuerit ad triumphũ. Paratibi fiet incõcussa z ꝺes z summa
pcordia vigebit. Videbis inẽ tuam z nraz beatitudinez q̃ntum interest. nra felicitas
nobilioꝛi homis pti. i. anime rñder. tua vilioꝛi. i. corpi. nra mẽtalis est. tua carna
lis. Nostra fulgens z nitida. tua obscura z fetida. Nostra cum angelis ipso deo
communis est. tua cum suibus z alijs pecorib⁹. Nostram decti omnes laudant

tuam vitupant. Mſa celo digna eſt. tua etiaz in terra reꝓbendit. ſ dices in ſacris etiaz codicib⁹ ꝓuiuia repiri. q futura vident in celeſti irim potu ciboꝝ plena. Iſt eſſi yſaias. Faciet dñs exercituũ oib⁹ ꝑplis in mõte hoc ꝓuiuiũ pinguiũ. Et in ſapiẽtia legim⁹. Miſcuit vinũ z poſuit meſaz. Et iteꝝ. venite z comedite panẽ meum z bibite vinũ qđ miſcui vob. Et in eccliaſtico. Cibauit illũ dñs pane vite z intellect⁹. z aq ſapie potauit illũ. Et dñs apud lucã. Ego inq̃t diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi pr̃ me⁹. vt edatis z bibat⁹ ſup mẽſam meã in regno meo. oia h̃ z bis ſimilia ſpũalem hñt intelligẽtiaz. q̃ de mẽſa ipa ſapie nõ corꝑalis vel cib⁹ vel pot⁹ aſſumit. ſ mẽtalis q̃ ſuauiſſim⁹ ẽ ac mũdiſſim⁹. z h̃ eſt quẽ nos expectam⁹ in futuro ſeculo. Tanto ẽ igit nr̃a dignior q̃ tua felicitas. q̃nto nobilior z dine bꝭtudini ꝓpinquor. ſ attingam⁹ nõnullas alias tue legis ineptias q̃ tũ ſacris lr̃is ad uerſant. tũ ꝓbicas rõnes excludũt. dicit legiſer tu⁹. q tetigit eũ de⁹ manu ſua int̃ humeros. z vſq ad medullã dorſi ei⁹ penetrauit frig⁹. qđ pinde ẽ acſi corꝑoreus eẽ deũ affirmet. q̃ tact⁹ nõ eſt niſi ꝙ corꝑ⁹. nos ic corꝑoreũ dic⁹ deũ. Sit em̃ yſaias ex ore dei. Celũ z terrã ego impleo. qđ nõ poſſet fieri ſi corꝑor⁹ eẽt. z ꝓrea dic in pſalmis dauid. Spũs dñi repleuit orbem terraꝝ. ſpũs inq̃t dñi. nõ corꝑ⁹ dñi. Et iohes in euangelio. ſpũs eſt deus. Ubi deum puꝝ actũ dicunt eẽ ꝓncipiũ oim rer̃. nature oino ſimpliciz z eẽne. q̃ ſi corꝑor⁹ eẽt. eſſet ꝓpoſit⁹ ex elemẽtis aut alia materia. z poſterior ſuis ptib⁹. neq; ſimpler. neq; pur⁹. neq; origo rer̃. Et creaturas dicẽt ſeipſo excellentiores angelos. ſ. nobiliora ſunt em̃ ſpũalia q̃ corꝑorea. qđ eſt opinari abſurdum. ne dicam⁹ aſſerere. Nec ſimul ſtare põt. vt cã cauſ ſit deus ſicut ꝓbi volũt z recte volunt z ꝓpoſit⁹ inueniat. eẽt em̃ ab alio ꝓpoſit⁹. z illũ nos potius dicerem⁹ deum q̃ ꝓpoſuiſſet. nõ eſt igit corꝑoreus de⁹. q̃ ꝓpoſit⁹ nõ eſt. Nec mouemur. q̃ in ſacris lr̃is. z caput z manus. z pedes z oculi. z digiti. z cor. z vterus z hmõi attribuunt deo. vtiq; em̃ ſpũs ſanctus q̃ loquit in ſcripturis vocabulis q̃ ſunt in vſu p ſimilitudinẽ q̃ndam. ſicut dicit. Ezechiel ex ꝑſona dei ego viſionẽ multiplicaui z in manib⁹ ꝓphaꝝ aſſimilat⁹ ſum eis. ẽ em̃ naturale homini ꝙ ſenſibilia ad intelligibilia puenire. z omnis nr̃a cognitio a ſenſu capit exordium. Atq; idcirco ſpũalia nobis in ſacris codicib⁹ ſub methaphora corꝑaliũ exhibẽt. qđq; ita fit. vt etiã rudes aliq̃d capiãt q̃ alioq̃n eẽnt dine ſapie min⁹ idonei auditores. Spirit ꝓterea. tu⁹ machometes. oim pctoꝝ cãs eſſe deũ z exclamãs dis ꝓbis vtiq;. O de⁹ q̃bus vis bonã. q̃bus vis malam viaz ꝓbes. Nos mortale pctm̃ auerſionẽ quãdam eẽ dicim⁹ ab vltimo fine. nec poſſibile cenſem⁹ deum q̃ vltim⁹ finis ẽ voluntatem cuipiaz a ſe auertere. eẽt em̃ ſibipſi ꝺiius. et ſi deus oia diligit quecũq; fecit. vt eſt illud ſapie diligis omnia que ſunt. z nihil odiſti eoꝝ q̃ feciſti. quõ ꝓſentaneũ eſt. vt peccati cã ſit ipſe de⁹. Cui dixit in pſ̃ dauid. Odiſti omnes q̃ opant iniq̃tatẽ. Et in eccliaſtico legim⁹. omne detrimẽtum erroris odit deus. ꝺria ſunt amor. z odium. Audi vlter⁹ intolerabilẽ tue legis errorem. ſi no bis inq̃t aduerſa incũbunt incubuerũt z ceteris. Sũt em̃ iſte dies caſus atq; fortune. negat dñaz puidẽtiam curare mortalia. Nos de dina ſapia dicimus. q̃ attingita fine vſq; ad finẽ fortit̃ z diſponit omnia ſuauit̃. nec ſumme dei bonitas quiẽ ea negligere que creauit. ꝓt qđ inq̃t p matheum dñs. omnes capilli capitis vri numerati ſunt. Addit machometes angelos creatos ex flama ignis z peccare z mortuos eſſe. nos cũ ꝓpha dicim⁹. q̃ deus fecit angelos ſuos ſpũs. z creauit eos ex nihilo. z pbos nobiſcũ ſentientes habem⁹. q̃ omnes angelos quos vocãt intelligentias incorꝑoreas eſſe dixerũt. nec pctm̃ in angelis repiri poſſe cenſem⁹ q̃ deum in eſſentia videntem omnia vident. z omnia intelligũt ad ſuam ꝓfectõz neceſſaria. nec eſt in eis ignorãtia pcti mr̃. Nec ſubiectam corruptioni naz angelicam arbitramur. in q̃ non eſt materia q̃ ſepari poſſit a forma. h ipſa forma ꝙ ſe ſubſiſtit incorruptibilis z imortalis. Origenis pclari excellentis ingenij viri. ſic multa extant pclariſſima opa. ita z nonnulli errores peruerſiſſimi reperiunt. inq̃ quos vnus ille eſt. q̃ demones per dei miſericordiam liberandos eſſe aliquando

a penis asserit. Hunc secut⁹ est machometes. q̄ saluādos p̄ alcoranū malos angelos affirmat. Nos cū ysaia de oīb⁹ dānatis siue boīb⁹ siue angelis vnaz sniam bēm⁹. q̄ ⁊mis eoꝝ nō morieť. ⁊ ignis eoꝝ nō extinguet. Et saluator in euāgelio damnatꝫ in vltimo iudicio ignē etnū repromittit dyabolo ⁊ angelis eius p̄patū Quid q̄ tuus legifer aiaz humanā portōz asserit aie dei. sic nōnulli pbi palaz tradiderūt ⁊ manichei secuti sunt. Nos humanam aiaz ad ymaginē ⁊ silitudinē dei factam dicimus. sic̄ scptum ē in genesi. Faciam⁹ boiem ad imaginē ⁊ silitudinem nr̄az. qđ de aia dictū est nō de corpe. q̄ si aia boīs portio eēt dei. eēt vtiq; deus. nec esset homo nō deus. qđ dicere stultissimū est. cū manifestū sit labi hois animam a bonitate in maliciam. a veritate in errorem. a gaudio in tristiciā. a spe in despatōem. qđ est a dei sba penitus alienū. Nec illud vex est. q̄ in via lege tradiť. animas boim ex materia. pductas esse oēs. Asserunt em̄ pbi ab extrinseco esse bomi intellectum. ꝺ q̄ inatus sit. spūs vite iussu dei. Et theologi rōnales animas oēs ex nibilo creatas dicūt. ⁊ adam cū factaz vidisset feiam. ꝺ os inq̄t de ossib⁹ meis ⁊ caro de carne mea. nō dixit anima de aia. Et .p̄pha in p̄s. canit. Qui finxit sigillatim corda eoꝝ. ponit em̄ cor. p̄ anima q̄ sedes eius in eo est. Et deus sibi aiaz p̄ductōz reseruauit .p̄pt eaz dignitatem. q̄ p ysaiam ait. oēm flatum ego feci. qđ intelligit̄ de flatu spūali. q̄ est rōnalis anima. Preterim⁹. q̄ celum ex fumo factum dicatis. qđ si vex eēt corruptioni subiaceret. Preterim⁹. q̄ solē ⁊ lunam egles ab initio vtutis ⁊ luminis tuus .p̄pha testať. Nos dicim⁹ celū ex nibilo creatū ⁊ duo luminaria magna fecisse deum ab initio. luminare maius vt p̄esset diei. ⁊ lumina re minus vt p̄esset nocti. Ad illud trāsim⁹ qđ in via lege dulcissimū. ⁊ saluberrimum eē putaꝫ. Prozes multas ducere. q̄ si deo placuisset. creato homini ab initio nō vnam tm̄ sociaz p̄buisset. ꝺ plurimas. nec dixit deus relinq̄t bō patrē ⁊ matrem ⁊ adherebit vroꝝ suis. ꝺ vroꝝ sue dixit. Nec amicitia int̄ viz ⁊ vrorem vera eē p̄t vbi nō est eq̄litas. cū vir plurib⁹ misceať. mulier ⁊o vni tm̄ adhereat cui⁹ ē in alias plures distract⁹ amor. Nec .p̄pea numerus boim auget. q̄ plures vni nubāt femine. naz totidē viri p̄uati p̄iugio sine. ple decedūt. ⁊ p̄ptim cū mulieres numero pautiores existant. Inq̄ insup res vi ⁊ nāli aduersa libertati vnius vzbis ciuiū alios multiplici mrimonio vti. alios in solitudine vegere. Nec .p̄pea laudanda p̄suetuo. q̄ in veteri lege pleroſq; sanctos viros pluribus vroꝝ⁹ fuisse piūctos legimus. q̄ nō id ex lege aut ex voluptate fecerť. ꝺ diua q̄dam dispēsatōne. ⁊ ad sobolē p̄creandam q̄ cresceret in cultu dei. Tacemus de diuortio qđ p̄mittit̄ apud vos ꝫ legē euāgelicā. ⁊ de adulterio ⁊ fornicatōe ⁊ alijs sceleribus que lz antiq̄ lex detestať. ⁊ noua .p̄fus abominet. apud vos tm̄ p̄cessa videť. Nō est qđ omnia tue legis errata p̄curramus. q̄n nec nobis scribēdi nec tibi legendi satis ē ocij. Et tuipse. p tuo ingemo multa intelligis adeo stulta eē. vt nulla possint rōne defendi. Tota de deo qđ est. ꝺ omnia referunť. totuz in ꝺ p̄sistit. vt p̄pm ibm deum esse credamus. q̄ processo necesse est eius legi obedire ⁊ eius ⁊bis credere. q̄ verax est ⁊ mentiri nō p̄t. In eius lege trinitatē. de q̄ supradiximus invnitate dinitaꝫ .p̄pimus. ⁊ incarnatōz ⁊bi. ⁊ .p̄cessionem spūs sancti. ⁊ reliq̄ omnia q̄ retulimus vsq; ad extremū iudicij. Or aūt xp̄c deus sit. iaz supza oñsum est ex veteri lege atz .p̄bis. Licet etiam ex tua lege monstrare. que .p̄bam ⁊ sctm̄ viz fuisse xp̄m asserit. Si .p̄pha ⁊ sanctus q̄ verax. si verax ⁊ deus. nam deū seipse testatus ē dicens. Ego ⁊ p̄ vnum sumus ⁊ q̄ videt me videt ⁊ patrē. ⁊ si credit̄ in deum ⁊ in me credite. ⁊ alia multa bmōi p que diuinitas xp̄i colligiť. ⁊ eq̄ cum patre ⁊ spūsancto maiestas. Bene est igiť vt legem nr̄am amplecteris q̄ verax est ⁊ salutaris a deo data. ⁊ tuaz relinquas in q̄ non veritas neq; salus. homo illam tulit. peccatis ⁊ ignorantia plenus. Intelleristi q̄nta adducimus ex veteri lege testimonia q̄bus deus oñdiť. ⁊ homo xp̄cibus ⁊ p nr̄a salute supplicio crucis affectus. Audiuisti sacrosancti euangelij attestationes. ⁊ ipsius xp̄i voces q̄s tua lex sanctū dz. Quid igiť obstat baptismo. q̄s .p̄bibet aquam. q̄q morariś ingredere.

iam tandem salutis iter cum ꝓcellentibus viris ⁊ magnis impatoꝝ ad eternā
salutem sub xꝓo pueniēs. Diximus de ꝓstantino seniore ⁊ philippo q̄ rempubli-
cam tenentes in xꝝm credidere. post ꝓstantinum creati cesares idem iter secuti
sunt et in fide nr̄a cozmierūt. excepto iuliano apostata q̄ ex monacho cesar fact⁹
transiuit ad ydola. q̄ vitam lariozem ꝓmittebant. ⁊ ille in bello parthico penas
dedit et sagitta ꝓfossus i incertū missa. coactus ē cadēs dicere. Vicisti galylee. sic
em̄ p otumeliam vocabat xꝝm. Fuerē et alicꝫ scismatici et heretici. q̄ etsi xpiano
nōie nō tñ recta incesserūt via. Impatozes xpiani nullo errore polluti inueti sunt
iouinianus. gratianus. iustinianus. valētinianus. iustinus. duo theodosij. archa-
dius bonozius. karolus magnus. ludouicus. et plures franci et theutonici. tres
otbones. henrici aliq̄t. et nō pauci sub alijs noibus. Preterimus alios reges fa-
ma claros. q̄ vl̄t gallia vel in hispania vel in anglia vel i alijs ꝓuincijs xpianis
sacr̄ initiati fuerūt. et i dño mortui ad vitā credunt migrasse btaz. cū bis nō ē cur
te pudeat xpi iugum subire et sub eo regnare. p quē reges r̄gnāt et legū ꝓditores
iusta decernūt. Multos iuenies reges q̄ te colētē xꝝm bonozabūt. etsi em̄ aliq̄n
horrebāt reges xpi nomen. et ꝓpē ydola xpianos ꝓsequebant. postea tñ ꝓpē xꝝm
ydola deleuerūt. Honesta ē societas est cū q̄ te vocam⁹ in viam veritatis et pacis.
illa nihil dignita t̄ hz cū q̄ te tua lex in deuia rapit. nā ꝓter otbomanoꝝ familiaz
de q̄ natus es et illustres ꝓgenitozes tuos. q̄s est q̄ magnope laudari inter sarace-
nos queat. Celebrat saladinus q̄dam. et alicꝫ pauci nomen hñt. q̄ res meozia di
gnas gessere. At xpianoꝝ excellentissima noia oēs histoziasimpleuerūt. noti sunt
in syria et in egypto et in asia. godefridus. balduinus. bobamundus. tancredus.
conradus. philippus. et alij admodū multi q̄ ab extremis galliaꝝ et germanie fi-
nibus cū ingentis copijs bierosolimaz petiere. iterq̄ sibi p medios hostes ferro
pauere. Nos tibi comites damus. cū bis te xꝝo iungere cupi⁹. honestiozes bi so-
cij sunt q̄s egiptij effeminati. aut ibelles arabes. Tua ozigo (sic accepim⁹) scythi
ca est. inter scythas multos fuisse viros in armis clar̄ meozie tradit. q̄ vectigalem
asiaz pluribus seculis tenuerūt. et egyptios vltra palydes ejecerunt. Non sunt
ꝓpandi aut egiptij aut arabes scytbico generi. nō est fozti et gnano eq̄ societas.
Mirādum est tantum potuisse suis fascinatoibus arabes. vt audaces et ꝓstan-
tes scythas in suam societatem adduxerūt. Quid dicimus societatē. non est ꝟ so-
cietas. seruitus est q̄n eoꝝ legi subiectus es. que vtinam lex eēt et nō deceptio ac
ꝓstigium. Conformioz tibi cum xpianis societas erit. fozt̄ibus viris facile amica-
tur fozte. vtus vtuti placet. Pulcra et stabilia sunt inter eq̄les ꝓsozcia. si eadem re
ligio est idemq̄ cultus dei. Age igit̄. accipe xpianos socios accipe fidē et baptis-
mum. q̄ te hic faciet in terris magnum q̄d viueris. et post obitum in celo beatū
reddet. Audisti ꝓmissa euangelica. et quō cuncta que diximus veteris legis au-
ctozitate ꝓbant. Si times ne te decipiamus. recozdaris tui legislatozis q̄ asse-
rit legem et ꝓphas a iudeis. euangelium a xpianis esse corruptum. tantumq̄ de
veritate vel noui testamenti nel veteris remansisse. q̄ntum alkozano otinet. Ex-
plozatum id forsitan arbitraris et vex esse. atq̄ idcirco testimonijs nr̄is non ad-
hibes fidem. nec baptizari audes aut in xꝝm credere. Utinaz tam bonus fuisset
tuus legifer q̄s callidus. tam verax q̄s vtutus. tam iustus q̄s iniq⁹us. tota est arti-
ficiosa et fraudulēta lex eius. naz q̄ diuinū sibi abesse auxilium nō ignozabat. qd
humanas ꝓfugit astutias. cupiebat legē edere q̄ sibi nomē daret. famamq̄ etiaz
p flagitia eroptabat. vt nicostratus ille q̄ dianē ephesie tēplum incendit. et ani-
aduertēs antiquā et nouā legē. q̄uis honesta eēt. durā tñ vulgo videri et fuatu
difficilē. fieri posse existimauit vt innumerabiles ꝓpli i suas traditōes ꝓcederēt. nā gē
tiles q̄uis lariozi lege tenerēt q̄s xpiani. ꝓtinentiā tñ. et modestiā et frugalitatē cō
mēdabāt. ⁊ pbis auscultabāt vtuti amatoꝝ. neq̄ sinebāt suos ciues corrūpi vi
cijs aut voluptate marcescē. creuit igit̄ secta saracenoꝝ lnia vicioꝝ. placuit yro-
res ducē q̄t mallēt. eaſdēq̄ dimittē cū displicē cepissent. hīe ꝓcubinas q̄plures.

z in omne libidinis genꝰ posse, puolui. indulgere ventri cuncta q̄ vellet z oi p̄ter vinum. vniuersis immergi voluptatibꝰ. Etsi eñ aliq̄ ieiunia in lege tua p̄cipiunt. id etiam ad irritādā voluptatē factū ē. Maz saraceni die ieiunātes. nocte q̄ lōga est epulant z bibūt. nec aliam ob cām vini vsus inhibitus est. nisi q3 noceret in arenti terra q̄ lis est arabia. z maior est infrigidis voluptas poculis. Hoc vnum ē machometi inuentū fuit. vt legem ꝓpagaret suam. ea p̄cipiens q̄ grata eēnt auditoribꝰ. z maxime plebibꝰ q̄ iumentis similes existunt. nec fefellit eum opinio in hac pte. Placuit noua lex z breui tpe ita coaluit. vt in multis ꝓuīs. gentibꝰ ac linguis recipiat. cui fundamēta in voluptate iacta fuerūt. Dez sicut agricola nō imprudens post q̄ vineam plantauit fossam circūducit z sepem. ne destruat a feris ita z machometes suam legē ꝓtuare ac munire statuit. Animaduertit hō sagax duobus modis suum dogma ꝓuelli posse atq3 ꝓfundi. aucte. s. z rōne. Atq3 aduersus h̄ duo que poterant inueniri remedia non neglexit. auctoritati apposuit. q̄ paulo ante retulimus. antiquam. s. z nouam legem depranatam eē. nec q̄q̄ veri reperiri nisi q̄ alkoranus dicet. Rōni arma obiecit. iubens ne q̄spiam de sua lege disputaret. neue rōem quereret. in eum q̄ p̄niteret ferro vindicādū eē. atq3 hinc vallo suam legem callidus veteratoꝛ ꝓmuniuit. h̄ nō est h̄ adamantin⁹ mur⁹ neq3 ferreus neq3 ex viuo lapide. Fragilis materia est creta z luto munita tomus. facile oppugnabit neq3 resistet telis nr̄is. Facile ruunt edificia in arena fundata. aggrediamur h̄ telis tue legis munimēta. Corruptōz in ꝓuis sacraꝝ lrāꝝ obiectis. h̄ ei ꝓbandum fuerat q̄ factum asserit. nobis satis erat negare factum. libet tecum alit agere. z aptam tui legislatoꝛis calumniam oñdere. Lex iudaica quam moyses z ꝓphe tradiderunt anteq3 machometes nasceret plurib⁹ seculis scripta fuit. z multis in locis ꝓmulgata. z in alienas trāslata linguas. nec fuit vnus interpres h̄ plurimi. Rogante ptolomeo philadelpho. lxx. ꝓbūt legem interptati sunt z ꝓsona diuerunt. Aq̄la etiam z theodosion z symachus z alij vetus testamentum traduxerūt. Facta est antiq̄ lex z greca z latina multis etatibus anteq3 tua ꝓmulgaret. Implete sunt omnes bibliothece moysaica z alioꝝ ꝓphaꝝ traditōe Alexandrie. rome. athenis. carthagine. syracusis. toleti. Lugduni. z in omnibus locis que insignia eēnt. siue apud grecos siue apud latinos. vetus testamentum ex hebraica veritate traductum. z habebat z publice legebat. q̄s ille iudeus tā potens fuit q̄ corrumpe legem vbiq3 gentium potuit. Modum nat⁹ erat p̄c. cuz lxx. interptum editio facta est. q̄ tpe nulla erat causa corrumpende legis. cū nulla esset cum xp̄ianis nondum natis de lege ptentio. nec ꝓter alios oportebat legi aliq̄d detrahere. q̄ legem non acceperant. nec ꝓter se q̄ talem acceperant z laudabāt Siqua corruptio interuenit. in ea potuit interuenire que apud hebreos remansit. nō in ea que inter latinos z grecos diuulgata est. z p infinitas diffusa ꝓuincias q̄q̄ nec iudaica corrupta est q̄ vsq3 in hanc diem cum greca z latina traditione ꝓcordat. difficilis ac pene impossibilis fuisset corruptio in tot manib⁹. Machometi leue fuit vnum codicem corrumpe z illum tanq̄ vez bis tradere q̄ sibi ab initio crediderunt. q3 si multi sunt hodie apud vos codices vni⁹ ptinentie. nō tñ idcirco veritas in eis est. Ab vno eñ q̄ falsus erat. emanantes omnes falsitatem ptinent. q3 non defluunt ex amaro fonte dulces riuuli. Querim⁹ ex te magne ꝓnceps. si te iudice duo rōnum codices afferant. q̄z alter ex altero trāscriptus existat z in eo de q̄ est facta transcriptio. Sempronio⁹ mille debere talenta scripsit. est. in exemplari duo milia. cui potiꝰ fidē dabis. an non exemplo magis q̄ exēplato. Hebrei parentes antiq̄ legis existunt. z apud eos exemplaria legis bñt. apud alios exemplaria. Rursus ex te querim⁹. q̄tuoꝛ inueniunt rationum libri apud q̄tuoꝛ negociatoꝛes. seium. gaium. titū z sempronii. In eo quem sempronio⁹ ꝓducit. creditoꝛ ipse lucij in centū talētis scripsit⁹ inuenit. in alijs debitoꝛ. cui credes. q̄d rñde bis. an nō tres libros vni ꝓferes. Certe nō dubitabis ꝓferre. Si ita iudicas soluta q̄ō est. Quatuoꝛ libri vet⁹ bñt testamētū. vn⁹ est hebreoꝝ. alt gentilium. z tercius

rpiano. vltim⁹ saracenoꝝ q̄ a ceteris discrepat. Mēdax. n. ē nā relicꝰ cōfomes iueniunt. Nā z greci q̄ gētiles erāt añ xpi aduētū: z latini añ machometē vet⁹ testamētū nō alio mō habuert q̄ nos hodie habem⁹. Hoc fortasse inficiari posses q⁹ nō repiūt hodie gētiles q̄ bibliothecas bēant vetes. Sz inꝛroga iudeos inuenies vera ee q̄ dicim⁹: z adhuc extat ioseph⁹ hebre⁹: q̄ trāslatione antiq legis i manu ptolomei quē noiauim⁹: gētilis hois attestat factā: ex q̄ postea traductiones emanarūt: q̄ vsq; in hāc die pseuerāt z hebraice vitati cōcordāt. Stulta ē igr machometi fictio z turpis inuētio: nec q̄ cp̄ bz visile: nec tā pfutatiōe q̄ irrisione digna ē: qđ dicim⁹ de veteri testamēto idē bz de nouo intueri. qđ nec ab vno scriptū ē: nec in vna lingua: nec i vno loco: nec in vno tpe: z tñ vna sna ē: z vnica pcordia. Qđ greci hñt: ℔ latini: ℔ hebraei. ℔ syri armeni: ℔ oēs barbari xpm colētes: q̄uis hereticī alicꝰ ad tuēdos errores suos corrūpe nōnullos codices ausi fuert. Quid ages qđ dices: cui fidē adhibeb⁹: an soli saraceno: an latino: an greco: an hebraico. Mlto antiq⁹ ē xpiana lex q̄ saracena. Audita ei oi terra euāgelū tuba: sicut scriptū ē. In oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ: z i fines orbis terre verba eoꝝ. Vulgata ē z recepta lex xpi p totū rōanū impiū. puscꝫ tu⁹ legifer ꝓdiret i lucē. Et idē euāgeliū qđ nunc habem⁹ oēs gētes suscepe. Nec fuit maioꝛib⁹ nr̄is aut facultas corrūpēdi rē adeo vulgatā aut necessitas cū nō eēt machometes cū q̄ de fide ꝓtenderet. Corruptio ei ne cessaria fuit q̄ nouā legē edē voluit: veteri z noue ꝓuīā: nec dubiū faciet iustus iudex q̄n xpiano maioꝛ fides adhibēda sit vl xpi legi q̄ saraceno. Jpe. n. ꝓfuator ē sue legi: z manet i traditiōe patrū. Saracen⁹ ab ea recessit z inuētiones secꝫ nouas q̄s sui maiores i grauerūt. Euāgelia apd nos q̄tuoꝛ recepta sūt: q̄ summa diligētia vigēti studio. z acri discussione: sci patres i gnālib⁹ scilīs nō pu⁹ amplexi sūt q̄ eē verissima multq modis recognouerūt: nō ē igit q̄ tu⁹ legifer de corruptiōe sacrarū lrar̄ possit obiicē. De ciuitate dñi q̄ ē eccīa in ḡt in psal. vō. Fūdauit eā in eternū Nō eēt fūdata in eternū eccīa: si fūdamētū ei⁹ qđ ē euāgeliū violari aut corrūpi potuisset. Nec vez fuisset qđ ait ꝓpha baruth loquēs de lege dei: lex q̄ in eternum Nec illud staret qđ dicēt in eternū pmanet vbū tuū: z i seculū seculi vitas tua. Nec isaias vera fuisset de xpo locutus dicens. Sup soliū dauid z sup regnū eius sedebit: vt cōfirmet z corroboret illud in iudicio z iustitia vsq; i sempiternū. Nos gabrieli angelo credim⁹ q̄ de xpo marie virgini fecit. Dabit illi dñs de⁹ sedē dauid patris eius. z regnabit in domo iacob in eternū. Quomodo regnat xps in domo dauid nisi per fidē. Quomodo per fidē nisi p euāgeliū. Quomodo p euangelium in eternū si corruptū est euangeliū. mendax lingua. falsa calumnia. Ego vobiscuꝫ sum inquit dñs vsq; ad cōsūmationē seculi. Et osee ꝓphe verba ad ecclesiā confe runt. Sponsabo te mihi in fide vsq; in sempiternū. Et ad petrū vicariū suū inḡt saluator. Tu es petrus z sup hāc petrā edificabo eccliaz meā: z porte inferi non ꝓualebūt aduersus eā. Et iterū. Rogaui p te petre vt nō deficiat fides tua. Prevaluissent porte inferi z defecisset fides petri. si falsuꝫ esset euāgeliū qđ sequimur Sed manet fides magni pastoris in ecclesia romana: que nūq; inuenta est errasse neq; errabit in eternū. Magistra est eccīa z mater oim fideliū z disciplina veritatis. Caue machometes caue magne pinceps ne sequaris errorē porphirii siculi: qui tue legi consona dixit. Js ex xpiani sinu ad idola trāsiēs: ait se deos cōsuluisse qđ de xpo sentirent: z illos respodisse bonū virū fuisse xpm. sed peccasse discipulos eius. qui diuinitatē ei attribuerāt quā sibipse nūq; erogasset: hoc deoꝝ testimoniū est idoloꝝ. que tu dēmonia esse non dubites. Jn nō intelligis fraudem: an nō vides tui legiferi z dēmonū esse vnū argumentū: vnā collusionē: vnā fallaciaz. z xpo dyabolū inuidere eius q̄ glorie z maiestati detrabere. Cuius cōsilio atq; suasu tua lex edita est: euangelice atq; mosayce cōtraria. Dices pari modo xpianaz legē mosayce aduersari. Nā que iussit moyses: plurima vetat: z ꝓmittēs que ille vetuit. Nescis antique legis archana que diu grauida fuit. nouā in vtero gerens z cū statutū diuino cōsilio tēpus venit eā pepit: Vidit ieremias p spiritū legē hāc

nouã cũ ait. Ecce dies venient dicit dñs: ⁊ feriã tcmui ifrl' ⁊ tcmui iuda fedus no uũ. nõ ſm pactũ qđ pepegi cũ patrib⁹ eoꝝ: ꝫ hoc erit pactũ qđ feriã cũ tomo ifrl Poſt dies illos dicit dñs: dabo legẽ meã in viſcerib⁹ eoꝝ: ⁊ in corde eoꝝ ſcribam eã: ⁊ ero eis i deũ. Nouũ fedus inq̃t: q⁹ baptiſm⁹ circũciſioni ſucceſſit: ⁊ legẽ meã inq̃t ſcribã in corde eoꝝ. q⁹ vetus lex in tabulis lapideis ſcripta fuit. Noua p cba ritatẽ i corde hoim radicata: ⁊ ero eis in deũ: q⁹ noue legis auctor ⁊ pmulgator xp̃s de⁹ ⁊ hõ eſt. antiqua p moyſen innotuit tm̃ beiem: ⁊ aduenięte pfecto euacua tũ eſt impfectũ nec ampli⁹ in p̃ncio nobiſcũ de⁹: ꝫ in corde paſcit: dicente ap̃lo. Licet circũdamini nil ꝓdeſt vobis. Nec vlteri⁹ cerimonie legis bñt locũ. venit. n. ille de quo loquit in deut. moyſes ꝓpha. De gẽte tua ſuſcitabit te deus. ipm ſicut me audies. Et ſubdit. Ponã verba mea in ore eius: loquet q̃ ad eos oia verba q̃ p̃cepero illi. De xp̃o hec ꝓpha locutus ẽ ex ore dei qđ verũ erat os: in cui⁹ aduẽtu legata ⁊ cerimonie defutura erãt: ſicut apud matheũ ſcriptũ eſt. Lex ⁊ ꝓphe vſq̃ ad iohem. Sacra. n. q̃ veteres obſeruabãt: annũciatiua erãt vẽturi xp̃i: q̃ in eius aduentu cõpleta ceſſauerũt: ⁊ alia inſtituta ſũt: virtute maiora: veritate meliora: actu facilliora: numero pauciora. Et ſicut ſacerdotiũ mutatũ eſt. ſub cui⁹ adminiſtratione lex erat: ita ⁊ legẽ mutari oportuit. Nõ eſt igit̃ aduerſa veteri noua lex q̃ in ei⁹ ventre cõcluſa erat. Et aduenięte xp̃o ⁊ euãgelij luce clareſcẽte patefacta circũciſioni ⁊ alijs cerimonijs antiq̃tus obſuaẽt: ſicut p̃finitũ erat finẽ impoſuit. Eſt aũt xp̃iana lex tãto dignior q̃ iudaica: quãto nobili⁹ ẽ oraculũ dei q̃ bois. Cognoſcis iã (niſi fallimur) veritatẽ ⁊ maieſtatẽ nr̃e legis: nec vtilitatẽ ignoras: incipiſq̃ de tua diffidere ⁊ ardes deſiderio diſputãdi: veliſq̃ lati⁹ cũcta diſcutẽ. Sz obſtat legifer tu⁹ ⁊ inq̃rere verũ ꝓhibet: ⁊ interminat ⁊ clamat: nõ eſt mea lex q̃ diſputationi ſubiũcięda ſit. Caue ne q̃d logꝛis arma ſunt in manu tua: dum mihi credis multũ impij adeptus es: q̃ nõ audiũt meã vocẽ gladio ꝓterendi ſunt. Enſis mee legis dignitatẽ tuer̃. In arabia ortus eius fuit. ex quo p̃incipio quãtum creuerit vides. Egyptũ adiecit mee legi: ⁊ ſyriã ⁊ meſopotamiã: ⁊ lidyam ⁊ numidiã ⁊ mauritaniã: ⁊ ptẽ diſpanie: ⁊ diuitẽ aſiã: ⁊ vaſtã grecã: ⁊ forte traciã: ⁊ nobilẽ macedoniã. Sũt ⁊ alie q̃plurime regiões ſub impio mee legis. que armis non verbis q̃ſite ſũt. mulieb⁹e eſt ꝺba ꝺbis reuellere: viri ferro decertant: ſi nõ fuiſſet vera mea lex. nõ dediſſent ſuperi impio nr̃o necnõ dñationi noſtre tãtos ſucceſſos atq̃ ꝓſperitates. Amat nos de⁹ ⁊ legis odore ſentiẽs gratulat̃: ⁊ ſternit iter victorijs nr̃is. Scis q̃ feliciter ſepe in boſtes pugnaſti: ⁊ modo in põto ⁊ ſepe i grecia. En fili q̃d cogitas: q̃d moliris: tot triũphis ſub mea lege illuſtrat⁹ xp̃m ſequeris cui⁹ cultores ſtrauiſti totiẽs: ⁊ interitionẽ vſq̃ cecidiſti. Caue ne mea linquẽs legẽ: relinquaris a deo. Credim⁹ bis te verbis nõ parũ cõmoueri: ⁊ aliquẽ ineſſe i tua mẽte timorẽ. Sz audi q̃ inanis eſt timor. Dis q̃ malus facit inq̃t in euãgelio veritas odit lucẽ. Fures noctu domos pfodiũt: ⁊ in obſcuro adulteri latitãt: nõ adhibent teſtes q̃ peccãt: nolũt dẽbendi mẽdaces. Cum bis ſentit tuus legifer. Vereꝯ ne diſputando ſue legis vanitates innoteſcãt. Vereꝯ ne pudenda ſua detegant: Prohibet diſceptari verbis, armis defendi ſuã legem: iubet: nec aliũ iudicẽ q̃ ferrũ depoſcit. Multũq̃ gloriaꝯ de ſue legis incremẽto: dixim⁹ cur creuerit plebes voluptas allexit: neq̃ inficiamur multas tue gentis victorias ꝑtas et ingẽtia ꝓfecta bella. Et tuipſe in plũs clarus euaſiſti. Viciſti boſtes nõ paucos ⁊ triũphaſti ſepe. fuiſti tm̃ etiã aliq̃n victus. Parua xp̃iano⁹ man⁹ tuas ingentes copias vt ante dixim⁹ apud cõſuẽtes ſanũ ac danubiũ paucis ante annis deleuit: nõ milites veterani: nõ duces in bellis ante ꝓbati. nõ viri nobiles armis potentes ⁊ equis: ſed pauci cruce ſignati. ex agris collecti: inermes ⁊ nudi: fide tm̃ armati. ferro fulgentes ⁊ auro tuos fuderũt exercitus. Oꝛ ſi victoria veritatẽ legi oſtendit: hoc vno p̃lio ſatis admonebare: in quo multi fugerũt paucos: tue victorie nihil mirabili habẽt ad quas nũq̃ ſine grandi tuoꝝ ꝓrogatiua ventũ eſt. Sed quid agim⁹ nõ bis argumẽtationibus ſtat recta fides vici fuci boſtes imperium

teneo. Si sic licet arguere vera fuit sub alexādro imagno tot victoriis illustrato: z sub eius successorib⁹ religio: q̄ z in grecia z in asya z in syria. z in egypto z in libya z in pside z in scythia z in indis regna uere: impio q̄ arma quesito. Vera ēt rōanorū fides vsq; ad pontē stātinū: q̄ orbē sibi ferro subiecerat: z oēs vincere q̄s adierē gētes. Sām⁹ tū z alexandrū z ei⁹ heredes: rōanos z q̄ sub eis erāt: iudeis excēptis. idola coluisse: alij iouē: alij martē: alij mercuriū: nō nulli solem z alia sydera: multi ēt vt egyptij animalia bruta colebāt: q̄s nescit in q̄t vn⁹ ex poetis voluit bitbume: q̄lia dēmes egypt⁹ portēta colat. crocodillon adorat. Et q̄d stulti⁹ fuit z alliū z porros z cepe inter numina posuerit. Declaretū egyptioꝝ victorie memorand. sicut de osiridi q̄ditū est q̄ victū pgrauit orbē. q̄ z deos egyptioꝝ recipiem⁹: z vera eoꝝ religionē fatebimur q: vicerūt. Nō: nō sic rō suadet: neq; sic iudei sentiere: q̄ victi ab assyriis z ab antiocho z a romanis z in fuitutē ducti: nō tñ victoriaꝝ leges de bis acceperūt: s victi z angariati z mille modis oppressi in sua lege mānserūt. Nec nos xp̄iani cū plio superamur aut aliis calamitatib⁹ affligimur. legē nr̄am aut relinq̄mus aut accusam⁹: s arbitramur piū deū. nos tāq; filios pt̄ peccata q̄ cōmittim⁹ verberare. q: nō parem⁹ euāgelio: nō seruam⁹ legē nr̄am: neq; manemus i traditiōe sc̄oꝝ patrū: s victi fragilitate aberram⁹ z labimur vt boues. Ipse do lapsos corrigit z plagis mulcnr̄as iniq̄tates emēdat. Eo q̄ scim⁹ errata nr̄a: et p̄sideratēs q̄ fecim⁹ mitiorē cē penā q̄ delictū non ignoram⁹. Si cadim⁹ in bello: si amittim⁹ regnū: si in go seruitutē oppūimur dicim⁹ cū daniele ꝓpha. Deū eē i celo q̄ reuelat mysteria: mutat tpa: z trāsfert regna vt vniuersi cognoscāt: q: dñat excelsus in regno hoim: z cui voluerit dabit illud. Nouim⁹ deū z iudeos z xp̄ianos posse cū velit: z voluisse aliq̄n: alter⁹ secte boid⁹ subiacē pt̄ offensas p̄lī: q̄ eū ad iracūdiā puocauit: s cōuersi ad eū nō desperam⁹ misericordiā p̄sequi. Quis. n. irascit de⁹ vt in q̄t ꝓpha nō tñ obliuiscit miseren. Di⁹ ē et benign⁹ nec deserit clamātes ad se. Absit aūt vt pt̄ victoriā meliorē cē credam⁹ religionē victoꝝ. Sic. n. fatēdū erit. oēs q̄ vicerūt bebreos meli⁹ de deo sensisse q̄ ipi victi: qd̄ neq; tu dices neq; tuus legifer q̄ defensionē sue traditiōis i armis collocat z oē gen⁹ rōcinationis effugit: maximū iniq̄tatis indiciū. Nō sic beat⁹ petrus q̄ donat⁹ a xp̄o dño celestis regni clauib⁹ z pastoris p̄stitut⁹ gregis xp̄iane. paratū se ait rōnē oīb⁹ reddē de ea q̄ erat in ea fide. nec aliter suos auditores edocuit beatus laurent⁹ martyr Mea nox inq̄t obscurū nō bz s oia i luce clarescūt. Et in euāgelio: nō ꝓbat dñs eū qui lucernā accendit z sub modio ponit. s sup candelabrū eam esse vult: vt luceat oibus qui sunt in domo: z predicari verba sua sup tecta iubet: z de seipso dicit. Ego palā locut⁹ sum mūdo. Deceptores z pseudo ꝓbēte in angulis: p̄dicāt: z volunt occulta esse q̄ dicūt: at iuramēta taciturnitat⁹ exigūt. Sicut rome accidit in bis qui baccanaria celebrabāt. In occulto cēm deo suo sacrificātes nullū flagitiū libidinis omittebāt q: si alia nō eēnt aduersus tuā legē iudicia: boc vnū sufficere potuit: q: ꝓbibuit eius latoꝝ in disputationē venire. Sciebat non equa esse neq; vera que tradiderat. Videbat veterē z nouā legem contra se starc: et urgebatur ꝓbl̄osophoꝝ acutissimas rationes sibi aduersas esse nec sperauit in cetu bominū aut in scolis virorum excellentiū sua deliramenta posse defendi. Aduertit bomo sagax z ingeniosus in malo: gentiles qui deos colebant damnatos esse: z iam prope modum exterminatos: nec iudeis locum esse quoꝝ lex translata esset cum sacerdotio ad christianos. Cūq; statuisset nouā legem idemq; sibi nomen daret: sperauit quod modo euenit: iratuꝝ deum christianis. qui sua legis mādata transgredieban̄ aduersus transgressores victoriam concessurum atq; idcirco sue legis defensionem in armis collocauit. quam alioquin bominibus gratam propter licentiā voluptatum nō ambigebat: dyaboli boc fuit inuentū: antiquus bac viam sue nequicie serpens excogitauit: qui euꝝ vidisset sese procul ejici ex christiana religione augescente: idola delen: nec amplius deorum multitudinis locum esse. sed vnum tñ deum adorari cum patre z spiritusancto ibelum christū

heraclio imp ante: machometis spiritū excitauit: eūq; sibi ministrū elegit boezva nū pr̄idolatrā: fortuna paupem: mēte supbū: natione arabē: cōsilio vsus quoz dā iudeoz & xp̄ianoz puersoz: inter quos fuit sergi⁹ spiritu ambitionis inflatus legē tertiā edidit: ex veteri & noua cōflatā: multis ineptijs extrinsecus adiecit. Legē dicim⁹ q; ipse legē vocat: nos blasphemiā rectius appellabim⁹: rugasti frontez auertisti oculos: bozuisti: turbat⁹ es: subirat⁹ es: dū hec dicim⁹. At si veritatē amicus es: audiēda est veritas. neq; tu⁹ legifer si tibi amicus est veritatē interdicet. q̄ tāto magis amica est: quāto salubzioz: & boi ab ipsa natura cōueniētioz. Audi verū & disce quō sit appellāda lex. Legē dicūt esse p̄bi qō rōne p̄cipiē. Et sūt qui nil aliud legē esse affirmāt q̄ rectā rōnē a diuino numine ductam. Quicūq; igit rōni aduersuz est legis noie caret. At tuus legifer rōcinari de sua legē p̄hibet: & solum arma illi suffragari vult: nō est igit dicenda lex nisi ex illis quarū cōditozes apud isaiā dñs maledicit. Docet nos dauid cognoscere legē dñi: dū ea q̄ p̄cepta sūt expouit. Attēde & videbis an machometea lex de celo & a numine tracta diuio an aliunde. Lex dñi inq̄t p̄fa imaculata cōuertēs aias testi. dñi fidele sapiētiā p̄stās paruulis. Jmaculata ē lex dñi: q; mala; queq; excludit: neq; libidinē neq; turpitudinē ullā admittit. Sic apud eūdē p̄betā: eloq̄a dñi casta dicunt. Et apd iob legit: nō inuenietis in oze meo iniq̄tatē: nec in faucibus meis stulticia p̄sonabit. Et apl's lex sancta inquit & mādatū sanctū & iustū & bonū. At quō machometea lex imaculata q̄ supza & adulteria & oēs libidinū maculas ac fecditates admittit. Dices q; ieiunia q̄dā p̄cepit & oziones & clemosynas: nō dānam⁹ hec: absit vt ea mala dicam⁹. Jauentoze coz machometē ēe negamus absq; machomete sciebamus hec ēe bona. Jeiunauit helias: ieiunauit xp̄us: ozare & frangere esurienti panē suū & egenos & vagos i domū ducē: multo antiq̄us ē q̄ tue legis inuētū. Multi nos legislatozes ad opa pietatis inuitarūt. Verū adulterari: fornicari: seruire ventri: & in sceno voluptatū iacē: sol⁹ tu⁹ legifer inē bona collocat. Solus machometes est q̄ turpia docet & flagitia p̄cipit q̄uis bereticoz more vt facili⁹ decipiat bona simul & mala p̄miscet. At lex q̄ dñi dr vt inq̄t p̄fa aias cōuertit ad vltimū finē. At lex machometea nō puctit ad deū s auertit ab eo. Dicit enī dñs de⁹. Esto tē sā q; ego sanctus suz. Machometes vrozes inq̄t ducite & cōcubinas quot placet: nā ego q̄draginta viroz in meis lūbis vires habeo & vroub⁹ atq; ancillis permisceo: plurimis. Quid de testimonio fidei. Cū data ē moysi lex dñi in mōte synai. fulgura & chozuscationes apparuerūt & signa de celo q̄ testimoniū legi p̄bueret Lex xp̄i mirabilis admodū multq; cōfirmata est: dicēte ipo. Si opa nō fecissez i eis q̄ nemo ali⁹ fecit. peccatū. s. infidelitat nō bzent. Et p̄terea de veteri q̄uertit ad suū creatorē ad sūmuz bonū: & noua lege inq̄t dauid. Testimonia tua credibilia facta sūt nimis. Et i euāgelio luce circa finē legimus. Jlli aūt p̄fecti p̄dicauerunt vbiq; deo cooperante & p̄monē cōfirmāte sequētib⁹ signis. At machometis legē q̄ signa q̄ miracula p̄bat. Audiam⁹ eū. Nō sum missus inq̄t nisi in vtute gladij: & q̄ nō suscepit meā p̄betiā occidat: aut reddat tributū p̄cū p infidelitate sua q̄d nūq̄d manifeste negat se miraculoz vtute carē. & ficta falsaq; ee oia signa demōstrat: q̄ tui legis doctozes i populis p̄dicāt. Nō hz igit tua lex testimoniū nisi i armis: s id nō est fidele: vt añ docuim⁹. Ad vltimū trāseam⁹ & quō sapiaz p̄stet paruulis. i. ip'is tua lex aia duertam⁹. Sapia (vt antiq̄ tradiderūt) diuiaz & būanarū rez sciam p̄tinet: estq; admodū sapida & dulc̄: dū amoze diuinitaſ mētib⁹ nostris instillat: p̄ter q̄ inq̄t psalmigraph⁹. O dulcia fauc⁹ meis eloq̄a tua: sup mel oz meo. Tua lex neq; de deo sapit neq; de celestib⁹: neq; terrena sat itelligit: q̄ putat supis cure nō ee. Magna oliz & floruit i alexādria pbozum scola fuit: & multi p syriā & asyā viri doctissimi duxerūt: q̄rū noia ad nos vsq; pueneꝛt. At postq; lex machometea cursū habuit paucissimi noiant q̄ nature archana p̄scrutati excellētes euaserint. q; nō p̄stat paruulis sapiam tu⁹. p̄fa aut tua lex: cui⁹ fūdamētū voluptas est & tutela gladij: Jnē nos vo liberaliū artiū studia admodū floꝛet

Legit publice philosophia: audit in scolis theologia. Nullū doctrine genus pretermittit: gymnasia trarum in pluribus italie ciuitatibus clarissima repiunt nec trās alpes in hispania in gallia in germania in britānia collegia desunt virorū excellentiū: q̄ sapientiā prestāt paruulis. Est em̄ ingēs xp̄ianorū cura vt indocti eruditi & veritatē intelligāt in nr̄a lege: que nūq̄ mētita est: diuinitus cōprehensa. At legifer tuus nō mō mentit sed leuiter sed indocte sed imprudenter sed insipide mentit: & sibipsi sepe cōtrari⁹ est: quēadmodū suc legis inspector plane intelliget. Innumerabiles sunt eius ineptie & annales fabule & pueriles nuge: de quibus libet hoc loco pauca referre q̄ de ceteris iudiciū p̄beant. Exponēs machometes capitulū alchorani qd dicit filiorū isrl. in hāc sniam loquit. Sit laus ei q̄ seruū suū ab oratorio qd est belcarata ipa est tomus mesche vsq; in oratoriū sancte dom⁹ hierlin nocte vna trāstulit. Circa quā benedixim⁹ deū. O vos boies audite & intelligite: cū abū a vobis venit ad me gabriel sero post psalmodiā vesptinaz q̄ vltima est & ait. O machometes iubet deus vt se adeas: cui respondi & vbi eū visam & ait gabriel: vbi ipse est: & iumētū illico adducit magnitudine inter asinum et mulū elberabil vocās humane vocis capacē. Et vna nō ampli⁹ horā iter legi annorū q̄nquaginta miliū: & ait gabriel ascende animal. & ito ad sanctā domū. ascendere volentē fugiebat iumentū & iussus est stare. q⁹ machometes ascensurus cēt nūq̄d accersitus est inq̄t: & rūdente gabriele accersitū esse: nō sinā addidit: nisi p̄ro me deū roget: obtuli p̄ces deo meo p iumēto: qd me insidēte suaui gressu inceffit: ponēs vngulā pedis anteriorīs in orizonte sui visus: & minori spacio q̄ictus implet oculi. ad sanctā domū puent. comes aderat gabriel q̄ duxit me ad domū sanctā in hierusalē & vicinā rupem: dixitq; descēde q̄m ex rupe in celū ascēdes: & colligato illic iumēto portauit me humeris suis in celū: & cū applicuissem⁹ ad celum mūdi & ad portā ei⁹: pulsauit gabriel: & quesitū ē q̄s esset: & rndit gabriel ego sum & iterū queret̄ quis tecū adest: rndit machometes & subdidit ianitor. nūq̄d vocatus. Et ait gabriel vocatus: & apta est porta & vidi angelos: & bis genua flectēs orauī p eis. Et accepit me rursus gabriel & venit ad secūduz celū: & fuit distantia inter celū & celū: quātū est iter q̄ngētorū annorū: & sicut in primo celo ita in b celo pulsatū extitit. & rūsum pari solēnitate ad septimū vsq; celū p̄cedit: equā celorū distantiā ponēs. Et ait in septimo celo vidisse se angelorū populū: & lōgitudinem angeli cuiusq; instar mūdi fuisse: & aliquorū mille viab⁹ ertēsionē. & inter eos vnū aliquē inuenisse cui septies centena milia essent capita: & in quolibet capite totidē ora. Et i q̄libet ore linguę totidē q̄ septingenis mille milib⁹ ideomatib⁹ lauda bāt deū. Et rursus alterū angelū oñdisse q̄ fleret: & q̄ siuisse cām fletus. & cū ille dixisset culpas cē. orauī p eo: & tunc cōmēdabat me gabriel alū angelo & ille alū: donec fui in cōspectu dei: & tribunali ei⁹ adhesi: tetigitq; me manu sua de⁹ inē būeros & frigiditas man⁹ eius puenit vsq; ad medullas dorsi mei. His nugis atq; delira mētis implet machometes aures populi. Sz audiam⁹ alterā fabulā in libro cui titul⁹ est doctrina machometis. duo angeli noiant arathes & narathes: quos ille asserit iussu dei. i terrā descēdisse. vt gen⁹ humanū regerēt atq; instruerēt trib⁹ mādat̄ accept̄. Primū ne quēq; occiderēt. Alterū ne q̄d iniuste decernerēt. Tercīū ne vinū biberēt. Cū aliq̄ diu restissent & ia ex toto orbe ad eos iudicia deuolurent: mulier quedā decenti forma & oīm pulcerrima aduersus maritū suū cām habēs iudiciū ab eis petit. atq; vt fauētes haberet iudices. vt apud se prandiū habeant multis p̄ab⁹ inuitat. Mō abnuūt angeli parat̄ splendidū cōuiuiū. epulas & pocula mulier ipsa ministrat. apponūt fercula multiplicia & cū bis vinū: qd cuz angeli recusarēt instāte sepi⁹ muliere. & multas obūciēte blādicias tandē biberūt & inebriati vino in hospitā incaluerūt. eiusq; cōcubitū postularūt. spōdet mulier ea cōditione vt alter eoz ascensuz in celū onderet. alter descensuz: placet cōditio illa. Et iter vidicit mox in celū relictis atq; irrisis angelis quā deus recognitā inē sydera collocauit. cui lucifer est nomē. Angeli ad iudiciū euocati catenis ferreis

ūn puteo profundissimo religati sunt vsq; in diem iudicij pmāsuri: cū elegissent in
hac poti⁹ vita q̄ in altera plecti. Hec est sapiētia machomet q̄ docet paruulos
hec eius theologia: hec doctrina diuinit⁹ reuelata. Mira hominis audacia ne di
cam⁹ stulticiā seu dementiā. Quot sunt ūn bis fabulis tribuēda somnia. Nō ob
iurgam⁹ iumēti verba quādo t asinā sacre littere locutā prodūt: t gētiles bouē.
Sed quid est q̄ vna hora iter quinquaginta milia annor⁹ pergāt. metire hec t di
ligenter cogita: an corpori nōdum glorificato id possit accidere: quo iuit: vbi fuit
q̄d circuiuit: nō adhuc celū ascēderat: quib⁹ in locis tantū spacij pagrauit: nec iu
mentū eū tulit: quis tulit eū: vnde venit: quō venit: nihil hor⁹ dixit: q̄d peccaue
rat iumētū vt precib⁹ egeret: cui nō est lex alia nisi nature t illi paret: q̄d ofhan⁹ in
celo collocatus rogamine machometi egebat: an nō satis felix erat: fortasse altius
cupiebat ascēdere: tā q̄ nō sit illic pfecta oīm beatitudo: t regnet adhuc ambitio
Dilatiā celor⁹ ostēdit: t sperarū quāta sit crassitudo demōstrat: quingētor⁹ an
nor⁹ iter ex celo in celū ponit t patere spissitudinē. Quid hoc: quis credat genti
liū fabulis simile somniū est. Aiunt illi dyonisiodor⁹ quēdā geometrie scientie no
bilē in patria senectā die obisse: quinquos funus ei duriisse. ad quos ptinebat he
reditas hos cōsecatā die⁹ cū iussa pagerent: inuenisse in sepulchro ei⁹ epl'am dyo
nisiodori hoīe ad supos scriptā: q̄ue diceret eū a sepulchro ad infimam quemisse
terram. esseq; illuc vsq; quadraginta milia stadior⁹. Hec tetuerunt geometre (vt
plinius ait) qui interpretarent significare epl'am a medio terraru orbe missam:
quo rectissum a summo longissimū esset spaciū et ibidē pile mediuz ex quo cōsecuta
cōputatio est: que circuitū terre id est tot⁹ pile ambitum ducenta quinquaginta
quinq; milia stadior⁹ pnūciauit. Sz armonica ratio que cogit rer⁹ naturā sibi pm
cōgruere eodē plinio teste: addit huic mēsure stadior⁹ septē milia. Eraſtotenes
bmuscemodi rerū solertissim⁹ indagator: vniuersum terre ambitū: ducentor⁹ q̄n
quaginta duor⁹ milū stadior⁹ prodidit. Hipparchus stadiorū paulomin⁹ viginti
q̄nq; milia adiecit. Reperiunt t alior⁹ sñie admodū dissone: neq; in hanc vsq;
die mortali cuipiā satis explorata credim⁹ terre mensuram: cuius neq; septētrio
nē neq; meridiē versus cognitī fines sunt. Et tuus legifer maiora cōcepit animo
qui tā q̄ celū ascēderit: quingētor⁹ annor⁹ itinere distare celum a celo pdidit. qm̄
tāta esset crassitudo sperarū: hocidem asserit rabi moyses bebr⁹ genere phs: qui
apud egyptios claruit. Et phi quos nostri prohant nō ita sentiūt nec ptolomeus
alexandrin⁹ astronomor⁹ facile princeps de crassitudine lunaris spere cuz tua lege
cōcordat. in qua iter annor⁹ septagintanouē t aliquor⁹ mēsium ac dierū posuit mi
libus passuum viginti q̄nq; seu stadijs ducētis pro qualibet die cōputat. Alij no
astronomi qui hec diligēter indagauerūt: sperā solis pl⁹ q̄ sexcētis vicib⁹ superare
lunā tradiderūt: rursusq; mart⁹ sperā q̄uis sole altior⁹ est t longe maiorem habet
ambitū. spissitudine tñ multis vicib⁹ superari. Improbū humane mētis ausum: ve
rū ita subtili argumētatione cōprehēsu vt pudeat aliquos nō credere: plurimi h
incerta respuūt. Tue legislatori fortasse credendū fuerit: nō q: illuc angelo bono
referēte pscēderit. sed q: cum puerso ccaderit q̄ si hac de causa fidē experti credi
mus alioq̄n cū sacra scriptura dicim⁹: celū sursum: t terrā deorsuz t cor regis in
scrutabile est. Sed alia pcurram⁹ angelos se vidisse affirmat. cosdēq; corporeos:
si mūdo maiores angeli sūt: necessariū est aliquā eor⁹ partem extra mundum esse.
Et phi mūdi circūflexu oia cōtineri dicūt: neq; quicq̄ exteri⁹ esse. Tu⁹ legifer q̄n
aliquid solito plus adbibit: sopori dedit⁹ quicq̄d somniauit p vero retulit: t oia si
bi licere putauit: quo errore t angelos corpor: cos: t peccare t egere venia t se ro
gasse pro eis dixit. Simili somnolētia tactū se super humer⁹ affirmauit manu dei
cui⁹ gelu vsq; orsi medullas penetrauerit: q̄ oia super⁹ cōfutata sūt. Quis illud
patienter audiat q̄ angeli dei vino inebriati specie mulier⁹ decepti pcubinatū eius
appetierint. q̄ iter i celū edocta ad cōspectū magni dei quenit t honorifice acce
pta inē astra locū obtinuerit. angeli penas dederit. atq; idcirco vinū homini iuē

dictū q̄ tāti mali cā fuerit. Cōmemorat hec tu⁹ legifer: ⁊ tāq̄ ex penu dei recepta hoīb⁹ inculcat. Aide q̄ grauit: q̄uere: q̄ perite loquit: poeta ꝑ figmēta q̄ pueri lē gunt. nec arcana legis inserit. Pueri nri nō sine risu audiūt: cū rapte in celū feie referunt: ⁊ astra cōmutate: q̄ maio⁹ ⁊ minoꝝ vsa vocāt: pigri circa sarraca boe te lucētes. Credim⁹ ꝑ tua sapia te iā puisacere atq̄ cōtinere tue legi figmēta. Sz miraꝝ vehemēter q̄ indies alicq̄ relicto dogmate xp̄iano ad tuū migrāt: ⁊ asserētes inīquā legē nr̄az: ampleri tuā circūcidunt: ⁊ tuis initiant sacris ⁊ q̄ trinitatē pdicabāt. nūc detestant: ⁊ qui xp̄m cruci affixū colebāt ⁊ laudabāt. nūc derident. Sūt qui hoc agūt nō dubitam⁹. Sz quinā hoies sane aut libidinis seruī aut ambitionis: ⁊ quib⁹ nullus erat loc⁹ in nr̄a lege. Spreti a nobis ⁊ eiecti tanq̄ vilia ⁊ inutilia mācipia ad te trāsierūt: nec tamē illos inextinguibilis cōscientie vermis rodere cessat. Oꝝ si posses eoꝝ intro spicere corda: intelligeres ꝑculdubio eos aut vite future spem nullā habere: aut admodū esse anxios. q̄ fontē aque viue reliq̄ runt xp̄m ibim. ⁊ nesciūt quo pacto redeāt: mai⁹ suū peccatū existimātes q̄ dei misericordiā. Sed quid miraris si ad opes cōsequēdas: ad voluptates exhaurien das: nōnulli tue legi sese subiiciūt: nō est hoc nouū nec dignū admiratione. Idez quoq̄ ⁊ saraceni faciūt qui sepe ad vos migrāt. Illud est mirabile: illud stupendū: illud magnopere celebrādū q̄ tot milia populoꝝ xp̄iano insignita nomine: sub tuo impio degūt. grauia tributa pendūt: nūc liberis priuant nunc cōiugib⁹ oppri munt. durissima seruitute lacerant. vexant mille modis. nec tñ xp̄iane legi renū ciāt. Oꝝ si tuā acciperēt: mitius ferrēt imperiū: ficrēt liberi: honores ⁊ opes sperare possent: sed malūt tolerare seruitutē iugū: ⁊ in squalore ac miseria viuere q̄ xp̄m negare. Hoc stupēdū est ⁊ diuinū opus: ⁊ qđ te papue mouere debet nō q̄ pauci a nr̄a lege aberrēt: ꝙ q̄ tāmulti in ea pseuerēt: ⁊ q̄ tāta sit vel in aduersis cō stātia miraculū est: facit hoc bonitas legis: ⁊ securitas eterne vitē quā nemo sapiēs pñti postposuit. Quid tu hic dicas: q̄d cōtra hiscere: aut nutare poteris. Vera est xp̄iana lex: ex vtero recepta mosayce ex ꝓphetis ex diuinis oraculis: deus auctor ei⁹ est: fili⁹ dei eā tradidit. ex ore dei manifestata est pura est ⁊ nitida ⁊ immaculata ⁊ sancta. pfecta ex omni pte: nullā habz rugā: nusq̄ deficit: nusq̄ claudicat in ea q̄rit inuenit. qui petit accipit. ⁊ pulsanti apiet. Ipsa est fons clementie: iustitie culmē. pietatis speculū. māsuetudinis ⁊ misericordie plena. ꝑ ea martyres innumerabiles sūt occisi: senes: iuuenes: pueri: matrone: virgines: vidue: innupte puelle: crudelia carnificū nō expauescere tormēta: sciētes beatos esse mortuos q̄ moriunt in dño. Preterim⁹ signa ⁊ pdigia que certitudinē xp̄iane legis ostētant. Quis viros cōmemorare queat ex xp̄iano genē diuini ⁊ humani iuris excellētissimos, pfessores. vera mūdi lumina: scientie fontes q̄ vsq̄ ad mortē in fide xp̄i pseuerātes: pclara volumina ediderūt. q̄ tāq̄ sydera q̄dā doctrine humanas mētes illustrāt. Et q̄ nā vllo in loco lex ē q̄ alterū habeat augustinū: alterum hieronymū. alterꝝ ambrosiū. alterū gregoriū. Et ne grecos ꝓteream⁹ q̄ religio vi rū vnq̄ habuit q̄ origeni cōparari posset. q̄uis hic in plerisq̄ locis errauit. Quis iohānī crisostomo exequabit: q̄s magno basilio. q̄s cyrillo. q̄s eusebio. q̄s gregorio nazāzeno. Nō sufficiet dies si numerare pgim⁹ illustres nr̄e legis doctores si ue viuos siue mortuos. q̄uis nō sint mortui ꝙ nūc maxime viuūt ⁊ tāq̄ stelle in firmamēto lucēt. q̄ fidē sacratissime trinitatis elucidarūt. Quid dicem⁹ de religiosis vomib⁹ in quib⁹ angelica ducit vita: ⁊ pro peccatoꝝ assidue effundunt preces dño: nec vnq̄ cessant diuine laudes ac psalmodie. Benedictus mirsien sis apud nos multoꝝ monachoꝝ doctor ⁊ pater extitit. apud grecos magn⁹ basili⁹ secuti sūt bernardus abbas clareuallis. ⁊ bruno qui carthusiam instituit. quoti die sanctoꝝ viroꝝ apud nos augent numer⁹: edificant noua monasteria ⁊ sancta renouant in sitūra. Quos fructus edidit seraphicus franciscus eximius pauper tatis amator in vmbria (que pars est italie) natus. Quot eū discipuli secuti sūt. Quot sub eius regula viri sancti floruerunt, Anthonius patauii iacet miraculis

clarus. Bernardinus senensis in aquila: quē nostra etas quasi alterum paulum predicantē audiuit. Nicolai lyritani extant opera que omnes admirant̄. Dominicus in extremis hispanie natus horis quasi alī vesper emicuit: qui nouū quendam sanctū t nitidum viuendi morē suis auditoribus tradidit t pdicatoꝝ instituta regula vniuersum illustrauit orbem. Multi ex discipulis eius clarissimi euaserunt: sed precipua est magni alberti fama. qui nullum doctrine genus ignorasse creditus est. Nec minor eo thomas aquinas fuit in litteris. t si maior extitit sanctitate. Claruit t meo seculo sub eadem regula vicentius hispanus. quem noster antecessor inter sanctos xpi confessores retulit. Et in ordine diui augustini nicolaus tolentinas pauloante inter celestia relatus sanctoꝝ agmina. Noua indices prole florescit nostra religio q si non desunt peccatores diuinā prouocantes maiestatē. nō desunt etiā consiliatores viri sancti deo accepti. t virgines immaculate precibus assiduis diuinā iram anertentes. nec timemus ruinā tantis adiuti patrociniis. Tu ergo princeps nobilis qui non es rōnis incapax neq; ingenij obtusi. collige que diximus t cōserua in mente tua. t cōsule tibi t tue genti. t noli eē incredulus sed fidelis relinque tenebras t lucē sequere. intellige quo pede claudicat tua lex: t quātis scatet erroribus et q̄ procul a veritate recedit t q nō est i ea salus. noue t antique legis inimica. Intelligis q̄ solida est euangelica doctrina. q̄ uera: q̄ sancta: q̄ mūda t immaculata: t q ea tm̄ iter in celuꝝ ostendit t nō alia Intelligis si verba nostra memorie tenes q trinitas in vnitate t vnitas in trinitate coleda est: neq; altera cōtradicit alteri. Intelligis quonā modo pater sibi filium equalē genuit. t quomodo a patre t filio sanctus procedit spiritus qui est charitas t amor t simul colendus est t deus est t q filius pro nostra salute incarnatus est. mortē tulit t spoliato inferno tercia die resurgens. quadraginta diebꝰ cum discipulis conuersatus ascendit in celum: sedet ad dexteram patris: venturus in fine seculi iudicare viuos t mortuos. quo facto mali perpetuo penā ignis subibunt. boni eternā beatitudinē cōsequent̄. nō in carnalibus desideriis autem pudicitijs nō in cubilibus. sed in dulcedine mentis t in charitate christi que superat omnem sensum. Ante omnia vo monstratū est non posse te assequi inter christianos gloriam t potētatum quem videris optare: maxime apud europeos et occidentales populos: duz tua in secta pseueraris. Q̄ si velles christianis initiari sacris magnā tibi spem fecimus t potētie t glorie. Memento igit̄ verborum nostroꝝ t accipe fidele cōsilium: sume baptismū christi t lauacrū spiritussancti. Amplectere sacrosanctū euāgeliū t illi te totum committe. Sic tuam animam lucrifacies: sic thurcorum populo bene consules. sic tue cogitationes adimpleri poterunt: sic tuū nomē in secula celebrabit̄: sic te omnis grecia: omnis italia: ois europa memirabit̄. sic latine te littere sic grece sic hebraice sic arabice omnes barbare celebrabunt: sic nulla etas de tuis laudibus cōticescet. sic pacis auctor t fundator quietis appellaberis. sic te thurci animarū suarum repertorē t christiani sue vite cōseruatorem vocabunt: siri: egyptij: libici: arabes: t quecūq; sunt alie gētes extra christi caulas. aut bis auditis tuā viam sequent̄. aut tuis t xpianis armis paruo negocio domabunt̄. Etsi noluerint in nostra lege te socium habere experientur dominū in sua: nos te iuuabimus t omniū eoꝝ assistente diuina gratia legitimum principem constituemus. Hec sunt que tibi cum baptismo premia promittunt̄. His te bonis diuina pietas procul dubio cumulabit obsequentē euangelio q si respueris consilia nostra: peribit tāq; fumus gloria tua. t tu more hominum reuersus in cinerem totus morieris. Christus regnabit in eternū cui est honor t gloria in secula seculoꝝ. Amen.

Oratio pij pape. ij. habita in pūctu mātuano sexto kalendas octobris. Anno dñi. M. cccclx. cccclxj.

Um bellū hodie aduersus impiam thurcoꝝ gentē p̄ rei bonore ac salute reipublice xp̄iane suaſuri ſim⁹. Bene eſt venerabiles in xp̄o fratres ac filij dilectiſſimi p̄ruſcꝫ vos verbis aggrediamur. diuinitatem ipſam cuius in primis auxilium exp̄etendū eſt: paucis in hunc moduꝫ affari. Protector nr̄ aſpice deus ⁊ reſpice in faciē populi tui. Reſpice ſup̄ hāc familiā tuā. p̄ qua dñs noſter ihs xp̄s nō dubitauit manib⁹ tradi nocentū ⁊ crucis ſubire tormentū. Miſerere plebis tue: ⁊ ne deus hereditatē tuaꝫ in p̄ditionē quā prope mō inſtare videmus. Surrexerūt em̄ inimici ⁊ impij ⁊ te nō nouerūt. Uenerūt gentes in hereditatē tuaꝫ polluerūt tēplū ſanctū tuū: poſuerūt hierlm pomoꝝ cuſtodiā. Uineā tuā exterminauit aper de ſilua ⁊ ſingularis ferus depaſtus eſt eā. Nos ergo quis hoc i loco tuo vt arbitramur ad tuēdā religionē tuā p̄uenim⁹: nihil tm̄ poſſumus niſi ades ⁊ p̄ſidiū affers: nihil ſine te valet būana fragilitas: tua ē ptās: tuū imperiū: tua ois vt⁹. Tu fundaſti celū ⁊ terrā: mare ⁊ oia que in eis ſūt. Idē eſt tibi velle qđ poſſe. Nihil eſt qđ tue valeat reſiſtere volūtati. Adiuua nos in te vno ſperātes ⁊ te ſolum deū pura mēte colētes. Fac nobiſcū ſignū in bonū ⁊ mitte nobis auxiliū de loco ſancto tuo. Da nobis cor vt faciam⁹ volūtatē tuā. ⁊ in p̄ceptis tuis ambulemus Scim⁹ qz nō dees tu dñe deus opē tuā ſupplicīter implorātib⁹: ſ noſipi deſumus nobis. Frigēt pectora nr̄a: ingere calorē: ingere flāmas: vre corda ⁊ renes nr̄os vt tuo tm̄ igne ſuccēſi: q̄ tibi ſūt placita meditemur. ac fedā ⁊ peccatricē thurcoꝝ gentē (ſi tua volūtas eſt) de xp̄ianoꝝ finib⁹ eiciam⁹. Vos aūt magnanimi ⁊ generoſi p̄ceres q̄ adeſtis: ne claudite p̄camur aures: ne diuertite mentē. Aperite deo interiora via q̄ mor volentibus vobis in alas vias illabet. ⁊ vos ſibi templū atq; habitaculū faciet. Audite nos ſua vice loquētes. Uerba nr̄a verba dei ſunt. q̄ filij ſui ihu xp̄i eq̄uis indigni vices in terris gerim⁹. ipſe nos fari iubet. ipſe in ore nr̄o verba poſuit ipſe nos bellū ſuadere in thurcos impat. Nō vos hodie cardinales aut epos aut minoris ordinis ſacerdotes ſermone nr̄o cōpellabim⁹ quos cōſtat armis ineptos eſſe ⁊ piaculū ac ſacrificiū fuerit: niſi per ſeipſos in cauſa fidei q̄ ſūt ab eis expetenda: hoc eſt aurū ⁊ oīones ſua ſpōte obtulerint. Vos illuſtres duces: vos marchiones: vos comites: vos regū ac p̄incipū oratores: vos fortes ⁊ exercitatos in bellis viros verba nr̄a cōmonefaciāt: vos tāgēt: vos reg̃rent quib⁹ datū eſt: arma ſumere nō vt inter vos dimicet⁊. ſed vt eccliam⁊ vt religionē vt fidē xp̄ianā a barbaroꝝ ⁊ infideliū incurſib⁹ defendat⁊. Poteſtas em̄ vt inquit paul⁹ gladiū portat ⁊ vindictā maloꝝ. Laudē vō bonoꝝ videt⁊ in quo ſtatu: in quo diſcrimine ſum⁹: ⁊ quātum a thurc⁊ vrgemur: premimur: infeſtamur: nō ignorāt⁊. niſi arma ſumētes eoꝝ impetū retūdit⁊. baud dubiū quin lex euāgelica ⁊ ois nr̄a religio peſſundet⁊. Audite igit⁊ viri fortes atq; attētas aures adhibete: bellū ſuaſuro qđ hodie nobis nimis incūbit. Tria vt nr̄a fert opinio p̄incipaliter explicāda ⁊ ſuadēda ſūt. Primū eſt vt cauſas iuſtas atq; vrgētes oſtēdat p̄pter quas pugnare oporteat. Scām vt facultates adeſſe doceat belligerendi ⁊ certā quodā modo victorie ſpem faciat. Tertiū ac poſtremū vt magna ſecuturos premia victores patefaciat. In his hodie nobis elaborāduꝫ eſt: atq; in his tota nr̄a cōſumet⁊ oratio. De cauſis belligerēdi primum dicere oportet que due ſūt p̄cipue et maxime. Prima eſt vt ſuſceptas iniurias vlciſcētes res amiſſas recuperem⁹. Altera vt futura (que prope imminere videm⁹) pericula euitem⁹. Oſtēdam⁹ que nā ſunt illa que amiſim⁹ quas nobis et deo noſtro iniurias intulerūt thurci. Inflicta xp̄ianis tatis vulnera: illatas cōtumelias iniuſtā notam facile cognoſcet⁊. ſi que fuit olim xp̄iana religio et que nūc ſit omnino eſtimabit⁊. Cognoſcite hoc rogam⁹ et quātum gloriari poſſit animaduertite. Sacroſanctū euāgelium quod ablatā idolorum ſpurcitijs ſaluator noſter mundo inſeruit nō vnū dūtaxat terre angulum aut vnā prouinciā ſed vniuerſum ferme orbē impleuit: quēadmodū regū ꝓphete multis ante ſeculis de beatis aplis futuris p̄nunciarat

dicēs. In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. Per hos ēm euāgeliū mūdo innotuit quos ex piscatorib⁹ saluator ipse p̄dicatores effecerat dicēs. Venite post me faciam vos piscatores hoim. Nec vana ꝓmissio fuit. Piscati ēm sūt apli: non sibi ipsis: sed xp̄o dño vniuersum ferme orbem. Omnes reges omnes populi in eoꝝ seu retia sen sagenas incidērūt. Impletū est ēm illō danielis vaticiniū dicētis. Omnes reges omnes tribus omnes lingue seruiēt ei. Verius xp̄o q̄ augusto virgilianum istud attribui pōt sup garamantos ⁊ indos proferet imperiū. Jacet extra sydera tellus: extra anni solisq; vias vbi celifer atlas: axem humeris torquet stellis ardentib⁹ aptum. Mā circa tēpora constantini magni. natum ex maria puer. Jndi simul ⁊ hispani colebār. Nec septentrio nec meridies xp̄m ignorabat. Vox romani p̄sulis tāq; ibu xp̄i ꝺicarū maria ⁊ terras penetrabat. Pax alta p oēs ⁊ trāq̄lla q̄es xp̄ianos ibat. iacebat pard⁹ cū agno ⁊ leo cū vitulo accubabat. Gens sancta gēs electa: ipl's acq̄sitiōis xp̄iani habebāt Tributa ex gētib⁹ accipiēs ⁊ in capite ipsoꝝ positi. Hec fuit oliꝝ o xp̄iani maiorū vroꝝ gloria: hoc imperiū: hec autoritas. Huc quo nos thurci ⁊ saraceni redigert paucis aiaduertite vocebūt⁹. Jndi q̄uis xp̄iani ferunt ⁊ armeni p asiā dispersi ⁊ pariter ethyopes: in multis tñ versant errorib⁹ ⁊ ignorātes quā nosse debuerant xp̄i legem: ignorant a dño. Quid reliquū est: asie atq; affrice xp̄i nomē atq; legez in pacato ꝓsequit odio. Cepit hec calamitas sub heracleo cesare. Mā cū aperta esset omnib⁹ via salutis per xp̄i dei filiū: qui annis antea circiter sercentis mortē nostrā moriendo destruxerat: inuidēs humano generi dyabolus ⁊ nimiū dolens xp̄m vbiq; regnare pseudoprophetā excitauit. In arabia machometum nomine sceleratū hominē qui se dei nūcium ementitus cōtrariā euāgelij legem condidit. de qua paulo suo loco dicemus. Degenerauerat iam apud grecos imperium ⁊ romana virtus sub aliud⁊trāslata celum elanguerat: que res xp̄ianos opes paulatim euertit. Manserūt tamē in asia complures xp̄iani vsq; ad tempora pipini francorum regis: qui anno ab hinc circiter. de magno nomine apud germanos et gallos regnauit. Tunc vo digressi a scithia thurci: capadociam: pōtū: bithiniā: troadem: ciliciā: ⁊ omnē minorem asiam occuparūt. ⁊ nostra' negligētia potētes facti nō solum veros christianos ex asia pepulerūt. sed transmisso nauibus bellesponto macedoniam: traciam: atticam: boeciam: phoadem: achaiam: acharnaniā: epirum: pannam: ⁊ vtrāq; misiam armis inuasere: ⁊ in egeo aciano mari ciclades ⁊ alias q̄plures insulas subiūcientes hos xp̄ianis ad orientis terminos posuere. Ad meridiem barbari ex affrica non solum inferi maris insulas: sed ipa quoq; italie littora classibus infestant. In occidente magnam bithice partē quā granatam vocant mauri occupant: ⁊ hispanos agitant reges. Ad septentrionē geledamq; arcton luctuani: polonis cōtermini magna ex parte ritu gentiliuz viuunt. Ueteres hungari ad ortum chanais iacentes. ⁊ tartari cum quibus liuonij pugnāt. christum prorsus ignorant: ⁊ vltimi norwegij populi cum semiferis hominibus bellum gerūt. Hi sunt termini vestri o christiani sic circūdati estis: sic in angulum coartati potētissimi quondā dñi ⁊ orbis possessores. En quantum imperiū amisistis: quot nobiles vrbes: quot ditissimas prouincias p̄didistis. Jnē quas etiam iudeam neglexistis: terrā nobilē: terrā sanctā: terrā lacte ⁊ melle fluētem: terrā in qua primi nostre fidei flores apparuere. Heu pudor: heu dolor: fons ⁊ origo nostre salutis. Syon ad hostes dereliquit. Templū illud salomōis fama clarum. In quo dñs totiens p̄dicauit. Bethleem in qua natus est. Jordanem in q̄ baptizatus est: thabor in quo transfiguratus. caluariā in qua crucifixus ipsi⁹ crucis possident inimici: sepulchrum dñi gloriosum: lectūq; illum purpureū crocos spirantem ⁊ suauissimis fragrantē odoribus: in quo propter nos vita nostra obdormiuit in dño. nisi hostes velint inuisere non potestis. At saraceni machometam habēt in potestate: in qua si vera est fama. falsi prophete cadaueri arcba ferrea cōditum. vi magnetis pēdet in aere. Heu o infelices ac miserrimi xp̄iani se-

pulchro dñi ñri t vbe dariſſima hieroſolima p̃uati eſtis. Tacem⁹ alexandriaz thebas: memphim: ac oēm egyptū: tacem⁹ antiochiā in qua p̃imū xp̃iano⁹ nomē eſt auditū. tacem⁹ epheſim t alias aplicas ſedes in aſia p̃ditas. Tacem⁹ ſeptez eccleſias ad quas iobānes ſcripſit apocalipſim. Hieroſolymā noui ac veteris teſtamēti matrē in boſtiū eſſe poteſtate. Satis flere t dolere nō poſſum⁹. p̃ qua recuperāda nullus labor: cuitari deberet: nullū declinari bellū. Nam ſi p̃o repetēdis reb⁹ iuſtam belli cauſam veteres putauere. quis vnq̃ inſcius induit arma q̃ vos xp̃iani. quib⁹ tot vrbes. tot p̃uinciae ſūt erepte. tot adempta regna: tātum ablatum imperium. Judei cum federis arcbam amiſiſſent p̃ recuperatione nullum belli periculū vitauere. Greci ob raptam belenā decennale bellum geſſere. Carthaginēſes p̃ter fines paululū ampliandos cruentiſſima p̃elia cum cirenēſib⁹ cōmiſere. p̃o quibus etiā p̃bleni fratres interierūt. Romani ſepe ſocio⁹ cauſa ſumptis armis in pugnā eriere. Revolute hyſtorias nullū vnq̃ bellū tot cauſas habuit: quot vobis aduerſus tburcos occurrūt. Sed quid ad nos vetera dicat aliquis: toleraueriūt bāc infamiā p̃oaui noſtri. cur nos illis meliores ſum⁹: cur tanta glorie cupiditas vt maio⁹ iniurias noſtro ſanguine vindicem⁹. Eſto patres veſtri negligētes fuerint: bonoz̃q; ſuū paruifecerint. An p̃terea veſtrū negligetis t duplici notari turpitudine hereditaria. ſ. veſtra patiemini. an poti⁹ ingnitis operib⁹ deterſa p̃genitoz̃ infamia gloioſuz nomē acquirere conabimini. Sed negligam⁹ ſi ſic libet antiquā ignominiā: vetuſta bāna. nec nos vrgeat quod nos pupugit anos. Trāſeat omnis aſia. omnis affrica. Europā ſaltē inſpiciamus t noſtri tpis rōem reddam⁹. an parū noſtra etate noſtra culpa perditu⁹ eſt. Cōſtātinopolim orientalis imperij caput t toti⁹ grece columen. non patres noſtri ſed noſipſi amiſim⁹. Qui dum otiōtes in ocio domi ſedem⁹ vſq; danubiū t ſauū tburco⁹ arma penetrare p̃miſim⁹. Capta eſt nobiliſſima vrbs regia culpa noſtra. quam pauſamas p̃m⁹ cōdidit. Conſtātin⁹ magnus inſtauraūit: t in emulatione antique rome amplificauit t magnificauit. In ea gētis imperator t ipe cōſtātin⁹ nomine interēptus eſt. turba ingēs trucidata. tēpla dei magni pollu ta ſunt. Inter que nobile opus iuſtiniani ſancte ſophie vocatū. tetro machometis ritu fedatū eſt. Beate virginis matris domini t alio⁹ ſancto⁹ imagines vele te ſūt. altaria diruta reliquie martyrū porcis obiecte. ſacerdotes occiſi. matrone t puelle ipeq; ſacre virgines ad libidinē rapte. Nobiles vrbis inē vina t epulas ipius tburco⁹ ducis iugulati. Saluatoris nr̃i ſimulacrū in cruce pendētis in tenſionē atq; cōtēptū p̃cedētib⁹ qui diceret. hic eſt xp̃iano⁹ d⁹. in caſtra delatū. ſputo: luto: atq; omni feditate iactatū. Noua ſunt hec t ſub oculis noſtris geſta Hec fiūt t nō exitari nō poſſum⁹. cū vitulis marinis cū druſo dormim⁹: letargus patimur qui tot cōtumelijs agitati e ſomno ſurgere nō valem⁹. Heu furias: heu artes demonū. pugnare poti⁹ inē ſe xp̃iani volūt q̃ tburcos adorari. Ciuilia bella magis cupiūt q̃ exterua: t ſepe paruis de cauſis cruentiſſima cōmittūt p̃elia. Pulſatus modo villicus mō ſeru⁹. magnos traxit in arma reges. In tburcos q̃ deū noſtrū blaſphemāt. eccleſias noſtras diruunt. t omne xp̃ianū nomen p̃dere ſatagūt. nemo audet arma ſumere. Oēs in arcū p̃auū dati ſum⁹. declinauimus omnes. ſimul inutiles facti ſum⁹ nō eſt qui faciat bonū nō eſt vſq; ad vnū. Sed cogitabitis meli⁹ viri p̃udētes t fortē induentes animū. recuperare que ſūt amiſſa: t acceptas iniurias vindicare conabimini. Actantū de p̃oris belli gerēdi cauſa ſit dictū. Nūc alterā attingam⁹: hoc eſt vt futura t p̃pe imīnētia nr̃is ceruicib⁹ mala euitem⁹. Poſſent fortaſſe aliquo modo tolerare p̃terita ſi finis malo⁹ eēt. t nō maiora impediret diſcrimina. Sz q̃ pacto ſperare q̃temz ab ea gēte poſſum⁹ q̃ ſanguinē nr̃m ſitit. Que occupata grecia in bugariā. ſ. in viſcera nr̃a gladiū adegit. Juuenis q̃ aduerſari⁹ nr̃ etate florida. robuſto corpe. aio vaſto. tumido curſu victoriarū. q̃s ſibi nr̃a negligētia pepit. van⁹ eſt. decept⁹ eſt ſi q̃s arbitrat adoleſcētē quietu⁹ ēe: auro abūdātē: armis aſſuetū: t dñandi cupiditate inflamatū

Ponite bāc spem iſtiꝫ ille arma deponet: niſi aut victus aut olim victor extiterit
Proxima illi quecꝫ victoria: gradus erit alteri⁹. donec ſubactis occidētalib⁹ reg i
bus. deleto xp̄i euāgelio. machometicā legē vbicꝫ gentiū inſerat: Necꝫ arbitremi
ni longā moꝝ p̄iuſcꝫ vos adeat. Nā viciſſe ille gentes tot bellis attrite niſi opē
ferēt amplius carpere nō audebāt. Soli fideles bāgari ꝓſeuerāt. nō tñ diu ſtabūt
niſi adiuti. Et bi q̄dē muri loco vobis ad oriētē remāſerūt. quo diruto necꝫ theu
tones necꝫ bohemi necꝫ poloni ſatis tuti erunt. Nō aſperi montes nō alta flumi
na iter impediēt. Nihil erit victa hungaria thurcis inuiū: nihil inſuperabile orbis
imperiū querētib⁹. Per carnos z foꝝ iulij terreſtrib⁹ copijs facilis in italiā pate
bit trāſitus. Nauali exercitus ex vallana quā thurci poſſidēt. vni⁹ noctis naui
gatione hzundusiū patet z in ſuperiori parte z in inferiori aperta eſt thurcis ita
lia. Utinā mēdaces z falſi ꝓphete ſim⁹ in hac parte. Sed credite nos foliū recita
re ſibille. Veniēt venīēt thurci niſi obuiā imus z auferēt nobis locū z gentē. Nō
timēt hec fortaſſe hiſpani z galli necꝫ theutones qui rhenū accolūt. necꝫ anglici
oceano circūfuſi. Ac p̄udentes reſpublice gubernatores: bellū foris q̄ domi ma
lūt z remotiſſimā laudant miliciā. Pernicioſa z funeſta ſūt q̄ gerim⁹ in nr̄is lari
bus bella. Romanis vrbis domitorib⁹ nulla ſuſcepta calamitas durior q̄ i italia
fuit. Hec illi hanibal felici⁹ q̄ i affrica vicerūt. Credite nobis ꝓceres credite nob
Nō eſt cur ampli⁹ diſſimuleꝫ: nō eſt cur ampli⁹ differaꝫ arma ſumē. Si agros ve
ſtros. ſi focos. ſi liberos. ſi vxores ſi libertatē. ſi fidē ipam in qua baptizati z rena
ti eſtis retinere cupitis: bellū nobis credite bellū geratis oportet. Necꝫ nos bellū
iniuſtū ſuadem⁹ qui ei⁹ locū tenem⁹ de quo ſcriptū eſt iuſticia z iudiciū ꝓparatio
ſedis tue. Hec plura de primo z principali mēbro. Audiſtis viri ꝓſtantiſſimi ac
nobiliſſimi quas ob cauſas in thurcos pugnare oporteat. Nā z ſuſcepte iniurie
id exposcūt z in futurū xp̄ianoꝝ indēnitati cōſulendū eſt. Nūc qd erat 6m noſtri
ordinis mēbrū. i. an poſſitis hoc bellū gerere et an victoria ſperanda ſit aiaduer
tite. Cū xp̄ianis nobis ſermo eſt: qui diuitez italiā nobilē galliā. fortē hiſpaniam
bellicoſam ac populoſam germaniā incolūt. bis arma. bis equi. bis homies. bis
pecunie abunde ſuppetunt. Quibus vires longe maiores q̄ thurcis aſſunt. Audi
mus tamē nōnullos eſſe qui thurcos ſupra modum extollūt. nec ſuperabiles pu
tāt tot p̄liorꝝ victores. Nos magnas eſſe thurcorꝝ opes fatemur. 6 multo mino
res q̄ fama ferant: necꝫ noſtris quouis mō cōparando. Jili eñ et ſi oēs conat⁹ ad
hibeāt ſupra tñ ducēta milia hoim nō educēt. Sz quos boies imbelles atcꝫ iner
mes ex aſianis et grecis mixtos noſtris quāti faciat aſianos. Remus ille virgilia
nus cui⁹ illa ſūt verba. O vere phebe necꝫ eñ phebe ite p alta dindima vbi af
ſuetis biſſexē dat tibia cantū. Timpana nos hortaſcꝫ iuuāt berecyntea matris
dee. Sinite arma viris et cedite ferro. Greci q̄z illuſtres quōdā aie baud quaq̄ vi
gorē antiquū retinēt. Degenerauerūt ferme oēs qui thurcis parent necꝫ in ar
mis necꝫ in lr̄is p̄ſtinū referunt ſpiritū. Ceciderūt ora cum imperio. Non ſtant
ſimul fortia pectora et ſeruitus quiſ fortes viri in caſtris thurcorꝝ militāt ex xp̄ia
nis ſunt ad ſummā quadraginta milia: nigre atcꝫ infelices anime que vbi vos ar
matos viderint furijs agitate ſuorum ſcelerum et vltorē deū ante ora cernentes
ferrū ſtringere nō audebūt. Reliqua turba in p̄elio nulli eſt vſui. niſi cede ſua fa
tiget hoſtes. Percurrite geſta maiorum. Aſiana bella muliebria putauerūt. Ale
xander magni alexandri ꝓpinquus cū bellū gereret in italia. Frater me⁹ inq̄t
in aſia cū feminis pugnat. Mihi aūt cū viris certamen eſt. Julius ceſar cum de
poticibus gentibus triūphare tur que aſiam incolunt: in curru ſuo hec verba iuſſit
ſcribi. Veni vidi vici acſi ſolo aſpectu ſuperandos diceret aſianos. Gotfridus et
alij qui ſecū in aſia militarūt parua ſepe manu innumerabiles hoſtiū copias de
leuerūt ac ipſos thurcos tāq̄ pecudes mactauerunt. Sed arbitramini fortaſſe
meliores hodie thurcos eſſe: victa grecia q̄ olim fuerint. Ad quales ſint pugna
thaurinēſis oñdit anno ab hinc tercio geſta. Thaurinū vocauere p̄iſci opidū ad

ēfluentes sanū ꝛ dānubiū sitū. Hoc eūo nr̄o alij albā alij beldradū vocant, pter
situm: nō magni momēti castellū. id cūctis viribus suis thurci expugnare adnixi
sunt. Pugnatū est inter diu noctuq; sūma ꝓtentione. Erāt xp̄iani milites q̄ oppi-
dū tuebanē pauci cruce signati: nō nobiles aut diuites. nō bellis assueti: ñarmis
tecti: ꝫ rudes in cōpositi agrestes. Et bi tñ thurcos vicere: nō tam ferrū q̄ fidē bo
stibus oponētes. Ab his tumidus ille thurcoꝝ impator insuꝑabilis antea credi
tus ꝛ terroꝛ gentiū apellatus in acie victus: ab obsidione electus. castris exut⁹
turpē arripere fugā cōpulsus est. Quid iobānis de bimiad victorias referamus
Quid georgij albani triūphos cōmemorem⁹: cuius cōspectū nū q̄ ferre thurco-
rū acie potuere. vnus nobis exēplo sat est. Iobānes vintimili⁹ qui cū trecētis mi
litib⁹ in epirū ꝓfectus superias nepoti ferēs supra decē milia bostiū fudit: strauit
deleuit. Hi sunt bostes vñ o xp̄iani. Cū bis vobis boibus pugnandi est qui neq;
ferire neq; feriri nisi i terga nouerūt. Quāq; ꝛ si fortissimi eēnt ꝛ bellacissimi. In
deo tñ sperādū erat qui cause sue nequa q̄ deesset. In mō scriptū ē: i deo faciem⁹
virtutē ꝛ ipe ad nihilū reducet inimicos nr̄os. Orabat moyses in mōte ꝛ popu-
los vincebat in acie. Sol retinuit cursum suū ne victoris iosue retinret cursum.
Madianitaꝝ plenissima ꝛ munitissima castra cū trecētis viris dissipauit gedeō
Ammonitarū numerosuꝫ exercitū cū pauc⁊ militib⁹ supauit iepte. Superbissimos
pbilisteos sol⁹ humiliauit sampson. Heci manu femine cū de⁹ voluit victoria de-
fuit. Potētes in armis cananeos exterminauit delbora: sisarā interfecit iahel. Et
bolofernē obtrūcauit iudith. Multa sūt huiuscemōi i veteri lege. Hec noua ma
gnificas caret exēplis cōstātino magno pugnā timēti: signū crucis in celo mōstra
tū ē: ꝛ vox diuinitus audita q̄ diceret. In hōc cōstātine vince. Et theodosio pīssi-
mo impatore illi sunt versus. Omnū dilecte deo cui militat ether. Et ꝓinde ve
nūt ad classica vēti. In britania q̄ nūc anglia nūcupaē vt autor est beda barba-
roꝝ ingētes copias pauci admodū xp̄iani ꝛ inermes alta voce canentes alleluia
deleuerūt. Hō ē abbreuiata manꝰ dñi: q̄uis clōgata ē a nobis misericordia sua ꝓ
pter peccata nr̄a: ꝫ ꝓpiabilis est dñs deus noster ꝛ mult⁹ ad ignoscendū: si redie
rim⁹ ad eū ꝛ ipe ad nos redibit. Facile p obedictiā placabim⁹ quē per cōtumaciā
irritauim⁹: q̄ vt primū nos viderit humiliato corde. mox odiū in nos cōceptum
vertet in bostes ꝛ nobis victoriā mittet. Hāc deā esse veteres putaē quā iupiē
mitteret. Illā vo tāq; regi deoꝝ obtēperanté ad eos ire q̄s iusserit: ꝛ in eoꝝ parte
ꝓsideret. Et ē verū est sicut ait aug⁹. Hō de illo ioue quē deoꝝ regē ꝓ sua opinio
ne finxerūt: ꝫ de illo vero rege seculoꝝ q̄ mittat nō victoriā que nulla ē substātia
sed angelū suū: ꝛ faciat vincere quē voluerit. Sicut in castris assiriorꝝ accidit eze
chiā regē obsidentib⁹: in quibus angelus dñi centū ꝛ octuagintaquinq; milia bo
minū vna nocte interfecit. Hec victoria id est hic angelus: omnib⁹ ꝓcul dubio de
celo mittit q̄ ꝓ cā dei recto ꝛ magnanimo pugnant. Uerū cū in eo boste nobis
pugnādū est qui deo nostro ꝓrsus aduersat. libet hoc loco pauca de saracenoꝝ
lege referre: quam thurci sequunt: vt confidentius pugnā ineatis. quo fediores
ac magis impios cognoueritis. Sceleratissima est machometea lex que non so-
lum xp̄i diuinitatē respuit. sed innumerabilibus alijs scatet errorib⁹. Nāq; vt p̄e
teream deliramenta ꝛ ineptias illas: quibus angelos corporeos de flama ignis
creatos intertinos affirmat: ꝛ origeni consentiens demones aliquādo saluādos
tradit: ꝛ celū de fumo factū ꝛ lunā eque splenduisse cū sole: sed volitantis angelis
gabrielis ala tactam fulgore amisisse. Quis illud tolerare queat q̄ mundū cum
democrito sentiēs fortune casuiq; submittit ꝛ diuinā ꝓuidentiā aufert. Quis
q̄ sacrosanctā trinitatē respuit ꝛ impossibile ait deum habere filiū. Et q̄uis xp̄m
ex virgine natū cōsentit: iustū ꝛ sanctū hoiem qui cūctas curauerit egritudines.
deū tñ esse cū arrio negat. nec ꝓ nobis obūsse censet. sed sublatū a deo in fine secu
li mouitur ꝛ tū deniq; surrecturū. iudeos aūt aliū sibi⁹ silem crucifixisse delirāt. nec
seipūs dignitati gloriq; ꝓsentit quē creaturā cū nestoreo macedonioq; mentiē

Et omne fidei meritū auferēs. In suā quēq; secta saluari hoiem phibet. Alioq̄n recte viuētē nisi a sua lege abierit. Et q̄ nō ꝓstāt inter se mēdacia. Alio loco nemnē saluari asserit extra legē a se traditā. In qua beato paulo ꝓtradicēs. Circūcisiōnē seruari p̄cipit. Et vini tm̄ ꝓsuetudinē ꝓhibēs: ceteras voluptates indulget: stupra z adulteria cū captiuis z emptis mulierib⁹ admittit. Uxores plurimas: z cū his viuoztia passim cōcedit. Nec cōcubitus nature aduersos inhibet. Postremo bō z bestialis future vite beatitudinē sola carnis voluptate metit. Et sapiētem hoiem q̄ se vi ꝓbām audet nominare temeratoz antiq̄ legis: coztuptoz nouē: pstitutoz aiarū: verus ꝓcuratoz ozci. Et p̄m⁹ sathane satelles: cui⁹ auditozes inferni mācipia sūt: quales thurcos eē nō dubitam⁹: aduersus quos armis cōtēdere sacrificiū deo fuerit z acceptissimū spectaculū. Ceterū q̄ diuinitatē xp̄i vt di p̄m⁹ impia saracenoz z thurcoz secta p̄fus exclusit: nō ab re fuerit hoc in loco maiestatē ei⁹ z gloriā in mediū afferre cūctisq; palā facere xp̄m quē colim⁹ z cui⁹ cā bellū suadem⁹ verū deū esse sibiq; thura deberi z diuinos honores. Aggrediamur igit̄ hūc articulū. Sp effi conādū ē vt veritas magis atq; magis eluceſcat. Agemus aūt pingui minerua nō more phoz quos vir illuminatissime p̄nt intelligere mētes: vt q̄s cū ꝓximo suo loquit̄: ita z nos bodie vobiscū loq̄mur. Cupimus em̄ etiā a piscatorib⁹ intelligi q̄ fidē a piscatorib⁹ accepim⁹. In p̄mis aūt illud assumim⁹ qđ oēs ferme cōcedūt. deū. s. vnū ee a quo oia cōdita sunt z gubernant vniuersa. Nocēt tm̄ viri sapientes mūdi machinas z tātū rerū ordinē: quātū in mūdo cernim⁹ stare nō posse nisi z vn⁹ eēt rector oibus impans. R cipim⁹ igr̄ pfessa maioz q̄ mūdialis machine rectorē z q̄dē vnū esse fatent: eūq; deū vocāt quo nihil mai⁹ nihil meli⁹ aut inueniri aut excogitari queat: hūc nos xp̄m eē luce clari⁹ ostendem⁹: ad qđ efficiendū tutissima z aptissima via ex miraculosis eius opibus patet. Nā z ipe interrogatus a iudeis an xp̄s eēt. Loquoz vobis inquit z nō creditis mihi opa que ego facio in noie patris mei ipa testimoniū phibent de me. Facessant igit̄ dyaletico; silogismi z oratoz inductiones. ipa nobis xp̄i opa xp̄i diuinitatē ostendāt: religionisq; nr̄e fidē cōfirmēt facta nō ẏba. Ponāt igit̄ ante oculos nr̄e mentis hō: qui vocat ad nuptias aquā in vinū cōuertat: quoci⁹q; iter faciat egrotos solo verbo sanitati restituat: mutoz linguas i eloquiū soluat Claudis gradiēdi facultatē tribuit. Cecis lumē: surdis auditū p̄beat: paralaticoz mēbra cōsolidet. Resperſos elepbātie maculis repurget ac nō solū vires imbecillis adijciat: sed ipsos quoq; mortuos in sepulchro quadriduanos tāq; somno solutos ad vitā reuocat. Secreta z cogitationes hominū intelligat: futura p̄nūciet demonia eūciat: sup aquis siccis pedib⁹ ambulet: ventis imperet atq; mari. Postremo volēs iuxta sermonē suū p̄ius babitū: captus a iudeis. Crucifigat: interficiat: sepeliat: z tercia die resurgēs: tractādū palpandūq; corpus suum discipulis offerat. edat z bibat cū eis. Et tandē post quadraginta dies videntib⁹ illis ūi celum ascendat. Quid hic post tot signa dicemus. An nō interrogatus a discipulis iobānis. Tu es qui venturus es an aliū expectam⁹. Interrogatores ipos ad miracula remisit. Certissima quippe diuinitatis argumētatio est miraculoz ostēsio. Oz si nōnulli philoso phoz naturā ipam deam esse putauerūt: cur nō magis deus ille credēdus est. qui nature dominiū se habuisse miraculis patefecit. Dicat fortasse aliquis moysen: eliam: elizeū: ceteroſq; ꝓphetas z ipius xp̄i discipulos: signa z portēta fecisse ac nature cursum retinuisse: nō tm̄ fuisse deos. Verū est id q̄dem: sed neq; illi deos sese dixerunt. Mentiri em̄ z miracula facere supra naturā que xp̄s fecit nulli est datū. Sicut apud iobannē testat̄ cecus a domino liberat⁹ Samus inquiens q̄ peccatores hoc est mendaces deus nō audit. Et nicodem⁹ rabi. Samus inquit quia a deo venisti. Nemo em̄ pōt hec signa facere que tu facis nisi esset cum eo deus. Ad hec que reti lim⁹ z alia q̄plurima de xp̄o miracula sacrosancta quatuoz euāgelia tradūt quatuoz vberrimi testes affirmāt. Accedūt epl̄e doctoris gentiū pauli z actus ap̄loz. Ex quib⁹ palā fit ea signa xp̄m fe-

disse p que nature dñs ostenderet. Fuit igit cū dr̄ ipe verax: neq; eīm mendacib⁹ deus coiungit. Si verax xps igit z deus: qui de seipso dicit in euāgelio. Ego sum via veritas z vita: z qui videt me videt z patrē z rursus. Ego z pater vnū sum⁹ Et alio loco. Pater dānifica me ea daritate quā habui apud te priusq; mundus fieret. quibus verbis se deum esse manifestissime testatus est. Qz si ejs euangelio non credit: non videmus cur moysi credat z alijs antique legis scriptoribus. Credunt greci herodoto: tucidi: pollibeo: xenophonti: diodero. Credunt romani liuio: salustio: trago: cornelio: suetonio. Credunt z alij suis historicis. Cur nos nō credim⁹ nostris. Quāq; illi minime cū nostris cōparandi sunt. illi eīm nulli⁹ auctoritate recepti sunt sanctū euāgeliū multa patrū cōsilia prius approbauerunt q̄ legendū ecclesijs traderet. Ad cui⁹ robur etiā martyres accedūt q̄ p testamento dñi sua corpa tradiderunt z lauerūt stolas suas in sanguine agni. Inter quos etiā virgūcule magno miraculo nō expauere supplicia. Accedunt z sanctissimi doctores q̄ cū eēnt pspicacissimi nequaq; euāgelio credidissent: nisi verā ei⁹ historiā cognouissent. Sicut apud grecos dionysius ariopagita: iobes crisostomus: gregorius nazāzenus: cirillus atbanasius: magnus basilius: z alij eplures. Apud latinos quatuor doctores fama illustres: gregori⁹: ambrosius: hieronym⁹: augustinus: z vltra illos cipianus cartaginēsis: ysidorus hispalēsis: bilarius pictauiēn. eusebi⁹ verselen. z primi euo nro. Thomas aquinas z albertus magn⁹ natione suevus: z alij pene innumerabiles qui fide xpi diuinitate nō more pbozum qui sibipsis aduersant. Sed omnes vno ore loquunt vt sine deo putanda non sit tanta vnitas atq; concordia. Cōfert z multū romanoz auctoritas qui cū essent sapientissimi atq; potentissimi quōdā dñi totbis possessores collum euāgelio nūq; submisissent: nisi aut rōnibus victi: aut miraculis tracti. Quis propterea viros fortes eosdemq; prudentes hispanos: gallos: ac germanos euangeliū suscepisse crediderit: nisi magnis rōnib⁹ psuasos. Sane cū lex gentiū mollis eēt xpianoz durioz: nemo hāc subire voluisset nisi auctore ei⁹ deū esse didicisset. Sed illō oēm ambiguitatē exclusit: oēm titubationē auertit: oēm credendi morā expellit q̄ multis seculis priusq; xps carnē indueret: natiuitas eius ex virgine sanctimonia vite: miracula⁹ patratio legis edītio: captiuitas: tormētum: perpessio: crucifixio mors: resurrectio: in celum ascensio: z reliqua que de ipso legimus: ita in prophetis scripta reperiebant: sicut postea gesta sunt. Legite isaiam: hieremiam: danielē ezechielem: dauid salomonē: z alios pphetas quecūq; de xpo iam facta commemorant: euāgeliste eadez diuino afflati spiritu. Prophete futura predixerūt deū z hominem in xpo recognoscentes. Nec sibillarum contemnenda est auctoritas: que longo tempore ante natiuitatem dominicam vaticinate vt firmianus z augustinus affirmāt: plura de xpi veritate ceciner̄t. His coniungit honestissima lex xpi omni ex parte venerabilis ac modesta. Nam quid aliud episcopus docet q̄ celestē agere mortales in terris vitā. Jubet eīm nos deū colere festos dies sanctificare. proximos quasi nosipsos diligē: pauperū misereri: viduas z pupillos atq; oēs imbecillos protegere. Infirmos z in carcere clausos visitare: mortuos sepelire: castis nedū manib⁹ sed etiā oculis eē adulteria: stupra: fornicationes: iurgia lites: ebrietates fugere. Pumos in cenis accubitus z omnes mundi pompas: oēs blandicias deuitare. Reges ac parentes honorare: magistratib⁹ ac sacerdotibus obedire. Postremo thesauros veros ipamq; felicitatē non in terra sed in celo querere. Hec lex xpi est. hoc pceptū hoc testamentū eius. Cōiungite nūc oia simul. Xps ex virgine natus castissimā vitam ducit signa z miracula facit. naturę imperat: legem perfectissimaz edit: que orbis consensu recipit deum se dicit z boiez: pbete martyres z doctores sibi astipulant. Quid hec inferūt simul iūcta nisi verū eē testimoniū xpi de seipso. z ipm verū atq; indubitatū eē deū. Machometē arabicū. falsum medacē: pditum: ac omnino respuendum qui hec negauit.

Verus igit̄ xp̄s: dr̄ vēr̄: verus dr̄ z bō xp̄s ih̄s: qui cū patre z sp̄uscō in p̄sona
rū trinitate colendus: miserius humani generis primi parentis culpa vt iam pri
mi dānati: vt nos redimeret: ex arce celesti z altissimo dei throno splēdor eterne
glorie. figura substantie dei: moderator orbis: iudex futuri seculi ad nos descēdit
Nec̄ rapinā arbitratus est se eē equalem deo: sed formā serui accipiens: exinani
uit seip̄m factus obediēs vsq̄ ad mortē: mortē autē crucis. Nec̄ ista sine supplici
cijs atq̄ roinētis: sed dorsum suū vt inq̄t isaias posuit ad flagella. Maxillas su
as ad palmas. Genas suas a feditate sputor̄ nō auertit. Speciosus forma p̄ fi
lijs hominū: speciē atq̄ decorē amisit: ductus est tāq̄ ouis ad victimā z inter la
trones deputatus est. Diuiserūt sibi vestimēta eius z super vestem suā miserunt
sortē. In siti sua potatus est aceto z spineā coronā posuerūt sup caput eius. Nō
fuit dolor sicut dolor suus a planta pedis vsq̄ ad verticez non erat in eo sanitas
nec tamen eiulatus emisit: sicut agnus coram tondente siluit. O homo o xp̄iane o
qui fidelis videris vis. Et cur ista xp̄m tuliſſe existimas. Justus erat z dolus inuē
tus nō est in ore eius. Cur tot supplicijs subiacuit innocēs. Pro te voluit bō. Nec
cata tua ipe portauit homo: z tu suo liuore sanatus es bō. Bonus pastor animā
suā posuit pro ouib⁹ suis: z mortē tuā morte sua redemit. Et quas tu illi gras red
dis. Quid facis quid cogitas vt gratus inueniaris. Turci nomen suū blaspbe
mant. altaria sua diruunt: legem suā hereditatē suā perdere conant̄: z tu domi
iaces in ocio. O reges: o duces: o viri potentes surgite iā tandē z xp̄i dei vestri re
ligionē ac honorē defendite: quādo nec opes nec vires vobis dēt turcꝰ minores
sunt: z certissimi estis pugnaturis vobis pro lege dñi diuinū auxiliū implorātes
minime defuturū. Nec plura de secūdo z principali articulo. Terciū z vltimū
modo si placet dēt breuissime absoluam⁹ boc est que p̄mia p̄secuturi sint aduersus
hostes fidei pugnaturi. Audite adbibite aures fortissimi milites: magna sūt z in
estimabilia bona. que buius honestissimū belli victores adipiscemini. In p̄mis
quecūq̄ in boc bello acq̄retis: arma: equos: vestes: argentū: aurum: seruos: ancil
las: agros: vrbes: puincias: regna: iuste z licite p nostra distributione possidebit̄
z vltra boc clarissimū nomē z famā eternā cum viris illustrib⁹ cōsequimini. Sūt
bec quidez more gentiū expetenda. Nec maiora quesiuere romam greci barbari
belli gerentes. At vobis o proceres premia longe maiora promittunt̄. Nā regni
celestis possessio z xp̄i hereditas vobis offert̄: z bec quidem non solū vincentib⁹
verūetiam fortiter occūbentibus. Nā quid pdecessores nostros vrbanos: euge
nios: innocentios: alexandros atq̄ alios fecisse cōstat: xp̄ianos oēs cruce signa
bimus in banc expeditionē ituros z pugnaturis p lege dñi plenissimā omnium
peccator̄ suor̄ veniam largiemur. z aplicis dauibus paradisi portas aperiem⁹.
Omnibus vtiquit rator qui patriā iuuerint: auxerint: defenderint: certū est esse in
celo diffinitū locum in quo beati euo sempiterno fruantur. Verius z certi⁹ boc
illis promittitur qui religionem christianā rorthodoxam fidem tuebunt̄: z ad
uersus impios thurcos inuictis animis bellum gerent. Festinemus igit̄ ad boc
bellum in quo morientes veram inueniemus vitaz. Non bec quā viuimus vita
est: sed potius mors que fugit velut vmbra z nūq̄ in eodez statu pmanet. Sicut
lilia z flores deficim⁹. Leuissima res ē q̄ boiez extinguit. Bestiole mime nobis in
sidiant̄ z paruule serpēt̄ morsu z aranee nōnūq̄ ictu perim⁹. Anacreo poeta aci
no vue passe z fabi⁹ senator i haustu lact̄ vno pilo strāgulat⁹ē. Nibil fragili⁹ būa
na vita q̄ tū icerta tū breuissima cuū nr̄z vt q̄logissimū sit teste dauid i ps septu
agita vl octuagita finit̄ ānis. Quid āpli⁹ labor z dolor. At esto nestoreos viuas an
nos z matusalē ipleas etatē. Quid tibi post̄q̄ cursus pact⁹ē. Breue ē q̄cq̄d finit̄
z stultitia ēi bis spez ponē q̄ ptereūt. O bō moriēdū ē q̄sq̄s es: z b relinquēda q̄
sūt i terris charissima. Nemo nat⁹ nō morit̄. A morte mortales appellamur. Ne
mo nr̄m nouit an borā vltur⁹ sit: z tū bec terrena diligim⁹ q̄ mor relictur⁹sum⁹:
q̄n poti⁹ transitoria p ppetuis cōmutam⁹: z boc turcēse belluz aggredimur per

qđ possumus imortales fieri. z ad illam ciuitatem ibm̃ puenire. quam summus rex opifex mira pulcritudine z artificio ineffabili molit⁹ est. In q̃ deum ipm facie ad faciem videbim⁹ z ipi⁹ bonitate fruemur. in q̃ sanctos intuebimur angelos z oim spirituũ btoꝝ ordines q̃i pcives z pturbabiles bẽbim⁹. in q̃ nihil nos latebit eoꝝ q̃ vbiq; fiunt. Liberat⁹ em̃ hac terrena ppage anim⁹. oim rex sciaz ñ vt sensit plato recupabit. ꝑ vt aristoteli z nr̃is placet doctorib⁹ pseq̃t. Illic nihil timebim⁹ nec planete neq; comete nobis formidabiles erũt. q̃s phoꝝ rescãt reges Sedebim⁹ (vt ꝓba testat) in pulcritudine pacis. in tabernaculi fiducie. in req̃e opulenta. Inueniem⁹ sabbatum sine vespa. req̃em sine fine. renouabit vt aqla iuuent⁹ nr̃a. q̃ nullo senio. nulla tpis longitudine corrumpet. saciabimur apparẽte glia saluatoris nr̃i quem sine fine videbim⁹. sine fine amabim⁹. sine fatigatõne laudabim⁹. O igit nobile bellum. o felix pmium. o expectabilẽ pugnam ex q̃ siue vincim⁹ siue vincimur sp reges euadim⁹. z cũ deo nr̃o triumphãtes lucidas paradisi sedes querim⁹. p q̃bus pseq̃ndis stephan⁹ ptomartir lapidibus cesus est. Petrus z andreas in cruce suspensus. paulus securi percussus. bartholome⁹ viuẽs cute nudat⁹. Sebastian⁹ sagittis pfossus. laurẽti⁹ flamis exustus. ꝑ nõ ꝺ ex vob viri fortes supplicia req̃runt. minoꝝ pcio celum ꝓmittit. pugnate tm̃ fortib⁹ animis. p lege dñi. z omnia pseq̃mini. de q̃bus scribit paulus. q̃ nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascendit q̃ ꝓmisit dñs diligentib⁹ se. O stulti z tardi ad credẽdum in bis q̃ sacre ꝓmittũt lre. digito dei reuelate atq; pspte. o si adessent nũc godefridus. baldeuin⁹. eustachi⁹. hugo magn⁹. boemũdus tancredus z alij viri fortes. q̃ q̃ndam hierosolimam p medias thurcoꝝ acies penetrãtes armis recupauerũt. nõ sinerent pfecto tot nos ꝛba facere. ꝑ assurgentes vt olim coram vrbano scõo pdecessore nr̃o. deus vult de⁹ vult. alacri voce damarẽt. vos taciti finem oionis expectatis. nec hortamẽtis nr̃is moueri videmini. z fortasse sunt int vos q̃ aiunt. Multa ꝑ pontifex loq̃t vt nos mittat in aciez z corpa nr̃a hostib⁹ obiciat gladijs. sacerdotum ꝺ mos est. alligant alijs onera grauissima que ipi digito nolũt attingere. Nolite ita putare filij. nemo patr̃ vioꝝ meoꝝ in bac fede sedit q̃ p fide xpi maiora fecerit q̃ nos iuuãtib⁹ vobis. z dño fauente facturi sum⁹. venim⁹ huc vt videt⁊ nõ patr̃ debiles. neq; sine periculo nr̃i corpis. neq; sine damno terraꝝ eccle. plus defensionem fidei q̃ patrimoniũ beati petri fecim⁹ z q̃ valitudinẽ z q̃etem nr̃az. Accreuerũt expense mirũimmodũ. reddit⁹ aũt aplice diminuti sunt. neq; ista gloriabũdi referim⁹. tedet pudet q; nos plura facere nõ potuisse. o si q̃ fuerat iuuenili in corpe vires. he nũc adessent. nõ iretis sine nobis ad bellum. neq; periculũ sine nobis subiretis. ipi añ signa ꝓcederem⁹. ipsi crucem dñi portarem⁹. ipi verillum xpi pfidis hostib⁹ obiicerem⁹. beatosq; nosipsos arbitraremur. q̃bus datum eet ꝓ ihu mori. Et nunc si censetis nõ recusabimus egrotum corpus fessamq; animam in banc felicem expeditõz xpo deuouere. Per castra. p acies. p medios hostes si suadet⁊ lectica vehi generosum putabim⁹. nec magnifica ꝛba ignauo ꝓsequemur animo. ꝓsulite q̃d magis xpiane rei ꝓducat. nihil aduersabimur de corpe nõ. de psona. de pecunia nr̃a. Vestr̃ iudicium amplectimur. Metimini vires aplicas. estimate q̃d tempalia. q̃d spualia simul ꝓferant. Et qđ vobis videt humeris nostris onus imponite. nihil recusabimus. duos habet ecclesia thesauros. spualem alter̃. materialem alter̃. vtrunq; liberalit erogabimus. z illum q̃ nunq; exhauriri z hunc q̃ nunq; implẽ põt. Impñtiar̃ tm̃ nihil aliud ex vobis petim⁹ nisi vt bellum ꝺ thurcos gerendum decernatis. de pecunijs pãrendis. de ducibus eligendis. de classibus instruendis. de sede belli. de tpe expeditiõis. postea differemus. Neq; difficilis ꝓsultatio erit. q̃ nec arma nec equi nec naues nec pecunie nec fortissimi milites nec peritissimi duces xpianis desunt. Adsit tm̃ omnis voluntas bui⁹ honestissimi belli gerendi. Quã vt mentibus vestris inserat ille rogam⁹. q̃ cum pie z spũsancto sine fine regnat ihs xp̃c. Amen.

Ius eps seruus suor dei. Uniuersis z singulis xpifidelibus. Salutem z aplicam benedictoem. Ezechielis ppe magni sententia est. Uenientem gladium nisi annuciauerit speculator animas. que pierint sanguinem de manu eius requirendum fore. Quod veriti sancte memorie pdecessores nri nicolaus. v. z calixtus. iij. ab eo tpe quo tburcor effrenata rabies pstantinopolim expugnauit. ventus ad interiora xpianitatis hostilem gladium clamare nō cessauerit. pmoere xpianos pncipes ac pplos. qnto in piculo eēt nra religio nisi occurreret hostibus pusq ampli? inualesceret. suasere vt arma sumerent defensiones catholice fidei subirent. furētib? bestijs obuiam irent. nec sinerent inanem draconem machometem fideles deuorare animas. Uidebant ferocem illi? animū occupata pstantinopoli minime qetus. cui? inexplebilis eēt dominandi cupiditas. Hec dubium qn orientali subacto impio ad occidentale aspiraret. Annūciata ē in tempe futuro calamitas. q nō fuit credita. Non fuerunt audite sancto? pastorum voces. vtiles admonitiones. surda ptransiuit aure xpianus pplus. Hungari tm sub calixto vigilantes arma sumpserūt. q de tuendo regno soliciti. dum suos fines obseruant custodiūt nros. Ex ipsis bungaris ac tbeutonib? z alijs vicinis nō pauci qbus magna ex pte pauper z fm seculum ignobiles. incliti deo in spectu dei crucem dnīni assumpserūt. z magno in hostes spū pterierunt. quor potissime ausib? apud albam grecam quam nri belgradum vocant. tburcor ingentes copie pfligate fuerūt. z machometes ille terribilis acveror turpem arripuit fugam. Nationes alie tanq nihil ad eos tburcor facta ptinerent. in suis sedib? qete manserūt. Nos deinde (sicut dño placuit) cui? indigni tanto munere calixto succedim? q mox in aplatus initio Mantuanū pcentum indixim?. in quo de pmuni vtilitate. de pmunib? xpianor pfilijs agerem?. Uenit in mentem qd p ysaiam scribit. Sup montem excelsum ascende tu q euangelizas syon. exalta in fortitudine vocem tuam q euangelizas ierlm. exalta noli timere. Dictum id nobis putauim?. Satisfecim? (vt arbitramur) pcepto. Affuim? in tempe pfinito non sine sumptu z labore graui. Oñdimus fidelibus xpianis vulnera sua. z que passi fuerant z que passuri videbant. nisi seipsos aduersus tburcos defenderent. Clamauim? quasi tuba exaltauimus vocem nostram. Audiuit omnis ecclesia. q non exaudiuit verba nra. Non fuit plus ponderis nris qb pdecessoris vocibus. Frustra conati sumus. Incassum abire labores. Interea qtum creuerunt tburcor vires difficile dictu est. auditu miser. Amari pontico vsq ad amnem sanum z ab egeo pelago vsq ad danubium nobilissimas interiacentes pincias sue possessionis fecere. Transiuerūt z ipm danubium walachieq magnaq prem occupauerūt. Penetrauerunt z sanum. atq egros bungarie longe lateq vastauerunt. Hoc anno bosnam inuaserunt vniuersumq regnum sibi subiecerūt. z insulam lesbon. Quanta do crudelitate in subactis vrbib? ac pincijs vsi sunt. horret animus dicere. In pstantinopoli greco? impator obtruncat? est. z caput eius hasta suffixum p castra delatum. Fastianis pncipib? eruti sunt oculi. In lesbon multitudo pubet palo transfixa. in bosna regem q salutem pactus sese dederat cum patruo suo machometes ipse humano sanguine insaciabilis sua manu (vt ferē) iugulauit. Quis nobiles viros. qs sacerdotes pmemorauerit ad cedem raptos. senes ac iuuenes i plateis imanissime trucidatos. vbiq cruor cesor visus vbiq morientium gemitus audit?. nulla reuerentia matronar. nulla virginum. Fedum relatu est qtum hoc genus hominum in libidinē sit imersum. Cui omnes abominatoes gentium pleuo ppa quez veneranē indulsit. Quid de sacrosanctis ecclesijs dicemus. Templum illud sancte sophie iustiniani opus toto orbe memorabile. Machometh spurcicijs reseruatum est. Reliq sacraria aut diru-

ta sunt aut polluta. Altaria dissecta atq; ptrita. ymagines sanctoꝝ delete aut luto fedate. Nulla salutatoris xpi aut gloriosissime matris eius statua sine singulari⁹ pdo dimissa. Simulacrum crucifixi p derisionem in castra delatum. saxis q luto pentum. q tandem in sceno relictum. O domine deus venerūt gentes in hereditatē tuam. polluerūt templum sanctum tuum. posuerūt morticina puoꝝ tuoꝝ escas volatilib⁹ celi. carnes sanctoꝝ tuoꝝ bestijs terre. Effuderunt sanguinem eoꝝ et non erat q̄ sepeliret. Quis non pōt ledi tua maiestas. nec tua gloria minui. Decet nos seruos tuos. decet nos miseros xpianos. que tuam velut in ptumeliam fiunt. totis conatibus auertere atq; vlcisci. Non tulit phinees adulterantem sambri. & zelo incensus domini Madianite scortum q illum interfecit. Vidit matathias sacrificantem ydolis hebreum q voluit. q ptremuerunt renes eius. q accensus est furoꝝ eius fm iudicium legis. q insiliens trucidauit eum sup aram. Sz q̄s est zelus nr. que cura religionis. Blaspbemat sancta trinitas. cōculcat euangelium. sacra nostra. prsus abiciunt. Christianum nomen funditus eradicat. q subtice mus. Nemo est qui p communi salute assurgat. Stat mater ecclesia volens q gemens. q non est qui consolet eam. Et quid dici de nobis potest infelicibus xpianis nisi ꝓbeticum illud. Facti sum⁹ obprobrium vicinis nostris. subsannatio et illusio bis qui in circuitu nostro sunt. Maiores nostri Hierosolimam pdidere q omnem asiam q libiam. Nostro tempe Grecia est amissa q europe maxima pars In angulum orbis redacta xpianitas est. Dei q domini nostri ihu xpi sepulcrum nisi saraceni velint videre non possum⁹. Questus cā nobis illud ofidunt. Patriarchales sedes veneratu digniss̄ime constantinopolitana antbiocena. Alexandrina q hierosolimitana iugo seruitutis oppresse a saracenis occupāt aut a turcis. Non sine dedecore q ignominia xpianū nois romanam ecclias mr eam omniū fidelium ac mgram. quam beati apli petr⁹ q paulus suo martirio dedicarūt nūc nobis eripe machometes interminat. q tacet. nisi tandem excitemur a somno q conatus eius studemus eludere. Ve nobis xpianis ꝓcipibus. ve nobis. et q̄d nati sumus videre ptritionem rpū nostri q ptritionem sacre religionis. Videm⁹ frēs nostros in manus inimicoꝝ rapi. q diuersis excarnificari supplicijs q nō mouemur. Videmus indies xpianoꝝ puincias ab infidelibus inuadi q non angimur. sed in domo quiescimus. Quot iam regna ab euangelio sunt aliena. q̄ gens iam non hereditauit terram domini q non obtinuit spolia eius. Siue orientem respicimus. siue meridiem. siue in arcton vertimus oculos. omnis ecclesie compositio oblata est. Ancillam videm⁹ que fuit libera q domina gentium. Ecce sancta nostra q pulcritudo nostra q claritas nostra magna ex pte desolata. Coinqui nauerūt eam turci q saraceni q alie fedissime gentes. Quid nobis adbuc viuere. nisi cogitam⁹ de tanta infamia surgere. ac pristinum recupare decorem. Commouemur vehemēt dum talia mēte voluim⁹ angimur. cruciamur. Nec animo possum⁹ esse q̄cto. nisi ꝓncipes xpianos. p tutela sacre religionis aduersus impios turcos arma sumere videam⁹. Pastoralis officij nr̄i est. quis nescit dominici gregis curaꝝ gerere. q̄ eius loco succedim⁹. cui dictum est a domino. Pasce oues meas. Oues xpi fideles rpū sunt. bis ꝓsulere nos oportz. bas ꝓtegere q totis cōfuare conatib⁹. ne lupoꝝ aut aliaꝝ bestiaꝝ morsib⁹ peant. Sz q̄d agat infelix pastor. vbi lupoꝝ innumerabiles turme gregem inuadunt. iussiq; canes insurgere latrare ac defendere caulas obaudiunt ac diffugiunt Hec impietatum conditio nostra est. Turci tanq̄ lupi q imanes bestie ouile dominicū. i. xpianam plebem lacerare conant q lacerāt. Vocam⁹ in auxilium ꝓncipes tanq̄ custodes xpiane plebis. Aures claudūt. nolūt audire vocem pastoris. Post sua q̄ sua desideria pgit. Quid agemus. soli ne lupos. boc est turcos aggrediemur. Non sunt vires nre que tantam vim ferre queant. Nimium creuit turcoꝝ potentia. Nec pōt eoꝝ imperium deleri nisi xpianoꝝ magno conatu magnisq; classibus q exercitibus. Non babet apostolica sedes vnde ista conquirat nisi christiani reges xpia-

nicq; ipli opem offerant. Et hoc eis bacten⁹ suadere non potuim⁹. Conuentum fecim⁹. legatos misim⁹. Omnia temptauim⁹ que visa fuerūt ad excitandos animos p tempe necessaria. Non pfecimus. Quomō nunc pficiemus. Quid ergo Negligemus ne fidei defensionem. Minime q̄dem. Pastor bon⁹ inquit in euangelio veritas animam suam ponit p ouibus suis. Mercēnari⁹ autem et q̄ non est pastor: cui⁹ non sunt oues ꝓprie. videt lupum venientem et dimittit oues et fugit et lupus rapit et dispgit oues. Admonemur bis vbis q̄dnam agere debeam⁹. Extrema omnia temptanda sunt p salute dominici gregis. In grauioribus morbis grauiora adhibent remedia medici. Idem et nos facere ꝓuenit. nō decet pastorē suas oues relinq̄re. Occurrere lupis oportz etiam si sit anima p grege ponenda Pastor bonus imitandus est dñs noster ihs. et optimi ꝑceptoris vestigijs inherendum. q̄ verbo qđ docuit ope adimpleuit. Alios hactenus exhortati sum⁹ defensionem fidei suscipe. atq; in bellum ire. missum legatos et alia facturi que nře facultates sufferre possent. mansuri p necessitatib⁹ ecclesie apud septa ouium gue restant nōdum expugnate. Nunc maiora ꝓmittemus et q̄n aliter excitare rpiano⁹ torpentia corda nō valemus. nosipsos piculis obiectabimus. nr̄mq; caput aduersus thurcos offeremus in bellum. et q̄tum nobis ecclesia romana et patrimonium beati petri ministrare poterit. tātum p fide catholica ꝓtegenda exponemus et pfundemus in hoc itinere. Nec soli pficiscemur in hostes. Clarissimo genere natus et amabilis deo ꝓceps. Philippus burgundie dux in hanc expeditōem ventur⁹ se offert. non sine delecta militum manu et exercitu valido. Potētis et clari venetor⁹ ducis chastoferi mauri ingens et formidanda classis supioribus mensib⁹ in greciam nauigauit. totamq; fere Peloponnesum vi atq; armis eripuit hosti. Isch umēq; penīsulo q̄ sex milib⁹ passuum int̄ duo maria patet vndecim (vt aiunt) diebus excitatis. muris ac turribus clausit. memorabile factum et int̄ p̄clara veter⁹ opa numerandum. Nec eadem classis (vt ꝓmissus est) nobis non deerit. Spondent q̄z et ceteri ytalie potentatus p sua religione et in ꝯmune bonum affectione. p̄cipua tam sancto digna ope auxilia. Fauente nobis altissimo maritimum bellum felicit absoluem⁹. q̄n nō sunt turci pares in pelago venetis. Et altera pte in terra pugnabūt. Hungari genus boim in bello feror. et iam thurcos vincere didicerūt. Inclitus rex gentis matbias iam coronam et pacem in regno ꝓsecut⁹. igentes poterit deriuare atq; in plium ducere copias. hec nobis certissima sunt belli pfidia. Cum bis ibim⁹. cum bis dei plium decertabimus. Erūt et albani nobiscum et multi p greciam (vt speramus) et alis hosti subactas, puincias a thurcis deficientes. castra nra sequent. Xpiani em̄ sunt oderūtq; machometem. Hosti parent coacti metu. q̄ non est diuturn⁹ mḡr officij. Et ꝓmum spes libertatis affuerit aduersus insolentes dños cornua erigent. Nec deerūt in asia metus vt sunt in omni gente atq; in omni puincia male pacati homines. et nouitatum cupidi q̄ tempus expectant. Non erit facile thurcis tot locis occurrere. Difficile defendit⁹ qđ vndiq; a multis oppugnat. Quod sic̄ innumerabiles hostium copias esse dixerit. nec putauerit in castris fidelibus parem numer⁹ cogi posse. Rndem⁹ multum int̄ se distare homies et alios natura imbelles esse. alios feroces. Virtus spectanda est magis q̄ numer⁹. Non est in multitudine exercit⁹ victoria belli. De celo fortitudo ꝓcedit. Taz facile deo nro est in paucis vincere q̄ in multis. Nostra cā dei est. p lege dei pugnabim⁹. ipse deus ꝓteret hostes añ faciem nr̄am. Audimus susurrare aliquos. Non desunt q̄ murmurantes aiunt. Quid ages in bello senex egrotus, sacerdos. Non est bellare tuum. nec potes nec debes ferire gladio. q̄ loco ei⁹ suffectus es cui p̄cepit dñs vt gladium in vaginaz mitteret. Reges tuo iussu tenent enses exerere tuum est iusta bella gerentib⁹ benedicere. Fatemur nō pucnit nobis effundere sanguinem. q̄n p alios possumus iusticie fideiq; necessitati subuenire. q̄ si religio in piculo est et absq; nro non pōt ferro defendi. nō est nobis petitū qđ samuel et belie legit fuisse ꝓmissum. Sz nec

est hoc ꝓpositum nostrum vt gladio pugnemus in bello. Maz quo pacto stringe
rim⁹ ensem q̄ vix manum ad bñdicendum ꝑlīn possum⁹ eleuare. Oꝛione pugna
bim⁹ nō ferro. ꝑcib⁹ adiuuabim⁹ ꝑliantes nō brachīs. Erim⁹ in alta puppi aut in
aliq̄ monte ꝓpinquo dum ꝑliabīt z nostris bñdicem⁹. hostib⁹ vo maledicemus.
quemadmodum de moyse legīt in bello amalechitaꝝ q̄ oꝛante vincebat israbel.
cessante oꝛare succumbebat. Oꝛabimus z nos sine intermissione ꝓ bellatoꝛib⁹
nris. hoc ꝑstare poterimus. hoc sedulo faciem⁹. Coꝛ ptritum z bumiliatum non
despiciet dom⁹. Possem⁹ z hoc ipsum dom⁹ manentes facere nec minus valer
rent preces § non est sola oꝛionis causa que ꝓpriam sedem relinquere cogit z in
bellum trabit. Ut alios exemplo nostro ꝙplurimos inuitare studem⁹. Sequenī z nos venerabiles frēs nostr sancte romane ecclie cardi
nales. quemadmodū ad hoc ꝑm q̄ validi sunt spōte se obtulerūt. Sequenī z epi
complures z alij minoꝛis ordinis sacerdotes z clerici. non oꝛaturi tm. verūetiam
pugnaturi cum res ipsa postulauerit. Exptas q̄z belloꝝ z robustissimas militum
coboꝛtes z fortia pectoꝛa iuuenum ex agris ecclie ducemus ad ꝑlium. qui nobis
oꝛione pugnātib⁹ ferro pugnent. Ibim⁹ extenso dominice crucis vexillo. Sacra
tissimum xpi coꝛp⁹ ꝓcedet z sanctaꝝ reliq̄aꝝ larcula. Saluatoꝛem in bella vadē
tem sequemur. Ipsi coberebim⁹. ipi preces assiduas poꝛrigem⁹. ab ipo salutem
implꝛabim⁹. Miserebīt nostri(vt arbitramur)pīssimus ihs. nec populum su
um in hostium man⁹ venire ꝑmittet. cui⁹ ꝑciosissimus sanguis in ara crucis effu
sus a maligno nos hoste liberauit. Et q̄s erit xpianoꝝ tamferi. tamlapidei. tam
ferrei pectoꝛis. q̄ audiens romanum pontificem beati Petri succesꝛem dnīi
nostri ihu xpi vicarium. eterne vite clauigeꝝ. patrem ac magistꝝ vniuersoꝝ fi
delium. cum sacro senatu cardinalium cleriq̄ multitudine in bellum ꝓ tuenda re
ligione ꝓficiscentem. libens dom⁹ remaneat. Et que poterit excusatio quenq̄ iu
uare. senex. debilis. egrotus in expeditōem pgit. z tu iuuenis sano ac robusto coꝛ
poꝛe dom⁹ delitescis. Summ⁹ sacerdos Cardinales epi preliuz petūt. z tu miles.
tu baro. tu comes. tu marchio. tu dux. tu rex. tu impatoꝛ in edib⁹ ꝓpriis ociaberis.
Siccine puerti hominum officia patieris. vt que sunt regum sacerdotes agant. z
que nobilitati ꝙuenīt subire(deꝝ oporteat. Necessitas ire nos vrget. q̄ nō pos
sum⁹ alio pacto ꝓ dīne legis defensione xpianoꝝ animos ꝓmonere. Utinam z hoc
modo ꝓmoneam⁹. Non pgimus in bello tanq̄ nostri sit officij. § q̄m aliter ꝓsule
re fidei non valem⁹. Nescimus an hoc sufficiens remedium erit. Mandauit do
minus beato Petro(vt titubantes frēs sua ꝙuersione ꝑfirmaret dicens. Ego ro
gaui ꝓ te Petre vt nō deficiat fides tua. z tu aliq̄n ꝙuersus ꝑfirma fratres tuos
Quod Petro dictum est. z nobis dictum intelligim⁹. Confirmare frēs q̄ titubāt
debemus. Confirmabim⁹ vos fratres z filios(vt speramus)hac ꝑfectōe nostra
z ita non ꝑualebūt porte inferi aduersus ecclīam dei nobis ꝓmissam. An dene
gabitis nobis auxilia vestra. z caput vim. patrem ac magistꝝ in hostes ꝑficisce
tem. fideles xpiani relinquetis. En q̄nta gloria vobis erit crucem dnīi cum sa
cratissimo coꝛpoꝛe ihu. ipmq̄ romanum ꝑsulem sine vestris ꝑsidijs in hostem pge
re. Noscite reges ac ꝓncipes officium vim. Idcirco gladium geritis vt ecclesiaz
fidemq̄ tueamini. atq̄ vt malos z iniquos homines debita pena coerceatis. Et
q̄ nam homines peioꝛes q̄ turci reperiūt. q̄ fidem sancte trinitat⁹ abiūcientes. z
saluatoꝛem xpm vez deū eē negantes. abominabilem machomet⁹ ꝙplen legem
in omnia scelera ꝓlabunt. z iam maximam oꝛbis ptem suis nepbādissimis abu
sibus fedauerūt. z legem conant euangelicam dissipare. Aduersus hos gladiuz
dedit vobis diuina maiestas. In hos illum exercere debetis ac diuinam vlasci cō
tumeliaz. An nō puder tādiu. tamfedam gentem. tamturpiī in xpianos eē grassa
tam. An bellū nō sat⁹ iustū. nō sat⁹ nccium eē putat⁹. aduersus natōes q̄ ꝙuencre
dispdere vos z sancta via. Accingamini iaz tandē. z q̄m sine nob ire nō voluist⁹.
ite nobiscum. sumite aꝛma z scutū z venite in auxilium nostꝝ. immo vo vim et

uiuersę reipublice xpiane. Exemplum de philippo recipite quem nec domestice delicie(q̃b⁹ puincie sue plurimū abundant) nec suoꝝ pces. nec itineris lōgitudo aut difficultas. aut senect⁹ ipsa ex ꝓposito suscipiēdi ꝑ thurcos belli vsq; in hanc diem deꝝcere potuerūt. neq; fauente dño in futuꝝ deꝝcient. Imitamini hūc nobilissimū ꝓncipem. memētote ꝓfessionis vīe quam in baptismate subīstis. Cogitate q̃tum deo teneamini z q̃tum ꝓximo. Reddite vicē ꝑ suscepta bñficia. Esto te grati altissimo q̃ vos creauit ex nibilo. Nec animalia bruta aut lapides. ꝙ homines rōnales eē voluit. Et cum ꝑmi pentis culpa damnati essetis ac mancipia facti demonū. misit filium suū in similitudinem carnis peccati q̃ morte sua mortem vitaꝝ deleret. Stupenda z inestimabilis charitas vt suū redimeret: filio suo nō pepcit. Dñs ihs in cruce ꝓ nobis inē latrones pependit. Innocens agn⁹ cū sceleratis deputat⁹ est. Speciosus forma ꝑ filios boim euerberat⁹. lacerat⁹ ab impijs: deformis apparuit. A planta pedis vsq; ad verticem nō erat in eo sanitas. neq; spes. neq; decor. Sic placuit patri q̃ ꝓpē pcta nra tradidit illum. Propiciatorē essē ꝓposuit eum ꝑ fidem in sanguine suo. Iniq̃tates nras ipse portauit. z liuore ei⁹ sanati sum⁹. q̃ cum inimici eē⁹ reconciliati sum⁹ deo ꝑ mortem filij ei⁹. O crudelis xpiane. o ingrate. o mentē inops. potes ne ista audire z nō animo ꝑmoueri. z nō cupe ꝓ illo mori q̃ ꝓ te mortu⁹ est. De bonore illi⁹ agit q̃ te de dyabolica seruitute ꝑcio sissimo sanguine suo redemit. De xpi noie disceptat. de fide catholica. de baptismo. de ceteris ecclie sacramētis. de sacrosancto euangelio. Aduersus hec omnia thurci militant. Hec euertere ac prsus delere conant. z tu nibil ꝑ moueris. Quid agis iners. redde te gratum deo. z cogita q̃nam pacto creatori redēptori q; tuo aliqua ex pte satisfacias. Et q̃m peccatores es. redime tuas iniq̃tates hac tā sancta z salutifera pfectione. An diuicias bonitatis dñi z patientie z lōganimitatē eius ꝓtemnis. An ignoras q̃m bonitas dei ad pniam te adduxit. Caue ne ꝑ duriciam tuam z impenitens cor. iram tibi thesaurizes in die ire. z reuelatōis iusti iudicij dei. q̃ reddet vnicuiq; ꝑ opa eius. Conuertere z agito penitentiam ab omnib⁹ iniq̃tatib⁹ tuis. z nō erit tibi ruina. Propēea expectat dominꝰ vt misereat tui. ꝑce ꝓuaricationes antiq̃s z fac tibi cor nouum. z spm nouum z veni. Milita ꝓ domino ne morte moiaris eterna. Cogita de ꝓximis tuis z fratrib⁹ xpianis. q̃ vel sunt in captiuitate thurcoꝝ dura seruitute ꝑssi. vel captiuari indies atq; in seruitutem rapi verent. Si homo es. humanitas te trahere debet. vt opē feras homini indigna ferenti. Si xpian⁹: pietas euāgelica q̃ iubemur ꝓximos tanq̃ nosmetipsos diligere. Considera primoꝝ tuoꝝ xpifidelium erūnas. in quos thurci deseuiunt. Filij e complexu parentum z infantes ab vbenb⁹ matrum cripiunt. Violant vxores in conspectu virorum. Senes tanq̃ inutiles occidunt. Iuuenes tanq̃ boues aratro iungunt z terram vomere vertūt. Miserere fratꝝ tuoꝝ. Affer opem iaz dura ferentibus. Quod si nibil boꝝ te trabit at saltem de tua salute cogita. Nec te tutum idcireo existimes q; mansionem fortasse ꝓcul a thurcis sortitus es. Nemo tam remotus est quin repiri queat. Si vicinum dimiseris in piculo q̃ ante te ꝓximus est igni. dimitteris z ipse similiter a vicino q̃ retro te habitat. Tales oportet nos esse in alios. quales ergo nos illos cupim⁹ inuenire. Nolite auxilia gallorꝝ sperare theutones. nisi z vos būgaris. Nec vos galli. byspano ꝓ. nisi theutonicis opem fertis. Qua eī mensura metieritis eadem remetiet z vobis. Nec ꝓterea sibi q̃spiam blandiat q̃m ꝓncipatu palleat aut regno. Constātinopolitan⁹ impator z Trapezunaius z rex bosne z rascie omnes. z alij q̃plures ꝓncipes capti z crudeliter occisi. q̃d sit expectandum edocent. Nibil tam ꝓsum machometi q̃ nomen regium orientis adeptus impium ad occidentale festinat. Nouam erigere monarchiam conat. vni thurcoꝝ impio. z vni mochometce legi cūcta submittere studet. Si potestis talia ferre ꝓncipes ac ꝓceres xpiani manete domi. nec iam de subuertenda formidabili thurcoꝝ potentia cogitare. At si fuile iugum horretis. si ꝓtumeliaz dei z primi tole-

rare nec̃tis. si pudet seruituros asiaticos grecoꝝ gẽtem (qđ nunc̃ antea fecerit) subegisse. coq̃ supbie ꝓrupisse. vt europaꝝ sibi totam breui tpe pariturꝝ speret. Si cor virile vobis est. cor nobile cor altum. cor xp̃ianum. sequmini vestigia patrꝝ vii. sequmini castra nra. Venite in auxilium fidei. Venite in auxilium fratꝝ vioꝝ. Opponite vos murꝝ p domo dei. Cogitate de via salute. de via glia. nolite ꝑmittere vt sine viis auxilijs ꝓfiscamur in tburcos. Mittite subsidiarias acies. iuuate xp̃ianum exercitum. Quãto fortiores ibim⁹. tanto citius (auxiliante dño) cum victoria reuertemur. Nec putetis insupabiles tburcos esse. Vinci ꝙñt ꝙ sepe victi fuerũt. Quantum valerent arma tburcoꝝ belgradus oñdit. Minor est tburcoꝝ potentia q̃ fama ferat. Imbellem atq̃ inermem multitudinẽ ad ꝓlium ducũt. quam tanq̃ pecudum gregẽ dissipare licebit. Nec ipa tburcoꝝ agmina grauioris armature vsum didicere. Raras loricas. rariores toraces induunt Nec galeas more nro lucentes oñdunt. Raro tegunt corpa ferro. Acinate vtũq̃ ꝙ arcu. Parma se ꝓtegunt ꝙ galeis pilosa q̃dam materia duraq̃ ꝓtertis. Quod si latinas inciderint acies. rigentes calibe ferrataſq̃ hastas ꝙ catbafractos eq̃s ꝙ manu balistaꝝ sagittas. intelligent cũ mulierib⁹ se bacten⁹ pugnasse. nũc cum viris cẽ certandum. Dixim⁹ q̃ nobis bacten⁹ ꝓmissa sunt auxilia. ꝙ q̃nta spe victorie ꝓcedam⁹. Quod si vos q̃s ꝓsumpserit arma ꝙ auxiliares addiderit turmas. multo alacriores ibim⁹. Nec dubium quin orientales ingressi ꝓuincias tãto maiorem ad nos ꝓcursum inueniem⁹ vbertiuꝝ se ꝓlorꝝ. q̃nto validior fuerit nr̃ exercitus. Si mouebimini vos xp̃iani occidẽtales. ꝙ animaꝝ viaꝝ pastorem secuti fueritis. mouebunt ꝙ multi ex grecia atq̃ asia xp̃iani. q̃ vere esse xpi vicariũ romanum pontificem non dubitant. Jamdudum nõ fuit in oriente roman⁹ ꝓsul. Ut ꝓmũ innotuerit aduentasse latinam classem. romanũ vebentem ꝓsulem. innumerabiles turme nõ dubitam⁹ adviscendum beati petri successorem. cũ fletu ꝙ lacrimis sacros osculaturi pedes accurrẽt. secq̃ ꝙ sua ꝓmittẽt ei. Hac spe freti venerabiles frẽs ac filij dilectissimi. his rõnib⁹ ꝓsuasi. his ꝓfilijs moti. venerabilibus fratrib⁹ nr̃is cardinalib⁹ hoc ipsum suadentib⁹ corpus nr̃m caniciemq̃ nr̃am. ꝙ seniles ac debiles art⁹ huic sancte expeditioni ꝓsecramus. vouiuoq̃ cõmendam⁹. statuentes circa nonas Junias (q̃ ꝓxime instant) anchonaꝝ petere atq̃ in ei⁹ portu nauem ꝓscendere. ꝙ cum ea classe quam interim nro ꝙ alioꝝ sumptu poterim⁹ instruere. adriati cum ingredi pelagus. ꝙ vlteri⁹ recto itinere aduersus hostes fidei ꝓfisci. Non dubitantes. quin philippus burgundie dux maritimis armat⁹ copijs ad idem tempus ꝑsto adsit. Venetiq̃ validaꝝ classem (de qua dictum est) expeditam in mari habeant. ꝙ tam ille q̃ isti sese nobis ꝓiũgant. sub vexillis ecclesie ac viuifice crucis signo aduersus impios tburcos autore vmino felicit̃ pugnaturi. Cruce signati aut q̃ suis aut mittentium sumptib⁹ in hac pia expeditione militaturi sunt. vt nauigia equo ꝓcio ad trafica ẽdum venetijs habeant curabim⁹. Eapropter vos omnes ꝙ singulos cardinales. patriarchas. archiepos. epos. abbates ꝙ cuiuscũq̃ ꝓditionis viros ecclesiasticos. religiosos et seculares q̃ de sorte dñi effecti est. Vos q̃s imperatorẽ. reges. duces. marchiones. comites. ꝓuitates. barones. nobiles. milites. ciues ꝙ alios quoscũq̃ fideles siue in vrbibus ꝓmorem⁹ siue in agris. p viscera misericordie dñi nostri ihu xp̃i. p passionem ei⁹ qua nos redemit. p iudiciũ extremũ in q̃ stabitis aĩ tribunal ei⁹ acceptur⁹ vnusq̃sq̃ ꝓm opa sua. Per spem vite eterne quam reꝛomisit dñs diligẽt⁹ se obnixe monem⁹. rogam⁹ ꝙ obsecram⁹. vt q̃ ꝓmode potestis. in hac sancta expeditõe nobis auxilia ꝑbere nõ differatis. ꝙ in tpe ꝑdicto ad nos mittatis. Veni at p seipm q̃ validus est ꝙ ꝓmode pot. Qui vo non venit mittat alium aut alios iuxta vires suaꝝ facultatum. Si neq̃ alium pot mittere. de bonis sibi a deo collatis. q̃tum ꝓm ꝓscientiam suam pot p fideles man⁹ in hanc expeditõem ꝓtribuat. aut in ꝓximis reponat que ad hoc opus in singulis dyoceſib⁹ ꝓstituent. Nec dubitet quispiam magna ꝓmia ꝓsecuturos a dño eos. q̃ hoc sanctũ op⁹ ꝙ tãnecesse

sariū p suis viribꝫ adiuuerint. Manifestum ēn exploratumq; est omnibꝫ. q̄ sa
crosanctam religionem fideq; ortodoxam adiuuerint. auxerint. defenderint. cer
tum esse in celo diffinitū locum in q̄ beati euo sempiterno fruant. Credēdum ē sp
sacris veteribusq; hmonibꝫ. post hāc vitam migrādum esse in alterā asserēntibꝫ.
Et q̄ pie in hoc seculo vixerūt legemq; dñi fuauerūt in altero vitam beatam sine
fine psecuturos. alios vo miseram infallibile ꝓbeticū illud est qō neq; oculus
vidit. nec auris audiuit. nec in cor hois ascendit q̄ ꝓmisit dñs diligentibus se. t q̄
(Paulo teste) non sunt ꝓdigne passiones hui⁹ seculi ad futuram gloriam q̄ reue
labit in nobis. Justissimꝫ est retributor omniꝫ. q̄ nec bona sine pmio nec mala
sine pena ptrit. Confidite in deo t nō ꝓfundemini. Date de bonis vestris ei q̄ de
dit vobis. t centum accipietis p uno t vitam eternam possidebitis. quam vt cer
tius psequi valeant q̄ nostris exhortatiōibꝫ obedientes hoc sanctum opus t ne
cessarium iuxta possibilitatem suam adiuuerint. Nos de omnipotētis dei miseri
cordia. t beatoꝝ Petri t Pauli aplorū eius auctoritate ꝓfisi. de plenitudine ptā
tis celiꝫ nobis ꝓcesse. omnibꝫ vere penitētibꝫ t confessis q̄ in hanc expeditiōem no
biscum venerint. aut p hungariam aut aliam viam cōtra turcos arma ptulerint. t
p annum aut ad miniꝫ per mēses si ampliꝫ nō potuerint in bello psteterint.
plenissimam oim pcatoꝝ suoꝝ remissionem t veniam clargimur. ita vt p satisfa
tione delictoꝝ t penaꝝ q̄ fuerant imponende. succedat labor itinens atq; militie.
Nec sacerdos aliam pniam ꝓfitētibꝫ iniūgat q̄ vēturi sunt. Volentes eos q̄ (vt
ꝑmissum est) ad hoc sanctum opꝫ ꝓficiscent. omnem grām t indulgentiaz ꝓse
q̄. quam nri ꝓdecessores ꝓficiscētibꝫ in subsidium terre sancte t in anno iubileo
romam petētibꝫ dare ꝓsueuerūt. non dubitātes quin anime illoꝝ qs ad hoc bel
lum ꝓficisci bona mente ꝓtigerit. cum beatissimis sanctoꝝ Patꝝ t angelorū dei
spiritibꝫ post hāc vitam in celestibꝫ sedibꝫ collocent. t ꝓfortes imꝑpetuum xpi fa
cte eterna felicitate fruant. Quod si forsitan anno nō exacto ipoꝝ aliqs post iter ar
reptum in ꝓsecutione tampñ t tam sancti opis ex hac luce migrare ꝓtigerit. vo
lumus t ꝓcedimꝫ. vt tales nihilominꝫ pfatam indulgentiam integraliē ꝓsequāt.
Similiē t eos q̄ non venientes alium vel alios suis expensis fm suaꝝ virium fa
cultatē transmiserint vice sua ad annum aut admin? ad sex menses in hoc bello
militaturos. ita vt nō solum mittentes indulgentiam t grām hmōi ꝓsequant. sed
etiam missi. Et vt omnis etas t sexus t cuiuscūq; ꝓfessionis homines huiꝫ san
cte indulgētie ꝓticipes esse possint. volumꝫ vt ꝓsone q̄rumcūq; monasterioꝝ seu
locoꝝ religiosoꝝ marium siue mulieꝝ cuiuscūq; ordinis seu ꝓfessionis existant.
que p singulis decem suppositis claustri sui vnum bellatorem destinauerint hac
eadem indulgentia t gratia plenarie gaudeant t missus ipse gaudeat. Idem cō
cedimꝫ t indulgemꝫ vniuersis fidelibꝫ q̄ non valentes p se singuli alium mittere
duo simul tres ve aut q̄tuor aut plures vsq; ad decem vnum miserint. q̄ vice eo
rum in bello pugnatur? aut aliud opus vtile factuꝝ? interfuerit. volentes vt t ipse
pariter gfe ꝓticeps fiat si p annum aut admin? p sex menses continuauerit. aut
post iter arreptum in via decesserit. Jusuꝑ q̄ commode venire aut alium p se vel
cum alio aut aliis mittere nō valens. q̄tum p hebdomadam cum familia sua ex
ponere ꝓsueuerit in archa in sua ciuitate vel dyocesi ob hanc causam constituen
da imposuerit. indulgentias hmōi pariter assequat. Volumꝫ autem t apostolica
auctoritate mandamꝫ. vt quicūq; huic operi tam sancto se obligauerint. salu
tare signum viuifice crucis vestibꝫ imprimant. t in humeris suis illius memori
am portent. cuius passione ab eterna damnatiōne redempti sunt ipm imitantes
cui ob nostram redemptionem crux imposita fuit. cum factus est principatꝫ sup
humeꝝ eius. t q̄ nos admonens ad sectanda vestigia sua. Qui vult in⁹ venire
post me abneget semetipm t tollat crucem suam t sequat me. Me vo hec nostra
ꝓfectio t ipm ꝓfectionis tempus fideles populos lateat mandamꝫ omnibꝫ t sin
gulis p totum orbem metropolitanis in vim ei⁹ quam nobis debent obedientie

vt ipsi primum in ecclesijs eor cantata missa solemni spiritussancti. t convocato populo bas nostras lras publicent. t in circuitu ecclesiarus processiones faciant. Deinde copias ear autenticas suffraganeis suis ⁊totius mittant. illos monentes vt t hoipsum in suis ecclesijs cum devotione t diligentia faciant. Ceter in tanto xpiane religionis discrimine ⁊tum a turcis imsentiar cernit imminere. nulli dubium esse debet. quin xpiani omnes tam reges t principes ⁊ alij potentat⁹ t priati homines. ad defensionem catholice fidei t sancte legis evangelice iuxta possibilitatem suam cum bonis t corpoīb⁹ suis de necessitate salut⁹ viriliter assurgere t indesinenter assistere teneant. Eapropter fideles ipsos ihu xpi cultores. vniversos t singulos cuiuscūq; status t conditionis fuerint. sive pontificali sive imperatoriavel regali pfulgeant dignitate. bar serie monem⁹ ac requirimus. t in vim promissionis facte in sacri suscepcīoe baptismi. t juramenti pstiti cum dignitatum suar insulas suscepert. t p obedientiam nobis debitam. eis t eor singulis mandam⁹. vt banc sanctam expeditionem ad quam pfecturi sumus. nō sine maximo corpis nostri dispendio. modis quibus possunt ⁊celerrime adiuuare t promovere festinent. ab illo cui⁹ causa agit exuberantia suscepturi pmia. t in pniti vita t in futura. Negligentes autem negligent t in extremo iudicij die minime inter illos inuenient quib⁹ dicturus est dominus. Venite benedicti patris mei capite regnum. Nam quo pacto cum xpo regnatur⁹ est. qui temporale regnum aut delicias aut voluptates p xpo non vult relinquere. cum dicat ipse xpc in evangelio. Qui diligit patrem suum t matrem suam aut vxorem aut filios plus ⁊ me. non est me dignus. Considerate ista fideles xpiani. t mente revoluite diligenter. ne ignorantes ignoremini. t tandem peniteat nō adiuuisse in piculo cōstitutam ihu xpi religionem t fidem. Caveant sibi q tales extiterint. Tu vo quicūq; fueris xpiane fidelis. q̄ p tuis facultatib⁹ expeditōem cōtra turcos subeundam adiuueris. Benedict⁹ esto in civitate. t benedict⁹ in agro. benedict⁹ fructus ventris tui. t fruct⁹ terre tue fructusq; iumentor tuor t armentor t gregum. benedicta horrea tua t benedicte reliquie tue. benedict⁹ esto ingrediens t egrediēs. Det dns inimicos tuos q̄ cōsurgunt aduersus te corruptes in spectu tuo. t mittat tibi⁹ benedictōem sup cellaria tua t sup omnia opa manuum tuarum t abūdare te faciat omnib⁹ bonis t ponat te in caput t non in caudam. Tibi autem q̄ nolens audire verba nostra. nō modo iuuare opus sanctissimum ad qd anbelamus negligis. verūetiam volentes adiuuare impedis aut terres. Non solum novissima illa tremendi examinis dies coram redemptore tuo cui omnia dedit pater in man⁹. ad sempiternum supplicium est expectanda. s misera interim p omnem vitam timenda calamitas. Justum est em veri dei iudicium. Juste vltiones sue. Considerat semitas pedum tuor. nec falli in faciem potest. Paratam vo bonor t malor operum gerens mercedem nec irremuneratum qd bene. nec impunitum qd male gesseris esse permittet. Fidelis autem pli sui t sancte ecclesie sue t legis sue catholicam fidem perturbans. vbicūq; eris invenies ab eo t q̄ divine voces inimīs denūciant. erunt tuo capiti bonis omnib⁹ trepidatio. ne videlicet maledict⁹ sis in civitate. maledict⁹ in agro t ne mittat dns super te esuriem t sitim t increpatōr in omnia opa tua. ne egestate. febre. t frigore te percutiat. ne sis sp calūniam sustinens t oppressus cūctis diebus t stupens ad terrorē eor q̄ videbunt oculi tui. ne det tibi dns cor pavidum t deficientes oculos t animam erroze assumptam t ne sit tibi vita tua q̄si pendens ante te. t ne timeas nocte ac die t nō credas vite tue. Adversus vo bāc iram dni dei tui ptās nulla tua. nomen nullum tuū. nec terrenum pullegium poterit pualere. Sagitte ei⁹ acute penetrant ad intima cordis. t carbones desolatorū animam nocentem exurūt. Vos vo infelices pirate t infelices latrones q̄ vel terra vel mari diabolo militantes in xpianos latrocinia exercetis. si cūtes ad banc sanctam expeditōem. si redeuntes ab ea impedire. carpe vel spoliare quoq; pretextu erimis ausi. Vos

inquam cum adiutoribus vestris. cū fautoribꝫ ac receptoribꝫ anathema estote. ⁊ ab ecclīa xpi penitus alieni. Vos qz q̄ scienter bis venditis aliq̄d emitis ab bis aliq̄d. poztum aut loca eis ꝓcediti s. cum eis publice vel occulte ꝓmunicatis. pariter anathema estote. In vos aūt vniuersitates locoꝝ ⁊ ciuitatum mandamus q̄ ecclīaꝝ ꝑlatos īterdicti sniam ferri nolentes vllum ꝑuilegium sedis ꝓlioꝝve q̄cunq; vboꝝ vim habeat. vos ab hac pena defendat. etiamsi de vbo ad vbum inferi vel ꝛticulatim illud exꝑmi ⁊ recen seri oporteret. At tu dñe de⁹ q̄ nosti cozda hominū ⁊ renes illoꝝ scrutaꝛ. ⁊ nihil ignoras eoꝝ q̄ fiunt. si bene agunt xpiani ꝓncipes ꝓuatiq; homines. si de tuo honoze soliciti sunt. si expeditioni quam ꝓ tuendo euangelio ꝓparamus que ꝑstare ꝑnt auxilia nō denegant. Adiuua eos. dirige gressus eoꝝ dieiq; multiplica. retribue mercedem ꝓ benefactis ꝓsua eis regna ⁊ ꝓncipatus. patrimonia ⁊ possessiones auge. ⁊ tādem ad piguia pascua tua ⁊ diuites mensas accersito. Oz si corde indurato sua poti⁹ q̄ tua querentes. priuatas causas magis q̄ publicas curant. auaricie studeāt. voluptatib⁹ ac delitijs indulgent. ⁊ nos ad tua bella vadentes nolunt associare aut auxilio iuuare cum possunt. quin poti⁹ opem ferre volentes impediūt. aut ꝙerte illos dñe ⁊ sana qđ infirmum est. aut qđ noxium est ne noceat cohibeto. angustias nras aspicis pie deus de excelso sancto tuo. ⁊ nosti qz ꝓter gloziam nois tui ⁊ ꝓter salutem gregis dominici nil aliud q̄rit vox nra. Memēto dñe ibu xpe. qui beato petro ⁊ successoꝛib⁹ ei⁹ claues regni celoꝝ tradidisti. volēs quecūq; ligarent ab eis in terris ligata esse in celis. q̄ soluerent soluta. Ecce assum beati petri successoꝛ. Impar meritis aucte non minoꝛ indigⁿ vicarius tu⁹. Respice ad ꝓces nras ⁊ exaudi nos de alto solio tuo. Benedicito q̄bus ipi benedicim⁹. ⁊ q̄bus maledixerim⁹ maledicito. Ne memineris iniquitatum nraꝝ antiq̄ cito anticipent nos miscdie tue. Adiuua nos deus salutaris nr. ⁊ ꝓpt̄ gloziam nois tui dñe libera nos. ⁊ ꝓpicius esto peccatis nris ꝓpt̄ nomen tuum. Da felicem cursum ceptis nris. Ultio sanguinis suoꝝ tuo q̄ effusus est a turcis introeat in ꝓspectu tuo. Aut gemit⁹ ꝓpe uitoꝝ. ⁊ redde inimicis nris septuplum in sinu eoꝝ improperiū qđ exprobrauerūt tibi. Respice sup ꝓplm tuum benignis oculis. Fac nos ire cum ꝓspitate ad bellum tuum ac reuerti felices. Da nobis victoziaz de tuis hostib⁹. vt tandem recuperata grecia ꝓ totam europaz dignas tibi cantem⁹ laudes. tibiq; ꝑpetuo fulam⁹. ⁊ omnis terra te adoret ⁊ nomini tuo psallat in secula seculoꝝ. Datū rome apud sctm̄ Petrum. anno incarnatōis dñice. M. cccc.xiij. xj. kal. nouembꝛis. Pontificat⁹ nostri. Anno sexto.

cccc.xiij.

Qđo Enee siluy ad Calixtum papam offerendo obediencia impatoꝛis.

Olent plerīq; omnes beatissime pr̄ maxime pontifex q̄ ad tradēdam obedientiam huic sacrosancte romane sedi mittunt. nō solum ꝓsone sedenti in ea. ꝙ ei⁹ etiaz q̄ se mittit amplissimis vbis exponere laudes. Idem nūc ⁊ mihi faciēdum eēt q̄ eum collega meo ꝑstanti ⁊ optimo iurꝛ interꝑte iohanne binderbach cesario noie obediētiam ad te defero. At cum sim cert⁹ in hac tui summi ꝑsulat⁹ adeptōe. quam diuinit⁹ inspirata cuncti fatent. ꝓfuisse ad tebuc ꝑplurimos. tum ꝓncipum. tum ciuitatū legatos. tui ꝓsocios ⁊ dicendi pitos nō sum nesci⁹ illos tñ tibi ⁊ romane ecclīe ꝓgtulant ⁊ aplicum sacꝛ senatū q̄ delegit. ⁊ pietatem tuam. q̄ demandatū mun⁹ accepit magnifice atz ornatissime cōmedasse. Per bosce vt arbitroꝛ homines. ⁊ veteris ꝓsapie tue alta nobilitas. et maioꝝ tuoꝝ illustria facta. ac ois vite tue cursus. ita in lucem ꝓdiere. vt nemo in hoc auditorio sit q̄ nesciat q̄ ꝑclare sis nat⁹. q̄ scolaris acut⁹ fueris. q̄ disputatoꝛ subtilis ⁊ vehemens. q̄ doct⁹ doctoꝛ ⁊ hemines. q̄ ꝓnidus apud reges ꝓsiliari⁹. q̄ iustus in mḡratib⁹ iudex. q̄ cast⁹ in ecclīa ꝓsbꝛ. q̄ sanct⁹ ⁊ amabilis epūs. q̄ verax ⁊ incoꝛrupt⁹ cardinalis. Nō est igit̄ cur rpus in exponēdis feram tuis laudibus. Nam etsi vita tua in hāc vsq; diē hmōi fuerit. vt vel milies dictitata dele-

ctet non sum tñ ego q̃ tuas eximias ac pene diuinas virtutes. eq̃ro p̃conio cele-
brare possum. Neq; tu is es q̃ rumusculos q̃res z inanes aures ppli captes. Suffi
cit tibi ꝓscientia tua. q̃ non ab hoie ꝑ ab ipso rege seculoꝝ iusto iudice q̃ nõ fallit
coronã expectat meritoꝝ. Nos igit̃ de tua beatitudine nihil aliud dicem⁹. nisi q̃
tu veluti sydus q̃ddam clarissimũ z̃ saluberrimũ e celo missum credun⁹. sub q̃ be
ati petri nauicula q̃ misere mergit̃ felicit̃ emergeꝫ. Consueuit em̃ terra hispanie
nobilissima vñ tibi origo ẽ. illustrios sp z fortissimos viros aplice sedi atq; ipis da
re. quẽadmodũ damasi z theodosi manifestant. q̃b⁹ te nullo pacto censem⁹ mi-
norẽ z nunc potissime. cũ ex vrbis illi⁹ imperialis. Senaꝝ mris mee. lrãꝝ cultrice z
ocij. tam acrem defensionem. z certissimam ꝓseruatoꝛ animaduertim⁹. De ceſa
re vo a q̃ sum⁹ missi dicere nõ nihil eoꝝ temeritas vrget. q̃ nesciunt vbis extolle
re suos dños nisi deꝑmant alienos. Sz horrem⁹ ingredi cũ quo nauigio magnũ
mare. neq; em̃ nra ozo est. q̃ maiestatem tanti ꝓncipis. ꝑ sua dignitate valeat ex
plicare. cum nõ vno tm̃. ſ q̃tuoꝛ ex fontib⁹ nri friderici laus abunde manat. Ex
rõno impio cui pest. Ex natõe germanica. q̃ sibi p̃ ceteꝛ obsequit̃. Ex vomo austrie
q̃ se genuit. z demũ ex ꝓsona ꝓpria q̃ corpis z animi votib⁹ egregie pollet. Si q̃s
igit̃ friderico nrm vt par est. ꝯmendare voluerit. Hunc ꝓmo vetustas imperij z
amplitudo z auctoritas z ptãs z magnificẽtia z glia i mediũ deducẽda erit. deide
q̃d sibi velit ingẽs daniel statua. ꝑ ferreas tibias q̃uis impia ꝓterẽtes. Quid
grandis ezechielis ipoꝛtet aq̃la cur assyrioꝝ regna mutet ab ytalia balaam enar
randus ois aq̃le volat⁹. vt cretensem illũ iouem stulte creditũ deum. Et theocũ
vt troyanos reliq̃s. vt potissime piũm eneam. in bellis adiuuaret. vt regib⁹ alba
nis aliq̃n fauerit. vt rõnos reꝝ dños. gẽtesq; togatã. vt grecos ipatores. vt ger
manos cesares victores hostiũ. z mõdi deuictores effecerit. Quecũq; em̃ de rõno
impio p̃clare dicunt ad rectore ei⁹. p̃culdubio cũ laude redũdant. Nam sic apli
petri z siluestri z leonis z aliorꝝ pontificum laudabile nomẽ. te q̃ loco coꝝ sedes
agit sublimẽ. z augusti p̃mi z ꝯstantini magni. z karoli victoris. z aliorꝝ cesarꝝ ex
cellens glia. Fridericũ nrm q̃ eis successit in altum tollit. Sedo exponẽdum erit
q̃ longa z lata sit germanica natio. q̃ religiosa. q̃ verax. q̃ iusta. q̃ ꝓmissi tenax.
q̃ ꝓlosa. q̃ diues. q̃nta illic nobilitas. q̃ fortis z erpta milicia. q̃nt⁹ ecclias ornatus. q̃nta glia cleri. q̃nta ꝓncipum magnificẽtia. q̃nt⁹ splendoꝛ vrbiũ. q̃ celi facies
que terre vbertas. cũ ꝓuinciaꝝ z ꝓli decus cũ ꝓnape sit p̃ne. Tercio describen-
da succurrit inclita domus austrie ex q̃ hic fridericus ꝓgnat⁹ est. Mat z ipsa re-
gum z imꝑatoꝝ. q̃ sepe vngarie sepe bohemie z aliq̃n polonie reges dedit demõ
strãda z q̃ntus fuerit magnus ille rudolph⁹ imꝑator. q̃ z bononiã romane eccle
dono dedit. Et otto karolũ potentissimũ bohemie regem q̃ austriam z styriam ro
mano impio surripuerat ancipiti bello victũ inkemit. Tum duo alberti occurre
rent. duo martis filij. duo fulmina belli. quoꝝ alphonsum de nasaw. vastes impe
rij vsurpantem. apud renum magno ꝓlio vicit z occidit. Alẽ impios hussitas ec-
clesie nre seua bella mouentes q̃si malleus ꝓtriuit. De pie ladislai loq̃r inclyti re
gis hũgarie ac bohemie. cesar⁹ nri patruo. demiq; admirãda ꝓbata te nihil satis
dici posset. Ponendi añ oculos eẽt Ernesti leopardi. Friderici z aliorꝝ ꝑplures
anime ꝓdidissime hui⁹ excelse familie. quoꝝ virtutem admirari magis q̃ recense
re valemus. Postremo q̃ ñ imitanti maiores dedec⁹ est patria laus filio. ad fri-
dericum ipm̃ ꝓuertenda erit ozo. De mansuetudine sua. de religione. de iusticia.
de ꝓudentia faciendum verbum. exponendum eius iter in terram sanctam. de-
clarandus felix reditus. enarranda paucis osilia. ꝯmendanda pietatis opa. di-
cendum quo pacto. ad impium vocatus fuerit. Ad coronam regni germano
apud ciuitatem aquensem. Imꝑialem in hac vrbe summo cum honoꝛe suscepit
vt ꝺiugem nobilissimam ex vomo portigalie duxerit. Alphonsi p̃clarissimi regi
neptem. Unde sibi omes hispanie potentissimos reges affinitate ꝺiunxit. vt neu-
tralitatem ecclie rõne nocentissimam. ex natõe sua sustulerit. vt obedietiaꝫ ger-

manici populi magno labore maiori sumptu atz industria. cuius p̄decessoribꝰ eugenio z nicolao restituerunt. Unde secuta est q̄ nūc fruimur z quam tantopere p̄mēdauimꝰ ecclesiastice societatꝫ vnitas. cuius ei⁹ rei gloriaz plericz in alios detinēt. q̄z opa ea fuit. q̄ solet illoz ee q̄ fugatim ab alijs sessumcz terminū incipiūt. De his ꝙz alijs cōplurimis rebꝰ cumulatissime putādū illi erit. q̄ Fridericum nr̄m digne p̄ meritis laudare dereuerit. Sz non sunt h̄ onera q̄ nr̄is humeris p̄mitti debeant. Satiꝰ est tacere q̄z maiestatem tanti p̄incipis reum vt nr̄a essoione p̄curre re. Dzetermittim⁹ igit̄ morem ab alijs huatū z obmissis h̄ loco tuis ac cesarꝫ nr̄i laudibꝰ. ad ea veniem⁹ q̄ coram te dicere ac agere iussi sum⁹. Munusqz nr̄m cōdzeuit absoluem⁹. Sane cū accepisset Fridericꝰ impator. sanctissime atz indelibilis mēorie. N. papam. v. p̄decessorem tuū ex hac mortali luce migrasse. p̄plens illum dies luxit. Non q̄dem cuiꝰ cā quez p̄ suis gloriosis opibꝰ z ai rectitudine in p̄cilio beatissimoꝝ spirituū z in regno dei cū petro z paulo. iam receptū nō dubitabat. ꝙ p̄ rēpu. xp̄ianam. cui morē. N. h̄ tpe funestissimam existimabat. timēs ne p̄ successoris electōe sacri senatꝰ opiōes in diuersa tendēres. incōsutilem xp̄i tunicam scinderēt. z iminēti cernicibꝰ nr̄is hostili gladio vires addicerēt qđ hz ō tanto lumie nō eēt credibile. q̄ tm̄ acciderāt aliq̄n peiora. n̄ fuit absonū formidare silla. ꝙ quēadmodū exp̄matura z infausta migratōe tui p̄decessoꝛ merozē accepit cesar ingētem ita ex tēpestiua z felici vocatōe tua. summū gaudiū maiamcz letitiā adeptꝰ ē. Mouit em̄ te cesar cū adhuc in miorib⁹ ageres. z cū se visitatū in hac vrbe sue cozonatōis adisses q̄tū intellrctu z doctrina. z p̄stum cuili sapia q̄ mūdi gubernatrix existit. q̄tum cū magnitudine z vite sanctimonia valeres diligenter expendit. te vnum esse iudicauit. q̄. b. p. locum iurꝫ meriti aliq̄n teneres. qđ nūc ex p̄cordi volūtate sacri senatꝰ impletum cognoscat z gaudet. Ac cū serenissima p̄torali sua leonora prudētissima z sanctissima femina q̄ de tuo pontificatu maximo incredibilit exultet festos dies agit illos. q̄z secum serio triumphat q̄ tu solus es. q̄ post gregoriū. xj. p annos. lxxx. z amplꝰ sine p̄petitoꝛe certꝰ z indubitatꝰ. b. p. successoꝛ inueniarꝫ. Ea ꝙ̄ letꝰ de nūcio tue assumptiōis cesar. solicitꝰ p debito recognitōis. nos duabꝰ de causis ad te misit. Prima ē vt p̄ vetusto more sanctitatem tuam recent assumptā. suo nōie veneremur. Secūda vt defendēdaz p̄ turcos catholicam ecclīaz tue beatitudini p̄mēdemꝰ. In p̄mo negocio nō est cur imozemur. faciat impator qđ se decet. accipiat tua pietas qđ tibi debet. Nos igit̄ iussione gentes eius nomine. q̄ sacro romano impio p̄sidet. sanctitatem tuā domini nostri ihu xp̄i locum tenentem in terris ac in graciam z ducem vniuersalis ecclesie. recognoscimus te certum z indubitatum. b. p. successoꝛem z pastoꝛē dominice gregis. Te sanctoꝝ euangelioꝝ vez interp̄tem. Te doctoꝛem salutarem. Te clauigeꝝ eterni regni celestis p̄fitemur. Tibicz oēm reuerētiam z obedientiam exhibem⁹. quaz romanoꝝ impatoꝛes p̄decessoꝛibꝰ tuis canonice intrātibꝰ p̄stare p̄cipiunt sine iure sine p̄suetudine suadētes. q̄ctum nobis p̄missum sit p̄ti sacra lr̄a docebit. Nūc de secta nostre p̄missionis cā transigere oportet h̄ est de tuendo nomine xp̄iano p̄ turcos. non dico teucros. Municz ergo hic erroris p̄labo z. vt genti barbare atz immundissimo nomi eoꝝ attribuam q̄ romani pli p̄res habuerē. Theucri em̄ idem z troyani fuerūt. a q̄bus exortum gen⁹ meū dum z gens Julia. p̄fecta romanum fuderat impium. Thurci aūt etsi nūc occupant loca in q̄bus fuit ylion z neptune troya. sate tamē ab origine sunt. q̄ regnā te apud francos pipino in asiam migrauere. Eācz pedetētim. p̄uinciam sui iurꝫ fecere. Gens spurcissima z ignominiosa. fornicaria in cūctis stupꝛoꝝ generibꝰ. tunc q̄demydoloꝝ cultrix. nūc impij machometi sectatrix. Hec hostis pessima nr̄e religionis. Quō autem debachati sunt tempibꝰ nostris thurci i grecia. z quo impetu p̄stantinopolim expugnauerūt. Galathas deleuerint. Rasciam q̄ supioz olim missia dicebaꝫ oppresserint. In peloponesum. In euboeam cū exercitu venerūt cūctisq̄ p circuitū xp̄ianis vincula, vbera, neces p̄minati sunt. nō est ꝙpositi nr̄i

nunc ꝓmemorare. Satis ẽm ⁊ in ratispana ⁊ in franckfordia ⁊ in noua ciuitate. ⁊ aplici ⁊ cesarei ⁊ alioꝝ ꝑncipum legati ruinam grecie ecclie nr̃e vulnera deflenerũt. In q̃ etiam adiutorio nõ me fugit sepe de his rebꝰ oꝛones habitas eẽ. ⁊ ab illis ꝯdem dissertissimis viris. ꝯbus si velim eẽri dicendo manifeste de sapia. Nunc vo nõ vbis nec lacrimis. ⁊ armis regum ⁊ ꝓlꝰ est opꝰ. Que aũt bacten⁹ aduersus hanc turcoꝝ insolẽtiam. ꝑ tutela fidelis ꝓli tẽptauerit impatoꝛ. optime nouit tua beatitudo. Nec te latet ꝓmissa fuisse vngaris subsidia q̃ ꝑterierunt. Sz q̃ iam rõne ꝑturbata sunt ei⁹ ꝓsilia. ⁊ q̃bus armꝭ impedita sit hoc anno in turcos expeditio malo tecum cogites q̃ extra me publice audies. Illud tñ non recusabo q̃ franckfordeñ. ꝓsilium faciẽda de ceruit. duab⁹ ꝓditõib⁹ subnixa fuisse. altera vt certiꝰ de classis ytalice. q̃ cũ terrestri exercitu ꝓcurreret suo tpe bẽẽf. altera germanoꝝ ꝑtrouersie q̃ possent impedire pactum ꝺ medio tollerent. Prima ꝓditionem irritam fecit tui ꝓdecessoris obitꝰ. Secunda ne posset impleri ab his ꝑcuratum est. q̃ ex publico malo ꝓuium ꝓmodũ querũt. Atz ita dum rp̃iani cũctant turciq; ꝓperant religionem nr̃am fundit⁹ delere nituntꝝ non ꝓtenti vicisse grecaz vngarie nobili regno iminent. Ungari vo magnanimi ⁊ fideles ꝓli annis supza. lxx. hũc hostem ꝓpessi nunc victi nũc victores suum sanguinem tutati sunt. q̃ cum nos ꝺuant. optimates suos cum regib⁹ ⁊ pontificib⁹ miserunt. Nulla tomus in vngaria est digno nomine q̃ duob⁹ nouissimis bellis ꝺ turcos habitis egregium ⁊ fortem aliquẽ viꝝ nõ deplorauerit. hodie vo nõ est hoc regnũ qđ turcoꝝ impetum sustinere possit. Attenuatum atz externa indiget ope legati ei⁹ ⁊ in franckfordia ⁊ in noua ciuitate cũ cesare supos atz boies testati sunt. si reliq; rp̃ianoꝝ ꝑsidia sentiunt se itez atz itez belli picula subituros. Sin relinquant a nobis leges accepturos. q̃s turci dederint. Nec ẽm ꝓsilium eoꝝ est si ne spe victorie. vrbes ⁊ agros igni. vxores ⁊ filias lupanari. sua ⁊ liberoꝝ capita hostili ferro ꝓmittere. q̃cunq; tandez mõ ad hostes vngaria defecit. siue ytaliam siue germaniaz ꝑcurrere ac ꝑdari voluerit in vtranq; terram patenti porta aditum bz. Murus vo vngaria est ⁊ antemurale fortissimũ. siue dip⁹ nr̃e religionis. sub q̃ longe iam em ꝓtecti sum⁹. At ꝺ nunc dip⁹ nobis subtrahit. Murus vo bombardis aretibus ⁊ quatit ⁊ nos de remedio aia nulla remordet. O ingratitudinem nr̃az quam nũc vicem defensorib⁹ nr̃is reddim⁹ vngaris. O stulticia ꝓli rp̃iani. o ceciatem atz amentiam ab externis inuadimur hostib⁹. ⁊ nos in ciues arma ꝓuertim⁹. Sz digne patimur ꝑ nr̃is iniq̃tatib⁹. Nulla intra nos ꝓcordia. nulla obediẽtia est. nec; spũali nec; tpali parem⁹ capiti. Jacet spreta religio iusticie. Nullus bonos. fides pene incognita. ⁊ rex q̃s sibi aut pontifex esse videt quot capita tot snie. Scindit in certum studia in cõtraria vulg⁹. Illic germaniam mille ꝑturbant lites inf galliam ⁊ angliam vet⁹ odium virez. Hyspanie reges imutat ambitio. ytaliam magno labore pacatam. Mou⁹ iam turbo ꝓcutit. Noua exurũt apud senas incendia. q̃d sperem⁹ bis motib⁹ ꝑcuratores machometi sum⁹. nam ipi patefacim⁹ hosti. ⁊ terga nudam⁹ q̃ feriat. q̃d tanta inf nos ẽ inuidia ⁊ maliuolẽtie pest⁹. tantum venenuz tanta rabies vt videre videat ꝓplures nr̃e eligionis boies fuire turcꝫ malle. q̃s rp̃ianum ferre aliquem ꝓncipem. tot demũ sunt in rp̃iano ꝓlo vectigalia. tot pecuniaꝝ extorsiones. tot rapine tot ꝓncipum ne dictaz tyrãnoꝝ nr̃oꝝ in subditos ꝓtumelie. vt magnope verear. ne veniente turco ⁊ onera relaxanti. Plebes nr̃e libẽti aio celsa submittant. marime vo si vt est callidus hostis libertatẽ de fide fecit. Sz o rp̃ianum ꝓlm. o plebẽ electam. o vineam dñi sabaoth. o rp̃i hereditatẽ. o testamentũ. o regnũ dei q̃ nũc redacta es rp̃iana societas. ex q̃uoꝝ patriarchalib⁹ ecclesiis rp̃iana sũnita fides in orbem vniuersum palmites extendit. maiores nr̃i duas p ignauiam ⁊ secordiam cũ iberosolimitana sede turpit̃ ꝓdiderunt nos terciam. ⁊ illam ꝯdem. q̃ post romaz sed̃a fuit. in q̃ tot nobilissimi impatores tot sancti pontifices claruerunt tot generalia ꝯcilia celebrata. tot sacri cañones editi. tot sacratissime leges ꝓmul-

gate sunt nō minori damno. maiori tū desidia ꝓsus amisim⁹. Euangelium salu
tis qđ in omnem terram intonuit. sola iaz audit europa. nec ipa qdem omnis
In occidenti saracenis ꝑimitur. Septentrionis magnam ptem ceca gentilitas
inuasit. ex oriente q̄ grecia ꝓtendit tburcis nos pepulere. qđ est nisi vigilam⁹ ni
si ꝓsurgim⁹. Nisi dñs adiuuat nisi tua sanctitas vt temꝑet animos occurrat vt t
buctuum thronum. t q̄cqđ restat xp̄iani nois machomet⁹ occupat q̄ iam sine re
sistentia terre dñs ac maris esse videt. Aduersus banc pestiferam bestiam t ad
uersus bec mala conatus est impator. vt nosti remedia q̄rere. sunt ꝓcepta. sunt
eius vt ꝯ viri ꝓsilia. nō ꝓposito cadit. neq; animo deficat. decept⁹ est nō defatiga
tus. Hac ꝺo successit alia aggredie via. q̄cunq; sibi vt impatori romanoꝝ vt ad
uocato ecclie. vt ꝓtectori fidei ortbodoxe. vt austrie duci. vt religioso ꝓncipi vt
bomini xp̄iano incumbere videt. paranda religione minime postergabit. Sz
q̄m ꝓpulsare tburcos. t illatam xp̄iane plebi ꝓtumeliaz vlaisci oino opus est om
nium fidelium magnoq; sumptu t magnis viribꝰ indiget. Suppler orat tuā bea
titudinem cesar que xp̄i vicarium gerit. vt anteq̄ bostis ꝓpinquet magꝰ vna
secum ad ea intendas aim. p q̄ xp̄iane potentat⁹ inē se pacem tenētes. aduersus
infideles arma ꝓuertant. t ꝯmunem bostem ex europa ꝺeturbēt. Quod licet dif
ficile videat bac infelici tempestate nra in q̄ tantope diuisi sumus nibil est tñ qđ
diligentis dominis studium nō ꝑficiat. Vigilanti. instanti. vrgenti. p voto cun
cta succedūt labor improbꝰ omnia vincit. Incidisti beatissime ꝑ in bec luctuosa
t vt ita dixerim fastidiosa tempora. q̄ fidem catholicam pene ꝓcussam. t vndiq;
laniatam xp̄ianam plebem oñdunt. Tu ne cede malis. & ꝯ audentioꝝ ito. q̄ difficili⁹ eo p̄clarius ages. nō est impossibile si mibi credis ꝓstantinopolim. totamq;
greciam de manibus tburcoꝝ eripe. si mō bis itinerib⁹ incedam⁹. q̄ sunt aptissi
ma. neq; mare neq; terra xp̄iane potētie tburci sunt pares t domib⁹ t eqs t na
uib⁹ t currib⁹ t q̄buslibet armis t rei militaris ꝓicia supiores sum⁹ t auro. Qz si
armet xp̄ianū robur fugient bostes sicut stipula a facie venti. Sarmaciaq; nris
relinq̄nt spolia sine vulnere t sanguine. Mira res neq; facultas nob deest. q̄ pos
sum⁹ tburcos exterminare. neq; voluntas. Nam viribꝰ multo q̄ illi ꝓstam⁹. t ne
mo est xp̄iano noie insignitus q̄ nolit pire tburcos. Quid igit obstat. cur stam⁹.
cur nō exurgim⁹. cur nō defendim⁹ plebem nram. cur nō ꝓpulsam⁹ iniuriam. Sz
vnum nobis de istis vnum inq̄rendus est. q̄ habito facile terrebim⁹ t ꝓsternem⁹
bostem. Hoc vnum est ozo sine q̄ nibil est qđ valeat rite explicare. Ordine care
m⁹ beatissime ꝑ. t mō at nunc tua int est. t nri cesaris. t adherere reb⁹ agendis.
Nisi essē vos duo lumināria magna. Vos ꝑmi orbis capita. vos sal terre t mūdi
ꝑsules ordinem ponitis q̄ xp̄iane vires in boc op⁹ vnianē. nō est q̄ vel nos spe
m⁹ vel tburci timeāt xp̄ianum ostari exercitum. Age igit summe potifex. fortem
sume animum. erige nobilissimam mētem. laudatissimū illud in omni gente vul
gatum. qđ in assumptōne tua votum emisisti añ oculos sp habeto. Intelligis q̄
cesar ꝓmittit clarissimum illum aragonie regem potentia t sapientia incōparabi
lem in boc opus valentissimum babes philippo duci burgundie nobilissimo t pi
issimo maximis reb⁹ ꝓpanto. nibil magis cordi est q̄ pugnare in tburcos. Hungari auxilia expectant. belli fortunam sub tuo vexillo itez expturi in germania
multi sunt ꝓnapes q̄ corpa sua aduersus bos bostes devouere. Carolus rex frā
coꝝ t re t noie xp̄ianissim⁹. suoꝝ ꝓgenitoꝝ vestigia n deseret. q̄ fortia facta om
nis decantat ecclia. ne q̄q; fortes vt opinor anglo⁹ man⁹ dederunt. Castellanis t
portigalensib⁹ rex gestaꝝ gloria clarissimis innatum est ꝓ fide certare. Volūta
rij sunt t ꝓmpti omnes ipi ꝓ xp̄i fide arma suscipe. & omnes in te oculos direre
re. omēs ex te modū atq; ordinē expectāt. Exurge igit api eccliē tbezauꝝ. api celi
portas ꝓmitte dignam labore mercedē. Effunde largit spūalia dona in xp̄i mili
tes mitte operarios in messē dñi ditissimā metet. Hoc tunc est opus. & est in q̄ deꝺ
possis t deibus pplacere. Scio multos tibi deberi titulos post⁹ celū potiet. &

nullius illustrioꝛ sacrofago tuo inscribi poterit. ꝯ si deinde sub ꝑdecessore tuo cō-
stantinopolis recuperatoꝛ ꝛ victoꝛ cōis in vrbe vocaꝛ. Atq; vt apte dicam qđ sen
tio. Hec certissima via est ꝙ quam xp̃iani reges ꝛ fideles cūcte natōes. tibi vt xp̃i
vicario ceruices suas libenꝰ inflectāt. si defensionem fidei nr̃e fortiꝰ ꝛ magnifice
suscipias ꝛ quēadmodum fouendo ytaliam pacem iuuādo ꝛ sapientissimos lega
tos designando spē dedisti exterminādum tburcoꝛ sedem ꝛ impiam gētem tot̄
conatib⁹ erect⁹ atq; intent⁹ eē videare. Pleraq; alia ad rem hāc ꝯuenea semot̄ ar
bitris. cum tue pietati videbiꝰ lati⁹ exponem⁹.

Oratio enee coram sanctissimo ꝛ senatu cardinalium
imꝑatoꝛe coꝛonato pñte ꝛ eius noīe ad passagiū inducendū. ccccxiiij.

Moyses vir dei beatissime pr̃ maxime pontifex cum sibi successoꝛem ordi-
naret iosue filium. Nū dinaꝛ vocem ad se dicentem audiuit. ꝙ hoc si qđ
agēdum erit. Eleazar sacerdos ꝙsulet dñm. ad ꝙbum ei⁹ egredi⁹ ꝛ ingre-
diꝰ ipse. ꝛ omnes filij israbel cum eo ꝛ cetera multitudo. q̃bus verbis nō populi
solum ꝫ reges ꝛ ꝓncipes mouenꝰ. magnis in rebus summi sacerdotis ꝙsilium q̃-
rere ꝛ impium sequi. Quod postmodum ꝛ in nouo testamento ac in tempe gr̃e
multis exemplis ꝛ autoꝛitatib⁹ est firmatum. Sicut ꝛ ꝙstantini magni ꝛ theodo
sij ꝛ iustiniani ꝛ aliꝯ xp̃ianoꝯ cesaꝯ gesta testanꝰ. Eam ob cāz cupidus atq; avi-
dissim⁹ cesar dñ⁹ Frideric⁹ roman⁹ imꝑatoꝛ august⁹ filius tuus obsequentissim⁹.
suo tempe aduersus impios machometi cultoꝛes generale passagium fieret. atq;
in illud suum studium suasq; curas oēs ꝑuertere. te ꝑ us magni dei vicarium. xp̃i
ane plebis sacratum religionis magnū caput ꝑfectum vocē. optimum rectoꝛem
veracem mḡm. ꝙsulēdum. audiēdum ꝛ sequendum censuit. Cui⁹ ꝓuidentiam nr̃e
autoꝛitas mouere ꝓtās implere pōt. qđ sit agendum. Venit igit̄ hodie ad te tu-
mq; sacratissimum senatum cesar sup vniuersali passagio. cum tua beatitudine
locutur⁹. Coꝛonat⁹ em̄ iam triplici coꝛona. eiusq; regni tua beneficētia rex ꝙfir-
mat⁹ cui⁹ potentiam danicl ferro ꝙpauit. cui⁹ limites solus claudit occean⁹ cui⁹
fundatoꝛ romulus. ꝓfirmatoꝛ iuli⁹. amplificatoꝛ august⁹. Approbatoꝛ dñs ihus
fuit. cui⁹ autoꝛitas in terris nisi tue cedit nulli. Cui⁹ officium est ꝓcere subiectis.
ꝛ debellare superbos. Quid aliud cogit ꝫ passagiū. ꝙ qđ ꝛ xp̃iani fortioꝛes. ꝛ ini-
mici xp̃i nominis credunꝰ imbecilliores. Princeps inquaꝫ sapiens. que sunt di-
gna ꝓncipi cogitabit. Reges apud motos vt heredot⁹ inqt apud omnes vt cice
ro sensit iusticie fruēde cā creati sunt. velut iniuriaꝯ ꝙpulsoꝛes. q̃ si platū auscul-
tare volunt ceteriscq; pbis recta monētib⁹ obedire. Procuratōne reipubli. nō ad
suam ꝫ ad eoꝛ q̃ sibi ꝓmissi sunt vtilitatem gerere dicunꝰ. atq; h̄ est ꝙ de passagio
cesarem ꝛ solicitum ꝛ anxiū fecit. sup q̃ re dictur⁹ eo q̃ mihi sua maiestas impat
oꝛem meam in tres ptes diuidam. In ꝓma dicens qđ sit passagium qđ queriꝰ
In scđa cur petaꝰ. In tercia facile ne passagiū fructuosum sit futuꝝ. qđ⁹ in reb⁹
si longioꝛ fuerim cum reꝝ magnitudini ꝛba companꝰ sic fortasse breuioꝛ videbi
tur. ero tū reuera breuis qm̄ empedocle teste sola brevitas ꝓmendat indoctos. ꝫ
iam ꝓmum absoluamus. passagū vocabulo nihil aliud designam⁹ qm̄ expeditōz
militarē numerosissimam aduersus infideles ꝙ xp̃ianos indictā. quā si ꝙsequūꝰ
cruce signati. plenariā pctōꝝ oim remissiōz merenꝰ. Appellaꝰ q; passagiū ꝫmone
ytalico qđ trāsit⁹. Maꝫ sicut aues qđam gregatim certꝰ anni tp̃is⁹ de regione in
regionem trāseunt. dicūꝰ q̃z passagiū facere. ꝛ xp̃iani nonunq; sumptꝰ armis tur
matim incedētes. atq; in hostes fidei ex aplice sedis iussu ꝓsilientes. ꝛ visi ꝛ dei di-
cti sunt passagium habuisse. Neq; verꝝ passagium videri pōt. nisi multoꝯ fiūt po
pulor. q̃ migrare magis nouas sedes quesituri q̃ bellaturi videanꝰ. Sicut cym
beroꝯ in ytalia inundatio ac gotboꝯ ꝛ bumoꝯ excursio. habem⁹ qđ sit passagiū
Huc cur petaꝰ exponamus. Tria sunt que cesarem passagū cupidum reddāt.
Commiseratio. vtilitas. atq; honestas rei. Unde vo ꝓmiseratio ꝓdeat. paucis
(aduerte) vocebo. Quis infirmatur inquit aplus ꝛ ego non infirmoꝛ. Qui vidit

afflictos ⁊ non affligit. cuius pectus adeo duꝝ est. vt volentibus non ꝺdoleat. gementibus non ꝺgemat. Tristantibus non ꝺtristet. Cesar ꝯdem postꝫ discretionis attigit annos. cepitꝫ noscere nr̃e fidei sacram. mox religionis induit zelum. cepitꝫ rebus omnibus diuini cultus augmentum ꝓponere. qđ sibi ⁊ sue nature bonitas ⁊ nobilitas sanguinis suadebat. Nam domus austrie ꝓnceps int̃ ꝯs plures ac reges ac imꝑatores floruerunt. tunc sibi ꝓspere succedere sperauerũt. cum diuino nomini bene ⁊ ꝑstanter famulati fuissent. Quoꝝ vestigia fridericus secut⁹ defunctis pentib⁹ ꝯpr̃imum tutelam exiuit. vt locum videret in q̃ nr̃a redemptio celebrata est. adhuc adolescens transmare nauigauit. ꝓteritꝫ pelagus vigilis aspexit locum vbi natus saluator nr̃ xp̃c. Vbi positus in ꝑsepio. vbi p̃nitatus in templo. vbi baptizat⁹. vbi temptat⁹. vbi ꝑdicauit. vbi lazaꝝ suscitauit. vbi cenauit. vbi capt⁹. vbi derisus. vbi iudicat⁹. vbi crucifixus. vbi sepultus est. ⁊ vñ ascendit in celum. Quid multa dicam osculatus est cesar terram vbi fuerunt pedes eius q̃ nos redemit. ⁊ q̃ tunc animo fuisse arbitraris cum spurcitos illic saracenos immũdos horridosꝫ dñari videret. sanctissima loca possidentes. q̃d aliud dicere poterat nisi ꝓheticum illud. Deus venerũt gẽtes in hereditatem tuam. Polluerũt templum sanctum tuum posuerũt ihr̃lm in pomoꝝ custodiam Et iteꝝ. Quo sedet sola ciuitas plena ꝓlo facta est vidua domina gentium. ꝓnceps ꝓuinciaꝝ est sub tributo. ꝓcob ꝯtum vigebat angebatꝫ cesarem ciuitatis b⁹ oppressio. ⁊ illoꝝ q̃ sunt trans mare xp̃ianoꝝ ꝺculcatio. Sz q̃d grecia lr̃aꝝ mater. Inuentrix legum. cultrix moꝝ. ⁊ oim artium bonaꝝ mgr̃a. quem non miseret gentis illi⁹ afflicte oppresse pessundate. cui⁹ impium nõ sub alexandro macedone solum suisꝫ successoribus. Sz sub athenien̄sib⁹ thebanis ac lacedemonien̄sibus olim florentissimum. ⁊ potentissimum fuit. Nũc vbilibet effeminatis thurcis fuire coacta est. q̃d regnum illud vngarie nobilissimum. terra antiq̃. potens armis. atz vbera plebe. Heu q̃nta passi sunt vngari dieb⁹ nr̃is. q̃ dum nr̃m fluant sanguinem. fudunt suum q̃ pectora nr̃i sunt muri obligamur recte omnes xp̃iani vngarice genti q̃ p nobis mortificanꝫ tota die. ⁊ facti sunt sicut ouis occisionis. Et cum p̃tem illoꝝ regem pueꝝ pupillum. orphanum. ladislaum nobilissimum. ⁊ regum ⁊ imꝑatoꝝ plen̄. q̃ suo regno suisꝫ subditis. auxilium nunc tam sanctitatem tuã ꝯ cesaream. sue ꝓces sue lacrime moueãt. nam illi genti postulat auxilium. q̃ toto xp̃iano ꝓlo affert ꝑsidium. accidit vt aliaꝝ calamitas ꝓuinciaꝝ massagete ⁊ scitaꝝ ꝯplures ꝓli liuoniam vexant. Mauri ꝺo paruum byspanoꝝ occupant regn̄. siliciam iam miari⁹ in siluas q̃rum retbum cretbuz. siciliã gre ⁊ ipi ytalie lictora barbaroꝝ sepe classes inuadũt aspnantꝫ xp̃ianos. O nr̃am matrimam negligentiam. o tpa. o mores. Dum gentiles fuerũt cesares ydoloꝝ cultores augebaꝫ indies credẽtium numer⁹. Nũc cum xp̃iani sunt reges imꝑatores duces minuiꝫ cultus xp̃i. q̃ totum fere orbem ꝺpleuerat. in angulum europe reductus est Affricam ⁊ asiam amisim⁹. Europa q̃z ꝺculcauit cur boc refriguit ardor. tepuit charitas. Prochdolor maior est saracenoꝝ ardor in sua pfidia ꝯ nostr̃ in fide zelus. Cernim⁹ xp̃ianoꝝ iniurias ⁊ tacemus. O ꝓmittꝫ iugulaꝫ nr̃a religio. ⁊ auertim⁹ oculos. ⁊ alius ẽ cesaris animꝰ. aliãꝫ arbitraꝫ tuam esse mẽtem. nam q̃ nõ defendit oppssos. aut amicos. aut patriam deseret qđ ne tibi neue sibi q̃spiam imputet passagium expedit in q̃ magnam vtilitatem eẽ intelligit subuenire laborib⁹. Ungaros liberare. grecos a fuitute ꝓpagare. diuinuz cultum sanctam terram. ex manib⁹ impuroꝝ vendicare. Monstrꝫ illud ⁊ abominabile ydolum machometi exterminare. Uñ placentes imarcessibilẽ celestis regni coronã adipiscanꝫ. En magnaz vtilitatem. ⁊ nõ est vera vtilitas honestaz Maiores nr̃i iustum bellum gerere honestam rem censebant. Erat aũt belli ecꝫtas sanctissimi senatus ꝓ iure descripta denũciata q̃ bella indicta iusta putabãt. In q̃bus q̃ viriliꝫ pugnassent. nõ viuentes solum. ⁊ occumbentes q̃ bonore dignos gloroso fꝫ iudicabãt. Quid ꝺ boc bello dicem⁹ qđ ũ terren⁹ homo. ⁊ qui-

nim⁹ impator indicat. Jn q̄ ñ impiꝰ ꝙ diuinꝰ cult⁹ ꝓpagatio ḡrīē. Jn q̄ fides catholica defendit: z bonor saluatorīs nr̄i: q̄ cū in forma dei eēt nō rapinā arbitrat⁹ ē eē se eq̄lē deo ꝙ formā serui accipiēs: seipm exinaniuit fact⁹ obediēs vsq; ad mortē mortē aūt crucis: vt nos de dyabolica iniuste redimeret: z tumet aduersus eos machomet inflat: cornua erigit z nos q̄sumꝫ. Jn nō arma p̄ p̄po sumem⁹: q̄ p nobis supsit bñanitatē. Maxia eēt ingratitudo nr̄a: si nō ad incertā mortē p̄ p̄po rem⁹ q̄ certā p nobis tulit: si nō illi vitā offerem⁹ a q̄ suscepim⁹. En bellū honestissimū in quo patris in q̄ dñi: in quo magni dei cāz tuemur. Jn q̄ q̄ vitā tpalē amittit acq̄rit eternā z famā clari nois adipiscat sempiternaz. Quid plura tm̄ obcstis: vt nō sit gloriosuz pugnare p̄ fide vt infame fedūq; sit nō pugnare: qñ necessitas vrget sicut iā crassantib⁹ vndiq; in frēs nr̄os saracenos: z nomē xp̄i magna crudelitate atq; inanitate p̄sequēt⁹. Et tātū de secūda pte dictū in qua cur passagiū peteret mōstrā dū fuit. Superit nūc de possibilitate cōgregādi passagium deq; spe fructus dicere plurimi sūt beatissime pater: qui cū nominari passagium audiūt. Ecce vetus somniū iniquū: vetus deliramentū: inanes fabulas. Ueri vr banus antecessor tuus cū yet̄areť a paganis occupatā ecclia. Saraceni q̄ tbilum cōculcarēt: motus alleuiū q̄ cōstantinopolim tenebat z alior xp̄ianor q̄ sub tributo thurcor vitā egebāt p̄ab⁹ igni z laborioso itinere in gallia p̄fect⁹ maximū exercitū cōgregauit. Atq; bonn tricēta milia vt ettofrisingēn. scribit non futilis auctor in grecia asia syria q; trāsmisit: q̄b⁹ mille saracenor vires obsistere valuerūt qñ z antiochia expugnauerūt z hierosolymā obtinuerūt. Unde adhuc vbanus q̄ cōuocauit passagiū z gotfridi q̄ indixit illustre nomē bz. Sz pensem⁹ bodie spes bona possit bū passagi: qñ nemo scies impossibilia tēptat. Neq; aggredi ḡ q̄ q̄ assecq̄ desperat. Magnū facin⁹ spes nutrit. Quid hic rñdem⁹ duo cōsiderāda sūt vnū an xp̄iani facile possint i passagiū trahi. Alterū an incboato passagio spes sit magna vincēdi. Ad q̄ uis oim bellor dubi⁹ sit exit⁹. Uñq; tm̄ comitendū ē bellū sine spe q̄dā z argumēto victorie. Me (sicut octauian⁹ cesar querbiū habuit) aureo piscari hamo videamur. i q̄ maior dāni q̄ lucri rō possit bīi dificile ḡ primū videť xp̄ianos q̄ inter se solūt discordes: aptisq; fragrāt odijs in vnaz passagij sūmā ducere. Sz q̄d multi obstare putāt passagio sapia cesaris cōducē indicat: Omninoq; si pax xp̄ianos haberet: incassuz q̄ros p̄ncipes atq; torpentes populos excitarem⁹. Neq; vtiles bello man⁹ inuenirent timerēt mortes ferrū: neq; signū neq; tubā ferre possent. Nūc vo exacta bellis ꝓpio vltro sese offerrent: facili⁹ ex bello vocať bellū q̄ ex ocio miles. Bonū ē viros sicut ꝓpheta testaťur cū portauerit iugū ab adolescētia sua. q̄s xp̄ianor est postq̄ pugnare oz q̄ ñ poti⁹ i thurcos q̄ i xp̄ianos stringē gladiū velit. Placebit oib⁹ arma i saracenos vertē patriā vt q̄tā relinquūt. Et fortasse vnica parādi xp̄ianos via ē p̄uocatio passagij. Marciales cīs z feroces europe ꝓli nesciētes q̄secē: nisi aduersus exteros p̄lieť: in se man⁹ vertūt. Qua rōne ducť oli catho exacti carthagine diffuadebat ne pacē bñtes i circuitu romāi i sese ruerēt. Sicut z reges isr̄l vice bosīb⁹ mutuis recidēt vulnerib⁹. Jā pacē ḡ vt habeāt xp̄iani: bellū i exterꝫ ē trāsferēdū. Ad quā rē neq; germanor illustriz aim⁹. Nec cor nobile gallice gēs. neq; mēs sublimis bispanor: neq; honesti cupid⁹ italor vcrit spūs. Oēs q̄d tua iubet scitas: pstanti aio exequēť. Quis dubitat fien passagiū q̄d romāi pōtifiq; auctoritate decretū z imparatis mādato fuerit p̄uocatū: videor vidē rē pfectā. Nec me dubiū bz vlluz Si tu vbi ap̄onis: cesar adijcit manū. Nā si q̄s obedire neglexerit vl' tuis iussib⁹ vl' cesar⁹ impio ꝓpelleť. Sz dicit fortasse q̄spiā q̄ braccā⁹ q̄uis hostis ecclie aliqñ tū vir sensat⁹ frequēti ſmone vsurpare solebat: trib⁹ potentissime reb⁹ bellū idigē. Et bor triū vnū cē pecuniā. Ubi ḡ corrodem⁹ aur ad tātū z tālōginquū bellū ne cessariū sūt: z modi i ꝓmpto bui⁹ inuenic⁹ argētū q̄s vulgare nō expedit. Illō dicere possuz. Ciuitates q̄ ob eā cām bellū suscepiūt: vt sine mimis i pace viuūt: libēter passagij ꝓtribuāt curas vt pacē nihil insidiarū būtē p̄sequ possūt: nō erit difficile

cle cōuocare passagiū. Nec rursus spes magna victorie venit. Mouit maiestas imperatoria turcoꝝ assyrioꝝ egyptiozūq; gētē imbecilles inermes effeminati sūt Neq; ajo neq; consilio marciales saumacida erūt spolia sine sudore ⁊ sanguine. Quis trūcatos mitratosq; turcos: aut brachatos timeat egyptiacos. q̄s rabsaces ad ezechiā regē loquēs bacculo arūdineo cōfracto cōpauit. Oz si aliqñ nr̄i exercit⁹ victi ab eis sūt: neq; virib⁹ neq; re militaris peritie: ꝟ innumerositati hostiuz ascribēdū est. Qm̄ si xp̄ianoꝝ copie tot fuerūt vt optimi tot saracenoꝝ multitudinē nequeāt. ⁊ q; passagij nomē exposcit: certa nihilomin⁹ in manib⁹ erit victoria sicut psalmus exp̄ssa nos instruūt. Iuuabūt ⁊ diuisiones eoꝝ ⁊ odia q̄ in tartaros sūt assidua certamina. Iuuabit ⁊ gentiū illi⁹ desperatio. Mā ⁊ machometū cui maxime credūt secta suā in octingentos vsq; annos augēdā. Exinde diminuēdā asserūt. xp̄hasse q̄ sub eracio cesare malignari accepit. postq; supputanť āni. xl. ⁊ octigēti: ⁊ ꝟ turcos admodū territat: xp̄ianos eleuat. Mānetsi falsus. xp̄h̄a machōetus ē: nō est tñ falsū vaticiniū estimādū: qđ icremie sacris ꝓmonib⁹ cōsonū eē videm⁹: dū q̄nq̄gesimū ca. libri sui q̄ tuā scitatē ac cesarē hortat⁹. Nolite tacē sup iniq̄tates ei⁹ q̄m tēpus vltionis ē dūmodo viasti tudinē ipe retribuet ei. Possem ad hāc tñ plura reducē: ꝟ neq; doctissimis tuis aurib⁹ neq; reuerēdissimis sapiētissimisq; pūb⁹ q̄ assidēt banda sūt verba: satis ē nobis absoluisse ea q̄ ꝓmsimus ea q̄ cesaria dignitas dicturū me voluit. Intelligis xp̄i desideriū suū integrū .xp̄o sitū cesaris mentē intueris: totū tñ ꝓsilio ⁊ iudicio tuo relinquit. Cesar cū esset hac vice apud tuā btitudinē noluit hāc rē intactā relinq̄re: q̄ sibi ab ineūte adolescētia sp cordi fuit: Nls aūt cōciliū generale petiuisset aut informationē decreta aut aliud q̄spiā cesari suscepta ex tua sacra manu imperiali corona. nihil antiqui⁹ visum ē q̄ de passagio tecū agē. Qđ si fortasse ꝑma frōte arduū videat. Nihil tñ ē tā difficile qđ q̄rēdo nō fiat facile virtus circa difficile opat. Asperis in reb⁹ ⁊ virosciť ⁊ glia q̄rit. q̄ magno ajo ⁊ fortiť ⁊ excellenťq; gerunt. Nescio quō plenioꝝ buccā laudare solem⁹: clari ⁊ illustres sūt tituli tui beatissime ꝑsul q̄ vnionē fecer̄ Jubileū indulseris cesarē coronaueris. Passagiū tñ titul⁹ ⁊ dignioꝝ ⁊ diuturnioꝝ oibus erit. quē ne successoꝝ relinq̄s: ⁊ cesarea sublimitas suadet ⁊ ois xp̄ianitas orat ⁊ tibi coronato cesare ꝯuis multa incūbāt nihil tñ est de quo vel vtili⁹ agere: vel glorioſius q̄ de passagio.

Gregorius beymburg denunciatur excommunicatus.

Epistola.ccccxv.

Jus papa.v. Dilectis filijs burgimagistris ⁊ ꝑsolatui oppidi nuremberg S.⁊.a.b. Saluatoꝝ humani generis in hūc veniēs mūdū: vt ex mortalib⁹ gemit⁹: dei filios ⁊ sibi ꝑ in sūmi patris sui regno coheredes efficeret. Unū ex oīb⁹ fidelib⁹ in eū credētib⁹ regnū ꝑstituit idq; vnā ipi⁹ ecclīaz nūcupauit. cui⁹ ipse caput eēt ⁊ regnatoꝝ sempitern⁹. Visibile ꝙo humanis oculis ptā sui p admirabilē ad patrē oipotentē ascensuz: mūdo subtracturus petrū aplōꝝ ꝓncipez eiusq; legitimos successores vicarios sibi cū plenitudine ptātis ad .xp̄ue gubernatione ecclie substituit tribuēs oīmodā p tpale successionē vicarijs ipsis i terris ac in celis oia ligādi soluēdiq;. Precipiēsq; districte ipos audiri: ⁊ in eoꝝ iussionib⁹ ꝰmōstrari. Oz si q̄ trāsgressores veneno imbuti eos nō audirēt: hmōi oēs ꝑ exclusis a suo regno cicctisq; a sancta ecclia inē ethnicos ⁊ publicanos. cū ꝑditionis ⁊ mortis filijs voluit cōputari. Cū esset nullū regnū vt ipius dñi nr̄i ꝙbis didicimus in se diuisum stare possit. quo nā mō sacrosanctū stabit ecclie regnuz: si illi qui xp̄i supremi regis vicario parere cōtēnūt: de regni nō valeāt forte depelli. Aduersus hoc in quassabile fundamentū ⁊ ecclie firmā petrā hereses quecūq; a pruo tpe cōtra sensum visa subozti pullulauit: que sub ouiū vestib⁹ lupos rapaces intrinsecꝰ eccl̄as sub apellationis spē ecclie satagit vnitatē cōuellere. Mā si qua xp̄i vnicus vicarius canonib⁹ sacris etiā ⁊ iurisscripto inherēdo decreuit statuitq; ⁊ seruari vt dignū est: ꝓcepit calūniatoꝝes maliuoli ⁊ peruersi sybterfugere iusticiā ꝑsumentes

ꝑ ludabria frīuolarū appellationū ad futurū cōsiliū: ceu ad id ꝙ nusqʒ ē. ac supra xp̄i vicariū esse aut reperīri nequit. obediētiā q̄ est de necessitate ecclesie ⁊ salutꝫ vniuersoꝝ improbe declināt ac temere. Hāc igit̄ dyabolico spū ⁊ instructu noui tatē exortā cōsiderātes: in toti⁹ ecclesie catholice nō tm̄ enerua tionē ⁊ enersionē in mōtuano cōuētu sepe ⁊ multūe discussa ⁊ de venerabiliū fratꝝ nr̄oꝝ sancte romane ecclesie cardinaliū pluriūqʒ alioꝝ ꝑsulū ⁊ peritoꝝ q̄ aderāt: maturo ꝓsilio ⁊ ꝓsensu illius modi appellationes dānauim⁹. Atqʒ ita appeliātes. Notariosqʒ ac testes ⁊ adhercētes oēs ercōicauim⁹: lesecʒ maiestatis hereſis crimia ⁊ penes eo ipso illos diffinium⁹ incidisse: put in aplicis lr̄is supinde cōfectis plenī⁹ cōtinet. Ceterū bis oibus nō obstātib⁹ q̄dē ex patre dyabolo mēdacioꝝ artifice nat⁹ gre gor⁹ de heymbur noie: auaritie ꝓtamulat⁹ illuuie ⁊ supatus ardoꝝ ib⁹ q̄ est fuitus ⁊ dolꝝ. De mēse augusti ꝓxie ꝑterito a nr̄a solēni declaratoria sniā qua senis existētes: impiū sigismūdū ex p̄ncipib⁹ austrie obnotoriū sacrilegiū ꝓter bostilē p̄secutionē in p̄sonā dilecti filij nr̄i nicolai. tt̄. S. pe. ad vincula sancte rōane ecclie p̄sbyteri cardinalis ⁊ epi butrineñ. ⁊ rapinā bonoꝝ ecclie illi⁹ ꝑpetratū: iurisscripti penas declarauim⁹ incurrisse a nobis ad futurū cōciliū impr̄obā nefariā teme rariā seditiosam veniꝫ appellationē dictauit. Et illi⁹ interpositionis ꝑ dictū sigi smūdū facte: ipse dictator in originali instr̄o floretie ad valuas ecclie affixo testis inscribit̄. Q̄ō q̄ loquax ille p̄suptuosus ⁊ ꝑceps mendax atqʒ turbulēt⁹ temera r⁹ ob istud facin⁹ ercōicat⁹ extitit: criminaqʒ ⁊ penas incidit lese maiestatis atqʒ hereſis adeo vt vltra execrationē bonore oi ⁊ bonis iure sit priuat⁹. Deuotiones vr̄as in dño reg̃rētes admonem⁹: bmōi pestiferū boiem ꝑ tali ercōicato habeat ⁊ priuato a vestrisqʒ cinib⁹ oib⁹ haberi mādet̄. Ipmqʒ nō solū viteť: ꝫ ꝑcul eiciatis ab oppido ⁊ dño vr̄o ⁊ bona q̄cūqʒ hȳ apud vos tā mobilia q̄ imobilia fisco vr̄o applicetis ⁊ alia oia faciat̄ q̄ ꝺ hereticos de iure canonico fieri mādant̄. In q̄ vos nobis oñdet̄ exhibebitisqʒ catholicos sicut plene ꝓfidim⁹ ⁊ deo gratos cues in talē ꝓnciosuꝫ ecclie xp̄i ꝓsecutorē vos fideles ⁊ sancte romane ecclie obedientes oñdēdo. Nobisqʒ in ꝫ eo magis deuotiones cōplacebūt: quāto scim⁹ ꝓlimuꝫ eē deo charū: ⁊ ecclesie sue parētele aci p̄mis necessariū q̄ pfugus iste pestiferqʒ sacroꝝ cōtēptor ab oi expellat̄ ꝓuersatiōe ⁊ cōsortio xp̄ianoꝝ: facate nobis quicq̄ egerit⁹ ꝑ lr̄as vr̄as rescribat̄. Datū rome apud sanctū petrū sub anulo piscatoris die. xviij. octobris. M. cccc lx. pōtificat⁹ nr̄i anno tercio.

cccclxvj.

Absoluit wratislauienses ⁊ namslauienses a iuramēto homagij georgio bodibrat regni bohemie noie ꝓstito.

Jus epis fu⁹ ꝓuoꝝ dei venerabilib⁹ fratrib⁹ creteñ. ad regnū bolonie ter rāqʒ slesie ac prussie nūcio ⁊ oratori sedis aplice ⁊ gnezeneñ. archiepis. S. ⁊. a. b. Hodie motu ꝓprio ex iustis ac fidē catholicā ꝓcernētib⁹ causis. Di lectos filios clerū capitaneos cōsules cōitatē wratislauien. ⁊ vniuersitatē oppidi Mā pslauij ab homagio prestādo georgio de podibrat ad nr̄m ⁊ sedis aplice bene placitū absolutos fore declaramus: ac eos in nr̄a ⁊ apostolice sedis protectio nē suscepimus. mandantes singulis xp̄i fidelibus cuiuscūqʒ status seu gradus ex istant sub penis ⁊ censur̄ ecclesiasticis: ne ꝑfato georgio ꝺ wradisla. ⁊ nampsla. vi gore dicti homagij auxiliū fauorem ⁊ cōsiliū prestent q̄nimo eis tāqʒ catholicis ⁊ sancte matri rōane ecclie obedientissimis oi ꝓsilio fauore ac potētia assistāt ꝓut in nr̄is lr̄is desup cōfectis plenī⁹ ꝓtinet. ꝙrca fraternitati vie ꝑ aplica scripta manda mus: q̄tenus vos vl'alē vim ⁊ si postqʒ p̄ntes lr̄e vobis p̄ntate fuerint ꝑ vos vel aliū seu alios ipsas lr̄as acoia ⁊ singula in illis cōtenta in dicti regni ac alia⁹ par tiū vicinaꝝ ecclesiis. Dominicis ⁊ festiuis ceteriscʒ diebus quādo ⁊ quotiēs vo bis videbit̄ solēniter publicetis: ⁊ exponatis seu publicari ⁊ exponi faciatis: vt melius ⁊ clarius intelligatur etiam in vulgari. Et nihilominus quaslibet ꝑsonas quas ercōicationis sniam occasiōe cōtrauenīēdi ꝓdictis lr̄is nobis incurrisse cō stiterit quotiēs vobis oportunū eē videbit̄. Tādiu dīicis festiuisqʒ dieb⁹ in ec-

cleſijs cū maiorꝫ inibi ꝓli multitudo ꝟuenerit ad diuina excōicatos publice nūcie tis faciatiſq; ab alijs nūciari ꝛ ab oībus artꝫ euitari vonec a ꝓtrauenie dēo veſtite rint ꝛ lr̄is ꝓdictis obedierint. Ipſeq; ꝓſone excōicate ab hmōi excōicationis ſen tentia: abſolutionis beneficiū meruerint obtinere: nō obſtātibꝫ oībus illis que in ꝓdictis lr̄is voluimus nō obſtare. Aut ſi dictis ꝓſonis vel quibuſuis alijs cōiter vel diuiſim a victa ſit ſede indultū q; interdicti ſuſpēdi vel excōicari nō poſſūt per lr̄as aplicas nō facientes plenā ꝛ expreſſaz ac de verbo ad verbū de indulto hmōi ment one. Cōtradictores p cenſurā eccl̄iaſticā appellatione poſtpoſita cōpeſcen do. Datū rome ad ſanctū petrū. Anno incarnationis dn̄ice. M. cccclxij. qu ar to kl̄s. aprilis pōtificatus noſtri anno quinto.

Refert ḡtes ō munē oblato ꝛ poeſiz p̄cōiſatā reddit ofertq; de wladiſlao q̄ iure regnū bugarie occupauerit. Epi.cccclxvij

Euerēdiſſimo in xp̄o patri dn̄o ſbigneo ſacroſancte romane eccl̄ie ff. ſanc te puſce preſbytero cardinali ac pōtifici cracouienſi dn̄o ſuo colēdiſſimo eneas ep̄s senensis. S.p.d. ſeq; cōmēdatū facit. Heraldus alfonſi regis portugalie nicolaus chizaſtr wſtrū tuas mihi expectatiſſimas lr̄as. cūq; his ad uerſus byemis ꝛ aquilonis ferocem ſpiritum armaturam ſegregiam reddidit ve ſtem pellicēā mardurinā. In hac regione non ſolum vtilem verūetiā neceſſariā Confiteoꝛ magnū munus non tam recipiente q; mittente dignū. Referrē tue li beralitati gratias: niſi ſcirem male reddi beneficium verbis quod factis accep ū eſt. Sed cuz ſim ego ex his epiſcopis quos noſtra italia nutrit: quibꝫ eccleſie frau doſe magis q; fructifere ſunt: cogoꝛ tecū id agere q; priuati homines erga reges factitāt. Mā cū nec equos nec tabulas pictas nec theuromata remittere poſſint: animū illis offerūt. Sūme igit ꝛ tu animū meū q̄uis hunc tibi iam diu dicaueriz neq; rem modo nouā afferam. Sed quid moꝛor parte beneficij magnā reddidit qui libenter accepit: ego non modo libenter ſed cupide vonū tuū admiſi: nō tam q; p̄cioſuz eſt q; q a te miſſum claro ꝛ preſtantiſſimo patre qui me nūq; vidiſti: ꝛ tñ amare dignatus es. Sed hoc miſſo ad lr̄as trāſeo earū qꝛ plurime partes ſūt p captu meo ad ſingulas ex ordine reſpondebo. In capite epl̄e tue quoniā diu ad me nō ſcripſeris veritū te ais: ne tarditatē ſcribēdi tuā ſiniſtroꝛ ſuz acciperem. Rationēq; reddis cur tam diu ſup epiſtolis meis ad te olim miſſis reſcribē diſtu leris. Ego ꝛ ſi mille annos tacuiſſes. nihil tñ de te ſiniſtri cōcepiſſem: neq; te mi bi mutatū credidiſſem. Taciturnitatis aliā q̄uis cām q̄ mutationē animi reputaſ ſem. Scio eſſe te virū cōſtantē ꝛ in amicitia ſolidū. qui neq; more adoleſcētulorū modo amas modo odis: neq; cōtra theofraſti p̄cepta poſtq̄ amaueris de amico iudicas. Exprendis hominē diu anteq; recipias: receptū toto admittis pectore ꝛ quaſi te alterū colis: neq; ſi receptus ſis ſtatim abs te hominez repellis: diſſuere inutilē amicitiā quā rūpere ſoles. Quis ergo ſcius mihi ſim: nō eſſe in me vir tutē que tuā ſuſtinere amicitiā poſſit. eſt in te tū moderatio que illaz facile ꝓuere non ſinit. Huc accedit quoniā litterarū cauſa inter nos benuolētia nata eſt que licet in me tenues ſint. poſtq̄ tamē amare cepim⁹ nihil illis detractum eſt: aucte magis ſunt quādo neq; me ſenem diſcere pudet. Itaq; perſuadeo mihi me tibi eſſe qui ab initio fuerim ſiue ſcribas ſiue taces. Cū ſilere te video tuas occupatio nes accuſo: cū ſcripta tua recipio dilectionē tuā cōmēdo. Cur ego denq; te tacen tem arguerim qui ſum ipſe nimiū erga te tacitus: accipio libens tuā purgationē vt excuſationē meā tu quoq; admittas. Scio q̄multe ſunt dignationi tue pon tificales cure: que ſunt tibi cū tuo rege negocia. noui te cardinal in eſſe: ꝛ in polo nia poſt regē primū bominē nulla ſine t placita fieri. grauia queq; iudicia tuam ſententiā expetere: neq; belli neq; pacis conſilia ſine te diſcuti. pono ante oculos tuos quātū inter nos fluminiū ac terrarū eſt q̄ periculoſa itinera ꝛ obſeſſa latro nibus q̄pauci ex te ad nos veniāt quibus cōmitti tuto littere queant. Ego meā cām dum tuā defendo. da mihi ꝛ tu veniā tacenti obſecro: nō inuenio facile bo-

mines qui ad te recte ꝓficiscant: nec audeo cuicūq; scripta credere: nec ſuꝫ ocio ſus vt ſcribere q̄ frequētiſſime poſſim: nūc ceſaris cōciliū: nunc apoſtolice ſedis mandata me detinēt: nō ſunt tn̄ tot mea neq; tam ardua negocia q̄ tua: neceſſe ē ſilentio tuo me parcere: ne ſi te ſcribēdi tardū arguerim: me pigrū oſtendā ⁊ deſidē. Cōdonem⁹ igit̄ ⁊ tuā negligentiā cōpenſem⁹: ſi tn̄ aliq̄d eſt qđ tibi ad inerciā valeat imputari: ſit tn̄ ex ꝓterito tibi mihiq; venia: neq; i futuꝝ licentiā ꝓ tue tacitumitatis cām accipiam⁹: fac qđ modo feciſti: furare te regi ⁊ regno: ⁊ reipublice ſubtrahe man⁹. Ence aliq̄n te prebe: itidē facim ego: neq; ceſar neq; romanus p̄ſul: neq; ſi reuixerit genitor me⁹ ſilui⁹ in me tantū imperiū poſſidebit: vt tibi nō aliq̄n ſubſeruiā: ſcribā: ⁊ qua poſſum arte litteratoria abſentē me tibi p̄ſtez ꝛeddā. Plurima mihi de cōmoditate literarum ⁊ ſcite ⁊ prudētiſſime cōmemorasti: ⁊ vere ſcribis: ⁊ vere vnicū eſt hoc inter abſentes amicos ſolatiū: diungit epla quos terra maria; diſiungit. Nuſq; tam ꝓcul amicus abiit vt ſuarum beneficio adiri nō poſſit. O matrimū ⁊ diuinū ſuarū rerū. qđ nō modo loge recedētes amicos: ſ quos aut nūq; vidim⁹ homines ſeu viuētes ſiue mortuos in nrm reducit alloquiū: ⁊ quos carne intueri nō poſſum⁹: mentib⁹ offert cōſpiciēdos. O ſanctos illos ac memorabiles viros: ſiue fenices ſiue aliū fuerūt hui⁹ muneris inuētores q̄ puſce viros etatis ⁊ intueri poſſum⁹ ⁊ affari. Licet mihi ſi velim nūc, alexandrū nūc variū cernere poſſum⁹ hannibalē. Scipionē ceſarē auguſtū videre: illos mihi curius aut atrian⁹ oſtenderet hos liuius ſuetoniuſq; mōſtrabit: dat cuiuis docto platonē. Areſto telē: ciceronē: ſenecā: tertullianū: cypꝛianū: lactātiū. hieronymū: gregoꝛiū: auguſtinū: ambroſiū ⁊ ſimilā q̄ poſteritati ſcripſerūt turbā audire loquētē En quāta mortuoꝝ turba nōdū mortua ē: nō vidi ego te vnq̄ coꝛpoꝛeis oculis: ex amicoꝝ tn̄ lr̄is ſcio q̄ ſtatura: q̄bus oculis: q̄b⁹ manib⁹: quo pede quo capillo ēs. Ex tuis aūt epl̄is ad interioꝛa ꝓgredioꝛ ⁊ q̄ neq; pingi neq; fingi poſſūt: inſpicio tue mentis impet⁹: oēs ai tui motus annoto. Quid ſperes itelligo. q̄d metuas video: quare cōgaudeas quaq; triſteris aduerto. Totū te mihi tuel̄re exp̄imūt nec minus apud te meaꝝ virtū ē⁹ ſidero duꝫ mea ſcripta reuoluis: me inſ⁹ ⁊ incute noſcis. Demoꝛrit⁹ actionis ymbrā dixit ꝛationē ee: nec aliud epla eſt q̄uis. n. raro viuāt boues vt ſcribūt: ſentiūt tn̄ ita viuēdū ee: nec fieri pōt q̄n aim ſuū ꝓdat is q̄ plima ſcribit: ⁊ ſic ſepe vtuꝫ pconia cōmemoꝛet q̄ vicia ſectat. Vtamur igit̄ hac viciſſitudine ſcribēdi: ⁊ quātū negocia ſinūt inuicē ſuauib⁹ epl̄is colloq̄mur. Jd ſ ti bi de me ſpōdeo: ⁊ tenebo ſi reddi vicē cognouero. Trāſeo nūc advolumē epl̄aꝝ meaꝝ qđ tu a diguatio mulc̄ vbis ⁊ pbat ⁊ magnifacit: mirāe ego mihi tātū arrogo quātū tribuis. Ioge ego ab illis abſu ꝫ q̄b⁹ me cōparas: pareq; facē ſentio q̄tenuis ē mihi vena diceudi. q̄ breuis ⁊ inornata vboꝝ ſuppellex: nulli de me magis q̄ mihi credo: fateoꝛ tn̄ q⁊ nudus ſuꝫ ⁊ aperte loq̄r: nō vtoꝛ pbaleris: veſtē oēm reiicio: nec laboꝛo cū ſcribo qm̄ nō attingo res altioꝛes ⁊ mihi nō cognitas: trado q̄ didici. facile ſe ceteꝛ intelligēduꝫ pōbet: q̄ ſeip̄m tenet: pōbere alteri lucē nec̄t q̄ ſibi tenebꝛoſus ē: fugio nodoſitatē ⁊ lōgas ſuiaꝝ ꝓlixitates. Si aſſūt elegātia vba nō refugio illa ꝓterē: ſi min⁹ nō grō remoti⁹: p̄ntib⁹ vtoꝛ vt intelligar: id ſolū mihi ſtudiū eſt. ꝓcipio tn̄ rudē ⁊ incōptū ꝛmonē meū ee neq; dignū q̄ doctas aures pulſet. Eapꝛopter cū meas epl̄as ad te mitti petiuiſſes ſubſtiti. Diuq; dubitaui an tibi ꝓbato ⁊ doctiſſimo viro meas ineptias aperirem: videbaꝫ leue pōdus qđ tuas man⁹ inciderēt: pudebat me multoꝝ erroꝝ neq; adbuc cuipiā fecerā copiā. Et q̄uis aliq̄ epl̄e mee vulgo legerent: nō ego illas i lucē tederā. ſ q̄ mecū cōiuūt familiares nūc has nūc illas furati ex manib⁹ libꝛarioꝝ i volumē redegerāt ediderāt q⁊: ſodalib⁹ exiſtimātes aliq̄d ee qđ nihil erat. Mā qui ꝓeter cōmētarios in alexandrū grāmaticū ⁊ brunelli poete fabulas ⁊ buridani vulgariū dyalecꝛoꝝ ſophiſmata ⁊ troyanā quādā hyſtoꝛiā nihil vnq̄ legiſſent: lucē ee in tenebꝛis putauerūt. Et q⁊ vt ceci ducatū monoculo pbēt ſic rudes iſti p̄mas eloquētie partes mihi tradiderunt: q̄ nō dū meruī inter ꝓficientes diſcipulos nu-

merari. Tuli hūc bonorē ꝛ ꝯuiꝰ sciebā nō posse durare inanē gloriā: nolui tamē ipm me cōfundere. Impertiebar bis qui ad me veniebāt quātum poterā luminis. ꝛsi lactis aperire fontes nō poterā: amicoꝝ tamē sitim pura limpha sedabaꝝ nō magna vabā mala: nō ministrabā: nō erāt p̄ciosa que tradebam: at neq; dam nosa. Cūq; ingenia inueniſſem sublimia que haustus capere nobiliſſimos apta viderent: his vnde biberent scaturigines viuas ostendi. Quintiliani ciceronis ꝛ alioꝝ quos italia sequit vestigāda flumina docēs. Patiebar igit apud nouos eloquētie auditores equo aīo scripta mea reuolui: quib⁹ cōtemptui ee nō poterā At cū tu ea petiuisti q̄ omniū potarū ꝛ oratorū opa rimatus es qui oēm secularē atq; ecclesiasticā sapientiā calles: cui nota sunt quecūq; latina lingua maxime admirat: nō videbā quo pacto meas tibi nugas traderē. que rara esse cōfidūt negociatores ea in nūdinas ferūt Oratiū vetuit tali cū voce quirin⁹ post mediam noctē visus cū somnia vera in siluā nō ligna feras insanus. Intelligebā nō sine mei nominis iactura lecturū te opus qđ flagitabas. Verū cū illud semel atq; iterū peteres. elegi etiā cū pāno fame mee tue voluntati parere. Misi ad te librum nō vt iudicares qui a meipso censebar insulsus min⁹ ꝺo vt laudares qđ meo iudicio vituperādus erat: sed amico: sed patri: sed domino nolui quicq; negare. Existimaui aūt cū primā libri legisses paginā: statim te satietas caperet: dirigq; librū cū manu misi: perge audacter: sed scito te nō sine magno discrimine tuo doctas cardinalis aures aditurū. Aut ille igni te dabit. Aut ad formacopulaꝝ mitteris: qđ em aliud meis scriptis augurer: q̄ ille suis qui ait sūt tectura piper cumana thura crocū: Sed accidit mihi qđ nuper in wienna cuipiā cennensi monacho ordinē diui frācisci pfesso. Is pata ui studēs cū accepisset egregios in austria magistros qui oratoria docerent: cupidus eius artis ad summū ediscendē: cui⁹ prima elemēta teneret in salutatis amicis festinus in austriā migrauit: nō minus auid⁹ peregrinas hauriēdi doctrinas: q̄ ille qui ethyopiā adūt vt gymnosophistas ꝛ famosissimā solis mēsam videret in sabulo. At cū wiennā ingressus gymnasia philosophoꝝ percurrisset: tanti eā scolā fecit: vt qui venerat auditurus mox cathedram ascenderet audiendus: ꝛ quos queritabat magistros hos discipulos inforaret: simile mihi euenit. Expectaui cōtemptū: existimationē sum cōsecut⁹. Credebā vituperari ꝛ accipio laudē: timui odiū: amorē reporto. Quid dicā. Tene ingenij tardioris imperitūq; iudicē predicē. qui lippis oculis albū p nigro recipias dicasq; malū bonū ꝛ bonū malū. Stat cōtra epla summa eruditione plena. cui⁹ an sniias graues. an summā exornationē magis demirer desito. Vniuersas quas libro meo laudes accumulas. vnica epla tua cōplera est: tue sunt quas mihi virtutes ascribis. Quid ergo est quod meā erexit in laudē: noluisti me ptristari. Inueniſti epistolas quibus me poetā vocitent q̄plures. diristi intra teipsum. Bran de hic homo de se iudiciū facit: qui grande sibi nomē vsurpat. Meministi eoꝝ q̄ flaccus de poetis ait. Ingeniū cui sit: cui mēs diuinior atq; hos magna sonaturū des nominis hui⁹ honorē. Sciebas ciceronis verba que in oratore prolicimo archia ponunt dum ait. At qui sic a summis hominib⁹ eruditissimisq; accepimus ceterarū rerū studia ꝛ doctrina ꝛ preceptis ꝛ arte cōstare poetā natura ipsa valere: ꝛ mentis viribus excitari: ꝛ quasi diuino quodā spiritu afflari quare suo iure noster ille. Ennius sanctos appellabat poetas quasi deoꝝ aliquo dono aut munē cōmendati nobis esse videant. Cogitasti ergo si mea scripta p merito reprehenderes: grandē me molestiā habiturū: qui cū sanctis ascribi poetis cuperem: ꝛ inē vetustissimū edoctis genus meipsum collocarim: tua snia nedum poete titulis: q̄ neq; mediocris scriptoris nomine dignū me reperirez. nisi opinioni mee faueres Putasti me animo cadere: spem ponere: stilum deinceps scrip[illegible]q; omnem negligere. Voluisti me vulnere tali cōfodere: prouidisti que amico vtilia credidisti voluisti me scribere: ingeniū exercere: conari indies magis vt si non essem modo quod vellem: fierem aliquādo qui possez. Voluisti deinde meis epīs que iā cur-

rere per germaniã ceperãt opinionẽ vemere. Ago gratias humanitati tue: que de suo iudicio ꝙ de mea fama maluit desitari. Nomini meo vel cum tuo tetrimẽto consulere voluisti. Video: videre cõmẽdatione tua ingentẽ meis epistolis fauorem accedere. Quis enim posthac illas carpere audeat: quas nouerit tuo testimonio comprobatas. Ego equidem q̃ a te modo scriptũ est in capite voluminis collocabo: ne quis mea prius legat scripta ꝙ tua nouerit auctoritate legẽda. Et si ẽm apollinis illud responsum memorie teneo: quo se quẽq; noscere iubet. Bandeo tamen nomẽ meũ quocũq; pacto illustrari. Cur non laudari falso malim ꝙ vero vituperari: potis est tua cõmendatio facere vt me ceteri quoq; cõmendẽt. Non oia nomen ad verũ habẽt: multa erecta sunt ⁊ habenẽ in precio que recti⁹ vilipensa iacereut. Multuz in omni re fortuna dominat. Hec pro libidine sua nũc obscurat mortalia: nũc celebrat. Neq; in poetis ac ceteris scriptoribus vim perdidit. Plurimi eius beneficio magis ꝙ propria virtute claruerũt. Nonnulli cuz essent digni memoria nominis sempiterna: fortune malignitate depressi nequaq; emergere potuerunt. Quid si meis scriptis tuo beneficio nõ fortuna (que nihil est nisi diuina vel prouidentia vel ꝓmissio ꝙ deus ipse subiecerit: nũq̃d letabor: nũq̃d gloriabor: ⁊ tuo nomini fatebor: me oia debere q̃ me reddideris imor tali. Et emen⁹ qñ in epli⁹ incidit epicuri: attici cicheronis: lucullus senece: eternã memoriã cõsecuti sunt. Tu q; medius inter scripta mea veniſti: mihi mortalitatẽ eripis: ⁊ quod illi ex alienis acceperunt: hoc tu meis epistolis prestas. Quid ni igit ⁊ amem. te obseruẽ. tibi omni officio seruire studeã. Sed dixi me tuum ab initio: nõ muto sententiã. Illud me discutere ampli⁹ cõuenit quod supra de poetis est tactũ. Neq; ẽm idcirco poetã prius ꝙ sacris ordinibus initiatus essez me appellaui: quoniã vel mantuano vel peligno vellem videri similis. aut pari alteri cuipiã veterũ: quos vates ⁊ claros ⁊ sanctos vocãt: mẽtis diuine participes: sed ita hoc nomẽ mihi asscripsi. quẽadmodũ in vna epistarũ seneca suscipit: qui oibus versus faciẽtib⁹ hoc nomẽ cõmune dicit: q̃uis absolute ꝓnũciatũ apud grecos homer: apud latinos virgiliũ denotet. Edidimus ⁊ nos aliquãdo versus. Scripsimus elegias eglogas satiram q̃z dictauim⁹? nõ tamẽ poete nomẽ ꝓpria temerita te suscepimus: nec prius hoc titulo sumus vsi ꝙ nos fridericus cesar apud frãcfordiã: vilis quibusdã epistolis nostris laurea nos donauit. Quẽadmodũ autẽ qui iuri aut canonico aut ciuili operã dederũt. postq̃ magisteriũ acceperunt cum litras ad amicos missitant. aut decretor: aut legũ doctores se inscribũt: ita ⁊ nobis poete nomẽ assumere licitũ arbitrati sum⁹: ne vel cõcessuz honorẽ vel cõcedentẽ cõtinere videremur: ⁊ nos ẽm manũ ferule subduxim⁹? ⁊ lucũ nouim⁹? martis ⁊ quas torqueat vmbras eatus: ⁊ quantas iaculet monichus omos: videbamur nostro vti iure si eius artis titulos assumeremus in qua nõ paruã etatis partem cõsumpsissemus. Sed fuit alia nõ mino: ratio que me hoc nomine frequẽti⁹ vti coegit. Etenim cũ venissez in austriã. in secretariũ cesaris assũptus: offendi oẽs ꝙ periti apud viennenses habebanẽ: poeticã veluti rem pulcrosam ⁊ abominabilẽ detestari. Cepi ergo eos arguere: disputare sepe cũ eis: ostẽdere poeticã qui recte sentiẽt. Dis frugiferã esse: nomẽq; talis doctrine habendũ ⁊ honorabile ⁊ sanctũ. Tũq; ne quis me nomẽ honorẽ crederet qõ laudarẽ poetã me scribere cepi. Neq; dimisi titulũ illũ donec ad ecclesiam venies sacros ordines subiui: ⁊ ad sacerdotiũ ꝓmotus ꝙ seculi pompã saperẽt posterguai. Habes cur me poetam direrim ⁊ q̃d de meipso sub tali titulo senserim. Hic qñ de poetica admoduz perite nõ nihil disputasti: nõ erit ab re q̃d mihi de poetica tenendũ videaẽ in mediũ ꝓferre. in cui⁹ defensionẽ sepe scripsi: sepius aduersus cõtentiosos sermones serui quos in hac epla succincte repetã. Omnes qui poetice sunt infesti si modo aliqua sunt imbuti doctrina. his argumẽtationibus in eã veunt. Plato (q̃ fuit omnium philosophorum procul dubio excellentissimus) ex ea ciuitate quam finxit cum mores optimos ⁊ optimum reipublice statum exquireret poetas eduxit

quod minime fecisset si vtiles fuissent: non sunt igit admittendi poete. Cicero in tusculanis cū de dolore disputat. Clides ne inquit poete qd mali afferāt: lamentātis inducūt fortissimos viros. molliūt animos nostros. ita sunt deinde dulces vt nō leganē modo: sed etiā ediscanē. Sed ad malā domesticā disciplinā vitamq; vmbratilem ⁊ delicatā cū accesserunt: etiā poete neruos omnis virtutis elidunt Totū hic cōprehendit quod dici cōtra poetas pōt. Pergunt tñ qui verbosiores sunt atq; amplius aut mansuetiorē musam insectanē. Boetius inquit vir sane peritissimus ⁊ vite sanctioris pbiam inducit sibi loquētē. que scenicas meretricu las ⁊ poeticā ⁊ oratoriā videt appellare: que dolores egrote mentis nō modo vllis remedijs nō fouēt: sed dulcibus insup alunt venenis: boimq; mentes assuefaciūt morbo nō liberant. Catho qui fuit romanor seueriss̄im⁹: Marco nobiliori velut probū obiecit quoniā poetas in prouinciam duxisset: duxerat enim ille in echoliā ennīū. Hieronymus darū iubar ecclesie verberibus sese cesum ab angelo scribit: qm̄ ciceronianus magis q̄ xp̄ianus esse videret. qd si virgilianū aut terentianū illū angelus inuenisset. Carpunē ab eo nōnulli epi qui codices euāgelicos postponētes lectione poetica se oblectāt. Quo pacto insuper poetas amplectemur: quor scripta nō solū hominuz ß deor q̄z ⁊ stupra ⁊ adulteria cōmemorāt potare: amare: scortari: adolescētes instruunt: quis maior ad imitādū q̄ de⁹ inuenirī pōt. aut quis eū coarguat q̄ se dei secutū exempla demōstrat. Jouis exemplo tenerā corrupisse virginē. Terencian⁹ se ebereas iactitat. Multū est cum de⁹ autor habeē. Pictura inq̄t ille hec merat. Jouē quo pacto dāne misisse aiūt quōdā in gremiū imbrē aureū. Egomet q̄z id spectare cepi: ⁊ qz cōsimilez luserat iā olim ille ludū impendio magis animus gaudebat mihi deū sese in boiez cōuertisse atq; in alienas tegulas venisse clāculū p impluuiū fucū factū mlieri. At quē deū qui tēpla sūma sonitu concutit. Ego hoc homuncio nō facerez. Ego illud vo feci ac iubeis. Faceſſant ß poete qui talia de dijs referunt. q̄ sibi turpes indignalenones ducerent. Quid agat cū ea legerit imberbis iuuenis. cereus in viciū flecti signatura iubet velocius. ⁊ cicius nos corrūpūt exempla magnis cuz subeantsios autorib⁹. Nō erit igit bene instituta ciuitas: q̄ poetis nō occluserit ianuas Sic mecū sepe cōtendisse aliquos memini. Quib⁹ ego in hūc modū respōdere cōsueui. Quid vos mihi ciuitatē platonis obijcitis: que nulla vnq̄ in prouincia sedem reperit. quid curet ex ea se ciuitate poetarū choros exulare: que neq; in celo neq; in terra visa est vnq̄. At cū poetarū fictiones bicipitis plerūq; parnasi somnia referāt. nō possuz nō admirari: cur somniatores ex ciuitate somnata platone duxerit. Cur ego nō exulare ex ea ciuitate voluerim quā conditor ei⁹ inhabitare nō possit. Aut equidē suā ciuitatē necesse fuisset. Platonē relinquere: aut secū introducere poetas. cū fuerit ipse poeta. Cuius apud macrobiū versus nonnulli referunē. magis petulci q̄ tanti viri grauitati cōueniāt. Nec cicero illaz ingredi ciuitatē pmitteret: que poetas repelleret: cū ipe tres libros de tēporib⁹ suis carmine cōscripserit. Sed licet laudet ipse platonē de sua ciuitate poetas excludētē nō tñ ipse de roma cui se oia debere fatet poetas exciudit. Archiaz poetam egregium dñi cū gradius negaret in ciuitate retinendū: quis illum defendit nisi cicero Extat eor oratio de q̄ supra meminii i q̄ hec verba ponūt. Sic igit sanctū apd nos humanissimos boies ß poete nomē. qd nulla vnq̄ barbaries violauit: sara ⁊ solitudines voci rñdet. belue sepe imanes cātu flectūē atq; ꝑsistūt: nos instituti rebus optis nō poetarū voce moueamur. Ecce cū ad scriū: cū ad vex vētū ē: nō abigit ex sua ciuitate poetas cicero ß retinēdos ⁊ admittēdos: ⁊ bonorib⁹ cumulandos suadet. Quid de boetio dicā. Quis risuz teneat cū dānari a poeta poeticaz audiat. An nō ipe ē boeti⁹ tāmarie poeta: cū poeticas carpit musas: q̄ pbiam se cū versib⁹ agētē ⁊ vtētē fictiōib⁹ introducit. Quot apud eū fabule sūt. Quot metroz genera. Dū poeticā dānat boeti⁹ silis illi videt q̄ iurabat nō ee iurādū. Bz altior boetio mēs fuit q̄ vl poetarū hostes apbēdāt: vl' hac eplari disputatioe

possit exponi. Quippe aut legẽdi sũt poetaꝝ libri aut ipe toto fugiẽdus orbe: cuꝫ sua cõsolatiõe boeti⁹ apud quẽ phia (cũ qua puidẽtia differt) magni dei familiarẽ suũ appellare lucanũ nõ vereꝫ: ꝫ illi⁹ inferẽ mortui sniaꝫ victrix cã deis placuit: ⁊ victa catboni. Nec me catbonis auctoritas frãgit cui nec nobilior auscultauit: neq; senat⁹ cessit apud quẽ maxio sp bonore poete sũt babiti. Babeo dariſſimoꝝ viroꝝ copiã qs catboni valeã obiectare. de q̃b⁹ posteri⁹ dicã. Ad bieronymũ trã seo cui⁹ optarẽ q̃ viuũt oes fieri psiles: sic em ꝫ sciimonia vite ꝫ eloquẽtie copia oes valerem⁹. Scatet h vndiq; poetaꝝ dict: neq; vl' tractatũ ei⁹ referes vl' epl'aꝫ vbi nõ tulliana redoleat eloquẽtia. Sic de ceteꝝ ecclie doctoꝝ⁹ lꝫ iuenire. q̃ꝫ facũdiã q̃ muta fuisset alioq̃n illustrauẽ poete. Sane bieronym⁹ cũ secularib⁹ plen⁹ lris eet: gẽtilesq; discaplinas q̃suis ebibisset: tũ se ꝟberib⁹ affectũ dixit: pmitto id oes agãt cũ poetas oes viderit legerit didicerit: tũ secularꝫ studia lrꝫ abiurent. nil obsto: nil aduersoꝝ: neq; ego is suꝫ q̃ pontifices marios relictꝫ euãgelioꝝ codici bus: aut titire tu patule aut arma virũq; canẽtes laudaueri. Sint nõ solũ etati. verũetiã dignitati sua cuiq; studia. Sicut. n. grãmatica atq; dyaletica epm didiciſſe nõ discẽ voluerim sic poetas illi notos optaueriꝫ: noscẽdos iã mime suaseri Sꝫ bieronymi q̃d sit iudiciũ inferi⁹ exponem⁹. Vltimũ q̃d isti grauiꝫ putãt illud affert. qꝫ poetas plurima tradẽ demõstrãt: q̃b⁹ nõ solide inẽtes capte delabũt: siue cũ deꝝ mẽtioñe efficiũt: siue cũ voluptates ꝛmẽdãt. De dijs aũt nõ esset cur poet sit irascendũ: ꝓis illud nõ pfenaꝝ est vicũ. Etas eoꝝ dei vni⁹ baud plenam noticiã babuit. Gẽtiles fuerꝫ q̃ iouẽ: iunonẽ: saturnũ: martẽ: p dijs babuẽ: neq; id erroꝛis poetas magẽ q̃ pbos inuasit. Socrates: plato: aristoteles: zeno: cleanther: dyogenes: aristipꝰ: dijs litauẽ. Quid miꝝ si poete bos deos collaudant. q̃s sua credidit etas: celũ incolẽ. public⁹ erroꝛ excusatiõi ẽ: si nõ lꝫ poetas legẽ qꝫ deoꝝ faciũt mẽtioñẽ: neq; pbos intueri lꝫ q̃rũ scripta deoꝝ noib⁹ sũt referta. ⁊ quis bodie tãbebeꝫ ẽ ingeniꝫ: q̃ ꝓterea iouĩ sacrificet aut tburificet berculi: q̃m deos illos poetaꝝ carmia vocitãt. oes pueri etiã q̃ nõdũ ere lauãt: boies illos fuisse impuros atq; nepbarios dicẽ: de q̃b⁹ sane recti⁹ poete ꝯ pbi scribũt. Referẽtes em turpia illoꝝ facta. mãifeste nob oñdũt diuinitatẽ lõge ab bis fuisse delirasseq; oes vel es q̃ eis aras dicauẽ. Qꝛ aũt voluptates approbãt: doloꝛeq; fumũ ẽ malũ sentire videt: amoꝛes refert: ꝯpotatiões ꝛmẽdãt ꝫ laute fercula mẽse magnis extollũt voc⁹. nõ est qd̃ mouẽ nos debeat. Inducũt poete diuersas psonas tenẽteseq; legẽ arẽ: cauẽt ne forte seniles mãdet. Iuueni ptes pueroq; viriles. Alius sardanapalli fmo. Alius arbat erat. interent dau⁹ ne loquat. An audax pitbias catboni seueritas gayo cesari clemẽtia tribuet. Alius bonis fauebit fratos reget amica ꝛsilia pbebit: peccare timẽtes arabit. bzuioꝛis mẽse laudabit dapes: salubꝛe iusticiã cõmẽdabit. Alius ꝟtutis inimicus: cedis auidus: nulli fidus: vẽtri atq; veneri deditus: cõsentanea suis moꝛib⁹ ꝟba ꝓfundet. Oportet em poetã coꝝ exẽplar intueri quoꝝ psonas in mediũ ꝓfert. atq; illinc viuas deducẽ voces. Cũ ꝟo ex psona sua poeta loquit: tũ q̃d patrie debeam⁹: q̃ amicis edocet. quo sit amoꝛe parẽs. quo frater amãdus ꝫ bospes. qd̃ sit officiũ senatoꝛis: qd̃ iudicis: qd̃ ducis in bella vadẽtiũ mõstrat q̃ laus ꝫ quãta bonis sit viuere paruo. quo virtus quo ferat erroꝛ indicat: omnes ad sũmũ bonũ viã parare contendũt. siquis aũt callem nõ rectũ aperit: ꝫ aut in voluptate aut in bonoꝛib⁹ aut in potẽtia felicitatẽ asserit vestigandã. Mõ est qd̃ miremur qñ ꝫ pboꝝ in bac ipa re multas bereses esse cõstat. Eapꝛopter cũ vebemẽti quodã impetu cõmotus in tusculanis cicero. poetas acrius momoꝛdisset. qui fortes viros mulieb⁹iter ferre doloꝛẽ tradẽt: moꝛtẽ sese coꝛexit: ꝫ quasi dyn⁹ esset inuectus penitẽs ait. Sed quid poetis irascimur. virtutis magistri pbi inuenti sunt qui summũ malũ doloꝛes dicerent. Et si vitare poetas idcirco volumus: quia aut eiulantẽ berculem aut querentẽ suas penas ꝓmetbeũ siue pꝛiamũ filioꝝ neceꝫ: aut andromatbei viri obitum deploratem referũt. Aereoꝛ ne sacre derogem⁹ bystoꝛie, que dauid sanctũ vltꝰ ꝫ acceptũ

reo: mortem filii impatienter tulisse cõmemorat. Fili mi absaloh inquit ille absalon fili mi. q̃s mihi tribuat vt ego moriar p̃ te absalon fili mi fili mi absalon. Nihil est quod apud poetas neges esse legendũ: cuius nõ simile sacra volumina cõtineãt. Mundi principiũ paricidio ꝓtaminat. Preuaricãtes filij dei diluuio causas prebẽt. Sodomã z gomorã turpissima libido subuertit. Ebrietatẽ z incestã venerem loth somnolentus ostẽdit. Isaac ab vxore decipit: a fratre supplãtatur esau. Rachelis nuptias bis septẽ annis vcniã iacob. videbãtq; illi pauci dies pre magnitudine amoris. Vẽdit a fratrib⁹ ioseph. Judas ex nuru filios accepit. Samson in sinu meretricis obdormit. Filiaz iepte sacrificat. Innoxiũ effundit sanguinẽ athalia. Trãsi iudicũ facta: inspice regum. Inuentus iuxta cor dei dauid tradimentũ adulterium homicidiũq; cõmittit. Sozorẽ viciat amon fratrez interfiat. Absalon regno patrem vẽcit ad cõcubinas eius ingredit. Inter concubinas atq; vxores corrumpit salomon. lapidibus ruitur nabuth iniquis dum regẽ regit iesabel non est quod epistole cõmitti possit quantũ sceleris sacra nobis hystoria manifestat. Legimus tñ banc fructũq; de bis sugimus: cum malam vitam male finitaz: z bonos bonoꝝ reperimus exitus: nec secus in alijs gentium hystorijs aut in narrationibus accidit poetarũ. Ob quam rem credo abunde ꝓbatum esse. non idcirco vitari poetas oportere quoniã turpe sepe cõmemorent. quãdo z honesta frequentius incultant. Supererat nunc ad exempla descendere virorum illustriũ: qui poetas ardenter amarunt ac eoꝝ openbus sunt delecti. Quippe non singularũ modo virorꝝ sed publico ciuitatũ consensu cõmendatos poetas accepim⁹. Orpheum qui fuit ex vetustissimis oeagrij filius. tracem poetam adeo vetustas coluit. vt imaginem eius in templo pieridez collocauerit Que sicut arrianus auctor est vsq; in alexandri tempus perseuerans. Cum vicisset illos ille triuallos: subiecisset illirios. thebas dirimisset. athenis pacem dedisset continue sudasse visa est: significans vt aristander diuinator ait. ingentem instare laborem poetis qui alexandrini essent. z alexandri res gestas versibus cõmisturi. Homerum vt cicero tradit colophonij ciuem suum esse dicunt. bi suum vendicãt. Smirnij ꝺo suum esse confirmant. itaq; etiam delubrum eius in oppido dedicarunt. Athenienses sacratissimis solonis legibus instituti. adeo poetas in honore habuerunt: vt non senatum solum: verũetiam belli curam eis crederent bello efim quo cum spartanis acerrime dimicatum est: duos duces delegerunt periden spectate virtutis virum. z sophoclen scriptorem tragediarũ: qui diuiso interse exercitu: z spartanorum agros vastarunt z multas asie ciuitates athenien sium imperio adiecerũt. Quid de spartanis eisdez dicam: qui q̃uis essent duris lygurgi formati legibus z moribus asperi. bello tamẽ cõtra messenios occupati: cũ iuberẽt duce militie ab athenienſib⁹ peterent: bicq; tirteũ poetã daudũ pede missi se parẽ poete nõ recusarunt. sub quo victi duobus prelijs. victoriã hostib⁹ ꝑcul dubio reliquissent. nisi cõposita tbirteus carmina exercitui ꝓ cõcione recitasset in quib⁹ hortamẽta virtutis dãnoꝝ solatia. belli cõcilia scripserat. Itaq; tantum ardorẽ militib⁹ iniecit. vt nõ de salute sed de sepultura soliciti tesseras insculptas suis z patrũ nobis dextro brachio illigarẽt: vt si oes aduersum pliũ cõsupfisset: z tẽpoꝝ spacio cõfusa corpoꝝ lineamẽta essent: ex iudicio titulo⁹ tradi sepulture possent. Atq; sic animatis militib⁹ cõmissa pugna victores tandez lacedemones euaserint. Tides vt grecie ciuitates apud senatos gaudẽt esse poetas. Declarat ne minus letant suis vatib⁹. Motũ est illud carmẽ. Mantua virgilio gaudẽt verona catullo. Corduba lucano z seneca gloriat horatio venusum pacuuio brundusium statio burgdegalis. Peligni naſonẽ memorant. Aquinates iuuenalẽ biblis marcialẽ florẽtini q̃uis materna voce locutũ: tñ apud senatũ dantẽ inẽ maria ciuitat⁹ ꝓconia ducũt. Quippe veteres ẽt dijs suis q̃s celũ colẽ putabãt: cure fuisse poetas affirmãt. Cũ lisander lacedemoni⁹ obsideret athenas a libero pace petẽt monit⁹ ꝓbibẽt: vt delicias suas sepeliri sineret. Jacebat tũc inhumatũ corp⁹ sopho

dis tragici: de quo supra mētionē fecim⁹. Quo cōpto lisander in aucias vēdit: ve
claro poete cōgrue fierēt exequie. Simonides apud hospitē suū in thessalia ce
nās castoris ac pollucis monitu triclinij ruinā euasit. Sed pgite regū ac ducum
exempla referam⁹ solon qui leges (vt tactū est) atheniēsib⁹ dedit: vt salaminaz
insulā quā megarēses sue ciuitati surripuerāt vēdicaret: pgressus in publicum
etiā cōtra naturā suā poetā se simulans: insolitis sibi versib⁹ cōtra megarenses vt
arma sumerēt suis ciuib⁹ psuasit. themistocle illū summū athenis virū: cū eo q̄
rereē: cuius vocē libentissime audiret: rēdisse aiūt: eius a quo sua virtus optime
p̄dicareē: excellētē pfecto poetā significans: in cuius verbis indita virtus sicut
in auro gēma plucet. Alexander aminte fil⁹ diues habitus: cui ante omnes iouī
delfico statuas aureas misit pindarū. lincū poetā aprime dilexit archela⁹ q̄ ab eo
regnū macedonie accepit. Euripedi tragico p̄silioz sūmā credidit: cui⁹ supema
nō cōtent⁹ pfequi sumptu funeris: z crines tonsus est: z merorē quē aio conce
pat vultu publicauit. Cū trāsiret in asiam magn⁹ alexander q̄uis multos rerum
suarū scriptores secū haberet: cū tū in sigeo tumulū inspexisset achillis. O fortu
nate iuuē adolescēs. q̄ tue virtutē pconē homerū inueneris. Et vere vt ait cicero
nā nisi illi ars illa extitisset. idē tumulus qui corpus ei⁹ cōtexerat. nomē etiam ob
ruisset. Idē q̄z alexander cū thebas diruēret: pindari de quo supra meminim⁹. z
uinā z sirpē teste arriano ob reuerētiā poetici nois pseruavit. Lisimach⁹ ex suc
cessoribus alexādri philippide poeta comico familiariter vsus est. Cernitis vt greci p
ceres poeticā venerant. accipite mō latinos african⁹ priori q̄nti ennij statuā im
poni suo sepulchro iussit. Alter scipio terentiū comicū ex carthagine si captiuita
te redeptū: in triūpho suo quē rome egit: pileatū duxit tāq̄ libertate donatū lu
cullus archiā poetā ingentib⁹ bonoz⁹ cumulauit. Dictatoz gilla gallos atq̄ hy
spanos poetas. donis q̄plurib⁹ p̄secutus est: nec sedulitatē mali poete indignaz
pmio duxit. Metellus pi⁹ etiā cordube nat⁹ poetā ac pingue ac pegrinū sonātib⁹
aures accōmodauit. Dopei⁹ magn⁹ theophanē mitilenēū rex suaz sceptorē i cō
tione militū ciuitate donauit. Memo ē vt cicero testat. tā multis aduersus q̄ ſ̄on
mādari vsib⁹ eē suū laboz pconiū facile patiat. Itaq̄ ille gal⁹ man⁹ q̄uis ma
tum⁹ impator: natura tñ feroz z inurbanis moz⁹ eximie lucū plociū dilexit cui⁹
ingenio putabat ea q̄ gesserat posse celebrari. Juli⁹ aūt cesar nō mō poetas dile
xit ſ̄ in collegio poetarū aſcribi voluit. Necq̄ actio poete succēsuit. q̄uis sibi col
legiū intranti nō assurgeret: cū a latronib⁹ captus donec pecunias cogeret obser
uareē: orationes ac poemata que scribebat teste plutarcho eis legebat. Et q̄ mi
nus ea vehemēnē laudassent. fatuos ac barbaros appellabat august⁹ octauian⁹
q̄benign⁹ q̄liberalis in varrū: virgiliū: flaccūq̄ fuerit. nemo q̄ vel primas didice
rat l̄as nescit. Fuitq̄ ipse vt trāq̄llus phibet poematū nō imperitus: delectaba
turq̄ comedia veteri: z sepe eā exhibuit publicis spectaculis. Ingenia nāq̄ secu
li sui oib⁹ modis fouit recitātes. z benigne z patienter audiuit. Nec tñ carmina
z hystorias: ſ̄ etiā oziones z dyalogos. Cōponi tñ aliq̄d de se nisi z serio z a prestā
tissimis offendebat. Uespasian⁹ q̄ virū in saluatore nr̄o cōmissū piaculū expia
uit: ingenia z artes vel maxie fouit: primū e fisco latinis greciscq̄ retoribus annua
centena p̄stituit. p̄stātes poetas necnō z artifices coegit. Titus quē generis
humani delicias vocauerūt: latine z grece lingue peritissim⁹: vel mozando vel in
fingendis poematib⁹ prompt⁹ z facilis fuit. Seuerus cesar appianū poetam qui
genera ac naturas z captionē piscū versu descripserat. p̄singula metra aureo nu
mo donauit: vnde aurea post appiam nuncupata sunt. Gratianus litteris bauc
medio criter institutus. carmen facere: ornate loqui: explicare controuersias re
toz solitus erat. Quid nobis tot tantiq̄ viri greciq̄ latini: idonei ne videntur
quos catoni platonicq̄ opponam⁹. Sed dicitis fortasse ethnicos istos eē nec vo
cē habere que apud ecclesiā audiatur. Transeo ad nostros quos reuellere nemo
possit. Dauid quem tota canit ecclesiā: nunquid poete officio fungit⁹: metro

apud hebreos cātent. Salomō q3 ꝛ aliqui ꝓbaꝝ vērsuū mēsuris vtentes: poe tarū locū ꝛ nomen obtinēt. Quid xp̄iani aūt doctor exercatus ꝛ orator inuictus aplūs paulus. nūq̄d ad grecū scribēs epymenidis versiculū reddit. Cretenses sp mēdaces male bestie ventris pigri. In alia q3 epla meandri senarū ponit. Corrūpunt mores bonos cōfabulationes male. Et apud athenienses in martis curia disputās aratū vt hieronym⁹ scribit testē vocat. Quid tertullian⁹: q̄d cyprian⁹: lactāti⁹ firmian⁹: ambrosi⁹: augustin⁹: gregori⁹ ꝛ ipe de q̄ sepe locuti sum⁹ hieronymus: nulla istoꝝ opuscula leges in quib⁹ nihil poeticū redoleat: q̄uis cypr̄ianus firmiano narrāte nōnulli momorderint q̄ aduersus demetrianū scribēs. testimonijs vsus sit ꝓbarū ꝛ aplorū: que illi ficta ꝛ cōmēticia esse dicebāt: ꝛ nō poti⁹ phi losophoꝝ ꝛ poetaꝝ quoꝝ auctoritati vt ethnicus cōtraire nō poterat. Nempe augustin⁹ de virgilio grauissimū testimoniū pbet: dum in primo de ciuitate libro ꝓterea inquit eū paruuli legūt: vt videlicet poeta magnus oimq̄ p̄clarissimus atq̄ optimus. teneris ebibit⁹ annis: nō facile obliuione possit aboleri: p̄m id ora cū quo semel est imbuta recens seruabit odorē testa diu. Negat clarissimus eccle sie doctor oblivioni esse dandū virgilium: nūquid ergo ꝛ legendum suadet. Nec hieronymus ab hoc sensu est alienus: qui necessitatis in pueris esse asserit virgi liū tenere in manibus. q̄uis id crimen in episcopis dixerit esse voluptatis. Quis p̄terea centenas dānare p̄sūpserit: quarū ex altera homeri versibus apud grecos altera ex virgilij carminibus apud latinos incarnationē saluatoris: p̄dicationē: signa: mortē: resurrectionē: ꝛ in celū ascensionē poetico more cōscripsit. An non dignus laude legēdus cunctoꝝ oꝛe dicet. Inuētus p̄sbyter qui sub constātino ce sare bystoriā dñi saluatoris versibus explicauit: nec timuit euāgelij maiestatē sub metri mittere leges. Quid de apollinari syro dicā: qui heroicis versibus hebraicā scripsit antiquitatē. vt sozomeni placet ꝛ imitatus meandri comedias euripi disq̄ tragedias: ꝛ lyram pindari euāgelicas lectiones poetico schemate conclusit Quid ni legaī si sit in manib⁹ aduersatus xp̄iane religioni iulianus apostata: cū peruasisset imperiū: tunc se plurimū nocere putauit: cū lectionē homeri ceteraq̄ grecoꝝ studia chr̄istiano populo ꝓhibuisset. Cui ꝛ nostri hostes cōcordare vidē tur. En q̄rudis inepta ne dicā feralis vox illoꝝ est q̄ poetas omnes asserūt eli mināndos. Ereāt ipsi potius ꝛ qui feras humanitatis abhorrent: fugiant boues si biq̄ similibus brutis associent. En q̄d ais dicet q̄spiā diuo hieronymo maledicē sissimū obiurgare audes virū: speculū xp̄iane religiōis obnubilare ptēdis. Hie ronymus si nescis quo nemo durior in poetas inuehit. Demonū cibus est inquit carmina poetaꝝ: secularis sapia: retbonicoꝝ pōpa verboꝝ: hec sua oēs suauita te delectāt: ꝛ dū aures versib⁹ dulci modulatione currētib⁹ capiūt: aīaꝝ q3 pene trāt ꝛ pectoris interna deuin cōt. Verū vbi cū summo studio fuerint ac labore plecta: nihil aliud nisi inanē sonū ꝛ sermonū strepitū suis lectoribus tribuūt: nulla ibi securitas vitatis: nulla iusticie refectio repit. Studiosi eaꝝ i fame ꝛ veri ꝛ vtutū penuria ꝓseuerāt. Mō me latet ad damasum de filio ꝓdigo talia scribē hieronymū: & lege totā eplaz: nō subsideo i ꝓhemio. nihil iudico nisi tota lege ꝓspecta ꝓsequor magni vba doctoris. Inuenio illū bis vbis nō poeticā solū & retboricam pbiam ꝛ oēm secularē sapiam detestari: q3 plus floris q̄ fructus habeat nec viaz vite i veritate dicet. fallatq̄ sepe legētē. Nec ego inficias eo si de gētilib⁹ tm poe tis ac pbis verba fiant. q̄s ignorasse xp̄m ꝛ crucis p̄miū pala est. Sunt tñ in illis cōplurima vite documēta. que nobis turpia dissuadent: ꝛ honesta demōstrant. vtq̄ aliquid in medū pferam⁹. Quid illis iuuenalis vsib⁹ ad vtutē suadendam dici potuerit efficacius. Oꝛandū est vt sit mens sana in coꝛpe sano. Fortē posce aīm mortis terroꝛe carētē. Nescīat irasci cupiat nihil ꝛ potiri. Herculis ērūnas credat seuosq̄ laboꝛes. Et venē ꝛ cenis ꝛ pluuia sardanapalli. Et alibi. Esto mi les bon⁹ tuto: bon⁹ arbit idē. Integer ambigue si q̄n citabē testis. Incertaq̄ rei falleris: q3 imperet vt sit. Falsus ꝛ admoto dictet p̄iuria thauro. sūmū credo ne-

phas aiam ꝓferre pudoꝛi: ꝛ ꝓpter vitā viuendi ꝓdere cās ꝛ paulopost. Done ire frena modūq ponet ꝛ auaricie miser inopū socioꝝ iteger vite scelerisq; pur? indet oꝛati?: nō eget in auris iaculis nec arcu nec venenati gnida sagitē fusce pharetra Quoscūq; ferāt tutū esse bonis viris iter oñdit: q̄s iustū illo meli? ꝓscribit. Iustū ait ꝛ tenacē ꝓpositi virū: nō ciuiū aꝛdoꝛ prauа iubentū: nō vult? instātis tyranni mēte quatit solida. Quid virgili? sibi vult. dū inferna loca ꝺescribit ꝛ elisios campos: nisi virtutis amoꝛē odiū suadē vicioꝝ. Dic inq̄t apud inferos q̄b? inuisi fratres dū vita manebat. pulsatusue parēs ꝛ fraus iuera clicti: aut q̄ diuitijs solet in cubuere reperī: nec partē posuere suis: q̄ maꝛia turba ē quiq; ob adulteriū cesi: quiq; arma secuti impia. nec veriti dñoꝝ fallē dextras acbeatoꝝ sedes. Audi q̄bus assignet hic man? aitq; b patriā pugnādo vulnera passi. q̄q; sacerdotes casti dū vita manebat. q̄q; pij vates ꝛ phebo digna locuti. Inuētā aut q̄ vitā excolue re ꝑ artes. Quiq; sui memores alios fecē merēdo. Quid tbese? ille apud tragedū senecā: nōne soꝛoꝛia bis de inferno refert. qō q̄sq; inq̄t ille fecit patiē auctoꝛē scel? repetit: suoq; ꝑmiē exēplo nocēs. Stati? q̄z malefactis ⁊stare suppliciū asserit: ⁊ videt bec ait videt ille deū regnatoꝛ ꝛ ausis sera quidē manet iratū. Decq; inferis inq̄t stridoꝛ ibi ꝛ gemit? penarū atroq; tumultu feruet ager tāq; legisset euāgeliū: vocēq; saluatoꝛis audisset: mittite illū in tenebras exterioꝛes: ibi erit fletus ꝛ stridoꝛ dentiū. Quid postremo sibi lucan? q̄rit dū catbenē bammonis respōsa cōtenentē inducit: versusq; illos in eū fudit. Ipse manu sua pila gerens ꝓcedit baneli militis oꝛa pedes mōstrat tolerare laboꝛē nō iubet. nulla vebīē ceruice supinus. Carpente sedens somni parcissim? ipse vltim? bausto ꝛaque. Cuꝝ tandē fonte repto indiga cogāē lacticis potare iumētis: ⁊stat dū lira bibat ꝛ paulopost. bunc ego ꝑ sirtes libicasq; extrema triūpbū ducere maluerim q̄ ter capitolia curru scādere. pompeū q̄ frāgere colla. Jugurte nōne apte ꝛ magna voce. O boies inq̄t sit vobis cura virtutis. Alacres subite laboꝛē vincite sitim. famē. somnū. sic itur ad astra. Quid dicim? noscere ista bonū an malū putamus. Hec ne magnus ille bieronymus fugienda suadet. Preterea pboꝝ libꝛos doctrina salutari plenos quos auide legim?: q̄ quis nōnulla venenū semina in se babeāt: nec bieronymus omni lectione secularis sapiētie abstinēdā precipit: sed docet ille vt ante dictū est damasuꝝ quo pacto sint seculares philosophi ac poete legendi. Tipus inquit secularis sapie in deuteronomio sub mulieris captiue figura ꝺescribit: de qua diuina voꝛ precipit vt israelites si eā babere voluerit vxoꝛē: caluicio ei faciet: vngues pꝛesecet: pilos auferat. ꝛ cum munda fuerit effecta: tunc transeat in victoꝛis amplexus: bec si sin litteras intelligimus nonne ridicula sunt: itaq; ⁊ nos bec facere solemus quādo ꝛ pb: losophos legimus. quādo in manus nostras libꝛi veniunt secularis sapiētie. Si quid in eis inutile reperim? ad nostrū dogma cōuertimus: si quid vo supfluū de idolis: de amoꝛe: de cura secularū rez: bec radim? bis caluicium inducim?. Ponit ꝛ bāc similitudinē alio loco bieronymus: ad magnū oꝛatoꝛem verbis rome scribens. Et adiect. Quid ergo mirum si ꝛ ego secularē sapientiam ꝓpter eloquū venustatē ꝛ membꝛoꝝ pulchitudinez de ancilla atq; captiua israbelitē facere cupio: ꝛ quicquid in ea moꝛtuū est idolatrie voluptatis erꝛoꝛis libidinuꝝ vel pꝛecido vel rado. ꝛ mirtus purissimi coꝛdis coꝛpoꝛi vernaculos ex ea genero dño sabaoth: ꝛ laboꝛ meus in familia xpi ꝓficiat: bec est libera voꝛ ꝛ ex ꝓposito diui bieronymi sentētia. Interꝛogatus ille philosophos ne xpiani poetasue queant salua cōsciētia legere: nō omnibus legere negat: sed illis negat quibus animus est in eoꝝ lectionibus quiescere. Sequimurq; ⁊ nos boc iudiciuꝝ damusq; sancto doctoꝛi manus. Jā cū varij multiformes sint poete: non omnibus que ab ipsis dicunt adbibenda mentē sentimus: sed cum excellentiū viroꝝ dicta aut facta cōmemoꝛant: tota mente moueri atq; inflamari debemus: vt tales ipsi simus quales ipsi fuere. Cū vo improboꝝ bominū mētione incidūt fugienda est illoꝝ imitatio: aureiq; claudēde nō secus atq; ipsi ferunt ad syreu ꝛ ums

cantus clausisse. Accōmodatissimus est ad hoc ꝓpositū quē grecꝰ mirantē magnꝰ basilius sic ille(vt aretinus trāsfert) de poetis iudiciū tulit. Nos igit̄ inquit laudamus poetas:nō cū scurras aut amātes aut ebrios aut vicaces imitant̄: neq; cū diuite mēsa cantuq; dissoluto felicitatē diffinūt mimeꝝ nō cū de vijs aliquod dicūt mentionē. Deinde apiū introducēs vt essꝫ ex floribꝰ ceteri q̄dā nihil sumūt inquit ꝓter odorē ꝙ colorē:apes etiā mella sciūt inde excerpe. Ita qui nō solum festiuitatē sequunt̄ verboꝝ:fructū aliquē ex poetis ꝓcipere possunt: ꝙ subiungit ille essꝫ nec pariter oēs flores ademit.nec si quos ademit eos totos assumit ꝙ nos quoq; si sapimus cū id exceperimꝰ quod veritati amicū consentaneūq; sit.cetera oia transgrediem:ur. Neq; his cōtētus ꝓsequens adiūgit:Et gñ ad banc nostraꝫ vitā ꝓ virtutē ascendit̄:virtus aūt ipsa multū a poetis:multū ab hystoricis:multo etiā a phis laudat̄:eoꝝ verbis marie est inberendū. At quoq; basilius ex quodam viro se qui ad vestigandas poetarū mentes acutissimus habebat audiuisse cū diceret totā homeri poesim laudē esse virtutis:omniaq; illius poete buc tendere:nisi si quod interdū incidēs sit. Sic de poetis secularibus magni ꝙ sanctiviri diffiniūt. Ecclesiasticos aūt quos plures esse manifestuꝫ est: q̄uis desitatione legēdos approbāt:venerādūq; nomē eoꝝ ꝙ dogma suscipiūt:qualis fuit hilarius hieronymi coetaneus:ꝙ qui dulces hymnos in ecclesia ꝓscripserūt. Mōnulli aūt nīsi tpis q̄ vt docti videant̄:quecūq; nō didicerūt dānant:digni sunt quibus cuꝫ hieronymo dicamus ne vescentiū dentibus inuideant.edentuli ꝙ oculos capacia rū talpe contēnent. Traxit me diues ad disputandū materia: ꝙ dum eplam credo scribere tractatum edo.sed laudo sermonē de poetis:cetera contra garrulos sapientie tue nō verūt:si quis cōtentus his esse noluerit. Nunc ad vltimā trā seo partē in qua ꝓ rege ladislao facis apologeticū:multa in laudem tanti pncipis scribis que dicta sūt a diuersis eū.nō minus ornate q̄ caute revellēs. Cogitaui ꝙ ego futurū boc cū libꝝ epistolarū ad te direri. Neq; inutile reputaui aduersus scripta mea te dicere.que ipse nō tā q̄ visa sed tā q̄ audita retulissem. Sic.n. veritas facilius inuenit̄. Tu ergo modo q̄uis ꝙ prudentissime ꝙ fundatissime regis causam tuearis:das tamē mibi cām nonnulla vt rememorem.tecūq; paulisper contendā.non quia te velim impugnare sed qꝫ magis instrui cupiā. Quāetsi magni viri fuerūt quibus aures ꝓbui:ꝙ quoꝝ dictis hystoriā struxi:meaꝫ plus tamen tuo nomini tribuo. Tum quia rebus de quibus locutus sum interfuisti. Tum quia ꝙ nature ꝙ dignitati ꝙ etati tue mentiri alienū est. Sed audis pauca que me obsistere tuis dictis impellunt:dixi ꝓioꝝ meis epistolis nobilissimum adolescentē wladislaum polonie regē suoꝝ consilio victū:regnū bungarie occupasse:hoc durum ꝙ a vero remotū tua dignatio esse contendit: affert̄ rationes que iustū illum bungarie regem possint ostendere:quarū maxima tria est quia defuncto alberto.regina ꝙ vniuersi regni accole wladislaū regez accersuerint cuiꝰ ope ꝙ auspicio catholica fides ꝙ regni populus ab infestatione turcoꝝ defendi possit:qui tunc bungarie vicini clades q̄plurimas inferebant. Addis ꝙ oratoribus qui ob eā cām missi fuerant apertū dictū aperte extitisse: quia regina p̄guās et alberto remansisset:non licere regem exterminiū regnū transire:illosq; confutasse.quicquid petitionibus rerū obiceret victis insuper ꝙ decreti copiam quo regni ꝓlati ꝙ proceres quecūq; aduersus coronationē wladislai dici possent inania esse diffiniunt. Fateor oia ista ita gesta esse vt scribis neq; de tuis dictis animo quicq̄. Sed audi quid me moueat:dicis albertū bungarie regem fuisse:moꝝ tē q̄ relicta vxore obijsse:natumq; ladislaum eius filiū. addo ego ꝙ coronatū regem patriq; q̄ wladislaus eius bungariā ingrederet. Quid hic dicemus. Nunquid regū filij soliū paternū tenere debent. Quis erdubo regis filio regnū possidens non dicit occupatoꝝ. Aut successioni locus est apud bungaros aut electioni:cū rege mortuo filius in ꝓmptu est. Si patri succedit filius non video quid iuris in wladislaū popularis electio transtulerit. Si regez electio facit:attribuo

tue parti victoriā. Mihi tamen qui regni se mores affirmant succedere patribus apud bungaros in regno filios in iussu populi dicunt: idēq; romanū pontificem diffiniuisse apostolicis demonstrāt apicibus. Neq; menti mee satisfacit quod de eburcis in medīū proponit: tāq; necesse fuerit pro regni salute. pro xpi nomine tuendo: regē habere qui regeret. Ilāq; si hēc premittimus: rarus patri succedet in dominatu filius. Poterat wladislaus si celo fidei succensus erat: si vicinor. saluti cōsulere volebat: si tanta eū charitas mouebat: z bungaris succurrere z pupillo infanti regnū conseruare: ac veluti tutor vicini regis regnū administrare. Sy vteris tu mecum ea purgatione qua trogus philippum macedonē defendit: cum regnū nepotis vsurpauisset. Itaq; inquit ille philippus diu nō se regē sed tutorē pupilli egit. Ac vbi grauiora bella imminebant: seruūq; auxiliū in expectatione infantis erat cōpulsus a populo regnū suscepit. Melius tamen ligurgus qui cū fratre suo polibiti spartanor. regi successit: regnūq; sibi mendicare potuisset. Catulo filio eius qui natus postbumus fuit cum ad etatē adultā veniisset: regnū sūma fide restituit. Sed pauci sunt quos dominandi non frangit cupiditas. placet cunctis proverbiū cesaris. Si violandū ius est: regendi causa violandū est mihi. Non videt aut mater aut populus aut instans belli metus ius infanti auferre atq; alteri concedere potuisse: nisi tua sapiētia nouis me rationibus instruxerit. Scio illud quod dicis regnū polonie longe lateq; florentissimum esse neq; viros illi: neq; opes deesse. Constat inter omnes qui terram circuierunt polonos z fortes homines esse. quibus qui dominatur inter christianos z clarissimum nomen habet. abundat diuitijs potentissimis creditur satis illi superq; satis bonoris ē: si quicq; mortale pectus satis existimat. Ac dives asia persi nō sufficit: greciā imperio cupit adiungere. Alexander victo dario babylonia capta: egypto subacta superatis indis estuat infelix angusto limite mūdi vt gyare clausus scapulis parua scapha. Hannibalē nō capit africa: addit imperio hispaniā: pireneū transilit supat alpes: ingredit italiā. nihilq; actū a se putat nisi vexillū in capitolio ponat. Utbi a rer bunor. totius sathice gentis solus imperiū tenens inuasor germanie: galliarū populator: vastator italie: inopem miserūq; se iudicat nisi pannas mūdi gentes: romanos vesogatas sibi subijciat. Sed quid miramur viros. Condidit babylonie semiramis nō cōtēta cōfitos amno regni terminos tueri etbiopiaz imperio adiecit: indisq; bellū intulit. Quo pter illā dyonisiū berculē z alexandrū armatus intrauit nemo. Insatiabilis est dñandi cupiditas. Nulli satis ampla sua ptās videt. Semp in alieno melior seges agro: vicini formosior cōiunx: pinguius apud alios pecus apparet. Mimirū si wladislaus bacre ductus in būgar ā venit: secutus est vt philosophi volūt erroneā viam: vt populi sentiūt laudabilem z glorioſaz. dignus qui fortibus vmbris animū mereret. Hec placuit ad tua scripta referre: non quia impugnare illa velim: sed vt solutionē eorum a te suscipiaz que mih. dubia superant. Ilā etsi multe sint z maxime laudes que wladislao regi sui seq; patris vel proceribus attribui possint: capio z hoc illis ascribere preconiū sine controuersia posse q; bungariā nō humano solum sed etiam diuino iure sibi subegerint. Ad vo presente rege victos z etiā prostratos a polonis turcos astruis: sequor testimoniū tuū. cuius iulianus cardinalis sci angeli q; tunc in bungariā legatū aplicū agebat: suis litteris omnē belli victoriā in iobem trāstulerit. quē ego ad pōtificem patauiensem scribēs babui testem. Ceteraq; de wladislao

refers. nullo apud me dubio sunt. Cognoui ex omnibus qui eum nouere fuisse illo in adolescente vastū animū: singularē prudentiā: summā liberalitatē: ingenīū ꝓspicar: aduministrāde iustīcie grandē: curā nullā in eo desideratā ex his q̄ regie virtutes appellant: ob quā rē optarē si fas eēt: cū tua dignatione in hāc vsq; diez vixisse illū. melio⁹ vt arbitror regno būgarie melius xp̄iano sanguini successisset. Necq; fortasse memorabilis illa ciuitas bisantina orientalis ecclesie caput: grecie columen: in ptātem turci redacta. cū tāmagna xp̄ianor̄ clade fuisset q̄ p̄cōstantinū primū instar romane vrbis amplificata fatali quodā solebat dicere decreto sub vltimo cōstantino deuicta t spurcitie saracenor̄ tradita est quā viuo wladislao nec intueri impator audebat. Sed obiit ille vt ais rex clarissimus cū maiori ꝗctum credidim⁹ nō polonie solū sed būgarie t totius ecclesie dāno. Verūq; illō ostēdit qd ad sororē scribere methodor̄ anne⁹ seneca tradit: mortale esse mortalīū omne bonū. Vale t iā nō epl'az § libz̄ cuz vacauerit legito. Ex noua ciuitate austrie sexto kal. nouēbris. M.cccclij.

Mittit litteras summo pōtifici p̄sentādas. **Epistola.cccclviij.**

Meas eps seneñ. iobāni capistrano ordīnis minor̄ p̄fessori. S.p.d. Nicolaus capellan⁹ meus lras tibi restituet. quas cesar romano pōtifici ac duob⁹ cardinalib⁹ t magistro henrico senftleben ꝓcuratori suo in romana curia scribit: Ego quoq; eisdem cardinalib⁹ lras dedo quēadmodū frater philippus expostulauit: quarū exemplaria simul recipies. Intelligesq; t quō ab imperatore t quō a meipso scriptū sit. tuū erit scripta hec quātoti⁹ ad romanā curiā dirigere: ac curare vt magistro henrico signenk: qui ea aplice sedi offerat ac respōsum exigat: si qua trinceps vel p̄ dignatione tua vel pro fratribus curare me volueris: quoad facultas fuerit nō deerit voluntas. Vale in xp̄o optime in orationib⁹ tuis meis memor. Ex noua ciuitate.

Significat bohemos rokezanā in archiepiscopū petere. **Epistola.cccclix.**

Iohannes capistranus ordīnis minor̄ professor Enee episcopo senensi. S.p.d. Quando capellanus tuus me cōuenit tandem a me summe rogatus abiit: vt meis precibus t supplicationibus id ageret: vt tu de die t tempore recessus hinc ad nos mei me certiorē faceres: expectaui sitiens t magis pre stoloz. Fertur enim hic cōuentum ipsum huc ad nos viennam translatū iri: cuz non videak in ciuitate noua omnes p̄incipes cum oratoribus hospitari posse ꝓ cōmodo suo. Ea de re te iterū atq; iterū exoratuz velim: vt dubiū me clarefacias t quid acturus sim certiorem reddas de p̄incipibus qui huc conuenerunt. Etsi mihi persuadeam te non latere: hoc tamen dicam. Cū serenissimo rege ladislao intrauerunt gubernator bohemie t plures baronce de bungaris episcopus varadiensis tm̄: expectank ceteri sed adhuc incertus est eorum aduentus. Erit non alienum vt significem tibi rem detestabilez: ac cuiq; bono viro solo auditu abhorrendam. Queritant nōnulli bohemor̄ summas preces diuo cesari porrigere: q̄bus fauorem t gratiam suam impetrēt: vt ad. S.d.n. litteras summo studio petentes confirmationē nefandi heresiarche rokezane in archie piscopuz p̄ragen. dirigat t hoc pacto fieri poterit vnio ecclesie: quā iuste bene recte t sancte p̄rocedere intendant. Tu mi pater pro tua singulari equitate t prudētia iudica. Quid aūt ad hanc rem facturū velit catholica fides cogita: ego indignitatē tacitaz nō equo animo fero. Postremū vt me de his que acturus sim admoneas te oro vehementer. Vale longissimo euo cui me vnice cōmēdo.

Determinat cōgruū tempus veniēdi ad dietā in noua ciuitate celebrandā. Referq; post nouitates italie obstacula ne contra turcū cōcludāt. **Epistola.ccccx.**

Carissimo verbi dei ꝓdicatori fratri Johanni de capistrano ordinis minorum ꝓfessori Eneas epūs senen. z aplice sedis legatus indignus. S.p.d.

Habis mihi veniam pater optime si tue mꝰurus epłe non plurali quemadmodum vsus moderno2 bz. ꝙ singulari te numero compellauerim. Sic eñ z Jeronimi z Augustini z omniū vetez obseruantia fuit. meo iudicio q̄ nostri tempis ꝓfectuo multomelio2 atz ꝓueniētio2. Quid eñ absurdius aut ineptius esse pōt. q̄ si vnum allocutur⁹ hominem audite inquam. Maiores certe nostri ꝟ vicium inter barbarismi spēs numerassent. ꝙ mitto hec que te minime fugiunt. z ad ea venio q̄ tuis in lr̄is ꝓtinent. Scripta tua iocūdissima z acceptissima mihi fuerunt. q̄ te sospitem ac suo more letum in austriam remeasse nunciarūt atz in vrbem venisse tibi dedissimam flauiam quam nūc wiennam dicim⁹. Scio te illic magno exceptum gaudio. multumq̄ illa in plebe ꝓficere. Est eñ wiēna aptis sim⁹ ager cui z ꝓmittere semē domini z multiplicatum sperare nō frustra possis Quod queris de tuo ad cesarem transitu paucis absoluam. videbit te libēti animo quouis tempe maiestas impatozia. ac velut aplm xp̄i venerand̄ amplexabit Erit q̄z p̄ntia tua diue auguste ad singularem leticiam q̄ qm̄ multa de ꝓcellenti doctrina. vitaq̄ tue sanctitate et auditu didicit. magnope cupit tuis aliq̄n simonibus interesse. videre ac audire te ꝓdicantem ac dulcedinem celestis eloquij degustare. quacūq̄ igit̄ die huc te ꝓtuleris. z honorifice z iocunde ac studiosissime ꝓ benivolentia cesaris z auguste desiderio recipieris. Non tñ vt mea fert ꝙdem spes eque frugifer tuus aduent⁹ erit. Multū est in tpe positū tp̄s seiandi z tp̄s colligendi. Veneris in tempe q̄ō est omniū primum inq̄t ille. Et apud alium scriptum est. Fati plus etenim valet hora benigni q̄z si te veneris ꝓmedet epła martī. Fateor ego tuā p̄sentiam in hac ciuitate z in hoc ꝓpō sp futuram vtilem. ꝙ multo magis ecclesie dei ꝓsules. si ꝓgregato ꝓsilio huc venias. Nam quemadmodum franckfordie mentes hominum ad tuendam religionem tuis sermonib⁹ erexisti ita z in loco si qua tepido z somnolentia fuerit. te vrgente atz increpante pellet. Ego vt animi mei secretum aperiam z aliq̄n dicam manifeste q̄ō sentio. non sum sine magno metu. ne ruant edificia nr̄a q̄ apud franckfordiam erexim⁹. Timebāt vt video mentes ꝓcipum. torpent reges. languent ꝓpli. nauicula piscatozis grā dioz⁹ diuisa. pcellis in medio mari pene demergit. Flant hinc atz illinc ꝓtꝛij venti scindunt vela. frangit malus. carina debiscit. nulla remigū⁹ cura. neq̄ mgro spes salutis esse videt. Omnes. q. attoniti tempestati cedim⁹. Opus erit igit̄ hmone tuo. calcari tuo igne tuo excitādi. vrgendi. incendendi sum⁹. nisi ꝓpellimur būfacere. nostrapte ingenio nihil est q̄ō de republica cogitem⁹. atz vtinam vel ꝓpulsi aliq̄n vigilem⁹. Ederunt ꝟ nisi falloz et alemonia et bohemia et bungaria multi pceres. Et ytalia q̄z atz ex ipa gallia nōnulli aduētabunt. agit tuende religionis nr̄e negocium. q̄ mediata sunt q̄ pclusa sunt franckfordie inhanan⁹ recipient Tum que mens ꝓcipes nr̄os habeat intelligem⁹ si feruere videbim⁹ animos. agem⁹ deo nr̄o grās. q̄ suam nolit eccl̄iam nr̄is diebꝰ exterminari. Laudabit otio tua fortes ac magnanimos ꝓceres plenosq̄ spei reddet ac bene vadētes in cursum ꝓuocabit. Atsi vel timidos vel discordes ꝓpli nr̄i duces inueneris. tunc tuo fungeris officio. tūc sine cessatōe clamabis. at. q. tuba exaltabis vocem tuam. ac culpabis ignauiam. superbiam crimināberis. auariciam detestaberis. Hec sunt eñ tres pnitiosissime pestes q̄ religionem nr̄am turcoz gladio pene subiiciunt. q̄ si humiles. si sollertes. si liberales essem⁹. exercitum facile ꝓgerem⁹. q̄ nedū turcoz ꝙ omniū infidelium potis eēt audaciam ꝓterere. ꝙ alios retinet ambitio ne cuiusq̄ impio subesse velint. Omnes iasonis morbo laborem⁹. quo vt est apud aristotelem in politicis grauiter ferebat si nō regnaret. q. nescāret putatus esse. Sz ille forsasse gnar⁹ impandi fuit. Nos q̄uis omni nr̄e vtiliter posse nesciam⁹. in alios tñ magistratū affectam⁹. alios in delicijs natos in plumis enutritos in voluptatibus mersos vecordia omni ꝓstratos bz. bi neq̄ famem neq̄ sitim neq̄

labores vllos pferrē pñt. rempublicaz pire malint q̄z ethere turbido domum ereant. neq; si generis humani impedire ruinam possint. ad agent si vni⁹ diei ppea fuerit voluptate carēdum. Alijs nihil satis est qđ bñt. vnicū studium est rape. z ad se cūcta trahere. q̄ mari ac terra vehūt. nihil magnifice nihil splēdide agitāt. q̄cād agūt tardi ac morosi sunt. sp̄ ꝓsiderātes in eo quem numū exp̄dāt. atz b̄ ipm cum ārelis agūt. z cūcta maiora q̄z optz se facere exīstimāt. Trist⁹ baud ill' mōstr' (vt nobilissimi poete vbis vtamur) nec seuior vlla pestis z ira deū stigijs sese extulit vndis. vginei volucr' vult⁹ fedissima vētris. pluuies vnceq; man⁹ z pallida sp̄ ora fame. Sic ille sub arpiar' forma descēpsit auaros. difficile est cū his boim mōstris imo certe impossibile rē xp̄ianor' sospitē eē. Ruim⁹ atz in p̄cipitiū labimur. nisi has bestias. aut occidim⁹ aut nr̄is ex finib⁹ ꝓpulsam⁹. aut pire optz. aut mutare praue. aut peruerse introductum morem. Tua erit igit̄ h̄ puincia tuū erit cum hisce bestijs ogredi. si q̄s nr̄m ꝓsilium huc aduerterit. ego q̄dem nō ambigo aduēturas q̄plurimas. Theatrum h̄ in loco futurū ludos circēses bēdim⁹ aiūt ediles nr̄i spectacula magnificētissima se edituros. q̄lia neq; iulij cesaris neq; gnei pōpei. neq; posterior' cesar' fuisse tradūt. nescio cuiusmodi erūt h̄. nescio an pducent̄ hesterni orbis mōstra. an solūmō q̄ apud nos bñt fere. Nam z iste horribiles ac teterrime sunt. p̄nt iam eraudiri gemit⁹ ireq; leonū vincla recusantum. z fera sub nocte rudentum. Setigeriq; sues. atz in p̄cipit⁹ vrsi seuire. ac forme magnor' vllulare lupor'. q̄s boim ex facie dea seua potēt⁹ herbis induerat arte in vult⁹ ac terga ferar'. Lyt⁹ q̄zarchadū de⁹ nescio quō ad nos ꝓuolauit q̄ sui cultores conuertit in lupos fortassis z bohemia nobis aliquā ex apocalipsi bestias mittet. q̄ arcum bicornis ambiat. Si fuerit venatio nr̄a vel mediocris multa in casses nros dabit̄ p̄da. implebit̄ arc⁹ feris diuersis nisi acutus ozis tui gladius dimicauerit. Nemo est q̄ talib⁹ bestijs obuiam eat. neq; tu hāc pugnam infamem duces. q̄ interfabiles velint leges q̄ cum bestijs pugnāt. iam supra. xxx. annos huiuscemodi bellum geris. nūc italie. nūc gallie. nūc germanie bestias insectaris. z alias q̄dem occidis alias in humanam redigis formaz. Nam q̄s citie q̄sue lit⁹ ex hominib⁹ veneno suo feras effecit. has tu⁹ ymo ancipiti gladio pene trabilior' ex feris ite; homines reddit. qđ si victrix tua virt⁹ theatr' exierit. spes certissima maiorīs victorie dabit̄. cūc eīm exercitum aduersus hostes ext̄nos pare poterim⁹. cum domestici fuerint sepati. absit auaricia. facescat ignauia. ejiciat̄ superbia. nihil est q̄ turcor' potētiam formidem⁹. vincat se q̄sq; necesse est vt sui potens suiq; dñs sit q̄ supare alios ꝓtendit. Est igit̄ mea sntia si voci mee placet auscultare. Ducte demum ꝓferas cum p̄ncipes ad diem ꝓstitutam ꝓpauerint. Eadem q̄z maiestati cesaree q̄z de re hac ꝓsultam habui mēs est. medio tpe pulcerrimam excoles viēne vineam. vbi iam torcular erexisti qđ vīna in cellaz dñi purissima exp̄mit. Hec ad q̄situm tuū q̄uis tua prudētia p̄ sese meli⁹ oia noscat. Nunc de nouitatib⁹ pauca subūciam ytalia nr̄a excepta etruria vniuersa q̄escat. angulus ille patrie mee turbulēt⁹ ē. dñi de pitiliano q̄ ex familia vrsinor' dicūt rupto federe ꝓius-faszq; senens' agr' populati sunt. Comes euersus ei⁹ fidei cui⁹ nominis illis auxilio est. neq; tñ simul iuncti pares senēsib⁹ esse possent. q̄ bñt occulta subsidia. Sunt q̄ danculum pecuniam summistrant. Veneti mille equites misere. q̄ senensium ptes adiuuant. His karolus gonzaga ꝓfectus est. Sigismūdus dux exercit⁹ seneñ. habet̄ pugnatum'est vtrinq; summa vi. pūa mea z igne telet̄. vicini q̄si ludum respiciūt. Solus roman⁹ pontifex eius litis arbitratorem se fecit. q̄ hic ꝓpter aduersam valitudinem pax hactenus ꝓfecit. Spero tñ eius sapientiam hoc incendium pus extincturam q̄ vltra serpat. Januenses q̄si clarissim⁹ ille rex aragonum z sicilie sibi fuerit iniuriat⁹. cum grādi z admirāda classe in portum vsq; neapolitanum nauigauere. ac veluti in cussuri metum. tum regi tum regno se oñderunt. Et quoniam pax dilectos in terra catbelanos credidērunt metus aliquos ꝓceq; sperauere. Rex autem alphonsus quem neq; secū-

da extollere neq; aduersa depellere consueuerunt. fortj animo contra restitit vr
bem ac portum magnifice ꝓmuniuit. bombardis ac alijs machinis hostes aprio
pinq; ꝓhibuit. regni ꝓceres nūc terrēto nūc cohortando in fide retinuit. Ideo
q; prudenter ⁊ accurate cuncta disposuit. ne vel minim⁹ toto regno tumult⁹ ex
ortus fuerit. Eiecti igit e spe sua Januenses. relicto rege. gilium paruam insulaz
in etrusco mari tenelamom oppositam. que regi parebat occupauere. Burgum ca
stri leonis qō ⁊ in tuscia eiusdem regis depōdati sunt. Rex interea ipse classem nō
paruam armauit. qua Januensium triremes insecuta. ex his septem apprehen
dit atq; excussit. Veneti ⁊ q̄ nunc ducatu mediolanēn. potit Franasc⁹ Sforciavi
cecomes. Florentinoꝝ quoq; respublica inter se fedus iniere qō omnibus ytalie
ꝓmunitatib⁹ volunt esse ꝓmune. Hursius dux Mutine. vnus etiam ex ꝓfede
ratis habet. Aiunt ⁊ ianuenses inscriptos esse. Sunt qui dicunt ⁊ romanum pō
tificem ꝓfederationi ꝓsentire atq; accedere rogatum rndisse. q̄ pater sit omnium
ꝓmunis eum non debere filioꝝ vinculis alligari. Laudasse tn ytaliam esse vnani
mē q; eo modo turcoꝝ conat⁹ facile possit elidere. Alphonsus rex de quo ante
locuti sumus q̄uis pacem ytalie ꝓplectus fuerit. de federe tn nihil adhuc recepit.
neq; puto magnanimum illum regem sapientia ⁊ auctoritate ꝓditum. equo ani
mo ferre. nūc pacem nunc colligationes se nescio fieri. sibiq; demum qs nequeat
immutare leges offerri. Cognoscit ⁊ ipe statum suum. ⁊ que sue dignitati ꝓueni
ant mente reuoluit. Missi sunt ad eum legati trium potentiaꝝ. cūq; his ꝓfectus
est cardinalis sancte crucis aplice sedis legatus. quem firmanum appellat. Illi⁹
prudentia aucte ac vite mūditia memorabilis. q̄ medi⁹ inter regem ⁊ oratores
eo missos arbitꝝ ꝓcordie gerat. Rex ob eā cām caietam se ꝓtulit atq; ibi legatōes
audit. nescio q̄d inde sperem. qz tn indito illo regi res alte ac magnifice sp cordi
fuerūt. fortasse vt aduersus turcos bellum gerere possit qō est vnicum ei⁹ ꝓpo
situm. vnionem ytalie ꝓplectet. Veneti pacem cum turcis bīnt. quam coacti fe
cerūt. ne ciuitates orientis amitterēt. Id manifestāt leges vtrinq; dicte. q̄tum ad
xp̄ianos ptinet pax honorifice. nequeo meditari q̄d actura sit illa respu. si de bel
lo gerendo ꝑ turcos agam⁹. neq; de rauennēsib⁹ q̄d dicam scio. Omnes de do
minio retinendo q̄ de fide tuanda solicitores extitunt. Cedit fides honori numis
honor. q̄d eīm salutis infamia numis inḡt ille emat ytalia. Tota xp̄ianitas se re
piat emptorem debunt omnia turco. si dabit aut venalis est nra religio. Cara
mān⁹ p bos dies ad cesarem nrm lras dedit. q̄ exemplar tue pacēnitati cum pn̄
tib⁹ edo. videt ille aduersus turcos inflamatissimus si xp̄ianoꝝ arma ocurrere
sentiat. vetuste lre sunt ⁊ augusto mense signate. multa in ea inuenire potuerit
que principis eius abalienarunt animū. nihil ille faciet nisi ex ꝓmodo suo. Nam
quo pacto saracen⁹ cum damno suo xp̄ianoꝝ signa sequat. q̄n nec xp̄ianus cum
piculo xp̄ianis assistit. Johannes comes bistricēn. q̄ nunc gubernat bungariam
vnicus turcoꝝ met⁹ ac fortissimus nre religionis gladius. xxx. milia turcoꝝ
supionib⁹ vict⁹ apud senderolum ꝓstrit. Fritzbegū ducez exercit⁹ victum ab
duxit. cedem magnam fecit. agros hostium vsq; ad ipam zophiam ferro ⁊ igne
vastauit. Machomet⁹ aūt turcoꝝ imperator. ꝗ accepto vulnere magnum con
flauit exercitum. iamq; intra bulgariaz in campo sedet. hinc biduum inde pyro
tham respiciens eo ꝓposito. vt primo vere regnum hungarie populet. Nihil si
bi dubium q; terram ac gentem sibi subiugat. Idem q̄z ⁊ hungari timent nisi ce
teroꝝ xp̄ianoꝝ manib⁹ adiuuent. Hec nouissime scripsit iohes iste cesaree ma
iestati. tantū est qd de nouitatib⁹ scribere possum. Cupio te cum fratribus bene
valere. ⁊ in orationib⁹ qs diuine pietati dies noctesq; porrigis mei memorē esse.
M.cccclxv.

Corrigit dyalogum ꝓfectum in qui
busdam punctis.

Epistola.ccccxxj.

Meas epūs seneñ. iobi troster. S.p.d. Legim⁹ tuas lrās iohes amantiſ sime pcurrim⁹ dyalogum tuum oblectati sum⁹ vehemēter q⁹ te pitum diſertum factūq; cernim⁹. non tñ tantum nobis arrogam⁹ quntum tribuis. Neq; em̄ quam in te cernim⁹ dicēdi vena ex nr̄o fonte ditata est. aliūde tibi copia venit. qđ si fateri volum⁹ aliqđ in te nr̄m fuisse magisterium. illud q̄z pcedere oportebit qm̄ supati a diſcipulo sum⁹. Est dyalog⁹ tu⁹ tersus z limat⁹. aptz̄ ppoſit⁹ ꝓbis. sentētiisq; grauib⁹ refert⁹. cui⁹ lectores necesse est de te grāde iudicium faciant. creuisti admodū breui tpe. creſcesq; si pgis. viz̄ te dauz̄ reddes. omabis tuam pīaz̄. nomēq; tibi efficies. qđ nō theutones solum ⁊ galli q̄z atz̄ ytali celebrent. Ut ne putes q̄ non viderim⁹ a nobis adulantium more digna atz̄ indigna laudari. ānotauim⁹ q̄dam pauca. q̄ nro iudicio visa sunt emēdatōis egētia. scis q⁹ facili⁹ aliena q̄m nr̄a vicia cernim⁹. nihil errare sapiētis z pfecti est hois. errata cognoſcere vel rudes q̄unt. Audi q̄ q̄ nobis non detestāda ⁊ nobis meliorāda in tuis dictis visa sunt. In epla q̄ dyalogum añcecīt. b ammectis ꝓba. de amore q̄d sentirem scriberem. diſſisses eleganti⁹ q̄d sentirem de amore z scriberem. bñt em̄ sentirem z scriberem ꝓcentum. dum simul exeūt venustum z inꝓtinuum. Simileq; illud est q⁹ ais. ex vulcano veneremq; natum. Nam z cicero in eo ꝓsu calumniam tulit cū de tpib⁹ suis scribens illud exꝑsit ꝓbum. O fortunatam natam me ꝓsule romam antoni gladios potuit ꝓtemnere si sit. Omnia diſſisset. inq̄t iuuenalis z salusti⁹. O fortunatam natam repetēs atz̄ irridens. Nam inq̄t cicero. fugiende sunt huiuscemodi voces q̄ apud eruditos insulse ac ridicule sonant. Cuz de porta cornea efficis mentōz si futile somnium tuū nihil veri bñ intelligis. nō recte locut⁹es. veris em̄ hac porta facilis dat exit⁹ umbris vt maroni placet. Sz vera somnia existimari maius nihil imitādum ē. Algores nisi fallimur apud veteres legim⁹. nō vt tu ais bybernalia algora. Archiregnium bunoz̄ q̄z archibunoz̄. pot⁹ dictum videri poterat. būgaros ꝓterea nūc nō bunos appellare debem⁹. quō eam incolūt terram q̄ olim pānonia dicta est. etsi nos aliqñ alit⁹ dixim⁹ in errore ꝓmuni fuim⁹. Nuni em̄ aliqñ pānoniam tenuere. ⁊ illis eliminatz̄ subintrarūt būgari ab extremis scythie ptib⁹ venientes. quēadmodū in iordano lz intelligere. Sūt z hodie vltra tanaim ad paludes meetidas ꝑsi q̄ būgari dicunt eamq; linguam loquunt quā nr̄i area budam z hyſtz̄. nec teucros ꝏo vocabulo noiam⁹ q̄ anno prime decurso ꝓstantinopolim expugnauere. q̄uis eā regionem occupēt q̄ q̄ndā teucroz̄ fuit. turco noie appellādi sē z bi schitaz̄ soboles bñt. vt etbic⁹ ꝓbs in cosmographia sua ꝓfirmat. ꝓpe eam accersam accurrā. limat⁹ dicēdum fuit. qui⁹ eā accurrā accersam. nisi bñ auspicar multa nimis inꝓponis ꝓnūq; adnicias ꝓbum illud qđ potissimum est. captāt q̄ facto z q̄ sequunt. Subnectens amoris cām ꝓmitiuaz̄ antecedētem piūctamq; ꝓmemoras. dyaleticoz̄ bi termini sunt. Haud q̄q̄ oratoz̄ siue hystoricoz̄ insuriatum z inamoratuz̄ q̄uis latine dici posse fatemur. meli⁹ tñ furiosum amoriosumq; diceris. neq; nos latet ꝏgilium furiata mēte cerberꝫ posuisse. Ex demone nisi ex muliere nisi nō belle dictum videt. nō bñ subiūgis infestuum. qđ min⁹ importat otiones augeri nō diminui optz̄. Si vos q̄ thoz̄ cum diceris ꝓus amatam fugiēdam. nccium erat añq̄z huc ꝓlaberer ꝓmittere necessitatem. q⁹ si forte ꝓpellar apud amicam iacere. lucē admitti z relīq̄ que nō insule ꝓsulis. suffultros paz̄ latine videt dicere q̄s. paucitra pofuisse poter̄ existimari. Suadeo vt ad alias pluresq; aim adiūgas remedium boe z si nasonis est. paz̄ tñ honeste apponit. z a te ꝓtum sacerdote. cui⁹ est nihil suadere qđ crimini ꝓximū sit. Inde clericis ꝓiūgatis ꝓmo capīo. oratoi satis erat omisso capitulo. calixtū atz̄ gregoriū astipulatores inseruisse inde clericis nō belle dicit orator. ꝓpositōes nisi cogat metri necessitas vel inuitet ornat⁹ a suis casib⁹ nō diſiūgim⁹. Hoc habuim⁹ qđ ad tuum dyalogum dicerem⁹. tu pge atq; vt facis castalidas amato soiores. Et vale optime. Ex noua ciuitate. vñ. ydus iulias. M.cccc.lūj.

Excusat se q̄ paulum vergerium aliter misit q̄ prius statuisset. **Epistola.ccccxxij.**

Meas ep̄us seneñ. Anthonio panormite. S.p.d. Paulum vergerium q̄ arrianum transtulit insignis atq; elegantissime vates. cum supioribus diebus ad inditum Alphonsium siculie ⁊ aragonie regem. vt tu ipse olim rogasti mitterem. iussi eum in tuas manus dari ac p se reddi maiestati regie. tibi q̄q; ad eam rem lras misi. cognoui postea recta via lib⁹ in ptātem regiam veniisse. neq; te illum vidisse. q̄ res vt accepi egre te habuit. cum int̄ amicos diceres. Eneas in vno filio duos ꝓpatres q̄siuit. Eq̄dem anthoni nunq; fi ⁊ tibi ⁊ regi ꝑ tanto munere feciisse rem gratam putaui. neq; em̄ alius p̄ter me fuit. q̄ arrianum b̄ tpe latinum b̄et illi⁹ manu ꝓscriptum q̄ trāstulit. At nūc cum meus ordo p̄termissus sit. nec regis sentio grām. ⁊ te mihi succensere intelligo. Q̄q; q̄d ego ad b. q̄uis magnifacio tantum regem non tñ fame peam arbitror. si ei⁹ erga me beneficentiam noui expior. scio q; me odio non b̄q. si non amor. nō sum solus eius expers beniuolentie. Tuo etsi nūc subirat⁹ eo. cum omnia plene cognoscis. dices me nihil erraisse ⁊ in tuam me rursus amicitiam suscipies. eius noticie memor q̄ int̄ nos senis fuit. ver. q; non rñdisse mihi regem questus est mercator meo noie apud te. nescio q̄s id fecerit. scito imprudent actum esse. Neq; em̄ ego mihi rñderi optaui. q̄ scio q̄nta inest supbia regib⁹. q̄ ad impatricis lras non nihil mea causa rñsum petentis exp̄rebam. nihil tñ exinde moueor. Ego quecūq; accidunt in meliorem recipio ptem. si sit q̄d querito. deo grās ago. si miti⁹: existimo me nō recte opinatum esse. neq; placuisse supis q̄d nolebam q̄ p iocūdis optima p̄bent. Ego q̄cunq; in me animo fuerit rex ille magnificentissim⁹. ac nri seculi dariissimus iubar. semq; eius nomē in celum tollam ⁊ ꝓmendabo gesta ei⁹ que ꝑcos duces fama claros non mō equare. q̄ superare intellige. Neq; mirabor nunq; si mei memor neq; cultor est. q̄d ego ⁊ statui regio cui⁹ est parua ptemnere. ⁊ mihipsi asscribo ꝓscius mee ⁊ vilitatis ⁊ ignorantie. Q̄z vale tu etsi q̄d est erga me rubiginis in tua mente. deponito. mea erga te fuceritas minime imminuta est. Cum his mitto tibi sententiam eius oblatois quam dux burgūdie apud ratispanam fecit. Ex noua ciuitate die. xxix Junij.

Mō vult se in orthogr̄phia quēq; secꝙ. **Epistola.ccccxxiij.**

Meas ep̄us seneñ. Nicolao voleterrano ꝓthonotario regio. S.p.d. Minium mihi credis nicolae amantissime. si meis ex lris q̄s raptim ⁊ incon sulte scribo seq̄ndam orthographiam putas. minime ego is sum q̄ sine mendo scribam. labor ⁊ erro. maxime circa iūcturam lrāz. Molim auctore me recipiarꝭ. etiamsi ex ꝓposito direrim b̄ atq; illud ita scribendū est. querito meliores ⁊ q̄ certiora tradāt. De ꝓthonotariatu certum est q; nō dꝫ aspirari. nō dico nūc rōem q; ex tractatu casparini quē nūc trāsscribi facio vt ad te mittam. pleni⁹ rem intelliges. Vale ex noua ciuitate. iij. Kmaias. M.cccc.liij.

Cur captus fuerit pedagogus regis bungarie. **Epistola.ccccxxiiij.**

Meas ep̄us seneñ. Dominico cardinali firmano. S.p.d. cetero⁹ lr̄e q̄b⁹ dietim visitor ad rñdendum me q̄dem inuitant. tue autem q̄s nup accepi vehementer vrgent atq; compellunt. que ꝑter captiuitatem casparis q̄ quidem illustrissimi regis bungarie pedagogus extitit. estimationem meam in discrimine adductam esse demonstrāt. Nisi em̄ quo pacto sese res habeāt meis scriptis ostendero. vereor ne de me sinistra que concepta est opinio norium edatur. q̄ me sine culpa ⁊ tibi ⁊ ceteris sancte romane ecclie cardinalib⁹ dominis meis efficiat odiosum. Accipe igit̄ rem gestam ⁊ an sim culpabilis tu iudica. Caspar de quo ꝓmo est humili loco natus. admodum pauper lrās apud wiennam didicit vt est mos patrius mendicādo se nutriēs. emersit nō sine labore. viat fortunam virtus. vocat⁹ est in cācellariam austrie. Deinde sibi in aulam sumpto cre-

vita est ladislai regis puericia. cum iusiurādum pstitisset nihil se ꝯ cesaris aut bonorem aut vtilitatem factuꝝ. z qꝰ ceteri familiares iurant. auertere q̄ad possit. q̄uis incōmoda cesareo culmini iminētia ꝓmisisset. suscepta pedagogia fuit circa pueꝝ diligens. Iris z moribꝰ illū ꝑ captu instituit. Factꝰ igit cesari z omni curie charꝰ. intrauit pslium. sedit cum ꝓcipibꝰ. in mēsa regia cibum suscepit. Cūq; vacasset in austria ecclia vna ex maioribꝰ iurispatronatꝰ. multicq; illam barones magnicq nobiles peterēt. platꝰ omnibꝰ caspar. ecclias munere cesaris ꝓsecutꝰ est. q̄uis z alia ꝑus bñficia ñ modici valoris obtinuisset. Erat igit in curia potens caspar. nomeq; paruum nō bēbat z bonitatꝫ z doctrine. Nec dubium puta bat q̄n breui ad ep̄alez ascenderet apicem. laudabilis ducusq; bois vita dignaq; diligi. Sz nescis quō postbac mutatꝰ est. q̄due homini in mētē venerit. vt maiora cupe z indigna se negocia agitare cepit. Intelligens esn̄ australes nouādarum reꝝ cupidos. occulta cū eytzingero colloquia iniuit q̄ cesari capitalis inimicus bēbat. Cunq; veniſſet ex bungaria ep̄s argenꝰ noie paulus multa cū eo apd̄ grecum de abducēdo rege ladislao clanculuz ptractauit. In noua insup ciuitate cū barone q̄dam de alto mōte ꝓsiliū būit emittēdi ad portas pueri. vbi pati eēnt q̄ eū eq̄tes abducerēt cuiq; nibil boꝝ. pceſſisset lrās puero dictauit q̄s scriberet australibꝰ mādans eis vt ceptū ꝓpositum ꝟ cesarem retineret. inuitūq; sese ytali am petere scirent. Jn roma q̄z non nibil tentasse ꝓfessus est. ꝟ oia supat q̄ florentie aggressus est facinꝰ. Cum cesar ex vrbe rediēs illac trāsitum faceret. expectabant ibi cesarem vngaroꝝ z australium oratores. inꝰ q̄s aug. ep̄s laurineñ. binōi cū caspare apud eccliam sancte crucis colloq̄um babuit. ꝟ inq̄t locꝰ est in q̄ nr̄m regem libertati reddere possiumꝰ. Fides publica data est nō cesari tm̄ veneticz ladislao. Suade igit puero cum cesar abire voluerit vsq; ad portam eum seq̄t. eo cum venerit velle se diebꝰ aliquot florentie imorari dicat. equumq; retrouertat. qꝺ si cesar ad exitum voluerit euz ꝓpellere. ꝑsto enimꝰ. vim regi fieri indignū esse dicem. Fidem ciuitatis implorabimꝰ. puer ipe coactum sese vociferans ad miscoraz pꝓs ꝓmouebit. ꝑus tñ apud senatum vbis dabimꝰ ꝓpaz. ꝑsto ad portam armatos bēat q̄bꝰ eobiberi cesaris violētia possit. Ciuis ꝟ est que bude negociantē nouimꝰ is se opam senatꝰ impatuꝝ pollicet. Tu regis aim prepa. nos banc puinciam cū magistratibꝰ ciuitatis suscipiemꝰ. Annuit caspar atz ad regē ꝓfectꝰ et ꝺdicto cūcta disposuit. fuissetq; pactū facinꝰ. nisi apud florentinos plꝰ q̄ceta ꝓcilia q̄z seditiosa valuissent. Nam ciuis ille de q̄ pontifex iaurineñ. fecerat mentōz. cum de tali negocio mḡratum alloq̄ret grauibꝰ vbis repbensus atz correptꝰ. ad ep̄m rediens impeditas cogitatōes exposuit. non tñ ꝺceuit caspar ꝟ regem cum bononiam pueniſſet in banc sniam summo pontifici ꝓpria manu psuasit scribere accipi. S. pi aduersus fideles nr̄os q̄ ꝓ mea in austria liberatōe laborant. sanctitatem tuaz nōnullos pcessus dereuisse. q̄ res mibi aduersa est. Dirigit igit q̄cq̄d ꝺ me actum est reuoces. Jd erit em̄ officiū tui. cū scriptum sit pupillo z orpbano astabis. id nisi feceris. ꝓpelles me maiores iudices apellare. alia fuerūt epl̄e vba effectꝰ aūt quem refero. Clausa epta est z signata missa est Augustino epo. an vo beatissimo pape nicolao reddita sit sua sanctitas nouit. me q̄dez latet. Hec omnia suspicaute non tñ sciente cesare bacteꝰ gesta sunt. Cū essemꝰ ferrarie. velletq; cesar nauigio venetias petere. ꝓscꝰ erratoꝝ caspar eum adit. marinas aḡs nauseam sibi mouere. ac nocentissimas esse ituꝝq; terrestri itinere teruisium si placet cesareo culmini dicit. obtenta licentia z cum patauū veniſſet receptis vniersis q̄ secum attulerat. z q̄ in ytalia coemerat bonis. veronem vsus iter festin̄ direxit. vt q̄ ꝑ tridentum z vallem atbesis ad ynum trāsire decreuerat. vñ ꝓscensa naui in danubium nauigans wiēnam deniq; pueniret. Tenuisset ꝓculdubio ꝓpositum nisi tabellariꝰ q̄dam cesaris. ex verona veniens. bunc se obuium babuisse diriſſet. tūc em̄ duo post eum eq̄tes cum familia missi sunt. q̄ nō longe a tridento ipm̄ ꝓbenderunt. vinctumq; duxerūt venetias. vbi oia q̄

supra memorata sunt. sponte ꝓfessus est. suaq; manu ꝓscripsit. Ibi primum ca-
sus hominis ad meaꝫ noticiam venit. nam cesar me vocans cūcta mihi exposuit
voluitq; meas in manꝰ boiem dare. qꝫ sedis aplice legatiōeꝫ in austria me nosset
bie. Indolui certe aduersam amici fortunam. caspare multis iam annis amicis-
sime vsus eram rebarq; virum bonum esse ⁊ omni beniuolentia dignum. exhor-
rui ꝙ cum intelleri q̄ de ipso narrabanꝫ. multumq; me cū ipse accusaui ꝓditōnis
humane detestum. q̄ nihil certi. nihil firi bꝫ. caduca ⁊ flura omnia sunt. hodie le-
ti sumꝰ cras mesti erimꝰ. mō sublimes mō infimi repimur. Cesari aūt rīdi aucto
ritatem mihi nullam apud ytalos esse. vtq; misericordiē ageret cum ꝑsbro pos-
reri pces. Ductus est deinde ad nouam ciuitatem caspar ꝫ rursus reꝯsitus sum
boiem ad me recipe. iudiciumq; sup huiuscemodi criminib⁹ agitare. Grauis res
mihi visa est. Ut cum legati auctoritate fungerer. non videbam q̄ pacto cesaris
petitōꝫ recusare possem. Habita ꝯo deliberatiōe. iudicem me dixi futurꝫ. si rite ⁊
iurta canonicas sanctiones ꝓcederē. Personaꝫ aūt rei uolui custodiendā assu
mere. q̄ nō bñm locū in q̄ eum oportune reduderem. Placuit cesari rīsio mea. q̄
neq; se plus velle ait. q̄ sacri canones ordinarent. Adducⁱ est aūt semel ad pñ
tiaꝫ meaꝫ caspar pñte notario mareschallo ⁊ ꝓcopio eḡte bohemie q̄ vltro sese
peccasse ꝓfessus vniuersa q̄ supra de ipso scripta sunt ex ordine ꝓfirmauit. ⁊ acce-
ptans me sibi iudicē deputatum. vt sui misererer. seq; cesari ꝓmēdarem cū mult⁹
lacrimis flagitauit Iussi eum boni esse animi. qꝫ q̄ntum honestas pateret saluti
sue ꝓsulerem. Post ꝫ reclusus est in carcere. nō squalido aut tetro ꝫ lucido ⁊ spa-
cioso. q̄uis securo ⁊ optime munito. Ibi ⁊ locum secessus bꝫ ⁊ plumas in q̄bus
iacet ⁊ breuiariū p qꝫ orat. Cibⁱ ad eum bis in die deferē. ex bis bibit ⁊ comedit
q̄ familie cesaris apponunt. Fateor misera vita est ꝫ hāc freq̄nter suis relict⁹ bo
mines ascisc̄unt. Judicis in eum nō ꝓncipis habeo ptātem. legē me scriptam nō
meū seq̄ arbitrium quemit. Or si libera mihi ptās cet. cū sim ego petōr in ꝓspectu
dei. dignusq; graui fulmine. pstarem me caspari q̄lem mihi vellem deū esse. Mec
difficilis venie reperer. cⁱ dies nocteq; indigētem me nō scio. Ut mō inder liga-
tas habeo ad leges manꝰ. neq; semire in casparem debeo. neq; illum p indulgēti
am impunitum remittere. dum ps est q̄ iudicium petit. Facio igit nisi fallor qꝫ
mihi incūbit. Eapropter vellēt aliq̄ q̄ cesari primiores sunt ⁊ in ꝓsilio ꝓmi caspa
rem torq̄re vt plura ꝓfiterē. Idq; p me sibi licere deposcunt. negaui me q̄q; p
missuꝝ. nisi qꝫ iudiciariⁱ ordo req̄reret. Sic bō vsq; in hāc diem intactⁱ est. q̄uis
sua culpa custos eius capite plectus sit. quem ipe ad relarandum sese indurerat.
Inē ꝫ habiti sunt. q̄plurimi tractatⁱ pacis cū australib⁹. Modo rex ladislaⁱ. mō
hungari. mō bohemi liberatōeꝫ eiⁱ efflagitarūt. q̄bus homo neq; negatⁱ est neq;
ꝓcessus. mihi dum talia pendent. nō est visum expedire aut officiū mei esse solici-
tare. ꝓcessum. Taceo igit neq; plus q̄ro q̄. queror. Cesari tñ sepe vt captiui mise
reat ꝓbum feci. quem libenē extra miseriam viderem. tum sui cui exceptis crimi
nib⁹ faueo. tum ꝙ me vt onⁱ hoc nō leue deponerem. Sic res in hāc vsq; diem
deducte sunt. si sum culpa dignus acre tuū iudicium excutiat. Male vt arbitror
mecū agunt q̄ mihi in hoc negocio q̄ tuis vel modicū imputant reddūtq; p bo-
no malum dicentes lucem tenebras ⁊ tenebras lucem. Veritas tñ enatabit. nec
me reor falsa calūnia oppumet. Sum mihi ꝓscius. ⁊ q̄q̄d relict sentiāt. Gaudeo
ꝓscientia mea ꝫ volui ad scripta tua dirisse. q̄bus me nōnullor vocib⁹ male no
tatum scribis. Sicꝫ dignationi tue deinceps incusauerit. bēbis q̄ possis p defen
sione mea obijcere. spero aūt qr nō cuiq; mihi detrahenti credas. Ortum vo ad
hās sacri collegij attinet ego illas diuo cesari reddidi. ⁊ q̄ visa sunt ad rem addē
da ꝙba bis terq; subiūxi. maiestas sua deliberaturaꝫ se ait ⁊ sacro sancto senatui
que meliora cogitauerit rīsuram. Ago tibi ingentes grās q̄ negocia bohemica
me rogante. S. dño nostro exposuisti. Vale ex noua ciuitate die. xij. mēsis nouēb-
bis. Anno. M. cccc. liij.

Pogius de scola Epycure factionis. que regnat in theutonia. i. balneo naturali dominoꝝ de baden. **Epistola.ccccxxv.**

Pogius florentinꝰ ad leonardum aretinum. S.p.d. Si vales. Ego quoq; valeo. Per quēdam ꝓtribulum meū ad te scripsi ex ꝓstantia. x. klaꝝ marcias vt opinor epl'am quādam. quā si recepisti ꝓfecto ad risum te debuit ꝓmouere. Erat em̄ longiuscula iocis referta ⁊ salib⁹. dicebam multa de lris bebrayis q̄bus opam dabam. Plura iocabar in doctorem ip̄m vt capt⁹ eoꝝ est. q̄ ex iudeis xp̄iam efficiunt. Utrum leuem insulsum atq; incōstantem. Literas vo ad doctrinam vt rudem incultam atq; agrestem facecijs q̄busdam leniter pstringebam. vez suspicor eam epl'am ⁊ item alteram quam leonardo aretino dabaꝝ vobis redditas non esse. Maꝝ mediusfidi⁹ q̄ tua est diligentia in officio lrāꝝ. re scripsisses postmodum aliq̄d ⁊ vel saltem mecum ꝓgratulat⁹ esses. hanc nouam noue doctrine disciplinam ad quam ꝑdiscēdam me sepi⁹ es hortatus. q̄ etsi vsus nulli⁹ esse ꝓspiciam ad sapiētie facultates. ꝓfert tn̄ aliq̄d ad nr̄a studia humanitatis. vel ex hoc maxime q̄ mozem ℣ieronimi in transferendo cognoui. bas vo lrās ex bis balneis ad te scripsi ad que cum me ꝓtulissem. incerta re mā⁹ curaui de cā rem dignaꝝ putaui vt eoꝝ situm atq; amenitatem simul ⁊ mozes haꝝ gētium tibi describerem ⁊ ꝓsuetudinem balneādi. Multaq; dicunt ab antiqs. Rerum scriptoribus de balneis puteolanis ad q̄ vniuersus ꝓlus romanus cā voluptatis ꝓfluebat. Sz nequaq; arbitroꝝ illa ad hoꝝ iocunditatem accedere potuisse. aut cum bis nr̄is fuisse ꝓpanda. Nam voluptatem puteolanam magis aferebat locoꝝ amenitas ⁊ villaꝝ magnificentia q̄ festiuitas hominū aut balneoꝝ vsus. hec vo loca cum nullam vel admodum paruam ꝓstent animi relaratōnem. reliqua omnia immēsam tribuunt iocūditatem. vt ꝓsepe extimem ⁊ venerem ex cipro ⁊ q̄q̄d est vbiq; deliciaꝝ. ad hec balnea ꝓmigrasse. ita diligenter illius instituta fuant. Ad vnguem eius mozes ac lasciuiam repsentant vt q̄q̄ nō legerint heliogabali contionem. tn̄ ipa natura satis docti satis instituti esse videant. Sz qm̄ balnea b̄ tibi sum descriptur⁹. nolui ꝑtermittere viam q̄ huc itur ex ꝓstantia. vt ꝓiecturare possis qua ꝑte gallie sunt situata. Prima die nauicula p renum veniens ad oppidum schaffhusen milib⁹ passuum qtuoꝝ ⁊ viginti. Cum deinde ꝑter ingentē fluminis descēsum p abruptos mōtes ⁊ ꝓfragosa saxa iter ect pedib⁹ ꝓficiēdum. sup renum noie keyserstul hoc est eoꝝ ligua cesaris sedes hūc locum opinor ex eius noie ꝑpē ipsi⁹ oportunitatem. Est em̄ colle excelso imminens flumine. q̄ dum pco ponte galliam ꝓtigit germanie. quondam romanoꝝ castra fuisse. hoc in itinere rem vidim⁹ casum ex alto mōte scopulis inꝛuptū magno fragore ac sonitu ⁊ ipsemet casum suū q̄ri ac lamētari possis existimare. Cū mihi venit in mētem illud eoꝝ q̄ ferunt de nili descensu tampcipiti. nec miroꝝ accolas circū vicinos ꝑpē admirabilē ipsi⁹ strepitū ⁊ fragorem surdos putari. cum hui⁹ fluminis terroꝛes ex eo loco existimari possit instar nili. trib⁹ vo stadijs rumoꝛ exaudit. Oppidum est deinde Baden satis opulētum. qō est balneū alemanoꝝ ligua. situm in ualle mōtib⁹ circum imminētib⁹ penes q̄ddam flumen ingēs rapidissimi cursus. qō in renū fluit lōge ab oppido milib⁹ passuum ser. Prope oppidum stadijs q̄tuoꝛ est villa sup flumen pulcerrima in vsum balneoꝝ fabricata. Area pampla est media ꝑte ville ⁊ circū hospicia magnifica. multaꝝ receptacula gentiū. Singule dom⁹ sua hñt balnea interi⁹. in q̄b⁹ abluunt bi soli q̄ ad eas diuertere. balnea em̄ publica tn̄ ꝑuata sunt numero. xxx. publica tn̄ duo existūt palam ab vtraq; ꝑte aree. lauacra plebis ⁊ ignobilis vulgi ad q̄ mres atq; viri pueri nupteq; puelle. ⁊ oim̄ circūfluentium fer descēdit. In bis vallis q̄dem inceritus vtpote inē pacificos ꝓstructa viros a feminis se iungit. Ridiculum ē videre vetulas decrepitas simul ⁊ adolescentes nudas in oculos oim̄ agras ingredi. verenda ⁊ nates omnib⁹ ostentātes hominib⁹. Risi sepi⁹ hoc tampclaꝝ spectacu-

li genius. mentem reuocans ad florales ludos. z mecum mmet istoꝝ simplicitatem admiratus sum. q̄ neq; ad hoc oculos aduertūt. neq; q̄q̄ suspicant aut sequūt mali. At vo balnea. que in vomib⁹ sunt puatoꝝ pposita sunt. z ipis viris femineis q; ꝯmunia. tabulata q̄dam eos secernūt. z in his fenestrelle pplures demisse quibus z vna potare simul colloq; z vtriq; videre atq; attractare queant. vt eoꝝ frequens est ꝓsuetudo. Hec desup cingunt deambulatoria in q̄bus ꝓspiciendi ꝓfabulandiq; causa homines ꝓsistunt. Hinc cuiuslibet visendi. colloquēdi iocūdi ac laxā di animum gra alioꝝ balnea adire z ꝓstare. adeo vt cum exeunt. z ingrediuntur aquas femine maioꝝ pte corpis nude ꝓspiciant nulle aditus custodie suāt. nulla ostia ꝓhibent. Nulla suspicio inhonesti pluribus in locis. idem q̄ viris z mulieribꝫ quoq; ad balnea ingressus est vt sepissime accedat z virum seminude femine. z feminam viro nudo obuiam ire. Masculi capestribus tegm⁹ vtunt. At vo femine lintheis induunt vestib⁹ cruꝝ pte ten⁹ ab altero latere scissis ita vt neq; collum. nec pectus. nec brachia. aut lacertos tegant. in ipsis aquis sepe de symbolis edunt ꝓposita mensa desup aquam natante quibus viros assistere ꝓsueuerunt. Nos q̄dem ea in vomo q̄bus lauabamur semel vocati sumus ad eam consuetudinem. Eēdem symbolum ptuli. inesse nolui. Licet sepe rogat⁹ nō ꝓmot⁹ pudore q̄ ꝓ ignauia habet ac rusticitate. s iusticia ymonis fatuuꝝ q̄dem mihi videbat z hominem vtilem adesse. Preter has multiplices iocūditates est z alia non mediocris. ꝓtum est ingens post villam sec⁹ flumen multis arboꝝ⁹ ꝯctū Eo post cenam ꝓueniūt vndiq; omnes tamuarij ludum faciant. q̄dam choreis gaudent. cantant q̄daꝫ. plurima pila ludūt. non q̄dem more nro. s viri ac mulieres pilaꝫ tintinabulis plenam. alt ad alteram dilectionem ꝓiciunt. tum ꝓcurrit vndiq; ad illam excipiēdam. q̄ illam accipit potior bī. Iste eam iteꝝ ꝓiciat ad ꝑsonam sibi acceptionem. Cum illam multi expectant porrectis manibus atq; ipe moto ad illam simulet se iactuꝝ. Multi ꝑter bos ioci fiunt. q̄s longum eēt recē sere. Hos aūt retuli vt ex paucis ꝓpendas q̄nta b̄ sit scola epycure factōis. At q̄ ego hunc locum illum esse credo. in q̄ ꝓmum hominē creatum ferunt. quē gaudem hebrei vocant. b̄ est ortum voluptatis. Nam si voluptas vitaꝫ beatam efficere possit. nō video q̄d huic loco desit. ad pfectam z omni pte ꝓsummatā voluptatem. Or si q̄ virtus aquaꝝ sit q̄ris. tum varia est z multiplex. tā vo illa est admirabilis. eaꝝ vtus z pene diuina. Nego vlla etiam in orbe terraꝝ balnea ad feunditatem mulieꝝ magis accōmodata. Itaq; cum plures sterilitatē cā acceſſerint mira illaꝝ vtute experiunt. Seruant effi diligenē p̄cepta q̄bus adhibent remedia ad eas q̄ paupe neq̄unt. Inē cetera illud est memoria dignum innumerabilis multitudo. Nobilium parit z ignobiliū ducēta mille passuum huc veniētium. nō tam valitudinis cā q̄ voluptatis. Omnes amatores. omnes pci. omnes q̄bus in delicijs vita est posita. huc ꝓcurrūt vt fruant reb⁹ ꝓcupitis. Multe corpoꝝ simulent egritudines. cum animo laborant. ita videris innumeras forma pstantes sine viris sine cognat⁹. duab⁹ ancillis z puo. Aut aliq; affini anicula quam leui⁹ sit fallere q̄ nutrire. Singule aūt q̄ad pōt. vestib⁹ auro argēto gemmisq; veniūt ornate. vt nō ad balnea s ad celeberrimas nuptias eas diceres accessisse. Hic q̄s vgines vestales vel vt recti⁹ loq̄r florales. Hic abbates mōchi frēs sacerdotes. maioriq; licētia ceteri veniūt. z simul q̄nq; cum mulieribꝫ lauantes z sertis q̄s comas ornantes. omni religione abiecta. omnib⁹ vna mēs est tristiciam fugere. q̄rere hilaritatē. nihil q̄rere nisi quem admodum leti viuant. gaudēs fruant. Non de ꝯmuni diuidendo agit s de ꝯmunicando diuisa. Mirabili dictu est in tanta multitudine. Est em̄ fere hominū mille in tamuarijs moribus. turba tamen bria. nullam discordiam oriri. nullam seditionem. nullum dissidium. nullum murmur. nullum maledictum. Cernūt viri vrores tractari. Cernūt cuꝝ alienoꝝ⁹ loq̄. z q̄dem solam cum solo. Nihil his ꝓmouent nihil admirantur. Omnia bona ac domestica mente fieri cogitant. Itaq; nomen zelotipi qō quasi

omnes maritos nr̃os oppressit. apud ist̃os locum non habet. Incognitum est id verbum. inauditum. Nesciũt hoc genus morbi. nomen q̃ hec passio appellet nõ hñt. nec minor eius rei nomen apud ist̃os nõ esse. cui⁹ rei cã non subsit. Neq; enim q̃sq; est in istis inuent⁹ q̃ zelotipus esset. O mores dissimiles nr̃is q̃ semp omnia accipiũt⁹ in deteriores ptes. q̃ vsq; adeo calumnijs delectamur t obtrectationibus. vt si q̃d p villam videm⁹ piecturam. statim. p manifesto crimine attestamur Inuideo pspe ist̃or q̃ti t nr̃as exequor animi puersitates. q̃ semp querim⁹. sp appetim⁹. q̃ celum terram maria puertim⁹ ad pecuniam eruendã. nullo ptenti questu. nullo lucro saciati. dum futuras expauescim⁹ calamitates. ptinui calamitatib⁹ anxietatibusq; iactamur. Et ne miseri fiam⁹ nunq; miseri esse desistim⁹. sp inhiantes opibus. nunq; animo nunq; corpi indulgem⁹. At isti puo ptenti in diem viuunt quoslibet dies festos agunt non appetentes diuitias. minime futuras opib⁹. gaudent suis nõ pauent futuris. Si q̃d aduersi eueuit bono animo ferũt. Ita hac sola dictante snia virit dum virit bene. ꝙ hec omittam⁹. Neq; em̃ ꝓpositum est meũ vel hos collaudare vel nos reprehendere. Volo eplam totam iocunditate plenam esse. vt e⁹ voluptatis quam pñs in balneis pcepi. Tu q̃z abunde t lris meis porriguntur aliquam oseqris. Vale mi leonarde iocundissime t cara lrãr leonardo aretino (cum amicor int̃ se omnia omnia sint) pticipem facito. vbis meis omnes salutate.

Epistola.ccccxxvj.

De pdemnatione hieronimi heretici in concilio constantien̄.

Ogius. S. p. d. Leonardo aretino. Cum plurib⁹ dieb⁹ ad balnea fuissem scripsi ad nicolaum nr̃m ex ipsis balneis epl̃am quam existimo te lecturum.

Deinde cum pstantiam reuertissem paucis post dieb⁹ cepta est causa hieronimi quem hereticum ferũt q̃dem publice. Hanc vo tibi recensere instituj tuj ꝓpter rei grauitatẽ. tum maxime ꝓpter eloq̃ntiam hominis t doctrinam. fateor me neminem vidisse vnq̃. q̃ in cã dicendi pr̃tim capitali magis accederet ad facundiam. ꝙscor ꝙs tantopẽ admiramur. Mirum est vidisse q̃bus vbis. q̃ facundia q̃b⁹ argumẽtis. q̃ vultu q̃ ore. q̃ fiducia rñderit aduersarijs. Ac demum cãm posset vt volendum sit tanobile ingenium. tanq; excellẽs ad illa heresis diuertisse studia si tñ vera sunt q̃ sibi obijciunt. nõ em̃ mea interest tantam cãm diiudicare. acquiesco eor sententijs q̃ sapientiores habent. Neq; tñ existimato me in oratorijs more. singulatim cãm referre. lõgum id eẽt t multor diez op⁹ ptingam q̃dam locos illustriores q̃b⁹ viri doctrinaz possis pspicere. Cũ multa in hũc hieronimũ gesta eẽnt q̃b⁹ argumẽta hereticoꝝ atz ea testib⁹ firmata. tãdem placuit vt publice singul'q̃ sibi obijciebant rñderet. Ita in ptionem deduct⁹. cum iuberet ad illa rñdere. diuti⁹ recusauerit. asserens se pus cãm suam agere. q̃ rñdere maledictis aduersarior. Ita se pus ꝓ se dicẽtem audiẽdum eẽ asseuerabat. tuz ad emulor suor pbra in eum ꝓgesta deueniẽdum. ꝙ cũ h̃ oditio sibi denegaret. tum stans in medio ptionis. Que nam est h̃ iniq̃tas inq̃t. vt cum. cccxl. dieb⁹ q̃bus in durissimis carcerib⁹ fui. in sordib⁹. in squalore. in stercore in pedib⁹. in re⁹ oim inopia aduersarios atz obtrectatores meos. sp audierit z me vnam horam audire nolit Hinc est vt dũ illis singulor aures pateret atz in tamlõgo tpe vobis pstiterint me hereticum hostem fidei ecclesiasticor psecutorem. mihi aũt me defendẽdi nulla dẽt facultas. vos me pus improbum hoiem iudicaueritis in mentib⁹ vris q̃ forem potuerit z cognoscere. atz inq̃t hoies nõ dij estis. ñ ppetui ꝙ mortales. labi errare. falli. decipi. seduci potestis. Hic mũdi lumina. h̃ orbis terrar sapientiores esse dicunt. maxime vos decet elaborare. ne q̃d temere. ne q̃d incõsulte. neue q̃d pter iusticiam faciat z. Eq̃dem ego homũcio sum. cui⁹ de capite agit nec ꝓ me h̃ loq̃r. q̃ mõlis et̃sto. Nec indignũ mihi vi. sapia aliq̃d tot viros aduersum me statuere pter eq̃tatem. nõ taz re q̃ exemplo nocitur. Hec t multa pterea ornate disserens strepitu t murmure plurimor. simone ei⁹ impellante. Tandẽ decretũ

est vt primum ad erores q̄ in eum ꝓferebant rñderet. Deinde loquendi que vel let dare facultas. Legebant igit ex pulpito singula capitula accusatois. Dein de testimonijs confirmabant. tuz rogabat. an q̄d vellet obijcere incredibile dictu q̄callide rñderat. q̄bus se tueret argumētis. nihil vnq̄ ptulit indignum bono viro. vt si id in fide sentiebat. qđ ꝓbis ꝓfitebat. Nulla in eum nedum mortis cā inueniri iusta possit. ꝙ nec q̄dem leuissime offensionis omnia eē falsa dicebat. om nia crimina ꝓficta ab emulis suis. Jnt cetera cum recitaret illuz sedis aplice de tractorem. oppugnatorem romani pontificis. Cardinalium hostem. pſecutorem ꝑlatorum. z cleri rpiane religionis inimicum. Tū surgens q̄rebunda voce. z ma nib⁹ porrectis. Quo nūc me vtam inq̄t patres ꝓscripti. Quoz auxilium implo rem. q̄s deprecer. q̄s obtester. vos ne. At isti pſecutores mei. vias mentes a mea sa lute abalienauerūt. cum vniuersoz hostem me esse dixerunt. eoz q̄ me sunt iudi caturi. Nempe arbitrati sunt si etiam que in me finxerunt. leuia viderent tñ vos vtis sententijs oppressuros omnem oim hostē atz oppugnatorem. q̄lem me isti falsissime mentiti sunt ita si eoz vbis fidem dabit? nihil est q̄ de mea salute span dum sit. Multos salib⁹ pstrinxit. multos lectorijs. multos ꝓsepe in re mesta ride re coegit iocando in illoz obiurgatões. Cum rogaret q̄d sentiret de sacro. Jnq̄t antea panem. in ꝓsecratõe z postea vez rpi corp⁹. z reliq̄ ꝑm fidem. Tū q̄dem aiunt te dixisse post ꝓsecratõz remanere panē. Tū ille. apud pistorē inq̄t panis remanet. Alij q̄dem ex ordine ꝓdicatoz a cri⁹ inuebente. Tace inq̄t ypocrita. al teri ꝑ pfidiā suam ꝑ se iuranti. Hec inq̄t tutissima est ad fallēdum via. q̄ndā p̄ cipuū aduersarium nunq̄ nisi canē aut asinum appellauit. Cum vo ꝓpē criminū multitudinē ac pondus. res ea die trāsigi neq̄ret in diē tercū dilata est. Qua die cū singloz criminū argumēta recitata cēnt. ac subinde plurimis testib⁹ affirmarēt Tum surgens ille q̄m inq̄t aduersarios meos tā diligenē audistis. queniēs est. vt me q̄z dicentem eōs animis audiatis. Nata tñ lz multis pstrepētib⁹ facultas di cendi. Hic primū adeo eroribus depcat⁹ est eam sibi mentē dari. eam sibi dicēdi fa cultatem q̄ incōmodum ac salutē anime sue vteret. Deide scio inq̄t. R. d. plures fuisse excellētissimos viros. indigna suis vtutib⁹ ppessos. falsis opressos testib⁹ iniq̄ssimis. iudicijs ꝺdemnatos. Incipiēs aūt a socrate quem iniuste a suis ꝺdē natum retulit. nec cū posset euadere voluisse vt duoz q̄ aspima hominib⁹ vide rent. metū temeret carceris. z mortis. Tum platonis captiuitatem. anacagoze fugam. ac zenonis tormenta. multoz p̄terea gentilium iniqs tonatões. Rupilij exilium. Boetij simul z alioz q̄s ipe boeti⁹ refert. indignam mortem ꝓnūciauit. Deinde ad hebreoz exempla trāsijt. Et ꝑmū moysen illū liberatorē ꝑpli. legūla torem. sepissime a suis calūniatū esse dixit. tanq̄ seductor eēt. aut ꝓemptor ꝑpli. Joseph insup a fribus venditū ob inuidiam. post ob stupri suspitões in vincula ꝓiectum receſuit. Dein hos ysaiam danielem z ferme ꝓphas omnes tanq̄ ꝓtē ptores dei tanq̄ sedicioſos iniqs circūuentos sentētijs. Hinc etiam susanne iudi cium. multoz p̄terea q̄ cum viri sanctissimi extitissent. iniustis tñ sentētijs pierē Postea ad iohem baptistam. Deinde ad saluatorem nr̄m descendēs. falsis testi bus. falsis iudicib⁹ ꝺdemnatos inq̄t omnib⁹ ostare. Deinde stephanum a sacer dotum collegio infectum. Ap̄los aūt omnes morti damnatos. nō tanq̄ bonos ſ sedicioſos ꝑloz ꝓcitatores. ꝓemptores deoz. z maloz opez effectores. Jni quū esse ꝺdemnari iniuste sacerdotem a sacerdote. z id factū fuisse docuit inq̄ssi me a sacerdotum collegio. Atz id exemplo ꝓbauit. Jniq̄ssimū vo a sacerdotum ꝓcilio id etiam accidisse mōstrauit. Hec diserte. z magna cum oim expectatione disseruit. Atz cū omne pōdus cause in testib⁹ situm eēt. multis rōnib⁹ docuit nul lam his testib⁹ fidē adhibēdam. p̄terea cū nō ex veritate ſ ex odio ac maliuolētia z iudicia dixissent. Tū odū cās ita explicuit. vt baut ꝓcul fuerit a pſuadēdo. Ita em̄ verisimiles. vt excepta fidei cā. pua illis testimonijs fides adhibita eēt. Com mote erant oim mētes. z ad misericordiaz flectebant. addiderat em̄ se spōte ad pali-

pm veniſſe ad ſe purgādum. vitam ſuam ꝛ ſtudia expoſuerat. officꝫ plena ac vir
tutum. dixerat hunc morem ꝓcis doctiſſimis viris ac ſanctiſſimis fuiſſe. vt in re
bus fidei inuicem ſententijs diſceptarent. nō ad peſſundandam fidem. ꝫ ad ve
ritatem rediendaz. Ita auguſtinum ꝛ hieronimum diſſenſiſſe. nec ſolum diuer
ſa ſenſiſſe ꝫ etiam ītia. nulla hereſis ſuſpitōe. Expectabant aūt omnes vt vel ſe
purgaret retractando obiecta. vel erratoꝝ veniaz poſtularet. At ille nec ſe errā
ſe aſſeuerans. nec ſe retractare alioꝝ falſa crimina velle oſtendens. Tandem deſcē
dens in laudatōz iobis buſſi dudum ad ignem damnati. Virꝫ illū bonum. iuſtū.
ſanctū appellans. ꝛ illa morte indignum. ſe ōz patum qōuis ſupplicū adire forti
animo ac ꝓſtanti ſeqꝫ inimicis cedere. ꝛ teſtib⁹ illis impudent mentientib⁹. q̄ tñ
aliqñ coram deo. quem fallere non poterāt eſſe rōem coꝝ q̄ dixiſſent redditurī.
Magn⁹ erat circūſtantium animi dolor. Cupiebant eſſ virꝫ tam egregium ſal
uari. ſi bona mens affuiſſet. Ille aūt in ſnia ſua pſeuerās. vltro mortem appetere
videbaꝫ. laudās iobem buſſi. ait eſſ nihil illum aduerſus eccliam dei ſtatum ſen
ſiſſe. ꝫ aduerſus abuſus cleri coꝝ aduerſus ſupbiam. faſtum ac pompaz platoꝝ.
Maz cū eccliaꝝ patrimonia ꝓmo deberent paupib⁹ cū boſpitib⁹. deinde eccliaꝝ
fabricis indignum illi bono viro videri diſpdi illa meretricib⁹ quiuis equoꝝ ac
canū ſagine. cultui veſtimētoꝝ ꝛ alīs reb⁹ indigīs religioni xpi. Dic aūt mari
mi ingenij fuit. cum inſrumpēt ſepi⁹ oīo ſua varijs rumoꝝib⁹ lacēſcereꝫ a non
nullis ei⁹ ſnias carpentib⁹ neminem eoꝝ intactū reliqt. pariēqꝫ omnes vlciſcēs
vel erubeſcere coegit vel tacere. Surgente murmure ſilebat. turbam q̄qꝫ incre
pans. poſtea oīonem ꝓſeq̄baꝫ. Orans aūt obteſtās vt eum loq̄ paterent. cū nō
ampli⁹ ſe eēnt audituri. Munq̄ ad bos rumores expauit mēte firma aūt intrepi
da. Illud vo admirabile mēoīe argumētum. cccxl. dieb⁹ fuerat in funo turris
fetide aūt obſcure cui⁹ aſpitatē ipſemet queſt⁹ eſt. aſſerēs ſe vt bonū ꝛ fortem vi
rum decet. nō ꝓpēa ingemiſcere q̄ indigno ꝓpeſſus ē. ꝫ mirari aduerſus ſeinbu
manitatē. q̄ in loco nedū legendi ꝫ ne videndi q̄dē būit facultatē. Mitto anxieta
tem mentis. q̄ oportuit illum q̄tidie agitari q̄ oēm mēoriaz exercere debuiſſet. Cū
tot doctiſſimos ac ſapientiſſimos viros in teſtes ſuaꝝ opinionū allegauerat tot
doctores eccliaſticos in mediū. ꝓtulit in ſniam ſuam vt ſatis ſupq̄ ſatis fuiſſet. ſi
toto hoc tpe ſummo in ocio ſumma q̄ete ſapientie ſtudijs opam dediſſet. Dor
ci⁹ ſuauis aptaq̄ reſonans erat. Quadam cū dignitate geſtus oratorius. vel ad in
dignatōz exp̄mēdaz vel ad ꝓmouēdam ꝓmiſeratōez. quā tñ nec poſtulabat nec
ꝓcē cupiebat. Stabat īpauidus. intrepidus. mortē nō ꝓtemnens ſolum ꝫ ap
petens vt alteꝝ catbonem diriſſes. O virꝫ dignū memoria boim ſempiterna nō
tanto ſi q̄d aduerſus inſtituta eccliē ſentiebat. doctrinaz admiroꝝ plurimaꝫ rer.
ſcientiam eloq̄ntiam dicēdi ſuauitatē ꝛ argutias rīdendi. Oz vereor ne b omni
a in peſtem ſuam ſibi fuerint a natura ꝓcēſſa. Datum deinde ſpacium penite
di biduo. Multi ad illum acceſſere viri eruditiſſimi vt ipm a ſua ſnia dimoue
rent. Inter quos cardinalis florentinus cum adhꝫ vt illum flecteret ad viam re
ctam. Oz cum ptinatē in erroīb⁹ pſeuerabat p̄ oīlium hereſi damnat⁹ ꝛ igni
obuſtus iocunda fronte ꝛ alacri vultu ad exitum ſuum acceſſit nō ignem expauit
nō tormenti genꝰ non mortis. nullus vnq̄ floyco⁹ fuit tā ꝓſtanti animo. tā for
ti. mortem ꝓpeſſus. q̄ iſte appetiſſe vi. Cū veniſſet ad locū mortis ſeipm exuit ve
ſtimētis. Cū q̄ cumbens ſteris genib⁹ venerat⁹ ē palum. ad q̄ ligat⁹ fuit. Pu
mū funib⁹ madētib⁹ cū catbena nudus ad palū ſtrict⁹ fuit. ligna deinde circūpo
ſita pect⁹ ten⁹ nō minuſcula. ꝫ groſſa paleis intericctis. Cū flama adhibita carne
re cepit ymmum quēdam quem fum⁹ ꝛ ignis vir inerupit. Hoc mō vir (ꝓter fi
dem)egregi⁹ conſumptus eſt. Vidi hunc exitum. ſingulos actus ꝓſperi. ſiue ꝑfidia
ſiue ptinacia hoc egerit. certe ex ꝑſie ſcbola interitum viri deſcripſiſſes. Longaz
tibi cantilenam narraui ocij cauſa. Nihil eſſ agens aliquid agere volui ꝛ res ti
bi narrare paꝝ diſſimiles byſtoriis ꝓſcoꝝ. Maz neq; muti⁹ ille tāfidenti aio paſ-

sus est mēbꝝ vri. ꝙ iste vniuersum corp⁹. Mecꝫ socrates tamspōte venenum bibit. ꝙ iste ignem suscepit. Sz b satis pce vbis meis. si longior fui. res tñ maiorē narratōz poscebat ꝙ nolui nimis eē loquar. Vale ni locūdissime leon. Constā. iij. kl'. Junij q die b ieronim⁹ hereses penas luit. Vale mecꝫ dilige.

De crudeli amoris exitu Guisgardi z Sigismū de Tancredi solermitanoꝝ pncipis filie. Epi. ccccxxvij.

Eonardus arētin⁹ bindactio Ricassolano viro pstantissimo. S. Cum se pi⁹ mecum egisses vt fabulam illam Boccacij de tancredo pncipe solermitano. eiusꝫ filia Sigismūda vulgari smone scriptam in latinum puerterem. recepi me tandem eē factuꝝ. ea matrima suasione inducꝰ q frāciscum petrarchum virū clarissimum aliam eiusdem libri fabulam marchionis vicz mōtis ferrati in latinum vtisse agnoueram. Recepta igit ea re tpa q̄daz occupatissima intuenerūt. p q differre q̄ pmiseram otigit. Itaqꝫ nic tādem eaz fabulam vt vo luisti. latinum p me factum ad te mitto. Et ne mora. Hec dilatioꝫ intposita sine vsuris trāsiret aliam de meo adiūxi fabulam. Selaici z antbiocꝰ filij ꝓio pentus exitu euētuꝫ ꝙclusam eam vulgari smone scripsi. vt vnam de vulgo sumerē aliamqꝫ p eo redderem nō mūr amenam. Tu igit eas leges ceteriscꝫ legēdi copias facies si in eo digne videbimur. q̄ in manr ereant alioꝝ. Vale.

Tancredus fuit pnceps solermitanr. vir mitis q̄dem ac benigni ingenij. si mō in senecta manr suas amātium sanguine nō fedasset. Hic toto vite spacio sobolem nō suscepit pter filiam vnicam. lōgeꝫ meli⁹ secum actum eēt sine ipsam q̄z suscepisset. Filiam vo bāc vt vnica erat sic vnice dilexit eaqꝫ eximia charitate affect⁹. Et si multi puelle eius pinglum affectabāt. tñqꝫ egre diuelli a se patiebat vltra legitimos annos illam vomi retinuit. Tandem vo filio campani ducis in mrimonio collocata. nō multos post annos marito defuncto. vidua est ad pēm reuersa. Erat b formosissima corpe atz pulcerrima vultu plenaqꝫ nature venustatis. Ingenio aūt z intelligēcia maioze q̄z fortasse mulieri queniret. Morem igr trahens apud patrem. z vtpote magna mulier. multis delitijs affluens. q̄q̄dem animaduertebat. patrem. ꝓpē eximiam suiꝰ electoz de altero sibi tradēdo sluge minime cogitātem. z ō pudorem erat hoc ab eo postulari. Secum ipa statuit vt si fieri posset occulte amātem aliquem generosi animi sibipsi q̄rere. Erat paēna tom⁹ plena nobiliū ignobiliumqꝫ. vt aule magnoꝝ pncipum esse ꝓsueuerē q̄z multoꝝ pensatis moꝛib⁹ vitaqꝫ z forma. demum ad iuuenem q̄ndam nomie Guisgardum humili natum genere. b moꝛib⁹ egregium nobilem. sup omnes alios mētem deflexit. eumqꝫ freqnter intuens. z indies magis ac magis illum ꝓbans. ardēē amare iuuenem cepit. Ipse q̄z nequaqꝫ ingenio tardus. deꝓbensa mulieris mēte. ita illi⁹ amoꝛe incēsus est. vt cūctis alijs ꝓbabilis curis. de illa sola noctesqꝫ diesqꝫ cogitaret. Per hāc imodum. sese mutuo amātib⁹ cum nihil magis optaret mulier q̄z in vnum q̄uenire nec cuiqꝫ alteri mētem suam aperire de ea re vellet talem demum viam excogitauit. Juueni scribit z q̄d facere illum velit p lras monet. Eas vo lras vane arūdinis baculo iclusit eāqꝫ arūdinē q̄si iocās iuuenem dat iubēs vt eā ancille sue tradat p imodū istrumētū ignis suscitādi guisgardus aūt arūdine suscepta cogitās nō ab re sibi traditam fuisse domum abiit arūdine q̄z patefacta. lras repit. q̄bus lectis. z q̄d illa fieri vellet edoct⁹. incredibili letitia pfus⁹ est. Confestimqꝫ dare opam cepit. q̄ ad illam quemadmodum ipsa oñderet. pficisceret. Erat iuxta pncipis edes antiquum antrum. desup foramen. Etem̄ iamdiu ipo antro nullus vtebaē vepres arbustaqꝫ vestierāt. Er antro aditꝰ erat secret⁹ ad cubiculum. in q̄ tunc temp⁹ mulier degebat. Iz magno roboze postis clausus z obseratus. Et q̄ penitus in desuetudinem venerat nemo eius aditus tenebat memoriam. Sz amoꝛ (cui⁹ oculis nihil absconsum ē) reduxerat hūc in mentem amātis mulieris. que sagaci ꝓsilio ānira affira. ne quē ꝓsciuum facti bret ipa (licet p se) longo conatu ꝓgiendi ostū inuenerat facultatē.

Inde ipsa sola antrum descendēs ac foramen illud vnde lumen infundebat̄ spe culabat̄ p eum locum vt ad se veniret Guisgardus scripserat. Altitudinis etiam mēsura lris denotata quo ille pacto instrumento descendere posset. Guisgardus igit̄ his omnib⁹ p mulieris lras cognitis. qua causa exequeret̄. funem nodis capistriq; inpigre prepauerat: p quem descendere ⁊ ascendere valeret. corioq; induit⁹. quo a vepubus tutior fieret. nullo penit⁹ comitāte vel psacio nocte insequēti ad foramen venit. ligatoq; funis altero capite. ad arbustum quoddaz in ore foraminis natum. p funem sese dimisit in antroq; vt optabat psistens mulieres pstolabat̄. mulier vo vbi dies alluxit. neq; pus arcis scendi facultas aderat finxerat se reiectis somni indigere. ac eo pretextu comitib⁹ ancillisq; dimissis. Ipsa int⁹ sola ostium⁹ aperuit reptumq; in antro iuuenem cupientissime in plexum recepit. Ingressiq; subinde mulieris cubiculum inenarrabiles dictu cepere voluptates sumptaq; insecutu⁹ tpus. quo amores eo⁹ secretius foret ingeniosa forma. Guisgardus in antr⁹ reuersus est. Mulier autem obserato ostio ad ancillas iaz suas. comitesq; regredit. Facta vtinde nocte Guisgardus p funem ascendēs foramen ipm vnde descenderat egressus. nemine penit⁹ sentiente domum suam repetit. Cūq; id iter didicisset frequenter eo reuersus cum amante muliere. ipse non min⁹ amans pgrediebat̄. Sz fortune tamlonge voluptatis inuidia tristissimū tādem euentum duo⁹ amātium in luctum amarissimum acerbissimumq; conuertit. Consueuerat essi Tancredus sine vllo comite in cubiculum filie descendere. ibiq; p mone aliq; instituto. cum ea aliqn̄ morari ac postmodum abire. Ex hac igit̄ psuetudine. cum forte die q̄dam p meridiem in cubiculum filie Tancredus descendisset nemine ibi repto. Propterea Sigismunda (sic em̄ filia vocabat̄) vt ancille in ortis erat nolens eam ex suis delectatōib⁹ auocare cum fenestre cubiculi clause. ac pistromata lecti dimissa eēnt. iurta lectuz ipm in postrema pte super puluino q̄dam sedit reclinatoq; ad lectum capite ac pistromate añ se tracto soporari cepit. Cum ita dormiret Sigismūda ⁊ in fausta p eum diem facto. Guisgardus ad se venire fecerat. relictis in orto ancillis. pedetēt̄im in cubiculum se recepit. Clausoq; cubiculo (nec viso pie postiū antri referat. Guisgar⁹q; intromisso sup lectum vt psueti erāt. ludentes plaudēteq; pistere. His excitat⁹ Tancredus. cum vigil fact⁹ eēt. sensit ⁊ vidit omnia q̄ fiebant. Summoq; dolore pcitus pmum exclamare voluit. postea meli⁹ illi visum est silentio latere. q̄ cautius ac magis tecto dedecore suo. vt iam cepat animo supplicū sumeret. At duo amātes securi ptin⁹. ac nullius insidie gnari cum satis diu voluptatib⁹ pfuncti eēnt. tādem surgentes. Guisgardus q̄dem in antr⁹ Sigismūda obserato postea ostio ad ancillas reuersa est. Tancredus eadem qua venerat solitudine. cubiculo filie egressus. incredibili dolore suffusus in suum cubiculum abiit. Missiq; p noctē famulis. q̄ foramen illud custodiret̄. p qō Guisgardus exitur⁹ erat corio indut⁹ q̄ apprehenso pcipi pnāt⁹ lacrimans Tancredus. sic eum allocut⁹ est. Benignitas mea Guisgarde quam erga te habui. neq; q̄ hoc dedec⁹ ⁊ iniuriam in meis fieri rebus a te merebat̄. vt ego sum bodie meis oculis pspicat⁹. Ad h̄ Guisgardus nil aliud rndit. q̄ hec. Princeps ingt. multo maior est amoris ptās q̄ tua aut mea Impauit igit̄ Tancredus vt secreto custodiret̄. Sequenti mor die. ignara oim Sigismūda. cum varia ac diuersa Tancredus cogitasset in cubiculū filie quēadmodum psueuerat post prādium descendit. Remotisq; arbitris lacrimās ita cū illa locut⁹ est. Cum viderem mihi ita Sigismūda ⁊ honestatem ⁊ virtutem tuam satis pspectam hie ⁊ cognitā psuadere animo meo nullus potuisset vnq; iam mō psuasisse ē ne cogitasse q̄dem de pudicitia tua alieno viro pstituēdo. nisi hoc ipm propriis oculis pspexissem. Itaq; breuissimū hoc vite spaciū. qō senectuti supest mee in luctu sp ac merore dego. refricante memoriam animo flagicij p te admissi. Atq; vtinam postq̄ ad tantum scelus descensura eras. eiq; saltem delegisses talez q̄lis nobilitati tue pgruebat. Sz ex tanta multitudine eo⁹ q̄ aulam frequētant

nostram. Guisgardum tibi delegisti humili ac sordido genere ꝓcreatum. ⁊ a nobis ob inopiam pentum suoꝝ ab ipsa adolescentia (q̄si quadam ꝓmiseratione) nutritum. Quamobrem. q̄ me vertam nescio. vt q̄d ꝓsilij sumam. Nam de guisgardo q̄dem. q̄ hac nocte meo iussu captus apud me custodiē. q̄d faciendum sit ipe mecum statui. de te autem incert⁹ sum ꝓsilij nec statuere adhuc potui. quid agere debeam. cum ex altera pte dilectio quam ego maiorem q̄ vllus vnq̄ pens erga te habui me retrahat. altera vero ex pte. Justa indignatio tua. culpa flagicium q̄ impellat q̄ alteꝝ vt ignoscam alteꝝ vt soluam adhortant. Sz pusq̄ certum aliq̄d sup te statuam. q̄d de hoc rōdeas audire cupio. His dictis vultuz dimisit. Justar pueri lacrimans vapulantis. Sigismūda vo postq̄ Guisgardō captum ⁊ amores suos patefactos intellexit. incredibili doloꝛe pculsa vix a femineo pectore animum ac vocē rationē sese potuit ꝓtinere. Magnitudine tñ animi femineam vincens fragilitatem. Constanti vultu frontecq̄ elata rōndit. secum ipa statuēs e vita decedere velle. q̄nquidem ei⁹ amans Guisgardus vel decessisset. vel certe decessur⁹ eēt. Ita nec veniam petere nec placare pōs iram prerit. ⁊ forti inuictoq̄ animo. vitaz despiciēs ad hūc modum locuta est. Tanc rede neq̄ negatiua equidem. neq̄ dēpcatura sum. q̄m alteꝝ mihi ꝓdesse non potest. alteꝝ nolo vt ꝓsit. Preterea nulla penitus in re captare benivolentiam. aut indinare mansuetudinem tuam ꝓstitui. ⁊ factum plane ꝓfitendo. verbis efficacib⁹ verissimis rōnibus purgare famam meam ꝓmo. deinde pari magnitudine animi. facta vbis ꝓsentanea oīdere. Fateoꝛ igit amasse Guisgardum ⁊ donec vita suppetet (qō erit pbre ue) nunq̄ amare illum desistam q̄netiaz si post mortē sensus aliq̄d remanet. tūc q̄z illū amabo. ⁊ in ei⁹ amorē nō tā cupiditas muliebr⁹ me impulit. q̄ negligentia tua. Cogitare pfecto debuisti tan crede. cum tue carne sis. filiam q̄z tuam e carne genuisse. nō aūt lapideā aut ferreā me mīsse etiā debuisti. q̄uis in senecta tu nūc sis. q̄les ⁊ q̄ violenti sint in iuuenta nature feruoꝛes ⁊ impet⁹. Et z melioribus annis magnam vite ptem in armis militiaq̄ ꝓfueris. Considerare nihilomin⁹ debeas q̄tum ocia delicieq̄ nō in iuuenib⁹ mō. ⁊ etiam in senib⁹ possint. Sum igit femina vtpote a te genitaꝛ et ate iuuenis ⁊ vtraq̄ de cā ꝓcupiscibilis desiderij plena. Cui q̄dem cupiditati innumerabiles insup flamas addiderūt. ex pte q̄dam nupta dum essem hmōi cupiditatis explēde voluptates. His ego stimulis noctes dieſq̄ vrentib⁹. cum resistere neq̄rem tandē succubui. Adhibita nihilomin⁹ diligentia q̄tum fieri humano ꝓsilio potuit. ne infamiaz res ista tibi mihiq̄ afferret. Cui nempe voto pius amoꝛ ⁊ fortuna benigne annuerat occultam q̄ viam mihi oīderat. p quam latenter ⁊ a carne nullo alio ꝓsilio ad optatū deside riū peuirē. Hoc aūt vndecūq̄ tibi indicatū sit. vel vndecūq̄ cognoris eēdem nō inficioꝛ verꝝ esse. Guisgardū verꝝ nō fato vt solēt mulieres. ⁊ cogitate delibera teq̄ quē amare delegi. sagaciq̄ ꝓsilio introduxi. ⁊ ꝓstāti pseuerātia. fructū amoris mei longo tpe summo cū gaudio suscepi. qō a te mihi de ignobilitate illi⁹ obiēcī q̄ min⁹ pctīn a me foꝛet. si nobilē aliquē delegissem. In h falsaz opinionē vulgi ꝓsecut⁹ es nec vides te ñ guisgardū. ⁊ fortunā accusare. q̄ freq̄nē indignos ad alta leuat. Dignosq̄ bumi dēpmit atz pessundat. Ꝛerꝝ vt omittam⁹ h ⁊ ꝓncipiaꝛ ex templemur. Certū est nos oēs boies ab vno boie oꝛiginem habuisse vt⁹ sola eq̄liter nos natos distinguit ⁊ q̄z opa ertollūt. eos nobiles ⁊ claros reddit. ⁊ q̄uis vulgi opinio ignara q̄dem atz inocta aliē sentiat veritas tñ suo demoueri loco baud q̄z pōt. Ita q̄ is est vere nobilis existimādus cui⁹ opa vtuosa ꝓspiciunt ⁊ q̄ aliter eum appellāt nō illi detrahit quē appellat. ⁊ ipm ignoratie stulticieq̄ ꝓdemnat. Intueare igit tā crede nobiles tuos. vitamq̄z vnuscuiusq̄z mores examina. aliaq̄z ex pte guisgardi moꝛes vitāq̄z recense. Certe si iudicare volueris nō dubito q̄n eū nobilissimū fateaꝛis. Ō vo nobiles istos tuos longe abest a nobilitate. Eq̄dē de guisgardi vtute atz pstātia. nulli⁹ alteri⁹ magꝛ q̄ tuis assentīb⁹ ⁊ pdicatōib⁹ credidi. q̄s vs q̄ vsq̄z adeo laudat⁹ ē a te vt ille in cūct⁹ oꝛib⁹

qui ad exercitationem ptinent virtutis nec sane in merito. Nam nisi meum fallabaꝫ iudicium nulla laus illi tributa est. quam nō munificenti⁹ etiam quam a re victum eēt adimpleret. Dices ꝯ me mihi dominem ignobilē delegisse. Certe falsum dices. Atq; si inopem dicis ꝓcedo eēdem id cū dedecore tuo. q̄ viꝝ ꝓstantē familiarem tuū nullis afficere pmijs studuisti. Verūtamen inopia generositatē nō tollit ꝙꝫ opa impediat. Multi deniq; reges ꝓncipesq; fuere. nati sunt ab initio tenues atq; inopes. Multi etiam nūc inopes atq; ꝓmijs manib⁹ op⁹ faciētes. vel pastoritiam exercētes. Jam ipi ꝛ sui diuitijs babūdarūt. Qr aūt extremo loco dixisti ambiguaq; tibi de me esse sniaq;. nec statuere adhuc potuisse q̄d sit agēdū Done q̄so hanc ambiguitatē. Si in guisgardū seuire ꝓstituisti vte in me crudelitatem tuam. q̄ delinq̄ndi cā atq; ꝓncipiū fui. eēdem nec penam dēbeo⁹ nec formido. addo ꝛ illud. in guisgardum q̄cūq; a te factum erit etiaq; si in me idem nō feceri mea tñ man⁹ ipa efficiet. nūc muliebri more lacrimas sparge etiam vno eodēq; ictu. illum ꝛ me (si ita meriti videmur) interfice. Sensit magnitudinē animi. tacredus in filia ꝙcitari nō tñ estimauit ad extremū vt vba significabant esse factu ram. itaq; ab illa digressus. cū secum ipe statuisset nullo mō in filiā seuire alieno sanḡne cogitauit amoris incēdiū in illa restringere. Precepit ḡ custodib⁹ q̄ guisgardum obseruabāt. vt p silentiū nat⁊ sine vllo tumultu iuuenē strangulant. coiq; illi⁹ detractū ad se deferrēt id cū feciſſent. Tacredus patera aurea coi illō ipositū deferri ad filiā iussit cū his vbis. Pr tuus B tibi dono mittit. vt ꝙsoleri te de ea re. quā tu plūmū amas quēadmodū ꝛ tu cū ea re quā ipe plūmū amabat ꝙsolata es. Vt ligisimūdaq; firmo parēdi ꝓposito post pūs a se digressuq; berbas. radicesq; venenosas distillauerat eāq; distillatoq; suauerat ad mortis viam si q̄d (vt formidabat) de guisgardo otigisset. Ad quā postq; patera est delata ꝛ vba desup dicta intēto vultu. ꝛcepto dono. patera desup apta coi aspexit. ꝛ vba secū ipa reuoluit statim baud ambigua fuit. coi illud eē guisgardi. Itaq; ad famulū q̄ donū detulerat uersa inqt. Non aliud ꝓfecto sepulcꝝ q̄ aureū tali ꝙueniebat coidi. ꝛ in B q̄dem decent factū est a pie bis dict⁊ ad motū coi ad labia oculata ē. deinde subiunxit. Cūctis reb⁹ sp vsq; ad B extremū vite mee. repi erga me tenerā admodū pūs mei charitatē Verūtñ nūc multomagis q̄ vnq̄ als. tō ad extremas gras q̄s ꝓ tanto munere sibi debeo ꝓ mei gte illi referes. uersa post B ad pateram quam strictis tenebat manib⁹ coi ipm intuēs sic locuta ē. O iocūdissimū ac suauissimū bospicū voluptatū meaꝝ. Derecat illi⁹ crudelitas q̄ vt te oculis ospicā facit. Nā satis erat mēte ꝛ aio intueri pegisti cursum tuū ꝛ quē tibi fortuna dedit ꝛ funct⁹ es fine. Et ab inimico tuo id sepulcꝝ habuisti. qō tua merebaꝫ ꝓstantia. Nec q̄cq̄ deerat funeri tuo ꝓter lacrimas ei⁹. quā tu tamardenē (dum viueres) dileristi. q̄s vt assēgre deus parenti meo posuit in aio. vt te ad me mitteret ꝛ ego psoluā eas. Iz siccis oculis statuisset mori. Mis vo solut⁊ vt aia mea piūgaꝫ efficiar q̄ eñ comite mihi iocūdi⁹ eē posset iter aut tuti⁹. psuadeo eñ mihi aim tuū. B adesse ꝛ circū B volitare. loca sue voluptat⁊ ꝓtemplātē. Cūq; adhuc amore mei teneaꝫ ne mihi ꝓstolaꝫ. ac sine me abire nō vult. Mis dict⁊ nō aliē q̄ si fons q̄dē in oculis affuisset. nullo clamore edito vt femine solēt. B tacite in patera inclinata maximam vim lacrimaꝝ pfudit. Innumerabilia sil'oscula mortuo coidi infligens. Que aderāt ancille q̄d coidis id eēt. aut q̄d sibi vellēt vba illi⁹ ignorabāt Cōmiseratoq; tñ affecte lacrimabāt oēs. cāq; ea scisciantes tam vehemētis dolois ꝙsolabanē certatim vt q̄q̄ maxime. Ipsa vo cum satis sibi deploraſſe visa foret. sublato vultu ac siccatis oculis ait. O amātissimū mihi coi psolui eēdem tibi offm meū. nec aliud restat iam. nisi vt te comitē seqr. subindeq; acceptū poculum illud mortifeꝝ impanida bausit. Cū vo potasset lectū supascēdit. pateraq; cū corde manib⁹ tenēs. amātisq; coi coidi suo appropinq̄ntē mortē iam tacite pstolabaē. ꝙ q̄ illam circūstabant mulieres atq; ancille q̄q̄ nescirēt q̄d poculi esset. qō biberat. tñ ex actu ipō lametoq; suspicantes rem oēm ꝓpere ad tancredum

retulerāt. Qui ꝛ ipse formidās. ne q̄d durꝰ in scipatꝫ filia moliret. ꝓfestim in' cubiculum eiꝰ discēdit. ⁊ tarde q̄dem ꝛ sero ferre auxilium ꝛ ꝓsolari afflictam constatus intellecta morꝫ necessitate miserabilē scipm ac filiam deplorabat. Cui sigismūda loquēs. ꝓ sua iniḡt tācrede lacrimas tuas. ad casus illos q̄ p̄ te optati non sunt. nec mihi eas impēde. q̄ nec desidero illas neq; volo. ꝛ q̄s vniq; pter te ploravit. idipm q̄ fieri corrupit. Sz tñ q̄q̄d etiam nūc superest ei⁹ charitatꝫ qua ergame habuisti extremū hoc munꝰ ozo. pcorq; corpus vt meum cū guiscardi corpe. vno atz eodē sepulcro colloceť. vt postḡ tacite ac absc̄dite cū eo me viuere noluisti. mortuā saltē palam atz apte. cū illo/ vbicūq; eum piecer/reponas. Magnitudo doloris atz gemitꝰ. ꝓcluserat tācredi fauces nec rūdere poterat. Sigismūda vo sentiēs finem vite supuenire stringēs ad se guiscardi cor velatꝫ oculis omnes valere iubēs expirauit. Hūc acerbū habuere guiscardi ꝛ sigismūde amores. Tācredus vo post multos ac miserabiles gemitꝰ. ducꝰ era pnia. publico ꝛ doloroso salernitino ꝓ funere in eodē sepulcro ambos sepeliri fecit.

Findicta illate violentie. quam de se extorsit.

Lucrecia romana speculum pudicitie. .cccclxxviij.

Ucrecia spurij lucrecij filia ⁊ collatini latini vxor a sexto tarq̄no regis tarq̄ni filio ꝓ vim cognita ipa ꝓsentiente. solum infamie metu. ne tarq̄nꝰ sic̄ minabat sibi occise iugulatū suū ei sociaret. Vocatis ad se pie ꝛ viro eis rem narrat. vltōz ꝓmitti facit. ⁊ demū se vult occidere vetāt pi ⁊ ꝓ̄ eiusmodi vbis. Noli te afflictare lucrecia satis magnū argumētum dedisti te adultero ñ ꝓsensisse. tibiq; vim illataz quā penam eiꝰ expectas q̄ vltro q̄ celare poteras accusas. Hoc adiuuat vita p̄cedens tua. q̄ nō solum in boim oculis. ⁊ etiaz in secretis domꝰ penetrabilibꝰ ⁊ frugalitatē pudicitiam coluisti. an recolis mea lucrecia. cū paucis añ diebꝰ vnacū improbo illo adultero. ꝓma facie huc aduenimus tu iné suas lamficio es repta. intēa improuisa. incauta. necviz nec bospitē tunc expectās. ea dies illa dep̄hensio castitatꝫ tibi victoriam dedit. Regis nurꝰ ⁊ filias ꝓmessatoribꝰ occupatas inuenimꝰ. tu illis ꝓlata es. tibi incorruptibilis gl̄a pudicitie pata est. Nos iniuriam vlaſcemur. q̄ mesta violētos ꝓfusus improbi iuuenis ptulisti. duz ille mala gaudia ex inuita capiebat. videbis leta meritū regia de ple supplicū. Cur coacta p̄buisti sibi de libidine nephāda solacū. tua morte. tuo q; cruore vis ferocē aīm eiꝰ sacare. An tibi nō satꝫ nō crudelitas pīs imanitas filioz. iste corruptor tui corpis q̄t cedes expleuit in gabios. q̄t ibi interiūt innocētes. si ipm odis. si sibi ex alio supplicū exoptas. fac viuas. fac vt te videat in suis penis exultare. fac q; cum se viderit in visum ⁊ infamē pituz. te cuiꝰ corpꝰ attigit videat integro fame lumine supesse. Noli lucrecia viduare ꝓlugē. orbare pentē. ⁊ filiū mrem auferre. Opta vitam. vt aspicias aliq̄n vindictam nō habes vnde mori velle debeas. pollutū est corpꝰ. ⁊ integer aniꝰ. nulla sine ꝓsensu culpa ꝑhiť. Quis nescit te nō potuisse resistere. nudā. dormiētē. incautā. ⁊ nibil tale verētē. armato iuueni ad boicidiū vel adulteriū ꝓparato. potuit ille etate florida. ⁊ aucte regia. qualibet aliam pmulcere. ⁊ secū in illecebras trabere. rigidū vo pectꝰ tuū mollire nō potuit. Solꝰ ille cū duo tm̄ eētis violētiaz tulit. ⁊ in corpꝰ tuū adulterium patrauit atz pfecit. Tu q̄ muliebris fragilitatꝫ est. iniuriā ptulisti. mētē intra pcubit violētiā pudicissimā ꝓfuasti. si gliaz q̄ris. nibil hic glie potes adipiscē. q̄ iuueni amāti ⁊ auide libidinē suā explēti. te nō mulierē carnea. ⁊ statuam marmoream p̄buisti. Adde chara lucrecia q; tu nō morte vllo violēto ꝓsensu. ⁊ infamiā effugē voluisti. Tūc esñ demū patiaz p̄buisti tyrāno. cū se tibi iugulāde suū nudū occasuz iuxta corpꝰ tuū miatꝰ ē. te pi te vir culpa absoluūt. noli sola teipaz illa quā vocas culpa dānare. infamiā morte fugemꝰ. tu famā corrūpis tristiciaz vite nobis morte illata finimꝰ. Tu vidicte gaudia morte p̄pans. ñ expectas demiq; scelus aliq̄d. dū manꝰ nob inijcim⁹ expiamꝰ. tu innocētiaz occupata. morte corruptura es. Vir pi brutꝰ ⁊ alij p̄ncipes q̄ te culpa absoluūt. ne te occidas vetāt

Cur te occidendo iudicium ipsoꝝ damnas. si te occidis culpam tibi qua cares. quāue fugis incurris. Munꝯ imputabit innocens. q̄ se nocentē supplicio afficit.

Rñsio lucrecie añꝯ se ense pfodiat. Molite me pī sanctissime tu q̄z luce q̄ndā mihi charioꝝ piūr. morti pbibere nisi me occidero. nūꝯ fides erit me potꝰ infamiā ꝯ morte vitare maluisse. q̄s vnq̄ credat. q̄ ille me iuicidio terruerit. mecꝯ magis pociandi fui ignominiaz suspicionem timuisse ꝯ morte. nisi morīdi fortitudine audaciaꝯ pbauero. Restabit me miserā turpissima labes infamie lucrecia potꝰ adulterā voluisse viuere. q̄ pudicam mori. nōne videt. q̄ me nō vite vult. ꝥ infamie ꝓsuare. ꝓsulit. qđ pmisistis iniurie. Sācitate mrimoniales thoros facite q̄ vltro tāti flagicij securos reddat aliaꝝ somnos. si negligentꝰ ꝥ egeritis vagabit effrenis libidꝰ. z nedum viris abñtib⁹. ꝥ etiaz in maritoꝝ pplexib⁹ rone mulieres pr̄uoꝝ iniuria iuuenū ꝓmenť. Eteñ q̄ mulier erit tuta. violata lucrecia. tu āt charissime piūr. quō poteri ire i meos amplexꝰ. q̄ te ñ tenere vroꝛē tuā. ꝥ scortū tarq̄nij recordeꝝ. z tu pī sctissime. quō me tuā filiā appellabis. q̄ pudicitiā quā sub optia tua disciplina ab infantia didici. tā infeliciť amisi tāq̄ iniurioſe corrupi. me miserā videbo ne natos intueri q̄z ventrē adulť oppressit. qđ si semē infeliz infaustū viscerib⁹ inbesit meis. an expectabo donec ex adulterio mr fiam. Moli mihi splēdꝛē eracte vite añ oculos ponere. q̄ si q̄cq̄ sinceꝝ tot āniꝝ imaculatūq̄ fuaui infelicissima vna nocte dū accipio ñ dolpitē. ꝥ dolē amisi. nō est vlteriꝰ mea vita iocūda. sentio q̄ pudicitie studiū oportunā me fecit iniurie. ñ formā ꝥ castitatē meā expugnare voluit nephādus adulť. si bñe fructū ꝓtūētie tuli. qđ pollutū stupꝝ z adulteriū manet. nisi q̄ ñ meretrix lupanarib⁹ icludar. ꝥ passim vbiq̄ diuolās feda pstituoꝛ. Deu mihi poterit ne iste animꝰ insons z sine culpa flagicij vteriꝰ cū isto corpe corrupto pmanere. Mō putat. vllā eē corpis corrupti voluptatē. fatebor occultū nephas. pce parens. pceq̄ marite. z vos dñ castaꝝ mentiū indulgete. Mō potui fateor tantā aio ꝓcipē tristiciam. nec ab illo ꝓpleru mētē adeo fuocare. q̄n sberit male obediētiū mēbroꝝ illecebꝛe. q̄n agnouerim vestigia maritalis flame. ulla tristis z iugta. lz q̄liscūq̄ tñ voluptas ferro vlciscēda est. vim aūt erit. si q̄d in vobis romani spūs z scelus istud vlciscī. extinguať q̄cq̄ būit aliq̄ voluptat. Mimie sē vires veneris. nolo q̄ vnq̄ tāti facinoris imago añ oculos vie mēt. agať. mbil muliere mobili⁹ egritudine aiq̄ motus nedū mollit. ꝥ nedū extinguit tpus si distulero. fortitā incipiēt flagiciosa placere Dimitte ferro trāsfigam ꝥ pect⁹ qđ ille violēt⁹ amauit. in q̄ pmū excitamētum libidinis infitis māmillis digitis ꝓtrectauerit suis. Molite me ad mei miscdiam excitare. si vite parco. iam adultere parcā. si parcā adultere. iaz parcā adulterio. si parcā adulterio iaz placebit adulteriū. iāq̄ placebit adulē. Inceptū est in me flagiciū si vite morte. phibeā ne aliq̄n viuet inceptū explere. nunq̄ scelus remanebit vbi incepit. Credāt oēs mei infamiā timuisse nō morte. qđ teshib⁹ pbare ñ possum. sanguine meo ratū efficiā. I. mi. aie incorrupte imaculate teshib⁹ innocētie mee. apud minoys z achaꝛot tribunal. ibiq̄ plē regiam violate pudicitie z polluti corpis accusabis. Tuq̄ terrestre corp⁹. qz tibi cāz adulterū pepisti. effunde aiam effunde cruoꝛē. boc omen vt bñe incipiat supbi regis z infauste plis excidium. Tuq̄ vir q̄ndam charissime. tuq̄ pī sanctissime q̄z ospectū pudoꝛe z infelicitate libenť mea effugio vosq̄ amici valete. nulli romane mulieri deť in exēplum lucrecia vt sibi pſuadeant impudicis licitam fore vitam.

Commendat frēs beati francisci de obseruātia. **Epi.ccccxxix.**

Meas ep̄us sencñ. Dominico car. firmano. S. p. d. Quis scribente cesare ad negocia fratrum beati Francisci de obseruantia ꝓmendāte modestius fuerit me silere. qz tñ ob memoziam diui Bernardini ꝓterranei mei bule familie singulariter afficioꝛ. nequeo me comprimere. cogoꝛ assistere sancte familie. necq̄ mea patrocinia bis negare possum. que nō me solum ꝥ omnes rpi-

fideles suis orationibus ac pijs operibus adiuuant. vtinam esset in me auxilij copia & aliquid posset patrocinium meum. Profecto nihil bis de seruis denegarem. Quametsi sum ipse peccator & iniquitate circūdatus. diligo tamen eos quoꝝ vitam castam mundamq; video. quia quanto minus est in me virtutis. tanto eos iuuare attentius debeo. quoꝝ probitas in aperto est. Et si nequeam meis actibus deo placere horū saltem commendationibus reddar acceptus. sicut essē pauidi ac pusillanimes hi filio seculari milites fortium virorū virtute saluantē. ita & in beati Petri nauicula prudentes & animosi naute. vecordes atq; ignauos seruiant remiges. facit hoc religio beati francisci que apud obseruantes habetē. Hec enim veluti lectissima militum manus vndiq; xpiano⁹ lustrat exercitum. nūc istam nūc illam partem tuetē. arcet insidias. impetum frangit hostium. semp armata. semp in vigilis. semp in negocio. nobis vt otium pariat. Scim⁹ quantum sub Bernardino senensi iaz supne hierusalem curie hec religio ecclesie catholice profuerit. quātiq; modo sub fratre Johanne capistrano vtilitatis attulerit. & qd hec religio aliud agit. q̄ que iubere nouimus euangelium sentes ac tribulos ex agro dominico diuellit. semen bonum seminat. zizaniam & lolium sarculo veritatis pcidit. exterminat auariciam. pellit libidines. fulminat illecebras voluptates. strangulat ambitiones & odia fugat. ignauie ac secordie stimulum adigit. & apiens in ecclia diebus singulis os suū pniam suadet. & viaz domini in veritate docet. Hec sunt opa fratrum q̄ de obseruantia nuncupantē. Nescio cui h̄ non placeant. Credo q̄ non sunt omnino prosa ab ecclia membra. omnib⁹ horū gratam esse puersationē. nec me dubium hz quin sancta sedis aplice militib⁹ afficiatē. Nam & romani pōtifices plurima huic familie priuilegia protulerunt. q̄b⁹ ab infestationib⁹ hostiuz preueraret illesa. Sz audio nouissimis diebus non nihil suggestum beatissimo patri nostro nicolao quinto aduersus hmōi sanctam sacramq; congregationem. Ferē essē sanctitatem suam irās eugenij predecessoris sui. que in fauorem horum de observantia fratrum emanauerant. seu reuocasse seu suspendisse. qđ minime fecisset nisi vt aiunt sinistre de puersationib⁹ horū fratrum fuisset instructus. Pernicioſa res est ligua fallax & subdola. multum q; damni sepe in comuni affert. & magna vis veritatis. que ō omnium insidias facile ipsam emergit. Sita horū fratrum in apto est. Non pōt abscondi ciuitas supra montem posita. Est hec familia q̄si lucerna ardens supra candelabrum. que totum domum hoc est ecclesiam miro splendore irradiat. Venit aduersus eam princeps huius mundi. & nihil hz in illa. Fundata est dom⁹ supra firmam petram. Nihil est quod in eam valeant aq̄lones. Et q̄uis credit hec celestis imperatoris sustentata manu. neq; timeat versucias serpentinas. cupit tñ eius consilio confoueri. q̄ locum magni dei tenet in terris. Quametsi domus ipa diruissiue demergi beati francisci nauicula nequeat. pñt tñ ex inclinis siue ex nautis nōnulli piclitari. neq; omnino tuta est nisi aplice sedis pfidio muniatē. Meum nihil est de alto iudicio sacri senat⁹ censere. aut de prima sede q̄cq; dicere. cui⁹ opa iudicare in terris mortalium nemo pōt. non tamē errare me putauerim si apud dignatōz tuam animi mei secreta aperuerim. & qđ ex vsu crediderim. sapientie tue palam fecerim. Nam & hoc iurasse memini me factuꝝ. cum sacris pontificalib⁹ initiarer. Ego vt apte loquar tua dignitate vehemēt timeo. ne inouitas hec scandalū pariat. si fratres de obseruātia ad puentuales migrare pmittantē. Hoc essē in pmis non intelligo licitum esse. Vouete & reddite scriptum scim⁹. Quanda sunt q̄ sane mentis pmittunt puberes. Claudē da est porta que ducit ad interitum. aperienda que monstrat vitaz. Sunt pterea vt fama est supra viginti milia fratrum qui de obseruantia dicunē. Tota christianitas his plena est non est leue tantam offendere multitudinem. incautum est cum his pretendere. Oz si dicaē multo plures esse puentuales. doctrinaq; horū pspicatiorem videri. pdicatōes quoq; in omnib⁹ urbib⁹ audiri. Nihil moueoꝝ. Parum pdest sermo cui vita contraria est. Nec; scientia sine sapientia pficit.

Monasteria ꝓuentualium ꝓminui ac ruere cernimus. Obseruantium augeñ & florent. his ꝓncipum aures patent. neq; pontifices alij aut alij ꝑlati his aduersañ. Nihil eñ ab his parochialium iura leduñ. subsidio plebanis ñ oneri sunt Conuentuales aũt nũc offertoria recipiunt. nunc de iure sepulcrali ꝓtendunt. ob ꝙs res acceptiones omni ꝑlo sunt obꝓuãtes ꝙ ꝓuentuales. Taceo de vita dispari que ipo nomine designat. mihi ꝓfecto nõ videt expediens romanum pontificem hanc familiam ꝓtristari debere. Et qñ tua dignatio veritati fauere ac diuertere scandala ꝙ sua virili ꝓsueuit. ꝓsumpsi ꝫ tibi scribere. Intelliges ex his cesaris animum. ei⁹ vtile censeo ꝓuideri. Frat iohes homo dei est. ꝑli germanie ꝙsi ꝓpham eum hñt. posset cum vellet eleuato digito magnam turbam facere. sentõ ex his ꝙ penes eum sunt egre sibi esse qõ de bulla Eugenij ferk. ꝫ homo sapiens spem vultu simulat. ꝓmit altum corde volorem. ꝙuis scio ꝓstantiam ei⁹ inobilem neq; timendum esse ꝙ sp aplice sedis dignitatem ac eminẽtiam ꝓdicauit retrocedere liguam. Decet tñ summi pontificis ꝓuidentiã his bñfacere. cosq; ꝓsolari ꝙ de romana eccia sunt benemeriti. ꝙlem esse hũc iohem cum suis fratribus nemo ꝙ sapiat inficias ibit. Hec bona venia dixisse voluerim. tua dignatio ꝙ libera voce dico in ꝑtem recipiat meliorẽ. meq; suo more ꝓmẽdatum habeat. Ex noua ciuitate die. xj. Januarij.

Rep̃bendit scribentem insolito latino.

Epistola. ccccxxx.

Meas epus seneñ. Ambrosio spanochie. S. p. d. Cincurellus pape tabellari⁹ tuas lras ad me detulit. ꝙs recti⁹ dixerim liturας. Nescio grece an hebraice scripsisti. Latine ꝙdem minime. nõ intelleri vnicum ẽbum. nec penes me ꝙsq; fuit ꝙ tuos caracteres cognosceret. ꝓinde est igit a ci nihil ad me scripsisses. repuo penes me scripturam tuã. vt cũ rome veniam. tibi reddam & a te petam exposito. Interim non est qõ possim rñdere nisi mihi glosulas⁹ miser. Vale & scias me dñm ceps latinas lras non vnãnos mercatorios didicisse. Ex ratisponа die. iij. Maij. Anno. M. cccc. liij.

Tractatulus de educatõe liberoꝝ ꝑ eneam silluium editus. ad ladislaum nobilissimũ bũgarie & bohemie regem.

.ccccxxxj.

Erenissimo ꝓncipi dño ladislao pãnãnioꝝ ac bohemie regi & potentⁱ austrie duci. dño suo. Eneas epus tergestin⁹. Si quem ẽtuti opam dare. eo tumq; se bonis ꝑbere actib⁹ optz. hunc esse te ladislae rex inclite nemo ꝙ sapiat inficias ibit. Maximis nãq; regnis & amplissimis ꝓncipatib⁹ postq; tute le finieris annos expectans impatur⁹. ꝙbus nisi ꝓsummate ꝓudentie fueris diu dñari non poteris. Regna ẽtuti parent & resistũt vicijs. Sicut olim impatoris iginuiam roma non tulit. sic hodie regis desidiam bungaria detestat. Nulli magis ꝙ regnanti opus est sapia ꝙ pacto recte gubernauerit alios. Et quem ꝓuꝰ subuertit error rex insipiens se pdit & plm. Sapienti in meli⁹ omnia cedũt. Per me inqt sapia reges regnãt & legum ꝓditores iusta decernunt. Tu ꝙ dum puer agis. & cum natu grãdis fueris. optimis te ꝑceptis imbui fines. Ad ꝙs res ꝓuocare te ꝙz maioꝝ tuoꝝ exempla debẽt. ꝙ romano impio cum maxima laude ꝑfuerũt paterni atz matni, pgenitores. Et ꝙ te genuit diue atz indelende memorie pi albert⁹. ꝙb⁹ dedignare fedissimum fuerit. Maioꝝ ꝙ regna suscipit. & virtutes ꝙz suscipiat ꝓsentaneũ est. Succedis in nobilitate. cura vt moꝝ simili mõ succesoꝝ fias. Nobilitas sanctis vestita moꝝ laudi dat. Nihil est nobile qõ vicio sum. Quis eñ generosum dixerit hũc ꝙ indign⁹ genere ẽ. & ꝑclaro nomine tãtum insignis. Sane vt animalia muta ꝙuis laudatis ꝓorta pentib⁹ nemo generosa optat nisi fortia. Sic homines appellari nobiles iure nequeũt. nisi ẽtute ꝑpria ꝓmẽdati. Miserꝝ est vt iuuenalis ait, alienę incumbere fame. ne collapsa ru

ant subductis tecta columnis. Ad vtutem autem capescendam ir̃ studia plurimum adimenti ꝓbent. Nec cuiq magna ꝙ regi doctrina ꝓgruit. Qđ intelligens romanus imperator franco⁹ regi cui tunc amicitia iunctus erat. p epistolam magnopere studebat liberos vti suos literis eruditi curaret. Illiteratum q3 regem nil aliud ꝙ coronatum asinum esse dicebat. Nec ego Romanorum principes dum respublica floruit illiteratos esse comperi. sed domi atq militie. z in senatu z in exercitu dominatam esse doctrinam. manifestumq omnibus est postq̃ excluse sunt litere omnes elanguisse virtutes. Nam z armate quoq3 milicie infirmata est man⁹. z ipsi⁹ ꝓncipat⁹ q̃si ꝓcisa radix. Socrates q̃dem (vt est a doctio relatũ) fortunatas esse respublicas opinabat. si rectores ea⁹ studere sapiẽcie ꝓtigisset. Soli nãq ꝓfecti sunt boies q̃ ciuiles cũ pbia ꝓtes querũt imisce re. sibiq gemina vendicãt bona. Nam z eo⁹ vitaz q̃ omni⁹ fuit vtilitati. z summa cũ tranq̃llitate nullis obiecta fluctib⁹ ꝓ sapie studia vsaf. Principib⁹ igit z q̃ regnaturi sunt expiundũ est totis viribus. vt z publica ꝓficiant negocia z pbia vendicet. quemadmodũ ꝓ tpib⁹ attinere videbit. Sic em̃ pecieles ciuilia tractauit officia. sic archita tarentin⁹. sic dyon syracusan⁹. sic raban⁹ epamunidas. q⁹ duos (teste plutarco) platonis ꝓstat fuisse discipulos. Pretereo nr̃os scipiones fabios. Catbones. marcellos cesares. q̃bus summa laus summa eruditio fuit. Ad bo⁹ ꝙ te modum cũ tp̃us aderit cupim⁹ regnatu⁹. vt fatigata magnis calamitatib⁹ bũgaria. ac seuis errorib⁹ oculcata bobemia. te duce respirent. splẽdoriq ꝓstino restituant. Quod. p culdubio ꝓcẽmur. si spem quam de te ꝓbes secuta res fuerit. Oratẽ nãq bonũ de te bausim⁹ sic⁹ orator agri pleni cui dñs bñdixit. Magnũ est future ꝓbitatis indiciũ. q2 nec videre nec audire turpia potes. Nemo tibi nõ modest⁹ sodalis placet. Morales bistorias totis baur (auri⁹. indies q̃ fieri melior ꝓceptoris tui monitu niteris. Sic mibi q̃ te instruit teq obstuat z amat maxime. vir tum doct⁹ tum ꝓbus de te locut⁹ ẽ caspar. cui⁹ hortatu libellum hũc de te scribere sum⁹ aggressi. Precat⁹ em̃ summo studio nos fuit vt aliq̃d scriberem⁹ ad eruditõz institutõemq tuam. aptum z ꝓpendiosum. Optauisse⁹ hoc oneris alteri fuisse mãdatum. q̃ z pulciora z meliora ꝙ nos tradere potuisset. Neq em̃ tu es quem mediocria deceant. neq nos sum⁹ q̃ sublimia ꝓstare valeam⁹. Sz neq obsequium tibi neq ꝓceptori tuo volũtatem debuim⁹. ne vel maiestati tue vel dilectioni sue videremur aduersi. nũc p̃sertim qñ saluatoris nr̃i natalitia celebram⁹. in qb⁹ mos est fidelib⁹ xp̃ianis inuicem munera missitare. donandum q̃dem tibi aliq̃d hoc tpe fuerit. Sz q̃d est qđ largiri tibi nostra pauptas queat. Non possum⁹ cum piscatore dicere. surge z ambula. q2 nec bui⁹ meriti sum⁹. nec tu deo fauente h̃ indiges auxilio. Sz aur⁹ z argentũ nõ est mibi erpiri lz z dicere. Quid ꝙ tibi donare aliud possum⁹. ꝙ tui qđ mgri ꝓcib⁹ flagitare mur. p̃stant auro atz argento vtutem ꝓcepta. q̃bus si q̃s equos vestimẽta lapillosq ꝓtulerit. is equo aut lapidi ꝙ sapienti viro similior est. Ex bis ꝙ succinctus opusculum tue fuituti deuoueram qđ tibi nascente dño iurta repsentatoz eccle sie tot annis institutũ dono darem⁹. Nescio q̃ pacto in manib⁹ creuit op⁹. obscuritatem dum fugim⁹. breues esse desinim⁹. Est tñ opi modus. nec fastidienti plixitati nec tenebrose obnoxi⁹ brevitati. Tu paruum mun⁹ ex paupe domo benigne⁹ suscipe bonicq osule. paruumq ꝓcio nõ vtilitate pensabis. Hoc em̃ libello quẽ in ptes q̃tuor diuisim⁹. q̃ regis pueri. que iuuenis. que viri queq senis esse studia dicant. vt ex claris auctorib⁹ accepi. n⁹ tue sublimitati monstram⁹. Speram⁹ em̃ has omnes etates nõ ingressu⁹ te modo. verumetiam egressu⁹. ad quas beate beneq dirigendas. qđ defuerit scriptis nr̃is (non q̃ppe id paucum erit) ex alio⁹ fontibus hauries. Vale.

De puero⁹ ingenio naturali. Et quomodo natura ipsa cecu est sine disciplina Rubrica prima.

Mnibus q̄ ad v̄tutis culmē ducendi sunt pueris. naturaz in p̄mis bonā
z disciplīne capacē esse optz. Sz bāc p̄stare necz tuū est necz humani stu-
diū soli⁹ dei mun⁹ est celestecz bonū. Pauci reptunt q̄bus natura indocil
sit. Sicut em̄ aues ad volatum. Quintilian⁹ ait. eq̄ ad cursum ad seuiciā gignūt
sic bois est ꝓpria agitatio mētis atz solertia. Ebetes v̄o atz intocales nō magis
p̄m nāz cē ꝓdigiosa corpa z insignia mōstris edunt. Et q̄uis alius aliū p̄stet in-
genio. nemo tm̄ repit q̄ nihil sit studio ꝓsecut⁹. Sz accipim⁹ nāz tibi esse rectaz z
valem: supest igit vt disciplinaz z exercitatōz suscipias. Sicut em̄ ceca est sine
disciplina nā: sic sine natura macerata est disciplina. in vtracz paz momēti fue-
rit si subtraxeris exercitiū. Hisce trib⁹ absolutio ꝓpat. Accede igit fauēte numine
z accepta disciplīne regulis exercitatōz v̄tut⁹ amplectere.

Qz in duobus p̄aput pueris sunt erudiendi.

Duo sunt in pueris erudiēda. corp⁹ z aīa. de cura corpis pus. Nam in mris
vtero q̄dem formari corpusculū pus: deinde aiaz infundi dicem⁹. Eru di-
tōnem deinde mentis annecteni⁹. inter dum mixtum agem⁹. Quidam fieri
vtrūcz simul cēsent ab infantia: z p̄mis vt aiūt vnguiculis incipe debere institu-
tōz pueri. Sz p̄terita sunt h̄ tpa tibi (vtinā nō ignaue) ad etatē tuam festinādū
est. ad h̄ te puez hēm⁹. audi p̄cepta q̄ dam⁹ puero: dum te alloq̄r tecz ꝓmoneo.
P̄ceptores tuos q̄ tuam curam gerūt oēs alloq̄r. Meminisse nācz illos optz
eoz que ad troyanum cesarē plutarch⁹ scribit. q̄ publico p̄mone discipulo z deli
cta in p̄ceptores refundi ꝓmemorat. Repauatū em̄ neronis ingeniū. nō defuerūt
q̄ senece asscriberēt. Socrates cū malo inductū bone indolis puez aspexisset. pe
dagogum ei⁹ pcussisse tradit. Relatum est a babilonio dyogene Leonidaz alexā
dri p̄ceptorem q̄busdam illū vicijs imbuisse. q̄ robustum q̄z z iam maximū regez
ab institutōe pueri sunt p̄secuta. Insulsi q̄ atz aio deliri sunt. q̄ filioz suoz curaz
q̄buscz z sine vllo delectu ꝓmittūt. Ego illos aut eruditos eē voluerim q̄ p̄mū
est. aut se nō eruditos scire. Mil em̄ peius ē bis q̄ paululū aliq̄d vltra p̄mas lras
pgressa falsam sibi (vt q̄ntiliani v̄bis vtamur) scie psuasionez induerūt. Recte
igit philip⁹ macedo alexādro filio suo p̄ma fraz elemēta ab aristotile tradi vo-
luit: summo illi⁹ etatis pho. Nescio q̄s error leonide locū fecit. Recte etiam pe-
leus achillis cure phenicem p̄fecit vt ei dicendi pit z agendi ductor foret z mgr.
Oportet aūt p̄ceptoz vitam nullis obnoxiam eē criminib⁹. irrepb ensos mores
optimū exprimentū vt nec bēant vicia q̄ vetant. Non sint austeritate tristes. nec
ꝓmunitate nimia dissoluti. q̄s nec odire nec ptemnere iure possis. q̄z p̄mo pluri
mū de honesto sit. ne ab his vicia discas q̄ postmodū sit opus dediscere. in q̄bus
eruendis magna difficultas est. z on⁹ docēdi graui⁹ est q̄z docendi. ꝓpt q̄d Ti-
motheum claz in arte tibiaz duplices ferūt ab his q̄s alius instituisset solitū exi
gere mercedes q̄z si rudes discipulos accepisset. Decū certe actum est optime. q̄
tales sortit⁹ es mgros. q̄z si p̄cepta tenueri. z optimi viri possis z clarissimi regi
asseq̄ famam. Hoz offm̄ est vt sicut coloni suis arbusculis circūponūt sepes. sic
tibi ꝓsona laudabilis vite instituta admonitionescz circūferāt. vñ rectissima mo
rum germina pullulāt. honestat⁹ em̄ fons atz radix est ltima disciplina. Decū tm̄
monit⁹ nō plagis agant. q̄uis em̄ cedi discipulos sit receptū. z Crisippus nō im
probet. Iuuenalisz v̄ba ferant. Metuens v̄ge iam grādis achilles cātabat pa
trijs in mōtib⁹. Mains tm̄ apud me pōdus bnt Quintilian⁹ atz plutarch⁹ q̄ ad
honesta pueros studia nō plagis aut v̄beribus. s monit⁹ z rōnib⁹ ducēdos aiūt.
v̄bera suos decent nō liberos. Mobilib⁹ pueris z maxime regū maiorū laudes
ac vitupia q̄z verbera ꝓmoditatem afferūt. Illa ad honesta ꝓtant. h̄ a turpitu
dine cohibent. In vtrisz tm̄ adhibēdus est modus ne q̄d nimis sit. Pueri nācz
in modicis celebrati laudatōib⁹ intumescūt. nimis aūt affecti iniurijs frangunt
animoz z deficiūt. at ex plagis odia surgūt que ad virilē etatem vsqz pdurāt. Ad-
discenti aūt nihil magis aduersum est q̄z p̄ceptores odisse. quos tu si recte facere

voluerís non minus amabís q̃ ipſa ſtudia. ꝛ patentes eſſe non q̃dem corpis ſ mentis tue iudicabis. multum hoc ꝛ pietas ſtudio ꝓfert. Audi rurſus Iuuenalē ꝺū maioꝛ vmbris tenuē inſꝫt ꝛ ſine pondere terram. Spirantesq; trocos ꝛ in vna ꝑpetuum ver. Qui ꝑceptorem ſancti voluere parentis. Eſſe loco.

De cura corpoꝝ ꝛ qliter nutriendi ſunt pueri.

De ꝑceptoꝛibus ſatꝭ dictum eſt. Nūc videndū arbitramur quō illi corpi tuo curam ꝓbere ꝺēt. Quam ꝓſuetudinem puerile corpus accepit. candē ſuare ſuccedēte tpe cupis. Cauendum eſt igīt ne nimis mollit enutriat ne ſomno plus q̃ ſatis eſt. aut q̃ti indulgeat. Mollis educatio quam vocamus indulgentiam. neruos omnes ꝛ mentꝭ ꝛ corpis frangit. Vitanda eſt plumarum mollicies. berere ſericum carni nolim. inēdum groſſo lino vtendum eſt. ſic fiunt mēbra ſolidiora. ꝛ laboris magis patia. Cūq; ſis natura pulcerrim⁹ ꝛ digna ſceptro ſoboles: ſtudendum eſt vt geſtus forme rīdeant. vt recta ſit facies ne labia torqueas ne linguam fugas. ne vicium obtectaꝭ effingas. ne fuilem mitem ꝛ nalitatem. ne ſupin⁹ ſit vultus. ne diecti in terram oculi. ne inclinata ꝛ alibus ceruix. ne inducte ruſtice man⁹. ne ſtatus indecoꝛus. ne ſeſſio irridenda. Cilioꝝ motus apte retinēdus. recta ſint brachia. neq; in ꝓferendis pedib⁹ ruſticia. Nihil pōt placere qō non decet. Mouit hoc Philippus alexandri pi. q̃ cum multos q̃s bello cepat venundans. ſublata impeditaq; tunica ſederet neq; q̃ de ꝛ vnus ex his q̃ venūdabant clamaret. Ignoſce mihi philippe. nā a piemib⁹ amicitia tecum eſt. Tū ſibi amicus eſſet domo interrogat. Et illo ꝓpius accedēte atq; ſubmiſſa voce dicente. parūper inferius clamidem demittito. ita em̄ inept⁹ ſedes iſtum ait philip⁹ dimittite. Nam q̃ benivolus atq; amicus eēt latebat. Seruandus eſt igīt in motu omniq; ſtatu decoꝛ. In q̃ re tam curioſi greci fuerūt. vt geſt⁹ legem ꝓſcripſerunt. quam cironomica vocauerūt. eam ſocrates ꝓbauit. Plato in pte ciuilium actionum poſuit. Criſippus in ꝑceptis de educatōe liberoꝝ non omiſit. Sunt etiam corpis q̃dam certamina q̃ minime ꝓtemni ꝺēt. q̃ eius rei ꝑceptores audiendi ſunt. vt q̃tum ſatis erit in his elaboꝛes. q̃ ꝛ apta q̃dam mēbroꝝ ꝓpoſitio ſimul ꝛ robuſtitas acq̄rit. Bona em̄ in puerꝭ corpis habitudo bona q̃q; ſenectutis fundamēta iacit. Cūq; regem ineſſe plus ſepius oporteat. militaribus certaminibus exercere pueros decet. quem regni gubernacula manēt. Bellum em̄ educatum in vmbris corpis habitudinē repudiat. Macillētus aūt miles ꝛ bellis aſſuet⁹ in certaminib⁹. pugiles feroces ꝛ ſtructas plio ꝓpulſat acies. Non q̃ ab re fuerit te quem ſepe ꝺ thurcos pugnare ncāium erit. arcū in puericia tendere. fundam iactare. rotare. ſagittam dirigere. haſtam iacere. eq̄s aſcēdere. curſitare. ſaltare. inſeſſe venationib⁹. nāci ſci nandi piciam. Nihil eſt turpe diſcere qō q̃ boneſte facere. Audi virgilium de pueris ytaloꝝ que referat. Natos ad flamam pmū deferimus. ſeuo q̃ gelu duram⁹ ꝛ vndis. venatu inuiglāt pueri ſiluaſq; fatigat flectere eq̄s ludos ꝛ ſpicula tēdere cornu. Cetez nec puero ludos inēdixerim ſ̄ non ſunt obſceni. ludere cum eq̄libus pila. quēadmodum tibi Iohannes binderbach vir doctus ꝑcepta ꝓſcripſit. ꝛ lauto ꝛ pbo. Eſt trocus. ſunt ꝛ alīa puerules ludi. q̃ nihil turpitudinis hīt. q̃s tibi nonnūq; ꝑceptores pmittere ꝺēt vt ſic laboris remiſſio fiat. ꝛ alacritas eratet. Non eſt ſp lris ſeriosiſq; rebus incūbendum. nec imensi labores ſunt puerꝭ adq̃endi ſub q̃bus defeſſi coꝛruant. ꝛ alios q̃n pondere moleſtiq; pſſi doctrinam minus māſuete capiant. Plāte nanq; cum modicis alunē aquis. multis ſuffocant. Noſſe optz vitam nram in duas ptes eſſe diuiſam. in ſtudium ac remiſſionē. Sic vigilie ſomnus pax bellum eſtas hyems operoſi feſtiq; dies laboris ꝓdimentū eſt ociū. Itaq; nec laborem ſumere nimiū. nec ocio nimis ingulgere optz. Noſtes em̄ diſciplinaꝝ vt a platone dictū eſt laboꝛes ꝛ ſomni.

Quali cibo ⁊ potu pueris vti ꝓuenit.

Ꝟrpalia puerorꝫ exercitia q̄ regnum exꝑectant q̄lia dñt esse. q̄lesq; ludi iam tenes. Nunc de cibo potuq; dicam⁹. Modicus ac temperat⁹ cibus. vt hieronim⁹ ad rusticum scribit. ⁊ carni ⁊ anime vtilis est. Assit igit̄ rō vt tales ⁊ tantas assumas escas. q̄bus nec corpus onerēt. nec libertas animę p̄grauēt. Et q̄uis cibi refutandi sint q̄ difficulē digeri p̄nt. ꝓuidendum tñ est ne delicatis assuet⁹ cibarijs ꝓmunia demum fastidias. Non sp est in vrbibus degendū. Eris nōnunq; in castris. in siluis. in desertis locis vbi raccium erit grossioribꝰ vti cibis. Sic nutriendus est puer. ne cum tempus exposcet. bouinas carnes abhorreat. Adde q̄ bellatori hmōi futuro ꝓuenit porrigere dapes. nō que delicatū ⁊ que robustum corpus efficiant. Si q̄s p̄terea passulis. amigdalis. confectis ex succaro cibis. paruis auiculis. bedulis. agniculis leniorib⁹q; semp mensis vtat̄ q̄bus demum mensis releuari restauraricq; poterit si cepit egrotare.

De superfluitate in esu quarundam patriarꝫ.

Ttinga nūc aliq̄d qđ multi ex tuis subdit⁹ reprobāt. Quis em̄ vel austeris est vel būgar⁹ vel bobem⁹. q̄ de frugalitate mēsarꝫ libenē audiat disputantem. Quid em̄ est qđ in his regionib⁹ maiorib⁹ offerat̄ p̄conijs cibarijꝫ luxurie ⁊ laute glie mēse. Quid est qđ familia magr̄ ꝑbet magisq; ꝓdicet. q̄ uiuitis cene numerosa fercula. Ille magnific⁹ iquit. ille celebrādus. illi voluꝑe seruierim. cui⁹ culina semp fomat. semp vncta est. cui⁹ gule nulla obstant p̄cia. q̄ splendide cenat. ⁊ raris ⁊ longe quesitis vtit̄ ferculis. Cui⁹ cellaria redundant ferculis patentq; omnib⁹. Sic histriones loqui. sic parasiti scurreq; solent. q̄bus viuendi cura in solo palato ꝓsistit. Et q̄ sardanapalli sequentes ingluuiem. gruis collum mallēt bie q̄ suum. Sz nihil est optime puer indolis. qđ eque effugere sapientem oporteat. q̄ viuere ad ostentatōem. populares aures seq̄. nō aūt veram rōem vsq̄adeo viuendi ducem bie. Spernendi sunt inanes rumuscu li. fugiendi assentatores. Non est appetenda laus q̄ ore ab insani manat. Clarissi m⁹ patruelis tuus fridric⁹ cesar. q̄ nunc monarchiaz tenet imperū. tanq; sapiēs tamsobrium se oñdit. non vino non cibo se implet. castigata prandia castigatas agit cenas. nō curat h̄ q̄d de se bibuli ferant. Sapientum nāq; nō ebrioꝰ ꝓconia venat̄. ⁊ ne longi⁹ euagemur. Quid sibi vult tanta ferculoꝰ numerositas. q̄ diuersitate carnium atz sapoꝰ delectatōe quiuas q̄si captiuos tenet. Mone morbi ex nimia saturitate ꝓcitant̄. Quot sunt q̄ posteq; gule voluptatem exꝑleuerit. vomit⁹ co gunt̄ sustinere molestiam. vt qđ turpit̄ ingesserūt turpi⁹ egerant. Afferent ministri tui si sapient coraz te nō plurimas epulas. noli p̄finire numer. q̄ te regunt ⁊ sanitatis ⁊ vtutis ⁊ maiestatis ⁊ tpis ⁊ loci ꝓsideratōz habeant. Impatoriam domū iulius cesar nisi solēne conuiuiū fuisset trib⁹ voluit ferculis ꝓtentari. Cesar august⁹ in summo fastigij culmine secūdario pane ⁊ pisciculis ꝓtent⁹ iubilus erat. Dicet aliq̄s. q̄d nero. q̄d calígula. q̄d vitellius. Nunq̄d ꝓmessatōes in modice freq̄ntam⁹. baud inficiamur. ꝑ imitatiōptimos nō pessimos ⁊ glorioſos nō illaudatos decet. Rursus adūciat̄ alik in ytalia vbi famem calor extinguit. aliter in germania vbi frigus comedendi ꝓuocat appetitum regulanda est mēsa Necq; hoc negam⁹. At nō multum comedere cui⁹ardet stomachi rabies. ꝑ varia illum sumere ꝓciosaq; ꝓhibem⁹. Meminisseq; te volum⁹ dicti quiuaꝰ vocabuli. Non em̄ vt greci. sic ⁊ maiores nr̄i ꝓpotatōes ꝓmessatōesq; voluerūt. q̄si vini cibiq; gr̄a ꝓueniat̄. ꝑ quiuia vt simul viuerēt. Socrates multos p̄terea velle viuere dicebat vt ederent ⁊ biberent. se aūt ꝓtea ⁊ edere ⁊ bibere vt viueret. Ad quem modum q̄cunq; se limitaverit is ꝓfecto nō magnos sumpt⁹ in cenis bēbit. paucis nāq; ⁊ minimis reb⁹ natura ꝓtenta est. Arestoteles vir clarus ⁊ indi tus cum de voluptate gustus atz tact⁹. i. cibi ⁊ veneris disputaret. ab his ꝓficisceret sensib⁹ delectatōes solas boib⁹ omnes esse cum bestijs asserebat. Atz idcir co in pecudum bū ferarumq; numero q̄sq; eēt bis voluptatib⁹ impedit⁹. Cetere

er rebus aliis pdeuntes hominiꝫ tñ ꝓpie sunt sicut apud macrobium in saturnalib⁹ eustachi⁹ affirmat. Quis igit hñs aliqd humani pudoris voluptatibus bis duab⁹ coeundi atq; comedēdi gratulet. q̄ omnes sunt cum asino t sue. Sed de venere adolescentem magis q̄ puer admone facere oportebit. Interim cum cenaꝝ sumpt⁹ rependim⁹. Catonis sm̄o venit in mentem. q̄ cū apud romanū plm̄ in pdigalitatem t in modicos sumpt⁹ inueberet. Dñ inqt difficile est adu̇ trem oiocm hñe q̄ aures nullas hꝫ tc.

Ne pueri imoderati sint in bibendo. t q̄ turpe est eis vinum appetere.

Erum cum delectatio gustus plerosq; nō min⁹ in potu q̄ in cibo detineat Cauendum est tibi ne vel multibib⁹ vel optimibib⁹ fias. oēmq; inebriem vitabis. Sit moderata bibitio nō que mentem grauet ꝫ q̄ sitim auferat. Multuꝫ succi in pueris est. lacte sunt t sanguine pleni. raroq; sitim sentiunt. Appetitore vini puero nihil turpi⁹ est. Usus vini sicut Valeri⁹ ait. romanis olim feminis ignotus fuit. Quid pueris ferem⁹ ne puerore bachari mētes aut vini surgentem ingenū iugulabim⁹ mero. Dñ quis theutonico more in vas vino miscere aquam. mihi tñ nulla rōne psuasum fuerit fumosum vinum nisi aq̄ castigatum puerore mensis apponi debere. Relatum est mihi ex bohemis ꝓcerib⁹ quēdam fuisse q̄ liberos ab infantia suos atq; ab ipis in cunabulis solius. Maluiatici aut reuolu magnis t crebris haustibus assuefaceret. Sic em̄ aiebat. Postq; viri fuerint multūq; biberint. nulli⁹ vini potentia mentem amittūt. Sic fortasse nutritus fuerat Cirus iunior q̄ cum lacedemonios vt secum societatem inirent hortaret. Cor sibi dicebat longe graui⁹ esse q̄ fratri. Nam t plus meri q̄ ille biberet t meli⁹ ferret. Stulta t inanis cautio. ne sis aliq̄n ebrius semp ebrium esse. non pdunt q̄ sic nutriti sunt mētem. cū maxime bibūt. ꝫ stultam adherētemq; semp ebrietatem ꝓtinuāt. Non ibi memoria est. nō viuor ingeniū. nō bonaꝝ cupido artium. nō glorie nō honestat⁹ studium. Nec ne cū istiusmodi beluis ꝓfuctari videamur. q̄bus int̄ homines locū dare scelus arbitramur. ad platonem trāseam⁹ t quam ille diuinus vir de vini potu sniam tulerit audiam⁹. Dicem̄ non passim hauriendā vina ꝫ modicis t honestis int̄ bibēdum remissionibus rēfica integraq; animos ad instaurāda sobrietatis officia sapient existimauit. nec diffugiendas esse oino vini potatōes. q̄ nullus ꝓtinens ꝓfus aut tpatus satis fideliꝫ veteri pōt. cuius vita nō int̄ picula vicioꝝ t in medis voluptatum illecebris explorata sint. Nam tui libentie gfeq; omnes' quiuior incognite sunt. q̄q; illor oino exps sit. si cum forte ad capiendas has voluptates aut voluntas tulerit. aut casus indixerit aut necessitas impulerit. mor deliniri t capi. neq; mentem eius aimq; ꝓsistere necesse est. Muniēdus est ꝫ puer aduersus vini malitiam. nō fuga siē egyptū faciūt. neq; ingurgitatōe sicut bohemis placuit ꝫ animi vigore t ꝓstanti pntia. t vsus moderatōe tpatus fiat t ꝓtinēs. Utimur aūt vino nō nobis vti domineꝫ. ꝫ vt calefacto simul refectoq; animo si q̄d in eo vel frigide tristicie vel torpentis verecūdie fuerit diluamus. q̄d tūc faciamus. cū modicum t tolerabile vinum sumim⁹. Sint ꝫ quiuia q̄ te pnte fiunt t in cibo t potu castigata. fuisq; regulis limitata. sobria sine luxuria. ne vel anime vel corpis officia ꝓpediāt. Nō sit illic tristicia nec vult⁹ nubili. affit t aliq̄n risus. Non laudo. Crassum quem semel in vita risisse Cicero scribit. Nam saluatorem nr̄m risisse nunq̄. alter⁹ q̄ bominis officium fuit. Affit in quiuio gravitas ꝫ leticiam nō excludat. Affsint voluptates ꝫ lasciuiam nō inducāt. Affsit musica oblectamēta ꝫ nihil turpitudinis afferant.

De corpalibus delitiis ꝓfecendis.

Etem q̄ corpus adhuc tractam⁹ cultum. succincta platonis snia referēda est. Dis tantū indulgeri corpi vult. vt pbie misterii ꝓstare possit. Qd dictum prudent putam⁹. si reipublice curam sub pbie studio volum⁹ ꝓteri. Nam q̄ corp⁹ optime curāt. aiam vo q̄ eius fultio vti dꝫ negligūt. nihil ab

bis differunt. q̃ vt organa pfectissima possint habere omni studio ꝙquirunt. artem vo cui⁹ gra ꝓparant organa omnino despiciũt. Contra huanduꝫ est. Vaz castigare z ꝓpescere eius impet⁹ velut imanem q̃dam beluam oporteret. z ei⁹ aduersus animam temerarios mot⁹ rõnis habena cohibere. Pitagoras cum intellexisset ex familiarib⁹ suis q̃ndam ex cõsitꝫ vt pinguis fieret indulgere cibarijs vic inqt non cessat molestiorem sibi carcerem struere. Gneus vo Pompei⁹ cui magno cognitõe fuit. cũ aduersa valitudine laborasset. iussit medic⁹ vt turdo vesceret. Illum sui frustra q̃siuere: Erat em̃ pter anni tpus. Cũq; ex familiarib⁹ q̃dam ditissimꝫ foret vt apud Lucullum turdi. quem penes annũ integꝫ nutrirent inueniri possent. Cũ ille cuius egrot⁹. q̃ inqt nisi Lucullus studeret delicijs. viuere Pompei⁹ nõ posset. ac dimisso medico patu facillimis ac vilib⁹ vsus e. Illud solum ado curandum est. vt necessitas corpi tribuat. vt possit eẽ laboris patiẽs Itaq; ventri nõ ad voluptatem. s ad sustentatõz porrigere optz. Nam q̃ cenas sp atz coꝫs mẽte agitãt epulaꝫq; gra terras mariaq; pscrutant. miserabili admodum vsitute pmunt. z ingnissima dño tributa pendũt. mihi leui⁹ patientes. q̃ q̃ apud inferos penas dant veluti ignem diuidentes z cribro aquam ferẽtes. ac pfossum vas implere anbelãtes sicut basili⁹ ait. Queri tñ q̃d de vestitu ceteriscz corpis cultib⁹ sentiam⁹. absoluam pauc̃ q̃d arbitrer faciendũ. Tonderi aut ani mari vltra q̃ necessitas sit aut miseroꝝ est (testimonio dyogenis) aut iniuriaꝫ itaq; occupatũ esse in corpis ornatu aut leuis est bois aut oino vani. aut illi⁹ q̃ pbaꝫ insidiaꝫ ꝰginum matronaꝝq; castitati. Obsuandum est supuacue molioris ne plus corpi tribuas q̃ anime pmodum sit. turpeq; regi fuerit ꝓpẽ nimiam corpis curã effeminatũ videri. Est aũt adhibẽda in omni cultu mũdicia. nõ odiosa nec exq̃sita nimis. s agrestẽq; fugias z inhumanam negligẽtiam. Vaz demosteni z bozensio pbro datũ est. qz vestitu z cetero cultu corpis nitido venusto nimiq; accurato fuisse traduntꝫ. Puero tñ z viro regi dignitas bñda est. Medium iactantie rumorem fugit in auaritie labaꝫ infamiam. q̃ nihil est in pncipante detestabilius.

Qz nihil est in terra pciosi⁹ nihil pstantius illuminato intellectu.

Bsolutis breuiter his que de corpis cura dicenda sensuim⁹: ad instituti mentis festinat oio. In q̃ re psuadere volim⁹ nihil esse qõ homines in terra possideant pciosius intellectu. Cetera q̃dem humane vite bona pusilla sunt atz indigna. q̃ multi laboꝛ⁹ insectemur. Pulcra nobilitas s alienũ bonũ. Preciose diuitie. s fortune possessio. venusta gloria: s inconstans. Forma decẽs s caduca quoq; durans tpe. Optanda sanitas s pmutationi ꝓpius obnoxia. cõcupite vires s egritudine aut senectute facile ꝓtabescũt. Nihil pstãti⁹ intellectu z rõne. Hoc nullus fortune tollet incursus. nulla calũnia distrahet. Cunctaq; reliq; omnia tpe minuanꝫ. scia z rõem senect⁹ auget. Bellum singula trahens atz oia ferens. solam doctrinam nec̃t eripe. Megaraz cũ demetrius captam solo eq̃sset. Stilpho ne pbm illic oim nudũ interrogauit. an suoꝝ q̃q̃ amisisset. Cui philpho haud eq̃dem inqt. bellum em̃ nulla ex vtute spolia ducit. Ac socrates cũ Gorgias pcontaret. an psaꝝ regem felicem eẽ putaret. Nescio inqt q̃ntum vtut̃ beat z discipline. Perinde ac hisce nõ aũt fortune bonis psistat beatitudo. Acci s dictum est z meozie ꝓmendato Ladislae rex olim ditissime q̃uis regna tibi maria debenꝫ: non tñ felix dici poteri. nisi vtute pdit⁹ z aie magis q̃ fortune bonis habũdaueri. Regna nãq; z opes nõ magis possidentium sunt q̃ cuiuscũq;. s vt in scenari luto nũc huc transeũt nunc referunꝫ illuc. Sola vtut̃ z viuenti z mortuo stabilis est z firma possessio. Jureq; diuitib⁹ solõ inqt. Et nos nõ ꝓmutabim⁹ cũ vtute diuitias. Tibi q̃ cum diuitie affluãt. curandũ est ne vtutes desint sine q̃b⁹ nedum regis s nec viri nomen q̃sq; mereꝫ. Sicut byemi nccia p serenitatẽ pare ꝓsuescit ita z boni z optimi ad senectutẽ vtut̃ viaticũ in pueritia vendicare dñt.

Quis nouit humane vite variabiles casus. Nihil est sub luna firmum nunc diuites homines sunt nūc paupes. nūc regnant nūc fuiūt. nūc sanitate gaudēt nunc egrotant. Memo sat mane q̄ vesp̄ vebat. Memo tam diuinos bīit fauentes crastinum sibi vt polliceri possit. Ob quaz rē These⁹ vt scriptum apud Eutr ipedē Cicero refert. sic dicere solit⁹ erat. Nam q̄ audita a tocto meminissem viro futuras mecū ꝓmētabar miserias. aut mortē acerbam aut exiliū mestam fugam. aut sp aliquā molē meditabar mali: vt siq̄ iniecta duritas casui foret ne me impatuz cura laceraret repens. Sz nulla res est q̄ aduersus nouercāt⁹ fortune impet⁹ certi⁹ q̄ ꝓuia solamē ꝓbeat. Hinc iunioz dyonisi⁹ cū electus tyrannide z in exilium act⁹ interrogaret q̄d sibi plato z ꝓuia ꝓfuissent. vt eā rīndit animo facileqz ferrez fortune mutabilitatē. Siue igit aduerse nobis siue secūde res fuerint. ad ꝓbiam qđ est ōtut⁹ studium recurrere debem⁹. cui⁹ potissime reges quemlamatores existere. Pluria sunt nccia regi. q̄ sicut Arestotili placet lex est q̄dam aiata. Magnum ē regni pondus. qz nō tm̄ sui curam rex bīe dz vt salu⁹ fiat: s ꝓpli q̄z vt creditam sibi multitudinē recte dirigat p iusticiam in viam salutis z pac⁹. Scriptū est em̄: rex insipiens dissipabit plm̄. sapiēs aūt ciuitates ditat. Vere q̄z Vegeti⁹ inq̄t. Nullus est quem oporteat vel plura vel meliora scire q̄z principem. cuius prudētia dz omnib⁹ ꝓdesse subiect⁹. Ideoqz salomon cū tanti ponderis ḡuitatē in se sentiret. optioneqz habuisset. vt q̄ vellet a dño postularet. Dabis inḡt tuo tuo cor docile vt iudicare possit ꝓplm̄ tuuz. z discernere inē bonum z malū. Vbi lupus aūt macedo cū alexandr⁹ filium suū ꝓmoneret. iubebat eum vt z aristoteli obtuaret z ꝓbie studeret. z adiecit. Me multa huiuscemodi agas que me penitet egisse.

Qz ꝓbie studium sicut omnibus sic z regibus vtile esse dinoscit.

Quemadmodū tibi iaz ꝓsuasum esse putam⁹ puero q̄ regnatur⁹ sit necessarium est ꝓbandi studiū. Ꝓbia vo oim mr̄ artium. quā plato donum. Cicero inuentum vocat absqz lr̄is haud facile pcipi pōt. Hec te ꝓmū ad diuinum cultū. deinde ad ius boim qđ situm est in generi humani societate. tuum ad modestiam aim erudiet. z ab aio tanq̄ ab oculis caliginez remouebit. vt omnia supa ꝓma media z vltima videas. Quis igit lr̄is insudare noluerit q̄n tant⁹ ex bis fruct⁹ papik. in q̄b⁹ est boni ac mali noticia. q̄ nobis p̄terita referant. p̄ntia moderent. futura inducant. Sine lr̄is ois etas ceca ē. Nec alieno carere ducatu pōt illiterat⁹ ꝓceps. Cūqz adulatorib⁹ plene sint regum aule. q̄s rex ꝓncipi dixerit. An nō ꝓducibile est regem lr̄as nosse. vt in pbor libris ipe veritatē sibi vē dicet. Demetri⁹ q̄pe valeri⁹ Ptolomeū regem monebat. vt libros de regno impioqz sibi oparet atz plegeret. Queseñ amici nō audēt monere reges. Hec in libris scripta repiunt.

Quo tpe pueri lr̄is tradi debent.

Inda est igit summo studio liis opa. s quesitū olim fuit. q̄ tpe tradi lr̄is pueros optz. An septimū annū n placebat theodosio. qm̄ illa pueri etas z discipline capax z laboris patiēs videret. Idē q̄z ꝓcepit berestbotenes. s aristophones atz crisippus q̄b⁹ z q̄ntilian⁹ assentit. nullū tps cura vacare voluerit. Fuisset igit ab ipis cunabilis incipiendū vt nutrices etiaz nō ni bil tibi ꝓtuliss̄ent qs si fieri posset sapientes. Crisippus optauit. ne q̄d ab illis ptagionis bi posset. deteriora nāqz ptinaci⁹ berent. z bona facile mutant in peius. Macr⁹ ymo sapientia odit⁹ z elegantia sepe filiis ꝓfuit. vt de cornelia gracco mre pleriqz scribunt. cui⁹ eloquētia in filios redūdabat. Multū inest facū de sint an rudes. prudentes an stulte que pueros nutriūt. siue mres sint siue alie queuis. Sz t nutricis iam euasisti iugum. mrem clarissimaz z vltra modū eloquētissimā pu s amisisti q̄ nouisse potuisti. s omittam⁹ pterita q̄ magis culpari q̄ reformari pñt. ad tps in q̄ nūc es veniam⁹.

235

Qualibus precipue instrui debent pueri xpiani.

Redim⁹ te instructū esse vt xpianū decet. oīoes scire dñicam. Salutatōz beate marie ⁊ginis iobis euangelium. symbolum fidei. collectas q̄z plures. Que sint mortis petā. q̄ spūsancti dona. q̄ magna p̄cepta dei. q̄ opa miscōie. que deniq; saluāde anime ⁊ in celū referēde sit via. psuasum tibi no ambigim⁹. post hāc vitam repiri aliam. q̄ bonis leta dulcisq;. malis amara sit ⁊ mo lesta. Hoc em̄ nō sacri solum codices. ꝙ ipse gētiles q̄z oīdunt lre. Socrates em̄ vt apud ciceronem legim⁹. duplices eē vias duosq; cursus aiaꝝ a corpe excedētium disserebat. Nam q̄ humanis vicijs atq; flagitijs inq̄nauissent ⁊ totis se libi dinib⁹ dedissent. vel in republica violanda fraudes incepissent. bis centum q̄dam iter esse seclusum a pīlio deoꝝ. q̄ aūt integros se castosq; seruassent. eēntq; in corpib⁹ humanis vitā imitati deoꝝ. his ad illos a q̄b⁹ eēnt ꝓfecti reditū facile patere. Quid nos dicem⁹ q̄b⁹ euāgelia p̄dicata sunt. Et q̄ saluatoris incarnatōz tot miraculis ꝓfirmataz scire magis q̄ credere videri possum⁹. Nos q̄dem si recte sapim⁹. hāc humanam vitam nihil eē arbitramur. nec bonū q̄q; existimādū esse censebim⁹ qđ ad vitam alteram nō suppeditat vtilitatē. Non itaq; dignitatē nō amplitudinē maioꝝ. nō corpis vires. nō formam. nō magnitudinē. nō a cūctis boib⁹ habitos honores. nō ipm impium. nō q̄cq̄d dici pot in hac vita excellens. ꝙ vltra ꝓcedere spes nr̄e debūt. ⁊ ad alteri⁹ vite ꝓpatōz cuncta moliri. Que aūt illa sit vita aut q̄ pacto illa viuaf. plus negocij eēt oīdere q̄ nos impīa suscepim⁹. Maiores etiam auditores q̄ ipse sis ad p̄cipiēdum res ipa reqrit Sz boc solū dixisse sufficiat. si q̄s oēm post creatos boies felicitatem mēte p̄cipiat. simulq; in vnū ꝑgerat vniuersum. quaz q̄dem ptem illoꝝ bonoꝝ adeqre ꝓperiet. ꝙ illi⁹ vite bona oīa humana simul collecta. magis abesse q̄ vmbram ⁊ somniū a veris reb⁹. Ad hāc nostro vitam sacri ducūt ꝓmones p occulta nos erudiētes. ad q̄z pfundū sensum dō tibi p etatem venire nō lz. nō est ab revt in alijs doctoꝝ tm̄ viroꝝ libris eruditaris. Est em̄ ⁊ poetis sicut basili⁹ ait actoꝝ⁹ ⁊ scriptorib⁹ ceteris ⁊ oib⁹ boib⁹ inhērēdum. vñ nobis ad ingenij exercitatōz aliq̄ sit vtilitas accessura. Sic deū p̄ceteris oēs colēdum lre clamitāt. Huic te p̄mū habis cōmendabisq;. h̄ tu⁹ est auctor. tuus pī. tu⁹ dñs. huic oīa debes. Cūq; oēs boies deo referre grās debeant. tu illi maxime rēgtiari ⁊ fuire teneris. cui⁹ munere factum ē vt rex nascereris. poteras vnus ex plebe aut vn⁹ ex rure nasci. Sz inscrutabile dei iudicium in sublimi te solio collocauit. Nō efferri debes. nō tumescere. nō supbire: qđ tibi datum est. alteri dari potuit. Quanto maior es natu tanto debes te humili⁹ gerere. subijcere collum regi vni. in cui esse diuinis officijs. Nam cui diuinus cult⁹ est cordi. facile reliq; famulant. Primū querite regnū dei scptura dicit. ⁊ post h̄ omnia adīcient vobis. Romani q̄ius gentiles erant omnia post religionem ponenda duxerūt. etiam in q̄bus summe maiestatis pspici dec⁹ voluerit. nec dubitauerit sacris impia fuire. ita se humanaꝝ rez futura regimina exītia. si diuina subessent bñ atq; pstant fuissent famulata. Quid nos veri dei noticiā bñtes facere debem⁹. Caue ne tibi religionē putes esse subiectaz q̄ius maximi p̄ncipis nomine gaudes. Non dñs ꝙ fili⁹ eccl̄ie. sacerdotis impio in his que dicta sunt dei subiect⁹ es. Theodosi⁹ cesar q̄ius potētissim⁹ eēt ⁊ romanum gubernaret impiū Ambrosio tamen Mediolan. eccl̄ie p̄sulatum tenenti collum subiecit. imperatā q̄z penitentiam pegit humiliter. Constantinus autem maximam sacerdotio reuerentiam exhibuit. Judicium sup episcopis in concilio niceno ferre non voluit asserens deos ab hominib⁹ nō esse iudicandos. Nec mīz. Sit em̄ in epistola sua Clemens. qui beato Petro in apostolatu successit. Omnes p̄ncipes terre ⁊ cūctos homines sacerdotibus obedire. aut capita submittere debere. Eos aūt a solo dño iudicādos: q⁹ sui sunt ⁊ nō alteri⁹. Et quis est qui alterius iudicet suum. Naz si ista non patiuntur homines. nec deus deoꝝ ⁊ dominus dominantium hec vllatenus patietur. Sic sanctissimus ille p̄sul beatum Petrum eterne vite

dauigerq; ꝓdicasse ꝯmemorat. Tu ḡ ꝑsbros q̄ dei ministri sunt honorabis. non sines oppimi. nō grauari. nō affici q̄busuis iniurijs. Nec dices ineptꝰ sacerdos ē. indignꝰ. imundus. nihil ad te. iudicez bz. nō erit inultum qđ ꝯmiserit scelus. Tu dignitatem z sacramētum veneraberis. nec audies diſculos enormesq; iuuenes q̄ tibi p adulatōz secus nitunt̄ psuadere.

Cum q̄bus expedit pueros quersari.

Eā̄rit hic locꝰ vt ḡles tibi iuuenes quiuere ministrareq; pueros iusta rō ne velimꝰ palam fiat. Et hinc essi pōt vtilitas dominūq; redūdare. Sint ergo q̄ tibi assistunt morib⁹ instituti. nullum sit in eis vicium. non vtant vocibus deprauatis. facile enī imitandis turpibus ac prauis omnes sumꝰ. Et in puerbio dr. Si clauo vicinus habitaueris z ipe nonunq; claudicabis. Multū est in teneris ꝓsuescere sicut virgilius ait. Caueant aūt ꝓceptores tui. ne q̄s tibi adolescens assentator adhereat. Est enī pestifer genus hominum q̄ laudāt que cūq; audiūt laudari. z rursus cum vituperante vituperant. negant si q̄s negat. z affirmant nisi audiunt affirmantem. atz vt polipus ad spēm subiecti soli colorem mutat. ita z isti ad voluptatem audientium frōtem variant. patī z aduersus iusticiam z aduersus deum testificari. si placitū esse putarint audiēti. Abigaſ ex tuis edib⁹ hōes pestis. Sint veraces tecum pueri verecūdi. pudici. modesti. cultores z sanitatis. non ficti. non fallaces. non ptinaces. non vinolenti. nō crapulosi. nō iniurij. Ex his q̄dam bungaricum q̄daz patrium q̄dam bohemicum. omnes aut̄ latinum ſmonem norint. vicissimq; obloquāt. Sic absq; labore z q̄si p ludum hō omia ꝓdiscet ydiomata. z alloq̄ tuos subditos p teipm poteris. Nihil est q̄ suo ꝓncipi fauorem ꝑli conciliet q̄ gra ſmonis. Et indignus quodammodo regno videt. q̄ querentes aut aliq̄d expostulantes regnicolas non intelligit. Quo tuo materno maxime cordis regi tantum ꝓfuit linguas nosse ꝓplures. q̄ntum ꝑi tuo nocuit ignorasse. Metridatem q̄ regnauit in ponto. q̄s non ꝓmendabit q̄ viginti quab⁹ gentib⁹ q̄b⁹ ipauit absq; interprete loquebat̄. Nec ego te plus austral⁹ ꝑplis affectum q̄ bohemis bungarisq; voluerim. Tui sunt omnes eḡli studio dirigendi. indignam rem agit teste platone. q̄ vnam ptem reipublice sic curat. vt alteram deserat. Que res maxime sepe calamitatis causa ꝓncipib⁹ fuit. Atz rō hō potissima est q̄ nobilissimam ytalie puinciam subtraxit impio. Quia ꝓtenti patrio solo reges theutonici nimisq; suis affecti laribus ytalie regimē neglexerūt. Regna non minꝰ amor q̄ ferrum tuet. ꝙ amari q̄ non amat impossibile fuerit. amoris aūt ꝓiator ligue ꝓmercium. Tibi ḡ cum p etatem lz intētum est vt audire p te subditos intelligere z affari possis. Contingūt sepiꝰ aliqua. q̄ tibi soli referre subditi velint. nec interpti ꝓsidunt. Princeps insup q̄ p alium sp loquit̄ nihil recti magis q̄ regis nomen meret̄. Mulieri vt homer⁹ inq̄t taciturnitas decus affert at non item viro.

Quibus modis ſmonis vsus in pueris formari debeat.

Unc q: de ſmone incidit ſmo. Quib⁹ modis in puero ſmonis vsus formari debeat dicēdum existimaꝰ vt cum virilem togam induerit. non solum loq̄ ꝙ ornate loq̄ prudenterq; valeat. q̄ regi negligendum nemo putauit. maxima nāq; pconia sibi ꝓpant. q̄ loquēdo ceteros supant. atz hō vna res fuit q̄ virem est q̄uis imbellem pugnaci ꝓfecit aiaci. Achilles nāq; postq̄ intempt⁹ est arma nō forte brachium ꝙ florida ligna tulit. Laudigāt recte Ciceronis illud nōnulli carpūt. Cedant arma toge. Concedant laurea ligue. naz vt idem cicero dicit. Cum idcirco boies a bestijs differāt q̄ aliq̄ ꝑnt. q̄ demū laude dignꝰ est. q̄ in ea re ceteros supāt. in q̄ boies bestias antecellūt. At vos ligue q̄uis erudite sermonē magis q̄ taciturni ꝓncipis morē ꝓbam⁹ nō tm impmeditatū puer locꝰ ꝓmēdam⁹. Qđ enī incōsulto ac temerarie dictū factumue fuerit id pulcr eē neḡt. Impcogitati ſmones nedū pueroꝝ ꝙ viroꝝ q̄s plurima leuitate atz in curia reuerti sunt. Consideratꝰ vo ꝑmeditatio oroneꝫ vagari nō sinit. Quid dicaz de

pueris. qñ illustres oratores. Pericles ⁊ demosthenes se alloqui ꝑ̄m recusarunt q̄ impatos se esse dicebant. Si q̄s ꝺ̄o ex tpe sinat dicere. extreme cām garrulitatis instituit. Nolo tibi nimiam puero ꝓmonis patere licentiam. Magne sapientie tempestiuum silentium est. Nōnunq̄ ꝓmone ꝑstanti⁹ plures diuisse q̄ tacuisse penituit. Qꝺ silentio retentum: est efferꝛ facile. qꝺ semel ediderit. reuocari nullo mō pōt. Nam semel emissum teste flacco volat irreuocabile ꝺ̄bum. Quid ꝑ dicem⁹ cum ⁊ silencij ⁊ oꝛonis magna vtilitas sit. tenere te medium volumus. neq; tacere sp̄ neq; loq̄ sp̄. Non exigim⁹ pitbagoꝛeum id q̄nquēnale silentium. neq; tersitis loq̄citatem. linguam dicebant veteres ꝺ̄bere non esse liberam nec vagam. ꝑ vinculis ꝺ̄ pectoꝛe imo ⁊ ꝺ̄ coꝛde aptis moueri ⁊ q̄si gubernari. nam q̄ sunt faciles leues ⁊ importuni locutoꝛes. boꝝ oꝛonem bñ existimatū est in oꝛe nasci nō in pectoꝛe. Ulixem ꝺ̄ bonoꝝ sapienti facundia p̄ditum vocem mittere ait non ex oꝛe ꝑ ex pectoꝛe. Nempe ꝺ̄boꝝ cohercendę petulantie vallum positū est ꝺ̄ntium. vt loq̄ndi temeritas nō coꝛdis tm̄ custodia cohibeaꝛ. ꝑ ⁊ q̄busdam q̄si ꝛcubijs in oꝛe positis sepiaꝛ. Cauēdum est ne obyci possit id epicheremn. Cū loqui nesciret tacere nō potuit. aut salustianum. Loq̄r inq̄t magis q̄ facūdus. Opus est vt loq̄ndi vires radices agant. tum cū tp̄us aduocarit fandi libertas deꝛ. Nimia taciturnitas loquēdi facultatem adimit. Sicut esm̄ q̄ longo tpe ꝛigidi in vinculis fuerint. si postea⁹ soluaꝛ. ob vinculoꝝ ꝓsuetudinē nequeūt ambulare. ita q̄ ꝓmonē diuti⁹ astrinxeꝛit. si q̄n loq̄ndū exꝑ̄ proꝛsus fuerit ꝓmutescūt Ut aūt recte formaze ꝓmonē possis. qꝺ attinet puero nō nihil dicendū est. Foꝛmāda est in ꝓmis voꝛ ne feminea exilitate frangaꝛ. neue similiē tremat. aut nimium boet. exp̄ssa sint verba. suisq; lr̄is totis enūcieaꝛ. nō exciteant extreme syllabe nō audiaꝛ voꝛ in fauc⁹. atq; expedita sit ligua ⁊ os. absolut⁹ exp̄ssioq; sermo. Nomina q̄dam p̄ceptoꝛes tui ꝺ̄ suisq; offerent tibi affectate difficultatis ex plurib⁹ ⁊ aspꝛime coeuntib⁹ int̄ se syllabis ꝓcathenatos. ⁊ veluti ꝓfragosos q̄ citissime vt ꝺ̄luas atq; ꝓuincias. Nam ⁊ demosthenes cū lingue tardioꝛis eēt. accept⁹ in oꝛe lapillis solus sibi. pnūciabat oꝛones. q̄bus emissis facillime ac expolite demum in senatu ꝓcionabaꝛ.

Quales oꝛones quos ornatus pueri faꝛe ꝺ̄nt. ⁊ q̄ turpiloquia cauēāt que solent bonos coꝛrumpe moꝛes.

Is postq̄ p̄ceptis institut⁹ fueris equales tuos oꝛonis ornatu grauitateq; superare ꝓtendas. victoꝛ euadas tum in boc tum in omni laudabili exeraitio. voledis vinci. vicere gaudebis. Licet esm̄ ipa vicīū sit ambitio. frequenter tamen causa ꝺ̄tutum fuit. ⁊ ille nimiꝝ ꝓmendandus est puer quē laus excitat. q̄ vict⁹ flet. quem gloꝛia iuuat. Absit aūt in omni ꝓmone turpitudo. qm̄ actōis vmbza. vt ait ꝺ̄mocrit⁹ exrat oꝛo. Coꝛrumpūt atq; bonos moꝛes testante aplo ꝛfabulatōes male. Qꝺ ex merāꝺo ꝛceptū hieroniⁿ⁹ astruit. Et qm̄ plerūq; ꝓmones q̄ festiuitatē bñt. latēt aliq̄ꝺ admittūt mali. vt venena melle ꝓmixta biband. in omni turpiloquio imitādus est vlixes. q̄ feras affixit aurib⁹. ne sirenaꝝ cant⁹ exaudiret. Assit in colloq̄ndo facilitas. in obuios ꝛpellēꝺo suauitas. in rñdēꝺo benignitas. Nam graues in collocutōib⁹ moꝛes digna in se odia ꝺ̄bunt. Ab sit in ꝓtentōib⁹ ꝑtinacia. vincat p̄udētia. obtineant rōnes. nō solum vincere: ꝑ forte vinci speciosum est. Tenēda ē euripedis sniā. q̄ duob⁹ colloquētib⁹. cum alter fuerit. eum longe sapiētioꝛem affirmat q̄ verba frenat. Absit in oib⁹ ꝺ̄bis iniuria. Nam mētiri seruile vicīū est. ⁊ a cūctis mōꝛib⁹ odio insectandū. Quanto q̄ dignioꝛ est q̄ mētiꝛ. tanto scelus est ꝺ̄ testabili⁹. Omne esm̄ vicīū iuuenalis inq̄t tanto p̄stanti⁹ in se crimē ꝺ̄. q̄nto maioꝛ q̄ peccat ꝺ̄. Sit insup sermo tuus neq; humilis neq; ꝺ̄ssus nimis neq; tumidus aut arrogās. Que tumet oꝛo inciuil est. q̄ tenuis ē nusq̄ mouet. quēadmodū coꝛp⁹ nō solū incolume: verūetiā bene habitudinis eē ꝓꝓ. Ita ꝛoꝛonem nō mō nō egram. ꝑ etiam robustā eē ꝓuenit Maioꝛa sunt ꝺ̄ q̄ possis capere. patebit tñ ⁊ bis suū tp̄us. Atq; hāc sermonis māz

quam natura ministrat grāmatica dirigit. acuet dyalectica. Retborica illustrabit phia odiet atz phiaet. q̄bus de reb⁹ suo loco dicē.

Ut memoriam puer exerceat.

Cum loquendi facultas cui⁹ba z scie laudē abscz ope mēorie esse ñ possit. op⁹ est vt mēoriaz puer exerceat. boc ingenij signum in pueris ē triplicemcz virtutem habet. sine labore capit fideliter retinet z facile imitat. Hunc dieb⁹ singulis est ꝯmittendus siue sint versus siue sententie graues ex illustrib⁹ auctorib⁹. Memoria nanqz penu scientie dicit ac disciplineꝛ in fabulis musaꝝ mr̄ apellat. qz gignit z nutrit. banc tu in vtraqz pte iuuabis siue natura memor siue obliuiosus fueris. Aut em̄ roborabis habilidantiam aut supplebis defectū ac vb⁹ debis besiodi. Sicem̄ ait Paruula si cēptes supradidisse pusillis. Idcz frequē pagas grādis cumulat aceru⁹.

Hic ꝯmendat exercitium grāmatice artis.

Via vo grāmatica doctrine cuiusuis ostium ē dicit. ac plus in recessu bz q̄ in fronte. pmittit. despataqz videri pōt. nisi ab epbebis pueriscz capiat. admonere te paucis volum⁹ ne banc ꝯtemnas artem. q̄si regio culmine minus dignam. Nibil em̄ est grāmatica nocet. nisi qd supuacuum est. Cui⁹ maximos viros ꝑstat fuisse studiosissimos. Oñdit boc in epl̄is ad filium scriptꝫ Marcus tuli⁹ oratoꝛ. ideqz p̄sul z patrie tutoꝛ. Juli⁹ cesar summ⁹ impatoꝛ. adeo diligēs bui⁹ artis fuit. vt emēdatissimos scripserit de analogia libros. Augusti⁹ qz octauian⁹ q̄pit grāmatice fuerit in epl̄is ad ipm cesarem scriptis manifestat. q̄ teste q̄ntiliano emendati⁹ dici calidum q̄ caldum mauult. nō qz id nō sit latinū: ꝫ qz sit odiosum. Non ꝫ pudeat te discere qd maximi orbis ꝓncipes magno nāqsci studio curaueruñ. Diceram⁹ supra doctrinam regib⁹ n cōcz esse. q̄ si paz mibi dabes fidei: regius ꝓba te ꝯmoneat. Et nūc reges intelligite p̄capit ille. erudimini q̄ iudicatis terram. Quō eruditi z disciplinam discere poteris nisi totꝫ eruditōis initium z fundamentū accepis qd est grāmatica. Sz dedisti tu bactenus buic opam arti. nec inuit⁹ p̄ceptoꝛis tui monitis auscultasti. non tñ adbuc pfect⁹ grāmatic⁹ euasisti. pgis em̄ adbuc discere pfect⁹. q̄b⁹ ex reb⁹ decreuimus tibi nonulla de grāmatica scribere. nō qz velim⁹ ipse te grāmaticaz docere: ꝫ bre uiter ipos fontes oñdem⁹. ex quoꝝ potuveri grāmatici fiunt. ad quos vt tui ꝓceptoꝛes te ducant tanto magis optamus. quanto id magis tibi conducibilius arbitramur.

Oꝛ grāmatica babet tres ptes ꝓncipales.

Rammatica sicut q̄ntilian⁹ ait in latinum translata lrāturam designat. babetqz ptes tres recte loquendi scientiam. poeticam z alioꝝ auctorum enarrationē. scribendiqz rōez. Detingam⁹ ex bis aliquid quod tibi audire sit vtile z nobis dicere non indelectabile. Prima ps est recte loquendi sciētia. Rectam locutiōem boc ideo accipim⁹ loco. que verbis aptis z rite ꝓiunctis enūciat q̄uis alis viciosa z pcax minuscz iusta fuerit. Si ꝫ grammatice recteqz loq̄ volumus. noscendus est verboꝝ vsus. Aliqua nr̄a sunt. aliqua pegrina. aliqua simplicia. aliq̄ ꝓposita. aliqua ꝓpria. aliq̄ translata. aliq̄ vsitata. aliq̄ sita. atz in bis tota vis recte loquendi ꝓsistit. vt bis apte ꝓpositeqz vtamur. Nostra dicūt omnia que ab ytalicis inuenta sunt. vt amoꝛ lectio scriptio. pegrina ex oīb⁹ ꝓpe gentib⁹ recepta repiunt. vt a gallis. Reda ab bispanis gurdi q̄ vulgo stolidi reputant. Ex theutonicis. marchio. Infinita vo ex grecis. vñ roman⁹ ꝓmo vt plurimū vsus est. Et in vbis ꝯdem grecis vtedum est declinatiōe latina q̄uscz patit decoꝛ. vt plato paleno. nō platon paleno nqz dicat. qz rectus in on latin⁹ exire ñ ꝓsueuit. Non tñ admodum absurde greca quoqz declinatio nonnunq̄ recipit z ꝑsertim in carmine. vt apud Virgilium. Audiat boc tantum vel qui venit ecce palemon. Et vobis idem alcbimedon duo pocula fecit. Et orpbea quē in medio

237

posuit ꝛ phillida amo ante alias. ꝛ aula y in medio libabant pocula bachi. Nec patiebant antiqui in as greca nomina masculina fluiri ꝓ rectum. ideoq; apud plerosq; repit. Enea pelea. Anchisa. bermogora at mō vicīū eēt nisi peleas enee as anchises bermogoras diceret. vt ias latinū declinatio grecaꝝ sum obtinuerit Simplicia ꝝba sunt amo lego. ꝑb⁹ territ⁹ ꝛ bis similia. Cōposita ꝝo vt adamo plego improb⁹ pterrit⁹. fiūt q̄z ꝓpositōes aliq̄n ex duob⁹. vt pterrit⁹ ex p ꝛ territ⁹ aliq̄n ex trib⁹ vt impterrit⁹. ab in p ꝛ territ⁹. Putat q̄z Cicero Capreb ex eo fieri qđ est cape si vis. Et sunt q̄ lupcalia interpetent. Ludere p capr. Jūgunt āt ꝝba ex duob⁹ latinis integris vt supfui ꝛ subtfui. q̄uis ex integr⁹ an ꝓposita sint queri possit. aut ex integro ꝛ corrupto. vt maliuolus. Aut ex corrupto ꝛ integro vt noctiuag⁹. Aut ex duobus corruptis. vt pedissequ⁹. Aut ex nr̄o ꝛ pegrino vt biduum. Aut ecōtra vt antichato. Aut ex duob⁹ pegrinis vt epiredia ꝛ antixpc. Epi greca ꝓpositio est. Rede gallicum vehiculum neq; grec⁹ inde neq; gallicus dixit epiredium. Romani suum ex alieno vtroq; fecerūt ꝓpria ꝝo verba illa dicū tur. que illud fuant ad qđ pmū denominata sunt. vt flumen qđ aq̄ multitudie fluit semp. Torrens qđ inundatōe tumescit siccitate deficit. Atq; in his cognoscē dis rectaq; locādis nō parua diligentia opus est. vt edem ꝓ templo dei ꝓ domo magni viri. non econtra dicam⁹. Aut laborem ꝓ doloze aut dolorem ꝓ laboze ponam⁹. Translata ꝝo dicunt que alium natura intellectum. alium loco ꝑbent veluti gēma. Sm naturam. ꝑciosum lapillum significat. ex loco trāslata in locum significare guttam pōt. quam vitis putata mittere solet. seu pullulātem pmo ve ris tpe ramusculum. Trāsferē aliꝰ verbum ex loco in q̄ pmum fuit. in alium in q̄ aut ꝓrium deest aut translatum ꝓ ꝓrio melio⁹ esse videt. Compellitq; nos ꝝba trāsferre aut necessitas. aut vtilitas. Necessitas vt iam de gemma dixim⁹. Nec est nomē aliud habuit rustic⁹. q̄ se monstrantem pmo ramusculum siue guttam liq̄ris exinde manātem appellaret. Necessitate q̄z duz boiem dicim⁹ atq; aspez. qz non habem⁹ ꝓrium qđ dem⁹ bis effectib⁹ vocabulum. vtilitas bifariam diui dit. q̄ vel significāti⁹ vel ornati⁹ q̄ ꝓrijs trāslatis vtimur. Significāti⁹ dum di cim⁹ boiem incensum ira. aut inflamatum cupiditate aut erroze l⁹ pium. Jratū em̄ ꝛ cupidum ꝛ errantem ꝓrie licuit ꝑ ipm⁹ significāter. Ornat⁹ causa multa inꝑponi trāslata solent. vt lumen oꝛonis. generis claritatem. ꝓtionum ꝑcellas elo quentie fulgura. Modic⁹ tn̄ atq; opportunus trāslationis vsus illustrat oꝛonem. freq̄ns aūt ꝛ nimius obscurat ꝛ tedio complet. Continu⁹ ꝝo in allegoriā erit atq; enigmata. Nec parum iudicij necessarium est. vt que continua que vel deformis translatio sit cognoscat. Honesta ꝓfecto mihi atq; iocūda diui Augustini trans latō videt. dum in ꝑmone innocētum inqt. Qui ꝝo dicunt martyꝝ flores. q̄s in medio frigoze infidelitatis exortos. velut ꝑmas erumpentis ecclie gēmas q̄daz ꝑsecutōis pruina decorit Cicero castratam morte. Affricani rempublicā inepte dici existimauit. Quid si illū audisset q̄ psitacū ait monetare ꝝba. qz voces emu lari nras conat. Usitata sunt ꝝba que ꝓmuni terunt vsu. ꝛ bis tuti⁹ vti possum⁹ Cicero dicit que pmo dura fuerūt vsu molliri nec tpe suo satis audacter vrbanū dicebant. nec viuo Quintiliano ꝓtractā at ꝑ hodie trita sunt q̄s antiq̄ꝝ vel scā dalum vel gebēnaz dixisset. ꝑ ista nobis lectio euāgelica tradidit. Hinc id oratū vez reddit. Multa renascent q̄ iam cecidere cadūtq;. que nunc sunt in honore vocabula si volet vsus. Quez pēnes arbitrium est ꝛ ius ꝛ norma loq̄ndi. Ficta vocabula sunt q̄ sibi q̄sq; nouit fingit vt apud oratium. inimicat vices. ꝑ est inimicitias facit. Jdē q̄z ꝝbū fingere vt alio loco. volucrisq; fati rardauit alas boc est distulit. Serui⁹ ait q̄bnsdam berbis olim sacerdotes amasculari fuisse moris vt ampli⁹ coire nō possent. ꝝbum est ex masculo fictum. ꝑ nō lz omnib⁹ ꝝba fin gere. ꝝba noua. Qđ em̄ ait flaccus licuit semq; licebit signatum ꝓsente nota. pdu cere nemē. vt silue foliis patronos mutant in annos ꝓma cadūt ita ꝝboꝝ vet⁹ i terit. vsus. Et iuuenum ritu florēt mō nata vigētq;. ad eos refer edum est. q̄ iam

incunabula !
II
CI 21286